Broj 1. Pula, u četvrtak dne 3. jenara 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika

Ako list na vrieme ne primi neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu za koje se ne plaća poštarina, ako se iz vana napiše „Reklamacija"

Čekovni račun br. 847.840

Telefon tiskare broj 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv na predplatu.

Novom godinom stupa naš list u XL. tečaj ili u 40 godinu svoga obstanka.

Na početku godine otvaramo predplatu na „Našu Slogu" za godinu 1907.

Predplata neka se izvoli pošiljati izključivo poštanskim naputnicama, koje su za to najbolje. Svaku promjenu adrese neka se točno zabilježi na naputnici.

Ciena je „Našoj Slogi" s poštom na cielu godinu u obće 10 kruna;

za seljake 5 kruna.

Na pol godine 5 kruna, odnosno krune 2·50.

Izvan carevine plaća se više poštarina.

U PULI, jenara 1907.

Uprava „NAŠE SLOGE."

Pristranost porečko - puljske biskupske kancelarije.

Uviek smo vjerovali i držali kao takvu oblast, koja ne gleda ni na desno ni na lievo — biskupsku kancelariju u obće, a poreč.-puljsku, kojoj na čelu stoji polag svjedočanstva Talijana, sveta duša, kancelir Antun Bronzin iz Rovinja, napose! Ali kruto se prevarismo.

Govorkalo se je, dok je živio prečastni prošt Pesante, da je on duša biskupije i osobito kancelarije, tako da kada je jedan put pokojnomu proštu Clevi u Puli sadašnji biskup nakon četrnaestljetnoga biskupovanja predbacio, zašto da ga ne dodje čekati do mora, kada dodje u Pulu — rečeni pokojnik — videć odnošaje u biskupskoj pisarni — kako naime Pesante tamo zapoviedu, a presvj. biskup samo podpisuje — odgovori: „Da 14 anni fa la nostra diocesi è orbata del suo pastore". U to doba posvuda se je čutilo duh, čisto talijanski Pesanteov, osobito pako ga se opažalo u hrvatskim župama, gdje su bili naimješteni slavenski svećenici! Nije se imenovalo tada takorekuć nijednoga slavenskoga župnika dok nije navršio 50—60 godina svojega života, dočim se je imenovalo mlade talijan. svećenike kanonicima, župnicima, dekanima i Bog ti znade što!

„Folium dioecesanum" i dekreti u arhivima hrvatskih župa jesu tomu nepristrani svjedoci. Ali to za danas pustimo na stran o tome drugi put! Što se je za žive, dakle o tome sud za danas prepuštamo za zgodnije doba.

Nu u najnovije doba, kada već nema Pesantea i njegove svemoćne ruke, koja je tako rado pisala gromovite dekrete hrvatskim svećenicima, ako nisu slušali slučajno zapovjedi proti glagolici i službi božjoj u hrvatskom jeziku, gdje bijaše običaj, jer proti savjesti i koristi vjere i puka, zapustilo se je ponešto strančarstvo prema živucim i uvelo pristranost prema hrvatskim svećenicima poslije smrti, dakle pokojnim! Boli nas što moramo taj skrajno pristrani duh biskupske pisarne ovim putem žigosati!

Sada od mala 4—5 mjeseca umrlo je u biskupiji porečko - puljskoj više svećenika što Talijana, što Hrvata.

Kad je umro g. prošt Pesante, pok. dekan u Labinu gosp. Lucas — oj želili bismo, da znaju čitatelji „N. S.", koliko hvala se je izpjevalo za njima, uzvisivalo se ih i kovulo u same zviezde, kao sjajno svietlo čitave biskupije! Ne poričemo time, dukako, da se nisu obojica odlikovala i znanošću i pobožnošću, barem o pokojnom dekanu Lucas-u kolao je takav glas, ali kada je um.o župnik Semelić, a zadnje vrieme i umirovljeni župnik Žiković, jer obojica Hrvati, koji su živjeli u zapuštenim selima, biskupija nije imala za njih drugo, nego jednostavni glas, umro je taj i taj i basta!

Kako smo slučajno doznali i u okružnicu biskupskoga Ordinarijata u Poreču od dne 3./XI. 1906. zavirili, umro je već 30. listopada naglo umirovljeni župnik Žiković, pak da vidite, kako skromno oglasuje biskupija njegovu smrt! Evo vam glasovitoga „Circolare": Al Ven. Clero diocesano.

Circolare.

Si raccomanda al pio suffragio del Ven. Clero l'anima del M. R. Sign. Giorgio Žiković emerito paroco di S. Lorenzo in Predubaz, il quale è mancato ai vivi per morte repentina li 30 pr. p.

Dall'Ordinariato vescovile di Parenzo - Pola.

Parenzo addì 3 novembre 1906.

† Giambattista«.

Tako maćuhinski ne napinje svećenika nakon više nego 40-godišnje blagotvorne i težke službe nitko, pa bio on i najzagriženiji neprijatelj svećenstva, ali, tako postopa u svojoj pristranosti samo pisarna biskupije porečke prema svećenicima Hrvatima ili Slavenima u obće.

Prigovoriti će nam tko, da bijahu Pesante i Lucas crkveni dostojanstvenici, prošt jedan, a drugi počastni kanonik-dekan! Dobro, ali šta su krivi hrvatski svećenici da ne mogu postići nikakvu čast, i što su cieli svoj život radili i puno više i mučnije po zabitnim selima tužne Istre, odlučeni od svieta, zaboravljeni od svih i najviše od gospode u biskupiji? Ili zar to nije rad zaslužniji i koristniji vjeri, napose nevoljnomu seljaku, neukomu, progonjenomu od svih, čak i od onih, koji bi mu imali ljubavlju prednjačiti, raditi, il baš da rečemo žrtvovati se po 40—50 godina sam i sam za vjeru i za narod, nego li živjeti u gradovima sa svojim duhovnim pomoćnicima?! Mi štujemo i postovati smo koliko jednoga toliko drugoga t. j. blagopokojnog Pesanta i Lucas-a, ali držimo, da bi i pravo bilo, da se pripoznaju i ciene i zasluge i pokojnih svećenika slavenskih! Kad su preminuli Pesante i Lucas, poslalo se je odmah isti dan na svećenstvo okružnicu, koja je preporučivala duše njihove molitvi! Kad je umro Semelić, ništa, dok nebi javljeno u „Folium dioecesanum", a kad je umro Žiković, tekar 5. dan pisalo se je okružnicu, gdje se preporučalo i njegovu dušu molitvi! Zar nebi ovdje bila umjestna ako i zlobna ovakva opazka: Valjda za to se tako naglo preporučuju duše talijanskih svećenika molitvi, jer toga više trebaju, a duše slavenskih se malo ili kusno preporuča, jer valjda toga ne trebaju! Drugi put više!

Istinović.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 23. decembra 1906.

Prošli tjedan ostat će i za povjest jako znamenitim u razvoju monarhije Habsburga. U tom tjednu bila je prihvaćena izborna preosnova, na temelju sveobćega i jednakoga izbornoga prava, takodjer u gospodskoj kući. Zasjedala je i zastupnička i držala duge sjednice, svaki dan, osim subote, al se je malo tko brinuo za ono što se u njoj radi. Sva pozornost bila je obraćena radu gospodske kuće.

U zastupničkoj kući

razpravilo se je provizorni proračun do svrhe jula 1907. najprije u prvom čitanju. Razprava ta počela je, kako već spomenusmo, utorak dne 18., a nadnjevala i svršila srieda dne 19. t. m. Osim već spomenutoga zast. Kaftana govorio je Poljak Starzynski, Rusin Barwinski, njemačka ći agrarac Schreiner, češki agrarac Prašek, češki radikalac dr. Sobotka, socijalni-demokrat dr. Adler, Njemci Luksch i Baernreiter. Malo ih je tko poslušao. Ovoga posliednjega nisu slušali niti njegovi najbližt drugovi ekselence Schwegel i Stürgkh nego su radje po hodniku šetali. Kad su svršili govoriti, izjavio je predsjednik da će proračun proslieditи proračunskom odboru. Proračunski odbor imao je sjednicu odmah iza kućne sjednice i razpravio i prihvatio privremeni proračun. Taj privremeni proračun razpravljalo se je u drugom čitanju dne 20. i 21. t. m. Govorili su razni zastupnici, govorio je ministar financija, al ni za to ne bijaše baš nikakva zanimanja. Jedva da bijaše dovoljno zastupnika da glasuju. Glasovalo se je za prvih 7 mjeseci 1907.

Iza toga se je još razpravilo prešnim putem, tim da su to dozvolili oni, koji imadu nerazpravljenih prešnih predloga, zakonske osnove glede privremenoga uredjenja trgovačkih odnošaja sa tudjim državama za god. 1907.; osnovu o produljenju zakona za podupiranje trgovačke mornarice; osnovu o privremenom uredjenju plovitbe po Dalmaciji, Braziliji i iztočnoj Africi.

Iza toga, petak u večer, predsjednik je zaželio zastupnikom vesele Božićne blagdane i sretnu novu godinu te zaključio sjednicu. Budući će urediti pismenim putem, svakako tek u novoj godini.

Gospodska kuća.

Prošli tjedan pripadao je poglavito gospodskoj kući. Odkad je bio njezin izborni odbor prihvatio velikom većinom pluralno izborno pravo, to j st odlučio da imadu muževi navršivši 35 godina dva glasa, te se tim postavio u protimbu sa zastupničkom kućom, odtad se je o njoj mnogo govorilo i pisalo, možda više nego još ikad prije. Za vladu je od tog hipa nastao veliki posao, kako da većinu članova gospodske kuće, usupor odborova zaključka, dobiju za zakonsku osnovu o izbornoj preosnovi, kako ju je prihvatila zastupnička kuća. Vlada ima već sama po sebi na mnoge članove mnogo upliva. Na druge su uplivali pojedini ministri, već

PODLISTAK.

Četiri beside...!

Od počela svita do današnjih dan uvik isto sunce na nebu, isti misec, iste zvizde! Pod svitlom tih nebeskih feralića vrti se i naša zemlja od „illo tempore" uvik u istom prostoru i teku vremena. Nu nije tako sa stvarima, koje se nalaze na površini zemaljske balote! Ljudi, živine, rastline, kamenje, voda, arija itd. sve je to podvrženo vikovičnoj promiri, tako da čovik mora uskliknuti „mundus maravilia" i uzeti prežu tabuka. Da, zbilja je tako! Godina dolazi za godinom; onoga ča je jedanput bilo, nema više, a sve ča je danas, neće sigurno biti do sto lit. Napulion, Kalabardi, barba Tončić, Balota i drugi umrli su, nema ih više; ali Kolombo je odkrija Ameriku, pre Anzulo Vižače, Ribničani su inventali lonce i telegraf, Medulinci su našli aršinà i tako naprid; sve te lipe stvari danas jesu, a ne garantiram nijednomu, da će biti i sutra.

S tom filčžofijom u glavi digà sam se na Novolito jutro i pok sam popija bičerin rakije i osekuuja si nos, sija sam za stol i počeja privraćati libar od „mrmorij" prošle godine. U istom naša sam da je pust bija jako dug, a korizma kako i vavik. Ljudi su posijali, a malo je svega urodilo; znak da je bilo slabo lito! U Milanu bila je svitska izložba, a u Zagrebu sokolski slet, ki je finija z barufom na Riki. Potence su demonštrirale proti Turskoj, Hrvati su postali u svojoj zemlji svoji. Leprinačka podeštarija došla je u ruke naše, a Tinjansku nismo predobili. Sve to dogodjaje na Stipanju je snig zameja. Šuma, šumarum godine 1906. bilo je jako malo avenimenti od portancije za nas.

Danas pak smo na pragu nove godine 1907. Ko more prorokovati, ča će nam ova godina doniti? Nadamo se da će nam Bog i narav biti sklonija i da će naša polja uroditi obilnije neg lani. Ali mi moramo biti pametni, pošteni i marljivi. Odbacite, ljudi, pijanstvo i grieh, slušajte nauke pametnih, i vaš će trud biti blagoslovljen i nagradjen. Ako smo ku podeštariju zgubili nastojmo, da ju pridobijemo, da tako bude svakom svoje. Manje čakul, više fati! — A ča drugo da vam kažem prigodom nove godine, neg da vam u duhu stisnem ruku i zaželim „Sretno novo lito". Molimo za „sufrajo universal".

X.

kako je koji sa članom gospodske kuće poznat i možda prijatelj. To bijaše grozan posao skoro kroz četrnaest dana, reče sam jedan ministar.

Stvar je prošloga tjedna u gospodskoj kući tekla ovako: — Utorak dne 18. decembra imao je izborni odbor gospodske kuće sjednicu, u kojoj je prof. Lamasch podao izvještaj toga odbora koli za pluralno izborno pravo, toli za „numerus clausus", t. j. za „zatvoren broj" članova gospodske kuće. Ministar predsjednik je molio, da odbor napusti ustanovu o pluralnom izbornom pravu, jer bi inače osnova morala natrag u zastupničku kuću, a to bi bilo zlo nedogledniih posliedica. Izjavio se je pak za numerus clausus, al nek se podnese posebnom zakonskom osnovom.

Sriedu dne 19. decembra bilo je pred parlamentarnom zgradom sve puno kočija, malo izpod sto. Bile su to kočije članova gospodske kuće, kojih se je dovezlo u Beč sa svih strana ove pole monarhije. Tri stranke gospodske kuće imale su svoje stranačke sjednice, da se dogovore što će i kako će. Desnica je u svojoj većini odlučila da ostaje kod pluralnoga prava. Ljevica se je odlučila sa 32 proti 11 glasova proti pluralnom izbornom pravu. Tako i središte sa 31 proti 8 glasova. To glasovanje bilo je protivno odluci izbornoga odbora, pak su zato položili svoje predsjedničke časti knez Auersperg od ljevice i knez Schönburg u središtu. Položili su časti u izb. odboru takodjer oni članovi, koji bijahu za pluralno izborno pravo. Već prije položio je čast izvjestitelja prof. Lamasch. Na njegovu odluku uplivala je i vlada i njegovi drugovi, sveučilištni profesori.

Istoga dana u večer konferirao je ministar predsjednik sa načelnici stranaka o načinu kako da se u gospodskoj kući postupa. Sporazum bio je gotov kasno u noći, negdje o pol noći.

Sjednica gospodske kuće dne 20. decembra bila je zanimiva, al posve kratka. Zanimiva, jer kuća bijaše izvanredno puna članova, knezova, grofova, knezova-nadbiskupa i knezova-biskupa, bivših ministara, generala i drugih. Galerije bijahu takodjer pune puncate. Bijaše osobito mnogo i plemenitaških gospodja. Na predlog grofa Frana Thuna popunio se je izborni odbor, i ovomu odboru dala u razpravu osnova o „numerus clausus", da o njoj u 24 urah izvjesti.

Dne 21. imala je gospodska kuća sjednicu, u kojoj bijaše članova kao nikad i koja je trajala od 11 prije podne do skoro 12 u noći, sa pretrgnućem 2 sata. Velika gospoda su već znala na čemu su, al su htjela dati oduška svojem čuvstvovanju, svojim željam, svojim nazorom; a neka opravdati svoj preobrat u glasovanju. Bilo je i krasnih govora, od ljudi većinom starih. Neke novine su i naznačile kakvih je sve staraca. Najstariji je od 96 godina, stariji Plener, otac mladjoj generaciji poznatoga Plenera, u koaliciji prije 10 godina ministra financija. Drugi su od 90, 80, 70, pa štogod i niže godina. Nešto je i posve mladih, najme članova onih obiteljih kcje imadu nasljedno pravo u gospodskoj kući.

Poslie tolikih govora prihvatilo se je po dogovoru zakonsku osnovu o promjeni temeljnoga zakona o zastupstvu monarhije kojom se uvadja u gospodskoj kući „numerus clausus" i to tako, da nesmie gospodska kuća imati više od 170 članova nit manje od 150 članova.

Onda se je odlučilo da se promjena temeljnoga zakona o zastupstvu monarhije prihvati tek onda kad zast. kuća prihvati promjenu o numerus clausus i primilo promjenu izbornoga reda onako kako ih je prihvatila zastupnička kuća; dakle ne pluralno pravo glasa. Primilo se je takodjer izborni red i razdiobu kotara kako ju je prihvatila zastupnička kuća.

Još dakle ima zastupnička kuća prihvatiti ustanovu o numerus clausus, pak će izborna preosnova biti gotova.

Dne 22. je gospodska kuća prihvatila zakonske osnove što ih je prihvatila zastupnička dan prije. K tomu još zakonska osnova o vojničkoj taksi, o kućarenju i o nafti.

Iza toga bje sjednica zaključena za ovu godinu.

Politički pregled.

U Puli, dne 2. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće sastaje se opet dne 9 t. mj. poslije podne.

Gospodska kuća razpravila je u subotu dnevni red od sedam točaka gotovo bez debate.

U tri sabora od osam, što su dne 27. decembra otvoreni, u doljno-austrijskom, štajerskom i koruškom, stavljeni su predlozi o obveznom izvršivanju izbornog prava. U doljnjo-austrijskom saboru predžena je takva osnova zakona, te se je već poslije podne sastao odbor, koji je osnovu razpravio i odobrio. U štajerskom su saboru takodjer slovenski zastupnici Robić, Ploj i Jurtela stavili predlog, da se uvede za sabor obće i jednako izborno pravo pod istim uvjetima kao i carevinsko vieće, te da se stvore narodno-jedinstveni izborni kotari.

Nekoji sabori već su dovršili svoju sjeditbu nakon jedno- ili dvodnevnog viećanja. Iza tršćanskog sabora već su zaključili sjeditbu gornjo-austrijski, solnogradski, vorarlberški i moravski.

Crna Gora.

Predsjednik drž. savjeta Vuković iztaknuo je u skupštini u duljem govoru najbolje odnose Crne Gore spram svih evropskih vlasti, naročito spram Rusije, rekao je, da Crna Gora ne može naći manje interesovanog zaštitnika od Rusije. S toga se mora i prva crnogorska skupština priključiti prijašnjem političkom programu kneza Nikole, što ga je on tečajem svoje 45-godišnje vlade provodio, te osuditi držanje sadašnje vlade.

Glede priestolne besjede izjavio je, da ona ne odgovara sadašnjim odnosima Crne Gore spram evropskih vlasti.

Nadalje ne vidi Vuković u priestolnoj besjedi zahvale Crne Gore Velikoj Britaniji za njezina velika dobročinstva u pitanju o Ulcinju god. 1879. sve do dandanas, te zahvale kralju Eduardu, koji kneza Nikolu i članove kneževske kuće uprav demonstrativno obasiplje ljubeznivošću.

Srbija.

„Beogradske Novine", koje su uvijek upućene o vladinim namjerama, potvrdjuju viest, da po svoj prilici ne će doći do razprava sa Austro-Ugarskom, pošto beogradska vlada nije voljna dati novih koncesija u pogledu transporta vojske. Napretiv će se razprava sa Italijom i Francezkom požuriti.

Bugarska.

Vlada je predložila sobranju osnovu zakona, kojom se stanovita svota određuje za pomoć obiteljima u Anchijelu. Drugom zakonskom osnovom ovlašćuje se vlada, da povede pregovore za kupnju prava na eksploatacija pruga orientalne željeznice, koje su postavljene na bugarskom teritoriju.

Rusija.

Iz Petrograda javlja se, da je položaj ministra ratne mornarice Birileva uzdrman i da se kao njegov nasljednik spominje admiral Dubasov, bivši moskovski generalni guverner, proti kojemu se je ovih dana pokušao atentat.

„Novoje Vremja" bavi se u jednom svom članku s odnošajim izmedju Austro-Ugarske i Rusije s obzirom na balkansku politiku, te veli: „Prigodom sklapanja mürzsteggkog ugovora namjeravali su ruski diplomati, koji su opažali, da se oluja u iztočnoj Aziji približava, osigurati Rusiji zaledje i izbjeći agresivni postupak Austro-Ugarske na Balkanu. Da su se obje države držale strogo ugovora i provele točno svoja obećanja u Macedoniji, stajale bi stvari danas bolje nego li faktično stoje. No ruski diplomati bojali su se uvijek skrivenih namjera, te su radi toga sprečavali sretno i energično provadjanje macedonskih reforama. Rusija mora sada uzeti sama inicijativu, da se spomenute reforme provedu".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Silvestrovo u Narodnom Domu. Zadnji dan prošle godine radostno je kucalo u našem „Narodnom Domu" svako slavensko rodoljubno srce, videć onaj silni naš svjet, što se te večeri sakupio na tradicionalnoj zabavi „Silvestrovo", kojeg nam je priredio naš vriedni prvi istarski Sokol u Puli. Sve oduševljeno kad se čovjek čuti u svojoj kući medju svojom jednokrvnom braćom, sve ushićeno sa užitka, što nam ga podadoše izvadjači pojedinih točaka programa. Osobito ističemo tamburaški zbor, koji je pod vrstnim ravnanjem svog zborovodje gosp. Rikarda Ceušića ubrao zasluženo odobravanje svih prisutnih. Napredak što postizavaju naši tamburaši njegova je zasluga, s toga se ne žacamo ovdje javno izraziti pohvalu na njegovom trudu i maru. Evala mu i živio! Pjevači koli muški toli mješoviti zbor izvršiše častno svoju zadaću. Do marljivosti pjevača i pjevačica u pohadjanju pjevačkih pokusa ponajviše stoji, da nas što češće razvesele hrvatskom pjesmom. Šaloigrom „Seljaci u gradu" predstavljači su izazvali buru smjeha u občinstvu. To su stari naši znanci, gdja Hruza-Ženzerović, gg. Vojska, Petanjek i drugi znadu shvatiti i izvršiti svoje uloge kao da im je svagdanji kruh vrtjeti se na pozorištnim daskama. Čast svima!

Iza tombole razvio se živahan ples, te nije smetalo nikoga guranje u onoj stisci i nije se pazilo hoće li tko koga očepiti. Nije dvorana kriva, što ih se toliko skupilo. Vrlo li po i pohvalno kad smo sviestni svojeg narodnog čuvstva. Budemo li i nadalje — svi bez razlike — vršili narodnu dužnost, kako se pokazalo te večeri, svanut će i nama bolji dani budućnosti, a do samih nas stoji, da ne budemo rodoljubi, narodnjaci, samo na zabavama i pri čaši vina, nego treba da budemo ljudi i pripravni složno skočiti na bojno polje, kad nas narod zove da se ogledamo sa neprijateljima našega roda: na tom polju, na izborima, treba da pokažemo da smo junaci, pravi sinovi slovinskoga roda.

Gostiona i kavana u Narodnom Domu. Na mlado ljeto otvorena je u Narodnom Domu gostiona i kavana. Tog dana vrvile su jedne i druge prostorije ljudima našega roda. Opazili smo ljudi slovinskoga roda, koji su do 40 godina u Puli, a nikad se nisu pokazali medju nama, te zaboravivši na svoj slovinski rod, sjetiše se ipak na novu godinu 1907. — valjda prvi put odkad su u Puli — da u njima teče slovinska krv i da su sisali mljeko slovinske majke. Bože daj, da barem sada, makar i pod stare dane ćute da su oni ljudi te takvi ostanu do groba.

Tom prilikom mnogi i mnogi uzdahnuše sa „hvala Bogu", eto nas napokon u našoj kući, gdje ćemo od sele sigurno naći znanca, prijatelja, brata, zato i preporučujemo našemu narodu, da pohadja jedino ovu narodnu gostionu i kavanu. Obje prostorije uredjene su sasma lepo i moderno. Gospodarima pak gostione i kavane preporučujemo, da uviek dobrim pićem i jelom pogoste svoje goste, i da odstrane svaki uzrok, koji bi mogao ozlovoljiti goste. Uz dobru robu imat će uviek i puno gosti, što će biti od koristi njima a ponajpače našoj narodnoj stvari.

Ipak već jednom! Slavno naše upravno vieće javlja milostivo, da će početi od 29. decembra izložiti izborne listine III. II. i I. ljeta za obnovu novog zastupstva za grad i občinu Pulu. Prigovor ili reklamaciju proti listinam valjati će podnieti posliednjih 8 dana.

Mnogo se je htjelo dok su se gospoda upravnog vieća odlučila na taj korak ali bolje ikad nego li nikad!

Božićna darovnica. Gospodin Širol Josip sahrao je medju rodoljubi za družbu sv. Cirila i Metoda za božićni dar u c. i k. arsenalu torpedo depot ukupno K 6·40.

Evo imena darovatelja: Josip Mezulić 1 K, Širol Josip 1 K, Milošević Luka 70 p., Miha Pekica 50 p., Jelenić Martin 60 p., Kirac Luka 50 p., Grgo Cukon 20 p., Balde Josip 20 p., Poldrugovac Ivan 1 K, Kulebić Ivan 20 p., Livović Antun 20 p., Ignacij Budinja 10 p. i Gaspić Petar 20 p.

Voloski kotar:

Iz Lovrana pišu nam: Proti svakom očekivanju i uzprkos našim prosvjedom imenovan je bio ovdje poštemeštrom zet Batestinov, Talijan Rigo, premda bijaše boljih od njega molitelja, koji poznaju temeljito oba zemaljska jezika, što se o njemu nemože reći. Imenovan je bio jedino voljom i preporukom bivšeg ministra trgovine Cullu, koji je bio Batestinu obećao, da će to imenovanje pod svaku cienu proturati. Održao je rieč i neobazirajuć se na prosvjede većine pučanstva ove občine. Ministrova volja ili bivšeg ministra želja vriedila je više nego li želja i volja hrvatskih občinara ove občine.

Naš občinski tajnik Zupar položio je po dogovoru s prvaci takozvane talijanske stranke službu tajnika a da istu zauzme drugi talijanaš, koji se je zaslužnim pokazao za talijanstvo u ovih stranah. Taj talijanaš ili novopečeni Talijan nije nitko drugi nego poznati i glasoviti narodni odpadnik, nekadašnji žestoki i strastveni Hrvat Murijan Marchi, bivši občinski tajnik u Veprincu. Njemu je naime u Veprincu nakon posliednjih občinskih izbora postalo tlo pretoplo izpod peta te je uvidio, da mora seliti i on je to učinio još prije nego li se je konstituiralo novoizabrano zastupstvo občine Veprinac. On je znao, da mu nema više obstanka u Veprincu i da mora zapustiti liepe naše Ičiće. Naši talijanaši, za koje je radio i radi kojih je izdao svoju krv i svoje majke mlieko, morali su se za njega pobrinuti te mu doznačiše mjesto tajnika u našoj občini.

Stalni smo da će i ovdje nastaviti svoj odpadnički rad, da će i ovdje šarati i spletkariti, kao što je radio u Ičićih, ali neka radi kako hoće, raditi neće dok bude hotio. I njega će stići božji prst kano i svakoga drugoga odpadnika, kao što je stigao i njegovog zemljaka i odpadnika, koji je onako žalostno svršio svoj život u ludnici. Bog ne plaća svake subote, sljor Marijane, ali dužan neostane nikomu!

Naši občinski upravitelji doznačili su proširenje ceste od Lovrana do Drage ili kako kažu ovdašnji poprdili „Dasso" nekomu talijanskomu mjerniku Scala, jer da je njegova ponudba bila najpovoljnija.

Ovdje traje još uvjek u nekojih obiteljih težka kužna bolest, takozvana „krljobolja", koju mogu samo bečki liečnici izliečiti i koja se hvata samo site i objestne poprdilske gospode.

Iz Veprinca pišu nam koncem decembra 1906. Radost naših sviestnih občinara, osobito starijih boraca i mladih im pomoćnika, jest zbog naše narodne pobjede neopisiva. Odkad smo pobjedili, pozdravljaju se naši občinari običnim pozdravom: naša je! čemu sliedi odgovor: živila!

Na Božić zaustavljali se ljudi pod voltom po starom običaju i tu se pozdravljali veselo kličuć: Naša je! Na sve to protivnici šute kano da su gluhi i niemi te jedan za drugim pokunjeno uzmiču.

Poslije sv. mise podadoše se nekoji naši savjestniji rodoljubi u gostionu vriednog našeg suborioca i rodoljuba g. Blagara gdje se sastalo družtvance starijih i mladjih muževa te u šali i razgovoru privabiše k sebi iz susjednih prostorija i drugih rodoljuba. Povela se rieč o netom minulim izborim, o naših željah i potrebah te se sjetismo i onih liepih dana kad bijaše ovdje ustrojena podružnica plemenite naše „Družbe“, koja je vrlo krasno neko doba djelovala i napredovala. Na pobudu starog rodoljuba sakupilo se je u tren oka za našu podružnihu 13 kruna a nadamo se, da nećemo samo pri tomu ostati. Od naših prvaka, starijih i mladjih rodoljuba očekujemo, da će se povodom narodne pobjede na občini svakom prilikom sjetiti velezaslužne naše „Družbe“, odnosno njezine podružnice u Veprincu, da tako i vanjskim i vidljivim znakom pokažemo, koliko nas je razveselila krasna narodna pobjeda.

Pazinski kotar:

Izbori u Tinjanu dovršeni. Nasilje, bakalar i novac je pobiedio, a savjest i narodni ponos moradoše podleći.

Koli naša narodna stranka, toli protivna bilo su u nekakvoj dvojbi za drugo tielo, dočim je naša računala na sjegurnu pobjedu u III. i I. tielu.

Videći protivnici pogibelj, potrostručili su mjeru bakalara, ovčetine, vina i novca. Kuhalo se u sedam kuhinja; pilo jelo po sve noći i po sve dane te klatilo danom i noćju puškama po selima, moleć, grozeć i podmićivajuć neuke kmete, koji se slieno pustili zapeljati.

Uz sve ovo, još nepravedna odbijanja naših i primanje svojih glasova i punomoći pomoglo je u toliko, da su prodrli u III. tielu.

Videći naši sve to veću i biesniju agitaciju gospode Pazinske i proždrljive rulje, sastali se na skupno vieće i odlučiše nepristupiti izboru u II. i I. tielu, te tako je protivna stranka izabrala svoje predloženike u svih trih tielih.

Moralo se tako učiniti, jer onim nečistim sredstvima kojima se služi protivna stranka, naša nerazpoložen, i ta joj se zbilja gade, jer nepoštena.

Sudbina občine tinjanske je u rukah veleposjednika Mraka iz Pazina (koji je takodjer u zastupstvo izabran) i njegovih jednomišljenika.

Do toga je dotjeralo narodno izdajstvo odpadnika Ježenca, koga nek stigne sudbina, kakvu zasluži.

U noći kad je svršilo III. tielo, bilo je od zlobne ruke zapaljeno sjeno dvojici posjednika, što se mora odsuditi, bilo da je ovo počinjeno iz osvete radi izbora ili kakove druge osobne mržje.

Slavnom ravnateljstvu državne željeznice u Trstu na znanje. Kroz četiri godine bio je predstojnikom željezničke postaje u Sv. Petru u šumi gosp. Josip Lazarić, koji je obavljao svoju službu na obće zadovoljstvo. Pred mjesec dana bio je premješten u istom svojstvu u Buje. Za sobom ostavio je dobru uspomenu. Slavno ravnateljstvo pak nam je poslalo slatki (?) Božićni dar, pošto je namjestilo za predstojnika željezničke postaje u Sv. Petru u šumi njekog tvrdog Njemca, koji osim svojeg materinskog jezika govori nješto malo talijanski, dočim hrvatskog jezika, koji je jezik pučanstva, po vlastitoj tvrdnji ni malo ne razumije. A što je još gore, on se hrvatskom jeziku ćak ruga. Evo tomu dokaza. Seljak iz Kringe dopeljao je 3 bačvice vina i predao jedno pismo pošiljača vina slugi željezničke postaje, njekom Hekiću, koji pismo otvori i odmah preda predstojniku Hercigu. Čim ovaj opazi, da je pisano u hrvatskom jeziku, poče psovati i vičuć: „Mi no kapišo kvesta lingua“, pismo raztrga na komade i baci na tlo. Tek kada se poče vozač ljutiti na ovaj postupak, pobere predstojnik komade lista i preda ih svojim podložnikom, da ih slože, e da se sazna, što je pošiljač onim pismom javio predstojništvu željezničke postaje. Pitamo slavno ravnateljstvo drž. željeznice, da li zasluži takova osoba ostati još medju nama, kada nam se tako ruga? Ne budemo li vidili ljeka, predati ćemo cijelu stvar našem zastupniku na carevinskom vieću. Nadamo se, da će doći tada liepih stvari na vidjelo.

Porečki kotar:

Iz kaldirskih Laza (občina Motovun) pišu nam 25. pr. mj.: Na sami badnjak dne 24. o. mj. zadesila je našeg čestitog rodoljuba Antuna Božića težka obiteljska nesreća. Toga dana preminuo mu najmlje ljubljeni sinčić Metod ostaviv težko ucviljene roditelje svoje i starijeg si brata Cirila. Naš vriedni Ante ponosio se je svojom dječicom, sa svojim Ćirilom i Metodom a sad mu preostao samo Ćiril, da mu tiša i ublažuje težke boli. Njemu i čestitoj mu drugarici šaljemo izražaje iskrenog saučešća a andjelka Metoda molimo, da se Svevišnjemu moli za raztužene svoje roditelje i za sav naš težko izmučeni narod!

Franina i Jurina.

Fr. Dragi ti, ča ono vabi ćuk u Cvitani?
Jur. Ha, vero ćuče po noći i po danu.
Fr. Ima pravo, ter je hvala Bogu nekoliko urodilo vino.
Jur. Ma da mu sova neda mira i tako da se više puti tako počupotnju, da ih ća u Vrhljane čuju.
Fr. Ka lipota!
Jur. Aj vero je!

* * *

Fr. Si čuja kako su vikali prodanci u Tinjanu: viva Mrak!?
Jur. Sam čuja dà one bedake, ki voliju mrak nego svitlo.
Fr. A kad te biti u mraku, neka budu, ter oni znaju i u mraku žerat. bakalaj.
Jur. Ma bi jim moga još presist!
Fr. Tako će i biti!

Razne primorske viesti.

Sretnu novu godinu želimo svim našim predplatnikom, sumišljenikom i svemu našem narodu!

Bila nam svima bolja i sretnija nego li bijahu sve dosadašnje!

Naš uspjeh kod izbora za „Osjeguravajuće družtvo proti nezgodam“. Dne 29. pr. m. obavljen je izbor u upravu „Osiguravajućeg družtva proti nezgodam“, sa sjedištem u Trstu, iz triju kategorija gospodara i radnika (III., IV. i V.) koji stanuju u Kranjskoj, Goričkoj, Trstu, Istri i Dalmaciji, i koji spadaju pod rečeno družtvo.

Slovenska stranka pobiedila je u IV. kategoriji s kandidatom gospodara gosp. Pustom, tesarskim meštrom u Ljubljani i s g. Dragutinom Hribarom, tiskarom u Ljubljani, kao članom mirovnog sudišta.

U ostalih kategorijah propala je naša stranka većinom radi nemara gospodara i radnika iz Dalmacije, koji se nisu skoro ništa brinuli za taj izbor.

Kod budućih izbora treba se i kod nas bolje organizirati, jer nije za nas nimalo častno, da u ovom družtvu gospodare sami Talijani premda imade više naših gospodara i radnika nego li talijanskih koji imadu izborno pravo.

Istarski sabor. Skoro svi zemaljski sabori Austrije sastali su se zadnjih dana prošloga mjeseca decembra na kratko zasjedanje, da razprave zemaljske proračune i da rieše koje važnije predmete.

Koliko nam je poznato, želila je talijanska saborska većina Istre, da se sazove takodjer naš sabor i to u Poreč, gdje su bili naši zastupnici kroz tolike godine neprestano izazivani i napadani, koli u saboru, toli izvan njega i odakle su po savjetu vladinog zastupnika bježati morali.

Toj želji naši zastupnici nisu mogli zadovoljiti i to tim manje, što im se još uvjek s talijanske strane odriče svako pravo glede porabe njihovog jezika kod saborskih razprava. Članovi saborske manjine, t. j. hrvatsko-slovenski zastupnici dokazali su god. 1904., kadno bijahu pozvani na saborsko zasjedanje u Kopar, da su voljni sudjelovati kod saborskih razprava, premda im nije bilo obećano drugo od vlade nego li to, da će njezin zastupnik odgovoriti na hrvatsku interpelaciju takodjer hrvatski. Manje se nije moglo s njihove strane zahtjevati, nit s vladine obećati. Ipak do zasjedanja nije došlo. Talijanska saborska većina nije htjela ni na taj najskromniji i najneznatniji zahtjev naših zastupnika privoliti. Ona nije k prvoj sjednici pristupila a zaključila je bila već prije, da će vladinog komesara iz sabora van baciti bude li odgovorio na hrvatsku interpelaciju takodjer hrvatski. Od tada nije više zasjedao istarski sabor i radi toga nosi krivnju i odgovornost jedino prposna, objestna i razmažena talijanska saborska većina, koja odriče zastupnikom većine stanovničtva Istre svako pravo glede porabe njihovog jezika u saboru. To je bez dvojbe bio razlog, što se nije istarski sabor sastao prošloga mjeseca decembra.

Popunitbeni ispiti u Beču za pravnike iz Istre i Dalmacije, koji su polazili hrvatsko sveučilište i tamo polagali državne izpite, vršiti će se u zimskom semestru 1906/1907. od 8. jenara do 20. marča 1907.

Mi ćemo se na te glasovite popunitbene izpite čim prije vratiti a medjutim javljamo našoj mladeži, da će se na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu do mala ustrojiti one stolice iz pravne znanosti, radi kojih moraju naši djaci u Beču popunjivati te blažene izpite. Tim će nestati i posliednja izlika bečkoj vladi, radi koje ne će da prizna ravnopravnost izpita na hrvatskom sveučilištu sa onim na austrijskih sveučilištih. U ostalom može naći i novih izlika onaj, koji traži dlaku u jajetu!

Narodni darovi za Božić i Novu Godinu. Za oprost od čestitanja povodom božićnih blagdana i nove godine dao je narodni zastupnik g. profesor Vjekoslav Spinčić „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“ K 50; „Bratovšćini hrvat. ljudi u Istri“ 50 K, i „Djačkom podpornom družtvu u Pazinu“ 50 K. Novci su predani izravno rečenim družtvima.

„Djačkom podpornom družtvu u Pazinu“ dao je istim povodom gosp. Matko Mandić 4 K. — G. Franjo Novljan, prof. u Pazinu K 10 za djačko podp. družtvo u Pazinu, te F. Frankola, prof. u Pazinu K 10 istom družtvu, koji je novac uložen u Pazinu.

Isti darovali su po K 2 za družbu sv. Cirila i Metoda i bratovšćini hrvat. ljudi u Istri (uloženo u Puli).

Djačkom pripom. družtvu u Pazinu dao je Josip Grašić, župnik 20 K, veleč. g. Fran Stefanutti, župnik u m. Trebič darovao je po K 5 družbi sv. C. i M., bratovšćini i djač. družtvu u Pazinu. — G. F. Starčić za družbu sv. C. i M. K 1.

Juraj Iveša sakupio u premanturskoj čitaonici na Božić za družbu u veselom družtvu K 4. — Miho Cvitanović darivao družbi 1 K, jer nije mogao prisustvovati „Silvestrovoj večeri“ u Narodnom Domu u Puli. — Josip Vrbka, župeupravitelj u Lanišću šalje K 10·84 za družbu, sakupljenih, medju braćom, prigodom skupštine braće Majke Božje od Rožara.

Fran Maršal, prigodom nove godine daruje Družbi 1 K.

Djačkom prip. družtvu u Pazinu darovaše gg. dr. Dinko Trinajstić, Pazin 50 K; dr. Konrad Janežić, Volosko 15 K; dr. Josip Sebesta, Pazin 5 K; Sarson Iv., učitelj, Čepić 5 K; Buršić Anton, trgovac, Pazin 10 K; Ujčić Nikola, poduzetnik, Pazin 10 K; Matejčić Fran, Trst 50 K; Šumski, Trst 40 K; Josip Anton Ujčić, prof. teologije, Gorica 10 K; Ivan Tijanin, Opatija 12 K.

Novi doktori. Dne 18. pr. m. bio je promaknut na čast doktora prava g. Srećko Maisatz iz Mitrovice u Slavoniji. Tom se je prilikom mladi doktor sjetio naših narodnih ustanova, te je poklonio K 50 djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu, a po K 25 svakoj mužkoj i ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda isto u Pazinu. Doista liep primjer rodoljubnog i plemenitog čuvstvovanja! Kako čujemo, mladi doktor kani stupiti u sudbenu vježbu kod pokrajinskog suda u Trstu sa nakanom, da se usavrši u trgovačkom pravoslovju.

Dne 19. pr. m. bio je promaknut na čast doktora prava g. Niko Baničević iz Smokvice u Dalmaciji. Mladi doktor upisan je jurve kao kandidat odvjetničtva kod g. D. Trinajstića u Pazinu, pa smo čvrsto uvjereni, da ćemo ga sada takodjer upoznati na našem javnom priprištu.

Dne 22. pr. m. bio je pak promaknut na čast doktora sveukupnog liečničtva naše gore list g. Ivan Jos. Barbalić iz Baške na otoku Krku.

Svoj trojici mladih doktora naše najsrdačnije čestitke!

ALBERT MICHLSTÄDTER - PULA

Viška ulica, 41,

Tvornica paklinastog kartona (Pappa), distillacija pakline (katrana), pravljenje pakline, karbolineuma itd.

Čestita svojim mušterijama

sretno novo ljeto.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

Br. 5835/06.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka občinskog odbora iz sjednice od 27. decembra 1906. razpisuje se ovime natječaj na 2 (dva) mjesta občinskih redara za poreznu občinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od K 100, i odgovarajućim godišnjim paušalom za uniformu od K 140.

Natjecatelji imadu biti austrijski državljani, nesmiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i u pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački a po mogućnosti i talijanski jezik te se obvezati, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ga občina prije neodpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 20. januara 1907.

Glavarstvo občine

Volosko, dne 29. decembra 1906.

Načelnik:

Dr. Stanger.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cjene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkveno zastave, ćilime, albe, rokete, ciborije, monstranclje, svićnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koju se tima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdaka.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cjenici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), makrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezčutnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih stojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bilo izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da su moj stroj ne smiju zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Doplsivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za ta i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A,

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

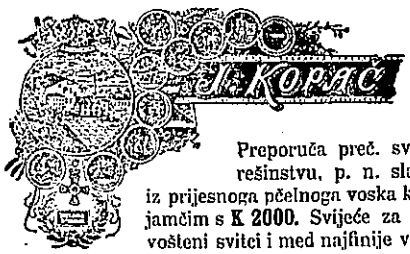

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštenі svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina

u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. – Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana.

itd. itd.

Cijene umjerene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—

biele pahuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—

kao sniег biele pahuljice čišćane . . . 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 10. jenara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu; ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i pročplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Malo odgovora na interpelaciju zast. Bartolija glede uporabe jezika na sudovima u Primorju.

U sjednici od dne 5. novembra 1906. postavio je narodni zastupnik gosp. prof. Spinčić interpelaciju na ministra pravosudja radi nedostojnih i nečovječjih odnošaja, koji vladju u pravosudju u Primorju.

Povod toj interpelaciji dale su porotne rasprave obdržavane tekom mjeseca septembra kod okružnog sudišta u Rovinju. U toj interpelaciji nabraja rečeni gosp. zastupnik sijaset slučajeva, u kojima se sudbeni činovnici, napose pak zastupnici državnog odvjetničtva služe kod razprava izključivo talijanskim jezikom, koji optuženik ne poznaje, nabraja u nebo vapijuće slučajeve, u kojima se gazi kardinalna načela kaznenog postupka te zakonom u ruci tura gosp. ministru pod nos to nečovječje postupanje njegovih činovnika sa ubogom hrvatskom rajom, — činovnika, koji gaze ne samo naravna čovjeku prirodjena i zakonom zajamčena prava svakog državljana, već dapače i samu prisegu, da će nepristrano i bez obzira na stranačke interese upravljati pravosudjem.

Rečena je interpelacija toli izcrpljiva i temeljita, u njoj se nabraja toliko sramotnih i svake kulturne države nedostojnih dogadjaja, da se je g. ministar kad ju je čitao, morao od stida zacrveniti, da se pod njegovom vrhovnom upravom u 20. vijeku što takva može dogadjati. I doista! Gosp. ministar pravosudja još je do danas — koliko je piscu ovih redaka poznato — ostao dužan odgovor na tu interpelaciju, a bojimo se da će ju zadesiti isti udes, koji je zadesio i mnogo sličnih interpelacija, koje snivaju san pravednika u arhivu ministarstva i parlamenta.

To što se nije usudio učiniti g. ministar pravosudja, učinio je jedan od glavnih matadora talijanske stranke u Istri, sukrivac gornjih žalostnih dogodjaja, koji je svojim drzkim postupanjem kao kazneni branitelj pomagao kršiti i nogama gaziti ona temeljna načela kaznenog postupka: da se najme svaki optuženik smije braniti pred sudom i da svaki optuženik imade pravo, da znade, što se oko njega dogadja. Taj matador jest glavom talijanski zastupnik na carevinskom vijeću *Dr. Bartoli*, a inače odvjetnik i kazneni branitelj u Rovinju. Da izvadi g. ministra iz neprilike, u koji ga je postavio g. zastupnik Spinčić gornjom interpelacijom, da ublaži njezin utis i da prepreči eventualno, da nebi ministarstvo poduzelo shodno, da se odprave one nepodobštine i krivice, koje se danomice nanašaju Hrvatom i Slovencem u Istri, postavio je i on odmah iza interpelacije g. prof. Spinčića interpelaciju na ministra pravosudja, u kojoj se pritužuje na „pohvaćenje" sudova u Primorju i na strašne „krivice" koje se dogadjaju Talijanima u Istri. — Ta je interpelacija napram onoj g. zastupnika Spinčića tako neopravdana, tako „malena", a razlozi u njoj navedeni su toli smiešni, da se isplati da upoznamo naše čitaoce sa mudrovanjem tog uglednog talijanskog zastupnika — pravnika.

Bartoli tvrdi odmah na početku svoje interpelacije, da naš kazneni postupnik ustanovljuje samo jedan sudbeni jezik, te se u dokaz toga poziv lje na ustanove kaznenog postupnika sadržane u §§ 163 i 198 k. p., koje ustanovljuju, da se imade tumača pozvati samo onda, ako svjedok, odnosno optuženik ne poznaju jezik suda (Gerichtssprache) i ako ni sudac ni perovodja ne poznaju dostatno jezika svjedoka ili optuženika; u tom slučaju pako mora se pisati zapisnik u jeziku, koji govori svjedok ili optuženik i u prevodu u jeziku suda. — Ta interpelacija je skroz i skroz pogriešena i sofistička. Iz dikcije gornjih ustanova sliedi jasno, da u zemljama zastupanim u carevinskom vijeću za koje vriedi kazneni postupnik može biti kod pojedinih sudova „jezik suda" različit od „jezika suda" kakvog drugog suda, jer da tomu nije tako i da bi imao biti posvuda jezik suda jedan te isti n. pr. njemački, onda bi bio zakonodavac rabio frazu: „kad svjedok ili optuženik ne poznaju njemačkog jezika". Prema tomu dopušta kazneni postupak razne „jezike sudova", dočim se ne bavi pitanjem za nas vrlo važnim, koji jezik ima da bude „jezik suda" kod pojedinih sudova, jer je to drugim zakonom uredjeno. Čl. XIX. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. broj 142 izričito ustanovljuje, da imade svaki narod pravo da se služi kod svih oblasti, dakle i na sudu svojim jezikom. Time je gornja zagonetka, gornje sporno pitanje „koji jezik ima da bude jezik suda" riešeno, time je jasno i glasno izraženo načelo, da imade biti jezik suda jezik onog naroda, odnosno onih naroda, koji žive u području odnosnog suda — drugim riečima: svaki narod imade pravo da se služi kod sudova svojim jezikom, svaki sud imade dužnost, da rabi jezik naroda, koji spada u njegovo područje, prema tome kod pojedinih sudova može biti više „jezika suda" i gornje u §§ 163 i 198 k. p. ustanovljeno načelo vriedi samo za jezike, koji se ne govore u području pojedinog suda, dakle samo za strane jezike.

Zastupnik i pravnik Bartoli srdi se, što je ministarstvo nekom naredbom od god. 1903. upozorilo podložne sudove na netom istaknuta načela te tvrdi, da je ta naredba u protuslovju sa ravno citiranim §§ k. p. da je nezakonita, jer da bi se moralo „zakonom" ustanoviti uporabu jezika kod državnih oblasti. Fino mudrovanje! Zakonom nek se dakle ustanovi nešto, što je već od god. 1867. ustanovljeno državnim temeljnim zakonom, koji pruža veću garanciju nego ini „obični zakoni".

Nu odmah iza tog izuma, u koji g. Bartoli ni sam ne vjeruje, opaža, da bi se imalo uzeti obzir barem na dosadašnje „običaje", koji su postojali glede uporabe jezika kod većine sudova u Istri, — a pitamo ga mi: za što ne predlaže kao kazneni branitelj kakvog nepopravljivog tata, da sud uzme obzir barem na „običaj" tog tata da krade, pitamo ga mi, da li mu je poznata ona glasovita izreka Iheringa, da ni stotina godina krivice ne daje i ne stvara ni časka prava? Radi toga, što se je jednom cielom narodu usprkos jasnom slovu zakona činila kroz decenije i decenije velika krivica radi toga, što se je kroz toliko godina i godina sudilo hrvatske seljake u talijanskom, njima nepoznatom jeziku i kratilo im se da se brane — radi toga i samo radi toga neka bi ostao i nadalje u krijeposti taj običaj, ta krivica?!

Kao dalnji argumenat za taj svoj famozni zahtjev, navadja interpelant okolnost, da svi Slaveni Primorja govore osim svog materinskog jezika i talijanski, dočim da Talijani ne poznaju nego samo svoj materinski jezik. Tim priznanjem, na kojem smo g. interpelantu inače zahvalni, pobio je on onu običajnu u ustima svakog zagriženog Talijana nalazeću se tvrdnju, da su Slaveni barbari, da su neuki, da su Talijanima u kulturi inferiorniji narod te je nehotice sam priznao, da su Slaveni mnogo i mnogo kulturniji a svakako kulturi pristupniji narod nego li primorski Talijani.

Politički pregled.

U Puli, dne 9. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće sastaje se na novo danas, da nastavi svoje djelovanje, prekinuto prije božićnih blagdana. U ovom zasjedanju imade da rieši najprije „stalni broj" članova gospodske kuće i zakon o izbornoj slobodi. Još prije imadu doći na dnevni red presni predlozi, medju kojima se nalazi i predlog o svećeničkoj kongrui. Ministar predsjednik vieća s predstavnici stranaka glede »stalnog broja" članova gospodske kuće, koji predlog nalazi se tekar na 53. mjestu prešnih predloga.

U razpravi o proračunu mornarice u austrijskoj delegaciji govorio je delegat Biankini. On živo preporuča, da se intenzivno uči hrvatski jezik u pomorskoj akademiji na Rieci, da se imade više obzira pri primanju hrvatskih pitomaca u ovu akademiju, te da se kreira dočlan broj bezplatnih mjesta za pitomce iz Dalmacije, Istre i Primorja; nadalje, da se osnuju kadetske škole i pripravni tečaji za ove i za pomorsku akademiju Dalmacije.

Budući izbori za novu zastupničku kuću po novom izbornom redu obavit će se, kako je ministar predsjednik barun Beck informirao neke zastupnike, istom početkom svibnja.

Crna Gora.

Crnogorska je skupština odgodjena iza kako je riešila više prešnih predloga te prihvatila nekoje zakonske osnove.

Bugarska.

Sva bugarska neodvisna štampa sa velikim ogorčenjem piše protiv zadnje sjednice sobranja, na kojoj je prihvaćena promjena § 6. mirovinskog zakona za činovnike, prema kojemu ne imadu prava na mirovinu svi oni činovnici, koji su sudjelovali kod štrajka. Taj novi zakon ne samo da lišava bugarsko činovničtvo njegovog osobnog prava, da brani svoju ličnu svojinu već je on velika povreda bugarske konstitucije.

Rusija.

Sve se stranke spremaju za buduće izbore u državnu dumu. Jedna je od najuplivnijih stranaka ustavno-demokratska stranka (kadeti). Vodja stranke je prof. Miljukov, a glavne točke njezinog programa su: ministarska odgovornost, ravnopravnost narodnosti, ukinuće smrtne kazne. Vrlo popularna je također „stranka mirnog preporoda", koja ne zahtjeva odgovornost ministara, te se najodlučnije bori proti terorizmu revolucionarnih stranaka. Iza ovih stranaka najpopularnija je „stranka demokratskih reforma", koja će se po svoj prilici priključiti »stranci mirnog preporoda" pošto ima skoro jednak program. Od radikalnih stranaka uživa dosta upliva medju pučanstvom socijalist. pučka stranka, koja zahtjeva, da se eksekutiva izruči drž. dumi i da se radničko pitanje rieši u socijalističkom smislu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Krnice. Popravi nepravdu. U 50. broju od prošle godine s nepažnje uvrstili smo dopis iz Krnice, kojim je dopisnik skroz pristrano i nepravedno napao vrlo zaslužnog ondješnjeg učitelja g. Brgića, koji već skoro trideset godina radi nesebično na prosvjetnom polju u našoj tužnoj Istri i koji je baš radi svoga zvanja postao nesretan. Naknadno doznajemo, da je on sada na dopustu, te da se lieči u Trstu (od očiju) i da se u Krnici nalazi učiteljica.

Takovim dopisnikom preporučamo, da barem malo promisle prije nego onako kategorički napadaju na naše ljude, koji su nešto više prokušali u narodnoj borbi, nego li mnogi i mnogi današnji nazovi rodoljubi, koji su razvikani „liberalci" i „klerikalci" a ništa koristi ne čine svomu narodu.

Time stavljaju naše uredničtvo u veliku nepriliku, razžalećć čovjeka ni kriva ni dužna, a koji je jedino kriv što je žrtva svog teškog zvanja. Nesreća, koja je danas stigla g. Brgića, mogla bi do malo vremena stići i njegove klevetnike, koji žele, da on bude i materijalno unesrećen.

Nadamo se, da će mu Bog podieliti zdravlje i tako razočarati njegove neprijatelje.

Toliko vrlo rado ispravljamo nepravdu, nehotice od nas nanešenu g. Brgiću, što ujedno vrlo žalimo.

K občinskim izborom u Puli. Kako smo javili u posliednjem broju, izloženе su na občini izborne listine za obnovu novog gradskog zastupstva. Iz tih lista doznajemo, da imade izbornika u III. tjelu 6234, u II. tjelu 317, a u I. tjelu 355.

Preporučamo svim našim istomišljenikom, da na vrieme zavire u te liste i da podnesu na vrieme potrebite reklame.

Vojnička posada u Rovinju. C. k. ministarstvo rata kani u Rovinju namjestiti novu vojničku posadu. Do malo stići će tamo jedan pješački batalijun.

Magistrat grada Rovinja dobio je od ministarstva rata nalog. da pripravi za iduće proljeće stanovanja za jedan bataljun pješaka.

I tako pojačava ratno ministarstvo vojničke posade ili stvara nove u naših južnih pokrajinah — sve iz ljubavi do milog nam susjeda i dragog saveznika!!

Mjesto obćinskoga liečnika u Puli imade se popuniti. Godišnja plaća iznosi K 2400 i godišnja podpora za stanarinu. Mjesto će se definitivno podieliti nakon jedne godine službe te se ima pravo na mirovinu i na pelgodišnje doplatke. Molbe valja doposlati do 18. jenara o. g. municipiju grada Pule i dokazati treba: austrijsko državljanstvo, da molitelj nije prekoračio 35. godinu, neporočno ponašanje i pravo vršenja liečničke službe u Austriji.

Mjesto liečnika — pomoćnika. Zemaljski odbor za Istru razpisao je natječaj za jedno mjesto liečnika pomoćnika kod zemaljske bolnice u Puli sa godišnjom plaćom od K 2400 i stan badava (mebliranа soba, svietlo, peć itd.). Za potanje obaviesti valja se obratiti na ravnateljstvo bolnice u Puli.

Molbe treba poslati najdulje do 20. o. mj. ravnateljstvu zem. bolnice u Puli.

Hrvatska Čitaonica u Ližnjanu obdržavati će u nedjelju dne 13. o. mj. u 3 sata po podne svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu u vlastitim prostorijama sa običnim dnevnim redom, na koju se p. n. članovi najuljudnije pozivaju.

Lošinjski kotar.

Nerezine, koncem 1906. Početkom školske godine otvorila je naša zaslužna družba sv. Cirila i Metoda za Istru, u ovome selu, jedan školski razred, tako, da sada imademo, pored „hrvatske pučke škole", što ju pokrajina uzdržava, i taj družbin razred (naši pak narodni protivnici imadu pučku školu sa tri učit. sile i asilo infantile, uzdržavan od Lege). Onima kojima su ijole poznate narodne prilike u ovome selu, a i sredstva što ih naši protivnici upotrebljavaju (lega, općina) da izbrišu i posljednju crtu što odaje karakter mjestu u prošlosti i sadašnjosti, tima je jasno, da novac što ga družba za uzdržavanje toga razreda troši veoma je dobro uložen. Oba razreda polazi preko 100 djece obojega spola. Spomenuti razred smješten je u prostranoj i velikoj dvorani, što ju članovi „Hrvat. Čitaonice" badava ustupiše družbi, dok se sami smjestiše u omanju sobicu. Tako valja! Živjeli!

Baš u toj dvorani doživjesmo 26/12. krasne časove. Posebni odbor priredio je božićno drvce za naše mališe, te je pozvao na tu svečanost sve što se u ovom selu ne stidi svog majčinog jezika i djedovskih običaja. Prostrana dvorana bila je dubkom puna. Bilo tu deklamacija, a odraslija djeca odigrala su zgodan igrokaz, odgovarajući vremenu i svrsi. Nijesmo očekivali, da će se naša djeca, kojoj je to prvi put da takva što vide, onako lijepo podnijeti. Svi smo bili zadovoljni sa izvedbom, te sa burom pljeska nagradismo naše male sokolove. Bijasmo očito iznenadjeni kad se je zastor u pozadini spustio te u oči udarilo more svjetla u krijesu i sjaju sa nakićenim borom, a pred njime djevojčica u bijelini stala i zgodnim riječima prikazala spas svijeta i našega naroda. Oči pak naših mališa nijesu se makle sa bora, dočim im je srdašce podrhtavalo od uzbudjenog čuvstva.

Iza toga dijelilo se je djeci darove. Svako dijete dobilo je svoj darak.

Razidjosmo se svojim kućama noseći sa sobom krasnu sliku, koja će nam dugo ostati u pameti.

Sve to naravski nije išlo bez priprave, što je iziskavalo trud i ustrajnost. Tu se osobito iztakla naša vrijedna učiteljica družbine škole, Matilda Vrbančić; njoj ide u prvom redu hvala, što je zabava tako krasno izpala. No ne možemo da ne spomenemo i g. Ivana Sokolića Antunovoga, koji se pokazao upravo neutrudivim u radu oko priprava te prve naše zabave. Tako valja! Bio primjer mnogima! Hvala i svima i drugima, koji doprinješe ma bilo što, te nam priredišе par tako ugodnih časova.

Osobito zahvaljujemo g. M. Frančiću, trgovcu na Rijeci, koji je poklonio toliko lijepih darova za našu djecu. Hvala!

Dok ovako općenito opisasmo tijek same stvari, ne možemo, a da ne iznesemo još jednu činjenicu, koju uzaludno stavljamo pred oči našem kotarskom poglavarstvu. Dok je bio narod sakupljen u prostorijama družbine škole, dotle se sakupili neki mladi, tudjincu prodani izmećari, i dolazili tuleći nekakove provokatorne talijanske pjesme, do pred same prozore. — Nastaje sada pitanje, da li je to prodano blago učinilo iz vlastite pobude ili ga na to tko potaknuo? Ili — ili? Grdna sramota, da imade i kod nas čeljadi u ljudskoj spodobi, koja se daje kupiti od Talijana gore nego životinja.

Neka se znade! Iz Cresa piše nam prijatelj: — Ne će biti na odmet, ako se početkom nove godine 1907. spomene ono, što se je zbilo u proračunskom odboru za nastavu u bečkom parlamentu kad je bio Gautsch ministrom za nastavu. „Et hoc miminisse iuvabit"; koristit će!

Razpravljalo se je tu medju ostalim i o jeziku u pučkim školam. Dr. Lorenzoni zastupnik južnoga Tirola navali na vladu radi nepravde što se čini talijanskom Tirolu uvedenjem njemačkoga jezika, gdje je materinji jezik talijanski. Evo njegovih rieči: „Nitko ne će ni iz daleka dvojiti o tom, da nastavni jezik u pučkim školama mora da bude i da drugčiji ne smije da bude, nego materinji jezik. — Uvedenje njemačkoga jezika u južnom Tirolu dostatno bi bilo, da se takovo postupanje označi pravim barbarstvom. Takove škole nalaze se u neprekidnom sukobu sa načelima prave i zdrave pedagogije i sa pravima narodnosti, i suviše su protivne pozitivnim zakonima države, koja dvorskom odlukom od 11. septembra g. 1848. taksative govori, da početna pouka mora da bude obavljana u materinjem jeziku. Nadalje kaže, dr. Lorenzoni: „Jezik je naravni znak narodnosti, ili, kako reče Wurmbrandt u bečkom parlamentu: „Prvobitno i naravno pravo jednoga čovjeka jest, da djeca budu uzgajana u jeziku svojih otaca, i da uzdrže narieče roditeljà, jer (čujte, čujte, ovo je važno) je jezik poglavito jamstvo karaktera jednoga naroda, i po jeziku poznaje se narodnost."

Jeste li čuli, kako talijanski zastupnik brani svoj jezik, kako neće nipošto da vlada ustraja u Tirolu škole u njemačkom jeziku, kako javno naglasuje, da djeca primu početni nauk u jeziku oca i svoje majke, kako izrično kaže, da vlada izkazuje Talijanima pravu nemilost; kako se taj zastupnik sa svim pravom tuži na vladu, te potvrđuje da se njemačke škole u južnom Tirolu protive škol. sustavu i narodnom pravu, i istim zakonima vlade, koja hoće i naredjuje, da se djeca podučavaju u svojem jeziku, a napokon kako sve to zaglavljuje izrekom drugoga zastupnika, kojega nazori su nenadkriljivi, i tim važniji, jer dolaze iz ustiju zastupnika njemačke narodnosti.

A što ćemo mi Hrvati u Istri na tako mudra razlaganja talijanskoga zastupnika? Naša djeca nemaju hrvatske škole; toga radi sili se ju da polazi talijansku školu i da se sasvim odnarode; da pišemo dr. Lorenzoni-u da nam se smiluje i da svoje argumentacije vrati na uztuk gospodujućim Talijanima u Istri? Bilo bi isto, kao zahtjevati da iz tvrdoga kamena proteče hladna voda. Dakle ništa ne preostaje, nego raditi i ustrpljivo čekati od Boga pomoći. A doći će; evo hvala Bogu i „Družbi sv. Cirila i Metoda", i u Cresu se gradi „družbina" škola iz koje će sinuti svjetlost na objavljenje naroda...

Voloski kotar:

Luka u Opatiji. Prošla su već puna dva mjeseca što je većina opatijskoga mula poronila u more, u nepovrat. O tom se je pisalo javno i privatno. O tom se je interpelovalo. Za stvar zauzeli su se razni i kod c. k. ministarstva trgovine u Beču. I kod ove vlade i kod ovoga ministarstva razpravljalo se je ponovno o opatijskoj luci. Najnoviji glasovi što sligoše iz Beča, od samoga gospodina ministra trgovine, glase: prvo, da će pomorska vlada Trišćanska u svojoj upravi priudesiti provizorno pristanišće popravkom još obstojećega djela mula; drugo, da će se graduju mula odati u najkraćem vremenu.

Još obstojeći dio mula, i on razpucan, zakrpalo se je ponekle — za koliko vremena, to bi mogao kazati samo jug. K tomu pripravlja se gradnja ljesenoga privremenoga pristajališća po prilici na suprot onomu dielu mula što još njekako obstoji. Nuždno je učiniti čim brže i čim bolje, jer eto nadolazi glavna sezona opatijska, pak bi bilo i zlo i sramotno da parobrodi nejmaju gdje u Opatiji, pa kako, pristojati.

Nego dobro bi da bude i „najkraće vrieme", u kojem se ima odati gradnja mula, čim kraće, pače da se već ni malo ne zateže. Jasno je kao bieli dan, koja tvrdka bi najlakše, najbolje i u najkraćem vremenu sagradila mul. Jasno je također da je nuždno da se udesi luka čim prije i čim bolje, da nebude ni škode ni bruke ni sramote. A kad je to jasno, onda je jasno i to što bi imale učiniti odnosne c. k. oblasti, što bi imalo učiniti c. kr. ministarstvo trgovine, koje imade u tom zadnju rieč. Da ju već jednom čujemo!

Hrv. Čitaonica u Kastvu obdržavala je dne 31. decembra 1906. svoju 41. redovitu glavnu skupštinu. Prva skupština bila je dne 27. decembra 1866., zato će bude li prilike, slaviti se četrdesetgodišnjica u tek. godini. Članova broji 49. U upravni odbor biraju su: Kažimir Jelušić obć. načelnik, predsjednikom, Hinko Jelušić učitelj, tajnikom i Kuzma Jedretić svećenik blagajnikom.

* * *

Svršetak godine zaključili smo poslije podne zahvalom u crkvi a večer koncertom „Istarske Vile" u Kastvu i zabavom „Sloge" u Zametu, koje zabave bile dobro posjećene i dobro su ispale.

Iz Kastva. Dne 28. decembra 1906. obdržavalo je obć. zastupstvo u Kastvu cieli dan redovitu sjednicu. Spomenuv se novog učiteljišta u Kastvu, imenovalo je za različite zasluge počastnimi gradjani kastavskimi: Njegovu jasnost gospodina Konrada kneza Hohenloke-Schillingsfürst c. k. namjestnika u Trstu; g. dra Alfreda pl. Manussi de Montesole vladinog savjetnika u Trstu a bivšeg kotar. poglavara na Voloskom; g. prof. Frana Matejčića zem. školskog nadzornika u Trstu i gosp. prof. Frana Frankovića, ravnatelja muškog učiteljišta u Kastvu. Na toj počasti imenovani jesu lijepo zahvalili. Gosp. Namjestnik brzojavio je načelniku: Visoko počašćen odlikom što mi ju podielila kastavska obćina zahvaljujem se štovanom obćinskom zastupstvu najtoplije te zagotavljam da ću se vazda i veselo zauzimati za dobrobit vaše lijepe jako napredujuće obćine.

Gosp. Manussi brzojavio je: Punim srcem zahvaljujem na velikoj časti izkazanoj mi od zastupstva najveće obćine Istre. To milijo mi je ovo odlikovanje, jer mi daje pravo brinuti se i izvan voloskoga kotara za dobrobit obćinara. Budite osvjedočeni da ću svakom prilikom upotrebiti sve svoje sile na korist mile mi kastavske obćine. I gg. Matejčić i Frankovič, vrlo zaslužni na školskom i narodnom polju, lijepo se zahvalili.

U počast zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića darovalo je zastupstvo „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru" 300 K „dobre ruke"; podarilo je i Djačko podporno društvo u Beču i primilo do znanja da je obćina Kastav uplatila treći obrok za saldo obećanih 2000 kruna „Djačkomu domu" u Pazinu.

Sve svoje škole predplatilo je na 27 komada „Mladog Istrana".

Primilo je do znanja, da je pasiv obćine Kastav od 112 hiljada kruna koncem god. 1904. u dvie godine dana, t. j. do konca 1906. podpunoma namiren bio. Obćina, koja toliko u dvie godine namiriti može, mnogo učiniti može, ako je samo složna.

O sjednici izaći će posebno običajno obširnije izvješće.

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri". Kao oprost od čestitanja prigodom nove godine 1907. uplatili gg.: prof. Spinčić Vjekoslav, nar. zastupnik u Beču 50 K; Vrabec Ivan Ev. administrator župe u Veprincu 5 K; dr. Fran Mandić u Trstu 50 K; Fran Matejčić u Trstu 20 K; Fran Franković u Kastvu 10 K; dr. Dabović Kajetan u Kastvu 10 K; obćinski glavar u Kastvu, Kažimir Jelušić, za zahvalnu misu dne 11. okt. 1906., budući misnik nije htio primiti, darovao 10 K; Nikola Žugelj, župnik u Kringi (Istra) platio članarinu za g. 1904., 905. i 906. svotu od 6 K; Ivan Koruza, župnik u Klani, daruje 3 K; Povratimo „Bratovšćini" ono, što nam je u potrebi dala, po mogućnosti, malo po malo, ali . . . sve: Placar iz Trsta 20 K. Vivat sequens!

Ispravak natječaja. U oglasu natječaja kuratorija delavske škole u Kastvu stojalo je da je nastup službe dne 1. febrara 1907., što je krivo, jer nastup službe je početkom drugog poljeća dne 16 febrara 1907.

Njemačka glazba u Opatiji. „Slovenskomu Narodu" pišu iz Opatije, da je sadašnja lječilištna glazba tamo sastavljena od samih njemačkih glazbara, koji da ne mare za slavenske glazbene komade, premda imade tamo veći dio slavenskih gostova. Naruči li koje družtvo, koji hotelier il bilo koji drugi tu glazbu, neće ova ni na preporuke ni na molbe, da igra slavenske komade. Toga radi počeli su mnogi naručivati vojničku glazbu iz Rieke, koja nesamo što je jeftinija, već nastoji također, da u svemu zadovolji želji obćinstva. Tako je u prvoj polovici tek. mj. jedan od hoteliera naručio vojničku glazbu, proti kojoj su htjeli njemački glazbari demonstrirati, ali njim to nije uspjelo, jer se je za njihovu nakanu na vrieme doznalo i tako svaku demonstraciju prepriečilo. Za sve demonstracije rečenih glazbara biti će odgovorna lječilištna komisija, koja daje prednost tudjim, inozemnim glazbarom pred domaćimi državljani.

Ustrojenje dobrovoljnog vatrogasnog družtva u Voloskom. Od tamo nam javljaju, da su domaći rodoljubi imali dne 29. o. mj. ustanovnu skupštinu, koja se je obdržavala u „Narodnom Domu" radi ustrojenja dobrovoljnog vatrogasnog družtva.

U Opatiji obstoji doduše slično vatrogasno družtvo, ali ono je u njemačkim rukama i pod njemačkom komandom. Radi toga bila je prava potreba, da se u Voloskom ustroji domaće, hrvatsko vatrogasno družtvo, koje će u prvom redu vršiti uzvišenu čovjekoljubnu dužnost t. j. priticati suobćinarom u nevolji u pomoć i drugu narodnu dužnost t. j. vršiti sve dužnosti sviestnih i odlučnih rodoljuba.

Očekujemo radi toga od sviju obćinara i susjednih rodoljuba, da će se mnogobrojno upisati u novo toli koristno i potrebito družtvo bilo kao izvršujući, bilo kao podporni ili utemeljitelji članovi. Bez jednih i drugih družtvo nebi moglo obstojati a, tim manje svoju zadaću valjano riešiti. Nebi nam stalno služilo nimalo na čast kad bismo sustali na pol puta i kad bismo pružili zavidnom a smjelom protivniku izliku, da nam se uzmogne smijati i podrugivati, da nismo toboz kadri uzdržavati ovako koristno i potrebito domaće družtvo. Na posao dakle rodoljubi!

Pazinski kotar:

Profesori pazinske gimnazije držat će skoro svake nedjelje u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnoga Doma“ pučka predavanja.

Red predavanja do Uskrsa o. g. je ovaj: 13. siječnja t. g. prigodom 25-godišnjice smrti biskupa Dobrile držat će prigodno slovo prof. Figurić, Frankola, dr. Kević i Novljan.

20. siječnja: Fr. Novljan: Uzduh ili zrak (s pokusima).

27. siječnja: Dr. M. Kević: Andrija Kačić-Miošić i narodna pjesma.

3. veljače: A. Mučalo: O čovjeku.

17. veljače: N. Žic: Znameniti istarski Hrvati prošlih vjekova.

24. veljače: Fr. Frankola: Narodi naročito slavenski.

3. ožujka: M. Zyablić: Novije naseobine u Istri.

10. ožujka: Dr. M. Kević: Slavenski prosvjetitelji sv. Ciril i Metod.

17. ožujka: Stj. Figurić: U prosvjeti je snaga.

Prvi ovaj niz predavanja počimljemo dostojno. Velikom Dobrili nije jošte podignut u Istri spomenik ni iz kamena ni iz gvožđja, a možda to nije ni potrebito: upoznajmo ga i cijenimo, pak mu u svojim srcima podignimo spomenik trajne ljubavi. Tu ljubav prema svom prvom narodnom prosvjetitelju ima buditi i naše prvo pučko predavanje. Svako nedjeljno predavanje će trajati po prilici 1 sat.

U velikoj i lijepoj dvorani „Narodnoga Doma“ bit će mjesta dosta. Za to se nadamo, da će naš puk iz Pazina i okolice u velikom broju dolaziti na ta svoja, pučka predavanja. Ugodna nam je dužnost, da lijepo zahvalimo patriotskomu odboru „Narodnoga Doma“, što širom otvara vrata svoje dvorane istarskom svijetu, gdje će se ovaj uvjeriti, da je u prosvjeti snaga naroda. Prosvjetimo se i radimo polag prosvjetljenoga razuma!

Pazin dne 7. siječnja 1907.

Profesorski odbor za priredjivanje pučkih predavanja.

Stjepan Figurić, predsjednik. **Nikola Žic,** tajnik.

Budući stupovi talijanstva u Pazinu. Pod konac prošloga mjeseca prirediše pazinski talijanaši u prostorijah dječjeg zabavišta „Lega Nazionale“ školskoj dječici običnu „Božićnicu“. Djećica su — kako je to već običaj — pjevala, deklamirala i gimnasticirala, pri čemu su se — kako čitamo u talijanskih listovih — odlikovali sliedeći talijančići: Jelena Mrak, Lidija Drndić, Mirija Drndić, Amedeo Pešle i Marija Požar. Jedino ove spominju rečeni listovi kano odlikovane, a medju njima neima niti jednoga talijana. Sve je to naša hrvatska krv, jer kojekakove Lidije il Amedei neće nas nikada uvjeriti o tom, da su Drndići, Mraki, Požari itd. starinom Talijani bili.

Hrvatska krv osvjeđuje i podržava talijanstvo nesamo u Pazinu, nego takodjer i u ostalih gradićih Istre i ta krv zadaje našemu narodu težke udarce, jer je gori pottuica nego li Turčin.

Porečki kotar:

Postaja Livade. Malo ima mjesta na željznici Trst-Poreč, koja bi bila tako zgodna za promet kao što su Livade, nalaze se između Oprtlja i Motovuna. Ipak to mjesto do sada nejma postaje, nego samo stajalište, što prouzrokuje mnoge neprilike tamošnjim trgovcem. I občine i zemaljski sabor i zemaljski odbor već su se izrekli za postaju u Livadah. Predstavnik c. kr. vlade izrekao je već i javno u saboru, da će se u Livadah postaja ustanoviti. Prošlo je već nekoliko i godina od toga, a postaje još nejma. Na javnom sastanku, što se ga je prošloga ljeta u Livadah obdržavalo, govorilo se je o tom, i stvorila resolucija. Ona bijaše predana i preporučena na kompetentnom mjestu.

S toga mjesta došla je netom prošloga mjeseca vlest, da je c. kr. ministarstvo željeznica sporazumno sa c. kr. ministarstvom financija uzelo u izgled pretvorenje stanice u Livadah u postaju za sveukupni promet. Izvršiti će se pak to tek onda, kad carevinsko vieće prihvati vladinu zakonsku osnovu, tičuću se povišenja državnoga jamstva za mnoge željeznice nižega reda, medju njimi i za željeznicu Trst-Poreč. Dakle eto sad se je postavio taj uvjet. Nadamo se da će carevinsko vieće još u kratkom zasjedanju ovoga mjeseca razpraviti dotičnu zakonsku osnovu. Onda već neće biti izgovora, i napraviti će se postaja u Livadah, na koj će se vršiti sveukupni promet. Bilo čim prije!

Iz okolice Vižinade nam pišu, da se je tamo ustrojio narodni odbor, komu je svrha da poradi oko osvješćivanja puka. Sada u početku radi odbor svima silama, da se ustanovi škola u selu Ferenci, u koju bi išla sva djeca iz okolice Vižinadske, a koja sada polaze talijansku školu u Vižinadi, gdje uzaludno gube vrieme a da se ništa ne nauče, osim što će možda mnogi od te djećice kasnije grditi svoj rod i materinski jezik. Obraćamo se s toga molbom na sve naše rodoljube i našu plemenitu Družbu sv. Cirila i Metoda, da nas u našoj nakani podpomognu, da dodjemo što prije do cilja. Do sada smo još na dobrom putu da se dušom i tielom dignemo u obranu naših pravica, ali nam fali škola, u kojima bi se učili da se oslobodimo iz šaka tudjina-neprijatelja, koji nas gnjavi i davi.

Koparski kotar:

Prva slovenska razprava na kotarskom sudu u Kopru vršila se je prošloga ćedna. Svi spisi bijahu slovenski i čitava razprava od početka pak do konca bila je slovenska. Odvjetnik i državni zastupnik Bennati zastupao je tužitelja dočim je obtuženoga branio odvjetnik dr. Rybař. Odvjetnik Bennati izjavio je, da je posve razumio obranu i spise slovenske, dočim u istarskom saboru neće ni da čuje govoriti slovenski ili hrvatski. Eh, reći će on, drugo je biti odvjetnik a drugo zastupnik. Zar ne šijor Bennatić?

Franina i Jurina.

Fr. Si čul Jurino, da su počeli novopečeni Talijani va Ičićeh spravljat šila i kopita?

Jur. Čul sam ja, ma da su se lepo gospodski za put parićali.

Fr. Su, su nebore, neki je dobil tri, neki pet ai šest stotin krun za put.

Jur. A ki će to platit?

Fr. Ki drugi lego občinska kasa ale občinari!

Razne primorske viesti.

Iz poštanskih krugova pišu nam: Javili ste nam pod konac prošle godine, da se ima popuniti mjesto upravitelja na c. k. poštanskom uredu u Puli, koje je izpražnjeno eto već drugu godinu. Očekivali smo da će se to dogoditi mjeseca decembra prošle godine, kadno bijahu imenovani nekoji viši poštanski činovnici kod ravnateljstva u Trstu. Nu to se nije dogodilo, premda leže već dulje vremena odnosni predlozi kod ministarstva u Beču. Neznamo čemu da to zatezanje pripišemo.

Ljubljanski su listovi prošlih dana opetovno prigovarali ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu, što bijahu kod posliednjeg imenovanja poštanskih kontrolora nekoji činovnici u Ljubljani preskočeni. Ali to se nije dogodilo samo ljubljanskim činovnikom, nego takodjer i nekojim tršćanskim i to većinom našim činovnikom, oficijalom, koji su stalno držali, da će postati kontrolori, pošto bijahu po godinam službe i po sposobnosti prvi na redu.

To zapostavljanje naših činovnika pripisuje se u prvom redu novoimenovanom ravnatelju ili predsjedniku pomoćnih ureda, za kojega vele, da kod njega ne uživaju nimalo milosti hrvatski i slovenski podredjeni mu činovnici, pak da tura napried radje Talijane i Niemce pa i neznali ni rieči hrvatski ili slovenski.

Ako je tomu doista tako, tada očekujemo od dvorskoga savjetnika i ravnatelja pošta i brzojava u Trstu, da će se dati u buduće bolje i točnije obaviestiti o prednosti i sposobnosti podredjenih mu činovnika i da ne će sliepo povjerovati tomu predsjedniku, koji nezna ili ne će da bude pravedan i nepristran i prema hrvatskim i slovenskim činovnicima.

Nova parobrodarska plovitba izmedju Rieke, Voloskog i Opatije započela je koncem pr. m. Hrvatsko parobrodarsko društvo u Sonju započelo je plovitbu svojim parobrodom „Petar Zrinjski“ izmedju Rieke, Voloskoga i Opatije. Ciena je za jednu vožnju iznosu 40 para, a za amo i natrag 60 para. Ove su ciene niže nego li ostalih družtava te je radi toga započela izmedju tih družtava živa konkurencija. Senjskomu družtvu daju naši rodoljubi širom Liburnije prednost, jer je ono čisto hrvatsko družtvo, dočim nema o hrvatstvu na drugim parobrodima ni govora. Puko ime „ugarsko-hrvatsko“ nezadovoljava više naše putujuće občinstvo, koje je dugo molilo i prosilo, da bi se naziv „hrvatsko“ bar nečim opravdalo. Što će nam puki naziv „hrvatsko“ kad ima na onih parobrodih čak i talijanski jezik prednost pred hrvatskim.

Upit zastupnika Biankinia. U sjednici delegacije austrijskoga carevinskoga vieća dne 3. o. m. u Budimpešti upitao je odlični dalmatinski zastupnik i delegat g. Biankini ministra izvanjskih posala g. baruna Aerenthala hoće li se zauzeti za to, da bude podana primjerena odšteta udovici Rumac iz Lovrana i njezinoj četvorici sirodčadi od družtva „The Vanse Redovood Lumber Company“ u Kaliforniji, gdje joj je suprug zbog tudje neopreznosti ubijen lancem.

Imenovanja u financijalnoj struci. Financijalni perovodja kod ravnateljstva u Trstu g. Janko Macak imenovan je je fin. komesarom. Perovodni vježbenik kod istog ravnateljstva g. Ante Franki rodom iz Omišja imenovan je financ. perovodjom. Čestitamo mladim prijateljem i rodoljubom.

Narodni darovi. Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabrala je gdjica Katinka Pavelić učiteljica u Ripendi u 2 navrata K 51·06 i to jedan put 35·06 K a drugi put 16 K. — Oba iznosa priposlana su ravnateljstvu družbe.

Na dan novoga ljeta sabrao je u Draguću vriedni rodoljub Ivan Gržinić Frančeskinov K 12·50 u rodoljubnom društvu kod veleč. g. Joakina Pilata, župeupravitelja u Draguću i to gg. Umberto Grožić 3 K g. Josip Zlatić 3 K, Joakin Pilat K 2·50, Ivan Gržinić Frančeškin 2 K, Ivan Šestan 2 K.

Na Božić u večer sakupilo se u veselom družtvu kod gosp. Ivana Gašparini-Gržina u selu Praščari kod Sv. Vitala sliedeće iznose:

Obitelj Gasparini-Gržinu K 10, po 2 K darovaše: Korlević Stjepan pok. Ive, Ivan Gasparini pok. Antuna, Ivan Marija Matković pok. Antuna, Mate Korlević pok. Mate i sini Angjeo i Ivan, Ivan Gasparini pok. Ivana, Šime Korlević pok. Antuna; po 1 K darovaše: Milotić Miho, Antun Benleva od Antuna, Antun Ružić, Sin Šime, Stjepan Žiža; Marija Korlević 50 h., Sin Ivan 60 h.

G. Niko Pajalić i supruga daruju za družbu 5 K, za djačko pripomoćno društvo u Pazinu 5 K i Bratovšćini hrvat. ljudi u Istri 5 K.

Živili plemeniti darovatelji!

Da li i Vi uporabljujete sladnu kavu? Nametne li se ovo pitanje u gospojinskom družtvu, biva često susretano sa nekim požalnim i nijekajućim posmjehom, što dokazuje, da još mnoge protiv sladne kave goje žestoke predsude. Djelomično razjasnuje se ovaj odnošaj takodjer time, jer što se pod imenom sladne kave kupuje, ponajviše paće i nije ikakova sladna kava, već gotovo uviek samo obično pečeni ječam ili na običajan način prženi slad, koji podavaju tekar neku odvratno neslastnu tekućinu, koja svakako ne prija poput kave. Baš još vrlo mnogi ne znadu ili se nisu o tome osvjedočili, da samo u Kathreiner-Kneippovoj sladnoj kavi postoji neki proizvod, koji po vlastitoj naravi posjeduje ugodan tek kave, pošto su njegova zrna upita i nakvašena nekim izvadkom iz kavine trešnje tako, bez da na sebe povlači otrovni koffein zrnate kave. Kathreiner-Knaippova sladna kava sjedinjuje s toga jedina u visokom stepenu prijatan okus i miomiris zrnate kave sa poznatim i zdravstvenim prednostima slada. Tko je zato pravi Kathreiner pokušao, ne će doista više gojiti nikakove predsude proti valjanoj sladnoj kavi. Nu pravi se Kathreiner prodava jedino u zatvorenim omotima sa imenom „Kathreiner“, pa je s toga kod kupovanja vrlo nuždno potrebito, da se ime „Kathreiner“ neprestano što izričitije naglasi.

Priposlano[1])

Visokom c. k. Namjestničtvu
u Trstu.

Predobro je poznato tom Vis. c. k. Namjestničtvu, da podpisani nije već 9 godina primio dopune kongrue za službu duh. pomoćnika u Dobrinju. Poznato je takodjer, da je pred više godina i pismeno i ustmeno dokazno pogrešku dosadašnje fasije i zahtjevao, da mu se izplati dopuna kongrue; a još nije izplaćena.

Godine 1900. u mjesecu febraru pitao je preko c. k. kot. poglavarstva u Lošinju od c. k. ministarstva, da mu se plati odšteta stanarine. Nešto iza toga tražila je bivša c. k. polit. izpostava u Krku od občine, da i ova pomogne plaćati odštetu stanarine. Od tada je i ova stvar zaspala.

Nakon svega toga pita podpisani: 1. da se već rieše ova pitanja i plati mu dopuna kongrue i odšteta stanarine; 2. da mu se plati pretrpljena šteta čekanjem od 9 godina i nadoknadi K 300 za putovanja u Trst i Beč radi kongrue.

Ne udovolji li se pravici i zakonu, svratit ću se u novinama na ovo pitanje, nek javnost znade kako se u Austriji tumače i vrše zakoni.

Uz duboko počitanje

Antun Žic,
exkooperator u Dobrinju.

[1]) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleži pogibelj, da ćete dobiti manjevrijednu pačvotinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

Pošto jedino

Kathreiner- Kneippova sladna kava

posjeduje uslied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato ei, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koji je providjen sa slikom »Župnika Kneipna« kao zaštitnim znakom.

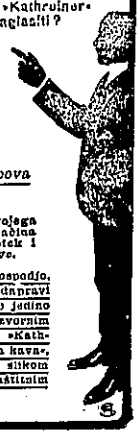

Br. 5835/06.

Oglas natječaja.

Usled zaključka občinskog odbora iz sjednice od 27. decembra 1906. razpisuje se ovime natječaj na 2 (dva) mjesta občinskih redara za poreznu občinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od K 100 i odgovarajućim godišnjim paušalom za uniformu od K 140.

Natjecatelji imadu biti austrijski državljani, nesmiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i u pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački a po mogućnosti i talijanski jezik te se obvezati, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ga občina prije neodpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 20. januara 1907.

Glavarstvo občine

Volosko, dne 29. decembra 1906.

Načelnik:

Dr. Stanger.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svićenjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astmo (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, napuhnosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbte, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, hrtečnosti, tschlasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svedbe slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tiolom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih **sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIJEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju nebi bilo izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 48/A.

Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upliduju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

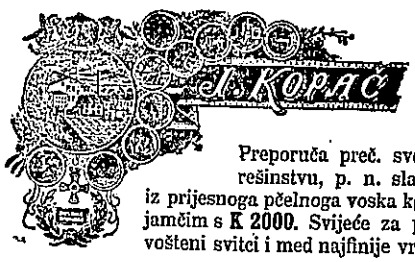

Odlikovana

svićarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svieće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina

u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

Broj 3. Pula, u četvrtak dne 17. jenara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, u nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i otkunje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Tužna dvadesetpetgodišnjica.

Dne 13. o. m. minulo je 25 godina što je za uvjek zatvorio svoje blage oči najveći dobrotvor našega naroda u Istri, veliki i nezaboravni naš biskup *Juraj Dobrila*. Gorko je tada zacvilio istarski Slaven, koji je bio vičan u svakoi stisci i u svakoj nevolji uticati se k svomu milomu savjetniku, darežljivom dobrotvoru i otcu.

„Na odušku plača našega" — pisala je tada „Naša Sloga" — „narode moj, tužni, na koga sada da se obazremo? Na biskupe naše (sadašnjega i budućeg) u Istri. Njihova je sveta dužnost braniti, da njemu narod ne bude pogažen od drugoga, kô što je branio nezaboravni Dobrila. Vide i oni, da u Istri talijanski narod ima sve, a hrvatski ništa. Zato biskupi, narod naš, koji je vjeran svećenstvu, vapije od vas pokroviteljstvo svojih prava, jer dostojno i pravedno jest. — Ako nam za uvjek potamnilo jedno sunce, budite nam vi drugo".

Težki ovaj vapaj nad svježim grobom biskupa velikana ostao je na veliku nesreću naroda našega u Istri neuslišan, ostao je glas vapijućeg u pustinji.

Bolnim se danas srcem pitamo povodom tužne 25 godišnjice smrti narodnog dobrotvora: gdje su ti biskupi pokrovitelji potlačenih prava našega naroda u Istri? Gdje je to sunce, koje je imalo i poslije biskupove smrti grijati smrznuta uda istarskog patnika?

Da se je danas ustali velikomu biskupu i da uzmogne zaviriti u djelovanje svojih nasljednika u obljubljenih mu biskupijah, gdje je on toli blagotvorno djelovao, zaista bi s ogorčenjem opetovao svoje rieči, koje je god. 1860. svomu prijatelju napisao: „Je li još kadi tako biva, kud sunce sije? Ja zaista za takove proklete krajeve neznam izvan Istre".

Gdje su danas njegovi nasljednici, koji bi kazali o istarskom Hrvatu: „Mi redovniki smo meso od mesa, kost od kosti našega puka; naš brižni narod niti vidi niti misli drugače, nego po naših redovničkih očih i moždjanih?"

A što bi kazao neumrli biskup, da mu je moguće znati, da je danas u premiloj mu porečko-puljskoj biskupiji, u kojoj je on kroz 18 godina toli blagotvorno djelovao, oko 20 hrvatskih župa, sa neznatnim brojem Talijana, namješteno toliko talijanskih ili potalijančenih svećenika, koji su po nalogu svoga biskupa ukinuli i posliednje ostanke narodnog jezika u crkvi i koji se ne stide hrvatskomu pučanstvu propoviedati ćak i rieč božju u tudjem mu talijanskom jeziku?! Od tuge, boli i žalosti vratio bi se u ledeni grob s težkim uzdahom: „Ja zaista za takove proklete krajeve neznam izvan Istre!"

Strašnu odgovornost pred povješću a još strašniju pred Bogom, uzimlju na sebe oni crkveni dostojanstvenici u tužnoj našoj Istri, koji su posve izbrisali u svom dušobrižničtvu blagonosne stope nezaboravnog našeg Jurja. Ovi dostojanstvenici uživaju doduše milost ne samo svjetskih oblastih, već dapače i talijanskih lažiliberalnih listova i njihovih čitatelja, ali savjest im ne može biti mirna. Oni ne sliede stope velikog našeg biskupa, kojega su protivnici crkve i njegova naroda, mrzili i proganjali, jer im je on ponosno dovikuo „da bi volio ovce pasti s Mojzesom po kerševitih Sinajskih planinah nego u Faraonskom dvoru u razkošju plivati — gledajući ugnjetavanje i zatiranje svojih suplemenikov". Ali je on radi toga i uživao neograničeno povjerenje povjerenog mu stada, koje se je upravo natjecalo povodom njegovih čestih posjeta, da mu izkaže iskrenu sinovlju ljubav i odanost. Takovih posjeta, piše njegov životopisac, sjećao se je biskup radje nego li onih velikaških. Mogu li tako o sebi kazati današnji njegovi nasljednici u časti i dostojanstvu više od njega? Dvojimo jako!

Smrću nezaboravnog Dobrile zadan je našemu narodu u Istri najteži udarac što ga je mogao zadesiti. S njime smo izgubili iskrenog, toplog zagovornika kod najviših krugova, te odlučnog i neustrašivog zaštitnika i branitelja proti neprijaznim nam oblastim i proti drzovitim i nezasitnim susjedom.

Taj gubitak ćutimo mi Hrvati i Slovenci Istre gorko i danas. Ćutimo ga tim više, što se baš putem i pomoću crkve svim silama nastoji, da se naš narod iznevjeri i otudji sladkom svom jeziku, a tim i rodu svomu. Od biskupove smrti amo, potalijančili su našega naroda talijanski svećenici po čitavoj skoro porečko-puljskoj biskupiji i u jednom dielu tršćansko-koparske, skoro više nego li sve svjetske protivne nam oblasti sa svim školama zajedno. Može li naš narod imati povjerenja u takovo svećenstvo i u one, koji ga namještaju? — Ne može!

On će biti prisiljen da izbjegava one crkve, u kojih mu nastoje nazovi-svećenici ugrabiti najveći dar božji, a za posljedice odgovarati će oni, koji se iznevjeriše svom uzvišenom zvanju i svetom poslovanju.

Medjutim ne smijemo zdvajati nit klonuti duhom. Život i rad velikog Jurja budi nam uvijek pred očima. Sliedimo njegov primjer i držimo se njegove nauke, pak ćemo se odhrvati svim protivnikom, bili oni i u gospodskom kaputu ili u svećeničkoj mantiji. Ne zaboravimo nikad, da je veliki naš biskup jurve g. 1863. u istarskom saboru Talijanom doviknuo ove znamenite rieči: „Mi nismo u Istri po ničijoj milosti, mi već stanujemo ovdje preko dvanaest vjekova i pol, imamo dakle jednako pravo s drugima. To su nam prirodna prava zajamčila i vladareva volja svojom listopadskom diplomom, koja podieljuje jednaka prava svim narodnostima. Ja dakle pitam ono*), što je temeljnim zakonom odlučeno, i što je već prešlo u običaj u onim pokrajinama, gdje ima više narodnosti".

Pitajmo dakle i zahtjevajmo svuda i od svakoga sva ona prava, koja nas kao

*) Da se sav saborski rad štampa i hrvatski. Op. Ured.)

državljane po zakonu idu. Držimo se u svemu mudrih i koristnih naputaka najvećeg našeg narodnog dobrotvora. Živimo, mislimo i radimo polag njegovih otčinskih savjeta i preporuka pa će sunce i pred naša vrata i tim ćemo najbolje odgovoriti nakanam našeg slavnog biskupa Jurja, kojeg uspomena neka nam bude za uvijek mila i sveta!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 13. jenara 1907.

U novoj godini kao da se je zastupnička kuća obnovila. Premda, i možda baš s toga, jer su njoj dani odbrojeni, radi da nemože više. Za ministra-predsjednika Becka, koj ima za radinost kuće najviše zasluge, govore da se je morao pod sretnom zviezdom poroditi. Možda i je, al mora mu se i priznati da je neutrudiv, da nejenjava od onoga što hoće da postigne. Koliko muke i truda ga je stalo dok je stranke u zastupničkoj kući složio u izbornoj reformi! Nijedna nebijaše posve zadovoljna, al su sve pristale. Kako bijaše razpoloženja gospodska kuća, kad se je prvi put sastala da razpravlja o izbornoj reformi! Izabrala je odbor koj bijaše u velikoj većini protivan izbornoj reformi. Beck se nije prestrašio. Žilavostju i uztrpljivostju, kojoj je težko naći para, pridobio je u par tjedana i gospodsku kuću, u njezinoj većini, za izbornu preosnovu.

Popustio je i njoj u nečem. Ona se je izjavila za izbornu preosnovu kako ju je pod vodstvom Beckovim prihvatila zastupnička kuća; al je pri tom zahtjevala njeku dosta znamenitu promjenu u svojem sastavu. Zahtjevala je „numerus clausus"; zahtjevala je da gospodska kuća mora imati omedjašen broj, ni manje od toliko ni više od toliko. Zahtjevala je to u svrhu da nebude igračkom u rukuh svakodobne vlade, da ovoj budu vezane ruke u broju članova gospodske kuće, da bude dakle gospodska kuća samostojnija u svojih razpravah i odlukah.

Zašto smo se mi ovdje sastali? Sastali smo se, da se odužimo uspomeni jednog velikog sina ove Istre; velikog biskupa i dobroga pastira svoga stada; velikog rodoljuba, koji je svim žarom svoga plemenitog srdca ljubio ovu zapuštenu zemlju i ovaj čestiti siromašni narod, iz kojega je i sam nikao; velikog našeg dobročinitelja, koji je sve svoje umne sile, sve vrijeme, sav svoj dohodak potrošio samo za dobro i napredak svoga ugnjetavanog naroda. Mislim, da nije nužno ni da kažem, tko je taj veliki biskup, rodoljub i dobročinitelj. Ima ih za cijelo medju nama, koji su doživjeli tu sreću te vidjeli njegovo umno lice, puno blagosti i dobrote, njegovo bistro oko, iz kojeg je zarila samo ljubav, čuli njegov meki glas, koji je samo na dobro putio, ali i grmio za prava naroda hrvatskoga u ovoj zemlji. Ostali, koji ne dočekaše te sreće, bez sumnje su puno štćšta čuli o njegovom apoštolskom radu. Ta tko u Istri ne spominje ljubavlju i čeznućem ime velikoga i dobroga biskupa Dobrile!

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Dne 13. tt. m. začeo se najvijeni nam niz predavanja. Zgodno je bio izabran dan, i zgodan predmet, jer sve posvećeno uspomeni prvog i najvećeg osnivača i pokretaša pučke prosvjete medju našim narodom u Istri, naime uspomeni velikog i nezaboravnog biskupa Jurja Dobrile.

Predavanje imalo je začeti u 10 sati. Najvijeno je doba jur bilo blizu, a dvorana još pusta, te su pokretači bili već u čudu i u dvojbi hoće li biti u obće koga da ih sluša. Prvotne njim se nade ipak izpunile, te su mogli sa zadovoljstvom ustanoviti, da je njihov početak sretniji nego u Parizu, gdje je prvom predavanju prisustvovao tek neznatan broj slušaoca.

Na hrpe pristupi narod, te je za čas bila dupkom puna velika i liepa dvorana »Hrv. Čitaonice«, predsoblje i trijem. Naroda nešto iz grada, a većinom iz okolice, računalo se oko 500.

Na odličnom mjestu bila je izložena dobro pogodjena i zelenilom okićena slika biskupa Dobrile, što no ju je izradio za „Hrv. čitaonicu" u Pazinu valjani slikar Dekleva.

Predavanje je otvorio predsjednik prirediivajućeg odbora g. prof. Stj. Figurić, iztaknuv poglavito svrhu današnjeg predavanja, te razloge koji su naveli odbor da započne onim danom i predmetom.

Iza njega g. prof. F. Frankola ocrta slike iz života pokojnog biskupa Dobrile, a g. prof. F. Novljan kulturno značenje tog velikog muža, dočim je g. prof. dr. M. Kević pročitao pjesmu, što no ju u narodnom slogu priredio za tu prigodu.

Predavanja i pjesma bila su protkana ljubavlju i udivljenjem do neumrlog duha velikog biskupa, te izrečena dolicnim žarom i naglasom, pa nije čudo, da su zanieli i zahvalno slušateljstvo do istog čuvstvovanja, kojemu je dalo takodjer izraza bilo slava-klicima nezaboravnom mužu, bilo odobravanjem predavateljem.

Predavanja bila su držana u književnom jeziku, ali ipak u pučkom slogu. Smatramo da je to i pravo. — Veseli nas eto i jesmo zahvalni, što su gg. profesori u Pazinu shvatili i sretno začeli svoje družtveno zvanje medju nama. Znamo, da im se od kojeg neupućenog rodoljuba zamjeralo što se do sada jur nisu dali na takvo djelovanje. Ali, doista, nije im bilo od zamjere. Bilo se začelo jur prošle godine, ali se izpostavilo, da ne odgovaraju prostorije. Čim se je toj nuždi doskočilo, eto i njih na djelu. Evala im!

A veseli nas i to, što je i naš „Narodni Dom" u Pazinu eto time posvećen svojoj prvoj i najvažnijoj svrsi, da služi narodnoj prosvjeti, da bude narodnim stjecištem i ognjištem. Napred samo, ne klonimo duhom!

Predsjednik prirediivajućeg odbora nagovorio je sakupljeno občinstvo ovim rieječima: — Narode! — Dopustit ćete najprije, da Vas sve od srca pozdravim i da vam zahvalim, što ste se u tako lijepom broju danas ovdje sakupili.

Razpravila je i prihvatila zakonsku osnovu, kojom se § 5. temeljnoga zakona o zastupanju carevine od 21. decembra 1867. d. z. l. br. 141. mienja.

Taj paragraf ima u buduće glasiti ovako:

„Caru je pridržano pozvati u gospodsku kuću kao doživotne članove odlične muževe iz kraljevinah i pokrajinah zastupanih u carevinskom vieću, koji su se izkazali zaslužnimi za državu ili crkvu, znanost ili umjetnost.

Broj tih članova nesmije presizati 170 i nesmije biti manji od 150".

Taj zakon stupa u život ujedno sa ostalimi zakoni tičućimi se izborne osnove za zastupničku kuću.

* * *

Netom spomenutu zakonsku osnovu je gospodska kuća prihvatila tik prije Božića. Da se uzmogne podastrieti na potvrdu Njegovu Veličanstvu, trebalo je da ju prihvati i zastupnička kuća. Tu pak bijahu dvie poteškoće, jedna sa strane manjih njekih stranaka; druga sa strane čitave zastupničke kuće. Manje njeke stranke, češki radikalci, Sternberg-sa češkimi agrarci, liberalni Slovenci, bili su svojedobno postavili prešnih predloga, da zaprieče razpravu izborne preosnove. Lije bili su prelijani onda tim da su veće stranke prije njih koju uru, postavilo predlog da se prešno razpravi izborna preosnova u drugom i trećem čitanju (treće bilo je možda proti pravilniku, al išlo je). Sada, poslie Božića, su svakako imali prednost pred svimi drugimi predmeti prešni predlozi rečenih stranaka. Bez očitoga nasilja nije se moglo preko njih. A bilo jih je preko 60. Razprave o njih mogle bi bile trajati cieli mjesec dana, pak bi iztekla šestgodišnja doba parlamentu, a da se ne razpravi sve što je nuždno za oživotvorenje izborne preosnove. Ministar-predsjednik Beck dao se je na posao već prije Božića, pak i odmah u novoj godini sa predstavnici rečenih malih stranaka. I uspjeo je posve. Te stranke su uztegle svoje prešne predloge. Za kakvu cienu, nije poznato.

Putem prešnosti počela se je razprava o zakonskoj osnovi gospodske kuće glede „numerus clausus" već u prvoj sjednici zastupničke kuće u novoj godini, dne 9. jenara. Dne 10. bila je ta osnova prihvaćena i od zastupničke kuće.

Zastupničkoj kući bijaše težko prihvatiti tu osnovu. Znala je da se tim jača gospodska kuća, pak da će se tim lakše u buduće protiviti odlukam zastupničke kuće, al bilo je u stisci. Ili prihvatiti, ili nebude izborne preosnove. S toga je poteškoću s te strane ministar-predsjednik lahko svladao. Dr. Kramař je kod razprave izrično rekao: ako ćemo izbornu preosnovu, moramo „numerus clausus". Moramo se zadovoljiti da se gospodska kuća ojača. Nego ujedno moramo zahtjevati od vlade, da budu Slaveni u gospodskoj kući pravednije zastupani nego li do sada. Čeha ima u njoj samo 12, Hrvat 1, Rusin nijedan, Slovenac nijedan — osim ovih što su po svojoj časti, kaošto su to knezbiskupi iz Maribora i Ljubljane, i knezbiskup iz Gorice. Češki radikalci govorili su proti osnovi gospodske kuće — oni su u obće za to da se gospodska kuća ukine, da je nebude, i da zakone tvori jedino kuća po narodu izabranih zastupnika i vladar.

* * *

Prema koncu sjednice zastupn. kuće od 10. jenara postavilo se je u razpravu prešnim putem takodjer zakonsku osnovu o kaznenih ustanovah u zaštitu slobode izbora i slobode sastajanja.

Te ustanove vriede u koliko činjenice koje se predvidja nepodpadaju pod ustanove obćega kaznenoga zakona.

Ustanove glede slobode izbora vriede za izbore u carevinsko vieće, u zemaljske sabore, u občinska i kotarska zastupstva, i u obće u sva zastupstva koja imadu po zakonu obavljati javne poslove.

Kažnjeni će biti od 1 do 6 mjeseci strogoga zatvora i oni koji podkupljuju i oni koji se dadu podkupiti. Kažnjeni će biti, ako i manje, oni koji badava daju izbornikom na dan izbora jesti i piti.

Kažnjeni će biti sa strogim zatvorom od 1 do 6 mjeseci, ćak i do godinu dana, oni koji u svrhu izbora uplivaju te nanose izbornikom ili njegovim bližnjim štete na tjelu, na slobodi, na časti, na imanju, u njihovom zvanju, ili koji takovim čim izbornike ili njihove bližnje zastraše. Isto tako biti će kažnjeni oni, koji bi izbornikom ili njegovim bližnjim nanesli štete odmah poslie izbora jer nisu po njihovoj želji glasovali.

Kažnjeni će biti zatvorom od jednoga tjedna do tri mjeseca oni koji navlaš šire krive viesti o mjestu izbora, o dobi izbora, ob odstupu koga kandidata.

Kažnjeni će biti sa strogim zatvorom od 1 do 6 mjeseci i oni koji navlaš kod izbora glasovanje ili uspjeh glasovanja izkrive; koji vrše izborno pravo koje njim nepripada; koji glasovnicu drugomu izpune drugače nego li to izbornik želi.

Kažnjeni će biti sa zatvorom jednoga tjedna do tri mjeseca oni koji svojevoljno izpune glasovnicu drugoga izbornika ili izbornika zaprieči da glasuje.

Kažnjeni će biti istom kaznom i oni, koji odaju glas u ime drugoga sa znanjem ovoga, i koji dopuštaju da drugi u ime njihovo glasuju.

Strogim zatvorom biti će kažnjeni i oni koji bi navlaš raztrgali glasovnu listinu ili glasovnice. Bit će kažnjeni i oni koji protupravnim načinom saznadu kako je ko glasovao.

Bit će kažnjeni sa strogim zatvorom od 1 do 6 mjeseci i oni koji zaprieče komu bud kako da kandiduje za zastupnika.

Izborni komesar, članovi izborne komisije i njihovi bilježnici smatraju se kao činovnici u smislu § 101. k. z. i uživaju zaštitu koju daje oblastnim osobam kazneni zakon.

Kažnjenik u najviše navedenih slučajeva radi prestupaka počinjenih kod izbora za carevinsko vieće i za zemaljski sabor gubi pravo izbora za car. vieće i sabor, občinska i kotarska zastupstva za 6 godina poslie odsjedene kazni.

Obzirom na slobodu sastajanja odlučuje se, da se ima kazniti zatvorom od jednoga tjedna do tri mjeseca do šest sve one, koji bi zapriečili obdržavanje sastanka, u kojih se kandidat hoće da predstavi ili zastupnik hoće da račun polaže, ili koji su sazvani na temelju zakona o sastajanju za razpravu javnih stvari.

Nadalje se odlučuje, da se ima kazniti sa globom od 10 do 200 K onoga, koji bi htjeo da prisustvuje sastankom omedjašenim na stanovite skupine izbornika.

Kod navedenih prestupaka proti slobodi izbora i sastajanja postupaju i sude što kotarski sudovi što političke oblasti.

* * *

Zakonska osnova o slobodi izbora i o slobodi sastajanja razpravljalo se je i 11. i 12., te bijaše ovoga dana u drugom i trećem čitanju prihvaćena.

Iza toga bila je razpravljena putem prešnosti i prihvaćena u drugom i trećem čitanju zakonska osnova o prodaji njekih državnih realiteta.

Razpravljalo se je takodjer uslied prešnoga predloga dra Ferjančića i dr. zakonsku osnovu o konvertiranju hipoteka, i o olahčanju pristojba kod konvertiranja dugova.

* * *

Zastupnik ekscelenca barun Schwegel i drugovi upravio je na ministra unutarnjih poslova i ministra željeznica upit radi paralelne državne ceste izmed Matulja i Opatije, i radi električne željeznice od Matulja do Lovrana. On pita vladu, da li je sklona pobrinuti se da se bezodvlačno sagradi paralelna cesta izmed Matulja i Opatije; i da se koncesionovana električna željeznica kroz Vološko i Opatiju nepreda prometu, dok nebude dana prometu rečena paralelna cesta, i dok se, gdje je to moguće, nerazširi i neprovidi sa pločnikom s obiju strana obstojeća državna cesta?

Par iskrenih rieči.

Primili smo od starijega rodoljuba iz Poreštine i rado objavljamo ovo: — Prvaci i svi jednomišljenici po gradovih, gradićih i na selih naše mile domovine Istre, na junačke noge i na neumoran rad, da pobijemo i uništimo moderno oružje Talijana i njihovih podrepnicah, koji proti našoj svetoj stvari u našoj miloj Istri vojuju. Sjećate li se dobe zloglasnog Cudera u kastavščini i što je bio počinio? A opet nakon dva desetljetja nesretnog dra. Krstića? Znajte braćo da se je do dan danas tog zaraznog ljulja puno naleglo. Treba ga dakle tamaniti.

Tinjanski su nam izbori opet prava škola. Trublja savjesti i narodnog ponosa zove nas u boj. Ovi izbori su trublja koja nas zove da ustanemo i da se dignemo ponovljenim oružjem poštenju i samozatajo proti krvnom neprijatelju našega naroda, koji ga uništuje danomice ne samo materijalno, nego i duševno. Ovi neprijatelji svega što je pošteno izčupali su mu skoro narodnu vjersku ćut iz srdca.

Braćo! Da li možemo takvo zločinstvo mirne duše gledati? Ne! Dakle na djelo braćo! — Samo neutrudljivim radom, koga se ima ponovljenim i svježim silama bez oklievanja započeti, možemo zapriečiti put kojim kroči i hara bjesomučni Atila talijanski u naših čisto hrvatskih krajevih, gdje mu ne bi smjelo biti traga, još manje obstanka, a kamo li gospodstva nad nami.

Braćo prvaci! Sazovite svećenike i narodne pouzdanike na dogovor i ozbiljnu organizaciju. Hora je sada, neokljevajte! Sve za vjeru i narod! Ovo je želja i glas izražen iz dubine srdca jednog starog rodoljuba i borioca za prava našeg naroda.

Politički pregled.

U Puli, dne 16. jenara 1906.

Austro-Ugarska.

Razpust sadašnjeg car. vieća proglasit će se 30. o. mj. Rok novih izbora ne da se uglaviti prije budućeg mjeseca, ali se namjerava odrediti za vrieme od 24. do 30. travnja. Nova bi se kuća imala sastati polovinom svibnja.

Kako se glasa, dobit će zakon previšnju sankciju 2. veljače, te će se proglasiti u „Wr. Ztg."

Crna Gora.

Novi talijanski poslanik Marquis Carlotti predao je knezu svoju vjerodajnicu, pa su tom zgodom izmienjeni govori, u kojima se očitovalo srdačno prijateljstvo, koje veže oba dvora.

„Neues Wiener Tagblatt" doznaje, da je medju crnogorskom vladom i jednim talijanskim konzorcijem sklopljen definitivni ugovor za izgradnju lučkih radnja u Baru i željeznice od Bara na skadarsko jezero. Konsorcij razpolaže sa četiri milijuna lira. Crna-Gora jamči samo 50.000 franaka godišnjih.

Rusija.

Obogaćena iskustvima i poukama, stečenih u ratu s Japancima, ruska vojna uprava je uočila neophodnu potrebu preustrojstva vojske, i već je pristupila izradbi plana, po kome će se ta reorganizacija izvršiti. Iz Petrograda javljaju, da u generalštabu od nekog vremena radi naročita komisija pod predsjedničtvom generaladjutanta Zarubajeva, koja proučava važne reforme i predloge za oficirski zbor.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni pokret u Puli. Izloženjem občinskih listina s veseljem opažamo, da se naš narod ovdje stao živo zanimati i sa sviešću micati za občinske izbore. Proglas, što ga je izdala pučka hrvatska stranka, zadovoljio je sve naše, a zadao dosta brige stanovitim krugovima, jer taj proglas je bistro i jasno objavio, što hoće naš narod i koji su mu prijatelji a tko neprijatelji. Sada neka biraju.

Do sad imala je već naša hrvatska stranka dva pouzdana dogovora užeg odbora, a jedan šireg odbora naših vidjenijih u Puli, na kojem je bilo preko 60 osoba, od kojih svaki radi i narod sakuplja i sprema za izbore.

Talijanska kamorra nije dopustila da prepišemo listine: njihova tiranija i brutalnost nije nas iznenadila, jer gdjegod su Talijani na vlasti, rade što je njih volja, ne mare oni za zakon i pravo. To ipak nas ne smeta, nek rabe silu i bezzakonje, ali i to sve ima svoje vrieme. Naš narod neka se skuplja i dogovara a militavce upućuje da otvore oči, te se složi u jaku četu, da pokažemo Talijanom, da i za nas vriedi zakon i pravo kao i za nje, a sladke rieči barbe Dumića Stanich-a i drugih narodnih odpadnika i izdajica ne sluša i odvraća se od takovih ljudi i pošteno onako po hrvatsku jakom samouzdanjem ispere. Time ćemo pokazati da smo ljudi i ujedno steći priznanje i poštovanje u poštenom svietu.

Veliki ples dalmatinskog skupa u Puli. Naša braća Dalmatinci u Puli, priredjuju nam i ove godine svoj Veliki ples dne 26. tek. m. u dvorani Narodnog Doma. Rekosmo naša braća Dalmatinci, jer će se na tom plesu skupiti sve što je njihovog svietnijeg i boljeg u Puli, premda na žalost ne možemo to reći pogledom na „Dalmatinski skup", jer se u njem okuplja

---

Lijep je običaj u svijetu, da narodi velikim svojim ljudima grade spomenike od mjedi i kamena. Takvog sopomenika nije hrvatski narod još podigao Dobrili. Nije, ali i kamen i mjed poruši vrijeme. Podignimo mi njemu spomenik, kojega vrijeme ne ruši, spomenik trajniji od mjedi, kamena i željeza, podignimo mu ga u srcima našim. Tu nek stoji na mekom podnožju naše ljubavi i zahvalnosti, pa predajimo njegov spomen mladjim naraštajima u amanet, da ga čuva i pazi i dalje od koljena do koljena. Tako će ime njegovo biti vječno i dostojno čašćeno medju nama.

Upravo se danas navršuje 25 godina, odkako je slavni biskup preminuo i pošao Bogu na istinu. Danas smo se i mi ovdje sakupili, da odamo poštu, kako možemo i umijemo, svome pastiru, prosvjetlitelju i dobročinitelju. Za cijelog svog života svom snagom svojom radio je da probudi iz pogubna sna svoj zapušteni narod, da ga trgne na nov život, život spoznanja i napretka, da ga podigne i prosvijetli te uvede u kolo drugih obrazovanih naroda. Poštenje i harnost prema tome apoštolu narodnom veže nas, da upremo svom snagom uma i srca, da se ta njegova želja što prije u djelo privede. Zato evo i poč smo na dan današnji, na samrtni Njegov dan, da slabašno nastavimo, gdje je on uspješno i dično prestao. U tom teškom poslu pomoći će nam Bog, a krilit će nad nama i veliki Njegov duh i izmoliti nam blagoslov i uspjeh.

Pozivljemo Vas, braćo, da se dignete na noge i u znak zahvalnosti i štovanja, što ga dugujemo prosvjetlitelju i dobročinitelju ove zemlje, da kliknete: Slava biskupu Juriju Dobrili. — Slava!

Sad će Vam prof. Frankoia pripovijedati o njegovu životu, onda prof. Novljan o radu za narodni napredak i prosvjetu, a najposlije pročitati će dr. Kević svoju pjesmu, spjevanu baš za ovu zgodu.

(Slijedi.)

samo mali broj njih, te ga sačinjava mala sviestna i rodoljubna četa Hrvata-Dalmatinaca. Zasluga je te sviestne čete u „Dalmatinskom skupu", te će i ovaj ples svojim sjajem doprinieti kamečak našoj narodnoj sviesti. Očekujemo s toga i preporučamo svim našim da pohrle na taj ples, gdje ćemo se bolje upoznati s braćom i ugodno pozabaviti. Pošto je crvena kapica simbol hrvatstva a napose hrvatstva Dalmacije, to se umoljavaju gospojice da dodju u crvenim kapicama, koje se dobivaju u g. Ivana Videke, krojača u Puli.

Voloski kotar:

Izbor načelnika u Veprincu. U ponedjeljak primili smo brzojavnu viest, da se je tog dana konštituiralo novo obć. zastupstvo u Veprincu. Načelnikom izabran je jedoglasno naš čestiti i vriedni rodoljub g. Ivan Bačić. Nakon mnogo godina povjerena je eto uprava ove občine opet narodnim ljudima, koje resi čestitost i poštenje. Novi načelnik g. Bačić liepo je vidjen od težačke i gospodske ruke, a njegove vriline jamče za procvat i napredak one občine. Po svojoj gospodji rodjenoj Deškoviće, g. načelnik je u rodu sa vriednim rodoljubnim obiteljima Deković, koje su uviek na strani naših narodnih pravica i prve u borbi proti narodnim neprijateljima.

Iskreno se radujuć s Veprinčanima na ovom izboru, želimo cieloj občini najljepši procvat i napredak na dobrobit tamošnjeg naroda a na čast svih nas!

Hrv. pučka čitaonica u Srdoči sazivlje svoju redovitu glavnu skupštinu dne 20. tek. mj. u 4 sata poslie podne kod Ivana Srdoč, na koju se članovi najuljudnije pozivlju.

Pazinski kotar:

Istarsko Planinsko društvo u Pazinu obdržavati će u smislu § 14 društvenih pravila svoju prvu glavnu skupštinu u nedelju dne 21. sječnja t. g. u 2 sata poslie podne u prostorijama »Narodnoga Doma« u Pazinu sa ovim razporedom: 1. Izvješće odbora. 2. Slučajnosti.

Iz Tinjana 11. jenara 1907.

Konštituiranje obć. zastupstva u Tinjanu vršilo se je u utorak dne 8. t. m.

Novoizabranim zastupnikom talijanom, Mraku, Orliću, Giorgisu, Raneru i valjda Bratulići, bio je dostavljen talijanski poziv, dočim ostaloj 20-torici zastupnika hrvatski, jer se je bojao odpadnik da ne bi došli ovi ako nije u jeziku koji razume, a nije ni malo mario za to, da će uvriediti njihovo narodno čuvstvo, pošto ovi tužni zaslieplieni ne znadu se niti prekrižiti talijanski. — Vidilo se ih dolaziti klimajuć poniknutom glavom, zabrinute i zamišljene kao da idu na pogreb, a ne na sjajni pir, koga su zadnjeg dana izbora u I.vom tjelu tolikom razuzdanosti pripravljali za još veću proslavu na dan konstituiranja. Dakako, da se nisu niti medjusobom pogovarali koga da izaberu načelnikom i savjetnicima. Svi su čekali dolazak i odluku bogataša iz Pazina. Ovaj je donio propis i po tomu se moralo birati.

Nije mu bilo baš ugodno kad su najstarijeg zastupnika, benevrekara Ivu Pauletića Nimca, zarivali na predsjedničko mjesto, uz kojeg je sjeo dakako bogataš, te ga potezao za dugu suknju i putio ga što ima reći. Ali uzalud, stari Nimac bio niem te nije znao što bi počeo. Napokon je ipak izbuncao toliko, da predlaže Vinceta Križmanića za podestata. Na poziv digoše se sad jedan, pak drugi kao tipke na orguljama kud ili prst pritisne i pusti. Samo jedan ostao je sjedeći, koji je na upit, zašto se ne ustaje, rekno: da on svojom glavom misli! — Kad bje svršena ta komedija, nastala je druga, još veća, kako da se sastavi zapisnik. Nu'jecahu se tajnik, načelnik, a napokon morao je pripomoći i sam c. k. savjetnik da se zapisnik sastavi. Uzprkos tolikom veselju radi čiste talijanske pobjede, zapisnik je bio sastavljen hrvatski.

Iza toga govorio je kratko odpadnik Vence a za njim bogataš (ovaj dakako talijanski), pošto je vidio, da ga nitko ne razumije, morao je progovoriti iz velike potrebe hrvatski.

To ti je gospodine Mrače ta vaša Vittoria italiana, s kojom se po Vaših novinah toliko hvališete.

Za tim su izašli svi većinom nezadovoljno, jer su i ovi kao i prvi izbornici dali svoje glasove proti svomu osvjedočenju.

Što i kako je bilo na požerilu kod Šestana nije nam poznato, toliko znamo, da je sve prošlo hladno bez ikakve halabuke.

Kad su pred četiri godine bili pobijedili samo u dvjema tjelima, bilo je cvijeća, brašjana i lovorike, čime su kitile sjajora Luija i druge njoj slične ženske siromašne zastupnike, a sada kod pobjede u svih trih tjelih niti da bi bar ona pregačom, ili po njihovu traversom, u slavu mahnula. Mjesto dana najveće slave, bio je dan posvemašnjeg nezadovoljstva, izbranih i onih, koji su pod moraš za nje svoje glasove dali.

Stiditi i zarudjeti moraju odpadnici, ako imaju bar iskru poštenja kad čuju, kako se talijanuši hvale da je Vittoria italiana. Bolje da bi rekli: „že Vittoria ščava e Morluka, capitanata dal sijor Vittorio.

Što ćete pak dobra učiniti „Facta loquntur. Mi im ne zavidjemo na takvih pobjedah, jer one nisu izraz slobodne volje i narodne sviesti ovog pučanstva. Talijani se okoristiše svojim novcem, odvisnošću i zalupanošću jednog diela občinara. Čim ovi dodju k sebi, s Bogom talijansko gospodstvo.

„Sokol" u Pazinu obdržavat će dne 20. t. mj. u 3 sata za podne u prostorijama Hrv. čitaonice svoju redovitu glavnu skupštinu. Pošto su sada nastale prilike, da družtvo može uspješno djelovati preporuča se prijateljem sokolske misli, da brojno pristupe.

Zadušnice za biskupa Jurja Dobrilu obdržavao je dne 15. t. mj. u samostanskoj crkvi u Fazinu vlč. prošt - župnik Kalac uz asistenciju gg. prof. Frankole i dr. Kevića. Pjevao je djački pjev. zbor, a prisustvovala je gimnazija korporativno.

Na Silvestrovo večer priredila je Hrv. čitaonica u Pazinu običajnu družtvenu zabavu. Dvorana bila je dubkom puna malog i velikog svjeta, te na žalost mnogi nisu mogli dobiti niti mjesta. Zabavu je započeo shodnim te občenitim odobravanjem prihvaćenim nagovorom predsjednik dr. Kurelić, ističuć pučki značaj i važnost družtva, te nuždu, da se svi bez razlike stališa, spola i dobe složnim silami zauzmu za napredak ove ustanove. Zaredali su iza toga tamburaški i pjevački zbor, pod vještim ravnanjem prvi g. N. Černje, a drugi g. prof. Žica. Predavala se iza toga Begovićeva kantata „Stara i nova godina". Tamburaši, pjevači i predstavljači bili su nagradjeni burnim odobravanjem. Izmedju pojedinih komada je „Društvena pošta" držala živi snobraćaj i promet medju pojedinimi „gradovi" u dvorani, trseć se tako za medjusobnu zabavu i da skuca koji darak za dobrotvorne svrhe. Obilata lutrija razveselila je mnoge i zaključila je službeni dio. A iza toga mladji u kolo!

Za pojedinih komada mjenjala se scenerija na pozornici. Naišla je na općenito odobravanje i pohvalu, a radnja je vještog domaćeg slikara Ivana Volarića iz Vrbnika, kojega radi toga i možemo preporučiti svima, koji trebaju slikarskih i dekoraterskih radnja.

Djačka zabava u Pazinu. U nedjelju dne 20. tek. mj. priredjuju učenici c. k. velike gimnazije u Pazinu deklamatorno glazbenu zabavu sa predstavom u velikoj dvorani „Narodnog doma".

Čist prihod je namijenjen „Djačkom pripomoćnom družtvu" u Pazinu.

Ulažnina: za osobu 1 K, za obitelj 2 K. Seljaci i djaci plaćaju polovicu.

Početak u 8 sati na večer.

Pozivlju se rodoljubi iz bliza i daleka, da obzirom na dobrotvornu svrhu te zabave, mnogobrojno pohrle na istu. Podupirimo naš pomladak, da nam uzmogne stostruko povratiti!

Predavanja u Pazinu. U nedjelju 13. t. mj. govorili su u spomen blagopokojnoga biskupa Dobrile gg. Figurić, Frankola, dr. Kević i Novljan. Svijeta je bilo od prilike 400—500. U nedjelju 20. t. mj. predavat će g. prof. Fr. Novljan o uzduhu ili zraku (s pokusima). Početak u 9½ s. prije podne u dvorani „Nar. Doma".

Hrvatska Čitaonica u Pazinu priredjuje kroz ove poklade u velikoj dvorani Nar. Doma slijedeće plesne zabave: na 3. febrara — veliki seljački ples; na 6. febrara — veliki sjajni ples. Uz to je na 20. jenara seljački ples, a svake subote plesni vjenčić (plesna škola).

Na oba velika plesa (seljački i sjajni) svirati će vojnička glazba.

Na pustni utorak obični kostimirani ples.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Jeka zadnjih obć. izbora ne će da zamukne. Sjajan po nas uspjeh neda mirovati talijanskim duhom pijanim stvorovima, koji su na žalost raznarodjene te pogubne duše našeg naroda. Već ovi dvojicu naših tvorno napadoše iz mržnje do našeg roda i jezika. Prvi su ovi u vatri, prvi u napadajima, prvi u osveti, prvi u mržnji, te vrše tako janjičarsku službu u talijanskoj stranci. Raznarodjena djeca jesu i postaju zločinci i pune uze. Znajući to, država bi morala u svojem interesu olečavati i braniti raznarodjivanje.

Ovomjestni kotarski sud odsudio je na četiri čedna zatvora te izplate kruna 145 vama već najavljena Viktora Crnca, zagriženog našeg neprijatelja, što je kobnim koncem obć. izbora naumice povozio našeg čovjeka, koji se nalazi sada izvan pogibelji.

Talijanaši ovdje poraz kod obć. izbora ohladio im je glave i porušio njihove zračne kule. Čujemo, da će svoju „Cassa rurale" razpustiti i ne davati više objeda našoj djeci iz okolice, koja polaze ovdješnju talijansku školu iz lih dobitnih razloga. Ne koristi — vele oni — nijedno naše poduzeće nit nas išta može spasiti: „tutto è naufragato, tutto è perduto!" Bilo tako!

Novo obć. zastupstvo još se nije konstituiralo zbog podnešenog utoka s talijanske strane proti izboru u prvom tijelu. Utapljajući se, love se za slamku da konačno utonu. Sudbina starih grješnika!

Naša p. n. gg. odjetnici, mladi ni stari, ne će i ne će u Buzet, pa i propala Bosna! Za dr. Sandrina jest Buzet Kalifornija, a za dr. Grossich-a (Grožić-a) bar Brazil, a naš bi odvjetnik ovdje od obadvojice bolje stojao. Nek jedan kuša i ja lažac, bude li se pokajao. Udobnosti baš osobite dušto nema ovdje, al gradnjom sada narodnog doma družtveni odnošaji znatno će se podignuti. Samo tjerajmo od sebe aristokratski duh i poći će!

Elsaflud i Elsa pilule dozvoljene po svoj Austriji. Kako doznasmo, dobila su sva namjestničtva odpis od c. k. ministarstva nutarnjih posala, da je rasprodaja i objavljivanje poznatih preparata: Fellerove jako mirisave bilinske sastojine „Fluid" sa markom „Elsa", i Fellerove Rhebarbara pilule sa markom „Elsa", koje proizvadja ljekarnik Eugen V. Feller u Stubici (Hrvatska), dozvoljena po svoj Austriji.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuja, Jure, kako delegati puljske kamorre govoru po selima, da ovih izbora neće bit partiti na selu.

Jur. Ma san da, i jušto san ti htia to povidat, kako je tu parolu hitil barba Dumić, samo da zaslipi zdrave kod zdravih očiju.

Fr. A da zašto drugo. Da je pravi čovik imao bi naputit ljude, da izaberu medj sobom i složno glasuju za čovika poštenoga i pravoga od slovinskoga roda, ki neće hitat pod noge naš jezik i lizati pete kamori.

Fr. To dà, je pravo! I naši ljudi bi morali sada imat vajik na jeziku: doli izdajice i talijanske podrepnice!

Razne primorske viesti.

Sretna nova godina! Kako svaki tako sam i ja dobio čestitaka k novoj godini. Dobio sam ih od prerazulh osoba i s raznih strana. Po mogućnosti sam se na njih zahvalio. Svim nisam, jer ni neznam točno kamo. Medju te spadaju i gospoda prijatelji A. Martinolić i N. Martinolić. Zaželili su mi sretno novo ljeto na razglednici iz Rosario u Americi, na koju su priljepili tri Družbina biljega i pritisli ložinku „Bog i Hrvati". Ja njim ovim srdačno zahvaljujem na čestitci, i želim iz svega srca njim i svim našim čestitim ljudem koji se nalaze preko Oceana sretnu novu godinu. Bog Vas živi i uzdrži! Uz lozinku „Bog i Hrvati", a pod zaštitom sv. Cirila i Metoda, doprinašali i radili svi Hrvati, gdje god jih ima, za prosvjetu svoga naroda, a tim i za njegovu slobodu!

U Beču, 10. sječnja 1907.

Vjekoslav Spinčić

Narodni darovi. G. Ljudevit Tomičić u Trstu dariva za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru K 20, a za djačko pripomoćno društvo u Pazinu K 20. Prigodom imenovanja novog odbora u Barbanu sabralo se za družbu 19 K, koje darovaše sliedeći: pop Ivan Vinodolac, Josip Mirković, načelnik, pop Vjekoslav Višković, Josip Juranić I. savjetnik, Vinko Crvić, Ivan Pliško, Ante Lupetina. — Prigodom glavne skupštine hrvatske Čitaonice u Vinkuranu sakupljeno je za družbu K 3·50. G. Anto Jurković iz Foškulina šalje za družbu K 8, kao ostatak od troškova deputacije na namjestničtvo radi toli potrebne škole, koju im ne daju. Pop Ivan Mrakovčić, kapelan u Cresu daruje Družbi kao oprost od čestitanja K 4; isto velečasni Šime Defar, župnik-dekan za družbu K 5, a za djačko pripomoćno društvo u Pazinu K 5. Na novu godinu sabralo se za družbu sv. Cirila i Metoda u Veprincu kod Antuna Hlanuda Tumpići kod objeda medju rodjacima K 13·10. Podariše po 1 K: Logar Osip, Aničić Andre, Hlanuda Antun, Šepić Ivan, Marija Andretić, Andre Andretić, Mate Car, Ivan Žigulić mladji, Žigulić Ivan stariji; Kate Hlanuda 50 p.; po 40 para: Šepić Marija, Andretić Ivka, Marija Andretić Paronova, Vlah Antun, Šepić Ivan, Car Mate; po 20 para: Aničić Kate, Žigulić Osipa, Car Ivka, Žigulić Zora, Hlanuda Antun, Andretić Marija. — Živili plemeniti darovatelji! Našli mnogobrojnih nasljednika.

Velika Ciriło-Metodska zabava. Neumorni naši dobrotvori, „Ciriło-Metodski zidari“ u Zagrebu, priredjuju i ove godine dne 3. febrara svoju veliku zabavu na korist družbe sv. Cirila i Metoda u Istri uz sudjelovanje ponajboljih hrvatskih komičara. Ulaznina je po osobi 1 K. Nadamo se od rodoljubnog gradjanstva naše priestolnice, da će mnogobrojno pohrliti na tu zabavu i tim pripomoći našoj „družbi“, da uzmogne bar dielomice odgovoriti svojoj težkoj i uzvišenoj zadaći.

Za ovim rodoljubnim primjerom naših „zidara“ u Zagrebu imala bi se povesti hrvatska mladež i u ostalih hrvatskih gradovih te u ovo pokladno vrijeme prirediti po koju zabavu na korist naše „družbe“, koja treba sada izdašne podpore više no ikad.

Krasnih slika i zrcala uz veoma nizke ciene u velikom izboru ima na skladištu A. ŽUNIĆ & Co. trgovina pokućtva u Puli.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za istru.

PEČATE
iz gume
izradjuje
tiskara Laginja i drug.
PULA, Via Giulia, 1.

Br. 5835/06.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka občinskog odbora iz sjednice od 27. decembra 1906. razpisuje se ovime natječaj na 2 (dva) mjesta občinskih redara za poreznu občinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od K 100 i odgovarajućim godišnjim paušalom za uniformu od K 140.

Natjecatelji imadu biti austrijski državljani, nesmiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i u pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački a po mogućnosti i talijanski jezik te se obvezati, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ga občina prije neodpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 20. januara 1907.

Glavarstvo občine

Volosko, dne 29. decembra 1906.

Načelnik:
Dr. Stanger.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

PARAMENTE
jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke
JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —
Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, velo, kusule, nebnice, zastave, crkvene zastave, ćilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svićnjake, lustere** i t. d.
uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.
Prednosti zavoda.
Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20%, ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.
Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.
Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, roume, astme (težkog disanja), nesposavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja poštelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolećiu hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezčešnosti, ischiasa, nunokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu strija elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 48/A.
Kalman ulica ugao.

Pokušajte i preporučite proizvode
Vydrove tvornice jestvina
u Pragu VIII (Kralj. Češka.)
Cijenovnik badava.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanoni svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA
A. Žunić & Co.-Pula
na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 24. jenara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Naš jezik kod naših sudova.

Onomadne donieli smo u cielini interpelaciju našeg zastup. Spinčića, a malo dana čitalo se u tršćanskom „Piccolo" — u izvadku — protuinterpelacije Bartolija i drug. Obadvije rade o istoj stvari — o našem jeziku kod naših sudova, ali u protivnom smjeru. Pošto iz Bartolijeve protuinterpelacije proizlazi temeljitost Spinčićeve, suvišno je, da se bavimo jednom ili drugom, još i zato, što je svima poznato, da ono, što je Spinčić kazao, ne samo odgovara istini, nego je kod naših sudova skoro na dnevnom redu.

Mnogo važnije je pitanje da li i iz kojih razloga je opravdan naš zahtjev, da se naš jezik štuje i rabi na sudovima, barem u onoj mjeri, u kojoj se štuje i rabi talijanski.

Prodjemo li okom patente, naredbe i zakone, što su od absolutističke dobe ovamo, glede uporabe jezika na sudovima izdane bile, to ćemo odmah uvidjeti, da se je gospodstvo jednog jezika držalo i propadalo sa kulturno-političkim razvojem one narodnosti, na čiju štetu je taj jezik gospodovao. Tko se od starijih sudaca ne sjeća, kako se je strogo pazilo, da se štuju patenti i naredbe, što su imperativno nalagale izključivu uporabu njemačkog jezika u svim nuternjim, a skoro i u svim ne nutarnjim poslovima javnih ureda? To je bilo pa prošlo!

Talijanska narodnost Primorja, koja se kulturno-politički bolje i prije nas razvila, naravski, nije mogla trpiti da se njemački, skoro svemu pučanstvu Primorja, nepoznati jezik, izključivo rabi u javnim uredima, po tomu i na sudovima, gdje su njemačke stranke po malo izčezavale. Borba, koja se je onda vodila na štetu njemačkog i našeg jezika, proizlazi iz nebrojenih naredaba i instrukcija, koje bjehu do pred par decenija u tom pogledu izdane i koje su uvjeti više i više ukopavale zakonima priznatu supremaciju njemačkog jeziku, na korist talijanskog. Tako je talijanski jezik dobivao više i više terena, osiguravao si svoj obstanak na sudovima i tjerajuć mak na konac, postao je skoro jedini jezik u svim, ako ne kao strogo internim, a to barem u drugim sudskim poslovima.

Da je ta pobjeda talijanskog jezika nad njemačkim bila kobna i za nas, razvidno je iz borbe, što ju sada vodimo, da se našem jeziku dozvoli ulaz u sudske dvorane. Da je talijanska pobjeda izključivala sasvim naš jezik iz sudova, u dokaz toga evo jednu odluku vrhovnog sudišta: dd. Beč, 16. IX. 1885. br. 10697, koja kaže i ustanovljuje, da se u izvanparbenom postupku, u jugoslavenskom jeziku podnešeni spis, kod sudova što pripadaju pokrajini Trst, mora odbiti. Tako je u ono vrijeme odlučivalo vrhovno sudište, i sreća je naša, da odluke tog sudišta nisu obvezatne, jer inače nebi ju bili naši dušmani tako brzo poslali u zaborav.

Za istarske sudove takove odluke nema, no što ne može odluka i zakon da učini, to mogu sasvim opravdano (!) da učine okolnosti, što kod naših sudova vladaju.

Naše narodno mrtvilo i indiferentnost prama našem jeziku, naša materijalna siromašnost, naše kulturno žalostno stanje one dobe, razlozi su prvi zašto je naš jezik bio do pred malo vremena, posve ignoriran na sudovima. Naravski je, da čim se mi probudismo, čim počesmo čutiti ljubav prama našem jeziku i čim smo dobili malo nauka, da smo stali rabiti naš jezik u svim javnim uredima, pa i na sudovima, pozivajuć se na odnosnu odredbu temeljnog državnog zakona. Politička borba pri koncu prošloga vieka, urodila je dobrim plodom, naš narod riešio se u mnogim krajevima tudjih okova, i slobodan, vodjen od poštenih i učenih glava, podučen javnim novinama, upoznao je krivicu, što mu se danomice pravi u svetom hramu pravice i tražio je i traži ne samo da mu bude dozvoljeno i moguće služiti se svojim materinskim, najbolje mu poznatim jezikom, već tražio je i sve više i više traži, da se od njega plaćeno i za njega postavljeno činovničtvo tim njegovim jezikom š njime služi.

Taj zahtjev naroda opravdavala je ne samo njegova narodna samostalnost već i zakoni sami.

Poznato je svakome, koji ima iole posla na sudovima, da koli materijalni, toli formalni zakoni ustanovljuju mnogo i različitih rokova (termina), da se poduzme kakav pravni posao, vežu poslove na odredjenu formu, uredjuju im formalni tok. Tih rokova, tih forma, tog toka mora da se stranka strogo drži, jer zakasniv ili pogriešiv, pravni čin se odbija i stranka u najviše slučajeva nema više prava, da ga poduzme ili popravi i šteta je njezina.

Da se toj šteti predusretne, suci moraju, negdje uredovno, negdje kad su za to zatraženi, stranke dolično poučiti. I to se radi. Ali kako se to radi sa našim čovjekom? Našem seljaku sudac govori po ciele satove, ali u taljanskom ili u pomješanom i nerazumljivom nazovi-hrvatskom jeziku, da seljak iza dane mu poduke, manje znade, nego je prije znao. Poduke pak dodane raznim spisima dostavljenim strankama, pisane su još i danas većim dielom talijanski ili jezikom, koji bi htio biti, hrvatski ili slovenski, te naš seljak kad ih primi, gleda u njih, kao mi u tajinstvene hieroglife. Kad je pak našao, nakon dugog traženja, osobu, koja mu ih raztumači, zakoniti je već rok prošao, stvar je prošla „in judicato" i badava onda trošiti za odvjetnike i biljege; ili pouzdajuć se seljak u kakvog nadripisara, povjeruje njegovom prievodu, podnese utok, priziv što li, ali na drugo mjesto, u krivoj formi, i spis se odbija i seljak opet štetuje; ili krivom prievodu povjeruje, misli, da je u stvari uspio i spava mirni san zadovoljnika, dok na vrata ne pokuca ovrhovoditelj i ne stavi na bubanj njegovu siromaštinu.

A da se seljaku govori i piše u njegovom jeziku, koliko bi se ovakve štete zapriječilo! Onima, koji bi nam mogli opaziti, da zakon mora svaki da pozna i da je za to neutemeljena gorinavedena tužba, reći ćemo sa Antonom Menger (str. 20.): Gdje danas zakoni svake kulturne države pune ciele biblioteke, i gdje će se teško ikoga naći koji pozna ma i samo površno sav pravni sistem svoje zemlje, predpostavka, da svaki državljanin pozna sve zakone, je najsmješnija fikcija, i pravna šteta, koju zakonodavac s tim neznanjem skopčava, očita je nepravda, i to nepravda, koja pogadja, kako se lahko može dokazati, osobito niže slojeve pučanstva.

Takve štete ima u svim granama državne uprave, u gradjanskim i kaznenim stvarima.

Ali ako se u gradjanskim stvarima ima zahtjevati od sudova, da obće i dopisuju sa strankama u jeziku njima razumljivom, koliko više mora se to tražiti od kaznenog suca u kaznenim stvarima, gdje se radi ne o novcu, već o poštenju, o zlatnoj slobodi, o glavi.

Tko pozna nekoliko kazneni zakon, znati će kako se lahko i nehotice može poć niti kažnjivi čin, a tko ima prakse, zna'i će i kako se lahko može radi eventualnih kombinacija, doći i nevin na obtuženičku klupu. Da se čovjek pak može bolje i lakše braniti, da može zapriečiti, da bude eventualno nedužan kažnjen ili strože kažnjen nego je zaslužio, treba da zna zašto je tužen, što se proti njemu navadja i zašto se ga odsudjuje. Tako bi moralo biti, ali kako ide to kod nas? Evo:

Naš čovjek bude prijavljen radi jednog zločina. Protiv njega počimlje istraga i bude pozvan pred sud pozivnicom, koju

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Iz životopisa biskupa Jurja Dobrile

predavao Franjo Frankola 13. I. 1907.

Dvadeset i pet godina je baš danas, da je brzojavna žica raznesla vrlo žalosnu vijest diljem ciele Istre, diljem cijele hrvatske domovine. Sirotica Istra lije krvave suze. Hrvatski genij zaogrnut je crnim plaštem duboke tuge i boli. Učeća mladež cvili zabrinuta za svoju budućnost, jer gubi svojeg najvećeg prijatelja, najvećeg dobročinitelja, gubi svojeg skrbnika, koji joj je više nego li rodjeni otac. Neuki i potišteni istarski seljak lije gorke suze, jer gubi svojeg prosvjetitelja, svojeg druga. Sve je znatiželjno, te hoće da dozna za uzrok ovoj velikoj tuzi, ovoj sveopćoj žalosti. Popituje se naokolo za razlog ove snuždene praznine, koja obuzme srca rodoljubna. Jasna odgovora ne dobivaju. Jedva razabiru tužnu vijest, koja napunjuje mukla rodoljubna srca, koja zabrinuto i mutnim okom gledajući u budućnost, plačno i jecajući mormore: Apoštola vjere Istre nema više medju živimi, biskupa Jurja Dobrile nema više. Okrutna sudbina ugasi ovu svjetlu luč, utrne plamteću baklju i baci ju u zaboravne tmine. Juraj Dobrila umro je.

Nu sirotica Istra tješi se. Hrvatski genij odbaci svoj crni plašt, učeća mladeži umiri se i ufaj u bolju budućnost, jer otac Tvoj Dobrile, akoprem tijelom umre, akoprem se tijelom odijeli od Tebe, ipak duhom i djelima još uviek medju Tobom žive. Ne, ne u zaborav, Dobrila će živjet u uspomeni patnika Istrana, dok bude zadnje žilice, koja će kucati za vjeru i rod.

Najvrućа želja Dobrilina u življenju bi, da podigne hram, gdje bi zapušteni istarski hrvatski mladići našli bogu milo skrovište, da se oplemene znanjem i naobrazbom, te šire diljem Istre životnu sreću pučko prosvjete. Hvala Bogu, ova njegova prva želja se obistini podignućem c. k. hrvatske gimnazije u Pazinu. A da doprinese bar kamenčić na žrtvenik realizacije druge njegove želje, najme širenja pučke prosvjete diljem Istre, odluči profesorski zbor ovog zavoda, koji je Biskupu toli na srcu ležao, da drži nedjeljama svoja pučka predavanja. Mili narode! Pretresujući odbor ovih pučkih predavanja, kojim predmetom, kojim predavanjem da nastupi prvi put pred Vama, pade mu na um sretna namisao, da je baš ove nedjelje 25 godišnjica smrti ovog prvog prosvjetitelja Istre, te je mnienja, da će govoreći Vam danas izključivo o ovom velezaslužnom mužu, najdostojnije odužiti svojoj zadaći. Sretnim se čutim da me zapade čast da Vam mogu preduciti u kratko životopis velikog Jurja Dobrile.

Juraj Dobrila rodi se na Ježenju 16. travnja (aprila) g. 1812. od vrlo siromašnih roditelja u sirotnoj kućici (pozemulci). Pučku školu pohadjao je u Tinjanu, koji je udaljen sat hoda od Ježenja. Tamo je morao svaki dan pješke preko Drage. Medju školom prije i poslie podne ne bi se vraćao kući, nego bi ostao u Tinjanu. Objed bi mu bio komadić crna kruha, što bi ga u džepu sobom donio. Uza sve to, što je bio tako udaljen od škole te morao tako kukavno živjeti, bijaše ipak prvi u školi.

Tadanji župnik tinjanski i kapelan, koji bijaše i učitelj zajedno, opaziše u malog Dobrile one vanredne duševne sposobnosti za nauk i željeznu marljivost. S toga pobrinuše se, da bi ga dali na dalnje nauke. To im i podje za rukom, jer mu isprosiše u pazinskom samostanu stan, hranu i svu opskrbu, tako da je mogao svršiti normalsku školu. Samostan pazinski običavao je svake godine poslati svojoj braći u Karlovac jednoga učenika svoje normalke na gimnaziju. Mali Dobrila akoprem prvi u školi, ne bijaše za to odabran. S velikom žalošću mora da se vrati kući bez ikakve nade da bi mogao opet u školu. Nu providnost Božja, koja se skrbi za svaki i najneznatniji stvor, odluči drugčije i za vriednog Dobrilu. Onaj učenik, odabran za gimnaziju u Karlovcu utone kupajući se u jednoj Lokvi blizu Pazina; a časni oci Franjevci pozovu odmah Dobrilu te ga pošalju u Karlovac u gimnaziju. Mali Dobrila plovi u radosti i veselju kud dobije tu vijest. Plačući oprosti se od dobre majke i odputi se sa ocem pješke preko Učke na Rieku, gdje se oprosti i od oca, a onda ajde pješke put Karlovca. Za trošak na tom putovanju dade mu otac tri zadnje svoje forinte.

(Slijedi.)

ne razumije (a zašto je tu § 173. k. p. ?). Sudac ne razumije prijavljenika, i zato ga izpituje putem pisara ili lekvog takozvanog tumača. Ovaj slučajno krivo shvati opravdanje preslušanog, krivo prevede njegov izkaz i sudac ovaj krivi prievod dade u zapisnik. Zapisnik se pročita i preslušani, bez da bi što razumio potvrdjuje ga svojim potpisom ili križem. Dodje svjedok, govori hrvatski, opet pisar ili tumač slučajno krivo shvati, krivo prevede i opet imamo jedan dotvrdjeni zapisnik, jedan važan dokaz. Tužba je pak odmah tu. Okrivljeni se poziva na sud, pročita mu se talijanska obtužnica i stvar ide pred sudište. Dodje dan razprave. Tuženi ima, danog mu uredovno odvjetnika, koji ni rieči ne razumije hrvatski. Čita se obtužnica, obtuženiku javi se učin, a ovaj tvrdi da nije kriv, proklinje se nevinim i navadja svoju nekrivnju. Badava, u prvom izkazu pisanom, tako nije govorio, za to mu se ne vjeruje i da tuženik, koji se već prije od straha tresao, sada izgubi rieč i ako nema pouzdanja u branitelja, misli već na sigurnu kaznu. Dodje svjedok, ali njegov je izkaz opet drugačiji nego u zapisniku. Predsjednik se uzrujava, ali badava, svjedok je tvrd i neće da potvrdi krivo sastavljeni zapisnik. Državni odvjetnik pridržava si za to pravo postupati proti svjedoku i stvar ide dalje. Dodje novi svjedok, govori taljanski. Tuženi ga ne razumije i misli, da je potvrdio njegovu nekrivnju. Još se pročita nekoliko spisa u jeziku tuženiku nerazumljivom, drž. odvjetnik progovori dugi govor, branitelj isto tako i stvara se presuda. Tuženik niti je razumio govore stranaka niti je razumio presudu, dozna samo na koncu, da je bio osudjen na nekoliko mjeseca ili godina! Zašto, na temelju čega?! Za njega je to izločno pitanje.

Tako evo ide više puta kod naših sudova, od početka do konca, cieli jedan postupak, ciela jedna razprava.

Kod ovakvog postupanja, razumljivo je, da nije izključena mogućnost da nevin čovjek bude osudjen, lišen svojeg poštenja, svoje slobode — ako ne izgubi i glavu; kriv pak čovjek može biti osudjen radi drugog, goreg, težeg, nepoštenijeg učina nego ga je zbilja počinio. Nije li to žalostno, je li to pravica?

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 20. jenara 1907.

Cieli netom prošli tjedan išlo je sve kao po loju. kao prva dva tako i ostala četiri dana. Sve što se je razpravljalo, razpravljalo se je putem prešnosti. Tu nema dnevnega reda. Stanoviti zastupnik se digne, želi da se taj i taj predlog prešno razpravi. Obrazlaže prešnost. Vodi se rasprava o prešnosti, gdje se dakako i stvarno govori. O njoj se glasuje. Za nju je kvalifikovana većina; ako i nije uvjek, samo da nitko ne prigovara. Razpravlja se o stvari u drugom čitanju. Izvjestitelj odnosno predlagatelj predlaže i tretje čitanje. Prima se. I zakonska osnova sa strane zastupničke kuće je gotova. Dakako to se ne dogadja s kojim predmetom ko hoće, nego samo s onimi, za koje su se već prije stranke dogovorile.

Na taj način se je sriedu razpravila zakonska osnova o *nesolidnoj konkurenciji*. Četvrtak *obrtna zakonska osnova*, kako ju je promjenila gospodska kuća. Četvrtak je počela i vodila se petak cielu sjednicu zakonska osnova *o prometu sa vinom i moštom*.

* * *

Evo u kratko sadržaja te zakonske osnove *o prometu s vinom i moštom*.

U § 1. se veli, da se propisi tičući se prometa sa živežom protežu takodjer na promet s vinom.

U § 2. veli se, da se pod vinom u ovom zakonu razumjeva samo ovu tekućinu koja nastaje vrienjem mošta ili smaščenoga frižkoga groždja.

Ona tekućina što se napravlja iz voća, ja, oda itd. ne spada ovamo; a tako nit ono što se dozvolom oblasti napravlja kao ljekovito vino.

Kao patvorenje vina se ne smatra po § 3.:

ako se vino čisti sa mekanično djelujućimi čistili, ako se ga sumpora, ako se ga prokuha, ako se ga osvježuje ugljičnom kiselinom, ako mu se oduzimlje boju sa očišćenim životinskim ili bilinskim ugljenom; ako se mješa vino sa vinom ili sa moštom;

ako mu se oduzima kiselina sa čistim ugljično-kiselim vapnom;

ako se pokvarenomu vinu dade najviše jedan gram po litru vinske kiseline;

ako mu se daje boju sa svježimi dropinami ili sa dodatkom karamela.

Po § 4. valja sve u § 3. rečeno takodjer za sladka i pjeneća vina. Osim toga se kod tih vina može rabiti čist slador od trstike i repe, suho groždje, alkohol u toliko, mjeri da proizvod nejma više od 22½ po sto alkohola. Za ta vina dozvoljeni su i njeki dodatci željenih ukusa.

Tko hoće prodavati takova vina mora to javiti političkoj oblasti, i označiti prostor gdje jih pripravlja i drži.

Usljed § 5. *mogu dodavati čisti slador iz trstike ili repe, osim u slučajevih pod § 4., pojedine osobe ili cieli predjeli ili občine u kojih je slaba ljetina, ako njim to dozvoli politička oblast.*

Ko bi dodavao sladora osim tih slučajeva, podpada pod globu do 1000 K.

Po § 6. imadu se svi drugi dodatci vina smatrati kao patvorenje vina, te podpadaju pod § 11. i 12. zakona o živežu.

Imenito je zabranjeno, osim iznimaka označenih u § 3. i 4., dodavati suho groždje, smokve i druge sladkaste biljine, saharin, dulcin, glicerin, tamarind, vino i mošt iz voća, gumi, dišavine, boje, kiseline, alaun, dol, smjese magnezija, i razno drugo.

Kao krivo označenje ima se po § 7., u smislu § 11. i 12. zakona o živežu smatrati: ako se označi kao originalno vino ili mošt, kao prirodno vino ili mošt ono vino, komu se je dodalo sladora.

Po § 8. je zabranjeno pripravljati za prodaju i prodavati sva pića slična vinu osim onih koja su označena u drugom odstavku paragrafa 2.

Pivo, najme pijaću napravljenu ulitjem vode u dropine, može se po § 9. napravljati za kućnu porabu, al se to ima javiti občinskoj upravi ili mjestnom županu. Posude u kojih je pivo ima se označiti da se zna da je u njih baš pivo.

§ 10. nalaže, da ima svak koj hoće da proda vina, imati u dotičnih prostorijah vidljivo izložene paragrafe 2—13. ovoga zakona.

Tko griesi proti § 4. (zadnji odstavak) 9. i 10., veli § 11., bit će kažnjen od političke oblasti sa globom do 200 K ili zatvorom do 14 dana.

Glasom § 12. mogu nadzornici pregledavati prostorije gdje se nalazi vino.

Za takovo pregledavanje imadu se po § 13. imenovati, saslušav odnosni sabor, posebni državni nadzornici. Za svaku kraljevinu i pokrajinu ima se imenovati jedan nadzornik, al jih pojedina može imati i više, a može bit i jedan nadzornik imenovan za više pokrajina.

Eto to bi bile glavne ustanove vinskoga zakona. Nije sve izcrpljeno, nit ne zadovoljava na sve strane, a možda na nijednu posve. Težko je učiniti zakon kojim bi se svi zadovoljili. Francezi n. pr. ga svako par godina mienjaju. Neće ni ovaj, austrijski, biti za uvjek.

* * *

Dne 19. jenara provela se je najprije razprava o promjeni zakona u *zaštitu prava književnika i umjetnika*. Onda se je prešlo na razpravu *o povišenju činovničkih plaćah*. Razpravljalo se je o prešnosti odnosnoga predloga, razpravu o tom zaključilo, izabralo glavne govornike, te sjednicu zaključilo.

Zastupnik Spinčić i drugovi podnesao je dne 17. t. mj. upit na ministra trgovine *radi izgradnje gata ili mula u Mercščici na otoku Cresu*. Pošto je izgradnja toga mula u izgled postavljena i obećano da će se skoro postaviti u proračun stanovita svota, i pošto u proračun za 1907. nije postavljena, pita se ministra da li je voljan bezodvlačno naknadno uvrstiti odnosnu svotu u proračun.

Politički pregled.

U Puli, dne 23. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 21. o. mj. imala je gospodska kuća carevinskoga vieća vrlo važnu sjednicu, na kojoj se je imalo konačno riešiti pitanje izborne reforme. Na dnevnom redu bijaše naime promjena državnog temeljnog zakona glede državnoga zastupstva t. j. onaj dio izborne reforme, što no ga nije htjela gospodska kuća riešiti prije nego li je zastupnička kuća riešila takozvani zaokruženi ili stalni broj članova u gospodskoj kući. Izmedju govornika u toj sjednici iztaknuo se je osobito knez Karlo Schwarzenberg, koji se je izjavio odlučno proti izbornoj reformi, kojom — reče — neće vlada postignuti onog cilja za kojim teži. Graf Fran Thun govorio je vrlo umjereno posredujući izmedju vlade i protivnika izborne reforme. Buduća sjednica gospodske kuće biti će sutra te će u istoj konačno riešiti i ostale dielove izborne reforme.

Budući izbori za carevinsko vieće biti će razpisani na temelju nove izborne reforme mjeseca aprila. Mjeseca aprila i maja zasjedati će zemaljski sabori a novo carevinsko vieće sastati će se tekar mjeseca junija.

Dne 20. o. mj. su odpočele u bečkom carskom dvoru pod predsiedanjem Njeg. Veličanstva cara-kralja vojne konferencije.

Dne 21. o. mj. sastao se je poslije božićnih blagdana opet hrvatski sabor u Zagrebu. Pošto se je predsjednik sabora dr. Medaković sjetio toplimi riečim pokojnog narednog zastupnika Steve Kutuzovića, podnio je i obrazložio zastupnik dr. Horvat predlog, da se naknadni izbor u Cerni obavi još tečajem ovoga čedna. Odjelni predstojnik dr. Nikolić opravdao je postupanje vlade u tom obziru te obećao, da će se taj izbor obaviti dne 5 febrara o. g. Zastupnik Zuienka interpelirao je vlada radi osnivanja madjarskih škola u Hrvatskoj, na što mu je odmah odgovorio odjelni predstojnik Milan Rojc.

Srbija.

Usljed izravnog posredovanja kralja Petra poboljšali su se posljednje doba do sada napeti odnošaji izmedju Srbije i Austro-Ugarske. Bečke novine pišu kako imade sada izgleda, da će doći konačno do trgovačkog ugovora izmedju jedne i druge države.

Bugarska.

Bugarska je vlada zabranila javne sastanke. U nedjelju sastaše se djaci, da prosvjeduju proti zatvaranja sveučilišta a pridružili su im se mnogi radnici i socijalisti. Svi krenuše prama sveučilištu, da tamo demonstriraju. Nad kneževe palače sukobiše se sa redarstvom. Množtvo od više hiljada ljudi udari u žvizdake i psovke proti knezu Ferdinandu. Redarstvena oblast pozva najprije jednu pak kasnije drugu pukovniju konjanika koje raztjerašo demonstrante. Kod sukoba bijaše mnogo osoba ranjenih.

Rusija.

Iz Petrograda pišu, da je tamošnji odbor ustavno-demokratske stranke zaključio je prepustiti od šest petrogradskih mandata za drž. dumu jedan radničkoj kuriji, a jedan blocku krajnje ljevice. Nadalje je odbor zaključio, da se nema sklopiti sporazum sa „strankom mirnog preporoda".

„Strana" doznaje, da se osnova o novom židovskom zakonu, koja je povraćena ministarskom vieću, nalazi sada u odsjeku za javne poslove u ministarstvu unutrašnjih posala, gdje se marljivo proučava. Osobita se važnost polaže na ustanove zakona o pravu boravka židovskih radnika, trgovaca i pitomaca privatnih učilišta.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples Dalmatinskog Skupa u Puli. Taj ples obdržavat će se, kako javismo u zadnjem broju u subotu dne 26. o. mj. Odbor je već razaslao odnosne pozive. Svirati će glazba c. i k. ratne mornarice; početak na 8½ sati na večer. Ulaznina: za članove 1 K, za nečlanove: gospoda 2 K, gospodje 1 K po osobi. Pristup imadu samo pozvanici.

Plesni odbor umoljava sve cienjene gospodje i gospodjice, da bi ovaj ples počastile pod crvenim kapicama, koje se dobivaju u krojačnici g. Ivana Videka, ulica Abbazia 33.

Svi pako koji bi htjeli posjetiti ples u dalmatinskoj narodnoj nošnji, dobro su došli!

Našemu narodu u Puli.

Upozoruju se svi naši u Puli, koji misle, da imaju pravo glasa za občinske izbore u Puli, neka se prijave u „Narodnom Domu" prvi pod desno, da se uzmogne providiti te budu uneseni u listinu i dobiju pozivnicu na izbore. To treba da učine odmah, dok je još vremena.

Lošinjski kotar.

Zahvala.

Za božićno drvce u Malom Lošinju sabralo se kako slijedi: G. prof. Ambrož vitez Haračić, sabrao je u Hrv. čitaonici 30 K. Podariše ovako: Vitez Haračić 10 K, Šimo Kv. Kozulić 5 K, Uldrih Capponi 4 K, Mihovil Trobić 1 K, Antun A. Martinolić 1 K, Dragutin Ivančić 60 para, pop Ivan Žic 1 K, Ivan Martinolić 1 K, Josip Vidulić 1 K, pop Vjekoslav Volarić 1 K, pop Mate Maračić 1 K, O. Jacint Rušin 1 K, Jos. A. Kraljić 1 K, N. Krasza „Pension Fritzi" 11 K, N. Templer „Pension Dreher" 12 K, N. Rodinis „Hotel Vindobona" 7 K, Marijana pl. Bene 10 K, dr. Eugen Barac sabrao u Zagrebu 42 K. N. N. sabrala napose: N. Nagler 6 K, dr. Kl. Kv. Bonefačić 4·50 K, Hinko Brilli 5 K, Josip Čačević 2 K, Josip Picinić 1 K, Jelka Marijanović (Zagreb) 5 K, Hermina Nikolić 1 K, Ružica Gržančić 2 K, Jelisava ud. Skopinić 3 K, N. Nedelia 6 K, Maurin 3 K, P. Vraničar 2 K, Ivan Martinolić 2 K, Karmela Vidulić 70 para, Marica Peričić 1 K, N. ud. Korsano 2 K, N. Relch 5 K.

Od ove svote izdano je 80·16 K a ostatak uložen je u lošinjsku Posujilnicu.

Nadalje podariše: Gdja M. pl. Bene 35 m. barcheta, zgodnih igračaka za 43 mališa i 9 odjela za predstavu „Ružanka", a prigodom pokusnih vježba obdariše njezini sinovi djecu voćem i obiljem slatkiša. Gosp. Daniel Nikolić darovao je dva paracipela, gdja Anka Grahovac (Daruvar) 35 m. barcheta (prošle g. takodjer 35 m. što se razdielilo ove godine), gdja Krepel (Končanica) podarila je 22 m. barcheta, g. Magašić naranča i oraha, gdja Schicker slatkiša za bor, gdja N. N. nakita za bor, dok je konačno gdja M. pl. Bene dobrostivo ustupila božićno drvce.

U svemu porazdielilo se medju 43 djece: 112 m. barcheta, 4 para cipela, 43 igračke i 43 vrećice slatkiša i slatkiše sa bora.

Plemenitim darovateljem, dičnim rodoljubom i sabračem budi ovim putem izražena najtoplija hvala. Živili narodni dobrotvori!

Mali Lošinj, 20. siječnja 1907.

Betti Markus, voditeljica zabavišta.

Iz Malog Lošinja. Dne 14. t. mj. preminula je iza 14-mjesečne teške bolesti rodoljubkinja Anka Vidulić, supruga našeg prijednog „Janla". Bilo joj tek 44 godina. Naša mila „Aneta" isticala se uvijek i svagdje kao žarka i požrtvovna Hrvatica. Rad njene blage ćudi i iskrenog prijateljstva ljubilo ju i štovalo sve, što se je najbolje moglo opaziti na dan njezinog sprovoda. Može se punim pravom ustvrditi, da je to bila prava manifestacija hrvatstva u Malom Lošinju: sve, što našom javom misli, dopratilo je smrtne ostanke nezaboravne pokojnice na groblje sv. Martina, gdje pokojnici čekaju obće uskrsnuće. Bila je to ujedno prigoda, da se naši narodni dušmani sjete, da nas je masa s kojom treba danas računati.

Našoj miloj i nezaboravnoj Aneti vječni pokoj, a milom Jani-u podijelio Bog obilno utjehe i jakosti, da uzmogne podnijeti ovaj veliki i nenadoknadivi gubitak.

* * *

Narodni dar. Na Badnji dan sabralo se za "Družbu" na igri za rodoljubnim stolom g. Ivana Lovrića 2 K. Iznos uručen je blagajniku mjesne podružnice.

Krčki kotar:

Javna zahvala.

Veleuč. gg. dr. Anton Antončić odvjetnik u Krku i dr. Niko Fabijanić obćinski liječnik u Voloskom predplatiše g. 1906./1907. svaki sa nekoliko istiskaka „Mladog Istrana" na korist dvoškolske mladeži, na čemu se u ime iste potpisano plemenitim darovateljima najsrdačnije zahvaljuje u nadi, da i nadalje svoje darežljive ruke ustegnuti neće. Živili!

Ravnateljstvo pučke škole.

Omišalj, 15. siječnja 1907.

Niko Jedrlinić, rav. učitelj.

† Antun Žic Jurinić.

Umrije ovdje u Puntu, dne 16. I. 07., od neprebolive sušice Antun Žic Jurinić, pravnik IV. godine na sveučilištu u Zagrebu. U njegovu uspomenu i da se odužim njegovoj srdačnoj pojavi u društvu, ne mogu, a da ne prolijem suzu žalostnicu s dubokim uzdahom, gdje se više nećemo vidjeti živi. Ostra uma i besprikorne gospodske otmenosti, bio je pokojnik Hrvat i rodom i djelom i svojim mišljenjem. Bez stranog utjecaja bio on izučio pučku školu u Puntu, gimnaziju u Senju i Sušaku, te polazio sveučilište u Zagrebu. Uvijek pristao, odisao je svagdje svojim riekim veselim i vedrim prizvukom, koji je čarno i činio ga ugodnim, da mu se nije moglo izbjeći, a da mu se ne opazi, da sam ne voli mnogo svijet, ali da svijet ne može s njime — a bez njega. Punim samouzdanjem odbijao je on sve neprilike, pa i neutješljivost svoje bolesti, koja ga je slrvala i u grob rinula za samih dvadesetak dana, da je budio začudjenje, kako on uztrpljivo podnosi i podnositi je kadar. Antune, bio si plemeniti hrvatski djak; pregnuo si bio punom dušom, da osvojiš svijet; te nisi kriv, što ti izmače konačna pobjeda. Slava ti, Antune; bila ti lahka hrvatska domaća zemlja. Našli utjehe tvoji roditelji, rodjaci, znanci i prijatelji. Slava!

Veliki ples u Vrbniku za Družbu. Odbor Hrvata i Slovenaca u Krku priredjuje dne 2. veljače o. g. u prostorijama „Hrv. Doma" u Vrbniku veliki ples na korist družbe sv. Cir. i Met. za Istru. Svirat će glazba iz Krka, a točit će se pivo u korist Družbe. Odbor se pobrinuo, da se gosti preko odmora ugodno pozabave, te će biti uzpostavljen šaljivi brzojav, bacanje koriandola i letećih zvijezda, kićenje gospojica sa alpinskim ružama itd. Preporuča se, da se dodje u narodnoj nošnji.

Početak u 8 s. na večer. Ulaznina o osobi K 1, obitelj K 2. Dobrovoljne prinose, obzirom na rodoljubnu svrhu rima sa zahvalnošću dr. Brovet u Krku, oji će biti oglašeni u „Našoj Slogi".

Voloski kotar:

Provala u župni stan u Hrušici (obćina Podgrad). Od tamo pišu nam:

Naše selo reć bi, da su osobito na zub uzeli nepozvani gostovi nečastnim imenom tatova. Jednom provale u crkvu, drugi put u župni stan i svaki put im se posao posreći.

Na blagdan sv. trih kralja prolomili su za vrieme sv. mise — za promjenu — u župni stan. Pošto su na prozorih u prizemlju željeza, prolomiše pomoću ljestava prozor u I. katu. U sobi razbiše ormarić i odnesoše iz njega nješto zlata, medju ovim zlatni lanac, što ga je dobio župnik-dekan Monsignor Rogač od svećenstva svoga dekanata na dar povodom svoje 40-godišnjice misničtva. Razbili su takodjer drvenu blagajnu ali tuj bijahu loše sreće jer nenadjoše skoro ništa dragocjena.

Monsignor Rogač javio je odmah redarstvu na Rieci i Trstu tu kradju te je obećao nagradu onomu koji bi mu lanac pronašao.

Govori se, da su već pod ključem dvie sumnjive osobe i to jedna u Podgradu a druga u Sežani.

Srebrni pir. Prošloga čedna proslavio je skromno u svojoj obitelji velezaslužni naš rodoljub g. Slavoj Jenko, trgovac, bivši zem. zastupnik i bivši načelnik u Podgradu svoj srebrni pir ili 25-godišnjicu svoga vjenčanja sa velevriednom svojom gospodjom Franicom. Tim povodom čestitali su njemu i njegovoj obitelji domaći i izvanjski prijatelji i štovatelji a tim čestitkama pridružujemo se i mi sa živom željom, da bi supruzi Jenko sretni i zadovoljni proslavili i svoj zlatni pir.

Pazinski kotar:

Ispravlja se, da je veliki sjajni ples u Pazinu na 6 februara a ne na 20. ovoga kako je bilo pogriešno javljeno.

Veliki pučki ples u Pazinu biti će u nedjelju 3. febrara o. g. u velikoj dvorani Narodnog Doma. Svirati će vojnička glazba. Traje od 4 sata poslije podne do ponoći. Izmedju 8 i 9 sati u večer biti će predstava. Ulaznina 40 para.

Djački koncert u Pazinu. O koncertu što su ga priredili djaci hrvatske gimnazije u Pazinu dne 20. o. mj. priobćit ćemo izvještaj u budućem broju, jer nam je dopis o tom stigao prekasno za ovaj broj.

Iz Boljuna.

Boljunska podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda držati će svoju glavnu skupštinu dne 27. t. mj. u 3 sata po p. na Boljunskom polju u kući g. Jakova Buretića s ovim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor odbora. 5. Izbor dvaju delegata za gl. skupštinu »Družbe«. 6. Možebitni predlozi.

Poslije skupštine bit će zabava sa plesom. Gostovi dobro došli! *Odbor.*

Vojničko-veteransko društvo „Nadvojvoda Albrecht" u Pazinu priredjuje dne 2. febrara t. g. društveni ples u velikoj dvorani Narodnog Doma na korist društvene zaklade za bolestnike.

Početak u 8 s. na večer. Ulaznina za obitelj K 3, za gospodu K 2, za gospodje K 1. Galerija 40 para.

Orkestar c. i k. pješačke pukovnije baron Succovaty br. 87 iz Pule.

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 20 t. mj. je predavao g. prof. Franjo Novljan o uzduhu ili zraku. Svijeta je bilo od prilike 250. Slijedeći put u nedjelju dne 27. t. mj. predavat će g. prof. dr. M. Kević o „Narodnoj pjesmi i Andriji Kačiću Miošiću". Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnog Doma".

Porečki kotar:

Poziv na svečano otvorenje pjevačko-glazbenog društva »Mirna« u Zrenju, koja će uzsljediti dne 27. siječnja o. god. uz slijedeći raspored:

1. Proslov. 2. Lijepa naša domovina, udara tamb. zbor. 3. »Istarska uzibanka« deklamacija 4. »Predobri Bože«, istarska himna, pjeva pjev. zbor. »Mirna«. 5. »Braća« od Petra Preradovića, dvogovor. 6. »Luna« dvopjev uz pratnju tamb. zbora. 7. »Bog i Hrvati« pjeva pjevački zbor »Mirna«. 8. Prosta zabava.

Početak u 3 s. po podne. Ulaznina 1 K. Darovi primaju se sa zahvalnošću.

Odbor.

Iz Zrenja.

Koli groznih borba mora da podnese hrvatski narod u Zrenju proti nazovi-Talijanima za svoj narodni obstanak, razvidno je iz tolikih dopisa, već tiskanih u dičnoj „N. S.".

Zrenjski vitezovi stojali su uvjek pripravni, da junački odbijaju navale protivnika nam Talijana, a medju prvim borioćima u prvim redovima bili su uvjek naši dični Grdini i Tončići, neustrašivi borioci za svetu našu narodnu stvar. Evo pomalo da uščuvamo naš narod, podigosmo Posujilnicu koja sada blagotvorno djeluje, te koja će danas sutra spasiti naš biedni narod od njegovih krvopija.

Za njom sliedila je gradnja škole, podignuta od velezaslužne „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru", koja dandanas ljepše napreduje nego li zlosretna talijanska škola „Lega Nazionale".

Ali rad naših prvaka nije još zaustao. Pitasmo najme provincijalnu školu sa hrvatskim naukovnim jezikom, te u istinu došla komisija, da izpita roditelje djece dužne polaziti školu o naukovnom jeziku u budućoj provincijalnoj pučkoj školi u Zrenju. Neći protivnici znali su, da smo u većini, za to htjeli, da nas razdvoje. Čast budi ovdje izrečena gosp. Antunu Grdini, koji je prezreo sve te himbene makinacije, te je složno sa ostalimi prvaci radio o tome, dapače u tu svrhu gubio i noći, te mnogo doprinesao, da je naša plemenita stvar divno uspjela, a Talijani u rog utjerani. Kako je radostno bilo srce g. Antune Grdine rad naše sjajne pobjede.

Naši prvaci radili su o tome, kako bi se ustanovilo i pjevačko-glazbeno društvo u Zrenju, te evo i u tome uspjesmo. Novo pjevačko-glazbeno društvo „Mirna" ima da se svečano otvori dne 27. siečnja 1907. I to je novi strašni trn u peti Talijana, koji ih grozno boli. Radi toga danomice smišljaju, kuko bi nam naškodili i u tome, te im opeta na umu ona stara lozinka „smućuj da lakše zapovieđaš". Ali neće uspjeti, jer naši dični Grdini i Tončići, ostati će i nadalje ćelik narodnjaci. Oni znadu, od kojeg su roda potekli; dokazali su činima kako ljube narod te kako su pripravni u oganj ići za svoj narod. Ne! Talijanska sinjorija, nećete niti od Grdini niti od Tončići učiniti izdajnike svoga naroda, dapače Vaše zlobno nastojanje učiniti će ih još većim i čvršćim narodnjacima. Luči gdje ručaju, ondje ne večeraju. U to ime živjeli naši prvaci Ante Grdina i Ante Tončić!

Razne primorske viesti.

Na uspomenu blagopok. kanonika A Karabaića. Veleč. g. Ivan Maračić c. i k. vojni kurat u Ljubljani, nećak blagopokojnog kanonika Mons. Antuna Karabaića, kao universalni baštinik njegov, glede duga od 600 K, što „Naša Sloga" duguje pokojniku a sada veleč. g. Ivanu Maračiću, isti odredjuje sliedeće: Polovicu svote t. j. 300 K (tristotine kruna) darujem listu „Naša Sloga" na uspomenu godišnjice smrti svog ujaka Mons. Antuna Karabaića († 22. I. 1906.). Ostalih 300 K glavnice ima uprava „Naše Sloge" ili meni izravno poslati ili na moju ime izručiti po 100 kruna: a) Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru; b) Bratovšćini hrv. ljudi u Istri; c) Društvu „Rodoljub" u Puntu na otoku Krku, koje darivam istim društvima u spomen godišnjice smrti Mons. A. Karabaića.

Kamate pak snizujem od 6 na 3%, koje neka se uračunaju za unapried plaćenu preplatu za „Našu Slogu".

Ljubljana, 22. jenara 1907.

Ivan Maračić,
c. i k. vojni kurat.

Plemenitom darovatelju na ovom rodoljubnom daru svesrdno zahvaljuje „Naša Sloga" u ime svoje i u ime obdarenih društava. Bog Vas poživio!

Narodni darovi.

Dne 1. t. mj. sakupljeno je u rodoljubnoj kući g. Antuna Bertoše u Kaldirskih Lazah za Družbu sv. C. i M. za Istru 8 K.

Veleč. g. Ante Legović umirovljeni kurat koparske kaznione poslao je iz Kaštelira 10 kruna kao pripomoć za gradnju škole u Kaldiru.

Za dobru ruku Družbi sv. C. i M. sakupili Beramci na novu godinu 47 K.

U nedjelju po Bogojavljenju sakupio za Družbu kod „Šilota" — sv. Petar u Poljanama mali guslač Drčetov K 10·70. Živili plemeniti darovatelji!

Pitanje o našoj glagoljici. Zadarskoj „Hrvatskoj Kruni" brzojavljaju iz Rima: „Gotova je nova odluka Sv. Stolice o glagolici. Ona se drži odluke od godine 1898., ali u pogoršanom izdanju. Mjerodavni kugovi u Vatikanu izdali su odluku pod najvećim pritiskom austro-ugarskog poklisara, koji je najenergičnije zastupao dosadašnju protuslavensku politiku u Rimu". I tršćanski „Il Piccolo" koji znade za sve, što se kuha i peče na tamošnjem Ordinarijatu javio je svojim čitateljem kako je doznao iz posve pouzdane strane, da je pitanje glagoljice konačno u Rimu riešeno. On ne kaže doduše izričito kako je to pitanje riešeno, nu iz načina njegova pisanja proizlazi dosta jasno, da je to pitanje riešeno njemu i njegovim pristašam u prilog a nam Hrvatom i uobće Slavenom na štetu. On poziva naime odlučno talijanske i njemačke biskupe neka provedu točno i strogo naloge Rima i neka postupaju najbezobzirnije proti svima, koji bi se tim nalogom opirali. O tatle mora biti svakomu jasno kakvi da su ti nalozi t. j. nama protivni i neprijateljski, jer kad bi bili nama u prilog, nebi on pozvao biskupe, da ih točno i strogo provedu.

Znatiželjni smo što će na te naloge hrvatski biskupi, koji su se bili u Rimu zauzeli za pravedno i nam povoljno riešenje pitanja glagoljice.

Franina i Jurina.

Fr. Ki će sada slat laži tršćanskemu Židovčiću iz Aprianu?

Jur. Ilu, trebe da sijor Tončić.

Fr. Ja da bi znal talijanski.

Jur. Će se benj zateć do sijor Grega.

Fr. A to ši to!

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. X. Labin. Onaj razgovor je kod uredničtva i biti će objelodanjen. Preporučamo se i da ste nam zdravo!

Gosp. A. B. u L. Neka Vam brat javi ime parobroda, jer se ne putuje jednako sa svakim parobrodom. Živili!

Krasnih slika i zrcala uz veoma nizke ciene u velikom izboru ima na skladištu A. ŽUNIĆ & Co. trgovina pokućtva u Puli.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane 18·— „ 24·—
kao sniег biele pahuljice čihane . . . 30·— „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleži pogibelj, da ćete dobiti manjevriјednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

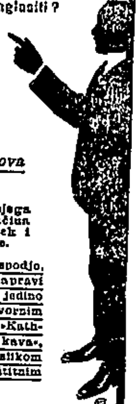

Pošto jedine

Kathreiner- Kneippova sladna kava

posjeduje uslied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja miloteк i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koji je providjena sa slikom »Župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, ćilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svjećnjake, lustere i t. d.** uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅕ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.).
uz cienu od 2 do 10 para.

Dvostraki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleščču hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 48/A.
Kalman ulica ugao.

Pokušajte
i preporučite
proizvode
Vydrove tvornice jestvina
u Pragu VIII (Kralj. Češka.)
Cijenovnik badava.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — korištna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica - ulica Sv. Antona.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnik dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posudce) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastitu kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

Iz sjednice obć. zastupstva

obdržavane u Kastvu, dne 13., 14. i 19. novembra 1906.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10½ sati prije pod. Prisutno je 25 obć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Zapisnik posljednje sjednice odobrava se, a za pročitanje današnjeg imenuje se gg. I. Vlah i J. Rubeša, kao i za supodpisanje obć. proračuna god. 1907.

Prelazi se na razpravu obć. proračuna za godinu 1907. i to za Kastav i pridr. obćine Brgud, Lisac, Skalnicu i Studenu, kako predloženi po obć. odboru. Proračuni bili su izloženi 14 dana, bez da je tko protiv istih podnesao kakav prigovor. Da se uvidi potrebe i prihode pojedine od tih obćina, navadja se u kratko te proračune.

I. Kastav.

Administrativni troškovi t. j. nagrada obć. glavaru, obć. odbornima i zastupstvu; plaća obć. činovnicima i slugama, redovne potreboće i tiskanice, putni troškovi, javni porez i ekvivalenat, nabava pokretnina, ogrijev i rasvjeta obć. ureda, poštarina i brzojavi te sudbeni troškovi proračunani su na K 25959·— od kojih za sam porez i ekvivalenat odpada K 4569·—.

Troškovi javnoga podučavanja, to je za škole i slično, predvidjelo se svotu od K 32.168·—, od česa odpada na školske takse K 18.000.

Za obskrbu siromaka odlučilo se svotu od K 14 890, i to posebice spomenuto: podpore u novcu i ljekovima K 6 000·—, spitalski troškovi K 6 000·—, oblačilo ubogoj školskoj djeci K 120·—, podpore ubogim djacima K 2.000 — i za odpravljenje umobolnih u ludnicu K 270.

Redarstveno-zdravstveni troškovi iznašaju polag proračuna za g. 1907 ukupno K 20 093·—, a to su: plaća i paušal obć. liječniku, troškovi za kožne bolesti ljudi i blaga, uzdržavanje groblja (za groblje u Svet. Križu K 3.000·—, za ono na Brešcima K 2.000·— a za svetomatejsko K 1.000·—) pokapanje siromaka, plaća obć. redarima, uzdržavanje žatvora i zatvorenika, te pratnja zatvorenika; nadalje javna razsvjeta pak osjeguranje obć. sgrada protiv ognja a napokon plaća šumskom upravitelju i obć. lugarima.

Vojnički i žandarski troškovi te oni popraćeničtva iznašaju K 1.200.

Za *troškove javnih svečanosti* predvidilo se K 700.

Za *uzdržavanje i popravak obć. sgrada* proračunalo se svotu K 1822.

Za *uzdržavanje i popravak obć. puteva i cesta* iznaša trošak K 10910.

Ti troškovi jesu: plaća lisinskoga cestara, pak popravci sliedećih puteva i cesta: lisinske ceste K 800·—, od željeznice do sv. Luke u Rukavcu K 1000·—, Kantrida Klečići K 300·—, Balurda-Trampi K 400·—, Srokovkal-Mavri K 400·—, kroz selo Mavri K 100·—, Pobri-Kučići-Slavići K 200·—, Korensko Zaluki K 1.000·—, Matejini Jurdani K 200·—, Crnići-Rukavac cesta K 100·—, Jelovičani-Turki K 100·—, Peterci Blažići cesta K 200, Vrh Skrapne Crni dol K 100, Brnini-Jablanovac K 300, Radetići-Trinajstići K 400·—, Sporova jama-Mlo(k)ni-Bastijani K 400·—, Mladenići-Plešivac Skvazići K 200·—, Rubeši Frlanija Živica K 200. Vrh Loze-Pavletići K 100, Spinčićev Antončići K 100·—, Vahtar-Široli K 100, Široli Furićevo K 100, Garići erar. cesta kod Stupari K 100, Srdoči erar. cesta K 100, Diračje-Kantridu K 200, Volosko-Puhari Gajanić K 100. Rukavac, Sušnji-Pahlovac K 200. Zlemer Zaluki Brešca K 200, Tibljaši-Pehljin K 200. Gušići Žnidari K 50, Jurčići-erar. cesta-Brestovice K 200, Saršoni Trnovica K 100. Popovići-Trinajstići K 100, Sv. Lucija Srdoči-Rude K 500, cesta iza tvornice „Union“ na Kantridi K 100. te cementiranje piacala na sajmištu K 600, Spinčići Groflć K 160, Kučeli-Tončinići-Žnidari K 300, Jurinići-Gajanić K 100, te potrebit prah i kordu K 400.

Za *popravak javnih vodnjaka* po obćini odlučilo se svotu od K 3087·— i to za vodnjak: „Kalć“ u Jurešićevoj K 600, „Jurdana“ u Jurešićevoj K 200, „Živica“ kod sela Mavrići K 55, „Ferenčeva Kalina“ u Brnčići-Srokovoj K 350, „Šternica“ na Korenskem K 132, „Jasenovac“ u Brnčićevoj K 350, uredjenje odvodnog kanala u dolnjem djelu Kastav-grada K 600, za što ima se upotrebiti stari repart od „Lokvine“, te popravak zida i pločnika na šterni u selu Hosti K 200.

Za *nove nasade* i popravak prijašnjih u obćinskim šumama odlučilo se svotu od K 470 te za odkupljenje privatnog zemljišta za pošumljenje Lisine iznos od K 300.

Za *gradnju novih obć. sgrada* odlučuje se trošak od K 37831·—, i to: podpore za školu u Sv. Mateju K 2000, za onu u Rečini K 1000, za gradnju klaonice sa šternom u Kastvu K 4831, ¼ prinosa za gradnju novog c. kr. učiteljišta u Kastvu K 25.000 te za nabavu zemljišta za školski vrt učiteljišta K 5000.

Za *gradnje novih obć. puteva i cesta* predvidjelo se u odboru K 11 900, i to za cestu Pisćina-Ploče K 1000, Opolelica-Jasenovac K 600, Lužina-Brajani i Lužinu Halublje K 2000, Sv. Križ-Hosti K 800, staza od štacije Matulje na cestu kod Gajanića K 600, cesta k novoj zgradi c. kr. učiteljišta K 5000, Breza-Jelušići K 500 itd.

Za *gradnje novih obć. šterna* odlučilo se iznos od K 14.850·—. To su šterne: u selu Kalonji, Jelovičani, Mavri, Peterci, Pilepići, Rusinja, Dovičići, Cikovići, Stupari, Turki, Srdoči, na Furićevem, pak pregradjenje „Kaline“ u Rukavcu, Spinčićevog sela Spinčići, „Živice“ i „Ladve“ (Matulji) u presvodjene šterne i konačno šternu ili po mogućnosti vodovod na Kantridi. Za svaku od gornjih šterna odlučena je obć. podpora od K 600, samo za onu u selu Kalonji K 1000, a za Kantridu povrh onih, što se ih u svoje vrieme dobilo od Seegnera još K 1000. — U godini 1907 ima se odmah početi sa radnjama šterne u Peterci i „Ladve“ u Matuljevoj te vodovoda na Kantridi čim budu za ove radnje osigurane zemaljske i državne podpore.

Uz to odlučilo še potrošiti za gradnju novoga mosta u Trnovici K 2450 a za uzdržavanje istoga godišnjih K 60·—.

Različiti i nepredvidjeni troškovi proračunalo se sa K 2742. Simo spadaju plaće navijačima obć. ura, pak podpora od K 1000·— za izradbu brzojavne pruge iz Kastva na Sv. Matej, napred u Klanu.

Za *izradbu gorivog drva* za obćinare u šumi Lisini odlučen je potrošak od K 3902.

I tako sveukupni potrošak imovine obćine Kastav za godinu 1907. proračunan je sa K 204 101·—, to je za K 59.903 više nego je bilo proračunano za g. 1906.

Prelazeć na prihod proračuna imovne obćine Kastav za god. 1907 navadja se sljedeće potankosti:

Za različite najme proračunano primiti K 2078·— i to za gradjevine K 277, za piacal Preluka i Kantrida K 1700 i za boćarije po komunah K 101.

Za drva izdana i izdat se imajuća iz općinskih šuma primit će se po prilici K 12098, dočim za pasišća i sjenokoše oko K 376.

Za kamenolomo po obćinskom zemljištu predvidja se K 1000·—, od kojih odpada na Preluk i Kantridu K 600·—.

Za ribolov i lov predvidjeno je K 541.

Od zaostalih i tekućih interesa glavnica uloženih kod privatnika drži se, da će se u godini 1907. utjerati koje K 24 000.

Pristojbe na sajmovine proračunava se sa K 3000 a one na plesove na K 1600, dočim na nove gradjevine sa K 250, pak na pse K 500 a na koncerte sa K 100.

Globa ili multa predvidjeno da će se primiti kojih K 1000.

Prinosi pridruženih obćina za administraciju iznašaju K 1750, dočim za obćinskoga liječnika K 800.

Povratak vojničkih troškova i popraćeničtva proračunano je sa K 1200, a onaj sudbenih troškova sa K 1800. Jedno i drugo koliko i u razhodu.

Za različite zastane reparte kao za crkvena skala u Kastvu, groblje Sv. Lucije, Kastela i Lokvine predvidjelo se, da će se primiti kojih K 1070, pak onda za druge novije radnje i potroške n. pr. za škole u Zametu, Rukavcu i Kastvu te različite šterne i povratak posuda danih pridruženim obćinama proračunan je primitak sa K 14 600·—.

Od raznih nepredvidjenih prihoda, to je prinos cestnog odbora, postotci i kamati likvidovane šlivre te državne i zemaljske podpore za razne gradjevine (šterne i ceste) u obćini, koje se misli izvesti, primit će se polag proračuna kakovih K 18.900·—.

Cjelokupni prihod proračuna imovne obćine Kastav za godinu 1907 iznaša K 149.738·—, kojeg ako usporedimo sa naznačenim razhodom, proizlazi manjak od K 54.363·—.

Za pokriće ovoga manjka votiralo je obćinsko zastupstvo na izravne poreze sljedeće namete: 15% za popravak obć. puteva i cesta; 32% za školske taxe; 15% za bolničke troškove te 10% za Delavsku školu i to za cielu imovnu obćinu Kastav. Zatim 50% za šternu u selu Stefanići i „Kalić“ a za županiju Blažići; 75% za školu na Brešcima a za županiju Puži; 100% za školu na Pehljinu a za županiju Hosti; 15% za šternu Lokvinu u Kastvu a za županiju i grad Kastav; 5% za šternu u selu Pilepići a za županiju Zamet. Osim toga namet od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo te stalnom taksom od K 3·40 na svaki hektolitar pive na malo istočenog te na žestoka pića po K 20·04 odnosno K 13·36 na svaki hektolitar na veliko i na malo iztočen.

Namet na obćinsku potrošarinu odmjerio se je u razmjeru postotaka kao i vis. eraru, dočim za pobiranje takse na pivo zaključuje obć. zastupstvo, da se istu dade u zakup putem javne dražbe uz izkličnu cjenu od K 2000, a onu rakije uz izkličnu cjenu od K 400.

II. Brgud.

Poveće svote razhoda u proračunu ove obćine za godinu 1907. jesu sljedeće: porez i ekvivalenat K 950, školski troškovi K 1526, od kojih odpada na školske takse K 756; bolnički troškovi K 650; prinos k plaći obćinskoga liječnika K 200; osjeguranje obćinskih zgrada protiv ognja i nabava vatrogasne štrcaljke K 452; plaća šumskom upravitelju i lugaru K 640·—; za proširenje školske zgrade K 6000·— i za školsku šternu K 2000; prinos obćini Kastav za administraciju K 400; interesi na dug K 560 potičući od gradnje kapelanije te konačno razni nepredvidjeni potrošci K 394.

Obćinska šterna u Brgudu ima se sagraditi g. 1907, bude li državne i zemaljske podpore, za koje će se moliti.

Znamenitije svote prihoda proračuna jesu: pristojbe za drva K 1430; lov K 97; globe K 360; posude (za šternu K 2000, za proširenje školske kuće K 6000) te različiti i nepredvidjeni prihodi K 1200.

Ukupni rashod proračunan je na K 16388·—, dočim prihod na K 12259·— česa radi proizlazi manjak od K 4129·—, koji će se pokriti nametom na izravne poreze i to: 100% za pokriće manjka, te 25% za školske takse i konačno nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

III. Lisac.

Oveće svote rashoda jesu slijedeće: javni porez i ekvivalenat K 280·—, školski troškovi K 422·—, od kojih odpada na školske takse K 240·—; plaća općinskom lugaru i odšteta šum. upravitelju K 540·—; pošumljenje Lisčića K 120·—, za novu opć. šternu (spremište za vodu) K 4600·—, koje ima se odmah započeti graditi, netom bude osjegurana zemaljska i državna potpora; prinos općini Kastav za administraciju K 300·— a za općinskoga liječnika K 50·—, interesi na posudu za pokriće manjka K 156·— ako se bude šterna gradila.

Oveće svote prihoda pak jesu slijedeće: pristojbe za drva K 756·— a za paševinu K 624·—, za lov K 44·—, globe K 80·—, posuda za pokriće troškova gradnje spremišta za vodu K 2600·— te konačno različite možebitne potpore za gradnju spremišta za vodu K 2160·—.

Ukupni rashod iznaša K 6916·—, dočim prihod K 6286·— iz česa nastaje manjak od K 630·—, koji, odlučilo se, ovako pokriti: nametom na sve izravne poreze od 100% za pokriće manjka i 70% za školske takse te bolničke troškove i nametom 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

IV. Skalnica.

Veće svote rashoda jesu: javni porez i ekvivalenat K 170·—, školski troškovi K 422·—, od kojih K 240·— za školske takse, bolnički troškovi K 160·—, šum. upravitelju odšteta i opć. lugaru plaća ukupno K 468·—, prinos općini Kastav za administraciju K 200·— a Klani K 100·—, te općini Kastav za opć. liječnika K 50·—, kamati na dug općinski K 300·—.

Veće svote prihoda jesu: pristojbe na drva K 720·—, a na paševinu K 550·—, globe K 80·—, te različiti nepredvidjeni prihodi K 1086·—.

Usporediv rashod od K 5123·— sa prihodom od K 4604·— prikazuje se manjak od K 519·—, koji ima se pokriti slijedećim načinom: nametom na izravni porez i to 100% za pokriće manjka a 80% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

V. Studena.

Znamenitije svote proračuna rashoda jesu: javni porez i ekvivalenat K 1211·—, nagrade i potpore K 188·—, sudbeni troškovi K 100·—, školski troškovi K 552·— od kojih ide na školske takse K 240·—, bolnički troškovi K 100·—, plaća opć. lugaru i odšteta šumskom upravitelju K 520·—, prinos za nove orgulje u Klani K 1000·—, prinos za popravak crkava u Klani K 1400·—, za uzdržavanje ceste u Studenu K 200·—, za pošumljenje Glubokoga potoka K 400·—, prinos općini Kastav za administraciju K 450·— a za opć. liječnika K 100·—, kamati na dugove K 180·—, prinos župniku u Klani K 292·—, te različiti nepredvidjeni troškovi K 360·—.

Veće pak svote prihoda jesu: pristojbe za drva K 3080·— a za pasišća i sjenokoše K 920·—, lov K 114·—, posude za pokriće manjka i za nabavu novih orgulja u Klani K 2600·—, pristojbe za plovansko mito i ekskurzije K 542·— sa zaostatcima, te konačno razni zaostali reparti K 400·—.

Ukupni rashod iznaša K 9334·— dočim prihod K 7778·—, što čini manjak od K 1556·—, koji ima se pokriti kako slijedi: nametom na sve izravne poreze i to 100% za pokriće manjka a 70% za školske takse i bolničke troškove te 100% nametom na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

VI. Klana.

Predsjednik daje čitati proračun prid. obć. Klane, kako je sastavljen i prihvaćen po upravnom vieću u Klani, iz kojeg proizlazi da ukupni razhod iznosi K 41.629 a prihod K 38 191, prema tomu prikazuje se manjak od K 3438·—. Za pokriće tog manjka predvidilo je i votiralo upravno vieće namete i to: 75% na sve državne poreze, 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo i 25% na sve državne poreze za pokriće škol. taksa. — Obć. zastupstvo prihvaća u cielosti predloženi proračun prid. obćine Klane.

Sbrojiv svote gornjih šest proračuna iznaša ukupni razhod K 288.491, a isto toliko treba za pokriće, tako da godišnji promet proračuna ove mjestne obćine za god. 1907. iznosi K 566.982 t. j. preko *pol milijuna* kruna.

Na predlog obć. odbora imenuje se Dukić Joakin privremenim obć. poslužnikom, koju službu može odmah nastupiti. Zaključuje se, da se nabavi pisaći stroj (Underwood). — Čita se dopis c. kr. kot. poglavarstva, da

je ministarstvo za bogoštovje i nastavu dozvolilo, da se prvi razred hrv. učiteljišta prenese iz Kopra u Kastav, što se uzima do ugodnog znanja i ovlašćuje obć. upravu, da priskrbi i uredi odnosne prostorije kao i stan ravnatelja; da občina za doba od jedne ili najviše dvie godine preuzme brigu posluzbe, razsviete i ogrijeva u zavodu i da se sa vis. vladom sklopi ugovor.

Molbu M. M., da joj se podieli mjesto poslužnice na ženskoj pučkoj učioni, ne prihvaća se.

Pri stavci o javnoj razsvjeti, zaključilo se je, da se jošte osim prije odlučenih u Zametu postavi nekoliko svjetiljaka, te po jednu u Mihotićih kod križa i na mostu u Trnovici, a u Kastvu da se popita gospodare, koji bi htjeli, da im se u kuće dovede acetilensko svjetlo, i da se o tom sastavi proračun.

Za trajanja sjednice, a prije podne, pristupi veleč. g. Anton Ellner župnik-dekan u Kastvu, te dozvolom g. predsjednika zahvaljuje se obć. zastupstvu, što ga je imenovalo počastnim gradjaninom Kastva, koje će odlikovanje uviek znati cieniti. Koliko ga to imenovanje veseli, toliko s druge strane težkim srcem ima da izjavi, da je minulih dana primio od bisk. ordinarijata dekret, kojim je imenovan župnikom u Brestu, te će do malo dana ostaviti Kastavštinu. Zahvaljujuć nadalje zastupstvu na zauzimanju za crkvu, preporuča mu to i unapried, te nek se isto zauzme svim silama, da kastavski župnik i duh. pomoćnici dodju jednom u svoje stanove, a ne da stanuju u privatnim kućama i nek tomu pripomogne onaj, čija je to dužnost. — Obć. zastupstvo pozdravi g. župnika sa „živio!", ovaj se udalji.

Obć. zastupstvo prima do znanja zahvalu g. župnika i žali radi njegova odlazka, te ujedno se zaključuje, da se poduzme shodne korake da bi obljubljeni župnik i nadalje ostao u Kastvu, naime, da se uputi g. biskupu obć. deputacija ne bi li ga sklonula da povuče dekret izdan g. Ellneru, koja deputacija nek se navrati i k gosp. namjestniku, da mu se zahvali na zauzimanju radi učiteljišta i preporuči mu gradnju nove zavodske sgrade.

O 5½ sata u večer dignuta sjednica.

Nastavak 14. novembra 1906.

Prisutno je 24 zastupnika i jedan sa savjetujućim glasom. Sjednica započela o 10 sati prije podne.

Prosliedjuje se razpravom o proračunu Kastva. Kod stavke gradnje novih vodovnih zdanja odobravaju se provedene javne dražbe za zidarsku i klesarsku radnju šterna u Pilepićima, Jelovićanima i Škuriniji, te se ujedno zaključuje, da občinari tih sela za pokriće manjka tih gradnja još ove godine doprinesu repart po K 10·— a ostatak da pokriju u budućoj godini.

Pretresav proračune pridr. občina predsjednik zaključuje sjednicu o 7½ sati u večer i predlaže nastavak iste za 19. novembra t. g., što bje i prihvaćeno.

Nastavak 19. novembra 1906.

Prisutno je 22 zastupnika i trojica sa savjetujućim glasom. Sjednica započela o 10 sati prije podne.

Uzima se do ugodnog znanja previšnju zahvalu Nj. V. na podnešenu čestitku po obć. glavarstvu prigodom ovogodišnjeg rodjendana Nj. V. — Predsjednik priobćuje, da je dne 16. i 17. t. mj. u družtvu sa gg. F. Dukićem i I. Vlahom bio u Trstu i to najprije kod g. namjestnika, da mu se zahvali za prenos c. kr. hrvatskog učiteljišta, te preporukom da bi se čim prije počela graditi nova sgrada. Nj. Jasnost obećala je izaslanstvu, da će uznastojati, da se tom gradnjom što hitrije započme. Obrazloživ za tim gosp. biskupu želju puka kastavskoga, da bi i nadalje u Kastvu ostao g. Ellner, isti je izjavio da ne ima ništa proti tomu, te da ima nade, da će se udovoljiti želji ovdješnjeg puka. Konačno posjetilo je izaslanstvo i g. dr. pl. Manussi-a bivšeg c. kr. kot. poglavara u Voloskom, vladinog savjetnika u Trstu, što sve uzima do znanja obć. zastupstvo.

Na prijave protiv obć. poslužnika A. L. prihvaća se predlog odbora, da mu se podieli ukor i da plati globu od K 10·— a ogrieši li se još o svoju službu, biti će odpušten. Zaključuje se, da se u ženskoj pučkoj učioni u Kastvu dobavi i namjesti zastore i jedan ormar. Odobrava se potrošak od K 190.91 za zastore u delav. školi i pučkoj učioni u Zametu. Zaključuje se dobava jedne peći za stan nadučitelja, popravak školskih peći i krova na učioni u Rukavcu. Kupuje se željezna vrata za učionu u Zametu sa svotom od K 127·82 od Pobar P., koji ima iste bojadisati i postaviti na mjesto. Produljuje se Dukić Eugenu rok štrpanja za paljenje vapnenice u Lišini do julija 1907. Prima se do znanja, da je Bačić Ivan iz Kastva primljen u svezu občinarstva grada Trstu. Dozvoljava se uvjetno Sušanj Josipu bezteretno izlučenje z. č. 1636 u G. Rukavcu. Na izvještaj obć. nadlugura, da je odstranio po nepoznatoj ruci postavljene medjaše u Lišini na medji sa Lanišćani, zaključuje se, da se u povoljno doba razvidi i uredi te medjaše.

Za gradnju ceste Breza-Brnčići izdalo se je do sada K 2339·85 od opredieljenih prinosa, od kojih preostuje jošte K 660·15, da se u tu svrhu potrosi, što će se predujmiti iz obć. blagajne na račun druge polovice zem. podpore. — Uzima se do znanja razglas c. kr. namjestničtva, da će u godinama 1907—1910 podieliti više nagrada medju poljodjelce kotara Volosko, koji će poboljšati svoje livade i pašnjake te racijonalno sagraditi staje i gnojišta. Molbu njekojih občinara iz Kantride, da se ova odieli od Zameta i ustanovi posebna porezna občina Kantrida, nakon pročitanja prosvjeda i obrazloženja sa strane gg. obć. zastupnika, odbija se jednoglasno, jer bi ta dioba mogla postati štetnom po cielu Kastavštinu. Zaključuje se, da se občini Budjejovice izplati za trojicu mld. Vlah K 228·— za uzdržavanje istih tekom minule godine, te da se popita ako bi iko te malodobnike ovdje uzeo na uzdržavanje uz dosadanju podporu od mjesečnih K 8·— za svakoga. Za redarstvenu podružnicu u Zametu, da se nabavi stol i svjetiljku. Odobrava se podnešeni prigovor obć. glavarstva proti odluci c. kr. financ. ravnateljstva u Trstu, da će se naime od 1. jenara 1907. u mjestnoj občini Kastav utjeravati potrošarina na meso po cieniku drugog razreda, jer da ova občina po zadnjem popisu pučanstva broji preko 10000 stanovnika. Nu ta odluka ne temelji se na zakonu, pošto mjestna občina Kastav spada medju seoske občine, a sastoji se iz 32 poreznih občina. — Prima se do znanja, da je odlukom c. kr. ministarstva poljodjelstva uzpostavljena u krlepost zakupnina lova za mjestnu občinu Kastav kuko je bila izlicitirana 27. i 28. maja 1904. — Prihvaća se ponudu Bačić Andra i dr., da će sa obć. podporom od K 300·— preuzeti popravak obć. puta od bivše štrange u Lukšićima do kuće br. 75 u Jurdanima. Naručuje se izradbu trijuh klupa za učionu u Sv. Mateju uz cienu od K 22·— po komadu. Uzima se do znanja saobćenje c. kr. kot. poglavarstva, da se ne mogu za sada ustanoviti samostalne župe u Sv. Mateju i Rukavcu, jer da su tamošnje crkve premalene, i što je biskupski ordinarijat preporučio, da se istih ne povećava, buduć nedavno sagradjene i što iste odgovaraju svojoj svrsi. Nu bude li potreba to će se iste povećati, ali sad to nije potrebito niti shodno radi obće skupoće. Preporuča se oblastima, da uvaže želju kapelanista. O istinosti broja pučanstva polag popisa od g. 1900. nek se obavjesti isto poglavarstvo, opazkom da je iz pojedine od tih kapelanija odsutno na radnji do 500 osoba. Uzima se do znanja odpis zemaljskog poreza sa ukupnih K 835·42, usljed štete tučom počinjene u por. občinama Hosti, Zamet, Saršoni i Brnasi. Odobrava se potrošak od K 176·— za dobavljene peći za del. školu te učionu i stan učitelja u Hostima. Ovlašćuje se Mohorovičić Fr. i dr. da poprave put od sela Ivuli na Matejini sa doznačenom obć. podporom od K 200·—, nu izplata uzsliedit će u god. 1907. Odobrava se izduni predujam od K 150·— za odpremu trojice u bečku bolnicu, da budu ciepljeni protiv bjesnoće, a naknadno zaključit će se o dotičnom povratku su strane roditelja, eventualno o oprostu. Zaključak upravnog vieća u Klani o dnevnoj pristojbi od 50 h za izvanjske sajmare ukinut je po zem. odboru, te se zaključuje, da isto vieće predloži amo pristojbe samo za dan sajma, što bi se u jednoj od budućih sjednica uzelo u razpravu. Zem. odbor priobćuje, da je za mjestnu občinu Kastav odmjerio školske takse za godine 1906./7. do 1908./9. sa godišnjih K 13,572·—. Malodobne Sršon iz Lovrana ima se dopratit u Kastav. Odobrava se ovlaštenje g. predsjednika, da može g. F. Fr. za svoj stan, u obć. kući br. 75, dobaviti i namjestiti novi štednjak.

Na prigovore protiv pečata kod c. kr. pošte u Kastvu, na kojem je na prvome mjestu napis u talijanskom jeziku, a za tim hrvatskom, te protiv napisa na željezničkoj postaji Matulji, gdje je na prvom mjestu ime druge mjestne občine, smatra se te prigovore opravdanima i zaključuje se, da se obrati na c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava, da isto odredi, da se poštanski pečat u Kastvu promjeni, poštaviv napis u hrvatskom jeziku na prvo mjesto, a talijanski je napis sasvim suvišan. Glede naslova na postaji Matulji, da se obrati na ravnateljstvo c. kr. priv. južne željeznice, da na toj postaji dade postaviti napis i u hrvatskom jeziku i to: Matulji—Opatija, a ne Opatija—Matulji. Ne budu li ove molbe uslišane nek se obrati na odnosna c. kr. ministarstva. — Ovisna dražba nekretnina protiv B. A. iz Klane ostala je bezuspješna, nek se uznastoji da kod buduće dražbe te nekretnine kupi koji od Studenjaca.

Odobrava se sliedeće javne dražbe: o izradbi stolova, stolaca, table i ormara za drugi razred del. škole; o prodaji ljeskovih mljavica u Lišini; o dobrovoljnoj prodaji nekojih nekretnina u Brnčićima prije vlastnost supruga Bernalj o prodaji trave u obć. šumama; o izgradnji obgradnog zida kod učione u Brežcima, te o prodaji grana i odpadaka u obć. šumi Lozi. Odobrava se nadalje dražba za gradnju podzemnog kanala u Kastvu, pločnika iz betona oko obć. šterna pred ženskom učionom i pred kućom br. 75 u Kastvu te od ulaznih vratiju do crkvice sv. Lucije na grobilju.

Preporuča se molbe Širola Antona, Srok Andra, Frlan Josipa i Kinkela Jelene, da im c. k. kot. poglavarstvo podieli obrtne listove za prodaju vina i piva te Jurelić Antona za prodaju žestokih pića na malo.

Od obć. zemljišta prodaje se: Dukić Vinku 20 □ kuću u Jušićima za K 46.32; Stanić Matu iz Pužit u štivru u Pučevoj i Brezi za K 168·15; Širola Matu iz Brnasi 32 štivru u Brnasih i Brezi za K 141·32; Kinkela Antonu štivru u Zvonečoj za K 289·32; Juričić Jurja (Antonu) kućno tnalo u Bregima za K 61·—; Marot Vinku kućno tnalo u Matuljima za K 78·10; Sušanj Ivanu u Pereničima za K 27·—; Osojnak V. u Pereničima za K 15·—. Babić Antonu dati će se u zamjenu dio obć. tnala kad se bude sagradio put od Gajanića na kolodvor Matulji. Od Kinkela Mata kupuje se zemljišta za proširenje puta u Zvonečoj za K 14·50; od Lukšetić Ivana zbog pošumljenja u Lišini za K 64·44; od Puž Andra za izgradnju puta Opatelica sa K 6·72, od Stanić Ivana iz Zvoneće za isti put kupuje se štivru parc. 1166 a za K 73·60. Dobrović M. ne produje se tnalo uz njegovu kuću u Pobrima, jer već drugomu prodano.

Na mnogobrojne molbe za doznačenje podpora, oprosta i sličnog, obć. zastupstvo zaključuje: da se doznači jednomu K 2·—; jednomu K 4·—; sedmorici po K 5·—; šestorici po K 6·—; dvojici po K 8·—; petorici po K 10·—; dvojici po K 15·—; jednomu K 16·—; jednomu K 17·—; trojici po K 20·—; četvorici izdalo se je bezplatno po 4 pr. m. gorivog drva; jednomu K 30·—; J. I. za uzdržavanje bol. pastorke K 15·—; za uzdržavanje Matešić T. mjesečno K 28·—; J. ud V. za stanarinu do konca 1906. po K 10·—; Stefan V. za uzdržavanje sina na naucima za škol. godinu 1906./7. mjesečno K 10·—; Srdoč mld. V. i I. za godinu 1907. K 10·— mjesečno; Brajan ud. M. stanarinu za pol godine po K 9·— mjesečno; Slavić ud. I. za stanarinu 1907. K 5·— mjesečno; M. ud. I od 1./11. 1906. unapried mjesečno po K 12,—; privremenom odboru za gradnju crkve u Zametu K 1000·—; za popravak zvonika i ure u Zvoneći K 80·—; crkvenoj upravi za podmirenje tekućih potrebština u Kastvu K 120, u Sv. Mateju i Rukavcu po K 80·— na Brežcima K 70·—; riečkoj bolnici za uzdržavanje Sušanj M. K 282·24; — za dobavu trih željeznih kreveta za obć. zatvore K 87·40; nagrada trim obć. redarima po K 20·—; za uzdržavanje pobjeglog R. Stehlika K 24·—; učitelju u Brežcima paušal za drva u god. 1906. za drugi razred K 25·— za poboljšanje istih prostorija K 14·40; za popravak obć. puteva: od sela Grgurini do Spinčići K 150·—; za uzdignuće porušenog zida kod sela Grgurini K 80·—; od križa kod Rošići na Palihi, Kovačići do Gržinčići u D. Rukavcu K 150·—. Oprašća pristojbu za uzeta drva: Sušanj I. K 4·—; Jardas ud. J. K 4·08 i Puž mld. Franu K 3·—. Od zastanih interesa oprašta se: Jardas mld. Ivanici K 26·59 pod uvjet da isto toliko izplati; Puž mld. M. i Franu K 81·75 uz uvjet da drugu polovicu plate; Jurdana Lj. svotu od K 200·—, ako izplati iznos od K 1000·— a za preostalih K 205·28 da izdade redovitu zadužnicu, Tibljaš J. K. 14·80; Varljen F. K 45·76 ako ostalo odmah izplati; Perčić F. K 66·67 ako drugu polovicu interesa izplati. Više se molba nije uvažilo.

Izcrpiv dnevni red g. predsjednik diže sjednicu u 6¾ na večer.

Broj 5. Pula, u četvrtak dne 31. jenara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Naš jezik kod naših sudova.

II.

Kad čovjek pomisli, da se u našem stoljeću može što takva dogoditi, sgrža se, i mora da gubi povjerenje u suce, i neće ga opet dobiti, dok se ne zadovolji najpravednijem našem zahtjevu, da jezik naš bude od svakog suca razumljen i od njega rabljen. Onda, onda tekar....

Neće se krivo pisati izkaze preslušanih osoba, ako sudac bude znao i rabio jezik tih osoba. Naravski, da će nam se predbaciti, da to nije još danas moguće, jer da sudsko činovništvo ne pozna u obće ili pozna preslabo naš jezik. No tome se dade pomoći. Prije svega moralo bi se odrediti, da sa našim ljudima dodju u dodir samo takvi suci, koji poznaju naš jezik. Ima ih već dosta. Onda bi trebalo naložiti onim, koji ga ne poznaju, da ga u neko vrieme nauče, a ako ne uspiju, neka ih se pošalje — to bi oni i sami želili — u takve krajeve, gdje im naš jezik nebi razbijao ušni bubanj. Na koncu — a to je glavno — nebi se smjelo uzeti u obzir kojekakve svjedočbe, izdane u tom pogledu, jer su ove — znamo iz prakse — vrlo često varave.

Neće tuženik doći pred sud nepripravan i bez da zna radi čega i na temelju čega je tužen, kad bude tužba napisana i pročitala mu se bude u njegovom jeziku. U tom pogledu je državno odvjetništvo sada postalo nešto popustljivije i mi opažamo tu i tamo, da ono prikazuje tužbe u oba jezika — dakako, kad se radi o našim ljudima, koji taljanski neznaju. No dvojezičnost tužbe je danas vrlo opasna, jer — a to je valjda svrha — kad k razpravi pristupi taljanaš — branitelj, često puta pročita se samo taljanski dio, a hrvatski se posvema mimoidje. Dvojezičnost dakle ne ide; državno odvjetničtvo imalo bi sastavljati tužbe u taljanskom jeziku za taljanske tuženike, a u hrvatskom za hrvatske, to je pravo, a dvojezičnost je nezakonita. — To propisuju indirektno §§ 248. i 252. k. p. i tako mora da bude. To vriedi pak osobito kad tuženik nema svog branitelja, no vriedi i onda kad ga ima. Kad ga ima vriedi iz razloga, što na razpravi može koji svjedok — i to se često dogadja — izkaziti nešto nova, čega ni tuženik ni branitelj predvidjati nisu mogli. Ako dakle tuženi to ne doznaje, a branitelj, jer slabo informiran, ne može da pobije, tuženikovo je stanje krivnjom suda, pogoršano, dok bi možda, znajuć o čem se radi, tuženi to lahko mogao pobiti, dokazati protivno, opravdati se. Takvi slučajevi nisu riedki i Bog zna, koliko je tuženika radi takvog postupanja štetovalo!

Neće mu se zapriečiti, da na svoju obranu štogod odgovori državnom odvjetniku — tužitelju, kad bude ovaj govorio jezikom, kojim se tuženi služi kod razprave. To ima pravo zahtjevati tuženik i nesmije se zadovoljiti prievodom tužiteljevog govora, jer drugo je čuti jedan govor u originalu a drugo u prevodu; drugo iz usiju govornika a drugo iz usiju tumača, koji može i nehotice da krivo prevede, da krivo shvati. Pravo da to zahtjeva ima tuženi i po § 255. k. p., čim mu taj § daje pravo, da na tužiteljev govor odgovori, da ga pobija. No to pravo postaje iluzornim, ako tužitelj govori jezikom slabo ili ništa poznatom tuženiku i za to mora se zahtjevati, da taj postupak državnog odvjetničtva već jednom prestane.

Lakše i uspješnije će se braniti tuženi, kad mu bude dan — gdje je to slučaj — branitelj, koji ga razumije, kojemu može sam, lahko i shvatljivo opisati čin, prijaviti važne okolnosti, dati u ruke nove dokaze itd. Naravski, da kad tuženi izabire sam sebi branitelja, da je on sam kriv, ako si škodi izborom takovog čovjeka, koji ga ne razumije. Tu je šteta privoljena i pravo je, da ju nosi: mogao si uzeti branitelja svoje krvi, ta takvih, hvala Bogu, dosta već imamo i ovi su mnogo vredniji, ako nisu vredniji od protivničkih. Kod sudišta pak, gdje se siromašnom čovjeku daje uredovno branitelja, ondje bi morale oblasti — odvjetnička komora, odnosno predsjednik sudišta — gledati, da naš čovjek ne dobije za branitelja čovjeka, koji ga ne razumije. To vriedi osobito, za rovinjski tribunal, gdje predsjednik imenuje takvog branitelja, i on kad nema branitelja koji pozna tuženikov jezik, neka imenuje braniteljem sudbenog jednog činovnika, koji će — o tom smo uvjereni — to drage volje na sebe preuzeti i savjestno braniti. Tuženi će pak većom nadom, većim pouzdanjem doći k razpravi i većim se povjerenjem na njega osloniti, njemu svoju sudbinu povjeriti.

(Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 29. jenara 1907.

Jučer, dne 28. jenara 1907., obdržavala se je *posliednja sjednica zastupničke kuće* carevinskoga vieća.

Ministar predsjednik odgovarajući na neku interpelaciju rekao je da vlada u obće želi, da zemaljski *sabori* zasjedaju. Još nije odlučila bi li zasjedali za vrieme kad budu izbori za carevinsko vieće razpisani. Proti zasjedanju govori to što bi se u saborih mogla razviti prevelika agitacija i što bi sabori mogli biti jako iz vana uplivni. Nadalje govori proti zasjedanju u takovo doba okolnost da se ne bi smjelo držati na otvorenom skupština nit gdje sabori zasjedaju nit tamo okolo.

Prešno se je razpravila zakonska osnova *glede preuredjenja najvišega sudišta* tako, da će po njoj o manjih stvarih moći suditi i manje sudaca, takodjer tri.

Prešnim putem privolilo se je na troškove za *tršćansku luku*. Već se troši par godina ali bez ustavne privole. Sad se je i ona dala.

Prešno se je razpravilo sve predloge tičuć se *biednoga stanja*. Tu bijaše prihvaćena i vladi na uvaženje izručena takodjer resolucija zast. Spinčića, kojom se vlada poziva da drži na pameti da kod ladanjskoga pučanstva u Istri vlada trajno biedno stanje, i da digne gospodarsko stanje toga pučanstva.

Bilo je pročitano prema svrsi sjednice još prilično *interpelacija*, medju njimi i ona zast. Spinčića, kojom se pita gosp. ministra financija hoće li da ukine kao neopravdan i nezakonit oglas c. k. fin. nadzorničtva u Puli kojim je uveo *drugi tarifni razred potrošarina u občini Kastavskoj*, tobož „gradskoj" sa preko 10 hiljada stanovnika.

Predsjednik *grof Vetter* držao je dug govor, u kojem je nabrojio sve što je zastupnička kuća kroz šest godina uradila. Oprostio se sa gospodom zastupnici i gospodom ministri, te pozdravio činovnike.

Zast. *dr. Kathrein* pozdravio je ganutljivim riečmi predsjednika i podpredsjednika kuće, te pohvalio za njihov rad činovnike i druge.

Okolo šest sati bilo je sve gotovo. Zastupnici su se još medju sobom rukovali.

* * *

Gospodska kuća imala je sjednicu i jučer i danas, te je razpravila sve osnove podnešene joj od zastupničke kuće. Prihvatila je kongruu, i to takodjer predlog zast. Perića, koji se tiče poglavito fratara dušobrižnika u Dalmaciji.

Beč, 27. jenara 1907.

Već par tjedana i više nije ni prepoznati one zastupničke kuće, u kojoj se nije moglo po ciele tjedne, po ciele mjesece, da nit godine, razpraviti ni jedne zakonske osnove. Sada je ta kuća razpravljala po ciele dane. Njezine sjednice trajale su od 11 prije podne do 8 do 9 do 10 u večer, i tu se je razpravljalo, i razpravilo i u jednoj sjednici više zakonskih osnova, medju njimi takodjer dosta znamenitih, žalibože i takovih, koje će za svu budućnost porezovnike obteretiti. Sve je išlo prešnim putem.

Kod tolike radinosti zastupničke kuće radila je i gospodska kuća, da razpravi one osnove koje je prihvatila zastupnička, te obdržavala netom prošloga tjedna tri sjednice što je kod nje velika riedkost.

* * *

Dne 21. i 22. jenara razpravljalo se je najprije o prešnosti zakonskih osnova glede *povišenja dohodaka c. k. činovnikom i profesorom te c. k. učiteljem, te glede pokrića odnosnih troškova;* a pak u stvari o svakoj tih osnova napose. Usljed prerazniih molba činovnika i profesora, da

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Iz životopisa biskupa Jurja Dobrile

predavao Franjo Frankola 13. I. 1907.

(Konac.)

Tegotno dodje u Karlovac; nu sa tim većom marljivošću poprime se ondje nauka, te dovrši sa odličnim uspjehom ondje 6 razreda gimnazije, dogodivši mu se, kad bi u drugom razredu, nezgoda jedna, kad moradoše da zapusti radi kuge Karlovac. Došavši najme do medje Istarske ne puštiše ga dalje te mora da se opet povrati u Karlovac. Po dovršenih šest razreda gimnazije vrati se Dobrila kući. Opet je sada zabrinut, kako da dovrši dva zadnja razreda gimnazije t. zv. filozofiju, pošto nema materijalnih sredstava. Nu Dobrila ne zdvaja, sakupi nekako 4 forinta; učini mali svežanj od svoje loše rubenine, pa ajde pješke u Goricu prosit da ga prime u filozofiju. Mukom mu podje za rukom, da bude tamo primljen, jer g. ravnatelj se izgovaraše, da iz Karlovca dolaze slabo pripravni djaci. Jedino svojim izvrstnim svjedodžbama i preporuci svojeg nekadanjeg učitelja Radetića, kojeg posjeti u Trstu imao je zahvaliti, da bi primljen u Goričku filozofiju. Kukavno mu išlo u prvom početku; moraše noćivati pod vedrim nebom na klupama šetališta nekoga, a jedan siromašni obrok dobivaše kod Franjevaca na Kostanjevici. Ali dobri Bog providi i ovdje za vrijednog Dobrilu. Ravnatelj filozofije, koji mu bi u početku protivan, zavoli ga u kratko radi njegovog uzornog ponašanja i odličnog učenja te mu proskrbi instrukciju u nekoj bogatoj obitelji, gdje dobi Dobrila badava stan i svu obskrbu. Poučavao je u ovoj obitelji djecu i kašnje kroz četiri godine kad je bio u sjemeništu. Nakon toliko mučnog školovanja, dovrši Dobrila napokon godine 1837. svoje nauke. Kroz cijelo ovo vrijeme dobio je od kuće samih 10 forinta; a i ovi mu se izgubiše negdje na pošti.

Pok. biskup tršć. Ravnihar zaredi Dobrilu u svećenike mjeseca rujna 1837., a na Majku Božju sv. ružarija reče svoju prvu sv. misu u Tinjanu. Službovao je za kratko vrijeme kao duhovni pomoćnik u V. Mununa i Hrušici. Zatim pošalju ga presv. biskup na više bogoslovske nauke u Beč. Položivši ondje sve stroge ispite sa vrlo dobrim uspjehom službovao je Dobrila kao kooperator u Trstu, onda kao vjeroučitelj i ravnatelj ženske pučke škole u Trstu. Godine 1849. pozvao ga biskup bogoslovcima II. godine za profesora i ravnatelja u sjemenište. Sve ove službe obavljao je Dobrila veoma pohvalno i savjesno. Za dobu dok je bio ravnateljem u sjemeništu u Trstu, zavlada u Istri veliki glad godine 1852. i 1853.; ubogi vapi za kruhom ai kruha nejma. Dobrilu zaboli kod srca kad čuje ovaj očajni vapaj, pa eto pripravna njegova plemenita srca da pomogne istarskom patniku, kojeg on toli ljubi. On sastavi u Trstu društvo, koje će sakupljati milodare za stradajuće istarske seljake. Sam bi išao svojom glavom pokucati na vrata tršćanskoj gospodi te moliti milostinju, i više puta mora da ode praznih ruku, ali ipak to mu ne smeta, on prosi dalje te sakupi se u kratko vrijeme 50.000 forinta, za koji novac se je kupio živež te podijelio medju stradajuće Istrane.

Godine 1854. bi Dobrila imenovan kanonikom i župnikom sv. Justa u Trstu. Tu pokaza se on pravim i revnim pastirom. Kako je više skrbio za dobro svojih župljana pokaza osobito god. 1855. kad je harala strašna kolera u Trstu. On je polazio k okuženim bolestnicima ne mareći za vlastito življenje te ih tješio savjetom i svetotajstvima.

(Konac sliedi.)

im se poboljša plaće ili bar dade draginjske doplatke, vlada bješe odlučila dati za ovu godinu jednokratne podpore u ukupnom iznosu od 20 milijuna kruna; a onda od 1. jenara 1907 poboljšati nekim nešto plaće. U proračunskom odboru, privolom vlade, promjenilo se to u toliko da se jednokratne podpore neće dati nikomu, nego da će se poboljšati plaće, i početi izplaćivati ih 1. aprila t. g. Cielokupni godišnji iznos povećanja iznosi kakvih 30 milijuna kruna. Za ovu godinu će se odnosnu svotu uzeti iz blagajničkih pretičaka. Za sliedeće godine povećat će se negdje poreze. Razni zastupnici htjeli su još i drugih poboljšica, al se je odlučilo da se nikakav takav predlog ne primi. Ministar financija rekao je, da mu se je predbacilo lahkoumnost što je došao sa predlozi o podpori ili poboljšicah činovnikom i profesorom. Dalje da c. k. vlada ne može ići. I ako bi se primio još ma koji predlog koji bi još jače obteretio državne blagajne, on ne bi dao na sankciju predloženih osnova. Tako je ponovno rekao u proračunskom odboru i u zastupničkoj kući, i ni jedan predlog pojedinih zastupnika nije bio prihvaćen. Mnogo zastupnika bilo je pače i proti osnovam vlade i proračunskoga odbora. Vidilo se je to kod glasovanja. Često se je moralo dugo zvoniti dok se je sakupilo u dvorani do 100 zastupnika, jer toliko ih najmanje treba a da može glasovanje valjano biti. Mnogi zastupnici bi htjeli da se preuredi uprava, da bude jednostavnija, da bude manje činovnika pa makar i bolje plaćeni. Manje, al dobrih i radinih.

(Slijedi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 30. jenara 1906.

Austro-Ugarska

Carevinsko vieće zaključeno je u svečanoj sjednici ponedjeljak dne 27. o. mj.

Novi izbori za carevinsko vieće obaviti će se u prvoj polovici mjeseca maja; glavni izbori vršiti će se valjda dne 7., a naknadni ili popunidbeni dne 14. maja.

Gospodska kuća razpravila je osnove, što no ih je u potonje vrieme riešila zast. kuća, medju kojima osnove o vojnom kreditu, o novačkom kontingentu i o obskrbi vojnih udova i sirota. Sve su ove osnove primljene bez promjene.

Iz Beča javlja se, da će osnova o izbornoj reformi dobiti, kako se glasa u parlamentarnim krugovima, odmah previšnju sankciju, te da će danas biti proglašena.

Iz Beča se javlja: Povodom sretno dovršene izborne reforme te zaključka sadašnjeg rajhsrata odlikovani su svi ministri.

U hrvatskom saboru provadja starčevićanska čista stranka obstrukciju za razprave adrese na kralja. U posliednjoj sjednici stavljen je s te strane predlog, da bi se držale svakog dana dvie sjednice t. j. u jutro i po podne; u jutranjoj neka se razpravlja o nacrtu adrese a u popoldanjoj vladine osnove o reformah. Taj je predlog saborska većina odklonila, te će čista stranka po svoj prilici nastaviti u saboru obstrukciju. Neobične burne sjednice u tom saboru mora da ožaloste svakog rodoljuba, jer nesamo što spriečavaju svaki ozbiljni rad u saboru, već štete takodjer dobru glasu hrvatskog naroda i njegovog zakonodavnog tiela.

Crna Gora.

Dne 27. o. mj. predalo je ministarstvo Radulovićevo svoju ostavku, koju je knez primio. Uzroci toj ostavci nisu poznati pošto ne bijaše nikakva sukoba ni u samom ministarstvu ni izmedju kneza i vlade — u koliko je javnosti poznato.

Srbija.

U stanu kraljevića eksplodirao je 27. o. mj. barut uslied neopreznosti podvornoga osoblja, ali eksplozija na sreću nije imala nikakvih zlih posljedica. U lovačkoj sobi kraljevića stajala je blizu peći posuda sa barutom, koji je bio tu pripavljen za nabijanje pušaka i pravljenje raketa. Peć je bila jako naložena, te je vrlo vjerojatno, da su iz nje vrcnule iskre i barut upalile.

Rusija.

Po današnjim viestima izabrano je u 28 gubernije 1331 birač, od kojih pripada 600 desnici, 458 umjerenima, 35 kadetima, 238 socijalistima. Od 682 birača pripada svećeničkom staležu 362.

U radničkoj kuriji u Petrogradu izabrano je u svem 138 birača, od kojih spada njih 77 ljevici, 1 desnici, 4 umjerenim, 1 je oktobrist, 3 su kadeta, 3 socijal-demokrata i 11 socijalnih revolucionaraca.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje sutra dne 1. febrara 1907. veliki ples u dvorani „Nar. Doma". Svira vojnička glazba. Početak u 8½ sati u večer. Ulazne ciene: Za članove po osobi 1 K, za obitelj 2 K. Nečlanovi 2 K, za obitelj 5 K. Odielo sokolsko ili crno. Pristup imaju samo pozvani.

Upozorujemo sve naše u Puli, da i ovogodišnji veliki ples neće svojim sjajem zaostati za prošlogodišnjima, ako ih neće ove godine i nadkriliti. S toga sutra svi u „Narodni Dom" na veliki ples!

Narodni darovi. Na uspomenu prvog posjeta „Narodnog Doma" u Puli daruje hajdučki pop za Družbu K 5. — Živio!

Hrvatska Čitaonica u Rovinjskom Selu. Dne 3. veljače o. g. u 2 sata po podne obdržavat će Hrv. Čitaonica u Rovinjskom Selu svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika, 2. Izvješće tajnika-blagajnika, 3. Izbor novoga odbora, 4. Mogebitni prediczi.

Samovolja sudaca. Dne 19. t. mj. držala se, pred okružnim sudištem u Rovinju kaznena razprava proti njekom Grguru Stoković radi težke tjelesne ozlede. Razpravi je predsjedao savj. g. dr. Sbisà — toga treba si zapamtiti — a za branitelja pristupio je odvj. dr. Depiera, o kojem je poznato, da pozna dosta dobro naš jezik (rodjen je u Tinjanu, dakle nije čudo. Op. ur.)

Tužba proti Stokoviću — neznamo zašto — bila je sastavljena i u taljanskom i u hrvatskom jeziku, akoprem tuženik nije govorio ni razumio drugog van ovog posljednjeg jezika. — Čim je predsjednik otvorio razpravu, predložio je branitelj, da se pozove na razpravu tumača za hrvatski jezik i da se tužba pročita samo u taljanskom tekstu. Tim priedlozima branitelja je predsjednik bez opazke udovoljio i dozvav tumača, pročitao je samo taljanski dio tužbe izpustiv hrvatski, bez da bi bio tuženika ni zapitao, da li je tim nezakonitim i samovoljnim postupanjem njegovim zadovoljan. Da se pak taljanske pročitane spise nije prevelo tuženiku i da se razprava vodila skroz na skroz taljanski, to je tako razumljivo, da je suvišno to spomenuti.

Samovolja savjetnika Sbisà nije se pak ograničila na do sada spomenuto, jer je isti, akoprem znade, da svaki tuženik ima pravo, da doznaje sadržaj presude, proglasio ju samo u taljanskom jeziku, i u tom jeziku ju valjda i pismeno sastavio, javiv, po starom običaju, tuženiku samo koliko je mjeseca dobio zatvora i koliko ima da plati oštećeniku.

Evo, tako vodi razprave savjetnik Sbisà i tako rade i drugi predsjednici razprava, i još će naši protivnici na nas i na naše suce napasti, ako se bude zahtjevalo, da ta po pravicu tako štetna samovolja gospode predsjednika kaznenih razprava, već jednom prestane. Tim slučajem smo započeli i nadamo se, da ćemo doskora drugi kakav slučaj javiti njegovoj preuzvišenosti gosp. predsjedniku višeg sudišta u Trstu, da vidi, kako se lieno, zakonito i pravedno u Rovinju — (a tako i drugdje u Istri) „ministrira justitia".

X.

Lošinjski kotar.

Krunski prinosi za družbu.

Potpisanom povjereniku kluba „Cirilo-Metodski zidari" za sabiranje narodnog poreza uplatiše izuos od 1 K slijedeća gg.:

a) Mali Lošinj.

Božica Pfeffer, učiteljica, Katica Vuković, učiteljica, Betti Markus, učiteljica, Jos. A. Kraljić, učitelj, Pavao Šabalja, svećenik, Daniel Nikolić, trgovac, Dr. Kl. Kv. Bonefačić, župnik, Ivka ud. Fučić, Š. Kv. Kozulić, narodni zastupnik, Ivo Žic, svećenik, Josip Vidulić, posjednik, Dinka Vidulić, Vjekoslav Volarić, svećenik, Ambroz Haračić, profesor, Ivan Rašković, operni pjevač, Franjo Skopinić, učitelj, Josip vit. Martinolić, kapetan, Milan pl. Kiš, pravnik, Uldrih Capponi, kapetan, Dragutin Ivančić, kapetan, Pero Galzigna, upravitelj Kanajta, (Krk), I. Drpić, trgovac, Nereo Vidulić, trgovac, Ivan Martinolić, kapetan, Ivan Martinolić, gostioničar, Josip Picinić, ljekarnik, Bono Karčić, ljekarnik, Antun A. Martinolić, jarbolaš (1 K i 1 h), Dinko Busanić, mornar, Ivan Lovrić, posjednik, Josip Čačević, posjednik i društvo „Zora"; ukupno 32 K.

b) Veliki Lošinj.

(Sabrao Matko Maračić, svećenik.) Matko Maračić, svećenik, O. Jacint Rušin, Antun Petrina, svećenik i Ivan Antončić, pravnik; ukupno 4 K.

c) Unije.

(Sabrao Matko Milovčić, svećenik) Radoslović Antun pok. Ivana, Radoslović Antun Antunov, Radoslović Ivan pok. Ivana, Radoslović Antun pok. Antuna, Kozulić Dinko, Ferluga Ivan, Nikolić Martin pok. Andrije. Karčić Ivan pok. Antuna, Karčić Ivan Ivanov, Haljć Niko, Haljić Antun, Haljić Dinko, Karčić Ivan pok. Andrije, Nikolić Martin Martinov, Karčić Ivan Andrijin, Karčić Andrija pok. Gaudenta, Nikolić Antun Markov, Nikolić Marko Antunov, Karčić Ivan pok. Ivana, Šegota Antun stariji, Šegota Antun mladji, Nikolić Marko Markovac, Nikolić Stjepan, Karčić Ivan Martinov, Karčić Antun pok. Matije, Nikolić Stjepan mladji, Radoslović Andrija, Nikolić Andrija pok. Andrije, Radoslović Ivan pok. Matije, Nikolić Ivan Šimunov, Galašić Antun pok. Ivana, Karčić Andrija Matijin, Karčić Gaudent, Karčić Pavao, Karčić Matija, Karčić Antun Pavlov, Karčić Izidor, Nikolić Antun pok. Ivana, Karčić Konstantin, Nadalin Gaudent, Šegota Andrija, pok. Ivana, Rerečić Marko, Karčić Antun pok. Andrije, Belanić Antun, Karčić Roman, Karčić Antun Antunov, Karčić Andrija Dinkov, Nikolić Andrija Andrijin, Karčić Andrija Antunov, Karčić Andrija pok. Andrije, Šegota Andrija pok. Andrije, Karčić Matija Dinkov, Galošić Ivan, Červelin Petar, Červelin Jelena, Galošić Marija i pop Mate Milovčić; ukupno 57 K. Ukupni iznos od 93 K odaslan je klubu „Cirilo-Metodski zidari" u Zagreb.

Plemenitim darovateljem bila od Boga plata u ime naroda zadužbina!

Mali Lošinj, 20. siječnja 1907.

Jos. A. Kraljić, rav. učitelj.

Voloski kotar:

Zabava u Podgradu. Od tamo nam pišu da je tamošnje mlado pjevačko tamburaško družtvo „Gorska Vila". priredila koncem decembra pr. godine i na sv. Tri Kralja svojim članovom i pozvanikom u krasnih prostorijah „Narodnog Doma" dvie vrlo dobro uspjele zabave. Kod zabava sudjelovao je mladi pjevački zbor, koji se je pod vještim ravnanjem svog zborovodje g. Grma dično ponio. Odigrano su veoma lijepo nekoje veselogre, koje su domaći diletanti točno odigrali i koje su mnogobrojne slušatelje veoma liepo zabavile. Očekujemo od marljivog odbora „gorske vile, da će opet do mala sakupiti oko sebe mnogobrojne svoje prijatelje i štovatelje u „Narodnom Domu".

Moščenice. Božićnica koju je priredila ženska podružnica družbe sv. C. i M. ispala je na opće zadovoljstvo. Odbor se najljepše zahvaljuje svim koji su doprinijeli da se oživotvori ta namisao, osobito pak onim, koji su znatno pripomogli. Mil. gdja Fani Stanger 10 K, mil. gdja. Laura Švrljuga 10 K, presvj. gosp. dr. F. Nagel 10 K, vel. g. Puž za otkup od čestitanja 4 K u kao ulazninu 10 K, vel. g. J. Križman up. žup. 5 K, vel. g. R. Jelušić 2 K, g. P. D. 2 K, g. J. Rubinić 2 K. Još jednoć u ime nadarenih i odbora najljepša hvala a od Boga plaća.

Budući da odbor nije mogao prije u tu svrhu prirediti zabavu, priredjuje 2. veljače o. g. kostumirani ples sa deklamacijom „Notturno" i predstavom „Neugudan posjet". — Pozdravni govor gdjica J. Negovetić. Deklamira g. H. Dešković. Predstavljaći: gdjice. K. Krnetić, L. Ricman, F. Grabrovac, gg. Ivanušić i Dešković. Za mnogobrojni posjet preporučuje se najtoplije odbor. Uluznina za članice 40 fil. za nečlanice 60 fil., gospoda 1 K. Da.ovi se primaju sa zahvalnošću.

Odbor.

Pazinski kotar:

Djački koncert u Pazinu. U večer 22. t. m. priredilo je djačtvo naše pazinske gimnazije svoj godišnji koncerat, na korist svog pripomoćnog družtva.

Pošto je poznato, da se naše djačtvo u svojim koncertima uvjek izkazalo, pozabavit ćemo se kratko sa njegovim izpadkom.

Malo iza urečene dobe, kad je mnogobrojno občinstvo (4—500 osoba), zauzelo bijo svoja mjesta u novoj, jednostavnoj ali vrlo simpatičnoj dvorani „Narodnog Doma", digne se zastor i na vrlo ukusno uredjenoj pozornici pokaže se stari slijepac, u našem seljačkom odiljelu, vodjen od djećka. Kad je stari slijepac zasjeo na kamen, začu se za malo u napjevu naših narodnih slijepaca gudalom popraćeni proslov. Mnogi stalno očekivali su, da će se medju občinstvo razdijeleni proslov sloviti po starom običaju, ali naše djačtvo udojeno secesijonističkim idejama, postavi proslov u usta narodnog pjevača, i mi osim proslova čusmo i reprodukciju ne rijedkih slijepačkih napjeva. Tko je slijepca ikad pjevati čuo, činilo mu se da ga opet čuje, a tko čuo nije, stvorit će si dobar pojam o našim slijepačkim napjevima. Djaci su poučno sa zabavnim dakle spojili. Osmoškolac F. Rapotec u danoj mu ulozi divno je uspio. Pjevački i tamburaški zbor naše gimnazije nam je već poznat, i za to nas nije začudilo, da su tako dobro i točno, pod ravnanjem velezaslužnog preč. pater Zajca, otpjevali, odnosno odigrali njihove točke rasporeda. Občinstvo dakako nije bilo škrto aplausom i zborovi na uzdarje otpjevaše ili odigraše još koji komad izvan rasporeda. Hvala i čast zborovima i njihovom vrljednom zborovodji!

Iznenadio je pak občinstvo učenik Vouk, sa svojim fino odigranim solom na violinu, i time je pokazao, da ako medj djacima nema virtuoza na violinu, ipak ima mladeži, koja uz svu brigu za školu, nadje vremena da se bavi gusom i pomoću svog talenta zadivi slušateljstvo.

Harambašić-Vilharovo „Tiho more", pjevano je stalnim i simpatičnim glasom učenika Defara, dopalo se takodjer občinstva i ono mu nije ostalo dužno burnog pljeskanja, kad je pozornicu ostavljao.

Opće i veliko uživanje opazilo se i kod deklamacije kastavca Brnčića. Zgodan sadržaj deklamacije „Brzojav" dopao se svima, ali Brnčić je povrh toga znao tako dobro, tako lijepo deklamovati, da je občinstvo prigodice probudjenim smijehom prekidalo ga, ali se on smeo nije i dokonča svoju deklamaciju, pokazavši se doraslim danoj mu ulozi.

Vrlo dobro su predstavljali naši djaci u šaloigri „Jedna odjeća na trojicu“. Predstava pobudjivala je mnogo smijeha pa staro i mlado, muško i žensko, sve je uživalo. Iza koncerta mladež dade se na ples, koji je vrlo animiran, zaključen bio u 4 i pol s. u jutro, dok je za to vrijeme u prostranim sobama vladalo najbolje razpoloženje.

Naše djačtvo kao što se izkazalo pri koncertu izkazalo se i poslije njega i njihovo eksemplarno ponašanje ne služi samo njemu, već i njihovom ravnatelju i profesorima pa i nama na čast.

Ta lijepa večer, što nam priredise djaci, ostavit će nam trajnu uspomenu i nadu da ćemo još često put takvih koncerta doživiti.

Osim moralnog uspjeha djaci su imali i bogati materijalni uspjeh, jer se je te večeri inkasiralo oko pol tisuće kruna i nade je da će ta svota porasti kad budu oni koji ne prisustvovaše plesu poslali svoj obol za našu nadobudnu mladež.

X.

Sjajni ples hrv. čitaonice u Pazinu. U srijedu dne 6. veljače 1907. priredjuje hrv. čitaonica u Pazinu „Sjajni ples“ u narodnom domu.

Početak u 9 sati na večer. — Ulaznina po osobi K 3, a za obitelj K 5.

Svira vojnička glazba. — Odijelo salonsko. Plesni red dijeli se na ulazu.

Iz Labinštine pišu nam: Ala je naša škola u Ripendi trn u oku našim Labinjanom! E borme, pred nosom im je, vide ju svaki dan. Ako idu na „Forticu“, moraju gledat našu školu; ako idu prama groblju vide našu školu — idu li prama Rabcu ili Sv. Nedelji vide opet školu, ta svoju neprijateljicu, a u njoj, brajane moj, do 100 (97 u uho dr. Ghersi) mladih sokolića i sokolica.

Dru. Ghersi legla je osobito ta naša škola na želudac. I u općinskoj sjednici, dne 17. 11. 1906., činilo mu se shodnim, da iskali svoju žuć onim svojim piskutljivim glasom proti našoj školi rekav (medju ostalim), da je ta škola u „štali“. Pak nadalje: „Il nemico ci è avanti le porte, dobbiamo stare all' erta“. Uzalud gospodine doktore! Ta pokušali ste već svašta, da spriječite širenje narodne svijesti na Labinštini, ali uzalud. Koga li nije onaj glasoviti „Uno qualunque“ iz Labina hotio ocrniti pa makar izmišljotinami kad ne može zbiljom. Svećenici su mu osobito na želudcu. U zadnje vrieme i nekoji čestiti činovnici. Ne idu li činovnici njegove narodnosti (uno qualunque) na plesove „Lege“ itd. Dobro! Mi nemamo ništa proti. Ali što je dozvoljeno jednim, moralo bi biti i drugim.

Zašto pak zamjera „Uno qualunque“, pa bio on makar „testa . . . di legno“ našim nedužnu zabavicu prigodom otvorenja škole.

Labinština, sè budi gosp. doktore, usuprot svim Vašim i „Uno qualunque“ protivnim nastojanjima. Recite mi samo jednog poštenog kmeta koji je neodvisan od gospode, koji će vam kazati da je „Talijan“, dat ću vam sto kruna, a to je „altroche lijepa dijeta“. Zaludu su vani socijalistički znakovi, kao crveni karanfil na prsima, ljudi vam ne vjeruju, a meni Hrvatu pričinjate se sa crvenim karanfilom da ste „Hrvat pravaš“, pa skoro da vas nisam jednog dana poljubio na trgu. Vi bi doista najpametnije učinili da ostavite politiku, jer i sami znate, da Vas nemaju rado ni sami Labinjani (gradjani) a kamo li pak naši vanjski ljudi. Općina Labin mora doći u hrvatske ruke, o tom ste, ja bi se i s vama okladio, i vi sami ovjedočeni i to u nedalekoj budućnosti, a koga se ne voli, toga se ne drži u svojoj službi. Počmite s toga slobodno pripravljati „baule“, jer inače ne ćete dospjeti na vrijeme. Nek Vam budu primjerom sami vaši Labinjani, koji su ostavili jedan za drugim Labin. Ta eto i barun Lazzarini, koji vas je spasio ovaj put uz pomoć c. k. vlade, odmaglio je. A zašto? Vidio i on da se ne može više vući za nos naše ljude. Jedan put i — dosta. Mi mu želimo dobar put, a ako je išao u Afriku, preporučujemo ga najtoplije Njegovom Veličanstvu Meneliku, poznatom prijatelju Talijana. Servo suo, šijor dottor!

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 27. siječnja predavao je g. prof. dr. Mate Kević o „Narodnoj pjesmi“. Radi studeni i snijega bilo je svijeta po prilici samo 150. Buduću nedjelju dne 3. veljače predavat će g. prof. A. Mučalo o „Čovjeku“. Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnoga Doma“.

Parlamenat razpušten.

Novi izbori.

Cesarskim Patentom od jučer 30 januara 1907. razpušteno je carevinsko vieće u Beču.

To je znameniti dan, jer je s njim završen način izbora zastupnika nepravedan. Buduća zastupnička kuća biti će sastavljena od zastupnika, koje će izabrati svi punoljetni stanovnici izbornog kotara, bez obzira na to, plaćaju li ili ne kakav izravni porez.

Novi izbori za Beč obaviti će se već tekom budućih trih mjesec,i i to za prvi put na temelju općega jednakoga, tajnoga glasovanja.

Novi parlamenat sastati će se negdje prve polovice mjeseca maja. Dao Bog u dobri čas!

Razne primorske viesti.

Dva javna c. k. bilježnika. Nedavno je c. k. pravosudno ministarstvo u Beču imenovalo javnimi c. k. bilježnici Antona Justi i Antona Petrisa, prvoga za Buzet, drugoga za Krk. Oba ta imenovanja stoje u njekom savezu. Bilježničko ili notarsko mjesto za Krk bilo je već, držimo, treći put razpisano mjeseca febrara ili marča prošle godine. Prva dva puta ne bijaše molitelja, koj bi bio usposobljen uredovati hrvatskim jezikom, a trebalo je da bude, jer sudbeni kotar krčki broji 19.400 Hrvata uz 1500 Talijana. Za mjesto bio je molio Anton Petris, al da i nije drugoga, nije mogao biti imenovan, neimajuć usposobljenja za hrvatsko uredovanje. Prije nije reć bi ni mario za to usposobljenje. Mislio je valjda da će biti imenovan i bez toga, mislio je valjda da su austrijske oblasti i u tom gore od nekdašnjih miljetačkih, pod kojimi su javni notari uredovali takodjer hrvatski. Nego pošto nebijaše imenovan ni prvi ni drugi put, i pošto se je kod trećega natječaja natjecao za mjesto takodjer Ante Justi, usposobljen za hrvatski jezik, podvrgao se je i on, Petris, izpitu iz hrvatskog jezika i — položio ga je. Više sudište u Trstu dalo mu je svjedočbu usposobljenju takodjer iz hrvatskoga jezika pošto ga je odnosno izpitalo i sposobnim obnašao savjetnik toga sudišta Milovčić. Dugo se je ipak zatezalo sa imenovanjem. Htjelo se je na svaki način Petrisa, a nije se moglo predpostaviti ga Justi-u, sigurno i radi toga, što nijo bio usposobljen kao ovaj, a stalno i radi toga jer je Petris imao njeku disciplinarnu iztragu. Iztraga je svršila tim da mu se je dalo ukor, al taj nije zapriečio a da mu se neda mjesta. Našlo se je u toliko vremena već načina. Razpisalo se mjesto i u Buzetu, i želilo da Justi to mjesto dobije. Justi je molio i za to mjesto. Tada je ministarstvo imenovalo Justi-a za Buzet, Petrisa za Krk.

Mi se radujemo stanovnikom Buzetskoga kotara, što dobivaju vriednoga javnoga bilježnika, koji će njim stalno biti na ruku i službeno i izvan službeno. Čestitamo i Justi-u nesamo što je imenovan nego i za to što dolazi medju onaj naš čestit narod na Buzeštini.

Anton Petris vodio je već više godina bilježničku kancelariju u Krku. Naš tamošnji narod ga stalno pozna. Neznamo da li je do sada hrvatski uredovao. Dok nije imao izpita, mogao se je izpričati da nezna, pače da nit nesmije hrvatski uredovati. Sada, kad ima izpit, može, dapače mora uredovati hrvatski. To je odvisno samo od onih koji trebaju javnoga bilježnika. Ako zahtjevaju da njim spise sastavlja hrvatski, on je to dužan činiti. Ako nebi činio, može se ga svaki čas pozvati na odgovornost i na red. Do naših poštenih ljudi na otoku Krku je, da novi javni c. kr. bilježnik Petris uredjuje hrvatski.

Proslava 25-godišnjice smrti istarskog velikana u Šibeniku. Kako se Šibenik za sve, što je narodno, zauzimlje, tako nije mogla ovdje ni mučke proći 25-godišnjica smrti velikog biskupa, dr. Jurja Dobrile, koji je sav svoj um i sva svoja razpolagajuća sredstva posvetio istarskom patniku — do onda u svemu zapuštenom i gnjavljenom, našem narodu mile, kako bi rekao blagopokojni narodni trudbenik Pavlinović, zadnje posestrice u kolu hrvatskomu — Istre.

Mjestna mlada „Družbina“ podružnica htjede baš ovog dana sazvati prvu svoju godišnju skupštinu u Sokolani, da se oduži istarskom velikanu. Skupštinu otvori njezin predsjednik g. dr. Drinković, sjetivši nazočne na današnju godišnjicu, radi koje se baš danas sastalo na I. glavnu skupštinu, i bodreći gradjanstvo, da unapried sve to većma bude izkazivalo svoje rodoljublje, pripomagajuć tužnu Istru. Pročita takodjer izvještaj podružničkog rada, koja je mogla kroz godinu dana poslati Družbi K 1607. Zatim na predlog načelnika g. dr. Krstelja, osobitog prijatelja istarskog naroda, bi potvrdjena ista uprava.

Sad ustane gorostas, pravi cetinski sin, obljubljeni o. f. Joso Milošević, daroviti govornik, da započmé svoje predavanje o neumrlom biskupu. Njegovo predavanje, bolje njegovo spomen-slovo ne bismo mogli našim slabim perom u jezgri izpričati a da ne bi potamnila njegova vriednost. Dosti je kad rečemo, da je tako zanosno govorio, kako sam on znade, da je kao nekom tajnstvenom silom neprestano iztrgavao iz ustiju prisutnih odobravanje i pljeskanje, a na svršetku bi oduševljeno pozdravljen.

Za njim htjede i poznati pjesnik, učitelj Sirovica, pozabaviti skupštinare. On je uz neopisivo odobravanje deklamirao svojom naravnom vještinom pjesmu „O jeziku“, našeg velikog pjesnika Preradovića.

Na koncu orkestar občinske glazbe započme izvadjati razne komade, dok su se mladi uhvatili u kolo, da se pozabave.

Ova zabavna večer liepo se je ovdje dojmila, pa je nade, da će se Šibenčani unapried još bolje oglasivati vapaju istarske mukotrpne braće.

„U morskih valovih“, kriminalna pripovjedka, napisao E. Koenig. Ovaj ponajbolji pripovjedač prikazuje nam u toj radnji kako se razsipan i lahkouman čovjek ne žaca ni najvećih zločina pa čak baca svog rodjenog brata u more. — Pripovjest „U morskih valovih“ pisana je tako zanimivo, da ju čovjek ne pušta lahko iz ruke, kada ju počne čitati. Knjiga stoji 60 filira, a izašla je nakladom kr. sveučilištne knjižare Fr. Župana (St. Kugli) u Zagrebu te se može dobiti u svim hrvatskim knjižarama.

Raspisane profesorske službe. Na hrvatskoj državnoj gimnaziji u Pazinu imaju se početkom školske godine 1907./08. popuniti 4 profesorska mjesta i to 2 za klasičnu filologiju, jedno za zemljopis i povicst i jedno za prirodopis kao glavni a matematiku i fiziku kao sporedni predmeti.

Promaknut na čast doktora prava. U četvrtak bio je promaknut na čast doktora prava na sveučilištu u Gracu g. Josip Mandić iz Trsta vježbenik na zemaljskom sudu u Trstu. Čestitamo.

Sastanak talijanskih prvaka iz Istre. Ovog čedna sastaju se talijanski prvaci Istre u Trstu, da se dogovore glede budućih izbora za carevinsko vieće i da imenuju kandidate za pojedine kotare.

Franina i Jurina.

Fr. Bluazi sada Lošinjanom, da njim je prišlo 100 kvintali formentuna brez dacija.

Jur. Za pasju viru kad njim je tuo skrokalo, tuo je lipo komun Lošinjski pod kuntrabuand konšenjal dvim njenim ljudima. Nego je prišlo dilo na vidilo i sada jima financa ta posal v rukah.

Fr. Sada je dunkve doba da se i druge maganje odkriju i kamo su šli oni 57 kvintali žita ki su prišli 1905. godišća s bracierun v Lošinj. Me par da jih je 'tukual isteši deštin od formentuna.

Jur. Insoma vidit ćemo ce će se dogodit. A Lošinjanom ovo neka bude za nauk, da ako budu suamo govorili, valjalo bi . . . i valjalo bi . . . i opeta valjalo bi . . . brez nikad dat se napreda brez straha, da će jim se još kuagod trefit i huja nego od formentuna.

Br. 109/b.

Razpis natječaja.

Usljed zaključka sjednice občinskog zastupstva od 24. t. mj., razpisuju se sliedeća mjesta, koja se imaju popuniti kod ovog občinskog glavarstva:

1. Mjesto tajnika-blagajnika sa godišnjom plaćom od K 1920, isplativih u jednakih postecipatnih mjesečnih obrocih.

Molitelji na to mjesto moraju poznati u govoru i pismu hrvatski, talijanski i njemački jezik.

2. Mjesto občinskoga redara, sa plaćom od K 90 mjesečnih, te godišnjih K 150 za odštetu uniforme. Mjesečnu plaću dobivati će imenovani redar postecipatno iz občinske blagajne.

Molitelji moraju dokazati da poznaju hrvatski ili slovenski jezik u pismu i govoru, osim toga moraju poznavati u govoru talijanski i njemački.

Dotične molbe imaju se predložiti podpisanomu glavarstvu, eventualno uredovnim putem, najkasnije do konca mjeseca febrara t. g.

Glavarstvo občine

Veprinac (pošta Ičići) 28. jenara 1907.

Načelnik:

Ivan Bachich m. p.

OGLAS.

Traži se **vješt trgovac i gostioničar** za vodjenje trgovine mješovitim blagom i gostione u „Narodnom Domu“ u Buzetu.

Eventualne ponude je odpraviti na podpisano najkasnije do svršetka veljače t. g.

Buzetsko družtvo za štednju i zajmove.

Buzet (Istra).

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Krasnih slika i zrcala uz veoma nizke cijene u velikom izboru ima na skladištu A. ŽUNIĆ & Co. trgovina pokućtva u Puli.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomuću

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cijene ajajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluvijale, dalmatike, velo, kasule, nobnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomuću izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅕ jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migréne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, panokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vasrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman-ulica ügao.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnih badava.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom bolesti i smrti našeg dobrog

Antuna Žic, pravnika

preminulog u Gospodinu u Puntu dne 16. siječnja 1907. od srdca zahvaljujemo svima, koji njega pohodiše i krjepiše za bolesti i sjetiše se pri sprovodu, a nama izraziše svoje sažaljenje.

Bog svima naplatio ljubav i trud.

Pop Antun Žic

za se i svu obitelj.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Sveobći trgovačko-obrtnički posredovni zavod i agentura

LOVRENČIĆ i ŠALAMUN

ZAGREB, Marovska ulica 18.

preuzima trgovačke transakcije svake vrsti.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dian to plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 7. febrara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i otkazuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Loginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Loginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

U slavu

desetgodišnjice posvećenja Presvjetloga i Prečastnoga gospodina

Dra ANTUNA MAHNIĆA

biskupa krčkoga, dne 7. veljače 1897.

Veselo se danas smješi
Uzigrana moja vila,
Mirisavo cviće traži,
Da bi Ocu vienac svila,
Da okiti ono čelo,
Pod kojim se tiho skriva
Mudrih djela bistro vrelo.

Providnosti vječna ruka
Očinski nas milovalo,
Kada nam je sirotanom
Mudra vodju darcvala,
Kô Mojsije da nas vodi
Samosvjesti i slobodi.

Pa kô da nam električna
Iskra dirnu srca žile,
Na glas Njegov ojačale
Uspavane naše sile,
I pregnusmo svetim žarom
Na spas braći ubogarom.

Napredka nam zora sinu,
Sa Njegova umna rada
Smjelo barjak u vis vinu
Zasnovana družtva mlada,
Patniku da suze taru,
Da ga otmu zulumčaru.

Zagraktale crne vrane:
Vjere, roda odmetnici,
Zagraktali na sve strane
Zulumčari, klevetnici,
Da bi Oca osvadili
I s djecom ga posvadili.

Zaman laži i klevete,
Biskupove mudre svjete
Spremno patnik srcu prima;
Opkuć se sljeparima
I brišući suzne oči
Spasa stazom smjelo kroči.

Minu eto desetliće
Biskupova mučna rada,
Svuda cvate miris-cviće
Njegovoga uma sada,
A k nebeskim visom leti
Vjerne djece vruća želja:
Poživi nam Bože sveti
Oca preporoditelja!

za vierne biskupljane složio

pop Frane Volarić,
kurat u Čanskom.

Naš jezik kod naših sudova.

(Svršetak.)

Tuženik i branitelj moraju, da se razumiju, jer inače je za prvoga gore nego da ga nema. Znati će tada tuženik, radi čega je bio proglašen krivim a radi čega riešen, kad se bude presuda proglašivala u jeziku, koga on jedino ili najbolje govori i razumije. Nije dosta, kako mnogi misle, da se iza proglašenja presude, tuženiku prevede u kratko osudu. Ne! Tu su humanitarni razlozi koji zahtjevaju, da se presuda proglasi u obtuženikovom jeziku. Tko je ikada bio tužen, znat će, kakvim strahom, kakvom bojazni stupa pred suca i najodvažniji čovjek; gubi prisutnost duha, pa ako i je nedužan, neizvjestnost onoga, što će se dogoditi, ga ubija. Psihološki tuženik trpi, a rasprava sama je za njega psihička tortura, za počinjeno nedjelo već kazna. Tko si ne predstavlja pak, onaj za optuženika skoro užasni momenat, kad sudac ustane i usred najveće tišine, svečano proglasuje presudu? Tuženi, koji se za vrijeme rasprave tu i tamo možda osokoli i kaže koju rječ, pače gdjekoji postaje i bezobrazan, osobito ako mu se čini, da ide za njega dobro, u onom momentu — ako nije posve pokvaren — jedva diše, u njemu malo ima života, prekrštenih ruku, oborenih očiju čeka da bude izrečena osuda, da njegova muka bude gotova, da čim prije svrši, jer svaki čas, svako zakašnjenje podeseterostručuje njegovu psihološku bol! Sretan onaj, koji razumije presudu, jer će njegova bol biti kraća. No za to je veća, tajnija duševna bol onoga, koji mora da sluša dugu presudu, znade da se u njoj radi o njemu, da se njom njega proglasuje krivim jednog učina ili istog rješava, da se istom njega kaznjuje na mjesece, godine ili na smrt, ali je ne razumije, i mora da čeka u onoj užasnoj neizvjestnosti, da mu tkogod kaže nakon drugih formalnosti, da je bio osudjen i na koliko ili pak da čuje napokon da je riešen! U ovog čovjeka — a to su naši ljudi, koji ne razumiju taljanskog jezika u kojem se kod nas većim dijelom proglašuju presude — duševna bol traje više, dulje, njegova tortura je gora i možda ga čini više trpiti nego vremenita kazna na koju je bio odsudjen.

Prestanite dakle već jednom mučiti naše ljude na taj način, proglašujte presude da ih tuženi razumije, to humanitarnost od Vas zahtjeva. Proglašujte presude u jeziku tuženika i prenesite prijevod za branitelja, kad je onaj već doznao presudu, jer branitelju je sve jedno 5—10 minuta kasnije doznati ju, on ne trpi, on ostaje prema njoj indiferentan, jer njega ne pogadja, njemu najviše može škoditi u reklami. To vrijedi osobito za porotničke razprave, gdje se radi o vrlo teškim zločinima i gdje se još i drugim formalnostima pogoršava tuženikovo duševno stanje.

Poznato je, da se po § 330 k. p. pravorieк porotnika, to jest temelj presude, pročita najprije u otsutnosti tuženikovoj, a onda doveden tuženik u dvoranu razprave, bude u smislu § 333 k. p. opet pročitan. Prvom čitanju mogu svi osim tuženika prisustvovati i zato drugo čitanje je samo za njega i ima svrhu, da mu se priopći izrijek porotnika, da li su ga porotnici proglasili krivim ili ne. To je svrha tog čitanja, to je misao zakonodavca. No ta svrha se polučuje samo onda, ako je pravorjek sastavljen i pročitan u onom jeziku, koga tuženik pozna, ali kada to nije slučaj — kod naših porota uvjek — onda? onda taj čin postaje formalnost, formalnost smješna za slušaoca, a što je još gore, pogoršava duševnu bol tuženika. Tuženik koji je čuo čitati pravorjek, znajuć da u njemu stoji njegova osuda i nije ga razumio, trpi još više, dulje, jer mora da čeka govore tužitelja i branitelja, njemu opet nerazumljive, mora da čeka da svrši vjećanje sudaca i napokon iza proglašenja presude njemu opet nerazumljive, doznaje „post tot descrimina rerum" da je bio osudjen i dopao se neke kazne.

Ako pomislimo, da je malo koji tako odvažan, da gleda smrti u strašne oči, moramo zaključiti da ovo što se u tom pogledu dogadja na sudovima je užasno, nečuveno a k tome još i protuzakonito! To znaju svi suci, ali njih za to malo savjest peče, a pred zakonima reć bi da uživaju imunitet.

Nego još imamo nešto. Kad bi se iskazi svjedoka pisali u onom jeziku u kojem su oni iskazali, nebi više puta državno odvjetničtvo bilo u neprilici, da postupa proti onima koji na raspravi mjenjaju svoje prve iskaze, ili barem nebi se ovi mogli ispričavati krivim sučevim prijevodom i isključena bi bila mogućnost da tko bude osudjen radi krivog svjedočanstva, počinjenog krivnjom suca, njegovim pogriješnim prijevodom.

Evo razloga zašto mi tražimo, da se naš jezik rabi na sudovima. Time je opravdan potpunoma naš zahtjev i ne dvojimo da će kompetentne oblasti uvaživ te razloge udovoljiti našem pravednom i zakonitom zahtjevu.

Na koncu ćemo još opaziti, da same poduke što se u tom pogledu u zadnje vrijeme daju našim sudovima, nisu dovoljne da poprave ono što se kroz godine mirne uporabe uobičajilo činiti u oprijeci sa zakonom i na štetu našeg pučanstva, nego treba, da se proti onima, koji za zakone ne mare, koji naredbe ne štuju a poduke ignoriraju ili ismjehavaju, najstrože postupa i možda će se na taj način nešto polučiti, jer zakoni su tu, naredbe su tu, poduka na pune šake, al nitko ih ne sluša, po njima neće da radi.

Našem narodu, našim odvjetnicima preporučamo, da zahtjevaju da se s njima

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Iz životopisa biskupa Jurja Dobrile

predavao Franjo Frankola 13. I. 1907.

(Konac.)

Sav ovaj uspješni rad i vrline izvanredno Dobriline ne ostaše sakrite višim krugovima. S toga, kad se izprazni g. 57. biskupska stolica u Poreču, predloži Presvetli car sv. Ocu Papi Dobrilu za porečkog Biskupa. Kad saznavši Dobrilu za ovo imenovanje, napiše pismo na presv. cara, gdje moli da imenuje drugoga za ovu stolicu, pošto se on drži nesposobnim za toli tešku biskupsku službu. Pismo ovo izruči osobno Dobrila caru te preporuči se usmeno, da bi ga car lišio ove časti. Na što ga car pita: Vjerujete li u Boga? Odvrati mu Dobrila: Veličanstvo! kako nebi? U promisno Božju? de dalje car. I u njega. Pa dobro, Bog i promisao njegov pomoći će Vam. Dobrila zastidjen ne odgovori ni riječi već se pokori volji Božjoj; postade biskupom. Ovaj događaj nam pokazuje u jednu ruku onu pravu poniznost apostola vjere Kristove; on drži sam sebe nesposobnim za biskupa, ne teži za častima, koje mu se nudjaju u novom zvanju; u drugu ruku pokazuje da ipak mu volja Božja najvišu oblast te pokorava se ovoj u svemu.

Tko da opiše rad njegov kao biskupa; predaleko bi išlo nabrajati sva njegova djela u ovom zvanju. Kazati ću samo da je on bio pravi svećenik, pravi apostol vjere, trsio se da ovu posvuda i duboko usadi u srca vjernika svojih, osobito se za to zauzimao u svojim lijepim i duhovitim propovijedima, koje bi držao u jeziku pučanstva na svojim čestim kanoničnim vizitacijama. A bio je pravi skrbni otac svomu puku, jer savjetovao i poučavao bi ga u svakoj gospodarskoj struci, kako da bi ga materijalno podigao. Predjačio bi u dobrom gospodarstvu sam na svojim biskupskim imanjima. U kratko podigao je njihov materijalni prihod u toliko, da je poplatio sav svoj dug, što ga učini kod svog imenovanja biskupom, a onda upotrebi sav svoj dohodak — osim malenkosti što je rabio za svoje uzdržavanje — u blagotvorne svrhe. Osobito na srcu ležala mu je učeća mladež. Kad bi išao na vizitacije kanonične popitao bi se za bistroumne dječake te bi ih dao na svoje troškove izškolati. Potrošio je dok bijaše u Poreču do 40.000 forinti za to. Posto je Dobrila već 17 godina neumorno radio u porečko-puljskoj biskupiji, rastane se od iste god. 1875., da nadomjesti na tršćanskoj bisk. stolici blagopok. biskupa Legata, te i u ovoj biskupiji baš onako uspješno radio kao i u porečkoj sve do svoje smrti 13. siječnja 1882. pred 25 godina. Kako je bio obljubljen, pokazao je njegov sprovod, na kojeg je došlo od svih strana naroda prostijeg i odličnijih osoba, da mu izkažu ovu zadnju počast. I razne pripovjedke, anekdote što se pripovjedaju o njemu nam pokazuju njegovu veliku i blagu dušu. Vrijedno je da se spomene, kako dodje poslije njegove propovjedi u Sanvičenti k njemu starac, da se uvjeri da li biskup zbilja i razumi onaj jezik u kojem je propovjedao. Biskup ga ljepo nagovori i zapita: što bi rad. A starac mjesto odgovora zavikne: Sinko, ti govoriš kak i ja. Nu da, odgovori biskup, ali šta bi rad? Ma ti govoriš upravo kak i mi. Da, da, dobro, opet će biskup. Šta želite? Ma baš govori ovaj Božji biskup kak i mi, promrmlja starčić, nakloni se i ode. Anekdota ova nam riše ono doba, kakovo mnijenje je imalo pučanstvo o biskupu, da najme ne može znati jezika pučanstva.

Mili narode! tu ti je samo površno orišeno življenje i rad ovog velikog muža, ovog velezaslužnog biskupa. Da se potpuno iztakne njegov rad i njegova svestrana djela dala bi se napisati cijela knjiga. Nu i ovo malo što ste danas čuli neka Vas tješi radi prerane smrti tog velikog istarskog dobročinitelja, ovo nek Vam bude dokazom i uvjerenjem da on duhom i djelima svojima još medju tobom živi. Komu nije poznat onaj obljubljeni molitvenik „Oče budi volja tvoja", koji sam,

govori i piše u njihovom jeziku, a sucima naše krvi, da udovolje našim zahtjevima, za njih se zauzmu, pa od naroda im zahvalnost a od Boga stostruka plaća.

Iz carevinskoga vieća.

(Nastavak)

Već dne 22. jenara se je počela a 23. nadaljevala i svršila razprava o *kongrui*, to jest o uredjenju, donekle i poboljšanju dohodaka svećenikom, koli katoličkim toli i grčko-iztočnim. Stavilo se je u izgled poboljšanje takodjer protestantskim svećenikom. Najprije se je razpravila prešnost obiju zakonskih osnova i prihvatilo, a onda svaka osnova posebice stvarno razpravila. Kod razprave o kongrui katoličkim svećenikom bilo je i ćeških razprava. Nit najveći protivnici katoličke crkve i njezinih duhovnika nisu tajili, da treba mnogim nižim svećenikom poboljšati dohodke, osobito obzirom na njihove mirovine. Al ti protivnici rekli su, da nije država dužna dati tih poboljšica. Nek se dade poboljšica iz crkvenih dohodaka, biskupskih, kaptolskih, samostanskih, koji su na manjih mjestih ogromni; ili pak nek dadu poboljšice one občine za koje su svećenici postavljeni, župne občine. U tom smislu su govorili naročito socijalni demokrati Seitz i Schuhmayer i držali duge govore, uplitajuć stvari koje nisu na predmet spadale, da mogu to jače pogoditi katoličku crkvu i njezine svećenike. Ove su zagovarali razni zastupnici, svjetovnjaci, naročito baron Morsey, osobito pak izvjestitelj dr. pl. Fuchs. Reko je da se na ekstravagance nekih zastupnika neće obazirati. Osnovami daje se svećenikom male kvinkvenije ili potgodišnje doplatke, i te će se uračunati u mirovinu. U tom sastoje poboljšice. Vlastnike crkvenih dobara ne može se prisiliti da dadu poboljšice. Občine bi se branile proti osnovi, da se one pobrinu za poboljšicu, zubmi i nokti. Država je dužna dati nuždne povišice. Car Josip II. zaplienio je 1782. crkvena dobra i učinio iz njih vjersku zakladu ili religiozni fond. Sam on je priznao i pismeno već 1783. da mora država nadomjestiti ono, što manjka vjerskoj zakladi za pokriće troškova na svećenike. I kasnije, i carski dvor i carske oblasti i episkokat. i zakonodavna tiela bila su toga mnienja. Kod glasovanja bio je predlog Schuhmayerov, da se preko osnove predje na dnevni red, zabačen sa 202 glasa proti 41.

Onda bijaše § 1. osnove prihvaćen ogromnom većinom, paragraf najme kojim se uvadja poboljšice.

K istom paragrafu postavio je zast. *Perić* dodatni predlog, *da se najme pogodnosti te ustanove protegnu takodjer na one redovnike, fratre, koji upravljaju župami.* Takovih, i to franjevaca, ima liep broj u Dalmaciji, i zaslužni su za vjeru, izobrazbu, za narodnost. U svom odnosnom obrazlaganju predloga zast. Perić izticao je takodjer zasluge tih redovnika za državu. Na to su klicali ironično neki hrvatski zastupnici: Za to im je država i u ovoj zakonskoj osnovi zahvalna! Nikako najme nisu ni Perić ni drugi mogli nagovoriti vladine zastupnike da bi i Franjevci-dušobrižnici dobili poboljšice. Nego kod glasovanja bio je Perićev predlog velikom većinom prihvaćen. Ustali su se najprije Hrvati pa Slovenci, onda Česi, Poljaci, kršćanski socijali, njemački katolici pa i neki drugi koji bijahu uvjereni o pravednosti predloga, kao n. pr. Lecher. Ustao se je bio i izvjestitelj dr. pl. Fuchs, pa je možda i to bio mnogim uzrok da su ustali, jer se kod glasovanja obično gleda kako izvjestitelj glasuje pa prema tomu ravna. To glasovanje je iznenadilo i uzkomešalo kuću. I sami oni koji bi inače radi da se to prihvati, vikali su Periću i on obće na Hrvate što su postavili taj predlog, jer da će tim pasti ciela osnova, da je vlada neće dati na potvrdu. Svenjemci, oboji, vikali su kao bjesni.

Još nije buka radi toga prestala već je nastala druga, o glasovanju jednoga predloga dra. Steinwendera kod § 6. osnove. Zanj kao da se je digla većina, pak mnogi sjeli, dočim predsjednik nije proglasio uspjeh glasovanja, već je dao brojiti kad je većina već sjedila. Svenjemci bjesni nisu dali brojiti, bilježnikom su trgali olovke iz ruke. Predsjednik je pretrgao sjednicu. Kad se je skoro vratio, onda je izvjestitelj dr. pl. Fuchs predlagao da se glasovanje o § 1. i Perićevom predlogu ponovi, jer je on pometnjom ustao, a mnogi za njim. Proti tomu prosvjedovao je najodlučnije socijalni demokrat Pernersdorfer, jer bi se tim povrijedilo i pravilnik i navada. Što je jednom predsjednik proglasio za prihvaćeno, to mora tako biti. Prosvjedu se je pridružio riečmi i grof Sternberg. Podpredsjednik Žaček, sporazumno s Fuchsom, veli, da bi on dao opet glasovati ako se sama kuća izjavi da je krivo glasovala. Grof Sylva-Tarouca rad bi nekakav kompromis. Glasovanje se mora za pravo uzeti, a opet ne odgovara zaključku odbora nit nakanam većine kuće, nit c. kr. vlade.

Nek ide stvar u gospodsku kuću, nek ona zabaci dodatak Perićev, nek se vrati osnova u zastupničku kuću, da popravi pometnju. Podpredsjednik Žaček izjavlja na to da neda već glasovati o § 1., te prelazi na glasovanje o § 6. i predlogu Steinwenderovu. Neki prigovaraju, al puštaju. Osnova se prima kako predložena, sa dodatkom Perićevim, takodjer u trećem čitanju.

Koliko se može čuti, gospodska kuća primiti će ju s tim dodatkom.

* * *

Prije trećega čitanja predložio je dr. Tschan da se razpravi prije toga zakonska osnova o *rastavi braka*, al je njegov predlog bio zabačen.

* * *

Prihvatila se je pak u drugom i trećem čitanju osnova za *grčko-iztočne svećenike* slično kao i za katoličke.

(Konac sliedi.)

Hrvatski sabor

Zagreb 3. veljače 1907.

Hrvatski sabor jest onaj koj zasjeda u Zagrebu i u kojem sjede zastupnici Hrvatske i Slavonije. To je samo jezgra onoga sabora hrvatskoga, koj bi imao biti, da je udovoljeno povjestnom i prirodnom pravu, i željam i težnjam svih Hrvata. Podpun bi bio kad bi u njem bile zastupane sve hrvatske zemlje. U tom saboru razpravlja se već pur mjeseci adresa, to jest odgovor kojim ima sabor na ime naroda odgovoriti na kraljev previšnji odpis kojim je sabor otvorio.

Jednom se je držalo mnogo do adrese, mnogo više nego li dan danas. Nego kad se ju je već jednom počelo razpravljati, valja nastojati da se ju razpravi. Odgovorni su za nju dakako oni koji ju predlažu, najme sadašnja vladajuća stranka, koalicija stranaka, resolucionaši.

U duhu Riečke resolucije ona je i sastavljena. U prvom redu zahtjeva preosnove na upravnom polju u slobodoumnom duhu.

Stoji na temelju nagodbe s Ugarskom, al naglasuje paritet hrvatskoga naroda sa Ugarskina i jedan politički narod, hrvatski; priznaje etnički takodjer srbski narod u Hrvatskoj, k kojem se pribroja do 650 hiljada stanovnika Hrvatske i Slavonije; te hoće da se Hrvatskoj i Slavoniji priklopi takodjer Dalmacija.

To što priznaje adresa takodjer srbski narod u Hrvatskoj i Slavoniji uzrokom je, da se već više dana vodi u saboru obstrukcija. Jedan dio sabora, tako zvani „čisti", pod vodstvom dra Josipa Franka, hoće da se iz adrese briše ime srbsko, a pri tom njim pomaže takodjer nekdanji predstojnik bogoštovja i nastave, veliki mogjaron Kršnjavi.

Vladajuća stranka, koalicija, hoće da se i to ime zadrži u adresi, jer, veli, Srba je 650.000 u banovini, oni su pomogli srušiti krutu vladavinu Khuenovu, oni su naša braća, naši hrvatski sudržavljani kakvimi se i priznaju. Samo s njimi zajedno, pa i u savezu s drugom krvnom i jezičnom braćom, moguće je da se Hrvati, i Srbi, i Slovenci, obrane od germanske bujice, koja nam svim pogubom prieti. Ako ikada, to sada vriedi poslovica: ko neće brata za brata, taj će tudjinca za gospodara. To spoznanje uvriežuje se sve više i med Hrvati i med Srbi; a uz to spoznanje dolazi se i do uvjerenja, da onaj koj proti tomu radi, radi hotice ili nehotice na korist, u prilog tudjinaca, Njemaca.

U saboru su zadnje dane zavladali takvi odnošaji, da se već govori i o razpustu sabora, da se narod pozove nek on sudi, nek potvrdi izborom na kojoj je strani u većini.

U ostalom kuša se, nebi li se stranke pomirile. Četvrtak, na poticaj saborskoga predsjednika Medakovića, izabrale su stranke svaka trojicu, koji da se nagode. Koalicija je za nagodu, al nemože odstupiti od svojih načela, U stranci čistih ima zastupnika, koji dakako neće odustati od svojih načela, al koji bi se nagodili. To jest oni znadu da su u manjini, da nemogu oni namicati većini svoju volju. Oni su nesamo proti nedostojnomu ponašanju u saboru, nego i u obće proti obstrukciji. Oni su za to da koalicija provede reforme, kako jih je obećala — ta i tako za nje kao i za svu sadašnju vladavinu je ona odgovorna.

Proti obstrukciji izrekla se je prošlih dana velika socijalistička skupština ovdje u Zagrebu, a danas su se proti njoj izrekle skupštine u Varaždinu i Sisku, Delnicama i drugdje. Kako će se stvar dalje razviti, viditi će se naskoro. Dobro bi da se čim prije počme raditi za slobodoumne ustanove, i za prosvjetni i gospodarski napredak.

Politički pregled.

U Puli, dne 6. febrara 1907.

Austro-Ugarska

Njeg. Veličanstvo kralj imenovao je povodom proglašenja novog izbornog reda nekoje ministre i visoke činovnike tajnimi savjetnici. Tako su dne 3. o. m. zaprisegnuti ministri Foršt, Marchet, Pacak, Derschatta i Prade te odsječni savjetnik Sieghart u svojstvu tajnih savjetnika.

U upućenim bečkim krugovima govori se, da će se obaviti izbori za carevinsko vieće 14. svibnja, a da će se parlamenat sazvati za 5. lipnja. Isto se javlja, da će se ćeski sabor sastati 8. veljače i da će zasjedati do Cvjetnice, t. j. do 23. ožujka.

U Goričkoj pojavljuju se već razni kandidati za predstojeće državne izbore. Po jednoj viesti kandidiraju nekoji konservativci u Sežanskom kotaru namjestničkoga tajnika u Černovicah dra. Laharnara, ali dvojimo, da će htjeti ijedna stranka podupirati političkog činovnika.

Tršćanski Slovenci nijesu se još odlučili za svoga kandidata. Imade ih koji bi rado pošli u Beč ali ne uživaju povjerenje ni političkog družtva „Edinost" ni većine slovenskih izbornika.

U Dalmaciji obdržavan je u Spljetu prvi izborni sastanak, na kojem je obširno govorio o programu hrvatske stranke načelnik dr. Trumbić.

U hrvatskom saboru u Zagrebu tjeraju zastupnici čiste stranke prava odlučnu obstrukciju radi osnove adrese, koju je saborska većina predložila i koja se nalazi u razpravi. Zastupniti Starčevićeve ili čiste stranke prava zahtjevaju, da se iz osnove izpusti naziv „srbski" na što neće da pristane saborska većina.

Crna Gora.

Kako se sa Cetinja javlja, knez Nikola pozvao je u konak sve zastupnike i ministre, koji su dali svoju demisiju, te pozvao prve, da iz svoje sredine sastave nov kabinet. Zastupnici su zahvalno odklonuli knežev poziv, izjavivši, da je sastav vlade po ustavu prerogativ kneza. Na ponovni knežev poziv, da zastupnici podnesu novu ministarsku listinu, pri čem je knez obećao zastupnicima svoju podporu, oni su svjetovali kneza, neka opet pozove dosadanji Radulovićev kabinet.

Novi kabinet predstavio se je jučer skupštini. U nastupnom govora izjavio je ministar predsjednik Radović, da će nastaviti politiku svoga predšasnika.

Knez Nikola je konferirao sa svojim ministrima radi ukinuća smrtne kazni. Stvar je predana na pretresanje ministru pravosudja.

Srbija.

U sjednici skupštino 4. o. m. ministar je protić odgovorio na razne interpelacije gle te sukoba izmedju občina i državnih upravnih oblasti, te je izjavio, da će biti potrebno, e da se u buduće izbjegne sličnim konfliktima, provesti neke reorganizacije u tim organima.

Rusija.

Ministar predsjednik Stolypin upravio je na guvernere, prefekte i carskoga namjestnika u Kavkazu telegrafičku okružnicu, u kojoj on ističe, da se nekoje stranke od početka izbora za dumu služe novinstvom, da omalovaže i izkriviuju nastojanje vlade, samo da proturaju svoje kandidate.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

K izborom u Puli. Rok za pregled izbornih listina i uloženje reklama je već minuo. Naša hrvatska pučka stranka, podnijela je sijaset reklama proti iskrivljenim listinama, i to proti sastavu listina, te za unešenje i brisanje izbornika. Nu malo slavnu talijanska komisija za reklame, odbila je sve reklame, kako talijanska sinjorija kaže „leva leva". Proti riešenju reklama podnioli smo utoke na c. k. kot. poglavarstvo. Bude li i ovo postupalo kao talijanska komisija, onda znat ćemo na čemu smo i odakle vjetar talijanske samovolje puše.

Maškarada Sokola. Ovogodišnja maškarada Sokola bit će ove godine u dvorani Narodnog Doma u subotu dne 9. t. mj. Početak je u 8½ s. na večer. Ulaznina za članove 1 K, obitelj 2 K; nečlanovi 2 K, obitelj 5 K.

Na pokladni utorak, zadnji dan mesopusta, priredjuje Sokol zabavnu večer t. zv. „ples lolâ" za članove i pozvanike. Ulaz je besplatan. Te večeri izaći će šaljivi list, koji će se prodavati na zabavi. Za tu zabavu razaslani su humoristički

---

kad i ništa drugog ne bi zapustio pok. Dobrila, bi mu uzčuvao medju istarskim narodom vječnu uspomenu. Ta ovim Te uči kako se imaš moliti Svevišnjemu u svagdanjim svojim potrebam. A kako ćeš se mili narode najbolje pokazati zahvalan ovom velikom čovjeku. Time da slijediš stope tog velikana; da vjerujeć vjeru svetu po njegovom primjeru i polag nje živi u bratskoj ljubavi, da radiš kao i on na svakom polju blagostanja te tako doprineseš i ti kamenčić na žrtvenik prosvjete naroda, kojeg je Dobrila toli volio i ljubio. Tu odluku nek stvori svatko od nas danas kad slavimo 25-godišnjicu njegove smrti. Uz vruću molitvu za pokoj njegovoj duši, bili će to najdostojniji način proslavljenja ovog toli važnog dneva. Obećujući danas svečano, da ćemo ga nasljedovati, usklikniimo:

Slava, vječna slava velikomu, nezaboravnomu biskupu Jurju Dobrili. Uživala duša njegova vječni pokoj i vječnu nagradu kod dobrostivog Boga, koju mu svijet nemože dati. — Slava biskupu Jurju, slava!

pozivi, te koji žele imati poziv, bez kojega neće biti pripušten nitko na zabavu, nek se obrati na odbor Sokola.

Javna zahvala. Josip Ljubić pok. Šime iz Vorihi, oštećen vatrom dne 11. oktobra 1906., kojom prilikom izgori mu stala i u njoj 1 vol, tele, krava i staro svinče, zahvaljuje se ovime dobrim ljudima na Barbanštini, koji su mu u toj nesreći pritekli milodarima u pomoć. U samom Barbanu sakupilo se za nj K 29·76 a u Rakju K 23·96. Plemenitim darovateljima Bog naplatio obilno njihovu darežljivost.

Pošto je isti dobio dozvolu sabirati milodare i u Puli, to se ga ovime toplo preporučuje milosrdnim ljudima i na puljštini.

Lošinjski kotar.

Borba za obstanak. Pred nekoliko dana potukli su se u gradu Cresu domaći ribari sa ribarima iz Chiose, koji im ne otimlju samo svakdanji kruh, već se dapače ponašaju tako, kao da bi bili oni u Cresu gospodari, a domaći ribari, Cresani, kao da su tudjinci. Za takvo ponašanje tudjinskih ribara odgovorna su u prvom redu creska vlastela i tamošnja vladajuća talijanska stranka, koja voli više Talijane iz kraljevine nego li domaće ribare svoje sugradjane. Svaki tudjinac iz Italije naći će uvjek otvorena gospodska vrata, dočim se ta vrata domaćemu čovjeku vrlo nerado otvaraju. Domaće pučanstvo vidi i čuje sve to, pak je eto počelo proti tudjincem reagirati.

Voloski kotar:

Odlazak vriednog činovnika i rodoljuba. Iz Podgrada nam pišu, da su tamo proslavili u „Čitaonici" svečanim načinom odlazak vriednog činovnika i čestitog rodoljuba poreznog oficijala g. Josipa Šiligoja, koji je nakon višegodišnjeg boravka u Podgradu premješten u Goricu. Njemu u čast priredio je odbor „Čitaonice" prijateljsku večer, na kojoj je izrečeno više oduševljenih zdravica, u kojih su prijatelji i štovatelji odlazećeg slavili njega kao uzornog činovnika i vriednog rodoljuba. Tim povodom sakupljeno je za našu Družbu K 25·04, a za Djačko podporno družtvo u Pazinu K 29 na čemu izričemo gg. darovateljem srdačnu zahvalu.

Pazinski kotar:

Iz Lindara. Nakon raznih pritužba i prosvjeda na školske oblasti sa strane svih Lindaraca skupno i pojedinaca bio je naš bivši učitelj Martinčić radi svojeg ponašanja ovdje od zemaljskog školskog vijeća premješten, te je na taj zaključak pristao Lio i zemaljski odbor, premda se je prvi put protivio. Bio je ljubimcem zemaljskog odbora, te je tomu bilo stalo, da takav čovjek i nadalje ostane u Lindaru, osobito u oči občinskih izbora, da malo mieša. Čitateljem Naše Sloge bit će poznato, koliko smo se morali boriti proti toj izdajici svog naroda dok smo uspjeli. Nego sada, kada je već došao na svoje novo sjelo, cijede mu se sline za Lindarom te je proti premještenju uložio utok, a zemaljski odbor uzeo je u zaštitu svog benjamina, te je javio c. k. zemaljskom školskom vijeću, da ne može pristati na premještenje jer da nema više onih razloga radi kojih je bio prvi put pristao. Tako „Vita Autonoma" u broju 24. od 16. 12. 1906. Neznamo, koji je taj razlog, što ga je Martinčić zemaljskom odboru, a ovaj zemaljskom školskom vijeću naveo, nego znamo to, da svi oni razlozi, radi kojih smo mi nastupili proti njemu, još obstoje, a da osim onih navedenih u pritužbama imamo mnogo težih, te bi znali Martinčiću više škoditi nego dosadašnji. Zato preporučujemo oblastima neka se dobro promisle, prije nego bi uvažile takav utok, jer ćemo se mi boriti proti tome svimi sredstvi, koje imamo na razpolaganje. Ali već sada pripravljamo prosvjed, kojeg će svi drage volje podpisati, da ne dobijemo više Martinčića u naše selo.

„Bio je mržen od svih kao učitelj i narodni odpadnik, te ga na nijedan način više ne ćemo. Ako bi usprkos tomu došao opet ovamo, neka si oblasti i on zapamte, da ćemo školsku kuću zatvoriti i ne ćemo dopustiti, da u njoj stanuje čovjek, koji je novi stan u kratko vrieme tako načinio kao da je štala. Našu djecu ćemo radje držati kod kuće, nego slati njemu u školu.

Nadamo se, da će i gospodin učitelj sam videć, kakovo je razpoloženje ovdje proti njemu, povući utok i ostati na onom mjestu kamo su ga njegove oblasti poslale i ne će htjeti pod silu tamo gdje ga nitko nije trpio dok je tamo bio, a još manje sada, kada smo vidjeli koja je razlika izmed njega i sadašnjeg našeg učitelja, kojega svi štujemo i cienimo.

Lindarci.

Veliki pučki ples u Pazinu, što ga je priredila pazinska hrvat. čitaonica prošle nedjelje, uspio je potpuno u svakom pogledu. Milina je bila gledati onih 11—12 stotina našega naroda kako sve mirno a veselo, trijezno a i u uzornom redu pleše po velikoj dvorani uz zvukove vojničke glazbe i narodnog glazbala „tororo". Narod je bio tako zadovoljan da je mnogi od njih molio upravu čitaonice da priredi još jedan takav ples; a uprava čitaonice zadovoljna sa uzornim mirom i redom što služi uvijek na čast našega naroda, odlučila je dati opet iduću *nedilju na 10. o. m. drugi veliki pučki ples* uz sviranje glazbe a sa 20 novć. ulaznine. I ovaj put će dobiti svaki na ulazu malu trobojnu kokardu za znak. Nadati se je da će ovaj put biti još obilnije posjećen.

Predavanje u Pazinu. U nedjelju dne 3. veljače držao je predavanje o „Čovjeku" g. prof. A. Mučalo. Slušateljstva bijaše lijepi broj, oko 500 osoba. Slijedeće nedjelje predavanja *nema*, nego je predavanje tek u nedjelju dne 17. veljače t. g., kad će g. prof. N. Žic govoriti o „Znamenitim istarskim Hrvatima prošlih vjekova". Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnog Doma".

Hrvatska čitaonica u Tinjanu priredjuje u nedjelju dne 10. tek. m. zabavu s ovim razporedom: — 1. Pozdrav. 2. Lijepa naša domovina, pjeva zbor. 3. Pjesma mlade Istranke, deklamacija. 4. Mlada Hrvatica, solo-pjev. 5. A. Šenoa: Bužji sud, deklamacija. 6. A. Šrabec: Dalmatinski šajkaš, dvopjev. 7. Istarski Hrvat i susjedi mu, deklamatorno pjevanje. 8. Šaloigra u 1 činu: „Dobro došli? Kada odlazite?". 9. Mirko Bogović: Riječ Hrvata, pjeva zbor. 10. Pijanica i njegova žena, glazbena bufonata. 11. Tombola. 12. Prosta zabava.

Ulaznina za članove „Hrv. Čitaonice" 40 h., za nečlanove 60 h., a za obitelj 1. K. — Početak u 5 sati poslije podne.

Koparski kotar:

Iz Kopra pišu nam: Ovdješnje c. k. učiteljište izgubilo je prošlih dana jednoga od mladjih profesora. Nakon dugotrajne bolesti preminuo je naime profesor risanja g. Odilo Schaffenhauer, brat bivšeg kotarskog kapetana, umirovljenog dvorskog savjetnika Schaffenhauera. Bio je profesorom na talijanskom odsjeku učiteljišta. Za života pokazivao se je umjerenim i susretljivim drugom i učiteljem, te smo tekar nakon njegove smrti doznali iz talijanskih listova da je bio odrešit Talijan i da je odlučno branio i štitio talijansko djačtvo.

I brat mu, dvorski savjetnik, pokazivao se nam Hrvatom i Slovencem prijaznim dočim je inače bio dušom i tijelom odan najradikalnijoj struji talijanskoj. Ta poznata je širom Istre činjenica, da je za njegova vladanja ovdje, bio kotarskim poglavarom c. k. zastupnik V. kurije Bennati, nipošto Schaffenhauer i da je Bennati vodio glavnu riječ i na kot. poglavarstvu.

* * *

Občinski izbori ovdje izpali su kako smo svi očekivali. Pobjedila je naime i ovaj put takozvana talijanska - liberalna stranka, proti kojoj su stupili za prvi put u borbu talijanski kršćanski socijalisti. Talijanska pučka ili kršćanska stranka sudjelovala je kod izbora samo u III. tielu i za prvi put postigla dosta liep uspjeh. U svemu glasovalo je u tom tielu 737 izbornika, od kojih 487 za liberalce a 250 za talijansku pučku stranku.

Kao svuda u našoj Istri, tako su se i ovdje s liberalcima proti pučkoj i radničkoj stranci složili takozvani socijalisti, koji uvijek prodiču da su uz radništvo, uz zapuštene i tlačene razrede pučanstva. U istinu, oni će se složiti i s djavolom prije nego li s radnikom i kopačem, ako je ovaj ostao vjeran vjeri svojih djedova, t. j. ako kršćanski misli, čuti i radi. Zar ne, da su smiešni ti nazovi apoštoli radništva?!

Novi odvjetnik u Kopru. Dne 1. febrara o. g. otvorio je u Kopru odvjetnički pisarnu mladi naš odvjetnik i odličan slovenski rodoljub g. dr. Ferdo Černe. Naš narod u onom sudbenom kotaru iščekivao je već odavna svoga odvjetnika kao ozebno sunce, jer se je do sada morao uticati za svaki pravni posao talijanskim odvjetnikom u Kopru. Taj narod biti će veoma zahvalan mladomu odvjetniku i rodoljubu, što se je odvažio, da otvori svoju pisarnu u onom talijanskom gnjezdu. Zahvalni smo mu i mi, što polazi baš u Koper, gdje će moći mnogo da koristi pučanstvu onoga kotara, a biti će mu stalno zahvalno i vodstvo narodne stranke u Istri, što se nije obazirao ni na unosnost mjesta, ni na ugodnost života, već je pošao, kao pravi rodoljub, tamo, gdje je znao, da će sebi osjegurati obstanak i narodu biti od velike koristi.

Našemu narodu na koparščini preporučamo, da se u svakom pravnom i narodnom poslu obrati na novoga g. odvjetnika, u kojemu će naći nesamo vrstna pravnika, nego takodjer žarka rodoljuba i iskrena savjetnika.

Iz Vrha, občina Buzet javljaju nam, da će tamošnja podružnica sv. Cirila i Metoda obdržavati svoju godišnju skupštinu dne 10. febrara t. g., i tog dana biti će u Vrhu i instalacija novoizabranog župnika veleč. g. Franje Peršića.

Franina i Jurina.

Fr. Znaš Jurino, da su se počeli klatit po ročkoj občini krivi proroci?

Jur. Kaj misliš na onega od Lušići?

Fr. Vero je on i neki drugi.

Jur. Drugi ti pusti ih će; ono je sve skupa lačno pak teče okolo da se more nažret na tuji račun.

Fr. Ma da ćemo plaćat slevru na otroke, na žene, na kokoše i fura na klebuk.

Jur. Po Juriću oni neće plaćat na svoju pamet, zač je nimaju više lego koza repa.

Razne primorske viesti.

Talijanska stranka Istre i budući državni izbori. Predprošle srieda sastao se je odbor talijanskoga političkoga družtva za Istru u Trstu na sjednicu, na kojoj se je bavio ponajviše pitanjem glede budućih izbora za carovinsko vieće. Iz stvorenih zaključaka u tom pogledu, u koliko su došli u javnost, doznajemo, da će talijanska stranka Istre nastojati da dokaže izbornim uspjehom *talijanski značaj* naše pokrajine. Da postigne tu svrhu ustrojiti hoće središnji izborni odbor, sastojeći od odbornika političkog družtva i njihovih zamjenika i od članova ravnateljstva kotarskih odbora, koji se imadu ustrojiti. Centralnomu odboru biti će podredjeni svi kotarski odbori, kojim će biti povjeren posebni djelokrug i koj će si birati pouzdanike stranke u odnosnom kotaru. Centralni izborni odbor rukovoditi će sve izbore, odobriti i proglasiti kandidate, koje budu kotarski odbori predložili.

Na ove i ostale zaključke talijanskog političkog družtva upozorujemo predsjedsjedništvo političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre.

Njemačka carica u Opatiji. Bečki listovi javljaju, da kani njemačka carica Viktorija Agusta početkom mjeseca marča u Opatiju, gdje da će se zadržati više čedana; stanovati bi imala u dvorcu „Angiolina".

Zagreb 4. veljače 1907. *(Koncert u korist družbe sv. Cirila i Metoda).* Kako već nekoliko godina uzastopce tako su i ljetos prezaslužni Cirilo-Metodski zidari priredili koncert u korist naše Družbe. Priredili su ga jučer u prostorijah „Sokola" i „Kola". Mnogo vremena prije toga pripravljali su se Cirilo-Metodski zidari i zidarice za tu zabavu. Sastajali se i viećali, kupili darove, raznašali i razprodavali ulaznice, i činili u obće sve što je kod takovih zgoda nuždno. Trud njim je bio okrunjen liepim uspjehom. Velika dvorana „Sokola" počela se je puniti sat prije početka zabave, i napunila se posve. Bilo je obćenito čuti, da interes za sve zabave više manje jenjava, al ne jenjava za zabavu koju priredjuju zidari za Družbu. Oko 8. unišao je u dvoranu u družtvu velikog meštra zidara Egidija Kornicera predsjednik Družbe Vjekoslav Spinčić te bio burno pozdravljen i kao predsjednik istarske Družbe i kao istarski Hrvat. Nješto kasnije došli su profesor sveučilišta i zastupnik naroda dr. Šurmin, predsjednik sabora Medaković, podban dr. Nikolić, te bili oduševljeno pozdravljeni. Prvi je ovo koncerat u korist Družbe kod kojega bijaše zastupana takodjer kraljevska hrvatska vlada. I sam ban kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije preuzvišeni grof Pejačević poslao je svoj prinos k zabavi.

Krasan prolog, sastavak prof. dra Ogrizovića, krasnoslovila je gospodja markiza Ružička-Strozzi, kako to ona znade. Ganula je sve. Pjevale su mlade gospodjice Mara Barlović i Murija Zolek te gospodin Granec, praćeni gospodjicom Lorković. Igrali su na gusle, cello i glasovir gg. Ružinski, Draganec i Kraut. Sve i svi bili su aplaudirani. Iza toga je mladji dio občinstva počeo plesati u istoj dvorani, dočim se je drugi dio podno u dvoranu „Kola", gdje su Karlović, Grunhut, Prejac izvadjali velikim uspjehom razne šale. Gospodja Polak i gospodjica Heiman, članice kazališta, pjevale su slovenske pjesme, prva kao mužki druga kao žensku, naravski prirodno, onako kako se jih u Kranjskoj-Gorenjskoj pjeva. I plesale su i ijuhale, i razdragale do kraja občinstvo.

Družba će i od te zabave dobiti liep prinos, a za to hvala mnogobrojnom občinstvu, gospodjam, gospodjicam i gospodi koja su sudjelovala kod zabave, a naročito Cirilo-Metodskim zidarom, koji su zabavu priredili.

Živili i brinuli se za Družbu i unapried onom ljubavi kojom to do sada čine!

Vatikan protiv glagolice. „Osservatore Romano" od 24. pr. mj. objelodanio je od kardinala Cretonia podpisani dekret kongregacije obreda, kojim se uredjuje uporaba liturgijskoga jezika u slavenskim(!) zemljama na jadranskom Primorju. Tim dekretom potvrdjuje se uporaba glagolice u liturgiji za one crkve, koje mogu dokazati, da je rabe već dugo vremena.

Poraba će se protezati na crkve, a ne na svećenike. Prema tome ograničit će se poraba na one crkve, u kojima je do sada bila dozvoljena. Glagoljske knjige imaju biti odobrene od crkvene oblasti. Svećenici, koji budu rabili glagolicu izvan odredjenih crkava, bit će suspendirani a divinis.

OGLAS.

Traži se vješt trgovac i gostioničar za vodjenje trgovine mješovitim blagom i gostione u „Narodnom Domu“ u Buzetu.

Eventualne ponude je odpraviti na podpisano najkašnje do svršetka veljače t. g.

Buzetsko društvo za štednju i zajmove.

Buzet (Istra).

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Broj 546/07.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka općinskog odbora iz sjednice od 31. januara 1907. razpisuje se ovime ponovno natječaj na dva (2) mjesta općinskih redara za poreznu općinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od kruna 140.

Natjecatelji imaju biti austrijski državljani, ne smiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački te po mogućnosti i talijanski jezik i napokon obvezati se, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ih općina prije ne odpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 25. februara 1907.

Glavarstvo općine

VOLOSKO, dne 1. februara 1907.

Načelnik:

Dr. Stanger.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

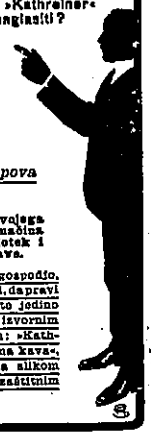

S razloga toga, jer Vam drugčije predleži pogibelj, da ćete dobiti manjevrijednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreineru« odlikuju!

Pošto jedino

Kathreiner- Kneippova

sladna kava

posjeduje usljed svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protekolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, plaviale, dalmatike, vele, knsule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborlje, monstranclje, svićnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20%, ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astmo (težkoj disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavobolje (migrino) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenje postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bilodila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteženosti, lachinsa, punokrvnosti, svih udnih grčova, hypochondrije, tjelesnih grčova, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zahranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Pokušajte i preporučite proizvode

Vydrove tvornice jestvina

u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane

ostaju julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vile Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co – Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Broj 7. Pula, u četvrtak dne 14. febrara 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskari i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ca administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Gradivo pučkim novinama*).

Žalostna je činjenica, da je u našem puku malo razširena knjiga i novina, al je još žalostnije, da ono malo knjiga i onu svoju novinu, koju možda prima, opet malo čita.

Ta činjenica zabrinjuje svakoga ljubitelja pravoga napretka i prosvećenog života. Vrlo bi bilo potrebno razmišljati o uzrocima, koji narod odvraćaju od čitanja knjiga i novina. Puštajuć iz vida mnogobrojne naše nepismenike i analfabete, začuduo nam je, da pismeni dio našeg puka malo čita i neće da se okoristi knjigom i novinom njemu namijenjenom. Nećemo da sada dalje o tome razpravljamo, al jedno hoćemo spomenuti, a to je, da knjige i novine u pučkim rukama, neimadu za nj dostatno zanimivosti i vriednosti, a to opet za to, što njihovo gradivo nije posve birano prema duševnim sposobnostima našeg seljanina nit prema njegovim potrebama. Birati takovo gradivo i podati mu ga oblikom njemu pristupnim i dolicnim, vrlo je težko. To sve zahtjeva fino i bistro oko, odličan um, duboko psihološko znanje, didaktično-metodički put te praksa. Novina mi još nemamo, koje bi uzele za podlogu psihološki momenat, pučko duševno obzorje i samo pučke, dakle kod nas, seljačke potrebe: mi još dakle nemamo sasma pučkih novina. Novine i knjige, koje dolaze u ruke našeg gospodara i seljanina, jesu pretežno takove gradivom i oblikom, da ne zadovoljavaju posve svojoj svrsi, uprav za to, jer nastoje služiti istodobce prostog seljanina, trgovca i školovane ljude. Već je našem puku prešlo u krv, da često unapried odsudjuju knjigu samo za to, jer je riedko koju pročitao, a malo ih je pročitao, jer ih nije razumio ili nisu ga zainteresovale. Gradivo i način pisanja igra tuj vrlo važnu ulogu, a da jedno i drugo ugadja puku, vrlo je težak zadatak piščev. Valjane pučke novine izdavati vrlo je s toga tegotan posao, kô što je težko biti valjanim učiteljem djece. Tu se hoće bistrog duševnog oka i takta u podučavanju, dakle puno znanja i prirodjenih za to sposobnosti. Dosti je uvreženo u jednom dielu inteligencije mišljenje, da treba malo znanja i takta prosti puk podučavati i školsku djecu odgajati i učiti. Pošto je vladalo i sada jošter vlada ovo krivo mnienje, učeni ljudi nisu se htjeli poniziti da puku govore i da za nj pišu, a učitelje smatralo se nizkim ljudima, koji se brinu samo za to, da nauče djecu 29 slova. Smatralo se puk za nešto nižega, stvorena samo za najpriprostiji rad, pak i one dosljedno smatralo se nizkim i priprostim, koji su živjeli medju pukom i podučavali ga ustmeno ili pismeno. Ovo nekorektno mišljenje inteligencije i njezino vladanje prema nižim slojevima naroda podiglo je obći prevrat sada u Rusiji, štetovalo je i šteti izravno i neizravno hrvatskomu narodu. Malo i premalo ih je i danas, koji pišu i znadu pisati za seljaka, jer neće da ga prouče i upoznaju u dušu. Tomu zahtjeva se bistra uma, mnogo znanja, poštena srca, dobre volje i plemenitih nakana; za to uprav rade za prosti narod samo plemeniti ljudi, a da bude uspješna rada za pučku prosvjetu, valja da se prihvate ozbiljna posla učeni i najučeniji narodni ljudi, puni ljubavi do zapuštenih. Dok se bude omalovažavalo prosti puk i one, koji se brinu za njegovu prosvjetu, dok se ne dadu svi narodni čimbenici, osobito u narodu najugledniji, u službu pučke uljudbe, nećemo pokrotiti znatno naprijed. Prosvjetno revnovanje sviju nas valjalo bi da nadje svoje mjesto u pučkom listu; najučeniji, najumniji i najplemenitiji muževi prvi su pozvani kititi ga gradivom. Medju prvim pozvanima u radu za narodni duševni i tjelesni boljak jesu oni učeni narodni muževi, koji od njega potiču i koji poznaju najbolje njegove jade i nevolje.

* * *

Gradivo pučkog lista ima se birati prema duševnom razpoloženju onoga, komu je namijenjeno, prema njegovoj individualnosti, sposobnosti te prema svrsi. Kada je jučer, u subotu dne 9. t. m., započela saborska sjednica. Najprije zaključila so je razprava o prešnosti jednoga predloga o kojem se je nekoliko dana razpravljalo, Nekoji od „čistih" izgubiše rieč, hotice, jer nisu došli u sjednicu. Drugi su se odrekli rieči. Svi su povukli prešne predloge i interpelacije. Prešlo se je na razpravu o adresi. Poslie kratkih izjava izvjestitelja manjine i većine prešlo se je na glasovanje. Osnova adrese manjine je pala; osnova adrese većine prihvaćena je velikom većinom. To u glavnoj razpravi. U podrobnoj razpravi predložio je zast. dr. Vrbanić spomenute dvie promjene, jednu kod točke 3., a drugu kod točke 14. Reko je, da se neće omalovažavati Srba s onimi promjenami, pače da Hrvatska može napredovati jedino u složnom radu Hrvata i Srba. Predlaže se promjenu jedino u svrhu da se saborski rad omogući. Srbin Pribičević izjavio je u ime svih srbskih zastupnika, da će oni glasovati proti tim promjenama. „Čisti" dr. Mile Starčević izjavlja u ime svojih, da oni usljed onih promjena odustaju od obstrukcije, al da će se i nadalje boriti proti Srbom. Svi su za rad u saboru za ustavne preosnove. Svaki čestit Hrvat saznav za tu viest uzkliknuo je: Hvala Bogu, da je konačno svršena razprava toli neplodna koštо je ona o adresi. Dok se je vodila obstrukcija preuzvišeni g. ban se nije pokazao u saboru. U sjednicu od subote, u kojoj je znao da će obstrukcija prestati, došao je.

A sad na stvarni posao izabranici naroda Hrvatske i Slavonije!

*) Priobćujemo ova razmatranja pučkog prosvjetitelja, premda mu nebismo mogli upravo svaku podpisati. Op. ured.

Hrvatski sabor.

Zagreb dne 10. veljače 1907.

Danas osam dana javio sam Vam, da se nezna kako će se razviti stvari u hrvatskom saboru. Danas Vam mogu javiti sa radošću da su krenule na dobro. I prošli tjedan tjerali su „čisti" obstrukciju, to jest, nisu dozvolili da sabor redovito radi, da razpravlja ono što je na dnevnom redu, da svrši razpravu o adresi. Znam, da je već prije takodjer čistim dodijala obstrukcija, odnosno, da su želili da joj se kraj učini. Dusi koji su ju vodili vidjeli su da im neće ništa dobra donieti, odnosno da neće naškoditi vladi koalicije ili resolucionaša. Nastojali su makar i tajno naći puteva kako da dodje do izmirenja. Kod koalicije našli su odziv, a posredovao je podban dr. Nikolić. Izmirenje sastojalo se je u tom, da se je adresu u dvih točkah razpravilo, u dvih točkah najme u kojih bijaše spominjan „hrvatski i *srbski* narod". U jednoj se je reklo „cielokupni narod koli Hrvati toli i Srbi", a u drugoj „narod ovih kraljevina".

Taj sporazum bio je gotov čin, kad

Iz carevinskoga vieća.

Dne 23. se je počelo dne 24. nadaljevalo, dne 25. svršilo razprave o *raznih vojničkih stvarih*.

Delegacije su u godinah 1902. i 1904. (na dva puta te godine) dozvolile za izvanredne potrebe c. i k. vojske i c. i k. mornarice, izvanredno vjeresije u iznosu od 216 milijuna 176 tisuća kruna u cieloj monarhiji. Od toga odpada na ovu polu

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Kulturno značenje biskupa dr. J. Dobrile.

Govorio prof. Fran Novljan.

Pred kojih desetak godina putovah s nekim seljakom. Bio sam još mlad, vrlo mlad, ali ipak zametnuh sa svojim suputnikom razgovor o svemu i svačem. Došao je pogovor i na bogataše i na siromahe, na gospodina i kmeta. Momu se drugu bila nešto razvezala rieč pa stao govoriti na dugo i široko, kako je gospodi a kako kmetu. Medju ostalim reče i ovo:

„Blaze gospode, dobro im je, imaju sega i sačesa, svaki ih štima i svaki im se odkriva, svaki ih pozdravlja; a kmeta ne štima nijedan, ne drži ga ni za staro železo, rugaju mu se, gospoda s njega delaju ča ih je volja". Tu ga brzo prekinem: „Čujete, istina je, da seljaku nitko ne štuje, sve je istina što vi govorite, ali tomu je sam kmet kriv, jer ne štuje sam sebe, pa kako ćete, da ga drugi štuje? Najprije mora čovjek sam sebe štovati, a onda će ga drugi štovati".

Seljak na to sve nekako čudno pogleda i zašuti kao zaliven. Dugo smo tako zajedno išli ne govoreći ni rieči. Meni je bilo nekako strašno pri duši, što sam rekao, da naš narod ne štuje sama sebe. Strašna je to bila rieč, ja sam potpuno osjećao njezinu strahotu, na dušu mi se svalila kao veliki teški kamen. Pitao sam se, je li to istina? U mojoj su se glavi rojile svakakve misli, pa nijesam imao vremena, da mučenje prekinem. I moj se drug nekako silno zamislio i muče uza me stupao; Bog zna, što je onda mislio. Dugu šutnju prekine on prvi: „Je, to je istina, da mi sami sebe ne štimamo, istina". Uzdahne nekako bolno i umukne. Nakon duge stanke nastavi: „Ne, kmet ne štima sam sebe, ali on ne zna sam sebe štovati, on je glup, on ne zna da je živ, on ne zna ništa, nego raditi, trpjeti, mučiti se; mi kmeti smo brižni bez škole i znanja."

Ne ću Vam pripovijedati, kako je razgovor dalje tekao, ali moram spomenuti, da su mi se one rieči duboko usjekle u pamet, što i sto puta sam o njima razmišljao, pa i danas mi padaju na um.

Proučavao sam, zašto naš narod sam sebe ne štuje, zašto on voli tudje nego li svoje, zašto on misli, da je tudje bolje nego li naše domaće. Dugo sam proučavao, pa ću Vam odmah reći, što sam kod toga naučio.

Naš je narod mnogo stotina godina bio tudji sluga, tudji rob: bio je kmet talijanske benetačke sinjorije ili pohlepnih i okrutnih njemačkih baruna i grofova. O tome nam pričaju razni gradovi i rušovine po cijeloj Istri, o tome pišu i stare knjige. Ta tudjinska gospoda nijesu imali ni srca ni ljubavi za naš tužni narod: uzimali su mu desetinu, kako su sami htjeli, tjerali su ga na rabotu (tlaku) kao marvu, pustili ga da na njihovom radu trpi i žedju i glad, a još su ga kadgod i dobro izbatinali.

Gospodari su mu govorili u tudjem jeziku, u tudjem su mu jeziku zapovijedali, tudjinac mu je pravdu krojio. Njemu nije preostajalo drugo, nego da se boji, trpi, radi, strada i gladuje. U bijedi se je rodio, u bijedi je živio, u bijedi umirao. Onda nije ni čudo, da mu je strah prešao u kosti. Želio je imati bolje, a držao je da je ono njegove gospode bolje, pa je za tudjim stao žuditi. K tomu su nadošle zle godine, došao glad, a naš je narod mnogo puta morao jesti svakakvo korijenje, pače kruh od hrastove kore, dropa i kukuruznih klipova. Strašno je to bilo. Onda čovjek i nije mogao na drugo misliti nego na svoju skrotinju, na svoju nedužnu djećicu. Nije čudo, da je naš narod stao gubiti povjerenje u se i u svoju budućnost, nije čudo, da je stao zdvajati. Jedina utjeha mu bijaše u molitvi, u crkvi, tamo je nalazio svoje dobre pastire duhovne, tamo je čuo svoju milu rieč, kako se diže u nebeske visine i bljaše mu lakše pri duši.

(Slijedi.)

monarhije 141 milijun 811 tisuća i 400 kruna. Da se to pokrije vlašćuje se ministra financija da izda za toliko obveznica, da dakle učini toliko duga.

Kod toga se je doista govorilo i proti ustanovi delegacija i proti promoći Madžara, al se je odnosnu zakonsku osnovu prihvatilo.

Primile su se takodjer zakonske osnove o *uredjenju mirovina vojničkih udova i sirota; o vojničkoj taksi, vojničkoj zakladi i podpori siromašnih obitelji onih, koje se uzme u vojsku*; *te o privoli za unovačenje u godini 1907.*, i to brojem onoliko, koliko i prošle godine.

* * *

Dne 25. i 26. jenara razpravljalo se je i razpravilo zakonsku osnovu *o ugovoru s austrijskim Lloydom: o podpori slobodnoj trgovačkoj mornarici; o uredjenju parobrodarskoga občenja s Dalmacijom i o privremenom uredjenju občenja s Brazilijom.* Presnost svih tih osnova razpravljala se je zajednički. Odmah iza predlagatelja presnosti govorio je pri tom ministar trgovine Foršt. Govorio je občenito. Iztaknuo je nekoliko momenata, kojimi da valja da se vodi državna uprava. Od sve izvanjske pomorske trgovine Austro-Ugarske da odpada 17% na Austro-Ugarsku samu. Taj postotak valja da se povisi, a to će se ako se podupire mornarstvo i brodarstvo u obće. Treba nadalje dignuti proizvodnu snagu, jer će se i tim povećati prometna sredstva. Moramo osim toga da budemo osim toga takodjer na jugu čim jači politički, a to ćemo biti, ako podupremo pomorstvo i pomorske pokrajine. U tu svrhu valja poduprieti takodjer gradnju parobroda kod kuće. Onim koji vele da se za Dalmaciju nejma učiniti ništa, jer spada i teži politički drugamo, i na druge glasove, da smo već dosta radili da si Dalmaciju otudjimo, veli ministar, da Austrija mora baš za to raditi, da Dalmaciju čim više za se predobije. Priznaje se eto i sa ministarske stolice, da ovo što se radi ili veli da se hoće učiniti za Dalmaciju, da je sve to zato, da se Dalmaciju, koja je u zadnje doba pokazala da joj je Austrija dodijala, opet za Austriju predobije.

Dr. Dulibić odgovorio je i ministru i nekim novinam koje su pisale o tom da ima Austrija opet *osvojiti Dalmaciju*, da se varaju oni koji misle da će mrvicami, pa i u obće materijalnimi poboljšicami, bilo i većim, izdrieti iz srdaca Dalmatinaca njihove ideale, ideale za sjedinjenje Dalmacije s banovinom. Tko to misli vriedja Dalmatince, bar veliku većinu njih.

Schwegel mu odgovara, da su o *opetovnom osvojenju Dalmacije* pisale neke novine, al s njim se ne slaže ni vlada ni članovi proračunskog odbora. Ovi i vlada smatraju za dužnost države da digne blagostanje u Dalmaciji, i što se čini da su tek početci.

Dr. Ivčević u dugom govoru veli da se zadnje doba čuje mnogo o simpatijah za Dalmaciju, al da se čini malo ili ništa. Kod prve prilike koja se je pružala da se pomogne kako treba, nije se toga učinilo, nego dielomice samo provizorno uredilo. Govorio je kod osnove, po predlogu Schwegelovom, po kojem se je za sada napustilo misao udruženja dalmatinskih parobrodarskih družtava i Lloyda u jedno veće parobrodarsko družtvo, i odlučilo dati vladi na razpolaganje 1 milijun*i 800 tisuća kruna, da sagradi parobroda kojimi bi se već početkom godine 1908. uvelo brze pruge izmed Trsta odnosno Istre s jedne i dalmatinskih i albanskih luka s druge strane. Tako se, reče Ivčević, nepospješuje trgovačka mornarica. Tako će i kod brodarstva zavladati birokracija, koja je sama po sebi neprijateljica svakoga pravoga napredka. I čudno bi bilo kad bi se uprava tih parobroda dala upravi c. k. željeznica. Sve skupa, to Ivčević nije reko, al tako je, ide na podržavljenje svega što se za Dalmaciju učini, na germanizaciju, i na to da bude Dalmaciji čim više sputana sloboda kretanja bilo u kojem obziru. Ivčević je u svom govoru iztaknuo zasluge parobrodarskih dalmatinskih družtava, koja će se za ovu godinu podupirati kao i do sada, i koja će imati skrbiti za kraće plovitbe i za prevoz tereta.

Ivčević se je odlučno izjavio proti podržavljanju parobrodarskoga prometa i zahvalio Maštalki za resoluciju, kojom se poziva vlada, da podupre ustrajanje većih brodogradilišta u Dalmaciji.

Sve osnove o pomorstvu bile su prihvaćene.

(Konac slijedi).

Politički pregled.

U Puli, dne 13. febrara 1907.

Austro-Ugarska

Izborno gibanje u pojedinih pokrajinah Austrije postaje sve to živahnije. U nekojih njemačkih pokrajinah proglašeni su jurve za pojedine izborne kotare kandidati. Niemci u obće stali su se prvi pripravljati za državne izbore. Njihovi kolovodje nastojati će da stvore u budućem carevinskom vieću jednu veliku njemačku stranku, kojoj će biti zadaća, da pobija slavenske i najpravednije zahtjeve.

Kako javljaju iz Praga obdržavala se je tamo dne 9. o. mj. pod predsjedanjem člana gospodske kuće dr.a Mattuša konferencija pouzdanika mladočeha, staročeha, radikalnih Čeha, radikalne državopravne stranke i narodnih socijalista glede polučenja složnog postupanja za buduće izbore u carevinsko vieće. Od 85 gradskih mandata Češke dobivaju staročesi 3, radikalni naprednjaci, državopravna stranka i narodni socijalisti ukupno 10, a mladočesi 22 mandata.

„Wien. Ztg." donosi ces. patenat od 7. o. mj., kojim se sazivlju sabori galički i solnogradski za 14. o. mj., a češki, slezki, gorički i vorarlberški za 18. o. mj. u sjednicu. Za koji dan bit će još sazvani sabori moravski i tršćanski, a eventualno i još koji drugi.

Kako zadarski „Nar. List" javlja, još nije odredjeno, hoće li dalmatinski sabor biti sazvan prije izbora za carevinsko vieće. Vjerojatnije je, da neće. U tom slučaju sabor bi se sazvao istom pod konac kolovoza.

U hrvatskom saboru prestala je prošloga petka obstrukcija.

Crna Gora.

Ratni ministar obaviestio je skupštinu o želji kneževoj, da se smrtna kazna ukine. Skupština zaključuje aklamacijom, da se smrtna kazn ukine s izuzetkom u slučajevima veleizdaje.

Bugarska.

Novi strogi zakon o štampi, koji je prije nekoliko dana prihvaćen u narodnom sobranju, već prvoga dana teško su osjetili redaktori neodvisnih listova. Tako čitamo u „Dnevniku", da je radi jednoga članka protiv kneza Ferdinanda, osudjen urednik „Dena" na globu od 2000 leva, a urednik „Balkanske Tribune" na 2 godine tamnice i 5000 leva globe.

Rusija.

U 19 gubernija svršeni su izbori u svim kurijama osim radničke kurije. Gradska kurija u tih 19 gubernija izabrala je 397 birača, od kojih je 175 kadeta, 78 naprednjaka, 14 oktobrista, 78 ljevičara, 40 konzervativaca, 5 umjerenjaka i 13 divljaka. Kurija veleposjednika izabrala je 373 birača, medju njima 33 kadeta, 34 naprednjaka, 101 oktobrist, 9 ljevičara, 118 konzervativaca, 41 umjerenjak i 37 divljaka. Seljačka kurija izabrala je 481 birača od kojih je 19 kadeta, 116 naprednjaka, 10 oktobrista, 105 ljevičara, 76 konzervativaca, 71 umjerenjak i 84 divljaka. Od svih tih birača pripadaju 624 opoziciji. Drži se, da će se divljaci i ovaj put kao u prošloj drž. dumi priključiti opoziciji, koja će se tim znatno pojačati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni darovi.

Gospojica Marica Laginja utržila je od naranača na Sokolskoj maškaradi čistih K 23 za družbu sv. C. i M. — Gosp. Pero Premuda iz Zagreba dao je kao svoj ovogodišnji prinos Družbi K 10. — Prigodom glavne skupštine Čitaonice u Medulinu sakupljeno za Družbu K 8. — Jelka Kocijan-Radivoj učiteljica u Omišlju sakupila je dne 4. t. mj. na piru Vjek. Albanese sa Antonijom Salković na predlog g. dr.a Antončića K 35. — L. Jekić, Višnjan, slušajući gramofon daje K 2·50 za Družbu. Ivan Gržinić, Draguć, sakupio na novu godinu kod g. župnika Pičuljana za Družbu K 12·50. — Vlč. pop Ivan Šintić župnik u Belom na Cresu daje Družbi K 2, a bratovštini hrv. ljudi K 2. — Vlč. pop Ante Fabijanić u Belom dao za Družbu K 15.

Svim plemenitim sabiračima i darovateljima srdačno hvali naša sitna sirotinja!

Dječja zabava na korist „Lega Nazionale". U ovdješnjem kazalištu „Politeama Cescutti" priredište Talijani dne 10. o. m. dječju zabavu na korist nazovi-školskoga družtva „Lega Nazionale". Na zabavu dovedoše roditelji svoju djecu okrabuljenu, te su najljepšim krabuljam dielili darove. Na takvoj zabavi nije smjeo manjkati ni neumrli Dante, kojega je predstavljao dječarac Mernik, kojemu su roditelji ili djedovi stalno potekli iz koje od slovenskih zemalja. Bilo je nadalje medju tim novopečenim Talijanima dosta naše i njemačke krvi, jer puljski „Legaši" ne mogu poreći nepobitne istine, da su kojekakvi Orekari, Prosi, Piciničći, Božići, Soldatići, Michelstädteri, Obendorferi itd. sve sama hrvatska ili njemačka krv, te da im roditelji nisu došli u Pulu iz kraljevine Italije.

1000 kilograma bielo vune. Uprava zemaljske bolnice u Puli treba 1000 kg. biele vune te razpisuje jeftinbeni natječaj do 14. o. m. Ponude neka se upravi s dotičnimi uzorci upravi zemaljske bolnice u Puli.

Lošinjski kotar.

Zamolba. Najuljudnije umoljavam svu onu gospodu, kojoj odaslah na raspačavanje omladinski koledar „Jorgovan", da mi izvole čim skorije povratiti neraspačane istiske, pošto se koledar sveudilj traži, a u zalihi mi je jošte tek dvadesetak komada. Isto vrijedi i za koledar „Ostroman".

Uz dužnu poštu:

Mali Lošinj (Istra), dne 5. veljače 1907.

Jos. A. Kraljić, ravn. učitelj.

Voloski kotar:

An dio Ravnateljstvo pučke škole Rukavac. Dne 9. o. m. poslalo je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Voloskom na pučku školu u Rukavac jedan dopis omotan u komadu irredentskog „Piccolo della Sera", na kojem je prilieplјena etiketa sa ovim tiskanim nadpisom: K. k. Bezirkshauptmannschaft Volosca (tiskano i pečat), No., An die . . . Schulleitung in . . . Portofreie Dienstsache. Ta etiketa izpunjena je: An die Ravnateljstvo pučke škole Rukavac, te je na njoj precrtano *Schulleitung* i *in*. To se fino slaže: irredentski Piccolo i K. k. Bezirkshauptmannschaft. Još ljepše pak: jedna austrijska politička oblast u čisto hrvatskom kotaru Volosko rabi, jer valjda hrvatskih nema, njemačku tiskanicu da ju može poslati an die Ravnateljstvo pučke škole Rukavac. Ako to nije bezobrazno gosp. c. k. kotarski poglavaru, onda nisu ni Vaše glace rukavice fine!

Iz Opatije. Prigodom 25-godišnjice velikog Istranina držao je g. Viktor Car-Emin predavanje u prostorijama hrvat. pučke škole. Prikazao je u kratko povjest Istre od vajkada pa sve do onoga doba, kad se je ukazala svjetla zvijezda Jurja Dobrile. Za tim je vrlo zanimivo ocrtao životopis biskupov, a na posljetku pobližnosno njegovo djelovanje medju zapuštenim našim narodom. Veseli nas, da se je ovdje izkazalo dužnu poštu ocu našeg naroda u Istri, a osobito nam je milo, što se je tog posla latio naš književnik Emin, koji je znao i umio stvar onako upriličiti, te ga je mlada ona publika pažljivo pratila više od jednog sata.

Nakon toga davala se je „Slavenska slava" od Preradovića, priredjena pak za naše prilike po našem Eminu. Baš je bila zgodna ova slika, da dostojno zapečati razgovor ugodni o Onom, što „sav zagrijô naš je rodni kraj!"

Iz Voloskog. Upravo je gorko spominjati, da se hrvatski jezik omalovažava kod c. k. kot. suda u Voloskom i od samih naših ljudi. Taj sud najme šalje dostavnice u talijanskom jeziku u onakvim slučajevima, gdje bi iste smjele da budu samo hrvatske.

Sve opomene, da jednom već nabave hrvatske tiskanice, ostaju bezuspješne.

Ne bili se čudio, kad bi to radili Talijani, ali to čine upravo oni, koji se priznavaju Hrvatima, pa je zbilja žalosno, da ti nemaju toliko narodnog ponosa, da pribave hrvatskom jeziku ono pravo, koje ga po samom zakonu ide.

Nema, mislim, niti jednog poštenog narodnjaka, komu neće da žuč uskipi, kad na vratima c. k. poreznog ureda u Voloskom vidi ogromnim slovima napisan nadpis „K. k. Steueramt", a hrvatskom niti traga. Zar ne plaćamo mi porez, koji krvavim žuljevima skucamo, kao i ono par Njemaca, što se bave, kao da je cio svijet njihov. Jednake dužnosti pa i jednaka prava.

Zahtjevamo s toga, da poglavari dotičnih oblasti odrede s mjesta shodno, da se te protuzakonitosti uklone, a naše ljude upozorujemo, da pripaze na takove stvari i poduzmu energične korake.

Pazinski kotar:

Božićno drvo i dvie predstave školske djece u Sv. Lovreču. Kada čovjek prodje Labinšćinom i čuje ime: Vlakovo — misli si — nu to je stalno nekakvo zadnje selo na svietu! I imade i pravo, premda je ono kraj samog mora i med kanalom Raše pod liepim vrhom Orlićem. Ali i tamo se je počeo narod micati — osobito odkada je tamo sadašnji župnik i obstoji škola tamo. Narod tamošnji je poduzetnog duha, većinom su svi mornari i posjednici brodova, kojih imade preko 20.

Zadnjega Božića zašao sam u Sv. Lovreč, da vidim i te krajeve! Vidim krasnu školsku zgradu, u kojoj se danomice podučava do 100 i preko stotine djece! Ali pošto smo u Istri, malo slavna junta neće da im dade učitelja i tako već — (moramo kazati istinu) drugu godinu podučava tamošnji g. župnik, uz sav trud što ga ima svojom raztresenom i velikom plovanijom.

Na badnji večer okolo župnog stana sve bijaše živo i veselo — svi, mali i veli čekaju, kada će se odputiti sa g. župnikom put škole — gdje je na njegov trošak bila podignuta nova ukusna pozornica. Svima je iz oka sjalo veselje.

Okolo 10 sati — digne se zastor — djeca uz g. župnika zapjevaju božićnu pjesmu „Porodi se Isus nam" — zatim: „Ljepa naša domovino" i mališi počmu da izkažu svoju vještinu. Igralo se je Car-Eminovu „Djurdjicu". Igralo se je tako točno, liepo i lagahno, da se je čovjek morao čudom čuditi, gdje su se ti mališi toliko mogli naučiti. Pošto bijaše jurve kasno i valjalo je ići na „Polnoćnicu", moralo se je Božićno drvo i razdiobu darova prenesti na drugi dan. To se je ovršilo na blagdan Svetih 3 Kralja i na obću želju igru sa pjevanjem moralo se je opetovati. — Gledajući te mališe okolo svojeg

pastira, jedan gospodin iz Labina primetnu: za stalno biskup iz Poreča toliko ljubavi od svoje djece i ovčica svojih kano ovaj gospodin!

Poslije igre g. župnik po kratkom nagovoru na prisutne (a bijaše : gospode, medju njima i jedan Talijan) dielio je darove i slastice, knjige, igračke koje je dielom i to najviše kupio sam, a dielomice dobio od gospode, svojih prijatelja čak iz Brna, Praga, Presburga (Ugarska). Suza radostnica iskrila se svima na očima motreć taj dobri narod naš, od svih progonjeni i zapušteni.

Nadamo se, da ćemo imati još prilike da vidimo koliko može naš narod i naša školska mladež.

Zahvaljujuć se najsrdačnije veleč. g. župniku Hrdy-u na tolikom trudu i zanimanju oko prosvjete onog to nedavna zapuštenog pučanstva, želimo vruće, da bi ga u tom sliedili i njegovi drugovi širom Istre i tako postali pravi narodni apoštoli.

Iz Tinjana. Poštanska brzina. Šiljem Vam jednu razglednicu (dopisnicu), koja je bila predana na poštu u Puli — kako se točno razabire iz pečata — dne 31. decembra 1906., a stigla je u Tinjan 30. jenara 1907. i tog dana naslovniku uručena. Ta dopisnica putovala je u Štinjan, pa u Medulin, a dok je došla u Tinjan, valjda je kroz to vrieme putovala u piranske Soline po sol, da poštanski činovnici Istrije dobro zasole pamet, kad neće da uče hrvatski jezik naroda koji ih uzdržava i neznaju za mjesta, u kojima je poštanski ured. Takovima može se najblaže reći da su injoranti!

Požar u Brestu. Zadnjih dana prošloga mjeseca nastao je u selu Brest izpod Učke strašan požar, koji je uništio skoro čitavo selo, koje je brojilo 45 kuća. Požar je uništio nesamo zgrade nego i krmu za blago, živež za ljude, nekoliko krmaka, ovaca, krava i mazga. U nesreći bijaše sreća, što je požar nastao po danu, jer da se je to dogodilo po noći uz jaki vjetar, koji je duvao, nebi bilo ostalo u obće ništa poštedjeno. Od ljudskih života nije srećom nitko nastradao, samo jedan stanovnik ostao je ranjen. Štetu ciene na okolo 60.000 K a za nesreću nijedan kućegospodar nije bio osjeguran. Velika je to nesreća za ono pučanstvo, koje je ostalo u ovoj žestokoj studeni bez kuće i kućišta. C. k. kot. poglavarstvo u Pazinu dozvolilo je, da se sabire milodare za pogorelce ali pošto je u Istri mnogo sirotinje umoljena su naša braća izvan Istre, da priteku unesrećenim na pomoć bilo kojim milodarom. Milodare neka se šalje na naše uredničtvo ili na veleč. g. Frana Marčinko, župnika na Vranji, pošta Lupoglava.

Talijanska politika na Labinštini. Labinjani (gradjani) poznati su već odavna kao zagriženi Talijani, premda ih je malo, niti 2% puro sangue. Tom svojom nesretnom politikom upropastili su već dobrahno sami sebe. Njih (Labinjana) peče grozno, što su još pod Austrijom, te jedva čekaju, kad će doći pod blaženu Italiju. Njekoji, siti već toga čekanja, otišli su tamo. Nu, sada počeli su zavadjati i naš neuki puk.

Barun Lazzarini, koji je sada negdje u Italiji ili Africi (trbuhom za kruhom), bio si postavio u glavu, da spasi talijanstvo občine Labin, pa makar i pod krinkom socijalizma. Kako je već poznato, on je prigodom občinskih izbora igrao sa „svojim socijalizmom" veoma slabu ulogu po socijalizam, a veoma važnu po talijanstvo na Labinštini. Obće je poznato, da su bili labinjani slabi gospodari i sa svojim imetkom, a još slabiji sa občinskim. Poznato je i to, da je občina Labin na rubu propasti — a morala bi biti, ako ne jedna bogatih, a to barem bez dugova. Kako? Eve: Imade u Krapnu ugljenokop, koji je doprinašao občini ogromne svote novaca. Badava! S tim ljudima, koji su upropastili sebe i nas, služio se barun pod imenom „socijaliste" proti onima, koji su htjeli abaciti sa uprave te nevaljale gospodare. Videći, da nebi sa očitim „talijanstvom" ništa učinio, posluži se sa imenom samo „socijaliste", da laglje zavede naše ljude. I zbilja, bilo mu pošlo za rukom povući za sobom većinu radnika a „Kave" u Krapnu, nekoje iz Kunja, Sv. Martina itd. Ali nije ih bilo onoliko, koliko je bio on razvikao. Prigodom občinskih izbora dobio on skupno sa Talijanima u III. tjelu niti podpunu trećinu svih imajućih glasova u tom tjelu. Uspjeli nebi bili, da ih nije pomogla c. k. vlada. Nu, pustimo to. Da je barun bio sporazuman sa kamorom, dokaz je, što su ga pomagali kod izbora i pri rušenju Hrvata, te, što su kasnije imenovali i tri njegove občinskimi savjetnici. Nadalje, imenovali su občinskimi župani sve one, koje je on predložio, a to su sami talijanaši. U poreznoj občini Vlakovo drži se samo jedan, barunov kum, talijanaš, i taj je župan, premda nema Vlakovo ni občinskog zastupnika. Tako su Cerovica i Šumbreg bez zastupnika, ali župane imaju, naravski talijanaše. Govori se pako, da su župani nosili darove barunu, da ih za to predloži. Nu, barun je pobrao šila i kopita prije, nego su bili ti župeni imenovani, pa se oni tužni bojali, da li će ih Labinjani imenovati. Trebalo se s toga i njima prilizati. Trebalo se pokazati da su pravi Talijani, pa da se ne boje ništa. I zbilja, grdili Hrvate na sve načine, na putu i po javnim lokalima. Da se pokažu još veći, stali vikati u javnim oštarijama: „Viva Italia", misleć: E sada bit ću gotovo župan. Zbilja, nemojte se čuditi, do nekoliko dana dobije dekret, kojim bje imenovan županom. Nu, sada mora jadan odgovarati pred sudom za svoju Italiju. Mi nećemo, da ovime koga tužimo niti branimo; svaki ima prostu volju, pa nek čini što hoće. Napokon će sud izreći, da li se može takva šta vikati ili ne i da li se može mirne Hrvate na takav način izazivati. Mi bi htjeli ovime samo kazati našim ljudem, da se opamete, te da dobro promisle, što rade i komu vjeruju, jer bi ih mogao inače to njihovo „talijanstvo" jako puno koštat. Rekli smo!

Koparski kotar:

Izazivanje poreznih činovnika u Buzetu. Iz ročke občine pišu nam:

Šaljemo Vam u prilogu plateżni nalog c. k. poreznog ureda u Buzetu, prispjevši pred nekoliko dana na našu občinu. Naša je občina uvjek, odkad je u hrvatskim rukama, do sada vraćala talijanske dopise istom uredu, koji je napokon i šiljao dopise u hrvatskom jeziku. Ali ovaj posliednji nam se čini takav, kao da je porezni ured u Buzetu udario u previše ironične i izazovne žice, dočim piše na plateżnom nalogu *„Rappresentanza comunale crosta di Rozzo"*. Umoljavamo Vas s toga, da ovo dadete u javnost, ili pak do znanja kompetentnoj financijalnoj oblasti.

Da bolje upoznate ljude na poreznom uredu u Buzetu, evo vam još jedan slučaj: Jedan čovjek iz Rošćine išao potpisati svjedodžbu siromaštva za svoga brata djaka. Došav na porezni ured, kazaše mu, da ne može potpisati bez porezne knjižice, te išao opet u Buzet na porezni ured, al i ovaj put bio je loše sreće. Blagajnik poreznog ureda Bigatto otpratio ga je riečima: *„Oggi non ho tempo, venite un altro giorno"!* I tako je taj čovjek dva puta učinio 4 satni put badava! Takovi evo su Vam naši činovnici poreznog ureda u Buzetu. (Mi zahtjevamo najodlučnije od sl. ravnateljstva financije u Trstu da provede strogu iztragu proti ovakvim činovnikom pak da ih valjano poduči o njihovim dužnostima prema tužnim porezovnikom. Op. ured.).

Razne primorske viesti.

Veliki ples slovenske i hrvatske omladine u Trstu. (Radi nestašice prostora izostalo iz posliednjeg broja. Op. ur.) Taj u istinu sjajni ples, što ga je naša omladina priredila dne 3. o. mj. u svih prostorijah „Narodnog Doma" u Trstu na korist slovenske i istarske „Družbe sv. C. i M." izpao je u svakom obziru vrlo krasno. Našega gradjanstva sviju staleža sakupilo se je one večeri toliko u „Narod. Domu", da se u velikoj dvorani nije moglo valjano plesati. Neumorni odbor naše omladine učinio je sve, što mu bijaše moguće, da ta narodna svečanost častno i dostojno izpadе, u čemu je podpuno uspio i na čemu može mu se iskreno čestitati. Narodni taj ples nesmije više sa programa pokladnih zabava u Trstu, jer je postao ne samo potrebit, već također občenito obljubljen.

Smotnje „Hrvatskoj Rieči" u Šibeniku. Kako nam uprava toga lista javlja, primorana je za neko vrieme obustaviti izlaženje lista. Uzrok je, jer ne može naći tiskare, koja bi ga htjela i mogla štampati. Ljudi oko „Hrvatske Rieči", da udovolje potrebama grada i napredka, bili su dobavili veliki stroj i tiskarski namještaj za 30.000 kruna, pošto su bili obavješteni, da će oblast u dobi slobode štampe i unapredjivanja obrta dati dozvolu, ali se prevariše, jer oblast uzkrati dozvolu. Hjeli su list štampati u Splitu, ali nije bilo moguće, te su morali s listom u Zadar u Prodanovu tiskaru, gdje je do sada štampan, držeći se svoga stanovišta. Nu sada mu je izlaženje podpunoma onemogućeno, pošto je nastao sukob radi jednog članka iz Zagreba o dru. Franku.

»Modra koprena«. Roman iz pariškog života, napisao F. du Boisgobey. U romanu prikazuje se borba trojice plemenitih mužkaraca i jedne djevojke proti varalici, koji zalazi u najotmenije pariške klubove, te hoće svoj strašni zločin — turnuo je svoju ženu sa zvonika prvostolne crkve — da svali na nedužna čovjeka. Čitatelj prati sa najvećim zanimanjem razvoj događaja, a osobito je u strahu, hoće li iztražni sudac doznati tečajem iztrage, da je prijatelj mu, nedužni okrivljenik, njegove sudčeve žene. Tko hoće da sprovede koji ugodni čas u čitanju, neka naruči »Modru koprenu«. Knjiga je izašla nakladom sveučilištne knjižare Fr. Župana (St. Kugli) u Zagrebu, a cijena joj K 1·20, te se može dobiti u svim hrvatskim knjižarama.

„Kraljica Lepa" ili „Propast kraljeva hrvatske krvi". Ovih dana izašlo je u Zagrebu drugo izdanje nakladom knjižare L. Hartmana (St. Kugli). U romanu „Kraljica Lepa" vidimo vjernu sliku hrvatskoga kraljestva iz doba, kada su našim kraljestvom vladali kraljevi domaće krvi. — Kada je izašlo prvo izdanje ovog romana najuvaženijeg hrvatskog pisca pokojnog Evgenija Kumičića, najpovoljnije se izrazila kritika o ovom djelu. Činjenica, da je ovaj roman doživio u kratko doba drugo, odnosno treće izdanje, jer je prvobitno ugledao svjetlo u „Dom i Svietu", dokazalo je, kako je ovaj roman našao odziv u hrvatskom občinstvu. — Preporučamo ovaj roman našim čitateljima.

Cijena K 3·60. Fino uvezano K 4·60. Može se dobiti u svim hrvatskim knjižarama.

Dokazati se mora, da li je dvostruko elektro-magnotički krst R. B. br. 86.967 izum od gosp. Alberta Müllera iz Budimpešte V., Vadasz ulica br. 43/a i zbilja tako ljekovite naravi, košto on u svom oglasu piše. To je ali već u hiljadu slučajeva dokazano, kako sliedeći list opet potvrdjuje: Blagorodni g. Albert Müller! Izvolite primiti moj najiskreniju zahvalu za Vaš neprocjenivi izum. Vaš stroj nosim po Vašem propisu 4 tjedna proti bljuvanju hrane i životnoj boli, pa sam kroz uporabu istog ozdravio hvala Bogu sasma. Ja Vam se s toga mnogo zahvaljujem, i želim Vam da Vas za Vaše djelo i izum dragi Bog nagradi, a ujedno molim još takova tri stroja po 4 K i 2 kom. po 6 K meni kretom pošto priposlati. Sa veleštovanjem *Ivan Žeželić* u Cerniku z. p. Cavle, Hrvatska, na 17. travnja. S toga mi preporučamo takav stroj svakomu, koji na gihtu, reumatizmu, padavici, težkom disanju i u obće na živčanim bolima.

Franina i Jurina.

Fr. Novi poglavari da su imali zadnji četvrtak u Tinjanu prvu šedutu.

Jur. Da su da, a Bog zna ča su sklopčali skupa.

Fr. Znaš da su morali ništo tustega, kad su ljude stirali van, da ne poslušaju njikovu bravuru.

Jur. A ja sam pak čuja, da Bertove uši ne trpijo organ.

Fr. Bogme neka si ih začepi, ali neka si rine kuću ča od crikve.

Jur. Obraimo govor, zač gre naš blaženi kunšiljer, ki je učinija 7 meseci u Rovinju, zač je bija dal 50 fiorini za 100. Bi nas moga povidat Ivici.

Fr. Imaš pravo! Mučimo.

POZIV

na I. redovitu glavnu skupštinu

Društva za štednju i zajmove u Sv. Križu

registrane zadruge na neograničeno jamčenje

što će se držati u nedjelju dne 24. tek. u 3 ure po podne u zadružnoj pisarni.

DNEVNI RED:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Potvrda računskoga zaključka za god. 1906.
4. Izbor upravnog odbora.
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Slučajni predlozi.

SRDOČI, dne 9. febrara 1907.

Upravni odbor.

OGLAS.

Traži se vješt trgovac i gostioničar za vodjenje trgovine mješovitim blagom i gostione u „Narodnom Domu" u Buzetu.

Eventualne ponude je odpraviti na podpisano najkašnje do svršetka veljače t. g.

Buzetsko društvo za štednju i zajmove.

Buzet (Istra).

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišćane . . . 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Ceduljice
za
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
Laginja i drug. — PULA
Via Giulia, 1.
Jeftino i brzo.

Br. 109/b.

Razpis natječaja.

Usljed zaključka sjednice občinskog zastupstva od 24. t. mj., razpisuju se sliedeća mjesta, koja se imaju popuniti kod ovog občinskog glavarstva:

1. Mjesto tajnika-blagajnika sa godišnjom plaćom od K 1920, isplativih u jednakih postecipatnih mjesečnih obrocih.

Molitelji na to mjesto moraju poznati u govoru i pismu hrvatski, talijanski i njemački jezik.

2. Mjesto občinskoga redara, sa plaćom od K 90 mjesečnih, te godišnjih K 150 za odštetu uniforme. Mjesečnu plaću dobivati će imenovani redar postecipatno iz občinske blagajne.

Molitelji moraju dokazati da poznaju hrvatski ili slovenski jezik u pismu i govoru, osim toga moraju poznavati u govoru talijanski i njemački.

Dotične molbe imaju se predložiti podpisanomu glavarstvu, eventualno uredovnim putem, najkasnije do konca mjeseca febrara t. g.

Glavarstvo občine
Veprinac (pošta Ičići) 28. jenara 1907.

Načelnik:
Ivan Bachich m. p.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Broj 546/07.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka občinskog odbora iz sjednice od 31. januara 1907. razpisuje se ovime ponovno natječaj na dva (2) mjesta občinskih redara za poreznu občinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od kruna 100 i odgovarajućim godišnjim paušalom za uniformu od kruna 140.

Natjecatelji imaju biti austrijski državljani, ne smiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački te po mogućnosti i talijanski jezik i napokon obvezati se, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ih občina prije ne odpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 25. februara 1907.

Glavarstvo občine
VOLOSKO, dne 1. februara 1907.

Načelnik:
Dr. Stanger.

PARAMENTE
jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke
JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —
Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cienе sjajne izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebulice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, sviećnjake, lustere** i t. d.
uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.
Prednosti zavoda.
Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20%, ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.
Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.
Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, šachiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svakobe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ciolim čovječnim tielom djeluje, čime se vršeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelog zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolesnih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Pokušajte i preporučite proizvode
Vydrove tvornice jestvina
u Pragu VIII (Kralj. Češka.)
Cijenovnik badava.

SVOJ K SVOME
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu
TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.
Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.
Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.
Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.
Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.
S veleštovanjem
Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA
A. Žunić & Co.-Pula
na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 21. febrara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. liekaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, u nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 1·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Objava stranke.

Centralni izborni odbor.

Odbornici političkog društva „Edinost" u Trstu i polit. društva za Hrvate i Slovence u Istri, u Pazinu:

Sastavši se na skupni dogovor u Trstu dne 17. febrara 1907. i utvrdivši jedinstvenost načela i potrebu zajedničkog rada u narodno-političkoj borbi u Trstu i Istri. Konstituirali su se u centralni izborni odbor za predstojeće izbore zastupnika u carevinsko vieće, te su izabrali svojim predsjednikom prof. **M. Mandića u Trstu.**

Gradivo pučkim novinama.

(Konac.)

U tome sastoji sva mudrost i tajnost valjane poduke i odgoja. Hranit ćemo gladnu seljakovu dušu sa istinama t. j. znanjem osobito takovim, koje će ga duševno podignuti i poboljšati mu materijalni položaj. Ovo polje pruža nam mnogo gradiva. Amo spada škola i narodno gospodarstvo, poljodjelstvo, vinogradarstvo, voćarstvo itd. Vrlo obrazovno djeluje pouka o odnošajima čovjeka prema čovjeku, naroda prema narodu. Da to bolje shvati naš čovjek, valjalo bi mu shvatljivo pripovijedati njegovu prošlost u dodiru s tudjim narodima. Tako bi točnije shvatio svoju sadašnjost i sadanje prilike. Treba da mu se predoči njegovo prošlo stanje i razloge, zašto je takav i posljiedice njegova stanja. Narodu valja predočiti svu njegovu prošlost pak da se valjano pripravi za bolju budućnost i prema tome da uravna svoje korake. Mora da znade, kako je nastao društveni i politički položaj u kojem živi a ne shvaća ga. Iz svega toga da shvati razloge svoje zapuštenosti, neznanja i uboštva, da uzmogne otresti se pogubnih zametaka i koncati stazom čestita života. Pokuzati mu valja prstom na njegove mane, na razloge, koje su ih porodile i na zle posljedice. Predočiti se moraju puku liekovi njegovim duševnim i tjelesnim ranam i izvore njegova života. U tu svrhu moramo ga navadjati riečju, knjigom, novinom i životom da ljudski živi i radi. Silit će se ga nadalje, da se skuplja u družtva i zadruge, u svrhu da ga družtvo oplemeni, pamet mu razvedri, srce oduševi i volju potakne na pošteni rad, pa da bude podpun čovjek. Rabi on za to žive primjere čestita života u obitelji i družtvu, ali mu ga mora slikati njegova novina i knjiga.

Da narodnom srcu udovolji njegova novina, donašati mu mora takovo štivo, da plemenito osjeća te dobrotu, ljepotu i krjepost uzljubi. Tu bi bilo na mjestu poučne kratke pripovjesti, životopisi dobrih ljudi, zgode, događaji, pregaranja, žrtve, borbe velikih i plemenitih muževa.

Srce oživljavaju uzvišeni ideali i podžiže plemenita dobrota. Istina, umjetnički izpripovijedana, hrana je srcu. Pučka novina i toga valja da donosi. Narodu su tečna hrana pučke pripoviesti, basne, zagonetke, pitalice i dr.

Narodna duša gladuje, žedja, poboljeva; njegov list valja da ju puti, kako da dodje do boljeg duševnog i materijalnog stanja i podučaje, kako da očuva dragocieno svoje zdravlje. Pučka novina donašat mora s toga zdravoslovne naputke, te opise i djelovanje tjelesnih organa. Vrlo važan čimbenik u narodu su ženske, pak bi njegov list donašati morao stvarce, osobito mile ženskomu svietu. Nas sve hrani kuhinja, pak bi pučkim potrebama odgovarale sitnice, kako se kuha, peče, pere, čisti itd. Na mladjih ostaje sviet, pak mu u novini nesmije manjkati pouka, kako treba a kako netreba odgajati naše sinove i kćerke.

Povjestnim i zemljopisnim slikama, putopisima, životopisima velikih radoljuba nastojat bi imala pučka novina da čitatelji uzljube dom i rod. Sve do sad rečeno uzgojno bi djelovalo na narodnu volju i jačalo ju. U narodu nastaje mrtvilo, jer je u njemu premalo moralne snage i energije. Oplemenjujuć narodno srce ljepotom, um i razum znanjem, oslobadjajuć mu tielo zlih navika i strasti, podići ćemo ga moralno i materijalno. Pučka novina imala bi donašati primjere krepostna života, primjere trieznosti, umjerenosti, muževnosti, značajnosti, domoljublja i pregaranja za obće dobro.

Pučka novina imala bi svaki oveći domaći i svjetski događaj tako izpripovieditl, da čitatelj znade za njegove uzroke i učinke; ona će mu podati o događaju sve podatke, da ga istinito shvati, pa da ga odobri ili odbaci. Iz nje bi moralo izostati osobno trvenje, nizke strasti i ocrnjivanja. Dopisi ne bi smjeli vrviti osvetnim riečima; prosti i neugladjeni izrazi ne čine nikomu časti. Sve što se zahtjeva od ugladjena čovjeka, time treba da se odlikuje pučki list. U njemu valja da nadje bistri naš seljanin lieka za sve, što mu muči dušu i kini tjelo. Ta on neprestance pita ko maleno diete: zašto? čemu? kako? itd. Njegova nek mu novina iskreno, razgovjetno i umno odgovara. Promatrajmo ga, gdje radi, veseli se, il tuguje, razgovore vodi, pazimo o čemu najvoli govoriti, slušajmo pozorno njegove jadikovke, pak mu na temelju tih opazaka pišimo, tumačimo i savjete pružajmo. Govorimo mu uviek u ljepoj formi, uljudnim riečima i umno. Nastojmo govoriti narodu njegovim načinom izražaja, a ne na učenjačku: zbijeno i da jedna rieč ili rečenica znači ovo ili ono. Nemojmo krivo suditi, da naš čovjek seljačke ruke ne razumije mudrih govora o višim stvarima i pojmovima; razumije vrlo lahko, al mu govorimo pučkim tokom i načinom mišljenja. Nije druge, nego povratiti se narodu čvrstom voljom, upoznati ga temeljito i na temelju tih opažanja učiti ga, voditi i putiti.

Iz carevinskoga vieća.

(Konac.)

Dne 26. jenara razpravljalo se je o raznih željezničkih pitanjih. Mnogim željeznicam da se povisi državnu garanciju, mnoge se je zakonito i financijalno osiguralo. Kod jedne tih osnova, kojom se i za željeznicu Trst-Poreč povisuje državna garancija za tri milijuna kruna, govorio je i zast. Spinčić. Podsjetio je željezničku upravu na obećanje, da će iz stanice u Livadah učiniti redovitu postaju. Spomenuo je, kako se ističe potrebu željezničke pruge izmed Poreča i Pazina, pruge izmed Lupoglave ili Cerovlja i Plomina, i pruge izmed Lupoglave kroz Učku i Matulja; a obrazložio potrebu pruge izmed Herpelje-Kozina i Šapjana ili Jurdana. Pri tom se je pozvao na resoluciju postavljenu ponovno već 1901.

* * *

Zast. Schönerer postavio je prešan predlog *za ukinuće poznatoga §. 14.* drž. zakona. Za prešnost govorio je samo on. Kod glasovanja propala je.

* * *

Zast. dr. Pattay predložio je u ime justičnoga odbora da se razpravi osnova glede automobila, kojom se uredjuje vožnju s automobilom i ustanovljuje stroge kazne za one, koji nanesu njime štetu. Bila je prihvaćena i prešnost razprave i osnova. Sjednica toga dana, 26. jenara, trajala je od 11 pr. p. do 10 u večer, kad je već malo zastupnika bilo u kući.

* * *

Gospodska kuća je u svojih sjednicah razpravila razne osnove prihvaćene od zastupničke kuće. Već u ponedjeljak dne 28. jenara prihvatila je zakonsku osnova kojom se mienja *ustanova o zastupanju*

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Kulturno značenje biskupa dr. J. Dobrile.

Govorio prof. Fran Noviljan.

(Nastavak).

Ali i narodnih je svećenika ponestajalo, došli su tudjinci, koji nijesu imali ljubavi do svoga stada, koji su naš mili hrvatski jezik tjerali iz crkve. I te je utjehe bilo sve manje i manje, narod je stradao od svake nevolje, stupio bez božjega nauka, bez škole, bez ljubavi. Bilo im strašno, činilo se, da će posve propasti. Svuda bijaše tama, svuda nesreća, svuda je našem dragom hrvatskom narodu u Istri prietila propast i smrt.

U to najstrašnije doba izlazi iz male seoske kućice u Ježenju velik muž, ne po stasu, nego po duhu i srcu, izlazi slavni Juraj Dobrila. Kao angjeo s plamenim mačem dolazi on pred narod svoj i kliče: „Narode moj mili, diži se, dosta si spavao, diži se, zora napokon i Tebi sviće". Kao apostol dolazi med narod svoj, poučava ga, sokoli ga, da se digne za svoja prava, pomaže mu, lieči mu teške rane, koje su mu kroz vijekove zadali ovakvi neprijatelji.

Neprocjenjive su zasluge njegove za naš narod. Ovdje ću označiti samo nekoje.

Rodio se u siromašnoj seljačkoj kućici, a kad postade veliki gospodin, kad postade biskup, nije se uzoholio, nije se sramio svoga roda i jezika. Uvijek je mislio, kako bi svoj dragi hrvatski narod u Istri usrećio, kako bi učinio, da ovomu tužnomu našemu kmetu bude bolje. To je mislio, za to je radio sve do svoje smrti.

On je vrlo dobro znao, da našemu narodu ne će biti bolje, dokle ne bude imao više znanja, jer u znanju je bogtatstvo i moć, a neznalcu svaka rdja bije. S toga je svaku zgodu upotrebio, da širi znanje medju narod. Brzo je uvidio, da mu je sav trud uzalud, jer neznanje bijaše preveć veliko, a on nije mogao svakamo doći. S toga je počeo potpomagati mladiće, koji su išli u škole, da jednom postanu narodni svećenici, dobri učitelji narodu svomu. Mnogo je tisuće svoga novca potrošio, ali i to je bilo premalo, pak se zahvalio na biskupiji uz molbu, da se svi dohodci biskupije potroše za uzdržavanje mladića Hrvata, koji bi htjeli postati svećenici. Tolika je njegova ljubav bila prema svomu narodu, da je bio pripravan odreći se velike časti, a i dosta lijepe plaće. Za njega vrijede riječi velikoga našega pjesnika Mažuranića: „Dobar pastijer, jer što kaže inom i sam svojijem potvrdjuje činom".

Te velike i plemenite želje mu nijesu uslišali, pa mu nije preostajalo, nego da na svom mjestu ostane, da od svojih usta odkida i daje za odgoj mladeži.

Sve to mu bijaše premalo, htio je i na drugi način djelovati na prosvjetu naroda. S toga pisnše svoje krasne poslanice. Izdade svoj krasni molitvenik: Oče budi volja Tvoja". Koji se od nas nije iz te krasne knjižice Svevišnjemu molio u raznim zgodama, kojemu nije srce zadrhtalo, kad je svećenik s pred božjega oltara iz nje zapjevao. Komu se nijesu duboko u dušu usjekle one krasne pouke, što ih dobri otac, naš dragi Dobrila daje svojoj djeci, svomu hrvatskomu narodu u Istri.

Sve nam mogu neprijatelji oteti: čast, bogatstvo, sriću i život, ali jedno nam oteti ne može nitko na svijetu, a to su naše misli. Zato nam je Dobrila dao zlatnu knjižicu punu misli, jer je znao, da nam toga nitko uzeti ne može i ne će. Dakle, bude li naših misli, bit će i nas. Kad se naše misli probude, onda će nas čuti svijet, onda će se neprijatelji naši pokunjeno povući natrag srameći se, što su nam toliku krivicu činili. Ta lijepa knjižica je dakle naš učitelj, naš prijatelj i naš branitelj.

Znao je da je sve to malo, pa je živo nastojao, da se osnuje list, koji bi narod poučavao u svemu i svačemu; i to mu podje za rukom, radoljubi se složiše: zasnovaše „Našu Slogu". Što nam je Sloga bila, koliko smo iz nje naučili, to se ne može opisati. Onda je mnogo radio za „Društvo sv. Jerolima" u Zagrebu, a stotine i stotine knjižica toga društva razaslano je medju naš narod, da mu budu zabava i pouka, da mu pričaju o prošlosti, da ga tješe, da mu bude nadu u bolju budućnost. Eto, tako je taj dobri biskup radio za svoj narod.

(Konac sliedi.)

carevine. Tim bijaše prihvaćena i zadnja osnova ličuća se promjene izborne reforme.

* * *

Kako sam već pisao dne 15. jenara, zastupnik Spinčić je toga dana postavio interpelaciju *sa telefonski spoj Opatije i drugih mjesta istočne Istre sa Trstom i unutarnošću monarhije.* Nadalje je isti zastupnik postavio dne 22. jenara na ministra trgovine upit radi *izgradnje mula u Gracu na ušću Raše* u prilog onih u Vlakovu; a dne 24. jenara na ministra poljodjelstva *radi razdiobe zadružnih šuma Podgradskoga kotara i sjeka dva zadruge u Podgradu.*

Politički pregled.

U Puli, dne 20. febrara 1907.

Austro-Ugarska

Jučer je službeno oglašen razpis novih izbora za carevinsko vieće za dne 14. maja, a užih izbora za dne 23. maja. Samo za Galiciju i Dalmaciju bit će prema zakonu izbori razpisani na dva, evèntualno i tri dana.

U političkim krugovima u Beču proniela se je viest, da je austrijska vlada upravila kabinetu notu, u kojoj od ugarske vlade traži objašnjenju glede naumljenoga parlamentarnoga riešenja autonomnoga ugarskoga carinskoga tarifu. Kako madžarske novine javljaju, austrijski ministar predsjednik barun Beck nije upravio note, nego brzojavni upit glede ove stvari. Da li je na taj upit uzsliedio odgovor, još se nezna.

Službeni list bečke vlade donio je dne 19. o. m. carski patent, kojim su sazvani zemaljski sabori za Gornju Austriju, Štajersku i Trst za 25. o. m.

U hrvatskom saboru je na dnevnom redu razprava o proračunu za god. 1907.

Ban Pejačević stigao je 18. o. m. u Budimpeštu, gdje je viećao dulje vremena s hrvatskim ministrom Josipovićem i s biskupom Drohobeckijem. Odatle polazi ban u Beč, da izhodi tamo predsankciju za osnovu zakona o izbornoj reformi.

Crna Gora.

Dne 19. o. m. odputovalu je kneginja Milena u pratnji kneževića Danila i kneginjica u Rim, da se tamo oporavi od dugotrajne bolesti ili da se eventualno podvrgne operaciji ako ne bi bilo izgleda na podpuno ozdravljenja.

Srbija.

Nakon sjednice skupštine od dne 17. o. m. došlo je do sukoba izmedju častnika i više poslanika. Sukob je nastao ovako: Novinar i poslanik Marinković napisao je bio u „Pravdi" članak o „kolievci" u konaku. Radi toga članka pozvala su ga dva častnika na dvoboj, ali Marinković je izazov odbio, a danas je držao u skupštini govor proti častnicima. Nakon sjednice dočekala su ga tri častnika, te ga jedan udario korbačem po licu. Kad su drugi poslanici priskočili svom drugu u pomoć, povukoše sva tri častnika sablje i udariše na njih. Poslanik Georgijević je težko ranjen.

Taj postupak častnika proti narodnim zastupnikom odsudjuje se skoro obćenito u Biogradu. List „Mali žurnal" brani častnike te kaže, da je liepo, što su oni u uvriedi dvora nazrievali svoju vlastitu uvredu. Pojedine stranke viećale su u skupštini prigodom razprave o tom događaju.

Rusija.

Iz službenog se izvora javlja, da je do 15. o. m. izabrano 5178 birača drugog razreda, od kojih su 1382 monarhista, 881 umjerenih, 2429 ljevičara, 481 nacionalist, 384 divljaka i 241 birač, za koje se nezna, kojoj stranci pripadaju. — Organi ustavno-demokratske stranke „Strana" i „Rieč" konstatuju sa zadovoljstvom; da su „kadeti" pri izborima izvojštili znatnu pobjedu, te da se već u krilu te stranke razmišlja o predsjedničtvu drž. dume. — Petrogradska radnička kurija, koja je izabrala samo socijalne demokrate kao birače, hoće da kandidira za drž. dumu socijalistu Aleksinskog.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Koncerat za Družbu.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, priredjuje dne 9. marča tek. g. u dvorani „Narodnog Doma" veliki koncerat u korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Potanji program koncerta objavit ćemo na vrieme u našem listu, dok će odbor razaslati takodjer posebne pozive za taj koncerat.

Upozorujemo već sada rodoljube na taj dobrotvorni koncerat, da ga posjete mnogobrojno, ili tko bude zapriečen, da svoj doprinos dostavi odboru podružnice. Za dobru i plemenitu stvar, nadjimo se svi dobri i plemeniti!

Pomognimo pogorelce! Nadopunjujuć prinose za pogorelca Josipa Ljubića iz Vorihi na Barbanštini, sakupilo se u Marčani K 23, u Kernici K 7, u Vodnjanu K 26, u Svetvičentu K 23, u Sv. Matije u Ceru K 14.

Za pogorelce sela Brest ispod Učke priposlao je na našu upravu g. Grgur Marinac iz Gorice K 2. — Živili sljedeći i Bog plati!

Narodni darovi. Za družbu prispješe na našu upravu sliedeći darovi: Na predlog g. Andrije Bona, upravitelja župe u Puntì Križa sabralo se na piru Marije Bon sa Jurom Mikičić K 10. Svotu je poslao vlč. pop Ivo Šintić, župnik u Belom. Bog blagoslovi mladence a poživi darovatelje!

G. Ivan Šamanić, postolar u Dobrinju sakupio u veselom društvu K 6. — Živili darovatelji!

Za družbu sv. Cir. i Met. sakupilo se u Kašteliru K 25·50 i to ovako: po 1 K darovaše: Marko Kocijančić, Klement Murljačić, Mate Ventin, Mate Valentić, Andrija Legović, Ivan Bojakovič Bekar, Ivan Kovač, Maksimilijan Justinčić, Josip Riosa, Ante Brnobić Ohuić, Stjepan Kocijančić Tutar, Ivan Mendica, Mate Makovac; 50 h dao je Stjepan Ružić Ivanov. — Predao je Ante Kocijančić Žepov K 2·80, sabranih na predlog A Grdine iz Zrenja u Vlaku. — Na plesu sakupilo se K 3·10. — Pri prodaji noža u veselom društvu kod M. Kocijančića K 6·10. Novac je predan podružnici u Kašteliru. — Živili darovatelji!

Lošinjski kotar.

Iz Cresa. Dne 10. o. m. priredila je ovomjestna čitaonica, u slavu desetgodišnjice biskupovanja dr. Antuna Mahnića, predstavu sa pjevanjem. Odbor, koji se je skrbio za priredjivanje zabave, bojao se za uspjeh iste. Prvi je ovo naime put, što su creski Hrvati stupili na pozornicu. Žalosne su bile prilike u kojima je do sada živio creski kopač. Hrvatske riječi, osim u crkvi i medjusobnom snobračaju, nije bio naučan čuti. Škola i svi uredi su talijanski. Radi toga nije imao cresanin prilike, da nauči, osim svojevoljno, niti čitati hrvatski. Uza sve to odbor se je odvažio, da priredi zabavu. Uspjeh je zabave, preko svakog očekivanja, ispao krasno. Proslov, što ga je govorila g.djica Anica Bunićić u velike dojmio se je svih. U njem je istekla bol, što su ju istarski Hrvati očutjeli prigodom smrti biskupa Dobrile, koji je bio pravi otac istarske sirotinje. Ona je iza njegove smrti morala mnogo trpjeti, ali našlo se je uvijek muževa, koji su se poput Dobrile za nju žrtvovali. Izmedju drugih okitila je vila osobito grudi biskupa Mahnića ružom požrtvovnosti, koja je niknula na grobu biskupa Dobrile. Prvo desetleće njegova biskupovanja dokazuje, da je on u istinu muž požrtvovnosti i dika istarskih Hrvata. Pjevači iza toga skladno zapjevaše „Ljubimo Te naša diko". Ovu pjesmu koosto i druge: Lijepa naša", „Crnogorac Crnogorki", „Hej veselo", „Gdje je stanak moj" otpjevane su tako lijepo, da su svi prisutni bili zadovoljni. Predstava „Slikar na selu", preradjeno napram creskim prilikama, izazvalo je buru smijeha. Pop I. Mrakovčić opisao je život presvj. biskupa na vjerskom, prosvjetnom i socijalnom polju. Osobito dojmilo se publike, kad joj je spomenuti govornik rekao, da je biskup sam svojom rukom napisao članak u prvom broju „Pučkog Prijatelja" u kojem je spomenuo one znamenite riječi sv. pisma: „Žao mi je ovog naroda jer nema što jesti".

Predstavi je prisustvovalo, bez prećerivanja, oko 500 ljudi. Cijele obitelji morale su otići kući, jer nijesu mogle u dvorani dobiti mjesta. Ovo je najbolji znak, da je naša stvar u nekoliko zadnjih godina upravo orijaški pokročila. Samo hrabro napred vi mladići i djevojke, koji ste najviše doprinjeli vašim skladnim pjevanjem i predstavom, da je sve ovako lijepo uspjelo, pa će hrvatska misao naskoro slaviti u gradu Cresu sjajnu pobjedu.

Osobito su pažnju svratile na sebe one večeri djevojke, koje su pjevale, sa svojim finim crven-kupama i hrvatskom trobojnicom na grudima. Nadamo se, da će tim znakovima, kod druge predstave, biti okićene ne samo one djevojke, koje budu predstavljale, već i druge, koje zabavi prisustvovale budu, i tim vanjskim načinom pokazati našim zaslieplienim protivnicima koliko nas u Cresu imade.

Voloski kotar:

Namjestnik u Kastvu. U subotu 16. tek. oko 2 sata po podne došao je u Kastav u pratnji kotarskog upravitelja iz Voloskog i zastupnika Vjek. Spinčića Njegova jasnost gospodin c. kr. namjestnik Konrad knez Hohenlohe-Schillingsfürst. Pred gradom dočekali su g. namjestnika obć. načelnik sa obć. odborom, njekojimi zastupnici i župani u ime obćine sa činovničtvom, mjestno svećenstvo, ravnateljstvo c. kr. učiteljišta, pripravnice, delavske škole, pučke muške i ženske škole sa učiteljskim osobljem i školskom mladeži, te gradjanstvo Kastva.

Na pozdrav obć. načelnika odvratio je g. namjestnik, hvaleć na imenovanju počastnim gradjanom, da će uznastojati u svakom i narodnom pitanju obćine te časti zaslužnim izkazati se.

Pucanje mužara pozdravilo je dolazak visokog gosta a isto tako pri odlazku, dočim bio grad okićen zastavama.

U ime škol. mladeži pozdravila namjestnika učenica Buzdon, obučena u bielini sa narodnom vrpcom preko prsiju.

Rukovav se sa prisutnimi podao se je g. namjestnik najprije u obć. ured, gdje mu je obć. načelnik predao spomenicu raznih želja i potreba pučanstva kastavske obćine glede učiteljišta i Delavske škole u Kastvu, pučke škole u Trnovici i pomoćne u sv. Križu; vodo i cestogradnja po obćini, ustrojenja kot. suda u Kastvu, župnog i kapelanskih stanova u Kastvu, podpora za unapredjivanje gospodarstva i glede neraložnog povišenja potrošarine na meso u kastavskoj obćini.

G. namjestnik obećao je uznastojati da se tim željam i potrebam zadovolji.

Posjetio je zatim crkvu sv. Jelene, gdje ga je g. nadžupnik kao patrona liepo pozdravio i onda sve škole u Kastvu, gdje se je ispitivala školska mladež, zanimajuć se za napredak tih škola.

Iza treće pozdravljen otišao kočijom na Rieku, praćen po obć. načelniku i nadžupniku do medje, gdje su i Zamoćani pozdravili namjestnika zastavom i živioklici. G. namjestnik obećao je do par mjeseci opet doći u Kastav, gdje mu se liep vidik osobito dopada.

Obiteljska tragedija na Halubalješćini. U nedjelju 17. tek. dogodio se nečuveni čin u Kastavšćini, da je muž umorio svoju ženu, pak usmrtio sebe. Anton Širola-Hobić, star po prilici 45 godina, šumski radnik, domazet Patrijarkove kuće broj 13 u Brnasovoj, oženjen pred kojih 20 godina za jedinicu Mariju, u dobi od po prilici 40 godina, bio je poslovodjom trgovačke tvrdke u erarskih šumah Bosne, gdje je pred kojih 7 godina, u sporazumku šumskih čuvara, počinio šumski prekršaj, radi koga bio pod sudbenom istragom. Usljed toga pomutio se već onda i praćen iz Bosne kući skočio usriied zime obučen u mrzlu rijeku. Da se ugne istrazi, pošto je bila počinjena šumska šteta erару namirena, otišao je primiriv se na radnju u Ameriku, odkuda povratio se koncem 1905. kući. Početkom g. 1906. pozvao ga kot. sud na Voloskom k ročištu radi prekršaja u Bosni. Bojeć se kazne pobjegao po drugi put u Ameriku i sretno prošao granicu, ali na putu u Vidmu (Udine) opuzila ga talijanska policija, da je sav smućen i ne pri zdravoj pameti, pak oduzev mu novce i uru, odpratilo ga preko granice policajnoj oblasti na medju u Cormonsu, koja dala ga dne 12. jenara odpratiti obćini u Kastav, priposlav ujedno novac i uru na uručenje. Pošto prikazao se podpuno mirnim, bio je odpraćen kući i predan mu novac i ura.

Pozvat opet na sud, pristupio je, te pošto je šteta namirena bila, odustao je sud od dalnje istrage. Ali u njega zabio se strah i uviek je spominjao, da će ga objesiti, da će ga rezati i slična. Medjutim primirio se i radio u kući i na polju.

Bivši u Americi, javljeno mu bilo, da mu žena kod kuće nevjernom postala. Radi toga navaljivao većkrat na suprugu i svog tobožnjeg suparnika. I na zadnji dan pusta činio izgrede radi toga. Zadnjih dana pisao je, da se obćina zauzme za nj, da ga ne objese, da obć. zastupstvo učini molbu u to ime, na Njeg. Veličanstvo cesara itd. i u to ime pristupila i sama nesretna žena na obć. poglavarstvo. Rečeno njoj bilo, da bi s njime na liečenje u bolnicu, jer se uvidja da nije zdrave pameti. Ali kako je drugčije mirovao, nije rodbina htjela s njime u ludnicu. U kući stanovali muž i žena sami sa jednom djevojčicom od rodbine u službi. Roditelji pomrieše pred koju godinu, djece nisu imali. Nedjelju 17. tek. na 6 sati u jutro odpremila gospodarica djevojčicu sa mliekom na Rieku. Povrativ se iza desete kući našla je kuću zatvorenu. Na kucanje nitko se nije odazivao. Otišla k otcu u Brnčićevu i nadošli susjedi postavili ljestve do prozora vidiše u sobi mrtvoleżeću ženu. Prestrašiv se prijaviše žandarmeriji u sv. Mateju i ova nadošav na lice mjesta, dala otvoriti kuću. Našli ženu potrbuške leżeću obučenu bez cipela na podu sobe mrtvu a muža u veju konobe takodjer mrtva. Revolver (9 ‰) našao se u sobi. Muž je ponajprije u ženu pucao pak u sebe i ranjen pobjegao u konobu, zatukav se u veje, gdje je nesretno poginuo. Hitca se nije čulo, jer susjedi odsutni bili kod mise. Pokojnik ostavio pismo, tužeć se radi nesretnog šumskog prekršaja i tobožnje supružine nevjere. Sudbena komisija stigla je ponedjeljak po podne i sud obnašao je, da kod umorstva nije sudjelovala treća osoba, dočim su liečnici bili takodjer mnienja, da je umorstvo i samoubojstvo počinjeno u poremećenom stanju uma. Žena prostreljena je u srce i imala zajedno umrieti, dočim je njezin suprug u želudac i pod grlom u glavu.

Oko nesretne kuće, koja ostaje bez ukućana, sakupilo se mnogo naroda, koji znatiželjan čekao je cieli dan na sudbenu komisiju i k večeru sprovodio nesretnog muža i ženu do mrtvačnice groblja u sv. Mateju, gdje su obojica utorak zajedno pokopana.

Družtvo „Narodnjak" u Jušćima. Odlukom c. k. namjestničtva u Trstu 24./XII. 1906. broj 1797.-p. bijahu potvrdjena pravila družtva „Narodnjak" u Jušćima (obćina Kastav). S toga privremeni odbor odredjuje držanje prve javne

glavne skupštine dne 24. t. mj. u 2 sata poslie podne u čitaoničkoj prostoriji, na koju se pozivlje sve članove da stalno dodju na odredjeni sat. Dnevni red je sliedeći: 1. Izvještaj privremenog odbora. 2. Upisivanje članova. 3. Izbor družtvenog odbora (predsjednika, tajnika i blagajnika). 4. Odredjenje proračuna za god. 1907. 5. Odredjenje novina koje se ima naručiti. 6. Možebitni predlozi.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 17. t. mj. predavao je g. prof. Nikola Žic o „Znamenitim istarskim Hrvatima prošlih vjekova". Slušatelja je bilo oko 250. Slijedeće nedjelje dne 24. t. mj. predavat će g. prof. Fr. Frankola o „Narodima naročito slavenskim". Predavanje počinje u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnoga Doma".

Poreški kotar:

Tužno žrtvo protunarodnog svećenika. U našem listu potužili su se opetovno stanovnici našeg rodoljubnog Kaštelira na svoga župe-upravitelja, poznatog talijanskog svećenika Demarina, koji nastoji svimi silami, da potjera iz one župne crkve i posliednji trag narodnomu jeziku. Njihove pritužbe nisu ništa koristile ni u javnih listovih ni kod ordinarijata u Poreču, kamo su se oni siromašni kmetovi opetovno utekli. Župe-upravitelj nije se nimalo obazirno ni na javne ni na privatne pritužbe svojih vjernika već je bezobzirno pošao napred svojim putem uvadjajuć talinštinu i talijanštinu na mjesto pučkog hrvatskog jezika. U nedjelju dne 1. novembra zapjevao je župe-upravitelj proti svakom običaju latinski psalme, što je pobožno pučanstvo u crkvi do skrajnosti ogorčalo. Dvojica od vjernika i to 61 godišnji starac Ivan Ružić, tužan i ogorčen, kazao je u crkvi okolostojećim: ajdemo iz crkve, a 55 godišnji Placid Bejaković kazao je župe-upravitelju neka sam pjeva u crkvi, pa su ta dvojica i drugi Kaštelirci otišli iz crkve i tuj prosvjedovali proti bezobzirnom postupanju talijanskoga svećenika.

Na ona dvojica bijahu sudu prijavljena radi smetanja vjerskog čina te bijahu obojica na okružnom sudu u Rovinju strogo kažnjena. Ružiću odmjeriše sudci pedepsu od dva a Bejakoviću od tri čedna zatvora; ostali suoboženi bijahu riešeni obtužbe.

Mi odsudjujemo odlučno svaki i najmanji izgred u crkvi i svako najneznatnije smetanje vjerskih obreda, ali činimo ujedno odgovorne za takove izgrede ogorčenog pučanstva samo one, koji ga izazivlju i na nepromišljene korake sile. Eto dakle, vuku se u zatvor ljudi radi onih, koji bi je morali od zatvora čuvati. — Flappe, Flappe, nek ti Bog prosti!

Franina i Jurina.

Fr. Indovinaj zač je Marko Franić ovih dan bil zvan v Lošinj na komun?

Jur. Aha! Bit će čegod lipoga, nuko povij mi.

Fr. Zač da je po urdinu gospodina kurata dal proglasit po Čunskom, da će na 13. febrara bit na kapitanatu v Lošinju inkanat za uzidat crikvu v Čunskom.

Jur. Hahahaa! A če je to kakovo zlo delo?

Fr. Ni to nikakovo zlo delo, ali za sijori na komunu je fabrika crikve jako žuhka pilula, zač ju je guveran potvrdil proti njihovoj volji.

Jur. Ter jim, to ni ni parva ni zadnja pilula. Već su jih toliko morali trabukat i još će jih, ako Bog da.

Fr. I ja mislim.

Jur. Pa kako je finilo? Su i Marka obesili, ali je još živ?

Fr. Rekli su mu, da to ni lipo, pa su ga poslali doma.

Jur. Dunko to ni lipo, kada se trata za uzidat crikvu, ma varat na račun siromaha, to je za njih lipo.

Fr. Če ćeš, kada nas je puno slipih.

Jur. Bog daj, pogledali već jedanput.

Fr. Amen, Bože!

Razne primorske viesti.

Za predstojeće državne izbore. U nedjelju sastaše se u Trstu hrvatski i slovenski zastupnici na istarskom saboru te odbor političkog družtva za Hrvate i Slovence Istre radi predstojećih izbora za carevinsko vieće. Na tom sastanku prihvaćeno je više važnih predloga, osobito obzirom na priprave za te izbore.

Konštituiranje izbornog odbora za izborni kotar Volosko-Krk-Cres i Veli Lošinj. Četvrtak dne 14. o. m. sastali su se pouzdanici hrvatske stranke iz občina Volosko-Opatija, Kastav, Lovran, Veprinac i Mošćenice. Dogovorili su se o pripravah za predstojeće izbore za carevinsko vieće. Izabrali su izborni odbor sastojeći iz predstavnika svijuh občina sudbenog kotara Voloskog. Taj odbor se ima eventualno popuniti sa predstavnici občina sudbenih kotara Krčkog, Creskog i občine Lošinj Veli. Izabrao se je također izvršujući odbor sa sjelom u Voloskom, kojemu je predsjednik dr. Janežić, kano i cielom odboru.

Članovi odbora imadu zadaću, da ustroje sporazumno sa izvršujućim odborom občinske i možda mjestne odbore i da upriliče, ako i gdje treba, sastanke pouzdanika i javne sastanke.

Očekujemo od naših istomišljenika, da će se i za ostale izborne koture onako konštituirati, i to čim prije.

Spomenica Istarskog učiteljstva. Iz talijanskih listova Primorja doznajemo, da je istarsko učiteljstvo upravilo na zemaljski sabor posebnu spomenicu, u kojoj traži:

1. Da se ukine platežne razrede ili kategorije;

2. da budu učiteljice u svemu izjednačene sa učiteljima;

3. da bude doplatak za stanarinu uračunan u mirovinu;

4. kandidat učiteljstva ima uživati plaću ili godišnju odštetu od najmanje 1000 kruna dok položi ispit usposobljenja;

5. čim položi ispit usposobljenja valja da bude imenovan stalnim učiteljem uz godišnju plaću od 2200 kruna;

6. petgodišnjih doplataka valja da bude šest svaki od 200 kruna, počam od izpita zrelosti;

7. u ovom smislu imadu se urediti svi petgodišnji doplatci učiteljem u službi;

8. službeni doplatak ravnateljem škola jednorazrednica ima biti od 150 kruna, za dvo- ili trorazrednice od 300 kruna, a za višerazrednice od 500 kruna.

Ravnatelj škole, koji ima više od šest razreda, valja da bude oprošten od poučavanja ili mu se ima dati učitelja pomoćnika, koji će eventualno nadomještivati i bolestne učitelje ili nalazeće se na dopustu;

9. odšteta ili plaća za stanarinu u gradovih i lječilištih ima biti za ravna tolja godišnjih 800 kruna, za učitelje 700 kruna a za poučitelje 600 kruna; u trgovih i na selu valja da iznosi ta odšteta za ravnatelja 600 kruna, za učitelja 500 kruna a za poučitelja 400 kruna;

10. u slučaju, da je učitelj prisiljen uživati stan u naravi, valja da ima u istom potrebitu pitku vodu i da odgovara isti u svemu ministarskoj naredbi od dne 9. oktobra 1901., ako bi manjkala jedna soba ili sobica, imati će občina da doprinese za prvu tri desetine a za drugu dvie desetine čitavog zakonitog iznosa;

11. u slučaju, da je jedan učitelj premješten na drugu školu u kotaru, valja da dobije odštetu za putne troškove 60 kruna, a izvan kotara 120 kruna;

12. čim navrši učitelj 35 godina službe, valja da bude službeno umirovljen,

13. u pravednom razmjeru treba da budu povećane plaće učiteljem i učiteljicam gradjanskih škola.

Ovoj viesti metnusmo naslov „*Spomenica istarskog učiteljstva*", jer držimo, da su istu podpisali koli talijanski, toli hrvatski i slovenski učitelji Istre; nije li tomu tako, molimo naše prijatelje učitelje, da nas izvole obaviestiti zašto ju nisu podpisali".

Iz Trsta nam pišu, da je tamo preminuo dne 14. o. m. nakon kratke ali težke bolesti c. k. gradjevni nadsavjetnik kod pomorske vlade g. *Josip Vilfan*, odličan slovenski rodoljub i jedan od najvrstnijih strukovnjaka pomorsko gradjevne struke. Pokojnik boravio je dugi niz godina u drevnom Dubrovniku, gdje je ostavio u tamošnjem gradjanstvu najbolju uspomenu. Medju tršćanskimi Slaveni uživao je pokojnik općenitu ljubav i štovanje radi njegove prijaznosti i uzornog rodoljublja. Vječni pokoj čestitomu rodoljubu a njegovim milim želimo iskreno naše saučešće!

Sastanak hrvatskih i slovenskih odvjetnika Istre i Trsta. U nedjelju u jutro sastaše se u prostorijah „Slavjanske Čitaonice" u Trstu hrvatski i slovenski odvjetnici te odvjetnički kandidati iz Istre i Trsta, da se pogovore o jezikovnih odnošajih na sudovih u Istri i Trstu. Nakon podulje razprave, u kojoj se je svestrano pretreslo pitanje, stojeće na dnevnom redu, zaključeno bijaše jednoglasno, da se podnese na kompetentno mjesto spomenicu, u kojoj se imu iztaknuti sve nedostatke, koji postoje još uvjek glede porabe slovenskoga i hrvatskoga jezika kod tršćanskih i istarskih sudova, sa zahtjevom, da se jos obstojeće nedostatke čim prije odstrani, kako to traži zakon i pravo.

Iz Istre sudjelovali su kod tog sastanka odvjetnisi gg. dr. Černe iz Kopra, dr. Janežić i Poščić iz Voloskoga, dr. Kurelić i dr. D. Trinajstić iz Pazina, dr. Cukon i dr. Leginja iz Pule. Iz Trsta bijahu prisutni svi odvjetnici i odvjetnički perovodje, izim dva odvjetnika i jednog koncipijenta, koji su bili postom zapriečeni.

Plemeniti primjer. U hrvatskih novinah Dalmacije čitamo, da je rodoljubno zastupstvo Vrličke občine zaključilo pomaguti našu velezaslužnu „družbu sv. Cirila i Metoda" svakogodišnjim prinosom od 100 kruna. Evala toli rodoljubnoj upravi one narodne občine, koju bi imale u tom plemenitom činu slediti sve imućnije občine sviju hrvatskih zemalja. Doista ne može biti danas nijednog prečijeg i plemenitijeg milodara „Družbi", koja treba toli silno hrvatske pomoći.

Pastirski list tršćansko-koparskoga biskupa. Primili smo pastirski list, što no ga je izdao za predstojeću korizmu Franjo Saver, biskup tršćansko-koparski, c. i k. tajni savjetnik, dr. sv. bogoslovja i t. d.

U pastirskom listu govori preuzvišeni nadpastir o *potrebi duhovnog uzgoja*, osobito o dobrom uzgoju djece, što je svakako najvažnija i najsvetija dužnost roditelja. Taj uzgoj ne smije se ograničiti samo na tjelesni razvitak, već valja u prvom redu paziti na odgoj duše, koja je najglavniji dio čovjeka. Prvi uzgojitelji jesu sami roditelji, koji imaju svoju djecu uzgajati na temelju vjersko-čudorednih načela. „*Osobito gruša majka*, kaže pastirski list, *djetetu prvi uzgoj. Iz njezinih ustiju sluša i prima dijete najradje prve rieči u „milom materinskom jeziku"; i čudnovato, ništa ne sluša dijete radje u materinskom jezika nego rieči, koje ga uče poznavati roditelje, otca nebeskoga i majku nebesku*"*).

Poslanica preporuča vjernikom, da se uzprotive nastojanju nazovi-liberalaca, koji idu za preinakom braka, koji je temelj sretnomu obiteljskomu životu. I u carevinskom vieću imade zastupnika, koji zagovaraju tu preinaku i radi toga savjetuje pastirski list vjernikom, da zahtjevaju od onih, koji hoće da budu njihovim zastupnicima, da im dadu jasno očitovanje o toj važnoj stvari obitelji i kršćanskog uzgoja. Poslanica govori nadalje proti takozvanoj „slobodnoj školi" i proti „protuvjerskim družtvima", u kojima se kvari osobito mladež duševno i tjelesno.

Na koncu pastirskog lista nalazi se običan „postni red" za korizmu i za godinu 1907.

Pripomoć biednomu pučanstvu. Veleč. g. A. J. Budin, župeupravitelj u Sočergi, pozivlje putem slovenskih listova milosrdne vjernike, da bi njegovim siromašnim vjernikom bilo kakvim milodarom priskočili na pomoć. Porezna občina Sočerga u mjestnoj občini Buzet, broji 16 sela sa blizu 1000 stanovnika. Narod je u toj občini tako siromašan, da nema izmedju 134 kuće ni jednoga gospodara, koji bi mogao preživiti od vlastitog prihoda. Mnogi od njih traže zaslužbe u Trstu, drugi prosjače a ostali trpe kod kuće i čekaju strpljivo preranu smrt. U 57 kuća nema niti jedne valjane postelje ni ostalog pokućtva. Narod je bez škole, te su vrlo rijedki, koji znadu čitati ili pisati. Imade tamo preko 200 djece bez svake školske obuke, jer nema takova prostora, u kojem bi mogao svećenik bar jedan dio djece podučavati. Župni stan je u tako lošem stanju, da je pogibeljno u njem stanovati. Ni u crkvi nije bolje. Pred tri godine zabranila je politička oblast služiti u crkvi sv. misu, ali se nije pobrinula, da se popravi ili sagradi crkvu. Prošle godine porušila se je ta crkva, pa je stanovničtvo, pouzdajuć se u providnost božju i u milosrdje dobrih ljudi, stalo graditi novu crkvu posvećenu presvj. srcu Isusovu. Crkva je dogradjena ali nije dovršena, jer nema ni poda ni oltara, već samo priprosti stol, razpelo i dvije svijeće. Za strašne oluje dne 27. jenara o. g. odnesao je vjetar skoro polovicu crkvenog krova i polupao sve prozore. Osim te nesreće ima ono biedno stanovničtvo da podmiri dug od 17.000 kruna. Cesarska vlada dozvolila je narodu da sakuplja milodare te je tečujem jedne godine sakupio u Istri jedva 465 kruna, a da se pokrije bar dobar dio tog duga, utiče se onaj dobri naš puk na sva plemenita bratska srca vrućom molbom, da bi mu priskočio na pomoć milodari, koje neka se šalje spomenutomu dušobrižniku, koji će svakog prvog petka misiti za sve dobrotvorce.

Milodar jednog zagrebčana za talijansko družtvo „Lega Nazionale". U tršćanskom „Židovčiću" čitamo, da je prisposlno svoj milodar za talijansko družtvo „Lega Nazionale" neki Prister iz Zagreba. Poznato nam je da stanuje u Zugrebu neki bogataš žid Prister, koji se nije valjda tamo obogatio talijanskim, već hrvatskim novcem, pa je žalostno da tim novcem podupire družtvo, kojemu je jedina svrha, da raznarodi jedan dio onog naroda, medju kojim i on živi i gdje se je valjda obogatio.

*) To je nepobitna istina, koja vriedi i za prvi vjerski uzgoj u školi, pa nam je nepojmljivo, kako mogu nekoji nadpastiri sliiti naše svećenike, da poduju taj prvi uzgoj u talijanskim školama hrvatskoj djeci u talijansko u jeziku. Op. ured.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·50, bolja K 12·—
bijele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Veliko čudo!

Namjesto 18 K
samo 7 K

Krasna Remontoir-Gloria srebrni sat sa 3 jaka poklopca i pruživim poklopcem, bogato gravirana, iduća točno, 3 godine jamstva, uz pouzeće samo 7 kruna.

Tvornica satova **J. König**
Beč, VII., Westbahnstrasse 36.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, rane, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, tuchlaan, nunokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, all ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem pošve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje e...oje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 48/A.
Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu!

▪ Marko Zović, ▪

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Pokušajte i preporučite proizvode Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu
OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA
„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

POSLOVOĐA: FRANJO KRUŽIĆ.
Pisma i brzojavke šalje se na adresu:
„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misno odjeće, pluvinle, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.
uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Električna
žepna svjetiljka

uviek spremna za porabu.
Jedan lagani pritisak sa prstom i zasvjetli jasno električno svjetlo.
Podpunoma bez pogibelji.
Nosi se u žepu lahko i ugodno te se može upotrebljavati više godina.
Baterija kad se iztroši zamieni se novom.

Ciena sasvim upodpunjena K 3·—.
Sa lećom povećajućom „ 4·—.
Nadoknadna baterija po komadu . . . . . „ 1·—.

Razašilje se uz pouzeće.

J. König, elektrotehničar.
Beč, VII., Westbahnstrasse Nr. 36.
Preprodavači znatan popust!

Odlikovana
J. KOPAČ
svjećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%
čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Cedulјice

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA
Laginja i drug. — PULA
Via Giulia, 1.

Jeftino i brzo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Broj 546/07.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka občinskog odbora iz sjednice od 31. januara 1907. razpisuje se ovime ponovno natječaj na dva (2) mjesta občinskih redara za poreznu občinu Opatiju sa mjesečnom plaćom od kruna 100 i odgovarajućim godišnjim paušalom za uniformu od kruna 140.

Natjecatelji imaju biti austrijski državljani, ne smiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački te po mogućnosti i talijanski jezik i napokon obvezati se, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ih občina prije ne odpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 25. februara 1907.

Glavarstvo občine
VOLOSKO, dne 1. februara 1907.
Načelnik:
Dr. Stanger.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 28. februara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož-

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 28. decembra 1906.

Gosp. predsjednik otvori sjednicu u 10½ sati pr. podne. Prisutno je 21 gg. obć. zastupnika i 2 sa savjetujućim glasom. Na predlog g. F. Dukića prihvaćena je prešnost, da se pozove g. A. Marčelja, da li će prisustvovati obć. sjednicama ili će mu se u budućoj sjednici imenovati zamjenika. Odobrava se zapisnik posliednje sjednice, te se imenuje gg. *F. Frlan* i *B. Pavlinić*, da pročitaju i supodpišu današnji zapisnik.

Čitana su sliedeća priobćenja: Zadovoljstvom uzima se do znanja dolazak djaka c. kr. hrv. muške učiteljske škole u Kastav, koje je djake amo dopratio g. prof. Jakac, a dočekao ih je g. F. Franković i g. obć. glavar. Žali se nad preranom smrću Monsignor Vinka Zamlića župnika u Voloskom, našeg domorodca i počastnog građjanina, uzimajuć do znanja, da je sprovodu prisustvovao g. obć. glavar sa više gg. obć. zastupnika i činovnika, odobrava se ujedno izdatak od K 50·— bratovštini hrv. ljudi u mjesto vjenca na lies pokojnika. Dne 1. decembra t. g. otvorio se je prvi tečaj c. k. hrv. muške učiteljske škole u Kastvu. Svečanoj sv. misi prisustvovao je g. obć. glavar, g. *F. Dukić* i obć. činovnici. Obć. zastupstvo veseljem pozdravlja taj čin i želi učiteljstvu i djacima najbolji uspjeh.

Stan g. ravnatelja c. k. učiteljišta popravljen je i u smislu predloga obć. odbora bit će bojadisan za cienu K 135·—. Prihvaća se predlog odbora, da se sbirka ruda, svojedobno darovana ovoj občini po domorodcu Jurčić-Komodančiću, predade c. k. učiteljištu na uporabu dok bude isto u Kastvu.

Nakon prihvaćene prešnosti obć. odbora, da se naime gg. Njegova Jasnost Konrad knez Hohenlohe-Schüllingsfürst c. kr. namjestnik, prof. Fran Matejčić c. kr. zem. škol. nadzornik u Trstu, prof. Fran. Franković ravnatelj c. kr. muške učiteljske škole u Kastvu i Dr. Alfred pl. Manussi de Montesole ravnatelj c. kr. drž. redarstva i vladin savjetnik imenuju počastnim građjanima Kastav—grada, da im se time občina barem u nekoliko oduži i zahvalnom izkaže na javnom djelovanju u korist ove občine. Na predlog g. Sinčića obavještena su o tom rečena gospoda brzojavno. Prihvaća se predlog obć. odbora da obć. uprava stupi u dogovor sa crkvenom glede ustupa tnala na kojem se nalazi zvonik crkve sv. Jelene, da bi se istog za tim popravilo, pošto je trošan. Dozvoljava se Babuder Mariji iz Bregi, da prodade dvie zem. čestice bez prenosa tereta uknjiženog na korist ove občine. Uzima se do znanja, da se je djačkom družtvu u Pazinu poslalo K 667·— na izplatu obećane podpore od K 2000·— za građju djačkog doma. Uvažuje se molbu občinara Kantride, da se na prikladnim mjestima postavi table sa napisi protiv prebrze vožnje kočija, biciklista i automobila. Te će table glasiti: *Naglo vositi zabranjeno je pod prietnjom globe do 20 kruna. — Automobilom ima se brzinom koraka voziti pod globom od 100 kruna*". Takve će se table postaviti osim na Kantridi još kod Rude, u Diračju, Rubešima i na Križišću ispod Kastva. Proračuni občine Kastav i pridruženih za g. 1907. prosliedjeni su zem. odboru na odobrenje. Prihvaća se pritužba občinara iz Matulje protiv Šepić Josipa radi držanja vozova uz njegovu kuću na javnoj cesti, te se zaključuje, da se istomu naloži, da može tu držati vozove ali u udaljenosti za jedan metar od ceste, u protivnom slučaju, da mu se tu u obće zabrani držati vozove i materijal. Munić Mariji iz Jurčići izdalo se je odlučenih 7 hrasta a i granje istih bilo joj je prodano za K 4·80. Glede Jurčić ud. I. da se izpita, da li ista uživa mjesečnu podporu od zavoda za osiguranje proti nezgodama, i u jestnom slučaju, da joj se uzkrati obć. podpora. Na prijavu nadziratelja građnje škol. sgrade u Hostima glede nekojih manjkavosti počinjenih po zidarskom graditelju i komisionalno ustanovljenih na licu mjesta, zaključuje se, da podzetnik Čiković odstrani sve izkazane mu manjkavosti i ako bi pri tom oštetio stolarsku radnju, da to mora popraviti o svom trošku. Uzima se do znanja proračun delavske škole, koji iznaša u razhodu K 6120. a u prihodu K 5880·—. Prihod se sastoji od državne, zemaljske, trgovačko-obrtničke komore i občinske podpore. Za pokriće manjka od K 240·— umolit će se tri prvoimenovana faktora, da bi svoj doprinos povisili. Dogradnja drugog razreda del. škole skoro je gotova, te je već razpisan natječaj za mjesto druge učiteljske sile.

Prošlih dana primilo se je K 3498·70 doznačenih ovoj ubožkoj zakladi iz ostavine pok. Mazek Jakova, bivšeg kapelana u Brgudu. Buduć je ubožka zaklada pukim slučajem došla do ove liepe svote, zaključuje se, da se pokojniku postavi nadgrobni spomenik kao vidljivi znak zahvalnosti uz potrošak do K 200·—. Nedavno bio je u Voloskom predsjednik prizivnog sudišta u Trstu, te je medju inim razvidio gdje bi se imala graditi nova sudbena zgrada. Obzirom što se čuje, da njekoji nastoje, da bi se ista gradila bliže k Opatiji, obć. zastupstvo zaključuje, da se umoli isto predsjedničtvo, da se nebi suda odalečivalo od Kastavštine, osim ako se kani u skoroj budućnosti ustrojiti novi sudbeni kotar sa sielom u Kastvu. Ujedno nek se požuri pitanje o ustrojenju suda u Kastvu. — Prihvaća se odborov predlog, da se malodobne Vlah uz dosadanju obć. podporu ostavi do konca 1907. u Budjejovicama. Milić Franjica želi prodati tri parcele u Jurčićima, pa moli za bezteretno izlučenje istih, nu na predlog odbora upućuje se istu, da donese procjenu nekretnina, koje kani prodati kao i onih koje ostaju u podlogu. Dukić Andru i Mohorovičić Franu produljuje se rok izvoza drva iz šume Lisine do konca junija 1907. budući ih nisu mogli izvoziti do 31. XII. 1906. radi zapalog sniega. Župan Studene dao je posjeći tri cera kod crkvice sv. Nikole, koje je za tim prodao putem dražbe za K 88·— i utržak upotriebio za građnju nove kapelice, sve bez znanja obć. glavarstva, te se zaključuje, da se istog pozove da predloži zapisnik dražbe i račun o potrošku, da se to provede u prihodu i razhodu dnevnika. Prihvaća se odreku Host Antona Ivošić iz Hosti na časti člana konkurencijonalno-građjevnog odbora kapetanije sv. Križ u Srdočevoj. Na predlog g. R. Jurinčića imenuje se kao člana u taj odbor gosp. Rubeša Frana nadučitelja u Zametu. Na molbu občinara iz Hosti, da ih se naime ne zove k izboru mjesta za grobije kapelanije u Srdočima, da se ih ne obtereti nikakvim troškom radi gradnje tog groblja i da ih se ne sili da podpadu pod kapelaniju Sv. Križa, odlučuje se, da će se o pokriću troška za to grobije odlučiti kad bude isto sagradjeno, što u ostalom pada na teret ciele občine, a kamo će Hosti spasti o tom će odlučit c. kr. političke oblasti i bisk. ordinarijat. Više občinara iz Srdoči pristupilo je u obć. ured moleć, da se čim prije ureče dan za izbor mjesta za groblje u Srdočim i pozove sve kućne gospodare kapelanije sv. Križa, na što obć. zastupstvo zaključuje, da se taj izvidi obavi u budućoj korizmi. — Ne uvažuje se molbe R. J. krčmara radi oprosta globe od K 5·—. Prema predlogu obć. odbora predplaćuje se svaku pučku učionu ovog škol. okružja na dva primjerka a školske knjižice na jedan primjerak „Mladog Istrana" za god. 1907. Prima se do znanja primitak doprinosa kot. cestnog odbora od K 880·— za popravak obć. cesta u god. 1906. Na pritužbe da ima širom občine mnogo pasa bez pasjih medalja zaključuje se, da se globi vlastnike pasa, koji do ustanovljenog doba ne uzmu medalja sa K 5·—, a obć. redari imaju prijaviti nemarne vlastnike pasa. Uzima se do znanja nabava pisaćeg stroja Undervood sa stalkom za K 650·—. Dozvoljuje se občinarom iz Skalnice da mogu uzeti kup gorivog drva, ali iz uzurpa. Zaključuje se, da se kod c. kr. škol-

t. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, ul. kat).

tarifni razred potrošarine; kad bi
a mjesta, kojih pojedina nemaju niti
niti škole; kad bi takova mjesta, u
većini obitavaju jednostavni poljo-
i radnici — plaćala potrošarinu po
tarifu nego li n. pr. tamo blizu se
će lječilište Opatija-Volosko, koje je
mo u treći tarifni razred.
Takova nesmisla neće za stalno zakon.
to zakon nit po slovu nit po smislu
da mjestna občina Kastav, koja sa-
iz 32 mjesta, kojih svako daleko iz-
.0.000 stanovnika broji, i koja su
osim mjesta Kastav, ladanjske občine,
. kod svih izboru kao ladanjske ob-
zabiru, bude uvrštena u drugi tarifni
potrošarine; i pošto organi finan-
straže i tu sa strane c. k. finan-
h oblasti zakrivljenu stvar posve ne-
dano, govoreć okolo da je poskup-
mesa občina prduzrokovala, proti
koj upravi upotrebljavaju, dozvolja-
si podpisani u interesu občinstva,
to siromašnih i bolnih ljudi koji
u komadić mesa, postaviti na nje-
preuzvišenost gospodina ministra fi-
a sliedeći upit:
Je li Vaša preuzvišenost sklona na-
eda c. k. financijalna direkcija u
odnosno c. k. financijalno nadzor-
u Puli digne kao neopravdanu i
nitu objavu c. k. fin. nadzorničtva
od 26. oktobra 1906. br. 15804,
se potrošarine u mjestnoj občini
ako treba i u drugih občinah?
će, 28. jenara 1907.

(Sliede podpisi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 26. febrara 1907.

Austro-Ugarska

iečke novine šire glas o tom, da će
nekoje promjene u sadašnjem mi-
tvu.

njegovoga rada, koji je on pred
et i pet godina prekinuo. Uvjeren
u ćete rado ovamo dolaziti, slušati,
toga naučiti. Kud nas sve obasja
osvjete, onda ćemo biti pravi ljudi,
je nam sinuti bolji dani. Nitko od
će biti Dobrila, ali svaki može po-
ali Dobrilić. Kad se svi ti mali Do-
ože, postat će veliki Dobrila. Onda
svaki štovati, onda će se za nas
po svijetu čuti, onda će nepravde
prestati, naš će narod dobiti ono,
po pravu i pravici ide. Onda će
štovati i najzadnjega siromašnoga
onda ne će odlučivati bogatstvo i
ski kaput, već poštenje, rad i spo-
čovjeka. A ti veliki biskupe, koji
si nas toliko ljubio, koji si svaku siro-
tinjsku suzu otirao, koji si cijeli svoj život
samo za svoj mili, ali tužni hrvatski na-
rod u Istri radio, koji si sve svoje za njega
dao, nemoj nas nikad ostaviti, budi s
nama, živi s nama, diži duše naše u vedre
nebeske vedrine, vodi nas iz ove današnje
nevolje, vodi nas k boljoj budućnosti, mi
smo evo s Tobom, mi smo Tvoji!

okužiti i svoj dragocjeni život izgubiti. Za njega možemo sa sv. pismom reći: „Dobar pastir daje život svoj za ovce svoje".

Nije Dobrila samo neprestano razmišljao, molio i radio za sreću, nego ga je znao i odvažno braniti, kad je trebalo. Kadgod bi se tko rugao Hrvatima i hrvatskom jeziku, onda je znao govoriti: „Zagrebu imamo mi Hrvati svoje sveučilište, na kojem se sve znanosti hrvatski predavaju". Izabrali su ga narodnim kratkoga vremena ne mogu još i drugih njegovih riječi da navedem.

Na sve ovo moram još postaviti krunu pa reći: Dobrila je sam onako živio, kako je druge učio. Uvijek se je vježbao, kako bi njegov život bio što savršeniji, radio je tako, kao da su svi zidovi njegova stana od stakla, da svaki može vidjeti što radi. Dapače živio je tako, kao da mu je i tijelo od stakla, da svaki može vidjeti, što se unutri zbiva. Nastojao je, da mu za nje-

GRADSKA BIBLIOTEKA
RIJEKA

Jeftino česko
PERJE
za krevete
5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·
bijele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·
kao snieg bijele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 25
pošta PILSEN, Češka.

Veliko čudo!
Namjesto 18 K

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86067.
godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem pošve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Me
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Svoj
K SVOMU!
Marl
krojački
upravo prispjelo
i ljeto iz tvornic
po najnovijem kr
uzima radnje za vé
vazda ne skladišt
Imade na prodaju
postolare i slične
Sastavni dielovi
8 godina. — Cie

Po c. i kr. namjestničt
OVLAŠTENA AGENCIJA ZA P
„ILYRIA" na Kantri
Udaljeno od Riečkog kolodvo
PRODAJA PUTNIH KARAT
za AMERIKU, AFRIKU, AZIJ
AUSTRALIJU I KANADU.

Prep
rešin
iz prijesnoga p
jamčim s K 20
vošteni svitci i

ISTARSKA P
Prima zadrugare, koji
po k
Prima novac na štedn
čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez prednaznog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.
Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

izradjuje
NARODNA TISKARA
Laginja i drug. — PULA
Via Giulia, 1.
Jeftino i brzo.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

skih oblasti požuri pitanje o ustanovljenju pučke škole u Trnovici odnosno u Kukuljanima. Predsjedničtvo potrošarinskog družtva sudb. kotara Volosko pozvano je sa strane obć. uprave, da u smislu zakupne pogodbe sa vis. erarom, uplaćuje i ovoj občini za 3 god. 1907. mjesečne obroke za potrošarinu vina i mesa kao i u prošloj godini, budući je isti postotak.

Na račun predvidjene posude od K 35000. za gradnju škola u Brešcih, Pehljinu i Kastvu dignulo se je do sad kod g. F. Jelušića svotu od K 10267·62 te se zaključuje, da se istomu povrati K 267.62 koncem ove godine a g. E. Jelušić, da se povrati preostatak glavnice od K 8000·—, spp. i da se umoli zem. odbor, da privoli na brisanje iz pasivnih zaostataka Rubr. XV. 2. svote od K 11000·—, u koliko se je umanjio pasiv občine odplatom duga za obć. sajmište. Nadalje da se digne na račun predvidjene posude kod iste gospode zajam od K 8000·—, za pokriće troškova radnja koje su u tečaju, uz 5·5% interesa, a preostatak da se digne u budućoj godini prema potrebi kod posujilnice u Volosko. Prilikom izgradnje pločnika oko šterna na gornjoj Lokvini u Kastvu dalo se je postaviti u grla istih napise i to na istočnoj „Začetak šterne odlučen 1. oktobra 1647. — Dovršena početkom 19. vijeka pod načelnikom Ivanom Batišta Tomičić". A na zapadnoj „Kapitana Frana Morelli pod sudcem Kinkelom „svi smo ga" ovdje v lokvu 1666". Odobrava se te napise i potrošak od 34 kruna.

Nalogom c. kr. kot. poglavarstva odpremljena je u Pastcurov zavod u Beču Milka Jardas, jer je ugrižena od biesnog psa. Njezina majka zamolila je kod občine privremenu posudu za putne, obskrbne i plaćeničke troškove, koji iznašaju K 80·—, te se odobrava tu posudu. Troškovi za prije odpremljenu trojicu uz Dukić Josipa iznašaju K 94·62, te se zaključuje, da taj izdatak občini povrate njihovi roditelji, a ako im to nije moguće da se obrate molbom za oprost.

Iza pročitanih molba i razprave o imenovanju privr. podvornika na c. kr. mužkoj učiteljskoj školi, obć. zastupstvo imenuje takvim Brozović Ivana obć. redara-ovrhovoditelja sa mjesečnom plaćom od K 50, a službu ima nastupiti 1. siečnja 1907. Obzirom na to imenovanje zaključuje se ujedno, da razpiše natječaj za obć. redara — ovrhovoditelja uz plaću i paušal, koju je dosad uživao Brozović. Učiteljska škola bila je umo nenadano prenešena, te je bivši čitaonički podvornik preuzeo podvorničku službu te škole od 28. XI. a 31. XII. ima ju izručiti, te mu se odredjuje za to doba službovanja a iz početka radi gradnja tegotnija K 80·—.

Ovlašćuje se poduzetnika gradnje zida uz škol, zgradu u Brežcima, da istog pomakne nešto dalje od škole uz navišak potroška od K 40·—. U žensko pučkoj učioni u Kastvu, da se pregleda stare klupe, te ako su trošne, da ih se prema potrebi zamjeni novima. Za popravak vodom oštećene ceste Ploče—Peščina doznačuje se K 12·60. Novu škol. zgradu u Brežcima osiguralo se je kod „Slavije" za pet godina izplativ K 23·31. Zaključuje se, da se pozove poduzetnika gradnje šterne u Skalnici, da ostrani njeke manjkavosti na istoj označene po c. kr. kot. poglavarstvu. Imenuje se nadziratelje pri gradnjama obć. šterna i to u Jelovičanima: Jelovića Ivana br. 94, u Pilepićima: Pilepić Mata br. 34 i u Škurinji: Turak Frana iz Blažići 59. Prema izvješćaju obć. geometra ima se temelj šterne u Škurinji izkopati nešto dublje i postaviti naslagu kamenja a tek onda beton i škrile. Biti će dakle više radnje u kopanju i podzidavanju pa se zaključuje, da se dotična viseradnja predhodno razvidi i ustanovi po gg. Turak Franu, Dukić Ljudevitu, zastupniku i županu iz Hosti te obć. geometru. Odobrava se nalog izdan Županu iz Zameta, da popravi njekoje ceste u zametu na račun podpora doznačenih za god. 1907. Za popravak puta od križa kod Miholići prema Voloskom izdalo se je do sad K 100·—, a ostalo da se izplati prema predloženom izkazu nadnica. Na upit ravnateljstva pučke škole u Brežcima glede gradnje žida kod one škole odlučuje se, da radnju izvide gg. Matelić Frane i župan Puževe, te da se istom prosliedi tek iza razvida. Stolarska radnja u c. k. učiteljištu obavljena i nek se istu prema prikazanim računima izplati sa ukupnih K 503·18. Popravak puta od Trampi do Balurde u Zametu isplaćen je sa K 314·20, a za popravak ceste „Diračje-Kantrida povisuje se obć. podpora na K 400·—. Marčelja Josip iz Marčelji 15 traži da mu se izplati viseradnja učinjena pri popravku puta Vlahovbreg-Jušići, koju je izveo nalogom župana, te se zaključuje, da mu se navišak od K 191·12 izplati, nu ima mu se to obračunati u štivre i interese, a ujedno da se s njime uredi i njegova tražbina, ako je likvidna, o gradnji šterne u selu Marčelji. Za popravak ceste Ružići-Spadačina u Pužima izplatilo se je K. 300·—, a za cestu sv. Lucija—Čikovići—Turan preostatak od K 86·—, Občinari sela Petrći popravili su put Petrci-Stupari te im se je izplatilo K 100·—, ako je isti u redu popravljen nek im se i ostalo izplati, ali uz nadnicu od K 2·60. Odobrava se izdatak od K 521·49 za nastavak gradnje ceste sv. Križ—Hosti na račun državne podpore od K 1000·—, a i daljnja radnja, da se istom podporom izplati. Put od Jušićevog mosta do kbr. 75 u Jurdanima izgradjen je dobro i solidno te nek se poduzetniku izplati K 300·—.

Molbe Stanić Katarine, Lipić Ljudevita i Brmalj Mata preporuča se c. kr. kot. poglavarstvu radi izdanja obrtnih listova za prodaju žestokih pića na malo.

Ne uvažuje se molbe M. K. za primitak u svezu ove občine.

Odobravaju se provedene javne dražbe: za razciepanje 46 prost. m. gorivog drva za ogriev obć. ureda, pučkih škola i del. škole uz dostatbenu cienu od K 1·10 po prost. metru i dražbe za odanje u. zakup utjerivanja obć. pristojbe na pivo uz izključnu cienu od K 2000·—, i na žestoka pića u prodaji na malo i veliko u god. 1907 od K 400·—, postav zakupnikom gosp. Ivan Vlah kao predsjednik u ime potrošarinskog družtva sudb. kotara Volosko za cienu od K 2001·—, odnosno K 401·—.

Uzima se do znanja, dne 27. XII. 1906. obavljeni pregled obć. blagajne sa prihodom K 135.677·71 i razhodom K 132.150·72 dakle sa viškom od K 3526·99 u gotovom novcu.

Na molbe za prodaju obć. zemljišta zaključuje se, da se prodade kućno tnalo: Stefan Mariji u Blažićima za K 73·—, Dubrović Josipu u Pobrima za K 20·72, Lučić Josipu u Jurčićima za K 38·60, Sušanj Francika u Hostima tnalo uz kuću za K 3·20, Sinčić A. i E. štivru u Matuljima za K 27·40; Varljen Franu iz Puži ne prodaje se štivre likvidirane za nećaka, već se ga pozivlje da izplati glavnicu i trogodišnje kamate.

Na brojne molbe za podieljenje podpora, obć. zastupstvo zaključuje, da se podieli *sa sada*: dvojici po K 1·—, jednomu K 2·—, isto K 4·—, isto K 6·—, isto K 20·—; dvojici po K 3·—, isto po K 8·—, isto po K 10·—; sedmorici po K 5·—; produljuje se *mjesečno* podpore za godinu 1907: Dubrović ud. T. za stanarinu K 8·—; Kuzmić A. za mld. Saršon K 11·—; Cerovac ud. F. sa K 10·—; Črnić J. sa K 10·—; Mavričić M. za šurjaka K 10·—; Poščić F. sa K 8·—; Lenac F. sa K 4·—; Rubeša F. sa K 14·—; Spinčić A. za Stavić M. K 14·—; Mandić J. za sestru K 6·—; Rubeša J. sa K 3·— i Turak A. do konca škol. godine 1906/7. sa K 10·—. Pilepić A. Tić za nabavu potrebnog zimskog odiela. U. J. nagrada za nadziranje ovogodišnjeg štrpanja K 20·—, nagrada za poslovnu godinu 1906. obć. tajniku K 80·—, likvidatoru i blagajniku po K 60·—, J. V. obć. kancelisti vozarinu za 11 dnevnica po K 2·90. — Družbi sv. C. i M. za Istru na počast g. prof. V. Spinčića K 300·—, Hrv. pripomoćnom djačkom družtvu u Beču K 20.—; Vlah V. u ime pristojbe za polaganje strogih pravničkih izpita K 100·—. Za popravak obć. puteva u selu Grgurini u Trinajstićevoj K 80·—, od Srokovog kala do Kraljevca u Brnčićevoj K 250·—, od Brežaca na Zalnike i Zvoneću K 99·75 i od Popovići na Trinajstići K 99·— polag predloženog izkaza.

Pri zaključku sjednice g. predsjednik zaželi sl. obć. zastupstvu sretan svršetak ove i dobar početak nove godine, koje mu uzvraća na čestitci. Izcrpiv dnevni red diže sjednicu u 5½ sata po podne.

Natjecatelji imaju biti austrijski državljani, ne smiju biti stari preko 40 godina, moraju poznavati u govoru i pismu hrvatski ili slovenski a u govoru i njemački te po mogućnosti i talijanski jezik i napokon obvezati se, da će služiti najmanje jednu godinu dana, ako ih občina prije ne odpusti iz službe uz odkaz od 14 dana.

Molbenice se imaju podnesti na podpisano najkašnje do 25. februara 1907.

Glavarstvo občine
VOLOSKO, dne 1. februara 1907.
Načelnik:
Dr. Stanger.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 28. februara 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste mile stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata na poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·— odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izborni kotari za Istru

po novom zakonu od 26. jenara 1907. Broj 15. i 16. l. d. z.

Za izbor po jednog zastupnika na carevinsko vieće u Beču.

Prvi izborni kotar: Buje.

Sve što spada pod sud Buje i Piran, bilo grad, bilo selo, pak još obćine Kopar i Milje od koparskog suda.

Drugi izborni kotar: Motovun.

Sve što spada pod sud Motovun, Poreč i Rovinj, bilo grad, bilo selo, pak još obćine Vodnjan i Svet-Vičenat od suda Vodnjanskoga.

Treći izborni kotar: Pula.

Sve što spada pod sud Pulu, bilo selo, bilo grad, pak još obćine Lošinj Mali i Osor od suda Lošinjskoga.

Četvrti izborni kotar: Podgrad.

Sve što spada pod sud Podgrad, pak još obćine Dekani, Dolina, Marezige, Očisla-Klanec i Pomjan od suda koparskoga.

Peti izborni kotar: Buzet.

Sve što spada pod sud Buzet, Pazin i Labin, pak još obćina Barban od suda Vodnjanskoga.

Šesti izborni kotar: Volosko.

Sve što spada pod sud Volosko, Krk i Cres, pak još obćina Veli Lošinj od suda Lošinjskoga.

OPAZKA: 1) Gdje je posebice spomenuta obćina, razumije se ciela mjestna obćina, to jest sve što spada pod ono obćinsko poglavarstvo (podeštariju).

2) Pravo glasa imaju: Na 14. maja 1907. imaju pravo glasovati svi muški, koji su austrijski državljani, navršili su 24 godine i nisu s posebnog razloga izuzeti, a stanuju u obćini, gdje se glasuje, barem od 19. februara 1906., ako su uneseni u listinu. To treba osobito paziti.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu prouzv. ministra financija radi potrošarinskoga tarifa u mjestnoj obćini Kastav.

C. k. financijalno nadzorničtvo u Puli, objavom sastavljenom u njemačkom, talijanskom i hrvatskom jeziku, dalo je do znanja dne 26. oktobra 1906. br. 15804 usljed odluke c. k. financijalnoga ravnateljstva u Trstu od 22. oktobra 1906. br. 30319, da će se potrošarina od mesa u „mjestnoj dotično u gradskoj obćini Kastav" od 1. jenara 1907. napred utjerivati po drugom tarifnom razredu, jer da ta „gradska obćina" po posliednjem brojenju više od 10.000 stanovnika broji.

Pozivom na § 8. zakona od 16. juna 1877. D. Z. L. br. 60. i na odnosno priloženi tarif pritužila se je obćina Kastav danom 8. novembra 1906. br. 4746 kod c. k. financijalne direkcije u Trstu proti gori spomenutoj objavi, i molila da ju digne.

Pošto obćina na svoju pritužbu nije dobila riešenje, i pošto joj bijahu poznate tužbe mesara da se utjerava potrošarinu po drugom tarifnom razredu i tužbe siromašnih ljudi da je meso draže, molila je dne 16. jenara 1907. za riešenje te njezine pritužbe.

Da se pak u mjestnoj obćini Kastav pobire potrošarina po drugom tarifnom razredu, potvrdilo je to i predsjedničtvo potrošarinskoga družtva za kotar Volosko, pod koji spada takodjer mjestna obćina Kastav. To predsjedničtvo je doista pri tom opazilo, da će družtvo, ako bude pritužba povoljno riešena, povratiti strankam što su više platile; al to ne može obćinstvo zadovoljiti, jer pojedini ljudi koji meso draže plaćaju, neće razlike natrag dobiti, već i s toga ne, jer se prodani kilogrami mesa ne drže u evidenci.

Rečena objava c. kr. financijalnoga nadzorničtva u Puli posve je neopravdana i nezakonita. — Kao razlog s kojega se u mjestnoj obćini Kastav uvadja drugi tarifni razred potrošarine, navadja se, da ta mjestna obćina po zadnjem brojenju preko 10.000 stanovnika izkazuje.

Pri tom hoće se tim pomoći, da se u njemačkom tekstu objave mjestna obćina Kastav zove ponovno *gradska obćina*, što se ne dogadja nit u talijanskom nit u hrvatskom tekstu.

Mjestna obćina Kastav ima doista već od nekoliko desetak godina, a ne samo od posliednjega brojenja, preko 10.000 stanovnika; — al ona nije *gradska obćina*, nego *mjestna obćina*, koja obstoji iz 32 mjesta, medju kojimi se nalazi takodjer mjesto Kastav, koje je grad, kao grad izabire, i po zadnjem brojenju pučanstva 564 stanovnika broji.

Samo tada, kad bi to mjesto, najme grad Kastav, imalo preko 10.000 stanovnika, moglo bi biti uvršteno u drugi tarifni razred potrošarine. Pošto pak ima izpod 10.000 stanovnika, to se može uvrstiti samo u treći tarifni razred potrošarine, kako i sva ostala 31 mjesta mjestne obćine Kastav, kojih najveće nešto 1300 stanovnika broji.

Sva ostala 31 mjesta su *ladanjske obćine*, raztrešene i odaljene medjusobno i od grada Kastva $^1/_2$, 1, 2, 3 ure, i izabiru kao ladanjske obćine. Nije moguće, bio bi upravo nesmisao, kad bi takova mjesta, kojih pojedina niti 300 a najveća 1300 stanovnika broje, bila uvrštena u drugi tarifni razred potrošarine; kad bi takova mjesta, kojih pojedina nemaju niti crkve niti škole; kad bi takova mjesta, u kojih većini obitavaju jednostavni poljodjelci i radnici — plaćala potrošarinu po višem tarifu nego li n. pr. tamo blizu se nalazeće lječilište Opatiju-Volosko, koje je uvršteno u treći tarifni razred.

Takova nesmisla neće za stalno zakon. I pošto zakon nit po slovu nit po smislu neće, da mjestna obćina Kastav, koja sastoji iz 32 mjesta, kojih svako daleko izpod 10.000 stanovnika broji, i koja su sva, osim mjesta Kastav, ladanjske obćine, i koja kod svih izbora kao ladanjske obćine izabiru, bude uvrštena u drugi tarifni razred potrošarine; i pošto organi financijalne straže i tu sa strane c. k. financijalnih oblasti zakrivljenu stvar posve neopravdano, govoreć okolo da je poskupljenje mesa obćina prduzrokovala, proti obćinskoj upravi upotrebljavaju, dozvoljavaju si podpisani u interesu obćinstva, naročito siromašnih i bolnih ljudi koji trebaju komadić mesa, postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost sklona narediti, eda c. k. financijalna direkcija u Trstu odnosno c. k. financijalno nadzorničtvo u Puli digne kao neopravdanu i nezakonitu objavu c. k. fin. nadzorničtva u Puli od 26. oktobra 1906. br. 15804, tičuću se potrošarine u mjestnoj obćini Kastav, ako treba i u drugih obćinah?

Beč, 28. jenara 1907.

(Sliede podpisi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 26. februara 1907.

Austro-Ugarska

Riečke novine šire glas o tom, da će nastati nekoje promjene u sadašnjem ministarstvu.

PODLISTAK.

Pučko predavanje u Pazinu.

Kulturno značenje biskupa dr. J. Dobrile.

Govorio prof. Fran Novljan.

(Konac.)

Ali on je mislio i na druge narodne nevolje. Tako je za strašne gladi g. 1852. i 1853. sakupio 50.000 for. i medju gladni narod razdijelio. Kad je g. 1855 zavladala u Trstu strašna kuga (kolera), onda je on išao od kuće do kuće, pripravljao bolestnike na put u vječnost, tješio udovice i sirote, i podupirao ih svojom darežljivom rukom, a nije ni mislio na to, da se svaki čas može okužiti i svoj dragocjeni život izgubiti. Za njega možemo sa sv. pismom reći: „Dobar pastir daje život svoj za ovce svoje".

Nije Dobrila samo neprestano razmišljao, molio i radio za sreću, nego ga je znao i odvažno braniti, kad je trebalo. Gdgod bi se tko rugao Hrvatima i hrvatskom jeziku, onda je znao govoriti: „U Zagrebu imamo mi Hrvati svoje sveučilište, na kojem se sve znanosti hrvatski predavaju". Izabrali su ga narodnim zastupnikom za Poreč i Beč. Tamo je naša prava odlučno branio. Tako je god. 1863. nepravednoj talijanskoj gospodi u Poreču odbrusio: „Mi nismo u Istri po ničijoj milosti, mi već stanujemo ovdje više od dvanaest vjekova i pol, imamo dakle jednaka prava s drugima. To nam je prirodno pravo zajamčilo i vladareva volja listopadskom diplomom, koja podjeljuje jednaka prava svim narodnostima. . . . Slaveni, koji čine dvije trećine istarskih stanovnika, dakako još spavaju; ali gospodo, tko spava, nije još umro, tko spava, taj će se probuditi, a najuspješnije sredstvo, da se probudi, jest gnječenje i tlačenje njegovih prava". To su riječi velikoga biskupa, a žalim, što Vam radi kratkoga vremena ne mogu još i drugih njegovih riječi da navedem.

Na sve ovo moram još postaviti krunu pa reći: Dobrila je sam onako živio, kako je druge učio. Uvijek se je vježbao, kako bi njegov život bio što savršeniji, radio je tako, kao da su svi zidovi njegova stana od stakla, da svaki može vidjeti što radi. Dapače živio je tako, kao da mu je i tijelo od stakla, da svaki može vidjeti, što se unutri zbiva. Nastojao je, da mu za njegove čine ne mogu prigovoriti niti ljudi, a niti njegova savjest, što je najglavnije. Ako je kada kao čovjek pogriješio, onda je to odmah opazio i nastojao da popravi. Dapače on sam sebe u svojim zapiscima oštro kori i radi neznatnih pogrješaka. Tako je on nama pokazao, kuko treba misli, riječi i djelu združiti, pokazao nam je, kako treba živjeti, trpjeti i raditi. Dobar primjer više vrijedi, nego stotine i stotine riječi i pouka, a on nam je duo krasan primjer.

Njegov rad i njegov primjer već su bili počeli djelovati, već se stadoše misli buditi, već se narodna svijest počne dizati, već smo imali prve uspjehe, zakoračili smo bili velikim koracima naprijed prema boljoj budućnosti, kada dodje nemila smrt i uze nam našega dragoga biskupa. On je umr'o. Ali što velim umro, ne on nije umro, oči živi medju nama, on živi u srcima i dušama našima. On je i danas medju nama, on nam kliče, molite, dižite se, mislite, učite, trpite, radite, usavršujte se, napredujte. On budi naše pospane duše, on nas sokoli na dobro, on nam dobrim prijnjerom prednjači. Ova naša predavanja nijesu ništa drugo nego nastavak jednog dijela njegovoga rada, koji je on pred dvadeset i pet godina prekinuo. Uvjeren sam, da ćete rado ovamo dolaziti, slušati, mnogo toga naučiti. Kad nas sve obasja luč prosvjete, onda ćemo biti pravi ljudi, onda će nam sinuti bolji dani. Nitko od nas ne će biti Dobrila, ali svaki može postati mali Dobrilić. Kad se svi ti mali Dobrilo slože, postat će veliki Dobrila. Onda će nas svaki štovati, onda će se za naš narod po svijetu čuti, onda će nepravde morati prestati, naš će narod dobiti ono, što ga po pravu i pravici ide. Onda će svaki štovati i najzadnjega siromašnoga kmeta, onda ne će odlučivati bogatstvo i gospodski kaput, već poštenje, rad i sposobnost čovjeka. A ti veliki biskupe, koji si nas toliko ljubio, koji si svaku sirotinjsku suzu otirao, koji si cijeli svoj život samo za svoj mili, ali tužni hrvatski narod u Istri radio, koji si sve svoje za njega dao, nemoj nas nikad ostaviti, budi s nama, živi s nama, diži duše naše u vedre nebeske vedrine, vodi nas iz ove današnje nevolje, vodi nas k boljoj budućnosti, mi smo evo s Tobom, mi smo Tvoji!

SVEUČILIŠNA BIBLIOTEKA RIJEKA

U Dalmaciji obaviti će se novi izbori za carevinsko vieće prema vladinoj naredbi ovako: Dne 14. maja eventualno uži izbor 23. maja za 1. izborni kotar (Rab Pag-Zadar-Biograd); za 3. izborni kotar (Šibenik-Tiesno-Skradin); za 6. izborni kotar (Spljet) i za 9. izborni kotar (Makarska-Vrgorac-Metsović-Ston). 2. Dne 15. svibnja, eventualno uži izbor 24. maja, za 7. Izborni kotar (Imotski-Omiš); za 8. izborni kotar (Hvar-Vis-Brač-Stari grad) i za 11. izborni kotar (Kotor-Perast-Budva-Erceg-novi). 3. Dne 16. svibnja, eventualno uži izbor 25. maja za 2. izborni kotar (Benkovac-Kistanje-Obrovac-Knin); za 4. izborni kotar (Drniš-Trogir-Promina); za 5. izborni kotar (Sinj-Vrlika) i za 10. izborni kotar (Dubrovnik-Korčula-Cavtat-Orebić). „Hrvatska stranka“ kandidira u Dubrovniku svog dosadašnjeg zastupnika Jurja Biankinija.

U tršćanskom saboru započela je u ponedjeljak razprava o novoj izbornoj osnovi za zemaljsko, odnosno gradsko zastupstvo, koju je predložio zemaljski odbor. Slovenski zastupnici tršćanske okolice pripravljaju se na odlučnu borbu proti toj osnovi, koja ide zatim, da izključi Slovence tršćanske okolice posve iz zemaljskog, dotično gradskog zastupstva.

U hrvatskom saboru započela je u ponedjeljak podrobna razprava o zemaljskom proračunu. U subotnoj sjednici istoga sabora progovorio je podban dr. Nikolić u ime vlade izjaviv, da će vlada strogo ustavno voditi zemaljsku upravu; nadalje reče, da je zajamčena podpuna sloboda činovničtvu, kojemu da je slobodno agitirati i raditi bilo za koju stranku.

Crna Gora.

Knez Nikola pomilovao je zadnjih dana više osoba, koje bijahu odsudjene radi političkih zločina.

Stanovničtvo Crne Gore seli se u zadnje doba u neobično velikom množtvu. Medju izseljenicima nalazi se većinom mužka mladež, radi česa će nastati u vojničtvu velike praznine. Već se je izselilo oko dvie trećine mladića podložnih vojničtvu i usljed toga se u pojedinih pukovnijah nemogu popuniti izsluženе vojnike. Tomu izseljivanju kriva je s jedne strane bieda, koja vlada u kneževini, s druge pako pogrešna politika nekojih ministara.

Srbija.

Iz Biograda pišu, da je narodna skupština u subotu imala opet bučnu sjednicu. Nakon pročitanog trgovačkog ugovora s Francezkom uzeo je rieč bivši mladoradikalni ministar narodne privrede Milorad Drašković te je govorio proti ugovoru s Francezkom i upitao vladu, kani li već jednom sklopit trgovački ugovor s Austro-Ugarskom, koja da je kao neposredni susjed najbolji trošac za srbsko blago. Govornik je zagovarao taj ugovor, jer je bolje, da Austro-Ugarska plati 80 para za kilo mesa, nego Italija 40 para.

Rusija.

Dosad je izabrano 406 zastupnika u drž. dumu, od kojih su 73 monarhiste, 41 umjerenjak, 247 ljevičar i 44 nacionalista, te 1 divljak. U svim petrogradskim izbornim kotarima pobiedili su ustavni demokrati (kadeti). Nova drž. duma bit će opozicionalnija nego li prva. Kadeti i ljevičari očekuju promjenu u ministarstvu. Da li će car popustiti, još je pitanje, jer sadašnji ministar-predsjednik Stolipin uživa podpuno carevo povjerenje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborna skupština. U ponedjeljak u jutro držana je u dvorani Čitaonice (Narodni Dom) pogovor povjerenika naše stranke za politički kotar Pulu i za sudbeni kotar Rovinj. Prisustvovalo je 40 povjerenika, a razpravljalo se o položaju Hrvata, nastalom novom izbornom reformom.

Sastanak je sazvao dr. Zuccon na ime političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri. Izabran je središnji odbor za kotar Pulu, Vodnjan i Rovinj, te je zaključeno da se izaberu mjestni odbori. Opazili smo, da medju našima vlada veliko oduševljenje i želja za rad za našu svetu stvar.

Narodni darovi.

Za poljepšanje mjesta Buško sakupilo se dne 18. febrara tek. g. u krčmi g. Mata Abramića u Puli sliedeće prinose: Ive Pirkin Milačić, trg. iz Rieke K 2; po 1 K darovaše: Vinko Čubranić, Ive Morić Jurić, Anton Cukarani Kućar, Mate Solić Bogdanić, Anton Biškupić Abramić, Mate Biškupić Abramić, Filip Barbalić, Niko Dorčić Pišić.

Za družbu sv. Cirila i Met., za liepo narodno pjevanje dvih kunjada daruje Filip Barbalić K 1, Niko Dapć 6 K 82.

Za Djačko prip. društvo u Pazinu, Ante Vojnić iz Ližnjana, sakupio na piru Grge Lorenčića u Medulinu K 5 82.

Za pogorelce u Brestu g. prof. Ivan Milohnić iz Cresa K 10. Živili darovatelji!

Lošinjski kotar.

Iz Malog Lošinja pišu nam: Dužnost zahvalnosti veže nas, da se javno sjetimo dvojice prijatelja našeg priprostog pučanstva, koje im se samo zahvaliti nemože. Jedan prijatelj naš veleuč. g. dr. Franjo Korsano iz Trsta, koji plaća šest iztisaka Vašeg cienjenog lista „Naša Sloga“, što ono se ovdje medju siromašnije stanovničtvo dieli od odbora naše dičnе „Zore“. Isti je gospodin priposlao takodjer našoj „Zori“ za njezine potrebe 10 kruna.

Drugi naš dobročinitelj je g. Brilli, ljekaruik iz Lilije u Kranjskoj, koji je medju nama u najugodnijoj uspomeni i koji je našu „Zoru“ opetovno novčano obdario, radi česa ga je skupština imenovala svojim počastnim članom.

Dobrotvorcem našim kličemo srdačan živili u ime svega hrvatskoga stanovničtva milog našeg Lošinja.

Za malu Lošinj. Zabavištu sv. Cirila i Metoda za djecu u M. Lošinju darovali po dru. Eugenu Barcu ova p. n. gg.: po K 10 gdja. Ritter; po K 5 gdja Reichwein; po K 3 g. župnik Mrzljak, te gdja Springensfeld pl. M.; po K 2 gg. dr. Brlić i dr. Barac; po K 1·30 fil. dr. Čičković; po K 1 prof. Andrassy, D. Barac, dr. Bradaška, dr. Frank, dr. Eisner, dr. Jambrišak Mil., Jul. Halper, Julija Halper, Zlata Halper, Treska Florschütz, Broschan, Jetika Mažuranić, dr. D. Schwarz, M. Wagner, Fanika Haas, po 70 fil. dr. T. C. Ukupno 42 K. — Ovu svotu poslao je gosp Dr. Barac gdjici. B. Markus, voditeljici djecjega zabavišta u M. Lošinju.

Iz Cresa.

Istina je i mi ovdje više puta zanemarimo da se javimo našim listovima, ali nekoje se stvari ne mogu proći, nego se valja prvo ili kasnije na njih svratiti, te oprostite gosp. urednike, ako se danas amo tamo zaletim.

Prije svega svi občinari očekuju napeto, kada će već jednom biti raspisani občinski izbori, jer je već davno istekao rok nasoj raprežentanci. Znamo, da joj se je teško odlučiti na nove izbore, jer se dobru ne nada, te ako ona i zateže s novim izborima na oblastima je, da učine kraj tom neredu, inače moramo i nehotice doći do uvjerenja, da se Talijanima posvuda ide na ruku.

U gradu samom hoće nekako, da svim ostalima pamet sole naš g. načelnik i učiteljica Moratto. Dvije su to osobe zadojene takvim nadri-talijanstvom, da im nitko ne poviadjuje, pače svojim načinom ozlovoljavaju sve iole pametne. Tako je na pr. pokojnog pusta jedne večeri načelnik sa svojom boljom polovicom priredio takav „tuš“ članovima aristokratskog „Patrizia“, da se čovjek mora diviti njihovoj ustrpljivosti. Urekoše gospoda tamo večeru i naručiše meso u Puli, ali — sudbena jarac — nevrijemo nije dopustilo da se brod makne iz Pule, a moja gospoda ostaše bez mesa. Obratiše se tada tamjestnom mesaru Baicich-u, ali ih ovaj otpravi. Večera je, a večerat se neće. Jedan se član ponudi, da će on priskrbit meso, te ga i dobavi iz mesnice „Gospodarskog društva“ dokako zakonito prema pravilima. Naš načelnik dodje k večeri, ali nije večerao, što još nije slabo, nu da okruni svoj „vic“ podari za Legu 2 K, a u tršćanskom Piccolu se čitalo „per non aver mangiato la carne *insipida brostolina*“. Ostali su svi jeli, samo načelnik i njegova gospodja ne. Dosta je samo to spomenuti, da se vidi, kako gosp. načelnik znade i svoje u skripac dovesti. Kakva je ovo „maniera“? Zar ne „insipida“.

Kad se je već sjetio načelnik Lege, spomenimo ju i mi. Po običaju bio bi ovdje ples i tombola za Legu. Ovaj put u prostorijama „Patrizio“. Pristupačne su bile toga dana prostorije i demokratima. Vele da je odziv bio slab. Uzrok je obća napetost medju demokratima i aristokratima. Prema demokratima su se jako slabo ponjeli. Ispraznili su pače cijele sobe, tako da nijesu mogli pravo ni odložiti robe. Pobrali su i pljuvačnice, a što je najljepše, većina aristokratkinja nije došlo k plesu, da ne pleše sa demokratima, koje okitiše sa lijepim nazivima — artistazzi, paronazzi.

Sramota i sramota, da u dvadesetom vijeku ima ljudi, koji misle da u njihovim žilama teče krv drugačija, te da je to uzrok da u njihov „getto“ ništko ne stupi. Demokrato dajte uvidite od kakvih se ljudi pušta voditi ovaj bijedni narod. Složite se s pukom, te nek je već tiraniji jednom kraj.

Neumorna radnica Legina Moratto hoće da stvori javno mnijenje po svom ukusu. Tako zna ona iskrpati govore svim valjda odbornicima iste, te ih onda oni prodaju kuko svoje, pošto su prošli već treće izdanje. Ne možemo prešutjeti okolnost, da se pod ravnanjem Morattovićinim drže Legine sjednice i skupštine *u javnoj pučkoj školi*. Dakako naš će namjestničtveni tajnik reći kao i za Legin vrtić: ta gdje bi im inače bilo mjesta. Bilo bi doba već da pozvani faktori obračunaju i s tim gospodinom, jer se interpelacija našega dičnoga Spinčića osniva na činjenicama. Kad već o školi govorimo spomenut ćemo da je naša družbina škola već pod krovom tako, da ćemo buduće školske godine imati i mi žudjenu hrvatsku školu. Djece će biti i na pretek, te će biti nužne tri ili četiri učiteljske sile. Šteta da je ovaj čisto naš puk toliko iščekivao svoju školu, nu tješimo se, da još nije prekasno. U nas općina kani graditi novu školsku zgradu, ali još se nije našao graditelj, jer bi reći da je potrebovnik jako oskudan. Ovdje se je kod dviju trih zgoda slavna općinska uprava pokazala na visini svoje mudrosti. Hrvatski će novac biti dobar, nu o hrvatskom se jeziku ne govori, a junta kako junta! Za ovaj put dosta, a doskora o našim prilikama više.

Voloski kotar:

Za uzdržavanje slavenskoga jezika u crkvah našega naroda. Občinsko zastupstvo u Kastvu u svojoj sjednici dne 23. veljače ove godine prihvatilo je jednodušno predlog občinskoga odbora, kojim se nadležne oblasti upozoruju na posliedice koje, bi nastale medju pučanstvom občine kad bi se htjelo dirati bud s koje strane u slavenski bogoslužni jezik, koji se rabi od pamtivieka u svih crkvah občine, po knjigah odobrenih od crkvenih oblasti. Gospodin glavar, obrazlažuć predlog od bora, reče medju ostalimi, da je grieh ukrasti bud što i bud gdje, još veći kad se što ukrade na oltaru u crkvi, a bio bi još veći kad bi se u crkvi na oltaru htjelo uzeti narodu svetinju kao što je njegov jezik. Medju zastupnici vladalo je silno ogorčenje na samu pomisao, da bi se mogło odstraniti naš jezik iz crkve. Njeki su rekli da nebi već u crkvu, drugi da bi si drugoga biskupa tražili, treći, četvrti i peti su klicali: Pa zar ne valja naš krst, naše vjenčanje, koje je obavno u slavenskom jeziku?! Zar nevaljaju knjige koje se je stotine godina rabilo u naših crkvah?! Zar su sve sv. mise, i za žive i za mrtve, kojo se je pjevalo kroz stotine godina u slavenskom jeziku, nevaljane?! A ako su valjane, zašto nebi valjale i unapried?! Zašto uvadjati takvu novotariju?! Ta sami biskupi su pred njekolikó godina rekli, da se nesmie u crkvah uvadjati nikakovih novotarijah! Ili se smije uvadjati samo one novotarije, koje su na štetu Hrvata, kojimi se jih vriedju, kojimi se ih tjera iz crkve. Već su se prilično izpraznile crkve u zapadnoj Istri, u Porečko-puljskoj biskupiji, gdje je biskup Flapp tjerao slavenski jezik iz crkve. U Tršćansko-koparskoj izpraznile bi se posve kad bi se htjeo iz crkve istjerati slavenski jezik. To i ništa drugo, izpražnjenje crkava, bila bi posljedica iztjeranja slavenskoga jezika iz njih. A što bi se time dobilo?! Zadovoljilo bi se hirom njekih a predsudam drugih ljudi. Neka biskupi, neka sv. zbor obreda kažu, rekao je jedan zastupnik, da Gospodin Bog nerazumie, nezna hrvatski, slavenski, i ondu nek slobodno ukidaju naš jezik u crkvi. Dok toga nekažu, dotle nek puste da i naši svećenici vrše službu Božju kako su ju vršili njihovi predji kroz stotine i stotine godina, nek puste da i mi sa svećenici molimo kako smo molili dosad i kako su molili naši stari!

Požari u Kastavščini. Prošlog mjesece jenara izgorile tri slamne kuće i jedan skadanj sa svim što u njih bilo kod Štefani Blažićeve županije. Štete preko 4000 K. Osjegurano samo nješto malo kod „Slavije“.

Ovog mjeseca febrara izgorili tri skadja kod Hosti. Štete takodjer preko 4000 K, jer izgorilo i sve u nutri. Osjegurano opet samo nješto malo kod „Slavije“.

Pogorelci pitaju podpore i občinu i občinare. Treba ih podupriet, uli ljudi božji zašto ne osjegurate svoju sirošćinu kod osiguravajućeg društva? Za ono malo što se plaća možete mirno spavat. Već se govori, da nije vriedno podupirati pogorelca, komu pogori, ako osjeguran nije, jer je tomu sam pogorelac usljed svog nemara kriv nesreći svojoj.

Pazinski kotar:

Dalmatinski veliki Hrvat — svršeni hrvatski realac a sadašnji zemljomjerac g. Pietro Kuzmanich u Labinu. Od tamo nam pišu: Svojedobno potužismo se u Vašem cienjenom listu na toga gospodina u nadi, da će to njemu i nama koristiti, ali sve ono bijaše uzalud. Taj gospodin kroči i nadalje svojim putem. Pred nekoliko dana dobili smo opet u ruke njegov „Aviso“ od mjeseca prosinca, kojim ponavlja, da se utoci ili podnesci mogu učiniti kod njega u danima 25., 26., 27. gennaio 1907. Pečat je samo njemački i talijanski — oglas pako *jedino talijanski!*

Dakako, slavna „Podešteria“ postavila je samo takove ljude za župane po selima, koji pušu u njezin rog, ala Dobrić na Skitači — Višković-Barila u Sv. Lovreču — Dušman u Ripendi itd., koji ponizno primaju sve spise njezine i putem njezinim samo u talijanskom jeziku. Ali mi se pitamo, koji moramo plaćati 202½% i kako se čuje sada opet će povisiti za 60% občinske namete, (na što čemo se prvom zgodom vratiti): zar nekma u istini za nas već nikakve pravice nit ikakve oblasti, koja bi prisilila rečenog gospodina, odpadnika svoga roda i jezika, g. Pietro Kuzmanich-a da izdaje oglase i u hrvatskom jeziku, što su činili uvjek njegovi predšasnici pa ćak i čisti Talijani!? — Molimo dakle c. k. ravnateljstvo finance u Tratu, da upozori rečenoga gospodina na njegovu dužnost, pak — mirna Bosna.

odkuda je i njegova supruga! Ne bude li koristila ni ova opomena, udariti ćemo u druge strune, što neće možda ugodno biti ni samom ravnatelju finance, dvorskom savjetniku g. Zimmermannu.

Predavanje u Pazinu. U nedjelju dne 23. t. mj. predavao je gosp. prof. Fr. Frankola o „Narodima naročito slavenskim". Slušača bijaše oko 200. Slijedeće nedjelje dne 3. ožujka će predavati gosp. prof. M. Zgrablić o „Novijim naseobinama u Istri". Predavanje počinje u 10 sati prije podne u „Nar. Domu".

Sajam sv. Josipa u Tinjanu. Občinsko glavarstvo u Tinjanu javlja nam, da će sajam sv. Josipa biti u utorak 12. marča t. g., t. j. utorak pred Josipovom.

Obiteljska nesreća. Iz Tinjana pišu nam, da je tamo preminula dne 22. o. mj. providjena sv. sakramenti za umiruće gdja. Marija Defar vrledna supruga našeg milog prijatelja i rodoljuba g. Šime Defara i čestita majka mnogobrojne dječice, koju je u pravom kršćanskom i narodnom duhu odgojila. Teški taj obiteljski udarac podieliti će iskreno mnogobrojni prijatelji i štovatelji našeg velevrednog rodoljuba Šime i njegove čestite družine, pa ako je išto moguće da njihovu gorku bol ublaži biti će stalno pomisao na srdačno saučešće koje im Hrvati Istre ovom zgodom izkazuju. Vrlednoj pokojnici podielio Svevišnji vječni mir i pokoj, a njezinim milim, osobito prijatelju i pobratimu Šimi, naše najiskrenije saučešće!

Porečki kotar:

Birališta za porečki kotar.

Objavom od 22. 2. 1907. br. 2676 je c. k. kotarsko poglavarstvo u Poreču odredila za predstojeće izbore zastupnika na car. vieće sliedeća birališta:

I. u mjestnoj občini Buje:

1. Buje za sve izbornike poreznih občina Buje. Karsete, Krasica, i Triban;

2. Momjan za izbornike poreznih občina Brda, Merišće, Momjan, Oskurus i Sorbar;

II. *Novigrad* za sve izbornike istoimene mjestne občine;

III. *Grožnjan* za sve izbornike iste mjestne občine;

IV. u mjestnoj občini Humak:

1. Humak za izbornike iste porezne občine;

2. Materada za izbornike poreznih občina Materada, Petrovija i Sv. Lovreč;

V. *Črni vrh* za sve izbornike iste mjestne občine;

VI. u mjestnoj občini Motovun:

1. Motovun za izbornike poreznih občina Brkač, Motovun, Sovišćina, Zumesk;

2. Karojba za izbornike poreznih občina Kaldir, Karojba, Montrilj, Novaki i Rakotole;

VII. u mjestnoj občini Oprtalj:

1. Oprtalj za izbornike poreznih občina Čepić i Oprtalj;

2. Zrenj za izbornike poreznih občina Gradina, Zrenj i Topolovac;

VIII. u mjestnoj občini Višnjan:

1. Višnjan za izbornike poreznih občina Bačve i Višnjan;

2. Sv. Ivan od Šterne za izbornike iste porezne občine i one Sv. Vitula;

IX. u mjestnoj občini Vižinada:

1. Vižinada za izbornike isto porezne občine:

2. Kaštelir za izbornike poreznih občina Kaštelir i Labinci;

X. u vrsarskoj mjestnoj občini:

1. Vrsar za izbornike poreznih občina Fontane, Gradinu, Lim i Vrsar;

2. Sv. Lovreč Pazenatički za izbornike istoimene porezne občine;

XI. u poreckoj mjestnoj občini:

1. Poreč za izbornike iste porezne občine;

2. Mongebalj za izbornike poreznih občina Dračevac, Foškulin, Mongebalj i Monšalić;

3. Žbandaj za izbornike poreznih občina Baderna, Žbandaj i Varvari;

4. Tar za izbornike poreznih občina Vabriga, Frata, Tar i Novavas.

Koparski kotar:

Iz Vrha. Gruvanje mužara na Vrhu dne 10. ovoga mjeseca navješćivaše svojim odjekivanjem brdinama i dubravama, da se neka osobita svečanost taj dan obaviti imade.

Sa svijuh stranu prostrane porezne občine Vrh-Marčenigla kao i obližnjih občina hrlilo je pučanstvo u svom svečanom ruhu na Vrh, da uveliča svojom prisutnošću današnju svečanost. Ta svečanost bila je zaista i riedka i to ustoličenje novoizabranog župnika veleč. g. *Franje Peršića*, koji je jednoglasno za župnika župe Vrh izabran bio. Da se je narod od srca toj svečanosti veselio i da je svoju privrženost novome župniku izkazati hotio, vidilo se je iz toga, što je velika množina naroda sakupljena bila, koga je preko polovice prigodom mise izvan crkve ostati moralo.

U 10 sati započela je služba božja, kojoj dopratiše novoga župnika velečastni prodekan župnik Ružička iz Roča i bivši župnik u Vrhu naš vriedni i obljubljeni veleč. Vranić. Pod sv. misom izrekao je krasnu propovjed prodekan župnik Ružička, u kojoj ocrta dužnosti župnika napram svojim župljanima i obratno, koju je sakupljeni narod sa osobitom pažnjom pratio.

Medjutim je nadošlo više svečarevih prijatelja iz dulje i bliže okolice, medju kojima je bio načelnik Anton Klarić, župe. upravitelj Mate Kurelić, obć. tajnik Brmbolić iz Buzeta, župnik Raguzin iz Zamaska, svećenici Pilat iz Draguća, Tonković iz Račica, učitelji Jakac iz Huma i Zlatić iz Draguća i ostali.

Nakon svršene mise dočeka naša dična buzetska sokolaška glazba obkoljena od mnogobrojnog pučanstva novog župnika na izlazu kod zvonika, koga odbornik gospodin naučitelj Šepić u ime glazbenog družtva najsrdačnijom besjedom pozdravi ističuć, kako se Sokolaši neizmjerno raduju, što svečanost njihovog člana utemeljitelja svojom glazbom uzveličati pomažu. Uz burni „Živio" dade zatim glazba oduška svojim glazbalima i doprati novog župnika do njegovog stana, pred kojim još nekoliko komada odsviro. Župnik se najsrdačnije zahvali na iskazanoj mu počasti obećavajuć, da neće ni u buduće naše mile sokolove zaboraviti, koji svojom glazbom osvješćuju i oplemenjuju naš narod.

Župnik počasti narod sa čašicom rujnog vinca i pogosti glazbare, a ostali gostovi sakupiše se oko gostoljubivog njegovog stola, gdje se redoše razne zdravice u počast našeg svećara i vriednog rodoljuba, koji je na Vrhovštini u svakom pogledu polučio već do sada krasan uspjeh i koji će sigurno i u buduće biti revni duševni i narodni pastir naših krasnih Vrhovljana i Marčenigalana.

Ovaj isti dan obdržavana je i glavna skupština podružnice Sv. Cirila i Metoda u kući našeg obljubljenog rodoljuba Antona Flego, koju u tri sata poslije podne u prisutnosti mnogobrojnog naroda otvori njezin predsjednik gosp. župnik Franjo Peršić sa prigodnim govorom. Tim povodom prozboriše još nekoji od prisutnih bodreći narod na što obilatije prinose na-soj velezaslužnoj družbi i potičući ga na štićenje svoje narodnosti i svoga jezika, i to na taj način, da posvuda rabe samo svoj materinski jezik bilo kod oblastih bilo u privatnom životu, jer će samo tako postignuti svi skupa štovanje i od samih naših neprijatelja, ako štujemo sebe, svoj jezik i svoju narodnost. Narod je osobitim zanimanjem prisustvovao glavnoj skupštini i nesmijemo propustiti, da ne istaknemo vrlo znatnu i radostnu činjenicu, to jest, da se je na cieloj Vrhovštini i Marčenigli probudilo narodno osvješćenje, koje je već do sada liepim plodom plodilo, kako su to i zadnji občinski izbori pokazali.

Samo naprijed kako ste i počeli, pak Vam neće pobjeda svakom prigodom uzmanjkati, te ćete svijestno i ponosno dignuti glave, kao što ste i prigodom svečanosti onoga dana, te neće Vam biti potrebito skrivati se, kao što su se skrivale istoga dana nekoje tudje podrepnice na Vrhu, bojeći se, da im žarko sunce njihovo crno lice ne obasja.

Iza skupštine podružnice uputiše se mnogi još u župni stan, gdje se kod čaše rujna vina iskreno porazgovoriše, dočim je mladež uz svirku naših neumornih Sokolaša bratsko kolo zaigrala.

Želeći vriednom svećaru g. župniku Franji Peršiću blagoslov Previšnjega u svakom njegovom djelovanju a povjerenom mu stadu svaki napredak, te medjusobnu ljubav i štovanje, kličemo im iz svega srca srdačno: „Živili!"

Razne primorske viesti.

Dogovori radi saziva našeg sabora. Prošloga tjedna dogovarao se je zemaljski kapetan dr. Rizzi u ime saborske većine i dr. Laginja u ime saborske manjine. Ti dogovori nastavljeni su i sa carskim namjestnikom u Trstu, nu do željena sporazuma nije došlo zbog tvrdokornosti i nepopustljivosti talijanske saborske većine u nekojim pitanjima, od kojih zastupnici našega naroda ne mogu absolutno da odustanu neće li da se iznevjere svomu programu i da okaljaju narodnu čast.

Sastanak pouzdanika. Za danas (četvrtak) pozvao je centralni izborni odbor za Istru i Trst pouzdanike slovenskih občina sudbenih kotara Kopar i Podgrad na sastanak u Kozinu. Na tom sastanku razpravljati će se o organizaciji narodne stranke za onaj izborni kotar i proglasiti će se eventualno za taj kotar kandidata. Na sastanak pozvano je narodno svećenstvo i učiteljstvo, svi narodni načelnici, većina obć. savjetnika i zastupnika, trgovci i vidjeniji rodoljubi, u obće sva narodna inteligencija onoga izbornoga kotara. Sastanak se obdržaje u gostioni g. Ivana Šiškovića u Kozini.

Preinaka izbornoga reda za gradsko, dočino zemaljsko zastupstvo grada Trsta s okolicom. Takozvana talijanska liberalna i vladajuća stranka u Trstu izradila je zakonsku osnovu, koju će predložiti na razpravu u predstojećem saborskom zasjedanju, koje počima dne 25. o. m. O toj osnovi razpravljaju već sada obširno skoro svi tršćanski listovi. Po njoj sastojalo bi gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo za Trst i okolicu od 57 zastupnika, i to 48 za grad a 9 za njegovu okolicu. Proti toj osnovi ustali su najodlučnije tršćanski Slovenci jer je tako strančarski sastavljena, da bi po njoj mogli Slovenci okolice, koji imadu sada 6 svojih zastupnika, ostati bez ijednog zastupnika. Političko družtvo „Edinost" pokreće živahnu agitaciju proti toj osnovi sazivljajuć slovensko stanovništvo na sastanke, na kojih se ima odlučno izjaviti proti nepravednoj i nepoštenoj agitaciji.

Narodni dar iz Amerike. Gospodin Ivan Božić u Chicago, poslao je na našu upravu K 30 za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, koje je sabrao na dan vjenčanja g. Šime Lackovića sa gdjicom. Lojzom Ivančić iz Plešivice kot. Juska.

Vriednom sabiraču i svim plemenitim darovateljima zahvaljujemo u ime naše hrvatske dječice, i da ih Bog poživi i dade svaku sreću u dalekom svietu, gdje no zahoravljaju svoje mile domovine i rodjene braće!

Strašna nesreća na moru. U subotu doniela je brzojavna žica tužnu vlest o velikoj nesreći, koja je zadesila parobrod „Imperatrix" austrijskoga Lloyda. Sa otoka Krete stigla je malne viest, da je onuje udario o pličinu jedan od najvećih parobroda rečenog družtva. — Naknadno se doznoje, da je blesno more progutalo 40 ljudskih života, medju tim 9 Arapina, a svi ostali su austrijski podanici, medju njimi imade na žalost veći dio naše braće iz Dalmacije.

Kako čitamo u tršćanskih listovih, u subotu na večer, kad se je već znalo u Trstu za tu groznu nesreću, bila je u loydovoj palači kod družtvenog predsjednika zabava s plesom. Zaista plemenito!!

Književna viest. Nakladom knjižare Danila A. Kajon u Sarajevu izašlo je drugo znatno povećano i izpravljeno izdanje knjige: „Život i običaji Muslimana u Bosni i Hercegovini", napisao Antun Hangi. Ova krasna i bogatim slikama, iz života i običaja muslimana urešena knjiga nameće se svojim sadržajem sama od sebe tim više, što pisac liepim jezikom i vještim perom crta u njoj potanko život i običaje naše braće muslimana u Bosni i Hercegovini. Ciena knjizi je 4 K, te se dobiva u gorespomenutoj knjižari.

Noćne zgode i nezgode Harun al Bašida. Ovo je veoma šaljiva pripoviest, kojoj se čin zbiva na dalekom iztoku. Kalif Harun al Rasid i njegov prvi vezir putuju po noći te se namjere na vesela momka Jusufa. Unidju u njegovu kuću kao putujući trgovci, te saznadu, da on na večer potroši, što po danu zasluži. Kalif svojom vlasti stavlja zapreko Jusufu, al on uvijek nadje novi posao. Ovo nadmudrivanje izmedju tobožnjih putujućih trgovaca i Jusufa vrlo je zabavno. Prijateljima zdrave šale preporučamo ovo djelce, koje je izašlo nakladom knjižare L. Hartmana (St. Kugli), te se može dobiti u svim hrvatskim knjižarama, a ciena mu je 30 filira.

Franina i Jurina.

Fr. Poznaš Jure bašćanca Roda u Malom Lošinju?

Jur. Kako ne; ter parona Nika pozna svako malo dite tamo, da s lošinjanskom kamorom dela proti svojoj karvi i materinskom zajku.

Fr. Vas tuo ti je od onda, pokle je lošinjane zmufil, i sam se je zmufil u Talijana.

Jur. Baš je pravo, zac mu je i palac v Lošinju i oni s pergulom v Baski sa svimi fundamenti od muli.

Fr. Altroke, kad je prisal v Lošinj bil mu je magazin z dvi bačvice sansigota i ozguor jedan podić za poleć se.

Jur. E vidiš Franc tako ti je tuo, kad se naš čovik malo podkoži, onda misli da mora bit šior Talijan.

Električna

žepna svjetiljka

uviek spremna za porabu.

Jedan lagani pritisak sa prstom i zasvjetli jasno električno svjetlo.

Podpunoma bez pogibelji.

Nosi se u žepu lahko i ugodno te se može upotrebljavati više godina.

Baterija kad se iztroši zamieni se novom.

Ciena sasvim upodpunjena K 3·—.
Sa lećom povećajućom » 4·—.
Nadoknadna baterija po komadu . . . . . » 1·—.

Razašilje se uz pouzeće.

J. König, elektrotehničar.

Beč, VII., Westbahnstrasse Nr. 36.

Preprodavači znatan popust!

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
bijele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i primi natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

PARAMENTE

jeftine i dobro mogu se dobiti
jedino kod tvrdke
JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cieno sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, velo, kasule, nobnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstranelje, svlećnjake, lustere** i t. d.
uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se šlma pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studen ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztežnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se ručeno bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim nuprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvieza R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djelujo, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **ODJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem ovahito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltitim, koji je poradi svoga neuspjelog zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i pliva vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 49/A.
Kalman ulica ugao.

Veliko čudo!

Namjesto 18 K
samo 7 K

Krasna Remontoir-Gloria srebrni sat sa 3 jaka poklopca i pružlvim poklopcem, bogato gravirana, iduća točno, 3 godine jamstva, uz pouzeće samo 7 kruna.

Tvornica satova **J. König**
Beč, VII., Westbahnstrasse 36.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Pokušajte i preporučite proizvode Vydrove tvornice jestvina u Pragu VIII (Kralj. Češka.)

Cijenovnik badava.

Svoj k svomu!

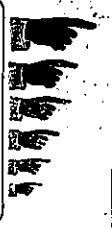

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderne sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje oćeli. Jamstvo 8 godina — Ciene su od K 60·— do K 260·—

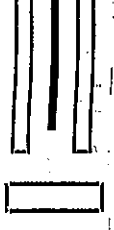

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu
OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA
„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:
„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznato u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna moda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Javna zahvala.

Prigodom prerane smrti naše nezaboravne supruge odnosno majke

Marije Vincence Defar,

dužnost i harnost nas veže, da prije svega izrazimo svoju najsrdačniju zahvalu veleuč. g. dru. I. Šebesti, liječniku u Pazinu, za velepožrtvovno nastojanje u kratkoj i teškoj bolesti mile nam pokojnice.

Za tim zahvaljujemo domaćemu veleč. g. župniku, svim ostalim svećenicima, koji su sprovod predvodili ili pratili i djačkom pjevačkom zboru iz Pazina na pjevanoj nadgrobnici.

Nadalje budi izrečena najiskrenija zahvala svim oblastima, koje su bile kod sprovoda zastupane i to c. k. političkoj, sudbenoj, poreznoj, gimnaziji, općinskoj, gradjevnoj; gospodi doktorom Trinajstiću i Kurelcu, učiteljima, posujilnici i svim rodjacima i prijateljima u Pazinu, g. dru. Laginji u Puli, prijateljima i znancima iz općina Tinjan, Žminj, Gračišće, Plćan, Boljun, Beram, Trviž, Novaki, Buderna, koji su došli da isprate mrtve ostanke premile pokojnice na vječni počinak, te svim onim, koji su pismeno ili usmeno izrazili rastuženoj obitelji svoje saučešće, na nenadoknadivom gubitku uzorne supruge i majke.

Tugujuća obitelj: **Šime Defar,** suprug,
Šime, Dušan, Milan, Rajmund, Ante, Liberat, sinovi.
Marica, Zorica, Vjerica, Stanica, kćerke — **Antica,** snaha.

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 7. febrara 1907. **God. XL.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Ocu i Vladici Istarskih Hrvata

Jurju Dobrili

(† 13. siječnja 1882.)

Noć bijaše, kad si došo k namo,
Spavali su gradići i sela,
Istru mrka obavila tama
Nigdje dana, nigdje dana biela.

Ti bje sunce svomu rodu dano,
Da ga vodiš u zoru iz mraka,
Um Ti sjevnu u prozorje rano
Istrom prosu kišu sjajnih traka.

Prosu svjetlo — pogled k nebu vinu:
„Višnji Oče, budi volja Tvoja,
Da uzkrisim mrtvu domovinu,
Da se digne otačbina moja!"

Sunca ne bi, da Te bilo nije,
S Tvoga uma svjetlo nam se rodi,
Ono jarko i danas nam sije
Do slobode kroz muke nas vodi.

Iz „Narodne Prosvjete".

Rikard Katalinić Jeretov.

Sastanak pouzdanika IV. izbornog kotara u Kozini.

Prošloga četvrtka sastaše se u gostioni g. Šiškovića u Kozini pouzdanici Koparsko-Podgradskog izbornog kotara usljed poziva centralnoga izbornoga kotara za Trst i Istru. Sastanku tom bijaše svrha ta, da se pouzdanici dogovore o organizaciji za rečeni izborni kotar i da se pogovore glede kandidata za taj izborni kotar. Premda je centralni izborni odbor razaslao iz Trsta jedva kojih 120 poziva, ipak se je našlo na okupu preko 200 najvidjenijih naših rodoljuba sviju stališa i raznog zvanja u urečeno doba. U brzini ne mogosmo pobilježiti sve te narodne prvake te spominjemo samo nekoje, a oni, kojih častna imena zaboravismo pobilježiti, neka nam to nehotično pomanjkanje oprostiti izvole.

Od strane centralnog izbornog odbora prisustvovahu sastanku predsjednik gosp. prof. *Matko Mandić*, oba podpredsjednika gg. *dr. Trinajstić* i *dr. Otokar Rybař*, te tajnik g. *dr. Josip Mandić*. Iz Kopra došao je pouzdanik odbora g. *dr. Ferdo Černe*. Prisutni bijahu obćinski načelnici iz Materije, Dekana, Doline, Klanca, Mareziga gg. *Kastelic, Pangerc, Piciga, Žagar, Kocijančič* itd. Narodno svećenstvo toga kotara bijaše najbrojnije zastupano. Medju ostalimi opazismo tuj preč. i veleč. gg. župnike-dekane i dušobrižnike Monsignora *A. Rogača, L. Kompare, I. Počivalnika, I. Cvejna, Š. Defara, Šašelja, Elsnica, Štembergera, Šifrera, Kranjčiča, Šonca*; dušobrižnike iz Brezovice, Tinjana, Plavij itd. itd.

Izmedju naddučitelja i učitelja toga kotara opazismo gg. *Žagara, Šiškoviča, Valentiča, Urbančiča, Bogatca, Vajsela, Mladeniča* itd. Narodni trgovci bijahu zastupani po gg. *Slavoju Jenko* iz Podgrada, *Šiškoviću* iz Crnog Kala i raznih drugih. Prisutno je bilo više obć. savjetnika i zastupnika iz Dekana, Mareziga, Doline, Materije i Podgrada itd. Od obćinskih činovnika vidjesmo gg. *Klemenčiča, Sancina* i nekoje druge. Iz Podgrada došao je na sastanak medju ostalimi i tamošnji obć. liečnik g. *dr. Bylek*.

U urečeni sat otvorio je predsjednik centralnog odbora *M. Mandić* sastanak, pozdraviv srdačno mnogobrojne narodne prvake onog kotara, zahvali im se na obilatom odzivu, raztumači povod i važnost sastanka te predloži za predsjednika sastanka dičnog starinu Monsignora *Rogača*, koji bijaše oduševljeno pozdravljen, za podpredsjednika gosp. *dr.a Černeta* a za tajnika g. *dr.a J. Mandića*.

Zauzev predsjedničko mjesto zahvali se Monsignor Rogač na odlikovanju i časti te podieli rieč g. dr.u Rybařu, koji je obširno i temeljito progovorio o izbornoj organizaciji u tom kotaru. Dokazivao je nepobitnim činjenicama važnost organizacije za svako djelo, a napose za svaki izborni početak. Po njegovom mnienju bi se sva organizacija imala temeljiti na slijedećim načelima: organizacija se ima obazirati na političke medje: u našem slučaju na podgradsko-koparski izborni kotar, koji sastoji iz cielog podgradskog sudbenog okružja i iz velikoga djela koparskog sudbenog okružja. Trebalo bi sastaviti 2 izborna odbora; svaka obćina bi poslala u taj odbor po 2 zastupnika. Osim toga neka se ustroji za svaku obćinu po jedan lokalni pododbor, kojega dalnja konstitucija neka se prepusti pojedinim obćinama, koje će kod konstituiranja istih imati se obazirati na osebine pojedinih obćina, napose na njihov obseg. Jer je na sastanku zastupan i koparski izborni kotar, preporuča istomu što veću odrješitost i nastojanje da se oko kandidata, koji će se i tu postaviti, sabere što više glasova. U obće bi temelj svega morao biti što veće participiranje kod izbora.

Govornikove misli i njegov predlog prihvaćen je bio odobravanjem. U razpravu, koja se iza toga o tom predmetu otvorila, posegnuli su osobito gg. dekan *Kompare*, koji je predlagao kao dodatak Rybař-evoga predloga neka se sastavi — po uzoru izbora V. kurije — toliko pododbora koliko bude sekcija: govorili su g. *Klemenčič* i g. *Šiškovič*, koji je želio, da bi se sazvalo javne sastanke u Kortah i u Škofiji i da bi se takodjer u Porešćini postavilo narodnoga kandidata; g. *Anton Pavao Sancin*, koji je mnijenja, da bi Dekani morali obsezati 2 izborna odbora. Stavljen na glasovanje predlog o organizaciji s dodatkom Kompare-tovim, bje prihvaćen jednoglasno. *M. Mandić* predlaže neka se još prije prelaza na drugu točku dnevnoga reda imenuje predsjednike za oba izborna odbora. Za to predsjednik prekida sastanak na 5 časaka, da se povjerenici uzmognu složiti u osobama.

(Konac sliedi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 6. marča 1907.

Austro-Ugarska

Dosadašnji prvi odjelni predstojnik u ministarstvu vanjskih posala Merey dignut je sa svog mjesta, a dan mu je naslov i karakter diplomatskog poslanika. Na njegovo mjesto imenovan je barun Call.

U tršćanskom gradskom zastupstvu, koje fungira i kao sabor, došlo je u subotu na večer do vrlo burnih prizora. Zastupstvo je naime započelo specijalnu debatu o famoznoj osnovi zakona, kojim se kani podpuno iztisnuti Slovence iz Sabora. Pošto je talijanska većina odklonila sve izpravke slovenske manjine, izjavio je kod § 4. Slovenac dr. Rybař, da će od sada govoriti slovenski, pošto vidi, da Talijani nasilno postupaju. Na to je ustala većina i uz bučenje galerija počela vikati: Na polje!

Načelnik i zem. kapetan dr. Sandrinelli tražio je, da govornik govori talijanski, a dr. Rybař ga je uputio na zakonom zajamčenu ravnopravnost jezika, te je nastavio slovenski. No jedva što je izrekao nekoliko slovenskih rieči, a u dvorani je nastala nova buka. Talijani navališe podignutih šaka na dr.a Rybařa, počeše udarati po klupama i konačno predsjednik zaključi sjednicu. Drago nam je što su se i slovenski zastupnici u Trstu odvažili na taj odlučni korak, koji im samo na čast služiti mora.

PODLISTAK.

MUL.

Nedovršena komedija u jednom činu.

Lica:

Von Klincklonc — inžinir.
Freiherr Trottelberg — oberinžinir.
Baron Eselstein — Baurat.
Grof Oksenburg — Hofrat.

Čin se zbiva u ministarstvu od :auli.

Vrieme: dvadeseto stoljeće.

1. prizor.

Drlin — drlin — drlin!

Klincklonc: Halò! Tko tamo?

Glas na telefonu: Hier Curcommission, Abbazia.

Klincklonc: Ovdje — mulikomision — Što želite?

Glas na telefonu: Pegula!

Klincklonc: Govorite! — ter Tajfel nohamol!

Glas: Telegraf iz Londre.... Doskora dolaze u Opatiju delegati inžinira od cieloga svieta. Hoće da i oni ovdje drže svoj godišnji kongres.

Klinklonc: Pa što nas to briga?

Glas: A mul? Valjda ne ćete dopustiti, da naša Austrija stupi pred lice internacionalnih inžinira sa ono nepodobštine. Pomislite, da će tu biti Engleza, Franceza, Amerikanaca... Bit će bruke, smieha, poruge...

Klincklonc: Pišite im, neka počekaju par godina. U to vrieme nadamo se, da će biti mul po svem sega gotov.

Glas: Što? Da tjeramo gostove? Bravo, a ma bravo! Opatija neka trpi, samo da ostane vaša sramota pokrivena? Warten Sie a pisel! Počekajte vi malo! Kako bilo da bilo, inžiniri će doći — a sramota neka pade na vaše glave i — ruke. Habe die Ehre! Drlin — drlin — drlin.

Klincklonc: Halò! halò! halò! (Nitko se ne javlja. U dvoranu ulaze: Trottelberg, Eselstein i Oksenburg).

2. prizor.

Trottelberg: Was ist, herr Klincklonc?

Klincklonc: Ah! onaj prokleti mul u Opatiji. Traže, da im ga sagradimo do aprila. jer da će tamo doći inžiniri cieloga svieta, pa da će biti smieha i rugla.

Trottelberg: Naravno, da će biti... Vražji mul, koliko nam je već zadao muke i jada! Nego, mislim, da bi se pak nešto moralo poduzeti, ali što? to neka Bog zna.

Eselstein: Ja sam o stvari puno razmišljao i ja mislim, da moja ideja — — ja mislim, da moja ideja — —

Klincklonc: Da čujemo tu vašu ideju.

Eselstein: Ja sam sve liepo proračunao i mogu vam dokazati — —

Klincklonc: Svršite, molim vas.

Eselstein: Vi ste, gospodo, svi složni u tome, da je onaj nesretni mul velika blamaža za našu, austrijsku muloboumajsteriju. Budu li onu nagrdu vidjeli inžiniri drugih država, mi smo — kaput! — Also, ja mislim, da bi najbolje bilo, da se onu sramotu sakrije.

Svi: Ali kako? Kako?

Eselstein: Po mojem mnienju trebalo bi speljat kamogod more, pak neka mul ostane na suhom — —

Klincklonc: Onda bi bolje bilo nahitat u more toliko komenja, dok se voda digne i mul pokrije. Moja je ideja, mislim, puno bolja.

Trottelberg: Ja sam pako drugoga mnienja. Po mojem sudu bilo bi najbolje počekati. Do mala nastat će vremena od ekvinocija: jugovine i druge škurebande. Počekajmo, morda će jena takova škuribanda zaleć i naš mul, pak je onda fertik on i mi skupa š njim.

Oksenburg: Ma, ja mislim, da ipak nije pravo, da — da se jedna država mora skrbiti čak i za mule! Kako ja mislim, najbolje bi bilo, da svaki brod ili parobrod vuče za sobom nekoliko kasuna, pak da liepo kraj njih pristane, a kada opet odputuje, da ih opet za sobom povuče.

Klincklonc: Oprostite g. Oksenburg, ali recite vi meni, jeste li kada vidjeli, da vozovi i kočije vuku za sobom štale?

Eselstein: Ili željeznice štacije?

Klincklonc: Ne, gospodo. Sve to ne valja ništa. Radije se mi složimo ovako: Naložimo vitezu Purike, da uzme sobom jedan regiment inžinira, pa da podje s njima u Opatiju, pa dokle budu tamo na kongresu oni inžiniri neka mjere dan i noć.

Trotelberg: Bravo! A da stvar bude još svečanija, neka mu iz Pule pošalju u pomoć tri torpediniere.

Eselstein: Tri torpediniere i još jednu fregadu.

Oksenburg: Ja bih im zajedno dao tri fregade. Opatija daje eraru strahovite koristi — upravo na milijune kruna — pa je pravedno, da joj za to i erar dade svoje dvie tri — fregade. (Zastor pade).

Četvrtak su se u Ljubljani sastali pouzdanici slovenske pučke stanke iz ciele Kranjske, da izdadu proglas izbornicima i postave kandidate za zastupničku kuću.

U subotu je u Sarajevu proglašen novi tiskovni zakon od 15. siečnja o. g., koji staje 16. travnja na snagu. Zakon odredjuje, da svi politički listovi moraju u roku od 6 nedjelja iza proglašenja zakona položiti jamčevinu, koja iznosi 3000 kruna za one, koji izlaze manje no jedan put na nedjelju; 6000 kruna za one, koji izlaze najviše od tri puta na nedjelju; a 10.000 kruna za listove, koji izlaze više od tri puta na nedjelju. Jamčevina jamči za globe i naknadu kaznenо-parbenog troška, te se mora za deset dana popuniti, ako bi se koji dio njen ili ciela proglasila propalom.

U Dalmaciji razvila se jurve živahna izborna agitacija. Tamo se pojavljuju kandidati raznih stranaka za pojedine kotare. Vlada kani podupirati one kandidate, koji se ne slažu s vodstvom hrvatske stranke u Dalmaciji.

U hrvatskom saboru vuče se vrlo lagano podrobna razprava o zemaljskom proračunu, što će zaprieciti da ne dodju na vrieme na razpravu obećane moderne zakonske osnove.

Crna Gora.

U posliednjem „Glasu Crnogorca", proglašen je novi sankcionirani zakon o izborima narodnih poslanika, što ga je nar. skupština prihvatila i kojim se izvan krieposti stavlja oktroirani izborni red. Po tom zakonu (članak 6) ima pravo glasa svaki crnogorski državljanin, koji je navršio 21. godinu života, bez obzira na to, koliku plaća dacije. Pasivno pravo imade crnogorski državljanin, koji je navršio 30 god.

Rusija.

„Strana" javlja, da će opozicionalni zastupnici zahtjevati odmah u prvoj sjednici drž. dume podpunu amnestiju za sve političke uapšenike i kažnjenike. U mnogim su mjestima izbornici toplo preporučili zastupnicima da se zauzmu za to pitanje. — U Petrogradu izabrano je šest zastupnika u drž. dumu, medju njima pet „kadeta".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sastanak pouzdanika političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri obdržavao se je jučer posije podne u Narodnom Domu u dvorani Čitaonice. Na sastanku bili su zastupani svi izborni kotari za Istru po svojim pouzdanicima, kojih je bili svih blizu stotine. Potanji izvještaj o sastanku doniet ćemo u budućem broju. Sastanak je otvorio prof. Matko Mandić, a predsjedao je župnik-dekan iz Čepića veleč. vitez Nežić.

Na sastanku prihvaćena je kandidatura g. *prof. Matka Mandića* za IV. izborni kotar Podgrad, koji je bio takovim predložen na sastanku od prošlog četvrtka u Hrpelji-Kozina. Za V. izborni kotar Pazinski imenovan je kandidatom naše stranke veleuč. g. *dr. Matko Laginja*, a za VI. izborni kotar Volosko veleuč. g. *prof. Vj. Spinčić*. Kandidature prihvaćene su jednodušno i velikim oduševljenjem. Za ostala tri kotara, prepustilo se predsjedničtvu političkog društva, da ono u svoje vrieme imenuje kandidate ze te kotare.

Na sastanku prihvaćena je u pitanju glagolice ova rezolucija: „Pouzdanici političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, sakupljeni na sastanku 6. o. mj. u Puli, smatraju naredbu od 19. 12. 1906. kongregacije sv. obreda uvriedom hrvatskog naroda, te povriedom njegovih naravskih i vjerskih prava, te prama tomu upozoruju nadležne čimbenike na pogubne u svakom a najpače u vjerskom obziru posljedice, koje će bezdvojbeno iz provedbe iste naredbe nastati".

Sastanak se takodjer jednodušno izrazio o solidarnom radu Hrvata i Slovenaca u Istri, čime se odazivlje skupštini obdržavanoj u Hrpelje-Kozina.

Sa sastanka poslan je na slovenske zastupnike u tršćanskom saboru ovaj brzojav:

Dr. Rybář — Trst.

Pouzdanici političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri sakupljeni u Puli izražuju Vama i ostalim slovenskim zastupnicima na junačkom nastupu svoje simpatije. — *Dr. D. Trinajstić.*

U 4½ s. sastanak je zaključen.

Koncert za Družbu. Eto nam se primiče subota, da se iste večeri sakupimo u Narodnom Domu na koncertu za najplemenitiju svrhu, za koju svaki pravi Slaven u našim stranama ne može uzmanjkati a da što ne daruje. Da se, pak ne bi mogao tko ispričati, e niesam se sjetio ili nitko me ne pita, eto mu subotnje večeri, — velikog koncerta za našu družbu sv. Cirila i Metoda. Kad samo promislimo, kako se naši ljuti protivnici Talijani zauzmu i priprave za legine zabave, srce nas zaboli kad vidimo, da mi jako slabo marimo za naše družbine zabave, koje su daleko plemenitije i uzvišenije od leginih, jer ove idu za nemoralnom svrhom kupovanja i odnarodjenja našega pomladka, dok je naša svrha: sačuvanje djece naše materinoni mlijeku i jeziku.

Ovo treba da imamo svi bez razlike, ako hoćemo da smo pravi Hrvati i Slovinci, uvick u srcu i pameti i s tom mišlju pohrliti na veliki koncerat za našu „Družbu" u subotu na večer!

Raspored zabave je ovaj:

1. Proslov. govori učenica Družbine škole Anka Faraguna. 2. a) U zelenoj livadici, narodna; b) Brod nek ćuti udarce, uglazbio Ferdo Rusin, pjeva muški zbor. 3. Potpouri iz opere „Zrinski" od Ivana pl. Zajca, igra na glasoviru gospodjica Slana Laginja. 4. Mornar od F. Vilhara, bas-solo, pjeva gosp. Matko Brajša. 5. U posavskoj šumi od V. Broža, udara tamburaški zbor. 6. Istri, spjevao R. Katalinić-Jeretov, a uglazbio Matko Brajša, pjeva mješoviti zbor. 7. Sarafan-Parafraza od F. Vilhara, izvadja na glasoviru gospodjica Gisella Scracin. 8. *Izvadak* iz operete „Momci na brod" od Iv. pl. Zajca, udara tamburaški zbor. 9. „Hajd na ples" iz opere „Maričon" od S. Albini-ja, pjeva mješoviti zbor. Iza koncerta je tombola, a za tombolom ples.

Početak u 9 sati na večer. Ulaznina jedna kruna po osobi. Preplate se primaju sa zahvalnošću od onih koji dodju, a darovi i od onih, koji bi bili zapriečeni doći.

Glavna skupština Sokola. U nedjelju dne 10. marča t. g. u 3 sata po podne obdržavat će prvi istarski Sokol u Puli svoju X. redovitu glavnu skupštinu u dvorani Narodnog Doma.

Razprava Münz-Rocco. Kako je poznato napao je gradski zastupnik Rocco u Puli poznatog poduzetnika Münza, da je izveo razna poduzeća u području grada Pule na veliku štetu grada posluživ se pri tom i nečistim sredstvima.

Radi te navale tužio je Münz zastupnika Rocco radi uvriede poštenja.

Razprava se je svršila dne 4. o. mj. pred okružnim sudom u Puli, na kojoj je bio zastupnik Rocco odsudjen na globu od 300 K ili 10 dana zatvora, na platež svih troškova razprave i 460 K troškova obrane g. Münzu. I eto se oprao sladki Rizzi i Münz.

Za izbore u carevinsko vieće. U smislu § 13., odstavak 8. izbornog reda za carevinsko vieće, da se dokaže pravo glasa jedne osobe, ako je ispuštena iz izborne listine i za nju uložen reklam, treba da se reklamu prilože potrebiti dokumenti.

Da se pak uzmogne dokazati prebivanje od godine dana jedne osobe u občini, ovdješnji c. k. redarstveni komesarijat dati će strankama izkaznicu o boravištu od jedne godine dana u koliko to bude dopustila uredba ovog anagrafičkog ureda, i to za mjestu koja spadaju u područje ovog komisarijata (mjestne občine Pula i Buli, i porezniei iz Vodnjana i Marčane).

Narodni darovi.

G. Mate Mavar, Jurčići, Kastav, sakupio je za Družbu K 5·40, medju nekojim članovima udruge sv. Mihovila-Rubeši, u gostioni g. Marčelje u Matuljima.

Lošinjski kotar.

Bogati dar podružnici družbe sv. C. i M. za gradnju družbine škole u Malom Lošinju. Vatreni i poštovani rodoljubi: braća *Anton* i *Noe Martinolić* (Rosario de Santa Fè, Argentina), koji su već i do sada obdarili svako narodno poduzeće u svom rodnom mjestu i izvan njega, dostavljaju nam za gradnju škole bogati dar u iznosu od 500 kruna. — U istinu, veliko je srce ovih naših sokolova u dalekom svijetu, koji ne propuštaju ma nijedan ozbiljni narodni korak, a da ga — uz žarka popratna pisma, iz kojih odiše plemenito hrvatsko srce i sveto rodoljublje — bogato ne obdare. Sve, što se u domovini događa potresuje im dušom: tuguju i plaču nad porazom, a vesele se i blagosiljvju svaki narodni pothvat, napredak i pobjedu. Doći će vrijeme, te ćemo o njima potanje progovoriti, a za sada, kad već nije moguće, da im se drugčije odužimo, neka prime izraz naše najdublje zahvalnosti, odanosti i velestovanja.

Bog Vas blagoslovio sokolovi naši i diko naša, te Vas čim skorije vratio zdrave, sretne i zadovoljne domovini svojoj, koja Vas razširenih ruku željno očekuje, da Vas zagrli na krilu svome. — **Živili Martinolići!**

Za gradnju družbine škole u Malom Lošinju. Današnjim brojem otvaramo ovu rubriku, da bi bila poticalom i drugim rodoljubima na doprinos u ovu svrhu. Prvi bogati dar doprinieše rodoljubna braća Antun i Noe Martinolić (Rosario de Santa Fé, Argentina.) K: 500.

Nerezine, koncem veljače.

... Dakle taj obhod bio je zadnji dan poklada. Tu su se nosile i ploče sa nadpisima i vuklo se princa karnevala na ručnom vozicu, a kraj njega bačvica vinka lozića. Pravo gradski! Pošli su njime u selo, a tabориште bijaše im „Studenac". Pred povorkom išao je sin našeg pošte činovnika, Nicolo Bracco, u crveno odijelo obučen, a za njim dvojica koja nošahu ploče sa nadpisima: „Siamo tutti della lega"; Signor glagolito condannato a morte" i t. d. — Vikanju i pjevanju izazovnih pjesama nije tu bilo kraja. Kamo su ciljala „gospoda" sa tom svojom šetnjom, stvar je sasma jasna, ali im mjestni Hrvati ne nasjedoše; bijahu sasma pasivni. To je porazno djelovalo na „gospodu" i čemu taj obhod? Izljev je to prekipjele radosti! Poznato je, da se u Nerezinah, od nekoliko godina natrag, sa strane recte „Italijana", ide za tim, da se u crkvi svi obredi obavljaju u latinskom jeziku. U tom nastojanju glavnu riec ima pobožni učitelj talijanske škole Tonoli. On se je dapače potrudio i do samoga Rima na račun občine, da tamo dokaže nuždnu potrebu uvedenja latinskoga jezika u svim crkvenim obredima u ovome mjestu. (On prima 200 K doplatka od lege i 200 K od obć. blagajne.)

Dne 3. 2. t. g. umrla je starica Zuklich. Njezini zahtjevaše latinski sprovod, inače da će se izravno obratiti na Rim! Iz Krka došla dozvola da se sprovod obavi u latinskom jeziku. Iza toga obavio se i još jedan sprovod u tom jeziku. Tako da je odlučio Rim. „Gospoda" nili zemlje ne doticahu u svom zanosu, slaveći zadnje odluke rimske u pitu ju liturgičnoga jezika. Dakako, to je i posve razumljivo!

Već davno prije toga ukinuo je otac Lucijano Lettich svako pjevanje i sve molitve u hrvatskom jeziku u samostanskoj crkvi. Ipak je otac Lucijano objektivan i uvidjavan čovjek, kad je to za vremena učinio, pa mu treba to i u zaslugu zapisati, što je time znao duhove pripraviti za samu stvar. Da zbilja, — čestitamo!

Ako ste ikada bili u Nerezinah, to ste jamačno lahko opazili trošni franjevački samostan, kraj mora, a do njega zvonik bez vrška, što je izgledao kao kakva sredovječna kula. Iz njega brujila su tri zvona veoma neskladno. Nu, danas zvonik imade svoju novu „kupu" iz klesanoga kamena, koja se izrádila na račun vlade, a iz samog zvonika ne bruje više ona tri neskladna zvona, nego tri nova, veoma skladna.

Za ova zvona sabirao je otac Lucijano po selu, a pisao je i u Ameriku. Kažu, da su za nje najviše doprinjeli: Rucconichi, Zorovichi i Soccolichi.

Da, pred nekoliko godinu dana, kad no je otac Luciano ukinuo svako hrvatsko pjevanj u crkvi, došlo je u samostanskoj crkvi, do upadice izmedju ondješnjega kapelana Bogovića i neke „latinske" gospode. Bogović bio je tužen. Otac Lucijano bio je svjedok, Bogović bio je odsudjen na na lepu globu. Otac Lucijano postao je veliki prijatelj familije Bracco.

Ovih dana tužio je Sulle otca Lucijana radi uvreda što ih je izrekao proti njemu pred Tonollom (za vrieme obuke u školi). No, kad li najednom osvanuo ovdje provincijal sa svojim tajnikom. Posjetiše Tonolla pa Sulla. Sulle uztegao tužbu, a otac Lucijano otišao je iz Nerezina — premješten je. Sudbina jarac!

Glavna godišnja skupština podružnice družbe sv. C. i M. u Malom Lošinju.

Evo me, gospodine uredniče, da Vas ukratko izvjestim o glavnoj skupštini naše podružnice, što se je obdržavala u nedjelju, dne 10. veljače. — Točno u 4½ sati p. podne otvara, u dupkom punoj dvorani društva „Zora", predsjednik, visokocijenjeni gospodin Kv. Šime Kozulić, skupštinu, uz ove riječi:

Zapala me evo i ponovno ugodna dužnost, da kao predsjednik otvorim V. glav. godišnju skupštinu naše podružnice. Vrlo me veseli, što se i ovaj put odazvaste pozivu odbora u tako velikom broju. Znak je to, braćo moja, da ste dobro shvatili tešku, ali uzvišenu zadaću naše velezaslužne „Družbe", i dužnost koja nam nalaže, da na svakom koraku pokažemo veliku naklonost, ljubav i štovanje napram toj dobroj *majci-spasiteljici.* — Podružnica naša, dijete je njezino, koja treba da pokaže, te je u istinu vrijedno, da se nazivlje kćerkom toli plemenite i skrbne majke. To je ona dosele u istinu i pokazala bacajući u krilo svoje skrbne majčice malenu, ali punanu pregršt srebra i zlata. Da, majka je njezina dobra i skrbna, koja je već u nekoliko godina spasila na hiljade nevine djećice, što su pusta i jadna bila odbačena u krilo tudjoj majci-nemajci, koja im je ustrcala otrov u mladenačka srca, koja ih je učila, da zamrze pravu majku svoju, da prezru jezik i narod svoj. Nepokolebiva je to istina, gospodo moja, pa i nije treba dokazivanja, već je dovoljno, da se obazremo oko sebe, da pogledamo Lošinj naš, djecu našu, odkako nad njom lebdi skrbno oko i marna, zaštitna ruka naše velezaslužne „Družbe". A da se ne bi reklo, te se valjda kraj zdravih očiju varamo, neka Vam bude dokazom ona lijepa kita lošinjskih mladića, ona četica vrijednih gimnazijalaca u Pazinu. Dika je to naša, ponos je to naš! Za sve to ide hvala našem vrijednom učiteljskom osoblju i Vam, koji ste otrgnuli djecu svoju iz tudjeg ognjišta, al ponajveća hvala ide „Družbi" našoj, koja je dala polje radinosti marnom učiteljstvu, a Vam novo ognjište, na kojem će ponovno planuti nova vatra otaca i djedova naših, što no je bila malne utrnula na opustjelom

Nastavak u prilegu.

maćem ognjištu. Poduprimo s toga „Družbu“, učlanimo se svi u našu Podružnicu narodni će barjak domalu zavijoriti nad ošinjem našim u znak svete pobjede i obode zlatne. — Govori zatim ob onim oditeljima, kojim je još uvijek indiferentno a li im djeca polaze hrvatsku ili talijansku pučku školu, o pustom analfabetizmu i t. d. te pozivlje konačno g. tajnika, da pročita zapisnik prošle glavne godišnje skupštine i da izvjesti o radu „Podružnice“ kom minule godine.

Tajnik g. Jos. A. Kraljić pročita zapisnik, koji je bio bez primjetbe odobren. Iz izvješća tajnika razabire se, da je u početku minule upravne godine bilo upisano 170 članova, dočim je taj broj do konca godine ponarasto tako, da naša Podružnica danas broji 219 pravih članova. — Ispričava gg. izaslanike, koji, radi nepredvidjenih zapreka, nijesu mogli zastupati Podružnicu prigodom glavne skupštine „Družbe sv. Cirila i Metoda“. Podružnica se pako dala zastupati.

Iz izvješća blagajnika, g. Ivana Lovrića, razabire se, da je tekom god. utjerano: U ime članarine K 247·92, u ime darov K 554·86, doprinosi braće Martinolića K 103·74, ukupno K 906·52. K tomu ima se pribrojiti čisti prihod od večernje lutrije K 146. Utjeralo se ukupno K 1052·52. Upravni troškovi iznašali su K 41·37, ostaje čistoga u blagajni K 1011·15, koja se je svota uložila u mjesnu posujilnicu. — Izvješće blagajnika uzelo se do ugodnog znanja.

Prije nego li se prešlo na izbor novog odbora, uzima ponovno riječ g. predsjednik, zahvaljujuć najtoplije onim neumornim rodoljubkinjama, koje su poput marnih pčelica, kroz čitavu jednu sedmicu, oblijetale kuće i pragove naših kršnih lošinjana sakupljajuć članarinu i darove za večernju lutriju. — Evo njihovih časnih imena: gdjice: Betti Markus, učiteljica družbinog zabavišta i Antica Busanić, Katica Vukcvić, učiteljica družbine škole i Marija Rade, Božica Pfeffer, družbina učiteljica i Marija Lovrenčina. Skupština im u znak zahvale viče burni: živile! Spominje zatim one naše dične sokolove u dalekoj Americi: braću Antuna i Noema Martinolića, Martina Busanića i Marka Jadrošića, koji se u svakoj prigodi sjećaju naše Podružnice lierim i bogatim darovima. (Živio-klici.)

Iza toga prešlo se na izbor novog odbora, te bijahu jednoglasno izabrana slijedeća gospoda:

Predsjednik: Simo Kv. Kozulić, tajnik: Josip A. Kraljić, blagajnik: Ivan Lovrić, zamjenici: Josip Nikolić, Antun Zorović i Josip Vidulić. Odbornici: dr. Klement Kv. Bonefačić i prof. Ambrož Haračić.

Izaslanicima na glavnu godišnju skupštinu Družbe bijahu izabrani: Simo Kv. Kozulić, Ivan Lovrić i Josip A. Kraljić.

Gospodin predsjednik zahvaljuje u ime cijeloga odbora na povjerenu im čast te prelazi na zadnju točku dnevnoga reda: Eventualija.

Prijavljuje se za riječ gosp. prof. Ambrož Haračić te postavlja slijedeće predloge:

1. predlaže, da se dojakošnji odbor, obzirom na gradnju škole, ojača od 3 na 5 lica te da svaka 2 mjeseca vijeća.

2. Nek se umoli Slavno uredništvo i uprava „Naše Sloge“ (*što ovim činimo*), da otvori u svom listu posebnu rubriku pod oznakom: *„Za gradnju družbine škole u Malom Lošinju“* u koju se ima bilježiti sve, što u to ime kroz godinu unidje u blagajnu.

3. da se metne u „Zori“ i „Čitaonici“ po jedna sabiraonica (škrabica) sa natpisom: *„Za gradnju družbine škole u Malom Lošinju.“*

Gosp. Ivan Lovrić govori o odboru, što ga je sastavila Općina u svrhu, da nam otmu djecu iz naše škole. Predlaže, da odbor sazove negdje koncem junija sve majke hrvatske dječice i da im predoči pogibelj, koja nam prijeti. Svi prijedlozi bijahu jednoglasno prihvaćeni.

Pošto se nitko više ne prijavlja za riječ, g. predsjednik zahvaljuje još jednom skupštinarom na odazivu i zanimanju za našu svetu stvar i zatvara sjednicu.

Istoga dana, u 7½ sati na veče, igrala se u prostorijama „Zore“ i „Čitaonice“ velika lutrija u korist Podružnice. Darova bilo je oko 180, a srećaka rasprodalo se do 800. Čisti prihod iznašao je 146 K. Iza toga slijedio je u obim prostorijama animirani ples, što je potrajao tamo negdje do pijetlovog sata.

Krčki kotar:

† Pop Ive Kraljić. Prve nedjelje korizme, žica nam brzojavna donesla tužnu viest. Umro je pop Ive Kraljić.

On se je rodio u Omišlju na otoku Krku, dne 4. X. 1855. Rodio se trojak, a po smrti otčevoj. Dvojica su umrla, a on ostao živ. Iza dovršene gimnazije želio se posvetiti svećeničkom stališu, ali uzelo ga u vojnike, te je morao i služiti njekoliko mjeseci u Puli kao prosti vojnik. Ipak molbu mu uslišalo i on ode veseo u goričko sjemenište. Svršiv bogoslovne nauke, obnašao je dušobrišničku službu po raznih mjestih krčke biskupije, te je svagdje ostavio liepu uspomenu prostodušnoga, revnoga i iskrenoga svećenika. Pop Ive Kraljić, iskren i revan svećenik, živio je za Boga, za svoj rod i za svoj hrvatski narod.

Ostavio je ucviljene rodjake, i prijatelje i tužnu staricu iznemoglu majku od 87 godina.

Ti si dakle pope Ive dragi umro! Tebe više neima med živućimi na zemlji! Nemari, prestale su tvoje boli, ostavile su te tvoje težke brige, preselio si se prijane dragi u bolji život . . . odletila je tvoja blaga duša pred prestolje Svevišnjega, da ti milosrdjem sudi, da te prime u rajske dvore, a med nami ostaje praznina, ostaju same mile i tužne uspomene našega zajedničkoga trudnoga živovanja, našega zajedničkoga mukotrpnoga rada za prosvjetu svoga naroda. Ne mari, opet velim, jer na tvojem grobu ponavljamo svoje zavjete, da ćemo i nadalje raditi za svoju svetu vjeru i mili dom.

Dubašnica koncem febrara 1907.

M. M. i N. G.

Dobrinj, svršetkom febrara 1907.

Pol je eto godine, što su se u Dobrinju ovršili općinski izbori, o čemu je već bilo govora u „Slogi“, pri kojima je pobjedila protu-Barbalićeva stranka sa ogromnom većinom, dapače u I. tielu jednoglasno. Propala stranka učinila je utok i već su se tada hvalili, da će doći i proljeće, kad će oni još biti na upravi. I bi reć, da će se obistiniti te glasine, jer se valjda na c. k. Namjestničtvu ne preši, da taj utok riješi, bilo povoljno bilo nepovoljno. Dok bi stranka pobjednica bila imala večeg razloga podnašati utok, pošto je ciela izborna komisija, imenovana od Barbalića, bila proti njoj, te je zabacila tolike punomoći, nije dala glasovati dvim dosadanjim občinskim zastupnikom, a jednoga nije dopustila ni birati ne navadjajuć nikakva razloga, uz svu prisutnost vladinoga povjerenika, na koga se dvaput pismeno obratilo, eto što se dogadja: oni, koji su imali u rukama škare i sukno, još napokon bi htjeli imati pravo i Namjestničtvo se ne žuri, da ih makne sa uprave. Ljudi su već počeli dvojiti, da li ima pravice.

Medjutim se u Dobrinju za pravo nezna, koji je na čelu občine. Barbalić je odmah iza izbora, kako kažu, položio svoju načelničku čast, odnosno ispričao se, da on radi starosti više služiti ne može, te imenovao svojim zamjenikom prvog obć. savjetnika. Ovaj se obično i potpisuje na svim spisima u mjesto načelnika, a budić isti stanuje prilično daleko od Dobrinja, to glavnu rieč vodi Barbalićev sin, obć. tajnik. Kad stranke dodju tražiti načelnika, stari se ispričaje, da on više nije, prvog obć. savjetnika nema ako ne kadgod u Dobrinj i tako ostaje glavna osoba na občini obć. tajnik. (Gosp. krčki poglavaru, zar Vas nije sram ovih nepodobština? Ili hoćete, da kažemo nešto drugoga? Ede, bibe . . . ali budi pravedan! — Ured.)

Ljudi već očito mrmlju, kad će tomu stanju doći kraj i zašto su oni sa ogromnom većinom pri posliednjim izborima pobjedili. Oni traže, nek se slobodno unište izbori, akoprem tomu nema razloga, pak nek se razpišu novi, tad će oni jos očitije pokazati, što može složan narod, kad već jednom progleda tko mu je prijatelj, tko neprijatelj, samo nek ovo stanje već jednom prestane. Očekuje se dakle od c. k. Namjestničtva, neka taj utok proti izborima već jednom rieši bilo ovako, bilo onako, ali samo čim prije, jer toliko otezanje već prevršuje svaku mjeru.

Voloski kotar:

Opatijska luka. Koliko se nije već govorilo i što se nije sve radilo u zadnje vrieme za Opatijsku luku. Lani bijaše već spremno da se gradi, dogradjuje, u red metne. Al visoko ministarstvo razbilo je sve u zadnjem hipu radi razlike od par tisuća kruna. Da se je radilo lani, već ljeta, bile bi državne blagajne koristnije bar za 50.000 kruna. Dakle mjesto da je država lani potrošila par tisuća kruna više nego je htjela, bila bi pristedila najmanje 50.000 kruna.

U to je najme došao baš za Sve Svete, za 1. novembra 1906. tolik jug, da je više od polovice mula srušio, da ga je sada više od polovice u moru.

Od onda su već prošla puna četiri mjeseca; a što se je za cielo to vrieme učinilo za uredjenje luke?

Najprije se je pokrpalo preostali dio mula, tako da mogu parobrodi pristajati za liepoga vremena. Za nješto slabijega nemogu pristajati, moraju ploviti na Volosko. Na taj popravak se je malo potrošilo nit novaca nit vremena. Sve je trajalo tek njekoliko dana. Teda negda se je odlučilo da se sagradi privremeni mul, gdje bi za silu mogli pristajati parobrodi. Dne 12. jenara napravilo se je prvi stup u moru, koncem febrara drugi i tretji, na koje bi se postavilo ljes, po kojem bi se stupalo na kraj. Dakle mjesec i pol trebalo je od napravljenja jednoga do napravljenja drugoga stupa. Ovaj prvi da se je već i pokvario, a za nova dva nezna se pravo da li su u redu. Materijal za te stupove pravilo se je prilično daleko od mjesta, gdje se jih je postavilo. Trebalo ga je prenašati na ladju, pak ladjom voziti na mjesto. Iole praktični nebi toga bili trebali, nego bi bili napravili prije put do mjesta privremenoga mula, zasuli na njekih mjestih more, napravili tako prostora i za napravljanje materijala za stupove. Al onda dakako nebi to bila austrijska radnja, nebi je izvadjali glasoviti austrijski inžiniri sa glasovitijom austrijskom vladom, koja njim ne daje ni malo slobode u kretanju! Taj put se napravlja već toliko vremena, svi vele da se zidove gradi, kako jih djeca za šalu grade. A nit to se nebi činilo, da sama občina ne daje materijala. Sve što se već par mjeseca tu radi, moglo se je napraviti u par tjedana, i moglo je već sve gotovo biti. Ovako još se nezna, kad će biti.

Da se je radilo kako treba nebi bilo trebalo prošloga tjedna obustavljati pristajanja parobroda, kašto se je to moralo učiniti na veliku sablazan domaćega i tudjega občinstva kojega je sada već mnogo. Stavilo se da se odstrani velike kamene iz mora kod razrušenoga mula. U tu svrhu došao navlaš čovjek iz Trsta sa „pontonom“. Da nije nikad došao! Trebalo je dizati kamene od 20 i više tonelata, a onaj ponton star, ljes na njem bršiv, željezo rdjavo, nebi dizao nit 5 tonelata. Bjež na Rieku, k pomorskoj vladi, da ona uzajmi svoj ponton. Ona ga neda. Skaču u pomoć ravnatelji ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga družtva. Mole kod pomorske vlade oni, i ova se usmiluje. Daje ponton, s kojim se je radilo kakva četiri dana, i veće kamene izvadilo. Parobrodi su to vrieme dakako neredovito pristajali, pak se je vidjelo često ljude putovati iz Voloskoga i na Volosko, i čulo blagoslivljati i državu i vladu, pod kojom se što takova može dogadjati.

Radnje popravka i proširenja luke, predvidjene već lanjske godine, još posve spavaju. Mjesto da se sada kad su nastala ljepša vremena počelo odmah raditi, još se nit nezna da li se je i komu radnje odalo.

Igra se čudna igra. Njeka firma iz Trsta hoće da preuzme radnju — kako se pripovjeda — u misli da će radnju druga firma, iz Rieke, od nje preuzeti i izvršiti. Ova firma iz Rieke pak neće da toga čini, neće da bude buratinom nit one firme u Trstu nit austrijske vlade. I tako vam sve miruje, na sve to veću čast i slavu Austrije! Bez pomoći iz Rieke nije se moglo nit onih kamena u luci izvaditi, a kamo li da će se luka graditi!

Proti prirodi se neda. Trst je Opatiji daleko, Rieka blizu. Oni iz Rieke imadu kamenolome, sprave, sve blizu. Onim drugim je sve mnogo dalje.

Još jednu, skoro zaboravih. Uprava „Südbahna“ prigovorila je gradnji puta k privremenomu mulu, jer je obala vlastničtvo „Südbahna“. Da, obala od Tomaševca do preko Slatine je vlasnost „Südbahna“! Država mu je to prije 20 godina prodala držim po 1 novčić po klaftru! Sad je zemljište u Opatiji i po 100 i više forinti po klaftru. Bog zna koliko će država platiti po klaftru „Südbahnu“ za prodanu mu obalu! Fuj!

Počastni gradjani občine Mošćenice. Prošle subote dne 2. marča obdržavalo je občinsko zastupstvo Mošćeničko sjednicu. Kao VI. točka dnevnoga reda bila je:

„Izbor počastnih gradjana občine Mošćenice:

1. Dr. Lodovico Rizzi, zemaljski kapetan u Poreču;
2. Dr. Innocente Chersich, zemaljski prisjednik u Poreču;
3. Dr. Felice Bennati, zastupnik naroda u Kopru;
4. Dr. Matteo Bartoli, zastupnik naroda u Rovinju;
5. Benedetto marchese Polesini, zastupnik naroda u Poreču;
6. Scipione Sandrinelli, načelnik u Trstu;
7. Francesco Salata, novinar u Trstu;
8. Dr. Costantino Costantini, zastupnik naroda u Pazinu;
9. Dr. Ettore Costantini, odvjet. u Voloskom;
10. Federico Puović, c. k. notar u Voloskom;
11. Ferdinando de Persich, načelnik u Lovranu;
12. Giuseppe Bradicich, računarski preglednik u Poreču;
13. Lorenzo Mohovich, pomorski kapetan u Mošćenicama;
14. Antonio Vidossich, pomorski kapetan u Mošćenicama;
15. Giuseppe Valcich, pomorski kapetan u Lovranu;
16. Antonio Gasparich, posjednik i bivši načelnik u Veprincu;
17. Beniamino Battestin, posjednik i c. k. postmajstor u miru u Lovrani.“

Tako od rieči do rieči glasi šesta točka dnevnoga reda rečene sjednice. Podpisano je „Občinsko glavarstvo, načelnik G. Persich“. Uz njega je pečat Capo-Comune Moschienizze.

Nije li to ironija hrvatskim pozivom i hrvatskom objavom dnevnoga reda poziva se na sjednicu, u kojoj se imadu tudjinci ili Potaljančenici imenovati počastnimi gradjani občine, u kojoj ima po zadnjem popisu 146 Taljana naproti 8000 Hrvata. Goro je nego ironija. Crvenilo srama mora obliti svakoga poštenjaka, kad takova što čita. U nijednom drugom narodu nego u našem nije što takova moguće. Jer je u drugih naroda stranaka, i svadja i prepiraka, al to nikad neide tako da-

leko da bi tudjinca, bilo kog, pozivali u svoj dom da njim gospodari. Zna se zašto to načenik G. Persich narečeni Maras i njegovi drugovi po zapovjedi Bennata i Costantina rade. Oni to zato rade jer vide da hoće njihovom gospodstvu odzvonilo bi. Oni su već dogospodarili, njim gori do nokata. Oni se mogu još samo sa izdajicami svoga roda i zakletimi neprijatelji našega naroda, sve tudjinci, spasiti i uzdržati donekle ponekle na vlasti. Mošćenice, jako maleni gradićac, hoće da poveća broj svojih gradjana odmah za 17. Ti svi bi došli kao počastni gradjani u prvo izborno tijelo kod obćinskih izbora. Skoro se imadu obaviti obćinski izbori, pače već bi listine morale biti izložene. Treba im 17 glasova u prvom tjelu da svladaju domaće poštene ljude. Traže ih u Lovranu, Voloskom, Veprincu, Kopru, Pazinu, Poreču, Rovinju, pa čak i u Trstu. Da bi Maras i njegovi drugovi znali kako bi svoju rodjenu obćinu mogli osramotiti i oškoditi, nebi toga činili ako je u njih još zerica poštenja. Medju onimi koje bi htjeli za počastne gradjane Mošćeničke, nalaze se ili tudjinci Talijani koji našemu puku ni našemu narodu nisu nikad ništa dobra učinili, pače bi ga utopili da mogu u žlici vode. Ili su medju njimi odmetnici svoga roda, izdajice kojim se neprašta. Veći od svih njih izdajice bili bi svi oni zastupnici, koji bi glasovali za one počastne gradjane. Njih bi Mošćeničani proklinjali već i sada a kašnje i sve više i u grobu.

Marar i drugovi pazite što radite! Na njih pak pazite svi Mošćeničani, koji još osjećate da ste ljudi!

Nigdje na svietu nebi se moglo naći načelnika nit zastupnika koji bi htjeli tudjince i izdajice svoga roda počastiti sa gradjanstvom. A ako bi se takova načelnika i takovih zastupnika i našlo, nebi se našlo puka, koji bi to mirno gledao, koji nebi poduzeo sve da od sebe, od svoje občine odvrati zlo, sramotu i škodu.

To je maslo Benata, Koštantina i Kafule. Ovaj je uvjek govorio da radi za starinu, za domaćiju; a sada eto vidimo gdje bi htjeo tudjince dopeljati u obćinu, tudjince, koji nit neznaju govoriti po našu. Da bi barem prije nego se hoće da se jih imenuje došli pokazati se, da jih puk vidi, da jih čuje. Al ni to se neufaju. Mnogi njih nebi znali govoriti s pukom, niti bi puka razumjeli. Vidi se i iz toga da je Kafula narodu uvjek lagao, i varao ga, i to sve za plaću i plaćajuć, ili bolje govoreć kupujuć ljude. Prošle subote nije došlo do imenovanja počastnih gradjana.

Sjednica se je zaključila, kad su naši izašli.

Govori se da će Maras sazvati za drugu sjednicu soštitute, koliko ih treba da se odlučuje. Nebi mu imali ni oni pomoći. Nevjerujemo da bi se i oni dali nagovoriti ili podkupiti, poput njekih zastupnika. Pače držimo da će bar njeki zastupnici, do sada od stranke Kafuline, dobiti srca pak glasovati proti tudjincem ili pak ostati doma, da nebudu uvedeni u napast, da nepočine obćini štete i sramote.

Herr k. u. k. lajtnant.

To je — znate li, tko je to? To vam je glavom sam lovranski podestà, šior Ferdinando. Bio je u Bosni etecetera. . . Kako vidite, stvar vrlo liepa i pohvalna. I Ferdinando je od uviek ostao kavalir — perfektni kavalir. I sada u poslu „skomberčenoga" tajnika Marki-a, naš je ex lajtnant pokazao, da mu je čast glavna stvar. Evo kako je to bilo:

Iz Poreča su Ferdinandu pisali, da treba providjeti za Markia. U Lovranu je mjesto tajnika prazno, ergo. . . Ali Ferdinando o tom ne će ni da čuje. Odmah je pograbio pero i pisao onima u Poreč oštro i odlučno: „Tutto si, ma Marchi come segretario, nò!" Marki da je „di temperamento vivace" i uviek hoće da njegova valja. „Io non sono Tončić Gašparić, pisao je dalje g. lajtnant, io non mi lascio menare per naso da nessuno".

Oni iz Poreča su ga na to mirili, da im je Marki tvrdo obećao, da će biti podložan, tih i u svemu kulantan. Ali Ferdinando kao da ne čuje na ono uho: Kulantan ili nekulantan, mi son uomo fatto, mi non me lasso comandar da nessun, insomma non voglio star sotto di nessun, nanche sotto Marki". U kratko, on im je zabugario, da on ne će biti pod Markijem.

Na to su oni iz Poreča izgubili pazienzu, odgovorili oštro, i Ferdinando se je morao pokoriti i uzeti Markija.

Mi, koji poznamo dobro srce lajtnanta Ferdinanda i „temperamento vivace" od Markija, stalni smo, da neće proći ni šest mjeseci i naš će magnifico biti pod Markijem. Zapoviedat će mu — vidjet ćete. Nego, moguće da se i varamo, moguće da je šior Ferdinando postao koliko energičniji, a Marki kulantniji.

Insomma chi vivrà vedrà — premda neznam, da li se to dvoje slaže: Marki i kulantnost! . . .

Pazinski kotar:

Obćinski izbori u Pazinu urečeni su i obavit će se kako sliedi:

III. Izborno tijelo.

U sriedu, 13. marča 1907. birači upisani od br. 760 do uklj. 1611. U četvrtak, 14. marča 1907. birači upisani od br. 1612 do uklj. 2462. U petak, 15. marča 1907. birači upisani od br. 2463 do uklj. 3314.

II. Izborno tijelo.

U subotu, 16. marča 1907. birači upisani od br. 156 do uklj. 759.

I. Izborno tijelo.

U ponedjeljak, 18. marča 1907. birači od br. 1 do uklj. 155. U svakom izbornom tijelu i odsjeku započeti će izborni čin od 8 sati u jutro napred.

Talijanska stranka potajno radi i pripravlja se već odavna za ove izbore. Htjeli bi iz nova zauzeti ovu važnu obćinu, jer znadu, da bi na taj način zadali težki udarac našem narodnom razvoju. Toplo preporučamo radi toga ondješnjem našem narodu, da brojno pristupe izboru te nepuste da njima Talijan opet zavlada. Kasnije kajanje ne koristi. Tko je dakle naš, taj ne smije izostati od izbora, da ga ne stigne narodno prokletstvo.

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 3. t. m. je predavao g. prof. Martin Zgrablić o „Novijim naseobinama u Istri". Predavanje je slušalo oko 200 ljudi obojega spola. Slijedeće nedjelje dne 10. t. m. će predavati g. prof. Mate Kević o „Slavenskim prosvjetliteljima sv. Cirilu i Metodu". Početak u 10 sati prije podne u dvorani Narodnoga Doma.

Porečki kotar:

Iz Sv. Ivana od Šterne. Rijetki su slučajevi, da bi se što bilo čulo iz Sv. Ivana, nu, promotrimo li prilike kakve vladaju u tom mjestu nije inače bilo ni moguće. Ljudi naučeni na sredovječno ropstvo, ne mogu da se ga u jedan čas otresu ni u XX. vijeku, pa treba da se dugo pomolimo božici prosvjete, e da bi se nama smilovala i nama otkrila maleni kutić u svom velikom hramu. — Odkada nam velezaslužna družba otvorila školu, narod se sve to više zauzimlje za moralni i materijalni napredak. Tako se pred malo vremena ustrojila posujilnica sa sjedištem u Kurjavićima kod našeg vrlog Legovića, dobit ćemo domala po selima poštanske škrinjice a što je od velike važnosti, došao je lov u naše ruke, koji je do sada bio monopol Talijana i njima služio najboljim sredstvom za agitaciju. Još bi se dalo više učiniti, kad bi se osoba, koja bi po svom zvanju i položaju morala, malko više pobrinula za dobrobit naroda, ali žalibože, mi bi bili sretni, kad bi ta osoba barem mirovala, a ne da još smeta i neprilike čini svakom pokusu napretka.

Taj gospodin, mjesto da izkorjeni praznovjerje, hoće da ga tim više širi u crkvi i izvan nje; priča ti on o stvarima, da se već sam narod smije kad ih čuje, blagoslivlje tobože začarane osobe i predmete, on da posjeduje sredstva proti vješticama i proti nekakvom Hacu, kako ga on nazivlje, vještaku, i u njega ćeš naći nekakvu travu, koju su mu tobože misionari iz Kine donesli kao najbolje sredstvo proti takvim stvarima. Govori, da on ima moć odvraćati zle duhove, tuču i sva zla, koja nanašaju štetu pučanstvu. Taj se gospodin ponaša proma učiteljskom osoblju više puta vrlo neugladjeno, u opće, on se ni najmanje ne drži nazora onih vrlih naših svećenika, koji su mnogo i mnogo doprinesli do napretka našeg naroda.

Vrlo nam je žao da što takvog donosimo o jednom našem svećeniku, al srce nas boli, što nas protivnici tlače s našim oružjem.

Koparski kotar:

Novi poštanski ured u Slumu. Dne 1. marča o. g. otvorio nam se ovdje na buzetskom Krasu, u Slumu, poštans i ured, glede kojega je „Naša Sloga" jur pisala. Pošto je bio za nas taj ured od velike potrebe, jer smo bili odviše udaljeni od dosadašnjeg poštanskog ureda u Buzetu, najtoplije se zahvaljujemo svima onima, koji su se na budi koji način za toli potrebnu stvar zauzeli.

Franina i Jurina.

Fr. Kaj dela šijor Bižato iz šteure u Buzetu ponjer ki je bio prijeo koricijon od gospodara?

Jur. A vero je oš već munjen nego prvo, prke sada hodi po love za izvanjskimi otroki o kompaniji s šijorom Krivicom Taborićem i buzetskim spasiteljem.

Fr. Ma kaj jih lovijo koko lesice?

Jur. Ma, ne, ne, oni hodijo ckulin na lov za izvanjskimi otroki, zavor, do ko bi jih mogli prematiti, da hodijo o talijanska škola, prke se bojijo da jim zomejo enega meštra zato ki jimajo molo otrok.

Fr. A koliko otrok imajo o lumeru?

Jur. Ma mi se zdi, da jih jimajo koliko ena koka pulaštru.

Fr. Ma pok ten izvanjskim otrokom, koliko im dojo za ploća, ki hodijo o njiha školu?

Jur. A vero saki don o podun en pijat manještre od ječmena i pažula.

Fr. Alora koko pržonerom!

Jur. Ma tr su pržoneri.

Fr. Bijo boje storili si hranit one siromahe u Buzetu, nego špendivat za ječmen i pažul!

Razne primorske viesti.

Oružnici i glagolica. Pod tim naslovom priobćiše skoro svi hrvatski listovi sliedeću viest, koja njim je stigla iz Istre:

„U našim krugovima i svećeničkim i svjetovnjačkim je čvrsto i općenito uvjerenje, da najnovija odluka rimske kongregacije vrhu obreda o glagoljici je plod sporazuma izmedju rimske sv. Stolice i bečke kamarile, uslijed kojeg je prva žrtvovala vjerske interese u našim krajevima političkim manevrom druge, a to za pišive kojekakve svjetovne pogodnosti.

Najnoviji dokaz o toj za nas nepobitnoj okolnosti jest činjenica, da su oružničke postaje dobile nalog, i to izravno od središnjih svojih predpostavljenih oblasti, da istražuju u pučanstvu utisak, što no ga izazvala ta odluka te da li se sprema na kakov otpor.

Dakle Rim ne vjeruje više niti svećenicima, nego kako ih je do sada Beč, tako ih od sada Rim podvrgava kontroli oružnika ili barem dopušta, da to ovi vrše."

Što nećemo još čuti? Rim je, kako se vidi, dobro znao, da će njegov dekret uzrujati cijeli narod.

U prvi mah nismo ovoj viesti povjerovali pa ju radi toga niti nepriobćismo. Ali kasnije uvjerismo se, da je posve istinita, jer nam ju potvrdjuje odličan rodoljub iz srednje Istre, koji nam piše, da oružnici u političkom kotaru Pazinskom njuškaju i izpituju narod što i kako misli o najnovijem dekretu sv. Stolice, da li će ga mirno i zadovoljno uzeti do znanja ili da li će se možda provedenju istoga odlučno oprieti.

Žalostno je što se vlasti služe u takve svrhe oružnicima. ali je to ujedno znakom i dokazom, da nekomu nije savjest čista. Narode! mirno, triezno i oprezno pazi na sve, što se okolo Tebe zbiva!

O biskupskoj konferenciji, obdržavanoj prošloga čedna u Zadru radi poznatog dekreta sv. Stolice u pogledu glagoljice morali smo radi nestašice prostora izostaviti podulji člančić.

Izborni pokret u Istri. Iz talijanskih listova doznajemo, da su talijanski izbornici prvog talijanskog izbornog kotara (sudbeni kotari Buje i Piran i mjestne obćine Kopar i Milje) proglasili kandidatom za taj kotar bivšeg c. k. zastupnika V. kurije odvjetnika Bennati-a.

* * *

Iz istog izvora doznajemo, da su talijanski izbornici petog izbornog kotara — hrvatskoga (sudbeni kotari, Pazin, Labin i Buzet, te mjestna obćina Barban) odlučili kandidirati u tom kotaru g. V. Mraka (Mracha) veleposjednika u Pazinu. U tu svrhu sastali su se u Pazinu talijanski prvaci toga kotara i ustrojili izborni odbor.

G. Mraku želimo mnogo sreće ali mu ujedno jamčimo da neće nikada Beča viditi kao zastupnik onog kotara; jer svijestni izbornici onog kotara nisu ćuci kao njegovi Križanci, koji se daju prestrašiti, podkupiti ili prodati.

* * *

U Poreču sazvao je na izborni dogovor svoje sumišljenike tamošnji načelnik g. Sbisà.

Za dva izborna kotara t. j. drugi i treći nisu još Talijani proglasili svojih kandidata.

U prvom njihovom kotaru bit će živahna borba, jer će se tamo proglasiti — kako se čuje — tri talijanska kandidata.

Našim prijateljem širom Istre i kvarnerskih otoka preporučamo toplo, da se ugledaju u naše narodne protivnike i da svuda, gdje to još učinili nisu, ustroje što više izbornih odbora kako im je savjetovalo naše političko društvo.

Zakon o izbornoj reformi na hrvatskom prevodu izaći će do kojih 8—10 dana nakladom političkog društva za Hrvate i Slovence Istre. Taj zakon obuhvatati će reformirani temeljni državni zakon o državnom zastupstvu od g. 1867., novi izborni red sa razdiobom kotara Dalmacije i Primorja i konačno kaznenopravne ustanove u zaštitu slobode izbora i sakupljanja. Zakon će taj vrlo dobro doći našim obćinskim načelnicima i tajnicima, kojima je povjeren sastav izbornih listina, zatim članovima izbornih komisija i u obće svima, koji imadu pravo izbora i koji na jedan ili drugi način utječu u izbornu agitaciju.

Osobito preporučamo novi zakon o zaštiti slobode izbora i sakupljanja, koga neka svi naši sumišljenici pomno prouče a da uzmognu pravodobno zapriečiti običnu nasilja i navadne spletke naših protivnika kod samih izbora. — Ciena brošuri je 60 para, sa poštom 70 para, a predbrojbu prima g. prof. *Matko Mandić* u Trstu (Via Crociera br. 1) i g. dr. *Dinko Trinajstić*, odvjetnik u Pazinu, na koje neka se pravodobno obrate naši prijatelji.

Mjesto svršenomu pravniku. Svršeni pravnik (sa tri državna ispita) Hrvat ili Slovenac iz Istre može odmah nastupiti državnu službu, gdje će takodjer odmah dobiti podporu ili adjutum.

Pobliže o ... ni urednik ... a br. 1) u ...

Skupština ... 24. o. m. ... Savez hrva... vnu skupšt... loskoj-Opat...

Novačen... ne odredj... mjesta u ... Cres 15. ... rča; Poreč... rča; Labin... ko 2., 3., ... 24., 25. ... la; Rovin... 12. i ... ila; Pazin... odgrad 8. ... 6. aprila.

Našim ... čujemo u ... stra za bog... ara 1907. ... avo- i drža... avnikom d...

Bilo je ... ušatelji hr... almacije, ... avo- i drž... nom od ... mljama za... odvrgli jud... om izpitu ... agrebu, a ... edbe od 10 ... 24. apri... eck-Kelb, ... 9) zatražil... dnoga izp... eta judicle... vnoga izpi...

Ove su ... ičtva komi... h naknad... motivacijom ... edbe po sv... amo na on... vršili na pr... itetu u Za... isima p... im povje... litički drža... jih.

Premda ... ičtva spom... uglasan s ... pak čini se, ... ca hrvatsk... tom smje... ednog sluča... zlazi, pa se ... om dotične ... itom inter... e neredba ... tale hrvata... dbu. Op. ...

Krasan ... Mlada dvar... Vidmar, iz ... redsjednika ... kruna ujedn... kih bojah iz... Svoju pošiljk... amcem: „V... primiti male ... male istarske ... veseljem izra... razprodavah ... vu malenu ... a oltar uzv... koju ću ... komad izvoli... podine, kao ... redsjednik ... 0 kruna dr... Elli zahva... e svoje. O... kao drag... ice, kojom ... i prevried...

Pobliže obavijesti o tom podaje naš ni urednik g. Matko Mandić (Via Cro- br. 1) u Trstu.

Skupština Saveza hrvat. Sokola. 24. o. m. u 10 sati prije p. obdržavat Savez hrvatskih Sokolskih društava III. vnu skupštinu u Narodnom Domu u loskoj-Opatiji.

Novačenje god. 1907. u Istri. Ove ne odredjeni su za novačenje ovi dani jesta u Istri: Krk dne 26. i 27. mar- Cres 15. i 16. marča; Lošinj 20. i 21. rča; Poreč 4. i 5. marča; Buje 1. i 2. rča; Labin 11., 22. i 13. marča; Vo- ko 2., 3., 4. i 5. aprila; Kopar 22., 24., 25. i 26. aprila; Piran 29. i 30. la; Rovinj 7. marča; Pula 8., 9., 10., 12. i 13. aprila; Buzet 11. i 12. ila; Pazin 18., 19., 20. i 21. aprila; odgrad 8. i 9. aprila; Motovun 15. i 6. aprila.

Našim pravnikom do znanja. Pri- ujemo u prevodu prepis naredbe mi- tra za bogoštovje i nastavu od 3. fe- ara 1907. br. 4455 na sve dekanate avo- i državoznanstvenih fakulteta, našim avnikom do znanja i ravnanja.

Bilo je slučajeva, da su se sveučilišni ušatelji hrvatske narodnosti iz Istre i almacije, kojii su stekli absolutorij o avo- i državoznanstvenim naukama na nom od sveučilišta u kraljevinama i emljama zastupanim u carevinskom vieću, odvrgli judicielnom i političkom državnom izpitu ili jednom od tih izpita u agrebu, a onda pozivom na minist. na- edbe od 10. oktobra 1902., br. 32212 i d 24. aprila 1904. br. 34238 za 1903. eck-Kelb, Universitätsgesetze Nr. 649 i 9) zatražili dozvolu za pravljenje nak- dnoga izpita u hrvatskom jeziku iz pred- eta judicielnoga odnosno političkoga dr- avnoga izpita.

Ove su molbe dosada od predsjed- ičtva komisije, odredjene za obdržavanje ih naknadnih izpita u Beču, odbijene motivacijom, da se spomenute minist. na- edbe po svom sadržaju i svrsi odnose amo na one pravnike, koji su svoje nauke vršili na pravo- i državoznanstvenom fa- ultetu u Zagrebu i ondje po ondješnjim isima pred odnosnim tamošnjim iz- im povjerenstvom položili judicielni i olitički državni izpit ili samo i jedan od jih.

Premda je ovaj postupak predsjed- ičtva spomenute izpitne komisije posve uglasan s propisima navedenih naredaba, pak čini se, da u krugovima sveučilišta- ca hrvatske narodnosti još uvijek vlada tom smjeru krivo mnienje, kako to iz jednog slučaja u posliednje vrieme pro- zlazi, pa se zato umoljava dekanat, da o tom dotične sveučilištarce u njihovom vla- itom interesu poduči objavivši sadržaj e naredbe. (Dobro bi bilo, kad bi i stale hrvatske novine priobćile ovu na- edbu. Op. ured.)

Krasan primjer rada za Družbu. Mlada dvanaesgodišnja gospodjica Ella idmar, iz Senja, poslala je 1. ožujka na redsjednika Družbe g. Vjek. Spinčića 40 kruna ujedno sa jednim krasno u hrvat- kih bojah izradjenim obručićem za ubruse. Svoju pošiljku popratila je sliedećim pi- amcem: „Velemožni gospodine! Izvolite primiti maleni obol, što ga sabrah za naše male istarske Hrvate i Hrvatice. Velikim veseljem izradjivah vrbce za obrusce te razprodavah komad po 1 K. Tako sabrah ovu malenu svotu, koju radosno šaljem na oltar uzvišene ideje naše dične Družbe, koju ću i u buduće revno raditi. Jedan komad izvolite primiti Vi velemožni go- spodine, kao uspomenu, ali ne za krunu“. redsjednik Družbe izručio je priposlanih 0 kruna družbinom blagajniku, a inladoj Elli zahvalio koli u ime Družbe toli u e svoje. Obručić za obrusce držat će kao dragocjenu uspomenu mlade Hr- ice, kojom se mogu dičiti ne samo nje- i prevriedni roditelji i druga svojta, nego i Hrvati. Mlada Ella je već drugi put iznenadila Družbu sa svojim darom, i može biti zbilja uzorom mara i rada za Družbu. Prvi put poslala je Družbi što je dobila u raznih prigodah od svojih. Drugi put evo što je utržila za svoje radajice. Živila!

„Dom i Svijet“ broj 5. od 1. ožujka 1907. Izašao je najnoviji broj ovoga veli- koga hrvat. ilustrovanoga beletrističkoga lista, sa mnogobrojnim slikama i izvornim prevedenim pripovijetkama, te raznim za- nimivim štivom. — „Dom i Svijet“ izlazi dva puta u mjesecu i to (1. i 15.) na 20 strana velikoga formata, predplatna cieno mu je na cielu godinu K 12 (6 for.) Pred- platu prima knjižara L. Hartmana Zagreb. Ilica 30. Pokusni broj šalje se na zahtjev svakomu badava.

Nezahvalnošću nagradjuje se trud, veli jedna poslovica, koja se kod Müllerovog dvostrukog elektro-magnetičkog križa ne može upotrebiti, jer danomice dolaze svjedočbe, zahvalnice, pisane od ljudi, koji su teško na ulozima, reumi, epilepsiji, grčevima u srcu, težkom sluhu, migreni ili ma kojoj živčanoj bolesti bolovali, te uporabom tog stroja ozdravili — Ovdje priobćujemo takav jedan list: G. Albert Müller u Budimpešti V. Vadasz ulica 43/A. Molim pošaljite mi još jedan dvostruko- elektro-magnetički križ R. B. broj 86967 po 3 for. Ja istog ne trebam za sebe, već za jednog mog prijatelja, te ću i nadalje plemenito Vaše djelo svakomu preporučivati, jer sam uvjeren da svaki, koji taj stroj nosi, absolutno ozdraviti mora pa da ja kod Vas taj križ nebi bio naručio, bio bi još dandanas usljed težke bolesti nesposoban za rad, pretrpio bi kroz to materijalnu štetu, koja ide u stotine, a izim toga Bog zna, koje bi posljedice ta bolest još imala. Koj kod Vas takav stroj naruči, neka je osvjedočen, da ima nenaplativo izvrstno ljekovito sredstvo.

Sa veleštovanjem Schmidt Božidar, pokostar i kupelnik u Temes Kubinu u Ugarskoj.

Tamburaške radnike, stolarske pomoćnike i naučnike prima uz dobru plaću odmah u posao **Prva slsačka ru- kotvornica tambura**

J. Stjepušin u Sisku.

Javna zahvala.

Mene podpisanu snašla je u prošlih mjesecih težka, skrajnje pogibeljna bolest.

Da sam ozdravila, imam pripisati, osim dobroti Svemogućega Boga, brizi i trudu, maru i znanju velecienjenoga go- spodina pokrajinskoga kotarskoga liječnika dr.a Dušana Perišića, koji si je jednom u pomoć uzeo takodjer veleštovanoga gospodina c. kr. kotarskoga liječnika u Postojni dr.a Kocmuta.

Scienim svojom preugodnom dužno- sti, da mu se ovim javno najiskrenije zahvalim.

Ujedno se zahvaljujem iz svega srca velepoštovanoj obitelji Lomsić Antuna i Ruže, koja me je posjećivala često svako doba dana i činila sve što bljaše u nje- zinoj moći da mi bolest ublaži.

Bog njoj plati!

Zahvaljujem konačno svim, koji su se zanimali za me u mojoj bolesti, i želili mi zdravlje. Ja ga ovim svim njim iskreno želim.

U Ilirskoj Bistrici 26. febrara 1907.

Franjica Pavlina ud. Bachman.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište sva- kovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

SIDRO

Odlikovana
svjećarna na paru
Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom sta- rešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica

LAGINJA i drug.

prije J. Krmpotić i drug.

Via Giulia br. 1. – PULA – Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJI- GOVEŽKE, GALAN- TERIJSKE RADNJE.

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TROVAČKE KNJIGE, PISAN- KE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznato u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštcrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica proporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misno odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kusule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstranclje, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se šalje pismeno izravno naručiteljima, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Veliko čudo!

Namjesto 18 K
samo 7 K

Krasna Remontoir-Gloria srebrni sat sa 3 jaka poklopca i pruživim poklopcem, bogato gravirana, iduća točno, 3 godine jamstva, uz pouzeće samo 7 kruna.

Tvornica satova **J. König**
Beč, VII., Westbahnstrasse 36.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnjo i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom bolesti i smrti nepreždaljene žene, odnosno majke naše

ADELE RADIĆ,

preminule dne 3. o. mj. u 63. god. života, nakon duge i teške bolesti, primismo toliko iskaza sučešća, da ćutimo neodklonivu potrebu za to svima javno zahvaliti.

Najtoplija zahvala budi izrečena velečt. gg. dru Brovetu, dru Ciotti-u, te dru Medaniću, koji uložiše sve svoje umne i strukovne sile, da milu pokojnicu nemilog smrti otmu.

Vječita harnost mjestnom velečt. svećenstvu, gg. Mužini i Gregu, što su nezaboravnu pokojnicu providjeli otajstvima umirućih, tješili, te konačno sproveli do zadnjeg počivališta. Isto g. dru B. Žgombiću, gvardijanu, koji se njima pridružio. Duboka harnost naša gospodjici M. Trinajstić, što je sa školskom mladeži sprovodu udionićtvovala. Od srca hvala onoj plemenitoj gg. iz Malinske, što su u znak tuge izvjesili zastavu na pol stiega, odnosno vijala crnu, te posinla vienac.

Najtoplija konačno hvala onoj dugoj i za naše prilike upravo impozantnoj povorci dobrih duša, koje su milu pokojnicu sprovele do ekstremnog počivališta, pokazav koliko su milu pokojnicu ljubili i štovali. Svima joj jednom, svima hvala a od Boga plaća.

MALINSKA, 5. marta 1907.

Tugujuća obitelj Radić.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladnju zadružnih dielova jedan ili više* ***po kruna 20.***

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član to* ***plaća od istoga 4½%***
čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog* ***odkaza, a iznose od 1000 K***
ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za ***odkaz, uz odkaz od 8 dana.***

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku* ***ili na mjenice***
i zadužnico uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati* ***posle podne; u nedjelju i blagdane***
osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita* ***kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se***
dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj K svomu!

Marko Zović,
krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za velečt. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjela. Jamstvo 8 godina — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja tiela, influence skopčane sa bolešću brbta, bilenja (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezvučnosti, lachiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesebne slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječanskim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izrađene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbo i priznanice iz svih strana svieta, pohranjeno su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, u onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volkinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi se kod ostarjelih 20 i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaonica za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu
OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA
„ILYRIA" na Kantridi kraj Ricke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:
„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Javna zahvala.

Potpisani srdačno zahvaljuje svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su prigodom bolesti i smrti ljubljene i nezaboravne mi supruge

Franjice Lučić, rodj. Dubričić

izrazili mi svoje sučešće ili na bud koji način nastojali ublažiti moju veliku tugu i bol. Osobitu izričem zahvalu velečt. gosp. dru. Kajetanu Dabović, obć. liječniku, koji je dragu pokojnicu liječio i nastojao ublažiti njezinu težku bolest, te velečt. nadžupniku gospodinu Antonu Elineru, koji je više put milu pokojnicu posjetio na njezinu i moju utjehu.

Lijepa hvala mnogobrojnom gradjanstvu i pučanstvu obćine kastavske, koji su njezine smrtne ostanke popratili danas do hladnoga groba. Uz moju ljubav Bog im platio i

KASTAV, dne 24. febrara 1907.

Aleksa Lučić.

POZIV.

U smislu § 35. zadružnog ugovora poziva se zadrugare i prijatelje na III. redovitu glavnu skupštinu, koja će se držati u ponedjeljak dne 25. marča o. g. u 4 sata po podne u prostorijama občinskog ureda u Berseču sa slijedećim dnevnim redom:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvješće upraviteljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odobrenje računa za g. 1906.
5. Izbor upravnog odbora, nadzorništva i obraničkog sūda.
6. Možebitni predlozi.

BERSEČ, dne 8. marča 1907.

Bersečko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Upravitoljstvo.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleti pogibelj, da ćete dobiti manjevrijednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

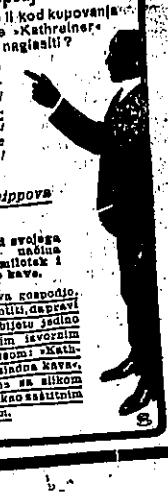

Polto jedine
Kathreiner- Kneippova
sladna kava
posjeduje uslied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus stvarte kave.

Zato sl. premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotinama pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao sastutnim znakom.

8.

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 14. marča 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. aju i računaju se na temelju ćnog cienika ili po dogovoru.

ovci za predbrojbu, oglase itd. lju se naputnicom ili polož- icom pošt. štedionice u Beču a administraciju lista u Pulu.

ć naručbe valja točno oz- iti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ko list na vrieme ne primi, ka to javi odpravničtvu u vorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz- ana napiše „Reklamacija".

kovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan ista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr." (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni surađnik prof. H. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Sastanak pouzdanika V. izbornog kotara u Kozini.

(Konac.)

Kad se opet otvorio sastanak, pozdanici predlažu predsjednikom odbora Doljuji dio izbornog kotara *dra. F. Černeta*, a za gornji dio g. *Slavoja Jenka*, koje pouzdanici pozdravljaju.

Predsjednik javlja, da je izcrpljena prva točka te se prelazi na *druga točku dnevnoga reda*.

U ovom času ustaje *dr. Josip Mandić*. Govorilo se je i pisalo mnogo o toboţnjim krasnim plodovima nove izborne reforme. Pjesnici opjevaju već to sreću naroda. Hoćemo li u istinu biti sretni, to ovisi jedino od nas. Organizacija je bez dvojbe lepa riječ, ali ona je po njegovom mnieniu samo kostur, samo glava jednoga tela, treba duha, koji to tijelo oživljuje, a to je: *sloga, ljubav i pouzdanje jednoga drugoga. Budimo složni!* Nastavljajući u tom smjeru, dolazi govornik do zaključka: želili smo, da se odstrane zastupstva interesa. Učinilo se, koliko se moglo. Ne mislimo, da mi *sami sada uvadjamo interese. Na stran svaki partikularizam! Moramo saboraviti se u ovom momentu, kada želimo, da biramo kandidata, da smo svećenici, učitelji, trgovci, kmeti i t. d. i sjetiti se samo jednoga: da smo Slaveni.* Iza toga *Mandić M.* izjavi, da se odlučuje, jer je uvjeren, da se imenuje medju kandidatima i njegova osoba, pa kao prijatelj slobode govora ne bi htio da on svojom prisutnošću komu smeta, pak moli prisutne neka slobodno i otvoreno izjavljuju svoje mnienje. Burno odobrenje uzsliedilo je njegovim riječima.

Slavoj Jenko u zanosnom govoru ističe političkoga razvoja u Istri. *M. Mandić* bio je medju prvima u narodnoj borbi, *njega ide dobar dio zasluga, da smo pogledi ono malo, što imamo. Iskažimo tomu zaslužnomu mužu svoju zahvalnost time da mu danas proklamiramo svojim kandidatom. Iskreno aplaudiran, pročitao je iza toga ovu rezoluciju:* Na sastanku pouzdanika dne 28. febrara u Kozini sakupljeni izbornici za državne izbore naglašuju, da je dosadašnja uzorna uzajamnost medju Hrvatima i Slovencima životna potreba slovenskog i hrvatskog naroda; radi toga treba tu slogu i nadalje brižno njegovati; svakoga je rodoljuba dužnost, da se opre svim silama budi kakvom nastojanju u protivnom smislu i neka se to načelo izrazi osobito sada, kada se ima izabrati državnoga zastupnika po novom izbornom zakonu. — U vrlo živahnoj razpravi koja je iza toga sliedila, govorili su zastupajući svoje nazore, osobito g. *Urbančič*, koji misli, da bi trebalo sazvati javni sastanak, neka narod odluči koga želi imati za svoga zastupnika; g. *Šiškovič*, iz Črnoga Kala, koji je iskrenog priznanja i pobude za sobu prof. Mandića, ali koji bi želio, da i kotar, zadobiv napokon svoga zastupnika u parlamentu, bude zastupan po pravom Slovencu; povjest će osobitim glasom istaknuti, izvadja g. Šiškovič, da je taj slovenski kotar zastupao jedan Slovenac; g. *Klemenčič*, koji je muževnim zanosom i dubokim čuvstvom slavio prof. Mandića. Imamo mnogo zaslužnih muževa u Istri i Trstu, ali samo jedan slavni trolist: *Laginja, Mandić* i *Spinčić*; a to jest: narod će vršiti samo svoju dužnost ako počasti svojim pouzdanjem zaslužnog Mandića. Burni „Živio Mandić" klici zaorili su krasnim, proljetnim nebom. G. *Kompare* želio bi, da se o Jenkovoj resoluciji točno raspravlja. Ističe potrebu sloge izmedju Hrvata i Slovenaca; on se izjavlja za kandidaturu Mandićevu; g. *Pangero* izjavlja, da ne misli kandidirati i da preporuča Mandićevu kandidaturu; G. načelnik *Kastelic* toplim riječima podsjeća na to, da je Mandić sin seljaka i da je on za svoj narod žrtvovao sve; g. Sancin govorio je na važnost agrarnoga elementa, gospodarskih problema; želio bi, da budući zastupnik bude neodvisan, neodvisan od svakih okova budi kojeg kluba; *dr. Rybař* obzirom na predlog g. Šiškovića izjavlja, da ne misli kandidirati; još je govorio g. *Šiškovič*, koji obzirom na to, da nijedan Slovenac ne kandidira, podupire kandidaturu Mandićevu. Msgr. *Rogač*, koji vidljivo ganut, stavlja na glasovanje *Jenkov predlog*; *neka se proglasi kandidatom za taj izborni kotar Mandića.* Živio klici i urnebesni pljesak. *Mandić je jednoglasno proglašen kandidatom.* G. Mandić, obavješćen od prijatelja msgr. Rogača o časnom odlikovanju, stupi medju pouzdanike i zahvaljuje se. On će se doskora povratiti medju nje i tu će im razvijati svoj program, za danas samo to: njegov će ideal vazda biti živjeti za narod, za raširenje ideje: *sjedinjenje Slovenije pod slavnim žezlom hrvatskih kraljeva. Njegov rad je otvorena knjiga, on će ostati kakav je, nepopustljiv borioc za narodna prava.* Još su govorili *dr. D. Trinajstić*, koji je slavio slogu izmedju Hrvata i Slovenaca. Danas su počastili Slovenci jednoga Hrvata. On želi, da bi i Hrvati bili doskora u stanju uzvratiti svojoj braći milo za drago. Njegova dalnja izvadjanja pratio je narod burnim odobravanjem; isto tako ona *dra. Rybařa*, koji je zauzimao stanovište, da ne smije biti medju nama kampanilizma, razlika medju Hrvatima i Slovencima. Naš zanos mora biti: „od Triglava do Balkana!" Lijepe riječi, dostojne velikog dana!

Time je bio dnevni red izcrpljen. Radostan nad takvim lijepim uspjehom, zatvorio je predsjednik msgr. Rogač sastanak, zahvaliv svima na bratskoj ljubavi. Ali ljudi se nijesu htjeli svi razići..... Krasna manifestacija obuzela je sva srca, i ta razigrana srca davala su oduška velikom himnom Sloveno-Hrvatstva. Pjevačka društva „*Venec*" iz Kozine i „*Zvezda*" iz Herpelja zapjevaše „Slovenac i Hrvat"...

Iza zajedničkog objeda u gostioni Iv. Šiškovića sabralo se je 28 K 20 p. i to polovicu za djačko pripomoćno društvo u Pazinu, a polovicu za slov. družbu sv. C. i M.

Sastanak pouzdanika u Puli.

U sriedu dne 7. o. mj. sakupio se je u prostorijah „Narodnog Doma" u Puli na poziv propsjedničtva „*Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre*" izvanredno veliki broj članova i pouzdanika toga družtva osobito iz srednje i zapadne Istre, te iz Liburnije i kvarnerskih otoka. Od zemaljskih zastupnika bijahu prisutni gg. prof. *Vj. Spinčić, dr. M. Laginja, dr. D. Trinajstić, dr. M. Trinajstić, Š. K. Kozulić*, i *M. Mandić*. Uz ove bijaše više načelnika narodnih občina, mnogobrojno bijaše zastupano narodno svećenstvo gg. župnici i duh. pomoćnici iz tršćansko-koparske i porečko-puljske biskupije, narodni odvjetnici, obć. vićnici i zastupnici, trgovci, poduzetnici, učitelji, brodovlastnici, pomorski kapetani, posjednici itd. itd.

Sastanak je otvorio zastupnik *M. Mandić* u svojstvu predsjednika centralnog izbornog odbora za Trst i Istru. Pozdraviv srdačno sve prisutne, zahvali im što su toliko odzivu, izrazi veselje se toplo na tolikom odzivu, izrazi veselje i zadovoljstvo što vidi na okupu veći dio narodne inteligencije iz sviju skoro strana Istre, što mu je dokazom da ista shvaća važnost predstojećih državnih izbora i jamstvom, da će se svi muževno i odvažno zauzeti za provedenje onih zaključaka, koji budu danas ovdje stvoreni.

Za predsjednika današnjemu sastanku predloži dičnoga starinu preč. g. *Antuna Nežića*, župnika dekana iz Čepića a za tajnika odvjet. perovodju g. dr.a Ljubomira Tomašića.

Oduševljeno pozdravljen zauze preč. g. Nežić predsjedničko mjesto te se toplo zahvali na tolikom odlikovanju i ujedno preporuči svima, da bi triezno i ozbiljno pretresli sve točke dnevnoga reda, kao što to zahtjeva od nas narod i političko družtvo, koje nas je svojim povjerenjem počastilo.

Zatim podieli riec zast. *Mandiću*, koji je iobširnije razložio svrhu današnjeg sastanka t. j. pogovor i dogovor o kandidatima za predstojeće državne izbore, ponajprije za V. i VI. izborni kotar, njihovo proglašenje, te pogovor o kandidatima za I. III. i III. izborni kotar Istre.

G. *dr. D. Trinajstić* priobći, da je bio na sastanku u Kozini jednoglasno proglašen za kandidata u IV. izb. kotaru g. *Matko Mandić*, što je pozdravljeno iskrenim zadovoljstvom.

Kandidat za V. izborni kotar:

Odvjetnik g. *dr. Janežić* razloži kao predsjednik kotarskog izbornog odbora Volosko-Krk-Cres i obć. V. Lošinj što je sve odbor učinio u pogledu organizacije, iztakne velike zasluge dosadašnjeg narodnog zastupnika na carevinskom vieću g. prof. *Vjek. Spinčića*, te konačno predloži istoga u ime kotar. izbornog odbora za kandidata u onom kotaru (Klicanje živio Spinčić!). Obć. načelnik g. *Kazimir Jelušić* iz Kastva izjavi u ime pučanstva Kastavšćine i u ime zastupstva obćine Kastav, koje je svomu članu i zastupniku Spinčiću podpuno povjerenje uz toplu zahvalu jurve izrazilo, da će svi listom glasovati za g. prof. Spinčića. Zast. *Mandić* preporuča kao Kastavac i kao iskreni drug i prijatelj g. Spinčića njegovu kandidaturu u ovom kotaru. Obć. tajnik sa Kvarnerskih otoka g. *Nikola Turato* preporuči tu kandidaturu u ime pučanstva drevnog otoka Krka. Zast. *dr. M. Trinajstić* zagovara takodjer odlučno tu kandidaturu ističući kako se nemože danas u onom kotaru ni pomisliti na drugog kandidata nego li g. Spinčića.

Dr. D. Trinajstić pročita zatim pismene i brzojavne želje sa otoka Krka, Lošinja i Cresa, od občina i pojedinaca, da se proglasi kandidatom g. Spinčića.

Staviv g. predsjednik na glasovanje kandidaturu g. prof. Spinčića za sudb. kotare Vololosko-Krk i Cres i občinu V. Lošinj bijaše ista jednoglasno i uz burno klicanje: živio Špinčić prihvaćena.

Kandidat za VI. izborni kotar:

Zast. *dr. D. Trinajstić* govori kao občinar i pripadnik občine Pazin ističuć velike zasluge, osobito na gospodarskom polju za sav hrvatsko-slovenski narod Istre g. *dr.a Matka Laginje*, kojemu će se narod VI. izbornog kotara t. j. sudbeni kotari Pazin-Buzet-Labin i obć. Barbana samo dielomice odužiti ako mu izraze svoje neograničeno povjerenje tim, da mu podiele najvišu čast, koju jedan državljanin uživati može. Rieči g. govornika popratili su prisutni oduševljenim klicanjem: Živio Laginja!

Buzetski načelnik g. *Klarić* zagovara kandidaturu dr.a Laginje u ime pučanstva svoje obćine.

Tinjanski župnik veleč. g. *Košir* čini to isto u ime sviju pošteno mislećih občinara i župljana tinjanskih.

Občinski savjetnik g. *Petek* iz Žminja reče, da neima občinara našega jezika i naše krvi u njegovoj občini, koji nebi dao svoj glas dr.u Laginji.

Odvjetnik *dr. Zuccon* priobći, da imade najpouzdanije viesti iz občine Barban, koje glase, da će svi naši občinari kao jedan muž biti za dr.a Laginju.

Predsjednik g. *Nežić* zagovara u ime našega pučanstva na Labinštini i Plominštini kandidaturu dr.a Laginje.

Zast. *Mandić* izviesti o talijanskoj organizaciji i o kandidatu protivničkom za taj izborni kotar te preporuči pouzdanikom, da svi složno uzrade za što sjajniju pobjedu obće obljubljenog kandidata dr.a Laginje.

Staviv predsjednik na glasovanje tu kandidaturu bijaše prihvaćena jednoglasno uz burno klicanje: Živio Laginja!

Iza toga stupio je u dvoranu g. prof. *Spinčić*, komu je predsjednik priobćio, da je bio jednoglasno proglašen kandidatom za V. izborni kotar Istre. Ovaj se zahvali najtoplije gg. pouzdanikom i narodu, koji ga želi opet imati svojim zastupnikom. Iztaknuv dosadašnje neprilike i poteškoće, što ih je imao u Beču, budući on sam proti 4, reče, da se nada kako će od sada biti bolje jer će naša trojica stojoti proti talijanskoj trojici. Obećav posvetiti i nadalje sve svoje sile za boljak našega naroda zahvali se još jednom na tolikom odlikovanju i povjerenju a njemu se odazvaše prisutni živahnim klicanjem: Živio Spinčić!

Pogovor o talij. izbornih kotarih.

I. izborni kotar. (Kotari Piran-Buje obć. Kopar i Milje).

Zast. *Mandić* izviesti o talijanskoj organizaciji u tom kotaru, o kandidaturi

dr.a Benatti-a, dr.a Gambini-a te o socijalističkom i kršćansko socijalnom kandidatu. Gg. Jelušić, Košir, Barkovljanski, Spinčić itd. preporučaju kor.ke, što se imadu poduzeti s naše strane u tom kotaru, prepuštajuć provedbu odluke našem kot. izbornom odboru.

II. izborni kotar. (Kotari Poreč, Motovun, Rovinj, občine Vodnjan i Sv. Vičenti).

O našoj organizaciji i eventualnom kandidatu govore gg. dr. Zuccon, Iskra, Šime Červar, dr. D. Trinajstić, Škalir itd. Zaključeno bijaše, da se pitanje organizacije i kandidata prepusti polit. družtvu u Pazinu uz želju, da bi nastojao uvažiti danas izražene nazore.

III. izborni kotar. (Sudb. kotar Pula, občine M. Lošinj i Osor).

Zast. *Kozulić* izviesti o položaju u M. Lošinju, dr. Zuccon i Škalir govore o organizaciji u Puli. Zaključeno, da se prepusti izb. odboru u Puli sve dalnje korake glede organizacije, agitacije i kandidata.

(Konac slijedi).

Politički pregled.

U Puli, dne 13. marča 1907.

Austro-Ugarska

„Pražki Tagblatt" javlja iz pouzdana vrela, da je posjet vladara u Prag dolsta za mjesec april predvidjen, ali nije još konačno ustanovljen.

Predsjedničtvo hrvatskog sabora izručilo je prošlog četvrtka kralju adresu hrvatskog sabora. Kralj je primio milostivo predsjedničtvo sabora ali je u svom govoru ukorio saborsku većinu, što je tobož prekoračila djelokrug sabora tim, što je zamolila kralja za pomilovanje novinara odsudjenih pod zadnje dane vladavine nasilnika bana Khuena i što je poslala brzojav dalmatinskim biskupom moleći ih, da štite svetinju hrvatskog naroda, t. j. glagolicu u naših crkvah.

Taj kraljev ukor učinio je kod svih stranaka hrvatskog sabora veoma nemio utisak, jer tvrde sve složno da ga nisu zaslužile i da im je savjest čista.

Srbija.

U subotu na večer održano je ministarsko vieće, u kojem je pročitan odgovor Austro-Ugarske na srbsku notu. U odgovoru se kaže, da Austro-Ugarska prihvaća osnovku za trgovačko - ugovorne pregovore, kako ih je Srbija predložila u svojoj noti, te da okolnost, da se pregovori nebi mogli provesti na prijašnjoj osnovci, ne prieči nastavka pregovora na novoj osnovci. Pošto je Austro-Ugarska već pozvala rumunjske i bugarske delegate na nastavak pregovora, učinit će to i u Srbiji.

Odgovor primljen je u ministarskom vieću sa zadovoljstvom.

Bugarska.

Iz Sofije raznio je u ponedjeljak brzojav neočekivanu viest o atentatu na ministra predsjednika Petkova. Ovaj je šetao s ministrom trgovine te je nanj iz samokresa streljao odpušteni činovnik poljodjelske banke u Vidinu Petrov. Ministar predsjednik, težko ranjen, prenešen je u svoj stan, gdje je do mala izdahnuo. Zločinca je uhvatio na ulici jedan oružnik. U zatvoru izjavio je, da je počinio svoj zločin iz osvete. Osim toga je izjavio, da nema saveznika, a atentat da je izveo samo radi toga, da Bugarsku oslobodi od nasilnika.

Rusija.

Predsjednikom državnog zastupstva ili dume bio je izabran Golovin. U trećoj sjednici državne dume za razprave o broju pomoćnika tajnika drž. dume predložio je jedan umjerenjak, da svaka parlamentarna grupa bude u tom pogledu zastupana. Kako izgleda, drž. duma je proti povećanju broja pomoćnih tajnika. Od desnice ne će po svoj prilici nitko izabran biti u tajničtvo. Dosad su izabrana dva „kadeta", i tri socijalista kao pomoćni tajnici. Državna duma prihvatila je poslovnik, što ga je izradila prva državna duma, te se je po tom razdielila na jedanaest odbora.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki koncert Družbe. Kako smo javili, obdržavao se je u subotu na večer u velikoj dvorani narodnog doma koncert u korist podružnice sv. C. i M. u Pul. Koncertu je prisustvovalo veliko množtvo našeg odličnog svieta, koje je burnim poklađjivanjem i velikim oduševljenjem pratilo zabavu. Sam pak program od prve do zadnje točke izveden je da ne može biti bolje. Učenica Anka Furagunа izrekla je posve liepo zgodan proslov u pjesmi od g. E. Jelušić. Muški pjevački zbor, a tako i mješoviti, odpjevali su majstorski svoje komade, što treba ponajvećma zahvaliti g. Matku Brajši, koji je najviše truda uložio da ovaj koncerat što ljepše ispadne u pogledu pjevanja, jer je i sam pjevajuć „Mornara" ushitio občinstvo. Isto tako treba pohvaliti i tamburaše kao i pjevače i pjevačice, koji svi doprinešе mnogo moralnom i materijalnom uspjehu koncerta. Gospodjice Stana Laginja i Gisela Scrucin odigrale su na glasoviru, prva podpuri iz opere Zrinski, druga parafrasu Sarafana i jedan španjolski kapric od Moskowskoga, te su, osim gromkoga pljeskanja za čuvstvenost i točnost, kojom su izvele teške one komade, bilo nagradjene svaka liepom kitom cvieća. S koncertom zadovoljni smo i s materijalne strane, jer je donio našoj Družbi preko 1000 kruna. Evala svima!

Istarsko učiteljstvo za poboljšanje svojeg lošeg ekonomičkog stanja. Primamo iz učiteljskih krugova: Bez ikojeg političkog utjecaja ne dirajuć ni najmanje u narodna čustva, nego u želji, da poboljšaju opće svoje potrebe i. promiču dobrobit škole, sastali su se u Puli dne 2. i 3. t. m. odaslanici hrvatskog i slovenskog učiteljstva s odaslanicima talijanskog učiteljstva u skupni odbor.

Nakon temeljite rasprave, prihvaćeni su jednoglasno skupno sastavljeni predlozi i izradilo se nacrt zakona, odnoseći se na poboljšanje pravnih odnošaja istarskog učiteljstva.

Čim prije će se taj nacrt, sastavljen u talijanskom i hrvatskom jeziku, podastrijeti uz popratnicu, takodjer u talij. i hrv. jeziku, zemaljskom Odboru i c. k. Namjesniku, a da se zauzmu kod c. k. Vlade, da bude u čim kraćem roku otvoreno zasjedanje zemaljskoga sabora i predložen na raspravu spomenuti zakonski nacrt.

Talijanski odbor dostavit će talijanskim, a hrv.-slov. odbor hrvatsko-slovenskim zastupnicima prepis spomenutog zakonskog nacrta molbom, da ga na saboru podupiru.

Ostanu li bezuspješni poduzeti koraci, skupni će odbor odrediti daljnje korake.

Odvjetnik Bartoli ne će više kandidirati (!) Dne 5. o. m. obdržavalo je u Rovinju gradjansko družtvo sastanak, na kojem je izjavio bivši državni zastupnik dr. Mate Bartoli, da više ne kani za Beč kandidirati. I Rizzi neće više kandidirati, te su u Puli proglasili dr.a L. Rismondo.

Mjesto liečnika u Kanfanaru. Poglavarstvo občine Kanfanar traži putem natječaja liečnika sa godišnjom plaćom od 2400 K.

Molitelji valja da podnesu svoje molbe podkriepljene potrebnim svjedodžbama do 31. marča 1907. občinskomu poglavarstvu u Kanfanaru (Istra). Pobliže uvjete glede prava i dužnosti budućeg liečnika može se doznati kod rečenog poglavarstva.

Narodni darovi. Gosp. F. Stefanutti, Trebić-Općina, dao je za Družbu K 20, pozdravljajuć s veseljem zaključak izbornih sastanaka u Kozini i Puli, žaleć što ne će moći lomiti koplje za naše škole, kojima kliče: Živili Mandić, Spinčić i Laginja.

Gg. Vjek. Višković, Ante Zuccon i Davorin Sladonja iz Alture, darovaše za družbu svaki po 1 K, što nisu mogli prisustvovati koncertu za Družbu. — Gčna. Bazilija Frančić iz Pazina, daruje Družbi 1 K.

Za pogorelce u Brestu sabrao je g. Juraj Vranjac. c. k. financ. nadstražar u Jelšanah K 8·20. — Živili plemeniti darovatelji!

Lošinjski kotar.

Smola oreske gospode. Pitanje gradnje palače za pučke škole u Cresu vuče se poput morske zmije radi neznanja ili površnosti onih, koji su proračun za tu gradnju izradili. Dokaz tomu imademo u činjenici, da je jeftimba za tu gradnju već po treći put ostala bezuspješnom. Proračun ili troškovnik je tako nizak, da se nijedan poduzetnik neće da lati posla za tako nizke ciene.

Ovih dana pozvao je načelnik na brzu ruku občinsko zastupstvo, koje je stvorilo zaključak, da se občina upusti u pregovore radi te gradnje sa puljskim mjernikom Polla i ujedno s domaćim poduzetnicima i da uspjeh priobći zastupstvu u budućoj sjednici. Poslovica kaže, da do tri puta Bog pomaže, što bi reć da ne vriedi za cresku vlastelu.

Voloski kotar:

Izborno sokolje za občinu Kastav. C. k. kotarsko poglavarstvo u Voloskom izdalo je obzirom na predstojeće izbore za carevinsko vieće sliedeći „Oglas":

Obzirom na teritorijalni opseg i broj pučanstva občine Kastav c. k. kot. poglavarstvo odredjuje za izbore u carevinsko vijeće na temelju § 16. izbornog reda za carevinsko vijeće *za občinu Kastav 3 izborne komisije* t. j., *u Kastvu, u Sv. Mateju* i *u Klani*. Podjeljenje izbornika slijedi slijedećim načinom: *u Kastvu* birati će izbornici iz poreznih občina: Bregi, Kastav, Veli Bergud, Jurčići, Jurdani, Jušići, Mali Bergud, Kučeli, Matulje, Perenići, Pobri, Puži, Rubeši, Rukavac dolnji i gornji, Serdoči, Spinčići, Trinajstići, Zvoneća, Zamet; u *Sv. Mateju* izbornici iz poreznih občina: Bernasi, Brnčići, Blažići, Hosti, Marčelji, Sarsoni, Sroki; *u Klani* izbornici iz poreznih občina: Breza, Klana, Lisac, Rečina, Škalnica, Studena.

Za svaku izbornu komisiju naredili će se posebne izborne liste, u koje će biti upisani izbornici u alfabetičkom redu.

Srdoči. Naše mlado Društvo za štednju i zajmove držalo je dne 4. pr. mj. svoju prvu glavnu skupštinu. Od 72 upisanih članova došlo jih je 49. Opravitelj pozdravi sve prisutne i zahvali se gg. dekanu Elneru, kapelanom Aničiću i Žigantu te dr.u M. Trinajstiću na pomoći pruženoj i činom i savjetom. Umoli ovog posljednjeg, da u ime uprave izvoli izvjestiti o radu u prošloj godini te razjasniti zaključne račune. Po tih računih upisalo se u društvo 72 člana sa 91 zadružnim dielom po K 10 svaki. Odstupio nije nijedan. Uniišlo je novca K 22095·13, a izdalo se K 21911·31 te ostalo u blagajni K 183·82. Prometa je dakle bilo K 44006·44. Uložilo se K 16283·30, a dignulo K 60. Dalo se je posuda na osobni kredit K 12160, a na uknjižbu K 1100. Na tekući račun se dalo K 6532·60, a uzelo K 3817·26. Dužnici su platili K 411·67 interesa, a zaostali su sa K 97·60. Čistoga dobitka bilo je koncem godine K 29·44.

Obzirom na to da je djelovanje društva ograničeno samo na kapelaniju Sv. Križa i da je to prva godina rada, kada treba izdati više novaca za ustanovne troškove, zaključak se može nazvati povoljnim.

Ovaj je račun bio jednoglasno potvrdjen i odboru uz zahvalu glasovan absolutorij.

Dosadanji upravitelj g. Josip Srdoč Šimunić izjavi, da mu neće biti moguće nositi i napried tu čast te umoli da se drugi odabere. Isto moli i član Božo Mohorić. Na to budu potvrdjeni u časti gg. Vinko Blečić iz Srdoči br. 29, Anton Grbac iz Srdoči br. 24 s tim da prvi bude upraviteljem, a kako novi budu izabrani gg. Anton Mulac iz Zameta br. 8 i Ivan Mohorić iz Srdoči br. 56. Nadalje budu izabrani u nadzorni odbor gg. Ivan Lenac iz Zameta br. 57, Anton Čiković iz Zameta br. 140 i Josip Srdoč br. 7 a u pomirni sud gg. Andre Blečić iz Zameta br. 125, Josip Milić iz Srdoči br. 5 i Ivan Marčelja iz Srdoči br. 96.

Novo imenovani upravitelj zahvali se na izboru i obeća skrbiti se, da društvo teče u redu kako je počelo i da napreduje, pa umoli i prisutne, neka uznastoje za njegov procvat.

Još se zahvali na pozdravu Dr. M. Trinajstić, izraziv veselje, što su pale na plodno tlo rieči, što jih u oktobru 1905. izrekao u ovoj čitaonici, te opet predoči skupštinarom korist udruživanja po uspjehu ovog društva u prvoj godini svoga rada.

Na to upravitelj zaključi skupštinu u 4 ure po podne.

Dao Bog te se poveli i drugi po kastaščini za primjerom Srdoči i Zameta i ustrujili u svojih županijah ovako koristne zadruge.

Pazinski kotar:

Občinski izbori u Pazinu.

Jučer su počeli u Pazinu izbori za občinsko zastupstvo. O toku izbora primili smo ove brzojavke:

Pazin 13/3. u 3 s. 20 č: Do sada naših 300, protivnih 4. Glasovanje traje, odaziv velik.

Pazin 13./3. u 6 s. po p.: Danas zaključeno glasovanje, naših 452, protivnih 9.

Pazin 14./3. u 10 s. 30 čas. Danas odaziv velik, protivnici se uztegli.

Živio hrvatski Pazin!

Pučka predavanja u Tinjanu. I ovdje se je dne 13. siječnja t. g., prigodom 25 godišnjice smrti velikog biskupa, blagopokojnog dr. Jurja Dobrile, započelo s pučkim predavanjima. Istoga dne bilo je prvo pučko predavanje u „Narodnom Domu" u Pazinu, posvećeno uspomeni ovoga velikoga biskupa. Tinjan i Pazin dakle na jednaki su i dolični način proslavili 25 godišnjicu smrti nezaboravnoga biskupa.

Toga dana imala je ovdješnja *„Hrv. Čitaonica"* svoju glavnu skupštinu. Tom prigodom bilo je dakle i prvo predavanje. Naš vrijedni župnik g. Ante Košir govorio je sakupljenom narodu o važnosti narodne izobrazbe (o svjetlu) i o pogubnim posljedicama neznanja (tmine), pak o dužnostima i pravima istarskog Hrvata. Njegov govor, pun rodoljubnog zanosa, zanio je slušatelje, koji su mu na koncu oduševljeno priznavali.

Od tada imademo u *„Čitaonici"* svake nedjelje iza večernje službe božje sastanke i predavanja. Raspravlja se o svem i svačem. — Naš g. župnik raspravljao je *„o novom izbornom redu"*. U shvatljivom govoru prikazao je slušateljima bistvo i važnost izborne preinake.

Zatim *„O sušici"*. Ovu je raspravu, a bila je vrlo zanmiva, podijelio na tri dijela. U prvom je dijelu rastumačio, što je sušica, kako se ona širi i množi; u drugom dijelu kako se možemo čuvati sušice (o čistoći tijela i odijela, o stanu, o hrani i t. d.), a u trećem dijelu, kako ćemo se liječiti, ako obolimo od sušice, te kako se ima vladati i što ima činiti obitelj, u kojoj je koji bolesnik na sušici. Spomenuo je i opstojeće propise i što se proti širenju i za liečenje te „kuge" čini po drugim državama, a što kod nas.

Sada su na redu *„Socijalna predavanja"*. U dosadanjim zanimivim raspravama („Uzroci socijalnog pitanja") predočio nam je život bogataša i siromaka, te prikazao, kako su slojevi, koji najviše rade, poljodjelci i radnici, u najvećoj bijedi. U dalnjoj raspravi („Tko je kriv toj dru-

stvenoj bijedi?) raspravljao je pitanje: Je li g. Bog tako hotio? Je li zemlja tako maljena i prenapučena, ili premalo radja? Je su li svoj bijedi krivi sami siromašni slojevi? „Suciljalna predavanja“ nastavit će u budućim raspravama.

Naš ravnajuci učitelj, pošto se je mnogo čulo „o biču potresa“ prošle i početkom ove godine, predavao je „*O vulkanima i potresima*“. U toj raspravi prikazao je sakupljenim slušateljima, kako te strašne pojave tumače učene glave. Uz razne pokuse govorio je u drugom predavanju „*o toplini i toplomjeru*“. Buduć naš narod trpi dosta od groznice, razpravljao je na dva puta „*O groznici.*“ Radi lakšeg razumijevanja, najprije je rastumačio o kolanju krvi, o srcu i bilu, što je usko spojeno s groznicom.

Svake se nedjelje priopćuje ljudima sve zanimivije novosti i važniji dogodjaji prošle sedmice.

Poznati rodoljub i bivši načelnik *Šime Defar* raspravljao je pitanje, kako treba poznati samog sebe, o zdravom razumu, slobodnoj volji i o skladu u svemiru.

Predavanja se drže svake nedjelje. Do sada su bile izuzeto samo dvije: 10. febrara, kad je naša „*Hrv. Čitaonica*“ priredila krasnu zabavu, kakve Tinjan još nije vidio, pak 24. febrara, kojeg se dana hladnoj zemlji predani zemni ostanci pok. Marije Defar, vrijedne drugarice bivšeg našeg načelnika Šime Defara. Sjajni sprovod lijepim je dokazom koliko štovanja uživa obitelj Defar, koju naši protivnici ne znadu drugo do li crniti.

Hoćemo li probuditi naš tužni narod i osvijestiti ga, trebalo bi, da se i drugdje širom Istre započme s takvim predavanjima, na koja naš narod rado dolazi.

Protivnici našega dobroga naroda žele tamu, jer u tami rade s našim narodom što ih volja, a nam je spas u prosvjeti.

Širimo prosvjetu medju dobri, ali tužni naš narod, i učinismo svoju dužnost.

Otvorenje hrvatskog jezikoslovnog fakulteta u Labinu. Iz Labina pišu nam pod gornjim naslovom koliko sliedi:

Ono, što se je dugo očekivalo — ispunilo se je! Labinska republika — la republica di Albona, tako ju je nazvao pokojni savjetnik Schwarz, dokle bijaše kapetanom u Pazinu, a tako se ju može još i dandanas zvati — morala je u novoj godini 1907. — u svojim zidovima, u lijepoj zgradi — blage uspomene — jedan bivši občinskoj a sada eraričnoj — otvoriti hrvatski jezikoslovni fakultet. Čudno, ali ipak istinito! Kako bijaše već više puta javljeno u dičnoj „Našoj Slogi“ — svi činovnici sudbeni, počamši od g. kunšilijera Colombis-a do zadnjeg pisarića Iginia Laube, ne poznaju ni u govoru ni u pismu hrvatski, osim g. dr.a Rusca, adjunkta, koji, premda Tršćanin rodom, ipak se je naučio toliko hrvatski, da može i s našim pukom dostatno obćiti.

Sada — najedanput, iznenada dodje nalog da se mora otvoriti hrvatski tečaj za naše kunšilijere i pisarćiće. Otvorenje to bijaše posve tiho, bez svake slave i veselja; otvoriše dakle skoro — tajno hrvatsku univerzu za jezike te mislimo da za to ne znade (službeno barem) niti isto c. kr. visoko ministarstvo pravosudja u Beču. Visokih slušalaca imade redovitih samo dva, g. kunšilijer dr. Colombis, i kancelista g. Laube — slušalaca nižeg odsjeka imade trojica i to pisarčići i pisari sudbeni: Sestan, Francovich te Iginio Laube. Gosp. dr. Rusca je samo privatista. Učitelj i rector magnificus gore rečenog fakulteta je g. Ivan Bastijanić, pravnik iz Labina — brat veleč. g. Jos. Bastijanića župeupravitelja u Rovinjskom selu!

Pa još kažu, da u Labinu ne imade Hrvata, a evo ti djaka ciele univerze i to još hrvatske u samom gradu slavne republike!

Ovdje je umjestan upit: hoće li imati koju korist ova univerza za naš narod na ladanju? Na to mi već odgovaramo: neće i ne može je imati — jer ti koji se uče, jesu i bjehu uvjek nepomirljivi i odlučni Talijani, koji su do sada tjerali naš jezik iz ureda na cielој crti! Bolje nam nije nimalo te neće ni biti unapried! Pitamo li toga radi nadležne sudbene oblasti, da nam pošalju činovnike vješte našem jeziku i da se već jedanput počme krojiti pravica i našem tužnom istarskom patniku! Do sada bijaše samo jedan činovnik rodom Slaven, official sudbene pisarne g. V. Čuk, a i njega izgubismo budući je imenovan vodjom zemljištnih knjiga u Gorici. Sada nemamo dakle niti jednoga. Pisarčići su sami benjamini gosp. *kunšilijera*, Labinjani rodom, odgojem i čuvstvom najzagriženiji Talijani, sa vrlo malo znanja. Pečati, pozivnice, parnice — svi sudbeni spisi — sve je to izključivo talijansko kano da smo usred Italije, a na žalost nema nade na bolje, dokle se ne bude temeljito počelo triebiti i čistiti odozgor.

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 10. t. mj. predavao je g. prof dr. M. Kević o „Slavenskim prosvjetiteljima sv. Ćirilu i Metodu“. Slušatelja obojega spola bilo je oko 200. Slijedeće nedjelje dne 17. t. mj. će predavati (mjesto g. prof. Figurića, koji je bolestan) g. prof. Franjo Novljan o istom, naime „U prosvjeti je snaga.“ To je posljednje predavanje prije Uskrsa, a red predavanja za nedjelje poslije Uskrsa bit će naskoro javljen. Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnog Doma.“

Porečki kotar:

Izvoz istarskog vina iz Poreča. Tečajem prošloga mjeseca febrara ukrcano je na parobrode družtva „Istria-Trieste“ i one „Ugar.-hrvatskog parobrodarskog družtva“ ukupno 2932·20 stolitara domaćeg vina za sliedeće gradove: za Trst 1320·10 stol., za Pulu 695·50 stol., za Rieku 916·10 stol. U istom mjesecu prošle godine izvezlo se je morem iz istoga mjesta ukupno 3761·20 stol., i to za Trst 3290·20 stol., za Pulu 832·80 stol., i za Rieku 638 stol.

Godine 1906. izvezlo se je morem ukupno 45.697·20 stolitara vina iz Poreča u razne primorske gradove.

Mjesto občinskoga liečnika. Poglavarstvo občine Motovun razpisuje natječaj na mjesto občinskoga liečnika sa godišnjom plaćom od 3800 K. — Odnosne molbe valja poslati poglavarstvu občine Motovun (Istra) najdulje do 25. marca 1907.

Izborne viesti. Konstituirao se mjestni izborni odbor za občinu Oprtalj, izabrav župnika Šimu Červara i Antuna Tončića Ivanova Čekina, obojicu iz Zrenja, prvog predsjednikom, a drugog njegovim zamjenikom.

Mjestni izborni odbor za občinu Motovun izabrao je predsjednikom župnika Frana Stavelika iz Karojbe, a zamjenikom Josipa Škropetu iz Novaki.

Občina Poreč odbila je pravodobno poslanu poštansku doznačnicu, kojom joj se šiljalo približnu polovicu troška za zatraženi pravodobni prepis listina. To je po starom talijanskom: „Osar tutto.“ Zanimanik obratio se na kot. poglavarstvo.

Razne primorske viesti.

Ostavka zemaljskog kapetana Istre. U nedjelju viečali su s namjestnikom u Trstu zastupnici na istarskom saboru gg. dr. Laginja, prof. Spinčić i dr. Rizzi s drugovi. Viečanje se je vršilo radi sazova istarskog sabora ili bolje rekuć radi odstranjenja zapreka, koje su na putu tomu sazovu. Ta viečanja ostala su bez željenog uspjeha, jer su talijanski zastupnici ostali tvrdokorno na svojem strančarskom stanovištu, da neće popustiti saborskoj manjini t. j. hrvatsko-slovenskim zastupnikom u jezikovnom pogledu absolutno ništa.

Uslied toga sazvao je zemaljski kapetan Rizzi u ponedjeljak članove saborske većine u Trst na pogovor te im je priobćio neuspjeh svoga viečanja s carskim namjestnikom. Ujedno njim je priobćio svoju nakanu, da će naime položiti čast zemaljskog kapetana za Istru. Tu namjeru je — kako čitamo u talijanskih listovih Istre — saborska većina odobrila, te je Rizzi još istoga dana predao svoju ostavku u ruke carskog namjestnika.

I tako je Istra ostala bez zemaljskog kapetana, koga bi imao zamjeniti zem. podkapetan g. dr. Stanger za slučaj da vlada sazove zemaljski sabor — čega u ostalom stalno neće učiniti. — Nama je drago, da je konačno došlo do toga, da će napokon i carska vlada morati da uvidi tko je Rizzi i kakva je strančara bila u svoje vrieme predložila Njeg. Veličanstvu na imenovanje za zemaljskog kapetana Istre. G. Rizzi predstavljao se je u Beču kao čovjek umjeren, susretljiv i promišljen, dočim je u Istri spadao medju najodlučnije naše narodne protivnike. Opetujemo, da nam je milo što je napokon dolijao taj sladko gorki Rizzi.

Za „Družbu sv. C. i M. za Istru“ sakupljeno je u prijateljskom krugu prigodom proslave promaknuća mladog istarskog Hrvata u Trstu K 20. — Novac je odaslan ravnateljstvu „Družbe“.

Gosp. Ivan Sokolić Antunov iz Nerežina, izručio je blagajničtvu podružnice u Nerezinah 6 K 81 p. što ih je sabrao na plesu zadnji dan poklada. — Hvala!

Franina i Jurina.

Fr. Povidaj mi Jure, zašto su neki dan galopini onoliko tovari gonili u Pul?

Jur. Što neznaš da su brzo izbori, pak se gospoda na manjaduri pripravljaju, da s tovarskim gulašom dobro pogoste one dvonožne tovare, koje budu kupili.

Fr. Nu, nu, vidiš, nisam se ni sjetio. Ali imat će što i jisti prodano blago.

Jur. Ala da bi jim samo prišelo; jere nije, nit će nikad biti pošteni čovik, koji sebe proda za pijat gulaša od staroga tovara.

Priobćeno.*)

Visokom c. k. Namjestničtvu u Trstu.

Dne 8. febrara o. g. pod br. 225 izdalo je to Vis. c. k. Namjestničtvo rješitbu interkalarnih računa župne nadarbine u Dobrinju za g. 1899/00 i 1900/01, prikazanih od administratora, te doznačilo administratoru i četirim kooperatorom in cumulo svotu od K 770·64, dotično K 230·39. Prečastni Bisk. Ordinarijat u Krku šalje po jedan primjerak tih rješidaba tražeć, da administrator i 4 kooperatora podpišu dostavnicu o primitku rješidaba.

Da se ne pomisli, da je time ovo pitanje dovršeno, podpisani pita:

Po kojem zakonu se dopuna kongrue pripadajuća kooperatorom doznačuje župniku, dotično kako dolazi u vrijeme vakancije u interkalarni račun?

Po kojem zakonu su kooperatori dužni, da bilo samo i podpišu primitak rješitbe interk. računa župne nadarbine prikazanog od administratora?

Kako mogu peterica podpisati dostavnicu, da su primili rješidbu, kada je iste poslan samo jedan primjerak?

Po kojem zakonu su kooperatori dužni, da po više godina čekaju dopunu kongrue — dok se naime administratoru svidi, da prikaže interk. račun?

Po kojem zakonu se moraju kooperatori i odreći dopune kongrue, ako administrator nikada ne prikaže interk. računa (kako još i nije prikazan za g. 1897/8.)?

Koliko pripada pojedincu od petorice in cumulo doznačenih svota K 770·64 i K 230·39?

Da podpisani primi n. pr. za godinu 1900/01. sam svih K 230·39, zar bi mu time bila isplaćena sva kongrua K 600? Gdje su dokazi?

Od kada su kooperatori postali administratorima, da im se računa u kongruu realni prihod zemljišta mjesto čistog katastralnog?

Ako samo jedan od petorice ne podpiše (kako i neće) zajedničku namiru, kako će ostali dignuti kod poreznog ureda doznačene svote?

Što je s interk. računom za g. 1898/9.? Gdje je dopuna kongrue kooperatora za tu godinu?

Po kojem zakonu se kooperatorima priznalo i dosudilo svakomu ¼ kaptolskih misa (kojih je 661), dok im se neće da prizna svakomu ¼ dohodaka?

Za sada dosta. Riječ ima Visoko c. k. Namjestničtvo.

Antun Žic,
bivši kooperator u Dobrinju.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Poziv

na X. glav. redovitu godiš. skupštinu

Posujilnice u Voloskom

registrane zadruge na ograničeno jamčenje,

koja će se obdržavati *dne 23. marča 1907. u 2 sata p. podne u Dvorani „Narodnog Doma“* u Voloskom, sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika poslovne godišnje glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

VOLOSKO, 9. marča 1907.

Ravnateljstvo.

Lijepo uredjena

gostiona

iznajmljuje se uz pogodne uvjete

odmah.

Via Giovia broj 36.

Električna

žepna svjetiljka

uviek spremna za porabu.

Jedan lagani pritisak sa prstom i zasvjetli jasno električno svjetlo.

Podpunoma bez pogibelji.

Nosi se u žepu lahko i ugodno te se može upotrebljavati više godina.

Baterija kad se iztroši zamieni se novom.

Cieno sasvim upodpunjena K 3·—.
Sa lećom povećajućom » 4·—.
Nadoknadna baterija po komadu . . . . . » 1·—.

Razašilje se uz pouzeće.

J. König, elektrotehničar.

Beč, VII., Westbahnstrasse Nr. 36.

Preprodavači znatan popust!

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao sneg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Laginja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Veliko čudo!

Namjesto 18 K
samo 7 K

Krasna Remontoir-Gloria srebrni sat sa 3 jaka poklopca i pružlivim poklopcem, bogato gravirana, iduća točno, 3 godine jamstva, uz pouzeće samo 7 kruna.

Tvornica satova **J. König**
Beč, VII., Westbahnstrasse 36.

Ceduljice
za
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
Laginja i drug. — PULA
Via Giulia, 1.

Jeftino i brzo.

ARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu
— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, roketo, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.
uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu
Velološinjskog družtva za štednju i zajmove
registrane zadruge na neogr. jamčenje, koja će se držati dne 1. travnja 1907. u 5 sati po podne u družtvenim prostorijama.

DNEVNI RED:

1. Izvješće uprave.
2. Izvješće pregledatelja računa.
3. Potvrda obračuna za g. 1906.
4. Slučajni predlozi.

Upravni odbor.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Primu zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po krana 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dian te plaća od istoga 4½%. čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, raume, astme (tožkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezčešnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekobe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonca za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu!

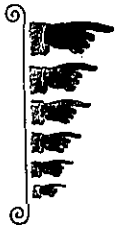

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cienе umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjela. Jamstvo 8 godina. — Cienе su od K 60·— do K 260·—

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu
OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA
„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:
„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 21. marča 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 849·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan ite.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Našim čitateljem.

Za neko vrieme dolaziti će Vam Naša Sloga po dva puta na čedan, s podukom i viestmi o izborih za Beč.

Pošaljite štogod pripomoći kako koji možete, jer nije pravo, da ovakovi troškovi padaju na jedna pleća.

Pula, 21. marča 1907.

Uprava Naše Sloge.

Sastanak pouzdanika u Puli.

(Konac.)

Glede slavenskoga jezika u službi Božjoj.

Na poticaj dr.a Dinka Trinajstića razpravlja se o slavenskom bogoslužnom jeziku. Govore gg. Vjekoslav Spinčić, Kazimir Jelušić, Niko Turato, Vjek. Višković, Niko Mardešić, dr. Dinko Trinajstić, dr. Ivan Zuccon, Lacko Križ, Liberat Sloković, Josip Košir. Pitanje je to, reklo se je, koje zanima cieli hrvatski narod već više godina, a naročito od kad je prošloga mjeseca decembra izdao sv. zbor za obrede odluku kojom bi se htjelo omedjašiti slavensko bogoslužje samo na njeke crkve. Pitanje je to, kojim se ne samo može nego je i dužan baviti svaki Hrvat, jer je slavensko bogoslužje pravo naroda hrvatskoga i svega slavenskoga. Odnosna odluka sv. zbora nije dogma, nije članak vjere. Ona je nastala pod uplivom ako ne i pod pritiskom austro-ugarske diplomacije. Za to ima se dokaza iz usticja samoga svetoga otca pape. Znadu to najbolje gg. dr. Dinko Trinajstić, dr. Stanger, dr. Kurelić i Kazimir Jelušić, koji bijahu prije njekoliko godina u Rimu i kod sv. otca pape i kod mnogih uzoritih kardinala. Vidi se i iz toga, što je austrijska vlada uvjek osobito štitila onu gospodu biskupe, koji su radili proti slavenskom bogosluzju. Njezin miljenik je porečko-puljski biskup Flapp, Talijan, koj je za svoga vladikovanja malo po malo ukidao u crkvah te biskupije slavensko bogoslužje, davao svećenikom stroge naloge u tom smjeru, i grozio njim se suspenzijom ako ga nebi slušali. Sličnim putem ide i tršćansko-koparski biskup Nagl, Njemac, koj, sve govoreć da to ne čini iz narodnostnih obzira, zabranjuje obavljati sad ovaj sad onaj čin, sad u ovoj sad u onoj crkvi, u slavenskom jeziku. Dekreti sv. zbora zabranjuju porabu slavenskoga jezika u svih onih crkvah, u kojih se nije rabilo u 30 godina natrag od 1868. glagoljskih knjiga. Nije se jih moglo rabiti kad jih nije bilo, a pomagalo se je sa prepisi i sa knjigami latinskimi slovi najviše u Rimu i u Mlecih tiskanih, kao da se je naviaš uzelo godino kad je već glagolskih knjiga bilo malo ili ništa. Reć bi, veli jedan govornik, da se hoće njekim župam pustiti slavensko bogoslužje, drugim ne. Zašto jednim da, drugim ne! Svi smo od Boga jednako Hrvati! Svim nam isto pravo ide. Na primjetbu jednoga skupštinara da se upravi molbe na biskupe i sv. stolicu, odgovaraju razni, da ne treba moliti, jer kao Slaveni imademo pravo, dano nam od sv. oo. papa po svetoj braći Cirilu i Metodu. Jedan drugi navadja razne molbenice koje se u posljednje doba iz Istre podastrlo bilo sv. otcu papi bilo biskupom. Nam se hoće da uzme naše tisućljetno pravo, jer smo politički dosta slabi, dočim se zna i u okolini sv. otca pape, al se čini da se nezna, da ima stotina tisuća Magjara katolika, kojim se magjarskim jezikom vrši služba Božja po knjigah od njihovih svećenika prevedenih bez ikakve potvrde sa strane sv. stolice. Palo je i žestokih. Rekto se: prihvatimo resoluciju. Budimo Riemanjci i mi! Proti resoluciei dr.a Dinka Trinajstića reklo se je, da mi nejmamo nikoga upozorivati na pogubne posliedice. Nadležni čimbenici da bi sami morali na to paziti. Reklo se je takodjer, u protimbi s resolucijom dr.a Trinajstića, da bi imali svećenici odlučno ustati na obranu slavenskoga bogoslužja; al se je na to odgovorilo, da je slavensko bogoslužje pravo cielokupnoga naroda, pak da se zanj imadu zauzimati i svećenici i svetovnjaci.

Konačno bila je prihvaćena resolucija kako smo ju već u broju od 7. t. mj. priobćili, i kako ju i danas opetujemo:

„Pouzdanici političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, sakupljeni na sastanku 6. o. mj. u Puli, smatraju naredbu od 19. 12. 1906. kongregacije sv. obreda uvriedom hrvatskog naroda, te povriedom njegovih naravskih i vjerskih prava, te prama tomu upozoruju nadležne čimbenike na pogubne u svakom a najpače u vjerskom obziru posljedice, koje će bezdvojbeno iz provedbe iste naredbe nastati".

K tomu izrazilo se je želju da se čim prije objelodane po mogućnosti sve molbe i spomenice što se jih je u ime hrvatskoga i slovenskoga naroda Istre podastrlo nadležnim oblastim.

Hrvatsko-slovenska uzajamnost u Istri.

Zást. *Spinčić* zagovara što tiesniju svezu izmedju Hrvata i Slovenaca Istre, da tako jedni i drugi lakše odolimo domaćim spletkarom i protivničkim navalam te preporuči, da se prihvati resoluciju istog smisla, koja bijaše na sastanku pouzdanika na Kozini prihvaćena.

Resolucija prihvaćena je uz oduševljeno klicanje jednoglasno.

Odvjet. *dr. Laginja*, koji se je povratio sa razprave iz Rovinja, burno pozdravljen kao kandidat VI. izbornog kotara, zahvali se toplo na povjerenju obećav činiti vazda svoju narodnu dužnost.

Zaključuje jednoglasno na predlog g. S. da se odašalje brzojavni pozdrav slov. zastupnikom grada Trsta zbog njihovog junačkog držanja u zem. saboru.

Pošto bijahu riešeni još nekoji predmeti manje važnosti zaključi predsjednik sastanak preporučiv još jednom svima, neka uznastoje svim silama, da častno i dostojno provedemo sve zaključke današnjeg sastanka. (Svečobć živio klici predsjedniku).

Interpelacije zastupnika Spinčića.

U posliednje doba upravio je zastupnik Spinčić sa drugovi više interpelacija na razne ministre. Donieti ćemo ih redom kako ih je postavio. — *Za telefonsku svezu* s Opatijom i istočnom Istrom na ministra trgovine. — Pošto Opatija, to svjetsko i sa svih strana jako posjećivano lječilište, još uvijek nije obuzeta u ovostranu telefonsku mrežu, i pozivom na odnosne interpelacije medju kojimi nek bude ovdje spomenuta samo interpelacija zastupnika dra. Schückera i drugova od 14. marča 1904., dozvoljavaju si podpisani upraviti na gospodina ministra trgovine ovaj upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna poduzeti potrebito, da se Opatija i s njom sva druga mjesta na iztočnoj obali istarskoga poluotoka veže već tečajem ove godine s jedne strane s Trstom, s druge strane sa unutarnošću ove strane polovice monarhije.

Beč, 15. jenara 1907.

(Sliede podpisi.)

* * *

Radi gradnje mula u Merašćici na ministra trgovine. — Pogledom na to, da preudešenje drage Merašćica na otoku Cresu u stalnu luku neobhodno potrebito za probitke poreznih občina Sv. Ivan, Belej i Vranu, koje su jako upućene na more, kad bi tamo obstojala luka i parobrodi u njoj pristajali i da bi odnosna luka služila kao utočište za ladje, koje tamo mimo plove;

pogledom na opetovane molbe, na u zastupničkoj kući postavljene i prihvaćene resolucije i na interpelacije u istoj kući postavljene, u kojih je potreba te luke nepobitno dokazana; pogledom na opetovane službene izjave dotičnih c. k. i najviših oblastih, da je gradnja mula u Merašćici uzeta u obzir, i istodobna obećanja, da će se troškove za taj mul u jednom od najbližih proračuna predviditi; i pogledom na okolnost, da usupor tih izjava i obećanja nije niti u proračunu za god. 1907. predvidjen nikakav iznos za već od tolikih godina u izgled uzetu gradnju mula u Merašćici;

dozvoljavaju si podpisani upraviti na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

Je li Vaša Preuzvišenost voljna najžurnije pobrinuti se za to, da se za gradnju toli potrebitog mula u Merašćici na otoku Cresu postavi bezodvlačno u proračun iznos kao naknadni kredit?

(Slieče podpisi.)

* * *

Radi mula u Gradcu na ušću Raše na ministra trgovine. — Obzirom na to, da je jako potrebit mul u Gradcu (Tunjarica) na ušću Raše za stanovnike porezne občine Grahovo, u mjestnoj občini Labin, politički kotar Pazin u Istri, koji posjeduju 28 manje ladje i s njimi prilično živahan promet tjeraju, i da troškovi za taj mul ne bi bili veoma veliki, dozvoljavaju si podpisani staviti na Njeg. preuzvišenost gosp. ministra trgovine ovaj upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna tražiti bezodvlačno potrebiti naknadni kredit za gradnju mula u Gradcu na ušću Raše?

Beč 22. jenara 1907.

(Sliede podpisi.)

* * *

Radi sječe drva u šumah Podgradske zadruge na ministra poljodjelstva. — Već 22. maja prošle godine bile su u jednoj interpelaciji iztaknute pritužbe iznešene u javnih sastancih sa strane siromašnoga pučanstva Podgradskoga kotara u Istri odnoseće se na niekanje dielenja šuma šumskih zadruga medju zadrugare i odnosno na strog i oštar, dapače neljudski postupak c. k. oblastih s ljudmi u šumskih stvarih.

U dotičnoj interpelaciji reklo se je, a kasnije u javnih novinah „Edinost" i „Naša Sloga" pobliže dokazano, da su siromasi u Podgradu, pošto nisu mogli kroz cijelu zimu u svojoj vlastitoj šumi posjeći niti komad drva, bili prisiljeni, da ne poginu od zime, sjeći voćke. Pogledom na to, da na spomenutu interpelaciju ne bijaše do danas odgovoreno i da se stanje ni u jednom ni u drugom pogledu nije poboljšalo, da se niti u ovoj zimi, sada već trećoj, siromašnim ljudem ne dozvoljava sjeći drva u njihovih šumah i da se postupak c. kr. oblastih mora smatrati više nego što drugo za osvetu i zadirkivanje i da bi se takvomu postupku moralo bezodvlačno učiniti konac,

dozvoljavaju si podpisani postaviti na Njeg. preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva sliedeći upit:

1. da se šume šumskih zadruga, nalazeće se u sudbenom kotaru Podgrad u Istri već jednom u javnom interesu i u interesu pojedinih zadrugara medju one posliednje razdiele?

2. da se šume tih zadruga dok još obstoje uzmognu rabiti sa strane zadrugara u njihovoj velikoj biedi i kod ovogodišnje krute zime?

Beč, 24. jenara 1907.

(Sliede podpisi)

Politički pregled.

U Puli, dne 20. marča 1907.

Austro-Ugarska

Kralj je grofu Goudenhove pri jednoj audijenciji rekao, da će u Prag na svaki način, a ostati će ondje do 14 dana.

Iz osobito pouzdana izvora saznaje „Neues Wiener Journal", da je austrijski prieistolo nasljednik Franjo Ferdinand za to pošao u Berlin, da pokuša intervenirati kod cara Vilima, kako bi se sudbina pruskih Poljakah olakšala. Intervencija nadvojvode da je posliedila za to, što je težko stanje pruskih Poljaka izvanredno uzrujalo austrijsko Poljake, koji se priete, da će najodlučnije pokrenuti akciju proti trojnom savezu. Da se odkloni ta pogibelj, obratio se nadvojvoda Franjo Ferdinand izravno na cara Vilima, te se može pouzdano gojiti nada, da njegova intervencija neće ostati bez uspjeha.

...o. mj. je bilo ministarsko ...e je bavilo nagodbenim pre-

...hrvatskom saboru primljen je nakon ...ujnih rasprava zemaljski proračun. ...a bi imale doći na dnevni red obe-...ne reforme, izmedju kojih jedna od va-...nijih je ona o promjeni štamparskog za-kona, koja da je već dobila kraljevsku predsankciju.

Srbija.

Vlada je predala austro-ugarskom poslaniku barunu Czikannu odgovor na zadnju notu austro-ugarske vlade, te da se nada da će odmah doći do pregovora, koji su u interesu obih država.

Bugarska.

Uslied umorstva ministra predsjednika Petkova još su se više zaoštrile opreke izmedju Stambulovaca i drugih stranaka.

Predsjednik sobranja Gudev je sastavio novi kabinet, te je preuzeo unutarnje poslove, a Apostolovu je predao nastavu. Stanciov preuzeo je javne radnje, a ostali ministri zadržali su svoje listnice.

Rusija.

Ministar predsjednik Stolipin iznesao je prekjučer u dumu vladin program. Kadeti i desnica pomagati će vladu dotle, dok bude provadjala svoje liberalne osnove. Socijal-revolucionarci i trudoviki, nisu još izjavili, hoće li i nakon izjave Stolipinove, nastaviti svoju revolucionornu stranku u dumi.

U razgovoru sa članom dume Hesenom dao je ministar pravosudja oduška nadi, da će se duma ustrajno posvetiti poslovima oko riešenja zakonskih osnova, što ih država izčekuje. Po njegovu mnienju u prvom se redu mora provesti reforma mjestnih sudova, jer je ona jedino jamstvo za to, da se stvore normalne pravne prilike medju pučanstvom.

Izborni kotari za Istru

po novom zakonu od 26. jonara 1907. Broj 15. i 16. l. d. z.

Za izbor po jednog zastupnika na carevinsko vieće u Beču.

Prvi izborni kotar: Buje.

Sve što spada pod sud Buje i Piran, bilo grad, bilo selo, pak još občine Kopar i Milje od koparskog suda.

Drugi izborni kotar: Motovun.

Sve što spada pod sud Motovun, Poreč i Rovinj, bilo grad, bilo selo, pak još občine Vodnjan i Svet-Vičenat od suda Vodnjanskoga.

Treći izborni kotar: Pula.

Sve što spada pod sud Pulu, bilo selo, bilo grad, pak još občine Lošinj Mali i Osor od suda Lošinjskoga.

Četvrti izborni kotar: Podgrad.

Sve što spada pod sud Podgrad, pak još občine Dekani, Dolina, Marezige, Očisla-Klanec i Pomjan od suda koparskoga.

Peti izborni kotar: Buzet.

Sve što spada pod sud Buzet, Pazin i Labin, pak još občina Barban od suda Vodnjanskoga.

Šesti izborni kotar: Volosko.

Sve što spada pod sud Volosko, Krk i Cres, pak još občina Veli Lošinj od suda Lošinjskoga.

OPAZKA: 1) Gdje je posebice spomenuta o b č i n a, razumije se ciela mjestna občina, to jest sve što spada pod ono občinsko poglavarstvo (podeštariju).

2) Pravo glasa imaju: Na 14. maja 1907. imaju pravo glasovati svi muški, koji su austrijski državljani, navršili su 24 godine i nisu s posebnog razloga izuzeti, a stanuju u občini, gdje se glasuje, barem od 19. febrara 1906., ako su uneseni u listinu. To treba osobito paziti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Javna zahvala.

Milo nam je, da se, prigodom Družbinog koncerta obdržavanog dne 9. ožujka poimence zahvalimo svima, koji su se blagohotno odazvali pozivu Odbora. Iznajprije veže nas dužnost, da se zahvalimo velecijenjenim gospodjicama Stani Laginja i Giselli Scracin, koje su svojim preciznim i vještačkim glasoviranjem zanijele birano ono općinstvo. Hvala budu gosp. Matku Brajši, koji je priznatom mu vještinom ravnao muškim i mješovitim zborovima, te i sam onako umjetnički otpjevao uz glasovirsku pratnju gosp. Mirka Vratovića tešku bas-solo partiju „Mormara". Čestita budi hvala i tamburaškom vodji g. Rikardu Čeušiću, koji je odnio lovor-vijenac, uvježbav onako usavršeno kombinovani tamburaški zbor, te je isti iznenadio prisutnike. Blagodarimo i vrlim našim akademicima, koji su se natjecali, kako da što više priskoče odboru a osobito pri sakupljanju darova na pomoć. Napokon uzdarje i svim našim narodnim društvima, koja su savjetom ili inako doprinesla, te je koncerat onako sjajno ispao.

Blagodarje i opet i pojedincim i svima i onima, koji su priposlali svoj dijelak a zapriječeni bili prisustvovati — a novi poziv sve zateko naklone i susretljive u pregnuću za svetu svrhu.

Odbor Družbine podružnice.

Poziv na glavnu skupštinu Podružnice Pula Družbe sv. Cirila i Metoda, koja će biti u subotu dne 23. ožujka u 8 sati u večer u dvorani „Narodnog Doma".

Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. 2. Čitanje zapisnika posledne sjednice. 3. Izvješće tajnika. 4. Izvješće blagajnika. 5. Izbor izaslanika za glavnu skupštinu Družbe. 6. Izbor novog odbora. 7. Što tko kaže.

Družbina Podružnica Pula, 15. III. 1907.

Odbor.

Cirilo-Metodske koledare za Istru prodaje Narodna tiskara i papirnica Laginja i drug., Pula, ulica Giulia broj 1. Cijena je koledaru K 1·60 Sadržaj mu je zanimiv i bogat.

Lošinjski kotar.

Veli Lošinj, polovicom marča. Kako smo Vam pred više vremena javili, ovdješnja Posujilnica sagradila je Narodni Dom, u kojega smo smjestili naša narodna društva. Zgrada je odavna gotova, te je našim protivnicima trn u očima. Ne čudimo se talijanašima i njihovim poprdilima, ali s ogorčenjem moramo da istaknemo, da je to i našemu župniku, t. zv. srebrnom jubilarcu. Odbor društva umolio je po svojoj kršćanskoj dužnosti g. župnika, da bi došao blagosloviti zgradu i to u hrvatskom jeziku, obzirom na karakter društva a i kao što je bio prastari običaj u nasoj župi. Nu g. župniku je smrdio hrvatski blagoslov, te se molbi nije htio odazvati. Odbor se prituži na taj nekršćanski ispastupak župnikov ordinarijatu u Krku, te napokon čujemo, da je župnik dobio od ordinarijata nalog, da udovolji opravdanoj molbi odbora. Nu, g. župnik oglušuje se nalogu, jer naš Dom još neće da ide blagosloviti. Zašto, čemu? Ili g. župnik misli prkositi svojoj nadležnoj duhovnoj oblasti ili ju možda takvom ne priznaje, misleć da je njegova nadležna oblast neslavna istarska junta ili talijansko političko društvo. Bilo jedno, bilo drugo, g. župniče, ovog se puta grdno varate: vaš prkos nama ne imponira, mi ga se ne bojimo, samo Vam poručujemo, da bi čista savjest morala biti uresom barem jednomu srebrnomu jubilarcu! Vidjet ćemo pak dokle će prkositi, a pročastnom ordinarijatu stavljamo to i ovim putem do znanja.

Sve naše Veloselce obradovala je naša velezasužna družba liepim darom, što će co. nam sagraditi školu. Od srca hvala!

Doskora obavit će se i kod nas občinski izbori. Nadamo se, da će Veloselo ovog puta opošteniti svoj čestit obraz i zbaciti tudjinsku halju, koja ga pred svijetom mrči. Samo da bude sloge i pobjeda je naša!

Voloski kotar:

Bečki načelnik u Lovranu. Kako pišu bečki listovi, odputovao je bečki načelnik dr. Lueger južnom željeznicom na Rieku, odakle će u Lovran na dulji boravak, da se tamo oporavi nakon dugotrajne i teške bolesti.

Iz Kastva nam pišu, da je imenovan drugim učiteljem na tamošnjoj „Delavskoj školi" gosp. Vilko Sever, arhitekt, Slovenac, sin bivšeg učitelja u Kastvu za vrieme tabora g. 1871. pok. Frana Severa, koji je u Kastvu ostavio najugodniju uspomenu.

Električna željeznica Matulje-Opatija-Lovran. Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung" priobćio je ministarsku naredbu o dielomičnoj promjeni dozvole, koja bijaše dana za gradnju električne željeznice Matulje-Volosko-Opatija-Lovran.

Pazinski kotar:

Občinski izbori u Pazinu. U ponedjeljak svršeni su občinski izbori za občinsko zastupstvo. Kako će biti većini naših čitatelja poznato, naša hrvatska stranka sjajno je pobiedila u 3. i 2. tielu i to u 3. sa 1047 proti 9 glasova, u drugom tielu sa 383, dočim su se protivnici uztegli, a u prvom tielu podlegla je protivnicima za 3 glas. Veliki uspjeh opaža se i u prvom tielu, jer dok bi nas u prejašnjim izborima protivnici nadglasovali sa velikom većinom, kod ovih izbora stekli su jedva većinu od 3 glasa. Budućih izbora stalno se nadamo, da će naša stranka pobiediti i u tom tielu, te će tako u pazinskoj občini nestati i te zadnje talijanske natruhe.

Pučko predavanje u Pazinu. U nedjelju, dne 17. ožujka, predavao je g. prof. Franjo Novljan: U prosvjeti je snaga. Slušatelja obojega spola bijaše oko 400. To je zadnje predavanje prije vazma.

Pučka predavanja iza uskrsa.

1. Antun Mučalo: Naše ptice pjevice. Dne 7. travnja t. g. 2. Dr. Mate Kević: Kraljević Marko. Dne 14. travnja t. g. 3. Luka Brolih: Junaštva g. 1809. Dne 21. travnja t. g. 4. Franjo Novljan: Naše nebo. Dne 28. travnja o. g. 5. Franjo Novljan: Temelji astronomije. Dne 5. svibnja t. g. 6. Nikola Žic: Naša zemlja. Dne 12. svibnja t. g. 7. Nikola Žic: Zemljopisne karte. Dne 19. svibnja t. g. 8. Ant. Mučalo: Otkriće Amerike. Dne 26. svibnja t. g. 9. Martin Zgrablić: Gutenberg. Dne 2. lipnja t. g. 10. Fran Frankola: Širenje kršćanstva. Dne 9. lipnja t. g. 11. Dr. M. Kević: Knjiga starih Hrvata. Dne 16. lipnja t. g. 12. Zvonimir pl. Doroghy, Strossmajer. Dne 23. lipnja t. g. 13. Stjepan Figurić: U radu je spas. Dne 30. lipnja t. g.

Sva će se ova predavanja držati u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Pazinu. Početak svaki put u 10 s. p. podne.

Profesorski odbor za pučka predavanja.

Franjo Novljan za predsjednika. *Nikola Žic* tajnik.

Obznana. Osim se donosi do javnog znanja da će se primiti sa 10. travnjom t. g. kod državnog uzor-gospodarstva u Pazinu 6—8 radničkih učenika, koji će se moći praktički obrazovati u općim poljodjelskim poslovima kroz čitavu godinu.

Stan i hranu dobivati će ovi učenici badava na gospodarstvu.

Kao radnički učenici primiti će se samo osobe, kojim nema manje od 15 a ne više od 40 godina, koje su tjelesno dostatno razvijene potpuno zdrave te imaju zavičajno pravo u Istri i pripadaju poljodjelskom stalšu.

Molbe za primanje moraju se odpraviti čim prije na potpisano ravnateljstvo, koje će podijeliti i daljne upute eventualno potrebite.

U Pazinu, 16. siječnja 1907.

Ravnateljstvo državnog uzor-gospodarstva.

Božićnica u Pazinu. (Zakasnilo radi nestašice prostora.) Dne 23. prosinca pr. g. obdržavala se je božićnica „Dječjeg zabavišta" u krasnoj dvorani „Narodnog doma". Velecijenjenoj gospodi, koja su nastojala da na budi koji način povećaju radost naše djece, ravnateljstvo se najljepše zahvaljuje.

Osobita budi hvala velečastnim svećenicima: g. J. Grašiću, dru. M. Kevića, J. Vrbki, te blagorodnim gospodjama (gdjricama), koje su podarile siromašnu djecu ili sivala odjela za istu: A. Kos, B. Šebesta, I. Bunc. I. Rebek, I. Zgrablić, K. Pečenko. M. Furožić, F. Grašić, M. Potočnik, M. Brajša, A. Krizmanić-Rudelo, M. Pilat, M. Rudelo, T. Gomišček, M. Vršič, T. Novak, K. Načinović, F. B.

Hvala napokon svima, koji su se udostojili da prisustvuju toj skromnoj svečanosti. — Ravnateljstvo s veseljem ističe, da je ove godine bilo 28 siromašne djece obskrbljeno odjelom i obućom, a to neka služi darovateljem na čast, a mjesnim podružnicama na diku.

Pošto je stiglo slatkiša preko očekivanja, naša su djeca bila nadarena i prigodom sv. Triju kralja.

Pošto radi malena prostora u našem listu ne možemo po imenu spomenuti sve plemenite darovatelje, te što doprinišе u korist dječjeg zabavišta, ravnateljstvo ovime najsrdačnije zahvaljuje svima, preporučajuć se i nadalje njima i drugima za što bolju pažnju i skrb u pomaganju naše dječice.

Porečki kotar:

Iz Zrenja. Vero je istina. Neka bude kako će, zrenjski talijančići ala Kamalić su izvan kože. Namislili i odlučili, ali što malamente. Dne 19. marča t. g. spadao imendan od učitelja Lege, te su predvečer, izmedju župnog stana te stana g. učitelja družbine škole, priredili u tu svrhu „Platzmuzik". Ala su čikali gospodin plovan i učitelj Družbe. To ti se je sviralo i vriskalo sve u šestnaest na dešpet gospode plovana i učitelja Družbe. Ali češ da ni, peh je peh, ni šijor plovan, ni maještar. Družbe niš ne mare, te na mjesto njihovu, izpade na sramotu samih talijančića, jer nekoji trieznі a nekoji pjani, pa moguće i nesrećom (mu ja ne vjerujem toj nesreći) cmok, pade batina po hrbtu učitelja svečara Lege od njegovog pristaše. Nastane uzkomešanje. Netko leti za Cerovcem, dijeliteljem batina, a drugi vrišću: „Andemo via, che non restemo in in vergogna", a u jednoj kući nastane grohotan smijeh Cast kemu cast.

Razne primorske viesti.

Biela vrana medju narodnim svećenstvom. Zagrebačko „Hrvatstvo" donosi u svom broju od dne 2. o. m. dopis iz srednje Istre, u kojem nastoji poznati župnik K. dokazati da nema u sjedinjenim biskupijama Trst-Kopar zakonitog temelja nijedna župa zahtjevati, da se joj dopusti uporabljivati staroslovenski jezik, jer u istinu ni prije 30 godina nije bilo ovdje staro-slovenske liturgije. Svoj dokaz temelji veleč. g. K. na izjavi blagopokojnog biskupa Dobrile, koji da je sv. Stolicu izviestio prije 30 godina da nema u rečenoj biskupiji nijednog svećenika glagoljaša. Na taj izviestaj biskupa Dobrile pozivlje se i tršćansko-koparski biskup u posliednjem broju svoga službenoga glasila, ali nam nitko ne kaže kojim je povodom biskup Dobrila podao onaj izviestaj i kojim raz-

lögoni. Čudnovato zvoni što se ta gospoda sada pozivlju na blagopokojnog Dobrilu, koji ne može da progovori, al koji se ne bi stalno s njima u njihovom protunarodnom nastojanju slagao. Al recimo, da se u istinu nije posliednjih 30 godina nigdje u rečenim biskupijam 30 godina natrag glagoljalo, pitamo mi ta gospodu: kojim se je pravom i na temelju kojih činjenica ustanovilo 30 godina natrag kao uvjet na pravo obstanka ili porabe glagoljice? Zašto se nije odlučilo 50 ili 100 godina, nego baš 30?! Na to bi nam mogli odgovoriti najtočnije tršćansko-istarski židovi i lažiliberalci.

Istarski sabor ne zasjeda već preko dvije godine, i reć bi da neće još tako brzo zasjedati. Svi dogovori i pogovori izmed zastupnika većine i manjine, izmed jednih i drugih kod c. k. ministra-predsjednika i kod c. k. namjestnika razbili su se na tvrdoglavosti gospode od većine, sa na čelu im drom. Rizzi. Temeljni državni zakoni ne će nikako da idu u glavu gospodi od većine. Oni još uvijek stoje na sredovječnom stanovištu, po kojem bi nekoliko ljudi imalo zapovjedati cielim narodom, po kojem neki narodi ne bi imali nikakvih prava. Oni ne će da čuju ni o razlogu. Njih vodi absolutistička misao ne samo prema Hrvatom i Slovencom Istre, nego i prema Talijanom te zemlje, koji ne će da misle kako oni.

Koliko nam je poznato, gospoda od većine, vodjena Rizzom, htjela su pošto po to sabor, i to sabor u Poreču, bez da bi htjela pristali na ono malo zahtjeva što ih postavlja saborska manjina, predstavljajuća većinu naroda Istre. Grozila su se da će položiti mandate, ako se sabor u Poreč ne sazove. Kad to nije uspjelo, onda su na vrata zemaljskoga sabora zaropotala, da c. kr. vlada mora sazvati sabor Istre, jer da inače izbori obavljeni u Istri ne će valjati, pošto se saboru nije dalo zgode da se izreče o obvezatnosti vršenja izbornoga prava. Izborni red za carevinsko vieće veli doista (u § 4.) da može sabor ustanoviti da su obvezani izbornici dužni glasovati; al nipošto ne veli, da sabor mora o tom odlučiti. Ako se sabor Istre ne sastane, onda ni ne može odlučiti o izbornoj obvezatnosti, onda ove ni nema. Nit sabor Dalmacije, nit onaj Kranjske, nit onaj Tirola, nit onaj Bukovine nisu sazvani, pa nisu mogli izreći se o izbornoj obvezatnosti, al ne straše da izbori obavni za carevinsko vieće neće rad toga biti valjani.

Kad im ni ta grožnja nije uspjela, onda su odlučili, da zemaljski kapetan, sladki dr. Rizzi, demisionira, t. j., da položi svoju čast zemaljskoga kapetana i izruči u ruke onoga, koj mu ju je dao.

I to nije ništa drugo nego grožnja spojena s nadom, da će c. k. vlada, kao obično, popustiti.

Što će c. k. vlada učiniti, to možda nezna još sada ni sama. Svakako ako joj je do ugleda, do države, mora štititi zakon i držati se ga,

Medju tim, sabora ne može tako brzo biti. Prije Uskrsa nema vremena. Poslie Uskrsa razmahati će se izborni posao za carevinsko vieće, i neće biti zgode za saborsko zasjedanje. Onda će zasjedati carevinsko vieće. — Eto, koliko je gospodi od većine na srcu dobrobit pučanstva pokrajine i pojedinih staleža, kako je n. pr. učiteljski. Radje neka sva i sve trpi, nego da se Hrvatom i Slovencom Istre prepusti ono pravice u saboru, što mu ih daju prirodni i pisani, temeljni državni zakoni, i što mu jih daju previšnje odluke Njegovoga Veličanstva cesara i kralja.

Talijanska vladajuća gospoda ne propuštaju Hrvatom i Slovencem Istre ni toliko pravice, koliko ih uživa šačica Talijana u Dalmaciji.

Ostavka zemaljskog kapetana za Istru. Glasilo hrvatske stranke u Dalmaciji zadarski „Narodni List“ piše u br. 21. pod naslovom: *Saborska kriza u Istri*“ koliko sliedi: „Poznato je već našim čitaocima, kako Talijani Istre neće da pritaocima, kako Talijani Istre neće da pri-znadu ni najelementarnija prava Hrvatima i Slovencima, akoprem ovi sačinjavaju dvie trećine istarskog pučanstva. Iz toga izrodila današnja kriza. Dolazkom novog namjestnika god. 1904. vlada je bila priznala Slovencima i Hrvatima pravo, da na njihove upite u istarskom saboru odgovara slovenski ili Hrvatski[1]). Talijani, da to zaprieče, abstinirali su se i od tada je sabor zatvoren. Vlada je više puta pokušala, da dodje do sporazuma izmedju većine i manjine, ali uviek uzalud. Prošlih dana saborski predsjednik Rizzi vodio je opet pregovore sa namjesnikom, ali je ovaj izjavio, da ne može odustati od stanovišta, na koje je vlada stala g. 1904. prama slovenskim i hrvatskim interpelacijama. Uslied toga predsjednik saborski Rizzi dao je svoju ostavku. Ako ovo nije preuzetnost, onda ne znamo, što bi se moglo tim imenom okrstiti. U Istri, po zadnjoj brojačini ima 132.600 Talijana, 47.700 Slovenaca i 143.000 Hrvata, po tomu 190.700 Slavena prama 132.600 Talijana. Pa ovi neće da trpe niti to, da na hrvatske i slovenske interpelacije vlada u njihovom jeziku odgovara! A u Dalmaciji, gdje je njih samo 15.000 naprama 600.000 pučanstva, mi trpimo da ih vlada čak i pozdravlja u otvornom govoru talijanski[2]). Od saborske krize u Istri imat ćemo i mi što da naučimo!“

Zakon o izbornoj reformi na hrvatskom jeziku izašao je prošloga čedna u tiskari „Edinosti“ u Trstu, nakladom *„Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre“*. Taj zakon sadržaje reformirani temeljni državni zakon o državnom zastupstvu od g. 1867. novi izborni red sa razdiobom kotara Dalmacije i Primorja i konačno kaznenopravne ustanove u zaštitu slobode izbora i sakupljanja. Ciena knjižici je 60 para, sa poštom 70 para. Dobiva se kod našeg glavnog suradnika g. *Matka Mandića* u Trstu, g. dra. *Dinka Trinajstića*, odvjetnika u Pazinu, g. dra. *Ivana Zuccona*, odvjetnika u Puli, g. dra. *Ivana Poščića*, odvjetnika u Voloskom, g. *Kazimira Ježušića*, načelnika u Kastvu, g. Š. *K. Kozulića*, zastupnika u Malom Lošinju, g. dra. *Antuna Antončića*, odvjetnika u Krku, *Občinskoga poglavarstva* u Buzetu i kod g. dra. *Ferd. Černe*, odvj. u Kopru.

Podpora za cestogradnje. Iz Brtonigle nam pišu, da je carska vlada dozvolila podporu od 1200 K za novu cestu Fernetić-Burole u onoj občini. U istu svrhu je već do sada dao znatnu podporu zemaljski odbor u Poreču.

Izborni proglas talijan. stranke. Kako ćemo izviestiti u budućem broju sastao se je središnji izborni odbor talijanske stranke u Istri u ponedjeljak u Trstu. Na sastanku prihvaćen je izborni proglas na talijansko stanovništvo naše pokrajine. U proglasu govore gospoda o pogibelji, koja prieti talijanstvu Istre, te pozivlju svoje pristaše na složno i skupno djelovanje za predstojecih državnih izbora. Na sastanku proglašeni su sliedeći kandidati: Za I. izborni kotar dr. Bennati, za II. izborni kotar dr. Bartoli, za III. izborni kotar dr. Rizzi. U IV. izbornom kotaru ne kane proglasiti svoga kandidata, a za V. preporučuju Viktora Mraka. Za VI. dr.a Costantina.

[1]) Ne bijaše rečeno: „slovenski ili hrvatski „nego: *„takodjer“ slovenski ili hrvatski*“, nije bio dakle isključen i odgovor talijanski. Op. Ured.

[2]) Da su se u svoje doba odazvali vapaju hrvatsko-slovenskih zastupnika njihova braća u dalmatinskom saboru, bilo bi danas stalno povoljniji položaj naših zastupnika u istarskom saboru. Op. Ur.

POZDRAV.

Pošto mi nije moguće bilo prigodom moga preseljenja iz Kastva k radbini u Podvežice, osobno sa svima, kako bih bio rado, oprostili se, ključem ovim putem svim prijateljem i znancem srdačni s Bogom!

Kastavgrad, moje rodno mjesto, i mile mi kastavce neću nikada zaboraviti. Uzdržali se svi sretni i zdravi i složni za dobrobit svoga rodnog si kraja i lijepe nam hrvatske domovine!

Podvežice u občini Trsat, 16. 3. 1907.

Aleksa Lučić.

Franina i Jurina.

Fr. Ki je pojil ono silno meso, što su ga pazinski poprdili bili spravili u sv. Petru za svoje gladuhe.

Jur. A nijedan, zač jim je brižnim ovoga puta škrokalo.

Fr. Škoda da su ga pustili zasmrdit, mogli su ga dat mužikantom da se najedu, kad već nisu mogli svirit.

Jur. Ma ju! Ter su morda još komu sline na usta hodile za njim.

Fr. Mi se pari, da Mraketu gredu i na nos, od onega silnoga nosa, ča je dobil va tretom i drugom telu.

Jur. Pobostrića bit će tako ne samo njemu nego i šioru Konstantiniću i svim drugim.

Poziv

na III. glavnu redovitu godišnju skupštinu Lovranskog društva za štednju i zajmove registrana zadruga na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 31. marča 1907. u 4 sata po podne u prostorijah društva Danice u kući Eugenija Bassa broj 9 u Lovranu, sa sliedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle god. glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Lovran, dne 16. 3. 1907.

Ravnateljstvo.

Br. 371.

Razpis natječaja.

Usljed zaključka sjednice občinskoga zastupstva od 9. tek. razpisuje se natječaj na novo sistemizirano mjesto občinskog liečnika za mjestnu občinu Veprinac. Plaća ustanovljena je na godišnjih kruna 2400, plativih u jednakih mjesečnih posticipatnih obrocih. Osim toga pobirati će imenovani liečnik godišnji paušal od 200 K i stan u naravi u občinskoj zgradi.

Molitelji moraju biti austrijski državljani, dokazati da su diplomirani liečnici i da u pismu i govoru poznaju hrvatski, taljanski i njemački jezik, te podnesti molbe ovomu glavarstvu do 1. aprila t. g. Pobliže ustanove glede liečenja siromaha, takse za pohadjanje bolesnika u pojedinih porezniih občinah, mogu se razviditi u uredu podpisanoga, za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine

Veprinac, 15. marča 1907.

Načelnik:

Ivan Bachich m. p.

Br. 948.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskoga tajnika u Pazinu sa plaćom godišnjih 1800 kruna, isplativom na mjesečne antecipatne obroke.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju poznavati hrvatski i talijanski jezik u govoru i pismu, i razumjeti također njemački, te moraju službenim ispravama dokazati da su vješti općinskom uredovanju i sposobni za službu općinskoga tajnika.

Molbe potkrijepljene napomenutim dokaznicama te domovnicom moraju biti podnešene potpisanomu najkasnije do 10. aprila ove godine.

Konačno se natjecatelji upozoruju na okolnost, da će imenovani tajnik morati da nastupi službu sa danom 1. maja ove godine.

Općinsko glavarstvo

u Pazinu 18. marča 1907.

Načelnik:

Dr. Kurelić.

Konsumno društvo Kroacija — Pula.

Pozivaju se članovi na redovitu **glavnu skupštinu**, koja će biti nedjelju 24. marča točno u 3 ure po podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ u Puli (viale Carrara)

Raspored:

1. Izvješće o stanju društva.
2. Obračun za g. 1906.
3. Izbor upravnoga i nadzornog odbora.
4. Rasprava o drugom, što bi koj predložio.

Pula, 17. 3. 1907.

Odbor.

Električna

žepna svjetiljka

uviek spremna za porabu. Jedan lagani pritisak sa prstom i zasvjetli jasno električno svjetlo.

Podpunema bez pogibelji.

Nosi se u žepu lahko i ugodno te se može upotrebljavati više godina.

Baterija kad se iztroši zamieni se novom.

Ciena sasvim upodpunjena K 3·—.
Sa lećom povećajućom » 4·—.
Nadoknadna baterija po komadu . . . . . » 1·—.

Razašilje se uz pouzeće.

J. König, elektrotehničar.

Beč, VII., Westbahnstrasse Nr. 36.

Preprodavači znatan popust!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Veliko čudo!

Namjesto 18 K

samo 7 K

Krasna Remontoir-Gloria srebrni sat sa 3 jaka poklopca i pruživim poklopcem, bogato gravirana, ideća točno, 3 godine jamstva, uz pouzeće samo 7 kruna.

Tvornica satova **J. König**

Beč, VII., Westbahnstrasse 36.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane paramente u raznim slogovima, misno odjeće, pluvijale, dalmatike, vele, kasule, neb; nice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, roketo, ciborije, monstrancije, svećnjake,.. lustore i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna ohročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cenici badava i franko.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vile Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobru i svježu — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. musterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Ceduljice

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

Laginja i drug. — PULA

Via Giulia, 1.

Jeftino i brzo.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, ischiasa (težkog dieanja), nesanovanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studen ruku i nogu, padavica (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bilodila (malakrvnosti), želudačnih grčeva, bezteženosti, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekoše slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo pojačano i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izlečenja dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izlečeno su sa mojim strojem posve! Od izlečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJI STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izlečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoravam osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Odlikovana

svjećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju štvace strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljo oćjell. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 28. marča 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlaz. svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Našim predplatnicima.

Počamši od budućeg tjedna, izlaziti će „Naša Sloga" za neko vrieme dva puta na tjedan i to u utorak i petak. List će se tiskati nekad na pol a nekad na cielom arku. Predplata ostaje ista, premda se troškovi znatno povećavaju. Molimo stoga imućnije rodoljube, da nas u našem teškom podhvatu podpomognu, a naše dužnike da barem sada podmire svoj dug i tako olakšaju izdavanje lista, jer nije pravo ni pošteno, da svi tereti i žrtve padnu na jedna ledja.

Sretan Uzkrs!

Uzvišena svečanost uzkrsnuća Gospodinova, što ju slavi čitava katolička crkva, kojoj pripada ogromna većina našega naroda, mora da na svakoga člana te crkve najmoćnije djeluje, te da ga u vjeri učvrsti i ojača. Svojim uzkrsnućem dokazao je Isus svojim neprijateljem, da je istinu uvjek propoviedao, najpače što je o sebi tvrdio, da je Sin božji i da će uzkrsnuti od mrtvih treći dan. Svojim uzkrsnućem slavi Bog-čovjek sjajnu pobjedu nad paklom t. j. nad vičnom tminom radi čega slavimo mi uspomenu na Uzkrsnuće Spasitelja svieta, kao uzvišenu svečanost pobjede i slavlja.

Svoj božanstveni nauk zapečatio je Isus svojom smrti, a svojim uzkrsnućem slavodobitno pobiedio je istu smrt odkupiv tim griešno čovječanstvo od vične smrti i pomiriv ga sa Svojim Otcem nebeskim.

Za uzvišenu nauku ljubavi podnio je Isus, Spasitelj naš neizrecive boli i muke, te konačno i najsramotniju smrt na križu. I na njemu se je obistinila ona poznata, da mora svaka nova a velika i uzvišena nauka proći silne zaprieke prije nego li si prokrči put u svietu i prije nego li pobiedi i pokori sva ljudska srca. Isusova nauka naišla je na nečuven odpor i na silnu protimbu opakoga i zlobnoga poganstva. Milijuni ljudskih žrtava padoše za uzvišenu nauku istine, ljubavi i pravice. Pa kao što je propovied istine i ljubavi slavila nakon smrti Spasiteljeve sjajnu pobjedu, tako mora jednoč slaviti konačnu pobjedu ljubav istine i pravice u čitavom svietu, jer je to svrha svete nauke, cilj svega čovječanstva.

U ove svečane dane, dočim slavimo uzkrsnuće Spasiteljevo, kojim je On dovršio Svoje uzvišeno poslanstvo na zemlji, i kojim je najsjajnije posvjedočio, da su putevi spasenja trnoviti ali sjegurni, valja da prodjemo u duhu Njegovu svetu nauku i da čvrsto odlučimo, da ćemo se iste držati i polag nje živjeti. Trnoviti su, strmi i težki putevi, po kojima dolazi čovječanstvo do svog spasa, do uzkrsnuća, ali ti su i jedini, po kojima se ono spasiti može.

Takvim putevima dolaze narodi potlačeni i razciepkani i do svojeg spasa ili do narodnog uzkrsnuća, ako imadu u sebi dostatno moralne snage i ako su kadri svladati sve one mnogobrojne zaprieke i protimbe, koje im zlobni i zavidni protivnici na put stavljaju.

Vjera u nauku Isusovu kriepi takove narode usried svih njihovih bieda i nevolja, jer njim iz te vjere dolazi druga vjera, da moraju naime konačno i oni poslie tolikih patnja i skušnja doći do svoga prava, do svog uzkrsnuća.

Uzkrsnuće Spasiteljevo upućuje i naš nevoljni narod na njegovo narodno uzkrsnuće. I naš hrvatski narod provadja kroz viekove svoj mukotrpni i mučenički život. I on je kroz viekove prolio na potoke svoje najplemenitije krvi za čovječanstvo i za kršćansku prosvjetu. Dok se je on kroz viekove borio za čitav prosvjetljeni sviet, dotle su ga ciepali i raztrgali u razne pokrajine baš oni, za koje je svoju krv lievao. On je kao branitelj i zatočnik prosvjete i kršćanstva trpio i stradao a za sve to žeo je najcrnju nezahvalnost.

Nu i Isus je bio najvećim mučenikom što ih je ikada sviet vidio, pak je ipak na koncu sve svoje protivnike i mučitelje sjajno pobiedio. I narod će koji vjeruje u Njegovu nauku, koji vjeruje u pobjedu prava, napokon pobiediti. Takav narod može trpjeti, dugo trpjeti, ali zora slobode mora i njemu sinuti, jer je sloboda remekdjelo Krsta-Spasitelja.

Hrvatski je narod mnogo trpio i mnogo stradao, ali on je kršćanski narod, on vjeruje čvrsto u božanstvo Isusovo, on vjeruje u pobjedu svog prava i u svoje narodno uzkrsnuće. Protivnici tog prava jesu i protivnici naše vjere, a protivnici vjere, jesu i protivnici naših prava.

Svako pravo kršćansko srce slaveć uzkrsnuće svoga Spasitelja nalazi lieka svojim ranam i utjehom svojim bolim nadajuć se u svoj spas.

Deder, dakle ni mi, koji smo potomci onih junaka, koji su svojom krvi posvjedočili, da su pravi kršćani i najnesebičniji branioci svoje i tudje slobode, ne klonimo duhom, nego vjerujuć u narodne ideale i pouzdajuć se u vičnu pravdu, po nauci Isusovoj — proslavimo u miru i ljubavi svete uzkrsne blagdane, koji neka budu svemu našemu narodu najsretniji!

Porotne rasprave i naš jezik.

Već dulje vremena nismo htjeli iznaseti na javu pojedine slučajeve nezakonitog postupanja sudskih oblasti obzirom na nas jezik, jer nam se je reklo, za dobro informirane strane, da će nezakoniti sustav polagano prestati, ali razprava što se je vodila dne 12. marča 1907., na porotnom tribunalu, i to pred porotnicima, pokazala nam je, da su bile naše nade varave, i zato ju ne ćemo prešutjeti.

Bio je naime tog dana tužen radi ubojstva neki Martin Butković. Naš je to seljak, koji ne poznaje drugi jezik, već svoj materinski, hrvatski. Za predsjednika toj razpravi bio je savjetnik Rode, za suce savjetnik Tentor i Colombis, za zapisničara dr. Oršić, a za branitelja dr. Depiera. Sve su to osobe, koje dobro poznaju naš jezik.

Tužba je bila šastavljena u talijanskom i u hrvatskom jeziku (zašto ne samo hrvatski, kao što je samo talijanski, kad je tužen talijanaš?), no ipak se ju pročitalo samo u talijanskom jeziku. Kad je taj dio pročitan bio, predsjednik je upitao (zašto?) obtuženika da li je obtužbu razumio, na što mu je ovaj odgovorio, da nije ni rieči pročitane razumio. Na to se branitelj prodere na njega sa riečima: *„come, lei ha detto che capisce l' italiano"*, na što obtuženi liepo opazi: *„ja ne razumem niš taljanski, nego odkad sam u zatvoru sa jednim latinom, naučio sam par beseda"*. Ta izjava uvjerila je branitelja, jer je isti odmah predložio, da se uza sve obtuženikovo nepoznavanje taljanskoga jezika, razprava vodi u tom jeziku i da se zapisnik u tom jeziku piše.

Time se taj prizor svrši na štetu obtuženika i pravice, jer predsjednik, akoprem mu je obtuženik rekao, da nije razumio talijanski pročitanu obtužnicu, nije dao pročitati hrvatski dio, već je raztumačio (!!!) sa ovim riečima: *„vi ste tužen, da ste ubili Vrtlačića"* i prešao je na obtuženikovo preslušanje.

Da se spisi, pisani u talijanskom jeziku, nisu preveli obtužnicu, suvišno bi bilo spomenuti, jer je to tako običajno, da nam je nepravedno postupanje u tom pogledu prešlo u krv, i mnogima se čini, da mora tako da bude.

Nešto sad o onom, što smo mi u jednom od zadnjih brojeva oštro žigosali i o čemu smo mislili, da će kompetentne oblasti doskočiti.

Obtuženi, kako rekosmo, nije razumio ni zere talijanski i za cielo razprave služio se hrvatskim jezikom, a ipak je sudski dvor postavio porotnicima pitanja samo u talijanskom jeziku, u tom jeziku se pročitala bez prievoda obtuženiku, pak koliko državni odvjetnik, toliko branitelj govorili su samo talijanski, i samo u tom jeziku je predsjednik resumiran izpadke rasprave i dao porotnicima pravnu poduku. Za obtuženika kako se vidi, nije se pri tom marilo, ta za njega se je dosta mučilo kroz cieli postupak, a sada neka čeka, da se gospoda dogovore, kako će ga kazniti. Blago, dok radi i koristi, veseli se svakom obziru gospodarevu, kad se ju pak dovede u kinonicu, onda prestaje obzir, i' mora da čeka (sreća da ne razumije) dok se dogovori kupac i gospodar, a onda mirno duje vrat pod nož.

Svršiv stranke i predsjednik svoje duge, za obtuženika nerazumljive govore i svršiv porotnici svoje viećanje pročita se njihov pravorijek u odsutnosti tuženika, i kad su ga svi čuli i nadjen bje u redu, pozivlje se tuženika i pročita mu ga se svečano, ozbiljno, da ga dozna, da znade što su porotnici rekli o njegovoj krivnji, ali u *talijanskom jeziku, i nijedan se ne nadje, da mu ga raztumači.*

Strašno, nečuveno!

Da se ne radi o jednoj razpravi na sudu, moglo bi se reći, da se tu odigrava jedna žalostna komedija, u kojoj se zafrkava siromašnog tuženika.

Pročitan tako pravorieк, i dok je obtuženi u strašnoj neizvjestnosti tražio, da u čijim očima opazi što se s njim dogodilo, državni odvjetnik i branitelj stali se prepirati o kazni, koju je zaslužio tuženi, ali opet *samo u talijanskom*, a isto tako u tom jeziku proglasi po tom predsjednik presudu, udostojiv se milosrdno, nakon dovršenih formalnosti, da javi obtuženiku: *„dobili ste četiri leta pržuna, jer su vas porotnici proglasili krivim da ste ubili Vrtlačića"* i Schluß! — To nezakonito, nehumanitarno, nemilosrdno i bezobzirno postupanje sa našim seljacima, sa ljudima našeg jezika nije stalno na čast ni oblastima ni sudcima, a ni na korist pravice, a mogao bi koji i posumnjati i na temeljitost same presude, koja se na takovom postupanju osniva i zato ga iznašamo, da ga poznaju naši porotnici, odvjetnici, zastupnici i pravedni ljudi, ali se ne obraćamo više na oblasti, jer njih za to ne peče savjest.

Izborni pokret.

Središnji izborni odbor talijanske stranke sastao se je u ponedjeljak u Trstu, da tamo proglasi svoje kandidate za II. i III. izborni kotar. Dok ovo pišemo, nije nam poznato što su na tom sastanku zaključili i koje su kandidatima proglasili.

U posliednjem broju javili smo na temelju talijanskih listova, da bivši zastupnik Bartoli neće više kandidirati. Mi smo k toj viesti stavili upitnik i nismo se prevarili.

Kako javljaju talijanskim listovom iz Poreča sastali su se tamo dne 16. o. mj. članovi II. izbornog kotara, da proglase kandidata za ovaj kotar. Takvim bijaše proglašen dr. Bartoli, koji je izjavio, da se podvrgava želji (!) izbornika pošto ne vidi drugog Cirenejca, koji bi zastupnički križ (!!) na sebe oprtio.

Mi smo unapried znali, da će se Bartoli pustiti tobož prositi to da će konačno oprtiti na svoja junačka ledja križ Cirenejca!!

To isto vriedi i za sladko-gorkog Ludovika, koji je bio izjavio, da više kandidirati neće. On je doduše imao sto razloga, da se tako izjavi, jer je znao, da se velik dio njegovih izbornika ne slaže s njegovom občinskom upravom u Puli i jer je njegov ugled i upliv nakon poznatog procesa Münz-Rocco i medju njegovim bivšim pristašama silno pao.

Medjutim njemu je u zadnjem hipu priskočila na pomoć takozvana kriza u zemskoboru. Kao fini i gladki diplomat upo-

trebio je svoj tobožnji spor s cesarskim namjestnikom u Trstu radi sazova istarskog sabora. Poznajuć svoje toplokrvne talijančiće, zahvalio se je na časti zemaljskog kapetana, što mu je imalo opet pomoći do upliva i ugleda. I nije se prevario u računu. Njegova ostavka je djelovala na mladje i radikalnije življe talijanske stranke u Istri. Njega, sladko-gorkoga, austrijskoga viteza, miljenika carske mornarice i visokih bečkih krugova, slavi danas ta stranka kao najvećeg radikalca, kao najodlučnijeg protivnika one vlade, koja ga je toliko puta odlikovala i čijom milosti dočepao se je najviše časti u svojem rodnom gradu i u pokrajini.

Nije dakle čudo što ga njegovi na novo oživljeli pristaše opet kane poslati u Beč, ne radi toga možda, što ga sada smatraju vrednijim i sposobnijim za tu čast nego li prije, već iz prkosa i osvete proti vladinim krugovom, koji su ga tobože na ostavku prisilili.

I tako nema dvojbe, da će talijanska stranka nastojati da opet pošalje u Beč poznati trolist t. j. Bartoli-a, Bennati-a i Rizzia, trojicu naših najodlučnijih i nepomirljivih narodnih protivnika.

* * *

Iz bujskog sudbenog kotara pišu nam, da se tamo pristaše odvjetnika P. A. Gambini-a iz Kopra, živo zauzimlju za njegovu kandidaturu. Svi takozvani liberalni talijanski listovi Istre i Trsta navaljuju složno na toga pogibeljnog njim kandidata, koji da tim ciepa njihove sile pomažuć tobož narodnim protivnikom.

* * *

Iz istoga izbornoga kotara doznajemo, da nastoji talijansko svećenstvo Trsta i Kopra predobiti naše izbornike na Koparšćini, u Miljskoj občini, te u sudbenih kotarih Piran, Buje itd. za svoga kandidata t. j. za talijanskog kršćanskog socijalistu.

Mi preporučamo toplo svim našim izbornikom toga kotara, da se na ništa ne obvežu i da nikomu ništa ne obećaju. Naša narodna stranka imade i u tom kotaru svoj izborni odbor, kojemu je povjereno rukovodjenje sa izborima u onom (I.) izbornom kotaru i zaključkom ili odlukom toga odbora dužan je, da se pokori svaki naš izbornik, svaki sviestni Slovenac i Hrvat, bio on svećenik ili svjetovnjak.

Gospoda talijanski svećenici imadu široko polje medju talijanskim stanovništvom onog kotara i tuj neka oru, siju i žanju i Bog neka blagoslovi njihov rad, ali naše polje, naše izbornike neka puste u miru.

Svakomu svoje, pa što komu Bog dade.

* * *

U nedjelju obdržavata je talijansko-liberalna (?!) stranka u Bujah sastanak, na kojem je imao kandidat onog kotara g. dr. Bennati razviti svoj program, i kojemu su prisustvovali osim njega, zemalj. zastupnici gg. Belli i Davanzo te tajnik talijanskog političkog društva za Istru g. Salata. Sastanak bio je urečen u gradskoj viećnici, nu pošto su sazivači htjeli izključiti sebi protivne izbornike, odkazala im je občina svoju dvoranu. Prisiljeni dakle bijahu sastati se u privatnoj kući, ali i tu bijahu loše sreće. Pred tom kućom, javno na trgu, obdržavali su sat prije svoj izborni sastanak socijalni demokrati i pristaše Gambinieve stranke. Na ovom sastanku proglašen je bio kandidatom socijal-demokratske stranke dr. Ritossa, načelnik Vižinade. — Dok su još socijalisti razpravljali nadodju talijanski nazovi-liberalci, da će i oni obdržavati svoj sastanak u kući na rečenom trgu. Socijalisti htjedoše u njihovu dvoranu pošto su liberalci bili izjavili da će biti njihov sastanak javnim. Kod toga je došlo izmedju liberalaca i socijalista do okršaja, dapače, kako pišu isti talijanski listovi, i do krvi. Srećom po liberalce nadošli su medjutim oružnici i občinski redari, koji su odmah uzeli pod svoju zaštitu g. Bennatia i njegove drugove. Poslije toga razvio je g. Bennati svoj program, koji nije našao odziva; govorili su još gg. Davanzo i Salata, ali lošim uspjehom, jer su im socijalisti u dvorani i izvana kvarili račune.

Gg. liberalci pobrašе se odmah poslije sastanka, još za dana, praćeni oružnicima iz Buja, jer bi reć, da su im vrlo mila ledja.

Jedan naš prijatelj, koji je u nedjelju pod večer prošao željeznicom oko Buja, pripovjedao nam je, da bijaše na kolodvoru sakupljeno veliko množtvo naroda, koji je na sve moguće načine grdio, ružio i psovao *šijor Bennatia* i kliculo Ritossi i Gambiniu.

I tako je Bennati doživio sramotu i poraz u najradikalnijem talijanskom gradu Istre. — Sudbina jarac!

Politički pregled.

U Puli, dne 27. marča 1907.

Austro-Ugarska

Putovanje austrijskog priestolonasljednika nadvojvode Franje Ferdinanda u Berlin prati diplomacija velikom pozornošću, pošto je sada ustanovljeno, da je usliedio u sporazumku sa kraljem Franjom Josipom. Boje se, da situacija, koja je zaoštrena izmedju obih državnih pola, neće imati samo odlučnih promjena na gospodarskom području, već da će gospodarska razstava povući za sobom i važne promjene na vojničkom području, koje opet ne bi mogle ostati bez utjecaja na vojnički savez monarkije. Misli se, da je to bio povod putovanju nadvojvode, pak s toga mu diplomacija posvećuje svu pažnju.

U Goričkom je saboru prihvaćena zakonska osnova o promjeni zemaljskog izbornog reda. Slovenski se listovi tuže, da je tom osnovom osjegurana i za buduće Talijanom većina u zemalj. saboru.

Zemaljski odbor u Zadru obratio se je energičnom notom na namjestničtvo, prosvjedujući proti neredima u Zadru i zahtjevajući odlučne mjere, da im se stane na kraj. Ovo nije prvi put, da se zemalj. odbor u istu svrhu obraća na namjestništvo, ali ipak prilike se u Zadru ne mienjaju.

Hrvatski sabor primio je u sjednici od 21. o. m. u trećem čitanju zakonsko osnove o odgovornosti pravosudnih činovnika, te o nazivlju občina i prebivališta u Hrvatskoj. Onda se je prešlo na glavnu razpravu o postupku pred redarstvenim oblastima, te na razpravu zakonske osnove o tiskovnoj reformi. U utorak saborsko je zasjedanje bilo zaključeno. Novo će zasiedanje biti u mjesecu juniju.

Srbija.

„Voss. Zeitg." dobiva iz pouzdanog vrela autentičnu viest, da zadnja nota Austro-Ugarske na Srbiju sastoji iz sliedećih triju točaka: 1. Austro-Ugarska uzima do znanja uvjeravanje srpske vlade, da će uz istu cienu i uz istu kakvoću naručiti državne potrebštine iz austro-ugarske industrije do 26,000.000 dinara. Ovo bi bio dakako najbolji put do sporazumljenja, jer bi državno naručivanje bilo jedini ekvivalent, kojega može Srbija monarkiji ponuditi za velike probitke.

Rusija.

U sjednici drž. dume od 24. o. mj. pročitao je predsjednik Golovin interpelaciju, koju su podpisala 82 zastupnika, o tom, što je redarstvo uvriedilo zastupnika gubernije Perm. Osim toga je predsjednik saobćio, da je 87 zastupnika stavilo predlog o amnestiji političkih zločinaca. Po tom se je prešlo na izbor proračunskog, financijalnog i drugih odbora, te je odpočela razprava o predlogu, da se izabere posebno povjerenstvo za organizaciju pomoći pučanstvu u priedjelima, gdje vlada hieda.

Rumunjska.

U Rumunjskoj je nedavno došlo do velikog agrarnog pokreta. Seljaci su od zakupnika, većim dielom židova, tražili, da podiele zemljišta. Židovi bježe u Bukovinu. Vlada je poslala vojsku, da uzpostavi red. 18 seljačkih vodja uapšeno je. Pri tom je ranjeno mnogo osoba. Ministar-predsjednik Cantacuzen dobio je obaviesti, da će prvi nemiri buknuti tek u ljetu i da pokret ide za tim, kako bi se sva zemljišta razdielila medju pučanstvo i spriečilo židovsko lihvarenje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni kandidat za treći izborni kotar.

Za treći izborni kotar Pula-sa občinama Mali Lošinj i Osor, Talijani su proglasili kandidatom bivšeg zemaljskog kapetana dr.a Rizzi-a, koji je napokon prihvatio kandidaturu. Kršćanski socialisti ili bolje klerikalci proglasili su na svojoj skupštini od sriede kandidatom monsinjora Adama Zanetti-a, župnika i prepozita u Puli.

Socijalisti proglasili su kandidata na skupštini 23. t. mj. Pošto je kandidaturu socijalista Rudeš (porietlom Slovenac) odbio, to će oni proglasiti Nikolu Martin-a.

Naša hrvatska stranka držala je izborni sastanak subotu do podne u dvorani Narodnog Doma, te uz veliko prisustvovanje i oduševljenje sakupljenih izbornika, proglasila je kandidatom jednoglasno i bez prigovora veleuč. gospodina **dr.a Matka Laginju.**

Pošto je hrvatski izborni odbor u M. Lošinju izjavio, da prihvaća kandidata, kojeg imenuje mjestni izborni odbor u Puli, to je hrvatski kandidat za Beč u izbornom kotaru Pula-M. Lošinj veleuč. **g. dr. Matko Laginja.**

Živio naš kandidat dični **dr. Matko Laginja!**

Izborne listine. Od subote 23. o. mj. izložene su izborne listine mjestnu občine Pule (sudbeni kotar) za izbor zastupnika na carevinsko viece. Te listine imale su biti tiskane kako to propisuje zakon, te premda se na vrieme prijavilo za jedan istisak i položilo polovicu približnog troška, ipak kamorra do danas još nema tiskanih listina. Ova obiest kamorrina svakako je proračunana: od 23. o. mj. kroz 14 dana teče rok za reklamacije, te što kasnije dobije izbornik listine u ruke, tim manje vremena mu preostaje da iste pregleda i uloži eventualne reklame. To je prva igra. Druga je pak ova: izborne sekcije u gradu bit će tri, to jest birat će se na tri mjesta u Puli, a za sela puljske občine odredjena su birališta sela Galežan i Sišan. Ova sela su najčišća legla kamorinih plaćenika i pristaša: Galežan selo čisto talijansko, a Sišan u zadnjih trideset godina sasvim potalijančeno. Ovoj zlobi kamorre išao je na ruku slavni c. k. kotarski kapetanat u Puli, koji mora po zakonu paziti, da se ne pogoduje jednu stranku, a biračima treba da je omogućeno doći do birališta bez velike dangube. Nu kamorra išla je očito za tim, da počini jedno i drugo. To je prva izborna lopovština sa strane kamorre, potvrdjena od c. k. kotarskog kapetanata.

Glasovat će se ovako: izbornici iz grada Pule, Vinkurana, Jadreški, Šikići i Skatari u gradu P u l i na tri mjesta (gdje, javit ćemo na vrieme); izbornici iz por. občina Galežan, Fažana, Loborika, Montić, Peroj i Štinjan u G a l e ž a n u; iz por. občina Sišan, Altura, Kavran, Ližnjan, Medulin, Pomer i Premantura u S i š a n u. Izborne listine u Galežanu i Sišanu izložene su u uredu tamošnjih delegata, a u Puli na municipiju, te ostaju izložene do 6. aprila t. g. do kojeg dana treba predati reklamacije.

Izborne listine u Rovinju. Glavarstvo občine Rovinj javlja, da će biti izložene izborne listine za predstojeći izbor državnog zastupnika u občinskom uredu sve do 6. aprila i svakom je izborniku slobodno, da ih pregleda danomice od 9 sati u jutro do 6 sati po podne. Reklamacije proti izbornim listinam valja podnesti najdulje do 6 aprila, jer se kasnije podnešene neće uzeti u obzir.

Našim izbornikom u ovoj občini preporučamo toplo, da pregledaju te listine i da podnesu eventualno potrebite reklame proti istim — i to u propisanom roku.

Zabava Sokola. Kako doznajemo priredjuje naš Sokol na Mali Vazam dne 7. aprila t. g. večernju zabavu s koncertom. Poblize javit ćemo u budućem broju.

Mjesto pomoćnog liečnika. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje mjesto pomoćnog liečnika (na kirurgičnom odielu) u zemaljskoj bolnici u Puli. Godišnja plaća uz stan u na.avi u bolnici, iznosi K 2400. Poblize obaviesti daje ravnateljstvo zem. bolnice u Puli.

Voloski kotar:

Pozor! — Izloženo su listine — Doba je za reklamirati.

Piše nam prijatelj iz Kastva: Imao sam prigodu viditi u občinskom uredu ovaj *Program izbornih radnja*:

1. Od 19/2—15/3 sastavljanje izbornih listina.
2. Od 16/3—23/3 uredovni izpravak listina.
3. Od 23/3—6/4 *izloženje izbornih listina i rok za reklamacije.*
4. Od 7/4—9/4 predloženje reklama na c. k. kot. poglavarstvo.
5. Od 10/4—16/4 riešenja političkih oblasti I. instance.
6. Od 17/4—21/4 rok za pritužbe na c. k. namjestničtvo.
8. Od 22/4—30/4 riešenja i izpravak listine.

Kako se vidi iz rečenoga već su dvie točke toga programa obavne, naime občinska glavarstva su listine sastavila a c. kr. oblasti su listine uredovno izpravile. — Sada je na dnevnom redu treća točka izbornih radnja, t. j.: *izborne listine su izložene, i ustanovljen je rok za reklamacije.*

Izborne listine su izložene u svih občinah od 23. o. m. do 6. budućega mjeseca; dakle od subote prije uličnice ili muslinske nedelje do subote u osmini Uskrsnoj.

To je za izbornike najznamenitija točka izbornih radnja, u koliko se tiče priprava za izbore. — Sada su listine izložene. Izložene su kroz 14 dana, do subote u Uskrsnoj osmini.

To doba ima svaki občinar svake občine pravo, da pregleda listine i vidi je li unešen u listine ili ne. Ima to pravo, da vidi za se i da vidi za svakoga drugoga, koji spada u dotičnu občinu odnosno u dotično izborno tielo.

U svih občinah može svaki ići pregledati izborne listine kod svoga občinskoga ureda. U občinah gdje se je već prije zahtjevalo propis ili tisak izbornih listina, svaki će moći doma proučavati da li su listine u redu; gledati najmre, da li nije u izborne listine unešen koji nema pravo, ili da li je izpušten koji, koji ima pravo.

Nego nema pravo samo gledati u listine, nego ima i pravo reklamirati, pritužiti se i zahtjevati pravo, i to reklamirati na dvojak način. Bilo proti tomu, da je on ili koji drugi občinar izpušten iz izborne listine. Svoju reklamaciju, pritužbu i ujedno zahtjev, može učiniti kod občinskoga ureda ustmeno ili pismeno. Ako se reklamira za koga zalo što nije unešen u izborne listine, onda se mora priložit dokaz, prvo da je dotičnik navršio 24 godine, drugo da je austrijski državjanin. Ti dokazi ne treba da su biljegovani.

Za svaki slučaj, za koji se reklamire treba podnesti posebnu reklamaciju. Ne može se najmre jednim spisom reklamirati za više njih, nego se mora za svakog posebice.

Reklamacije koje bi stigle 6. aprila neće biti uzete u obzir, neće koristiti ništa.

* * *

Občina Kastav oglasila je sve to oglasom 22. marča 1907. Sigurno su to učinile i druge občine kotara Voloskoga, a stalno i občine svih drugih kotara Istre, a možda i ciele države. Pozor i hrvatski, osobito u onih občinah, u kojima su na čelu Talijani ili Talijanaši, koji su kadri, kako nas iskustvo uči, počiniti svako zlo, svaki zulum, svaku nepravdu, svako bezzakonje. U izbornom zakonu, što je tiskan u Trstu i što je oglašen u „Našoj Slogi", nalaze se obrazci kako da se reklamacije napravi.

Volosko, 23. ožujka. Čujemo, da će se ovih dana u pojedinim občinama izložiti listine izbornika, koji imadu pravo birati zastupnika za carevinsko vieće. C. k. kotarska oblast u Voloskom već je dobila imenike birača i sada će ih uručiti dotičnim načelnicima i odrediti dan, kad će se iste javno izložiti. Po § 12. izbornoga reda određen je rok za reklamaciju od 14 dana, koji će se računati od dana kada je bio obznanjen. *Imenik birača ima pravo svaki pregledati.* Ako bi tko birače u tome priečio, neka ga odmah prijave nadležnoj oblasti ili odnosnom izbornom odboru. Ovo vriedi za naše izbornike u Lovranu i u Mošćenicah. Nema sumnje, da im one poznate delije na občini ne će praviti poteškoća. Našim izbornim odborima preporučamo, da strogo paze, nije li koja osoba, imajući pravo glasu ispuštena iz listina ili druga, koja toga prava nema uvrštena u iste.

Upozorujemo za sada na ove propise:

Ako se traži, da se koja osoba, koja je upisana u imenik, izbriše, treba ju obaviestiti na vrieme, da može u roku od 24 sata dati potrebito očitovanje.

Reklamacije riešava c. kr. kotarsko poglavarstvo. — Protiv odluke c. k. kot. poglavarstva može se u roku *od 3 dana* prikazati prizivi na c. k. namjestništvo, kojega konačna odluka je u svakom slučaju valjana.

One reklamacije i prizivi, koji stignu kad mine određeni rok, ne će imati nikakve vriednosti. — Reklamacije treba predati za svaki reklamirani slučaj napose, i treba im priložiti potrebite dokumente, inače će ih se naprosto odbiti. Na dokumente, koje kod toga trebaju, ne meće se nikakve biljege. Pozor naši! Vrieme leti, izborni je dan na pragu, gledajmo, da nas ne zateče nepripravne!

Mošćenićani! Usprkos tome, što je dne 2. marča na općinskoj sjednici, sazvanoj po g. Persichu-Marasu, ustalo i odlučno prosvjedovalo čitavo, samo voljom naroda, izabrano zastupstvo proti imenovanju 17 (sedamnaest) počastnih gradjana, nimalo zaslužnih za Vašu općinu; usprkos tome što je osudjivalo taj politički atentat na cielo Mošćenice, cijelo svojom glavom misleće pučanstvo; usprkos tomu, što se je suzbilo to imenovanje sa strane naših zastupnika, u zakonu predvidjenim i dopustivim sredstvom, — ipak se je usudio Vaš načelnik za 16. t. m. sazvati dvije sjednice, da ponudi mošćeničko gradjanstvo ljudima nimalo zaslužnim za Vašu občinu, i time da Vas prave rodoljube Mošćeničke potisne u zaledje.

Pa kako je sazvao Vaš načelnik dvije sjednice u jedan dan? Protuzakonito i jednu i drugu. — G. Persich nije smio sazvati zamjenike na predpoldašnju sjednicu, dok su ostali svi zastupnici na sjednici 2. marča u raspravnoj dvorani i zaprijećili nečasno imenovanje obstrukcijom, koju su vodili onoga dne zastupnici, kojima je lebdila pred očima sramotna i štetna posljedica tog imenovanja za sve prave Mošćeničane. Druga je sjednica bila protuzakonita, što se istoga dne nije smjelo obdržavati dvije sjednice, to se nije nigdje vidjelo ni čulo dok nisu g. Peršić i oni, koji s njim zapovjedaju htjeli pokušati uvesti u Mošćenice.

Nego neka služi na čast mošćeničkomu načelniku i mošćeničkim gradjanom „in erba" i sliedeće:

Kod sjednice sazvane po g. Marasu za dne 16. marča u 9 ½ do podne ili u svrhu „nečasnog imenovanja" pozvao je taj liepi načelnik mošćenički u raspravnu dvoranu i „Žandare". Doista nevjerojatno ali istinito.

Pitamo mi g. načelnika, zar je mislio prodrieti nečuvenim i dosele nevidjenim predlogom, oružanom silom? G. načelniče, zar Vi smatrate čašću zvati se načelnikom dok Vam se sa strane občinskih zastupnika u prisuću mnoštva općinstva predbacuje, da ste kod zadnjih općinskih izbora radili za talijansku stranku, koju Vi sada zastupate? Što Vi na to šutite? Zar se Vi ne osjećate poniženim, kad pred svima zastupnicima izjavljate, da drugi s Vama zapovjedaju; a istodobno navještate da morate sazvati treću sjednicu, jer će „ti drugi". Pitamo Vas gosp. Persichu, „ti drugi"? Vi odgovarate „presentanza", a kad Vam se odgovara da rappresentanca niti ne pozna ljude, koje kanite počastiti gradjanstvom mošćeničkim, onda mukom šutite, i tim potvrdjujete što izjaviste prije.

G. načelniče! Ako se ne mislite zahvaliti na časti načelnika, za koju ispovjedate svuda, da niste, a što potvrdjujete svojim postupanjem i u samoj občini; ako to ne ćete da učinite, to ne činite zato, jer neće „drugi" (presentanca?), ako Vi gosp. načelniče mislite ovjekovječiti svoju uspomenu u narodu time, da zovete i darivate tudjince nepoznate i nezaslužne za općinu mošćeničku nudjajuć im počasno gradjanstvo sa svim pravima rodjenoga Mošćeničana, a bez ikakve dužnosti i odgovornosti njihove, sve na komandu drugih Nemošćeničana, to se jako varate, jer će Vam i opet pravi zastupnici mošćenički i bersećki osujetiti nedostojno nastojanje i to sve radi časti svoje, naroda koga zastupaju i Vas samoga, a medjutim dozovite si u pamet onu poznatu: „Svaka sila za vremena, a sramota do vieka"; a rodjeni Mošćeničani dovikuju Vam: Doli nedostojni!

Pazinski kotar:

Izloženje izbornih listina za izbor na car. vieće obavljeno je u dobrom dielu istarskih občina dnevom 23. t. mj., a gdje još nije, bit će skorih dana. Upozorujemo na to prijatelje. Rok za prigovore je 14 dana od dana, kad su listine izložene.

* * *

Izborne sekcije u pazinskom kotaru:

I. U občini Pazin: 1. *Pazin* porezna občina; 2. *Lindar*, Gračišće, Škopljak; 3. *Pićan* porezna občina; 4. *Novaki*, Zareč, Botonego, Cerovlje, Previš, Gologorica, Krbune, Tupljak, Grobnik; 5. *Trviš*, Beram, Grdoselo, Kršikla, Kašćerga, Zamask.

II. *Žminj* občina jedna sekcija.

III. *Tinjan* občina jedna sekcija.

IV. *Boljun* občina jedna sekcija.

V. U občini Labin: 1. *Labin*, Ripenda; 2. *Vlakovo (Polje)*, Brgod, Cerovica, Krmenica; 3. *Sv. Nedelja*, Šumbreg, Dubrova; 4. *Cere*, Kunj, Vetua.

VI. U občini Plomin: 1. *Plomin*, Kozljak; 2. *Čepić*, Kršan, Jesenovik, Novavas, Malakrsku.

Stokao pas doklatio se dne 22. t. mj. u grad Pazin, te bje utučen. Pripadao je Antunu Mečaru iz Previša. U gradu je ugrizao tri osobe, medju kojima i trgovca Antuna Buršića. Je li putem još koga ugrizao, do sada nije znano.

Porečki kotar:

Kotarski izborni odbor za porečki sudbeni kotar konstituirao se dne 24. tek. u Livadama izabrav Šimu Červaru, župnika u Zrenju predsjednikom, Anta Iskru, učitelja u Baderni podpredsjednikom, Ivana Nežića, učitelja u Livadama tajnikom, Frana Stavelika, župnika u Karojbi, te Anta Tončića Cekina u Zrenju odbornicima.

Iz Oprtlja.

P. n. g. dekan iz Oprtlja E. Walker urekao bio je za dne 19. marča 1907. javni sastanak kod Sv. Lucije, da se na istome razpravi o ustanovi društva za osjeguranje goveda.

Na určeni dan u 4 sata po podne došao je k sv. Luciji liepi broj ljudi jedne i druge stranke, a medju njima i „šinjorina coll' inclita mularia di Portole". Prvi uzeo je rieč g. kapelan Cosolo te u hrv. jeziku tumačio sakupljenom narodu o važnosti ustanovljenja takovog društva. Za njim pročitao je g. Walker pravila sastavljena u talijanskom jeziku. Čim je pako svršio čitanjem pravila, prijavio se za rieč g. Ante Tončić, koji je u svom govoru rekao, da namisao u principu odobrava, ali da ne može odobriti, da se hrvatskomu narodu narivavaju pravila sastavljena u talijanskom jeziku. G. Walker izjavio se, da on nije protivan, da se sastave pravila i u hrvatskom jeziku. Buduć se već nitko nije prijavio za rieč, prešlo se na upisivanje članova, ali se nitko nije htjeo začlaniti.

Ali jedva sada nastala je bezobrazna demonstracija. Talijani naručili su bili dva magarca, na oči im postavili velike papirne naočale, te s njima uz pratnju „inclite mularije" tako zlostavljali gospodu dekana i kapelana, kad išli kući, da je nedostojno niti opisati. U Sv. Luciji sakupljeni seljaci zgražali se nad takvim nečovječjim postupanjem Oprtljana. Zaista to je dostojno samo onakve fukare, kakva je u Oprtlju. Već od davna ugrezla se u srce Oprtljana nepopustljiva mržnja do svećenstva, što bi nam posvjedočili mnogi svećenici, koji su u Oprtlju služili, pa evo i sada htjeli bi ju izkaliti na sadašnjemu g. dekanu, jer ne puše u njihov rog. Mi ne mislimo time reći, da možda g. dekan pripada našoj stranci ali ipak moramo priznati, da je dobar i savjestan svećenik, te ne zaslužuje, da se ga na takav i druge načine, koje nećemo da ovdje spominjemo, zlostavlja. Svrha je Talijana, da unište ugled svećenstva i ubijaju moralnost u srcima hrvatskoga naroda, jer znadu, da će na taj način najlakše gospodovati nad nama.

Jednu moram bez zamjere spomenuti, da je pogriešio g. Walker, kad je stupio pred hrvatski narod sa talijanskim pravilima, što je bio poglaviti uzrok njegova neuspjeha. Ovaj dogodjaj morao bi potaknuti naš narod, da se već jednom probudi, te izrgne iz ruku Talijana Oprtaljsku občinu. Za to završujem sa usklikom: „Dolje sa talijanskom kamorom u Oprtlju, jer nam već dozlogrdilo njihovo djelovanje i postupanje".

Koparski kotar:

Sastanak pouzdanika u Kopru. Prošloga četvrtka sastaše se u Kopru pouzdanici slovenske narodne stranke radi organizacije i radi proglašenja kandidata za I. izborni kotar (sudbeni kotari Buje, Piran, te občine Kopar i Milje). Sastanak bijaše mnogobrojno posjećen iz svih strana ondašnjega izbornog kotara. Izabran bijaše kotarski izborni odbor, kojemu je na čelu velevriedni naš rodoljub g. dr. Ferdo Černe, odvjetnik u Kopru.

Nakon temeljite i zrelo razprave proglašen je narodnim kandidatom za I. izb. kotar Istre veleč. g. Josip Kompare, župnik-dekan u Ospu i narodni zastupnik na zemaljskom saboru Istre.

Sada je na izbornom odboru i na naših izbornicih u onom kotaru, da se svi složno i živo zauzmu za što sjajniji uspjeh kod izbora.

Ispiti usposobljenja. Budući ispiti usposobljenja za učitelje početi će u ponedjeljak dne 6. maja t. g. pred ispitnim povjerenstvom u Kopru. Molbe imaju se priposlati na ispitno povjerenstvo najkasnje do konca aprila t. g.

Razne primorske viesti.

Krupna pogreška podkrala se u prevodu izbornih zakona izdanom po političkom družtvu za Hrvate i Slovence u Istri, i to na stranici 21. redak 5. ozgora imade glasiti: „koje *imaju* izborno pravo itd.", a ne: „koje *nemaju* izborno pravo itd.". Umoljavamo svih onih, koji su jurve primili iztiske, da tu pogrešku izprave.

Odstup zemaljskog kapetana za Istru. Uvaženi bečki list „Montagspost" priobćio je na uvodnom mjestu u svojem 11. broju od dne 18. o. mj. zanimiv i temeljito sastavljeni članak o odstupu zem. kapetana za Istru dr.a Rizzi a. Tuj smo članak preveli i priobćiti ćemo ga u jednom od naredbih brojeva, jer nam danas prostor lista to ne dozvoljava.

Juro Kaftanić iz Buške položio je prošlih dana zadnji ispit na visokoj poljodjelskoj školi u Beču. Ovo je prvi akademički agronom Istranin. Naše čestitke!

Franina i Jurina.

Fr. Zdravo Jure, želim ti dobre vazmene blagdane.

Jur. Hvala ti Jure; i ja tebi želim isto sa celom tvojom familijom.

Fr. Hvala Bogu, dočekali smo eto i ovaj Vazam, ali s puno jada i čemera, kega nam daju naši neprijatelji.

Jur. E što ćeš; preko trideset lita predikamo našemu kmetu da otvori oči, ali još ih puno ima slipih, koji vole furešta za gospodara nego svoga brata za brata.

Fr. Bog jim prosti! Evo, na 14. maja će biti izbori za deputati u Beč, pak bi se mogli sada oposlenit oni, ki su dosad spali.

Jur. Da su pravi, ovog puta baš bismo mogli pokazat Talijanu da nismo njegovi robi, ščavi, jer svaki koji je fuil 24 lita, ovog puta ima pravo votat.

Fr. E dà, pa kuda ćeš lipših i poštenijih ljudi nego su Laginja, Spinčić i Mandić.

Jur. Vero za ove vridne ljude moramo se svi složit tako: da oni od komuna Pula i Malog Lošinja votaju za Laginju, pak isteso za Laginju oni od komuni Pazin, Žminj, Plomin, Labin, Buzet, Tinjan, i Boljun; pak za Spinčića od komuna Volosko, Kastav, Veprinac, Mošćenice, Lovran, sva ižula od Voje i oni od komuna Creskoga; za Mandića svi oni od komuna Podgrad, Marezige. Očizla-Klanec, Dekani — pak bis videl, kakovo bi to bilo narodno veselje, kad bi pridobili Talijane u ova četiri dištreta.

Fr. Da Bog prosvitlii one pospane ljude, ki nemaru oli hitaju pod noge svoj jezik i narod.

Jur. Ufajmo se Frane i prosvitljujmo i učimo puk!

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cijene sjajno izšivane **paramente u raznim slogovima, misne odjeće, pluvijale, dalmatike, vele, kasule, nobnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cjenici badava i franko.

Br. 371.

Razpis natječaja.

Usljed zaključka sjednice općinskoga zastupstva od 9. tek. raspisuje se natječaj na novo sistemizirano mjesto općinskog liečnika za mjestnu općinu Veprinac. Plaća ustanovljena je na godišnjih kruna 2400, plativih u jednakih mjesečnih posticipatnih obrocih. Osim toga pobirati će imenovani liečnik godišnji paušal od 200 K i stan u naravi u općinskoj zgradi.

Molitelji moraju biti austrijski državljani, dokazati da su diplomirani liečnici i da u pismu i govoru poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik, te podnesti molbe ovomu glavarstvu do 1. aprila t. g. Pobliže ustanove glede liečenja siromaha, takse za pohadjanje bolesnika u pojedinih poreznih općinah, mogu se razvidati u uredu podpisanoga, za vriene uredovnih sati.

Glavarstvo općine

Veprinac, 15. marča 1907.

Načelnik:

Ivan Bachlich m. p.

Br. 948.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskoga tajnika u Pazinu sa plaćom godišnjih 1800 kruna, isplativom na mjesečne antecipatne obroke.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju poznavati hrvatski i talijanski jezik u govoru i pismu, i razumjeti također njemački, te moraju službenim ispravama dokazati da su vješti općinskom uredovanju i sposobni za službu općinskoga tajnika.

Molbe potkrijepljene napomenutim dokaznicama te domovnicom moraju biti podnešene potpisanomu najkasnije do 10. aprila ove godine.

Konačno se natjecatelji upozoruju na okolnost, da će imenovani tajnik morati da nastupi službu sa danom 1. maja ove godine.

Općinsko glavarstvo

u Pazinu 18. marča 1907.

Načelnik:

Dr. Kurelić.

POZIV

na glavnu skupštinu Posujilnice u Voloskom registrirane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 6. aprila 1907. u 5 sati poslie podne u dvorani Narodnog Doma u Voloskom sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

I. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.

II. Izvješće ravnateljstva.

III. Izvješće nadzornog odbora.

IV. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.

V. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.

VI. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je na uvid zadrugarom u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Ravnateljstvo.

Električna

žepna svjetiljka

uvjek spremna za porabu.

Jedan lagani pritisak sa prstom i zasvjetli jasno električno svjetlo.

Podpunoma bez pogibelji.

Nosi se u žepu lahko i ugodno te se može upotrebljavati više godina.

Baterija kad se iztroši zamieni se novom.

Cieno sasvim upodpunjena K 3·—.
Sa lećom povećajućom » 4·—.
Nadoknadna baterija po komadu . . . . . » 1·—.

Razašilje se uz pouzdće.

J. König, elektrotehničar.

Beč, VII., Westbahnstrasse Nr. 36.

Preprodavači znatan popust!

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:

„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od listoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok na odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se*

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astmo (težkoj disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, najmosti, nesvjestice, naglušosti, drhtanja na tielu, influenco skopčano sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), žoludačnih grčeva, bezteènosti, lechiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo polazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom u prekidno na tielo djeluje, što svakako brzom izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd o stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelca zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 49/A.

Kalman ulica ugao.

II

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

II

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Broj 14. Pula, u utorak dne 2. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se ne vana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o 6. podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto 10 K u obće, } na godin 5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 n pol godine.

Izvan carevine više poštarin.

Plaća i otkinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaos stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Našim predplatnicima.

Počamši od danas 2. aprila izlaziti će „Naša Sloga" za neko vrieme dva puta na tjedan i to u utorak i petak. List će se tiskati nekad na pol a nekad na celom arku. Predplata ostaje ista, premda se troškovi znatno povećavaju. Molimo s toga imućnije rodoljube, da nas u našem teškom podhvatu podpomognu, a naše dužnike da barem sada podmire svoj dug i tako olakšaju izdavanje lista, jer nije pravo ni pošteno, da svi tereti i žrtve padnu na jedna ledja.

Reklami proti listinam za izbore zastupnika u Beč.

Ovaj tjedan je odlučan. Pobrinite se reklamati da budu uneseni oni, koji su nepravedno ispušteni i da budu brisani oni, koji su nepravedno uneseni.

Kako se reklami imaju činiti, pisano je već u zadnjem broju Naše Sloge pod naslovom „Voloski kotar". — Izložene su listine. — Doba je reklamirati. — Ona poduka ne vriedi samo za Volosko, nego za svu Istru.

Izborni pokret.

Lovrancem i Mošćenčanom na znanje i ravnanje.

Po gradićih Istre prilieplieni su na zidovih veliki proglasi, kao plahte, radi izbora zastupnika za Beč.

Na kraju piše da se treba boriti „per la italianità", i da Istra ima biti „italianamente salda".

Po našu govoreć, da treba birati zastupnike, koji će nastojati, da *Istra* bude *talijanska* i da bude čvrsto, šaldo, talijanska. — Znate li, tko je podpisan na tih talijanskih proglasih? Podpisani su svi talijanski zastupnici iz Istre, podpisan je i onaj Bartoli i Bennati, za koje su Vam govorili da te branit vašu *domaćinu*. Ali ovim se može oprostiti, jer su u istinu Talijani, pak dokle najdu ćuki, koji im vjeruju da Bartoli i Bennati brane našu *domaćinu* nije im zamjeriti. Ali pod onimi proglasi najdu se podpisana i imena jednoga *lovranskoga* poglavara od obćine i isto tako mošćeničkoga poglavara Peršić-Marasa. Dakle ti ljudi za Vas, lovranski i mošćenički puk izjavljuju, da je Istra talijanska!

Ako Vam to nije dosta za upoznati Vaše prave prodajnike i izdajice, onda ni more nije slano! Kuko brane Vašu domaćinu oni Vaši poglavari „Podestà di Laurana" i „Podestà di Moschiena", kad javno proglašuju u ime svojih obćina, da Istra ima biti „saldo" talijanska? Metlu u ruke ljudi, pak metite svoju obćinsku kuću!

* * *

Okolo Siča.

Pišu nam iz Cresa:

Sve se miče u našem izbornom kotaru, a hvala Bogu i kod nas se ne spava.

U Cresu se je već pred mjesec dana konstituiralo izborno povjerenstvo, a predsjednik mu presvj. g. dr. Fran Coglievina sveuč. prof. u miru, a ni oni na jugu i na termuntani ne spavaju. Šteta samo, što živimo u ovoj nesretnoj obćini i u eri namjestničkog savjetnika Scarpe.

Što će toj gg. odredbe zakona, ta oni na općini uživaju svoju autonomiju, a onaj na poglavarstvu ne može da ih sili na nepristran rad. Naš se g. načelnik izrazuje, da je novi izborni red una legge iniqua, rovina . . . ali valjda za cresku gospodu. Vlastela pak na posmjehe naših venskih odgovaraju: ce cete, guveren proteji popi. Non è vero? — U izbornim listinama sva su imena pisana talijanskim pravopisom, a gdje je zakon? Zar to smije trpiti c. k. namjestnicki savjetnik, kojemu je dobro poznato, kako bi morala biti pisana imena, osobito seljana.

Mislimo, da bi se ipak moralo i na to paziti, premda se općinama može povjeriti sastav listina.

Medjutim skorašnji će izbori pokazati, kakva nam se je nepravda kroz stoljeća nanašala, pa da ste zdravo do mejdana, a živio naš Spinčić!

Sjajna hrvatska pobjeda u Pazinu.

Pazin 26. 3. 1907.

Priprave naših.

Tek minuli općinski izbori u Pazinu su upravo sjajno ispali za Hrvate. Pazinska općina, toliko po broju pučanstva koliko po prostoru jedna od najvećih istarskih općina, a po položaju najvažnija u Istri, pozvala je ovijeh dana svoje izbornike, da se izjave, kako misle i koga da biraju u općinsko zastupstvo. I zbilja, sviestni i oduševljeni izbornici se odazvaše u neočekivanom broju.

Talijani su se već od više mjeseci pripravljali na ove izbore, upotrebljavali su sva moguća sredstva, da prikupe što više glasova, imali su posebne agitatore u pojedinim selima, kojima je bila zadaća, da nagovaraju, mute i izazivlju neslogu medju složnim izbornicima. Ali sva ta nastojanja nijesu ništa koristila. Seljaci dodjoše složno na izbore, kod kojih Talijani bjehu hametom potučeni, i to baš od onih seljaka, koje su oni u prijašnje vrijeme ugnjetavali i sisali, a da zato nijesu nikomu odgovorni bili. Ali prošla su ona tužna vremena, kada su nevoljni seljaci bili smatrani naprosto robom bahate gospode, koja su od njih mogla činiti što ih je volja, dočim su seljaci imali pravo samo šutiti! Nema danas toga više!

Osviješćeno hrvatsko pučanstvo općine Pazin je nestrpljivo očekivalo dan izbora, da svojim glasom pokažu, tko su i što su te kako oni misle.

Prvi dan izbora.

Napokon nadodje i taj toli željno očekivani dan 13. ožujka. Bila je srijeda; lijep i vedar dan. Već ranim jutrom stadoše se približavati gradu grupe seljaka i seoskih posjednika, koji ustadoše u cik zore, dok su još zvijezde na nebu svjetlucale. Ostaviše svoje domaće poslove, uraniše i pobrzaše u Pazin, da ne zakasne vršiti svoje izborno pravo. Gradske ulice su sve više oživljivale mnogobrojnim pučanstvom iz okolice, a najviše pred občinskom zgradom, gdje je točno u 8 sati imao početi izborni čin. Seljaci su medju sobom živo raspravljali o izborima i o kandidatima, koje će izabrati, da ih zastupaju u općinskom zastupstvu.

Talijanima pak ni glasa ni traga; nije ih niti vidjeti na ulici, od jada se kao puž zavukoše u svoje kuće da sanjaju o ujedinjenoj Italiji i o nespašenim zemljama, zaboravivši pri tome na talijanski karakter Pazina i na ljuti poraz, koji ih je kod izbora čekao. Talijani sjećajući se vrlo dobro, kako su u prijašnje doba ugnjetavali i sisali naše tužne i zapuštene seljake, nijesu niti obraza imali, da se seljaku ma i približe, jer su znali da im seljak neće ostati dužan sa zasluženim odgovorom. I zato su mjesto sebe slali svoje talijanske uhode, koji bi se kad i kad ušuljali medju mirne seljake, ali netom bi seljaci kojega od svojih poturica upoznali, samo bi ga prezirnim okom omjerili, na što bi se on morao duga nosa odalečiti, a da nije imao vremena niti riječi progovoriti.

Napokon drevni pazinski zvonik najavi osam sati. Izbornici se stadoše kupiti u izbornu dvoranu svaki opskrbljen sa pozivnicom i »krvavom« glasovnicom, koju su pomnjivo čuvali, da im je koji talijanski uhoda nebi po starom običaju promijenio sa »bijelom«, koje je imala talijanska stranka. Predsjednik izborne komisije, zastupnik i načelnik dr. Šime Kurelić, otvori izborni čin i stade pozivati izbornike jednoga za drugim na glasovanje. Ovi se veselo odazivahu; smatrahu se sretnim da mogu pristupiti k izbornoj komisiji i svojim glasom najsvečanije zasvjedočiti svoju narodnost, predavši predsjedniku »krvavu« glasovnicu, na kojoj su bila tiskana imena zaslužnih hrvatskih sinova kao predloženika za općinsko zastupstvo.

Medjutim se je prostrana izborna dvorana sve više punila oduševljenim izbornicima, tako da je kroz kratko vrijeme postala premalena, da primi toliko mnoštvo. Poslije devete ure takova je stiska bila u inače dosta prostranoj dvorani, da onaj, koji je bio unutra, teškom mukom je mogao do vrata doći, a tko je naprotiv vani bio te htio u dvoranu ući, mogao je doći najviše do vrata dvorane. U prkos takovoj stisci vladao je u dvorani podpuni mir i tišina, što treba osobito istaknuti, jer služi na čast svijestnim i trijeznim izbornicima, koji su znali poštovati dostojanstvo mjesta, časa i ustavnog čina, koji se je vršio. Izborna dvorana je bila tako brojno posjećena sve do svršetka glasovanja. Mnogi izbornici, u brizi da ne zakasne glasovati, nijesu bili otišli ni na objed, premda je podne bilo već davno prošlo. Glasovanje prvoga dana je svršilo malo prije 5 sati po p. i to sa neočekivanom većinom za hrvatske predložene. Za hrvatske predložene je glasovalo preko 450 izbornika, dočim talijani dobiše kukavnih 9 (slovom: devet) glasova! Drugim riječima, na svakih naših 50 glasova pao je 1 glas za Talijane! Sramotnijeg poraza po Talijane ne može biti!

Talijanski izbornici?

Ali pošto talijanskih glasova se nije moglo naći niti toliko, koliko je prsta na rukama, sigurno će čitalac biti znatiželjan, da čuje, koji su to izbornici bili za talijane. Da udovoljim čitaočevoj znatiželjnosti, evo iznosim imena tih rijetkih izbornika: prva je: Ortis Marija pok. Eduarda iz Novaki po punomoćniku opće poznatomu Aldu Rihteru; druga: Dragovina Vjekoslava i drugovi iz Pazina po punomoćniku glasovitom Ettoru Ujčiću; treći: Drndić Henrik, trgovac u Pazinu; četvrti: Sestan Josip pok. Petra iz Novaki; peti: Zajc Josip pok. Mata Kapitan iz Novaki; šesti: Jeroničić Luka pok. Tome iz Novaki; sedmi: Pelicar Ernest, trgovački pomoćnik kod Godine u Pazinu; osmi: Milotić Tereza iz Pazina po punomoćniku Fideli-u Kamusu; a napokon deveta: Dobrila udova Marija iz Pazina po punomoćniku Lenardonu.

Sama imena ovijeh rijetkih izbornika i njihovih punomoćnika pokazuju, koliko je u njima talijanske krvi, a da ih i ne pitamo ako znadu talijanski govoriti! Nego i od ovih nevoljnih devet izbornika pripadaju četiri — dakle skoro polovica — ženskomu spolu! Da se nijesu našle one četiri lakovjerne i nevješte žene, Talijani bi se bili morali zadovoljiti sa samih pet glasova! Pak će tko još reći, da se Talijani nijesu opošteniti!

Ali još je zanimivije znati imena osoba, koje su Talijani predložili za svoje zastupnike u općinsko zastupstvo. Medju ove su talijani predložili i neke naše ljude, koji su poznati kao oduševljeni Hrvati. Razlog, zbog kojega su Hrvate predložili, nije potpuno jasan; ili Talijani nijesu mogli naći medju sobom sposobnih ljudi za općinsko zastupstvo, ili sami sebe nijesu smatrali vrijednima da dodju u općinsko vijeće, ili su napokon talijani htjeli na taj način zavesti barem gdjekojega našega izbornika, da glasuje za njih. Ako su ovo zadnje mislili, onda su se bili u računu ljuto prevarili, jer ne samo što im se nijedan hrvatski seljak nije dao na ljepak, i tim im pokazao, da nije tako bedast, kako ga Talijani drže, nego naprotiv Talijani sa predloženom listinom sami sebe nacamariše, a evo zašto: oni su se nadali, da će za njihovu stranku glasovati barem oni izbornici, koje su oni predložili za zastupnike, ali dogodilo se je baš protivno: oni nijesu glasovali za talijansku listinu, već su naprotiv prosvjedovali proti unašanju njihova imena u talijansku glasovnicu, te su u znak prosvjeda glasovali zajedno sa svojom krvnom braćom za hrvatske predložene. Evala im!

Medjutim evo te slavne talijanske listine: I. Zastupnici: 1. Kamus Josip iz Pazina; 2. Hrvatin Josip iz Zamaska; 3. Fabris Iglinij iz Lindara; 4. Gržetić

Vickó iz Zareča; 5. Jelenić-Benić Antun iz Pićna; 6. Ivić Gržić Frano iz Gračišća; 7. Lukšetić Vladimir i. Previsa; 8. Milotić-Pindrić Josip iz Gračišća; 9. Mrak Daniel iz Trviža; 10. Segar Antun iz Novaki. — II. Zamjenici: 1. Blašković Mato iz Kršikle; 2. Matić-Cibora Josip iz Pazina; 3. Milanović Frano iz Gračišća; 4. Mohorić Josip iz Novaki; 5. Smoković Antun iz Pićna.

Od ovijeh tobožnjih talijanskih predloženika glasovaše petorica za hrvatsku stranku: Hrvatin Josip iz Zamaska, Milotić-Pindrić Josip iz Gračišća, Mrak Daniel iz Trviža, Blašković Mato iz Kršikle, Matić-Cibora Josip iz Pazina. Ovi su oprali ljagu nanešenu njihovu imenu i njihovom dobrom glasu tim, što su kao kandidati talijanske stranke glasovali složno a hrvatima za hrvatske kandidate i za to zaslužuju da im se klikne: živili!

Drugi i treći dan izbora.

Sutradan bje nastavljeno glasovanje za treće izborno tijelo. Izbornici se kao i prijašnjeg dana prikazaše u velikom broju. Ali Talijana nije bilo vidjeti ni iz bliza ni iz daleka, ostadoše kod kuće, da razmatraju o svojem porazu prijašnjega dana i da promišljaju o grijesima svojim i svojih otaca. . . . Glasovanje je medjutim teklo u najboljem redu, svi izbornici složno predadoše »krvave« glasovnice. Na svršetku glasovanja drugoga dana bje predano za hrvatske predloženike ukupno 783 glasa, dočim Talijani ostadoše nepomični na svojih 9.

U petak dne 16. ožujka je bio zadnji dan izbora za treće tijelo. I toga dana je odziv izbornika bio dosta brojan. Očekivalo se je, da će Talijani izaći sa svojim »patentašima« da glasuju, ali ne pristupiše, možda su se bojali da ne obnove blamažu prvog izbornog dneva. — Pošto su se pred izbornom komisijom izredali svi prisutni izbornici glasujući za svoje pouzdanike predložene od hrvatske stranke, predsjednik komisije zaključi glasovanje za treće izborno tijelo, i proglasi ispadak glasovanja, koji je bio slijedeći: za hrvatske predloženike je glasovalo 1047 izbornika a za talijanske 9 i tijem proglasi hrvatske predloženike izabranim za općinske zastupnike, a ti su slijedeći: a) zastupnici: 1. Fabris Ivan pok. Andjela Lindar; 2. Grašić Josip, župnik, Beram; 3. Hrvatin Josip od Pavla, Kašćerga; 4. Ivić Ivan pok. Ivana, Gračišće; 5. Kurelić dr. Šime, Pazin; 6. Matijašić Petar pok. Antuna, Zamašk; 7. Mogorović Ivan pok. Antuna, Grdoselo; 8. Načinović Ivan pok. Stjepana, Pazin; 9. Švić-Marfan Antun pok. Jura, Pićan; 10. Trinajstić dr. Dinko, Pazin. — b) Zamjenici: 1. Belušić Šime pok. Jakova, Pićan; 2. Bertoša Antun pok. Mikule, Pazin; 3. Blašković Mate pok. Antuna, Kršikla; 4. Gržetić Antun pok. Antuna Borućan, Zareč; 5. Poldrugovac Luka pok. Ivana, Škopljak.

Drugo tielo.

U subotu dne 16, ožujka bilo je biranje zastupnika za drugo tijelo. Talijani se ne prikazaše. 383 izbornika drugoga tijela glasovaše za hrvatske predloženike, koji tako bjehu izabrani jednoglasno.

Od izbornika drugoga tijela izabrani zastupnici jesu slijedeći: a) zastupnici: 1. Brenko Antun pok. Ivana, Pićan; 2. Brumnić Antun pok. Antuna, Lindar; 3. Dermit Jarčok Marin pok. Ivana, Gračišće; 4. Erjavac Jakov od Frana, Gračišće; 5. Kišić Josip pok. Mata, Kršikla; 6. Marečić Frane pok. Josipa, Novaki; 7. Mohorović Ivan pok. Josipa, Pazin; 8. Rabar Grgo od Josipa Baron, Gologorica; 9. Sironić Antun pok. Frana, Trviž; 10. Smilović Antun pok. Antuna, Tupljak. — b) Zamjenici: 1. Ančić Antun pok. Mata, Gologorica; 2. Ćus Antun od Ivana, Novaki; 3. Močinić Boloban Frane pok. Mata, Pićan; 4. Runko Frane pok. Frana, Krbune; 5. Suran Valentin pok. Šime, Beram.

Prvo tielo.

U ponedjeljak dne 18. ožujka bilo je biranje zastupnika za 1. tijelo. Ovo je tijelo bilo i dosele u rukama Talijana, ali dočim su prijašnjih godina nadjačivali Hrvate sa 20—30 glasova većine, ove godine su morali voditi očajnu borbu sa Hrvatima da ne izgube i ovo tijelo. I zbilja pomoću činovničkih glasova zadobiše i ovoga puta većinu, ali ta većina je tako neznatna, da se i sami Talijani srame reći, kolika je. Razlika je naime bila od sama 4 glasa; Hrvati su imali 62 a Talijani 66 glasova. I tako će Talijani još za tri godine imati trećinu zastupnika u općinskom vijeću, ali se nadamo, da im je ovo zadnja pobjeda kod općinskih izbora u Pazinu. A i ova se može nazvati Pirovom pobjedom, jer su u zadnji čas morali 85-godišnjeg starca Sandri u kućnom odijelu sa noćnom kapom i papučama na nogama onako slaba i bolesna od više mjeseci donijeti na stolici iz postelje u izbornu dvoranu da glasuje; njegov se je glas moglo potpunim pravom odbiti, ali se toga nije učinilo baš iz obzira na njegovu visoku starost i na njegovo vrlo slabo tjelesno stanje. Naprotiv su Hrvati imali u izbornoj dvorani još dva raspoloživa glasa, tako da su ova bila upotrebljena a Sandriev odbit, Talijani bi bili pobijedili sa većinom od jednog jedinog glasa, jer bi razmjer bio: Hrvati 64 a Talijani 65 glasova. Nego kad su već odnijeli ovu ne baš najsjajniju pobjedu, trpimo ih još ove tri godine, a onda ćemo se opet vidit na mezevu.

Živili naši!

Cjelokupni ispadak općinskih izbora u Pazinu mora zadovoljiti i razveseliti svakog iskreno mislećeg Hrvata i Slavena. Doduše Talijani izvukoše nekakovu tužnu pobjedu u prvom izbornom tijelu, ali ta pobjeda ne upliva ništa na karakter i narodnost pučanstva, koje obitava u pazinskoj općini. Netaknuta masa naroda drugog i trećeg tijela je ovijem izborima nepobitno zasvjedočila, da je hrvatska, a to je ono, što je glavno i utješno za nas, a što Talijane žestoko peče, jer obara njihovu tvrdnju, da je Istra tobože napučena talijanskim pukom.

Da ta njihova tvrdnja ne odgovara istini, već da je ista samo plod mašte usijanih glava, dokazuje nam razmjer broja izbornika upisanim u izbornim listinami i broja izbornika koji su glasovali. Od 2561 izbornika trećeg tijela upisanih u izbornim listinama je glasovalo za Hrvate 1047, a za Talijane 9; od 598 izbornika drugog tijela upisanih u izbornim listinama glasovalo je za Hrvate 383, a za Talijane 0. Ove brojke tako očito govore, da ne treba nikakova komentara.

Od pojedinih poreznih općina, koje su se odlikovale brojnim odzivom svojih izbornika, red je u prvom redu spomenuti Trviž, čijih izbornika je glasovalo ništa manje nego 88%! To nek služi na izgled ostalim općinama, a vatrenim Trvižanima na čast, osobito njihovom izbornom redatelju Petru Sironiću. Ali zato nijesu zaostale mnogo ni ostale općine, osobito su spomena vrijedne: Beram, Lindar, Gračišće, Pazin, Zareč, Škopljak, Krbune itd. a da ne spominjem druge. Najslabije se je odazvao Previž, on nije poslao nego samo 8% svojih izbornika.

Sveukupno uzevši izbornici su se opoštenili kod minulih izbora. Tako i treba. Pazinska općina sa svojim svijesnim izbornicima je odavna prednjačila ostalim istarskim općinama, te im služi kao primjer u svakom pogledu. Uspjeh minulih općinskih izbora nam pruža dokaz i jamstvo da će i u buduće takova ostati. Do mjesec i pô dana će nam se opet pružit prilika, da se približimo izbornoj žari za birati zastupnika u carevin. vijeće, te se nadamo da ćemo i tada u ne manjem nego dapače u daleko većem broju složno pristupiti na izbore i veselo podati svoj glas našem velezaslužnom zastupniku g. dr.u Matku Laginji.

Voloski kotar:

Izborne liste u obćini Kastav, za predstojeće državne izbore. Od tamo nam pišu, da su izborne liste za predstojeće državne izbore odaslane dne 15. pr. mj. c. k. kotarskoj oblasti na uvid i ispravak. Ona je obćina razdieljena, kako smo već javili u tri izborne sekcije t. j. Kastav sa 19 županija, Sv. Matej sa 7 županija i Klana sa 6 županija. U prvoj sekciji unešeno je u izborne liste 3451 izbornika, u drugoj 1300 izbornika, u trećoj 807 izbornika.

Od svih biti će odsutnih što u Americi što kojekud na radnji kakva hiljada. Svi ostali, koji su prisutni i koji budu pristupili k izboru, dati će složno svoj glas za narodnog predloženika, za našeg velezaslužnog **Spinčića**. Talijanaški kandidat u ovom kotaru, odvjetnik Costantini moći će svoje glasove u ovoj obćini brojiti na prste jedne ruke.

Porečki kotar:

Nova talijanska prelievarna. Iz Humka (Umaga) pišu tršćanskim listovom, da je bila u Sv. Lovreču (Lovrečica) ovih dana posebna komisija, sastojeća od upravitelja kotarskog poglavarstva u Poreču g. Schneidera, člana zemaljskog odbora Chersicha, od dvojice školskih nadzornika i od dvojice odaslanika obćine Humak. Ta je komisija došla na lice mjesta, da provede izvide radi ustrojenja javne pučke škole. Od pozvanih roditelja, da je pristupio liep broj seljaka, koji da su se svi osim osmorice njih, izjavili za izključivo talijansku školu.

Vrlo smo znatiželjni kako su provedeni ti glasoviti izvidi pošto nam je poznato, da su skoro svi tamošnji seljaci naše krvi i našeg jezika. Gospoda od komisije provela su te izvide posve potajno, tako, da se nije ništa znalo u javnosti o njihovom poslanstvu. Oni siromašni i zapušteni seljaci nisu bili stalno od nikoga podučeni, da im valja zahtjevati hrvatsku školu i mi se čudimo, gdje je našla srčanosti ona osmorica, koja se je uzprotivila izključivosti talijanske škole.

Školske oblasti, osobito c. k. zemaljsko školsko vieće nebi imalo dopustiti, da se na ovakav način medju našim narodom umjetno stvaraju talijanske prelievarne.

Razne primorske viesti.

Novi predsjednik zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru. Na izpražnjeno mjesto predsjednika zem. kulturnoga vieća za našu pokrajinu imenovalo je c. k. ministarstvo poljodjelstva prisjednika zemaljskoga odbora u Poreču i zem. zastupnika g. Augustina Tomasi. Nakon smrti zem. kapetana i predsjednika zem. kulturnoga vieća g. Campitelli-a, bila je vlada imenovala predsjednikom zem. kulturnoga vieća zem. zastupnika g. dr.a Gjurja markiza Polesini-a. To imenovanje bijaše s naše strane dosta povoljno popraćeno, jer nam rekoše, da je g. Polesini nesamo uzoran gospodar, već takodjer umjeren i koncilijantan Talijan. Nu g. se je Polesini s nepoznatih nam razloga na toj časti zahvalio i zem. kulturno vieće ostalo je dulje vremena bez predsjednika.

Sada je napokon imenovan predsjednikom toga vieća g. A. Tomasi, ako se ne varamo, mali posjednik u Motovunu i prisjednik zem. odbora. Mi neznamo na čiju preporuku je to imenovanje uzslijedilo ali znamo toliko, da nije bila ni ovaj put sretne ruke c. k. vlada. G. Tomasi nije se do sada ničim izkazao kao vrstan ili čak uzoran gospodar a pokazao se je toliko puta kao ljuti naš narodni protivnik. On, nesamo što nezna ni rieči hrvatske, a morao bi kao predsjednik zem. kulturnoga vieća biti posve viešt našemu jeziku, već neće ni da išta znade za naš jezik, što je često pokazao u zemaljskom saboru kao zastupnik i kao zem. prisjednik.

Zabilježimo i ovu na raboš c. k. vladi, koja tako promiče gospodarstvo našega naroda u Istri.

Članom c. k. zemaljskoga školskoga vieća za Istru od strane crkve bio je predložen i od vlade imenovan kanonik stolnoga kaptola u Poreču preč. gospodin Rismondo. To mjesto je do nedavna zauzimao blagopokojni Mons. Vinko Zamlić te se je obćenito držalo, da će na njegovo mjesto biti imenovan za tekuće šestgodište koji hrvatski ili slovenski crkveni dostojanstvenik. Ali presvj. gg. biskupi mislili su inače i c. k. vlada pristala je na njihov predlog. Pravo predloga imadu presvj. gg. biskupi Flapp, Mahnić i Nagl. Težko nam je ni pomisliti, da bi bio presvj. g. Mahnić predložio preč. Rismonda, te će ovaj biti po svoj prilici kandidat ostale dvojice biskupa ili možda samoga biskupa Flappa. Bilo ovako il onako, dobro je, da i ovu zabilježimo na račun protivnika našega naroda.

Do znanja daje se

članovom družtva za štednju i zajmove u Velikom Lošinju, da je glavna skupština, koja je bila oglašena u Našoj Slogi br. 11. o. g. za 1. aprila, radi nepredvidjenih zaprieka odgodjena za 14. aprila. Ostalo kako u pozivu.

Odbor.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na dva mjesta pisara kod ovog suda sa dnevnom plaćom K 2·40.

Molbe do 16. aprila 1907.

C. k. kotarski sud Volosko.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

PEČATE
iz gume
izradjuje
tiskara Laginja i drug.
PULA, Via Giulia, 1.

Premilostiva gospodjo!
znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izrično morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije prieti pogibelj, da ćete dobili manjevriednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

Pošto jedino
Kathreiner-Kneippova sladna kava
posjeduje uctied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

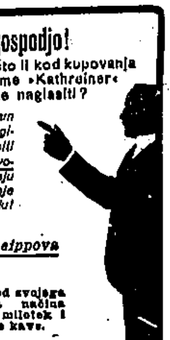

Broj 15. Pula, u petak dne 5. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Odstup zemalj. kapetana dr.a Rizzi-a.

Kako smo već javili, uvaženi bečki list „*Montagspost*" priobćio je o odstupu g. dra. Rizzia sliedeći zanimivi članak:

Dr. Ludvik Rizzi, zastupnik na carevinskom vieću od g. 1889. i načelnik grada Pule, položio je sporazumno sa svojim istomišljenicima talijanske saborske većine u Istri, valjda usljed pritiska ove potonje, u ruke namjestnika kneza Hohenlohe čast zemaljskog kapetana, i ta ostavka biti će prihvaćena, kako stvari stoje, ako se ne posreći dovesti Talijane do uvidjavnosti i pameti, što će pak težko uzsliediti obzirom na sve ono, što se je prije dogodilo.

Ustraje li dr. Rizzi, koji je inače miroljubiv i pristupljiv gospodin, kod svojeg zaključka, tada neće nijedan Talijan biti pripravan da ga nasliedi, i onda neće prestati drugo, nego da se raspusti sabor, koji i onako već dugo vremena ništa ne radi.

Razlog odstupa dr.a Rizzia je vrlo čudan. Niti najmanje pravo talijanskog jezika ili narodnosti nije i ne smije biti povriedjeno. To ne žele Slaveni, to nije htjela nijedna vlada, pa i sadanja ne. . . . Podpuna vlast italijanšćine nije smjela biti nit najmanje ograničena. Samo se je imalo hrvatski i slovenski jezik od strane eksekutive uzeti djelomice u obzir time, da bi se dopustilo interpelacije u tim jezicima i da bi se odgovaralo na iste u tim jezicima. Time se ne nanaša krivica talijanskom jeziku, ako se osim njega prizna djelomičnu ravnopravnost ostalim zemaljskim jezicima, kaošto ne može biti krivica za njemački narod u Češkoj, Moravskoj i Šleziji, ako jezik većine, to jest češki, zadobije približno jednako pravo u nutarnjem i izvanjskom uredovnom saobraćaju.

Gospoda Talijani iz Primorja pomirili su, kao saveznici Njemaca u Austriji, najveće i za potonje najkobnije pogriješke: snošljivost i nadutost i ondje, gdje u istinu manjinu sačinjavaju i gdje bi opreznost morala biti majka svake političke mudrosti. Obojica (Njemci i Talijani) ne brane svoje pravo, u koje nitko ne dira i koje nitko umanjiti ne može, nego oni brane svojevlastno i samovoljno konštruirano pravo. Pravo, o kojem Njemci i Talijani govore, da ga brane, jest krivica, poniženje, podredjenost za druge. Oni se ponašaju kao čovjek, koji misli, da smije sam u krčmi jesti i piti i koji hoće da prieči krčmaru da pruži i drugima za dobre novce hranu i piće.

Premda su presiti, odsudili bi, kad bi imali sredstva i moći u rukama, sve druge na glad. Na sreću, nemaju za to moći. Njihov bolni plač, kad koja vlada udovolji kakvom nedvojbenom pravnom zahtjevu, jest samo dokaz njihove nesviesti. Energičan državnik, koji štuje zakon, ne mari za njih.

Na Slavenima Primorja počinja se u svim tim primorskim zemaljskim saborima u jezikovnom i narodnom pogledu nasilja, kao na nijednoj drugoj narodnosti u Austriji. — U zemaljskom saboru Bukovine govori zemaljki kapetan vitez Vasilko rumunjski, rutenski, poljski i njemački, i svaki se zastupnik može bez zaprieke služiti svojim jezikom. Samo u zemaljskom saboru nadvojvodine Šlezije, u zemaljskom saboru pokrajine sa slavenskom većinom, ne izusti ni zemaljski kapetan ni zemaljski predsjednik niti jedne češke ili poljske rieči. Oni se pozivlju na predaju, kao da bi ona bila neobirovi zakon. To su protupravni odnošaji, koje valja odstraniti.

U tršćanskom sabouu ne pušia predsjednik govoriti manjinu u njezinom jeziku, i ako se ona to usudi učiniti, uzima joj rieč, ili pušta, da ju „narod", koji zaposjeda galerije, nadviče. — Prošli tjedan morale su se tamo grozote dogadjati, kad je bio zastupnik vlade prisiljen da protestira proti obljubljenoj metodi Talijana, po kojoj se je ponajprije ušutkalo slovenske zastupnike dr. *Rybářa, Gorjupa i Slavika* i onda izrabili galamu, koja je na to nastala, da se protura promjenu izborne reforme, naperene proti Slovencima, a da nitko nije niti znao, niti mogao znati o čemu se glasuje.

Što sve tamo doli talijanska manjina poduzima proti slovenskoj večini u nadi, da će joj se sve u Beču oprostiti, jest nepristojnost prvoga reda. Isto tako se postupa u istarskom zemaljskom saboru. Tamo se niti ne čitaju hrvatski i slovenski podnesci.

Predsjednik je tako bezobziran, da ih konfiscira, premda je knez Alfred Windischgrätz, kao predsjednik koalicione vlade, isposlovao previšnju odluku, glasom koje ima uživati hrvatski i slovenski jezik u tim primorskim zemaljskim saborima isto pravo kao i talijanski, pravo, koje posjeduju ovi jezici već po državnim temeljnim zakonima. — Ali što je pravo za italianissima u Trsta, Gorici, Poreču i Puli? U Inomostu osjetili su Talijani na vlastitoj koži, što znači biti narodonostno tlačen. Usprkos tomu neće da popuste od najbrutalnijeg nasilja na Slavenima u Primorju u školi, uredima i zemaljskim zastupstvima. — U Kranjskom saboru ne sjedi nijedan zastupnik Niemac izabran od naroda. Samo zastupnici veleposjeda su Njemci. Napram ovima pak vrši se jezikovnu ravnopravnost najsavjestnije. Neka nam se pokaže samo jedno slavensko zakonddavno tielo, koje bi jezikovno načelo ravnopravnosti vriedjalo niti onda, kad se radi o neznatnoj manjini drugog jezika.

Vlada je dužna da priskrbi Slavenima Primorja isto pravo zajamčeno ustavom, koje uživa u Dalmaciji ono 4 po sto Talijana. Ne smije postojati nikakava povlastica za Njemce i Talijane u ovoj državi. Što je ovim pravo, to je svima drugima milo.

Riešenje krize, u kojoj se nalazi istarski zemaljski sabor, nije teško naći, dakako samo onda, ako Talijani priznaju pravo i ravnopravnost svih zemaljskih jezika. Oni moraju dopustiti da se odgovara na slavenske interpelacije slavenski, na talijanske talijanski. Nu oni toga neće jer tvrde, da imadu pravo da znadu što vlada javlja Slavenima u njihovom jeziku. Dobro; ali isto tako imadu i Slaveni pravo da znadu što javlja vlada Talijanima u njihovom jeziku. Iz toga sliedi sliedeći postupak: Odgovor na slovenske interpelacije pročita se ponajprije u slovenskom, a zatim u talijanskom jeziku; odgovor na talijanske interpelacije pročita se ponajprije u, talijanskom, a zatim u slovenskom jeziku. Dakle ravnopravnost sub una ili jednakopravnost sub utraque, ali jednaka pravednost na obje strane ili nikakav privilegij na jednu ili drugu stranu i to ne samo izmedju Talijana i takozvanih Jugoslavena nego takodjer izmedju Njemaca i takozvanih sjevernih Slavena.

Kao manjina mogu i Njemci i Talijani kod istog prava samo dobiti: svako odnašanje ravnotežja, svaka druga metoda uredjenja jezikovnih uredaba znači za nje nesjegurnu budućnost i stalan gubitak.

Gospodin dr. Rizzi i njegovi drugovi će dobro učiniti ako si upamte ovo prokušano načelo.

Novi izborni red.

Priobćujemo niže, glavnije i važnije, propise novog izbornog reda, koji se tiču izbornika u pogledu njihovih prava. Ovih propisa treba da se svaki izbornik drži,

PODLISTAK.

Narodna bolest.

Širnjem atlanskim morem parobrod
ć'jepovo s'ječe,
Primorski samo dobrijan ukočen šuti
i šuti,
Njemu je ostalo srce tamo na kamenoj lili.
Kadulja gdjeno miriši, smilj gdje
zlati se šuti,
Bršljan gdje zida djeci mu štiti.

Silvije Str. Kranjčević.

Uzalud tajiti istinu, uzalud zatvarati oči pred činjenicom, koja bi mogla da postane ranom na narodnom tijelu! Izseljivanje je u Amerikn bilo do sada većim dijelom ograničeno na Liburniju i kvarnerske otoke, a eto u najnovije doba zahvaća sve to veće istarske predjele. Ljudi se pomamili za dolarima, i četa za četom ostavlja rodjenu grudu. Ništa ne može da ljude odvrati od njihove nakane, jer svaka poštanska doznačnica, što dolazi iz Amerike, nova je meka za one, koji su još ostali kod kuće. Mnogi se i mnogi dapače kaju što nijesu ranije imali povjerenje u Ameriku. Takovo je eto razpoloženje u narodu, pak nam je na temelju toga jasno veoma živahno izseljivanje.

U mislima nam je prije svega naš istarski krš — naša Ćićarija. Još prije tri godine bila je divota pogledati naše kršne momke, kad bi kao gora stupali po selu pak svijestni svoje snage zapjevali:

„Alaj, fanti, veselo; veselo,
da nas čuje sve selo, sve selo!"

„Fanti" odoše, pjesma zamuknu, a sela ostaše tužna, nevesela. . . .!

Istinabog, ni do sada nijesu sve radne sile bile uvijek u selu. Već je odavna priroda krševitoga tla tjerala naše ljude u svijet za zaradom: jedni bi palili ugljevlje u „loškoj gori" ili u kočevskim šumama, drugi bi u tom poslu zašli u našu bogatu ali nesretnu Slavoniju; nekoja sela imadjahu vrsne zidare, nekoja opeta „jeslihare", a mnogi gospodari, gotovo najbolji i najimućniji, držali bi se staroga načina u gospodarstvu i to stočarstva, pa bi radi nedostatne hrane kod kuće preko zime slali stada ovaca na „stancije" u zapadnu i dolnju Istru. Prilično su broj našega naroda progutali obližnji gradovi: Trst, Rijeka, Pula i t. d., ali ovi bi ljudi ostali vjerni rodu i jeziku svomu.

Nešto moramo da naročito istaknemo i protumačimo. Sela su na istarskom kršu naselila svojim naraštajem mnoge pedlje zemlje pred nosom talijanske gospode, *nesposobne da uzdrže poljodjeljsko obilježje ove pokrajine.* Pred vratima Pirana grada našim je življem naseljen čitav jedan brijeg bez ikakve agitacije i buke, bez ikakvoga nacrta. Tko ne vjeruje, neka potraži pred Piranom „*Čićki vrh*". Na Piranštini imade sva sila naših obitelji, a imade ih takodjer na Poreštini, Rovinjštini i Puljštini. Čak u Slavoniji ostade za uvijek desetak porodica!

Razlog tomu razseljivanju treba tražiti u prirodi tla, a isti čas u onom našem običaju, koji gotovo postade pravilom, da naime samo najstariji sin baštini očinsko imanje i s njime pravo uživanja na zadružnom seoskom posjedu (to pravo nazivlju seljaci „jus"). Mladji su sinovi prinuždeni da uz malenu „dotu" idu s trbuhom za kruhom, neće li da u očinskoj kući ostanu „stričini" (stari neoženjeni stričevi, bećari). Istarski je krš prema tomu imao i još imade onaj veliki zadatak, da prokrči put do zapadne istarske obale, te da hrvatski i slovenski živalj u Istri zauzme uslijed svoje velike energije onaj položaj, koji mu priroda sama nudja, a veleučeni gospodin doktor Tresić neka izvoli objesiti svoje političke teorije o klin i neka nam ispjeva radje nove „*Gjule i sumbule*", da nas živa želja mine, te da ga od milja zagrlimo.

A tko će da nam jamči, hoće li se izseljenici iz Amerike povratiti? Nema sumnje većinom hoće, ali prilično će dio ostati za vajkada izgubljen.

To je žalosna istina, u koju se mi duboko moramo da zamislimo! A znamo i to, *da se talijanski živalj iz Istre ni iz daleka ne iseljuje onako kako naš, jer ne živi u prilikama jednakim našima.* — Naš se Amerikanac nije još dobro ni okrenuo u novoj domovini i već on zove ženu i djecu k sebi.

Naravski, da svih posljedica ne ćemo odmah osjetiti; nas će dapače zavaravati dolari i bit ćemo veseli, što su se tobože naše štedionice napunile na mnogim mjestima amerikanskim novcem, ali je kud i kamo žalosnije, što obradjivanje zemljišta u svim granama ljuto strada, te naglo pada sa postignute već visine. Kako čujemo, otok je Krk tomu najljepši primjer. Da svršimo: Narodna se ukupna snaga iseljivanjem nikako ne jača, s toga neka oni, koji su pozvani da kažu kod toga svoju, nastoje, kako će izliječiti tu veliku i opasnu narodnu bolest. *J. Slamarov.*

a našu narodnu inteligenciju molimo, da narodu protumači, što mu ne bi bilo razumljivo.

* * *

Izborni kotari.

Po novom izbornom redu razdieljene su sve zemlje zastupane u carevinskom vieću na izborne kotare. Tako i Istra sastoji iz 6 izbornih kotara, i to: 1. izborni kotar sačinjavaju sudbeni kotari Buje, Piran; zatim mjestne občine Kopar, Milje; 2. izborni kotar sačinjavaju sudb. kotari Motovun, Poreč, Rovinj; zatim mjestne občine Vodnjan, Svetvičenti (sudb. kotar Vodnjan); 3. izborni kotar, sudb. kotar Pula; zatim mjestne občine Mali Lošinj, Osor (sudb. kotar Lošinj); 4. izborni kotar, sudb. kotar Podgrad, mjestne občine Dekani, Dolina, Mareziga, Očisla-Klanec, Pomnjan (sudb. kotar Kopar); 5. izborni kotar, sudb. kotar Buzet, Pazin, Labin; mjestna občina Barban (sudb. kotar Vodnjan); 6. izborni kotar, sudb. kotar Volosko, Cres, Krk; mjestna občina Veli Lošinj (sudb. kotar Lošinj). Svaki od navedenih izbornih kotara bira jednoga zastupnika, dakle ciela Istra ukupno 6. Prvi, drugi i treći izborni kotar nazvani su talijanski kotari, jer u njima tobože prebiva pretežno talijansko pučanstvo, te će birati talijanskog zastupnika, a 4. 5. i 6. izborni kotar zovu hrvatskim odnosno slovenskim kotarima, jer u njima prebiva u velikoj većini hrvatsko ili slovensko pučanstvo, te će izabrati hrvatsko-slovenske zastupnike. Ovi izborni kotari razdieljeni su na izborne dielove ili izborišta, te je svaka mjestna občina sama po sebi izborno mjesto (biralište), dok se u većim občinama imaju odrediti još druga birališta, što će kot. poglavarstvo na vrieme javno oglasiti. Pri tom ima se paziti, da birališta budu tako odredjena, te izbornici ne budu izgubili prekomjernog vremena dok dodju na biralište.

* * *

Tko ima pravo birati zastupnika?

Pravo birati jednoga zastupnika imade svaka osoba mužkoga spola, koja je navršila 24 godine, austrijski je državljanin, nije izuzeta ili isključena od prava biranja i prebiva unutar kraljevina i zemalja zastupanih u carevinskom vieću i to u občini, u kojoj ima pravo biranja barem jednu godinu dana od razpisanja izbora. Dakle, koji prebiva stalno u kojem mjestu (občini) barem od 19. febrara 1906., do 19. febrara 1907. (dan raspisa izbora), taj ima u toj občini pravo glasa. Ako je jedan izbornik kroz jednu godinu prije raspisa izbora promienio više prebivališta, taj ima ovršiti izborno pravo u onom mjestu, u kojem je za vrieme raspisa izbora obavljao svoju službu, ili svoje zvanje, te ako ovo dvoje ne stoji, onda ima pravo glasa ondje, gdje je u navedeno doba imao glavno stanovanje. Ako se to pak polag navedenih propisa ne može ustanoviti, onda je izborniku slobodno da izabere občinu u kojoj će obaviti svoje izborno pravo. Razumije se, da takav imade izabrati jednu od onih občina, u kojoj je kroz godinu prije raspisa izbora stanovao. Paragraf 8. izbornog zakona potanko odredjuje ustanove, po kojima je koji isključen od prava izbora. Ti propisi su isti kao po starom izbornom redu, te su većinom poznati.

* * *

Kako se sastavljaju izborne listine?

Glavar občine (načelnik) imade po alfabetnom redu sa naznakom zvanja i prebivališta sastaviti posebne izborne listine. Isto tako ako jedna mjestna občina imade više birališta, to se mora za svako sastaviti posebna listina. Izborne listine imaju biti sastavljene najmanje u dva primjerka, od kojih jednoga ima glavar občine iza svršenog izbornog čina držati u evidenciji i na koncu svake godine kroz osam dana izložiti svakomu na uvid. Taj rok imade se javno oglasiti. Iza sastava izbornih listina imade načelnik oba primjerka poslati izravno nadležnoj političkoj kotarskoj oblasti. Politička oblast ima eventualne pogriješke u listini službeno ispraviti i jedan primjerak ispravljenih listina poslati glavarstvu občine, koje će listine držati izložene u občinskom uredu kroz 14 dana, svaki dan u vrieme, koje će odrediti politička kotarska oblast, što se ima javno proglasiti, da može ciste svatko pregledati. U občinama sa više od 5000 stanovnika, moraju listine biti izložene na uvid svaki dan najmanje 8 sati; izim toga imaju se listine pravodobno pomnožati u obilnom broju, i na zahtjev svakomu uručiti počam od roka za reklamacije uz odštetu troška što odpada na jedan primjerak. Tko želi imati jedan takav primjerak listina, imade to prijaviti glavaru občine kroz prvih osam dana iza raspisa izbora; prijavljenik pak dužan je platiti naručene primjerke. Prijave učinjene iza tog roka ne uzimlju se u obzir. Kroz dalnjih osam dana imade prijavitelj položiti kod glavara 50 po sto približnih troškova za pomnoženje listina, jer inače je prijava nevaljana. Ostali troškovi imaju se platiti kod primitka ili ako nebi prijavljenik htio podignuti primjerke, moći će se troškovi utjerati ovršnim putem od političke oblasti. Pod istim uvjetima mogu se zatražiti takodjer ispravljene listine sa eventualnim dodatcima.

(Sliedi.)

Izborni pokret.

Kastav 26. marča.

Zanimanje za predstojeće velike izbore za carevinsko vieće raste od dana na dan. U svim slojevima pučanstva ove prostrane i gotovo najsvjestnije hrvatske občine, pokazuje se neko živo raspredanje, a opaža se i neko osobito nestrpljivo očekivanje, kao u oči znamenitih, zamašnih dogodjaja.

Nije ni čudo. Kastavština je od dana, kad je našim krajem prvi put zadunuo duh narodne sviesti, uviek stajala prva na poprištu i narodno je srce u njoj našlo najjačeg odjeka bilo u danima radosti, bilo u časovima narodne potištenosti. Što se nije sve pokušalo protiv te starodrevne naše tvrdje, koliko se svega poduzelo, da se ju obori i u prah satare — i eto — ona, ta naša tvrdja stoji i danas cila i jaka, na liepom briegu povrh mora kao prst božje pravde. S odivljenjem može danas Kastavac da preleti u duhu dogodjaje, što mu ih je na njegovim hridinama urezao um i poštenje njegovih suobćinara. Kuderovo, Tabelarsko, Krstićevo doba, — sve su to bile grdne kušnje za poštenu kastavsku dušu. Ali ta divna i liepa narodna duša odoljela je tudjim spletkama i eno je danas čiste i biele poput golubice, što se na jutarnjem suncu krili.

Svi paklenski snovi, sva kovanja i rovanja krvnoga tudjina, sve se to poput golemog vala razbilo o čelične kastavske prsi. Pobjeda, velika i sjajna pobjeda ostala je na njegovoj strani i on se time danas diči, on je na to danas ponosan. U tome leži i glavni uzrok onom zanimanju, što je kastavsku dušu zaokupio i sada u oči novih izbora za Beč. A ima još nešto, što nekuda preugodno škaklje njegovu plemenitu samosvjest. Sva trojica narodnih kandidata za carevinsko vieće — potekli su iz njegova kruga — rodila ih je njegova, kastavska zemlja. Istina, najveće odlikovanje, kojima može narod da svoje miljenike okiti, ona ga je trojica u podpunoj mjeri zavriedila svojim narodnim radom, ali unatoč tome dično je za kastavsku zemlju da su se ti umnici rodili upravo u njezinoj sredini.

Sve to — a u prvom redu stara od otaca nasljedjena narodna samosviest čini, te se danas ciela Kastavština nahodi u nekoj trzavici, koja raste to više, što se približuje dan, kad će ova velika naša občina kao jedan čovjek dati svoj glas narodnom odabraniku a njenom velevriednom sinu g. Vjekoslavu Spinčiću.

Talijani su takodjer postavili u našem izbornom kotaru svoga kandidata: i to nekoga Costantina, advokata u Voloskom. Mi pitamo: gdje je Talijanima obraz, te mogu ovako vriedjati naš sviet ovuda? Jer to je uvriedа za nas, kad nam se postavlja za kandidata čovjek, koji nam je nesamo tudji po krvi i jeziku, već komu smo svi puki barbari i divljaci. To je za nas, za naše ime, za naš obraz ćuška, a nema na svijetu ljepšega, nego li ovu ćušku što prije vratiti onamo, odkuda je došla.

Kastavci će to znati već uraditi na dan izbora. Neka živi narodni kandidat g. Vjekoslav Spinčić!

* * *

Iz Poreča nam pišu, da su i tamo izložene izborne listine za predstojeće državne izbore sve do 6. aprila. Listine su izložene u občinskom uredu od 8 sati u jutro pak do podne i od 3 sata pak do 7 po podne. Reklamacije valja predložiti u roku od 14 dana.

Naši su se rodoljubi pobrinuli, da budu mogli proti izkrivljenim listinam na vrieme predložiti potrebite reklamacije.

* * *

U Piranu su takodjer izložene izborne listine na občinskom uredu, gdje se mogu pregledati do 6. febrara svaki dan od 8 sati u jutro pak do podne i od 1 do 5 sati po podne.

Politički pregled.

U Puli, dne 4. aprila 1907.

Austro-Ugarska

Zadnjih dana prošloga mjeseca sastao se je u gradskoj viećnici u Pragu svečanostni odbor, da se dogovori glede dolazka vladara. U sjednici je priobćeno, da će Njegovo Veličanstvo car-kralj po svoj prilli stići u Prag na 12. aprila i boraviti tamo 12 dana. Za ovog boravka uživat će vladar 3 do 4 dana podpuni mir.

Poznati češki vodja realista prof. Masaryk izjavio se je u jednoj u Rožnovu u Moravskoj obdržavanoj skupštini i o odnašaju napram Ugarskoj i rekao: Ja sam iz političkih, narodnih, gospodarskih i društvenih razloga proti rastavi od Ugarske. Ja ne mogu toga vjerovati, da Magjari ozbiljno misle na rastavu; u jednom slučaju bo ne smije se u istom razdoblju dogoditi bankovna i carinska rastava. Ako padne nagodba g. 1867. izmedju Austrije i Ugarske, tad mora pasti i nagodba izmedju Ugarske i Hrvatske. Ovo neka Magjari ne puste s vida. Zajedničko carinsko područje podnaša pako samo jednu potrošarinsku liniju, inače pako nikakovu.

Tršćanski je sabor svršio preduskrsne sjednice nasiljem, koje je u Trstu običajno prema Slovencima. Sabor se je posljednjih dana bavio osnovom zakonu, kojim se gradu Trstu daje nov ustav, a svrha mu je, da Slovence podpuno liši svakog prava. Kad se je prešlo na treće čitanje toga zakona, izjavio je slovenski zastupnik Slavik, da će Slovenci glasovati proti njemu, jer je talijanska većina odbila sve slovenske izpravke. Kad je zatim počeo govoriti slovenski, Talijani su podigli strahovitu buku, te je predsjednik Sandrinelli oduzeo govorniku rieč, dočim je većina prihvatila osnovu.

Bugarska.

U Sobranju došlo je do veoma burnih prizora povodom razpravljanja novog reakcionarnog tiskovnog zakona. Sabor je primio zakonsku osnovu za obranu proti anarhističkim prekršajem i proti javnoj sigurnosti, po čemu će osobe, koje poduzmu atentat proti knezu, proti prieatolonasljedniku, proti ministrom, vojničkim zapovjednikom, državnim odvjetnikom i iztražnim sudcima, biti sudjeni po ratnom sudu.

Rusija.

U Petrogradu se pogovara, da namjeravaju predati doskora ostavku ministri nastave, prometa i rata, te predstojnik velikog glavnog štopa generallajtnant Palicin.

Još se nije u držav. dumi definitivno odlučilo o ukinuću ratnih sudova premda su govorili zastupnici svih stranaka i premda nema sumnje, da će se prihvatiti dotični predlog „kadeta“, da se ti sudovi ukinu i da se nadomjeste redovitim sudovima. U saborniei je nastala velika buka, kad je zastup. donskih kozaka Petrovski naglasio, da će doskora nadoći vrieme, kad ne će nijedan kozak više rabiti nagajke.

Prošlog tjedna umro je u Petrogadu bivši vrhovni prokurator sv. sinoda Konstantin Petrović Pobjedonoščev. Prije dvie godine, dok se nije naime odrekao javnog života, bio je Pobjedonoščev jedan od najuplivnijih lično-ti u Rusiji. U njem je koncentrirano četvrt stoljeća ruske povjesti. On je bio najpouzdaniji savjetnik triju careva, te je pod njihovim vladama reprezentirao, tako reći, natražnjački sustav.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Prvi Istarski Sokol u Puli priredjuje u nedjelju, dne 7. aprila 1907. umjetničku zabavu prvog reda pod imenom „*Koncert Ronacher*“ uz sudjelovanje najznamenitijih umjetnika, virtuoza, solista i specijalista, na koju se svi dobro mislieći ljudi, koji si žele priuštiti par urica dobre zabave i smijeha, ovime najljepše pozivlju. Početak točno u 8 sati u večer. Ulaznina: Za članove 60 para, za nečlanove 1 K.

Raspored: 1. Na desnoj strani kraj srca, ruska narodna pjesma. Pjeva uz pratnju glasovira, najvećom sentimentalnošću, gospodjica Pustolovsky, operna pjevačica. 2. Produciranje u jakosti i dizanje uteza svjetsko znanog atleta Strella de Vudrilla. 3. Na razvalinam Nezacia, srcedrapatelna romanca u secesionističkom stilu, izvadja vanrednom elegantnošću na glasoviru gospodjica Klimpidrovsky. 4. „Starinar“, najnoviji kuplet iz prastare dobe. Predava i pjeva (ako bude pri glasu) profesor Krepagoras. Opaska: Ako bude općinstvo kod ovog komada jako pleskalo, onda će g. profesor dodati još jednu kiticu. 5. Bethoven: Allegro kurioso, svira svjetsko znani bolonješki gudalački kvartet: Violina I. profesor Struganovsky. Violina II. profesor Potezalovsky. Viola, profesor Drapalović. Cello, profesor Gudalović. 6. Čudo-liječnik, profesor Sulfurorius ili najbrže i najsigurnije liječenje pomoću Rentgenovih x zraka. Senzacionalno furoričnа operета u 1 činu. Osobe: Liječnik, profesor Sulfurorius; patienti: Jure Bukvača, bankir — Frane Oblizica, hotelijer — Pero Pečat, pisar; Grgo Topolović, umir. veldbaba. — Čin se zbiva u Puli. Vrijeme sadašnjost. Tko ne vjeruje neka dodje u nedjelju, dne 7. o. mj. pa će viditi čudo na svoje rodjene oči. 7. Ples za one, koje svrbe poplati.

Budući je čisti prihod ove zabave namijenjen u korist putne blagajne k svesokolskom sletu u Prag, to se pretplate primaju sa zahvalnošću.

Rok za reklamacije. Javljamo svim našima u Puli i okolici, da je rok za reklamacije proti izbornim listinama produljen do *8. aprila t. g.* mjesto do 6. aprila.

Taj rok imao je po zakonu biti produljen barem za osam dana, jer nam je kamorra uručila tiskane izborne listine tekar u utorak 2. aprila. Ako kamorra počinja ove nezakonitosti, ne bi to smio barem činiti c. k. kapetanat.

Listine su pak sastavljene upravo skandalozno, da se blago izrazimo. Sastavljene su na temelju kamorrinog prijavnog ureda, te su iskrivljena stanovanja, upisani takovi, koji su već od dvie i tri godine odsutni iz Pule, a ispušteni, koji su od 24 godine u Puli i t. d.

Voloski kotar:

Novim župnikom u Voloskom bio je imenovan veleč. **g. Šime Defar**, sadašnji župnik u Dekanih, vriedni sin čestitog našeg Šima Defara, trgovca, posjednika i bivšeg načelnika u Tinjanu.

Čestitamo srdačno našim Vološćanom i Opatijcem, jer dobivaju u novom župniku uzornog svećenika i rodoljuba. I novom župniku na Voloskom naše najiskrenije čestitke!

Nasljedovanja vriedan primjer. Rodoljubno ravnateljstvo „Posujilnice i hranilnice“ u Podgradu odlučilo je, obzirom na preporuke vriednu nakanu štedioničkih sabiraonica, da će dobaviti 100 komada tih sabiraonica (malenih štednjaka) i da će iste porazdieliti po čitavom kotaru. Ravnateljstvo upozoruje već sada sve svoje prijatelje, da se prijave u uredu posujilnice za te štednjake te će tamo dobiti i potrebitu poduku. Štednjake će se podieliti badava ali ostaju vlastničtvo posujilnice obzirom na sjajne uspjehe, koji su postignuti tim načinom štednje u drugih zemljah, nada se ono ravnateljstvo, da će se mnogobrojni članovi i prijatelji posujilnice priglasili za one koristne štednjake.

Čuvajte se kojekakvih agenata. Njeka budimpeštanska tvrdka tobože „Sv. Krunice“ razpačava po Kastavšćini po svojim agentima bezciene nabožne slike. Agenti si navadno prije izmame od mjestnog svećenika budi kakovo očitovanje, koje, ako i ne podupire njihovu trgovinu, oni pred pukom izrabljuju kao preporuku. Tvrde takodjer, da njihova tvrdka odstupa njeke odstotke za podporu gradnje i popravka raznih crkava.

Pučanstvo kastavsko, koje je takove slike naručilo u velike je nezadovoljno. Da iste u istinu ne imaju nikakove vriednosti, dokazuje i ta činjenica, da tvrdka takovu sliku, ako je naslovnik neće od poštanskog ureda primiti, ne daje si niti natrag poslati, već ju pusti dražbom kod poštanskog ureda prodati; dakle ciela slika valjda njoj istoj ni toliko ne vriedi, da bi za nju potrošila poštarinu te ju primila natrag.

Budući bi ti agenti mogli doći u susjedne nam krajeve budi po Istri budi po Hrv. Primorju, upozorujemo pučanstvo, neka bude na oprezu.

Porečki kotar:

Za Družbu sv. Cirila i Metoda. Iz Laza (občina Motovun) pišu nam, da se je tamo sakupilo za podružnicu naše Družbe K 18 povodom vienčanja tajnika podružnice vriednog našeg Marka Bertoše s čestitom gospodjicom Josipom Labinjan iz Karojbe. Živili novovjenčani!

U istu svrhu poslala je gdjica učiteljica Dragica Kragora 2 K.

G. Andjeo Galo iz Potoki sabrao je medju mladići u Potokih K 2·40. Novac je predan tamošnjoj podružnici. — Živili darovatelji!

Telefonska postaja u Poreču. Ministarstvo trgovine dozvolilo je, da se ustroji i u Poreču telefonska postaja, koja će biti spojena sa Vrsarom, Sv. Lovrečom Pazenatičkim, Badernom, Novavas i Tarom.

Koparski kotar:

Buzet. — Novo obć. zastupstvo. Oblast je odbila utok talijanske stranke proti obć. izborom, obavljenim mjeseca decembra, koji su onako sjajno izpali za našu narodnu hrvatsku stranku.

Jučer se je zastupstvo konstituiralo. Radostni smo javiti, da je *načelnikom* izabran g. *Fran Flego* iz Sirpeda, posjednik i trgovac na Počekaju. Tako stupa opet na čelo one občine vrli borac bivši i ako Bog dade, budući zastupnik na zemaljskom saboru za Istru i bivši jur načelnik občine, naš mudri i umiljati Fran Flego.

Brzojav nam javlja takodjer imena vrlih občinskih savjetnika, a ti su: gg. Klarić Antun, Sanković Mate Soldatić, Bradetić Antun, Buzdon Ivan, Rade Kazimir, Gršković Ivan, Sirotić Anton, Oso (?) Antun i Letiš doktor Ivan.

Živili, pa na posao za svaki bolji napredak one znamenite občine!

Iz Buzeta pišu nam: Naši propali „Signori“ boje se silno, da će morati njihova pučka škola spasti s vremenom na samo jednu učiteljsku silu, kao što bi po zakonu imalo biti. Dok su bili na vlasti mamili su i mutili našu djecu u talijansku školu, te su otvarali na istoj razred za razredom. Nu odkad je občina u narodnim rukama i odkad imamo mi mnogo bolju hrvatsku pučku školu, počeo je padati sve to više broj djece u talijanskoj školi i odatle strah gospode, da će broj djece spasti samo na jednu učiteljsku silu. Radi toga nastoje svimi silami da ju uzdrže, te su svu siromašnu, većinom izvanjsku djecu, obdarili odjelom. Tim načinom kane oni u svojoj školi produljiti život, nu to će trajati samo dotle, dok progledaju i posliednji slieperi i onda s Bogom talijanska višerazredna pučka škola u našem slavnom (!) Buzetu.

Franina i Jurina.

Jur. Zakaj nisu bili Zamaščanski dolari votat na zadnjih votacijonih va Pazinu?

Fr. Zač su šunjavi, veruju svakomu, ki njim kaj reče i ono kaj ni, ni koj ne može bit.

Jur. Ma kaj, povej!

Fr. Pred malo vrimena je bila komisijon na Zamasku, da se udela škola, i med drugimi bil je šijor ašešijor Tomažo i ljudi su bili prije složni, da se udela blizu crikve na vršiću, a on ih je inšempijal, da u onoj škulji bi bilo bolje udelat školu; i kad su to čuli Šavrin, za dobit beči za zidinu na kartini, Črešnjevičar, Bekarić, Grdoselac, od veselja počeli su skakati kako i dica; doli, doli, šijor ašešijor je pravi čovik, on gleda za nas, mi ćemo s Talijani a ne s Hrvati držat.

Jur. Pa kaj je to srbelo ašešijora za gori ali doli?

Fr. I kako! zač ako je škola gori i dica od motovunske finede bi u nju morala hodit, a ako bi bila doli, onda bi *„Lega snacijonal“* udelala talijansku kod Sv. Bartula.

Jur. Sad razumim tu furbariju ašešijora.

Fr. A znaš kaj se je dogodilo u Pazinu?

Jur. A kaj, sigurno kaj lipoga, povej nu.

Fr. Śli su ti na votacijon Kapun, Rankun, vavik odprte butige Šavrin, da te za ugodit talijanom za njih votat; ma kaj su iskali to su i našli. Kapunrankun, čupal je obrtic i od fuge zgubil je bisage i još ih danas po Pazinu iśće, a Šavrin na vikanje izdajica i prodanac, bil je pred svimi popljuvan i zobrtičan i morat je pobeć od votacijona.

Jur. Pravo su učinili, tako bi trebalo svakomu prodancu, izdajici, vavik udelat.

Razne primorske viesti.

Škola za pitomce ratne mornarice. C. i k. ratno ministarstvo otvara još jednu školu za pitomce (mladiće ratne mornarice = Schiffsjunge) u Šibeniku, u koju se primaju mladići, koji su navršili 15. a nisu još prekoračili 17. godinu, koji su pripadnici austro-ugarske monarhije, koji su bez tjelesne pogrieške, dobro razvijeni, dobrog zdravlja i dobra vida. Potanje obaviesti može se dobiti na kotarskih oblastih. Takova škola postoji odavna u Puli.

Njemačko političko družtvo u Trstu. Tršćanski su listovi onomadne javili, da je c. k. namjestničtvo potvrdilo pravila novoustrojenog „Njemačkog političkog družtva u Trstu“. Osim tršćanske „Edinosti“ koja je tu viest doličnim i razložnim tumačem popratila, nije se od tršćanskih listova nitko dalje tom viešću pozabavio. Talijanski listovi Trsta i u obće Primorja drže se tako, kao da se ustrojenje njemačkog političkog družtva njih i ne tiče. Na prvi pogled nebi bilo ništa osobitu, što su napokon i tršćanski Niemci ustrojili političko družtvo u gradu Trstu, ali ako se pomisli kako Niemci baš u gradu Trstu u svakom obziru silno napreduju, ako se uvaži činjenicu, da je već sada sva velika industrija skoro isključivo u njemačkih rukuh, da su najveće izvozne tvrdke u Trstu njemačke tvrdke, da su koli njemačke pučke i gradjanske, toli srednje škole prenatrpane slovenskom i talijanskom djecom; ako se znade, da se u gradu Trstu govori njemački nesamo u činovničkih krugovih, već dapače i u mnogih trgovinah, u najvećih svratištih i gostionah, da se tim jezikom služe i odličnije nekoje talijanske a žalibože i nekoje slovenske obitelji, i konačno ako se utvrdi, da su si Niemci u Trstu sagradili svoj „Dom“, da imadu tuj zabavnih, poučnih i svakojakih opasnih družtava i da ih državne oblasti na svo moguće načine podupiru — ako se dakle sve to uvaži — tada se čovjek mora čudom čudili kako mogu tršćanski Talijani, koji neće da išta čuju niti govoriti o slovenskoj pučkoj školi u Trstu, ostati hladnokrvni i nehajni prema svim tim pojavom silnog napredka germanskog življa u gradu Trstu. Zar ih je zbilja strast tako zasliepila, da nevide zbog umišljene slavenske pogibelji, faktičnu i realnu pogibelj germanstva? Gore po njih ako je tomu tako!!

Toboţnja pobjeda Riemanjaca. Iz jednog tršćanskog lista prešla je u sve hrvatske i slovenske listove viest o nekoj toboţnjoj pobjedi stanovnika sela Ricmanja. Spomenuti list turio je naime u sviet viest, da će tršćanski biskup namjestiti u Ricmanjih svećenika glagoljaša, koji da će tamo služiti sv. misu u staroslavenskom jeziku. To je imala biti toboţ pobjeda Ricmanjaca, koji da su svojom odlučnošću i užurjanošću prisilili biskupa i vladu na popust.

Nama se je činila odmah na početku ta viest nevjerojatnom, te ju nehtjedosmo niti priobćiti, jer nam je poznat odnošaj biskupa i vlade prema Ricmanjcem. I pokazalo se doista, da je bila ona viest posve izmišljena. Ustanovilo se je doduše kasnije, da je bio jedan odaslanik — neznamo da li biskupov ili carske vlade — u Ricmanjih i da je one stanovnike nagovarao neka se pokore ili podlože tršćanskomu biskupu, ali naišav na najodlučniji odpor, morao je pobrati šila i kopita i vratiti se praznih ruku u Trst.

Sudački izpit položio je dne 27. marča pred povjerenstvom c. k. višeg zemaljskog suda u Trstu g. Janko Nežić, prisluśnik na c. k. okružnom sudu u Rovinju. — Čestitamo!

Nefaljeno sredstvo proti reumi da nije nikakvi smjeli naziv „dvostruko elektromagnetički križ R. B. br. 86967 dokazuje sliedeći list jednog inteligentnog gospodina“: Bili ste tako prijazni te mi priposlali jedan križ proti mojoj reumatičkoj boli. Ja sam taj križ isti dan čim sam ga primio metnuo na sebe te sam nakon 14 dana oslobodjen od mojih boli.

Srdačno Vam hvalim za pruženu mi po vama pomoć! Imao sam užasne boli! Dan i noć sam trpio; a sada sam se svega toga oslobodio. Otvoreno moram priznati, da nisam ništa držao na djelovanje tih križeva; nu sada nakon vlastitog osvjedočenja sam sasvim drugog nazora. Hvala Vam još jednom, te Vas srdačno pozdravljam Vilim Bobek u Sisku na 25. studena 1906.

Ova iskrena izjava netreba dalnjeg obrazloženja. Stroj i sam za se govori! Izvolite ga pokušati. Može se nabaviti kod izumitelja gosp. Alberta Müllera u Budimpešti V. Vadasz ulica brvj 43/A

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Soboslikar
Vladimir Vojska
PULA — Via Sergia, 59.
Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba moderna, ukusna i trajna.
Cijene umjerene.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!
NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA
A. Žunić & Co. - Pula
na uglu ulica Via S. Martino i Circonvallazione
Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Natjčaj.

Podpisani odbor razpisuje ovim natječaj na redovite podpore *„Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“* za g. 1907. Prošnje obložene svjedočbom prvog poljeća (kolokvija) te izkazom siromaštva imaju se dostaviti podpisanomu kroz dotična ravnateljstva (dekanate) do 25. travnja o. g.

Zahtjeva se naročito, da je molitelj ili njegov koji članom „Bratovšćine“, da svjedočba siromaštva sadržaje podatke, po kojih se može točno prosuditi njegovo materijalno stanje, i da bude navedeno uživa li koju podporu i u kojem iznosu, inače se molbe neće uvažiti.

Kastav, dne 25. ožujka 1907.

Odbor „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“.

Oglas.

Potpisano pozivlje ovime svoje zadrugare na glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati dne 21. travnja t. g. u 4 sata po podne u prostorijama Hrvatske Čitaonice u Lindaru.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnje skupštine.
2. Izvještaj upravnoga odbora.
3. Potvrdjenje računa za god. 1906.
4. Izbor novoga odbora.
5. Slučajnosti.

Društvo za štednju i zajmove reg. zadruga na neograničeno jamčenje u Lindaru.

Odbor.

C. k. Notar

Anton Iusti

otvorio je svoju pisarnu

u Buzetu.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

PARAMENTE

jestine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cene sjajno izšivane **paramente u raznim slogovima, misno odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, olborije, monstrancije, svićnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, a toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zrač-nje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, klijenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grižeko srca i arterio-schrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pansionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za dlabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje **„Uprava Liječilišta u Samoboru“**, trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. musterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (spitepsije), mokrenju postelje, nujnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bilodila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svedbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer ja to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Poizećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavnona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 49/A.

Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu!

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cijene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje oceli. Jamstvo 8 godina. — Cijene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vlastitoj Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA“ na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:

„ILYRIA“, RIEKA - FIUME.

Broj 16. Pula, u utorak dne 9. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju tiskanog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tratu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Novi izborni red.

(Konac.)

Pripravo za izbor.

Čim su izborne listine ispravljene na temelju reklamacija, imaju se izbornicima dostaviti legitimacione karte za biranje zastupnika.

Legitimacione karte imaju sadržati tekući broj odnosne izborne listine, mjesto, dan i sat početka izbora, sat svršetka glasovanja, i napokon ime i prebivalište izbornika.

Legitimacione karte imaju se izbornicima dostaviti u stanovanje; za uručbu može se ovlastiti i načelnik.

U onim slučajevima, kad se iz budi kojega razloga nije mogla izborniku uručiti legitimaciona karta najdulje 24 sata prije izbora, tada se ima izbornike pozvati po običaju mjesta, da takve karte podignu sami u izbornom mjestu javnim oglasima naznačenom.

Ako bi koji izbornik izgubio legitimacionu kartu, ima pravo zahtijevati da mu nadležna oblast dade duplikat.

Za biranje zastupnika ima se izbornicima zajedno sa legitimacionim kartama uručiti glasovnica, koja ima biti providjena službenim pečatom političke oblasti ili od občinske oblasti ovlaštene za dostavu tih karata i povrh toga sa opaskom, da se svaka druga glasovnica, koja nije izdana službeno, ima smatrati kao nevaljana.

Ako koji izgubi glasovnicu ili ista postane takova, da se ju nemože upotriebiti, mora oblast koja uručuje glasovnice ili na sami dan izbora izborni komisar, na zahtjev izbornika dati drugu glasovnicu.

Izborni komisar daje zatražene glasovnice takodjer pri oglašivanju užih izbora.

Vrieme i trajanje glasovanja ima biti tako odredjeno, da bude izbornicima u istinu osigurano ovršenje izbornog prava.

* * *

Izborna komisija.

Izbore provesti će u prisutnosti izbornog komisara izmedju izbornika izabrana zborna komisija, koja sastoji od sedam članova, a u občinama izpod 1000 stanovnika od 5 članova.

U pravilu ima se u svakom izborištu postaviti izborna komisija. Izbornog komisara imenuje kotarsko poglavarstvo, u čijem kotaru leži izborište. Služba izbornog komisara je počastna, koju je dužan primiti svaki, koji ima pravo glasa u mjestu izborišta.

Za svaku izbornu komisiju imenuje izborni komisar perovodju, koji o toku izbora vodi zapisnik, u kojeg ima unesti sve važne dogodjaje što se dogode tekom izbornog čina, osobito zaključke izborne komisije.

Po tri odnosno dva člana izborne komisije odredjuje občinsko zastupstvo izborišta i izborni komisar izmedju izbornika koji imaju pravo glasa u izborištu i u odnosnom izbornom tielu.

Tako odredjeni, šest odnosno četiri, članovi biraju absolutnom većinom glasova sedmoga odnosno petoga člana izborne komisije, koji mora imati pravo glasa u izborištu u odnosnom izbornom tielu.

Ako se takova većina glasova ne postigne ni kod drugog glasovanja, onda toga člana imenuje izborni komisar.

Članovi izborne komisije biraju izmedju sebe relativnom većinom glasova predsjednika.

Pri jednakom broju glasova odlučuje sreća, što ju izvuče izborni komisar.

Izborna komisija zaključuje relativnom većinom glasova bez obzira na broj glasujućih.

Predsjednik izborne komisije glasuje samo kad su glasovi podieljeni jednako, i u tom slučaju odlučuje svojim glasom.

Izbornoj komisiji pristoji odlučivati o pripuštenju podanja glasa ili o valjanosti podanih glasova samo tada: a) ako se pri podanju glasa prigovori identitetu izbornika; b) ako se posumnja o valjanosti ili nevaljanosti pojedinih podanih glasova; c) ako se kod izbornog čina usprotivi pravu glasa koje osobe unešene u izborne listine.

Prigovor u smislu stavke a) i b) može staviti ne samo izborni komisar i članovi izborne komisije, nego i izbornici, ovi ustmeno ili pismeno, i to samo tada, dok ona osoba, čije je pravo glasa napadnuto, još nije odala svoj glas (glasovala), a u slučaju spomenutom pod c) samo tada, kad se uztvrdi, da je dotična osoba iza sastava izbornih listina izgubila izborno pravo.

Izborna komisija mora u svakom pojedinom slučaju stvarati odluke prije nego li se nastavi izborni čin. Priziv proti ovim odlukama nije pripustiv.

Izborni komisar mora se brinuti za uzdržanje mira i reda pri izbornom činu i paziti da se vrše propisi izbornog reda. Isti ne smije dozvoliti da izborna komisija prekoračuje svoj djelokrug.

Legitimacione karte uručene izbornicima vriede kao poziv, da se bez svakog dalnjeg poziva, nadju u odredjeni dan i sat na mjestu izbora.

U izborni lokal imaju pristup jedino izbornici providjeni sa legitimacionom kartom, da odaju svoj glas; nakon što su odali svoj glas imaju isti odmah otići iz izbornog lokala. U koliko se to bude činilo potrebno da se ne smeta provedbu izbora, imaju se izbornici pripuštati u izborni lokal pojedince. To može odrediti politička oblast ili izborni komisar.

* * *

Izbor zastupnika.

Za vrieme izbornog čina zabranjeno je držati govore na izbornike i druge agitacije u izbornom lokalu i u zgradi, u kojoj se nalazi izborni lokal, kao što i u bližnjoj okolini zgrade te u okrugu, što će ga odrediti politička kotarska oblast.

U izbornom lokalu mora odnosna občina postaviti pisaće sprave (tintu i pero) i potrebito pokućtvo (stol i stolice) da uzmogne svaki izbornik i tu ispuniti glasovnicu.

Ako se radi pomanjkanja zakonitih predpostavaka nemože konstituirati izborna komisija tada će službu izborne komisije obavljati izborni komesar.

Glasovanje obavlja se glasovnicama, koje su potvrdjene od oblasti. Neposredno prije početka glasovanja ima se izborna komisija uvjeriti da li je izborna žara prazna. Svaki izbornik mora kod odanja glasa pokazati legitimacionu kartu.

Pri glasovanju preuzme predsjednik izborne komisije od svakog izbornika savijenu glasovnicu, svaku pojedinu položi neotvorenu u žaru i pazi na to, da nebi tko mjesto jedne dao više glasovnica.

Glasovanje ima se zaključiti u odredjeni sat. Ipak oni izbornici, koji su došli prije svršetka odredjenog sata za glasovanje u izbornu dvoranu ili u prostorije opredieljene od izborne komisije ili pred izborni lokal, ne smiju biti izključeni od glasovanja.

Ako bi nastupile okolnosti, koje bi zapriečile početak, nastavak ili svršetak izbornog čina, tada može izborna komisija privolom izbornog komisara izborni čin odgoditi ili produljiti na sliedeći dan.

Svako odgadjanje ili produljenje ima se po običaju mjesta obznaniti. Ako je glasovanje bilo već započelo, tad se u tom slučaju imaju izborni spisi i žara sa u njoj položenim glasovnicima, od izborne komisije i izbornog komisara staviti pod pečat do nastavka izbornog čina.

* * *

Pouzdanici kod izbora.

Izbornom činu ima na želju stranaka, koje se na izboru bore, prisustvovati dva do 5, u većim gradovima do deset, pouzdanika stranke izabranih izmedju izbornika, koji imaju pravo prisustvovati izbornom činu sve do proglašenja rezultata broja glasova.

Pouzdanike mora svaka stranka prije izbora prijaviti po imenu kotarskoj političkoj oblasti, koja odredi iz sredine predloženih odgovarajući broj obzirom na boreće se stranke.

Pouzdanici imaju biti samo kao svjedoci izbornog čina, te ne smiju imati na tok izbora nikakvog upliva osim stavljati prigovore, koji pripadaju i izbornicima u smislu stavke a), b) i c).

Izborni pokret.

Iz Malog Lošinja piše nam. Ovdje su započele poznate talijanske spletke za predstojeće državne izbore, što nam daje slutiti, da se naši nespašenci silno boje za svoju kožu.

Kako propisuje novi izborni zakon priglasili smo se na vrieme za 9 prepisa ili pretisaka izbornih listina ove občine, i to nešto za privatnike, za porezne občine, družtva itd. Taj naš zahtjev osniva se dakle na zakonu jer naša občina broji preko 5.000 stanovnika.

Občinska uprava dala je — kako se čuje — pomnožiti izborne listine u 60 primjeraka. Naših 9 primjeraka dobili smo tekar 26. marča popodne umjesto 24 marča t. j. na dan kad je započeo rok za reklamacije. (Ako ste se proti tomu pritužili, morao je biti rok za toliko produljen, kao što se je dogodilo u Puli i Cresu. Op. Ured.) Ali ova je još liepša. Uprava občine naložila nam je, da mi platimo čitavi trošak za tiskanje, jer da toga troška nebi bilo da mi nismo onih primjeraka tražili. Gospoda će dakle na svoju uslugu i porabu imati badava ostalih 50 iztisaka. Proti takovoj nepravednoj i nezakonitoj odredbi občine uložili smo utok i nećemo mirovati dok se zakonu nezadovolji.

Našoj su občini pridieljene i razne porezne občine, izmedju kojih su najodaljenije Unije i Susak. Za te porezne občine ustrojene su bile uvjek kod izbora za V. kuriju posebne izborne sekcije, što bijaše posve opravdano, jer se ne može zahtjevati od stanovnika otočića Suska i Unija, da iz one daljine i morem dolaze amo na izbore. Očekivalo se je dakle obćenito, da će i sada kotarsko poglavarstvo ustrojiti za ona dva mjesta posebne izborne sekcije. Ali jok! Kotarska oblast oglušila se je opravdanoj molbi, da tako zadovolji ovdašnje talijanaše, koji se plaše hrvatskih izbornika onih otoka.

Unije su odaljene od grada Lošinja $14\frac{1}{2}$ morskih milja ili 29 kilometara a more je otvoreno prema kvarneru; tuj vladaju često jake morske struje, kanal je vjetrovit i dosta pogibeljan tako da riedko dolaze stanovnici ladjom u Lošinj i po povoljnom vremenu, jer i tada traje vožnja 4 sata; je li pako neugodno vrieme traje vožnja 8—9 sati. U jedan te isti dan u takovom slučaju nije moguće učiniti put amo i natrag.

Susak je pako tako rekuć u srcu jadranskog mora, daleko 6 morskih milja od Lošinja te je često pogibeljna vožnja izmedju jednoga i drugoga mjesta.

Uvaži li se sve to pak i to, da imade Susak 1700, a Unije 800 stanovnika, bio je posve opravdan, temeljit i zakonit zahtjev, da se za Susak i Unije ustroji posebne sekcije. Ali politička oblast ne će da za to išta čuje, jer bi se zamjerila talijanskoj gospodi. Vidjeti ćemo da li imade i proti tomu lieka.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni sastanak.

U četvrtak na večer u 7 sati obdržavat će se u dvorani „Narodnog Doma" izborni sastanak. Pozivlju se svi naši da dodju tamo, gdje će biti govora o izborima i poduke kako se ima vladati.

Dužnost je svakoga od nas da upućujemo i učimo one, koji su mlaki, a na dan 14 maja da se nadjemo svi, i dademo naš glas za našega dr.a Matka Laginju.

Izborni pokret u Puli. U nedjelju poslie podne izložila je bila naša stranka u dvorani „Narodnog Doma" izborne listine za zastupnika u Beč. To izloženje listina bilo je javljeno posebnim tiskanim listićima, na hrvatskom i talijanskom jeziku, koji su se dielili u subotu po podne po gradu. S veseljem opazismo, da je došao pregledati listine veliki broj našega naroda, radostan znak, da je naš narod počeo

progledavati i zanimati se za svoje dobro i čutiti da u njegovim žilama teče slavenska krv. Tako valja, to je plemenito i rodoljubno.

Rok za reklamacije je zaključen jučer. Sada trebu, da svi radimo medju znancima i prijateljima, da se svi Slovinci nadjemo 14. maja na biralištu, da što častnije i dičnije osvjetlamo naš cieli slovinski rod. A da to bude, moramo svi, koji čutimo i govorimo našim jezikom stupiti kao jedan u boj proti neprijatelju našeg slovinskog plemena.

Zabava Sokola. U nedjelju priredio nam je naš Sokol jednu šaljivu zabavu, koja je prisutno občinstvo držala kroz cielo vrieme u veselom raspoloženju. Zabava je bila skroz šaljive naravi, što su izvršioci iste podpuno izveli, te se je dvoranom kroz čitavu večer razlegao buran smieh občinstva, izazvan komičnim kretnjama igrača. Občinstvo je bilo zadovoljno, što je pokazalo i višekratnim pljeskanjem.

Bez upitnika!

U zadnjem broju, gdje smo javili imena poštovanih novoizabranih savjetnika občine Buzetske, stavili smo iza imena „Osso“ upitnik, jer nam nije brzojav to ime donio tako, da smo mogli čitati na više načina.

Sada čujemo, da se je to mnogim čitateljem Naše Sloge i Omnibusa dalo na žao, jer su onaj upitnik tumačili, kao da mi dvojimo o rodoljubju savjetnika gospodina Oša. Nu to nam ni na kraj pameti nije bilo, i molimo svakoga, koga se tiče, neka ne bi onaj naš bezazleni upitnik tumačio krivo, kad mi dapače hvalimo gosp. Oša s njegovog rodoljublja.

Uredničtvo.

Puljska trgovačka luka u Medulinu. Gradačka „Tagespost“ piše, da je nacrt za premještenje trgovačke luke iz Pule u Medulin izradjen u svim potankostima. Medulin ima postati luka, koja će konkurirati Rieki, a uz to će služiti da rastereti tršćansku luku. Na čelu društva, koje će izgraditi novu luku u Medulinu, stoji g. Kupelwieser, vlastnik brionskih otoka.

Realna gimnazija u Rovinju. Občinsko glavarstvo u Rovinju na temelju zaključka občinskog zastupstva zamolilo je ministarstvo nastave da u Rovinju ustanovi realnu gimnaziju s talijanskim nastavnim jezikom.

Alaj su smiešni ti rovinježi; što mole ministarstvo? Neka se radje obrate na slavnu istarsku juntu te ju prisile, da jim dade realnu gimnaziju u Pazinu, koja je tamo samo da prkosi našemu narodu s našim novcem.

Voloski kotar:

Lovranci i Mošćenčani!

Vaši poglavari od občine, Ferdinando Persich u Lovranu, i Persich-Maras u Mošćenicah, podpisali su izborni proglas, u kojem vele i vam svim da se treba kod predstojećih izbora za Beč boriti za talijanstvo Istre, i za to da bude Istra šaldo talijanska. Dakle sad znate i iz njihovih ust, zašto se oni bore i zašto bi htjeli da se i Vi borite. Koji god od Vas bude dao glas, kako žele Persich Ferdinando i Persich-Maras, koji god bude glasovao za Talijana dr.a Ettora Kostantini, taj će raditi za to da bude Istra šaldo talijanska.

Gostovi u Istočnoj Istri. Broj gostova u *Lječilištu Opatija* nadmašio je ljetos daleko broj ostalih godina. Lječilišni list izkazao jih je dne 27. marča, preko 4100. Bijaše to na veliku sriedu. Sigurno jih je dalnjih dana velikoga tjedna došlo toliko da jih bijaše na Uskrs kakvih 5000. Sve kuće, svi stanovi, sve sobe, bijahu pune. Medju gostovi bijaše i je, i ministara austrijanskih, magjarskih, i skupnih. Austrijanski bijahu: ministar pravosudja dr. Korytovski, ministar financija dr. Korytovski, ministar financija dr. Klein, i ministar poljodjelstva grof Auersperg. Magjarski Appony i Daranyi, te bivši ministar predsjednik Fejervari. Skupni Burian. Gospoda austrijanski ministri mogli su na svoje oči vidit skrajni nemar državnih oblasti za Opatiju i obće za krajeve iztočne Istre. Ljudi se snebivaju kad vide opatijski mul, prostorije opatijske pošte, jednu jedinu cestu. Snebivaju se i srde i rugaju za sve rečeno, i kad iz Opatije nemogu nit telefonovati.

I Lovransko lječilište sve to više napreduje. I tamo je sve puno gostova. Tamo su ljetos i kneževska bugarska djeca, 2 muška, i 2 ženske. Tamo je već dulje vremena glasoviti bečki načelnik dr. Lueger. Tamo je sproveo uskrsne blagdane takodjer češki ministar dr. Pacak sa svojom gospodjom, i mnogi drugi. I u jednom i drugom lječilištu gostovi se ćute zadovoljni što se tiče zraka, izleta itd. Kad bi država učinila svoju dužnost, još bi bili zadovoljniji, i ne bi se trebala sramiti pred stranim svietom, kako se sad mora.

Pišu nam dne 7. tekućeg mjeseca: Odmah poslie Uskrsa otišlo je njekoliko stotina gostova, al je i novih došlo. Medju njimi i Njeg. Visost gospodin nadvojvoda Rainer sa svojom suprugom, koji ostaju u Opatiji kakva četiri tjedna. Danas je „proljetni korso“ pod zaštitom Nj. Jasnosti gospodina kneza Hohenlohe, c. kr. namjestnika. K „korsu“ došao je i on, i razni drugi iz raznih krajeva. Kočija ima liepih i liepi broj. Naroda iz Opatije, Volоskoga, i okolišnih mjesta ima sva sila.

Pazinski kotar:

Dodatak dopisu o opć. izborima u Pazinu. U dopisu o opć. izborima u Pazinu pogrešno je ispušteno ime vatrenog Hrvata Antuna Smokovića iz Pićna, koji je takodjer glasovao za naše predloženike, premda su ga Talijani bili postavili za svoga kandidata. Tako je bilo u sve 5 talijanskih kandidata, koji su za nas glasovali. Živili!

Radi točnosti. Dopisniku iz Pazinšćine u opisivanju zadnjih občinskih izbora, podkrala se jedna netočnost t. j. Josip Hrvatin iz Zamaska, predložen zastupnik od talijanske stranke u III. tjelu, ne samo što nije glasovao za hrvatske predloženike, već je dapače hotio za talijanske, al ga poklici dolikujući mu prisiliše odalečit se od birališta. *Jedan isbornik.*

Koparski kotar:

Novi c. k. bilježnik u Buzetu. Početkom ovoga mjeseca otvorio je u Buzetu svoju pisarnu c. k. bilježnik (notar) g. Ante Justi. Tim je udovoljeno davnoj želji potrebi naših Buzećana, koji se mogu u svakom poslu pouzdano obratiti na g. Justi-a.

Iz Roča, početkom aprila 1907. — Pred nekoliko vremena iztekao je rok našem občinskom zastupstvu. Listine su već bile izložene za druge občinske izbore a za kratko vrieme bit će valjda i izbori. Naši talijančići uzvitlali su silnu prašinu s pregledavanjem listina, reklamacijama i agitacijom. Šijor Matteo mora sjegurno svaki drugi dan preobući čistu košulju od silnoga pota.

Doznali smo od pouzdane strane, da su Talijani imali uprav onakav izkaz porezovnika, kakvog je občina dobila od poreznog ureda u Buzetu za sastavljanje izbornih listina! Tko je njima taj prepis dao? Slavno financijalno ravnateljstvo moglo bi se popitati kod poreznog ureda u Buzetu, pa da vidimo što bi ovaj na to.

* * *

U nedjelju dne 14. aprila u tri sata po podne obdržavati će se glavna godišnja skupština naše podružnice družbe sv. Cirila i Metoda. Preporučamo našim prijateljem i rodoljubom, da što brojnije prisustvuju skupštini.

Razne primorske viesti.

Ćirilo-Metodski koledar za g. 1907. Klub Ćirilo-Metodskih zidara snizio je cienu ovomu krasnomu koledaru, da se svakome pruži prilika isti nabaviti, te se prodaje uz slijedeće cijene: prije 1 kom. meko vezan K 1·60 sada samo K 1·—; prije 1 kom. tvrdo vezan K 2·— sada samo K 1·20. Mi preporučamo najtoplije ovaj lijepi koledar, koji je namiljenjen tako plemenitoj svrhi kao što je naša Družba.

Br. 29.

POZIV

na glavnu skupštinu

gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u Kastvu, u vrtu „Narodnoga Doma“, u nedjelju dne 14. aprila 1907. u 9 sati prije podne sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Razni predlozi.
6. Izžriebanje gospodarskog orudja.

Gospodarska zadruga

Kastav, dne 30. marča 1907.

Predsjednik:
Kazimir Jelušić.

Krojačnica

Marka Zovića u Pazinu preselila se u „Narodni Dom“.

Veprinačko društvo za štednju i zajmove
registrana zadruga na ograničeno jamčenje

pozivlje u smislu § 35. zadružnog ugovora zadrugare i prijatelje na četvrtu redovitu

glavnu skupštinu,

koja će se obdržavati u nedjelju dne 21. aprila 1907. na 4 sata poslije podne u društvenim prostorijama na Veprincu uz slijedeći dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1906.
2. Izvješće nadzorstva o računima za godinu 1906.
3. Odobrenje zaključnog računa za godinu 1906.
4. Izbor upravnog, nadzornog odbora te pomirbenog suda.
5. O nabavi posija i drugih domaćih potrebština zadrugara.
6. Slučajni predlozi.

Društvene račune može svaki zadrugar pregledati kod upravitelja od 13.—21. ovog mjeseca.

Veprinac, 5. aprila 1907.

Odbor veprinačkog društva za štednju i zajmove.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.
Cijene umjerene.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica

LAGINJA i drug.

prije J. Krmpotić i drug.

Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

Broj 17. Pula, u petak dne 12. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka t. javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i unaprid se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan leto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr." (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Spomenica občine Kastav.

Kano uvjek, tako je i sada rodoljubna občina Kastav stupila na čelo svojim istarskim sestricam u pokretu za pravo porabe slavenskog bogoslužja.

Posliednja naredbe sv. zbora za obrede u pitanju porabe staroslavenskog jezika u crkvah naših, iznenadila je neugodno kod nas svako slavensko srce, a ponajpače srca rodoljubnih kastavaca, koji služaju od davne davnine u svojih crkvah sv. obrede i službu božju u milom nam slavenskom jeziku. Oni imadu za to dragocienih i neizbrisivih dokaza u tolikih spisih i nadpisih, u raznih maticah, u mnogobrojnih crkvenih i svietskih dokumentih. Takovih dokaza uništila je doduše u gradu Kastvu na biljade zlobna, nepriateljska ruka, nu još ih imade toliko i takovih, da bi bilo nemoguće dokazati, da Kastavci nemaju pravo na porabu te naše toli obljubljene povlastice u crkvah svojih. A to, što vriedi za občinu Kastav, valja i za sve občine i za sve crkve kastavskog dekanata, jer se je svuda glagoljsko i jer imade svuda još mnoštvo o tomu dokaza.

U občini kastavskoj imade i danas živućih ljudi, koji će bilo pred kojom oblasti posvjedočiti kako su svećenici glagoljaši u svojim crkvama te občine čitali i pjevali sv. misu u staroslavenskom jeziku.

Tečajem vremena, najpače u prvoj polovici prošloga vieka stalo se je sve to više zanemarivati staroslavenski jezik u crkvama ove i susjednih občina. Nestajalo je sve to više bogoslužnih i obrednih knjiga u tom jeziku, pak se počelo uvadjati knjige pisane latinicom; staro, narodno svećenstvo gubilo se sve to više a mladji il izvanjski svećenici, neviešti staroslavenskom jeziku i pismu, stadoše rabiti „Slavet" ili obrednu knjigu pisanu u hrvatskom jeziku. Tom se knjigom služi svećenstvo i danas nesamo u svim crkvam onog dekanata, već takodjer u svim hrvatskim crkvama tršćansko-koparske biskupije. Isto vriedi i za razne druge knjige sv. obreda, koje su odobrene od najviših crkvenih oblasti.

Na temelju spomenute naredbe sv. zbora za obrede imale bi se sada posve ili velikim dielom ukinuti sve te knjige i mjesto njih upeljati knjige u latinskom jeziku, što bi izazvalo bez dvojbe veliko nezadovoljstvo i silno ogorčenje medju inače viernim i bogoljubnim pučanstvom onih strana.

Občinsko zastupstvo one drevne naše občine, tumačeć vierno želje i tegobe svoju občinara, zaključilo je u posliednjoj svojoj sjednici jednoglasno, da se odašalje spomenicu tršćansko-koparskom Ordinarijatu s molbom, da se u svim crkvama one občine u bogoslužju ništa ne mienja i da se upozori preč. Ordinarijat na žalostne posljedice koje bi stalno nastale kad bi se ista promjenilo.

Tim korakom učinilo je sl. zastupstvo občine Kastav nesamo svoju narodnu dužnost, već je ono tim ujedno pokazalo i ostalim narodnim občinam Istre put, što im ga valja udariti ako žele, da se našemu narodu u Istri sačuva ta dragocjena crkvena povlastica.

Spomenica občine Kastav u pogledu porabe staroslavenskog jezika u svim crkvama one prostrane občine neka bude ujedno spomenom koli crkvenim toli svjetskim oblastim, da bi bilo i po jedne i po druge pogibeljno dirati u narodne svetinje, a da se u narodu uzdrži potrebiti mir na korist naše svete vjere. Na zauzimanju Vaše Presvietlosti, podpisani se unapried u ime svoje i u ime občinara ove mjestne občine najusrdnije zahvaljuje.

Občinsko poglavarstvo

Kastav, dne 23. ožujka 1907.

Načelnik:

Jelušić, m. p.

Prepis dotične spomenice, kao i zaključka občinskog zastupstva poslalo se goričkom nadbiskupu dr.u Franu Sedeju, da izvjesti svoje više crkvene i svjetovne oblasti o posljedicama, koje bi nastale ukinućem slavenskog bogoslužja.

Popratnica glasi:

Presvietlom i prečastnom
gospodinu dr.u Franu Sedej,
knezu-nadbiskupu
u Gorici.

Podpisani uslobodja se Vašoj Presvietlosti poslati nazočne prepise sa smjernom molbom, da se Vaša Presvietlost blagoizvoli zauzeti, da se ne ukinu narodne svetinje, a da se u narodu uzdrži potrebiti mir na korist naše svete vjere. Na zauzimanju Vaše Presvietlosti, podpisani se unapried u ime svoje i u ime občinara ove mjestne občine najusrdnije zahvaljuje.

Občinsko poglavarstvo

Kastav, dne 23. ožujka 1907.

Načelnik:

Jelušić, m. p.

Izborni pokret.

Izborno središte za porezne občine Marčana, Krnica i Filipan — u mjestnoj občini. Vodnjan — preloženo je u Krnicu mjesto u Marčanu.

U Grožnjanu imali su u nedjelju talijanske pristaše sastanak, na kojemu se je predstavio kandidat za onaj kotar dr. Bennati. Talijanski listovi pišu, da je prošlo sve u miru i u redu — jer nije valjda bilo blizu ni socijalista ni Gambinovaca, koji su u Bujah onomadne zadali nazovi-liberalcem trista jada.

Ovaj put bijahu Benatovci oprezniji te su sastanak urekli i obdržavali skoro potajno. Strah je vrag!

* * *

Iz Novigrada (Cittanova) pišu tršćanskomu „Židovčiću" da su tamo obdržavali prošle nedjelje kršćanski socijalci izborni sastanak i to u jednoj crkvi, jer da im je občina odkazala občinsku dvoranu i jer su se u tom za občinom poveli i ostali gradjani nehoteći u tu svrhu odstupiti ni privatnih prostorijah.

Gradjanstvo da je radi toga silno ogorčeno jer da se crkvu nemaju zloraboliti u političke svrhe. To je posve u redu, ali ni politička strast neima ići tako daleko, da se polit. protivniku uzkrati svako sredstvo a da uzmogne javno i otvoreno izreći svoje misli i svoje nazore bilo u kojem javnom pitanju. Ali mi se tomu nečudimo jer znamo, da su talijanski naši, liberalci samo za sebe liberalni, dočim su sa političkim ili narodnim protivnikom najveći tirani i nasilnici.

Svakako stoji u ostalom dobro ova lekcija talijanskim kršćanskim socijalcem, koji su još do nedavna sliepo sliedili talijanske liberalce i koji će i sutra složno s njima ustati proti nama — ako im se prilika pruži. Tako vam je gospodo kršćanska uvjek onomu, koji hoće da služi Bogu, i ne će da se zamjeri ni djavlu.

Na sastanku — koji da bijaše slabo posjećen, da se je viknlo: Živio Spadaro (kandidat talij. kršćansko socijalne stranke) a iz vana da se je žviždalo i bučilo tako silno, da je moralo oružničtvo posredovati.

Trebalo bi svakako čuti i drugo — nežidovsko zvono.

* * *

Kako nam pišu iz Cresa, ima ona občina u svemu 1800 izbornika t. j. 23 po sto svega pučanstva one občine.

Za tu občinu opredieljene su tri izborne sekcije i to u Cresu za 1016 izbornika, u Belomu za 419 izbornika te u Beloju za 387 izbornika.

U ovoj občini opredielio je c. k. kotarski poglavar tri izborne sekcije, što je u ostalom posve u redu, premda se može u sjelo občine odsavud kopnom po svakom vremenu, dočim nije hotio za občinu Mali Lošinj da stvori ni za najodaljenije porezne občine, kao što su Unije i Susak, ni jedne — osim one u Lošinju — premda je po zlu vremenu morem absolutno nemoguće sa Suska ili Unijah u Lošinj.

* * *

Iz Krka primismo jučer brzojavku, da su u utorak na poziv zast. Andrijčića imali izborne pogovore pouzdanici iz občina Dubašnica, Omišalj i Dobrinj, a u sriedu pouzdanici občina Punat, Vrbnik, Baška i Krk. Te pogovore držali su u prisustvu našega kandidata Vjekoslava Spinčića, koji je bio oduševljeno pozdravljen. Za našega kandidata veleuč. V. Spinčića vlada u narodu veliko oduševljenje, što će narod posvjedočiti na sami dan izbora. Pouzdanici zaključiše obdržavati u pojedinim mjestima izborne sastanke, u koju svrhu ustanovili su posebne odbore. — I na Cresu spremaju veliki izborni sastanak, što će se na vrieme javiti. Za južnu stranu otoka Cresa odredjeno je biralište Belej.

* * *

Iz Novevasi kod Poreča nam pišu: U nedjelju 7. c. m. imali su ovdje u svrhe izbora sastanak socijalisti. Govorio je neki Silić iz Labinci talijanski proti gospodi i hrvatskoj stranki, a jedan njegov drug hrvatski samo proti gospodi. Naš pop Toso bio je doznao za taj sastanak, pak je u nedilju u jutro na maloj maši napovidio talijanski, da neka nitko ne viruje socijalistom, i da će on sam u dojduću nedilju u 4 sata po podne držati govor, da mogu oni popi učiniti jednoga deputata za Bcč i to nekoga popa kod Sv. Jakova u Trstu. To isto rekao je pak na velikoj maši i hrvatski. Kako vidite, naši protivnici rade i zavadjaju naš puk, a s naše strane nitko se ne miče. Trebalo bi s toga da se i mi uputo kako se imamo držati.

* * *

Prošloga ćedna obdržavali su Talijani triju stranaka skupni izborni sastanak u Motovunu. Sastanku predsjedao je dr. Fornasaro a govorili su od strane liberalne (!) stranke dr. Corazza, od strane socijal-demokrata Tuntar i Sillich, a u ime kršćanskih-socijala Barbarosso. Druge nesreće nije bilo.

Politički pregled.

U Puli, dne 11. aprila 1907.

Austro-Ugarska

Dne 6. o. mj. primili su ministar-predsjednik barun Beck i ministar nastave Marchet dvie rusinske deputacije, koje su došle moliti, da se osnuje samostalno rusinsko sveučilište. Deputacije bile su pod vodstvom baruna Wassilka najprije kod ministra nastave, kod koga su ostale jedan sat. Vodje deputacija potanko su ocrtali stanovište Rusina. Ministar je izjavio, da vlada prije svega smatra svojim glavnim zadatkom, da se opet uzpostavi podpun mir i red u lavovskom sveučilištu. Po tom su deputacije bile kod ministra predsjednika baruna Becka, koji im je dao izjavu, sličnu izjavi ministra nastave.

Za grad Ljubljanu primio je kandidaturu za državni sabor velezasluženi načelnik toga grada i zemaljski zastupnik g. Ivan Hribar.

Zast. Frano Supilo opazio je dne 8. o. mj., da na zgradi zajedničkog sabora u Budimpešti nema hrvatske zastave. Supilo propitao se je gledе toga u kvesturi, te je dobio odgovor, da je predsjednik naložio, da se hrvatska zastava imade uz magjarsku izvjesiti samo onda, kada se bude razpravljalo o zajedničkim predmetima. Pošto to danas nije slučaj, nije iztaknuta hrvatska zastava. Kasnije je upitan o ovoj stvari predsjednik Justh, koji

je izjavio, da hrvatski zastupnici imadu isto tako kao i svi ostali pravo svaki dan u saboru govoriti i da se s toga hrvatska zastava može svaki dan izvjesiti, te da će odrediti, da se od sada iztakne uviek uz magjarsku i hrvatska zastava na zgradi parlamenta.

Pregovori izmedju hrvatske stranke i starčevićanaca u pitanju kandidature u zadarskom izbornom kotaru nisu doveli ni do kakva rezultata te se odbori razidjoše, a svaka stranka postaviti će svog kandidata. Ovo će imati upliva i na izborno gibanje u cijeloj Dalmaciji, te se već sada javlja, da će starčevićanci proglasiti kandidature u svih izbornih kotarih Dalmacije.

Crna Gora.

Kneginja Milena odputovala je iz Rima u Crnu Goru u pratnji svog sina priestolonasljednika Danila, te crnogorskih princeza Jelene, Milice i Vere i srbske princeze Jelene.

Izborno pravo za crnogorsku narodnu skupštinu imade po novom izbornom redu svaki crnogorski državljanin, koji je navršio 21. godinu. Birati se može samo osobno. Svaki kandidat ima svoju škrinjicu. Izbornik dobije od predsjednika izborne komisije krugljicu, koju baci u jednu škrinjicu ali se mora dotaknuti sviju škrinjica tako, da se nezna u koju je škrinjicu spustio krugljicu.

Srbija.

Dne 7. u sjednici skupštine interpelirao je mladoradikal Draškovič vladu, da li je istina, da su Austro-Ugarska i Rusija predale nedavno srbskoj vladi notu, u kojoj se zahtieva, da se ograniči djelatnost srbskih ustaških četa u Staroj Srbiji i Macedoniji. Konačno pita interpelant, odkad je neodvisna Srbija stavljena pod nadzor spomenutih velevlasti. Ministar-predsjednik Pašić odgovara, da su austro-ugarska i ruska vlada samo prijateljski upozorile srbsku vladu na djelatnost srbskih ustaških četa u Macedoniji i da je srbska vlada izjavila, da će moralno djelovati, kako bi se ograničila ta djalatnost, ali da Turska ima zadaću, da na svom području čuva red i mir.

Bugarska.

U Sofiji je demokratska stranka obdržavala prosvjednu skupštinu protiv vlade, kojoj je prisustvovao velik broj ljudi. Govornici su oštro kritikovali zadnje mjere vlade, te pozvali da se boj protiv vlade nastavi.

Ministarsko je vieće zaključilo, da se ima što skorije ponovno otvoriti sveučilište u Sofiji, te će vlada poduzeti sve shodne korake. Pri namještenju sveučilištnih profesora naići će vlada na znatne potežkoće, jer je zaključila imenovati samo one profesorima, koji se budu podvrgli novom sveučilištnom zakonu i statutu. Drži se, da će više srednjoškolskih profesora postati sveučilištnim docentima, a možda će se pozvati i neke profesorske sile iz inozemstva.

Rusija.

Londonski „Daily Mirror" priobćuje senzacionalnu viest, da će se car Nikola još ovog mjeseca odreći prestolja i da će jedini carev brat, veliki knez Mihajlo, preuzeti regenciju sve dok priestolonasljednik Aleksij ne bude punoljetan. Veliki knez Mihajlo poći će polovicom ovog mjeseca u Windsor, gdje će se sastati sa svojom budućom zaručnicom princezom Viktorijom od Schlewig-Holsteina, nećakinjom kralja Eduarda. Put carice-udove Marije Feodorovne u London bio je u svezi s ovim zarukama. Princeza izjavila se je spremnom preći na pravoslovlje. — Rusko poklisarstvo u Londonu najenergičnije oprovrgava ovu viest a isto to čini i dvorski maršal princeze Viktorije. Unatoč tim demantima tvrdi „Daily Mirror", da je viest sasvim iz pouzdana izvora.

Car dobiva danomice veliku množinu molbenica, da s mjesta razpusti drž. dumu, koju označuju revolucionarnom. Ove molbenice potječu sve iz istog vrela, te su djelo „saveza pravih ruskih ljudi". U ondješnjim političkim krugovima već su zabrinuti, da bi car ovomu pritisku reakcionaraca možda ipak mogao popustiti i dumu razpustiti, što bi moglo za Rusiju imati kobnih posljedica.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni pokret u Puli. Sinoć je u dvorani „Narodnog Doma" obdržavala naša stranka veliku izbornu skupštinu, kojoj je prisustvovalo izvanredno mnogobrojno občinstvo. Računa se da je bilo preko 1000 naroda. Toliko našega naroda, još ne vidjesmo na okupu u Puli kod izbornog sastanka. Oduševljenje pak i posebno zanimanje za nastajne državne izbore u našem narodu u Puli, ovoga puta je vrlo utješljivo, te po tome sudeć, stvari za našeg kandidata veleuč. g. dr.a Matka Laginju stoje vrlo dobro.

Skupštinu je otvorio ovdešnji odvjetnik g. dr. Ivan Zuccon, koji je vatrenim riečima predočio rad kamorre i njezinog vodje Rizzia. Govorili su još gg. Niko Mardešić, Lacko Križ i Ante Belanić, koji su svi crtali pogubni rad i neprijateljstvo kamore prema svemu što je naše a s druge strane istakli neprolazne zasluge dra. M. Laginje. Sakupljen narod je više puta prekinuo govornike burnim pljeskanjem i oduševljenim poklicima: Živio dr. Laginja!

Skupština je tekla vrlo mirno i dostojanstveno, što je bilo valjda zazorno nekomu nazovi socijalistu Jelčiću, zavedenom zanešenjaku, koji je kušao da pomuti onaj lijepi mir i red što je vladao u narodu. Nu nije mu uspjelo, jer nije došao do rieči.

Na koncu razišao se narod mirno srcem punim oduševljenja za našega kandidata dra. Matka Laginju.

Nova trgovačka luka u Istri. Bečke su novine javile, da je predsjednik pomorske oblasti Ebner došao u Pulu, da pregleda novu osnovu prema kojoj bi se u zaljevu medulinskom na jugu od Pule imala sagraditi nova luka. Držimo, da ova osnova nije ni najmanje podesna, jer ako se radi ratne mornarice hoće da gradi nova trgovačka luka, osobito s obzirom na trgovačku plovitbu, onda bi svakako bio zgodniji zaliv verudski. Parobrodi naime ne bi trebali da obadju premanturski rt, te bi uštedili najmanje sat i pol svog puta, a verudski zaliv kao mnogo bliži Puli zaštićuje kud i kamo zgodnije, a i jeftiniji je.

Novo skladište piva. Danas je otvorio g. Lacko Križ u Puli skladište piva iz tvornice češke dioničke pivovare u Budjejovicah, poznate i na glasu pive pod imenom „Budjejovička piva".

Iza glasovite pilzenjske pive ova je najbolja češka piva.

Upozorujemo gostioničare i krčmare na današnji oglas u našem listu.

Školska oblast i „Legin" biljeg. Prijatelj iz Vodnjanštine javlja nam skoro nevjerojatnu viest. Mjestno školsko vieće u Vodnjanu stavlja naime na službene spise, upravljene pojedinim ravnateljstvom pučkih škola onog okružja biljege družtva „*Lega Nasionale*". Mi neznamo dosta kako da okrstimo takovo postupanje one školske oblasti, koja zaboravlja na svoje dužnosti i na svoj službeni položaj. Htjeli bismo čuti, što bi kazali Talijani kad bi koje hrvatsko školsko vieće tako postupalo s talijanskim školama. Znatiželjni smo da li je to poznato c. k. kot. škol. vieću u Puli i da li ono odobrava takovu nedozvoljenu agitaciju.

Voloski kotar:

Židovski „Piccolo" kao omot službenim spisom. Iz Voloskog kotara pišu nam: Naše političke oblasti u Istri hoće da i izvanjskim načinom pokažu svoje poštovanje i svoju ljubav do glasila tršćanskih židova. Nije im bo dosta, što ga podupire i čita većina političkih činovnika, već mu oni služe i za reklamu tim, što ga šalju na podredjene oblasti kao omot svojim službenim spisom. I kod naših javnih oblastih je taj list ne samo udomaćen i dobro vidjen, već takodjer i vrlo cienjen i pažen. Medju osobite prijatelje toga lista valja ubrojiti ovdješnje c. k. kot. školsko vieće, koje se tim listom često služi za omot svojim spisom na podredjena ravnateljstva hrvatskih pučkih škola.

Nu i inače vriedja to vieće naše narodno čuvstvo i mimoilazi državne temeljne zakone. — Ono zamota svoje spise u „Piccolo", pa prilipi tiskanicu sliedećeg sadržaja:

„*K. k. Bezirkshauptmanschaft — Volosca — No.*

An di Ravnatelj. pučke Schulleitung in. . . — Portofrei — Dienstsache".

Zar ne zvoni to krasno? I kako! Ta ovakav galimatijaš mora da zadovolji i Hrvate i Talijane i Niemce. Ovim posliednjim je zadovoljeno nešto više, jer je na omotu udaren i pečat: „*K. k. Bezirkshauptmannschaft — Volosca*", a da ne budu ni Talijani ozlovoljeni, pritisne poštanski ured svoj „*Volosca*".

Tako eto shvaća c. k. kotarsko škol. vieće u Voloskom jezikovnu ravnopravnost.

Električna željeznica Rieka-Opatija. Kako se iz Rieke javlja, ustrojilo se je konačno u Beču dioničarsko družtvo za izgradnju električne željeznice, koja će spajati Matulje, Volosko, Opatiju i Rieku. Radnje će odpočeti u juliju ili najdulje augustu ove godine. Pruga, koja će voditi iz Voloskog na Rieku, izgradit će se buduće godine, te će se u tu svrhu povisiti glavnica spomenutog družtva za milijun kruna. Družtvo misli dapače proširiti mrežu električne željeznice duž čitavog hrvatskog i izločnog istarskog primorja.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 7. travnja bilo je prvo predavanje iza Uzkrsa. Predavao je g. prof. A. Mučalo o „Našim pticama pjevicama". Slušatelja je bilo skoro 200. Slijedeće nedjelje dne 14. travnja predavat će gosp. prof. dr. Mate Kević o „Kraljeviću Marku". Početak u 10 sati u dvorani „Narodnog Doma".

Glavne skupštine.

1. Podružnica muška družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Pazinu držat će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 14. travnja 1907. u prostorijama „Narodnog Doma" u Pazinu. Početak u 2 sata poslie podne. Gospoda se članovi učtivo pozivlju, da mnogobrojno posjete našu skupštinu.

Odbor.

2. Vojničko-veteransko družtvo Nadvojvoda Albrecht u Pazinu držat će u nedjelju, dne 14. travnja 1907. svoju skupštinu u prostorijama „Narodnog Doma" u Pazinu.

Dnevni red:

1. Izvještaj o zajedničkom sastanku primorskih družtava u Trstu.
2. Nabava novo uniforme.
3. Eventualija.

Početak u 4. sata poslie podne.

Odbor.

Iz Kringe — občina Tinjan — pišu nam: Mnogo je prošlo vremena od kada se nije ništa čitalo u cijenjenoj „Našoj Slogi", iz ovog našeg kraja, te će možda misliti gospoda čitatelji, da nije nijedan ovdje više živ ili da ide sve u podpunom redu i zadovoljstvu, all je sve obratno. Na občinskoj upravi su sada same talijanske „podrepnice" pod vodstvom pazinskog talijanaša Mracha (čitaj Mrak).

Medju ovima su dva, koji su pred trima godinama bili najčvršći naši narodnjaci, dočim su sada kod zadnjih občinskih izbora bili najprvi talijanski „agitatori", koji su se po sve noći klatarili i nagovarajući udovice n njima punomoći za glasovanje. J te dvojice bio je čitatelj i pre „N. Sl." pod imenom Grgo Fabris je Bože Mofrdin, „krčmar i mješc govina" kako glasi napis nad vrati; ovdje mu poručujemo, častno držati napis hrvatski a Talijan; dobro i pametno bi bilo jedan naš čovjek mu ne ide ni u ni u „butigu".

Ovdje je običaj na dan Va gruvaju mužari izabrani i plaćeni čine, što punim pravom odobrav bio je običaj, da poslie večernje ti izpale svaki jedan hitac g. župnik drugomu, u znak poštovanja, kom svaka hvala i poštovanje; ali ovaj nije toga čulo ni vidilo, već se put nešto novoga čulo i vidilo. - „Nimac" je sjedio pred crkvenimi čekao dok izadje g. učitelj Gržinić jim se rukova i skupa se uputili sku zgradu. Kad su došli blizu izpalili svaki svoju pušku u znak vanja g. učitelju. To nam se baš smješno vidi, zašto se čine takve rije, kakve zasluge ima sadašnji g.

Mislimo da je više imao zaslu gov predšasnik štovani gospodin Bolonić, jer on se je više zauzim pjevanja u crkvi i kod procesija d red sa školskom djecom, komu nek i ovdje izrečena naša duboka zahv njemu se nije nigdar streljalo u zn štovanja.

Sadašnji se g. učitelj previše Rojkom i starim „Nimcen", najl „šarenjoki". Mi bismo upozorili na učitelja, da je svaki, koji se je dr Rojkom, bio poslie prezren od njeg svih njegovih istomišljenika te mu dogadjalo svakih nepodobština; ne bude dokazom za to sve ono što dogodilo u zadnje vrieme g. župnik Za sada dosti, sa dozvolom drugi pu (Izvolite, samo pravo i istinito. Op.

Porečki kotar:

Odsudjeni talijanski izgre Iz Oprtlja pišu talijanskim listovom, bilo prvih dana ovoga mjeseca jedn desetorica oprtaljskih gradjana odsu u Motovunu na 5—10 dana zatvo su mjeseca marca svoga župnika g. kera na nekom sastanku kod Sv. izgrdili i izzivdali te mu istog da gradiću pred njegovim stanom nepri ski demonstrirali. Posredovalo je or tvo, al se demonstranti ne htjedoše Medju odsudjenicima nalazi se čelnik Rinaldi jer nije hotio oružn pružiti pomoć proti demonstrantom.

Kaštelir 6. aprila 1907. Davno se nismo oglasili, šutili i trpili smo; ne možemo, mjera je puna; pa Vas limo g. uredniče da uvrstite naše ja u dičnu „N. S."

Na veliku subotu u večer id običaju procesija po selu sa Presv Oltarskim Sakramentom; baldakin su od pamtivieka občinski zastupnici kveni kamerari, jer se to smatralo za veću čast. Sbog nezadovoljstva, št zavladalo medju narodom proti župe vitelju Blažu Demarinu nisu došli u c ni zastupnici ni kamerari, da no bi narod sumnjao, da svojom prisutn odobravaju njegov postupak. Njihovo sto zauzela je četvorica naših seljaka. Blažu nije to bilo po volji, pa kao mal zavikne: „*Quatiro altri che porta il dachin, e se ne, andemo senza*, (talijan zar nije to drzovito i bezobrazno izazivan — i tako je bilo. Mnogo je naroda za stilo procesiju; a psovaka proti svećen bilo je sto puta više nego molitva na Presv. Oltar. Sakramenta. Bila je to pr sablazan! Da je narod zapustio crkv zanemario sv. Sakramente, i da su u vrie sv. mise i blagoslova u nedjelju i bl dane pune krčme i boćališta, a cr

prazna, nije čudo, kad smo već tri godine bez kršćanskog nauka u crkvi i u školi. Propovjed uvjek ista bez glave i bez repa u jeziku veće ciganskom, nego li hrvatskom, kao za sprdnju; — vani pak loš izgled što nam jasno dokazuju i potvrđuju sliedeći događaji:

Jedne nedjelje poslje blagoslova pred crkvom na placu, nastao je prepir medju don Blaža i seljaka P. B. Što su si sve izgovorili, ružno je slušati i pripovjedati; a radi pristojnosti ne smije se pisati; — bilo je tu bljutavih i nevaljanih riječi preko glave. Oba crvena kao kuhani raci (bilo je po podne) dok se tako častili, prisutna hrpa od par stotina ljudi počela žviždati i urlikati kao krabulje na dan pusta. Pametniji se odalečili, da ne slušaju poganih jezika. Bar svećenik imao se zastiditi i prestati — ali jok! išlo je tako dalje cielu uru. Tu Vam je bilo sprdnja, sramota i svega na što naše selo nije vično. Čulo se i povika: Čemu je biskup?! zašto drži takova popa? — van s njim! Takova prizora nije doživio najstariji Kaštelirac. — Nikakva svadja dobrim plodom ne radja, a tako neće ni ova, jer je sablazan pravo moralno ubijstvo svega pučanstva.

Seljak I. K. predbacio je popu Blažu neka pusti svaki prepir i neka bolje vrši svoju dužnost. Poslje malo dana došao je isti seljak u župni ured zamoliti g. upravitelja, da mu dodje dijete krstiti, — ali u zao čas! Čim je u sobu stupio, zatvorio je don Blaž kračunom vrata kuće i sobe; pograbio seljaka za prsa te ga dobro zdrmao i stresao (bilo je po podne) i tako se osvetio glasoviti i nigdar dosta pohvaljeni razfratar Demarin.

Na dan vazma uhvatio je don Blaž za ruku pjevača A. L. i hotio ga bez svakoga uzroka sa kora baciti, što mu se nije posrećilo. Isti dan gurnuo je mladića I. L. u crkvi iz uzroka valjda što u njegov rog ne puše.

Seljaku D. J., koji je vino vozio, dao je don Blaž na placu pred crkvom cigaretu, da se iz njegove čuture vina napije —. potegnuo je junački.

U školi postupa fra Blaž upravo surovo. Nemirnoj djeci rekao je više puta *„Figura porca"!* rekao je takodjer u školi, da hrvatsko pozdravljenje u crkvi *„Budi hvaljen i pozdravljen presv. oltarski sakramenat* i t. d. *smrdi Bogu i ljudem.* (Grozno. Čini se da njegova mrcina i samom vragu smrdi) Djecu, što su iz *„Legine"* škole došla u našu, zanemaruje i prezire, često vriedja učenike, zovuć ih nadimkom mjesto pravim prezimenom; toga radi izbjegavaju i slabo polaze školu one ure, kad on u školu dodje. Jedna učenica, nazvana sa nadimkom, vratila mu je milo za drago rekav mu *„Bumbaro"!* — Iz navedenog je očevidno, da don Demarin nezna poštovati dostojanstvo mjesta ni u crkvi ni u školi; zato njegov rad ne može uroditi plodom na slavu Božju i spas duša.

Jedne nedjelje rekao nam je fra Blaž sa oltara, da će u Kašteliru ostati dok ga bude volja i *„da ga ja pojdem ča iz Kašteliŕ bi ga biskup plaka"*. Iz njegovog se govora vidi od kuda vjetar puše, pa nam pruža dokaz i jamstvo, da smo dovedeni na rub propasti od onih, kojih je po zvanju dužnost skrbiti za moralni i materijalni boljak naroda; — za pogubljene duše odgovarati će oni pred sudom božjim.

Da li smo mi pak u dužnosti trpiti i našom mukom plaćati i hraniti nedostojnog svećenika, koji je kadar i u crkvi i u župnom uredu upropastiti čovjeka, neka sudi javnost i čitaoci dične „Naše Sloge". Toliko na znanje presvj. biskup. Ordinarijatu, slav. c. k. poglavarstvu u Poreču i . . . za danas dosta.

(Čestitamo Njegovoj ekcelenci g. biskupu Flappu na takovom dušobrižniku! Ili similis . . . ? Op. Ured.)

Koparski kotar:

Iz Velog Mlana kod Buzeta pišu nam, da će tamošnja podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda obdržavati svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu dne 14. t. mj. u kući Vivoda Antuna u Velom Mlunu sa običnim dnevnim redom; početak u 4 sata poslje podne. — Preporuča se svim rodoljubom i prijateljem za mnogobrojni posjet.

Prije i kašnje obdržavanja skupštine priredjuje se plesna zabava, te će svirati vriedna „sokolska glazba" iz Buzetske okolice.

Franina i Jurina.

Fr. Znaš ti Jure, zač mošćenički potešta zove va Mošćenice furešti, da jih počasti.

Jur. Zač te drugi; Grego, Kafula, a i sami ti furešti.

Fr. Ma vero, imaju ti furešti debelu kožu, kad se puste birat, vabenj, da jih podestà di Moschiena ni mogal počastiti gradjanstvom, za sen tem, ča je pozval i „bajuneti" va poteštariju i za sen tem, čaj obe ruki dignul, ke bi bile vajale za dva glasa, da muj riušilo i čaj zavapil „aviva cittadini straordinari"!

Jur. Ma pur, govori Skrbac s kraja, da te ih storit, zač se mora gjedat partid i zajik, talijanski zajik va mošćeništine jako rabi, a hrvatski se ni besede ne čuje ni se nebi nanke razumelo.

Fr. Ja ne verujem tebe Jure ni Skrbcu, zač ja znam, da te mošćenički i bersečki naši prežentanti se kurajo držat.

Jur. To bi bilo lepo i dobro, da jih ne bi Bučić spravil vanka.

Fr. Tega vraga pak ne vjerujem, zač te naši reč to je naša kuća, mi smo tu gospodari, a imamo i više kurajа i forci, zač nam ne morete niš pod nos dat, kako mi Vam, zato i ste tako dešperani, kad Vam rečemo, da se pustite kupit.

Razne primorske viesti.

Odlikovanje i promaknuće. Upravitelj ravnateljstva c. k. redarstva u Trstu, vladin savjetnik g. dr. Alfred Manussi de Montesole imenovan je dvorskim savjetnikom i ravnateljem redarstva.

Nadsavjetniku redarstva g. dru. Mahkovcu podieljen je naslov vladina savjetnika.

Tršćansko-koparski biskup u Rimu. Židovski „Piccolo", koji je uvjek dobro obaviešten o svemu što se dogadja na tršćanskom ordinarijatu, javlja, da je pošao tršćansko-koparski biskup preuzvišeni g. Nagl u Rim u poslu slovenskog liturgičnog jezika i radi uredjenja Ricmanjskog (po njegovu Rusmagna) pitanja. Bit će tako kad „Piccolo" kaže!

Izborne sekcije. Tuže nam se s raznih strana Istre, da u pojedinih občinah, gdje bi to absolutno potrebito bilo, nema u obće izbornih sekcija za predstojeće državne izbore, ili ako pak jesu, odredjene su tako, da će se izbornici istimi slabo okoristiti moći, jer su nepravedno ili neumjestno razdieljene.

Radi toga upozorujemo naše prijatelje u takvih občinah, da učine na vrieme potrebite korake a da se: 1. ustroje takove sekcije gdje ih nema i gdje bi morale biti ili 2. da se odredjene promjeni tako, da se budu mogli izbornici njima okoristiti. Molbe u tu svrhu ima se upraviti na odnosnu političku oblast (kotarsko poglavarstvo) a za slučaj da takve molbe ostanu neuslišane ili odbijene, neka se proti odluci kot. glavarstva rekurira na c. k. namjestničtvo u Trstu. O svakom takvom rekursu neka se odmah obaviesti predsjednika centralnog izbornog odbora za Istru i Trst, zastupnika Mandića, koji će se i tamo za povoljno riešenje utoka zauzeti.

Do izbora dieli nas još mjesec dana, još je dakle na vrieme da se podnese takve molbe i eventualne utoke proti nepovoljnoj riešitbi kotarskih poglavarstva.

Nova družtva. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoustrojenih družtava: — Pevsko in tamburaško društvo *„Gorska Vila"* u Podgradu, te pjevačko i tamburaško društvo „Javor" u Mihotićih, u Voloskom kotaru.

Narodni darovi. G. Vladimir Malvić, kr. sudbeni pristav u Dvoru (Hrvatska) sabrao je u prijateljskom društvu za Družbu K 6. Živio sabirač i plemeniti darovatelji!

Iz Humboldt Areata (Kalifornija) nam pišu: Na 29. prošloga marča navršlo je 50 godina Vaš zemljak čestiti rodoljub g. Vjekoslav Ferlan Ribar, koji je pred 50 godina ugledao svjetlo božje u Rubeši (Dolčić) u občini Kastav. Providnost Božja dopratila ga amo, daleko izvan doma, te pomoću njezinom i svojim marljivim i poštenim radom zaslužuje komad kruha. Da proslavi taj spomen-dan, što ga je dočekao u sreći i zdravlju, darovao je za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru K 4·50.

Plemenitom našem zemljaku čestitamo, što je sretno prebrdio pol vieka u teškom naporu svoga rada za svagdanji život, te mu želimo, da mu Bog udieli i nadalje svaku sreću i dobro zdravlje, da uzmogne svoje stare dane proživiti sretno i zadovoljno medju svojima na rodjenoj grudi.

Živio!

C. k. Notar

Anton Iusti

otvorio je svoju pisarnu

u Buzetu.

Br. 29.

POZIV

na glavnu skupštinu

gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u Kastvu, u vrtu „Narodnoga Doma", u nedjelju dne 14. aprila 1907. u 9 sati prije podne sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Razni predlozi.
6. Izžriebanje gospodarskog orudja.

Gospodarska zadruga

Kastav, dne 30. marča 1907.

Predsjednik:

Kazimir Jelušić.

Traži se

boravište Apolonije Purg. Obavjest o tom umoljava se priposlati na V. Zadrovića — Petrinja (Hrvatska.)

Vabilo

na XIII. občni zbor „Podgradske posojilnice in hranilnice", ki bode v četrtek, dne 18. aprila 1907. ob 3. uri popoldne v zadružni pisarni v Podgradu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje računov za l. 1906.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 z. prav.
5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
6. Razprava o ustanovitvi pokojninskega zaklada.
7. Eventualni predlogi.

PODGRAD, dne 1. aprila 1907.

Starešinstvo.

OPAZKA: Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano v smislu § 49 zadr. pravil zakonito število zadružnikov, obdržaval se bode drugi občni zbor v istem kraju, z istim dnevnim redom isti dan ob 3. uri popoldne, kateri sme brezpogojno sklepati.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

GOSTIONIČARI I KRČMARI!

Častim se staviti Vam do znanja da sam preuzeo zastupstvo dobro poznate pive iz tvornice Češke Dioničke Pivovare u Budjejovicah i od danas unapried prodaje se u mojem skladištu ulica S. Martino uz trgovinu pokućstva A. ŽUNIĆ & Cie. (ulaz u dvorištu Furbezeri). Dobiva se u bocama i bačvicama.

LACKO KRIŽ.

je izjavio, da hrvatski zastupnici imadu isto tako kao i sv¹ ostali pravo svaki dan u saboru govoriti i da se s toga hrvatska zastava može svaki dan izvjesiti, te da će odrediti, da se od sada iztakne uviek uz magjarsku i hrvatska zastava na zgradi parlamenta.

Pregovori izmedju hrvatske stranke i starčevićanaca u pitanju kandidature u zadarskom izbornom kotaru nisu doveli ni do kakva rezultata te se odbori razidjoše, a svaka stranka postaviti će svog kandidata. Ovo će imati upliva i na izborno gibanje u cijeloj Dalmaciji, te se već sada javlja, da će starčevićanci proglasiti kandidature u svih izbornih kotarih Dalmacije.

Crna Gora.

Kneginja Milena odputovala je iz Rima u Crnu Goru u pratnji svog sina priestolonasljednika Danila, te crnogorskih princeza Milice i Vere i srbske princeze Jelene.

Izborno pravo za crnogorsku narodnu skupštinu imade po novom izbornom redu svaki crnogorski državljanin, koji je navršio 21. godinu. Birati se može samo osobno. Svaki kandidat ima svoju škrinjicu. Izbornik dobije od predsjednika izborne komisije kruglјicu, koju baci u jednu škrinjicu ali se mora dotaknuti sviju škrinjica tako, da se nezna u koju je škrinjicu spustio kruglјicu.

Srbija.

Dne 7. u sjednici skupštine interpelirao je mladoradikal Draškovič vladu, da li je istina, da su Austro-Ugarska i Rusija predale nedavno srbskoj vladi notu, u kojoj se zahtieva, da se ograniči djelatnost srbskih ustaških četa u Staroj Srbiji i Macedoniji. Konačno pita interpelant, odkad je neodvisna Srbija stavljena pod nadzor spomenutih velevlasti. Ministar-predsjednik Pašić odgovara, da su austro-ugarska i ruska vlada samo prijateljski upozorile srbsku vladu na djelatnost srbskih ustaških četa u Macedoniji i da je srbska vlada izjavila, da će moralno djelovati, kako bi se ograničila ta djalatnost, ali da Turska ima zadaću, da na svom području čuva red i mir.

Bugarska.

U Sofiji je demokratska stranka obdržavala prosvjednu skupštinu protiv vlade, kojoj je prisustvovao velik broj ljudi. Govornici su oštro kritikovali zadnje mjere vlade, te pozvali da se boj protiv vlade nastavi.

Ministarsko je vieće zaključilo, da se ima što skorije ponovno otvoriti sveučilište u Sofiji, te će vlada poduzeti sve shodne korake. Pri namještenju sveučilištnih profesora naići će vlada na znatne potežkoće, jer je zaključila imenovati samo one profesorima, koji se budu podvrgli novom sveučilištnom zakonu i statutu. Drži se, da će više srednjoškolskih profesora postati sveučilištnim docentima, a možda će se pozvati i neke profesorske sile iz inozemstva.

Rusija.

Londonski „Daily Mirror“ priobćuje senzacionalnu viest, da će se car Nikola još ovog mjeseca odreći priestolja i da će jedini carev brat, veliki knez Mihajlo, preuzeti regenciju sve dok priestolonasljednik Aleksij ne bude punoljetan. Veliki knez Mihajlo poći će polovicom ovog mjeseca u Windsor, gdje će se sastati sa svojom budućom zaručnicom princezom Viktorijom od Schlewig-Holsteina, nećakinjom kralja Eduarda. Put carice-udove Marije Feodorovne u London bio je u svezi s ovim zarukama. Princeza izjavila se je spremnom preći na pravoslovlje. — Rusko poklisarstvo u Londonu najenergičnije oprovrgava ovu viest a isto to čini i dvorski maršal princeze Viktorije. Unatoč tim dementima tvrdi „Daily Mirror“, da je viest sasvim iz pouzdana izvora.

Car dobiva danomice veliku množinu molbenica, da s mjesta razpusti drž. dumu, koju označuju revolucionarnom. Ove molbenice potječu sve iz istog vrela, te su djelo „saveza pravih ruskih ljudi“. U ondješnjim političkim krugovima već su zabrinuti, da bi car ovomu pritisku reakcionaraca možda ipak mogao popustiti i dumu razpustiti, što bi moglo za Rusiju imati kobnih posljedica.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni pokret u Puli. Sinoć je u dvorani „Narodnog Doma“ obdržavala naša stranka veliku izbornu skupštinu, kojoj je prisustvovalo izvanredno mnogobrojno občinstvo. Računa se da je bilo preko 1000 naroda. Toliko našega naroda, još ne vidjesmo na okupu u Puli kod izbornog sastanka. Oduševljenje pak i posebno zanimanje za nastajne državne izbore u našem narodu u Puli, ovoga puta je vrlo utješljivo, te po tome sudeć, stvari za našeg kandidata veleuč. g. dr.a Matka Laginju stoje vrlo dobro.

Skupštinu je otvorio ovdešnji odvjetnik g. dr. Ivan Zuccon, koji je vatrenim riečima predočio rad kamorre i njezinog vodje Rizzia. Govorili su još gg. Niko Mardešić, Lacko Križ i Ante Belanić, koji su svi crtali pogubni rad i neprijateljstvo kamore prema svemu što je naše a s druge strane istakli neprolazne zasluge dra. M. Laginje. Sakupljen narod je više puta prekinuo govornike burnim pljeskanjem i oduševljenim poklicima: Živio dr. Laginja!

Skupština je tekla vrlo mirno i dostojanstveno, što je bilo valjda zazorno nekomu nazovi socijalistu Jelčiću, zavedenom zanešenjaku, koji je kušao da pomuti onaj liepi mir i red što je vladao u narodu. Nu nije mu uspjelo, jer nije došao do rieči.

Na koncu razišao se narod mirno srcem punim oduševljenja za našega kandidata dra. Matka Laginju.

Nova trgovačka luka u Istri. Bečke su novine javile, da je predsjednik pomorske oblasti Ebner došao u Pulu, da pregleda novu osnovu prema kojoj bi se u zaljevu medulinskom na jugu od Pule imala sagraditi nova luka. Držimo, da ova osnova nije ni najmanje podesna, jer ako se radi ratne mornarice hoće da gradi nova trgovačka luka, osobito s obzirom na trgovačku plovitbu, onda bi svakako bio zgodniji zaliv verudski. Parobrodi naime ne bi trebali da obadju premanturski rt, te bi uštedili najmanje sat i pol svog puta, a verudski zaliv kao mnogo bliži Puli zaštićuje kud i kamo zgodnije, a i jeftiniji je.

Novo skladište piva. Danas je otvorio g. Lacko Križ u Puli skladište piva iz tvornice češke dioničke pivovare u Budjejovicah, poznate i na glasu pive pod imenom „Budjejovička piva“.

Iza glasovite pilzenjske pivo ova je najbolja češka piva.

Upozorujemo gostioničare i krčmare na današnji oglas u našem listu.

Školska oblast i „Legin“ biljeg. Prijatelj iz Vodnjanštine javlja nam skoro nevjerojatnu viest. Mjestno školsko vieće u Vodnjanu stavlja naime na službene spise, upravljene pojedinim ravnateljstvom pučkih škola onog okružja biljege družtva „*Lega Nazionale*“. Mi neznamo doista kako da okrstimo takovo postupanje one školske oblasti, koja zaboravlja na svoje dužnosti i na svoj službeni položaj. Htjeli bismo čuti, što bi kazali Talijani kad bi koje hrvatsko školsko vieće tako postupalo s talijanskim školama. Znatiželjni smo da li je to poznato c. k. kot. škol. vieću u Puli i da li ono odobrava takovu nedozvoljenu agitaciju.

Voloski kotar:

Židovski „Piccolo“ kao omot službenim spisom. Iz Voloskog kotara pišu nam: Naše političke oblasti u Istri hoće da i izvanjskim načinom pokažu svoje poštovanje i svoju ljubav do glasila trščanskih židova. Nije im bo dosta, što ga podupire i čita većina političkih činovnika, već mu oni služe i za reklamu tim, što ga šalju na podredjene oblasti kao omot svojim službenim spisom. I kod naših javnih oblastih je taj list ne samo udomaćen i dobro vidjen, već takodjer i vrlo cienjen i pažen. Medju osobite prijatelje toga lista valja ubrojiti ovdješnje c. k. kot. školsko vieće, koje se tim listom često služi za omot svojim spisom na podredjena ravnateljstva hrvatskih pučkih škola.

Nu i inače vriedja to vieće naše narodno čuvstvo i mimoilazi državne temeljne zakone. — Ono zamota svoje spise u „Piccolo“, pa priliepi tiskanicu sliedećeg sadržaja:

„*K. k. Besirkshauptmanschaft — Volosca — No.*

An di Ravnateljstvo pučke Schulleitung in . . . — Portofrei — Dienstsache.“

Zar ne zvoni to krasno? I kako! Ta ovakav galimatijaš mora da zadovolji i Hrvate i Talijane i Niemce. Ovim posliednjim je zadovoljeno nešto više, jer je na omotu udaren i pečat: „*K. k. Besirkshauptmannschaft — Volosca*“, a da ne budu ni Talijani ozlovoljeni, pritisne poštanski ured svoj „*Volosca*“.

Tako eto shvaća c. k. kotarsko škol. vieće u Voloskom jezikovnu ravnopravnost.

Električna željeznica Rieka-Opatija. Kako se iz Rieke javlja, ustrojilo se je konačno u Beču dioničarsko družtvo za izgradnju električne željeznice, koja će spajati Matulje, Volosko, Opatiju i Rieku. Radnje će odpočeti u juliju ili najdulje augustu ove godine. Pruga, koja će voditi iz Voloskog na Rieku, izgradit će se buduće godine, te će se u tu svrhu povisiti glavnica spomenutog družtva za milljun kruna. Družtvo misli dapače proširiti mrežu električne željeznice duž čitavog hrvatskog i iztočnog istarskog primorja.

Pazinski kotar:

Prodavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 7. travnja bilo je prvo predavanje iza Uzkrsa. Predavao je g. prof. A. Mučalo o „Našim pticama pjevicama“. Slušatelja je bilo skoro 200. Slijedeće nedjelje dne 14. travnja predavat će gosp. prof. dr. Mate Kević o „Kraljeviću Marku“. Početak u 10 sati u dvorani „Narodnog Doma“.

Glavne skupštine.

1. Podružnica muška družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Pazinu držat će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 14. travnja 1907. u prostorijama „Narodnog Doma“ u Pazinu. Početak u 2 sata poslie podne. Gospoda se članovi učtivo pozivlju, da mnogobrojno posjete našu skupštinu.

Odbor.

2. Vojničko-veteransko družtvo Nadvojvoda Albrecht u Pazinu držat će u nedjelju, dne 14. travnja 1907. svoju skupštinu u prostorijama „Narodnog Doma“ u Pazinu.

Dnevni red:

1. Izvještaj o zajedničkom sastanku primorskih družtava u Trstu.
2. Nabava nove uniforme.
3. Eventualija.

Početak u 4. sata poslie podne.

Odbor.

Iz Krnge — občina Tinjan — pišu nam: Mnogo je prošlo vremena od kada se nije ništa čitalo u cijenjenoj „Našoj Slogi“, iz ovog našeg kraja, te će možda misliti gospoda čitatelji, da nije niječan ovdje više živ ili da ide sve u podpunom redu i zadovoljstvu, ali je sve obratno. Na občinskoj upravi su sada same talijanske „podrepnice“ pod vodstvom pazinskog talijanaša Mracha (čitaj Mrak).

Medju ovima su dva, koji su pred trima godinama bili najčvršći naši narodnjaci, dočim su sada kod zadnjih občinskih izbora bili najprvi talijanski „agitatori“, koji su se po sve noći klatili okolo sileći i nagovarajući udovice nek dadu njima punomoći za glasovanje. Jedan od te dvojice bio je čitatelj i predplatnik „N. Sl.“ pod imenom Grgo Fabris, a drugi je Bože Mofrdin, „krčmar i mješovita trgovina“ kako glasi napis nad kućnimi vrati; ovdje mu poručujemo, da nije častno držati napis hrvatski a on biti Talijan; dobro i pametno bi bilo, da nijedan naš čovjek mu ne ide ni u krčmu ni u „butigu“.

Ovdje je običaj na dan Vazma da gruvaju mužari izabrani i plaćeni od občine, što punim pravom odobravamo, ali bio je običaj, da poslie večernje li „hitači“ izpale svaki jedan hitac g. župniku, a ne drugomu, u znak poštovanja, komu i ide svaka hvala i poštovanje; ali ovaj put se nije toga čulo ni vidilo, već se je ovaj put nešto novoga čulo i vidilo. — Stari „Nimac“ je sjedio pred crkvenimi vrati i čekao dok izadje g. učitelj Gržinić, s kojim se rukova i skupa se uputili u školsku zgradu. Kad su došli blizu „hitači“ izpalili svaki svoju pušku u znak poštovanja g. učitelju. To nam se baš čudno i smješno vidi, zašto se čine takve novotarije, kakve zasluge ima sadašnji g. učitelj?

Mislimo da je više imao zasluga njegov predšastnik štovani gospodin Petar Bolonić, jer on se je više zauzimao kod pjevanja u crkvi i kod procesija držao je red sa školskom djecom, komu neka bude i ovdje izrečena naša duboka zahvala, ali njemu se nije nigdar strieljalo u znak poštovanja.

Sadašnji se g. učitelj previše drži sa Rajkom i starim „Nimcen“, najljućima „šarenjaki“. Mi bismo upozorili na to g. učitelja, da je svaki, koji se je držao sa Rajkom, bio poslie prezren od njega i od svih njegovih istomišljenika te mu se je dogadjalo svakih nepodobština; neka mu bude dokazom za to sve ono što se je dogodilo u zadnje vrieme g. župniku.

Za sada dosti, sa dozvolom drugi put više. (Izvolite, samo pravo i istinito. Op. ur.)

Porečki kotar:

Odsudjeni talijanski izgrednici. Iz Oprtlja pišu talijanskim listovom, da je bilo prvih dana ovoga mjeseca jedno dvadesetorica oprtaljskih gradjana odsudjeno u Motovunu na 5—10 dana zatvora jer su mjeseca marča svoga župnika g. Walkera na nekom sastanku kod Sv. Lucije izgrdili i izzviždali te mu istog dana u gradiću pred njegovim stanom neprijateljski demonstrirali. Posredovalo je oružničtvo, al se demonstranti ne htjedoše razići.

Medju odsudjenicima nalazi se i načelnik Rinaldi jer nije hotio oružničtvu pružiti pomoć proti demonstrantom.

Kaštelir 6. aprila 1907. Davno Vam se nismo oglasili, šutili i trpili smo; dalje ne možemo, mjera je puna; pa Vas molimo g. uredniče da uvrstite naše jade u u dičnu „N. S.“

Na veliku subotu u večer ide po običaju procesija po selu sa Presvetim Oltarskim Sakramentom; baldakin nosili su od pamtivieka občinski zastupnici i crkveni kamerari, jer se to smatralo za najveću čast. Sbog nezadovoljstva, što je zavladalo medju narodom proti župe upravitelju Blažu Demarinu nisu došli u crkvu ni zastupnici ni kamerari, da ne bi naš narod sumnjao, da svojom prisutnošću odobravaju njegov postupak. Njihovo mjesto zauzela je četvorica naših seljaka. Fra Blažu nije to bilo po volji, pa kao mahnit zavikne: „*Quattro altri che porta il baldachin, e se ne, andemo senza,* (talijanski, zar nije to drzovito i bezobrazno izazivanje?) — i tako je bilo. Mnogo je naroda zapustilo procesiju; a psovaka proti svećeniku bilo je sto puta više nego molitva na čast Presv. Oltar. Sakramenta. Bila je to prava sablazan! Da je narod zapustio crkvu i zanemario sv. Sakramente, i da su u vrieme sv. mise i blagoslova u nedjelju i blagdane pune krčme i boćališta, a crkva

prazna, nije čudo, kad smo već tri godine bez kršćanskog nauka u crkvi i u školi. Propovjed uvjek ista bez glave i bez repa u jeziku veće ciganskom, nego li hrvatskom, kao za sprdnju; — vani pak loš izgled što nam jasno dokazuju i potvrđuju sliedeći događaji:

Jedne nedjelje poslje blagoslova pred crkvom na placu, nastao je prepir medju don Blaža i seljaka P. B. Što su si sve izgovorili, ružno je slušati i pripovjedati; a radi pristojnosti ne smije se pisati; — bilo je tu bljutavih i nevaljanih riječi preko glave. Oba crvena kao kuhani raci (bilo je po podne) dok se tako častili, prisutna hrpa od par stotina ljudi počela žviždati i urlikati kao krabulje na dan pusta. Pametniji se odalečili, da ne slušaju poganih jezika. Bar svećenik imao se zastiditi i prestati — ali jok! išlo je tako dalje cielu uru. Tu Vam je bilo sprdnja, sramota i svega na što naše selo nije vično. Čulo se i povika: Čemu je biskup?! zašto drži takova popa? — van s njim! Takova prizora nije doživio najstariji Kaštelirac. — Nikakva svadja dobrim plodom ne radja, a tako neće ni ova, jer je sablazan pravo moralno ubijstvo svega pučanstva.

Seljak I. K. predbacio je popu Blažu neka pusti svaki prepir i neka bolje vrši svoju dužnost. Poslje malo dana došao je isti seljak u župni ured zamoliti g. upravitelja, da mu dodje dijete krstiti, — ali u zao čas! Čim je u sobu stupio, zatvorio je don Blaž kračunom vrata kuće i sobe; pograbio seljaka za prsa te ga dobro zdrmao i stresao (bilo je po podne) i tako se osvetio glasoviti i nigdar dosta pohvaljeni razfratar Demarin.

Na dan vazma uhvatio je don Blaž za ruku pjevača A. L. i hotio ga bez svakoga uzroka sa kora baciti, što mu se nije posrećilo. Isti dan gurnuo je mladića I. L. u crkvi iz uzroka valjda što u njegov rog ne puše.

Seljaku D. J., koji je vino vozio, dao je don Blaž na placu pred crkvom cigaretu, da se iz njegove čuture vina napije — potegnuo je junački.

U školi postupa fra Blaž upravo surovo. Nemirnoj djeci rekao je više puta *„Figura porca"!* rekao je također u školi, da hrvatsko pozdravljenje u crkvi *„Budi hvaljen i pozdravljen presv. oltarski sakramenat* i t. d. *smrdi Bogu i ljudem.* (Grozno. Čini se da njegova mrcina i samom vragu smrdi) Djecu, što su iz *„Legine"* škole došla u našu, zanemaruje i prezire, često vriedja učenike, zovuć ih nadimkom mjesto pravim prezimenom; toga radi izbjegavaju i slabo polaze školu one ure, kad on u školu dodje. Jedna učenica, nazvana sa nadimkom, vratila mu je milo za drago rekav mu *„Bumbaro"!* — Iz navedenog je očevidno, da don Demarin nezna poštovati dostojanstvo mjesta ni u crkvi ni u školi; zato njegov rad ne može urodili plodom na slavu Božju i spas duša.

Jedne nedjelje rekao nam je fra Blaž sa oltara, da će u Kašteliru ostati dok ga bude volja i *„da ga ja pojdem ča iz Kaštelir bi ga biskup plaka"*. Iz njegovog se govora vidi od kuda vjetar puše, pa nam pruža dokaz i jamstvo, da smo dovedeni na rub propasti od onih, kojih je po zvanju dužnost skrbiti za moralni i materijalni boljak naroda; — za pogubljene duše odgovarati će oni pred sudom božjim.

Da li smo mi pak u dužnosti trpiti i našom mukom plaćati i hraniti nedostojnog svećenika, koji je kadar i u crkvi i u župnom uredu upropastiti čovjeka, neka sudi javnost i čitaoci dične „Naše Sloge". Toliko na znanje presvj. biskup. Ordinarijatu, slav. c. k. poglavarstvu u Poreču i . . . za danas dosta.

(Čestitamo Njegovoj ekscelenci g. biskupu Flappu na takovom dušobrižniku! Ili similis . . . ? Op. Ured.)

Koparski kotar:

Iz Velog Mlunа kod Buzeta pišu nam, da će tamošnja podružnica družbe sv. Cirila i Metoda obdržavati svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu dne 14. t. mj. u kući Vivoda Antuna u Velom Mlunu sa običnim dnevnim redom; početak u 4 sata poslje podne. — Preporuča se svim rodoljubom i prijateljem za mnogobrojni posjet.

Prije i kašnje obdržavanja skupštine priredjuje se plesna zabava, te će svirati vriedna „sokolska glazba" iz Buzetske okolice.

Franina i Jurina.

Fr. Znaš ti Jure, zač mošćenički poteštа zove va Mošćenice furešti, da jih počasti.

Jur. Zač te drugi; Grego, Kafula, a i sami ti furešti.

Fr. Ma vero, imaju ti furešti debelu kožu, kad se puste birat, vabenj, da jih podestà di Moschiena ni mogal počastiti gradjanstvom, za sen tem, ča je pozval i „bajuneti" va poteštariju i za sen tem, čaj obe ruki dignul, ke bi bile vajale za dva glasa, da muj riušilo i čaj zavapil „aviva cittadini straordinari"!

Jur. Ma pur, govori Skrbac s kraja, da te ih storit, zač se mora gjedat partid i zajk, talijanski zajik va mošćeništine jako rabi, à hrvatski se ni besede ne čuje ni se nebi nanke razumelo.

Fr. Ja ne verujem tebe Jure ni Skrbcu, zač ja znam, da te mošćenički i berseški naši prežentanti se kurajo držat.

Jur. To bi bilo lepo i dobro, da jih ne bi Bučić spravil vanka.

Fr. Tega vraga pak ne vjerujem, zač te naši reć to je naša kuća, mi smo tu gospodari, a imamo i više kuraja i forci, zač nam ne morete niš pod nos dat, kako mi Vam, zato i ste tako dešperani, kad Vam rečemo, da se pustite kupit.

Razne primorske viesti.

Odlikovanje i promaknuće. Upravitelj ravnateljstva c. k. redarstva u Trstu, vladin savjetnik g. dr. Alfred Manussi de Montesole imenovan je dvorskim savjetnikom i ravnateljem redarstva.

Nadsavjetniku redarstva g. dru. Mahkovcu podieljen je naslov vladina savjetnika.

Tršćansko-koparski biskup u Rimu. Židovski „Piccolo", koji je uvijek dobro obaviešten o svemu što se dogadja na tršćanskom ordinarijatu, javlja, da je pošao tršćansko-koparski biskup preuzvišeni g. Nagl u Rim u poslu slovenskog liturgičnog jezika i radi uredjenja Riccmanjskog (po njegovu Rusmagna) pitanja. Bit će tako kad „Piccolo" kaže!

Izborne sekcije. Tuže nam se s raznih strana Istre, da u pojedinih općinah, gdje bi to absolutno potrebito bilo, nema u obće izbornih sekcija za predstojeće državne izbore, ili ako pak jesu, odredjene su tako, da će se izbornici istimi slabo okoristiti moći, jer su nepravedno ili neumjestno razdieljene.

Radi toga upozorujemo naše prijatelje u takvih općinah, da učine na vrieme potrebite korake a da se: 1. ustroje takove sekcije gdje ih nema i gdje bi morale biti ili, 2. da se odredjene promjeni tako, da se budu mogli izbornici njima okoristiti. Molbe u tu svrhu ima se upraviti na odnosnu političku oblast (kotarsko poglavarstvo) a za slučaj da takve molbe ostanu neuslišane ili odbijene, neka se proti odluci kot. glavarstva rekurira na c. k. namjestničtvo u Trstu. O svakom takvom rekursu neka se odmah obaviesti predsjednika centralnog izbornog odbora za Istru i Trst, zastupnika Mandića, koji će se tamo za povoljno riešenje utoka zauzeti.

Do izbora dieli nas još mjesec dana, još je dakle na vrieme da se podnese takve molbe i eventualne utoke proti nepovoljnoj riešitbi kotarskih poglavarstva.

Nova družtva. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoustrojenih družtava: — Pevsko in tamburaško društvo *„Gorska Vila"* u Podgradu, te pjevačko i tamburaško društvo „Javor" u Mihotićih, u Voloskom kotaru.

Narodni darovi. G. Vladimir Malvić, kr. sudbeni pristav u Dvoru (Hrvatska) sabrao je u prijateljskom društvu za Družbu K 6. Živio sabirač i plemeniti darovatelji!

Iz Humboldt Areata (Kalifornija) nam pišu: Na 29. prošloga marča navršio je 50 godina Vaš zemljak čestiti rodoljub g. Vjekoslav Ferlan Ribar, koji je pred 50 godina ugledao svjetlo božje u Rubeši (Dolčić) u občini Kastav. Providnost Božja dopratila ga amo, daleko izvan doma, te pomoću njezinom i svojim marljivim i poštenim radom zaslužuje komad kruha. Da proslavi taj spomen-dan, što ga je dočekao u sreći i zdravlju, darovao je za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru K 4·50.

Plemenitom našem zemljaku čestitamo, što je sretno prebrdio pol vieka u teškom naporu svoga rada za svagdanji život, te mu želimo, da mu Bog udieli i nadalje svaku sreću i dobro zdravlje, da uzmogne svoje stare dane proživiti sretno i zadovoljno medju svojima na rodjenoj grudi.

Živio!

C. k. Notar

Anton Iusti

otvorio je svoju pisarnu

u Buzetu.

Br. 29.

POZIV

na glavnu skupštinu

gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u Kastvu, u vrtu „Narodnoga Doma", u nedjelju dne 14. aprila 1907. u 9 sati prije podne sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Razni predlozi.
6. Izžriebanje gospodarskog orudja.

Gospodarska zadruga

Kastav, dne 30. marča 1907.

Predsjednik:

Kazimir Jelušić.

Traži se

boravište Apolonije Purg. Obavjest o tom umoljava se priposlati na V. Zadrovića — Petrinja (Hrvatska.)

Vabilo

na XIII. občni zbor „Podgradske posojilnice in hranilnice", ki bode v četrtek, dne 18. aprila 1907. ob 2. uri popoldne v zadružni pisarni v Podgradu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje računov za l. 1906.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 z. prav.
5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
6. Razprava o ustanovitvi pokojninskega zaklada.
7. Eventualni predlogi.

PODGRAD, dne 1. aprila 1907.

Starešinstvo.

OPAZKA: Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano v smislu § 49 zadr. pravil zakonito število zadružnikov, obdržaval se bode drugi občni zbor v istem kraju, z istim dnevnim redom isti dan ob 3. uri popoldne, kateri sme brezpogojno sklepati.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

GOSTIONIČARI I KRČMARI!

Častim se staviti Vam do znanja da sam preuzeo zastupstvo dobro poznate pive iz tvornice Češke Dioničke Pivovare u Budjejovicah i od danas unapried prodaje se u mojem skladištu ulica S. Martino uz trgovinu pokućstva A. ŽUNIĆ & Cie. (ulaz u dvorištu Furbezeri). Dobiva se u bocama i bačvicama.

LACKO KRIŽ.

OGLAS.

Podpisano pozivlje ovime svoje zadrugare na *glavnu godišnju skupštinu* koja će se obdržavati u nedjelju dne 21. travnja o. g. u 2 sata po podne u prostorijama *„Gospodarskog društva“* sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Izvještaj upravnog odbora.
2. Izvještaj nadzornoga odbora.
3. Potvrdjenje računa za g. 1906.
4. Izbor 3 članova upravnog odbora.
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Slučajnosti.

Gospodarsko društvo

Sv. Martin kod Buzeta

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgije, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, naposo kičme (izuzev dušovne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyspepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grijeske srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željezničke stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava liječilišta u Samoboru“, trg Leopolda Salvatora br. 18.

Krojačnica

Marka Zovića u Pazinu preselila se u „Narodni Dom“.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluvijale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili ⅓ jeftinija nego li kod svih drugih českih i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate u svim veličinama**

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

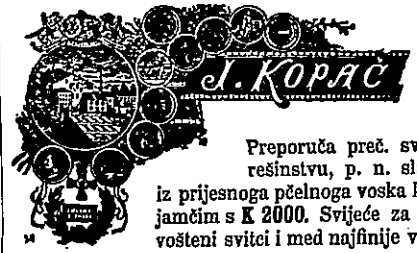

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po **K 5·—**. Za prijesnost jamčim s **K 2000**. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zuhobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila, (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, tschlass, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesvih slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako hrzom zlečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraćene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 49/A.

Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cienе umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju **šivaće strojeve** za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. **Sastavni dielovi iz najboljeg ocjeli. Jamstvo 8 godina.** — Cienе su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA“ na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA“, RIEKA - FIUME.

Broj 18. Pula, u utorak dne 16. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. računaju se na temelju cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvori". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izborni pokret.

Iz občine Porečke piše na-n prijatelj. Na našoj občini nije se moglo doći do prepisa izbornih listina, jer nam staviše protivnici svakojakih neprilika; naši su se prvaci obratili na kotarsko poglavarstvo i na namjestničtvo, te se je moglo samo djelomično pregledati te listine.

Jedan naš rodoljub iz okolice pošao je na občinsko glavarstvo i ponio sobom 5 reklumacija, koje podade občinskomu činovniku Hrastu (po njegovu Chrastu, rodom iz Oprtaljšćine) koji mu vrati reklamacije jer sastavljene u hrvatskom jeziku. Našao je izliku, da on ne pozna ljude ni njihovu dobu jer da neima župničke svjedočbe. Naš čovjek mu pametno opazi, da bi reklamacije primio i bez svjedočbe jer da pozna Juraja S. koji je na občini jako dobro poznat, ali pošto su hrvatske i za Hrvate, neće da ih primi. Hoćeš, nećeš, morao je po svjedočbe, koje je župnik težkim srcem izdati morao. Vrativ se na občinu, nadje tamo trojicu kaputaša iz Tara, koji su takodjer donesli reklamacije ali bez podpisa i pečata župničkog; ove bijahu bez prigovora primljene, našto odgovori naš čovjek občinskomu činovniku: zašto rabi dvojaku mjeru, jednu za Talijane a drugu za Hrvate, koji se izpriča tim, da neće ni talijanskih primili. Naše reklamacije, valjano sastavljene primio je konačno rekav našemu čovjeku: stavite ih na stol i s Bogom. Nu naš rodoljub se tim nehtjede zadovoljiti, već odgovori činovniku: pošto ste Vi zahtjevali potvrdu od župnika, tražim i ja od Vas, da mi dadete potvrdu, da ste reklamacije primili. Ovaj srdit, napiše svjedočbu i pruži ju čovjeku uz nepristojnu opazku, na što mu naš čovjek odgovori: liepa Vam hvala i do vidjenja dne 14 maja — puk ode svojim putem.

* * *

Iz istoga kotara pišu nam, da su se dala porečka gospoda na lov na izbornike vozikajuć se kočijama od sela do sela kano i cigani. Toj gospodi poručujemo, da imamo na prodaju hvala Bogu i janjaca i volova, ali ljudskoga mesa naći će malo zdravoga za prodaju. Prošloga čedna bijahu ne daleko Poreča dva puta kočijama kod g. M. R. ali neka se paze svi skupa, jer ćemo na svietlo s imenima bez svakakog obzira.

* * *

Iz Koparšćine pišu nam: Prvi izborni kotar Istre (takozvani talijanski) imati će 10.500 izbornika. U ovom kotaru biraju — kako je poznato — stanovnici sudbenih kotara Piran i Buje te stanovnici mjestnih občina Kopar i Milje.

U ovom izbornom kotaru biti će — kako se čuje — najžešća izborna borba u čitavoj Istri, jer će u tu borbu stupiti pet političkih stranaka svaka sa svojim podloženikom ili kandidatom. Občenito se računa, da će pristupiti na biralište od 10.500 izbornika, njih okolo 8.000. Od njih imalo bi odpasti na kandidata Is[illegible]ske kamore t. j. na *Bennati-a* okolo 1800 glasova, na kandidata talijansko krščansko socijalne stranke — *Spadara* okolo 1800 glasova, na kandidata naše narodne stranke župnika dekana i zem. zastupnika *Josipa Kompare* okolo 1400 glasova; na kandidata talijanske agrarne stranke odvjetnika *Gambini-a* okolo 1600 glasova i konačno na kandidata socijal-demokratičke stranke dr.a *Ritossu* okolo 1200 glasova.

Obistini li se ovo posve probitačno proročanstvo, tada bi imalo doći u ovom izbornom kotaru svakako do užeg izbora izmedju dvojice od 5 spomenutih kandidata. Težko je već sada kazati koja će biti ta *sretna* dvojica, što je za sada nuzgredne važnosti. Važno je za nas da spravimo na biralište što veći broj izbornika i da i tim pokažemo množtvo našega naroda u tom izbornom kotaru, množtvo, koje bi imalo biti žrtvovano talijanskoj istarskoj kamori.

Talijanski krščanski socijalisti rade marljivo u ovom kotaru za svoga predloženika, što je posve u redu kad to rade i dok to rade medju talijanskim pučanstvom izbornoga kotara. Nu nit je pravedno, nit je krščanski ono što oni rade medju našim pučanstvom t. j. medju Slovenci i Hrvati onog i drugih kotara. Nije pravo, nije krščanski, što idu mutiti i smućivati naše izbornike za svoga kandidata, pa bio on i krščanski socijalist, ali je i ostaje *talijanski* krščasnki socijalist — dočim imaju naši izbornici baš u tom kotaru svoga, narodnoga kandidata, koji je bar toliki krščanski socijalist koliki je svjetovnjak *Spadaro*. Talijanski krščanski socijalci neka slobodno nagovaraju i agitiraju medju Talijanima za svoga kandidata, ali naše pučanstvo neka puste u miru kao što puščamo i mi njihovo. Mi neidemo agitirati za našega kandidata ni u Kopar ni u Piran ni u Buje, premda imade i u tih gradovih našega življa (koji će sami učiniti svoju dužnost) — pa imademo pravo zahtjevati od Talijana — kršćana, da se i oni tako vladaju prema nami. Takovo načelo je nesamo pošteno i pravedno, već takodjer i krščansko.

U tom obziru opetujemo ono, što smo onomadne kazali: Svakomu svoje — a što komu Bog dade.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni pogovori. Prošle nedjelje imali smo na Puljštini izborne pogovore u Loboriki, Muntiću, Kavranu, Alturi i Stinjanu. Usprkos ružnom vremenu razišli se naši junaci svaki u odredjeno mjesto i učinili svoju narodnu dužnost. U Kavranu i Muntiću, a osobito pak u Alturi razvili se krasni sastanci i narod je pomnjivo i s ljubavi slušao dobre nauke govornika.

U obće se opaža, da se narod zanima za izbore i želi viditi i čuti med sobom svoje prvake, a medjutim svi se pripravljaju da već jednom stresu jaram talijanske kamore.

Prva skupština — prvi triumf. Prošlog četvrtka za 7 sati u večer bila je urečena skupština izbornika grada Pule kao prva u dugem nizu onih, što će jih prilikom predstojećih izbora za Beč držati hrvatska pučka stranka u izbornom kotaru Pula — Lošinj mali — Osor.

Skupština je bila namjenjena samo gradskim izbornicima Pule. Ljudi — sami izbornici — počeli dolaziti već u 6½ sati a u 7 bila je već prostrana dvorana „Sokola" u našem ponosnom „Narodnom Domu" prepuna Hrvata i drugih Slavena. Što doli u dvorani, što na galerijama bilo jih je za stalno svojih dobrih 900. Veliki hodnik kod ulaza u samu dvoranu bio natrpan isto do zadnjeg prostorčića, tako da preko stotinu ljudi moralo ostati vani ili otići. U sve bilo na skupštini za sjegurno 1000 ljudi.

Veliki broj prisutnih ugodno je djelovao na sve. U 7¼ predsjednik izbornog odbora trećeg kotara dr. Zuccon otvorio je skupštinu pozdravom prisutnima. Istaknuvši važnost predstojećih izbora po naš narod u Istri u opće a po nas na Puljštini osobito, prešao na osobe kandidata u trećem izbornom kotaru. U obzir dolaze u prvom redu dr. Rizzi i dr. Laginja. (Burni i dugotrajni „živio!" i pljeskanje.) Prvog neće da opiše niti će da govori o njegovim nesposobnostima u javnom djelovanju u Istri, a osobito u općini Puli. Sami Taljani ga ne trpe, mrze ga i bježe od njega. Proti njemu stoji naša dika, naš vrli dr. Laginja. Što znači dr. Laginja za cietu Istru, to znade svaki, došao on u Pulu iz koje mu drago općine u Istru ili iz susjedne Slovenije ili iz posestrime Dalmacije. Našem narodu lahak je izbor izmedju Rizzija i Laginje, za koga mora da svaki pošten Hrvat i Slaven glasuje. (Burno odobravanje i klicanje „Živio Laginja!")

Iza dr. Zuccona uzeo je rieč trgovac i vrli hrvatina Mardešić. Rekao je da mi ne tražimo od nikoga milosti niti pomoći. Nás su trebovali i trebaju i danas i crkva i država, ali bez da nam priznadu što. Drže nas za zaostale u kulturi, akoprem imademo i mi naše velikane, koji su podigli i podižu naš narod, narod koji zbori hrvatskom rieči, koju smo naučili na koljenima majke, kad nas je dojila hrvatskim mliekom. Svi moramo ustati za čast i slavu tog naroda i glasovati za dr. Laginju, (Burno odobravanje i pljeskanje.)

Iz galerije prijavio se za rieč starosta „Sokola" L. Križ, koji je u naprednjačkom duhu udarao na naše viečne tlačitelje, koji, kad nas trebaju, onda nas dragaju, a kad smo njim učinili uslugu, onda nam daju nogom... Ali više toga nesmije da bude. Hoćemo da budemo svoji u svojemu. Nećemo više natapljati krvlju i znojem ovu našu zemlju za tudju korist a na našu štetu i sramotu. Boje se protivnici dr. Laginje! Pravo imadu i znadu zašto se ga boje. Lopov psuje i grdi uviek poštenjaka, tako i kamora talijanska grdi i psuje dr. Laginju i Hrvate. Zaludu! Poštenje i pravica moraju pobiediti. Tko je pošten, mora glasovati za dr. Laginju. (Dugotrajno pljeskanje i burni „živio Laginja!")

Kao četvrti govorio je osobito liepo i živo Ante Belanić. Prorešetao je Rizzija, Martina (talj. socijalistu) i Zanettija (talj. klerikalca) i ožigosao svakog po zasluzi. Iza toga prešao na osobu hrv. kandidata dr. Laginju, kojeg opisati ćuti se preslabim. Za njega zna već i svako djete. I sami Talijani štuju ga i priznavaju njegove vrline. Nema čovjeka koji bi bio prikladniji i sgodniji da nas zastupa. Tko neće glasovati za dr. Laginju? Svi, svi smo za njega! Živio!" (Dugotrajno pljeskanje i burni „živio!")

Iza toga i pošto se više nitko ne javlja za rieč, predsjednik dr. Zuccon zahvaljuje prisutnima što su se u tako ogromnom broju odazvali pozivu hrvatske pučke stranke i što su tako mirno i dostojanstveno slušali govornike. Znak je to naše pobjede, pobjede hrvatskog naroda usredotočene u imenu dr. Matka Laginje.

(Gromoviti „živio dr. Laginja!")

Stanićeva leva. Kako uvjek tako su i ove godine deligati iz sela prisustvovali novačenju u Puli. Občinsko glavarstvo je zastupao šior dr. Stanić, koji je, kad je novačenje bilo svršeno, pozvao sve deligate u gornju sobu na Merkatu i tamo ti ih je oslovio po prilici ovako: „Dunkve, savè fioi, sada će biti brzo druga leva, birati će se deputat za Beč. Cieli grad i sva marina su se složili za našega Rizza, ki je prvi čovik od provincije. Vi deligati, mašimo Vi prmanturski, pomerski, medulinski, ližnjanski, valturski, kavranski, muntićski, loborički, štinjanski, Vi se morate pokazati da ste dobri sluge našega partida. Svi morate glasovati za Rizza i svi delati, da ljudi iz Vaših sela za nj glasuju.

Ja znam, da biste Vi bili radje meni dali glas, ali valja se podložiti Talijanim, jer ako ne: slabo za me i za Vas.

Dunkve, fiori, feve onor".

Kad su to čuli deligati, su se gledali jedan drugoga potajno, jer su se jedan drugoga sramili; ali Blaž Grbin iz Ližnjana, koji ima najveć kuraja reče: „Va ben, šior gospodine — nu meni se čini da po zakonu je kažnjivo i to, što ste Vi sada s nama učinili i to, ako bismo mi druge zavadjali".

Poglavar Stanić se nije dao već u razgovor nego je završio:

„Ki će biti deligato valja da dela kako ćemo mi, valja da bude izdajica svoga naroda; e basta!"

Deligati su otišli popareni u krčmu, da im prodje tuga, a vodio ih je mladi Ćićari iz Sišana.

Medjutim stenjale su od boli kosti pokojnih Grgo Miškovića, Josipa Grakalića, Ivana Mandušića, čuvši za sramotu svojih sinova, a ovi i njihovi drugovi Cokuni, Špigić, Stermotić, Pauro, Grbin, Vitasović, Božac zakleli se kad su došli doma, da neće izdati svoga naroda.

Hrvatska čitaonica u Banjolama. U nedjelju dne 7. tek. obdržavala se redovita godišnja glavna skupština „Hrvatske Čitaonice u Banjolama". Povoljni napredak družtva opazio se. Pošto polag družtvenih pravila upravni odbor polaže čast, skupština izabire novi odbor i to:

Košara Luka predsjednik, Jurlina Jakov podpredsjednik, Ivеša Mate tajnik, Crno-

bori Ante blaćajnik; Košara Juraj, Ivoša Grga, Crnobori Nikola i Širolja Mate zamjenici. Društvo broji skoro petdeset članova, te se lijep napredak opaža, da jednom možemo postaviti lijepu četu na branik domovine. Na novo izabrani jesu: tajnik, prvi revizor i posljednja tri zamjenika; ostali su svi ponovno izabrani prvašnji članovi odbora.

Lošinjski kotar.

S južnog dielа otoka Cresa. — Kako c. k. oblasti idu hrvatskom narodu na ruku! Kako je creska občina ogromna i razštrkana, to je za područje ove občine odredjeno više birališta za izbor narodnog zastupnika za carevinsko vieće. Za ovakve občine to je predvidjeno i u najnovijoj izbornoj reformi, naravski s razloga, da se tako izbornicima olakkoti vršenje izbornog prava glasa.

Kud naravskije, nego da će svatko očekivati, da u pojedinim izbornim sekcijama, kao biralište bude izabrano jedno središnje mjesto, gdje će izbornicima biti najlakši, sa najmanjim troškom, trudom i gubitkom vremena skopčan pristup. Nu ovo, što su imali pred očima stvoritelji izbornog zakona, i što predmjeva svaki razuman čovjek, na to najmanje paze c. k. oblasti i poglavarstva. — Evo primjera:

C. k. kot. poglavarstvo u Lošinju odredilo je, da za južne dielove otoka Cresa (Martinšćica, Štivan, Ustrine, Belej, Vrana i Orlec) bude biralište Belej; baš najskrajna točka na jugu ovog izbornog odsjeka. U misli, da je c. k. kot. poglavarstvo učinilo samo neholičnu pogrešku, obratiše se izbornici župe Martinšćica dobro obrazloženom predstavkom na isto poglavarstvo, moleć, da mjesto birališta ne bude Belej, nego središte ovog izbornog odsjeka: Štivan, kako je to već i bilo kod izbora zastupnika za V. kuriju. — Od svih gorespomenutih župa, i brojem duša i brojem izbornika najjača je župa Martinšćica, kud naravnije, nego da kod izbora birališta za ove župe mora se uzeli i nju u prvom redu u obzir. Do Štivana je iz Martinšćice jedan sat, dočim je do Beleja dvostruko; onaj toli dugi put, po onako slabim cestama biti će mnogim uzrokom, naročito starijim i slabijim, da na izbor neće moći pristupiti.

No čini se, da koliko gospoda u gradu Cresu, toliko i c. k. gospoda u Lošinju, baš za tim i idu. Znaju oni, da Martinšćica daje, absolutno i relativno, najveći broj izbornika, pa su iz prevelike revnosti, da se hrvatska sviest na ovom otoku sada kod izbora zastupnika odviše ne iztakne, i imali najviše na umu, kako da Martinšćanom otegote, mnogim i onemoguće, pristup na biralište. Gospoda dakle na c. k. kot. poglavarstvu u Lošinju, u ljubavi za Hrvate ne zaostaju za onima, koji za sada još vedre i oblače u creskoj občini.

Da se za biralište ovog izbornog odsjeka odredilo Štivan, a ne Belej, ne bi to požalilo bilo, ni štetovalo nijedno od gore spomenutih mjesta, osim naravski Belej, ali bi zato dobio Štivan, koji i onako brojem izbornika nije manji od Beleja: svim bo gore spomenutim župama, osim Martinšćice, ista je gotovo daljina puta do Štivana kao i do Beleja, dakle nijedno mjesto ništa ne gubi, dočim izbornici župe Martinšćica prikratili bi si dobru polovicu puta idući samo do Štivana. Niti izbornici na Beleju ne bi puno izgubili, jer njima do Štivana nije nego 1 sat.

Sve je ovo predočeno c. k. kot. poglavarstvu u Lošinju, pa kada bi njemu bilo do toga, kao što bi moralo biti, da kod odredjenja birališta ide samo za tim, kako da izbornicima olakkoti pristup k izboru, umanji trud, put, vrieme i trošak; moralo bi bilo molbu i želju najvećeg dielа izbornika uslišati, i odrediti za ove krajeve biralište na Štivanu.

Ali da! Martinšćani dobiše tako kukavan odgovor na svoju predstavku, da neznaš bi li se smijno ili srdio.

C. k. kot. poglavarstvo nije uvažilo gornju molbu, jer da *„Belej leži na glavnoj cesti* i na glavnoj *poštanskoj liniji je središte* državne redarstvene postaje, *te je najlakše se postignuti* na *najboljoj cesti* od najdaljnjega mjesta izbornog okružja južnog dielа občine Cres t. j. *Orlec*". Ovo je, vlastitim riečima, argumentacija c. k. kot. poglavarstva u Lošinju, koja, moramo reći, ne vriedi ni šupljeg boba.

Pozivlje se c. k. kot. poglavarstvo na glavnu cestu i glavnu poštansku liniju. A čemu? Zašto? Komu ta cesta služi? Služiti će kod izbora nekolicini Orlečana (za ove je toboze i najviše zabrinuto c. k. kot. poglavarstvo) i Vranjana, kojim bi u ostalom služila najvećim dielom, i da je na Štivanu biralište, a ono puta od Hrasti do Štivana nije gore od onog od Hrasti do Beleja; — dočim svim ostalim izbornicima ta *„glavna"* i *„najboljа cesta"* neće služiti upravo ništa, jer moraju naskakati se pošteno do Beleja ako će ju vidjeti: a što će izbornici imati od toga ako vide (samo vide) tu *„najboljU cestu"*, po kojoj i onako nemaju sreće (!) niti doći, niti otići sa birališta? U ostalom do sada izmedju te glavne i *„najboljе ceste"* i naših puteljaka nije baš velika razlika.

Isto vriedi i za *„glavnu poštansku liniju"*. Od Cresе do Štivana je ista daljina puta kao od Cresa do Beleja, pa tako ako se uzme u obzir i Osor i Belej, odnosno Štivan i Osor.

Belej je napokon, kaže c. k. kot. poglavarstvo u Lošinju, sjedište državne redarstvene postaje! Mudre li motivacije! Kao da bi gospodi žandarom tako mučno bilo prošetat se do Štivana! Čudna logika: ovolik obzir spram dvojice žandara, kojih je i onako svakdanja služba obilaženje svojeg okružja, a ovolik nehaj, pače prezir spram nekoliko stotina izbornika! — U ostalom, kad su creskom pučanstvu oči tolike potrebe bili žandari?

To bi bilo jedno. Još nešto!

Zakon o izbornoj reformi kaže, da se u velikim občinama, gdje je politička oblast odredila više izbornih sekcija, (kao u creskoj občini), osim u občinskim prostorijama, posebna listina izloži u dotičnoj sekciji, ili ako više sekcija bira skupa u jednoj od njih (u glavara). Za ovaj dio otoka Cresa, kao posebnog odsjeka birališta, reklamiralo se je to pravo kod obć. poglavarstva u Cresu, nu ovo (t. j. občinsko poglavarstvo) *pozivom na c. k. kot. poglavarstvo u Lošinju*, izjavilo je, da su listine izložene samo u Cresu. Neka dakle puk ovog otoka, koji nema sreće stati u gradu Cresu, muči se po onim kozjim putevima do Cresa 5—6 sati, neka troši i dangubi, što zato?! Ipak je istina, da c. k. kot. poglavarstva idu na ruku hrvatskom puku!!!

A čitati, Gospodi Bože, listine sastavljene po creskoj občini i *revidirane po c. k. kot. poglavarstvu u Lošinju!* To je u pravom smislu nakaza, skandal, što su talijanska gospoda učinila od lieplh hrvatskih imena. Nijedno hrvatsko ime nije ostalo nepovredjeno. Znamo, gdje se je creskom obć. poglavarstvu poslao popis izbornika sastavljen u župnom uredu polag matica, gdje su ova imena pisana čistim hrvatskim pravopisom; ipak gospoda Talijani na creskoj občini nisu štedili ni vremena, ni truda — a možda ni troška na občinski račun — dok nisu ta imena prekrojili na svoju: nakazu od njih učinili. I to je dakako sve odobrilo c. k. kot. poglavarstvo, ne pitajuć što će na to Hrvati i je li to pravo?

Listine koje bi morale po zakonu biti tiskane, pisane su. Pogrešaka sijaset, a ne znaš, je li pogreška samo u prepisu (jer koji su se javili i predplatili u svoje vrieme na listine, dobili su samo nekakve „copie"), ili je ista i u originalu.

Kako je vidjeti, gospoda creska, lošinjska, uzradila su do sada sve moguće, kako da što više zapreče manifestiranje hrvatske sviesti u ovim krajevima kod dojdućih izbora za Beč, — nu ufamo se, da im neće uspjeti, već da će se naš puk taj dan naći složan kao jedan na biralištu, da glasuje za hrvatskog predloženika Vjekoslava Spinčića.

Iz Cresa piše naš prijatelj: Naši protivnici izvjesili su dne 11. t. m. proglas njihovoga ukupnoga odbora i proglasili i preporučili izbornikom kandidata dra. Ettore Costantini. Stabo će ovdje ljudi slušati tu preporuku. Doći će stalno proglas i od naše stranke, pa će naši izbornici držati se njega.

U ostalom, veli naš prijatelj dalje, i mi ovdje radismo što mogosmo u svrhu da izbori čim bolje prodju. Koliko se moramo boriti proti našim protivnikom na občini i kod c. k. kot. poglavarstva, te proti njihovim pogreškam i manjkavostim, vidi se s toga da je morao c. k. namjestnik posegnuti i posredovati, eda smo dobili listine, a kakve su bile, vidi se s toga, da smo podnesli već prvi dan 25 reklama, a kasnije i više.

Ljude poučujemo i oduševljujemo u nedeljah i blagdanih. Ime kandidata Vjekoslava Spinčića je za naše obitelji lieplo obećanje združeno s velikimi nadami. S tim imenom ćemo pobjediti.

Krčki kotar:

Skupština na otoku Krku. Pouzdanici naše hrvatske stranke na otoku Krku odlučili su dne 9. i 10. t. m. da se obdržavaju ove javne skupštine ili sastanci:

Dne 21. travnja:

1. U Dobrinju, sazivač Vjek. Spinčić,
2. U Korniću, sazivač dr. A. Antončić.
3. U Poljicah, sazivač Niko Turato.

Dne 25. travnja:

U Staroj Baški, sazivač A. Andrijčić.

Dne 28. travnja:

1. U Dubašnici, sazivač V. Spinčić.
2. U Puntu, sazivač Ant. Andrijčić.
3. U Sv. Vidu, sazivač dr. A. Antončić.

Dne 5. svibnja:

U Vrbniku sazivač Antun Andrijčić.

Svi ti sastanci, osim onoga u St. Baški, obdržavat će se poslie podne, poslie popoldašnje službe Božje. Na njih će sazivači odnosno i drugi obrazlagati izborni zakon.

Voloski kotar:

† **Mate Kundić.** Bolnim srcem javljamo našim čitateljem pretužnu viest, da je dne 13. t. m. preminuo nakon kratkotrajne ali teške bolesti jedan od najodličnijih rodoljuba naših, trgovac i posjednik g. Mate Kundić-Rafetov iz sela Frančići u kastavskoj občini. Nemila smrt zadjela je u crnini mnogobrojnu njegovu obitelj, a viest o preranoj smrti našeg predobrog Mata raztužiti će mnogobrojne njegove prijatelje i štovatelje i daleko preko granice naše mile Istre.

Za danas kličemo milomu nam pokojniku, uzornomu prijatelju i rodoljubu: lahka ti bila predragi Mate domaća gruda a Tvojoj duboko ucviljenoj svojti podielio Svevišnji toliko srčanosti, da uzmognu strpljivo izpiti gorku ovu čašu.

Razne primorske viesti.

Prijamni izpiti na učiteljištih. Novine javaše, da je ministarstvo bogoštovlja i nastave odredilo, da se do dalnje naredbe više takodjer na muških i ženskih učiteljištih prijamni izpiti osim početkom školske godine, takodjer koncem školske godine, kao što to biva već odavna na srednjih školah. Tom naredbom, koja ima stupiti u kriepost već ove godine, imade se zadovoljiti davnoj želji širokih krugova stanovništva.

Novo scosko pošte. Doznajemo iz najpouzdanijeg izvora da je c. kr. ministarstvo trgovine dozvolilo da se kod poštanskoga ureda u Kozini uvedu scoske pošte za mjesta Vrhpolje, Sv. Toma, Gročano, Pesek, Krvavi potok i Nasireo. Radujemo se i tomu malenomu prometnomu napredku u onih slovenskih stranah naše Istre.

Franina i Jurina.

Jur. Reci Ti Frane malo mane pravo, zač pak neki ter neki draški mladić n kuntenat, da na tance Andre Hop zapoveda: šetnja! muški napred, ženske nazad!

Fr. Ja mislim da ima ta mladić pravo, zač on govori ovako; na tance je mladić jenega i drugega parlida, jih je Hrvati i Talijani, zato vaja gjedat, da budu jeni i drugi kuntenti, ter se mora zapovedat tako, da i Talijani razumeju, ki neznaju hrvatski; a to će se moć postić tako, da se zapoveda franceški, ča svaki razume: „A spasso, cavalieri avanse, doma paše".

Jur. Poboštrića, imate sva tri pravo, ma ja znam, da kad je Andre zapovedal hrvatski da je sve išlo kako po loju, zač se je i razumelo, ma kad je tu draški Francez počel po francheski zapovedat, sej sve konfondilo.

Fr. Ti si Jurina tešlarš, kako da si bil va Kafulovoj škole, poslušaj pa sudi: daj onako ćemo reć bilo Francezi na tance, koliko Hrvati, bi se bilo drugačije konfondilo, ma ne bi bilo svakemu Hrvatu pravo.

Jur. Ne bi bilo Franina slabega ne, zač Hrvati znaju rešpetat i bi oteli rešpetani bit, a to će njin saki dat pravo, ma znaju anke kompatit injorancu, pa se škivat od kumedije tako da nikad ne more prit do baruši.

Fr. Po svetega Martina imaš i ti Jure pravo, a ima i Andre Hop sto pravic da ne zapoveda nego hrvatski, ča svaki razume, a imaju i Dražani pravo ki Andreta poslušaju, kad hrvatski zapoveda, a od franceške zapovedi da se škivaju, zač je va Drage ni potreba, ter je dosta furešćega va Mošćenicah ča nam ne služi na čast.

Našim vinogradarom do znanja.

Upozorujemo ovim one naše vinogradare, koji imadu vina od sušenoga grožđja — crnoga refoška za butilje — neka pošalju uzorak i cienu pod naslovom:

Frane Hedrlin
Istarska vinarna broj 141.
Prag — Žižkov.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Soboslikar
Vladimir Vojska
PULA — Via Sergia, 59.
Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.
Izradba moderna, ukusna i trajna.
Cijene umjerene.

Broj 19. Pula, u petak dne 19. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. naju i računaju se na temelju tnog cienika ili po dogovoru.

vci za predbrojbu, oglase itd. ju se naputnicom ili polož- om pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

od naručbe valja točno oz- čiti ime, prezime i najbližu p.-štu predbrojnika.

o list na vrieme ne primi, a to javi odpravničtvu u vorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz- ana napiše „Reklamacija".

kovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr." (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Medulin.

U zadnje doba spomenulo se je to ne često po novinama i njemačkim i lijanskim i hrvatskim, a to sve povodom jesti, raširene iznenada, da će Austrija medulinskom zalivu načiniti trgovačku uku za promet osobito sa Dalmacijom.

I zaista izgleda, da će se to obistiiti. Poduzetni gospodar brionskih otoka avao Kupelwieser, kupio je u Medulinu kozvani „Kaštea" i mnoga privatna mljišta u blizini. A danas se već može eći, da je on to učinio s nakanom, da ve prepusti vladi čim se ova odluči za uku u Medulinu.

Naravski, u Austriji neide to tako rzo ostvarenjem ma i najbolje osnove. reba da se nakupi još dosta pieska u eci medulinskoj dok razna ministarstva rouče" stvar, dok razne komisije „preedaju" položaj, dok se vojničke oblasti jave o shodnosti naumljene radnje.

Ali kakogod sudili i štogod odlučili i u Beču, mora se priznati da je Kuelwieserova ideja baš ženijalna, dočim bi jeno ostvarenje značilo ogromni korak a putu napredka i boljitka za cielu južnu strn, naročito za Puljštinu.

Sveza Istre sa Dalmacijom i pogotovo cielim Kvarnerom, preko Medulina, je stvar nova. Već prije Rimljana je edulinska luka morala biti jedna od vnih točaka Istre, jer je tamo bio i ri grad Mutila; kad su pak došli Rimani i razorili Mutilu, razvila se opet edulinska luka kao glasoviti „portus lanaticus"; a početkom srednjega vieka kasnije spominje se još Medulin kao žna pomorsko-trgovačka točka između peninskog i balkanskog poluotoka.

Nije dakle čudo, da se je opet svratilo oko na Medulin, čim se je počelo nisliti da se u Istri i Dalmaciji pokrene alo prometnog života.

I zaista nijedna druga točka istarske bale ne pruža bolje i lakše prilike za stvarenje te osnove. Priroda sama je skoro ve učinila, što treba za dobru i udobnu i prostranu trgovačku luku: urediti se mora samo obala duž Kaštela od Klementovice do Mrkvičevog brista ili ćak do Punte i postaviti nasip od Debeljaka do Mišnjaka i možda do premanturskog kopna. Već time bi se dobila luka mnogo veća i mnogo sigurnija nego li je Punto Franko u Trstu; a hoće li nješto još većega, eto mogućnosti da se uredi obala oko Biskupove Vižule i učini nasip od Bodulaša do Kažele,, pa će tu imati zaklona i moći obavljati svoj posao kolikogod se hoće parobroda i drugih ladja.

Pula i što je bliže Puli, pa baš i Veruda i Fazana, to mora ostati za vojničke svrhe u prvom redu; Volosko ili Lovran ili Plomin jesu posvema izvan ruke, niti ne govoreć o željezničkom spoju, koji se u Medulinu može oživotvoriti s malim troškom produljiv za desetak kilometara prugu Divača — Pula.

Očito je da uz Pulu, koja ima ostati austrijski Port-Arthur, mora se stvoriti trgovačka luka, austrijski Daljnji.

Ako li promotrimo stvar s našega narodnoga gledišta moramo se samo veseliti da Medulin poraste i procvate. Neće istina, ostati u njem sam naš seljak i ribar i obrtnik, nego će doći i drugih, ali do nas je samih, *do Vas kapitalista iz Rieke i Dalmacije*, da veći dio svega što se bude učinilo, dodje na korist Hrvata.

Kvarner je bilo, jest i biti će uviek hrvatsko more.

Izborni pokret.

Sastanak u Kortah. U nedjelju dne 14. o. mj. vršio se je u Kortah (občina Izula) na Koparščini izborni sastanak, na kojem se je predstavio naš narodni kandidat za I. izborni kotar Istre (sudbeni kotari Piran i Buje, mjestne občine Kopar i Milje, veleč. g. Josip Kompare.

Na tom sastanku sakupilo se je preko 200 izbornika te se je morao uzprkos kiši, obdržavati pod vedrim nebom, jer ne bijaše tamo prostorija, u koje bi bili mogli unići toliki izbornici.

Nakon pozdrava sazivača sastanka i izborni sastanak, na kojem je njihov kandidat dr. Ritossa razvio svoj program navaliv oštro al pravedno na takozvanu liberalnu stranku. Na obranu ove stranke ustao je sveučilištni djak Ninio Petris, koji je hotio socijalistom vratiti šilo za ognjilo, al bijaše loše sreće, jer ga socijalisti napadoše šakama te je morao pobjegnuti iz dvorane.

Premda bijaše vrlo neoprezno s talijanske stranke slati nezrela mladića na izborni sastanak, da tu stranku tamo zastupa i brani, ipak nemožemo odobriti postupak *drugova* socijalista, koji neznaju inače poštovati slobodu misli i govora, van vikom i nasiljem.

* * *

Dva izborna sastanka. Buduće nedjelje obdržavati će se dva izborna sastanka i to jedan u I. izbornom kotaru (sudbeni kotari Piran i Buje, te mjestne občine kapar i Milje) na kojem će se predstaviti naš narodni kandidat za taj kotar veleč. g, Josip Kompare. Mjesto će opredieliti kot. izborni odbor dogovorno s g. kandidatom. Drugi sastanak obdržavati će se u Šmarju, občina Pomjan i to za IV. izborni kotar (slovenski) gdje će se razpravljati o novom izbornom zakonu i o važnosti predstojećih državnih izbora.

Slovenski kandidati za grad Trst. U petak večer obdržavan je u „Sokolskoj" dvorani u „*Narodnom Domu*" u Trstu sastanak slovenskih izbornika grada Trsta, koji su dubkom napunili prostranu dvoranu. Nakon svestrane razprave proglašeni bijahu kandidatima slovenske narodne stranke za sva četiri izborna kotara i to: za I. izborni kotar g. *Matko Mandić*, za II. izborni kotar g. dr. *Gustav Gregorin*, za III. izborni kotar g. *Josip Ulčakar* i za IV. izborni kotar g. dr. *Eduard Slavik*.

* * *

Hrvatski kandidat za II. izborni kotar. U četvrtak 18. o. m. obdržavan je u Pazinu sastanak pouzdanika hrvatske stranke iz II. izbornog kotara Poreč-Rovinj-Motovun-Vodnjan-Svetvinčenti, te su jedno-

PODLISTAK.

vane Lovranac, Jure Mošćeničan i Mate Leprinčan

a izbornem dogovoru puli „Kenića" va Lovrane.

Sede za stolom i čekaju Markija, ki je pismeno pozval na ta dogovor.

re Mošćeničan: Da mi je samo znat, po ega zlodija nas je ovamo prizval?

Zvane Lovranac: Znam ja, ne bojte se!

Mate Leprinčan: Sigurno će bit blizu kakovi balotacioni. Za drugo nas i ne zovu ako ne za to.

Zvane Lovranac: Bit će neč takovega. (Na to pride Marki). O, šior šegretarijo, drago mi ih je videt. Puno se čine čekat.

Marki: Oprostite — imam toliko posla — ma toliko posla, da ne znam, kade mi je glava.

Zvane Lovranac: Pustite ča, ne tužite se. i ne morate reć: „Chi serve komun, o serve nišun!" Vam su i neki dan ali debeli bakšiš!' E, naši ljudi na komune su jako šplendidi, kada ne gre od njihovega žepa. Pa ča ste nas zvali?

Marki: (Posede se mej njih) Počekajte, da odahnem. Imamo vražjega posla. Pa još ovi izbori . . .

Jure Mošćeničan: Ča ste nas morda za to zvali?

Marki: A za ča drugo!

Mate Leprinčan: (Zvanetu i Juretu) No, ča sam Vam ja rekal?

Marki: Va ovih težkeh momentih moramo bit svi ujedinjeni, svi do jednega. I delat trebe, da samo naši ljudi gredu va Beč — samo naši . . .

Zvane Lovranac: A ki su ti naši ljudi?

Marki: Má — duhtor Costantini . . .

Mate Leprinčan: A ča j' z Benatićem? Pred šest let smo morali za njega votat. Kamo ste ov put s njim? Trebe da ga nište poslali va penžion?

Marki: Znato . . on je čovek, ki ima puno drugega posla . . . znate . . . i . . .

Zvane Lovranac: Šior šegretarijo, ćete da vam ja povedam zač nam se je Benatić zneveril?

Marki: Govorite . . . slobodno govorite . . .

Zvane Lovranac: Benatiću premi poć va Beč, a on zna dobro, da bi puli nas propal, pak nam je za to na vreme škinu obrnul.

Jure Mošćeničan: Tako je — justo tako!

Marki: Ale prosim vas . . . kako morete tako govorit.

Zvane Lovranac: A lepo. Benatić je storil račun: Va Kastve od sveh onih tisuć i tisuć glasi težko, da ih dobijem deset. Na Voloskem jedno toliko. Va Veje morda dvajsetak, va Cres0 keh desetak glasi više — i to je sve.

Mate Leprinčan: A to je premalo za poć va Beč.

Marki: A Lovran, Mošćenice, Leprinac?

Mate Leprinčan: Na Leprinščinu ne računajte. Tamo se je svet po svem sega obrnul na njihu stran.

Jure Mošćeničan: A i puli nas će Talijan malo glasi dobit. Od Bersečan nijednega — a od Mošćeničani kega ter kega.

Zvane Lovranac: A ni Lovran mu neće puno pomoć. Kako vidite — magri affari! Znal je to Benatić, pak nam je i za to rekal: Bona note, šonadori — i ki ve ga višto, ga višto. Nego, da nebite mislell, da je mane morda žal za Benatićem! Ne znam zač bi mi bilo žal za njim! Šest let je već od on put, ča smo ga zibrali za Beč, pak vas ja malo pitam: reclo vi mane, ča je on va sve to vreme učinil za naš kraj, za naše mesto, za naše ljude?

Marki muči, zač nezna ča bi na to odgovoril.

Mate Leprinčan: A ča je pak za nas učinil, za nas Leprinčane? Marš! je on za nas kako ni za lanjski sneg!

Jure Mošćeničan: Čini se mane, da ni on jako mari ni za one njegove Talijane, ki su mu puno bliži od nas. Ovi dni sam čitul, da su ga va Bujah kamenovali i da su mu zapivali, da ga ni tamo nete!

Zvane Lovranac: Ja ne znam, kade vam je bila duša, šior šegretarijo, vam i onem vašim pajdašom, kada ste nam

glasno proglasili kandidatom za taj izborni kotar veleuč. g. dra. Matka Laginju.

Ajde sada svi naši u tom kotaru na posao za obljubljenog i zaslužnog dra. Matka Laginju. Ni Bartoli ni Valtovaz (ovaj renegat slovinskog roda a Talijančina najčišće dlake), nego dr. M. Laginja da nam živi!

Politički pregled.

U Puli, dne 18. aprila 1907.

Austro-Ugarska

O putovanju Njeg. Veličanstva u Prag Bečki listovi javljaju dne 15. o. mj.: Jučer u jutro u 9 sati odputovalo je Nj. Veličanstvo iz Beča u Prag, kamo je u 4 sata poslije podne stigao na 14-dnevni oporavak. Ovome se posjetu pripisuje osobita politička važnost, jer ima da upliva i na buduće izbore i na izmirenje Čeha i Niemaca.

Sadašnji boravak kraljev u Pragu bit će dvanaesti u razdoblju od 60 godina, te biti će najdulji od svih, a možda i najodlučniji po dalnji razvitak političkih prilika u Češkoj, a po tom i u samoj monarkiji.

U Kranjskoj su sada sve stranke postavile svoje kandidate za rajhsrat. Za 12 mandata bori se 25 kandidata.

Polovicom maja održat će u Zagrebu hrv. stranka prava svoju glavnu stranačku skupštinu. Na toj će se skupštini prihvatiti novi program rada u smjeru aktuelne politike te kulturnoga, gospodarskoga i socijalnog podizanja naroda. Zato pred ovu skupštinu apelira glavno glasilo stranke na sva glasila stranke i listove, koji njoj stoje blizu, da se sustavno stanu baviti važnošću hrvatske stranke prava u sadašnjoj aktuelnoj politici ucbće, a za stvaranje preduvjeta snažnijega gospodarskoga razvitka Hrvatske te promicanje zdravoga ustavnoga života napose, a da kraj toga stranka drži ipak visoko pravaške ideale narodne samostalnosti i jedinstva.

Crna Gora.

Iz Cetinja javljaju, da je iz skupštinske većine, tako zvane narodne stranke, izstupilo više članova, tako da je Radulovićev kabinet došao u kritičan položaj. Knez, koji se sada nalazi u Baru, obaviešten je o tome, pa bi nakon njegovog povratka na Cetinje moglo doći do ostavke kabineta.

Bugarska.

Javljaju iz Sofije, da je bugarska vlada naručila kod austrijske tvornice vagona 370 raznih željezničkih kola, svega u vrijednosti 2 milijuna kruna. U petak je bio na podužoj konferenciji kod kneza ministar vanjskih posala Stančov i referirao mu o vanjskoj politici naročito što se balkanskog poluotoka tiče.

Rusija.

Kako se iz Petrograda javlja, znatno se je zaoštrio spor izmedju vlade i drž. dume uslied zahtjeva ministra pravosudja Ščeglovitova, da se izključe iz sjednica neki zastupnici, koji su obtuženi radi revolucionarnog djelovanja, te da se izruče sudovima. Skoro čitava štampa pripisuje veliku važnost sjednici drž. dume, u kojoj se je razpravljalo o spomenutom zahtjevu. Radikalni listovi osudjuju naravno postupak vladin i zahtievaju, da ministar pravosudja odstupi. Ako se ne nadje zgodan izlazak iz ove skakljive situacije, moglo bi vrlo lako doći do ponovnog razpusta drž. dume. Predlog ministra pravosudja upućen velikom većinom glasova pravosudnom odboru.

Italija.

Iz Rima javljaju: Uzprkos tomu, što je nedavno imenovan Merry del Val tajnikom kongregacija, drže neki listevi, da je kardinal-tajnik Merry del Val uslied objelodanjenja Montagninijevih spisa vrlo kompromitovan i da je njegov položaj jako uzdrman. Kao dokaz tomu kažu nekoji listovi, služi to, da je kardinal Rampolla opet vrlo često kod pape Pija X. i da papa sluša njegove savjete, kako bi se rimska kurija izvukla iz svojega škripca. Rampolla valja kao jedan od najboljih poznavaoca vatikanske politike prema Franceskoj i samih crkovnih prilika u republici.

Španjolska.

Dne 14. o. mj. se je u Cartageni sastao španjolski kralj Alfonso s englezkim kraljem Eduardom. Doček vladara u Kartageni bijaše sjajan.

Povodom ovog sastanka objelodanila je „Corr. d' Espagna" važan članak, u kome razlaže, da se ne radi o novom ugovoru izmedju obiju zemalja, nego o tom, da se postojeći englezko-francezko-španjolski sporazumak, sklopljen nakon konferencije u Algesirasu, ratificira.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

U Banjole! U nedjelju 21. o. mj. dolazi puljska kamora sa glazbom u Banjole, da proslavi otvorenje školske zgrade tamošnje legine kovačnice. Glazbom i sladkiši hoće da kupuju našu nevinu dječicu i njihove zavedene roditelje. Veće sramote i uvriede ne mogu Talijani nanieti našemu narodu, nego kad hoće da ga kupe tako nemoralnim sredstvima. Čega se stidi i najveći lupež, time se kamora diči, a i oni propali stvorovi koji kamori služe u tako nepoštene svrhe.

Naša pučka hrvatska stranka imat će pak u nedjelju u Banjolama poslje podne pučki izborni sastanak, te pozivljemo sve naše u Puli i okolici, da svaki koji iole može dodje u nedjelju na sastanak u Banjole. U nedjelju dakle svi naši u Banjole!

Iz Kanfanara. Dne 14. t. mj. na 2½ došao dr. Bartoli u Kanfanar i držao skupštinu u „Trattoria alla concordia". Otvorio ju je g. G. Basilisco (Momulo). On je najprije predstavio sakupljenima dr. B., a zatim govorio u hrvatskom jeziku, da se nezna odakle su hrvatski zastupnici dotično kandidati i ako učine kakvu molbu za pripomoć, to čine samo za svoju okolicu a najviše za se. Hrvatskih izbornika da ima malo, a i s tima se ne zna kako će biti! bum! i t. d. Za njim je talijanski progovorio dr. Bartoli, da ga ne će njegovi u Rovinju, i da ga samog nije volja biti zastupnikom, ali da su ga pozvali „nostri signori di Canfanaro. Govorio je, da će sve biti bolje ako ga izaberu. Obećao im je željeznicu iz Poreča u Kanfanar stalno. Govorio je, da je pivo danas krivo što naše vino ne može napredovati, i da su hrvatski zastupnici krivi što nije zabranjeno patvorenje vina!! A što je s talijanskim vinom, pitamo mi? Dakle o svemu i svačemu i skupština je svršila. Na konco je upitao dr. B. da li hoće koji što protivna reći ili upitati, ali nije nitko ni pisnuo. Tada se podigne starac Gušpar Korenić (iz Firenze!) i reče (naravski talijanski) da ne će glasovati ni za socijaliste, ni za Hrvate, nego naše (!) ljude po starinsku, jer ne će zastupnika ne de Volosca ne de Castua! (divno, kako starac zbori!) Zatim nastane vika: Evviva noštro deputato Bartoli. Vrijedno je znati, kako je g. Basilisko opisao dr. B. prije skupštine. Glejte ga od pete do glave, ni bija nikad u Kanfanaru, to je jena lipa prsana i velika i t. d. Kad se svršio blagoslov, stao je gosp. Šantin pred vratima krčme i zvao svoje, koji su se vraćali iz crkve govoreći im: Alla andè dentro, giusto voi ne gavemo spetado! A kad su nekoji Hrvati htjeli unići jednostavno ih je odpratio i rekao im: tuo papà pol venir ma ti no! Dakle zvao je samo one, za koje je mislio da su njegovi. Nu malo nas za to glava boli, jer ih nije bilo više od 50 na skupštini, a izmedju tih je bilo mnogo djece, koja nemaju pravo glasa, i naših izbornika.

Nek se pak u svemu popuni što je bilo tog dana u Kanfanaru javljamo, da je u jutro tog dana došao iz Trsta župnik sv. Jakova veleč. Valtovaz (po rodu Slovenac, ali Talijančina i po tom poturica gori od Turčina), te po našem župniku sazvao narod, koji se vraćao sa sv. mise, pred župni ured, gdje najprije progovori veleč. g. župnik hrvatskim jezikom, a za njim veleč. g. Vatovac iz okna župne kuće slovenskim jezikom, o potrebi, da svi podju na izbore i da glasuju za ljude poštene i dobrovjerce, i neka poslušaju u tome gospodu svećenike, jer su oni uzdržali i probudili narodnost hrvatsku u Istri. Neka ne slušaju današnje socijaliste i liberalce, koji obećaju sve, a ne izvrše ništa. Vjera je temelj svakoga dobra i bez nje nema napretka. U malo riječi prikazao je narodu potrebu da bude složan i da se nikoga ne boji a niti ne puste nagovarati od kojekakvih „potepuha", nego da glasuju za onoga, koji gleda za crkvu i za narod. I time za danas svršujemo. Kako čujemo, kano buduće nedjelje socijalisti držati skupštinu. Bude li, javit ćemo se. Do vidova!

Izlet u Banjole. U nedjelju dne 21. tek. mj. priredjuje Sokol svoj obični izlet u Banjole. — Odlazak u 2 sata iz tržnice (Mercato).

Voloski kotar:

† **Matko Kundić.** Već smo u posliednjem broju objavili smrt neprežaljenoga Matka Kundića. Već godinu dvie je opadao, na dan Majke Božje Marčenice je slegao, a tri tjedna za tim sproveli smo ga do hladna groba, pošto je već 48 ura prije toga izdahnuo svoju plemenitu dušu, i ležao mrtav u crno obavitoj sobi krasne svoje nove kuće pred nedavno sagradjene. Već par ura prije nego je imao krenuti sprovod, dolazili su ljudi sa svih strana i kočijami a najviše pješice, da mu izkažu zadnju počast. Dolazili su iz ciele Kastavšćine, za koju je on toliko dobra učinjo, iz Opatije, u kojoj je toliko radio, iz Veprinaščine. A došlo ih je i iz Rieke, iz Drage, iz T.sta, iz Gorice. Došli su naročito naši ljudi Hrvati al došlo je i Talijana i Njemaca, jer i ti su pokojnika štovali radi njegove ljubeziljivosti i značaja. Malo je imao neprijatelja, na prste bi jih prebrojio, al ni ti nisu mogli od manje učiniti, a da mu bar mrtvu ne izkažu svoga poštovanja. Nije se čula nego jedna: Škoda da još tako razmjerno mlad zapušta ovaj sviet, na kojem je znao toliko dobra učiniti, i toliko puta suzu žalostnicu otrti! Takovi se riedko radjaju! — Svi su dolaziti kropiti truplo blagopokojnika i moliti se za njegovu dušu, te izrazivati bolno saučešće njegovim preostalim. Jedva si koga vidio kojemu ne bijaše lice orošeno suzami. — Odmah poslie 10. ure blagoslovio je truplo g. župnik-dekan u pratnji četvorice drugih svećenika. Vani se začu žalostinka-pjesma što ju je pjevao „Lovor" iz Opatije pod vodstvom g. Gervaisa. Sve je glasno zaplakalo. Upravo u srce je dirao plač i naricanje pokojnikova oca Rafaela, udovice Anastazije, sinova, kćerke, nevjeste i drugih od roda, kad su iznašali iz kuće gospodara. Truplo stavili su na voz okićen mnogobrojnimi vienci, pred kojim bijahu upređena četiri pramca. Povorka bila je duga duga. Iza križa stupao je „Sokol", veterani i dvoji vatrogasci. Iza voza sedmorica sinova pokojnikovih dočim jedan nije mogao jer mu je pozlilo, i dočim je kćerčica ostala uz majku kod kuće. Iza sinova druga rodbina i bližnji, pak občinski načelnik i mnogi savjetnici i zastupnici, dva pokrajinska i muogi občinski, koli iz Kastva toli iz Voloskoga i Opatije, te Veprinca, odvjetnici, pomorski kapetani, posjednici, veleposjednici, obrtnici, zanatlije, težaci i ženske. Na sprovodu bilo je nekoliko tisuća ljudi. Pošto je povorka došla u crkvu, zapjevao je

---

ono naprtili na vrat onu mizeriju, onu nevolju od čoveka. Ono da će nekega branit, ono da će nekega zagovarat va parlamente — i još va Bečе!

Marki: *Benj*, ma sada ćemo namesto njega poslat va Beč duhtora *Costantina*, voloskega albukata . . .

Zvane Lovranac: A pe kega zlodeja!

Mate Leprinčan: Prvo *Benatića* a sada *Costantina!* A znate vi ča će to reć? To će reć od jedne nevolji va drugu huju.

Jure Mošćeničan: Ča će Costantin va Bečе! Ni miga Beč Ika a parlamenat partida — na *briškulu*.

Zvane Lovranac: To i ja den. Toliko ste nam svoji dni govorili proti *Spinčiću*, da će nas prodat pod Hrvatsku, da ćemo morati plaćat veli *franjki* i sto drugeh nemotarij. Ma hote vi pitat Kastavce, Vološćake, Opatijce i tolike druge po škojeh i druguda, i svaki će vam znat povedet ko to dobre, ko je *Spinčić* storil ljudem po mesteh.

Jure Mošćeničan: A ki se je najviše mučil da mi va Drage dobijemo kus mula, ki ako ne *Spinčić?*

Mate Leprinčan: I za sem tem da ste proti njemu glasovali.

Jure Mošćeničan: Da bi tako ne!

Marki: Čujete, kakove su te besede! Ča to vi govorite?

Zvane Lovranac: Ča nam je na duše, *šior šegretarijo*!

Marki: Tako ne govore ljudi, nego izdajice!

Zvane Lovranac: Šior, gledajte ča govorite, zač i mi, kad ćemo, nimamo dlak na zajike.

Jure Mošćeničan: Ča mislite, da ne znamo svi, kakav Hrvat ste vi jedanput bili.

Mate Leprinčan: I da su Vas radi hrvatske politiki Talijani protirali na Sansig.

Zvane Lovranac: A za niš se niste prokrstili, to Vam ja govorim.

Marki: Ki Vam je to rekal?

Zvane Lovranac: Ki Vas dobro pozna.

Jure Mošćeničan: Povedite nam, zač su Vas, dokle ste bil meštar, premestili va Sansig a iz Sansega va Resiku? Povedite nam mulo zač su Vas ono najedanput *pensionali*, à?

Marki: Moji posli!

Zvane Lovranac: Aj su nekoliko i naši! Zač znate ča Vam je? Ja sam preprost čovek, ma za svem tem ne puščam, da me pelje čovek, kemu ni obraz svetal kako sunce.

Jure Mošćeničan: Ki će mane vodit, mora bit čovek od karaktera al muž beseda....

Mate Leprinčan: A ne kakov takov niškoristi!

Marki, bled kako krpa, otel bi neč reć, ali ne zna ča. Najedanput stane na nogi, stisne ruki, zaključane onako po dalmatinski — i šmigne na vrata.

Zvane Lovranac: On će nam zmerat izdajice, on!

Konić: (se na to pokaže na vratch) *„Koš staré kvešto šušuro?"*

Zvane Lovranac: On Marki bi po sile otel, da nas pelje za nos z njegovum politikum.... Ča Vam se pari, à?

Konić: Ja — *šnato . . . mi no stare piju ne Hrovato ne Talijano. Mija lingui di matre stare toteški. Mi stare toteško e mi svodare per Lueger, girgemajster te Vieni. Šifijo Lueger!*

Jure Mošćeničan: Ste ga čuli? Sad je pod stari dni i našem Koniću prišlo na pamet da je *tudešak*. Prijatelji, ja mislim, da je već i za nas doba da budemo ono, ča su i druga naša braća po Kastavšćine i druguda. Prijatelji Zvane i ti Mate! Četrnajst maja je blizu! On dan će se zibirat zastupnika za Beč! Ala dajmo i mi pokažimo onem, ki su nas do sada za nos vukli, pokažimo njim, da imamo i mi svoju volju i svoju pamet. Glasujmo svi za *Spinčića*, ki je naš čovek!

Zvane i Mate: Dobra ti je ta! Neka živi *Spinčić!*

Jure Mošćeničan: Ovamo ruku, da ćemo bit svi za njega! — Zvane i Mate stegnu ruki pa će svi tri živo i veselo: *Živio Spinčić!*

„Lovor" drugu žalostinku, a onda je sliedila pjevana sv. misa, kod koje se je lijepo na orguljah pjevalo. Služile su se i dvie tihe sv. mise. Na groblju je „Lovor" zapjevao treću pjesmu žalostinku. Prof. M. Mandić, od mala veliki prijatelj pokojnikov, zatomiv svoj plač i suze, progovorio je dirljiv nadgrobno slovo. Slavio je pokojnika ne samo kao dobra sina, nego i kao ljubezniva supruga, kao brižljiva oca i kao žarkoga rodoljuba. Razumljiva je s toga bol i očaj i supruge i djece, pa tako i puka i naroda, za koji je on često mnogo žrtvovao a da se za to ni znalo nije. Uz sveobći plač i naricanje iztaknuo je govornik, da svaki rod ne radja muževa kakav je bio „Rafetov Matić", kakav bijaše Matko Kundić. Molio ga je, nek pred prestoljem Božjim moli za one, za koje je za života radio, za starca oca, udovicu jednu kukavicu, sinove sokole i naš hrvatski narod. Pošto je još velečastni gosp. dekan izmolio skupno s učestnici sprovoda „oče naš" i „zdravo Marijo" za dušu pokojnika i duše njegovih preminulih, pa za ostale koji na onom groblju počivaju, redali su se dugo bacajuć po grudicu zemlje i kličuć: lahka Ti bila zemljica!

* * *

Matko Kundić zakopan je na mjestu koje je občina njemu opredielila već prije par godina u znak zahvalnosti za sve što je občini dobra učinio i dao. — Oporuke nije učinio. Njegovi preostali: otac, supruga, sinovi (dva u poslu, jedan svršeni pravnik, a petorica na raznih srednjih školah), kćerčica i nevjesta, odlučili su složno na dalje posao (mesarski) voditi i u obće gospodariti. Počastili su uspomenu svoga preblagoga pokojnika takodjer tim da su odlučili darovati stanovite svote za Bratovšćinu hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu, za Družbu sv. Cirila i Metoda u Opatiji, i za Djačko podporno društvo u Pazinu, te za neka društva u Opatiji i Voloskom. Tom prigodom za počastiti uspomenu svoga prijatelja i domoljuba darovali su i razni drugi veće ili manje svotice; a občina kastavska 50 kruna za počastiti uspomenu svoga dobrotvora i počastnoga gradjanina.

Pokoj Ti vječni dragi Matko!

Na oprezu. Svi naši će se spominjati, da se je posredovanjem dra Bennata i dra Ettora Costantini prije nekoliko godina potrošarinske novce, javno dobro, trošilo za gnjusnu agitaciju proti našemu narodu i njegovim svetinjam. Mnogi će znati, da je medju plaćenici talijanske kamore bio takodjer Nino Rožin iz Voloskoga. On je od tada avanzirao za zemaljskoga plaćnika kod posla potrošarine. Junta mu je dala koščinu i za ono što je za kamoru radio, i u očekivanju, da će za nju još raditi. I sad je već Nino Rožin na poslu. Pozivao je naše ljude nek čine njeke stvari u izborne svrhe. Ljudi su ga odbili kako je zaslužio, kako onoga, koji je plaćen da radi proti našemu narodu. Upozorujemo naše na toga kamorina plaćenika. Pazite kuda hodi, što govori i što radi. Kazne za one koji podkupljuju su stroge. Mogao bi Nino Rožin i u luknjicu da se ga nadje na delu.

Električna razsvjeta u Lovranu. Prvih dana ovoga mjeseca bila je na licu mjesta posebna komisija, koja je pregledala mjesto i nacrte za gradnju električnog akumulatora, koji će podavati mjestnoj občini Lovran potrebitu električnu svietlost i to 20 velikih i 120 malenih svietiljka.

Razsvjeta imala bi započeti mjeseca septembra ove godine.

Poziv. Redovita XIX. glavna skupština Gospodarske zadruge Volosko-Opatija obdržavat će se u Moščenicama dne 5. maja 1907. u 9 sati prije podne u čitaonici uz sliedeći dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika. 2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine. 3. Izvješće tajnikovo. 4. Izvješće blagajnikovo i proračun za g. 1907. 5. Eventualni predlozi. 6. Ženanje gospodarskoga orudja.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadružnoga tajnika.

Volosko 16. aprila 1907.

Viktor Tomičić, predsjednik.

Ženska i muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom, obdržavati će u nedjelju dne 21. travnja 1907. u jutro na 11 sati u „Narodnom Domu u Voloskom, svoju redovitu godišnju skupštinu sa običnim dnevnim redom. — Pozivlju se uljudno sve gg. članice i članovi da dodju u što većem broju.

Odbor.

Glavna skupština gospodarske zadruge u Kastvu. Nedjelju dne 14. t. m. obdržavala se je u Kastvu, pod ložom o 9. uri pr. p. glavna skupština gospodarske skupštine u Kastvu. Članova ima ta zadruga 750, možda više nego sve talijanske zadruge u Istri skupa. Skupštini prisustvovalo je preko 400 članova. Pošto nije došao predsjednik, otvorio je skupštinu podpredsjednik gosp. Kazimir Jelušić. Otvoriv skupstinu, pozdravio je prisutne, i spomenuo se preminulih članova, naročito Mons. Vinka Zamlića i Matka Kundića, te Ivana Frankovića i Frana Mavrovića.

Zatim su pročitali svoja izvješća tajnik gospodin Nikola Žic i blagajnik gosp. Dolfo Jelušić; dočim je ustmeno izvjestio gosp. Ivan Vlah u ime revizionalnoga odbora, i predložio, da se odboru dade absolutorij. Sva ta izvješća bila su prihvaćena jednoglasno, bez opazke.

Kod 5. točke dnevnoga reda „Razni predlozi" iztaknuo je g. predsjedatelj razne potrebe i izrekao nadu da će zastupnici koji budu izabrani nastojati da se pučanstvu gospodarski pomogne, te pozdravio prisutnoga zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića. Ovaj burno pozdravljen zahvalio se je na pozdravu, pozdravio i sa svoje strane skupštinare, te rekao da će uvjek rad ko i do sad zagovarati da se narodu pomogne materijalno i duševno. Spomenuv njeke ustanove izbornoga reda, te protivnike proti kojim se imademo boriti, pozvao je prisutne nek dodju k izboru u čim većem broju, i pokažu našim narodnim neprijateljem da nejmaju ovdje šta tražiti. Nek dodju svi izbornici, da bude na čast njim i korist narodu. Nije dosta reći: zadovoljni smo, nego treba doći. Nek nežale pol ili makar i cieloga dana (glasovi: došli bi i tri dana uzastopce!). Izbor vam nije težak, reče. Imate birati izmed domaćega čovjeka, i privandranoga Talijana.

Govorniku, opet od skupštine pozdravljenu, zahvaljuje predsjedatelj na izrečenih riečih i opaža da će širi izborni odbor dogovoriti se o svem što se tiče izbora, i ako uztreba sazvati posebni sastanak izbornika. Kandidaturu profesora Vjekoslava Spinčića pozdravili su prisutni izbornici velikim oduševljenjem kličuć „Živio Spinčić" i dižuć ruke.

Kod rečene točke dnevnoga reda se je još medju ostalimi prihvatila jednoglasno rezolucija, kojom se poziva vlada da uzradi sve moguće, da se zakonska osnova proti patvaranju vina dade na potvrdu Njegovom Veličanstvu, i kojom se protestira proti onim koji bi htjeli tu zakonsku osnovu osujetiti.

Obračun zadruge za godinu 1906. glasi na debelo ovako:

Prihod kruna	11·766 para	89
Razhod „	10·538 „	09
Višak kruna	1·228 para	80

Razne su i sve veće potrebe. Lahko će se ove godine potrošiti i ovaj višak, tim više što je modra galica jako skupa.

Za zastavu Udruge Sv. Mihovila u Rubeših. Dne 24. marča imali su članovi Udruge Sv. Mihovila u Rubeših poviest radi družtvene zastave. Član Udruge g. Ignjat Sinčić predložio je dva nacrta, od kojih jedan nešto promienjen, bijaše prihvaćen. Već je valjda izradjen nacrt kako je prihvaćen, i naručena zastava.

Pazinski kotar:

Konstituiranje občinskog zastupstva u Pazinu, pošto nije bilo uloženo s nijedne strane utoka, obavilo se dne 11 tek. mj. Prisutni bili su svi zastupnici izim jednoga od manjine. Predsjedno je po starosti zastupnik gosp. Ivan Ivić. Glasovanje za načelnika i savjetnike provelo se pismeno, te bje izabran za načelnika iznova g. dr. Šime Kurelić sa 19 glasova, i osam savjetnika iz hrvatske većine sa 20 glasova. Talijanska manjina je dala biele listiće. Iza svečanog obećanja sa strane načelnika i savjetnika nagovorio je zastupstvo vladin zastupnik g. savjetnik Šorli hrvatskim i talijanskim jezikom. Zahvalio se za tim načelnik na izkazanom povjerenju time, što ga se u tri izborna razdobja zasebice pozvalo na to častno mjesto. Iztaknuo je, da se smatra izabranim voljom svega pučanstva prostrane pazinske občine, akoprem je zanj glasovala samo većina zastupstva, jer ta većina, kako se vidilo kod izbora, imade za sobom sav puk, dočim manjina predstavlja samo predsude zastarjelog izbornog reda, koji će novi družtveni duh u malo odpustiti. Razvio je za tim program rada za občinsko zastupstvo, nadajuć se u tom obziru obećane podpore sa strane vlade i savjestnog sudjelovanja sa strane svih zastupnika.

Iznio je za tim zastupnik g. dr. D. Trinajstić raznih predloga veoma prešnih, zagovarajuć da njim se priznade presnost i o njima razpravlja i odluči, jer inače da će se u kratko morat držat dvio sednice, a time prouzročit občini bezpotrebnog troška i zastupnikom gubitka na vremenu. Manjina se protivila, jer da to nije zakonito. Usljed toga da se stvar ne zavlači po raznim instancijama na uštrb stvorenih zaključaka je predlagatelj ustegnuo predloge.

Talijanska manjina nije podpisala zapisnika, ne navadjajuć razloga. Valjda jer pisan hrvatski.

A sada novo zastupstvo na rad!

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje predavao je g. prof. dr. M. Kević o „Marku Kraljeviću". Slušača obojega spola bijaše preko 300. Slijedeći put u nedjelju dne 21. travnja predavat će g. prof. L. Brolih o „Junaštvima g. 1800." Predavanje je u dvorani „Narodnog Doma", a počinje u 10 sati prije podne.

Birma u pazinskom kotaru. Tršćansko koparski biskup dijeliti će sakramenat sv. potvrde dne 21. aprila u Pazinu, 22. u Grdoselu, 23. u Starom Pazinu, 24. u Žminju, 25. u Cerah, 27. u Bermu, 28. u Trvižu, 29. u Zamasku, 30. u Kašćergi. 1. maja u Kringi 2. u Tinjanu 4. u Sv. Petru.

Glavna godišnja skupština „Hrvatske Čitaone" u Pazinu obdržavat će se u nedjelju dne 28. travnja u 2 sata poslie podne u družtvenim prostorijama sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj upravnog odbora, 2. Izvještaj nadzornog odbora, 3. Izbor upravnog odbora, 4. Izbor nadzornog odbora, 5. Eventualija.

U slučaju da se u 2 sata ne bi sastao dovoljan broj članova, obdržavat će se skupština istog dana u 3 sata uz kojigod broj članova.

Razne primorske viesti.

Novi kardinali. U tajnom konzistoriju od 15. t. mj. bijaku imenovani kardinalima: miletački patrijarka Cavallari, nadbiskup iz Lucca Lorenzelli, nadbiskup Piso Mafi, nadbiskup Palerma Lualdi, nadbiskup Mercier iz Malina (Belgija), nadbiskup Aquire y Garcia iz Burgosa i nuncij u Madridu Rinaldini.

Talijanski kandidati za grad Trst. U ponedjeljak na večer pozvali su židovsko-liberalni prvaci grada Trsta svoje pristaše na izborni sastanak u kazalište „Politeama Rossetti". Na sastanak mogli su samo oni, koji su primili poziv, jer se ti takozvani liberalci boje javnih sastanaka, dočim sazivlju obično sve ostale stranke javne sastanke, na kojima može svatko slobodno izreći svoje mnienje. Na tom sastanku bijahu proglašeni talijanski kandidati za sva četiri izborna kotara grada Trsta i to: za I. izborni kotur g. Ivan Menesini, gradski mjernik, za II. g. dr. Juraj Pitacco, gradski prisjednik, za III. g. dr. Vjekoslav Ziliotto, načelnik grada Zadra (!!), za IV. Vjekoslav Mazorana, profesor na c. k. obrtnoj školi.

Bude li nam moguće, vratiti ćemo se na ove kandidate trščanske talijanske kamore.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču sazivlje svoju glavnu redovitu skupštinu dne 20. travnja 1907. u 8 sati u večer u prostorijama: „Zum alten Schottentor" L. Mitzko I. Schottenq. 7 sa ovim dnevnim redom:

1. Izvještaj tajnika o družtvenom radu za god. 1906/7.
2. Izvještaj blagajnika o primicima, izdacima i blagajničkom stanju.
3. Izvještaj revizora.
4. Izbor triju revizora.
5. Eventualni predlozi odbora i članova.

„Dom i Svietˮ broj 8. od 15. travnja 1907. Izašao je najnoviji broj ovoga velikoga hrvat. ilustrovanoga beletrističkoga lista sa obilnim zabavnim i poučnim sadržajem te mnogobrojnim ilustracijama. — „Dom i Svietˮ izlazi dva puta u mjesecu i to (1. i 15.) na 20 strana velikog formata, predplatna ciena mu je na cielu godinu 12 K (6 for.). Predplatu prima knjižara L. Hartmana Zagreb, Ilica 30. Pokusni broj šalje se na zahtjev svakomu badava.

Franina i Jurina.

Fr. Motovunski Šinjorići, da su već dobro nos nategnuli na naše kmete.

Jur. Ča njim morda više na slipo ne veruju pak neće da gredu s njimi votat za deputata.

Fr. Vero baš za to; oni su imeli neki pogovor na prvi dan aprila na Kanalu, i su se nadali, da ćeju i naše kmete pritegnut na svoju, stran — pak su se grdo prevarili.

Jur. I jas sam čul čuda od njih iz okolice Motovunske, da ćeju poć votat s kmeti, zač da ki s gospodom čerešnje zoblje, da mu repi ostaju.

Fr. Tako valja Jurino, gospoda s gospodom, kmet s kmetom za našega čovika!

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Krčmarima!

Upravo su doštampane „10 zapovjedi krčmara“, koje se mogu dobiti jedino u narodnoj tiskari Laginja i dr. - Pula Via Giulia, r.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

C. k. Notar

Anton Iusti

otvorio je svoju pisarnu

u Buzetu.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke cijene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstrancije, svećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izradjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/3 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzdušnom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyspepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grčeško srce i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obćena, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava liječilišta u Samoboru“, trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznato u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

JAVNA ZAHVALA.

Svoj rodbini, prijateljima i znancima, koji nisu žalili truda, već su iz bližih i daljih krajeva dohrlili da našemu neprežaljenomu i nezaboravnomu sinu, odnosno suprugu i ocu

MATU

iskažu svoju posljednju počast otpravivši ga do hladnoga groba, izrazujemo našu najdublju harnost i hvalu. Posebnu hvalu dugujemo velečasnom svećenstvu, a poimence mnogočasnomu g. A. Ellneru dekanu u Kastvu. Osobitu hvalu izrazujemo veleuč. g. prof. Matu Mandiću, koji se je milom i srdačnom riječi oprostio s drugim pokojnikom. Usrdno hvalimo slavnim društvima: »Sokolu«, »Lovoru«, »Vatrogasnom društvu« Volosko i Opatija, »Veteranskom društvu« i svim drugim korporacijama koje su svojim učešćem uveličale pokojnikov sprovod. Konačno zahvaljujemo svima, koji su se polaganjem vijenaca ili kojim drugim načinom sjetili pokojnika i nas u našoj neizmjernoj boli i tuzi tješili. Neka je svima od nas najtoplija hvala, a od Boga plata!

FRANČIĆI-OPATIJA, dne 15. travnja 1907.

U ime razcvijene i rastužene obitelji:

Rafael Kundić, otac. — Anastazija Kundić, supruga.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme** (težkog disanja), **nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje** (migrêne) **kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice** (epilepsije), **mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglubosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila** (malokrvnosti), **želudačnih grčeva, bezčešnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svećke slabosti** itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim dovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom u prekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvalu kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltiolim, koji je poradi svoga neuspješna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonica za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.

Kalman ulica ugao.

Svoj K svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cijene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjeli. Jamstvo 8 godina — Cijene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više* ***po kruna 20.***

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije dlan te plaća od istoga 4½% dato bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA“ na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA“, RIEKA - FIUME.

Broj 20. Pula, u utorak dne 23. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenika ili po dogovoru

Novci za predbrojbu, oglase itd šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se iz vana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i utainje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Narodno slavlje u Banjolam.

Narod progovara.

Nedjelja dne 21. aprila 1907. ostat će neizbrisivim slovima upisana u spomenar naše narodne borbe na Puljštini. Banjole, to maleno mjestance, što se prostire na najjužnijem dielu naše Istre prema premanturskom rtu, bilo je te nedjelje pozorištem pravog narodnog blagdana, narodnog slavlja, svanuća zore hrvatskog osviešćenja i narodnog oslobodjenja iz sredovječnih okova, kojima krvni naš dušmanin Talijan drži sapet svaki naš napredak. Taj dan početak je slave i konačne pobjede naše nad tminom i lažnom kulturom, koje umjetno podržavaju i silom narivavaju našemu narodu vlastodršci, ti silnici i zatirači naše prosvjete i naše narodne slobode.

Ali lanci pucaju, narod naš ogorčen rad zuluma i ljute tlake, koja ga kroz stotine godina duši i gnjavi, kida verige, ponosno diže glavu i stupa smjelo napred te hrabro gleda u oči neprijatelju i odlučno mu zbori: nosi se odatle, tu nemaš što da tražiš; to je moje tlo, moj je to dom, gospodar ovdje jesam ja sâm! — Tako si čitao tog dana svakomu na licu od onog silnog naroda, kog se u Banjolama sakupilo preko jedne tisuće. Tako je u srcu govorilo tisuću naroda stupovima puljske kamore, koji su tog dana kô crno jato gladnih gavranova nasrnuli u Banjole, da isključivaju nevino srce male djece, da povrh zdravog tiela i poštene duše našega naroda podignu svoj truli dom, dom lažne prosvjete, zloće i paklenskih opačina. No probudjena narodna sviest pokvarila je puljskoj lažnoj gospodi račune; ustao je potišten narod i pokazao volje i snage, da neće više da bude slijepo orudje gospodskim hirima i služiti im u njihove nečiste i nepoštene svrhe.

Putem do Banjola.

Već u 1 sat poslje podne u nedjelju opazio si, kako premanturska cesta oživljuje i puni se narodom, koji oduševljeno vesela lica hrli na narodno ročište. Poslje dva sata pak cesta je crna nepreglednog mnoštva, što u skupinama dostojanstveno hoda, te tko žurnije, tko laganije ide k cilju. Stupovi kamore pak u kočijama prolaze izmedju našega naroda, nekoji veseli, misleć da je to njihov narod, a većina njih iznenadjeni i prestravljeni, što će doživiti strašan poraz. Sve što se više približamo banjolskoj strani, sve to više raste mnoštvo, sve to veće oduševljenje medju nama, a pokunjenost prolazeće talijanske gospode u kočijama. Najednom začujemo u prvoj skupini gromoviti: Živio! koji se urnebesno razširi od skupine do skupine. Što je, svak se pita. Kad eto oči sviju veselo gledaju u vinkuransku stranu, kojom ponosno lepršа naša mila trobojnica, na čelu povorke od tri do četiri stotine ljudi iz Vinkurana, rimskih kamenoloma i obližnjih mjesta, te onih iz Pule, koji su se preko briega uputili u Banjole. Talijani pak mrko promatraju trobojnicu i onu silnu povorku, što se niz stranu vijuga, da se kod mlina sastanemo sa našima iz Ližnjana, Medulina, Pomera i Premanture.

Doček.

Napokon iz daleka ugledamo mlin, vlastničtvo nasega Martina Rosande iz Vinkurana i Božo Semelića iz Premanture. Tuj se iskrcase i gospoda talijanska, te moraše defilovati mimo naše trobojnice, kojom Banjolci očekivahu svoju braću, nas. Opazismo i taj barjak već iz daleka, te ga pozdravismo burnim Živio! i pohrlismo, da se što brže izrukujemo i pozdravimo s banjolskom braćom. Eto za malo i junačkih Premanturaca pod trobojnicom, pak Pomerci, Ližnjanci i Medulinci, tu se zaustavismo, da dočekamo rodoljubne Vinkurance, koji se ponosno pod hrvatskim barjakom uz živio-klice približuju k nama. Evo ih kod nas. Nastaje svečani trenutak. Neopisivo veselje, urnebesno klicanje, živio-klici hrvatskoj Istri, dru. Laginji, Puli, Banjolcem i t. d. Gospoda pak talijanska zasramljena i poražena, hoćeš, nećeš, moraju da prodju uz nas, te se lieno veru po strani prema leginoj kovačnici; vidi im se na licu potištenost, neugodno im je, ali pomoći nema. Hrvatski barjaci ponosno lepršaju, oduševljeno kliktanje naroda ne prestaje. Ogromna povorka naših lagano kreće sa odborom Banjolaca, kojih dika i ponos je naš hrabri sokol Luka Košara, opasan preko ramena širokom trobojnicom, a odbornici na kaputu trobojne vrpce. Tri trobojnice viju se, a hiljade naroda klikće i bliža se sovinom gnjezdu talijanaša; nije druge, ali Talijani sakupljeni u kovačnici, moraju da izpiju i ovu gorku pilulu. Vidimo ih gdje sa vrata i prozora mrko gledaju silni naš sviet, a trobojnice naše svježim vjetrom uzmahane, veselo lepršе, kô da im prkose, i kazuju na tisuću svoga roda, te vele: eto gospodo talijanska, moga roda, pod mojom zaštitom izvojevao je na stotine slavnih pobjeda, pod mojom zaštitom mora pobjediti i Vas! Ispred kovačnice, žalostno se viju zastava puljske občine i pokrajinska zastava Istre, pod kojom je došlo osramotiti se petnaest članova talijanaškog društva „Unità" u Premanturi, petnaest zavedenih naše krvi i jezika.

Javna skupština.

Pred kućom konsumnoga društva povorka stane. Prostor ispred kuće okićen je zelenim slavolukom sa napisom: dobro došli! a u okolo viju se četiri trobojnice. Kad zatakoše i ove tri trobojnice, pod kojima je povorka došla, nastane svečani mir, te veleuč. gosp. dr. *Ivan Zuccon* sa balkona otvori sastanak. Biranim riečima, pozdravi pristutne, veseleć se, što se sakupilo tako veliki broj naroda, i predočio puku korist, koju ćemo imati, kad 14. maja izabe.emo našega Laginju. Čim je spomenuo ovo ime, pozdravio je narod sa trokratnim živio Laginja! Pozove naroda, da se ovdje zakunemo, te ćemo složno poći u borbu i glasovati za Laginju, koga vodi dobra volja da koristi našemu narodu. Laginja ima i srce i volje, posvetio je sav svoj život za dobrobit puka. Nabraja njegova dobra djela, te on je jedini kojemu moramo dati naše glase. Zaključuje s pozivom, da svaki učini svoju dužnost i 14. maja slavit ćemo našu pobjedu. Taj dan mora nam biti narodni pir, narodno slavlje. Kad je svršio, pozdravio je narod govornika sa trokratnim: Živio! a pjevači zapjevaše uz pratnju naroda našu hrvatsku himnu: „Liepa naša domovino", koju je narod slušao stojećke i odkrite glave.

Iza njega prijavio se za rieč gosp. *Matko Brajša*. S veseljem pozdravlja mnogobrojno sakupljeni narod. Reče, u tolikom broju sakupila nas tuga i nevolja, koja nas bije u Istri, a koju nam zadaše naši krvni neprijatelji Talijani. Nabraja potrebe naše, kao ceste, vodu, škole; ništa nemamo, te ako hoćemo da što postignemo, treba da trošimo iz svoga žepa. A kad treba plaćati, eto ih na nas, ne obazirajuć se na naše ljute nevolje i potrebe, nego plati i šuti. Zato moramo birati čovjeka, koji će te nevolje liečiti, koji će zagovarati naše potrebe i braniti naša prava. Završuje: dao Bog, da nam 14. maja donese majski cviet, našu narodnu pobjedu. — Gromoviti: Živio! pozdravi govornikove rieči.

Na to se prijavi za rieč g. *Ante Belanić*. Kaže, buduć mlad, nebi imao šta reći iza zrelih i umnih rieči predgovornika, ipak će reći i on par rieči, moleć da mu se ne prigovori, da jaje zna više nego kokoš. Spominje Demostena, koji je rekao, da svaki čovjek ima tri dužnosti: prema domovini, obitelji i sebi. Na dan 14. maja sve ove tri dužnosti spojene su, te treba da je ovršimo. Tog dana zaboravimo sve naše možebitne nesuglasice i nadjimo se složni te dademo glas našemu čovjeku. Ne smije medju nama biti takovih, koji kažu, izbori su mi najzadnja briga. Ako bi koji bio, onda kad mora platiti poreze i ostale namete, neka mirno plati i reče: to mi je najzadnja briga. Spominje da dobri zastupnici stvaraju i dobre zakone. Zato i mi moramo birati čovjeka, koga mi dobro poznamo, a i on nas i naše nevolje te čuti s nama. To je naš dr. Laginja. Osobito danas, kad se na porugu slavi otvorenje proklete Legine kuće, protestirajmo proti nepravici da Banjolcima nedaju narodne škole i zakunimo se da ćemo 14. maja glasovati za našega čovjeka. I ove rieči izrečene mladenačkim žarom, pozdravi narod trokratnim Živio! a pjevači i narod zapjevaše: Oj Hrvati jošte živi! Iza ove pjesme zaori opet iz svih grla burni Živio!

Dr. Zuccon javlja da se prijavio za rieč *Josip Fedel*, seljak iz Ližnjana, oduševljeni borac za hrvatska prava, vodja ližnjanskih Hrvata. Počne sa Kačićem. Kaže zarobljeni smo sada nego ikad prije. Spominje vinsku taksu, radi koje čim se kmeti pojave na puljskoj medji, skoče k njima daćijeri i obadju ga svega; a nadju li litru vina, vode ga od Iruda do Pilata dok ne plati 3 novčića. Od ono malo vina što nam urodi, petinu moramo dati kamorri. A to su naši teški žuljevi. Kaže, da i sami Talijani su proti Rizzi-u, ne trpe ga, zato još manje mi, pak naše glase moramo dati za našega Laginju. Govori o talijanskoj prkos-gimnaziji u Pazinu, koja nas košta 35% nameta. Zaključuje s preporukom, da se svi nadjemo složni i 14. maja glasujemo za dr.a Matka Laginju. I ove liepe rieči pozdravio je narod s oduševljenim: Živio!

Pošto se nije javio nitko više za rieč, *dr. Zuccon* opetuje u glavnom što je rekao prije i preporučuje da ove liepe rieči, što su čuli od govornika, raznesu od kotara do kotara, od sela do sela, da budu kao dobro sjeme, koje će donieti dobar plod. Četrnajstog maja nek nas nepliši ništa, ni kiša ni drugo nevrieme, te kao što pokazasmo danas ovdje u Banjolama, gdje smo se našli kao braća kod svoje braće, svoji u svojih, da i toga dana složno pohrlimo na biralište kao prava braća, što će biti na diku i čast našemu narodu, što će donieti, da na 14. maja bude izabran naš dr. Matko Laginja. — Sav narod kao elektrizovan ovim riečima, oduševljeno i gromko zaori: Živio! Pjevači pak zapjevaše: Živio, živio . . . !

Prije svršetka sastanka progovori još zaključnu rieč dr. *Ivan Zuccon*, koji pozove sakupljene, da kao što smo dostojanstveno došli, tako se sada liepo i mirno još pozabavimo i razidjimo. Pozivlje sve, da se zahvalimo dičnim Banjolcima, našoj dragoj braći koja su nas ovako liepo dočekala i okitila mjesto našeg sastanka našim milim hrvatskim trobojnicama. Živili braćo, da ste mi zdravi i veseli! — Urnebesni trokratni živio poprati ove rieči.

* * *

Iza službenog diela sastanka podao se narod neprisiljenoj veseloj zabavi, uz pjev domaćih narodnih pjesama, te uz plesanje na otvorenom pod mih.

Prema zahodu sunca počeo se narod razilaziti; najzadnji otidjoše velika većina iz Pule, Premanture i Vinkurana pod narodnim trobojnicama, praćeni komad puta od rodoljubnih Banjolaca.

Častno i dostojno time završismo ovo narodno slavlje, koje se je pretvorilo u krasnu manifestaciju hrvatske sviesti na puljštini. Evala narodu; dok budemo uviek takovi, mora doći sunce i na naša vrata, pobjeda je naša i po njoj bolja budućnost.

* * *

Na koncu dodajemo, da su Talijani brzo svršili svoju slavu legine kovačnice, kojoj je prisustvovalo najviše 130 ljudi, i to stotina kamorine gospode iz Pule, 15 unitaša, 7 banjolaca i par kamorinih deligata sa nekojim pripuzima i odrpancima iz Vintiana. Jornaleto piše, da je bilo na njihovoj do hiljade naroda; nije lagao, jer do jedne tisuće falilo im još 900 — malenkost koja ne smeta Talijane.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni sastanci. Javljamo svim nasim, da će u nedjelju poslje podne dne 28. o. mj. biti izborni sastanci u Ližnjanu i Medulinu.

Spremimo se dakle da proslavimo buduću nedjelju narodno slavlje u Ližnjanu i Medulinu.

Konštituiranje upravnog vieća u Marčani. Dne 17. o. mj. konstituiralo se je konačno upravno vieće za poreznu občinu Marčana — u mjestnoj občini Vodnjan. Kažemo konačno, jer je minulo šest mjeseca poslije izbora za to vieće i jer je toliko trebalo vremena dok su cesarske oblasti riešile odnosne utoke proti tom izboru. K prvoj sjednici došao je iz Vodnjena načelnik Bernardelli s občinskim tajnikom Apostoli-em.

Iza obavljenih formalnostih izabran bijaše ponovno predsjednikom upravnog vieća poznati naš rodoljub i tamošnji posjednik, vlastnik paromlina itd. g. Viktor Marot. Taj izbor pozdravljen je iskrenim zadovoljstvom od sviju pošteno mislećih Marčanaca.

Voloski kotar:

Javni sastanci u Voloskom sudbenom kotaru. Posljednih dana odlučilo se je obdržavati sliedeće javne sastanke u izborne svrhe:

Dne 28. travnja:

U Klani — sazivač dr. Matko Trinajstić.

Na Veprincu — sazivač dr. Konrad Janežić.

U Mihotićih — sazivač dr. Ivan Pošćić.

Dne 5. svibnja:

U sv. Mateju — sazivač dr. Ivan Pošćić.

U Mošćenicah — sazivač dr. Matko Trinajstić.

Dne 12. svibnja:

U sv. Križu — sazivač dr. Matko Trinajstić.

Osim toga će dr. Gjuro Červar sazvati sastanak za Markovo ili koju od sliedećih nedjelju u Oprič na Lovranščini. — Svi rečeni sastanci objaviti će se sa ljepaci u pojedinih krajevih.

K tomu obdržavati će se budućih dana sastanci pouzdanika Volosko-Opatijske i Kastavske Občine.

Za djačko podporno družtvo dao je prof. Vjekoslav Spinčić, za počastiti uspomenu svoje tetke Frane preminule dne 18. Travnja t. g. kruna 20.

† **Frana Sinčić r. Spinčić.** U selu Tometići Rubešove županije preminula je dne 18. t. m. u 81. godini dobe svoje Frana Sinčić r. Spinčić. Za preblagom Franom kuka starac suprug, plaču sinovi Vjekoslav i Frane, nariču kćerka i nevjesta, i mnogobrojna druga rodbina. Sprovod bio njoj je dne 20. kod kojega su učestvovali bližnji i dalnji rodjaci i rodjakinje, susjedi i susjede. Lahka njoj bila zemljica! Naužila se raja nebeskoga! Naše saučešće svim njezinim milim i dragim.

Pazinski kotar:

Sastanak pouzdanika za II. izborni kotar Istre. Dne 18. o. mj. sastaše se u Pazinu mnogobrojni narodni pouzdanici za II. izborni kotar Istre t. j. za izbornike sudbenih kotara Poreč, Motovun, Rovinj te mjestne občine Vodnjan i Svetvičenti.

Nakon svestranog i zrelo pretresenog položaja, stvoren je jednoglasno sliedeći zaključak:

„Pouzdanici II. izbornag kotara Istre, sakupljeni na sastanku dne 18. o. mj. u Pazinu drže neobhodno potrebitim, da se Hrvati II. izbornog kotara Istre kod predstojećih izbora sa carevinsko vieće narodno ustvrde odajuć svoje glasove za narodnog kandidata“.

Kandidatom za taj kotar bio je proglašen jednoglasno g. **dr. Matko Laginja**, odvjetnik u Puli.

Priznajemo rado da nemogoše biti sviestni naši pouzdanici onog izbornog kotara sretnije ruke nego li bijahu baš tim, što su proglasili svojim kandidatom odličnoga narodnoga prvaka g. dr.a Laginju. Malo je koji od naših vidjenijih muževa u onom kotaru toliko poznat, cienjen i štovan kao što je dr. Laginja. On je dolazio često u doticaj s našim narodom sudbenih kotara Poreč i Motovun kao zemaljski zastupnik i zemaljski prisjednik a dolazi i sada skoro dnevimice u doticaj sa stanovničtvom rovinjskog kotara te občinah Vodnjan i Svatvičenti kao odvjetnik, ravnatelj posujilnice i kao pokretač narodno gospodarskih poduzeća. Njega ne cienе i ne štuju samo Hrvati onog kotara, već dapače isti umjereni, uvidjavni i pravedni Talijani, kao što se je to opetovno uzpostavilo. Ovi bo posliednji znaju, da je dr. Laginja nesamo odličan pristaša hrvatske narodne stranke, već da je takodjer muž velikih duševnih vrlinah, muž radin, pošten i do skrajnosti pravedan, te dušom i tielom zauzet za duševni materijalni boljak svega pučanstva naše pokrajine.

Čestitamo dakle iskreno sviestnim pouzdanikom II. izbornog kotara Istre i svemu stanovničtvu onog kotara na toli sretnom izboru svoga kandidata.

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje — dne 21. ov. mj. — imao je predavati gosp. prof. L. Brolih o „Junaštvima god. 1809.“, ali mu je gosp. upravitelj c. kr. gimnazije zabranio. S toga nije bilo predavanja. Slijedeće nedjelje dne 28. IV. bit će isto predavanje, ako ne bude kakve zabrane. Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnog Doma.“

Za djačko primoćno družtvo u Pazinu. „Za počastiti uspomenu blagopok. Matka Kundić veleposjednika u Opatiji, primila je uprava Djačkog primoćnog družtva u Pazinu iznos od K. 240, od kojih je poslao g. Mate Stipanić posj. u Opatiji K. 110. — sabrani u gostioni Vjekoslava Kinkele u Rukavcu, te dr. Fran Brnčić odvjetnik u Trstu K. 130. — od kojih darovaše sinovi K. 100. — dr. Gjuro Červar odvjet. — Volosko K. 10. — prof. Vjekoslav Spinčić nar. zast. — Opatija K. 10. — V. Tomičić veleposj. — Volosko K. 10.

Plemenitim darovateljem svesrdno zahvaljuje se odbor.“

C. kr. kotarski sud u Labinu. Hrvatska univerza, kako ju je bio nazvao dopisnik „Naše Sloge“, kako se je i predvidjalo, nije nam koristila ma baš ništa. Gospoda suci i pisari, postali su još zagriženiji. Dr. Colombis (starinom Golubić) rodom iz Cresa ili nezna ili neće, da govori hrvatski. Dr. Rusca, rodom iz Trsta, premda znade nješto hrvatski, govori kadkada sa strankama hrvatski, a da bi napisao koju rieč — Bože sačuvaj. Podredjeno im osoblje — vjerne su sluge svojih gospodara. Ti pisari su sve sami *„rodjeni Labinski talijančići“*. Pohadjali su samo pučku školu u Labinu — malo prakse, eto njihova naobrazba. — Kako vidite, sve su samo Talijani i Talijančići na c. kr. sudu u Labinu, koji ima posla sa preko 98% Slavena, a niti sa 2% Talijana. Kakve se stvari dogadjaju na tom sudu, nek svjedoči ovo:

I. Ivan Marija Diminić dodje na sud, da ovjerovi (legalizira) podpis na hrvatskom spisu. Zamoli ih liepo, a oni gledaju spis! Diminić ne razumje talijanski, a oni ne hrvatski. Što će učiniti? Odpravit ga nesmiju! Dosjete se. Pošalju ga na c. kr. porezni ured, nek tamošnje činovnike zamoli, da mu koji napiše *„buletin“* u talijanskom jeziku, da znadu, što im je učiniti. Porezni činovnik napiše *„buletin“* i sud mu ovjerovi podpis! Sramota!

II. Pred nekoliko mjeseci umre žena Dinku Blažini-Filiću, koja učini i oporuku. Sud pozove muža i svjedoke talijanskim pozivima. Oni ih ne htjedoše primiti opazkom, da talijanski ne razumiju i moleći, da im sud pošalje hrvatske pozive. Sud pošalje *„Fanta“*, koji im donese i po drugi put talijanske pozive. Oni ne htjedoše primiti. *„Fanat“* htjedoše pribiti pozive na vrata, nu oni ga upozoriše, da su oni gospodari svojih vratiju, pa da nema nitko prava ništa pribijati na nje. *„Fanat“* ode u Labin, ne opraviv ništa. Dodje *„Fanat“* i treći put sa talijanskim pozivima, ali sada pod globom, kako reče. Poziva nisu htjeli ni sada primiti, ali odoše isto na sud, da čuju zašto se ih zove i da prosvjeduju proti takvom postupku. Sudac dr. Colombis, im reče, da su zvani rad, *testamenta* pokojnice. Upita svjedoka: Ste vi Mateo Milevoj di Mateo Senar? Svjedok šuti. Sudac ponovi pitanje — svjedok šuti. Onda upita sudac: *je vam otac živ ali mrt?*“ Svjedok: *živ je!* Na to mu Milevoj kaže, što i kako je pokojnica odredila. Sudac diktira, a pisar piše zapisnik. Kad je bio gotov, upita sudac: znate pisat? Svjedok: da! Sudac: napišite ime tu! Milevoj pogleda spis — talijanski je — nerazumije te reče: ja nisam ovako rekao, te neću podpisati. Sudac se uzvrpolji i otrese na svedoka: *Co — mi ne verujete?* Svjedok: Vjerujem Vam, ali ja podpisat neću nigda ono, što ne razumijem. Ni Blažina nije htio podpisati zapisnika, našto mu sudac reče, da mu neće ako neće podpisat, valjat *testament*. Blažina mu odgovori: Ma — je šlo k vragu više moga, pa ako podje i to. . . ! Sudac ih odpravi, a svjedok pita plaću. Nek vas plati Blažina — reče sudac — našto ovaj kako ću platiti, kad *testament* ne vriedi? Otidoše, a da nisu podpisali ni jedan ni drugi zapisnika.

Nastaje pitanje: 1. dali smije sudac na ovakav način postupati sa ljudima? 2. koji je za koga, ili je sudac za ljude, ili su ljudi za suca? 3. Jeli smo mi i naš jezik u Istri ravnopravni sa Talijanima? Odgovor očekujemo od viših sudbenih oblasti, a budući parlament ne zasjeda, preporučamo našim budućim zastupnicima, da ovo ne zaborave.

III. Govori se, da će doći na izpražnjeno mjesto sudbenog oficijala, neki gosp. Stefanutti iz Motovuna, koji da se jedva sada počeo učiti hrvatski. Ako se ovo obistini, te ako gospoda suci i pisari i nadalje ostanu ovdje i svojim putem dalje idu, preporučamo našim ljudem, da se nigda ne muče na sudu ni rieči govoriti talijanski, nego uviek u svojem jeziku, jer su oni dužni govoriti s nama u našem jeziku.

Pred par godina došao u Labin „Notajo Rodolfo Pillat, Pazinac, negda Hrvat, sada zagrižen „Talijanaš“. Prije je služboval negdje u Tirolu — medju Talijanima valjda. Kad je došao, govorio je da je njemu isto, pisat hrvatski ili Talijanski. Pošto se je našim novcima podkožio neće više ni da čuje hrvatski. On je i sudbeni branitelj, pa ako protustranka ne razumije talijanski, to ju on izpitava njemački. Smrdi Vam, gospodine bilježnice, hrvatski jezik? ali niste dne 11. tek. mj. ni primili hrvatskih novaca, nego . . . pustimo to za sada.

(Gori navedene slučajeve dajemo do znanja g. predsjedniku prizivnog suda u Trstu. Op. Ured.)

Koparski kotar:

Izborni sastanak. U nedjelju dne 28. o. mj. u 2 sata poslje podne biti će u Lanišću javni izborni sastanak. Na taj sastanak polazi u nedjelju u jutro ciela četa Buzetskih rodoljuba uz glazbu kroz Brest, Klenovšćak, Praporće u Lanšće. Preporučamo živo svemu našemu narodu u onoj okolici da mnogobrojno pohrli na taj sastanak, da bude dostojan i častan za nas i sav naš rod.

Dobro bi bilo a toplo preporučamo, da bi na ovaj sastanak išlo naših ljudi takodjer iz Pule, da pogledaju zapuštenost naše Ćićarije, za koju su valjda sasvim zaboravili i carske oblasti. Radišni pak taj narod, koji je od uviek sviestan svoga roda i materinjeg hrvatskog mlieka zaslužuje, da ga se barem mi češće sjetimo i pohodimo, da ne reče, da su zaboravili na nj i rodjena braća.

Svima, s kojima se nisam mogao prigodom mog odlaska iz Pule osobno oprostiti, kličem ovim putem srdačan s Bogom!

Josip Udué.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

PARAMENTE

jeftine i dobre mogu se dobiti jedino kod tvrdke

JOSIP NEŠKUDLA u Olomucu

— (kralj. Češka). —

Protokolirani zavod i tvornica preporuča uz vrlo nizke ciene sjajno izšivane **paramente** u raznim slogovima, **misne odjeće, pluviale, dalmatike, vele, kasule, nebnice, zastave, crkvene zastave, čilime, albe, rokete, ciborije, monstranclje, sviećnjake, lustere** i t. d.

uz jamstvo za trajnost, jer je u vlastitim radionicama izrádjeno.

Prednosti zavoda.

Putnici se ne drže, s toga je roba u Olomucu izradjena, koja se ima pismeno izravno naručiti, za 20% ili 1/5 jeftinija nego li kod svih drugih čeških i njemačkih tvrdkah.

Vrlo pogodna obročna odplaćivanja.

Paramente šaljem na uvid franko. — Ilustrovani cienici badava i franko.

JAVNA ZAHVALA.

Od tuge slomljena srdca radi gubitka nezaboravne mi supruge

Matije rodjene Grandić,

mirno u Gospodu preminuvše u Baški dne 18. travnja 1907. u 59. godini dobe života svoga, izričem ovim putem svoju najtopliju zahvalnost rodjakom, prijateljem i znancem, koji su mi tekom njezine kratkotrajne bolesti all naviaštito pri njezinoj smrti nastojali budi ustmeno budi pismeno milo tješiti i sučut mi svoju izjaviti.

Nezaboravna hvala veleuč. g. obć. liječniku dr. Brovet-u, koji je milu pokojnicu brižno u bolesti nastojao i koliko je do njega bilo, učinio što je mogao da joj boli skrati, kad je već smrti oteti nije mogao.

Nezaboravna hvala mnogoč. popu Andriji Antoncich-u, koji je pokojnicu providio utjehami sv. Vjere te ju danju i noću sokolio na zadnji korak sa ovog svieta.

Ne manje hvala takodjer vlč. g. župniku na izkazanoj ljubavi i u bolesti i na smrti nepreždaljene pokojnice.

Zadužili me članovi občinskog odbora, koji su korporativno prisustvovali sprovodu, zatim gg. učitelji, ave ono silno množtvo naroda, koje je pokojnicu sprovadjalo do crkve i sprovelo do zadnjeg počitka. Dok su ti izkazi njihove ljubavi bili meni od ne male utjehe, molim Boga, da im svima milo uzvrati i bogato naplati, a od mene budi im izražena duboka hvala i dosmrtna obvezatnost.

A vama, moji mili netjaci i netjakinje, neka moje suze svjedoče o mojoj harnosti. Bog platio svima a pokojnici dao vječni mir.

BAŠKA, dne 20. travnja 1907.

Prežalostni suprug

Rode Nikola.

Broj 21. Pula, u petak dne 26. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata za poštarinom stoji 10·K u obće, } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Ljubljana — Trst.

Izborni pokret postaje i na našem jugu sve to življi, čim većma se bližamo sudbonosnom 14. maju. U izbornom razvoju prošli smo prvu, tako rekuć najvažniju dobu t. j. dobu reklamacija i sada se bližamo brzim korakom posliednjoj t. j. samom izboru.

Od velike su zaista važnosti ovogodišnji izbori i možda odlučujući za dalnji razvoj Slavenstva u Austriji, napose nas južnih Slavena.

K tim izborom plovimo punim jadrama, puni najljepših nada. Ali uz te nade kolika li se kriju ogorčenja! Sukobiti će se dvije poglavite sile, dva posve protivna života t. j. živalj slavenski sa njemačkim. Svi ostali sukobi biti će manje naravi i niže vriednosti. Čas je to zaista ozbiljan i sudbonosan po narode Austrije napose po nas, pak je od neizrecive važnosti samo pitanje kandidatura, pitanje osoba, kojim se ima povjeriti sudbinu našu i onu države. Ovo je od nekoliko posliednjih tečaja stožerna točka, oko koje se vrte sve naše misli i svi naši pogovori.

Bogu hvala naš narod u Istri pokazao se je složnim, jedinstvenim i svieslnim velikog momenta. Svoju sudbinu povjerava muževom, kojih mu je prošlost jamstvom za njegovu bolju budućnost. Hrvati i Slovenci Istre biti će u državnom saboru zastupani po muževih, koji su proizašli iz priprostoga naroda našega, ali koji ne skidaju kape niti prigibiju koljena nit pred najvećim mogućnikom, ako to nije u interesu naroda našega il ako se to ne slaže s njegovom časti i probiti.

Žalibože ne uvažuje se tu okolnost dostatno svuda u našim susjednim il bratskim zemljama.

Stranački obziri i strastvena borba zaokupiše tako silno svako mišljenje u tim zemljama, da se obično ne pita da li je onaj, kojemu kane povjeriti najvažniju državljansku čast i najveću odgovornost, za to dovoljno sposoban i dostatno pripravljen.

Neželeći dirati u osobne sposobnosti ikojeg kandidata u spomenutim zemljama, dužnost nas sili, da iztaknemo osobito dvije kandidature i to onu u metropoli slovenskog naroda, u bieloj i obnovljenoj Ljubljani, kandidaturu velezaslužnog njezinog načelnika g. *Ivana Hribara* i onu g. dra *Otokara Rybaŕa*, jednoga od najvidjenijih i najmarljivijih prvaka medju tršćanskimi Slaveni.

Ove dvije kandidature slovenskih prvaka Ljubljane i Trsta razveseliti će po gotovo nesamo našu braću Slovence, već takodjer sve iskrene i dobro misleće Slavene, jer će ta dvojica u državnom saboru spadati bez dvojbe medju najodlučnije zastupnike u carevinskom vieću. Oduševljenje, kojim bijaše kandidatura obojice prinje, kojim bijaše kandidatura obojice prihvaćena nesamo u Ljubljani, odnosno u Trstu, već takodjer svuda, gdje slavenska rieč odzvanja, jamstvom nam je, da su izbornici jednoga i drugoga bili najsretnije ruke proglasivši te svoje odličnjake svojimi kandidati.

„Slovensko društvo" u Ljubljani imalo je 7. o. mj. u tamošnjem gradskom „Domu" sastanak izbornika narodno - napredne stranke, da se konačno na tom sastanku proglasi kandidata za glavni grad Kranjske.

Na sastanku predstavio se je zemaljski zastupnik i načelnik g. Ivan Hribar kao kandidat za carevinsko vieće. Njegova je kandidatura primljena burnim odobravanjem. Iza govora predsjednika „Slovenskoga družtva" govorio je načelnik Hribar, koji naglasuje, da se je na kandidaturu odlučio uslied obće želje političkih sumišljenika. Ne razvija programa, već veli, da je program on sam. Tko promotri njegov život, taj znade, što želi i koji su mu ciljevi. Muž je rada i što je postao, postao je iz vlastite snage. Još ćuti u sebi snage, i što je imade upotriebit će je za svoje izbornike i za slovenski narod. Strogo je narodan i napredan. Nastupat će uviek kao odlučan Slovenac. Djelovat će, da se školstvo podržavi, naglasuje potrebu slovenskih srednjih škola i slovenskoga sveučilišta. Borit će se za treću željezničku svezu sa Trstom, a neće zaboraviti ni prešnoga produljenja dolenske željeznice do Karlovca. Izjavljuje, da će se — bude li izabran — priključiti klubu hrvatsko-slovenske sveze, i to za to, da pokuša ublažiti kod kuće stranačke sporove, a prema vani mora biti slovenska delegacija složna, jer će samo tako imponirati vladi. Ne bude li primljen u taj klub, priključiti će se kakovom moćnom slavenskom klubu. Njegov govor popraćen je burnim odobravanjem i njegova je kandidatura gotovo jednoglasno prihvaćena. — Gosp. načelniku želimo svaki uspjeh u izboru, da bude uzmogao djelovati za cio slovenski narod, kao što je do sada djelovao za maticu slovenskoga naroda, za milu svoju Ljubljanu

Slovenci grada Trsta i njegove okolice imali su dne 10. o. mj. izborni sastanak u prostorijah tamošnjeg »Sokola«, u ponosnom „Narodnom Domu", da proglase kandidata za tršćansku okolicu. Velika dvorana bijaše dubkom puna slavenskog života Trsta i njegove okolice.

U ime političkog družtva „Edinost" otvorio je sastanak dr. Rybař razloživši svrhu istoga i predložio je za predsjednika prof. Matka Mandića, predsjednika centralnoga izbornoga odbora za Trst i Istru. Prisutni su burno pozdravili prof. Mandića. Zahvalivši se na izkazanoj časti podielio je predsjednik rieč dr. Rybařu, koji je najprije razložio važnost sadanjih izbora, prvih na temelju obćega prava glasa, a iza toga je spomenuo dužnost, koju će u bečkom parlamentu imati budući zastupnik okolice. Prešavši na pitanje osobe kandidata i spomenuvši, da je čuo, kako se misli na njegovu osobu, iztaknuo je važne razloge, radi kojih bi od njega pružena žrtva bila prevelika, ali na koncu bi abstrahirao od osobnih momenata, jer mu je bio uviek običaj pokoriti se pozivu naroda i svi znadu, da se nije nikada uklanjao vršenju narodne dužnosti. Ali da govore narodno-politički razlozi, da se izabere tko drugi zastupnikom okolice. (Burni prigovori u cieloj dvorani i povici: Vi morate biti naš zastupnik, od toga ne ćemo odustati!) Ja sam, uzkliknuo je govornik, agitator i agitacija je moj elemenat! Iskrenim riečima molio je iza toga pouzdanike, neka se odluče za kojega drugoga kandidata. (Ponovni burni prigovori i sveobći povici: Morate se pokoriti!) Iza toga su govorili *Grmek*, dr. *Josip Mandić*, dr. *Wilfan*, *Bogdanović*, *Kamuščić*, *Negode* i dr., koji su jednoglaseno tražili, da dr. *Rybarš* primi kandidaturu za carevinsko vieće. „Govorila je sva okolica i njezin glas skupio se u harmonični poziv na dr. *Rybarša*, da doprinese i ovu žrtvu". Prof. *Mandić* je naglasio, da ga je takova suglasnost narodne volje ganula do srca i uzradovala u dubini duše. Današnji govornici, nastavio je, naveli su po redu sve razloge, koji govore za kandidaturu dr. Rybarža. Ali nije naglasio jedan momenat, koji mu se čini vrlo važnim. Taj momenat je od velike važnosti za svu buduću slovensku politiku. Podavši sa nekoliko rieči drastičnu karakteristiku izbornoga pokreta u drugim pokrajima, naglasio je prof. *Mandić*, kako je potrebno da upravo Tršćani pošalju u Beč izvježbanoga parlamentarca i odlučnoga narodnjaka. Govornik je dalje stavio topli poziv na dr. Rybarža, neka se prihvati kandidature. Burni aplaus popratio je ovaj govor. Iza toga je nastao muk, trenutak težke napetosti. Vidjelo se

Pisma od Proštine.

Proštinari, moja braćo mila,
Sačuvajte vi poštena dila,
Evo nam se približuju dani,
Komu tužni komu radovani.

Brzo ćemo izbore imati,
Od vas mora svaki dobro znati,
Talijani će napastovati
I još vami novce obitati.

Nedajte se, braćo, već slipiti,
Tudji jaram ne mojmo nositi,
Već budimo srca junačkoga,
Sa slobodom dobijmo svakoga.

Viek nam braćo budi na pameti,
Dok nam ono božje sunce svieti,
Da od nesriće, koju smo imali,
Hvala Bogu živi smo ostali.

Došlo j' lito devetsto i sedmo,
Za nas, mislim, da će biti sveto,
Da ćemo se jednom probuditi
I na noge svoje osoviti.

Na noge se mladi Proštinari,
Neće dušman nahuditi nami,
Branit će nas Marija Divica,
Koja no je naša pomoćnica.

Složno braćo sada zapivajte,
Jedan z drugim kojgod bolje znate,
Dugo od nas mrski Talijani,
Našoj kući gosti ne pozvani.

Imali smo dosta srebra i zlata,
Dok nam niste kucali na vrata,
Ali prije neg nas dušman svlada,
Odpast će mu i oči i brada.

Dakle, braćo, budimo junaci,
Puno bolji neg naši predjaci,
Da za dom svoj u najcrnjoj noći.
Spremni budmo i u vatru poći.

Proštinare, moj brate mileni,
Nerodjeni kano i rodjeni,
Nedaj se više, budi svoj u svome,
Hrvat na ognjištu hrvatskome.

Na četrnajst od miseca dana,
Svibnja braćo hrvatski prozvana,
U Krnici izbori će biti,
Ne mojte se braćo prestrašiti.

Podigni se o junački sine,
S Pavičini Bulć Mihovile,
Rodu svomu viek si vjeran bio,
Svog jezika nisi zatajio.

Ti uzdigni svoje Pavičince,
Kano soko svoje sokoliće,
Uranite prije zore rane,
Ter dojdite kroz Vareške Male.

Ustani se o Ciliga Ante,
Z Šegotići, zlatni dlamante,
Ti podigni Šegotiće selo,
Da idemo skupa svi veselo.

Ustaj gori Šegota Antune,
Ne boj mi se, neka dušman kune,
Ti pozovi selo si Joviće
Da idemo skupa do Krnice.

Ti sakupi sokolove sive,
Iz Peruški dični barba Ive,
Ti podigni svoje Peruškaše,
Peruškaše sve uzdanje naše.

Na noge se o Rebula Ante,
Od nas svaki dobro znade za te,
Ti podigni velike Vareške,
Neka dušman ima muke teške.

Mulvoranci, Cveki i Cokuni,
Skupite se svojoj virnoj slugi,
Svojoj slugi Anti forestali,
Koji vodi uviek na put pravi.

S njime zajno, kano brati vierni,
Svi vi braćo, skupite se k fundi,
Poli funde svi ćemo se stati,
Za junačko zdravlje popitati.

Tu će biti velika veselja,
To je braćo moja davna želja,
Pojti ćemo skupa u Krnicu,
U Krnicu našu protivnicu.

A ja moram dovršiti sada,
Proštinari moja braćo draga,
Aš bi pisma odveć duga bila,
A mene bi ruka zabolila.

Da si zdravo moj štioče dragi,
Na pomoći bio Bog ti blagi,
Nu mi hrabar i junačan budi,
Slava nek ti napunjuje grudi.

A ti Bože poživi babajke,
I sve naše proštinarske majke,
Da bi hrabre uzgajale sine,
Diku, ponos, svoje domovine.

Pozdravljam te o Proštino mala,
Sreću tobi Majka Božja dala,
A i tvoji varoši i sela,
Neka budu uvik mi vesela.

Svi ostajte veseli i zdravi,
Srdačni vam svima pozdrav pravi,
Dospivajuć lipo vas pozdravljam,
Ime moje od mila ostavljam.

Vareško Antun.

na dr. *Rybaršu*, kakav nutarnji boj bije sam sobom. Kad se je posljednji put dignuo dr. *Rybarš*, da dade svoju odlučnu izjavu, podiglo se oduševljenje do vrhunca, a kad je rekao: „Pokoravam se“, nastao je prizor, koji se ne da lako opisati. Izjava dr. *Rybaršu*, primljena je s najvećim oduševljenjem, pljeskanjem i prisutni su u znak zahvalnosti dolazili jedan za drugim da dr. Rybaržu stisnu desnicu. Kad je on spomenuo nešto o programu, klicali su svi prisutni: Ne treba, Vi ste naš program! Time je dr. Ribarž proglašen službeno kandidatom za tršćansku okolicu.

Čestitamo srdačno našoj braći u Trstu i u Ljubljani na toli sretnom izboru svojih kandidata, koji će biti na čast i ures slovenskomu narodu u austrijskoj priestolnici.

Izborni pokret.

Dne 21. imali su Vodnjanski Talijani izborni sastanak, na kojem su skoro svi govornici jadikovali radi nesloge u svojih redovih i zbog jedinstva ostalih stranaka. Dr. Bembo pošao je dapače tako daleko, da je otvoreno rekao, da su Slaveni ne samo jedinstveni i složni, da ne poznaju drugu nego svoju narodnost već su dapače njihovi svećenici prije Slaveni a kasnije tekar svećenici, dočim nema svega toga kod talijanskih svećenika (?!)

Kolovodja kršćansko-socijalne stranke da je neki don Mohorović, koji ne samo da je svećenik već dapače i Slaven. Na sastanku proglašen je kandidatom dr. Bartoli, koji da će doći dne 9. maja na drugi sastanak, na kojem će razviti svoj program.

* * *

Dne 19. obdržavan je talijanski sastanak u Labinu; sudjelovaše i socijalisti; predsjedao je dr. Scampicchio. O novom izbornom zakonu govorio je načelnik Milevoj, koji je gorko požalio što su *talijanski* gradovi i tržišta: Pazin, Buzet, Tinjan, Sv. Nedilja, Hum, Roč, Draguć i Pićan bačeni medju seoske izbornike.

Vidi, vidi g. načelnika kako je on jednim potezom pera potalijančio sve spomenute gradiće, tržišta i sela! Što će mu na to kazati nekadanji veliki Hrvat Vence, občinski načelnik u Tinjanu?!

Prisutni socijalisti izjaviše, da će glasovati za socijalistu al da ostaju i nadalje *pripadnici talijanske narodnosti*. Što će na to oni naši čuci, koje vode za nos talijanski socijalisti kano i Bošnjak medveda?!

* * *

Javni sastanci obdržavat će se dne 28. t. mj. prije podne u *Roču* (Narodni Dom), *Dolenjoj Vasi*, *Pasinskom Polju* kod crkve sv. Ivana i Pavla, a za podne u *Boljunu* kod g. Jakova Buretića i u *Ceru* na Žminjšćini. Preporučamo prijateljem da obavieste odnosno pučanstvo u okolici.

Poslanica presvj. biskupa dr. Mahnića

izdana na dan Uzkrsa 1907.

Krčki biskup presvjetli g. dr. Mahnić izdao je za Uzkrs t. g. obširnu poslanicu, koju radi pomanjkanja prostora ne možemo u cielosti objelodaniti, te smo prisiljeni, da se ograničimo samo na važnije točke i misli iste.

U uvodu tumači poslanica, kako je Bog stvorio čovjeka i dao mu družinu i time postavio temelj ljudskoj zajednici, koji je najjednostavniji oblik: obitelj. Više obitelji sačinjava občinu a više občina skupa sačinjava najvažniju i najobširniju zajednicu t. j.: crkvu i državu, koje postoje jedna uz drugu. Država može cvasti i razvijati se ako njome vladaju mudri i pametni vladari; radi toga moli i svećenik kod mise za cara i kralja, da bi isti savjestno vršio naložene mu dužnosti. Nu kraljevi ne mogu vladati državom sami, već su podielili vlast sa svojim pukom, drugim riečima, oni su stvorili zakonodavna tiela, u koja šalje narod svoje najbolje muževe (zastupnike), koji tamo viećaju o svim važnijim poslovima države, crkve i pojedinca, te podastiru svoje zaključke i želje u formi zakona kralju na potvrdu. Te muževe pako bira narod kod takozvanih državnih izbora.

Pošto su pak poslovi, koje riešavaju ti zastupnici naroda od velike važnosti, pošto se u tim zakonodavnim tielima riešavaju pitanja, koja se ne nanašaju samo na vremenita dobra države, občine i pojedinaca, već takodjer i predmete, koji se odnose na našu dušu, naš vječni spas, poduku kršćanskog nauka u školama, krštenje i vjeru djece, crkvena dobra i t. d., i pošto su se u najnovije doba pojavili neprijatelji crkve, koji bi htjeli porušiti temelje crkvenih uredaba, napose pak podkopati stožerne temelje kršćanske ženitbe i ukinuti kršćanski nauk u školama, to je dužnost svih kršćana izbornika, da pošalju u to zakonodavno tielo, napose pak u carevinsko vieće, samo takve muževe, koji će poštivati vjeru naših pradjedova i koji neće podkopavati temeljne crkvene ustanove.

Zatim navadja poslanica, kako je bilo uvedeno općenito, jednako izborno pravo, koje smiju vršiti svi državljani bez obzira na bogatstvo, stalež i položaj, samo ako su navršili 24. godinu, te pozivlje sve vjernike, da u velikom broju polete na birališta i tamo izaberu poštene i pravedne zastupnike.

Poslanica upozoruje zatim izbornike na crkvene odnošaje u Francezkoj, gdje se crkve zatvaraju, služba Božja zabranjuje, biskupe tjeraju iz crkava i stanova, gdje se prodavaju crkvena dobra, ukida kršćanski nauk u školama i t. d. i ustanovljuje, da se je i u nas pojavilo više takvih neprijatelja crkve, koji bi htjeli podkopati temelje katoličke crkve. *Radi toga valja, da svaki izbornik vrši svoje najveće i najvažnije političko pravo izbora;* to je jedno od onih prava, koja nalažu čovjeku i *dušnost*, da to pravo vrši, da se njime služi. — Birati prave zastupnike u carevinsko vieće jest dandanas najsvetija dužnost svakog kršćanina. Kod toga valja se držati — nastavlja poslanica — sliedećih pravila:

1. Birati valja u parlamenat samo takove muževe, koji su *pravi kršćani*, koji kršćanski živu i misle, a tko pak kršćanski ćuti i misli, toga se prepoznaje po njegovom radu.

2. Birati valja u parlamenat muževe, koji su *pravi rodoljubi*.

3. Birati valja konačno muževe, koji su *pravedni*, t. j. takove, koji priznavaju svakomu narodu sva ona prava, što ga idu po naravnom i kršćanskom zakonu. Svakomu narodu valja naime priznavati zakonom zajamčeno mu pravo; vlada mora sa svima nepristrano postupati i manje narode štititi i braniti od svake nepravde i tlačenja sa strane velikih i moćnijih naroda. Osim toga ističe se napose u najnovije doba posvuda načelo jednakosti svih bez razlike i radi toga moraju i naši zastupnici priznavati i provadjati to načelo.

4. Zastupnici moraju biti kršćanski demokrati, t. j. takovi, koji se u istinu žrtvuju za svoj narod; oni moraju raditi na tome, da se naš narod rieši kojekakvih lihvara i pijavica, izsisavanja i izkorišćivanja sa strane bogataša.

Tukva svojstva valja da imadu ne samo zastupnici u carevinskom vieću, nego i oni, koje se bira u zemaljski sabor i u občinska zastupstva. — Biskupija krčka jest — nastavlja poslanica — jedna od najčišćih katoličkih biskupija, u kojoj nema ni protestanata, ni židova, ni drugih inovjeraca, radi česa bi bila sramota kad bi našim občinama u toj biskupiji upravljali kojekakvi slobodni zidari ili framasuni, židovi i bezvjerci.

Presvjetli g. biskup Mahnić govori u navedenoj poslanici doduše samo svomu svećenstvu i svojim vjernicima, nu mi smo duboko osvjedočeni, da će njegove misli i njegove nazore prihvatiti obieručke i rado podpisati čitavo svećenstvo i sav naš narod hrvatskog i slovenskog jezika naše Istre. On bo govori kao pravi pastir iz duše i srca svemu našemu puku na kvarnerskih otocih i na istarskom kopnu.

Čitajuć njegovu poslanicu i promišljajuć o njoj, činilo nam se, da nam je ustao iz hladnoga groba veliki naš biskup Juraj, pak da je progovorio na usta vriednoga i dičnoga si nasljednika biskupa Antuna svomu milomu narodu Istre.

Evala Ti presvietli biskupe Antune! Izpunile se Tvoje plemenite i uzvišene, kršćanske i rodoljubne želje i težnje!

Mali razgovori o izborih zastupnika za Beč.

Jože: Čuj Marko! Ti ki sve znaš i razumeš, povej mi malo ča je to s temi novemi izbori za Beč?

Marko: E, dragi moj, to ti je duga storija. Ne bim ti ja to mogal danas dopovedet.

Jože: Povedi koliko moreš, a drugo ćeš jutra ali ki drugi dan.

Marko: Benj, neka ti bude. Odkuda ćeš da počnem.

Jože: Najbolje će bit, da počneš od kraja. A govori onako i više na tanko, zač moja glava je malo tvrdahna. Najprvo mi povej: po ča gredu ti naši zastupnici va Beč?

Marko: To biš već moral znat. Zastupnici gredu va Beč, da stvaraju zakoni, keh se mi svi moramo držat. Već po tem vidiš, kako se mora gledat, kega će se tamo poslat, zač ča su huji zastupniki, to će bit hujt i zakoni, á ča su huji zakoni, to je huje i nam drugem, ki moramo plaćat štibri i svoju decu davat va vojsku.

Jože: A mor je tako!

Marko: Bilo je vreme, kada su samo najveća gospoda mogla zibirat zastupnike va parlament. Nego hvala Bogu i dobrem ljudem, gospodi su krilca već malo spala, a nam su malo ponarasla. Danas moremo i mi siromašniji ljudi birat zastupniki va Beč. Sada more zastupnika va Beč birat svaka muška glava, ka more dokazat, da je navršila 24 leta.

Jože: Vidi zlodeja, va našoj kuće smo onputa tri ki moremo zibirat zastupnika: ja i moja dva sina, zač su hvala Bogu obadva pasala 24 leta. Ma ča i Talijani z Italije imaju va tem istu pravicu kako i mi?

Marko: Ne oni. Ni oni ni nijedan ki ni dobil šuditancu od našega kraljestva. A nesme zibirat ni on ki barem leto dan ne pribiva va nekoj ter nekoj občine, a ni on ki je bil odsudjen od suda za veli kriminal i za prevaru makar mala, i tako zgubil pravicu da izabire, barem dokle nepasaju neka leta odkad je prestal kundanju.

Jože: A kako se pak zna ki ima tu pravicu i ki ju nima?

Marko: Svaki glavar občine trebe da napiše sva imena oneh, ki imaju tu pravicu.

Jože: Ma ako glavar kega god. spusti vanka od listi?

Marko: Listi su četrnajst dan bile već postavljene na takovo meste va občine, da ih svaki more poć pogledat. Ki ne najde nutra svojga imena, je imal to ustmeno ale pismeno javit glavaru, a on je to imal javit kapitanatu, ki ima razvidet sve i odlučit, da čovek dobije pravicu glasa.

Jože: Ma ako je ki va liste zapisan a nima pravicu da zibira?

Marko: I zato je bilo trebe poć glavaru i protestirat proti onemu glasu.

Jože: Ki ima zadnju besedu puli tega?

Marko: Guveran va Trste. Najviše trebe gledat nato, da se na vreme reklamira. Ako se zakasni, izgubljen je trud i glas. Sada bi ti bilo već kasno matačit; ma kade su na komuneh naši ljudi, onde neće bit velike pokvare, al na talijanskeh.

Jože: Dobro. A kad je to sve pripravno, kada su liste popravljene i kada je odredjeno ki ima glasovat a ki nima, ča trebe još da se učini?

Marko: Kad su liste uredjene, kapitanat mora svakemu biraču dat kartu, ka se zove legitimacija. Va toj legitimacije mora bit napisan broj, pod koji si va liste, mesto, dan i ura početka izbora, a mora bit napisana i ura kad će se izbor svršit.

Jože: A ki će pak mane dat tu lejitimaciju?

Marko: Zručit će ti ju občina i to nutar va kuće. Ako ju nebiš dobil jedan ale dva dni prije izbora, najbolje bi, da ju greš sam zet.

Jože: Ma ako ju zgubim?

Marko: Hodi na oblast i moli neka ti daju drugu. Po zakone oni ti ju moraju dat. A isto tako ćeš dobit i glasovnicu, a ako i nju izgubiš, dobit ćeš drugu, ako pitaš. Ale ako ćeš imet manje posla, najbolje ćeš učinili, da dobro čuvaš i legitimaciju i glasovnicu, obe hartice, ke ti va to ime pridu.

Jože: Ale kako ću ja znat, kamo mi je poć glasovat i kada?

Marko: Ma sam ti već rekal, da će ti to bit napisano va legitimacije.

Jože: Oprosti — sam pozabil. Recimo: ja već znam dan, uru i mesto, kamo imam poć — ma još mi nisi rekal — pred koga ću se morat prežentat?

Marko: Pred kumišijon.

Jože: A kega posla ima ta kumišijon?

Marko: Kumišijon odlučuje, koga se ima pustit glasovat a kega ne. Ti znaš, da naši Taljani gledaju na sve načine, kako bi dobili više glasi. Puli njih glasuje već puti ljudi, ki nimaju nikakovu pravicu zato, a više puti sej dogodilo, da su za njih i mrtvi glasovali. Prava kumišijon mora gledat, da se takove nepodobščine ne dogadjaju. Kumišion mora da odbije svaki glas, ki ne valja.

Jože: E, ale ako je ta komišijon talijanska, zlo ti ga nam i našim ljudem, Marko.

Marko: Ne boj se, bit će tamo već kumisar od kapitanata, ki mora gledat na red, mir i zakon.

Jože: Ma ako je i kumisar Taljan?

Marko: Nać će se već ki će i njemu podprašit, ne boj se. Prošla su vremena, kad sej po nam samo gazilo i mastilo. Danas se čuje i naš glas.

Jože: A će me pak pustit nutar, kade se bude glasovalo?

Marko: Još bi se to otelo, da te ne puste.

Jože: Ma puli nas va Istre se dogadjaju svakakove stvari. Ki će mane osigurat, da ja ne ću bit nutre prevaren?

Marko: Ne ćeš bit prevaren, zač te naši ljudi imet svagdere po dva tri čoveka, ki se va te stvari dobro razumeju i ki te pazit, da se našem ne dogodi nikakova nepravica. A trebe da znaš još i to da se ne će smet nijednega strahovat, kako da zibira — ni va meste kade se bude glasovalo ni blizu tega mesta.

Jože: A kako ćemo pak to glasovati?

Marko: Korpo de dva, ma si trd! Ja sam ti već rekal, da ćeš od oblasti dobit glasovnicu i na glasovnice će se napisat ime zastupnika. Glasovnicu ćeš lepo svit i dat ćeš ju predsedniku kumišijona, ki će ju onako svijenu hitit va posebnu zato napravljenu žaru. Ne pozabi zet sobom i legitimaciju, zač prez nje ti ne će glas niš valjat. I na ovo pazi: Ako je vreme blizu, kad se ima svršit izbor, ne drži se dugo od lokala, kade se glasuje već gledaj, da mu budeš blizu, a još će najbolje biti, ako si nutre, zač kada se jedanputa vrata zapru, — ki je nutre, nutre je.

Jože: Benj, to je bilo i do sada tako. A kako će se oglasit ki bude izabran?

Marko: To će se obavit ovako: Recimo, našega zastupnika Spinčića te birat naši ljudi va Kastavšćine, na Voloskem Leprince, Lovrane, Mošćenicah va sveh občinah otoka Cresa i Krka i va Velem Lošinje. Sve će te občine va

vreme kada svrši izbor telegrafat na kapitanat Voloski, koliko je dobil glasi naš Spinčić, pak će se svi ti glasi skupa zbrojit i tu će se videt koliko će tisuć glasi dobit naš Spinčić više od Kalabreza. Tako će ti bit va Pazine i Bužešćine, i va Pule i druguda kade te naši kremenjaci birat našega duhtora Laginju, a tako i va Podgrade i va Koparščine, kade te birat našega profesora Mandića.

Jože: A koliko glasi mora dobit svaki zastupnik, ki će bit izabran?

Marko: Više od polovice od sveh glasi, ki su se predali. Barem jedan glas preko od polovice sveh glasi.

Jože: Ma recimo da je glasi sveh skupa dve tisuće. Ja jih dobijem devet sto, ti Marko šest sto a sused Zvane 500. Ki će od nas trih bit zastupnik?

Marko: Ni jedan. Nego će se morat obavit još jedan izbor, ki se zove uži izbor, i to mej onemi dvemi ki su prvi put dobili najviše glasi, a to bimo bili ja i ti.

Jože: A sused Zvane?

Marko: Na čigovu bi on i njegovi stran prevagnuli, ona stran bi dobila. Uži izbor mogal bi se obavit va Puljšćine, va Porešćine i va Bujšćine. Va oneh mesteh bi naši ljudi mogli dat Taljanom velega posla, zato ne bi smel nijedan pofalit na dan izbora.

Jože: Da te još neč pitan. Koliko će bit sveh teh zastupnika va Beče?

Marko: Sveh zastupniki skupa bit će 516 i to ako zbrojiš skupa sve Nemce, Taljane i Romanjole, bit će ih 257 a svih Slaveni 259.

Jože: Dunke našeh će po tem bit više, pak će i naša neč vajat.

Marko: Zato ne smemo spat ni mirovat, nego delat i borit se da naši ljudi pošalju va Beč koliko više kremenjaki, ki će ih branit. Jože, ne fali na — četrnajst moja.

Jože: Ne boj se, bit ću na meste ja i moja dva sina. A sada hvala ti i Bog s tobom! Dunke na četrnajst maja.

Marko: Ja, ako Bog da, uprav na četrnajst maja. Neka ti se ne spi ono jutro i nepozabi obe one kartice zet sobom, to je legitimacijon i glasovnicu, koj deju i škeda.

Jože: Ja, ja, ako Bog dà. Bit će kot jedan blagdan. Ćemo se pokupit selo do sela, pak ala kamo nas zovu.

Marko: Tako je Jože moj! I za on dan valja pozabit sve ćakule, ča kada i kada imamo sused sa susedom. On dan smo svi jedno za naše predloženike. Jezero prazi keh kresi će bit on večer, kad bude pukal glas, da smo mi predobili.

Jože: Sada razumen ti posli. Treba da balanča pretegne na našu stran. Zato treba, da nijedan nepofalimo, zač: koliko muskeh glav, toliko glasi.

Marko: Tako je, Jožina moj! Bog i nepozabi četrnajst maja. — *Bog!*

Politički pregled.

U Puli, dne 25. aprila 1907.

Austro-Ugarska

Njegovo Veličanstvo primio je češki narod u svojoj priestolnici u zlatnom Pragu, vrlo srdačno i oduševljeno.

Iz Praga javljaju, da se Nj. Veličanstvu, kako je samo ponovno izjavilo, u Pragu vrlo svidja te se uslied toga u dvorskim krugovima misli, da bi se boravak vladarev u Pragu mogao produljiti.

Ministar-predsjednik barun Beck nastavio je u Pragu konferencije s raznim političkim ličnostima.

Ministar izvanjskih posala barun Aehrenthal poći će 30. aprila u Berlin, gdje će ga car Vilim 1. maja primiti u audienciju. Ovaj je put u savezu sa programom hunzke mirovine konferencije, a naročito s pitanjem o razoružanju.

Tršćanski Talijani priskočili su dalmatinskim Talijanima u pomoć i postavili zadarskog načelnika dra. Zilliota, kao kandidata za treći tršćanski kotar. Uslied toga požurili su se svi Talijani iz Dalmacije, da se „u ime Talijana Dalmacije“ zahvale Trstu na ovom „najdostojnijem odgovoru na progonstva dalmatinskih Talijana“.

Ovaj par boravi u Trstu ministar trgovine dr. Foršt, da pregleda razna velika poduzeća, koja spadaju u njegov djelokrug. Odatle će poći u Pulu i Dalmaciju.

Iz Zagreba javljaju, da se je dne 19. o. mj. prije i poslije podne do 9 u večer obdržavala sjednica ekz. odbora hrvatsko-srpske koalicije, kojoj su prisustvovali svi članovi zem. vlade. Na sjednici razpravljala su se aktuelna politička pitanja, koja su izbila u odnošaju prema Ugarskoj. Prema izjavi ministra predsjednika Wekerlea izjavila se ugarska vlada spremnom, da čitavi kompleks diferencija odnosno sva neriešena pitanja u sporazumu s hrvatskom vladom i s hrvat. delegatima nastoji privesti povoljnom riešenju.

Crna Gora.

Pišu novinam sa Cetinja, da je crnogorska vlada podniela ostavku i da je knez ostavku primio. Vlada je podniela ostavku zbog toga, što je izlazkom iz skupštine onih poslanika, koji se računaju u opoziciju, onemogućen rad u skupštini. Opozicioni poslanici dakle onemogućili su skupštinski rad svojim izlazkom iz skupštine i nedolaženjem u nju, a ne obstrukcijom.

Srbija.

Iz Biograda javljaju, da je usljed čestih i velikih kiša skoro polovica Srbije poplavljena. Mnogo sela nalazi se pod vodom, šteta je ogromna. Takodjer jedan dio Biograda nalazi se pod vodom.

Rusija.

U Petrogradu se drži, da će biti imenovan nasliednikom predsjednika državnog vieća Fricha državni tajnik Golubov. Ostali su kandidati odveć stari, dok su bivši ministar-predsjednik Goremikin i Kolomsin u nemilosti.

Italija i Engleska:

Dne 22. o. mj. sastaše se u Gaeti u velikoj talijanskoj ratnoj luci, talijanski kralj Viktor Emanuel i engleski kralj Eduard. Javno mnienje u Njemačkoj prati ovaj vladarski sastanak s malim simpatijama, jer se putovanjima engleskog kralja, koja su u zadnje vrieme učestala, pripisuju političke svrhe, naročito naperene proti Njemačkoj. Medjutim se s druge strane javlja, da sastanak vladara u Gaeti čin je čiste udvornosti izmedju obje vladarske kuće.

Ministar trgovine u Puli. Danas je došao u naš grad ministar trgovine dr. Foršt, na inspekcijskom putovanju po našim južnim krajevima. Iz Pule pohoditi će ministar i Medulin radi namišljene gradnje trgovačke luke, koja bi zamienila puljsku. Odavle prosliedit će put za Dalmaciju.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni sastanci. Upozorujemo sve naše, na ovo: u subotu 27. aprila o. g. u 8 s. na večer, biti će u dvorani Narodnog Doma velika izborna skupština. Pozivlju se svi naši, da mnogobrojno pohrle na ovu skupštinu, koja neka bude još veći iskaz štovanja i časti našemu kandidatu veleuč. g. dr.u Matku Laginji, a na strah i trepet našim neprijateljima. — Na ovoj skupštini govorit će i naš kandidat veleuč. g. dr. Matko Laginja.

U nedjelju u 10 sati prije podne biti će velika izborna skupština u *Ližnjanu*, kamo se pozivlju svi pravi narodnjaci i prijatelji našega naroda. Poslje podne istoga dana u 3 sata, obdržavat će se druga velika izborna skupština u *Medulinu*. Na jednoj i drugoj skupštini biti će i naš kandidat veleuč. g. dr. Matko Laginja, koji će progovoriti narodu.

Upozorujemo na ove sastanke sve naše iz Pule i okolice, da se nadjemo mnogobrojni na okupu, te pokažemo Talijanima, kao prošle nedjelje u Banjolama, da smo mi gospodari u našoj kući i doviknemo tim krvopljama našega roda: Tri dana daleko od nas!

Lošinjski kotar.

Občinski izbori u Malom Lošinju. Dne 24. i 25. o. mj. ovršili su se občinski izbori u Malom Lošinju za III. tjelo a sljedećih dana za II. i I. tjelo. Talijanaška lista kandidata izpustila je posve lošinjske Hrvate premda imadu oni ogroman broj svojih občinara baš u ovom (III.) tjelu.

Nu ovaj put su izpustili iz svoje liste i dosadašnje svoje prijatelje i pristaše, c. k. činovnike, jer da im oni nisu dosta pouzdani i da nisu do sada s njima u svakom pitanju složno glasovali.

Lošinjski poprdili tuže se na predsjednika lječilištnog odbora g. dr.a Vetha, koji da upliva na ribare i vlastnike ladjica neka ne glasuju s njihovom strankom. G. dr. Veth je Niemac i nemože da trubi u iredentski rog, pak ga radi toga lošinjski poprdili bezobrazno ruže i napadaju.

Voloski kotar:

Glavna skupština muške podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda u Rukavcu, obdržavati će se u nedjelju dne 28. aprila na 4 sata popodne u prostorijah „*hrvatske Čitaonice*“ u Mihotićih sa običnim dnevnim redom.

Milodari u narodne svrhe. Da počaste uspomenu svog nezaboravnog kuće gospodara g. Mata Kundića darovala je njegova rodoljubna obitelj: Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri 100 K, „Djačkom podpornom družtvu u Pazinu 100 K, „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri 100 K, siromasima kapelanije Rukavac 100 K, volosko-opatijskom „Sokolu“ 50 K, pjevačkom družtvu „Lovor“ u Opatiji 50 K, veteranskom družtvu 50 K, hrvatskom vatrogasnom družtvu u Opatiji 50 K i njemačkom vatrogasnom družtvu 50 K. Nadalje darovaše: gg. prof. Vjek. Spinčić, dr. Gjuro Červar i Viktor Tomičić svaki za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri po K 10 i za hrv. djačko pripomoćno družtvo u Pazinu svaki po K 10. Na predlog g. Mata Stipanića sakupilo se u proslavu uspomene blagopokojnog Mata Kundića iz Frančići u gostioni g. V. Kinkela u Dolj. Rukavcu K 251, od kojih je bio izručen družbi sv. Cirila i Metoda u Istri iznos od 110 K, hrv. djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu 110 K a Bratovšćini hrv. ljudi u Kastvu 31 K.

Razne primorske viesti.

Kakva je to komedija? Prošloga mjeseca raztrubili su talijanski listovi naših zemalja na sve četiri strane svieta, da je dao ostavku ili položio čast zemaljskog kapetana za Istru sladko-gorki Rizzi. Korak taj g. Rizzi-a tumačili su ti listovi kao odmazdu carskoj vladi, koja neće da sazove zemaljski sabor, da tobož zadovolji saborskoj manjini t. j. hrvatskim i slovenskim zastupnikom. Držali su naime, da će g. Rizzi carsku vladu spraviti u najveću nepriliku svojom ostavkom i da će ta biti prisiljena udovoljiti njihovim željicama.

Javljajuć viest o odstupu zemaljskog kapetana držali smo ju istinitom i neopozivnom, kao što nam ju predstavišе protivnički listovi. Tako se je i u izvanjskom novinstvu tumačilo odluku g. Rizzia, koga smatraju vani više nego li u pokrajini, mužem trieznim i ozbiljnim.

Medjutim reć bi, da se je tom ostavkom htjelo odigrati jednu od onih komedija, kakve smo vični često gledati u redovih naših narodnih protivnika u Istri.

U tršćanskom „Il Piccolo“ od dne 19. o. mj. čitamo naime pod naslovom: „Istarska saborska kriza — jedna konferenca talijanske većine“, koliko sliedi: „Jučer sastao se je u Poreču klub talijanske većine na zemaljskom saboru Istre, da vieća o saborskoj krizi.

Zemaljski kapetan dr. Rizzi izviesti o tom kako je na poziv vlade izmienio nedavno mnienja sa ministrom predsjednikom barunom Beck-om i sa ministrom nutarnjih posala barunom Bienerthom u pogledu svoje ostavke.

Klub većine uzeo je do znanja priobćenja zemaljskog kapetana“.

Tako navedeni list.

Sada se pita: je li g. Rizzi zbilja vratio carskoj vladi čast zemaljskog kapetana odlučnom nakanom, da svoju ostavku neće natrag povući ako vlada ne zadovolji spomenutim željicama talijanske saborske većine? Je li carska vlada tu tobožnju ostavku smatrala odlučnim korakom ili samo grožnjom g. Rizzi-a? ili je odigrana tim puka komedija zasnovana sporazumno sa carskom vladom i sa g. Rizzi-em, da se zasliepi prostotu?

Bilo jedno il drugo, svakako odigrana je komedija, nedostojna ozbiljnih i trieznih muževa. Izmedju redaka izvještaja gosp. Rizzi-a dade se čitati, da je on ostavku natrag povukao i da se je sa carskom vladom u Beču nagodio. Drugo je pitanje pod kojimi uvjeti i na čiji račun?

Nismo proroci, al bi se okladili, da je carska vlada opet popustila talijanskoj saborskoj većini i da je ponovno bacila u nezasitnu torbu talijanske saborske većine koju od naših narodnih pravica samo da razmaženu gospodu umiri i da nasiti vuka iz naše ovčarnice.

Ali toj nečistoj igri valja da bude jednom već konac, jer i najbolja igra konačno mora svakomu dosaditi.

Naši će budući državni zastupnici imati medju ostalim dužnostim i tu, da bečkoj vladi odlučno pokažu zube i da njoj jasno i otvoreno kažu kako je naš narod u Istri sit te nedostojne igre, koju ona proizvadja pomoću njezinih Benjamina u ovih južnih stranah u obće, napose pako u Istri.

Ni buduća slavenska većina u carevinskom vieću nebi imala ni čuska trpiti postojeće nezdrave i nenaravske odnošaje u našem Primorju, gdje je slavenska većina pučanstva, pod pokroviteljem carske vlade, izručena na milost i nemilost obiestnoj, prpošnoj i razmaženoj talijanskoj manjini.

Poslanica presvj. biskupa krčkoga. Krasnu poslanicu, što ju je izdao u oči izbora za car. vieće na svećenstvo i vjernike svoje biskupije presvjetli biskup krčki Anton, čitali su gospoda svećenici nedjelju, dne 14. t. mj. u svih crkvah one biskupije. Poslanica djeluje jako dobro. Ljudi ju posve dobro shvaćaju. Biskup želi za zastupnika čovjeka kršćanina, koj će se u borbi proti kršćansko-katoličkoj vjeri i njezinim ustanovam postaviti u red onih, koji će se boriti za kršćansko-katoličku crkvu i njezine ustanove. Tim se biskup neizravno izriče proti kamorri, proti lažiliberalnoj stranci talijanskoj, i proti njezinomu kandidatu dr.u Ettoru Costantini. Ima mjesta u poslanici, kojimi to i izravno čini. Medju kršćanskimi izbornici nejma što tražiti kandidat kamorre, kandidat lažiliberalne stranke dr. Ettore Costantini. Najmanje ima što tražiti taj kandidat, Talijan „puro sangue“ dr. Ettore Costantini, medju kršćanskimi izbornici hrvatskoga jezika i hrvatske krvi. A oni od njega nejmaju ništa dobra očekivati.

O poslanici biskupovoj govorimo na drugom mjestu.

Natječaj na mjesto poljodjelskog tehnika. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj na mjesto učitelja poljodjelsko-tehničke struke kod gospodarskog zavoda u Poreču. Mjesto će se podieliti privremeno. S njim je skopčana godišnja plaća od 3200 K.

Molitelj valja, da je sposoban za te-

ratičko i praktično predavanje u školi, da bude mogao sa drugovima uredjivati poljodjelski list i da bude vršio službu putujućeg učitelja poljodjelstva uz redovitu odplatu troškova itd.

Molbe treba predložiti zem. odboru najdulje do 15. maja o g. sa dokazi o sposobnosti, svjedočbom o dovršenoj višoj gospodarskoj školi, o dobi, pripadnosti, zdravlju itd. Mjesto će nastupiti na prvi sljedećeg mjeseca po imenovanju.

Suvišno je ni spominjati da zemaljski odbor ne traži poznanja drugog zemaljskog t. j. hrvatskog ili slovenskog jezika, što bi mu valjda samo škodilo kad bi ga poznavao!!

Tajna u osamljenom dvorcu, pripovijest, napisao Fortune du Boisgobey. Medju mnogobrojnimi djelima ovoga pisca, koji uživa u Francuskoj lijep glas kao pripovjedač, ističe se „Tajna u osamljenom dvorcu". Preporučamo ovu pripovijest, koja je izašla nakladom knjižare L. Hartmana (St. Kugli), te se može dobiti u svim hrvatskim knjižarama. Cijena 60 filira.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul Jurino da će Premanturci brzo dobit mladoga kapelanića, kako ajutanta njihovom plovanu, zač da je plovanija prevelika.

Jur. Čul sam, čul, da je već na putu. Nu varamente, da je g. plovan vaik na to batil, da bi dobil šoštituta, ki bi mu pomagal u njegovom teškom poslu.

Fr. E pa vidiš, intanto će dobit zač je vajik batil, zač, moj dragi Jure, ki bati mu se i odpre, — govori naš stari proverbij.

Jur. To će bit dobro i za Banjolce i za Vinkurance, kad budu Premanturci dobili kapelanića.

Krčmarima!

Upravo su doštampane „10 zapovjedi krčmara", koje se mogu dobiti jedino u narodnoj tiskari Laginja i dr. - Pula Via Giulia, 1.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupelima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekoliko bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grikljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopépsija, slabokrvnost, bljedica, tuntilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grješke srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pansionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava Liječilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrerija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s **K 2000.** Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astma (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, suljosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence okopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteločnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hemorrhoida, kao i kod svesobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo polazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadasz-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. **Sastavni dielovi iz najbolje oćeli. Jamstvo 8 godina.** — Ciene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladnju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Broj 22. Pula, u utorak dne 30. aprila 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cieńika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položivkom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Skupština pod otvorenim nebom u Dobrinju.

Dne 21. o. mj. doživio je Dobrinj slavlje, kakva još nije imao pokle je sagrađen. Taj dan držala se na općinskom trgu izborna skupština, koju je sazvao naš dični Spinčić.

Već prvi dan počeo se Dobrinj zaodjevati u svečano ruho, da čim dostojnije dočeka svoga zastupnika. Zastave zalepršale po svim kućama, zeleni se slavoluk podigao na ulazu na opć. trg, na samom trgu pripravila se tribina, općinsko se zastupstvo počelo sakupljati odmah poslje podne. Nekolicina pošlo u Šilo, da tog neustrašivog borioca dočeka pri iskrcanju iz parobroda. I Šilo bilo sve u zastavama. Došao je sa parobrodićem »Dinkom Vitezićem« oko 7 sati u večer, praćen od nekolicine Crikveničke gospode.

Odmah se odputilo put Dobrinja, kamo se priepjelo oko 8½ sati u večer. Već izvan mjesta dočekala ga velika množina djece, kličuć neprestano: Živio Spinčić! Na samom ulazu u mjesto pričekala ga bakljada, koja se odputila spricda do općinskog trga, koji je bio sjajno razsvijetljen. Tu se kroz dulje vremena orili oduševljeni živioklici.

Sutradan, budući bila nedjelja, počeli se sakupljati iz okolnih sela već u jutro u Dobrinj. Poslje podne nadošlo je još novih, tako da je iza večernje prostrani dobrinjski trg vrvio kao u mravinjaku. Kad se pak g. Spinčić popeo na govornicu, sve se natislo oko njega, žamor umuko da bi muhu bio čuo i sve napeto očekivalo njegovu riječ. Nećemo pogriješiti ako uztvrdimo da je tu bilo do 1500 duša.

Najpre kaže, da se kod nas retko drže ovakve skupštine, osobito pod vedrim nebom. On je ovu pozvao dozvolom kotarskoga poglavarstva u Krku i proglasuje ju otvorenom. Zahvaljuje se svima na ljepom jučerašnjem dočeku, te kaže, da svakoj skupštini mora netko predsjedati, pak predlaže kao takova g. župnika Trinajstića. To se oduševljeno prima.

Trinajstić se na podijeljenoj časti najljepše zahvaljuje, te veli, da je ovo prvi politički sastanak na dobrinjskoj placi, pak kao što su nekadanji ovakvi sastanci u Kastvu i Lindaru urodili krasnim plodom, tako se nada i od ovoga. Sad se više neće birati zastupnika u Beč po starom načinu, nego posve po novom i upravo to je svrha današnje skupštine, da se taj novi zakon narodu raztumači, pak umoljava g. Spinčića, da to on učini.

G. Spinčić tumači što je carevinsko vijeće, što su zastupnici, kako se istih biralo prije, a kako će se sada, tko sve ima pravo birati, koliko će se tih zastupnika izabrati za Beč, koliko će među njima biti Hrvata, a opet svih Slavena, al dakako bude li sloge. Preporuča tu slogu. Svi treba da dodju glasovati, da pokažemo našim protivnicima, da nas ima ogromna većina u ovom izbornom kotaru. Ti naši protivnici Talijani nebi nam hćeli dati nikakvih prava, oni se sad svi digli proti našoj svetinji glagoljici, nedaju nam škola, hoće da nas materijalno uniště i moralno.

Spominje dalje, da se ipak već do nekih prava došlo, tako da naš čovjek može se već pri svakom uredu sa svojim jezikom služiti, on da je nastojao da se i materijalno ovoj općini pomogne, da se osuši Lug i Jezero, da se podijeljuje potpore za ceste i vode. Jutros da ga općinsko zastupstvo molilo, da se zauzme za cestu Dobrinj-Klimno, te Dobrinj-Omišalj, da se uredi potok u Dragi, da se zavedu u Dobrinju sudbeni dnevi. On da će nastojati sve to poduprijeti kod oblasti, a ako imade još koji kakvu želju, nek ju slobodno izkaže.

Svršava da je talijanski izborni odbor razaslao proglas po Istri, da se na 14. maja mora dokazati, da je Istra samo talijanska, on se pak nada, da će se taj dan dokazati, da je Istra u većini hrvatska zemlja.

G. Mahulja dobiv riječ, zahvaljuje se u ime svega puka g. Spinčiću na tom krasnom tumačenju, a poznavajuć njegovo dosadanje djelovanje obećaje mu, da će na 14. maja svi kao jedna duša za njega glasovati. Želi postaviti dvije rezolucije, koje osobito postavlja g. zastupniku na srce, da do njihova oživotvorenja dodje. Obje obrazlaže. Iste glase:

I. Javni politički sastanak držan pod vedrim nebom u Dobrinju dne 21. travnja 1907. zaključuje, neka visoka vlada zavede sveopće izborno pravo i kod biranja zastupnika za istarski sabor.

II. Neka se vlada zauzme za gospodarsko unapredjenje zapuštene Istre na onim istim principima, kojim je povela akciju u susjednoj Dalmaciji, pošto je Istra na istom stupnju gospodarske zapuštenosti, ako ne još i gorem, kao i Dalmacija.

Postaviv predsjednik te rezolucije jednu po jednu na glasovanje, obje bijahu jednoglasno prihvaćene.

Predsjednik obrazloži treću rezoluciju, koju kani on sam postaviti i koja glasi:

III. Današnji sastanak zaključuje: Poziva se vlada, da neodustane od one namjere, kojom je kanila u zadnjem zasjedanju istarskoga sabora odgovoriti na neke hrvatske interpelacije u hrvatskom jeziku, te da to unapred izključivo čini.

I ova rezolucija postavljena na glasovanje bje jednoglasno poprimljena.

Napokon obrazloži g. Spinčić četvrtu rezoluciju, koja glasi:

IV. Današnji javni sastanak zaključuje; Prisvjeduje se proti onima, koji bi hćeli, da zakonska osnova o patvaranju vina nezadobije previšnje sankcije i pozivlje se c. k. vlada, da rečenu osnovu dade bezodvlačno Njegovu Veličanstvu na potvrdu.

Neprijaviv se nitko više za riječ, predsjednik zahvaljuje svima na tolikom učevstvovanju i na uzornom redu, koji je pri tom vladao, te zaključuje skupštinu.

U večer priredila je Čitaonica u čast milog gosta banket, pri kojem su sudjelovale sve vidjenije ličnosti — oko 40 osoba. Čitaonička dvorana bila je sva okićena zelenilom. Sa nazdravicama, pjevanjem, te ugodnim razgovorom zateglo se do pol noći. Dražbovanjem sirca i janjećih glavica, sakupila se lijepa svotica od preko 60 kruna za »Družbu«.

Ovakvih bi nam se sastanaka češće u Dobrinju hćelo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Naš izborni sastanak. Izborni sastanak naše stranke što se je u prošlu subotu obdržavao u Narodnom Domu nadmašio je svako naše očekivanje. Te večeri sakupilo se preko 1200 našega naroda, sve samih izbornika. Sastanak je otvorio predsjednik izbornog odbora veleuč. g. dr. I. Zuccon, koji pozdraviv sakupljen narod, podielio je riečnašemu narodnomu kandidatu veleuč. g. dr. M. Laginji. Ovaj, burno pozdravljen, razvio je program svog rada liepim pučkim govorom. Narod je pozorno slušao rieči svog narodnog miljenika i više puta prekinuo oduševljenim živioklici. — Na sastanak došle su deputacije iz Alture, Vinkurana, Pomera i Banjola.

* * *

Prošlu nedjelju obdržavali su se narodni sastanci, prije podne u Ližnjanu a poslje podne u Medulinu. Na obim sastancima bio je naš narodni kandidat veleuč. g. dr. M. Laginja. Kiša, koja je lievala kroz cieli dan, zapriečila je da se i na ovim sastancima nije manifestirala narodna volja onako, kako se to pokazalo u Banjolam i u Puli. Ipak i na tim sastancima prisutvovao je liepi broj naroda domaćeg i vanjskog. Narodni kandidat veleuč. g. dr. M. Laginja razvio je i na tim sastancima svoj program, koga je narod oduševljeno pozdravio.

Na ove sastanke spremao se mnogobrojni narod iz Pule, Vinkurana, Pomera i Premanture, ali radi kiše došao je na sastanak samo mali broj iz vana, dočim domaćih bijaše mnogo, osobito u Medulinu.

Treći izborni sastanak. U četvrtak u 7 sati na večer obdržavat će se u Narodnom Domu treći izborni sastanak naše stranke. Svi naši dobro su došli, što se takodjer preporuča svakomu da ne fali doći i na ovaj sastanak.

Iz Marčane javlja nam prijatelj: na čast na novo izabranog upravitelja mj. občine Marčane gosp. veleposjednika Viktora Marot-a Marina u veseloj zabavi, na riječ g. učitelja, darovaše slijedeći za djačko pripomoćno društvo u Pazinu: Hrvatina Viktor Maroti Mariu K 10; Komparić Josip, obć. delegat K 1; Deprato Benjamin K 2; Radolović Anton 20 h; Siljan Ivan K 1; Anton Radolović 20 h; Fran Jensterle financ. nadstražar K 3; Radolović Anton, Kavranac K 2; Čalić Matej K 1·50; Jakov Deprato K 1·15; M. Zuccon K 1·10. — Drugo jutro u ostariji kod Benjamina na bićerinu raklje, darovaše za isto društvo: Jakov Korva 20 h; Josip Bičić 20 h. Ukupno K 23·60.

Lošinjski kotar.

Razdioba obć. zemljišta. Uprava občine Osor zamolila je u svoje vrieme ravnateljstvo finance u Trstu, da bi njoj poslala tehničkog vještaka, koji bi podielio občinsko zamljište u Nerezinah nalazeći se okolo i na Osorčici. To zemljište mjeri okolo 1200 hektara a imade se podieliti na 264 diela ili particela. Pošto je pako rečeno ravnateljstvo odbilo spomenutu molbu, traži sada ona občinska uprava u našem Primorju tehničkog vještaka, koji bi rečenu dielitbu proveo u što kraćem vremenu. Na to upozorujemo tehničke vještake.

Krčki kotar:

Izborni sastanak u Puntu. Iz Punta nam brzovljaju dneva 29. o. mj.: Jučer se obdržavao u Puntu izborni sastanak, koga je sazvao zastupnik Andrijčić. Sastanku je prisustvovalo ogromno množtvo naroda, komu su progovorili gg. nar. zastupnik Andrijčić i župnik Žic. Njihovi govori rasplamtili su srca sakupljenog občinstva, koje je oduševljeno klicalo narodnom kandidatu Spinčiću. Uz poklike Živio Spinčić, zaključen je sastanak.

Iz Starebaške nam pišu, da je dne 25 aprila o. g. držao tamo najavljeni sastanak nar. zast. Andrijčić. Sastanak, kojemu je prisustvovalo sve što je bilo kod kuće, otvorio je na 6 sati popodne tamošnji g. kurat Seršić, a zatim je pučkim načinom govorio narodu zast. Andrijčić i protumačio sve što se odnaša na izbore za carev. vijeće. Govor, koji je trajao skoro sat i pol, bio je od naroda pomnjivo slušan, a na koncu zaori jednoglasni poklik: Živio Spinčić!

Tada seoski glavar g. Ivan Bernabić zahvali g. zast. Andrijčiću na pohodu i na držanoj pouci i izjavi na ime čitavoga pučanstva, da ga u Starojbaški neće biti, koji nebi odao svoj glas kandidatu g. prof. Spinčiću. Na to se je narod oduševljen razišao svojim kućam na 8 sati, zahvalno se rukujuć i pozdravljajuć g. nar. zast. Andrijčića. Evala Starobašćanom!

Voloski kotar:

Sastanak pouzdanika u Kastvu. Za dne 25. travnja t. g. o 2 sata poslie podne sazvao je gosp. Kazimir Jelušić, u ime središnjega izbornoga odbora, kakvih 200 izbornika Kastavšćine na sastanak, u svrhu da se izabere mjestne izborne odboro. Skoro svi pouzdanici su se odazvali pozivu i sastali u dvorani kastavskoga župana i gostioničara Frana Rubeše Božine. Sastanak otvorio je sazivač *Kazimir Jelušić*. Zahvalio se je svim što su se odazvali pozivu, sve je srdačno pozdravio. Pozvao je sebi kakvih 200 birača, svih nije mogao jer se nebi imali gdje sastati. Valja, veli, o tom raditi, da dodju birati svi birači občine, u kojoj ima po prilici jedna tretjina birača cieloga izbornoga kotara. Koliko bude naših glasova više to za nas bolje, jer će se onda u Beču reći da je nas više nego li Talijana, pa prema tomu i krojiti pravicu. Poslie Kazimira Jelušića, kojega rieči bile su oduševljeno

popraćene, progovorio je *dr. Janežić*. Tumačio je novi zakon za izbore, za kojega se je dugo radilo, i koji je svakako bolji nego prvanji. Po novom zakonu ima pravo izabirati zastupnika svaki muški koj je navršio 24 godine. Za svakoga pako častno je izabirati zastupnike jer ovi, u ime birača stvaraju zakone. Do sada su veleposjednici birali jednu tretjinu zastupnika, gradovi drugu tretjinu, sela treću tretjinu. Oni prvi dvoji radili su više za bogatije slojeve. Sada će se više obzira uzimati na težake, seljake i radnike. Istra imati će 6 zastupnika, tri hrvatsko-slovenska tri talijanska. Bilo bi pravo da je naših i više, al za sad valja se i s tim zadovoljiti. Bolje je tako nego li je bivalo. Više se za sad nije moglo doseći. Govornik govori još o tom kako će svaki birač dobiti izkaznicu i glasovnicu, i što će s njimi imati učiniti. Svojemu obrazlaganju nadodaje, da je pobjeda naše stranke sa narodnim izabranikom i miljenikom, kandidatom Vjekoslavom Spinčićem stalna, al da to nije dosta, nego da ta pobjeda mora biti sjajna. Koliko put je govornik spomenuo ime kandidata toliko puta je zaorilo gromko „Živio!“ kojim su učestnici počastili takodjer govornika. Neposredno poslie toga pitao je birač Kalčić iz sv. Mateja glede listina. Odgovorili su mu dr. Janežić i Kazimir Jelušić. Listine bile su naglo, po višem nalogu, sastavljene, kotarsko glavarstvo jih je pregledalo, kroz 14 dana bile su javno izložene. Malo jih je koji su došli pogledati da li su unešeni u listine. A sami bit će krivi, ako nisu. Občinsko glavarstvo nemože ni uz najbolju volju sve točno sastaviti. Valja da si pomognu sami birači.

Prisutni kandidat *Vjekoslav Spinčić* reče da nebi bilo liepo da nereče i on koju. Netreba se predstavljati, nit razvijati svojega programa. Ako ne svakoga ljedna a ono skoro svakoga je mjeseca u občini. Občinski je zastupnik već preko 10 godina, pokrajinski 25 godina, na carevinskom vieću bio je 16 godina. Bilo bi mu već dosta toga. Oduševljenje bi za drugoga radio. Al kad je kocka nanj pala, kad je narodno vieće njega proglasilo kandidatom i on se podvrgao, valja da se i on i svi birači toga drže. Veli ne za sada ni za se, nego za buduće, da nijedan birač nesmije raditi po svojoj glavi po svojih simpatijah, nego valja da ono čini što odluči narodno vieće saslušav mnienje puka. Kad bi svaki po svojoj glavi glasovao, nebi se do ničesa došlo. Nebirajte me, reče, za to jer sam Spinčić, jer sam Kastavac, jer sam vaš znanac, prijatelj, nego za to jer je tako odlučilo hrvatsko-slovensko vieće za Istru. Težkih imamo borba, mogućih neprijatelja, a u tomu smo u mnogom i sami krivi. Naš narod svuda po Istri nevrši svoje dužnosti, nebira svoje ljude za zastupnike, pak se tako dogadja da nam, kojih je većina, zapovjedaju Talijani, kojih je manjina. Kad bi svi mi Hrvati i Slovenci u Istri vršili svoje dužnosti u vrieme izbora, tad nebi bili tudja porivala, nego gospodari u svojoj kući, u Istri. Na svrsi je govornik još spomenuo kako hoće Talijani da kod izbora pokažu da je Istra talijanska, s njimi i dr. Ettore Costantini. Mi pako valja da odbijemo tu bezočnost, a to ćemo ako svak učinimo svoju izbornu dužnost, ako svak dodjemo glasovati, i dademo glas predloženiku hrvatsko-slovenske stranke. Govorniku su toli srdačno i burno klicali, da je morao negdje svoj govor za koji časak i pretrgnuti.

Osim već u javnosti spomenutih sastanka odlučilo se je da se drži izborne sastanke u Zametu i na Brežcih. K tomu izabralo se je mjestne izborne odbore, i to jednoga za sekciju Kastav, drugoga za sekciju Sv. Matej, a tretjega za sekciju Klana. Ti odbori, odnosno njihovi članovi, imati će zadaću da rade na to da čim više birača dodje i da dadu svoj glas narodnom predloženiku. Na svrsi je sazivač Kazimir Jelušić zahvalio dr. Janežiću i Vjekoslavu Spinčiću na njihovih govorih i svim prisutnima na tom da su se odazvali pozivu i tako uzorno vladali. Kod takove složšćine, oduševljenja i zanimanja, nemože bit pobjeda nego sjajna, k kojoj će svaki birač nastojati da doprinese.

Svi bijahu zahvalni glavaru Kazimiru Jelušiću što jih je k sastanku sazvao.

Občinsko zastupstvo u Kastvu održavalo je dne 25. travnja ove godine svoju redovitu sjednicu. Prije nego li se je prešlo na dnevni red spomenuo se gosp. glavar vrućimi riečmi blagopokojnoga, prerano se preselivšega Matka Kundića. Blagi pokojnik bio je, reče gosp. glavar, nesamo čestit suprug, brižan otac, nego i uzoran rodoljub i občinski zastupnik i savjetnik. Takovim bio je od 1888 do 1892., pa od 1896 do 1904. Bio bi i dalje, dok bi bio živ, po volji puka i svih poštenih občinara, da nebijaše gorje protivnjemu . . . Občini je mnogo koristio, a da nije kod nje nikad namire napravio, nit novčića od nje primio. Pače i odštetu zastupničku i savjetničku on je darivao u dobrotvorne svrhe. Često je i u žep posegnuo, pa podupro gdje je trebalo. Neću vriedjati nikoga kad rečem da je pokojni Matko Kundić spadao medju najbolje zastupnike i savjetnike. Kličem mu „slava“. Zastupnici, ustavši sa svojih sjedala, čim su čuli spomenuti Matka Kundića, ustali su pa ganuti slušali rieči gosp. načelnika i na svrsi klicali: slava, slava, slava Matku Kundiću!

Zast. Vjekoslav Spinčić, ganut i on do dna duše, predložio je da se žalobni izkaz za predragim drugom Matkom Kundićem, zabilježi u zapisnik sjednice. Iza toga žalostnoga želi spomenuti i nješto radostnoga, odlikovanje najme gosp. glavara Kazimira Jelušića zlatnim križem sa krunom za zasluge. Mi svi, reče, znamo što gospodin glavar za občinu radi, što on za nju znači, kakve ima za nju zasluge. Sjegurno govorim svim iz srca, ako izjavim, da nam je drago, što su i c. k. oblasti pripoznale njegov rad i zasluge. Izražaj toga pripoznanja nalazimo u odlikovanju, kojim je njegovo Veličanstvo odlikovalo našega gosp. glavara. Bilo u sto dobrih časa! Čestitam u ime svih nas, i predlažem da se i ova čestitka ubilježi u današnji zapisnik. Svi zastupnici priključili su se čestitkam iz svega srca, i prihvatili predlog. Gosp. glavar dirnut se je zahvalio na čestitkah, i dodao da mu je drago što ga je to odlikovanje stiglo, ne toliko za svoju osobu, koli za cielu občinu kojoj je na čelu, za zastupstvo i činovnike, jer je njegovo odlikovanje i odlikovanje svih koji upravu občine vode i ciele občine. Iza toga prešlo se je na dnevni red, kojega se je razpravljalo do 12½; te preneslo još nerazpravljene predmete na ponedjeljak dne 29. travnja.

Odlikovanje. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip podielio je zlatni križ za zasluge g. Kazimiru Jelušiću občinskomu načelniku u Kastvu, g. Viktoru Tomičiću občinskomu savjetniku i brodovlastniku u Voloskom te g. Ferdinandu pl. Persichu, občinskomu načelniku u Lovranu.

Čestitamo prvoj dvojici na zasluženom odlikovanju.

Pazinski kotar:

Iz Labina pišu nam: Pred nekoliko godina odnesao g. Brunetti nekoliko tisuća kruna občinskog novca, a sada za vazmene blagdane pisar Chincich 480 kruna i odputovao u Ameriku. Tako govore oni sami, a da li nije i više odnio, znat će gospodin načelnik Milevoj. Nama i tako nije treba da znamo, nama je dosta da plaćamo i sutimo. Možda će pak stupiti na prste kamori „*socijalistični*“ konšiljeri i raprezentanti Bučić, Buzečan, Dušman i t. d. i razjasnit ljudem štogod o tim pokradenim novcima ili će „*votat*“ još novi *adicijonal* da se pokrije „*deposiți od soli*“.

Trieste fra le belle, Albona fra le stelle, delle città più belle non ce ne è!“ Tako su pjevali naši Labinjani, kada su imali električno svjetlo. Jedva gorila „*letrika*“ nekoliko mjeseci, kad jedno veče — *škuro!* Što je, što ni? „*Letrika šekvežtrana*“. Telegrafnj tamo — brzojavi onamo, do par večeri „*Albona opet fra le stelle*“. Postave sad na placu i veliki *lampijon* a muzikanti u okrugu pod njim, sa svojim *maestro di muzika iz Italije* u sredini, a pred svakim mala električna svjećica. Bože mili kako u Parizu! Banda svira, a Labinjanci skaču, viču, plešu i pjevaju onu: „*Lassò pur che i canti e subii*“ i t. d. Tako se oni veselili i pjevali sa muzikom pod „*lampijonom*“ svako druge nedjelje, a jedan od naših šetao i promatrao od veselja skoro podivljale Labinjane i potiho pjevao po napjevu: „Lassè pur“: *Pustite ih neka viču, neka skaču i urliču, Istra je bila vjek hrvaska, a i Labin će do malo u njoj bit.*

Tužna im majka! Još se pravo nisu ni nagledali tog svojeg električnog svjetla, kad — trak! opet sve *sekvežirano!* Sad ne koristi više ni pisnt ni brzojavit; ni molit ni plakat; g. Prodan ostaje tvrd — još tvrdji nego kamen u Presiki, ili kako oni kažu u „*Suburbio*“, te pošalje svoje ljude, koji odnesu žice, lampijon i makinu, odnesu . . . „*letriku*“ opet na Rieku.

Labinjani morali sada opet čistiti paučinu sa svojih „*lampa*“. *Che progresso*“. Tako čisteć *lampice* pjevali: „*Siamo rimasti in scuro, per mancanza del carbon; Albona še impufada e impufada sempre sarà.* Večerom pak zapaljivajuć lampice: „*Le rate non pagava, ma l'anol ga comprà! Viva Istria Italiana!*

Tužni Labinjani! U svemu bi htjeli biti ravni sa velegradovi. Pred više od deset godina počeli graditi cestu okolo Labina *(sarà bel passegiò perchè è belissima vista)*; pred 7 ili 8 godina počeli gradit „*Piasza san Marco*“. Niti ceste niti „*Piasze*“ nisu dovršili, a valjda ni neće, već htjeli imati električno svjetlo! *Evviva Albona!*

Porečki kotar:

Narodni odpadnik. Iz Vabrige (občina Poreč) pišu tršćanskim listovom, da je tamo preminuo Ivan Bernobić občinski delegat i preko četvrt vieka občinski zastupnik u Poreču, koji, da je uvjek stojao u borbi na talijanskoj strani i koji da je talijanskoj stranki učinio velikih usluga. Na sprovodu da je bio občinski savjetnik Davelon i mnogo gradjana. Pokojniku, rodom Hrvatu, koji je proti hrvatom stajao u borbi na talijanskoj strani — neka Bog oprosti griehe — jer on stalno nije znao za ono što je činio!

Koparski kotar:

Izborni sastanak u Šmarju. Predprošle nedjelje održavan je u Šmarju, občina Pomjan, izborni sastanak, sazvan od predsjedničtva izbornog odbora za koparski kotar. Na sastanak došao je iz Trsta, kandidat za onaj kotar g. *Matko Mandić* u družtvu sa predsjednikom izbornog odbora g. *dr. Černetom.*

Sastanak je započeo u 4 sata poslije podne a vršio se je na prostranom dvorištu iza pučke škole. Dvorište, susjedni shodovi i prozori bijahu puni slušatelja domaćih, iz ciele mjestne i susjednih občina. Od narodne intelligencije prisustvovali su veleč. gg. župnik dekan *Počivalnik* iz Krkavca, župnik iz Korta *M. Škerbec*, župnik iz Koštabone *Čemavšar*, župnik iz Pomjana *Frišer*, domaći župnik veleč. g. *M. Sačelj*, obć. tajnik iz Marezige g. *Fr. Andrajčić* i t. d. i t. d. Sastanak je otvorio predsjednik kot. izbornog odbora g. dr. Černe pozdravlv najsrdačnije mnogobrojne prisutne, te predložio za predsjednika veleč. gosp. *Sačelja*. Ovaj, burno pozdravljen, zahvali se na odlikovanju, protumači svrhu sastanka, te podieli rieč kandidatu g. *Mandiću*.

Ovaj je na to u jednosatnom govoru razlumačio novi izborni zakon, i razvio svoj program i obećao narodu da će se toplo zauzeti za njegove duševne i tjelesne probitke, bude li izabran zastupnikom. I njegov su govor često odobravanjem prekidali, a na koncu vrlo živo odobrili. Četiri domaći posjednik *A. Glavina* pročitao je na to resoluciju, kojom se kandidatu izriče neograničeno povjerenje i preporuča se, da se ga proglasi jednoglasno kandidatom. Resolucija prihvaćena je sveobćim odobravanjem,

Koštabonski župnik veleč. g. *Čemavšar* razložio je u poduljem govoru težke dužnosti pravog zastupnika naroda, izjavio se posve zadovoljnim sa programom kandidata, koga je prisutnim najtoplije preporučio.

G. *dr. Černe* obazreo se je vrlo laskavim riečima na dosadanje djelovanje g. *Mandića* koli u Trstu preko 24 godine toli u zemaljskom saboru, izreče svoje uvjerenje, da će on stalno i u Beču valjano zastupati interese onog kotara te preporuči najtoplije njegovu kandidaturu.

Pošto je istu preporučio još jedan domaći posjednik, dade predsjednik na glasovanje kandidaturu g. *Mandića*, na što mu se je narod odazvao jednodušnim poklikom: *Živio naš kandidat Mandić!* Sastanak, koji se je vršio uzornim redom, trajao je preko dva sata.

Razne primorske viesti.

Izborne sekolje. Mi smo preporučili našim prijateljem u br. 17. našega lista na temelju obaviesti koje smo dobili na kompetentnom mjestu, neka se obrate odmah na kotarsku političku oblast za ustrojenje novih izbornih sekcija ili za promjenu postojećih. Za slučaj da politička oblast opravdanom zahtjevu neće da zadovolji, neka se uloži obrazložen utok na namjestničtvo proti odluci kotarske oblasti. To isto smo savjetovali i mnogim našim prijateljem privatno. Nekoji od njih poslušali su naš savjet, ali svi nisu.

Opetujemo dakle još jednom taj savjet i neka se ga sliedi svuda, gdje bi mogao našim izbornikom dobro doći.

U mjestnoj občini Podgrad, primjerice bile su kod izbora za V. kuriju 4 izborne sekcije dočim je politička oblast za predstojeće izbore odlučila samo dvie.

Za občinu Materije opredieljena je samo jedna sekcija, dočim bi morale biti bar tri t. j. Materija, Golac i Tatre.

Isto tako za občinu Jelšane odlučena je samo jedna sekcija t. j. Jelšane, a morala bi biti bar još jedna t. j. u Podgrajah.

Nadamo se, da su naši prijatelji učinili i tuj potrebite korake a da se izbornikom olaksa pristup k izboru.

Iz Vodnjanske občine pišu nam da je za izbornu sekciju Krnica-Marčana-Filipan opredieljeno mjesto izbora u Krnici t. j. baš na skrajnoj granici te izborne sekcije. Bilo bi najnaravnije središte Marčana, pa idemo da vidimo, hoće li oblasti i toj želji zadovoljiti.

Filipanština sama ima do 245 izbornika. Ogromna većina ovih, osobito iz sela: Kuftići, Orbanići, Kužinići pak Cetinići-Matelići morala bi do preko dva sata dugi put prevaliti, da dodje na biralište, dočim nije niti ostalim izbornikom iz drugih sela mnogo bliže.

Očevidno je dakle, da se tu postupa na očitu štetu svih ovih izbornika, jer se istim baš na neuveni način otežkuje pristup k izboru — § 8. zakona od 26. jenara 1907. d. z. broj 18.

Javni sastanci za predstojeće obće izbore održavati će se u *nediju* dne *5. dojdućeg maja.*

U jutro u Vabrigi, Karojbi i Draguću, a iza podne u Livadama, Borutu i Pazinu (Narodni Dom).

Pozor! Svim našim biračem preporučamo, da u glasovnice, koje će dobiti putem občina od c. kr. kot. glavarstva, pišu imena naših kandidata ovako:

1. *Josip Kompare župnik i dekan* (u 1. izbornom kotaru).
2. *Dr. Matko Laginja odvjetnik* (u 2. 3. i 5. izbornom kotaru).
3. *Matko Mandić glavni suradnik „Naše Sloge“* (u 4. izbornom kotaru).
4. *Profesor Vjekoslav Spinčić* (u 6. izbornom kotaru)

Broj 23. Pula, u petak dne 3. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom poš. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana piše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istrani slovinskoga roda!

Novi izborni red — novi je korak u našem narodnom životu.

I ako posvema ne odgovara našim pravednim zahtjevima, ipak možemo reći, da je to korak na bolje.

Novi izborni red porušio je razlike med gospodom i kmetovi, medju velikimi i malimi posjednici. I oni, koji neimaju ništa nego svoje ruke, imaju pravo glasa. Svakom austrijskom državljaninu, koji je navršio 24. godinu dobe svoje i kojega ne tegote posebne zakonske zapreke, dano je pravo, da može birati zastupnika u državni sabor u Beč, ravno, tajno i slobodno.

To pravo pripada i Vama; ono Vam daje način, po kojem će i Vaša volja doći do izražaja u zboru, gdje se kroji i dieli svim narodima ove države, pak i našemu. — Upravo sada ste zvani da to pravo vršite.

Po prvi put ste pozvani, da po novom redu birate muževe, koji će u Beču tumačiti Vaše želje i Vašu volju.

Koga da birate?

Život Vaših otaca i pradjedova bio je na njihovu i Vašu nesreću od vjekova upućen na susjede tudjeg roda i jezika, koji su svi išli za tim, da Vas iščupaju i iskorjene iz ove lijepe Vaše istarske zemlje. Htjeli su, da za sve vjekove ostanete u tmici neznanja, poniženi, potlačeni i zapušteni.

Nepravdom, nezakonjem i grdnim zaludjivanjem nametali su Vam se takovi bezdušnici za gospodare i za Vaše tobožnje zastupnike.

Istrani Slovinci! Možete li Vi danas, u vrijeme kad sloboda kuca na vratima i najpotištenijih, možete li Vi u takav čas dati svoj glas onim, koji za Vas neimaju ni ljubavi ni osjećaja?

Ne! Vi treba da birate ljude svoje, muževe Vašega roda, zastupnike koji govore naš lijepi materinski jezik, muževe umne i poštene, koji razumiju svaki kucaj Vašega srca, koji poznaju Vaše želje i Vaše potrebe, koji će svuda i svagdje bez straha i bez obzira reći ono, što biste Vi rado kazali, i koji će udarati po nepravdi i oduševljeno braniti Vaše ime, Vašu čast, Vaše dobro, zemlju Vašu.

Takove ljude birajte! U njihovim se imenima okupite svi, jer kakovo god bilo Vaše mišljenje o našim prilikama, znajte, da svaka zdrava i lijepa misao ima pristupa u njihovo srce, koje jednakom ljubavi bije za našega patnika seljaka, za izmučenog radnika i za sirotu bezkućnika!

Birači Istre! Nebrojene i preteške su kušnje, kojima je prolazio a i sada mora da prolazi naš nebogi istarski čovjek! Puno krvavih uvreda, premnogo tudjinskog blata palo je na njegovo mučeničko, potno lice!

Zadnji je čas, da toliko poniženje odbijete od svoga obraza i da sjajnom, velebnom pobjedom pokažete svijetu i cjelokupnoj našoj slavenskoj braći, da nas još ima, da se znamo držati i braniti!

Naši su predloženici:

JOSIP KOMPARE u Ospu za 1. izborni kotar (Buje-Piran — občina Kopar).

Dr. MATKO LAGINJA u Puli za 2., 3. i 5. izborni kotar (Poreč-Rovinj-Motovun; Pazin-Labin-Buzet; Pula sa občinom Mali Lošinj i Osor).

MATKO MANDIĆ u Trstu za 4. izborni kotar (Podgrad i Koparska vanjština).

Prof. VJEKOSLAV SPINČIĆ u Voloskom za 6. izb. kotar (Volosko-Cres-Krk i obć. Velilošinj).

Njih birajte! Njima dajte svoje glase, svaki u svojem kotaru, i potrudite se, da iz izborne žare izadju njihova imena osvjetljena slavom pobjede, navjestnice ljepše sreće i bolje budućnosti naše!

Pazin, 30. aprila 1907.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Izborni pokret.

Javni izborni sastanak na Škofijah (občina Milje). U nedjelju poslije podne oko 4 sata pripeljaše se željeznicom na Škofije urednici *M. Mandić* i *M. Cotić* iz Trsta radi obdržavanja javnog izbornog sastanka za 1. izborni kotar Istre (sudbeni kotari Piran i Buje, občine Kopar i Milje). Vrieme bijaše silno neugodno, jakim a studenim vjetrom tjerana kiša udarala je postoko u lica, koju se nije moglo ni kišobranom sakriti. Opravdana bijaše dakle bojazan, da od sastanka ne bude ništa. Ali ta se bojazan nije srećom obistinila, jer se je vrlo prostrana gostiona Božić odmah poslije 4 sata napunila sve samim izbornicima, zrelim mladićima i muževima.

Sastanak otvorio je urednik *Mandić* u svojstvu predsjednika centralnoga izbornoga odbora za Trst i Istru.

Pozdraviv srdačno prisutne i zahvaliv im se najtoplije na tolikom odzivu uzprkos neobično zlu vremenu, ocrta svrhu sastanka te umoli prisutne da si izaberu izmedju sebe predsjednika. Takovim bijaše izabran čestiti starina, domaći posjednik g. Antun Meton, koji podieli riec zastupniku Mandiću.

Ovaj, živahno pozdravljen, raztumači u podujem govoru novi izborni zakon no temelju kojega su pozvani dne 14. maja svi za to sposobni državljani, da si izaberu svoje zastupnike u državni sabor. Predoči skupštinarom svu četvoricu protivnih nam kandidata i njihove programe, razvije program naše narodne stranke i narodnog kandidata za taj kotar veleč. g. *Josipa Kompare-ta*, zemaljskog zastupnika onog kotara i starog znanca i prijatelja svakog pravog i poštenog rodoljuba.

Taj govor pratili su slušnoci pozorno i napeto povladjivajuć mu često a na koncu kliknuše odušovljeno: Živio naš kandidat g. Kompare. — G. urednik Cotić predočio je skupštinarom važnost predstojećih izbora u obće a napose pak za Slovence onoga kotara, koji moraju pokazati glasovnicom u ruci, da su svjestni svojih prava i svoje odgovornosti. Svojim glasovnicama moraju dati punomoć narodnim zastupnikom Istre, da mogu i njih u parlamentu zastupati za slučaj da ne bude izabran njihov kandidat. Na koncu predstavio je govornik svu trojicu narodnih kandidata, koji će biti stalno iza-

brani i koji će se tim više uzeti u Beču za moralne i materijalne probitke skupštinara, čim pristupe ovi u što većem broju k izboru.

Skupštinari prekidali su govornika živahnim odobravanjem te udariše na koncu u oduševljen poklik kad im je preporučio, da stupe dne 14. maja svi na biralište pod narodnom zastavom. — Prijaviše se za riječ i nekoji domaći posjednici, koji dobiše tražena razjašnjenja.

Pošto je zastupnik *Mandić* još jednom svima toplo preporučio, da ne požali nitko truda ni dangube dne 14. maja zatvori predsjednik skupštinu a svi prisutni udariše u živahno klicanje: Živio Kompare!

* * *

Izborni sastanak u Trsteniku (na buzetskom Krasu). Pobudom veleč. g. Zorka Kluna vršio se je u nedjelju dne 21. pr. mj. vrlo dobro posjećen sastanak radi predstojećih izbora za carevinsko vieće. Na sastanak je došlo našega naroda iz svih susjednih sela, poimence iz Račjevasi, Rašpora, Bresta, Sluma, Dana, Klenovšćaka, Praproća i t. d. — u svemu bijaše prisutno preko 250 izbornika.

Na predlog g. Kluna bijaše izabran predsjednikom g. M. Sanković-Soldatić, koji, burno pozdravljen, zahvali se na odlikovanju te ocrta krasno naš narodni napredak u ovo posliednjih 27 godina, odkad se je naš narod počeo boriti u onom dielu Istre.

Iza toga podieli riječ g. Klunu, koji je pučki jezgrovito predočio sakupljenima stari izborni zakon, koji nam bijaše silno nepravedan i prispodobio ovaj s novim izbornim zakonom, na temelju kojega će se dne 14. maja o. g. prvi put birati zastupnike u carevinsko vieće. Sakupljen narod nagradi govornika oduševljenim odobravanjem.

Veleč. g. Josip Flego iz Sluma protumači nakon toga puku glavnije točke novog izbornog zakona, te naglasi one ustanove, koje govore o kazni ili globi za one, koji bi se ogriešili o te ustanove povodom budućeg izbora. Na koncu preporuči govornik narodnog kandidata za onaj izborni kotar g. dra. Matka Laginju, proti kojemu je postavila talijanska stranka poznatog bogataša Mraka iz Pazina.

Jedva je govornik izrekao ime našeg dičnog Laginje, zagrmi kano iz jednog grla gromki uzklik: *Živio dr. Laginja!*

Domaći posjednik g. Ante Brodetić, občinski savjetnik osvrnu se na početak naše narodne borbe i na ono tužno doba kad je naš narod stenjao pod talijanskim gospodstvom. I on preporuči najtoplije kandidaturu g. dra. Laginje, komu se narod odazove oduševljenim: *Živio dr. Laginja!*

Pošto se nije na upit predsjednika nitko više oglasio za riječ, stavi on upit na skupštinare: hoćete li braćo i prijatelji domaćeg odličnjaka *dr. Laginju* ili tudjinca nepoznanca *Mraka*. Odgovor je glasio jednoglasan: hoćemo svi dra. Laginju! Živio naš Laginja! Mi ćemo dan i sunce, mi ne ćemo ni mraka ni noći!

Preporučiv još jednom predsjednik skupštinarom da se svi složno podadu dne 14. maja na biralište, svi složno za dra. Laginju, zaključi skupštinu uz burni poklik svih prisutnih: živio narodni kandidat g. *dr. Laginja!*

Po skupštini sabrano je kod objeda za „Družbu sv. Cirila i Metoda" 17 K i 55 p., što se je odposlalo blagajniku u Volosko.

* * *

Izborni sastanak u Laništću. Ove je nedelje bio izborni sastanak u Laništću, kojeg je strašna kiša poremetila. Imao je je to biti veliki i impozantni sastanak, kakav bi i stalno bio, da nije nesretna kiša pokvarila sve, tako da se je taj sastanak morao ograničiti samo na Laništće i bližnju okolicu. Poslie svete mise u 11 sati u jutro sabralo se na trgu pred školom liepi broj naroda, a predsjednik mjesnog izbornog odbora g. Jos. Puhalj otvorio sastanak i podielio riječ g. L. Križu, koji je liepim govorom rastumačio narodu važnost tog izbora i pozvao ih da složno ko jedan dodju na dan izbora i predadu svoje glasove za slobodu i čast svoju glasujuć za dr. Laginju. Drugi je govornik popularnim govorom raztumačio cieli izborni postupak, a treći vatrenom riečі sokolio narod na ustrajnost u borbi iz koje mora da nikne dan slave i slobode. Još je vriedni i čestiti župan Buždon progovorio par liepih riečі, našto je predsjednik zaključio skupštinu jer je kiša lievala ko iz kabla. Još se nije ni dobro razišo narod a već nekoji zavikaše „evo glazbe". I doista sa vrha bilo je vidjeti buzetsku glazbu „Sokol" koja nakon 20 minuta domaršira pod trobojnicom i cielim narodom na trg. Sad nije veselju ni konca ni kraja. Tu se je sviralo, pjevalo i plesalo, ne mareć ni za kišu ni zlo vrieme sve do noći, kad su glazba i ostali Buzećani morali odputovati praćeni gromovitim živio. Moramo da pohvalimo liepo i dostojno ponašanje tog naroda. Na njemu se vidi ozbiljnost i muževnost, a izvanredan talenat u svemu, tako da se s tim narodom može liepo govoriti i porazgovoriti o svemu i svačemu.

* * *

Izborni sastanak obdržavati će se u nedjelju poslje podne u Dekanih, kamo pozivljemo i ovim putem sve občinare one i susjednih občina.

Politički pregled.

U Puli, dne 2. maja 1907.

Austro-Ugarska

Nakon sjajnih svečanosti, koje bijahu Njeg. Veličanstvu priredjene u priestolnici kraljevine Češke za njegovog poduljeg boravka tamo, vratio se je dne 29. aprila u Beč. Prije svoga odlazka dao je kralj češkomu namjestniku, da priobći stanovništvu Češke proglas sliedećeg sadržaja: Na temelju općeg i jednakog izbornog prava te pomoću ministarstva, u kojem su zastupane razne narodnosti, stvoren je preduvjet za sporazumljenje medju svim narodima Austrije: „Smatrao bi za svoju najveću radost i sreću, da bi nakon toga, što sam pretrpio sve boli narodnih bojeva takodjer uživao jednom veselje, što se je povratio mir medju sve narodnosti".

Čim više se bliža dan općenitih izbora za carevinsko vieće, tim živahniji biva izborni pokret u Austriji.

Novo carevinsko vieće imalo bi se sastati dne 18. junija i ostalo bi na okupu do konca julija, da obavi prve formalnosti i da glasuje provizorni proračun do konca ove godine.

Mons. don Frano Bulić prihvatio je kandidaturu u spljetskom izbornom kotaru. Javljaju iz Splita da se i sam dr. Smodlaka poradovao Bulićevoj kandidaturi, jer će tako biti riješen teškog tereta da ide u Beč.

Iz Pešte pišu hrvatskim listovima da je dolazak bana Pejačevića u Budimpeštu namienjen ne samo riešavanju aktuelnih spornih pitanja izmedju ugarske i hrvatske vlade, nego i razbistrenju političkog položaja, koji se zadnjih dana dosta zamutio. Naročito se radilo o odnošaju izmedju ministra Josipovića i hrvatsko-srpske koalicije.

Crna Gora.

Položaj na Cetinju jest polag bečkih novina vrlo napet. — U Crnoj Gori proglašeno je obsadno stanje. Cijela je vojska u pripravnosti. Knez Nikola pozvao je sve vojvode i glavare. Narod uprepašćen ide na Cetinje da se žali knezu.

Srbija.

Dne 29. pr. mj. u veče obdržavalo je ministarstvo vieće, koje se je potanko bavilo razdieljenjem naručbe patrona i pušaka. Odluka ne bijaše tom prigodom stvorena.

Bugarska.

Sofija se sprema da svečano proslavi tisućgodišnjicu odkako su Bugari primili kršćansku vjeru. Tim će se povodom porazdieliti 50.000 spomen-knjiga, izdat će se nove poštanske marke i odkriti spomenik kneza Borisa. Vlada ugovara sa sveučilištnim profesorima, kako bi se opet omogućilo otvorenje sveučilišta.

Rusija.

Dne 29. pr. mj. razpravljala je duma u tajnoj sjednici o kontingentu novaka. U toku razprave govorio je ministar rata, koji je rekao: „Ne ćete li odobriti kontingenat novaka, mi ćemo ga dići na temelju § 119. temeljnoga državnoga zakona. Vi morate odobriti traženi kontingenat vojnika". Iza ovih riečі nastala je velika buka i čuli su se povici: Ne nalazimo se u vojarnama. Ne govorite s nama kao s vojnicima. — Na koncu sjednice došlo je do bučnih prizora. U toj buci zaključio je predsjednik sjednicu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Upravitoljem c. k. poštanskog ureda u Puli bio je imenovan g. Ivan Vidmar do sada c. k. pošt. nadkontrolor u Ljubljani. G. Vidmara hvale znanci kano pravednog, vrstnog i nepristranog činovnika, što se nije moglo kazati o njegovih predšastnicih u Puli.

Državni odvjetnik i hrvatske rasprave. Dok nije došao u Rovinj, kao državni odvjetnik g. *Vidulich*, tužbe se sastavljale u jeziku, kojim se služio tuženi. Sad je drugačije. Proti talijanu je tužba samo taljanska, a proti Hrvatu najprije taljanski a onda hrvatski sastavljena. No to nije dosta. Dne 20. t. m. u jednoj skroz na skroz hrvatskoj raspravi, zahtijevao je da se pročita — *proti običaju* — i u talijanskom jeziku tužbu, jer . . . da nekoji suci nisu razumjeli, što se hrvatski pročitalo. Što to znači? Sapienti pauca!

Opazit ćemo, da je g. *Vidulich* — ne po imenu — gorljiv Taljani, koji valjda ima *plemenitu* zadaću, da ako ne uspije zapriečiti hrvatske rasprave, a to da barem uvede i kod tih rasprava dvojezičnost, kao što je to učinio sa tužbama. Kad će ta nepravda prestati?

Rovinjski liberalci!? Poznato je, da vlada čeka već dugo godina, da joj istarski sabor *blagoizvoli dopustiti*, da premjesti rovinjski *Tribunal* u Pulu. Raznim razlozima koji su u prilog tom premještenju priključuje se sad još jedan, koji istodobno karakterizira gostoljubivost i *„avitu kulturu"* rovinjskih iredentista. Čim su naime bili raspisani izbori za carevinsko vieće, liberalna i klerikalna stranka počele su svoju agitaciju; liberalci osjetiv, da im je II. izborni kotar vrlo klimav, i bojeć se, da bi mogao uspjeti hrvatski kandidat stali su prijetiti ovdješnjim činovnicima *hrvatskog i slovenskog* jezika i napadnuvši njekoje u novinah, prešli su i na ulicu. Povici, *„porco šč . . . , fora coi šč . . . "* i. t. d. nisu već neobični, a nezadovoljni time, u večer dne 22 pr. mj. stali su ih izazivati porugljivim pjesmama, u brk im se rugati i napokon pograbili za svojim običnim oružjem *za kamenjem* i navalili njima na gostionu u kojoj se nalazila trojica naših mladih činovnika. Nabacavši se kamenja pošli su pak ulicama gradskim pjevajuć različite, po taljanima dozvoljene a za Hrvate vrlo uvredljive pjesme i došav do stana *tribunalnog predsjednika*, priredišе mu demonstraciju fućkanjem i vikanjem — i to samo jer je Slaven, jer se on stalno u politiku ne pača nimalo. Bog zna što će usljed toga poduzeti više sudište u Trstu, da osjegura našim činovnicima opstanak u Rovinju, barem dok ne premjeste *Tribunal* u Pulu? Našim budućim zastupnicima to do znanja!

Članovi izborne komisije za sekciju Krnica (občina Vodnjan) imenovani bijahu u posliednjoj občinskoj sjednici u Vodnjanu gg. Livio Bernardelli načelnik, Josip Buršić pok. Šimuna i Ivan Mandušić pok. Jurja.

Iz Kanfanara. Eto se opet javljamo kako smo obćali. 28. IV. držali su u Kanfanaru socijalisti svoju skupštinu u jednom salinu pod predsjedanjem g. Silića, Lijepo je govorio, ali mi bismo radje vidili čine, nego li slušali puste riječi. Naši im ljudi vjeruju i ne vjeruju. Imade ih dosta, koji žive još „po starinsku". Na skupštini je bilo mnogo njih, koje je bio na svom sastanku za se oduševio dr. Bartoli, a sad su mu okrenuli ledja. Kamo vjetar duva, tamo se i oni okreću. Govorilo se neka se i Hrvati i Talijani svaki u svojim školama izobražuju, a mi pitamo g. tajnika, zašto on, kao socijalista proganja i nas i i našu školu? E moj g. tajniče, svaka sila do vremena, pa mislimo, da će i vaš zulum jednom prestati, bilo miłom bilo silom. Mi se samo veselimo, kako su socijalisti u govoru pravedni, a u djelu?

Poznamo vas ljute lije iz drugih gradova, a ponajviše u Puli. I k nama se dolijate da lovite ribu u mutnom, dali će vam za rukom poći, to će budućnost pokazati. Rekli ste dapače, da je Laginja gulio i da guli naš puk, pa da si je u Puli podigao kuću od neko 80.000 K!? A gdje je? U koliko znamo ne opstoji ta tobož njegova zgrada. Bit će, da time misli na „Narodni dom"? Nu o tome dosta jer ćemo od naših socijalista i druge nedjelje štogod lijepa čuti, jer će imati sastanak 5. maja.

A sada da vidimo, šta radi naš mili i predragi šijor dr. Bartoli. Taj vam plaća vino sve u šesnaest, ali mu nema spasa. Valjda je po stoti put prokleo tajno glasovanje, jer to mu muči dušu i dan i noć. Prošle nedjelje (21. IV.) držao je sastanak u Sošićima (bolje rečeno, da svaki Hrvat razumije „Medelano"), i to u leginoj kovačnici. Tu su seljaci pili kao za okladu. A za čije novce? Nije li to možda potkupljivanje? Nu nek zahvali dr. Bartoli da su se uzdržali od gnjeva, inače zlo i naopako po njega. Onima, koji budu za nj glasovali, obećao je, da će ih učiniti županima, „konšiljerima" itd.

Čudnovato da nije u imenovanju i i dalje pokročio n. pr. da koga učini načelnikom? I tako se sada natječu u Sošićima, tko će mu bolje ugoditi, da može masniju službu dobiti. Nu neka znade, da su naši ljudi progledali i da uvidjaju, s kime imadu posla, premda je rekao, da su našim seljacima Rovinjci pomoć u tuzi i nevolji, (n. pr. Malusà), da ih Rovinjci pomažu i uzdržavaju, pa da zato moraju držati s Rovinjom. A za koga je Rovinj? Neće ni tu on pobrati lovor-vijence. Mi pako kličemo, doli s varanjem, doli s nepravdom, ne ćemo vas već. Uništili ste nas sasvim; što ćete još? ali dat će Bog, da ćete jednoć ili ovaj put već za uviek poći rakom žvižgati. Malo nas ima, da, ali smo hrabri koronjci, pa nam ne će sve vaše bure nahuditi.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa.

Kod nas se je isto razmahala izborna borba. Sve samo govori o 14. maju. U naših ljudi se zapaža lijepo zanimanje za taj dan, gdje će po prvi put moći kopač da dade svoj glas čovjeku svoje krvi i mišljenja. Naši se protivnici ne srame nikakvih pomagala, jer im je dogorjelo sve do ispod nokata. Kleveću, gdje samo mogu osobu našega kandidata, ali bi kojigod mogao i nasjesti. Za njih ko da ne vrijedi zakon o čistoći izbora, premda se može reći, da taj zakon valja da bi dobro promozgali, jer su u tom dosad mnogo griješili, nu čemu se čovjek mlad privikne, tomu se i u starosti obikne. Naša občina neće da shvati još svoje dužnosti o izbornim listinama. Najprije su iste tako manjkavo bile sastavljene da se Bog smiluje. Trebalo je mnogo reklamacija (94) sa naše strane, a dvije do tri sa njihove

strane. Koliko ih je pak još neunešenih, tko da znade. Glavno je, da su ove reklamacije po nas povoljno riešene. Općina bi morala bila odmah da obavijesti predbrojnike o promjenama nastalim u listinama, ali dà. Trebalo je barem ovdje u Cresu, da se to ide tražit na općinu nekoliko puta, a onima iz vana, neznamo, da li su još danas uručene. Zašto smo dakle platili 40 K za listine?

Javismo kapitanatu naš izborni odbor od 10 lica, te smo znatiželjni, da li će koga od naših odabrati u izbornu komisiju. Ovdje se takodjer sprema veliki izborni sastanak, ali za koji dan, još se nije odlučilo, pa kad to bude, tada ćemo obavijestiti vaše čitatelje.

Svi u „Zoru"! U ponedjeljak, dne 6. tek., u 6 s. večer držati će se u M. Lošinju u prostorijama društva „Zora" drugi izborni sastanak. Na tom sastanku govoriti će sam kandidat dr. Matko Laginja. Preporučamo najtoplije našem narodu u mjestu i okolici, da pohrli tog dana u čim večem broju na taj važni sastanak, a da čuje i vidi svog kandidata, koji će tu razviti svoj program.

Svi u „Zoru"!

Krčki kotar:

Vjekoslav Spinčić u Rasopasnu i Gabonjinu. *Sastanak u Dubašnici.* Dne 27. travnja po podne, došav Vjekoslav Spinčić u Malinsku i dočekan od predstavnika sela Rasopasno i Gabonjin, pripadajućih občini Dobrinj, odputio se je u ta dva sela. Na trgu u Rasopasnu dočekao ga je narod uz pucnjavu iz pušaka i uz burne živio - klice. To isto se dogodi u Gabonjinu. Tu se je narod sastao u zgradi koju je sazidao velikimi žrtvami za školu. „Školska soba", krasna dvorana, napunila se je u hip ljudmi. Nit su se mogli svi u njoj smjestiti. Na svih prozorih bilo je ljudi, da vide i slušaju. Dušobrižnik tih dviju mjesta veleč. gosp. Ivan Žic predstavio je narodu veleuč. gosp. Vjekoslava Spinčić, a ovaj narodu progovorio — o predstojećih izborih i o našem stanju u Istri. Narod je vrlo pomnjivo slušao njega i gosp. dušobrižnika, kličuć svaki put oduševljeno „živio" kad je ovaj spomenuo Vjekoslava Spinčića kao kandidata hrvatsko-slovenske stranke u Istri. Narod je kandidatu preporučio njeke mjestne potrebe, i ponudio ga kupicom vina. Pratio ga je takodjer na vrh sv. Petra, u mjestnu crkvu sa krasnim mramornim kipom Majke Božje, Sv. Petra i Sv. Stjepana. U Rasopasnu je gosp, Spinčić sliedećega dana, dne 28. travnja čitao sv. misu, kod koje je pročitao sv. evandjelje i progovorio narodu. Sakupljeni puk ga je pozorno slušao, i muhu bi se bilo čulo da proljeti. Spinčić je bio gost rečenoga gosp. dušobrižnika, koj ga je zajedno s pukom na odlazku najsrdačnije pozdravio i s njekimi drugimi odpratio do Dubašnice. U Dubašnici je bio Spinčić gostom svoga prijatelja župnika Mija Mužine. S ovim i sa načelnikom Petrom Bogovićem i mnogimi drugimi odputio se je Spinčić poslie krunice i litanija u občinsku kuću. Vani se nije moglo držati sastanak, jer je kiša baš ljevala. Občinska dvorana se je malo po malo napunila, sve po izbor muževa Dubašljanskih. Mnogi su slušali pred vratima pod kišobrani. Spinčić, kao sazivač sastanka, otvorio ga je, pozdravio prisutne moleć ih da i drugim pripovjedaju što budu ovdje čuli, i predložio Mija Mužinu za predsjednika sastanka. Pošto bi Spinčić srdačno pozdravljen a Mužina izabran predsjednikom, zahvali se ovaj Spinčiću što je došao i umoli ga da raztumači novi izborni zakon. To je Spinčić jezgrovito učinio, predpostaviv kako se je razvilo izborno pravo u ovoj polovici monarkije. Spomenuo je obje glavne stranke u Istri, i u najdebljih potezih što i kako koja radi. Dotaknuo se je i proglasa talijanske vladajuće stranke, ili tako zvane kamore. Pozvao je prisutne da traže od njega, ako misle, razjašnjenja, da mu iznesu očito prigovore ako jih imaju, postave predloge, izraze želje. Narod je pratio govor Spinčićev velikom pomnjom i na svrsi srdačno govorniku klicao. Dvojica občinara Cvelić i Milovčić postavili su Spinčiću njeka pitanja i izrazili njeke želje. Spinčić njim je odgovorio, a oni se s odgovorom zadovoljili. Progovorio je odulje veleč. gosp. Mijo Mužina. Pita što je gosp. Spinčić kao već dosadanji zastupnik [illegible], i veli da on, Spinčić, nije o tom govorio kao da se hoće i tu skromnim pokazati. Osobitih pitanja vjere nebijaše u razpravi, al je on uvjek pristajao uz rimo-katolišku vjeru, i činiti će to unapred naročito ako se pokaže za to prilika. On se je zauzimao za naš jezik u uredih, i velikim uspjehom. Nastojao je da se ustroji čim više pučkih škola i da se u njih podučaje u materinjem jeziku, uvjeren da se samo tako može napredovati, i na temelju svoga učiti takodjer tudje jezike. Borio se je proti uvedenju školskih taksa, koje je uvela vladajuća talijanska klika. I njegova je zasluga da se je ustrojila hrvatska posve potrebita gimnazija u Pazinu, dočim je talijanska vladajuća klika ustrojila nepotrebnu gimnaziju a na naše zemaljske troške. On je pripomogao da se je napravila luka u Malinskoj, i da država daje podporu za gradnje cesta. Ko veli, da to sve nije istina, nek dodje amo, da mu laži zatučemo u grlo. U obće, ko ima šta mogao je doći ovamo, bilo je svakomu slobodno, i ovdje, ako je muž, reći što ima. Spinčić, u zadnjih 6 godina sam, dosegao je i sam mnogo. Od sada će uz svoja dva druga iz Istre, i uz ostalu hrvatsku i slovensku braću, moći doseći i više. Treba nam još mnogo toga. Valjalo bi narodu dati prilike da se nauči bolje obradjivati zemlju, pak da se ne seli toliko, nego ostane na domaćoj grudi. Zemaljsko kulturno vieće nečini za naš narod ništa ili skoro ništa. Nejmamo dovoljno uredjenih cesta, nejmamo vode, nejma bolnice kakva bi morala biti. Poznajuć dosadanji rad Spinčićev i njegovo srce za narod, kojemu je posvetio svoj život, zavjerimo se da ćemo na dan 14. maja, doći svi k izboru, i dati svaki svoj glas za narodnoga predloženika prof. Vjekoslava Spinčića. Zavjerujemo se, živio naš zastupnik Vjekoslav Spinčić — grmilo je po cieloj dvorani, dočim se je opet i opet povladjivalo govorniku.

Spinčić se je zahvalio na tih srdačnih izkazih prijazni i reko po prilici ovo: Raditi ću ko i do sad za duševno i tjelesno dobro našega naroda, ljubiti našu vjeru i našu domovinu, znajuć takodjer da su najgori oni ljudi koji zataje svoju vjeru, svoj rod i svoju domovinu. Ta več naš slavni pjesnik rekao je:

Prošteno je svima svima
Zulumčaru ubojici

— — — — — —

Samo nije izdajici.

Još je na to, poslie ponovnih srdačnih klicaja na Spinčića, gosp. predsjednik sastanka često oduševljeno pozdravljan zahvalio prisutnim na liepom redu i preporučio da drže na pameti što su čuli, te zaključio sastanak.

Iz Punta. Pišu nam iz Punta, da je tamo na 28 aprila izborni sastanak izpao upravo divno. Držao se je u občinskoj zgradi pod hrvatskom zastavom. Velika občinska dvorana bila je upravo natrpana naroda, a vani sve kišobran do kišobrana. Sastanak je otvorio vlč. g. župnik F. Žic a predsjednikom je bio jednoglasno imenovan g. načelnik Anton Žic, koji je podielio rieč g. nar. zasl. Andrijčiću. Ovaj nam je prije priprostim načinom protumačio novi izborni zakon i pomen što će ga u povjesti hrvatskoga preporoda Istre imati dan 14. maja; preporučio je kandidata g. prof. Spinčića i na koncu pozvao da se javi ako je koji protivan. Na taj poziv odazvao se je narod sa jednodušnim oduševljenjem: Živio Spinčić!

Iza toga je župnik Žic shodno podučio prisutne o samom izbornom činu i kako mu je čuvati i popuniti izborne glasovnice. Ponovno ustade g. Andrijčić i svojom živom vatrenom riečju uhvati prisutne za puntarsku dušu te je narod upravo elektrizovao tako, da su ljudi vapili da će čitav dan 14 maja dati na Spinčića i da će onaj dan blagdanovati. Na koncu se g. načelnik zahvali pučanstvu što je u toli ogromnom broju prisustvovalo sastanku te ga pozvao, da na 14 maja učini svoju narodnu dužnost. Na poklike: Živio Spinčić! Živio Andrijčić! narod se oduševljen razišao svojim kućam, da se na občinu povrati dne 14 maja i ondje izpuni svoj narodni zavjet glasujuć za narodnog predloženika veleuč. prof. Vjekoslava Spinčića.

Živio narod tako sviestan.

Voloski kotar:

† Frane Pavlinić. U Spinčićevoj županiji umro je dne 24. travnja u 87. god. svoje dobe Frane Pavlinić, svak pokojnoga župnika i dekana Antona Turka, ostavljajuć osim razcviljene starice supruge dva sina i jednu kćer sa mnogobrojnimi unuci. Blagi pokojnik vršio je uvjek svoju narodnu dužnost, te je n. pr. k svakim izborom išao oduševljeno. Dne 26. sproveli su ga na grob mnogo rodjaka i rodjakinja i mnogi susjedi. Lahka mu bila zemljica, koju je jako ljubio.

Za počastiti njegovu uspomenu darovao je prof. Vjekoslav Spinčić, pokojnikov netjak, 20 kruna Družbi Sv. Cirila i Metoda.

Ministar financija u Kastvu. Dne 25. travnja dovezao se je u Kastav preuzvišeni gosp. dr. pl. Korytowski sa svojom dražestnom gospodjom u Kastav. Dovezao se je do pred kuću Adolfa Jelušića, a u kući odmah pitao za prof. Spinčića i dao svoju posjetnicu za njega. Što je ministar sa svojom suprugom ponjekle pregledao Kastav, došao je zastupnik Spinčić iz sjednice obć. zastupstva, i sastao se i pogovorio sa gosp. ministrom i njegovom družicom. Došlo je pak i odaslanstvo občinskoga zastupstva, sastojeće iz občinskoga načelnika Kazimira Jelušića, občinskoga savjetnika Ivana Vlaha i občinskoga zastupnika Frana Rubeše. Načelnik je ministra pozdravio, ovaj se ljubezno zahvalio, svi skupa su onda pregledali mjesto gdje će se možda graditi zgrada za učiteljište. Pogovorili su se takodjer glede odluke financijalnih oblasti, koje su cielu Kastavsku občinu uvrstile u drugi plaćevni red potrošarine. Odredba je posve nepravedna za svakoga koj pozna zakon i odnošaje u občini Kastavskoj. Gosp. ministar je rekao, da će se dati doskočiti nanešenoj krivici. Iza jako prijaznoga razgovora i pozdrava, vratio se je ministar sa družicom u Opatiju, ostaviv u Kastvu medju onim koji su ga vidili najugodnija uspomenu.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Prošle nedjelje dne 28. travnja je predavao g. prof. L. Brolih o „Junaštvima godine 1809." Radi kiše bilo samo 100 ljudi. Slijedeći put u nedjelju dne 5. svibnja će predavati gosp. prof. Fr. Novljan o „Našem nebu". Početak u 10 sati prije podne u dvorani „Narodnog Doma".

Glavna godišnja skupština Hrv. Čitaonice u Pazinu, koja je bila urečena za 7. o. mj, morala se je radi nepredvidjenih zapreka odgoditi za dan 28. o mj. (utorak) s istim rasporedom i u iste satove.

Porečki kotar:

Podružnica „Družbe sv. Ćirila i Metoda", u Livadama obdržavati će dne 5. maja t. g. svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu sa običnim dnevnim redom. Nakon dovršene skupštine držati će se ples. Pozivlju se p. n. gg. članovi i nečlanovi na mnogobrojni posjet

Odbor.

Iz Topolovca občina Oprtalj — pišu nam: Kad i nebismo znali, g. uredniče, da imamo pred vratmi izbore za carevinsko vieće, morali bismo doći na takovu misao iz sljedećeg razloga. Poznata je činjenica širom Istre, da nam talijanska gospoda iz Poreča šalju u razna sela i mjesta svoje inžinire i svoje komisije povodom svakih izbora, bilo občinskih bilo zemaljskih il državnih. Ti inžiniri mjere tada puteve i ceste, grade mostove i vodnjake — i to sve na papiru i dok prodju izbori. Svuda se nadje lahkoumnih ljudi koji se dadu tim obsjeniti, te misle da će im se u istinu sagraditi ovo il ono i pruže pomoć kod izbora narodnim protivnikom našim Talijanom.

Takva jedna komisija, sastojeća od občinskoga tajnika iz Oprtlja i od jednog inžinira — za koga rekoše, da je poslan od c. k. namjestničtva u Trstu (Dvojimo jako! Op. ured.) došla je dne 18. o. mj. u naš Topolovac, da će razviditi kako bi se ovdje sagradilo dva zdenca ili bunara i to jedan za pitnu vodu a drugi za ostale gospodarske potrebe. Spomenuti inžinir mjerio je i pravio nekakav nacrt, kušao toplinu vode, popitao se koliko ljudi drže blaga, koliko treba pitne a koliko za blago vode i t. d.

Tu komisiju pratilo je domaće ljudstvo a medju onim občinski zastupnik iz mjesta Antun Šavron, Ive Marija Tripar delegat i Antun Žankolić.

Mi smo postali uslied tolikih sleparija, i prevara talijanske gospode nevjerni Tome pak nevjerujemo ni ovoj komisiji dok nevidimo djela. Dogodili se to, t. j. budu li bunari u istinu sagradjeni, biti ćemo zahvalni ma komu, koji bude do toga pomogao, al dok ne vidimo djela, nevjerujemo ništa i nikomu.

Upozorujemo dapače sve naše vriedne Topolovčane, da se ne dadu ničim premutiti ni zasliepiti, već da idu slobodno i složno glasovati dne 14. maja svi za narodnoga muža i predloženika, za pravog dobročinitelja siromašnog seljaka il kmeta za našeg velezasložnog g. dr. *Matka Laginju*, odvjetnika u Puli.

Koparski kotar:

Iz Roča 28. aprila. (Politički sastanak. — Plesna zabava podružnice).

Danas u jutro imasmo ovdje u dvorani Narodnog Doma sastanak uz prisustvovanje izaslanika političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri gg. Dr. Flega i buzetskog načelnika Frana Flego. Akoprem je kiša cijelog jutra lijevala ko iz kabla, ipak je skupštini prisustvovalo toliko naroda, da ga nismo toliko očekivali. Govorili su oba izaslanika o izborima za carevinsko vijeće, te preporučili narodu, da složno glasuje za našeg obljubljenog Dr. Laginju. Svi skupštinari sa velikim oduševljenjem prihvatiše kandidaturu našeg Laginje.

* * *

Danas po podne imasmo takodjer plesnu zabavu u korist naše podružnice sv. Ćirila i Metoda, koja je ispala iznad svakog očekivanja. Pohvaliti moramo novoizabrani odbor naše podružnice a i druge naše narodno mladiće, koji su se trudili, da ta zabava što ljepše ispade, S veseljem spominjem, da su se naše djevojke kao za jagmu učlanjivale u podružnicu, te je samo danas narastao broj naše podružnice za trideset članova. — Samo tako naprijed, pa nas ne će svaki ništkoristi pod noge bacati.

Razne primorske viesti.

Ovu nedjelju u Pazin! Kandidat naše strane dr. M. Laginja govoriti će ovu nedelju u 4 ure po podne na izbornom sastanku u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Pazinu. Pozivamo naše izbornike da pristupe mnogobrojni, tim više, što radi razštrkanosti manjih mjesta i radi velikog posla kmetskoga nije moguće u delavne dane držati sastanke po manjih mjestih.

U četvrtak dne 9. maja u Buzet! Da Bog da dočekati, na Spasovo 9. maja biti će izborni sastanak u „Narodnom Domu“ ispod Buzeta. — Doći će i tamo kandidat naše stranke dr. Laginja progovoriti o našim potrebah i zahtjevih.

Narodni darovi. Što se je oporavio od bolesti darovao je družbi vriedni rodoljub iz Lanišća g. J. Puhalj K 5. Vlč. otac D. Brajković, da počasti uspomenu pok. o. Ivana Listera, trećoredca, preminulog u Susku 4. o. m. K 4. G. Janko Gregorec iz Buzeta, poslao je za družbu K 3, sabranih kod g. Ivana Sancina. Veleč. g. Ferdo Hrdy, župnik u Sv. Lovreču na Labinštini, poslao je za družbu K 10, a za djačko pripomoćno društvo u Pazinu K 10, i to K 16·20 sabranih prigodom vjenčanja Petra Viškovića sa Lucijom Jelčić u Tragetu, a K 3·80 što ih je darovao veleč. g. Franjo Pitroha, kateheta u Moravskoj. — Živili!

Iz naše hrvatske zemlje dobiva g. Albert Müller u Budimpešti V/41. kotar, Vadasz-ulica br. 34. izumitelj dvostruko-elektro-magnetičkih križeva R. B. broj 86.967. zbilja divnih svjedočaba i priznanica za svoj nenadkriljivi izum. S toga mi Mülleru čestitamo tim više, jer je on rodjeni Hrvat. Od tih svjedočaba donosimo ova dva pisma: Cienjeni g. Mülleru! Budući je od živčane bolesti mene Vaš stroj R. B. broj 87.967 sasma izlječio, to Vas molim za odpremu još jednog velikog stroja R. B. broj 86.967 od 6 kruna za mog prijatelja. Sa veleštovanjem jesam Ivan Momčinović, Sarajevo, na 24. kolovoza 1905. — Blagorodni gosp. Müller! Odkada ste poslao početkom ove godine Vaš čudotvorni stroj R. B. broj 86.967 g. Ivanu Bradičiću-Vojniću u Mošćenice, od onog vremena on više padavice nema, stroj izlječio ga sasma, s toga primite od njega kao i od mene najsrdačniju hvalu i izraz najdubljeg štovanja. Jesam Vaš Ivan Galović-Perišić u Berseču, Istra, dne 1. kolovoza 1905. — Mi s toga gosp. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

Najnovija izdanja Hrvatske knjižarnice u Zadru. Upravo je izašlo: Marjanović Milan, Iza Šmoe. Četvrt vieka hrvatske književnosti K 1·20. Novak Vjenceslav, Disonance. Pripovijest K 0·30 Tresić-Pavičić A. dr., Po ravnim kotarima K 0·80, Ilijić Stjepko, Ali-beg Čengijić i Biserka. Romantični ep. iz dalmatinsko-hercegovačkog života u XVII. vijeku K 0·80, Smodlaka Josip dr., Putne uspomene i bilješke K 0·50. Ožanić Stanko, Sadnja voćaka. Pogrieške pri sadnji amerikanske loze K 0·40. Dobivaju se u svim knjižarama.

Franina i Jurina.

Fr. Dakle ce je novoga v Lošinju?

Jur. Velike stvari Frane moj, naš mili i dragi Padrinčić da je avanzal za biskupa.

Fr. Kako vraga tuo?

Jur. A lipo, da mu je prišal dekret z Rima da more zapovidat popom kako moraju krstit, tuo sen štil niki duan va foju.

Fr. Dakle taj biskup Padrinčić će nas sada moć i krizmat.

Jur. Tar nas je i do sada toliko put krizmal, a mi tovari ki smo uvik ustrpljivo podnuzali svaku karonju ki se je debelil na naša pleća, nego morebit da tuo neće vavik durat, i da ćeju i Lošinjani otvorit svoje oči.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleži pogibelj, da ćete dobiti manjevrijednu patvorinu, koja manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

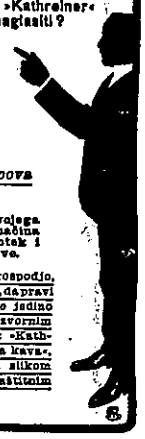

Pošto jedine

Kathreiner-Kneippova

sladna kava

posjeduje usljed svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, uopće kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchiljalni katarri; katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorrhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grieške srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjena položaja materice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje **„Uprava liječilišta u Samoboru“**, trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate u svim veličinama**

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — korisna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrerija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astma (težkog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bilediла (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, lachtasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego il prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih svjedoka izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilju glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. **Sastavni dielovi iz najboljo ocjeli. Jamstvo 8 godina.** — Ciene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna so.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlast. Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA“ na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA“, RIEKA - FIUME.

Birači!

Dne **14. svibnja o. g.** pozvani ste, da birate svoga zastupnika u Carevinsko Vieće.
Vi ste se već složili u imenu muža, komu želite podati svoj glas.
Taj je muž naš velezaslužni prvak i mnogoljetni, požrtvovni, narodni pobornik

Profesor Vjekoslav Spinčić

Ima već od prilike neko šesnaest godina, što on zastupa u Beču gotovo sve obćine i mjesta našeg izbornog kotara.

Sam protiv četvorice nama neprijateljskih zastupnika on je s vanrednom ljubavi i spretnosti zastupao nas i savkoliki naš slavenski živalj Istre, pa je u teškoj borbi za narodna prava cielom našem narodu u Istri svojom zamjernom neumornosti namaknuo liepih i veoma korisnih tekovina.

Ali i mimo toga, njegovo je svjetlo ime bilo tamo od praskozorja našeg narodnog preporoda simbolom našeg odkupljenja, naše sviesti i slobode.

Takovo je to ime i ostalo — a takovo će biti predano i potomstvu.

Prema tomu je suvišna svaka rieč u pohvalu toga umnika, koji je narodu podao najljepši dio samoga sebe, tako te dostaje njegovo samo ime, a da se sve, što u našem izbornom kotaru hrvatski misli i osjeća, digne i listom odade svoj glas tomu velevriednomu narodnomu miljeniku.

Ali ovog se puta ne radi samo o tom, da narodni predloženik pobjedi.

On mora da pobjedi sjajno, s ogromnim, impozantnim brojem glasova; i to jedno s toga, da se našim narodnim neprijateljima pokaže, kako oni nemaju što da traže u ovim našim krajevima, a u drugu ruku, da se mužu, koji je tolike i tolike godine za hrvatsku stvar u Istri radio i stradao, podade zadovoljština dolična njegovu imenu i našem narodnom ponosu.

Sav njegov i naš program sadržan je u njegovu imenu: raditi na tom, da istarskim Hrvatima bude uz vjeru uščuvano i njihovo narodno obilježje; da se naš puk i naša mjesta ekonomski podignu. To je u glavnom cilj njegova rada i nastojanja.

Kastavci! Od vaše su strane pale mnoge varnice narodne sviesti i osvjetlile mnogi oblak, što je poput mòre tištio naše domove. Pokažite se i ovom zgodom dostojni vaše slavne i dične prošlosti, pa u dan izbora jednoglasnim plebiscitom uzveličajte sebe i svoga slavnoga sina, branitelja vašega i našega!

Vološćaci! Opatijci! Listom se dignite i do zadnjega glasa dajte našemu kandidatu! Vaša sloga i domoljubna samosviest neka bude njemu i vama na diku, a stranom svietu, koji medju vama nastava — na udivljenje!

Braćo na otoku Krku! Mnoge su slavne i preslavne uspomene, što tiho i smireno počivaju nad vašim drevnim otokom. Oživite ih u času nastajne narodne borbe! Učinite, da srhom milja drhtnu slavne kosti vaših neumrlih Frankopana i Vitezića! Neka mnogobrojni vaši glasovi osvjetljaju našu narodnu pobjedu, vaš čestiti obraz i dično ime našega zastupnika!

Cresani! Tužno i žalosno je vaše stanje. Ni vaša bistra pamet, ni vaše zdrave ruke nisu Vas još mogle izbaviti iz nevoljnog položaja, u koji vas je bacila nasilna i kruta samovolja i bahatost vaše vlastele. Dan 14. svibnja je blizu. Taj dan neka bude dan vašeg obračuna i Vaše osvete! Pohrlite toga dana svi k izbornoj žari i svi, koliko Vas ima, glasujte za vašeg dobrog i starog prijatelja profesora Vjekoslava Spinčića. Koliko više glasova podate narodnome odabraniku, toliko će više mraza pasti na nečovječni obraz onih, koji Vas tlače i ugnjetavaju.

Veloselci! Vi znate, koliko je tudjinska sila radila a i sada radi, da Vas istrgne iz našega narodnoga kola, ali vas je uviek stalo i ostalo uz nas, jer vam je tako zapoviedalo vaše dobro i pošteno srce. Krasna vam se sada prilika pruža, de za uviek zastidite vaše i naše neprijatelje: Dodjete u dan 14. svibnja složno na izbore i svi kao jedan dajte svoj glas našemu velezaslužnomu borcu i vašem prijatelju profesoru Spinčiću!

Veprinčani! Još vam podrhtava srce od nedavno izvojštene pobjede. Nakon toliko godina teške muke i borbe vaše ja srce poćutile, kako je ugodan osjećaj zadobivene pobjede. Veprinčani! Pruža vam se nova zgoda, da taj osjećaj proživite ponovno. Odajte vaše glasc našemu narodnomu predloženiku i time ćete najljepše zapečatiti vaše nedavne narodne uspjehe!

Braćo Lovranci i Mošćenićani! Za vas neka je naša posljednja rieč. Rieč prijateljska — srdačna i topla. Okanite se izroda i tudjinskih plaćenika. Vratite se u naše kolo i radite u zajednici s nama za skupno naše dobro. Ugledajte se u Vašu bližnju braću, naše dične Bersečane, koji su sa svoga poštenoga praga od uviek tjerali narodne izdajice i ostali vjerni našoj narodnoj zastavi. Pod tu zastavu se okupite i Vi i na dan izbora glasujte svi za našega i vašega staroga zastupnika.

Braćo birači obćina Kastva, Voloskoga-Opatije, Dobrinja, Vrbnika, Baške, Punta, Dubašnice, Omišlja, Cresa, Velogsela, Veprinca, Lovrana i Mošćenica!

Naš kandidat za zastupnika u Carevinsko Vieće je profesor **Vjekoslav Spinčić!**

U dan 14. svibnja nadjite se svi, svaki na biralištu, i poradite, da iz izborne žare izidje ime našeg predloženika okrunjeno pobjedom, koja će zapanjiti i prijatelje i neprijatelje naše.

U to ime neka živi naš kandidat **profesor Vjekoslav Spinčić!**

Političko društvo za Hrvate i Slovence za Istru.

V. TOMIČIĆ I DR., OPATIJA.

Broj 24. Pula, u utorak dne 7. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili potožnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 10 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istrani hrvatskoga i slovenskoga roda!

Novi izborni red — novi je korak u našem narodnom životu.

I ako posvema ne odgovara našim pravednim zahtjevima, ipak možemo reći, da je to korak na bolje.

Novi izborni red porušio je razlike med gospodom i kmetovi, medju velikimi i malimi posjednici. I oni, koji neimaju ništa nego svoje ruke, imaju pravo glasa. Svakom austrijskom državljaninu, koji je navršio 24. godinu dobe svoje i kojega ne tegote posebne zakonske zapreke, dano je pravo, da može birati zastupnika u državni sabor u Beč, ravno, tajno i slobodno.

To pravo pripada i Vama; ono Vam daje način, po kojem će i Vaša volja doći do izražaja u zboru, gdje se kroji i dieli svim narodima ove države, pak i našemu. — Upravo sada ste zvani da to pravo vršite.

Po prvi put ste pozvani, da po novom redu birate muževe, koji će u Beču tumačiti Vaše želje i Vašu volju.

Koga da birate?

Život Vaših otaca i pradjedova bio je na njihovu i Vašu nesreću od vjekova upućen na susjede tudjeg roda i jezika, koji su svi išli za tim, da Vas iščupaju i iskorjene iz ove lijepe Vaše istarske zemlje. Htjeli su, da za sve vjekove ostanete u tmici neznanja, poniženi, potlačeni i zapušteni.

Nepravdom, nezakonjem i grdnim zaludjivanjem nametali su Vam se takovi bezdušnici za gospodare i za Vaše tobožnje zastupnike.

Istrani Hrvati i Slovenci! Možete li Vi danas, u vrijeme kad sloboda kuca na vratima i najpotištenijih, možete li Vi u takav čas dati svoj glas onim, koji za Vas neimaju ni ljubavi ni osjećaja?

Ne! Vi treba da birate ljude svoje, muževe Vašega roda, zastupnike koji govore naš lijepi materinski jezik, muževe umne i poštene, koji razumiju svaki kucaj Vašega srca koji poznaju Vaše želje i Vaše potrebe, koji će svuda i svagdje bez straha i bez obzira reći ono, što biste Vi rado kazali, i koji će udarati po nepravdi i oduševljeno braniti Vaše ime, Vašu čast, Vaše dobro, zemlju Vašu.

Takove ljude birajte! U njihovim se imenima okupite svi, jer kakovo god bilo Vaše mišljenje o našim prilikama, znajte, da svaka zdrava i lijepa misao ima pristupa u njihovo srce, koje jednakom ljubavi bije za našega patnika seljaka, za izmučenog radnika i za sirotu bezkućnika!

Birači Istre! Nebrojene i preteške su kušnje, kojima je prolazio a i sada mora da prolazi naš nebogi istarski čovjek! Puno krvavih uvreda, premnogo tudjinskog blata palo je na njegovo mučeničko, potno lice!

Zadnji je čas, da toliko poniženje odbijete od svoga obraza i da sjajnom, velebnom pobjedom pokažete svijetu i cjelokupnoj našoj slavenskoj braći, da nas još ima, da se znamo držati i braniti!

Naši su predloženici:

JOSIP KOMPARE u Ospu za 1. izborni kotar (Buje-Piran — občina Kopar).

Dr. MATKO LAGINJA u Puli za 2., 3. i 5. izborni kotar (Poreč-Rovinj-Motovun; Pazin-Labin-Buzet; Pula sa občinom Mali Lošinj i Osor).

MATKO MANDIĆ u Trstu za 4. izborni kotar (Podgrad i Koparska vanjština).

Prof. VJEKOSLAV SPINČIĆ u Voloskom za 6. izb. kotar (Volosko-Cres-Krk i obć. Velilošinj).

Njih birajte! Njima dajte svoje glase, svaki u svojem kotaru, i potrudite se, da iz izborne žare izadju njihova imena osvjetljena slavom pobjede, navjestnice ljepše sreće i bolje budućnosti naše!

Pazin, 30. aprila 1907.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Talijanski vojskovodje u pogibelji!

Za razprave o novom izbornom zakonu izjavili smo toliko puta u stupcih ovoga lista, da se našemu narodu Istre, Hrvatom i Slovencem naše pokrajine, nanaša velika krivinja nepravednom razdiobom izbornih kotara. Dokazali smo opetovno kako bi nama morali pripasti na temelju zadnjeg popisa pučanstva četiri, a Talijanom samo dva zastupnička mjesta. Pritiskom vlade, grožnjami talijanskih zastupnika i podporom njemačkih stranaka skrpana je umjetna razdioba izbornih kotara Istre tako, da su pripala nama tri i Talijanom tri zastupnička mjesta.

Nu uzprkos nepravednoj razdiobi tih kotara, nije bilo moguće stvoriti tri čisto talijanska izborna kotara, jer bi bio broj talijanskog stanovničtva u tih kotarih pao za mnogo i mnogo niže, nego li je to u izbornom zakonu predvidjeno bilo. Posljedica tomu bijaše, da se je u talijanske izborne kotare pritegnulo množtvo našega naroda samo da se tim opravda nepravedni i nezakoniti zahtjev talijanske vladajuće stranke na tri zastupnička mjesta.

Tako su primjerice u II. talijanski izborni kotar (sudbeni kotari Poreč, Motovun, Rovinj, mjestne občine Vodnjan i Svetvinčenti) uvrstili preko 21.000 Hrvata prema 39.000 Talijana. U III. talijanskom izbornom kotaru (sudbeni kotar Pula, občine Lošinj Mali i Osor) imade preko 15.000 Hrvata prema 31.000 Talijana. U I. talijanskom izbornom kotaru (sudbeni kotari Piran i Buje, občine Kopar i Milje) jest razmjer pučanstva za Talijane nešto povoljniji, ali i taj imade 10—15.000 Hrvata i Slovenaca, koje statistika nezakazuje, jer su u tom izbornom kotaru proveli popis pučanstva sami Talijani. Mirne duše možemo dakle uztvrditi, da je u sva tri talijanska izborna kotara pritegnuto okolo 50.000 Hrvata i Slovenaca, koji stoje prema 80—90.000 Talijana.

Talijanski kolovodje nisu ni sanjali, kad se je prisilno stvaralo izborne kotare za Istru tom da bi njim danas sutra mogla postati vrlo pogibeljna takova razdioba. Njihovom zahtjevu se je proti svakom pravu zadovoljilo, ali ta neopravdana pohlepa za tudjim, ta njihova neopreznost, osvjećuje se već sada nad njima samim. Osvjećuje im se naime time, da su po sudu najodličnijih Talijana i po priznanju njihovih najuvaženijih listova sva tri njihova izborna kotara u tolikoj pogibelji, da nemogu već danas sa stalnošću uztvrditi, da će biti već kod prvoga izbora izborna sva trojica njihovih kandidata. Žalostno mora da je takovo priznanje, ali ono je samo neumoljiva po-

sljedica neumjerenih neopravdanih njihovih zahtjeva i pohlepa.

Pomislili se pako, da su istarski Talijani postavili na čelo svojih izbornih četa tri svoja najiskusnija, najodličnija i najodlučnija vojskovodje, t. j. dra *Rizzia*, dra *Bennati-a* i dra *Bartoli-a*, tada postaje to priznanje kud i kamo žalostnije — da nerečemo — kud i kamo sramotnije. Dr. *Rizzi*, miljenik svih austrijskih vlada, napose c. i k. ratne mornarice, obnašao je dugi niz godina čast načelnika najvećeg i najvažnijeg grada Istre t. j. grada Pule; do tri puta izabran bijaše potnoću carske vlade u carevinsko vieće, gdje se je nekom zgodom drzovito izrazio, *da su u Istri sami Talijani i nešto slavenskih seljaka* (a ti seljaci zadaju mu sada tristo jada! Op. slag.), pred kakve dvije godine imenovan bijaše na predlog carske vlade zemaljskim kapetanom a tim i predsjednikom zemaljskog sabora Istre. Odlikovan je i inače, jer mu rese *junačka* prsa razni redovi i križići, čime se osobe njegove ćudi i naravi silno ponose. Većih časti dakle i viših odlikovanja težko je naći u jednoj osobi medju običnim ljudima i kod većih naroda nego li su istarski Talijani.

Usupor svemu tomu tresu se sladkogorkomu Rizzi u hlače, jer nije stalan, da će biti izabran državnim zastupnikom već 14. maja. On bi bez dvojbe još i sada rado retirirao, da ga nije stid i da ga neveže disciplina stranke.

Njegov drug i desni prijatelj dr. *Bennati*, strah i trepet u svojoj vlastitoj stranci zbog svoje bezobzirnosti, nepomirljivosti i radikalizma, bivši c. k. državni zastupnik V. Kurije, zemaljski zastupnik, agitator i organizator prve vrsti, rukovodi već desetak godina talijansku stranku Istre u svojstvu predsjednika talijanskog političkog družtva za Istru. Njemu imade u glavnom da zahvali njegova stranka tolike uspjehe u zemaljskom saboru, koje je znano spomenutimi svojstvi iztisnuti od neodlučnih i popustljivih carskih vlada.

Treći u tom kolu je dr. *Bartoli*, državni zastupnik, bivši predsjednik talijanskog političkg družtva i bivši načelnik rodnog si Rovinja, te mnogogodišnji predsjednik kluba talijanske saborske većine. Dr. *Bartoli* nosi velik dio odgovornosti za sve krivice i za sve nepravde, koje je naniela saborska većina posliednjih desetak godina našemu narodu i njegovim zastupnikom. Njegova glasovita parola: *„Osar tutto!“* proti našemu narodu, kaže nam dosta jasno kako on nebira ni načina ni sredstava samo da nas pobjedi, utuče i uniši.

Proti toj trojici talijanskih kolovodja, silnika i mogućnika diže se danas nesamo ona naša uboga, potlačena i zanemarena raja, koja stenje pod talijanskim kopitom u takozvanih talijanskih izbornih kotarih, već ustaju proti njima isti njihovi suplemenici, poštemi talijanski seljaci, obrtnici i radnici — jer su i oni siti do grla zvučnih ali praznih deklamacija o talijanstvu Istre, o umišljenom latinstvu ovih naših zemalja, o dvijetisućletnoj kulturi, bogatstvu, gospodstvu, i kako se već sve zovu te njihove blezgarije.

Talijanskoj gospodi i bogatašem je lahko o svemu tomu dekiamirati, ali priprosto pučanstvo, njihov seljak, rukodjelac i radnik znade vrlo dobro, da mu nije u nikakovoj pogibelji ni njegov jezik ni njegova narodnost, da mu nitko nedira ni u vjerske ni u narodne svetinje; ono uvidja i samo, da ga tište isti jadi i iste nevolje kano i slavenskog suzemljaka, s kojim želi živjeti u miru i u dobrom susjedstvu.

Bolji, uvidjavniji i siromašniji dio talijanskog naroda Istre okrenuo je svojim dosadašnjim kolovodjam svoja ledja, jer je konačne uvidio kamo ga vodi strančarska, strastvena i nepomirljiva njihova politika. Usljed toga nastao je u talijanskom nazovi liberalnom navinstvu pokrajine vapaj za slogom i jedinstvom sviju Talijana; podigao se bojni krik proti umišljenom dušmanu talijanstva, koji hoće, da sve poslaveni, sve izkorjeni i sve uništi. Svemu tomu smiju se pametni Talijani znajuć, da njim od Slavena neprieti absolutno nikakva pogibelj i da je talijanskoj vladajućoj svojti jedino do toga stalo kako bi i nadalje nad većinom pučanstva pokrajine, nad Hrvati, Slovenci održal neograničenu prevlast i nasilno gospodstvo. Za premoć, za prevlast i gospodstvo u našoj pokrajini njim ide i za ničim drugim — kako su to ovih dana u jednom listu i sami priznali.

Mi pako — premda sačinjavamo ogromnu većinu pučanstva zemlje nit nesanjamo o kakvoj premoći il gospodstvu nad susjedi Talijani, ali nećemo takodjer da mirno i strpljivo podnašamo dalje ni njihovog nepravednog i neopravdanog gospodstva nad narodom našim.

Toga radi pozivljemo opet i opet sve naše izbornike, sve Hrvate i Slovence takozvanih talijanskih izbornih kotara Istre, da glasuju svi složno za narodne predloženike, za one naše vriedne i poštene muževe, koje su njihovi pouzdanici za svaki kotar jurve izabrali i koje im ponovno preporuča naše političko družtvo i naš središnji izborni odbor. Za te muževe stupite dne 14. maja svi naši izbornici spomenutih izbornih kotara složno i jednodušno u boj za jednakost i ravnopravnost sviju Istrana.

Izborni pokret.

Doznajemo iz posve pouzdana izvora, da je uvažen utok naših rodoljuba u Malom Lošinju i na Susku i da je i za ovo posliednje mjesto (Susak) ustrojena posebna izborna sekcija.

Očekujemo od političke oblasti, da će toj sekciji — ako se ne stvori samostalna za Unije — ovo mjesto pripojiti sekciji na Susku, tako, da budu stanovnici Suska i Unijah skupno glasovali ili birali na Susku. Takovo pripojenje bilo bi ne samo pravedno već i tim opravdano, što je Susak Unijam mnogo bliže nego li Mali Lošinj. Izborni zakon kaže jasno, da treba nastojati, da se izbornikom olakša pristup k biralištu, to će reći, da se stvore izborne sekcije svuda tamo, gdje su izbornici previše udaljeni od izbornog središta i gdje ne bi mogli radi odaljenosti, zbog loših puteva pogibeljna mora i t. d. kod izbora sudjelovati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Vodnjanštine. Znameniti dan 14. maja jur je pred vratima. Onoga će dana, o tom neima dvojbe, *očitovati* i *posvjedočiti* tlačena i potištena hrvatska i slovenska Istra *naravsko lico svoje*. Nije se dakle nimalo čuditi, ako čujemo i vidimo, kako su stanoviti krugovi talijanske komore zabrinuti u strahu, da će se onoga znamenitoga dana razkrinkati i pred svim svietom osramotiti stara njihova laž: *„Istria fu, è o sarà sempre italiana!“* — (bum!).

Da se barem koliko toliko predusretne predvidjenoj sramoti talijanske komore, valjalo se utećí državnim oblastim, da se izborne sekcije hrvatskih izbornika zaokruže tako, da se istim izbornikom pristup k izboru po mogućnosti *otegoti*. Ništa zato, ako se takovim postupanjem na očitu štetu hrvatskih izbornika krši jasno slovo izbornoga državnoga zakona. Valja po mogućnosti *hrvatske glasove ušuškati*, da se *komora spasi!*

Kamo će putovati hrvatski izbornici na Puljštini, da vrše svoje izborno pravo, jur je bilo spomenuto. Ovdje na Vodnjanštini putovati će naši krsni Roverci u Vodnjan. Sva filipanština pako ujedno s Marčanom i prekodraškom Prostinom morati će prevaliti dugi i za mnogo tegotni put u *Krnicu* — na *skrajnu točku sve ove izborne sekcije!*

Proti očitoj toj nepravdi podnesao se na vrieme opravdan prigovor i na c. kr. kot. glavarstvo u Pulu i na vis. c kr. namjestničtvo u Trst. Prigovor bi odbijen, jer je u Krnici (kažu gospoda) *„mjesto birališta* jur javno proglašeno, jer *najbolji i direktni put iz svih mjesta vodi ili drži na Krnicu i ne na Marčanu.“* — Vrlo dobro, slavna i visoka gospodo!

A vi izbornici iz Filipanštine, iz Orbanići, Kuftići, Divićići, Šarići, Pinezići i t. d. znate sada, česa još nikada prije znali niste, da vam je najbolji i direktni put, ne u Marčanu, najveće mjesto i naravsko središte sve ove izbore sekcije, nego u skrajno daljnju Krnicu, da na poziv i zapovjed Nj. c. kr. apošt. Veličanstva cesara i kralja po srcu svojem i po savjesti svojoj lagljе u Krnici nego u Marčani vršite svoje izborno pravo!

Nu, akoprem će biti mnogomu od Vas težko i mučno putovati do preko dva sata u Krnicu, Vi se ipak u punom broju postavite na junačke noge i osvjetlajte si svoje pošteno hrvatsko lice, kako ste to i drugom sličnom prigodom jur učinili.

Naš kandidat je dobro vam poznat: naš dični gosp. dr. *Matko Laginja!*

Svi za njeg! — Bog i pravica naroda!

Lošinjski kotar.

Tobožnji dokaz patriotizma. Tršćanski „Židovćić“ pjeva hvalospjeve zavedenom pučanstvu sv. Jakova (občina Osor) koje da je pokazalo *talijanski* patriotizam time, što je kod svog anciana nekog Lenardule zaključilo: da neće prekoračiti crkvenog praga, dok ne bude *povraćena* njihovoj crkvi latinska liturgija.

Talijanski nazovi liberalci koje predvode tršćanski židovi, ljuti protivnici nesamo naše crkve već i našeg naroda, nisu mogli naći dostatnih pogrda proti tužnim Riemanjcem, koji traže da im se povrati starodavno pravo u njihovu crkvu, a ovdje pjevaju slavu našim narodnim i crkvenim odpadnikom, kojimi se služe kano sa sliepim orudjem u protuvjerske i protunarodne svrhe. Židovski smrad tura svoj krivi nos i tamo, gdje mu absolutno nejma mjesta.

Nerezinci pozor! U sjednici dne 1. o. mj. Vašeg zastupstva u Osoru imali su Vaši otci odobriti nacrt za gradnju občinske zgrade u Nerezinah u koju kane spraviti i talijansko zabavište zloglasnog družtva *„Lega Nazionale.“* U občinske zgrade za mješovito pučanstvo nebi se smjelo smjestiti raznarodujuće nazovi škole jedne narodnosti. Nerezinski nazovi - talijani neka troše iz svoga vlastitoga zaveda za takove svoje *fabrike*.

Krčki kotar:

Izborni sastanak u Vrbniku obdržavao se je u nedjelju dne 5. o. mj. Kako nam odanle brzojavljaju jučer, sastanak je uspjeo najbolje, i sav narod oduševljen za našega kandidata profesora Vjekoslava Spinčića. Potanji izvještaj o tom sastanku priobćit ćemo u budućem broju.

Vjenčanje. U subotu dne 4. svibnja vjenčao se u Rabu gosp. Dragutin Pfibil, c. kr. kotarski školski nadzornik u Krku sa dražestnom gospodjicom Zorkom Nimira, učiteljicom u Puntu. Sretnome paru naše čestitke.

Voloski kotar:

Pritužbe ribara i ladjara u Lovranu. Naši ribari i ladjari ili barkarioli u Lovranu tuže se na koješta. Ribari osobito na to, da se sa tudjinci Talijani, Čozoti, postupa bolje nego li s domaćimi, premda oni tudjinci neplaćaju nikakvih poreza a domaći moraju. Od domaćih se n. pr. zahtjeva da budu oka na njihovih mrežah velika, dočim se tudjim Čozotom pusti da budu mreže guste, pak da mogu birati i najmanje ribe. Čozoti love i bliže kraju nego li bi smjeli. Predstavnici oblasti zažmavaju očima, nemare jih globiti, a ako jih i globe možda sa 10 kruna, Čozoti nemare za to, brzo si naplate ovih 10 kruna. Bivaju opet i opet globljeni, al ništa više. Onim koji se neće držati propisa moralo bi se uzeti koncesiju lovljenja, kako bi se ju uzelo našim, ako bi često propise prekršili. Cielo ribolovstvo može se reći imadu Čozoti: love, prodavaju i preprodavaju, a udaraju njim ciene takove da jih siromasi nemogu nikad kupiti. Tomu bi morale oblasti doskočiti. A pomorska oblast morala bi napraviti još bar jedne stube, koje bi služile za izkrcivanje pjeska i druge robe sa barka i ukrcivanje u barke. Sad su samo jedne stube za ukrcivanje i izkrcivanje gostova iz barke. Za to su i napravljene. Al kad se pjesak n. pr. izkrcava, onda nemogu gostovi na barke. Zašto onda ladjari plaćaju poreze?!

Razne primorske viesti.

Izborni sastanci. U četvrtak na Spasovo obdržavat će naša hrvatska pučka stranka javne izborne sastanke u sliedećim mjestima: U Svetvinčentu u 10 sati u jutro na placi; u Barbanu kod crkvice sv. Pavla u 4 sata poslje podne; u Kanfanaru; u Sv. Lovreču od Labina poslje podne.

Na te sastanke doći će i naših iz Pule.

Našim prvacima u tim mjestima preporučamo da upozore narod na te sastanke.

Straže praznom puškom! Talijanski sveučilištni djaci u Beču predali su opet jednu spomenicu ministru bogoštovlja i nastave, u kojoj traže, da se izdade čim prije obećanu naredbu, kojom bi se izjednačilo sveučilištne nauke u Italiji sa onim u Austriji, i kojom se groze, da će nebudu li obećane povlastice trajne naravi, stalne i neodvisne od samovolje ministara, opet pokrenuti agitaciju za ustrojenje talijanskog sveučilišta — dakako u Trstu. Tko zna hoće li se g. ministar prestrašiti przne puške ugrijanih glava.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

P. n. občinstvu

u Puli i onima iz pokrajine preporučam najtoplije svoju restauraciju

„NARODNI DOM“

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi biti. Uz dobru i zdravu hranu držim uvjek svježu pivu i dobra naravna istarska, dalmatinska i dolnjo-austrijska vina.

I. Vaupotić.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Broj 25. Pula, u petak dne 10. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. računaju se na temelju

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaće i utuženje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Trsta (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poštovani občinari kastavski!

Naš presvjetli cesar i kralj, dopustio je milostivo, da puk Njegovih kraljevina i zemalja sam stvara zakone te odlučuje o svome boljku i polakšicama. Nego to ne može sav narod da čini. Zato si izabere izmedju sebe od najboljih najboljega, koji ga onda zastupa kod stvaranja zakona i drugih ustanova. Taj zastupnik — bilo u zemaljskom saboru, bilo na carevinskom vijeću u Beču — glasuje zakone i brine se za blagostanje svojih izbornika. Od marljivosti, poštenja i dobre volje zastupnika u mnogom odvisi i blagostanje naroda.

Braćo birači!

Dne 14. maja o. g. imadu se po novom zakonu obaviti izburi zastupnika za carevinsko vijeće u Beču. Birati moći će svaki mužkarac, komu zakon nebrani, a je prošao 24 godinu svoga života, pak i stranci (austrijski državljani) ako se nalaze u občini barem jednu godinu dana.

Dne 14. maja o. g. pozvani smo dakle i mi Kastavci, da izaberemo svoga zastupnika za Beč. Nego budući je naša Kastavščina prilično obsežna, pak da se puk ne muči i dangubi hodeć svi u odaljeni Kastav na biralište, odredjena su **tri birališta** u našoj občini.

I. Biralište Kastav za županije: Bregi, Kastav, Brgud, Jurčići, Jurdani, Jušići, Kućoli, Matulji, Perenići, Pobri, Puži, Rubeši, Rukavac Dolnji i Gornji, Srdoči, Spinčići, Trinajstići, Zvoneća i Zamet. — Birati će se u obć. uredu od 8. ure u jutro do 4. po podne.

II. Biralište sv. Matej za župnije: Brnasi, Brnčići, Blažići, Hosti, Marčelji, Saršoni i Sroki. — Birati će se u školi od 8. ure u jutro do 2. po podne.

III. Biralište Klana za župnije: Breza, Klana, Lisac, Rečina, Skalnica i Studena. — Birati će se u obć. uredu od 8. ure u jutro do 1 po podne.

Svi izbornici dobiti će poziv k izboru od kapetanata preko općinskoga poglavarstva u Kastvu. To je **iskaznicu i glasovnicu. Ovo oboje mora se uzeti sobom na izbor, jer bez njih neće se moći glasovati.** Ako pak koji izgubi izkaznicu, što nebi smelo biti, može dobiti duplikat iste kod kapetanata na Voloskom još 24 ure pred izborom, dočim glasovnicu može dobiti na dan izbora kod izbornog povjerenika ondje gdje je izbor.

Na glasovnicu napiše se ime kandidata, koga se hoće birati, izkaznica pak je potrebna za pripust k izboru.

Svi oni, koji ne budu glasovali do odredjene ure za zaključak izbora, neka barem pol ure prije pristupe u mjesto izbora ili u njegovu najbližu blizinu, jer tada će biti pripušteni glasovanju samo oni, koji budu tamo, t. j. u Kastvu najkašnje ob 4 ure, u sv. Matoju ob 2 uri a u Klani ob 1 uri po podne. Tko kasnije dodje, ne će moći više glasovati.

Izbor teći će brzo, zato budimo svi na okupu!

Nego da se razumijemo. Pazite!

Sa općinom Kastav birati će **skupno jednoga zastupnika** i općine: Volosko-Opatija, Veprinac, Lovran, Moščenice i dobar dijel Bogulije.

Mi potpisani muži kastavski sa mnogim drugima sakupljeni u Kastvu, dne 25. aprila o. g. proglasili smo — kako i naša braća u rečenim općinama — za svoga kandidata našega dičnoga domorodca

Profesora Vjekoslava Spinčića

Za njega treba trošiti malo riječi, jer ga svi znamo i poznamo.

On je već šesnajstak godina naš zastupnik u Beču. U to vrijeme učinio je mnogo dobra našoj lijepoj Kastavščini.

Na njegove vruće molbe i moćni zagovor dobila je naša općina u svoje vrijeme od cesarske vlade mnoge novčane pripomoći za gradnju puteva, cesta, šterna i vodnjaka; njegovom brigom i trudom odredila je cesarska vlada, da njezine oblasti pišu, dopisuju i opće s nama u našem lijepom hrvatskom jeziku; njegovom skrblju i nastojanjem premjestila je cesarska vlada c. kr. učiteljište u Kastav. Tako je u veliko počastila cijelu Kastavščinu. Sada će se moći mnogi Kastavac s malim troškom iškolati, da pak dodje do stalnoga kruha.

Gospodin Spinčić zastupa nas i skrbi se za nas već 25 godina u pokrajinskom saboru Istre.

On je i naš općinski zastupnik već dvanajstu godinu. U to je vrijeme bio uvjek na ruku i riječju i djelom koli općinskom zastupstvu, toli občinskom glavarstvu. Mnoge je urice izgubio i mnoge korake učinio za našu občinu, a da nije nikada ni novčića plaće primio. Dapače i odštetu žepnog troška kao općinski zastupnik prepuštao je na korist kastavskih siromaha.

Jeli već potreba, da i više govorimo?

Jeli od potrebe, da napominjamo, kako je širom cijele Istre i preko njezinih granica i „čujen i vidjen“?

Ne! Dosta je i ovo, što smo rekli za onoga, koji ima oči da vidi a uši da čuje.

Nego ovaj put ne smije se gledati, da naš predloženik kod izbora samo prevagne.

On mora predobiti i to **sjajno**, junački predobiti. On mora da pobere sve glasove naših ljudi u rečenim općinama, osobito pak u našoj Kastavščini. Niti jedan naš glas ne smije se izgubiti! A to zato, da se pokaže pridošlici Talijanu, da smo još živi, da smo mi gospodari na našem pragu i ognjišću, da Talijan nema u našim stranama za se ništa tražiti; da je naša lijepa Kastavščina samo Božja pa naša. — Pak i zato valja da naš predloženik svečano pobijedi, da mu tako izkažemo dužnu čast i poštovanje za sva ona dobra, koja nam je u svoje vrijeme jur učinio i izkazao.

Braćo Kastavci!

Uprimo svi složno — kako su ono nekada naši stariji, kad je bilo ono kapitana u Lokvu vreć — pak da se **14. maja** svi nadjemo na svomu mjestu. Neka svaki dade svoj glas mužu, koji je vrijedan našega poštovanja i časti. Nitko ne smije onaj dan ostati kod kuće — **jer tko nije znama, taj je protiv nas.** Svaki mora na biralištu, da se tamo pobrojimo pak da vidimo koliko nas ima. Svaki neka napiše na glasovnicu dično i slavno ime našega kandidata: **„Profesor Vjekoslav Spinčić!“**

sljedica neumjesnih i neopravdanih nji-hovih zahtjeva i pohlepa.

Pomislili se pako, da su istarski Tali-jani postavili na čelo svojih izbornih četa tri svoja najiskusnija, n... odlučnija vojskovodje, t... dr.a *Bennati*-a i dr.a *Bi*... staje to priznanje kud i — da nerečemo — kud nije. Dr. *Rizzi*, miljenik vlada, napose c. i k. obnašao je dugi niz godi... najvećeg i najvažnijeg ... grada Pule; do tri put ... pomoću carske vlade u ... gdje se je nekom zgodi razio, *da su u Istri sami slavenskih seljaka* (a ti se sada tristo jada! Op. sla... dvije godine imenovan bi... carske vlade zemaljskim ka... i predsjednikom zemaljsko... Odlikovan je i inače, jer n... prsa razni redovi i križići, njegove ćudi i naravi silno časti dakle i viših odliko... naći u jednoj osobi medj... dima i kod većih naroda ... tarski Talijani.

Usupor svemu tomu tr... gorkomu Rizzi u hlače, ... lan, da će biti izabran drž... nikom već 14. maja. On ... još i sada rado retirirao, da ... i da ga neveže disciplina str...

Njegov drug i desni ... *Bennati*, strah i trepet u s... stranci zbog svoje bezobzirn... ljivosti i radikalizma, bivši zastupnik V. Kurije, zemalj... agitator i organizator prve vi... već desetak godina talijan... Istre u svojstvu predsjednik... političkog družtva za Istru. ... u glavnom da zahvali njeg... tolike uspjehe u zemaljskom ... je znao spomenutimi svojstvi ... neodlučnih i popustljivih cara...

Treći u tom kolu je ... državni zastupnik, bivši pred... janskog političkog družtva i bi... rodnog si Rovinja, te mnogogo... sjednik kluba talijanske sabo... Dr. *Bartoli* nosi velik dio o... za sve krivice i za sve neprav... naniela saborska većina poslie ... tak godina našemu narodu ... zastupnikom. Njegova glasovi... *„Osar tutto!"* proti našemu na... nam dosta jasno kako on nebir... ni sredstava samo da nas pob... i uništi.

Proti toj trojici talijanskih silnika i mogućnika diže se dar... ona naša uboga, potlačena i z... raja, koja stenje pod talijanski... u takozvanih talijanskih izborn... već ustaju proti njima isti n... plemenici, pošteni talijanski se... tnici i radnici — jer su i ... grla zvučnih ali praznih dekl... talijanstvu Istre, o umišljenom ... ovih naših zemalja, o dvije... kulturi, bogatstvu, gospodstvu, ... već sve zovu te njihove blezgari...

Talijanskoj gospodi i boga... lahko o svemu tomu deklamirati, ... prosto pučanstvo, njihov seljak, ru... lac i radnik znade vrlo dobro, d... nije u nikakovoj pogibelji ni njegov j... ni njegova narodnost, da mu nitko ne-dira ni u vjerske ni u narodne svetinje; ono uvidja i samo, da ga tište isti jadi i iste nevolje kano i slavenskog suzemljaka, s kojim želi živjeti u miru i u dobrom susjedstvu.

Bolji, uvidjavniji i siromašniji dio talijanskog naroda Istre okrenuo je svo-jim dosadašnjim kolovodjam svoja ledja, jer je konačno uvidio kamo ga vodi stran-čarska, strastvena i nepomirljiva njihova politika. Uslied toga nastao je u talijan-skom nazovi liberalnom navinstvu po-krajine vapaj za slogom i jedinstvom

sviju Taljana; podigao se bojni krik proti umišljenom dušmanu talijanstva, koji hoće, da sve posiaveni, sve izkorjeni i sve uni-šti. Svemu tomu smiju se ...

Proti očitoj toj nepravdi podnesao se na vrieme opravdan prigovor i na c. kr. kot. glavarstvo u Pulu i na vis. c. kr. na-...

lasti zažmavaju očima, nemare jih globiti, a ako jih i globe možda sa 10 kruna, ... late ... lo-

On je i naš općinski zastupnik već ... djelom koli općinskom zastupstvu, toli občinskom glavarstvu. Mnoge je urice izgubio i mnoge korake učinio za našu občinu, a da nije nikada ni novčića plaće primio, Dapače i odštetu žepnog troška kao općinski zastupnik prepustio je na korist kastavskih siromaha.

Jeli već potreba, da i više govorimo?

Jeli od potrebe, da napominjamo, kako je širom cijele Istre i preko njezinih granica i „čujen i vidjen"?

Ne! Dosta je i ovo, što smo rekli za onoga, koji ima oči da vidi a uši da čuje.

Nego ovaj put ne smije se gledati, da naš predloženik kod izbora samo prevagne.

On mora predobiti i to **sjajno**, junački predobiti. On mora da pobere sve glasove naših ljudi u rečenim općinama, osobito pak u našoj Kastavščini. Niti jedan naš glas ne smije se izgubiti! A to zato, da se pokaže pri-došlici Talijanu, da smo još živi, da smo mi gospodari na našem pragu i ognjišću, da Talijan nema u našim stra-nama za se ništa tražiti; da je naša lijepa Kastavščina samo Božja pa naša. — Pak i zato valja da naš predlo-ženik svečano pobijedi, da mu tako izkažemo dužnu čast i poštovanje za sva ona dobra, koja nam je u svoje vri-jeme jur učinio i izkazao.

Braćo Kastavci!

Uprimo svi složno — kako su ono nekada naši stariji, kad je bilo ono kapitana u Lokvu vreć — pak da se **14. maja** svi nadjemo na svomu mjestu. Neka svaki dade svoj glas mužu, koji je vrijedan našega poštovanja i časti. Nitko ne smije onaj dan ostati kod kuće — **jer tko nije snama, taj je protiv nas.** Svaki mora na bira-lište, da se tamo pobrojimo pak da vidimo koliko nas ima. Svaki neka napiše na **glasovnicu** dično i slavno ime našega kandidata: **„Profesor Vjekoslav Spinčić".**

Onaj dan, dan **14. maja** mora biti za nas Kastavce dičan i slavan, jer toga dana birat će naša braća po Istri trojicu Kastavaca, trojicu sivih sokolova: **Spinčića, Mandića i Dr. Laginju.**

Onaj dan borit će se naša braća po Istri za naše ljude, koje su kastavske majke rodile i odgojile, pak zato mi, njihovi domorodci, moramo biti prvi, koji ćemo cijelomu svijetu pokazati, koliko i kako štujemo i poštu-jemo zaslužne ljude našega roda i koljena.

Dakle do vidjenja na 14. maja!

Dodjimo dakle svi uz poklik: **Živio naš zastupnik Profesor Vjekoslav Spinčić!**

Kastavščina, na majevicu 1907.

Izborni odbor:

Kažimir Jelušić, glavar.

Kalčić Valentin M. Brgud 15, Keršul Ivan V. Brgud 60.
Stipanić Josip V. Brgud 96, Kalčić Valentin M. Brgud 15, Keršul Ivan V. Brgud 60, Širola Anton broj 12, Trinajstić Mate broj 67.

1. **Brgud:** Stipanić Josip V. Brgud 96, Jugo Josip broj 41, Sušanj Josip broj 10, Širola Anton broj 12, Trinajstić Mate broj 67, Turak Frane broj 59.
2. **Brnasi:** Mihelić Mate broj 25, Kukanić Mate broj 37.
3. **Brnčići:** Jelovica Andre broj 52, Tibljaš Anton broj 34, Tibljaš Ivan broj 38, Tibljaš Josip broj 70.
4. **Blažići:** Blažić Andre broj 30, Kinkela Ivan broj 51.
5. **Bregi:** Brnčić Ivan broj 54, Jugo Vjekoslav broj 20. Lenac Anton broj 61.
6. **Breza:** Cetina Ivan broj 26.
7. **Hosti:** Blečić Ivan broj 69, Host Anton Ivešić broj 81, Pavlinić Josip broj 39.
8. **Jurčići:** Grbac Ljudevit broj 47, Mavar Mate broj 8.
9. **Jurdani:** Jurdana Božo broj 75, Sušanj Mate broj 61, Perman Rudolf broj 16.
10. **Jušići:** Dilenardo Josip broj 72, Lipić Ljudevit broj 68.
11. **Kastav:** Jurinčić Ivan broj 59, Rubeša Frane broj 83.
12. **Kućeli:** Dubrović Ivan broj 17, Rubeša Josip broj 2, Medvedić Anton broj 106.
13. **Klana:** Baračić Andre broj 92, Cucančić Vjekoslav broj 139, Sinčić Frane broj 27.
14. **Lisac:** Simčić Ivan broj 24, Marčelja Vjekoslav broj 35.
15. **Marčelji:** Jardas Frane broj 23, Lučić Mate Maheić broj 85, Srdoč Ivan broj 27.
16. **Matulji:** Sinčić Vjekoslav Vjekoslavov broj 34, Sinčić Ignac broj 90.
17. **Perenići:** Kučić Andre broj 108, Slavić Andre broj 39.
18. **Pobri:** Spinčić Anton broj 12, Sepić Ivan broj 42.
19. **Puži:** Matetić Frane broj 39, Slavić Ivan broj 58, Sepić Anton broj 79.
20. **Rečina:** Juretić Frane broj 13, Kukuljan Toma broj 77.
21. **Rubeši:** Frlan Josip broj 80, Rubeša Ivan broj 72.
22. **Dol. Rukavac:** Armanini Viktor broj 13, Kinkela Vjekoslav broj 39.
23. **Gor. Rukavac:** Grgurina Ivan broj 14, Grgurina Josip broj 20.
24. **Saršoni:** Jardas Ivan broj 19, Kalčić Josip broj 18. Lučić Anton broj 71, Marot Ivan broj 109, Sablić Jure broj 7, Saršon Anton Antonov broj 21, Saršon Jure broj 129.
25. **Srdoči:** Grbac Ivan broj 52, Srdoč Mate broj 34.
26. **Spinčići:** Kukurin Ivan broj 12, Pavlinić Benedikt broj 74, Sinčić Frane broj 16.
27. **Sroki:** Jardas Mate broj 19, Jelenčić Anton broj 54, Lučić Josip broj 84, Marčelja Mate broj 36, Srok Josip broj 13, Širola Anton broj 1.
28. **Skalnica:** Komen Josip broj 7.
29. **Studena:** Mrvčić Anton broj 4, Šustar Filip broj 42.
30. **Trinajstići:** Dukić Anton broj 80, Vlah Ivan broj 54.
31. **Zamet:** Jugo Viktor, Jurčić Josip broj 120, Slavić Ivan broj 166, Rubeša Rajmund broj 165.
32. **Zvoneća:** Kinkela Mate broj 49, Kinkela Ivan broj 60, Sušanj Mate broj 80.

V. TOMIČIĆ I DR., OPATIJA.

I. Vaupotić.

Ništa zato, ako se takovim postupanjem na očitu štetu hrvatskih izbornika krši jasno slovo izbornoga državnoga zakona. Valja po mogućnosti *hrvatske glasove ušut-kati*, da se *kamora spasi!*

Kamo će putovati hrvatski izbornici na Puljštini, da vrše svoje izborno pravo, jur je bilo spomenuto. Ovdje na Vodnjan-štini putovati će naši kršni Roverci u Vodnjan. Sva filipanština pako ujedno s Marčanom i prekodraškom Proštinom morati će prevaliti dugi i za mnogo te-gotni put u *Krnicu* — na *skrajnu točku sve ove izborne sekcije!*

Voloski kotar:

Pritužbe ribara i ladjara u Lo-vranu. Naši ribari i ladjari ili barkarioli u Lovranu tuže se na koješta. Ribari osobito na to, da se sa tudjinci Talijani, Čozoti, postupa bolje nego li s domaćimi, premda oni tudjinci neplaćaju nikakvih poreza a domaći moraju. Od domaćih se n. pr. zahtjeva da budu oka na njihovih mrežah veliko, dočim se tudjim Čozotom pusti da budu mreže guste, pak da mogu birati i najmanje ribe. Čozoti love i bliže kraju nego li bi smjeli. Predstavnici ob-

OLOVKE
u korist družbe sv. Ćirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

Broj 25. Pula, u petak dne 10. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. ...ju i računaju se na temelju ...nog cienika ili po dogovoru.

...ci za predbrojbu, oglase itd. ...u se naputnicom ili polož...om pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

...od naručbe valja točno označiti ...e, prezime i najbližu ... poštu predbrojnika.

...o list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu ...orenom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz... ...ana napiše „Reklamacija".

...kovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istrani hrvatskoga i slovenskoga roda!

Novi izborni red — novi je korak u našem narodnom životu.

I ako posvema ne odgovara našim pravednim zahtjevima, ...ak možemo reći, da je to korak na bolje.

Novi izborni red porušio je razlike med gospodom i kme...ovi, medju velikimi i malimi posjednici. I oni, koji neimaju ništa ...ega svoje ruke, imaju pravo glasa. Svakom austrijskom držav...aninu, koji je navršio 24. godinu dobe svoje i kojega ne tegote ...osebne zakonske zapreke, dano je pravo, da može birati zastup...ika u državni sabor u Beč, ravno, tajno i slobodno.

To pravo pripada i Vama; ono Vam daje način, po kojem će i Vaša volja doći do izražaja u zboru, gdje se kroji i dieli svim narodima ove države, pak i našemu. — Upravo sada ste zvani da to pravo vršite.

Po prvi put ste pozvani, da po novom redu birate mu...ove, koji će u Beču tumačiti Vaše želje i Vašu volju.

Koga da birate?

Život Vaših otaca i pradjedova bio je na njihovu i Vašu nesreću od vjekova upućen na susjede tudjeg roda i jezika, koji ...a svi išli za tim, da Vas isčupaju i iskorjene iz ove lijepe ...Vaše istarske zemlje. Htjeli su, da za sve vjekove ostanete u ...mici neznanja, poniženi, potlačeni i zapušteni.

Nepravdom, nezakonjem i grdnim zaludjivanjem nametali ...Vam se takvi bezdušnici za gospodare i za Vaše tobožnje ...stupnike.

Istrani Hrvati i Slovenci! Možete li Vi danas, u vrijeme kad sloboda kuca na vratima i najpotištenijih, možete li Vi u takav čas dati svoj glas onim, koji za Vas neimaju ni ljubavi ni osjećaja?

Ne! Vi treba da birate ljude svoje, muževe Vašega roda, zastupnike koji govore naš lijepi materinski jezik, muževe umne i poštene, koji razumiju svaki kucaj Vašega srca, koji poznaju Vaše želje i Vaše potrebe, koji će svuda i svagdje bez straha i bez obzira reći ono, što biste Vi rado kazali, i koji će udarati po nepravdi i oduševljeno braniti Vaše ime, Vašu čast, Vaše dobro, zemlju Vašu.

Takove ljude birajte! U njihovim se imenima okupite svi, jer kakovo god bilo Vaše mišljenje o našim prilikama, znajte, da svaka zdrava i lijepa misao ima pristupa u njihovo srce, koje jednakom ljubavi bije za našega patnika seljaka, za izmučenog radnika i za sirotu bezkućnika!

Birači Istre! Nebrojene i preteške su kušnje, kojima je prolazio a i sada mora da prolazi naš nebogi istarski čovjek! Puno krvavih uvreda, premnogo tudjinskog blata palo je na njegovo mučeničko, potno lice!

Zadnji je čas, da toliko poniženje odbijete od svoga obraza i da sjajnom, velebnom pobjedom pokažete svijetu i cjelokupnoj našoj slavenskoj braći, da nas još ima, da se znamo držati i braniti!

Naši su predloženici:

JOSIP KOMPARE u Ospu za 1. izborni kotar (Buje-Piran — obćina Kopar).

Dr. MATKO LAGINJA u Puli za 2., 3. i 5. izborni kotar (Poreč-Rovinj-Motovun; Pazin-Labin-Buzet; Pula sa obćinom Mali Lošinj i Osor).

MATKO MANDIĆ u Trstu za 4. izborni kotar (Podgrad i Koparska vanjština).

Prof. VJEKOSLAV SPINČIĆ u Voloskom za 6. izb. kotar (Volosko-Cres-Krk i obć. Velilošinj).

Njih birajte! Njima dajte svoje glase, svaki u svojem kotaru, i potrudite se, da iz izborne žare izadju njihova imena osvjetljena ...vom pobjede, navjestnice ljepše sreće i bolje budućnosti naše!

Pazin, 30. aprila 1907.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Malo naputka

za predstojeće izbore.

Još nas diele četiri dana do 14. maja, ...dana kad će biti pozvani svi naši izbornici, da glasuju za narodne muževe, ...naše preložene, koje nam preporuča naše političko družtvo. Još tih ...ar dana treba da se pripravimo za odlučnu bitku, ...ju nam valja biti sa narodnim protivnima pak ćemo radi toga dati našim ...nomišljenikom i svim izbornikom Istre ...e krvi i našega jezika nekoliko naputaka, koji će im stalno dobro doći.

Imenovanje fiducijara.

Po novom izbornom zakonu ne bira se više zastupnike pomoću takozvanih fiducijara, već bira svaki izbornik sam ravno zastupnika i to tajno ili sa glasovnicom. Nu i za ove izbore treba da si izaberemo sami svoje pouzdane, povjerljive muževe ili fiducijare, koji će na dan izbora prisustvovati izbornom činu u izbornoj dvorani i paziti na komisiju kako radi i kako postupa. Svaka stranka ima pravo, da izabere po jednoga ili dva fiducijara, a može ih biti po zakonu i više.

Te fiducijare treba da naša stranka pismeno prijavi političkoj oblasti ili kotarskomu poglavarstvu. Ako ima više izbornih sekcija, neka se za svaku izbornu sekciju imenuje 2—3 poštene, pouzdane i pismene osobe, koje poznaju u dotičnoj sekciji najbolje i najvjše izbornika. Za fiducijare neka se ne predloži najbolje agitatore jer oni volja da paze na izbornike vani. Takav fiducijar mora biti izbornik u dotičnoj sekciji.

Ovi su fiducijari od velike važnosti, osobito tamo, gdje je komisija ili većina komisije u protivničkih rukah, gdje se dakle ne možemo zanesti ili pouzdati u pravednost komisije. Fiducijari nadziru izborni čin, imaju pravo upozoriti vladinog komesara ili zastupnika na nezakonitost, koju bi opazili, pa ako to ne bi pomoglo, oni zabilježe sami te nezakonitosti i onda se ima pravo po zakonu postupati proti komisiji i proti izbornom činu. Fiducijare neka prijave političkoj oblasti bezodvlačno mjestni izborni odbori. Svaka obćina ili svaka sekcija neka prijavi svoje pouzdanike ili fiducijare jednomu od tih odbora. Predloženi fiducijari neka se predstave na dan izbora vladinom komesaru rano jutro.

* * *

Legitimacije i glasovnice.

Svaki izbornik, koji se nalazi u izbornih listinah, mora dobiti od političke oblasti ravno ili putem obćinske oblasti takozvanu *a) legitimaciju* ili *iskaznicu*, da

je on izbornik ili da ima pravo izbora i *b) glasovnicu.*

Na izkaznici, nalazi se tekući broj izbornog imenika, mjesto, dan i ura kad započne i kad svrši izbor. Bez izkaznice ne može se glasovati. Tko ne dobije na vrieme, bar 24 sata prije izbora, svoju izkaznicu i glasovnicu neka ih sam potraži ili kod kotarske oblasti, ili kod glavarstva občine ili na mjestu koje će biti putem oglasa označeno. Izgubi li koji izkaznicu ili mu je ukradena, neka potraži duplikat pravodobno kod političke oblasti. Glavna skrb neka je dakle naših kolovodja da paze na to, da svaki izbornik dobije na vrieme svoju izkaznicu i glasovnicu. *Svaka glasovnica* nosi pečat političke oblasti; samo takova glasovnica ima vriednost.

Ako koji nije dobio glasovnicu ili ju je izgubio neka ju potraži kod političke oblasti ili na dan izbora kod vladinog komesara. Glasovnicu treba pravilno izpuniti imenom našega kandidata t. j. ime, prezime i zvanje kandidata, kako se nalazi u našem izbornom proglasu tiskano.

Koji nezna sam pisati, ili koji piše slabo, neka zamoli g. svećenika, g. učitelja ili koju drugu *našu* osobu, da mu izpuni glasovnicu imenom kandidata. K izboru valja dakle donesti izkaznicu i izpunjenu glasovnicu. Jedno ni drugo ne smije se pokazati nijednomu, koji nije naše vere t. j., koji nije naš čovjek.

U svakom selu i seocu trebalo bi da naši inteligentniji muževi izpune izbornikom glasovnice i da im dadu potrebite naputke. Kad izbornik stupi pred komisiju predade izkaznicu i glasovnicu predsjedniku. Ovaj pregleda izkaznicu, vrati ju izborniku a glasovnicu zatvorenu il zavitu baci u žaru ili za to pripravljenu posudu.

Na dan izbora dobro bi bilo, da naši prvaci u svakom izbornom mjestu još jednom pregledaju sve glasovnice naših izbornika ako je bio naš izbornik prevaren ili prisiljen da je napisno ili da su mu napisali ime tudjega, protivnogu nam kandidata, s njegovom privolom neka se to ime briše i napiše ime našega kandidata. Ako je glasovnica pokvarena, neka se pita drugu od izbornog komesara.

* * *

Uži izbor*).

Tamo, gdje ima više od dva kandidata, gdje su tri ili četiri, moglo bi doći do užeg izbora ako nijedan od njih ne dobije potrebite većine svih glasujućih. Recimo, da su u jednom izbornom kotaru tri kandidata i da su svi tri dobili 6000 glasova. Polovica od toga je 3000; ako nema nijedan od njih 3001 glas, nije nijedan od njih izabran. Treba dakle opet jednom birati i to izmedju one dvojice kandidata, koji su dobili najviše glasova.

Novi ili uži izbor obavlti će se u tom slučaju na dan 23. maja ove godine.

Radi toga preporučamo *toplo* svim našim izbornikom, osobito onim u I. II. i III. izbornom kotaru Istre, da dobro paze na svoje izkaznice ili legitimacije. Ove bi im naime rabile ako bi došlo do užeg izbora.

Naše prijatelje molimo, da narodu protumače ovaj naputak i da se ga jedni i drugi strogo drže.

*) Ovaj naputak preporučamo osobito našim izbornikom u I. II. i III. izbornom kotaru Istre.

Izbornici Istre – pozor!

Svim našim izbornikom preporučamo toplo, da napišu ili dadu napisati u glasovnice, koje su dobili ili koje će dobiti od političke oblasti putem občinskog glavarstva, imena naših kandidata ovako:

1. Josip Kompare dekan — **(u I. izbornom kotaru).**

2. Dr. Matko Laginja odvjetnik **(II., III. i V. Izborni kotar).**

3. Matko Mandić glavni surednik „Naše Sloge“ **(IV. izborni kotar).**

4. Profesor Vjekoslav Spinčić (VI. izborni kotar).

Najglavnije pri tom je svakako, da se pravilno napiše ime i prezime.

Izborni pokret.

U nedjelju vršio se je po blagoslovu izborni sastanak u Dekanih na dvorištu tamošnjeg konsumnog družtva.

Sastanak je bio vrlo dobro posjećen a prisustvovali su mu iz vasa predsjednik kot. izbornog odbora za onaj kotar g. dr. Černe iz Kopra i kandidat za onaj kotar g. Matko Mandić iz Trsta. Sastanak je otvorio dr. Černe pozdraviv prisutne i predloživ za predsjednika domaćeg župe-upravitelja veleč. Antona Slamića, koga su skupštinari srdačno pozdravili i koji se je na odlikovanju toplo zahvalio.

Kandidat Mandić predočio je narodu u poduljem govoru važnost predstojećih izbora, ocrta glavne točke novog izbornog reda i konačno razvio svoj program, koga će se držati bude li mu povjerena čast i dužnost zastupnička. Njegovo tumačenje pratili su mnogobrojni slušaoci velikim zanimanjem, često mu povladjivali i na koncu po tamošnjem običaju kliknuli trokratni živio. Njegovu kandidaturu preporučio je vrlo toplo dr. Černe, predočiv skupštinarom dosadašnje djelovanje kandidata u Istri, Trstu i na zemaljskom saboru.

Občinski tajnik g. Fran Klemenčić upozorio je skupštinare na mnogobrojne usluge, koje je do sada izkazao kandidat i slovenskim občinam i pojedincem onoga sudbenoga kotara pa da će stalno i kao državni zastupnik sviestno i odlučno zagovarati i zastupati svoje izbornike. Obojici govornika povladjivali su skupštinari vrlo oduševljeno.

Pošto se nije drugi nitko za glas prijavio, stavio je predsjednik na glasovanje kandidaturu g. Mandića, koja bijaše uz burni poklik: Živio Mandić prihvaćena. Konačno preporuči g. predsjednik svim prisutnim, da učini svaki svoju rodoljubnu dužnost, jer da nije dosta kandidata oduševljeno proglašivati, već da ga valja i složno i oduševljeno birati. Tom pozivu odazvali se svi skupštinari složno i jednoglasno: hoćemo, hoćemo!

Poslje sastanka sakupio se znatan broj izbornika i domaći pjevački zbor u dvorani konsumnoga družtva, gdje su pjevači milozvučnom narodnom pjesmom zabavljali občinstvo a gg. Mandić, dr. Černe, Klemenčić, Mahnić, Kuret, predsjednik konsumnoga družtva i drugi oduševili prisutne za izbornu borbu.

* * *

Izborni sastanci u IV. izbornom kotaru. — U ovom kotaru vršiti će se još sliedeći izborni sastanci:

U nedjelju u jutro po sv. misi u Kubedu, občina Dekani. U nedjelju poslje podne po blagoslovu u Predlaki, občina Dekani. U nedjelju u Pomjanu. U nedjelju u jutro po sv. misi u Boljuncu, občina Dolina. U nedjelju po podne po blagoslovu u Dolini.

Politički pregled.

U Puli, dne 9. maja 1907.

Austro-Ugarska

Izborna borba u čitavoj Austriji poćiće će ovog čedna vrhunac agitacije. Sve stranke i strančice razvijaju već sada najživahniju agitaciju, koja prelazi već na mnogih mjestih granice obične pristojnosti.

Ministar trgovine dr. Foržt proputovao je u nekoliko dana Istru, Dalmaciju, Hercegovinu i Bosnu, te se vratio u Beč. Svagdje su ga dočekali s dužnim počitovanjem, te bi sudeći po svemu, što se je ovim povodom iztaklo, za kratko vriemé osobito u Trstu i Dalmaciji imale rieke poteći medom i mliekom. Ima medjutim ljudi koji misle, da će se nakon izbora sva obećanja svesti na običajno mjerilo.

Izmedju hrvatske vlade i vladajuće stranke u Hrvatskoj, s jedne strane te izmedju madjarske vlade i druge strane došlo je prošlog čedna do pregovora radi zahtjeva, koje stavlja hrvatska vlada Madjarom. Kako pišu hrvatski listovi, pristalo je ugarsko ministarstvo na to, da se za unapredjenje industrije Hrvatskoj odnjeri stalan aliikvotni dio.

Crna Gora.

„Voss. Ztg.“ dobiva sa Cetinja žicom glas, da uzrujanost u cieloj Crnoj Gori raste. Ne samo u Nikšiću, nego i u Podgorici došlo je do velikih izgreda i razora tiskara. U Podgorici ranjen je vojni zapovjednik vojvoda Martinović od nekoga barjaktara, koji je usmrćen. I poglavar redarstva je ranjen. Tri velika plemena pobunila su se, te su u skupštini zaključila, da podju na Cetinje. Na to je knez Nikola dao proglasiti obsadno stanje. Podgoričko stanovništvo zatražilo je, da knez odpusti reakcionarno Tomanovićevo ministarstvo, koje je i predalo ostavku, ali je knez nije prihvatio.

Srbija.

Bečkim listovom javljaju senzacijonalnu viest, da je Srbija — ako se može povjerovati jednomu listu — u predvečerju velikih i zamašnih političkih prevrata. „Beogradske novine“ pišu, da na Petropavlov dan sprema se jedna velika politička akcija, u upravi će nastati promjene i predbježni ustav bi se imao zamjeniti s novim.

Rusija.

Sjednici dume, koja će se obdržavati 13. o. mj., u u kojoj će ratni ministar uzeti rieč o interpelaciji glede nezakonitog postupka generalnog gubernatora Hörschelmanna, pripisuje se velika važnost. Golovin je, kako se govori, rekao, da je obstanak dume osiguran, ako ona ovih dana sretno prodje.

Ministarstarsko vieće zaključilo je 3. o. mj. predložiti državnoj dumi zakonsku osnovu o izručenju zločinaca od strane Rusije na predlog stranih država.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbornicima u Puli.

Upozorujemo sve one izbornike u Puli, koji nisu još dobili legitimacije i glasovnice, da će iste dobiti u Narodnom domu sutra, subota, od 4 ure po podne dalje i nedjelju od 8 uri u jutro do podne a po podne od 3—6 uri. Te legitimacije i glasovnice izdavati će jedan činovnik c. kr. kapitenata, a bit će tu i drugih naših ljudi, da budu od pomoći izbornicima.

Neka ne fali nitko doći po glasovnicu.

Naši izborni sastanci na Spasovo. Jučer u jutro razletiše se iz Pule naši, da u više mjesta Istre drže izborne sastanke. U Buzet pošao sam kandidat g. dr. Laginja sa našim mladim Vratovićem; u Kanfanar dr. Ivan Zuccon i učitelj Jelušić; u Sv. Lovreč gg. Križ i Stihović sa četicom sokolova te naši vriedni Marin Vidović i Jože Blašković-Kiršić; u Sv. Vinčenat gg. Škaljer, Mahulja i Belanić, gdje im se za Barban pridružiše gg. Svetličić, učitelj Gostinčar te naši prvaci na Svetvinčenštini Martin Perković-Raponja, M. Peršić i Miho Buršić.

Svi ovi sastanci bili su od naroda mnogobrojno posjećeni; a pravo slavlje bilo je u Buzetu, gdje su našega kandidata dočekali u triumfu i kroz cielo vrieme oduševljeno pozdravljali. To slavlje me oduševljeno pozdravljali. To slavlje pak začinjala je vriedna buzetska sokolska glazba sviranjem rodoljubnih pjesama.

U Kanfanaru bilo je g. dr. Zuccon pozorno slušan i predmetom ovacija sakupljenog naroda, te je živo klicao dru. Laginji.

Na Labinštini u Sv. Lovreču morao se obdržavat sastanak i poslje podne, je tada nahrupilo tamo veliki broj naroda koji nije mogao prisustvovati predpodnevnoj skupštini. Na ovoj skupštini vidjelo se očito, da se Labinština budi, da će tamošnji naš narod doskora sbaciti okove tudjeg gospodstva i nasilja. Im Laginjevo narod je oduševljeno i zanosnim živio-klicima pozdravljao.

U Svet Vinčentu, tom leglu sredovječnih predsuda propale talijanske gospode i njihovog umišljenog gospodstva odvažila se za prvi put naša stranka da drži javni sastanak na otvorenom. Premda je u okolici sav narod naše krvi i jezika, te što nije pokvareno u većini još je nesviestno svojih prava, ipak je sastanku prisustvovalo do petstotina naroda. Propali talijanski gospodičići iz daljega slušali su govornike ali se nisu usudili nikakvom kretnjom ni povikom smesti sastanak, tako da je isti prošao sasvim mirno. Naš narod pak je govornicima povladjivao a poslje sastanka u skupinama na trgu razpravljao i odobravao rieči što ih je čuo o svojim pravima, dapače u pojedinim skupinama, gdje se umiešali i nekoji gradjani, pravdao se i polemizirao s tim ostatcima talijanske sinjorije.

Na Barbanštini držao se sastanak kod crkvice sv. Pavla, gdje se je pod hrvatskom trobojnicom okupio silni narod iz svih sela one prostrane občine. Tu je bilo oduševljenje neopisivo: narod je probudjen i sviestan svoje hrvatske krvi. Smili se pak čovjeku gledati u samom gradiću Barbanu ono mrtvilo i potištenost krnjela, koji kao da okajavaju grieše svoje i svojih predja, radi opačina i nepravda počinjenih našemu narodu. Liepi i živi primjer drugim talijanskim gradićima, što uradi i može probudjena hrvatska sviest naroda, koji je bio kroz stoljeća potlačen i obrobljen. Stari Barban pravi je memento ostalim talijanskim gradićima Istre.

* * *

Naši svi povratiše se čili i zdravi, tko istu večer tko danas u jutro, zadovoljni uspjehom i radošni, što se hrvatska sviest u narodu budi, diže i sve više raste. Svuda je prošlo u najvećem redu i miru, osim što su oni naši, koji se iz Barbanštine povratiše u Svet Vinčenat da tamo prenoće, na povratku u Svetvinčentu bili počašćeni sa nekoliko zvižduka sa strane Svetvinčenske mularije, nahuckane od propalih veličina svetvinčenskih. Našemu pak narodu na Svetvinčenštini poručujemo da dostojno odgovori onim gladuhom i propalicama, da ih ne tovi više sa svojim potom i žuljevima nego da im okrene ledja. Vidjet će se tada, kake će se ukrotiti i poniziti kao i barbanski krnjeli izim jednoga —ića koji se mrgodio tustoj juhi a sada se krnjelom riva.

Novo društvo u Marčani. Ovih dana otvorilo se je „Marčansko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje“ skupa: Marčana, Filipan i Proština — Krnica sa sjedištem u Marčani.

Upravitelj bje imenovan g. Viktor Marot p. Mata, zamjenik g. Ivan Deprato p. Jakova, drugi odbornici: Josip Komparić p. Jakova, Benjanim Deprato p. Antona, Anton Radolović-Belas p. Grge, svi posjednici u Marčani, a kao poslovodja društva gosp. M. Zuccon učitelj.

Izborna sekcija Krnica. Poznata je istina, da je krvni porez, što ga moraju narodi godinice državi davati, najteži i najčutljiviji. — Tako daje filipanska kuntrada, brojeća u svemu dobrih 1000 duša, primjerice *vcoma mnogo krvnog poreza.* Za netom u Puli obavljenog novačenja, ostalo je potvrdjenih ništa manje nego *jedanaest* zdravih i kriepkih mladića iz filipanske kuntrade! Približno toliko platila je ove godine takodjer porezna občina Marčana. Jer je to sve sama kmetska krv, možete si misliti, koliko koristnih i potrebnih radnika uzkratjuje se poljskoj radnji, kada mora tolika čeljad u vojničku

službu. Ne pretjeravamo nimalo, ako tvrdimo, da ima sama Filipanština jur do 200 izvježbanih vojnika, koji su svaki čas spremni skočiti na junačke noge, da u slučaju sile carevinu brane.

A taj puk iz Marčane i Filipanštine koji toli težke poreze državi daje, *mora u daleku Krnicu, da vrši ondje svoje izborno pravo na 14. ovoga mjeseca!*

Nu, to još nije dosta. K navečanju pozivlju se redovito uvjek dotični župnideligati —, koji poznaju k navečanju pozvane mladeži; a ta mladež *nepreziru se*, nego se samo iztražuje jeli ili nije sposobna za vojničku službu. — Većina izbornika ove izborne sekcije pako ravno se *omalovažuje, prezira i nerasušeno koniuje*, jer niti u *Marčani* niti na *filipanštini* nije se našlo vrstne osobe, koja bi bila vriedna i dostojna sjediti na 14. maja u izbornoj komisiji, već se je imenovalo na kratku ruku jednoga *Mandussich-a* i vriednoga mu druga *J. Bursich-a p. Šime — dvojica iz Krnice* — poznate zagriženе protivnike mukotrpnoga našega naroda da ga mogu prigodom izbora po svoje šikanirati, jer tako hoće svemoguća kamora, pak da bude mjera *mrskog prezira i nedostojnog ponižena puna!*

Dajemo to na znanje našim budućim zastupnikom, da u zgodno doba u carskom Beču zagrme, kako se *prezira, ponižuje i na muke stavi* narod, kad je pozvan, da *vrši svoje izborno pravo* i to valjda za nagradu, što toli težke i mučne poreze u krvi i novcu državi daje!

Izborni sastanci u Puli. Jučer na Spasovo obdržavala je naša stranka dobro posjećeni izborni sastanak u Verudi. Sastanku je predsjedao g. Ivan M. Žic, a obširno je razložio narodu važnost izbora g. dr. Ivan Zuccon. Narod je oduševljeno odobravao govornicima i klicao našemu kandidatu dr.u Laginji.

* * *

Neki šijor Petris iz Galežana držao je sastanak na Velikom brigu da preporuči Rizzia i ne bi li kako povukao za nos tamošnji naš narod. Nu bio je loše sreće, jer mu je narod junački odgovorio sa: Živio Laginja, te morao šijor Petris podbrusiti pete i pobrati se u svoj Galežan.

Evala našim s. Velikog briga, tako valja svagdje odgovoriti talijanskim galopinom.

Lošinjski kotar.

Sastanci u Lošinjih. Dne 5. maja 1907. obdržavali su se izborni sastanci u Velom i Malom Lošinju. U Velom Lošinju otvorio ga je sazivač preč. Mons. Anton Petrina. Iza iskrena pozdrava, bi izabran predsjednikom. Istaknuo je pak svrhu sastanka i srdačno pozdravljen dao je riječ Vjekoslavu Spinčić. Ovaj je obrazložio u kratko izborni red i progovorio o vladajućoj talijanskoj i hrvatsko-slovenskoj stranci i bio je burno više puta pozdravljen. Kapelan M. Maričić istaknuo je zasluge kandidatove, i pozvao prisutne da 14. maja složno svi za njega glasuju. Silni živio orio je dvoranom, dvoranom "hrvatskoga doma", punom bićaša iz Veloga sela i sv. Petra Ilovika došlih ladjami. Još je veleč. Jakov Maričić iz sv. Petra Ilovika preporučio kandidatu da se zauzme za njihovu luku, što je ovaj obećao. I Raročić iz Veloga sela pozdravio je krasnim riečima sastanak i kandidata. Ovaj mnogimi praćen odvezao se je u Lošinj Mali, gdje je u „Zori" bio sakupljen veliki broj maloselaca. Tu je do tad zast. Šime Kvirin Kozulić podučavao sakupljene u izbornih stvarih. Došav Spinčić bio je burno pozdravljen od naroda i napose od Kozulića. Spinčić se je zahvalio, i progovorio kratko o povjesti, narodnosti i „kulturi", koju Talijani toli glasno za se ističu. Sve ga je pozorno slušalo, a on je pohvalio Kozulića koj narod podučaje i navjestio dolazak Dra. Laginje. Nek ga slušaju, pa nek onda po duši glasuju 14. svibnja. Valja dokazati toga dana da smo tu i da hoćemo svoja prava.

Javni sastanak u Cresu. Nješto neobična u Cresu nikad nevidjena dogodilo se je dne 6. t. m.: obdržavao se je javni izborni sastanak u ime hrvatsko-slovenske stranke. Cres je do sada birao grad s gradovi. A od sada će u VI. izbornom kotaru zajedno s okolicom i drugimi gradovi i sel. Prem radni dan, sastalo se je toliko birača, najviše kopača Creskih da su jedva stojali jeden do drugoga, u jako prostranoj dvorani. Kad je došao kandidat VI. kotara Vjekoslav Spinčić praćen Vit. prof. dr.om Coglievina, župnikom nadpopom N. Turato, mjestnimi kapelani i drugimi, bio je burno pozdravljen od sakupljenih. On se je liepo zahvalio te je sastanak otvorio. Velikim povladivanjem izabrani predsjednik sastanka Vit. prof. dr. Coglievina zahvali se na časti, pa Spinčiću što je došao, te pozva sabrane da kliknu trokratni „Živio" Njegovomu Veličanstvu cesaru i kralju koj je govornu ustav te omogućio i taj sastanak. Iza trokratnoga klicanja dao je riječ kandidatu Vjekoslavu Spinčiću. Ovaj je ocrtao razvoj izbornoga prava u ovostranoj polovici monarhije, pak proveo prispodobu načela i rada talijanske vladajuće stranke s jedne i hrvatsko-slovenske s druge strane. Pri tom se je češće osvrnuo i na rad talijanske vladajuće stranke za Cres grad, i otok, i na ono što su naši ljudi u Cresu učinili. Iskreno se je zahvalio prisutnim prijateljem puka Creskoga, koji su u zadnje vrieme mnogo toga za siromašno pučanstvo učinili. Govor kandidatov bio je jako pozorno slušan. Često su ga prekinuli gromoviti živio-klici. Najjače su klicali na svrsi kad je govornik rekao da vladajuća talijanska stranka, uza svu svoju vlast i novce, ipak propada, da ju zapuštaju i Talijani a kamo li nebi Hrvati, koji se dižu i razvijaju, jer su plemenita njihova načela i sredstva i svrhe.

Predsjednik Coglievina dirnut i razdragan postavlja na glasovanje kandidaturu Vjekoslava Spinčića koja se burnimi klicaji prihvaća.

N. Turato srdačno pozdravljen ističe zasluge Vjekoslava Spinčića za naš narod u Istri u obće a Cresane osobito kopače napose. Zahvaljuje istomu za mar za zgradu Družbine škole, koja je tim nuždnija što je već posve nesnosno stanje u obstojećoj školi, gdje se već brani i prekrižiti se u materinskom jeziku i iz koje se tjera vjeroučitelja. Poziva na svrsi prisutne birače nek dodju dne 14. maja k izboru i nek dopelje svak bar jednoga, da dadu svoj glas Vjekoslavu Spinčiću koj će braniti i našu vjeru i našu narodnost i naš jezik i naše gospodarske probitke. Trokratnim živio na kandidata završio je taj govor. U to zaori po dvorani sa vratiju pjesma „Ljubimo te naša diko" — „Za sirotu Istranina". Još se je čulo „Nije Istra, talijanska", a kašnje i Liepa naša domovina", koju su svi stojeć slušali. Krasnih li glasova Creskih djevojčica i dječaka. Ive Mrakvočić objašnjivao je sakupljenim njeke ustanove izbornoga zakona, a on i Grgo Fugošić te jedan ribar postaviti više resolucija. Sastanak zaključio je predsjednik oko 10 sati. Svi su pošli zadovoljni svojim kućam, a kandidata pratila je množina do stana preč. nadpopa N. Turata, kojega je gost bio. Na zgradah gospodarskoga družtva vila se je hrvatska zastava ponedjeljak i utorak, po gradskih zidovih bili su poljepljeni proglasi za prof. Vjekoslava Spinčića. I na odlazku mnogi su ga pozdravili, a on najsrdačnije svim odzdravljao.

Krčki kotar:

Pišu nam iz Vrbnika.

Najavljeni izborni sastanak držao se je dne 5. svibnja t. g. u 4 sata poslije podne. Vrbnik se je zaodjenuo već u jutro svečanim ruhom, a zgrade oko glavnog trga bile su sve okićene hrvatskim zastavama. Sastanak se je držao na trgu pod vedrim nebom; a govornica je bila načinjena na balkonu Hrvatskog Vitezićevog Doma, okićena hrvatskom zastavom i zelenilom.

Točno u 4 sata poslije podne otvori skupštinu mjestni župnik veleč. g. pop Jakov Dminić. Napomenuo je, kako se diljem cijele Istre diže sastanci, koji su vrlo koristni za napredak i osvješćenje naroda. Spominje tužnu prošlost istarskih Hrvata u borbi protiv talijanskih samosilnika i žestoku borbu Vrbnika pred 24 godine, kada je hametom potukao šarenjake, tako da šarenjakom od tada ovdje više ni traga nema. Kad smo odoljeli svim tim kušnjama, koliko više nadamo se pobjedi novim zakonom mnogo pravednijim i liberalnijim, po kojemu ćemo birati narodnoga zastupnika na car. vijeće. Na koncu predstavlja skupštini odličnoga gosta narodnog zastupnika veleč. g. Popa Antona Andrijčića, plovana baščanskoga (narod kliče: živio naš zastupnik). Predlaže skupštini za predsjednika vrbničkog načelnika gosp. Ivana Volarića.

Skupština prima jednoglasno predlog i kliče: živio predsjednik.

Prvi se najavi za riječ narodni zastupnik pop Anton Andrijčić. Ocrta narodu, što je to konstitucija. Zatim ispripovjeda historiju našeg parlamentizma do sada. Istaknu vrline naših zastupnika na car. vijeću: najprvo pok. dr. Dinka Vitezića i njegovog vrijednog nasljednika prof. Spinčića, kao što i dr. M. Laginje. Prelazi zatim na tumačenje sadašnjeg izbornog zakona. Govori o vrlinama našega kandidata prof. Spinčića, koji je našeg naroda sin, koji je žrtvom postao u borbi za naša prava. Ime profesora Spinčića u sebi je već preporuka i sadržaje sav naš program, (često se čuju usklici: „Živio naš kandidat prof. Vj. Spinčić). Završuje pozivom, da svi glasuju na 14. svibnja za prof. Spinčića. Narod odgovara: „Živio Spinčić!

Iza Andrijčića uze riječ nadučitelj A. Brozović, koji narodu protumači vatrenim riječima o dužnosti izbornika, da glasuje za narodnog kandidata sa strane vjere i domovine, zatim mu kaže kako će glasovati po novom zakonu. Poslije A. Brozovića govori veleč. Andrija Juranić i podsjeća skupštinare na riječi predgovornika dodav mnogo lijepih refleksija o domoljublju i požrtvovnosti za narodnostna prava, te tako popunio govornike, da je predmet svestrano bio razpravljen.

Konačno govori opet narod. zastupnik Andrijčić i apeluje na Vrbnik, da se opošteni 14. maja i da ide tragom svojih mnogobrojnih naobraženih sinova svakog staleža, koji su bili (pokojni) i jesu (živući) svi uzor rodoljubi.

Tim se skupština završi u najboljem redu i miru, a narod zapjeva „Vrbniče nad morem".

Izborni sastanak u Baški. Jučer, kako nam brzojavljaju, obdržavao se izborni sastanak u Baški. To je bio četvrti, a u nedjelju biti će peti. Naši iz Rieke najavili su velikim plakatima po Baški, da će 14. maja doći u Bašku posebnim parobrodom.

Živio Spinčić!

Voloski kotar:

Izborni sastanak u Brežcima. Na poziv našeg polit. družtva obdržavao se je u Pužima selo Brežca dne 3. V. t. g. izborni sastanak, na kojemu je pristupilo do 200 izbornika iz Puži, Jušići, Brguda i Zvenеće. Očekivalo se je veći broj naroda, nu mnogi da nisu za sastanak znali, a drugi pak nisu se dostatno zanimali. U 4½ sata po p. otvori sastanak g. dr. *Janežić* odvjetnik iz Voloskoga i predloži sakupljenim, da bi si izabrali predsjednika u osobi g. *K. Jelušića* obć. glavara. Svi to prihvatiše. Predsjednik pozdravi prisutne zahvaljujuć im, što su se odazvali pozivu u priličnom broju i umoli za tim g. dr.a *Janežića*, da bi izbornikom protumačio novi izborni zakon, čemu se je ovaj rado odazvao, i obširno obrazložio novi izborni red. Njegov je govor potrajao cieli sat i kad bi spomenuo ime obljubljenog kandidata prof. *Vjekoslava Spinčića*, prisutni su izbornici popratili to častno ime sa „*Živio*". Iza njega govorio je dulje vremena g. *K. Jelušić* iztaknuv pobliže zasluge g. prof. *Spinčića* obćenito za naš narod u Istri i napose u Kastavšćini, a konačno pročitao je oglas na izbornike ove obćine i pozvao ih, da na dan izbora svi složno odadu svoj glas našem predloženiku.

Govorili su jošte g. *R. Jurinčić* o skraćenju vojničke službe, g. dr. *Janežić* o porezu u krvi t. j. u vojnicima, g. *K. Jelušić* o slavenskom bogoslužju u našim crkvama, g. *N. Žic* o dostavi legitimacija i glasovnicima i g. *I. Vlah* o potrebi popravaka puteva u Pužima i Brgudu te su bile konačno formulirane i prihvaćene sliedeće tri resolucije: Sakupljeni izbornici na sastanku u Brežcima preporučuju svom budućem zastupniku na carevinskom vieću u Beču, da uznastoji: 1) da visoka c. kr. vlada sastavi i carevinsko vieće prihvati zakon kojim se dosadanja vojnička služba skraćuje za jednu godinu, da naime vojnici kod mornarice služe samo tri godine, a oni kod kopnene vojske samo dvie godine; 2) da se do sada upotrebljavane knjige i slavenski jezik u našim crkvama i nadalje uzdrži u istima na korist i dobrobit vjere i naroda, i 3) izhoditi od c. kr. vlade čim izdašnijih podpora za popravak ovdješnih putova i cesta.

Iza zapada sunca, predsjednik zahvali ponovno nadošlima i zaključi sastanak uz poklik: *živio naš kandidat prof. Vjekoslav Spinčić. „Živio"!*

Izborni sastanak u Mihotićima. U nedjelju, dne 28. aprila držao se je u Mihotićima najavljeni izborni sastanak. Unatoč ružnome vremenu sakupilo se u dvorani „*Narodnog Doma*" liep broj obćinstva. Sastanak je protekao u najljepšem redu i sred vanrednog upravo neobičnog oduševljenja. Tomu je najvećma dopriniela umna i žarka rieč g. dr.a *Ivana Poščića*, koji je, taj sastanak sazvao u želji, da narodu prikaže važnost predstojećeg izbora za carevinsko vieće a ujedno da ocrta rad dosadašnjeg zastupnika g. prof. *Spinčića*, kojega najtoplije preporuča izbornicima, pošto je to muž, koji je u ovim težkim časovima upravo zvan, da nas zastupa u novom parlamentu. Liep i stvaran govor dr.a *Poščića* primilo je prisutno obćinstvo sa zanosnim odobravanjem, a jednakim je ushitom pozdravljena i kandidatura prof. *Vjekoslava Spinčića*.

Iza toga razvio se srdačan prijateljski razgovor, u kome ja pala mnoga liepa i pametna. Ovaj sastanak je pokazao, da je narodna stvar u ovim stranama uhvatila jak i čvrst korjen, pokazao je, da će se sve što u ovih županijah i na Rukavašćini pametno i pošteno misli i osjeća okupiti na dan izbora oko imena narodnog ljubimca, g. prof. *Spinčića*.

Ujedno je taj sastanak pokazao, da su riedke, vrlo riedke one lude ribice, koje će se onoga dana dati uhvatiti u *Čosotske* mreže.

Neka je i g. dr.u *Poščiću* usrdna hvala, što je svojom krepkom i muževnom riečі znao proizvesti u narodu takovo liepo raspoloženje.

Sastanak pouzdanika za nastajne izbore u Opatiji. Držao se u Opatiji u subotu dne 27. aprila. Liep broj vidjenijih rodoljuba sastao se u večer toga dana u opatijskoj „Zori" na dogovor u poslu predstojećih izbora. Na tom se sastanku izabrao odbor, koji će imati da poradi, da narodni kandidat i u ovoj obćini dobije što više glasova. To će biti najboljі odgovor bezočnosti istarskih Kalabreza, koji su se usudili i ovdje u našim krajevima postaviti svoga kandidata. Liepo je rekao gosp. *Ivan Vlamin*, da je taj njihov postupak za nas prava ćuška. A

mi velimo: Ima li većeg užitka, nego li čušku čuškom uzvratiti? Učinimo 14. maja svi svoju domovinsku dužnost — i time smo našim dušmanima oparili nè jednu nego cijelu kišu najžarčijih — lokarada . . .

Pazinski kotar:

Pučka predavanja u Tinjanu. Pišu nam iz Tinjana: Pučka predavanja, o kojima je bilo govora i u dičnoj „*Našoj Slogi,*" drže naš g. župnik i g. nadučitelj svake nedjelje poslije večernje službe božje.

Razpravljaju razno zanimivo gradivo, da kad bi hotio i u kratko sve napisati, razbolila bi me ruka. Narod se zanima za predavanja i rado dolazi na nje.

Narode! Kad se tvoji rodoljubni prosvjetitelji tako rado za te muče, budi im zahvalan. A izkazat ćeš svoju zahvalnost najviše i najljepše time, ako mnogobrojno dolaziš na ta predavanja.

U prosvjeti je spas!

Koparski kotar:

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Račicam kod Buzeta obdržavati će dne 12 maja 1907 u 2 sata poslje podne svoju glavnu godišnju skupštinu na Bregu (Račice) sa običnim dnevnim redom, na koji se svi članovi i rodoljubi pozivlju, Svirati će Buzetska glazba „Sokol".

Izbornici koparskoga kotara čujte! Ljuti naš narodni protivnik, zagriženi kandidat istarske kamore za I. izborni kotar Istre, dr. B e n n a t i nazvao je nas Istrane, Hrvate i Slovence na sastanku tršćanskih židova i laži liberalaca u Trstu *tudjincima.* Pred hiljadom tršćanskih obrezanaca i njihovih podrepnica nije se stidio taj talijanski delija javno kazati, da se moraju istarski Talijani boriti proti nam *tudjincem* u Istri a da obrane *talijanstvo* naše zemlje. Mi da smo u našoj domovini, gdje stanujemo preko tisuću godina *tudjinci !?* Izbornici koparskog kotara, pokažite tomu zagrižencu dne 14. maja glasovnicom u ruci, da niste *tudjinci,* već pravi i stari stanovnici Istre, bar toliko stari stanovnici, koliko su njegovi stariji, i da imate ista il jednaka prava, koja ima i on i njegovi u Istru dotepeni čozoti, napulitani i kalabrezi.

Razne primorske viesti.

Mnogo novaca se godimice utroši za razna bezkoristna srodstva, da si narušeno zdravlje povratimo, nu ipak u većini slučajeva uzalud. Odkada je ali gosp. Albert Müller u Budimpešti kotar, Vadasz-ulica br. 84 svoj dvostruko elektro-magnetički križ R. B. broj 86.968 bolujućim ljudima na razpolaganje stavio, jest uspjeh istoga kod reume, gihta, ischiasa, astme, želudačnih i srčanih grčeva, živčanih boli i t. d. neizbježiv, što svjedoče nebrojena zahvalna pisma i priznanice, koje mu danomice stižu, a od kojih sljedeće objelodanjujemo: I. „Vrlo štovani gosp. Müller! Ja sam trpio mnogo godina na reumi, nu odkada sam Vaš stroj upotrebljavao, izgubio sam sasvim tu bol. Primite . . . i t. d. Sa veleštovanjem Marija Schenk, Ujverbasz 19. studena 1905. — II. Štovani gosp Müller! Primljeni dvostruko elektro-magnetički križ djeluje izvrstno. Molim Vas stoga još jedan stroj priposlati mi. Sa štovanjem Ivan Holub, župnik, Zalaszegvár, dne 17. rujna 1905."

Franina i Jurina.

Fr. Znaš Jurino kako se delaju mosti na Sovinšćini?

Jur. Valjada kako i drugde po svitu.

Fr. Aj nebore ne. Tamo da nagovara neki stari Zorzić Pračance, da neka se s njim slože i neka store rikorš na juntu pak da će njim sama storit most pul Sv. Stipana za preko luga i po Golačah do Žliba.

Jur. Reci mu Franino reci, da se po šumah nelovi ribe.

Fr. Ma da će mu pomoći neki butigar iz Sovinjaka.

Jur. Ča morda onisti, ki nam riva u ruke *Legine* folminante?

Fr. Vero baš on, ma neće već čuda rivat ih Pračancem.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migraena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyspepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes melitus, ulozi, rheumatizam, griješke srca i arteriosclerosa; bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava lječilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteČnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieča.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijn strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od **45 dana,** dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltiaim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 84.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelja i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

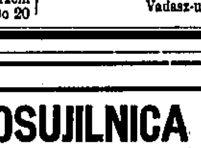

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU.

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Broj 26. Pula, u utorak dne 14. maja 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i unaprieduje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli i van lista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Brutalno izborno pravo.

Danas 14. maja obavljaju se — barem u Puli — izbori mjesto na temelju svećega izbornog prava, na temelju najbrutalnijeg nasilja i nečuvene lopovštine. Okolo tri tisuće izbornika nije dobilo legitimacije, pribrojiv i one, što je kanonira ukrala i pridržala kod sebe.

Kamori je došlo do gusta ovog puta, pak da se nekako spasi, upotrebila je ovu sljeparij, da svi naši nemogu doći.

Sve to mogao se je predvidjeti i predusresti. Za Pulu morala bi se bila učiniti iznimka u Primorju radi veličine grada, pak uručiti legitimacije poštom, a nè kroz občinu. Onda bi bilo točno i pravedno. Ovako ima sljeparije dosta i previše. Al ništa zato! Napred naši. Kamori je svejedno odzvonilo, samo ako učine svoju dužnost svi oni naši, kojim su legitimacije ipak uručene!

Lošinjski kotar.

Ispod Lubenica na Cresu. Naš je načelnik, kako uvijek, tako i ovoga puta puta pokazao ocem i osobitim prijateljem našega puka i svega onoga, što podsjeća na golu, ali gorku istinu, da otok Cres nije talijanski, već hrvatski.

Pred kojih petnaest dana došao je on osobito u Valun, da razgleda, je li možda tamošnja crkva ima kakvih starina. (Bit će da mu je dekret o glagolici jako na srcu O. ur.) U istinu se nije prevario. U starodrevnoj se on župnoj crkvi sv. Marka namjeri na glagolsku ploču. Odmah se odluči, da ju digne i odnese, dodje toga radi tamošnem dušobrižniku, da se o tom s njim dogovori.

Ovaj mu odvrati, kako on u tom poslu ne može sam ništa učiniti, nego će svu stvar prijaviti svojoj višoj vlasti, pa ako ista dopusti, da se iz crkve ploča digne, on naravno neće imati ništa proti. Načelnik na to pristano te obeća, da će i on pisati c. kr. poglavarstvu te čekati na odgovor viših vlasti. Ma šijor ši! Odmah je drugi dan odlučio, da podje po ploču, ali ga u tom bura prepriječi. Što nije drugi dan izveo, hitjede da izvede treći. Pošalje treći dan općinskog pandura, općinskog slugu, jednog zidara sa drugim nekim čovjekom, da mu ploču donesu. Najprvo potraže anciana, da ih povede na mjesto, gdje je ta ploča namještena. Ovaj obavijesti upravitelja župe o stvari, koji se zajedno s njime uputi k crkvi sv. Marka, putem je susreo dobar dio puka, koji je za stvar doznao i već se okupljao na mjestu, gdje je ploča postavljena. Upravitelj izjavi, kako on ne smije dopustiti, da se ploča odnese, jer je on za sve odgovoran pred oblastima, a naročito c. kr. Namjesništvu, koje je posebnom obavijesću postavilo na srce dušobrižnicima sve crkvene starine. Ancijan isti izjavi, da on ne može dopustiti, da se ploča digne i odnese, nu ako je puk voljan i njemu nije krivo. Puk se jednoglasno izjavi, da ploča ostane, gdje je kroz vjekove bila do dalnjih odredaba viših oblasti, na koje se je pismenim putem već svratilo i čeka se odgovor.

Ako iste nalože, da se ploča mora odnesti za muzej (ili za dragu O. p.) oni će ju već sami u Cres odnijeti. Videći ljudi, koje bijaše načelnik poslao, da ti ljudi ne govore baš ludo, podjoše u krčmu, da se okrijepe i tu se zaustave puna dva sata. Pače kad iz Valuna odoše, isti im Valunjani pomognu spremiti brodicu. Načelnik ih je u Cresu napeto čekao. Kad pak dozna, da su se vratili ništa neopravivši, vas se uzbjesni i odluči, da upravitelja i Valunjane preda sudu.

Što namisli i učini. Valunjanom stigne tužba i rasprava bijaše urečena za 22. t. mj. Podnio bijaše tužbu radi zločina bune, nu prokura je to zabacila, a odlučila, da se protiv njih postupa radi ospora javnoj oblasti. Nu što da se to sve nabraja? Sudac je osudio sve tuženike, osim dvojice — njih sedamnaest — na jedan dan zatvora, a upravitelja i još jednog na 10 K. globe. Valunjane je branio dr. Banićević koncipient dr. D. Trinajstića, te se nijesu zadovoljili s osudom, nego su se utekli. Istodobno podnesoše tužbu protiv načelnika radi zlorabe vlasti.

Vidjet ćemo, što će od svega toga biti.

Moramo samo primjetiti nekoje stvari.

Ponajprije kod nas na sudu nezna nitko osim suca i sluga ni riječi hrvatski, pa se hrvatska stranka mora zadovoljiti time, što dolazi u zapisnik, da se isti ne može voditi hrvatski, jer sud nema čovjeka zato sposobna. U kotarskom smo sudu, gdje ima $^1/_{10}$ Talijana, a ostali su svi Hrvati, ali smo u — Istri. Kad će, na kojima je red, učiniti tome kraj.

Šutili smo, ali smo već siti do grla.

Naš se načelnik obično na sudu ne sjeća s kime, što i kako je govorio.

Bilo je u istinu krasno, kako se on nije sjećao, da je pisao c. kr. okružnom poglavarstvu o ploči, dok mu nije upravitelj župe pokazao spis, gdje ga kapitanat na odnosnu obavijest gosp. načelnika glede valunske ploče proglasuje odgovornim za sve moguće posljedice. Načelnik je dakle pisao poglavarstvu kako je obećao, da je neodržavši riječi i ne čekajući odgovora, odmah drugi dan poslao ljude, da mu ploču donesu, a to je u istinu viteštvo!

Valunski se je upravitelj morao podnesti, kako se je podnio, jer mu tako nalaže odredba namjesništva i njegova viša duhovna oblast, ali jer se je protivio, da se ploča odnese, što je morao učiniti; mora da je osudjen!

Načelnik a zajedno i starinar, kako tršćanski „Piccolo" pisaše, nezna kakva su ono pismena i koga doba, pa uza sve to hoće, da se ploča s onog mjesta digne. Zar nema nikakvog drugog pomagala da se dozna: što piše, nego valja ploča naprosto maknuti s mjesta, gdje je kroz vijekove bila.

Gospodine čuvatelju starina još ima onakvih ploča po crkvama ovog otoka, nu znajte, da je drugima bolje poznato, što je na tim pločama, nego li je vama. Gledat ćemo, da se bar dobra uspomena ne puku sačuva takvom kamenju, koje vapije: Nije ovo Kalabreška zemlja, ne.

Štipendije za cresane. Glavarstvo občine Cres razpisuje natječaj na jednu štipendiju iz zaklade „gradske štipendije" od 200 K. godišnjih.

Na tu štipendiju imadu pravo djaci polazeći jednu c. k. gimnaziju, rodjeni u gradu Cresu, pripadnici toga grada i koji su poznati kao siromasi.

Molbe valja poslati do 25. maja o. g. glavarstvu ili municipiju grada Cresa i treba da imadu sliedeće priloge: 1. krstni list i svjedočbu o pripadnosti; 2. svjedočbu o cielpljenih kozicah; 3. školsku svjedočbu zadnjeg tečaja i svjedočbu o polazku škole; 4. svjedočbu siromaštva.

Mjesto občinskoga liečnika. Glavarstvo občine Cres razpisuje ponovno natječaj na mjesto občinskog liečnika za porezne podobćine. Godišnja plaća iznosi 3000 K. Natječaj traje do konca ovoga mjeseca. Molitelji valja da dokažu spomjesobnost za tu službu, da prilože svjedočbu o državljanstvu austrijskom, krstni list i o eventualnoj dosadašnjoj službi.

Za ostale uvjete može se doznati kod rečenog glavarstva.

Medju timi uvjeti biti će valjda i taj, da molitelji poznaju u govoru i pismu hrvatski jezik, jer bi bila prava sablazan kad se toga nebi zahtjevalo za spomenute *hrvatske* porezne občine mjestne občine Cres.

Krčki kotar:

Iz Dubašnice.

Kako znamo, sve naše občine i sela koje je posjetio naš kandidat za carevinsko vijeće veleučeni i obljubljeni profesor Vjekoslav Spinčić dočekaše ga sa najvećim oduševljenjem, a narod od zanosa pravio mu je po svuda srdačne ovacije. Slušalo se posvuda napeto njegove poučne i patriotske govore, pa se opazilo da se iz srca u srce slievaju. Sve su ovo dobri znakovi narodne prosvjete, napredka, čemu se svatko veseli i raduje. Prijašnjih godina vidjevalo se u svakoj občini otoka Krka pokoj odpadnika ili zavedenika, a sada toga Bogu hvala nema nigdje izvan ovdje, a to su dva tri dotepenca koji su došli iz gradića Krka goli, bosi i gladni, i koji, pokle se najedoše kruha u Dubašnici, već više godina truju i ruju, i bane se u našoj kući svojim talijanstvom. Uzrok su-ti dotepuhi da se je u Dubašnici podržavalo talijansko dopisivanje u obć. uredu sve do pred pet, šest godina.

Kad je došao amo obljubljeni naš župnik i protumačio narodu škodu i sramotu koju si sam prišiva, probudio se narod i protjerao za uvjek iz občine talijanštinu, no ostali su smutljivci koji još uvjek zavadjaju i mute u puku.

Kako se čuje, ovih dana, jednu večer pohodio je jedan Veleučeni sve šarenjake, ili bolje krčke naseljenike u ovoj občini. Dolazio je on i prvo k njima u pohode, da ih bodri i uči, pa smo stalni da je u istu svrhu bio i sada.

Občina Dubašnica je čisto hrvatska občina, osim doklačenih krčana koji se zovu Fiorentin, Celebrini i Lonchiar, pa sa svim tim ovaj drugi je obć. zastupnik a treći obć. poslužnik i najveći Talijan. Trideset godina boravi u Dubašnici a nezna u hrvatskom jeziku bez pogrieške niti do 10 brojiti. Sramota je to za naše občinsko zastupstvo, koje za pristediti možda 100 K trpi kao poslužnika občine najvećeg neprijatelja svega što je hrvatsko, osobito sada, kada se je javno izrazio, da će dati svoj glas talijanskom kandidatu u onom izbornom kotaru, i kada javno govori da će kod občinskih izbora, koji će se vršiti koncem ovoga mjeseca za obnovu občinskog zastupstva, pobjediti opet šarenjaci.

Kad bi to rekao hrvatski čovjek u talijanskoj občini odmah bi bio odpušten pa makar da bi bio u kojoj službi. Zato zahtjevamo od našega zastupstva da to odmah učini, a u občinsko zastupstvo da biramo svi jednoglasno naše ljude, koji će raditi na boljak naše občine, na korist crkve i škole i unapredjivati sve što je čovjeku potrebno za dušu i tielo.

Voloski kotar:

Družbina zabava u Opatiji. Kako je već bilo javljeno obje se ovdješnje družbine podružnice složile i u subotu dne 20. pr. m. priredile zabavu, koja je u svakom pogledu uspjela upravo prelieno. Sve točke programa bile su izvedene na veliko zadovoljstvo mnogobrojnoga občinstva. Od pjevanja se je osobito svidjela nova kompozicija društvenog vrlog kapelnika gosp. A. Serveisa *„Zlato"* pjesma, koja je nedavno u Zagrebu na koncertu *„Hladvoti"* ubrala krasan uspjeh. I kod nas se je pjesma veoma ispala, te je bila nagradjena burnim povladjivanjem.

Nekom osobitom napetosti i izvjedljivosti iščekivala se je igra *„Pilot od porta."* Naše je občinstvo znalo, da je to jedan od potežih igrokaza, pa je velikim zanimanjem čekalo na naše diletante, da vidi, kako će se ponieti ta naša mlada i malena četica.

Recimo odmah: poniela se liepo i prelieplo! Svi su, bez iznimke bili na svojem mjestu. Gosp. *Matetić* i gdjica *Avelina Jurković* bili su u svojim glavnim *gać, Tvinajstić, Sarđan, Srečec, Ferlan, Baša i Rajčić* bili su vrlo dobri, a tako i naše sriedne gospodjice *Wakonigg* i *Štuka.* Hvala im! Njih ide zasluga, što je občinstvo pratilo sa zanimanjem onu inače vrlo liepu i poučnu igru. Još nekoliko ovakvih gluma i naša će se publika po malo sasvim otresti Kotzebne-skih — pajacada", kojima vrve naše pozornice pa će se polako priučavati, da na daskama gleda život, kakov u istini jest, i da se iz njega uči dobru, liepu i plemenitu. Samo se sobom razumije, da ovakove igre treba da su odigrane što bolje moguće; drugačije se lako promašuje cilj. Ali naše vriedne gospodjice i naši vrli mladići pokazali su posljednjom svojom igrom, da su prietni težko zadaće, što su je na sebe preuzeli, pa su stoga i polučili prekrasan uspjeh. Mi im onakovih

uspjeha želimo mnogo, jer smo duboko uvjereni o velikoj domoljubnoj koristi, što je pozornica pruža. Neka nitko ne kaže: što će nama diletantske predstave! Spljet je ovelik grad i raspolaže razmjerno s mnogo više inteligentnog občinstva, pa ipak to občinstvo rado hrli na diletantske predstave, koje u pomanjkanju čisto umjetničkih, ispunjuju nemalenu prazninu. Za to još jednom: Živjeli naši vrli diletanti!

Napominjemo mimogrede, da će se *„Pilot od porta“* davati doskora u Lovranu i u Voloskom, i to na izričitu želju rodoljuba dotičnih mjesta.

Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri izručio je g. Kazimir Jelušić, načelnik u Kastvu 100 K, darovanih u dobrotvorne svrhe od gosp. *prof. Frana Frankovića*, ravnatelja c. k. mužke učiteljske škole u Kastvu prigodom predaje diplome počastnog gradjanina Kastav-grada.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru izručio je isti gospodin 6 K 34 p. primljenih od skupštinara „Gospodarske zadruge“ u Kastvu dne 14. aprila o. g. u svrhu pobrojenja članova i 20 K primljenih za srećke *„Splitske lutrije“* u korist družbe. *Gospodarskoj zadrugi* u Kastvu darovala je „Posujilnica“ na Voloskom 50 K.

Pazinski kotar:

Labin, mjeseca aprila 1907.

Nekojim našim rodoljubima pala je na um dobra i veoma koristna misao, da se ustroji družtvo, koje će sagraditi mlin i skladište žita tik grada Labina. Govori sa ovim, govori sa onim, misao je liepa i vriedna da se ustvari. Ljudima se dopala, kako i ne bi, ta u njihovu je korist. Družtvo bit će na niske dionice a da uzmognu i najsiromašniji u njemu sudjelovati. U tu svrhu obdržavala se dne 11. pr. m. skupština u Vlakovom, kojoj je prisustvovalo do 60 posjednika e da se dogovore o uvjetima i da se izabere privremeni odbor, koji će učiniti sve potrebito da se družtvo zbilja ustanovi. Skupštini je predsjedao gosp. *Mate Diminić*, učitelj iz Šumbrega. Iza dugog i trijeznog razpravljanja prihvatilo se „uvjete“ za ustrojenje mlina. Nakon toga bje izabran privremeni odbor i to:

Predsjednik g. *Andrija Bastijanić*, trgovac u Labinu, podpredsjednik g. *Mate Višković*, trgovac u Labinu, blagajnik g. *Ivan Palčka*, posjednik u Rogočani kod Labina, odbornici za Vlakovo gg. *Mate Diminić*, Marčak i Zamarija Višković pok. Dinka, za Brgod *Marko Vlačić* pok. Marka i Antun Rajković, za Cerovicu *Vinko Blažina* pok. Zamarije i Ivan Županić pok. Mateta, za Kremenicu *Dinko Glušić* pok. Dinka i Mate Milevoj-Senar. Za pregledavače računa (revizore) gg. *Ferdinand Hrdy*, župnik u Sv. Lovreču i *Valentin Jereb*, župeupravitelj u Sv. Martinu.

Isti se je dan sabralo i prilično dionica. Na odboru je sada, da sakupi dionice i učini pravila. Budući su u odboru sve pošteni i valjani ljudi, opravdana je nada, da će se *„težački družtveni mlin“* zbilja podignuti. Ovom prigodom ne možemo učiniti drugo, nego da najtoplije preporučimo našim ljudima, da se svi upišu u družtvo, osobito oni iz Vlakova, Brgoda, Cerovice i Kremenica. *„Mlin i skladište žita“* bit će od velike koristi po cielu Labinštinu. Svi dakle složno u družtvo, bogatiji i siromašniji, pa ćete vidjeti kakve se sve stvari dadu u slogi i bratimstvu postignuti.

Razne primorske viesti.

Mjesta u akademiji ratne mornarice. Početkom buduće školske godine, koja počima dne 16. septembra 1907. biti će izpražnjeno 35 pitomačkih mjesta u c. i k. ratno-pomorskoj akademiji na Rieci i to djelomična i bezplatna, kano i takova, za koja se ima uplatiti propisane takse. Molbe za ova mjesta valja upraviti na c. i k. ministarstvo rata (pomorski odsjek) u Beču najkasnije do 30. julija o. g.

Osobe, koje se nalaze u državnoj službi imaju odposlati svoje molbe putem predpostavljene oblasti a privatnici putem mjestnog vojničkog zapovjedničtva.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarri, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyspepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grišeško srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje **„Uprava liječilišta u Samoboru“**, trg Leopolda Salvatora br. 18.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštrerija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

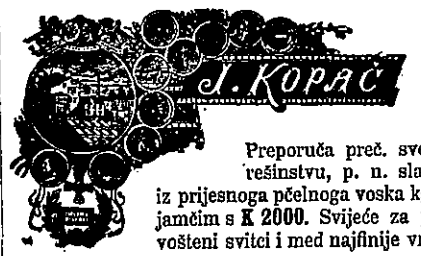

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica – ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju poštelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influenca skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom nepreklidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **BDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleć. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šlyaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

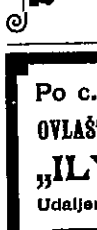

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA“ na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA“, RIEKA - FIUME.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladjuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sudužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 27. Pula, u petak dne 17. maja 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju bližnog cienika ili po dogovoru.

Izlazi svake subote i petka o podne.

Nefiskani dopisi se ne vraćaju ne tiskaju s primaju. tarinom stoj } na godinu K 2·50 n line. će poštarine se v Puli. 10 h., za u Puli, toli te. iva nalazi se ja i dr. prije a (Via Giulia se naslovljuju predplate. hr. 1, il. kli).

Još jedna beseda pred izbori za bečki parlamenat.

Izbornici!

Kadegod moru naši neprijatelji Talijani zatiru i pod nogi hitaju naš lepi materinski jezik. Ako se kada i posluže našim govorom ale pismom, to biva samo va prigodah, kada im je za potrebu, da nam zavaraju naš puk, ale da ga čimgod zaslepe.

Tako se je dogodilo i ovi dni.

Štampali su va našem jezike i raztresli mej puk nekakvu dugu, dugu kobasicu, va ku su sasuli punu vreću grdeh i nepristojneh laži.

Prva je i za Talijane sramotna laž sam taj proglas. Va njem nima ni spomena od Talijani i talijanskega jezika.

Znaju Talijani, da naši ljudi ne će da znaju za takove stvari i za to su oni to zatajili.

Nego va glavnem proglase, pod kim je podpisan i sam dr. Costantini i ki je napisan samo va talijanskem jezike, va tem proglase oni govore čisto i bistro, **da je Istra talijanska zemlja,** i da valja storit sve moguće, da se to i pred svetom dokaže. Ki bude dne 14. maja glasoval za Dr. Ettora Costantina, taj će potvrdit da je Istra talijanska.

U glavnom proglasu se ne govori o istrijanstvu s kem Talijani oće da zamažu oči nekem našem nevoljnem ljudem — već se tu govori o čistom i samom Talijanstvu od ovoh naših kraji. Dakle, ono ča va prvem, glavnem proglase otvoreno ispovjedaju, to oni va drugem skrbno taje i lopovski zakrivaju. Je li to dostojno? Delaju tako pošteni ljudi?

Druga je i velika laž, da Dr. Ettore Costantini i njegovi pajdaši oće čuvati domaćinu i starinu. Baš protivno je istina: Costantioi i njegova družina oće da zatre domaćinu i starinu u crkvi, u školi, u oficijoh, posvuda, i da sve to bude talijansko.

Treća je i to najveća i najgrja laž, da naš Spinčić odkad je zastupnik ni za naš puk niš učinil.

To nepisat mogla je samo niska i pokvarena duša jednoga izdajice.

Spinčić da ni niš učinil?

Pitamo mi: ki je ako ne naš Spinčić najviše učinil, da se danas spoštuje naš materinski zajik va sveh uredeh, maleh i velch? Pred dvajset let su impijegati pljuvali na naše ljude, kada bi ča hrvatski pitali ale napomenuli. Neka se danas najde jedan impijegat, ki bi na takav način sramotil našu dragu, materinu besedu!

A škole? Ki je više od Spinčića učinil, da imaju naši ljudi v Istre ono nekoliko školi! A gimnazija va Pazine? Spinčić je za Istru priskrbel volu gimnaziju, za ku skrbi i troši celo naše carstvo. Talijani su pak od jada i nenavidnosti va Pazine otvorili valje drugu, ka je svakolika na trošak siromašne naše Istre i nevoljnega našega puka. Spinčić se i danes bori proti toj gimnazije, bori se i proti školskim taksam i proti svim onim strašnim plaćilam, ća nam jih naprćuju Talijani, ki imaju va Istre za našu nesreću sukno i škare v rukah, i mej ke spada i dr. Ettore Constantini.

A da ni bilo Spinčića i njegovoh velevriednoh prijatelji, ki su narodu ustanovili „Posujilnice", naš bi siromašni puk i danas moral plaćat talijanskim pijavicam po 20, 30, 40, 90, 100, 200 do 360 po sto interesa.

A kade su ceste, puti, porti, crekvi, studenci i tolike druge korisne stvari, ke je Spinčić pribavil i priskrbel našemu puku va Istre?

S tim svojim lepim i vrednim delovanjem on je zadal Talijanom Istre puno jada i muki, i oni da mu se osvete, učinili su sve moguće, da mu se zamo služba, ku je obnašal.

A Constantin? Neka nam pokaže jedno delo, jednu malu stvar, ku je ta talijanski advokat učinil za dobro našega puka va Istre?

Zač ne gre mej puk kako hodi naš Spinčić, naš dr. Trinajstić i toliki drugi naši narodni prijatelji?

Constantini ne gre za to mej puk, zač nima za njega ni srca ni ljubavi. Constantini je Talijan; — da more, on bi još danas sve naše ljude va žlice vodi otopil. On neće ni, da na sude našim jezikom govori.

Nego naši neprijatelji znaju da Constantini ne će bit zibran, oni hoće samo da dokažu svetu, kako i ovde puli nas ima puno Talijani. I va istinu svaki, ki bude utorak na 14. maja dal svoj glas Constantinu, bit će kako smo već spomenuli, brojen mej Talijane.

Oće li se nać mej nami pametan čovek, ki bi dal glas toj talijanskoj „puleni"?

Još neč. Va njihovem proglase stoji, da svaki, ki želi, da Istra ostane va Austrije pod zapovedi našega presvetloga cesara, neka vota za Costantina!

Kade je bila glava onemu ki je ovo napisal?

Od teh besed bi se moglo sudit, kako da naši ljudi delaju na to, da Istra ne bude pod zapovedi našega Cesara! Za sreću stoji va tem istem proglase da **„ guveran proteji Hrvate . . ."** Mi pitamo: kako bi guveran mogal protejit Hrvate, ako ti Hrvati delaju na to, da Istra ne bude više pod zapovedi našega cesara?

Va onem proglase ima puno, puno govora o Leprinašćini. Tu je prolivena sva zuč izroda, koga žere to, da je izgubil onako lepu službu i plaću.

Nego neka zna taj izdajica, da kada pravi Talijani napadaju našega Spinčića, mi ih razumemo. Spinčić a s njim i njigovi prijatelji, zapriečili su, da nije Istra već do sada spala pod Italiju. Za to mi i razumemo Talijane, a njemu, izrodu, poručujemo, da Bog ne plaća svake subote. Neka se samo spameti, kako su svršili Krstić i Andrejčić!

Mi pak svjetlim obrazom stupamo u boj sigurni, da ćemo utorak slavit veliku i sjajnu pobjedu.

U to ime neka Beg živi našega zastupnika pofessera Vjekoslava Spinčića!

Ki nije dobil izkaznice ni glasovnice, neka se oglasi kod občine ili kod kapitanata. Ni izkaznice ni glasovnice neka nijedan nekaže protivnim i sumnjivim ljudem.

Mnogi izbornici.

Dne 11. maja 1907.

V. TOMIČIĆ I DR., OPATIJA.

Kojima sav istarski puk oduševljeno kliče: Živili!

uspjeha želimo mnogo, jer smo duboko uvjereni o velikoj domoljubnoj koristi, što je pozornica pruža. Neka nitko ne kaže: što
Spljet je
s mnogo
ipak to ob
predstave,
ničkih, is
to još jed
Napo
„Pilot od
ranu i u
rodoljuba

Brat
izručio je
Kastvu 10
svrhe od
ravnatelja
Kastvu p
častnog g
Druž
izručio je
nih od sk
u Kastvu
pobrojenj
srećke „S
Gospodar
je „Posuj

Labl
Nekc
na um d
se ustroji
i skladišt
sa ovim,
i vriedna
pala, kak
Družtvo
uzmognu
djelovati.
11. pr.
je prisus
dogovore
meni odl
da se dr
predsjeda

Šumbrega. Iza dugog i trijeznog razpravljanja prihvatilo se „uvjete" za ustrojenje mlina. Nakon toga bje izabran privremeni

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramvajem

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu: „ILYRIA", RIEKA - FIUME.

Uredovni sati svaki dan ... *poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 27. Pula, u petak dne 17. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poležnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847·849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godina.

Izvan carevina više poštarina.

Plaća i uteže se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crudera br. 1, II. kat).

14. MAJA 1907.

Istrija je uskrsnula! Propast tirana! Narod je pobiedio svoje tlačitelje!

U utorak 14. maja 1907. zatvorena je gvozdenim obručima prva knjiga poviesti Istre. U toj knjizi zatvorene su za uviek patnje, krvave rane, sužanjstvo hrvatskog i slovenskog naroda u Istri. Istarski patnik raskidao je lance robstva, narodna duša je progovorila; hrvatski i slovenski narod Istre prokrčio je put novoj dobi, otvorio je vrata spasa, slobode, sreće i bolje budućnosti.

Suze radostnice bljeskaju u očima naroda nad pobjedom svojih tlačitelja; u toj narodnoj slavi, u neopisivom oduševljenju zaboravljamo stare jade, tuge i nevolje, što je kroz stoljeća strpljivo podnašao od bezdušnih i ljutih protivnika.

Nejednaka bila je naša borba: slabi i potišteni napokon dočekao je dan, kad je mogao uskliknuti: Doli nedostojni; prepuna je čaša zuluma i nasilja; dosta je toga, makni mi se s puta, da i ja kao narod stupim u red drugih civilizovanih naroda; mojem tamnovanju nek bude kraj: hoću da imadem svjetla i slobode!

I ta svjetlost sinu, a na slobodi pojavi se istarski sužanj, uz sve muke i patnje ipak dosta svjež i bodra duha, gdje ponosno diže glavu i pohlepno guta zrak slobode, novog života.

Pravda Božja, ta uzdanica dobrih i poštenih, podigla je slabog i potištenog a srušila silnika. Dubokim pouzdanjem u tu pravdu Božju kročiti će hrvatski i slovenski narod Istre i nadalje putem pravim i istinitim, da vojuje za narodna prava i za oslobodjenje slabih i potištenih. To nam jamče uzdanice naše, kojima je jednodušni klik naroda povjerio svoju sudbu, a to su naši dični zastupnici:

dr. Matko Laginja,
prof. Vjekoslav Spinčić,
prof. Matko Mandić,

kojima sav istarski puk oduševljeno kliče: Živili!

Broj 27. Pula, u petak dne 17. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasc itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list ne vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i utiuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

14. MAJA 1907.

Istrija je uskrsnula! Propast tirana! Narod je pobiedio svoje tlačitelje!

U utorak 14. maja 1907. zatvorena je gvozdenim obručima prva knjiga poviesti Istre. U toj knjizi zatvorene su za uviek patnje, krvave rane, sužanjstvo hrvatskog i slovenskog naroda u Istri. Istarski patnik raskidao je lance robstva, narodna duša je progovorila; hrvatski i slovenski narod Istre prokrčio je put novoj dobi, otvorio je vrata spasa, slobode, sreće i bolje budućnosti.

Suze radostnice bljeskaju u očima naroda nad pobjedom svojih tlačitelja; u toj narodnoj slavi, u neopisivom oduševljenju zaboravljamo stare jade, tuge i nevolje, što je kroz stoljeća strpljivo podnašao od bezdušnih i ljutih protivnika.

Nejednaka bila je naša borba: slabi i potišteni napokon dočekao je dan, kad je mogao uskliknuti: Doli nedostojni; prepuna je čaša zuluma i nasilja; dosta je toga, makni mi se s puta, da i ja kao narod stupim u red drugih civilizovanih naroda; mojem tamnovanju nek bude kraj: hoću da imadem svjetla i slobode!

I ta svjetlost sinu, a na slobodi pojavi se istarski sužanj, uz sve muke i patnje ipak dosta svjež i bodra duha, gdje ponosno diže glavu i pohlepno guta zrak slobode, novog života.

Pravda Božja, ta uzdanica dobrih i poštenih, podigla je slabog i potištenog a srušila silnika. Dubokim pouzdanjem u tu pravdu Božju kročiti će hrvatski i slovenski narod Istre i nadalje putem pravim i istinitim, da vojuje za narodna prava i za oslobodjenje slabih i potištenih. To nam jamče uzdanice naše, kojima je jednodušni klik naroda povjerio svoju sudbu, a to su naši dični zastupnici:

dr. Matko Laginja,
prof. Vjekoslav Spinčić,
prof. Matko Mandić,

kojima sav istarski puk oduševljeno kliče: Živili!

Sjajna narodna pobjeda.

Nikad još nije hrvatski narod u Istri otvorenije i složnije progovorio Talijanima kao utorak 14 maja o. g. Hrvatski i slovenski puk Istre listom se digao kao jedan po cieloj Istri i srušio gospodujuću talijansku kamoru. Probudjena narodna sviest hrvatskog i slovenskog naroda pobiedila je svoje tlačitelje i izabrala svoje sinove, koji će pravice i sloboštine puka zastupati i braniti u carskom Beču. Svuda se oporštenio narod, čast mu, evala mu!

Izborni kotar Podgrad sa občinama Dekani, Dolina, Marezige, Očizla-Klance i Pomjan, izabrao je jednoglasno narodnog predloženika prof. *Matka Mandića.*

Pazinščina, Buzetšćina, Labinština i Barbanština izabrala je ogromnim brojem glasova našega dr.a Matka Laginju.

Vološčaki, Kastavšćina, Veprinčani, Mošćeničani, Lovranci, Krčani, Cresani, Veloselci izabraše sa sedamtisuća glasova našega *Vjekoslava Spinčića.*

Poreština i Motovunščina dala je narodnom predloženiku dr.u *Matku Laginji* preko 4000 glasova, tako da nije izabran talijanski kandidat Bartoli, te će 23 o. m. biti u tom kotaru uži izbor izmedju dr.a Laginje i Bartoli-a.

U izbornom kotaru Pula — Mali Lošinj-Osor dobio je narodni kandidat dr. Matko Laginja preko 3000 glasova. Talijanski kandidat dr. Rizzi slavno je pao, te će biti i u ovom kotaru 23. o. mj. uži izbor izmedju dr.a Laginje i dr.a Rizzi-a.

U prvom izbornom kotaru Buje, Kopar grad i Milje propao je kandidat talijanske kamorre glasoviti Bennati. Klerikalni socijalac Spadaro dobio je preko 4000 glasova, a naš narodni kandidat župnik-dekan *Kompare* dobio je 1500 glasova. I u ovom kotaru biti će uži izbor izmedju kršć. soc. Spadara i talij. kamoraša Bennati-a.

Po ovom dakle *nije do sada izabran ni jedan Talijan u Istri, dočim su naši narodni predloženici izabrani ogromnom većinom glasova.*

Hrvatski i slovenski narod u Istri pošteno je odmazdio Talijanima, a da za čast i slavu našega naroda doznadu sva naša braća po cielomu svietu, donašamo broj glasova odanih u pojedinim sekcijama odnosnog izbornog kotara.

Evo kako je narod progovorio:

Izborni kotar Podgrad sa občinama Dekani, Dolina, Marezige, Očizla-Klanec i Pomnjan.
Jedini kandidat hrv.-slov. prof. Matko Mandić.

Sekcija			
Sekcija	Dekani:	Mandić	655
„	Predloka:	„	329
„	Materija:	„	611
„	Marezige:	„	616
„	Očizla-Klanec:	„	400
„	Pomnjan:	„	466
„	Podgrad:	„	290
„	Jelšane:	„	516
„	Osp:	„	146
„	Dolina:	„	751
	ukupno		4780

Izabran jednoglasno prof. Matko Mandić, glavni suradnik „Naše Sloge".

Izborni kotar Pazin-Labin-Buzet.
Kandidati: hrv.-slov. dr. Matko Laginja, talij. Mrach, socijalist. Bucich.

Sekcija Cerovlje:	Laginja	347,	Mrach	100	
„ Žminj:	„	779	„	70	Bucich 2
„ Lupoglava-Roč	„	387	„	168	
„ Pazin:	„	480	„	225	„ 44
„ Labin:	„	103	„	211	„ 165
„ Pićan:	„	369	„	32	„ —
„ Lindar:	„	580	„	15	„ —
„ Sv. Nedilja od Labina:	„	282	„	71	„ 57
„ Krapan-Vinež:	„	123	„	4	„ 185
„ Tinjan:	„	426	„	267	„ —
„ S. Lovreč Lab.	„	388	„	1	„ 65
„ Buzet:	„	382	„	135	„ —
„ Čornica:	„	534	„	24	„ —
„ Klenovšćak (Lanišće)	„	465	„	25	„ —
„ Draguć:	„	399	„	282	„ —
„ Trviž:	„	534	„	2	„ —
„ Barban:	„	477	„	2	„ —
„ Čepić:	„	446	„	55	„ —
„ Plomin:	„	163	„	207	„ —

U ovom kotaru izabran je dr Matko Laginja sa 3651 glas.

Izborni kotar Volosko-Krk sa občinama Cres i Veli Lošinj.

Kandidati: hrv.-slev. prof. Vjekoslav Spinčić, talij. dr. Costantini.

Sekcija Kastav:	Spinčić	1099	Costantini	23	
„ Sv. Matej:	„	632	„	—	
„ Klana:	„	410	„	—	
„ Volosko-Opatija:	„	311	„	81	
„ Veprinac:	„	142	„	187	
„ Lovran:	„	91	„	280	
„ Mošćenice:	„	303	„	270	
„ Krk:	„	91	„	182	
„ Dobrinj:	„	642	„	—	
„ Vrbnik:	„	350	„	—	
„ Risika:	„	119	„	—	
„ Omišalj:	„	278	„	—	
„ Sv. Vid:	„	70	„	—	
„ Punat:	„	317	„	1	
„ Kornić:	„	103	„	—	
„ Dubašnica:	„	268	„	3	
„ Poljica:	„	187	„	—	
„ Baška:	„	574	„	23	
„ Stara Baška:	„	72	„	—	
„ Cres:	„	470	„	266	
„ Beli:	„	169	„	9	
„ Belej:	„	232	„	9	
„ Veli Lošinj	„	172	„	73	
ukupno	Spinčić:	7092	Costantini	1412	

Izabran je zastupnikom g. prof Vjekoslav Spinčić.

Izborni kotar Pula-Mali Lošinj-Osor.

Kandidati: hrv.-slov. dr. Matko Laginja, talij. dr. Rizzi, socijalist Martin, kršć. social. don Zanetti, njemački Derschatta.

Pula I. sekcija: Laginja 486, Rizzi, 666 Martin 467, Zanetti 37, Derschatta 18.
„ II. sekcija: Laginja 512, Rizzi 491, Martin 392, Zanetti 35, Derschata 23.
„ III. sekcija: Laginja 508, Rizzi 488, Martin 360, Zanetti 28, Derschatta 12.
Sekcija Šišan: Laginja 874, Rizzi 287, Martin 1, Zanetti 1, Derschata —.
„ Galežan: Laginja 253, Rizzi 470, Martin 17, Zanetti 2, Derschata —.
„ Osor: Laginja 71, Rizzi 268, Martin 1, Zanetti —, Derschatta —
„ Mali Lošinj: Laginja 351, Rizzi 572, Martin 9, Zanetti 5.
„ Susak (Sansig): Laginja 139, Rizzi 93, Martin —, Zanetti —, Derschatta —.
Ukupno: Laginja 3194, Rizzi 3326, Martin 1247, Zanetti 108, Derschatta 48.

Izabran nije nitko, te će 23 maja biti uži izbor izmedju dra. Laginje i dra Rizzi-a.

Izborni kotar Poreč-Motovun-Rovinj.

Kandidati: hrv.-slov. dr. Matko Laginja, talij. dr Bartoli, kršć. social. Vattovaz, socialist Sillich.

Sekcija Motovun: Laginja 221, Bartoli 167, Vattovaz 165, Sillich 25.
„ Vrsar (Orsera): Laginja 68, Bartoli 898, Vattovaz 7, Sillich 1.
„ Sv. Ivan od Šterne: Laginja 412, Bartoli 28, Vattovaz —, Sillich —.
„ Žbandaj: Laginja 424, Bartoli 18 Vattovaz —, Sillich 1.
„ Zreni: Laginja 346, Bartoli 105, Vattovaz —, Sillich —.
„ Oprtalj: Laginja 451, Bartoli 281, Vattovaz 21, Sillich 2,
„ Kanfanar: Laginja 227, Bartoli 164, Vattovaz 6, Sillich 20.
„ Krnica: Laginja 477, Bartoli 22, Vattovaz, 8, Sillich —.
„ Karojba: Laginja 720, Bartoli 9, Vattovaz 5, Sillich 1,
„ Rovinj: Laginja 7, Bartoli 880, Vattovaz 1012 „ Sillich —.
„ Svet Vinčenat: Laginja 315, Bartoli 184, Vattovac 1, Sillich 11.
„ Tar: Laginja 137, Bartoli 289, Vattovaz 8, Sillich 15.
„ Vodnjan: Laginja 154, Bartoli 482, Vattovaz 615, Sillich 19.
„ Sv. Lovreč paz.: Laginja 218, Bartoli 90 Vattovaz —, Sillich —.
„ Kaštelir: Laginja 168, Bartoli 110, Vattovaz —, Sillich 21.

U ovom kotaru dobio je glasova ukupno: Laginja 4780, Bartoli 4699, Vattovaz 2158, Sillich 370.

Izabran nije nitko, te će 23. o. mj. biti uži izbor izmedju dr.a Laginje i dr.a Bartolia.

Izborni kotar Buje-Kopar (grad) Milje.

I u ovom kotaru nije mogao prodrieti vodja talijanske kamorre Bennati, nego će biti uži izbor izmedju njega i tal. kršć. socijal Spadaro, koji je dobio dvostruko glasova nego li Bennati. Hrvatsko-slovenski kandidat župnik-dekan Kompare dobio je preko 1500 glasova.

Kako se vidi iz gornjih brojka progovorio je 14. maja hrvatski i slovenski narod Istre kao nikada do sada. Odgovorio je talijanskim silnicima na njihova nedjela i lopovštine i srušio tri perjanice talijanske kamorre. Živio hrvatski i slovenski narod! Živili naši dični zastupnici *dr. Matko Laginja, prof. Vjekoslav Spinčić i prof. Matko Mandić!*

Pozor našim širom Istre!

Poraz talijanske stranke u Istri i Trstu pri izborima utorak 14. maja za Beč, grozan je, nečuven u povjesti političkih stranaka.

Trebalo je samo mali zadah slobode, što ga veliki slojevi naroda dobiše sa občenitim, jednakim i tajnim pravom glasa, i eto gospodstvo klika palo je u prah.

Znamo, da će se razigrati svako hrvatsko i slovensko srce u Istri i pravo je, da se silno veseli naš narod. — Nu toga veselja ne smiju pomutiti nikakvi izkazi proti talijanskom narodu, koji s nami žive. Naš obstanak i hvala Bogu, silni napredak u Istri od toga je, što smo se držali naših starih nauka: **u dobru se ne ponesi, a u zlu se ne ponizi.**

U izbornom kotaru Pula-Lošinj mali-Osor, biti će uži izbor; isto tako u izbornom kotaru Rovinj-Poreč-Motovun-Vodnjan. Čuvajte legitimacije i podučite druge, da ih čuvaju za dan 23. ovog mjeseca. Dalnji naputci će slieditи.

* * *

Iz občine Buzet dobili smo u zadnji čas jako dobre glase. Pobojali smo se, poznavajući tamošnjega oberkamoraša, da je tamo štogod učinio po onoj „osar tutto", samo da tobože ne bude mogao biti proglašen izabranim naš kandidat dr. Laginja. Nu i tamo je naš narod listom ustao za našega Laginju.

Izborni pokret.

Izborni sastanak u Krkavčih (občina Pomjan). Na izbornom sastanku u Šmarju, obdržavanom dne 21. aprila pozvali su Krkavski rodoljubi kandidata za onaj izborni kotar g. *Matka Mandića*, da bi sazvao i u njihovom selu dne 8. maja t. j. na blagdan njihovog zaštitnika sv. Mihaela izborni sastanak, čemu se je on rado odazvao. — Kandidat *M. Mandić* stigao je u Krkavce u družtvu dvojice rodoljuba iz Kopra baš kad je svršio blagoslov sriedu poslje podne. Sastanak se je kanilo obdržavati na trgu pred župnom crkvom, gdje se je narod zaustavljao i tamošnji prvaci pripravljali da se sastanak otvori. Nu za kratko se je pokazalo, da će to biti vrlo težko, jer je odmah stala rulja od desetak nezrelih i pijanih mladića, prodanih duša koparske gospode, tuliti i urlikati: Aviva Istria, aviva Istria! Ti nesretnici bili su podučeni od svojih gospodara kako će prepriečiti javni sastanak.

Da se prepriečí izgrede a i samo krvoproliće, do česa bi bilo stalno došlo, jer su naši mladići i muževi, u ogromnoj većini, stiskali šake i škripali zubima, odlučeno je odmah da se obdržava sastanak u zatvorenom. Na mig tamošnjih rodoljuba krenulo je odmah sve, muževi i mladići, žene i djevojke te se je u tren oka napunilo dvorište rodoljuba i posjednika Kovačića. Golobrada deriščad hijela je i tuj sastanak prepriečiti, al je domala umuknula.

Sastanak je otvorio sa prozora Kovačićevo kuće g. Mandić zahvaliv se izvačićevo kuće g. Mandić zahvaliv se izbornikom, što su uzprkos protivničkom izazivanju i njihovim grožnjam došli u toli velikom broju, predloži za predsjednika domaćeg župnika-dekana velcč. g. Ignaca Počivalnika, što su prisutni s vahnim povladjivanjem odobrili. Predsjednik se srdačno zahvali na odlikovanju, pozove prisutne da mirno i pazljivo poslušaju narodnog kandidata, komu podieli rieč.

U priprostom i poduljem govoru raztumačio je g. Mandić što je to sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo, predočio je važnost predstojećih izbora u obće, napose za onaj čisto slovenski izborni kotar, te razloži svoj program, koga bi se na carevinskom vieću držao, bude li počašćen povjerenjem svojih izbornika.

Ono dobro, takovim sastankom nevično pučanstvo, slušalo je otvorenim ustima tumačenje svog kandidata, komu se je na koncu burnim odobravanjem odužilo.

Za njim progovorio je g. Ahtik, predočio je izbornikom dosadašnje djelovanje narodnog kandidata na javnom polju, te toplo preporučio njegovu kandidaturu. G. predsjednik osvrnuo se zatim na svoje zavedene i neuke župljane, koji su i današnjim ponašanjem pokazali, da su u službi narodnih dušmana, te pozove sve poštene Krkavčane da glasuju složno dne 14. maja za narodnog predloženika. Jednomu i drugomu od posliednjih govornika odgovorili su prisutni sveobćim klicanjem: hoćemo!

Koštobonski župnik veleč. g. Černožar zauzeo se je na to za kandidaturu gosp. Mandića pakazav toplim riečima na njegove zasluge, koje si je do sada stekao za Slovence i Hrvate Istre i Trsta. Na posliednje njegove rieči zaorio je gromki: živio Mandić! Na koncu dao je predsjednik tu kandidaturu na glasovanje i svi prisutni digoše kao jedan svoje ruke, kličuć odušovljeno: živio naš kandidat Mandić!

Po sastanku vratiše se tamošnji rodoljubi i gg. svećenici Škrbec, Sašelj, Čemažar i t. d. u stan gostoljubivog župnika dekana. Putem opaziše kako je prijšnja rulja počela bacati kamenje iz daleka proti poštenim Krkavčanom al se srećom opet primirila a da nije više došlo do ozbiljnog sukoba. Nalazila se tamo i četica puškom oboružanih seoskih čuvara, al kako nam se je reklo, bili su ti na licu mjesta, da brane izazivače.

Uspjeh sastanka bijaše neočekivan za svakoga, koji znade što je sve učinjeno od koparske gospode u svrhu raznarodjenja onog neukog pučanstva, koje je još uvjek odvisno od talijanskih kolovodja u Kopru. Ovaj sastanak je pokazao, da će i tamo, ako Bog dade, domala posve pogledati ona zaslieplјena šaka gospodskih podrepnica.

* * *

Izborni sastanak u Sv. Antunu (občina Dekani). Mjeseca augusta prošle godine obdržavao je u onom rodoljubnom selu zastupnik Mandić javni sastanak, na kojem je narodu protumačio sve važnije točke zakonske osnove o izbornoj reformi, o kojoj se je tada toliko u javnosti pisalo i govorilo. Sada ga opet pozvaše tamošnji rodoljubi, da bi sazvao izborni sastanak i da bi sazvao izborni sastanak i da bi se predstavio tamošnjim izbornikom kao kandidat IV. izbornog kotara Istre.

Tomu pozivu odazvao se je sada i ureknо sastanak za prošli četvrtak t. j. na blagdan Spasovo ili Uzašašća.

Na vrlo prostranom dvorišću tamošnjeg krčmara sakupilo se je veliko množtvo izbornika koje je već kod sv. mise upozorio domaći župnik na uređeni sastanak i na važnost predstojećih izbora. Dvorište bijaše zelenilom i zastavama ukrašeno.

Sastanak, komu je prisustvovalo sve što je najsviestnijeg i najodličnijeg u onoj i u susjednih poreznih občinah, sa veleč. g. župnikom Pipanom i naduciteljem g. Valentićem na čelu, otvorio je g. Mandić, pozdravio najsrdačnije izborniko i zahvalio im se toplo na toli mnogobrojnom odzivu. Na njegov predlog jednodušno izabrani predsjednik g. Valentić, bijaše zi-

vahno pozdravljen. Ovaj protumači u kratkih ali jasnih potezih svrhu današnjeg sastanka te preporuči izbornikom neka pazljivo prate govor g. kandidata Mandića, komu će moći kasnije staviti upite ili podati savjete o željah i težnjah svojih.

G. kandidat je na to spomenuo najprije proslogodišnji sastanak i pozvao se na tadašnje tumačenje novog izbornog reda. Razjasnio je za tim glavnije točke toga reda, razvio svoj program i na koncu izrazio nadu, da će se i ondje sakupljeni izbornici stalno priključiti ostalim izbornikom onog rodoljubnog izbornog kotara. Izbornici obećaše to složno uzkliknuv jednoglasno: živio naš kandidat Mandić!

Za njim su govorili izbornici g. Turko, obć. tajnik Klemenčić, občinski zastupnik Koterle i drugi, te konačno sam predsjednik. Svi ovi zagovarali su toplim riečima kandidaturu gosp. Mandića, koji da uživa obću ljubav i štovanje koli Hrvata toli Slovenaca Istre.

Čim je na koncu predsjednik izustio riečl: stavljam na glasovanje kandidaturu g. Mandića i tko je za njega neka digne ruku, podigoše svi prisutni ruke kličuć oduševljeno živio Mandić. Poslie sastanka ostao je veći dio izbornika na dvorištu, kamo je došla i domaća glazba, koja je počela svirati sve same narodne komade.

Razvila se odmah srdačna zabava te zaredali rodoljubni i oduševljeni govori. Govorio je opetovno Mandić, vrlo oduševljeno domaći rodoljub Turko, tajnik Klemenčić, rodoljub i izbornik iz Dekana g. Mahnić i drugi.

Kad se je g. Mandić digao da se vrati na postaju u Dekane pa u Trst, ustaše svi na noge, glazba zasvira i čitavim dvorištem nasta živahno i oduševljeno klicanje. Oprostiv se najsrdačnije sa rodoljubnim izbornicima odaleči se uz neprestano klicanje sviestnih i rodoljubnih Sveto-Antončana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni sastanak.

Sutra, u subotu, 18. o. mj. u 8 sati na veče biti će izborni sastanak u dvorani „Narodnog Doma“, gdje će se govoriti radi užih izbora u Puli dne 23. o. m

Naši, dodjite svi!

Voloski kotar:

Izborni sastanak u Zamelu. Na Spasovo obdržavao se je i ovdje na ovoj skrajnoj istočnoj točki Istre, tik riečke medje, izborni sastanak, kojemu je prisustvovalo do 400 osoba. Došao je na taj sastanak i sam kandidat g. prof. *Vjekoslav Spinčić* u pratnji općinskoga načelnika kastavskoga g. *Karimira Jelušića*, i odvjetnika g. dra. *Janežića*. Pučanstvo ih je liepo dočekalo sa oduševljenim klicanjem a i ovdješnje društvo „Sloga“ prisustvovalo je dočeku korporativno. Sastanak započe na 3 sata po p. Predsjednikom bijaše izabran g. *K. Jelušić*, koji spomene svrhu sastanka i protumači novi izborni zakon.

Iza njega uze riec sam g. kandidat, ocrta razvoj izbornog prava i razloži novi izborni zakon, te prispodobi rad vladajuće talijanske stranke sa radom naše hrvatsko-slovenske stranke.

Dr. *Janežić* iztaknuo je vrline i zasluge *Spinčićeve* preporučiv, da pristupe k izboru svi birači i da dadu svoj glas prof. *Vjekoslavu Spinčiću*. Govorio je još i g. *F. Rubeša*.

Predsjednik dade na glasovanje kandidaturu g. *Spinčića*, koja bijaše sa velikim oduševljenjem jednoglasno primljena.

Koparski kotar:

Iz Roča pišu nam 14 t. m. Prošo je toli željno očekivani dan, kojega će se naš narod ovdje uvjek s ponosom sjećati, jer takve sloge i takvog odziva ne doživismo još ovdje. Glasovalo je ukupno 557 izbornika od kojih za našega *Dr. Laginju* 387 a za Mracha 168, 2 glasovnice bile su prazne. Osobito nam je pohvalit naš narod iz Lupoglavštine, koji je pod divnom našom trobojnicom listom pohrlio, da dade svoj glas za našega kandidata. — Živio složan narod.

Izborna komisija nije se mogla konstituirati pošto je izborni komesar imenovao 4 četiri člana komisije od talijanske stranke na što su naša trojica zapustila dvoranu i tako je morao sam komesar voditi izbore; čudimo se, da je taj komesar imao tako rado Talijane u mjestu, gdje ih tako rekuć i nema. Čudimo se i c. k. kot. poglavarstvu, da nam je poslalo komesara, koji nezna niti pisnuti hrvatski.

Već prije svršetka izbora došlo nešto djece i žena iz Roča pred „Narodn Dom“, gdje su se izbori vršili, da svojim bezobraznim ponašanjem pokažu svoju divlju kulturu. Osobito su se kod toga istakle žena i kćeri našeg učitelja Massalina, koje su se previjale kao kakve marijonetc. — U običnom svietu se ni ciganke tako ne ponašaju. Bravo Signorine!

Naši sa Lupoglavštine i iz sela Kompanja otišli svi zajedno kući al kad dodjoše pred slavni Roč počeli su divljački sinovi talijanske kulture preko zidova i vrtova kamenje na njih bacati, što je naše do tada mirne ljude tako raspalilo, da su htjeli na ono gnjezdo navaliti i s tim divljacima obračunati, ali srećom su ih oružnici na vratima mjesta nekako zaustavili.

Naši otišli mirno napried ali su bili opeta napadnuti kamenjem na drugoj strani mjesta. — Sada im je bilo već previše toga ročkoga divljaštva. Staro i mlado uz glasan povik okrene se čelom proti Roču, da potraže drznike, nu oružnici ih i ovdje ako i velikom mukom zaustave i to na veliku sreću onih, koji se usudiše na onako prostački način napasti te naše nevine i poštene ljude. Na stotine ruku je stiskalo pesti, na stotine glava je škripalo zubima i jedino nekim našim pametnijim je pošlo za rukom odvesti ogorčeni narod, koji si je htio sam zadovoljštinu pribaviti. A vi ročki divljaci zahvalite providnosti, da se nije dogodilo ono, čega biste se bili dugo i dugo sjećali. —

Ti pako dobri narode naš zapamti si dobro 14. maja, zapamti si dobro one već skoro razsipane ročke zidine iza kojih si bio onako divljački napadnut, zapamti si dobro onaj divlji izrod, koji te je na onako izdajnički način napao, zapamti sve to uz povik: do ovdje i ne dalje! Mi ti kličemo srdačan: „živio!“ narode poštени! Živio dr. M. Laginja!

Razne primorske viesti.

Sjajna pobjeda tršćanskih Slovenaca, grozan poraz talijanske kamore. Sjajnu neočekivanu pobjedu izvojevali su si tršćanski Slovenci dne 14. o. mj. u svojoj okolici i u samom gradu Trstu. Velezaslužni i neumorni odbor političkog družtva, „Edinost“ može biti ponosan i vrlo zadovoljan tim uspjehom, što ga je postigao izvanrednom marljivošću, uztrajnošću i užasnom upravo svojom organizacijom.

Po novom izbornom redu doznačen je bio tršćanskoj okolici jedan zastupnički mandat a gradu Trstu 4 mandata. Do godine 1891 bio je u tršćanskoj okolici biran dugi niz godina blagopokojni Ivan vitez Nabrgoj. Rečene godine oteše ga Slovencem tršćanski lažiliberalci nečuvenim nasiljem i podporom bivšeg zloglasnog namjestnika Rinaldini-a. Ali je došao dan plemenite osvete, a taj je bio dne 14. o. mj. Kadno su Slovenci tršćanske okolice ogromnom većinom glasova izabrali svoga obljubljenoga i odličnoga prvaka g. dra **Otokara Ribarža**, koji je dobio 4518 glasova dočim su dobili njegovi protivnici — socijalist i podrepnica židovcke stranke — oba skupa malo više od 2000 glasova.

Nu ta osveta nije se ograničila na samu okolicu. Tršćanski Slovenci i njihova braća ostali Sloveni u samom gradu Trstu pomogoše srušiti svu **četvoricu** do sada svemoguće talijanske kamore. Od te četvorice (inžinir Menesini, gradski prisjednik Pitacco, inžinir i prof. Mazorana, odvjetnik i načelnik Zadra Ziliotto) nije nijedan dobio potrebite većine, prvi je dapače posve podlegao socijalisti Pitoni-u dočim dolaze ostala trojica u uži izbor sa socijalističkimi kandidati.

Tomu porazu kamorističkih kandidata pripomogli su i tršćanski Slovenci tim, da su svojim kandidatom (Mandiću, Gregorinu, Rybaru i Slaviku) dali 3897 glasova. Kamoristički kandidati dobili su ukupno 7659, socijalistički 8830 i kršćanski socijalci 1932 glasa.

Tako groznomu porazu tršćanskih nazovi-liberalaca nije se absolutno nitko nadao. Očekivalo se je doduše, da bi mogao jedan il najviše dva od njih doći u uži izbor, al da će jedan posve propasti i da će ostala trojica doći u uži izbor, to je prekoračilo svako očekivanje i iznenadilo prijatelje i protivnike zloglasne kamore. Tršćanski su Slovenci i u obće Slaveni proslavili svoju sjajnu pobjedu u okolici i svoj veliki uspjeh u samom gradu najoduševljenije. Na hiljade naroda sakupilo se pred „Narodnim Domom“ gdje je bilo izborno središte i tuj se pjevalo, klicalo, govorilo i napokon svi su već kasno u noći pošli sa zastavom na čelu pjevajuć i kličuć po glavnih ulicah grada Trsta do gradske viećnice na velikom trgu.

Tako impozantnog obhoda i tako oduševljenog slavlja nisu do tada doživjeli Slaveni grada Trsta i njegove okolice.

Sjajnom uspjehu naše mile braće Slovenaca grada Trsta i njegove krasne okolice mi se iz svega srca veselimo čestitajuć najsrdačnije odboru političkog družtva „Edinost“ i svim onim, koji su do takvog uspjeha pripomogli.

zbornikom trećeg izbornog kotara Pula-Mali Lošinj-Osor, i drugog izbornog kotara Poreč-Rovinj-Motovun-Vodnjan.

Izbornici pazite da ne izgubite legitimacije, jer će Vam trebati 23. maja, kad ćete bit pozvani da opet date svoje glase za našega dra. Laginju.

Znajte, da u Istri nije još izabran ni jedan Talijan; a naša su do sad izabrana tri i to: Mandić, Spinčić i Laginja.

Do vas je, izbornici, da pošljemo u Beč barem još jednoga, jer 23. maja bit će u kotaru Pula-Mali Lošin-Osor uži izbor izmedju našega, dra. Laginje i talijana dra. Rizzi-a, a u kotaru Poreč-Rovinj-Motovun-Vodnjan bit će uži izbor izmedju našega dra. Laginje i talijana dra. Bartoli-a.

Pripravite se dakle za 23. maja, da opet opoštenite vaš obraz!

DRUŽBINE GLOVKE

dobivaju se u tiskari

LAGINJA i dr. - PULA

VIA GIULIA, 1.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

P. n. občinstvu

u Puli i onima iz pokrajine preporučam najtoplije svoju restauraciju

„NARODNI DOM"

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi biti. Uz dobru i zdravu hranu držim uvjek svježu pivu i dobra naravna istarska, dalmatinska i dolnjo-austrijska vina.

I. Vaupotič.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uređenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, cheroa, bezsanica, klijenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarri, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes melitus, ulozi, rheumatizam, grižeške srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna monstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uređeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obično, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavije sti daje „Uprava liječilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouređeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih **priznate** u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

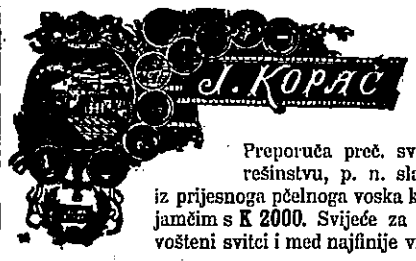

Odlikovana

svijećarna na paru

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5·—. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštени svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astma (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kočenja srdca, zuhobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavica (epilepsija), mokrenju postelje, najnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudčanih grčeva, bezlečnosti, šachlasa, gunokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ciolim čovječnim tielom djeluje, čimo se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posvo! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnjih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svilu strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspiloha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K, Rabiti ga mogu samo djeca i jako slaba gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K, Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kolar,

Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu!

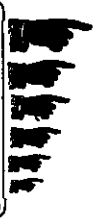

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cjene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagrađjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

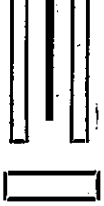

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadružnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Po c. i kr. namjestničtvu u Trstu

OVLAŠTENA AGENCIJA ZA PUTOVANJA

„ILYRIA" na Kantridi kraj Rieke.

Udaljeno od Riečkog kolodvora s električnim tramwajem 8 časaka.

PRODAJA PUTNIH KARATA za AMERIKU, AFRIKU, AZIJU, AUSTRALIJU I KANADU. o o

Pisma i brzojavke šalje se na adresu:

„ILYRIA", RIEKA - FIUME.

BRAĆO!

Pozivali smo Vas i riečju i pismom, da na 14. o. mj. pristupite k izboru i da složno predate svoje glasove narodnom odabraniku, g. profesoru Vjekoslavu Spinčiću.

I vi ste došli i izvojevali pobjedu, koja će veličajnošću svojom biti jedan od najdivnijih priloga historiji našeg narodnog preporoda.

Tom pobjedom vi ste sebi prodičili obraz, njom ste vi uzvisili ime muža, koji je za vas već do sada uradio mnogo, tom ste pobjedom vi proslavili i ovaj vaš liepi rodjeni kraj.

Srce nam ponosom bije, kad gledamo, koliki Vas se je broj našao na junačkom medanu. Neka svjedoče brojke glasova, što ih je zadobio naš kandidat prof. Spinčić.

Občina Kastav, Sekcija	Kastav	glasova	1099
„ „ „	Sv. Matej	„	622
„ „ „	Klana	„	410
Občina Kastav ukupno		glasova	2131
Občina Volosko-Opatija		„	311
„ Veprinac		„	142
„ Lovran		„	91
„ Mošćenice		„	303
Sudbeni kotar Volosko ukupno		glasova	2978
Občina Krk		glasova	91
„ Dobrinj		„	642
„ Vrbnik, Sekcija	Vrbnik	„	350
„ „ „	Risika	„	119
„ Omišalj „	Omišalj	„	278
„ „ „	Sv. Vid	„	70
„ Punat „	Punat	„	317
„ „ „	Kornić	„	103
„ Dubašnica „	Dubašnica	„	268
„ „ „	Poljice	„	187
„ Baška „	Baška	„	502
„ „ „	Stara Baška	„	72
Krčki sudbeni kotar ukupno		glasova	2999
Občina Cres, Sekcija	Cres	glasova	470
„ „ „	Beli	„	169
„ „ „	Belej	„	232
Cres, grad i otok, odnosno cijeli creski sudbeni kotar ukupno		glasova	871
Občina Veliki Lošinj		„	172

Svih glasova odanih za profesora Vjekoslava Spinčića u našem izbornom kotaru bilo je dakle **7020.**

Sedam hiljada i dvadeset bilo vas je u onaj dan na biralištu okupljenih oko jednog nama svima milog imena, dok ih je za Talijana dr. Ettora Costantina glasovalo jedva 1422.

Njegov poraz je to veći, što je naš kandidat i u občinama koje su u talijanskih ruku zadobio većinu glasova. Tako je bilo u Mošćenicama, na Cresu i Velikom Lošinju Na Cresu je odan za Spinčića 871 glas a za Costantina ciglih 285. U Velikom Lošinju za nas 172, a za Talijane 78.

Pokunjen i zastidjen stoji neprijatelj pred tolikom provalom narodne snage i volje.

Udivljeni i zapanjeni stojimo svi pred tolikom sviesti naše narodne duše.

A naša radost je tim veća, što ovog puta i druga naša istarska braća plivaju u moru pobjedonosnog slavlja.

Izborni kotar Pazin-Buzet dao je našem dru Matku Laginji **8551** glas, dok ih je talijanski Mrak dobio samo 2048.

Izborni kotar Podgrad... izabrao je svojim zastupnikom urednika „Naše Sloge“ gosp. prof. Matka Mandića skoro jednoglasno.

Medjutim ni u tome nije jošte sva naša slava!

Izborni kotar Pula-Mali Lošinj namienjen je bio Talijanima. Ali narodna sviest sjedne a s druge strane neumorna djelatnost naših ondješnjih prvaka, uradila je toliko, te naš dr. Laginja dolazi u uži izbor s dr. Rizziem. Laginja **3750** glasova, Rizzi 4346, Socijalisti 1219.

Ali ni to nije sve. U izbornom kotaru Poreč-Rovinj nadošlo je do vanrednog iznenadjenja. Tu je dr. Laginja dobio od prilike **100 glasova više** od Bartolija, pa će uslied toga medju njima doći do užeg izbora.

Užasan udarac zadesio je talijansku kamoru i u izbornom kotaru Buje-Kopar itd. **Tu je Benati, taj vajni vodja istarskih Taljanomana, iznio jedva jednu petinu svih odanih glasova,** tako da dolazi u uži izbor s klerikalcem Spadarom, koji će bez sumnje biti izabran. **Tako eto kamora nije mogla da protura ni jednoga svoga kandidata.**

Da je to za nju strahovita katastrofa, razvidno je već i iz toga, što su sva petorica kamorista okupila u svemu nešto oko 14000 glasova, dočim su ih naši dobili preko **27000**, dakle skoro dvostruko.

Još je, ako moguće i gore prošla kamora u Trstu. Tamo je u jednom izbornom kotaru izabran Slovenac dr. Rybarž, a u drugom jedan Socialist. U ostala tri kotara dolaze kandidati kamore u uži izbor sa socialistima, ali tu će odlučiti brojni glasovi tršćanskih Slovenaca. Prema tomu kamora je i u Trstu ostala bez svoga zastupnika, a poraza je pretrpjela i u Gorici i u samom Tirolu.

Braćo! Ima već od prilike pola vieka, odkad se u nas zametnuo boj za čovječja prava našega naroda u Istri. Napredovalo se lagano, jedva zamjetlivo. Bilo je i jakih duša, koje se nisu kadšto mogle oteti nekom trenučanom klonuću i očaju. Ali u svima nama javljao se neki unutarnji glas, koji nam je šaptao; Držite se — svaka sila za vremena — doći će dan sveobćeg obračuna!

I taj je dan nadošao. Osvetna Nemeza pokucala je na vrata naših tirana — i zagrmila im: Dosta je! I jednim mahom bila su poražena tri najjača stupa bezdušne kamore: Benuati, Bartoli i Rizzi!

A dr. Costantini? Pred šest godina on se je nama rugao sa transparentima, na kojima je bilo napisano: Quattro contra uno!

Danas pako ga uljudno molimo, neka prebroji naše i talijanske zastupnike, pa će i bez transparenta naći užasnu istinu: **Tre contro nessuno!**

Braćo! Liepi su ovo dani! O njima će se pričati i kada nas više ne bude. Za to uživajmo u njima! Uživajmo i veselimo se!

Bog neka poživi naše zastupnike **Spinčića, Laginju i Mandića!**

Bog neka poživi našu milu i dragu Istru!

Istomišljenici.

V. TOMIČIĆ I DR., OPATIJA.

Broj 28. Pula, u utorak dne 21. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju bilčnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož. listom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se na vana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'949.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i uteknje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Žminjci na noge!

Dne 27. o. mj. počimlje izbor za obnovu obć. zastupstva u Žminju. Dne 27 i 28 bira treće tielo, 29. drugo tielo a 31 prvo Krnjeli i šarenjaki liže se našoj stranki i mole da bi se koga i od njih stavilo u listinu. Nu to nesmije biti, jer kad bi koji od njih ušli u občinu počeli bi jamu kopati pod nama. Da Vas bolje osokolimo te dodjete složno na izbore, donašamo vam ovaj proglas, koji Vam je bio izdan za izbore od godine 1903:

U dičnoj „N. Slogi" od početka julija godine 1903 nabrojeni su grijesi naših narodnih protivnika „krnjela", kako su naime upropastili občinu dok su šnjom paševali, kako su nam uništili za 100,000 kruna komunala, razstrošili za 44.000 kruna državnih kartela, kako su nam ostavili za 22.000 kruna duga, kako su htjeli občinu zadužiti za drugih 60.000 kruna, samo za moći dalje paševati, kako svimi timi svotami nisu niš koristno ni lijepo učinili, kako su dvojica kao glavar i sudbeno tjerani morali jedan vračati občini 1560 kruna, drugi 800 i bili s toga sbačeni sa načelničke stolice.

Sada govore, da bi načelnikovali bez adicionala, i da bi našli više tisuća kruna užurpa. — To nije nego varanje kmeta. — Idu za time, da pregledanjem užurpa dobiju 5—6 kruna na dan kao periti, da se nazoblju Vaših pulastra, da Vam užurpe tobož cjenije štimaju.

Njim je napredak občine deveta briga, da bez adicionala, bace opet občinu u dug i nered, občini bi naprtili opet duga, — kašuje Ti kmete plaćaj duplo za dug i interese.

Znamo, [illegible] svaki od Vas kmeta premaknuo [illegible] posjeda, bilo za sravnati zidove, dukle za lipotu, bilo za Vašu korist da Vam zemlja rodi. Bog zna kakovih bogatija niste občini užurpirali, ako su to prvo regulali „krnjeli". Želimo da Vam Bog blagoslovi i trud i užurpe, i nećemo ih dati pregledati znaduć, da bi periti stojali Vas toliko, koliko ne vrijede svi užurpi.

Sporučuju vam da govorimo za svoju korist, a mi Vam kazemo, da govorimo za Vašu korist.

Ako govorimo čuvajte se krčma i krnjela, čuvajte se duga, čuvajte se onih, koji ne ljube Boga ni vjere, radite dobro oko gospodarstva Vašega i komunskoga, ne govorimo za svoju, nego Vašu korist. Izaberite u zastupstvo dobre kršćane, prave gospodare, ljude Vaše krvi i jezika, da Vas svagdje i vazda brane i zagovaraju Vašim sladkim materinskim jezikom, da brane Vaša prava kod suda, kapetanata, da pometete i udrete krnjele metlom, ako dodju pred Vaša vrata varati i mutiti Vas.

Recite njim u 400 let gospodarili i pojeli ste dosta!

Od njih nemamo nego škodu, sad njim se mora delat talijansku školu, te nam za kapricij „generala" nameću trošak na občinu. Htjeli bi potalijančiti crkvu i občinu, čak i Sv. Ivančanom obećaju talijansku školu, gdje nema jednoga, koji znade besedu talijanski.

Dajte Žminjci složno kako „Slava", svi složno za slavu i čast domovine Vaše, pak će Vam bit dika pred cjelim slavenskim svietom — a Talijani se nete moć pohvaliti, da je ovo talijanska občina. Imate jednu od najljepših občina Istre ukrasite ju Vašom mukom još — drugi nete. Za puteve ste dobrahno skrbili, dajte još školu u Dunjici i Sv. Ivancu, kopajte jame za šterne, gdje je to potrebno — vlada će nam pomoći, čuvajte se krnjela, složite se u (trgovačko) komsumno družtvo.

Vašim novcem i trudom krnjele bogatite, za zahvalnost Vam se rugaju i drže za šćavo (robove).

Kad to učinite poći će ih više od kud su i došli, pak se barem nete moći s Vami okolo rugati, a mi držati ćemo Vas za prave gospodare svoje dobrobiti.

U to ime pomozi „Bog i Hrvati"!

Više žminjskih občinara.

Malo izborne statistike.

Razmjer glasova u I. izbornom kotaru Istre (sudb. kotari Boje i Piran občine Kopar i Milje). U svemu je glasovalo 12,137 izbornika. Od tih je dobio kandidat talijanski Bennati 2884 glasa, kandidat kršćansko-socijalne stranke Spadaro 4728 glasova, socijalista dr. Ritossa 2022 glasa, kandidat agraraca dr. Gambini 932 glasa i kandidat slovenski Josip Kompare 1559 glasova.

Jer neima nijedan od kandidata potrebite nadpolovične većine, dolaze u uži izbor *Bennati i Spadaro*.

* * *

Razmjer glasova u II. izbornom kotaru (sudb. kotari Motovun, Rovinj, Poreč i občina Vodnjan) glasovalo je u svemu 12.054 izbornika, valjanih glasova bilo 11.984; od ovih je dobio Bartoli 4.699 Laginja 4.713, Vatovaz 2.183, Sillich (socijalista) 383 glasova, 6 izgubljenih. I u ovom kotaru ima se obaviti uži izbor izmedju Bartoli-a i Laginje.

* * *

Razmjer glasova u III. izbornom kotaru (Pula, Lošinj Mali i Osor).

1. U sekciji Galežan dobio je Rizzi 473, Laginja 253, Martin (socij.) 17 i Zanetti (kršć. soc.) 2 glasa — (ukupno 745).

2. U sekciji Sišan svi skupa 1103, od tih Rizzi 287, Laginja 874, Martin 1, Zanetti 1.

3. Sekcija Pula dio I. svi skupa 1686, od tih Rizzi 666, Laginja 486, Martin 466, Zanetti 37, Derschata 13, izgubljenih 17 glasova.

4. Sekcija Pula dio II. svi skupa 1444, od tih Rizzi 491, Laginja 512, Martin 382, Zanetti 35, Derschatta 23, izgubljen 1 glas.

5. Sekcija Pula dio III., svi skupa 1041, od tih Rizzi 487, Laginja 508, Martin 335, Zanetti 28, Derschatta 13.

6. Sekcija Osor svi skupa 478, od tih Rizzi 258, Laginja 71, Martin ostale glasove.

7. Sekcija Susak svi skupa 237, od tih Rizzi 97, Laginja 139, Zanetti 1 glas.

8. Sekcija Lošinj Mali svi skupa 941, Bila je radost i milina gledati onu liepu četu ljudi pod hrvatskom trobojnicom, kako veselo stupa diljem cielog dugog puta, a da im dobre volje nije ni najmanje pomutila prežestoka sunčana toplina i nevaljalost puta. Tu si vidio medju krepkim muževima, i snažnim mladićima, i liepi broj pognutih i sledih staraca, kako veselo, ako i težko, kroče, da izpune svoju domoljubnu dužnost. Medju njima bio je, — da ne spominjem toliko drugih, nješto mladjih od njega — i starac od 83 godine (vriedno je da mu se ime znade) Petar Pinezić.

Ne bi bilo pravo, da se častno ne spomenemo, i onih vriednih Martinšćana, koji su zaposleni na japnenicama, daleko i od svojih kuća, i daleko od birališta Belej, napustili ipak za onaj dan svoj posao, ne žalili izgubiti dan, štetovati na poslu, pa izložiti se mučnom putu i trošku, samo da udovolje svojoj vjerskoj i rodoljubnoj dužnosti.

Čast im i dika svima! Bog dao, te se ovako opoštenili, skupa sa ostalom svojom braćom creskog otoka, i kod nastajnih občinskih izbora u Cresu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika izborna skupština. U subotu na večer obdržavala se velika izborna skupština naše stranke u Narodnom Domu radi predstojećih užih izbora u četvrtak 23. o. mj. Dvorana bila prepuna naroda. Tu se je narod uputio glede legitimacija i glasovnica, te preporučamo da se tih naputaka drži.

Ujedno upozorujemo sve naše da se za svako razjašnjenje i potrebu popitaju u dvorani Narodnog Doma, gdje ima kroz cieli dan do kasne večeri uviek naših, koji će davati potrebite naputke.

Lošinjski kotar.

S južnog diela Cresa. Ovaj dio našeg otoka — kako je poznato — birao je svog zastupnika na Beleju. — I ovdje se je pokazalo veliko zanimanje za ove izbore, kako možda nikada do sada, premda nismo bili toliko sretni, da smo mogli u svojoj sredini vidjeti i čuti pred izborima našeg kandidata, a sada već zastupnika prof. Vjek. Spinčića. Nadamo se, da što nije bilo sada, da će biti poslie, jer znamo, da g. zastupnik uz najbolju volju, nije mogao svakamo; u ostalom njegova prisutnost, biti će nam od veće potrebe pred obć. izborima u Cresu.

U ovom biralištu pala su za prof. V. Spinčića 232 glasa, dok je Constantini dobio samo 9 glasova, i ovo malo pod pritiskom stanovitog gospodina iz Cresa, kojemu su materijalno obvezani njekoji ljudi sa ovih strana. — Poslie izbora bilo je neopisivo oduševljenje u narodu radi sjajna uspjeha, pa se zanosno klicalo Spinčiću, a glasno se odsudjivalo onih 9 nepoznatih kukavica i — izdajica.

Čitaocem „Naše Sloge" poznato je, da je c. kr. poglavarstvo u Lošinju odbilo molbu izbornika iz Martinšćice, da biralište bude u središtu onog izbornog sreza, t. j. u Štivanu, jer se je tako mislilo valjda onemogućiti mnogim Martinšćanom pristup na biralište.

Ipak „talijanskoj" gospodi i njihovim c. kr. prijateljem nije uspio njihov naum. Martinšćanom mora se priznati, da su i ovaj put svoju domoljubnu dužnost izpunili, kako malo koji. Ako odbijemo odpunilu (po svietu), pa posve nemoćne starce i bolestnike: **od glasovanja uztegla su se samo dvojica** (jedan od njih zbog posla), svi drugi izbornici, njih na broju 86, dadoše svoje glasove za prof. Vjek. Spinčića. Tko pozna ovdješnje putève pa udaljenost raztrkane župe Martinšćica od Beleja (od njekih sela do 8 sata puta), pa uzme na um poljski posao, kojeg kopač imade sada pune ruke: mora dolsta čestitati ovom puku na takovoj sviesti i požrtvovnosti za oböu našu i svetu nam stvar: za vjeru, jezik i domovinu.

Živjeli! Ostala sela ne ću da napominjem, jer neznam, koga bih morao pohvaliti, budući svi pohvalu zaslužuju. Živjeli nam svi sviestni i rodoljubni Do-

Krčki kotar:

Dobrinj. Dan 14. svibnja, dan je u kojem je istarski Hrvat pokazao našim suzemljakom Talijanom, da on nije više „šćavo", nego da je narod, koji mora da žive i uživa sva svoja prava i slobodu. Ali ovim danom pokazao je istarski Hrvat i vladi Njegova Veličanstva, da Istra nije talijanska, kako joj je to prikazivala sada propala kamora, nego da je hrvatska, pa da i istarski patnik mora da uživa svoja prava, da i njemu moraju jednom sinuti dani slobode.

Kao što po cieloj Istri je njezin patnik vršio savjestno svoju domovinsku dužnost na 14. ovoga mjeseca, te dao svoj glas odabraniku naroda, tako je isto vršio i svaki Dobrinjac, koji je imao pravo glasa. Naša občina imade do 17 sela, udaljenih od središta občine od 1 do 2 sata. Mi ipak na 14. svibnja nismo gledali na udaljenost puta, nismo gledali na izgubljeni dobitak, nismo gledali na starost, nego došli su svi koji su bili kod kuće, jer ih imado mnogo u Americi da glasuju za našega prvaka Vjekoslava Spinčića. Da, podiciti se možemo, da sjegurno po cieloj Austriji nije bilo izbornika rodjena godine 1812., kao što je imao Dobrinj u starom Tribujancu, koji premda starac dosao je ipak glasovati iz sela Žestilica, udaljena od Dobrinja 1 sat, a za njega starca i 2 sata. Živio nam mili starče!

Nu treba spomenuti, da smo prvi put vidjeli naše Gabonjare, gdje su zajedno sa svojom ostalom braćom glasovali za našu perjanicu Vjekoslava Spinčića. Čuje se, da su ih Breki iz Krka nagovarali da ne glasuju za Spinčića, ali da su im u obraz rekli, da oni s Breki glasovati ne će, nego sa ostalom braćom. Živjeli! Tako valja! Ostala sela ne ću da

brinjci, a sram budi mudraca Mika iz Šila i one tri kozo iz Rasopasna!

Čuje se, da je naš komesar Pazze bio nervozan pri izboru i da je komisiju nudio sa žigicama lege, što svakako pri ovakvom činu od c. k. povjerenika umjestno nije bilo, jer to je bilo na prosto izazivati mirni puk. Neka mu i ovu tko upiše u crnu knjigu.

Voloski kotar:

Izborni sastanak na Brgudu. Dne 12. maja obdržavao se je izborni sastanak na Bergudu u Kastavskoj mjestnoj občini. Predsjedao mu je veleč. g. Šileny, govorio je Vjekoslav Spinčić. Sastanak se je obdržavao od 11—12 prije podne. Narod koj je mnogobrojan došao, pazljivo je slušao govornika i povladjivao mu.

Sastanak u Jušićih. Pišu nam iz Jušići u Kastavščini, da su tamo u prostorijah čitaonice dne 12. maja željno očekivali Vjekoslava Spinčića, da njim progovori u oči izbora za carevinsko vieće. Došao je iz Berguda, i odmah ušao u prostorije čitaonice, koje su se u hip napunile muževa; pače bilo jih je i koji su sa vratiju i pred vratima slušali. Predsjednik sastanka Ivan Vlah srdačno je pozdravio Vjekoslava Spinčića, i iztaknuo njegov rad. Spinčić je oduševljeno govorio. Živio-klicam ne bijaše ni kraja ni konca. Govornik je morao njekoliko puta prestati a da se utiša klicanje. Bilo je i upita i odgovora, sve bratski, sve srdačno. Ivan Vlah, kao predsjednik, je ponovno govorio i postavio na glasovanje kandidaturu Spinčićevu koja bijaše jednoglasno i najoduševljenije prihvaćena.

Franina i Jurina.

Jur. Viva l'Austrija!

Fr. Tako su kričali neki kamorini plaćenici pred šest let.

Jur. Za vreme pred izbori od 14. maja bilo je čitat po mnogeh kuteh i krajeh, kako veliki Austrijanac je dr. Ettore Costantini. Na velikih štracah bilo je debelo štampano, da ki će da Istra ostane v Austrije neka vota za dra. Ettore Costantini.

Fr. Dunke viva l'Austrija i bježin protetor dottor Ettor Costantini.

* * *

Jur. Zdravo Frane! Kandidat od timbra!

Fr. Ki vražji kandidat od timbra?!

Jur. Ča neznaš ni tega! Dutor Etor Koštantini albukat na Voloskem. Od onih naših bridkih ljudi na Leprinačine, Lovranačine, Mošćeničine, ki ne znaju pisat, da j' bilo najviše glasi s timbrom od istega slavnoga dotora Etora Koštantina.

Fr. Na Kastavšćine je drugače. Tamo ono malo glasi ča j' dobil, pisano je Koštantin, Rikard Koštantin, i ča ti ja znam još kako.

Jur. Kakav kandidat taki birači.

Razne primorske viesti.

Čestitke narodnej pobjedi. Sa svih strana Istre i van nje dolaze našim zastupnicima čestitke k narodnoj pobjedi.

Donašamo ovdje nekoje, koje je primio zastupnik Mandić:

Kastav: Najsrdačnije čestita k sjajnoj pobjedi u ime občine i svoje načelnik Jelušić.

Ljubljana: Novemu državnemu poslancu svoje iskrene čestitke načelnik Hribar.

Pula: Raduje Vam se vrli borioče Mardešić.

Buzet: Srdačno čestita odani Fojačev.

Poziv

na I. redovitu glavnu skupštinu Gospodarskog trgovačkog društva u Roču, registrana zadruga na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u nedjelju dne 26. maja 1907. u 9½ sata u jutro u dvorani Narodnog Doma u Roču uz slijedeći

DNEVNI RED:

1. Izvješće odbora.
2. Potvrda zaključnog računa za g. 1906.
3. Izbor odbora.
4. Izbor nadzorstva.
5. Razprava o kupnji kuće od Ročkog društva.
6. Slučajni predlozi.

Odbor.

Poziv

na VII. redovitu glavnu skupštinu Ročkog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u nedjelju dne 26. maja 1907. u 8 sati u jutro u dvorani Narodnog Doma u Roču uz slijedeći

DNEVNI RED:

1. Izvješće odbora.
2. Potvrda zaključnog računa za g. 1906.
3. Izbor odbora.
4. Izvješće o izvršbi revizije.
5. Prodaja Narodnog Doma gospodar. trg. društvu.
6. Promjena pravila.
7. Slučajni predlozi.

Odbor.

II Svoj k svomu! Svoj k svomu! II

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva: zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nepravanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kuenja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju postelje, nejasnosti, nesvjestica, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesheće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svilu strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu depadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unaprod pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog [illegible]tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda kg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najpretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garancija.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod dosno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim i uzdušnom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zrač-nje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypochondrija, neuralgija, migrena, cherea, bezsanica, kljenuti, svekoliko bolesti centralnog živčanog sustava, naposo kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarri, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, astima i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemoroidi, chronički prijevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tuštilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grčjesko srce i arterioschrosa; bolesti žensko: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavjesti daje „Uprava liečilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

Broj 29. Pula, u petak dne 24. maja 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštenicom pošt. štedionice u Beču ili na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošto predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i tiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zar stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. 1, II. kat).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Uži Izbori.

Jučer je kod nas u Istri svršila izborna borba za izbor zastupnika u Beč. Uspjeh užih izbora nije nas iznenadio, znajući kako su Talijani uprli sve sile da barem spase kod užih izbora dva kotara. K tomu socijalisti u trećem kotaru a klerikalci u drugom kotaru zaključiše dati svoje glase talijanskom kandidatu kamorre. Ne čudimo se toliko talijanskim klerikalima u drugom izbornom kotaru, ali nas je začudio postupak socijalista u Puli, koji nedostojno izdaše ne samo internacionalizam, nego i one svoje drugove Slavene, koji se nalaze u njihovoj stranci, te su morali glasovati za kandidata talijanske kamore a proti kandidatu svoje krvi. Za danas se ne upuštamo u komentiranje tog socijalističkog postupka, samo kažemo to, da će jučerašnji izbor imati po socijaliste u Puli zamašnih posljedica. Sami sebi rivaju nož u srce.

Po receptu pak talijanskih izbornih komisija i pomoću onih, koji su bili Talijanima zešći neprijatelji nego li mi, za ovaj put ići će još Rizzi i Bartoli u Beč.

U izbornom kotaru Pula-Lošinj Mali-Osor dobio je naš kandidat dr. Matko Laginja 3787 glasova, a talijan dr. Rizzi 4770 glasova, te je izabran Rizzi većinom od 953 glasa.

U izbornom kotaru Poreč-Rovinj-Motovun dobio je naš kandidat dr. Matko Laginja 5808 glasova a talijan dr. Bartoli 6415, te proglašen izabranim Bartoli većinom od 607 glasova.

U I. izbornom kotaru Buje-Kopar Milje izabran je kršćanski socijal Spadaro, dočim je kandidat kamorre slavni Bennati slavno propao.

Talijani se ne mogu podičiti kakovom slavnom pobjedom; dobili nisu ništa, kao što nismo mi ništa izgubili; razlika je samo ta što su oni jedva jedvice i teškom mukom zadobili, ono što su stoljeća i stoljeća posjedovali, a moć i budna svijest našega naroda pokazala se baš u ta dva kotara tako jakom, da je prošla volja Talijane nazivati Istru talijanskom zemljom. Kamorra je pak poražena i počela je brojiti dane života.

U dojdućem broju donest ćemo točne podatke kako je naš narod govorio i kod užih izbora.

Lošinjski kotar.

Za gradnju družbine škole u Malom Lošinju. Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju podariše nadalje za gradnju mjesne družbine škole kako slijedi: — Veleuč. g. prof. Ambrož Haračić 200 K; braća Antun i Noe Martinolić (prigodom ženitbe starijeg brata Antuna) 100 K te gdjica Karmela Bonicioli 10 K. Današnji izkaz K 310, zadnji izkaz K 500, ukupno K 810.

Plemenitim darovateljima i žarkim podoljubima izriče potpicani svoju najtopliju hvalu uz poklik: „Dao Bog i našli čim više nasljednika!"

Odbor „Podružnice".

Iz Beloga, na Cresu 28. svibnja. I osvanu napokon toli željeni 14. dan svibnja, koji je cijela Austrija s velikom nestrpljivošću iščekivala. A ne samo Austrija, već i narodi daleko izvan granica naše prostrane carevine radoznalo su čekali taj znameniti dan. Vrijeme bijaše prekrasno. Pravi proljetni dan, bez one sparne ljetne žege. Oko 7 i ½ sati u jutro već se je narod veselo počeo skupljati na „Poljanah" pred školskom zgradom. A vanjšćaki? Milota ti je bilo gledati, kako se onamo niz „Vlačinu" spušta cijela četa kršnih brdjana iz Dragozetića, oko 50 njih, a na čelu im vrijedni vodja pop I. i njihov starješina B. A pogledaj ovamo na cestu, koja vodi iz Cresa, čitavu kavaleriju i starih i mladih Vodičana čelik Hrvata. A treba znati, da su iz Vodica do Beloga 3 debela sata hoda. Vidjelo se tu i nekoliko Predoščana sa svojim č. kuratom. A da niti ne spominjem pojedince omanjih sela, koja spadaju pod Beljsku plovaniju, jer ti se je to sve diglo iz svojih gorskih gnjezda i pohrlilo u pitomi Beli. Iz čitave Beljske plovanije k izboru nije pristupilo jedva 11 izbornika koji su možda mogli doći, a nijesu došli. Milovidno morsko polje rado privlači k sebi čovječje oko, ali toga je jutra svačiji pogled bio upravljen na putove i staze, koje vode u Beli. No koga je ipak oko pobjeglo na more, mogao je vidjeti, kako morem križaju do dva broda i sve se više približavahu našoj obali. Bili su to Creski trabakuli, koji su došli krcati fašu. Moguće da su Creski talijanaši mislili, da će i na taj način odvratiti bar nekoliko ljudi od birališta. Ali jok! Jedan je brod doblo tek nekolicinu mladjarije, a drugi je morao čekati, dok su se izbori svršili.

Izbor je započeo u 8 sati i svršio se posve u redu. Glasovnica je bilo predano 178. Bilo je dakako nekoliko i zavedenih ljudi. Naš dični prof. Vjekoslav Spinčić dobio je kod nas 109 glasova, a njegov protivnik cijelu sumu od tek 9 glasova. — Nakon što je narod predao svoje glasovnice, približi se k meni jedan vrijedni Beljan, što je bio član izbornoga povjerenstva, i upita me zabrinuto „Ma gospodine, će su svi ti Dragožešćani kuntra nam votali." „Nisu ne, barba J.. To su svi naši", odgovorim mu ja. „Tako ši, korpo debako, zač tuliko jih još ni nikad prišlo votat, a ja sam već bil deboto jadan na njih".

Mislim, da će to biti na „veliku utjehu" našoj sladkoj Creskoj vlasteli! A kakav su tek poraz morali doživjeti u samom gradu Cresu? Jadno talijanstvo! Na što li si spalo u našim stranama? Gdje si, Cherso, rocca d' italianita"!?

Tko dakle da izreče naše veselje? Narod se nakon izbora veselo i ponosno razgovarao o uspjehu kod izbora i o našem g. Spinčiću. Jedni su uživali razgovarajući se u skupinama pred kućama, a drugi veselo pjevajući u gostionicama.

Ovo je mislim dobra priprava za buduće općinske izbore, koji će se vršiti valjda u najskorije vrijeme.

Krčki kotar:

Iz Dubašnice. Sjajna pobjeda Hrvata i Slovenaca u Istri nad neprijateljima našeg roda i slavne austrijske države razveselila je naša srca. Muškom i ženskom, staru i mladu vidi se na licu radosno čuvstvo i ponos.

Sa obrazina dotepenaca i smutljivaca strši nervoznost, sram. Dà, sram, jer su u oči izbora punimi usti govorili i hvalili se: „cosa ne farà i contadini".

Prebrojismo još prije izbora dotepence i znali smo unapred da će našu izbornu žaru okaljati „con olio di Fiorenza". Veseljli smo s toga još više, jer se hrvatsko mlijeko neda okaljati. Sada vide što su učinili, s toga strepe pred „bojkotom" osvještenog naroda.

Braćo občinari, znamo kako su nas „tratali" i što su nam u oči govorili. Mi se ne mojmo ponašati kako oni, i kako se ponašaju širom domovine, dosta je da ih izbjegavamo, da im ne damo dobitka u nijednoj prigodi. Ta, hvala Bogu, imamo posvuda naših poštenih trgovaca i zanatlija. Našima dajmo dobitka, kod naših naručujmo radnje, kod naših kupujmo, što nam treba. Tim će se naši podići i moći praviti „konkurencu" i biti naši stupovi u svakoj potrebi. Naši nas neće nikada ošpotati ni prezrieti, nego ljubezno dočekati i primiti i bratski odpraviti. Poduprimo svoje krvi ljude a oni će nas. Imamo li novac potrošiti, potrošimo ga uvijek kod našeg čovjeka. Naši će tako postati jači, a što je čovjek jači, može više činiti dobra ili zla. Tko će za nas činiti dobra? „Onaj tko je naš".

Svi narodi imaju za geslo svoj k svomu, pa zašto ne bi i mi?

Kako nam sada srce veselo tuče nad uspjehom 14. svibnja, ne manje će nam se topiti onaj dan, kojeg budemo na isti način birali zastupniko za pokrajinski sabor. Pobjediti ćemo stalno i onda, a naši će zastupnici znati olakšati nam narinuto nam breme u mnogo čemu. Ako ne bi ništa drugo nepravednu „školsku taksu", od koje imaju korist sami naši neprijatelji.

Naši zastupnici znati će pravedno upravljati sa svimi zemaljskimi zavodi i blagajnami, znati će ustrojiti novih, koristnih za narod i činovnike. U obće svanuti će zora bolje budućnosti za svakoga.

Da se sve ovo lagljo postigne, moramo biti u svemu na svom mjestu, najme, da u občinska zastupstva biramo pametne, razborite i poštene ljude, kojima srce bije za sve što je naše, što je dobro. U občinskom zastupstvu mora biti zastupan narod, crkva i škola. Teško onomu narodu u kom se ne slaže občina, crkva i škola; taj narod ne napreduje nego nazaduje.

Občinski zastupnici moraju biti dobri kršćani i pravi rodoljubi. Samo takovi ljudi mogu i hoće za občinu i občinare dobro učiniti.

Kakovo je občinsko zastupstvo i poglavarstvo, takovi su u občini poslovi. — Dakle prst na čelo a ruku na prsa.

Pazinski kotar:

Talijanska lukavost! U Sv. Nedjelji kod Labina je škola, ili paralelka t. j. hrvatska i Talijanska. To je naravski veliki nesmisao i to iz više uzroka. Reć bi, da će se ta škola razdielit (Talijani barem tako govore). I mi bismo bili time zadovoljni, ali pod uvjetom, da se pravica jednako kroji za jedne i za druge. Razdioba bi škole bila veoma lahka stvar, da imade občina zato prikladne zgrade. E, pa nek se kuće zida, reći će se! Dobro! nek se zida, ali za obadvije škole. To bi bilo i pravedno. Nu „*Talijani*" misle radit kuću samo za talijansku školu, a hrvatska neka ostane ondje, gdje je sada. To bi pako bilo sasma nepravedno. Talijanska škola u novoj, liepoj, prostranoj i zdravoj kući, a hrvatska u staroj, tiesnoj i nezdravoj — to je njihova politika. Molimo liepo: Tko neće radje šiljat svoje diete u zdravu — nego u nezdravu kuću? Tu se ide očito za tim, da hrvatska škola malo po malo propadne. Kuća, u kojoj je sada škola — nije ni s praktičnih a ni sa zdravstvenih razloga za školu. Tu kuću je kupio pred par godina bogataš Nacinovich radi kaprica. Ako ga taj njegov kapric malo previše stoji — nitko mu zato nije kriv — a mi ni najmanje. Buduć je gosp. Nacinovich Talijan, to nije ni njemu pravo, da talijanska (sic.) djeca polaze u nezdravu kuću, a za hrvatsku djecu nije mu stalo, pa makar i ne hodila u školu. On bi se makar obvezao i za 30 godina, da će svoju kuću unajmit (afitat) za hrvatsku školu — uz najamninu (fit) dakako. On (Nacinovich) misli, prvo (jer interes jest prva stvar): kuća je koštala 16.000 K, za kakav takav popravak potrošio bi najmanje 6 000 K, to je ukupno 22.000 K (11.000 for.) On bi dao tu kuću občini za školu uz 1.760 K najamnine (fita) na godinu — što bi bilo po 8% interesa. Za manje ne bi mogao ni dati, kad dava tužnim kmetovima novaca po 7% interesa, a kuću, osobito staru, mora se svako toliko popravljat. Recimo, da bi ju dao i na 7%, to bi bilo 1.540 K na godinu. Njemu bi dakle občina platila u 30 godina računajuć po 8% ništa manje no 52.000 K, a računajuć po 7% 46.200 K (28.100 for.) slovom: dvadeset i tri tisuće i sto forinta bez interesa, a naša djeca bi isto išla u nezdravu Nacinovichevu kuću. Drugo on misli: hrvatska će škola malo po malo propasti — a občina, budući će biti vezana pogodbom, morat će mi isto najamninu plaćati. Znade on dobro računati za sebe!

Zar nebi pametnije i koristnije bilo ovako: Občina posudi, recimo 20.000 K (10.000 for.) a toliko nebi ni trebalo; uz amortizaciju po 6% u 33 godine platilo bi se i glavnicu (kapital) i kamate (interes); djeca bi polazila u liepu, prostranu i zdravu kuću, koja bi bila občinska (komunska). Talijani govore na sva usta, da je občinsko zastupstvo votiralo za talijansku školu 5.000 K, c. kr. vlada

da im je obećala 4.000 K, dobra *Junta* 6.000 K, a *Lega* 3.000 K. Ukupno dakle 18.000 K za talijansku školu! Za hrvatsku? . . rog! To je pravedno postupanje od općine, vlade i *Junte*? Za *Legu* ne govorimo.

Zar mi ne plaćamo općini, vladi i *Junti* sve što nas pitaju? Oni su dobri sinovi, a mi niti zli pastorci ne!

Zahtjevamo stoga od općinskog zastupstva, da votira i za našu školu 6.000 K, molimo c. kr. vladu, da dade i nama 4.000 K i Juntu, da nam dade 6.000 K, te se obvezujemo, da ćemo sve ostalo sami dati.

U protivnom slučaju molimo c. kr. školske oblasti, da budu pravedne i naprama nama t. j. da ne dozvole razdiobe škole sve dotle, dok ne bude općina učinila zgradu i za hrvatsku školu i to onakovu, kakvu i za talijansku. Ako imamo trpjeti mi — neka trpe i oni!

Našim budućim zastupnicima preporučam, da si i ovu zabilježe.

Sv. Lovreč-Labin 17/V 07. Poštanskom naputnicom šiljem Vama kruna *35·20* koje smo sabrali na predlog g. Martina Diminić Martinova postaje vodje u Krapnu — sabirač bijaše Dinko Višković Momolo Dinkov — gospodar broda ovdje i to na uspomenu pobjede i u čast našeg prvaka dr. Laginje polovicu za Djačko družtvo i polovicu za Družbu.

Darovatelji bijahu: Pero Jelčić Moskovito K 0·40, Tomičić Dinko 0·80, Skopac Princip Ive 1·40, Tomičić Mate 1·00, Ferdo Hrdy 10·00, Glavičić Vinko 0·60, Višković podžup Niko 0·40, Višković Pavić Matko 0·40, Tomičić Mate Cimburin 1·40, Tomičić Čemburin 1·00, Diminić Gobčić Jakov 0·20, Rudan Mate 1·00, Višković podžup Antun 0·50, Tomičić Antun 1·00, Višković Stepančić Ivan 0·40, Diminić Zanetić Antun 1·00, Dobrić Ivanovac Dinko 0·50, Filipi Josip 0·40, Tomalin Grgur 1·00, Višković Antun Pavić 0·20, Gobo Grgan Ivan 6·40, Hrdi Marija 0·60, Licul Letiš Ivana Pavlova 0·20, Diminić Gobčić Dinko 0·20, Diminić Mate Marčak 0·60, Višković Grgur Županeto 1·00, Višković Momolo Dinko 2·00, Diminić Martin Martinov 1·00, Tomičić Mate 0·20, Diminić Mate zvonar 0·50, Višković Pavić Mate 0·20, Višković podžup Niko 0·20, Diminić (Vlašić) Ivan Nikov 0·10, Višković Županeto Metod 0·20. Višković Barila Zamanja 1·00, Vlačić Perčić Lovro 1·00, Vlačić Perčić Lucija žena Lovrova 0·50, ukupno *35·20*.

Slavlje koje smo ovdje imali, Labinština nikad vidjela nije! Narod oduševljen uz pjevanje narodnih i domaćih pjesama pod vijanjem 4 hrvatskih trobojnica i trojice mornarskih zastava — uz sviranje koracao je na biralište u Polju. Ne falim, ako rečem, da je bilo preko 600 birača — od kojih žali bože jedno 300 nisu dobili legitimacije i glasovnice. Ali došli su ipak! Glasovanje vršilo se je posve mirno do poslije podne do 5 sati.

Socijalisti — brojem u velikoj manjini premda podupirani i od općine i od g. komesara, poznatog Vama već g. Petra Kuzmanich-a — jedanput vatrenog Hrvata Dalmatinca — danas izroda — ostadoše kao opareni! U komisiji njih 5 — komesar njihov — naša sama dvojica (župnik Sv. Lovrečki i Dobrić Ivan iz Skitače) uz komešanje i smućenje ipak nije mogla postignuti svoju svrhu. Naši su se držali prosvjedujuć proti nepravdi i ponašanju socijalističkih članova. Jedan njihov član komisije Dinko Glavičić-Vlašić —, kajati će se — radi prevare — koja se mu doknzala — htio je naime glasovati tudjom glasovnicom na ime našeg junaka Dinka Glušić-a. Sada će zato odgovarati pred oblastima!

Porečki kotar:

Šest izbornih sastanka u kotaru Porečkom. U subotu na večer obdržavao se je javni izborni sastanak u družbinoj školi u Zrenju; nedjelju u jutro u družbinoj školi kod sv. Lucije; poslije podne na Topolovcu na trgu pred crkvom; u ponedjeljak u jutro u Čopiću, poslije pod. kod sv. Bartola i u Gradinju. Svi ti sastanci osim onog u Sv. Bartolu obdržavani su u općini Oprtlja a posliednji u općini Motovun. Svima je prisustvovao narodni zastupnik g. Matko Mandić i njegov netjak dr. Josip Mandić, koje je narod svuda najoduševljenije primio i pozdravio. Svim sastankom prisustvovalo je izvanredno velika množina naroda, koji je pozorno slušao tumačenje izbornog reda, užeg izbora i važnosti predstojećeg izbora.

Narodni prvaci onih poreznih općina radili su i rade neumorno i požrtvovno oko osviešćenja onog dobrog i poštenog ali zapuštenog žalibože naroda. Ovi sastanci, o kojima ćemo obširnije izviestiti neće stalno ostati bez vrlo povoljnih posljedica što će se bez dvojbe pokazati dne 23. o. mj. na dan užeg izbora.

Za „Družbu sv. Cirila i Metoda u Istri sakupiše u proslavu sjajne izborne pobjede u Sv. Luciji za podružnicu u Zrenju K 15, koje podariše sliedeći: Šime Červar, župnik 5 K; Folta Vaclav, kapelan 5 K i Grgo Šaule Topolovac 3 K; Ante Grdina Zrenj 1 K i Tončić Ante Cekin Zrenj 1. K.

Franina i Jurina.

Jur. Znaš kako svršuje proglas na „birače otoka Krka, Cresa i Velog Lusina", s kim se preporuča dr.a Ettora Costantini za zastupnika u Beču?

Fr. Odkuda bi ti ja to znal?

Jur. A viš, ja sam to saznal. Proglas svršuje s ovimi besedami: *„Sve za vjeru, za cesara i za dr.a Ettora Costantini"*.

Fr. Viš vraga!

Jur. Baš tako, i ono „Sve za vjeru, za cesara" štampano je mnogo drobnije nego za „dr.a Ettora Costantini.

Fr. Tako kako da bi bil Costantini više nego vera i cesar!

Jur. Bi reć.

Fr. Blaze vere i cesaru kad su u društvu većega od sebe.

Razne primorske viesti.

U Zadru je u užem izboru za ovaj kotar prodro jučer poznati rodoljub D. Ivan Prodan Hrvat čisto stranke prava sa 7210 glasova. Protukandidat je bio dr. Ziliotto talijanske stranke.

P. n. občinstvu

u Puli i onima iz pokrajine preporučam najtoplije svoju restauraciju

„NARODNI DOM"

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi biti. Uz dobru i zdravu hranu držim uvjek svježu pivu i dobra naravna istarska, dalmatinska i dolnjo-austrijska vina.

I. Vaupotič.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavica (epilepsije), mokrenja posteље, nujnosti, neosjetnice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, hlediла (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkrilijivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tome struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduље u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev dušovne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarri, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, blijedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grčevito srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željezničke stanica.

Potanje obavijesti daje **„Uprava Liečilišta u Samoboru"**, trg Leopolda Salvatora br. 18.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna so.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posuđe) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se*

dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 30. Pula, u utorak dne 28. maja 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlana itd. naju i računaju se na temelju cnog cienika ili po dogovoru.

vci za predbrajbu, oglase itd. ju se naputnicom ili polož. om pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno oz. ačiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ko list na vrieme ne primi, eka to javi odpravničtvu tvorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz. vana napiše „Reklamacija".

kovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utiuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izbornici hrvatskoga i slovenskoga roda u Istri!

Svršeni su izbori za carevinsko vieće, obavljeni na temelju sveobćega, jednakoga, izravnoga i tajnoga izbornoga prava.

Za takovo izborno pravo bilo je podpisano družtvo, bili su oni koji su vode, i za slučaj da bi imala naša stranka kod prvih izbora poražena biti. Bilo je za to pravo, jer je smatralo da je to pravo pravedno, da odgovara kršćanskim načelom i ljudskomu dostojanstvu. Ako bi stranka bila podlegla, bila bi podlegla samo radi toga, jer narod nebi bio svjestan svojih ljudskih i narodnih prava. Podpisano pako bijaše i jest uvjerenja da do te svjesti mora i naš narod u Istri prije ili kasnije doći. I došao je prije nego li je mnogi mislio da hoće.

Kod netom minulih izbora opazilo se je doista, da ima još nekoliko našega naroda nesvjestnoga, al je velika većina naroda pokazala, da je u Istri doma, i da hoće da živi svojim narodnim životom, bez tudjega nametničtva i skrbničtva.

Hrvati i Slovenci Istre, Vas velika većina, uztvrdili ste kod netom minulih izbora svoju narodnu sviest.

Niste se obazirali na gadne klevete, govorene i tiskane, kojimi su kamoraši i naš krasni jezik oskvrnuli, i kojimi su obsipavali naše miljenike, naše kandidate, sada već zastupnike. Prezirom ste odklanjali Judine groše, koje su Vam kamorini plaćenici nudjali. Gnjusilo Vam se je s njimi ni govoriti. Niste htjeli prodavati Vaše časti, Vašega poštenja, Vašega imena, Vas samih. „Dalje od nas! — klicali ste kamori i njezinim podrepnicam. — Dosta ste se nasisali naše krvi, dosta izjeli naših muka! Svaka sila do vremena! Došao je dan obračuna".

Braćo Hrvati i Slovenci Istre! Pred Vašim moćnim glasom od 14. maja, obnovljenim u njekih kotarih dne 23. maja, zastrepili su Vaši tlačitelji, Vaši mučitelji, Vaši tirani.

Vi, koje su oni držali svojimi robovi i predmetom potalijanjivanja, oviknuli ste njim: Ljudi smo, Hrvati smo, Slovenci smo, i kao takovi hoćemo da živimo!

Svojimi glasovi u laž ste utjerali Bennate, Bartole, Rizze i sve njihove drugove, koji već od mnogo godina lažno trube, da je Istra talijanska pokrajina, ili da hoće da bude. U pripriliku ste postavili njihove zagovornike u Trstu, Beču, Rimu, svud gdje ih ima.

Nije Istra talijanska, već je Istra hrvatska, i takova hoće da ostane!

Vi, birači hrvatske i slovenske narodnosti, dokazali ste to svojimi glasovi bolje nego li bi moglo dokazati jedno pero, ijedan govor.

U Trstu, gdje ima i istarska kamorra svoje središte, propali su svi njezini predloženici. U Istri propao je posve onaj Bennati, koj je htjeo da pašuje cielom pokrajinom, pred kojim su pred malo strepili mnogi c. k. čimbenici, propao je i u svom rodnom mjestu i u svom biralištu.

Kod prvoga izbora dne 14. maja propali su takodjer Bartoli i Rizzi, svaki i u svojem rodnom mjestu i boravištu; dočim je kod užega izbora prošao Bartoli samo tim da je podpisao njeku obvezu da će raditi kao dobar katolik, a Rizzi pomoćju socijalnih demokrata.

Predloženici naše hrvatske i slovenske stranke u Istri bili su izabrani već kod prvoga izbora dne 14. maja jednoglasno ili ogromnimi većinami.

Jedan je dobio skoro 5000 glasova, drugi preko 7000, treći preko 8500 glasova. Svi tri skupa u svih slavenskih kotarih dobili su preko 20.000 glasova, dočim su kamoristi u takozvanih talijanskih kotarih dobili samo 10.000 glasova.

U nam namienjenih kotarih dobili su kamoristi, i to najviše od naših još nesviestnih birača, nešto preko 3000 glasova; u kotarih namienjenih Talijanom dobili su naši predloženici preko 10.000 glasova.

U svemu, širom ciele Istre, dobili su talijanski kapurioni Bennati, Bartoli, Rizzi zajedno sa Mrachom i Costantinom 14.000 glasova, naši junaci Laginja, Mandić, Spinčić skoro 30.000.

K tomu bilo je odano za kršćanske socijale blizu 7000 glasova, a za socijalne demokrate 4000 glasova.

Izpadak izbora dne 23. maja u takozvanih talijanskih kotarih malo je brojčano različit od onoga dne 14. maja. Mi nismo izgubili glasova, pače dobili smo ih. Naši nisu klonuli nit neće. Dr. Laginja izabran je zastupnikom već 14. maja.

Prvi izbori na temelju sveobćega izbornoga prava bjelodan su dokaz, da su hrvatsko-slovenski kotari zbilja hrvatski ili slovenski; a da takozvani talijanski kotari nisu ni iz daleka posve talijanski, a još manje kamoraški. — Silničkom gospodstvu kamore odzvonilo je sa izbori dne 14. i 23. maja.

Odlučujući čimbenici moraju s tim u svom postupku računati. Hrvatom i Slovencem moraju dati što ih ide.

Da je do toga došlo, srdačna hvala Vam, hrvatski i slovenski birači širom Istre! Iskrena hvala, što ste sliedili naš poziv, što ste glasovali za naše predloženike, što ste stojali uza nje kao jedan, te tako omogućili sjajnu pobjedu hrvatske i slovenske stvari u Istri.

Naši sad već izabrani zastupnici stalno će sve sile upotrebiti, a da se ispune nade koje u njih postavljate. Braniti će svom odvažnošću svetu hrvatsku baštinu od pohlepe judinama svojih neprijatelja, i nastojati da pridignu narod u bolje stanje.

Dakako da valja, da njim i mi svi pomažemo. Svi zajednički, složno; bratski, valja da svuda neprestano radimo, da se narodna hrvatska i slovenska sviest u narodu kriepi i čvrsti, te da narod sve više duševno i tjelesno napreduje.

Živili naši zastupnici Matko Laginja, Matko Mandić i Vjekoslav Spinčić! Živili naši sviestni birači širom ciele Istre!

Pazin, 25. maja 1907.

Političko družtvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Uži izbori.

Kako smo u zadnjem broju obećali, donašamo danas broj odanih glasova za našega kandidata dr.a Laginju i za talijanske kandidate dr.a Rizzi i dr.a Bartolia u pojedinim sekcijama drugoga i trećega izbornoga kotara u užim izborima.

Izborni kotar Pula, Mali-Lošinj, Osor.

Sekcija	Nevaljani glasovi	Valjani Rizzi	Valjani Laginja	Svi valjani
Pula Ia	4	689	366	1055
» Ib	1	527	262	789
» IIa	6	286	324	610
» IIb	8	588	300	888
» IIIa	1	479	375	854
» IIIb	1	426	284	710
Sišan		321	939	1260
Galežan	1	558	283	841
Lošinj	2	586	375	961
Osor		265	75	340
Susak	1	108	141	249
Ukupno	25	4833	3724	8557

Izborni kotar Poreč, Motovun, Rovinj.

Sekcija Poreč:	Laginja 2	Bartoli 923	
» Žbandaj:	Laginja 444	Bartoli 15	
» Mongeb:	Laginja 157	Bartoli 11	
» Tar.	Laginja 176	Bartoli 880	
» Vrsar:	Laginja 180	Bartoli 899	
» Sv. Lovreč paz.	Laginja 257	Bartoli 86	
» Višnjan:	Laginja 133	Bartoli 857	
» Sv. Vidal:	Laginja 402	Bartoli 40	
» Motovun:	Laginja 257	Bartoli 880	
» Karojba:	Laginja 741	Bartoli 10	
» Oprtalj:	Laginja 501	Bartoli 346	
» Zrenj:	Laginja 874	Bartoli 121	
Sekcija Vižinada:	Laginja 164	Bartoli 281	
» Kaštelir:	Laginja 190	Bartoli 141	
» Vodnjan:	Laginja 356	Bartoli 804	
» Karnica:	Laginja 497	Bartoli 46	
» S.Vinčenat:	Laginja 330	Bartoli 197	
» Kanfanar:	Laginja 288	Bartoli 201	
» Rovinj:	Laginja 348	Bartoli 1515	
» Bali:	Laginja 61	Bartoli 212	
Ukupno	Laginja 5808,	Bartoli 6415.	

Takova bi bila ta tobožnja talijanska pobjeda! Nu gornje brojke previše očito kažu, da je odzvonilo talijanskom gospodstvu u Istri, a „talijanstvo" Istre da je bilo od gospode talijanske prikazivano skroz i skroz lažno, te premda su to naši zastupnici uviek dokazivali vladi, nadamo se da će odsada c. k. vlada vjerovati narodu, koji je tako sjajno sasuo u grlo grdnu talijansku laž a dokazao vladi da je Slaven u velikoj većini u ovoj tužnoj Istri.

Istarskoj pobjedi.

Laginji, Mandiću, Spinčiću.

Lav mletački izdiše,
Puca nova zora,
Soko leti pobjednik
Vrh primorskih gora,
Krajem pjesma hrvatska
Pod nebo se ori,
Ori pjesma junačka
Jadranom gromori:
„Istra stara patnica
Zadnje lance kida,
Zdravo hrabri Istrane,
Novi Leonida!

Ti si biče sapleo
Od žuljeva roda,
I podigo zastavu
Nosi je sloboda.
Pola stara tvrdjava
Mletačkoga lava
Pod taj barjak vrsta se
Na njem piše „Slava"!

Samo naprod junački
Past će tudja sila
Soko mladi bojovnik
Dignut jača krila,
Past će zadnje tvrdjave
Nasilja i muči,
Istri mladoj, spašenoj
Mora sunce doći.

Mora granut spašenje
Zora novih dana,
Tad će vrane pobjeći
Iz domaćih strana . . .
Dotlen živo sokoli
Na utrtoj stazi,
Pred svjesću zbudjenom
Neka bježe vrazi!

Zadar 24/5 907

Rikard Katalinić Jeretov.

Javna zahvala.

Mnogočastni gospodin Antun Ellner, dosadašnji dekan u Kastvu, muž koji je radi svoje prirodjene dobrote, apostolskih vrlina i požrtvovnosti od cielog našeg naroda ljubljen i štovan, izkazao je meni i mojoj obitelji toliko kršćanske ljubavi i učinio tolika dobročinstva, kakova i kolika se od običnog smrtnika ne može očekivati.

Pošto mu njegovu izkazanu mi ljubav i dobročinstva ne mogu drugčije naplatiti, izrazujem mu danas, kada se iz našega kraja seli, svoju duboko osjećanu zahvalnost, sa uvjerenjem, da ću se ja i moja obitelj do konca života sa harnošću i sa najvećim štovanjem njega sjećati.

Ujedno mu, kao občinski glavar, tumačeći čuvstva svih svojih občinara, njegovih bivših župljana, zahvaljujem se za njegovo dugogodišnje nenadkriljivo požrtvovno djelovanje kao duhovni pastir, otac sirota i angjeo mira u ovoj občini, koja mu njegova dobročinstva nikad zaboraviti neće.

VEPRINAC, 23. maja 1907.

Ivan Baćić,
pomorski kapetan i obć. glavar.

Izborno gibanje.

Šest sjajnih izbornih sastanaka u poročkom izbornom kotaru.

Prošlu subotu, nedelju i u ponedjeljak (19. 20 i 21 t. m.), slavila je narodna svijest u tom izbornom kotaru najveće slavlje. Krasna li naroda! Od svih strana dohrlilo je taj vrli slovinski narod na sastanke, koje je u imenu političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri sazvao narodni zastupnik *Matko Mandić*, komu se je priključio dr. *Josip Mandić* iz Trsta. Na tim sastancima se je zrcalilo narodno ćućenje a iz tisuća i tisuća grla je svagdje izbijala tvrda volja: obračunati sa italijanskom, dosada gospodovalnom klikom i započeti novo, slobodno i narodno življenje. Evala ti slovinski narode! Nijesi se ustrašio ni kiše ni daljine puta, te si u neočekivanom velikom broju pohrlio da se zdušno i savjestno pripraviš za veliki boj, koji se imao biti četvrtak, dne 23. t. m. Time si pokazao, da su se vremena promijenila i da si se postavio na svoje noge i da je odzvonilo gospodi, koja su te tlačila i izsisavala u svoje osobne i političke svrhe.

Da ugodimo želji vrloga naroda, podavamo kratko izviješće o tim sastancima:

Prvi sastanak vršio se je u *Zrenju*, u subotu, 8 sati na večer u prostranoj i udobnoj školskoj dvorani u školi naše plemenite Družbe Sv. Cirila i Metoda. Prostrana dvorana se u kratko napunila izbornicima iz Zrenja i bližih mjesta. Bilo je do 150 svijestnoga i oduševljenoga naroda. Predsjednikom shoda bje izabran vrli i zaslužni domaći župnik g. *Šime Červar*, koji je po lijepom nagovoru podijelio riječ zastupniku *Matku Mandiću*. Taj je u poduljem i odobravanjem popraćenom govoru razvio program, koji naš dični dr. Laginja misli oživotvoriti, bude li izabran zastupnikom toga kotara. Bavio se je osobito temeljito s agrarnim problemom, što je očevidno zadovoljilo prisutne. Iza njega govorio je dr. *Josip Mandić*, koji je sa zanosom istaknuo zasluge našega dr.a Matka Laginje, prikazao narodu naše djelovanje i ono italijanske stranke i na koncu pozvao prisutne neka si i 23. osvijetle lice košto 14. t. m. Još je progovorio domaćin, vrli g. Tončić, našto je domaći župnik u toplim riječima zaključio sastanak. Poslije sastanka zapjevao je razigrani narod više narodnih i umjetnih pjesama pod vodstvom svojega priljubljenoga i radinoga župnika g. Červara.

Oduševila je posebice prigodna pjesmica, koja se je netom — poslije pada kamore dne 14. t. m. raširila po cijelom kapitanatu i koju doprinašamo na koncu toga izvješća. Burnim „Živio“ klici na Spinčića, Mandića a osobito na Laginju — razilazio se je polagano narod. Drugi dan u jutro, u nedjelju, bio je sastanak u *Sv. Luciji* u velikoj dvorani školske zgrade naše družbe. I ovdje sakupljenoga naroda mnogo, preko 200. Predsjednik sastanka, družbin učitelj iz Zrenja, zahvalio se je prisutnim, da su unatoč slabom vremenu dohrlili u takvom broju i vrloj učiteljici, koja nam je išla u svemu na ruku. *Matko Mandić* je i ovdje govorio iz srca do srca narodu, koji je vidljivim razumijevanjem i zadovoljstvom, a na koncu odobravanjem pratio njegov govor. Svi su obećali, da će u četvrtak vršiti svoju narodnu dužnost.

* * *

Poslije podne istoga dana, priredio se je sastanak u Hrvoju — Topolovcu Jako je kiša lijevala, sastanak se je vršio pod vedrim nebom. Sijajan zaista dokaz narodne ustrajnosti i požrtvovnosti. Bilo je upravo divno za gledati taj mnogobrojni narod. Do preko 500 izbornika. Domaći kapelan g. Folta pozdravi u patrijotički nadahnjenim riječima narod, i predlaže za predsjednika g. Santeta. Taj burno pozdravljen podijeli riječ zastupniku *Matku Mandiću*, koji opeta progovori u imenu dr.a Laginje i pozove sve, da odadu u četvrtak svoje glasove za toga velikana. Burni „živio“ Mandić — klici bili su dokazom, da su njegove riječi pale na plodno tlo. *Dr. Josip Mandić* tumačio je iza toga, kako se je naš narod proslavio 14. t. m. kako smo do sada tlačeni i kako se moramo oporaviti 23. t. m. Kad je spominjao da si materinski jezik ne davamo oteti i da Istra mora ostati *slovinska* a ne talijanska, košto tvrde naši protivnici, narod je odobravanjem dao izraza svojemu zadovoljstvu. Jer se nije nitko prijavio za riječ, predsjednik g. *Sante* zaključi s toplom preporukom, da svi učinimo svoje 23. t. m. taj krasno uspjeli sastanak.

(Konac slijedi).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Puli. Občinsko glavarstvo u Puli izdalo je objavu, kojom se uriču izbori za obnovu občinskog zastupstva za dne 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14. i 15. junija o. g. Izbori će se obaviti u dvorani hotela Belvedere a počimlju svaki dan u 8 sati u jutro a svršavaju u 2 sata po podne. Birati će se ovako:

Treće tielo: a) izbornici porezne občine Pula glasovali će 5., 6., 7. i 8. junija;

b) izbornici poreznih občina Fažana, Peroj i Galežan i oni nastanjeni izvan mjestne občine Pule, glasovat će 10. junija;

c) izbornici poreznih občina Altura, Kavran, Loborika i Muntić glasovat će 11. junija;

d) izbornici poreznih občina Pomer, Premantura i Stinjan glasovat će 12. junija;

e) izbornici poreznih občina Ližnjan, Medulin i Sišan glasovat će 18. junija.

Drugo tielo. Svi izbornici u ovom tielu glasovat će 14. junija.

Prvo tielo. Svi izbornici ovoga tiela glasovat će 15. junija.

Narode, pripravi se na borbu, te pazi na punomoći i čuvaj se talijanskih galopina. Kako smo pred osam dana pokazali talijanskoj sinjoriji da nismo više njihovi „ščavi“ i pošteno ih promlatili, tako se dignimo i sada na junačke noge, te pokažimo krvopijama našega roda, da s našom imovinom hoćemo zapoviedati sami, a ne kojekakvi dotepenci, koji su s našim žuljevima i s našom mukom natrpali prazne žepove i nasitili gladne želudce. Krnjele i odpadnike tjerajmo od nas, da nas ne gnjave i dave i da nam krv sišu.

Krčki kotar:

Iz Baške nam piše: Na 14. maja osvanula je Baška sva nakićena trobojnicami a na osam je sati pucanje mužara pozdravljalo dolazeći parobrod „Nehaj“ ugar.-hrv. par. družtva, kojim je do 70 naših dolazilo iz Rieke, da odadu svoje glasove za prof. Spinčića. Na pristaništu dočekalo ih je i pozdravilo odaslanstvo mjestnog izbornog odbora. Tada se na čelo povorke postavio barjaktar sa hrvatskom zastavom a onda dva i dva sa trobojnom vrpcom na prsima i pjevajući „Liepa naša domovino“ dodjoše pred občinu, gdje položiše svoje glasove, a onda držahu čitav dan pučanstvo u ugodnom i veselom razpoloženju, prošav pjevajući i klićući Spinčiću nekoliko puta u povorci, kojoj se pridružilo mnogo drugih birača, od jednoga do drugoga kraja mjesta. Na večer držao se je u Pivnici pogovor, gdje se je bacilo sjeme za osnutak kupalištnog družtva. Sjeme je palo na dobro i izorano tlo, te je nade da će biti i plodno. Braća nas ostaviše na $9^1/_2$ sati na večer. Do parobroda sprovelo ih skoro čitavo pučanstvo a naš veleč. g. župnik pozdravio na raztanku, pohvalio njihovu ljubav prama domaćoj grudi i milomu narodu. Kada je rekao: „Večeras još ne znamo, ali sutra ćemo čuti glas, da je 14. maja 1907. dokazao prijateljem i neprijateljem našim, da je Istra hrvatska, da Istra nije talijanska“; klicanje se oduševljenog naroda nije moglo utišati. Divan je to bio prizor; mužari stali na pozdrav pucati a parobrod se malo po malo odtiskivao od obale kraj neprekidnih urnebesnih živioklica. Ovaj će nastup naših Riečana ostati pučanstvu dugo u miloj uspomeni. Živili!

Ovdje su za Spinčića predana 502 glasa, za Costantina 23, a za Loittatina 4. Sekcija Starabaška dala je za Spinčića 72 glasa jednodušno. Glasovalo je dakle 54% od svih upisanih birača. Za protivnika glasovali su prodanci trbušonovci iz Dragebaške, a iz naše župe nije Costantini dobio niti jedan glas, ako ne možda od onog Miha Jecala iz Batomlja. Inače su svi pristupili izbornoj žari. Na prste bi se mogli prebrojiti koji su se od glasovanja uzdržali. Evala Bašćanom, Juranдvorcem i Batomaljcem! Živili i oni naši iz Dragebaške, koji se ne dadoše zastrašiti od prodanih trbušonovaca! Ne bojte se, u nama ćete uvijek naći ljubeznu braću, držte se junački, da kod prvih občinskih izbora složno zagrmimo prodanim trbušonovcem: Doli poprdili!

U vrieme glasovanja primila je občina brzojav od Zemaljskog Odbora u Poreču, naravski u talijanskom jeziku, da bi mu brzojavno saobćila izpadak izbora. Občina pak je odvratila Zemaljskom Odboru ovo: „Izvolite nas pitati u hrvatskom jeziku“. Toga dakako Zemaljski Odbor ne učini, pak tako nije niti dobio željenih podataka. Na 15. maja popodne najavili su mužari pučanstvu veselu viest o izpadku izbora u Istri, a na 16. maja odjenula se Baška ponovno u svečano trobojno ruho, dok je narod klicao: Živila hrvatska Istra!

Za poljepšanje mjesta Baška. Za ovo rodoljubno društvo sakupio je mladi domorodac Marijan Barbalić-Kraljić sliedeće prinose: — Marijan Barbalić K 2·—, Ivan Dujmović-Hunja 1·—, Juraj Barbirić Jurin 1·—, Petar Antonac 1·—, Petar Magašić-Krok 1·—, Miko Kukulić Krste —·60, Marija Vasilić Sudinja —·80, Marketo i Marica Pajalić 2·—, Miko Hero-Malanić 2·—, Vinko Lovrić-Skica 1·—, Antun Lovrić-Skica 1·—, Petar Lovrić-Glavača 1·—, Mate Lovrić-Milin 1·—, Luce Cerlenica Burova 1·—, Miko Jurić-Balba 1·—, Marija udova Bernečić Bandelićeva 4·—, Ivan ErjavacHrvat —·60, Santo Jurić-Balba 1.—, Miko Dorčić-Belić 1·—, Marko Rubinić (Cresanin) 1·—, Ivan Orlić Puntar 1·—, N. N. Pomerski 10·—, Fran Magašić-Skuri 1·—, Petar Premuda Malinar 2·—, Anton Abramić-Biskupić 1·—, Domica udova Barbirić Malteska 1·—, Antun Lovrić Popić-Fazolić 2·—, Vinko Čubranić 1·—, Vinko Premuda 2·—, Filip Barbalić Franov 2·—.

Pazinski kotar:

Izpod Učke gore župa Vranja. U ponedeljak 20/5 pohodila je Vranjsku župu osobita čast i veselje. Onoga dana najme imali jesmo na Vranji pod Učkom gorom crkvenu svečanost, kakove ovdje jošte nije bilo što župa obstoji. Župljani Vranjski tečajem njekoliko godina pod nastojanjem svoga vriednoga župnika jesu skoro posve preustrojili svoju župnu crkvu. Ne samo da su posve prenovili iz nutra i iz vana nego učinili su novi zvonik, uru i orgulje, nu što pa je bilo najpotrebnije, je manjkalo najme novih zvonovah. — Težko je bilo njima ove naručiti, buduć je župa malena, ljudi većim dielom siromasi, a k tomu najveći dio župe bio je ove godine požarom uništen te su sami u najvećoj oskudici. S toga našla se je njeka blaga duša iz kremne Učke gore starica od 86 godina udovica Katarina Peruć koja je sama darovala 1600 kruna što njoj ovdje neka bude od strane Vranjskih župljanah najtoplija harnost a od Boga plaća!

Ob $10^1/_2$ dodje prečastni gosp. vitez dekan prezaslužni starac Ante Nežić koji je obavio sveti obred. — Po svršenom obredu stupi sam prečastni dekan na propovjedaonicu te sakupljenoj množici kratkim i jedernatim govorom razloži blagoslov novih zvonovah. — Slavni govornik svojimi ganlivimi rječmi gane svoje poslušatelje do suzah. — Gledajte reče njima imate ljepo ubrane zvonove, glas se glasom veže, da svi skupa čine milo prijazno pjevanje — neka bude takodjer vaša poštena župa jednaka pjevanju ubranih suglasnih zvonovah. — Neka kod vas prebiva mila jedinost, prijaznost i mir. — Svako oko je bilo suzno, kada je slavni govornik nagovorio zvonove, te kazao medju ostalim: Tako pjevajte, pjevajte na čast Bogu, pjevajte i mir oznanujte svim susjedom na okoli gore na visoku Učku goru, dole u Vranjske doline te zovite ih Isukrstovim spasiteljnim naukom, rabite ih, ako bude treba, ali Bože daj, da redko kada, braniti susjeda nesretnoga ognja, braniti domovinu bune i zločestoga neprijatelja, te spremljajte ih jednom sa svojim milim glasom u vječni pokoj; i kada budete čuli da onaj koji vas je danas blagoslovio i svojim govorom proslavio i ona dobrotvorka koja vas je dala uliti na čast Božju da su se odjelili od truda i djela života svoga — o zvonovi pjevajte, pjevajte takodjer nam: mir i vječni pokoj. Poslie propovjedi, stupi velečastni gosp. umirovljeni župnik, Petar Pikulić obkoljen sa mnogobrojnim svećenstvom pred sv. oltar te odsluži svečanu svetu misu, da bi dragi Bog blagoslovio sve, koji budu čuli novih blagoslovljenih zvonova glas. — Skoro do jedne poslie podne trajao je sv. čin. — Ljepa hvala preč.-gosp. vitezu dekanu za njegov požrtvovalni trud, te g. Bog neka mu naplati veseli dan, kojega je cieloj župi načinio. — Takodjer ljepa hvala svoj ostaloj velečastnoj gospodi susjednim svećenikom kao i veleč. gospodinu dekanu iz Roča Ružički, te svim koji su budi na koji način pouzdignuli ovu redku svečanost. Isto hvala presrčna pjevačkomu zboru, g. župniku Jurinčiću, i gospici Karlavaris za krasno pjevanje kod službe božje.

Lupoglavci i izbori za carevinsko vieće. Krasnoj narodnoj pobjedi kod prošlih državnih izbora u Istri doprinjeli su i Lupoglavci svoj dio u potpunoj mjeri. Mirne i zadovoljne savjesti — pošto su izpunili svoju narodnu dužnost — sjećaju se i sjećat će se dugo i dugo sa

najvećim veseljem dana slave, četrnaestoga maja.

Već prije više dana opažalo se zanimanje za izbore. U nedjelju pred izborima sazvali su vriedni župani svaki u svojem selu „komun“, t. j. sabrali se na dogovor svi občinari selâ te odlučili u što većem broju pristupiti izbornom činu. Na dan samog izbora sakupiše se dogovorno blizu željezničke postaje iz sva četiri sela njih (Gorenjavas, Dolenjavas, Semić i Lesičina) do 200 na broju te krenuše pješke put Roča, predvođeni krasnom velikom trobojnicom, uz koju bijahu još dvije manje. Za starce i nemoćne pripravilo se voz, na kojem se razvila četvrta trobojnica.

Putovanje do Roča bijaše preugodno. Ponosito stupao je narod u dugoj povorci pjevajući i kliktajući, osvjedočen unapred o pobjedi. Pjevanje predvodio je vriedni Ivan Baričević, kovač u Gorenjovasi, a pjevale se pjesme: *„Još Hrvatska nij propala“*, *Oj Hrvati jošte živi“*, *Oj ti vilo“*, *„Naprej zastava slave“* i mnoge druge. Žitelji sela Ročko polje i Drage, koji žalibože jošte većinoma pušu u talijanski rog, vidjevši mnogobrojan narod nisu se usudili izustiti niti jedne uvredljive rieči proti prolazećima. Strah i trepet obuzeo je talijančiće ročkog gnjezda, kad začuše pozdrav dolazećih Lupoglavaca, pozdrav: „Živio Laginja!“, koji se orio iz 200 grla, na što se nastavi *„Još Hrvatska* nij propala“. Prvim mahom zdvojiše jadni Ročani, jer uvidiše odmah, da kad bi se njima i svim njihovim istomišljenicima po Rošćini bilo onog dana boriti protiv samih Lupoglavaca, ostali bi u velikoj manjini.

Iza izbornog čina počekaše složni Semićani do kasno u večer, dok se proglasi izborni uspjeh. Tekar s njihovom pomoći uzmoglo je nakon proglašenja naše *„živio!“* nadvladati drečenje ročkih *baba* i *mularije*, pošto su ostali naši izbornici najvećim dielom bili već otišli svojim kućama.

Prigodom poznatog*) divljačkog napadaja ročkih krnjela zadobio je veliku ranu na ramenu jedan Semićanin, kojeg je pogodio kamen, bačen preko zidina ročkog gnjezda na cestu, kud je prolazio mirni narod svojim kućama.

Saznav za uspjeh, izrazili su Lupoglavci svoje zadovoljstvo time, što su združeni Gorenjo-i Dolenjovašani cielo poslije podne sliedećeg dana pucali i kliktali na *Starom gradu*, na razvalinama grofa Sinkovića, gdje su u sumrak zapalili veliki kries. Pucalo se još na dva kraja u Gorenjojvasi, a veselili se i udruženi Semićani. Sve je veselo, sve je zadovoljno. Živio složan narod!

Izmedju toliko dobrih ovaca dašto da se mora naći i koja šugava. Najviše se baca oči na *Feliceta Sandalj-Bulić*, koji je dan prije izbora pobjegao nekamo tobože radi trgovine. Kadgod mu se kaže, da bude složan s nama, odgovara, da on prodaje Hrvatom i Talijanom pa da ne smije biti s prvima niti s drugima. To nije istina, jer mu u dućan dolaze samo naši seljaci. Na čast mu bilo, htio bi biti talijan, a dić je sa Bresta kod Učke!! Ako se do malo ne spameti, ostavit će ga svi. I pravo će mu biti. Za to pamet u glavu dok nije prekasno! — Imade taj barba Felice dobru jednu kćerku Ivku, koja poštuje što je naše, no ima i druge dvije, koje su kadre hrvatskom trobojnicom obrisati dio tjela, koji nije liepo spominjati. Brave signorine!

*) Opisan slučaj u »N. Sl.« od 16. o. mj.

Porečki kotar:

Iz Motovunšćine.

Kako se je ponašala cijela Motovunšćina dne 14. svibnja, poznato je čitateljima „Naše Sloge“!

Zora 23. svibnja zarudi — blago sunašce otkri svoje sjajno lice, govoreć ti, mili narode, da upotrebiš ovaj krasni dan, te da pohriš na mjesto izbora, pa da biraš od sveg srca svoju perjanicu — dičnog Ti oca dr. Matka Laginju! Izvršio si krasno dužnost i želju srca svoga, mili narode. Lijepa Vam hvala dragi Karojbljani, Novačani, Rakotolčani i Kaldirci, koji ste se prigodom ovih izbora na osobiti način izkazali. Osobita pak hvala braći Brkačanom, koje nećemo u nijednoj prigodi zaboraviti. Svaka pak čast dičnim našim Montriljcem, koji usprkos svog duhovnog oca ne zatajiše svoju narodnost, već dođoše na dan izbora pod našom trobojnicom. Živio, hrvatski Montrilj! Držite se, pa se ne bojte, jer još ima ljudi u Istri, koji Vas neće zapustiti!

A vi, časna gospodo, svećenici Motovunski, uzdigoste barjak kršćanskog socijalizma medju pukom svojim, akoprem tek u skrajnji čas, ali na žalost — bacili ste ga pod noge, jer ste iz kršćanskog socijalizma prešli u skrajnji liberalizam, podavajući ruku pomirnicu, od Vas toli oklevetanom dr. Bartoli-u. Govoriste, da vam je glavni cilj samo vjera, a s tim djelom pokazaste otvoreno Vaš princip talijanskog nacijonalizma. Znajte, časna gospodo, da nije istina, što vaši rekoše: „Che i preti delle ville, vi hanno tradito, ma invece voi avete tradito i nostri preti“ — kad dadoste glasove vaše liberalnoj stranci. Toliko znanja radi!

Mili narode! Istina je, da u Beč ide dr. Bartoli mjesto našeg dr. Laginje, za II. izborni kotar, ali znaj dragi narode, da Te Tvoj dr. Matko Laginja zapustiti neće, jer iste pravice, koje ima dr. Bartoli u našem kotaru, ima i Tvoj dr. Laginja, koji će braniti u Beču i Tvoje pravice. Jer dr. Bartoli uz sve klerikalce, moćne liberalce, socijaliste i razne sljeparije, izišao je pobjednik za mizernih 603 glasa.

Dragi Matko! naš moralni zastupniče, za Tobom uzdiše II. izborni kotar. Ne zapusti nas, brani nas i Bog Te živi!

Motovunac.

Razne primorske viesti.

Narodni darovi. Veleč. g. Zorko Klun, župe upravitelj u Brestu, šilje za družbu K 18 što su sabrali birači oduševljeni za kandidaturu dr. Laginje, nakon dobro uspjelog sastanka u Trsteniku na buzetskom Krasu. — Gosp. Gjuro Vranjac vodja c. k. financ. razdjela u Jelšanah šalje za družbu K 1, za djačko društvo u Pazinu K 1 prigodom svog imendana. Kaleić Jos. (Barela) krčmar u Lipi daruje za družbu K 1·20, za djačko pripomoćno društvo K 1. Veleč. g. Ferdinand Herdy, župnik Sv. Lovrečki od Labina šalje za družbu K 5·37, za djačko pripomoćno društvo 5·37, od kojih darovahu Fran Dvoržak, župnik K 4 i Roman Lelek, katheta u Českoj K 5, Martin Dimínić 50 h a ostalo sakupljeno u različitim zgodama.

Viš. gosp. Petar Zahija, župnik Rab, šalje za družbu K 15 mjesto brzojavne čestitke našim sokolovom zbog sjajne pobjede, koje darovaše pop Dinko Marinculić, pok Ivan Oršić, pop Ante Petriš, pop Aleksa Uravić, pop Petar Zahija. — Viš. g. Drag. Hlača, župe upravitelj Martinšćica na Cresu, sakupio na piru Antona Zeca i Marije Murljačić Antonove za družbu K 10. — Gosp. Jerko Grković, učitelj u Vrbniku šalje za družbu K 22, koje su sakupili skupštinari krčke gospodarske zadruge u Dobrinju za sretan uspjeh izbora u Istri.

Franina i Jurina.

Jur. Larga, larga! (kriči na vas glas i teče da pete mu bottju va škinu) larga! judi moji zac ću zakesnit.

Fr. Jurino! cekaj, fermajse.

Jur. (Stane) pak ce češ?

Fr. Kam to tako na presu?

Jur. Va Cres, Va Cres na pazar.

Fr. A poc?

Jur. Grem kupit onih zvončići razbijenih, onih šupeljici, onih kješćo, onih starih peršura, onih rogi, onih starih pokrovi od pinjat kih su bili pripravili Creski talijani za činit šerenadu Hrvatom kad bi izgubili na votacionah na 14. maja.

Fr. A pak? ce je nasilo?

Jur. Nasilo je da je sreća, ah! živila naša sreća! obernula talijanom škinu i ono ce je pod škinu, a našim veselo lice, tako da naš Spinčić dobio je u Cresu više od 900 voti, a njihov Kostantin jedva 266, i to ti je „Cherso rocca della lingua italiana“ u koj sam načelnik italiano per la pelle na mistu reći scrutinio, govori, adesso faremo il scrutinio.

Fr. Viš, viš mudrosti! ako je tako mudra glava od komuna, a ce će bit testa de capuzzo?! Ben pak za tin ce je?

Jur. Neznajuć šinjorija Creska koga bi vranića delala od onih lepih strument stavila ih je na inkant.

Fr. Pak ti misliš kupiti ih?

Jur. Ma dà, zac ako su imeli služit za porugu i pogerdu Hrvatom, neka sada služiju za porugu i pogerdu talijanom, zac je pisano: ki drugomu kopa jamu, sam u nju pade.

Fr. Tako je. Bog s tobom Jurino. Trči, trči.

DRUŽBINE OLOVKE

dobivaju se u tiskari

LAGINJA i dr. - PULA

VIA GIULIA, 1.

PEČATE

iz gume

izradjuje

tiskara Laginja i drug.

PULA, Via Giulia, 1.

Javna zavala.

Prigodom smrti moje nezaboravne majke

Rode udove Kate rodjene Juranić,

zadnje potomkinje bivših poljičkih knezova Juranić (Juranović), što se nastaniše u Jurandvoru, preminuvše u Baški dne 12. maja 1907. u dobi od 93 godine, izričem ovim putem svoju harnu zahvalnost mnogočastnom gospodinu Antunu Andrijčiću, župniku, na izkazanoj ljubavi, poprativši pokojnicu ujedno sa velečastnim gospodinom kapelanom, popu Andriji Antoneichu, do zadnjeg počinka.

Ne manja hvala također svim onima, koji prisustvovahu sprovodu i gospodarima ladja, koji podigoše zastave za vrieme sprovoda.

Trudnoj mi majci podao Bog vječni pokoj, a svima Bog naplatio!

BAŠKA, dne 22. svibnja 1907.

Rode Nikola,
rastužen sin.

Svoj k svomu!

Gostioničari i krčmari!

Častim se staviti Vam do znanja da sam preuzeo zastupstvo dobro poznate pivo iz tvornice ČESKE DIONIČKE PIVOVARE u BUDJEJOVICAH i od danas unapried prodaje se u mojem skladištu ulica S. Martino uz trgovinu pokućstva A. ŽUNIĆ & Cie. (ulaz u dvorištu Furbezeri). Dobiva se u bocama i bačvicama.

LACKO KRIŽ.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleži pogibelj, da ćete dobiti manjevrijednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

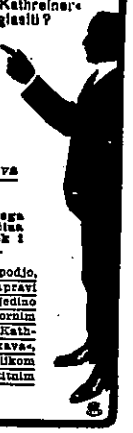

Pošto jedino

Kathreiner- Kneippova

sladna kava

posjeduje usled svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »Župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

P. n. občinstvu

u Puli i onima iz pokrajine preporučam najtoplije svoju restauraciju

„NARODNI DOM“

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi biti. Uz dobru i zdravu hranu držim uvjek svježu pivu i dobra naravna istarska, dalmatinska i dolnjo-austrijska vina.

I. Vaupotič.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (teškog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, mučnine na pustelje, nuinosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteležnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti** itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem. posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelja zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj; dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967, osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41., Kotar, Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.=Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama **svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.**

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna méda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. muštorija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleć. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje oćeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje šungom; masaža gymnastika, térrainkura, kneipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migraena, cherea, bezsanica, klonuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, dlabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grižeške srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna monstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji občna, vegetabilna hrana i hrana za dlabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava liječilišta u Samoboru“, trg Leopolda Salvatora br. 18.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica

LAGINJA i drug.

prije J. Krmpotić i drug.

Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TROOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladnju zadružnih dielova jedan ili više* **po kruna 20.**

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije dian to plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose **do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K** *ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan **od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane** *osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlast. Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod dvorom, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 31. Pula, u petak dne 31. maja 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoj 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

One cijenjene predplatnike, koji duguju na predplati, umoljavamo najuljudnije da namire svoj dug, koji je kod mnogih prekoračio jednu, dvije, tri, čak i četiri godine; isto tako i one cijenjene čitatelje, koji z htjevaše u zadnje vrijeme da im se list dostavlja, neka pošalju predplatu. Trošak lista se podvostručio radi višekratnog izlaženja, s toga svakomu poštenje nalaže da tko list prima da ga i plati. Tko se pak ogluši i ovom pozivu, obustavit ćemo mu list polovicom junija.

Uprava.

Nije Istra talijanska!

Dan 14. maja 1907. ostati će ubilježen zlatnim slovima u povjesti narodnog pokreta istarskih Hrvata i Slovenaca. Naš je narod toga povjestničkog dana pokazao toliko narodne sviesti, političke zrielosti i uzorne discipline da je tim svojim kriepostima zadivio svoje prijatelje i osupnuo narodne dušmane.

Hrvati i Slovenci Istre pokazali su dne 14. maja glasovnicom u ruci proti taljanskoj kamori Istre, i Primorja u obće, toli vladajućim krugovom u Trstu i u Beču kako bezobrazna i drzovita bijaše dosadašnja tvrdnja talijanske vladajuće svojte, da je Istra talijanska pokrajina. Toj se je tvrdnji na žalost sve do sada vjerovalo u visokih i najviših krugovih i po toj se je tvrdnji s nama maćuhinski postupalo i u Trstu i u Beču, a da i negovorimo o Poreču.

Glasovnicom u ruci utjerao je naš narod dne 14. maja u laž svoje dušmane, kojim se je do sada bezuvjetno vjerovalo i na temelju tog vjerovanja nas svuda i u svemu zapostavljalo i zanemarivalo. Tom glasovnicom morao je napokon otvoriti oči i onima, koji su do sada na sve njegove bolne vapaje ostajali gluhi i sliepi, hladni i bezćutni.

Onoga glasovitoga dana nije samo naš narod Istre ogromnom većinom glasova izabrao svoja tri odlična sina narodnim zastupnicima na carevinsko vieće, već je dapače onemogućio izbor trojice protivničkih kandidata, trojice talijanskih perjanica Istre. Uspjeh je to sjajan, neočekivan!

S jedne strane sjajna upravo pobjeda, s druge pako sramotan i nečuven poraz. Veće zadovoljštine nije si mogao naš narod poželjeti za sve one pogrde i poruge, za tolike nepravde i nasilja, što ih je morao do sada strpljivo slušati i podnašati.

U prvoj izbornoj bitci pala je sramotno sva trojica najglasovitijih talijanskih vojskovodja, dočim je sva trojica predstavnika našega naroda slavodobitno podigla barjak narodne slobode.

Od trojice propalih generala pobjegao je jedan lukavo i sramotno sa bojišta pustiv protivniku slobodno polje, dočim je ostala dvojica odlučila pokušati bojnu sreću kod užeg izbora dne 23. maja 1907.

Prvak talijanske stranke Istre, predsjednik talijanskog političkog družtva, zagriženi i nepomirljivi *Bennati*, kandidat I. izbornog kotara Istre, predvidjajuć novi i još sramotniji poraz kod užeg izbora, povukao se nečastno i nedično sa poprišta prepustiv izborno polje kandidatu talijanske kršćansko-socijalne stranke *Spadaru*, koji je bio takodjer izabran bez protukandidata.

Ostala dvojica, sladko-gorki *Rizzi*, miljenik bečkih i tršćanskih vlada, dvojbeni zemaljski kapetan Istre, te glasoviti auktor zloglasnog gesla: *„osar tutto"* i predsjednik talijanske većine u istarskom saboru *Bartoli*, podlegoše pritisku političkih istomišljenika i uplivu odozgo i staviše se napokon svojoj stranci na razpolaganje kod užeg izbora. Težka bijaše njihova odluka i opravdana njihova neodlučnost.

Znali su oni, da je vrlo težko sakupiti razštrkane, potučene i duhom klonule izborne čete, uvidiše oni velike praznine, koje bi trebalo popuniti a da se uzmogne uspješno odoljeti žestokoj navali sviestnih, čvrstih i oduševljenih protivnika.

„Nije druge" — rekoše oni svojim istomišljenikom — „mi moramo tražiti" podporu i pomoć kod onih, koje smo do jučer obsipali otrovom i žuči, jer bez njih nemožemo absolutno računati na uspjeh."

I utekoše se za pomoć k jučerašnjem protivniku; pokloniše se, oni liberalci i bezvjerci talijanskim klerikalcem, poniziše se, oni bogataši i aristokrati, pred priprostim socijal-demokratom!!

Sila kola lomi, kaže naša poslovica, i talijanska gospoda Istre u zdvojnosti, u strahu i trepetu pred sviestnim i složnim našim kmetom, komu su do danas i obstanak u Istri niekali, utiču se k ljutom inače protivniku, te ga mole i zaklinju: pomozi nam! spasi nas!

I pomogoše mu i spasiše ga od gotovog poraza koli kršćanski socijalisti, toli socijal-demokrati. *Jedino* pomoću ovih, jednih i drugih, proturala je talijanska lažliberalna stranka Istre svoje kandidate *Rizzi-a* i *Bartoli-a* u II. i III. izbornom kotaru dne 23. maja 1907. kod užih izbora proti hrvatskom kandidatu dr.u *Laginji*. Bez ove pomoći — jednih i drugih — istarska talijanska kamora nebi danas imala *niti jednoga* svoga zastupnika na carevinskom vieću.

Ovo nisu pusta novinarska naklapanja, nije ovo nikakvo maštanje, već čista, bistra i nepobitna istina, koja se dade suhim brojkama dokazati.

Talijanski liberalni kandidati dobili su kod užeg izbora uzprkos pomoći jednih i drugih socijala, koji su razpolagali sa preko *4000* izbornika, u jednom kotaru samo *983*, a u drugom samo *603* glasova više nego li naš dični *Laginja*. Do ove skromne većine pripomogoše obojici njihovi za nevolju saveznici.

Sva trojica talijanskih zastupnika Istre t. j. *Bartoli* i *Rizzi* i *Spadaro* izabrani su sa jedva *15.985* glasova, dočim su naša trojica, *Laginja*, *Mandić* i *Spinčić* dobili ukupno *30.123*, skoro dakle dvostruki broj glasova.

Ovo nisu, gospodo talijanska, glašovi vaših izbornika, već glasovi naših čestitih i poštenih suplemenika, Hrvata i Slovenaca Istre. Ove brojke dokazuju jasno i nepobitno koli je Vaša tvrdnja o talijanstvu Istre smiešna i drzovita. To možete i nadalje tvrditi al svi kličemo iz punih pluća: *Nije Istra Talijanska!*

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Nedužne" talijanske demonstracije. Dne 28. o. mj. upriličila je u Puli talijanska kamora pomoću gradske fukare demonstraciju po gradskih ulicah i trgovih, da tim proslavi tobož sjajnu svoju pobjedu. Koli je ta pobjeda mršava i skupa, razviditi će svatko, koji znade, da su ju kamoristi nesamo gotovim novcem, već i nečuvenim, podlim i nečastnim poniženjem odkupili. Bez tog novca i bez tog poniženja pobjede nebi bilo.

Politička oblast pustila je neko vrieme da kamoristička fukara slobodno viče i urliče, ali kad je spoznala, da bi se mogla *„nedužna"* tobož demonstracija izroditi u izgrede i nemire, poslala je proti demonstrantom oružnike, koji su imali svaki izgred zapriečiti. Radi toga ogorčena fukara prosvjedovala je najodlučnije poduzevši sve moguće, da svoju demonstraciju proti narodnim protivnikom do kraja izvede. Nu to njoj nije pošlo za rukom, jer su se oružnici držali strogo dobivenih naloga. I tako se je demonstracija proti našim družtvom i pojedincem samo dielomice posrećila.

Sliedećeg dana kušala je kamora pripraviti drugu demonstraciju, ali njoj i tu dielomice oružnici osujetiše. Opet nasta u puljskom Izrajelu vika i krika zbog prikraćene tobož gradjanske slobode. Treću demonstraciju upriličiše kamoriste dan za tim i ta im se je konačno posrećila, jer su nepriečeni i nemućeni mogli svega i svašta izrigati pred „Narodnim Domom" proti narodnim družtvom i proti našim narodnim prvakom u Puli.

Eto — kliče radosno dopisnik tršćanskog „Cifutića" — kako je sve u miru i u redu prošlo pošto nebijaše blizu oružnika. Pustite carske oblasti talijanskoj kamori, da radi i poduzimlje sve što hoće proti nama, pak ćete vidjeti kako će sve proći u miru i u redu!! I to zovu kamoriste *„nedužnom"* demonstracijom?!

Pazinski kotar:

Obćinski izbori u Žminju. Javljaju nam iz Žminja, da su izbori za treće i drugo tielo prošli gladko: predloženici hrvatske stranke izabrani su u oba tiela jednoglasno.

Danas bira prvo tielo, te će naši i u tom tielu biti izabrani jednoglasno, jer se protivnici neće prikazati.

Živili Žminjci!

Porečki kotar:

Iz Zrenja.

Iza dovršenih izbora evo me, da vam se javim o toku istih. Najprije moram, da se izjavim, da jošte u nijednih izborih nije naša stranka u Zrenju tako sjajno uspjela kao na 14. maja te kod užih izbora na 28. maja tekuće godine. Naš narod jedva je čekao onaj dan, kad će dati svoj glas perjanici našoj „barbi Laginji", da ga zastupa na carevinskom vijeću, te da mu ondje lieči rane zadate mu od talijanske kamore.

Narod učinio je svoju dužnost u II. izbornom kotaru, te ako nije došao do pobjede, nije na njemu krivnja, već uzrok su krivice počinjene našemu narodu od talijanske stranke.

Ovdje u sekciji Zrenj na 14. maja dobio je dr. M. Laginja 346 glasova, a dr. M. Bartoli 105, kod užih pako izbora dr. M. Laginja 374 glasova, a dr. M. Bartoli 121. Dr. Matko Laginja sjegurno dobio bi bio jošte kojih 30 glasova više, a dr. M. Bartoli oko 20 glasova manje, da se nisu njekoja nedopuštena sredstva uporabljala i to:

1.) Mnogi naši izbornici nisu dobili glasovnica.

2.) Dvojicu naših izbornika odbila je komisija, premda upisani u listini te imali pravo glasa.

3.) Iz Rovinja od I. Quarantotta došla su dva brzojava, te premda neznamo im točan sadržaj, ipak znademo sjegurno da se htjelo uplivati na njekoje naše izbornike, da glasuju za dr. Bartolija.

4.) Izpod Zrenja prema Pregari razbilo se prelaz preko potoka, tako da su izbornici morali starce preko vode nositi. Svrha je očita. Opažam pako, da su onuda morali proći izbornici iz Topolovca, Gradina i Kluni.

5.) Jedna osoba radi pretnja bila je odpeljana od žandarmerije u Motovun.

Svi ovi uzroci krivi su bili da izgubismo već gore spomenuti broj izbornika, tako da razlika umjesto 258 glasova bila bi dosegla i broj od 300 glasova.

Uza sve to ne tužimo se na uspjehu, već smo zadovoljni i veseli, što se u ovih krajevih tako divno počeo buditi narod, koji je prvi i drugi put ne mareć na dangubu tako mnogobrojno dohrlio na izbore, te pokazao očito od koga naroda potiče.

Napose ovdje treba, da pohvalim naše prvake Antuna Grdinu, Antuna Tončić, Ivana Markežić-Pavletić, Ivana Rumen, Grgura Šaule, Šavrona Ivana Jarkar te ostale naše prvake, koji nisu marili truda,

samo da čim sjajnije uspije u Zrenju naša pobjeda. Živili te ugledali se ostali u nje!

Živjeli i ostali sviestni Topolovčani, Gradinci i Zrenjci.

Sjegurni smo, da kao što su se u sekciji Zrenj počinile krivice na našem narodu, da su se još te u većoj mjeri počinile i u drugim sekcijama, te iz toga proizlazi, da kad bi slobodna volja naroda bila odlučivala, sjegurno bi bio izabran zastupnikom Porečkog izbornog kotara dr. Matko Laginja, ali tješimo se onom starom poslovicom: „Svaka sila do vremena.“

Podpunoma uvjereni smo da će Slavno c. k. Kotarsko poglavarstvo u Poreču po zakonu postupati proti prekršiteljima zadnjih izbora za carevinsko vieće, jer zakon postavljen je, da se ga vrši a ne krši, a prekršitelje kazni. Ujedno umoljavamo naše izabrane zastupnike, da na kompetentnim mjestima izposluju, da se više ne djele glasovnice i legitimacije kroz občinska poglavarstva već izravno po organima c. k. Kotarskog Poglavarstva, čime će se izbjegnuti mnogim nezakonitostima.

Talijanska osveta. Za netom minulih izbora pokazao nam je naš kmet iz Motovunšćine pismo poznatog *„dobrotvora“* našega naroda iz Motovuna, kojim ga pozivlje da mu plati dug u roku od osam dana, jer da će inače proti njemu sudbeno postupati.

Naš se nije kmet dao ni naprositi ni nagovoriti od toga narodnoga *„dobrotvora“*, da bi glasovao za talijansku stranku t. j., za glasovitog Bartola, već je glasovao po svojoj sviesti i duševnosti za g. dra Laginju.

Dva dana kasnije primio je od *„dobrotvora“* spomenuto pismo a naš će čestiti kmet dobiti posudu kod narodnih posujilnica i tako oslobiditi se od narodnih krvopija.

Koparski kotar:

Iz Predloke (občina Dekani) pišu nam o izboru u ovoj sekciji koliko sliedi: Sastanak što ga je u našoj poreznoj občini držao naš dični kandidat i sad zastupnik, nije ostao bez željenog uspjeha. U ovoj sekciji bilo je upisan 761 izbornik a pristupilo ih je k izboru 405. Od tih izbornika dadoše svoje glasove njih 329 gosp. *Mandiću*, 58 g. dekanu iz Ospa g. *Komparetu* i 16 trgovcu i posjedniku g. *Šiškoviću* iz Černogkala. Naši dični Kubedčani došli su k izboru mnogobrojni pod narodnom zastavom. Živili!

Sve ovdašnje sviestne občinare iznenadio je neugodno taj nesklad ili to neočekivano cijepljenje glasova. Boli nas to tim više, što je u čitavom izbornom kotaru baš naša sekcija uz onu u Ospu pokazala najmanje sloge i najmanje discipline. U obim tim sekcijama pocijepani su glasovi izmedju narodnog kandidata *Mandića* i izmedju rečene dvojice, t. j., g. *Kompareta* i *Šiškovića*. Ovoj gospodi malo su koristili njihovi glasovi kao što su malo naškodili g. *Mandiću*, ali svima bi nam bilo više na čast, da ih oni nisu dobili i da su se svi okupili oko narodnog kandidata.

O toj razcijepljenosti glasova kod nas i Ospu šapuće se koješta, ali mi ne ćemo s tim na javnost, prepuštajuć odgovornost za taj suvišni i po nas nečastni nesklad onima, koji su ga prouzročili ili koji ga nisu htjeli prepriečiti.

Iz Dekana plšu nam: Kako smo vam već odavle javili, bio je u ovdješnjoj izbornoj sekciji izbor g. prof. M. Mandića vrlo krasan. Od 809 upisanih izbornika pristupilo ih je k izboru 659, što čini 82%. Od tih je dobio narodni kandidat 655 glasova, ostali glasovi pošli su izgubljeni.

Sudjelovanje kod izbora bilo je dakle izvanredno povoljno, što služi na čast sviestnim našim občinarom i njihovim kolovodjam. Napose svaka čast izbornikom iz Sv. Antona, koji su muški održali zadanu riječ. Iz najudaljenijih sela došli su mladići, muževi i starci samo da ovrše svoju državljansku dužnost i da pokažu svietu što je narodna sviest i narodna volja. — Iz Sv. Antona došla je u Dekane čitava čela izbornika su glazbom te veleč. g. župnikom Pipanom i nadučiteljom g. Valentićem na čelu. Ova glazba spojila se je s dekanskom te su čitav dan igrale narodne komade a njih izmjenjivalo je krasno narodno pjevanje domaćih zborova.

Na o dlazku braće iz Sv. Antona popratiše ih dekanski izbornici sa svojom glazbom dobar dio puta. Izrukovaše se kao rodjena braća, koja sudjelovaše složno kod narodnog pira.

Sudjelovanje kod izbora bijaše jednako mnogobrojno iz svih četirih poreznih občina, t. j. Sv. Anton, Tinjan, Dekani i Rožar. — Ako se pomisli, da u našoj občini nema narodnih protivnika i da u njoj nije bilo onih napornih borba s takovimi protivnici nikada, to će nam svatko rado priznati, da su občinari dekanske občine osvjetlali sebi lice i izkazali osobitu čast svomu zastupniku. Radi toga im izričemo i ovim putem srdačnu zahvalu, kličuć im bratski: Živili sviestni izbornici občine dekanske!

Franina i Jurina.

Fr. (jako zabrinut) Jeli Jure moj, istino, ča ljudi govore, da su se na 23. maja, kad su bili drugi balotacijioni u Krnici, izprekidale — Bog nas očuvaj — vraga veruge?

Jur. Ej, Frane moj, nisu se izprekidale samo veruge, u kim je vrag zakovan, ne, lego je samo *za vlas falilo*, da nije započea i sam krvavi vražji ples, kakovega Krnica još nije videla i nedaj Bog, da ga ikada vidi, aš na putu su bile jur *i škale*, da uvale po njima uvridjeni na balkun u izbornicu *i željisne vile od gnjoja* s kakovemi vrag nesriće duše u paklu muči.

Fr. Po svetoga Frana, ča moram ja tužan čuti! A kako je do tega došlo?

Jur. A onako samo po sebi! Šjor prežidente od balotacijoni je pará, da balotaju sami *„ščavi“*, pak je počeo postupati proti njima po onom „ožar tuto“, kako je ga njegov veliki meštar naputio, *škartivajuć* izbornikom njihe mandate bez valjanog uzroka!

Fr. Pak?

Jur. Pak su ga razjareni izbornici poučili najprije s vikom i halabukom pred izbornicom na placi, da oni nisu „ščavi“, ki ne znadu zašto jih je Bog stvorio, nego, da su ljudi *sviestni Istrani-Hrvati*, ki za vas svit ne puste, da se njihe svete pravice pod noge bacaju!

Fr. A tada?

Jur. A tada je šjor prežidente od izbora, bojeć se grozniga vražjega pleša, poslal sa svimi vrazi i „ožar tuto“ i svu drugu dotrinu velikoga si meštra i narod je se umirio.

Fr. Hvala Bogu, da je primio nauk, pa bilo i na priforcu, od naših kmeti. Sada će barem znati i on i sva svojta kamore, kako se s našimi ne smi postupati, aš i oni davaju kralju, ča je kraljevo, pak umiju, borami, i čuvati i braniti svoje pravice:

Jur. Zato zaviknimo njima, da se po svemu svitu čuje:

Fr. i Jur. skupa: živio naš narod i njegove pravice! *Dole vražja kamora!!!*

Razne primorske viesti.

Skupa talijanska pobjeda. Grozni poraz, što ga je pretrpila talijanska kamora dne 14. maja 1907. u svih šest izbornih kotara Istre, prouzročio je u redovih talijanskih kolovodja najveće razočaranje i najveću potištenost. Oni su lutali amo tamo kano muhe bez glave neznajući kojemu svecu da se za pomoć uteku.

Jedni, malodušniji, savjetovali su, da se dalnju izbornu borbu napusti i da se u tom sliedi židovsku kamoru u Trstu, drugi odvažniji i radikalniji zahtjevaše, da se borbu nastavi, da se kuša sreću kod užeg izbora dne 23. maja, pa stojalo ih to što mu drago. Oni su predložili uporabu svih mogućih, poštenih i nepoštenih, zakonitih i nezakonitih sredstava samo da se prvi poraz ponešto bar izravna i ublaži. Napeti moramo — rekoše ovi — sve svoje sile, uložiti sav svoj trud i napor, upotrebiti sva moguća sredstva, potrositi bilo kako ogromne svote novca, samo da spasimo ona dva izborna kotara.

I doista uložiše sav svoj trud i napor, poduzeše sve, što si zlobna i pokvarena duša izmisliti može, razbacaše silne svote novca, ali uzprkos svemu tomu nebijahu do zadnjeg hipa stalni, da će im se konačno nasmijati sreća i donieti toli težko izčekivanu pobjedu.

U najvećoj zdvojnosti utekoše se molbama i zaklinjanjem socijalistom za pomoć predstavljajuć svoje kandidate kano najveće prijatelje i zaštitnike trpećeg radničtva. Ali kolovodje socijalista nevjeruju praznim riečima, oni poznaju u dušu kandidata Rizzi-a, proti kojemu su digli par dana prije nebo i pakao, oni hoće dokaza, oni žele činjenica. I kamora pruži socijalistom dokaza rukopipateljnih, jasnih, nepobitnih. O tih dokazih piše naš vriedni drug „Omnibus“, da se neslužbeno govori, da je kamora dobru začepila krunskim papirima široke pukotine praznih blagajna socijalista i tako spasila Rizzi-a.

Mnogo teži posao je bio spasiti kandidata Bartola, proti kojemu su ustali osobito kršćanski socijalci u Rovinju. Na ove se nije moglo uplivati ni molbama ni grožnjama, jer nehtjedoše pod nijednu cienu glasovati za odlučnog liberalca. Ali i njega se je moralo spasiti bilo pod kojim uvjetom. U najkritičnjem trenutku morao je liberalac Bartoli izpiti do dna gorku čašu U četvrtak, na dan užeg izbora u 11 sati prije podne ponizio se je Bartoli tako duboko, da je podpisao klerikalcem u Rovinju izjavu, da neće u Beču na carevinskom vieću glasovati za protucrkvene i protukršćanske zakone. Ponizio se — on liberalac čiste krvi — nečuveno duboko, ali je tim spasio svoj mandat.

Jednoga dakle spasiše socijalisti, drugoga klerikalci pak još imaju obraza pisati i vikati o tobožnjoj talijanskoj pobjedi! Nek se tješe tim, mi njim takvih pobjeda ne zavidjamo.

Glavna skupština Družbe.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda razaslalo je poziv na XIV. redovitu glavnu god. skupštinu družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru koja će se držati u nedjelju, dne 9. lipnja 1907. u prostorijama »Narodnog doma« u Pazinu.

Raspored: I. U 10 sati pr. p.: Doček članova družbine Uprave i gostova na kolodvoru. II. U 3 s. p. p. glavna skupština družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine;
3. Izvješće tajnika;
4. Izvješće blagajnika;
5. Izvješće nadzornoga Vijeća;
6. Izbor jednoga člana u Ravnateljstvo;
7. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posljednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini postaviti kakav predlog, da ga blagoizvole priopćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine.)

III. U 8 sati na večer: Zabava s proslovom, tamburanjem, pjevanjem, predstavom i plesom.

Igrat će sokolaška glazba iz Buzeta, koja će sudjelovati i kod dočeka gostiju. Potanji raspored zabave dijelit će se kod blagajne.

Oglas natječaja.

Razpisuje se ovime natječaj za mjesto općinskog liječnika, ove mjestne općine. Godišnja plaća iznosi K 2000, koju će liječnik dobivati u mjesecu antecipatno.

Natječaj traje do konca mjeseca lipnja. Molitelji valja da dokažu sposobnost za tu službu, da prilože svjedodžbu o državljanstvu austrijskom, krsni list i o eventualnoj dosadašnjoj službi.

Molitelji nadalje moraju poznati u govoru i pismu hrvatski jezik, a pomogućnosti i talijanski.

Za ostale uvjete, može se doznati kod podpisanog općinskog glavarstva.

Glavarstvo općine.

Barban, dne 28. svibnja 1907.

Načelnik:
Mirković.

Specialista za očne bolesti

univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT

ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati poslje podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.

Rieka, Via Municipio, 1.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Soboslikar

Vladimir Vojska

PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Broj 32. Pula, u utorak dne 4. junija 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zan stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

One cijenjene predplatnike, koji duguju na predplati, umoljavamo najuljudnije da namire svoj dug, koji je kod mnogih prekoračio jednu, dvije, tri, čak i četiri godine; isto tako i one cijenjene čitatelje, koji zahtjevaše u zadnje vrijeme da im se list dostavlja, neka pošalju predplatu. Trošak lista se podvostručio radi višekratnog izlaženja, s toga svakomu poštenje nalaže da tko list prima da ga i plati. Tko se pak ogluši i ovom pozivu, obustavit ćemo mu list polovicom junija.

Uprava.

Tri loša pobiše — Miloša.

Kako smo pokazali u posliednjih brojevih našega lista igrali su povodom užih izbora za carevinsko vieće dne 23. maja za Istru najžalostniju ulogu takozvani kršćanski socijalci i socijal-demokrati.

Kod prvotnih izbora dne 14. maja 1907. postavili su svoje kandidate jedni i drugi u sva tri takozvana talijanska izborna kotara.

U I. izbornom kotaru borili su se proti talijanskom *liberalcu Bennati-u* kršćanci socijalac *Spadaro* i socijal demokrat dr. *Rittossa*. Pobjedio je — kako je poznato — kršćanski socijal *Spadaro* kod užeg izbora, pošto je *Bennati* sramotno odstupio.

U II. izbornom kotaru stojali su proti talijanskom liberalcu *Bartoli-u* kršćanski socijal dr. *Vatovac* i socijal-demokrat *Sillich*. Izabran je bio pomoću jednih i drugih socijal-liberalac *Bartoli* u užem izbori proti dr.u *Laginji*.

U III. izbornom kotaru kandidirali su proti talijanskom *liberalcu Rizzi-u* kršćanski socijal kanonik *Zanneti* i socijal-demokrat *Martin*. Pobjedu je odnio kod užeg izbora pomoću jednih i drugih socijala *Rizzi* proti dr.u *Laginji*.

Izborna agitacija u našoj pokrajini bijaše dosta živahna i zanimiva, u pet izbornih kotara (I., II, III, IV i V.), u kojima bijahu po dva (V.), po tri (VI.), po četiri (II. i III.) i po pet (I.) kandidata.

Hrvatsko-slovenska stranka pokrenula je već davno prije izbora poučnu izbornu agitaciju tim, što je obdržavala znatan broj javnih sastanka širom istarskog kopna, na kojima su narodni muževi pod vodstvom *„Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre"* tumačili narodu novi izborni zakon i pripravljali ga na ozbiljnu izbornu borbu. Čim bijahu pako razpisani novi izbori za carevinsko vieće na temelju sveobćeg izbornog prava, postala je naša agitacija živahnija i intenzivnija tako, da nebijaše iole većeg mjesta, gdje se nebi bilo obdržavalo izborne pogovore, javne sastanke ili skupštine.

U razdoblju izmedju prvotnog i užeg izbora t. j. izmedju 14. i 23. maja posjetiše naši najvidjenji muževi sve izborne sekcije, sva važnija mjesta drugog i trećeg izbornog kotara, da još bolje poduče narod, da mu predoče važnost užeg izbora i da ga pobude na uztrajnost. Svi ti mnogobrojni pogovori, sastanci i skupštine prošle su svuda u najljepšem miru i u najugodnijem redu, jer prvaci naši, učitelji i savjetnici naroda našega nisu nikoga ni grdili ni napadali već samo učili, savjetovali i bodrili preporučujuć svuda narodu, da se čuva kano vatre izgreda, da izbjegava sukobe s narodnim protivnicima, da drži i brani zubim i noktima svoje a u tudje da nedira pod živu glavu. I ta je poduka rodila, Bogu hvala, i trieznosti narodnih vodića i svieSti naroda, krasnim plodom koli 13., toli 23. maja 1907.

Što se je pako opažalo na protivničkoj strani?

Talijanska liberalna ili kamoristička stranka nije se usudila sazivati ni sastanaka ni skupština na javnih mjestih pristupnih svakomu izborniku, niti u svojih gradićih, dapače niti u najčišćijih talijanskih mjestih. Ona, plašeć se javnosti sastajala se je u svojih kazalištih, u občinskih dvoranah i u prostorijah izbornih odbora, ali jedino uz pozive ili izključenjem pristaša protivničkih njoj stranaka.

Na tim sastancima prošla je uvjek najgore naša stranka, na koju se je bezobzirno napadalo, držovito ju rušilo i grdilo, crnilo i klevetalo. Nisu mnogo bolje prolazile ni ostale dvije protivničke njoj stranke t. j. jedni i drugi socijalci. Došlo je dapače izmedju pristaša kamore, te pripadnika jedne i druge socijalne stranke i do burnih prizora, čak do krvavih izgreda, za ili poslije takovih sastanaka. O tom su pričali talijanski listovi sviju stranaka nakon izbornih sastanka u Bujah, Puli, Cittanovi, Rovinju, Motovunu itd.

Medjutim ni socijalci — jedni ni drugi — nisu ostali dužni lažiliberalnoj kamori, koju predstavljahu svojim pristašom u najcrnijem svjetlu. Nisu poštedili doduše ni našu narodnu stranku ni jedni ni drugi, ali oni naperiše najoštrije svoje otrovne strielice proti kamorističkoj stranci jer im je ova jednim i drugim pogibeljnija bila.

Nas su opisivali jedni — socijal-demokrati — kao klerikalce i natražnjake, kao najljute protivnike svakog napredka i svaćije slobode, dočim su nas drugi — kršćanski socijalci risali kao *liberalce* i kao prenapete narodnjake.

Kako već rekosmo, vodila se je najžešća i najbezobzirnija borba izmedju trih talijanskih stranaka t. j. izmedju kamore s jedne strane, te izmedju socijala jedne i druge struje, s druge strane. Ljućih protivnika il žešćih neprijatelja težko je bilo ni pomisliti. Nu ta strastvena i stranačka borba izmedju njih prestala je nakon dovršenih prvotnih izbora t. j. 14. maja nakon sramotnog i neočekivanog poraza kamorističke stranke.

Nečuveni taj poraz kao da je preko noći preporodio koli kršćanske socijalce, toli socijalne demokrate. I jedni i drugi preplašiše se sjajne pobjede hrvatsko-slovenskog kmeta i radnika našeg priprostog al svieSnog, poštenog i bogoljubnog naroda. Preko noći pogutnuše socijal-demokrati sve one pogrde, osvade i klevete, što ih sasuše tečajem izborne borbe proti kamori; preko noći zaboraviše na tobožnji svoj demokratizam, na aristokratstvo, bogatstvo i gospodstvo kamorističkog kandidata dr.a *Rizzi-a*, koga predpostaviše kandidatu pučaninu, kmetskomu sinu, poznatom prijatelju i dobrotvoru siromaha, trpećih i potlačenih, siromahu al poštenjaku od pete do glave — dr-u *Laginji*.

I kolovodje nazovi — kršćanskih socijala uništiše preko noći pravu i temeljnu točku svoga programa, zaboraviše na vruće molbe i na potresne propoviedi, upravljene svojim pripadnikom ćak u kućah božjih, podlo, nekršćanski prelomiše svoju rieč zadanu svojmi sljedbenikom, da za *liberalca* nikad glasovati neće. I ti kolovodje nesamo da glasovaše sami za odlučnog *liberalca Bartoli-a*, već predobiše zanj i dobar dio svojih sljedbenika — i to proti kan-

---

1 **PODLISTAK.**

Nacrt zakona

kojim se izdavaju [nove ustanove za uredjenje pravnih odnošaja učiteljskog osoblja na javnim pučkim gradjanskim školam u markgrofiji Istri.

I. odsjek.

Razdioba učiteljskog osoblja.

§ 1.

Učiteljsko osoblje na javnim pučkim školama sastoji od nadučitelja, ravnajućih učitelja, učitelja i podučitelja. Odgovarajući nazivi vrijede i za žensko učiteljsko osoblje.

§ 2.

Podučitelji su učiteljske sile proviđene samo svjedodžbom zrelosti jedne učiteljske škole, a učitelji su učiteljske sile proviđene svjedodžbom osposobljenja. Ravnajući učitelji su one učiteljske sile, koje upravljaju jednorazrednom, a nadučitelji, koje upravljaju višerazrednom pučkom školom.

Učiteljske sile, koje upravljaju građanskom školom, su ravnatelji.

§ 3.

Podučitelji mogu biti namješteni samo privremeno, a svi ostali mogu biti na svojem mjestu privremeni ili stalni.

II. odsjek.

Namještanje učiteljskog osoblja.

§ 4.

Sve učiteljske sile, koje su bile stalne na svojem mjestu prije razglašenja ovog zakona, ostaju stalne na svojem mjestu i iza razglašenja istog.

§ 5.

Osam tjedana prije početka svakog polječa raspiše kotarska školska oblast natječaj za sva privremeno popunjena učiteljska mjesta u kotaru osim onih na višerazrednim pučkim školama, koja su popunjena podučiteljima, i to u svrhu, da budu spomenuta mjesta do početka nastajućeg polječa popunjena stalnim učiteljskim silama.

Raspisi natječaja imaju se razglasiti u službenom listu pokrajine i u jednom drugom u pokrajini običajnom listu, pri čemu se ima dati prednost učiteljskim listovima. Raspisi natječaja imaju biti sastavljeni i razglašeni u naukovnom jeziku škole, za koju je raspisan natječaj.

Rok natječaja traje četiri tjedna od prvog uvrštenja u službenom listu.

Molbe predložene iza roka natječaja nemaju se uzimati u obzir.

§ 6.

U roku od četiri tjedna iza zatvorena natječaja ima kotarska školska oblast sastaviti u svojoj sjednici za svako pojedino mjesto, koje je bilo raspisano, kvalifikacionu tabelu, te sve kvalifikacione tabele dostaviti u jur gori navedenom roku odnosnim školskim vijećima.

Pri sastavljanju kvalifikacionih tabela ima se uzimati obzir na godine službovanja pojedinih natjecatelja, te se u iste ne smije uvrstiti natjecatelja, koji ne bi imali svih u raspisu natječaja zahtjevanih kvalifikacija. (Nasta vit će se.)

didatu dr.u *Laginji*, koga su socijal-demokrati kano najžešćeg *klerikalca* razvikali i radi toga tobož proti njemu glasovali!!

Svi se urotiše dakle proti nama, proti hrvatskomu kandidatu, proti mužu kojemu nemogu ništa prigovoriti ni najzagriženiji liberalci i kojega bi morali visoko cieniti i štovati upravo socijalci jedne i druge struje.

Držanje kršćanskih socijala i socijal-demokrata Istre prema pučkomu kandidatu za užih izbora nebijaše ni dosljedno ni dostojno, ni logično, ali shvatljivo za nas, koji znamo, da su oni jedni i drugi *najprije Talijani*, onda tekar socijal-demokrati i kršćanski socijalisti. To smo mi već odavna znali a sada su to sami i potvrdili.

Sve tri talijanske političke stranke Istre imadu u svojih programih samo jednu zajedničku i skupnu točku a ta je: *mržnja na sve što je slavensko.*

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanski katolici bacili van talijanske svećenike. Najbolje organizovana je u Istri talijanska kršćanska socijalna stranka u gradu Rovinju, gdje je kod izbora dne 14. o. mj. njezin kandidat Dr. Vattovaz dobio najviše glasova. U gradu Rovinju sakupljao je oko sebe dugi niz godina niže slojeve gradjanstva, osobito one kopačke ruke, poznati talijanski svećenik Malusá. On je ustrojio razna gospodarska družtva, pomoću kojih su ti dobivali ne samo jeftiniji živež nego takodjer razne poljodjelske potreboće kao modru galicu, sumpor, strojeve itd. On je postao medju kopačima vrlo cienjen i obljubljen dočim su ga gospoda, osobito trgovci silno mrzili i proganjali.

U Rovinju opstoji već dulje vremena i pučko katoličko družtvo, na kojem su se sakupljali pobožni i svjesni kopači i radnici rovinjski. Kako je naravski bijahu tomu družtvu na čelu tamošnji svećenici, kanonici i niži svećenici, kojih imade tamo znatan broj.

Oni svećenici stali su već davno prije izbora pripravljati niže gradjanstvo u obće, napose pako članove rečenog družtva za obće državne izbore, koji su netom svršili. Živom rieči, novinama, u svom družtvu, vani i u crkvi preporučavali su svojim ovčicam neka svi složno glasuju za kandidata kršćanske socijalne stranke Dra. Vattovza „čestitoga Talijana i uzornoga svećenika" predstavljajuć njegovoga protivnika Dra. Bartoli-a kao odlučnoga liberalca, framasuna, ljutog protivnika, slobodoumnih i pogibeljnih nazora.

Dobri puk rovinjski poslušao je slijepo svoje pastire i pošao je kao mirno janje na izbore odavši svoje glasove Dru. Vattovcu, koji je baš u Rovinju dobio 2 trećine svih svojih glasova.

Tako bijaše kod poznatog izbora dne 14. maja. Ali je zatim nadošao drugi ili uži izbor dne 23. maja, izmedju dra. Bartoli-a i dra. Laginje.

U zadnjem broju smo opisali kako su se talijanski liberalci ponizili pred mr. skim im kolovodjam kršćanske socijalne stranke u Rovinju i kako su se oni dali nasamariti ili prekratiti preko noći. Talijanske svećenike, kanonike, župnike i kapelane nije bilo toli težko predobiti za liberalca Bartoli-a nešto obećanji, nešto grožnjami a nešto uplivom biskupovim iz Poreča, ali teže je išlo sa priprostim gradjanstvom, koje nije htjelo vjerovati, da je Bartoli postao iz Šavla Pavao, da se je preko noći prekrstio i postao od ljutog liberalca ponizni klerikalac.

Na dan užeg izbora glasovali su talijanski svećenici za liberalca Bartoli-a proti Dru. Laginji — klerikalcu, kako ga zovu talijanski liberalci i socijalisti. Ti svećenici povukli su za sobom i jedan dio svojih ovčica tako da je Bartoli sretno izplivao na površinu pomoću rovinjskih svećenika. Ta dvolična, nepoštena i nekršćanska igra talijanskog svećenstva grada Rovinja ogorčala je tako većinu odbora i članove katoličkog družtva, da su jednostavno iz družtva izključili sve talijansko svećenike izuzam jednog kapelana, koji je ostao čvrst uz svoje vjerne ovčice.

Mi smo kazali stotinu puta u ovom listu, da je u Istri sve moguće i da se nad ničim više ne zgražamo nit ičemu više čudimo, ali po duši moramo kazati da nas je ova činjenica iznenadila i presenetila, jer je to valjda *„unicum" u svietu, da se katoličke svećenike baca van iz katoličkog družtva.*

Izborni sastanak. Nedelju prije podne bio je u dvorani Narodnog Doma mnogobrojno posjećeni sastanak glede občinskih izbora u Puli. Budući su izbori odgodjeni, na sastanku je primljena resolucija, kojom skupština zahtjeva od vlade, da ako ti izbori ne budu provedeni u najkraće vrieme, neka vlada postavi na občinu svog komisara, koji će sastaviti izborne listine i provesti občinske izbore, jer hrvatska pučka stranka nema povjerenja u kamorru.

Občinski izbori u Puli odgodjeni. Sutra imali su početi izbori za občinu Pula. Nu u subotu dodje iznenada glas, da je c. k. namjestničtvo odgodilo izbore na neizvjestno vrieme. Kako i zašto se to dogodilo.

Kod ovih izbora bi se imale boriti dvie stranke, kamorrina i nova ekonomička stranka sastavljena od pripadnika c. i k. mornarice i iz svih slojeva gradjanstva bez razlike narodnosti, kojima je dozlogrdilo pašovanje kamorre. Kamorra je čutila, da će njoj ta nova stranka iskopati grob, pak se je odmah, čim su bili raspisani izbori počela tužiti, da su izbori prenaglo uređeni da nisu pripravni itd. Kad sve to nije pomoglo, digla je kamora nebo i zemlju na listine, koje je sama sastavila a koje da je kapitanat iskrivio. Nije bilo druge, nego uteći se vladi u Trst u koju svrhu bili su otišli u subotu k namjestniku sladko-gorki Rizzi i poznati renegat Dinko Stanić. Njihov put nije bio zabadava: kao uviek tako i sada, c. k. vlada osramotila je i u ovoj prigodi samu sebe i ugodila talijanskoj iredenti te brzojavno odgodila izbore. Dakle jedna austrijska vlada tako je nemoćna pred Talijanima, da njima za volju pljuje na svoje oblasti, nema povjerenja u nje, ovako je sramoti pred narodom, a za volju nekolicini one crne čete talijanske, koja će raditi proti Austriji a za Italiju najviše baš onda, kad bude ta austrijska vlada pozivala narode da spašavaju Austriju. Tako se sramotiti, nismo očekivali od jedne vlade.

Tu sramotu mogla bi vlada oprati jedino time, da suspendira odmah cieli upravni odbor občine, namjesti svog povjerenika, da on sastavi izborne listine na temelju zakona i prava, te da napokon taj povjerenik provede izbore, jer u talijansku kamorru nema nitko više vjere; a hoće li da vlada dobije što povjerenja, treba da učini kako rekosmo.

Svi u Pazin! Nedjelju dne 9. t. m. na 3 s. popodne obdržavati će se u Pazinu u prostorijama „Narodnog Doma" glavna godišnja skupština Družbe sv. Cirila i Metoda. Na taj se znameniti dan narod pripravlja da na tisuće i tisuće ide u Pazin. Iz Pule na $1^1/_2$ pop. odlazi posebni vlak. Ciena tamo i natrag 2 K. Tko se želi pridružiti izletu neka se najkasnije do četvrtka u večer prijavi u pisarni dr.u Laginje i g. dr. Zuccona, kod g. Stihovića u posujilnici ili u tiskari Laginja i dr.

Doći će također sva tri naša zastupnika Spinčić, Mandić i Laginja. Iz kolodvora Pazinskoga krenuti ćemo svi u povorci do „Narodnoga Doma" na skupštinu. U večer je veliki koncerat sa biranim programom i plesom. Dodjite braćo u što većem broju, u Pazinu nas očekuju razkriljenim rukama. Dodjite da se još bolje upoznamo, da upoznavši se opazimo da nas imade mnogo i da ako budemo onako složno i junački postupali kako do sada nijedan vrag nam neće naškoditi. Samo napred! Živili naši!

Lošinjski kotar.

Iz Cresa. Ako je igdje opravdano veselje radi pobjede, što ju je održao 14. maja naš istarski narod, to je ono opravdano u Cresu. Toga je dana napokon obračunao kopač sa svojom vlastelom i pokazao, da ljepše nije mogao cijelome svjetu, kako se je s njime nepošteno gospodarilo, ali na žalost, to još i dalje traje. U samome gradu dobio je naš sada zastupnik 204 glasova više, ili od svih u gradu, predanih glasova dvije trećine. Lijepa je to čitulja pokunjenoj vlasteli, koja posvuda pripovjeda, da im naši ljudi u Istri rado služe. Sada su pak uvjereni, da nije sve onako, kako oni bubnjaju. „Ni jih čut" vele Cresani, pače strah ih je.

Bili su oni uviek do sada naučeni pobjedi, koju su tada obično završivali vikom, krikom, i raznim demonstracijama dell'avita coltura! Misle, kako bi bilo i pravo, da će se njima tako plaćat, nego prije nego spomenemo naše veselje, a njihovu zabrinutost valja da spomenemo, kako su se naši pred izborima i na sam dan izbora držali. Baš lijepo i junački!

Za prošle smo se izbore svojski spremali. Pored mjesnog izbornog Odbora imali smo drugi agitatorni izborni Odbor mladjih kopača, koji su morali buditi ostale, da se ne dadu ničime zaslijepiti od vlastele, te da se u njima već jednom probudi volja za opće stvari.

Svoju su dužnost svijestno vršili, te se je čovjek baš morao diviti, kako premda umorni od dnevnog rada, na večer ipak obilaze po kućama, samo da porade, te se već jednom kopači slože. Dan je izbora pokazao, da su uspjeli, pa samo tako i dalje, a od nas im hvala. Živili!

Svu su pak izbornu akciju vodili presvj. dr. Frane vitez Coglievina i naša dva mlada kapelana, a zdušno ih je pomagao mjesni izborni odbor.

Čovjek se zaista mora diviti našem dr.u Franu, kolikom ustrajnošću i kolikim se je marom zauzimao, koli za najsitniju, toli za najvažniju stvar, što se je odnosila na izbor. Nije bilo dana, da on nije pošao i po više puta na općinu, da tamo što šta traži, a više puta, koliko zakon dopušta i diktira — onako, kako on to samo znade.

Uviek je na koncu moralo doći na njegovu, jer željezna volja brda valja. Čast mu zato, a najbolja mu utjeha bijaše svakako 14. maja.

Toga dne već za rana jutra čitao si na licu creskog kopača, da se mora nešto neobično ovratiti. Ljudi ne misle na svoju družtvenu motiku, nego susjed susjeda doziva, pa onda u družtvu priključuju se onima, koji po placi i korsu već živo raspravljaju. Gdje gdje samo susreli bi kojeg kopača, koji bi prignuvši glavu od njih se odjelio, uprši svoje mrtve oči i još crniji obraz u zemlju.

Njegova ga je vanjština odavala, da je izdajica svoga roda i koljena. Najbolja bijaše utjeha takvim, da ih je bilo malo.

Pomoliše se tamo od „Molina" i Valunske ladje krcate svjesnim Valunjanima i čiličnim Lubeničarima. Čast vam i sto puta čast, ali ne onima „do Merga", koji su još uviek i svi „staroverci". Izborni čin otpoče oko devete. Dakako da su naši protivnici manovrirali po svojoj navadi, ali zalud.

Komisija je bila njihova. Kapetanat je imenovao dva člana naša, a jednog njihovog, dok općina kako općina. Za predsjednika njihova četvorica odabraše načelnika. Naša dvojica dr. Coglievina i Miko Bolmarčić držahu se izvrsno ali uzalud, kad dva loša ubiše Miloša.

Izborni komesar nije pokazao nikakve energije, pače je očevidno prijanjao uz protivnike. Da bi čovjek čuo, ma bilo i za plaću samo jednu riječ od njega hrvatski. Puštao se uviek i u svem na komisiju i u onom, gdje to nije išlo. Odbili su nam 7 do 8 glasova, koje nijesu nikako smjeli, jer smo baš za iste reklamirali, a kad su načelniku prikazali kapitanalne dekrete, koji su govorili u prilog izbornika, za presjednika su (načelnika) bili ti dekreti kapitanalni ništa više, nego „karta strazza". Bravo! Predbrojismo se na listine, skupo ih platismo, općina je potvrdila, da iste odgovaraju posvema originalnim listinama; promjene kašnje provedene bile su nam uručene uz izjavu, da drugih promjena nije bilo, ali budući su njihovi nekoji u našim listinama bili krivo unešeni, naše listine po izjavi načelnikovoj bile su samo za . . . Tako a!?

Dan pred izborima iskahu ljude, da ih po običaju pošalju na radnju na groblje, da si nesretnici ujedno dva groba spremaju. Našli su ih samo 10. K izbornoj žari dovedoše tri slijepca, koji nikad iz kuće neizlaze, a glasovali su za njih javni bogci.

Kako urečeno, tako se i zatvore vrata izbornog lokala. Protivnici još ne bijahu uvjereni svi o svojoj sramotnoj propasti. Pače su neki imali toliko nade u njihov uspjeh, da su se kladili. Kad se pak počeli brojiti glasovi odmah vidješe, da će „časno" propasti. Njihovima u komisiji počelo je bivati tijesno, te su tada, ali ne prvo imali sto svojih posala da obave. Njihovi su se povjerenici još prije vremena razbježali. A presjednik načelnik? Pobježe i on a da i ne proglasi izbora, kako bijaše dužan. Nu što on ne učini, to učini dr. Frane.

Čim se pokaže na općinska vrata odmah zaori: Živio naš zastupnik Vjekoslav Spinčić, a sila naroda, koja nestrpljivo očekivaše izlaz izbora poprimi i kličući živio Spinčić obidje vas grad. Trajalo to od 9 sati do $10^1/_2$. Kako je moralo biti pri srcu repatoj vlasteli, neznamo, a trebalo bi pitati razne paćuhe, vitabreve, pauke, bukalete, pancikule, misečine, bertuliće i miceline. Creski puče samo napred, zora ti puca, ed il sole tramonta. Tako valja!

Voloski kotar:

Iz Kastva nam pišu: Dan 14. maja već je prilično odmaknuo, ipak treba da se izvjesti, makar kasno i kratko ob onom što se je dogodilo tamo toga dana. Kako poznato, tamo se je bio sastavio izborni odbor, u kojem bijaše zastupana svaka županija po dvojici trojici. Taj izborni odbor za mjestnu općinu Kastav kojem bijaše na čelu Kazimir Jelušić bio je izdao i posebni proglas, kojim je pozvao i občinare kastavske, da dodju čim brojnije glasovati za narodnoga predstojnika. Isto su činili članovi odbora svaki u svojoj županiji. I občinari birači odazvali su se pozivu u lijepom broju. Glasovali su birači iz svih občina, i iz takovih, koje desetke godina nisu glasovale složno sa većinom pučanstva. *Kastav grad* došao je sav. Do tri četvrtine i više *Jušići, Jurdani, Pereniči, Rubeši, Spinčići, Trinajstići.* Birači iz Zameta i Kantride, kao i oni od Srdoči došli su skupno, dva i dva, predvodjeni barjakom i okićeni narodnimi znakovi. Prvi sa svojim tamburaškim i pjevačkim družtvom, drugi sa starinskimi sopilami. Bilo je i jedne i druge baš lieno vidjeti. Mnogi su njim zavidjali. Zavidjali stoga što se nisu i u njihovih županijah tako skupili pak zajedno došli. Hvaliti su ih svi, jer su pomogli, da je dan izbora izgledao kao svečani dan, kao dan narodnoga pira. Birači su se natjecali ko da prije dodje na red da glasuje. Turali su

se kao da bi imali svak što dobiti. A kako su odavali svoje glasove, tako su pak išli u društva, da se poraxvesele i da se okriepe. Množina išla je po ložu gdje su u večeri tamburaši i pjevači cieli dan obćinstvo zabavljali, i gdje su se izricali oduševljeni govori. Govorilo se je o probudjenoj narodnoj sviesti, o narodnoj slobodi, o boriocih za nju. Tu i po svih dielovih grada cieli dan klicalo se je „živio Spinčić", i pjevalo domoljubne, kao i njemu posvećene pjesme. Za uspjeh u Kastvu se je po prilici znalo, te se nije marilo čekati proglašenja, za uspjeh po cieloj Istri nije se toga dana moglo saznati Ljudi su se malo po malo razišli. Najprije Srdoči sa svojimi sopci, pa Zamećani sa Kantridari sa svojom narodnom glazbom odputili su se kući za bieloga dana onako u redu kako su i došli, kličuć zastupniku Spinčiću i pjevajuć junačke pjesme. Njeki bliži Kastvu zabavljali su se i kasno u noć. Svi su se veselili, svi se ugodno spominju svečanoga dana 14. maja. Svi su skakali u veselju kad su čuli kako se je naš narod dignuo, a kako je kamora poražena.

U sekciji u Sv. Mateju glasovalo je više od tri četvrtine po sto birača, a u sekciji Klana skoro svi.

Živili svjestni birači svjestne općine Kastav!

Pazinski kotar:

Svi u Pazin! To je lozinka, koja ide po cijeloj srednjoj Istri od usta do usta. Na 9. o. mj. biti će u Pazinu pravo narodno slavlje, jer će sudjelovati više tisuća našega naroda onoj hrvatskol slovenskoj svečanosti. Na 14 i 23 svibnja bile su narodne nadnice, a na 9 lipnja sastati će se srednici da govore o uspjehu svoga truda.

Tu će novoizabrani zastupnici i njihovi birači imati prilike, da upoznaju jedni druge.

A uza to će se obaviti pregled kulturnog napredka u prošloj godini jer će naša družba imati onoga dana svoju skupštinu.

Evo rasporeda svečanosti:

1) 8½ s. pr. podne dolazi sa vlakom glazba glazbenog društva Sokol iz Buzeta u svojem sokolskom odijelu. Na kolodvoru ih dočekuje društvo „Sokol" iz Pazina (u sokolskoj nošnji) sa povorkom drugog obćinstva. Iza sokolskog pozdrava kreće povorka u četveroredu cestom u „Narodn Dom."

2) U 10 s. pr. podne povorka s glazbom dočekuje gostove iz bližnjih obćina kod kuće Stranić, te se vraćaju svi pod zastavama u Narodni Dom.

3) U 11³⁰ pr. podne kreće povorka iz Narodnog Doma na kolodvor da dočeka goste vlakom od 11⁴⁶. Iza pozdrava kreće povorka podsokolskom glazbom u četveroredu cestom mimo Narodni Dom, kuće Novak i Sandri pred obćinu, te natrag mimo kuće Mičan u vrt Narodnog Doma. Pred obćinom se povorka zaustavi a glazba svira „Ljepa naša Domovina.

4) U 3 sata poslije podne skupština družbe Sv. Ćirila i Metoda.

5) od 6 do 8 poslije podne koncerat sokolske glazbe u bašći Narodnog Doma.

6) U 8 sati u večer koncerat sa pjevanjem, tamburanjem i predstavom u dvorani Narodnog Doma. Program će se dobiti na ulazu.

7) Iza koncerta veliki pučki ples.

Ulaznine se plaćaju za točno 6 i 7 (oboje ujedno) i to: stajanje 60 para, sjedala prvi redovi K 2 drugi K 1..

Prihod ide družbi.

Preplate se primaju sa zahvalnošću.

Dakle: **Zdravo!** Do vidova u Pazin na 9. VI. 1906.

(Preporuča se svim onim koji imaju doći onoga dana u Pazin — sa prugom — Trst—Pazin, ili Rijeka—Pazin, da dodju vlakom u 11³/₄ prije podne.

Porečki kotar:

Pišu nam iz Kaštelira: Na 16. t. m. bit će proslava naše pobjede kod zadnjih izbora zastupnika za Beč.

Poreč, koji je cijelo kamore sulkom šuti, a naši neki zasliepljeni ljudi, dižu hvalospjeve do nebesa, kite kuće zastavama, da se čovjek mora čuditi. Čemu toliko veselje da se penju Labinčani i na zvonik, pa odanle viču „Avviva Bartoli"? A što će stari Kocijančić od škrinje, koju da je kupio u Vižinadi za Laginju, pošto da je umro u Rovinju? A nezna jadan da će Laginja i to samo Laginja moći kazati u Beču da je za njega bilo preko 18 tisuća glasa? A Bartoli —? A postao je klerikalac!

Bit će mu ipak od koristi škrinja; jer će u nju moći staviti karte od procesa proti pok. M. Valentiću. Ali ga molimo nek zaviri u te karte, pa nek vidi koji je bio kriv, da je rekurs kuntra sentence bio povraćen bez koristi. Za danas barba K. dosta, a drugi put nemojte naručivat škrinje, ako ne znate za koga. Pozdravite gosp. B. da ćemo se brzo i njemu javiti.

A sad okolico Vižinade, koja si na vjeri prevarena od tobožnjih internacionala, čuj da na 16. dodješ u Kaštelir, da vidimo koliko nas ima i u našoj općini.

Sv. Ivanjci, Brižani, Vabrižani, Novovašćani i svi stanovnici našeg roda i jezika, koji stanujete u našoj blizini, dodjite da čujete mile zvuke naše Sokolske glazbe iz Buzeta.

Kaštelirci.

Koparski kotar:

Iz Kopra nam pišu, da su se tamošnji Slovenci i Hrvati opet jednom kao prava braća sakupili oko svoje dične „*Zvezde*" koja vrši krasno svoju kulturnu i narodnu zadaću.

Prostrana dvorana kod „*Merletta*" sakupila je sve što je našega roda i jezika i što se ne srami svoga liepoga narodnoga imena. Mnogobrojno obćinstvo odobravalo je burno svim komadom tamburaškog i pjevačkog zbora koji si osvjetlaše opet jednom častna lica pod vrlo vještim ravnanjem g. O. Kureta.

Veseloigra „Strup" pobudila je sveobće zanimanje i živahno izazvala odobravanje što služi na čast našim vriednim diletantom. Nakon službenog diela razvila se prijateljska zabava i svi se razidjoše veseli i zadovoljni u čvrstoj nadi, da će ih opet „Zvezdaši" do mala ugodno zabaviti i razveseliti.

Franina i Jurina.

Fr. Donka Jure povej mi dikaj od teh balotacioni, kako so pasoli?

Jur. A kaj ne znaš nanka kako so pasali balotacioni?

Fr. A ki ćeš da meni poveje, štiti ne znon, e pok bivam smerom tamo na onem vrhu kraj Buzeta, nider iz njega, smerom u kampanji!

Jur. Pok kaj nisi nanka votat hodio?

Fr. Ja, kaj ćeš u kampanji je sada puno dela, e pok je anka to: ena nedelja gren k maši u Buzet, vidin po zidih neke plakate, ki nas obraćaju, da bidemo svi skupa kako broti i da složno votomo za ćuća-litre, druga nedeja gren nazet k maši u Buzet i vidim po svih zidih u Buzetu neke druge plakate na katerih nas viživajo da nakaj votomo svi za nekega Vitoria Mroka iz Pazina; sada človek nezno ni za kega će votat ni za kega neće???

Jur. Kaj misliš da je od socijalištu diputato Mrok? ni ne, on je od kamore!

Fr. Poboške jas kako socijališta son teo votat za nj! Donjer mi nisu povedali da diputato od ćuća-litri je Bucich!

Jur. Ja propio morete se držat da ste neki ćućalitri, ino vas je čuda na Buzeščini?

Fr. E, čuda! tebi ti se zdi, da na sedonajst mijori judi, da je molo ćepat tri glose štanje za ćuća-litre???

Jur. E, molo kontra, toliko judi. Mrok brtic vjev!

Fr. E, ti Jure ki se špotaš da nas je molo povej koliko je Vaš diputato dobio glosu???

Jur. A jušto, numero od Vaših votu kože koliko mijori glosu je prijev naš diputato u Buzetu!

Fr. A kaj ćeš ko non že, non še pol gaver!

Jur. A ja, ti toko rečeš, ma mrok je penjšao si ih storit nekoliko od blota, samo da popuni numero!

Fr. Senoko mu ni vejola!

Jur. Ti Frane nisi videv na 24, tega meseca u večer koko so delali legrija Buzećanski kamorišli???

Fr. Donka nison videv kada son pomogu anka jas!

Jur. A kemu ste delali legrija???

Fr. Kemu, a Bože moj kaj ne znož?

Jur. Ma ko ne povaješ ne morem znat!

Fr. Nisi čuo od nobenoga provit da su one večeri pasali Mrak i neki Dalmatinac Zilotte z muzikon od Benecije prik Koprà; To so zeli sobom Benatića i so šli u Zadar.

Jur. Pok kaj so si tri ostali za diputata?

Fr. Ma si tri!!!

Jur. Provi muižići!!!

Fr. Ma znoš, da oni niso koko Ti drugi diputati?

Jur. E, Dunki???

Fr. Oni kuj ki su bogati ćejo si morat sami platiti speže od vijaja za poć u Vijena!

Jur. E, kaj se ne dinjojo da jin štato ploti speže?

Fr. Ja, Jure moj znoš da u butegi je soka sorte rube skarte i fine! alora tako anka diputatu; oni so ruba, fina zato gredo na svoje speže;

Jur. Se štopin ki niso „Kunštantina" zeli sobom?

Fr. Ja kaj ćeš anka on je ruba flina, ma je tu, ki je stara moda!!!

Jur. E vija noštri diputati: Mròk, Benatić i Koštantin!!!"

Razne primorske viesti.

C. k. Ravnateljstvo državno željeznice u Trstu javlja da u svrhu da bi se mogle narodu davati obavjesti o trgovinskim pitanjima i primati njegove želje i tužbe, držati će se uredovna ročišta na istarskoj državnoj željeznici i to:

u Rovinju svake prve subote
„ Puli „ druge sriede
„ Poreču „ „ subote

u mjesecu, koja padne na radni dan.

Uredovna ročišta držati će se na kolodvorima dotične štacije od 9 sati do podne. —

Narodni darovi. Vlč. D. Mate Škabić, svećenik u Gorici, šalje nam za Družbu sv. Cirila i Metoda, iznos K 8·40 sakupljen od hrvatskih bogoslovaca u proslavu narodne pobjede i na čast izabranim našim zastupnicima. G. Franjo Budak načelnik u Pagu šalje u istu svrhu K 20·— sakupljenih u veselom društvu prigodom dolaska Dr. Baničevića. Živili plemeniti darovatelji i našli uvjek mnogo sljedbenika!

Ivan Vranjac c. i kr. financ. postajevodja šilje za Drušbu K 9·27 h. sabrani na predlog gosp. Kalčića Antuna iz Lipe od članova izborne komisije nakon sjajne i jednoglasne pobjede zastupnika gosp. Mandića u gostioni gosp. Stembergera u Jelšanah.

Za Družbu Sv. Cirila i Metoda sakupili su gg. učitelji i učiteljice kotara krčkoga kod skupnoga objeda 28. svibnja t. g. u Puntu K 40.

Odbor Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri imao je svoju sjednicu na dan Sv. Jelene dne 22. maja. Obdržavao ju je dan prije odlazka iz Kastva veleč. gosp. župnik-dekan i predsjednik Bratovšćine Anton Ellner. U sjednici razdielilo se je podpore za ovu školsku godinu. Odlučile se podpore: 14 torici sveučilištara po 60 K — 840 K; 4 rici gimnazijalaca po 30 K — 120 K; te njekolicini učiteljištara u sve 180 K. Tako je odbor razdielio toga dana svotu od 1300 K. Posebice daje svotu podpornom djećkom družtvu u Pazinu za siromašne djake tamošnje gimnazije. Spomenuti gosp. predsjednik Bratovšćine izručio je odboru račune što ih je vodio na korist Bratovšćine, i najsrdačnije se odprostio od članova, i ovi od njega željeć mu svako dobro ma gdje bio. Iz računa uvjerio se je odbor, da Bratovšćina, to naše najstarije podporno djačko družtvo u Istri, još uvjes napreduje. Napredovalo i dalje, i otiralo po koju suzu našim siromašnim učećim se mladićem.

Hrvatska rieč. Primili smo taj liepo uredjivani u hrvatskom duhu list naših junačkih Šibenčana od 1. Lipnja.

Drago nam je da je pravica pobjedila, te Šibenik dobio dozvolu tiskarne. Samo napried hrvatska braćo iz kršne Dalmacije i sjetite se nas amo koji u Istri bijemo težak boj.

„Dom i Sviet" broj 11. od 1. lipnija 1907. Izašao je najnoviji broj ovoga velikoga hrvat. ilustrovanoga beletrističkoga lista, sa raznim zabavnim i poučnim sadržajem te mnogobrojnim liepim ilustracijama.

„Dom i Sviet" izlazi dva puta u mjesecu i to (1. i 15.) na 20 strana velikoga formata, predplatna ciena mu je na cielu godinu 12 K (6 for.) Predplatu knjižara L. Hartmana Zagreb, Ilica 30. Pokusni broj šalje se na zahtjev svakomu badava.

Priobćeno.*)

Rab koncem svibnja.

Molim Vas g. uredniče, uvrstite ovih njekoliko redaka na korist mojih i Vaših sumještana.

Mjestni sudbeni povjerenici morali bi se po svojoj dužnosti strogo držati naputaka i okružnica podanih njim od nadležnih vlasti. Nu bi reći, da mnoge mjestni sudbeni povjerenici, kad njim ti naputci i okružnice ne idu u prilog, jednostavno ih samovlastno mimoilaze prouzrokujuć narodu bezkoristne troškove, gubitak nadnica, kletve i svadje, a višeputa i nepotrebne parnice. U Vrbniku mnogi roditelji već za života podjele dotično daruju svojoj djeci baštinu. U svojoj neukosti i višeputa nemaru djeca ne uknjiže odmah dotičnu darovnicu, već su zadovoljni, što su stupili u posjed dobivena zemljišta. U takovih slučajevih prigodom smrti roditelja djeca su doduše vlastnici zemljišta, ali na njega su još uvjek uknjiženi pokojni roditelji. Po svojoj dužnosti i naputku morao bi mjestni sudbeni povjerenik javiti c. kr. kot. sudu, kako stvari stoje, te bi se djeca umrlih roditelja imala jednostavno uknjižiti na svoje vlastništvo bez ikakvih suvišnih troškova i gubitka nadnica. Ali vrbnički sudbeni povjerenik ne čini tako; jer bi mu izmakao na lahko zasluženi dobitak, i opet se ne bi mogao bahati sa svojom vlašću. Tu zloporabu htjeo je provesti i prigodom smrti moga pok. otca, ali ovaj put su mu bili izprekrižani računi.

S toga preporučam svim mojim sumješćanom, da se u sličnom slučaju ne

dadu zavesti od mjestnoga sudbenoga povjerenika, već neka se odmah uteku za pomoć poglavitomu gosp. c. kr. kot. sudcu, koji će ih upravo otčinski uputiti, što im je činiti. Osobno sam se naime osvjedočio, koliko dotični gosp. sudac ljubi i zauzimlje se za siromašni narod, te mu nastoji u svakoj prigodi dati uputu i prikratiti suvišni trošak.

Čuo sam također, da se u Vrbniku misli mjestnoga sud. povjerenika imenovati i za sudbenoga procjenitelja, akoprem mu je zemlju teško prevraćati, kako je to svim u mjestu poznato, s toga preporučam mjestnim vlastima, da još na dobu upozore c. kr. kot. sud u Krku, kako on za tu službu i čast nije niti najmanje sposoban.

Istina je, da ima medju priprostim narodom uvjek trutova, koji bi se radi na tudji račun debeliti, što ne kažem za vrbničkoga mjest. sud. povjerenika, ali upravo radi toga je dužnost svjestnijih ljudi u mjestu, da narod i oblasti na takve upozore.

Petar Zahija
župnik-provikar.

Natječaj.

Usljed zaključka občinskoga zastupstva od 2. maja 1907 točka IX. Dnevnoga reda raspisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika, občinskog blagajnika, jednog kancelista i jednog pisara kod ovoga glavarstva.

Godišnja plaća ustanovljena je za tajnika i blagajnika po 1600 K, za kancelistu sa 1080 K, za pisara sa 720 K

Natjecatelji imada svoje dokumentirane molbe dokazajuć sposobljenje za rečena mjesta kao i poznavanje hrvatskog jezika podpisanom glavarstvu do 20. juna t. g. podnieti.

Blagajnik imade položiti jednu jamčevinu u svoti od 1000 K, u gotovom ili u javnim obveznicima.

Glavarstvo občine
Buzet, 28. maja 1907.

Načelnik:
F. Flego v. r.

Broj 478/07.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice od 26. t. mj. razpisuje se mjesto družtvenog ljećnika kotarske bolestničke blagajne sa sjedištem u Opatiji. Plaća ustanovljena je na godišnjih 1200 kruna plativih u jednakih mjesečnih porticipatnih obrocih.

Molitelji moraju dokazati da su diplomirani ljećnici i da u pismu i govoru poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik te podnesti molbu podpisanom predsjedništvu najkasnije do 10 lipnja t. g.

Pobliži uvjeti mogu se doznati u uredu podpisanoga za vrieme uredovnih sati.

Kotarska bolesnička blagajna.
Volosko 28. V. 1907.

Predsjednik:
Dr. Pošćić, v. r.

Broj 1002.

OGLAS.

Budući marvinski sajam ovdje u Tinjanu držati će se dne 18. o. mj. to je st kao odredjeno, utorak poslie Antonje.

Glavarstvo Občine
Tinjan, dne 8. lipnja 1907.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

nije prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., ideća točno i na vlas regul. sa 8-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapešnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa imit. brilantom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako društvo) i još 350 komada raznih predmeta korjstnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. 2-pnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred pošljeni novac (također jer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručbi badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što no odgovara vraća se odmah novac bez prigovora, zato je izključen svaki risiko.

Hrvati!
Kupujte žigice
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Soboslikar
Vladimir Vojska
PULA — Via Sergia, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

P. n. občinstvu

u Puli i onima iz pokrajine preporučam najtoplije svoju restauraciju

„NARODNI DOM“

u kojoj će stalno i vazda dobro posluženi biti. Uz dobru i zdravu hranu, držim uvjek svježu pivu i dobra naravna istarska, dalmatinska i dolnjo-austrijska vina.

I. Vaupotič.

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. - PULA
VIA GIULIA. 1.

PEČATE
iz gume
izradjuje
tiskara Laginja i drug.
PULA, Via Giulia, 1.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -
krojački majstor u Pazinu
preporuča
upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cjene umjerene. — Preuzima radnje za veleć. svećenstvo. Gotova odjela vazda na skladištu.
Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg oceli. Jamstvo 8 godina. — Cjene su od K 60·— do K 250·—

SVOJ K SVOME
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uredjenu
TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.
Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.
Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.
Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem
Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU
u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupoljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kncipovanje, sunčanje i zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migraena, cherea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhoidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grješke srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna kruna i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavjesti daje „Uprava liječilišta u Samoboru“, trg Leopolda Salvatora br. 18.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% dato bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 33. Pula, u petak dne 7. junija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd šalju se naputnicom ili polož nicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se iz vana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i unkuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

One cijenjene predplatnike, koji duguju na predplati, umoljavamo najuljudnije da namire svoj dug, koji je kod mnogih prekoračio jednu, dvije, tri, čak i četiri godine; isto tako i one cijenjene čitatelje, koji z-htjevaše u zadnje vrijeme da im se list dostavlja, neka pošalju predplatu. Trošak lista se podvostručio radi višekratnog izlaženja, a toga svakomu poštenje nalaže da tko list prima da ga i plati. Tko se pak ogluši i ovom pozivu, obustavit ćemo mu list polovicom junija.

Uprava.

Politički pregled.

U Puli, dne 5. junija 1907.

Austro-Ugarska

O savezu novoga carevinskoga vieća nije jošte ništa izvjestno poznato. Iz Beča javljaju, da je vlada odlučila sazvati car. vieće dne 15. junija o. g.

Pitanje, tko će biti predsjednikom novog parlamenata, nije još riešeno. Svakako stoji, da će brojem najjača stranka kršćanskih socijala dati i predsjednika novoj kući. Hoće li to biti stari konservativac dr. Ebenhoch ili kršćanski socijali prijatelj dr.a Luegera dr. Weisskirschner, nije sigurno. Prvi je sam izjavio, da on nije nigdje postavio svoje kandidature, no da bi se odazvao pozivu većine. Kako će se glede podpredsjedničkih mjesta pogoditi tri velike skupine: njemački naprednjaci, Česi i Poljaci, to je još posve nesigurno.

Ova razmatranja nalazimo u bečkih listovih pak nam je nepojmivo kako se nigdje nespominje nikojeg slavenskog zastupnika za predsjedničku stolicu, ta Slaveni će imati većinu u parlamentu, ako i malenu.

Dne 2. o. m. je bio sastanak pouzdanika češke napredne stranke, te se odlučilo glede daljnje organizacije stranke. Obzirom na izbore konstatirao se porast stranke. Zaključeno je, da se pristupi češkom klubu.

Bivši pročelnik poljskog kluba David Abrahamovicz izjavio se o držanju svog kluba, da će doduše slabiji biti, ali sa istim programom doći u parlamenat. Većina kluba bit će demokratska, ali će ipak klub biti zastupstvo naroda poljačkoga. Dvojbeno je samo to, da li će klub uviek glasovati za državne potrebe, a to s razloga, što sveobće izborno pravo sili, računati sa narodnim strujama, s kojima su i prijašnje vlade računale.

Konzervativni zastupnici (prijašnje središte) iz Gornje Austrije, Štajerske i Solnogradske održali su u Beču pod predsjedničtvom dr.a Fuchsa konferenciju, u kojoj su jednoglasno zaključili, da će pristupiti kršćansko-socijalnoj svezi, pridržavajući svoju stranačku organizaciju u spomenutim zemljama i slobodu glasovanja u gospodarskim pitanjima.

Nakon konferencije pošao je zast. dr. Ebenhoch sa zast. dr. Fuchsom, dr. Schlegelom i Hagenhoferom k dr.u Lueger u, vodji kršćansko-socijalne stranke, te mu priobćio zaključak.

Uslied ove fuzije pojačala se je kršćansko socijalna stranka od 66 na 96 članova i postala time najjačom strankom u novoj zastupničkoj kući. Za njom će slieditи kao druga stranka socijalni demokrati sa 87 mandata.

Ministar dr. Pacak upravio je svojim izbornicima u Kutnoj Hori pismo, kojim se zahvaljuje za povjerenje i izbor. Ministar priznaje, da izbori nisu urodili željenim uspjehom, no taj neuspjeh skrivila je samo nesloga i stranačka pocjepkanost českoga naroda. Ako se medjutim budu gradjanske stranke konsolidovale i organizovale, taj će se rezultat izpraviti. Sto i sedam českih zastupnika može medjutim samo onda reprezentovati neku snagu, budu li radili složno. Odbiju li se od toga broja socijalni demokrati, preostaju 84 česka narodna zastupnika, koji isto tako mogu postupati složno, kao da bi im se pridružili socijalisti. U pitanjima obće dobrobiti i interesa českoga naroda moraju se svi složiti. Napokon veli ministar, da će sve sile uložiti, da dodje do sastava takovog jedinstvenog kluba, pri čem je dakako i to nuždno, da izbornici podupru zastupnike i izjave svoju odlučnu volju.

Praški „Den" pita u jednom članku od 1. juna, kojim pravom ištu Nijemci, da bude predsjednik parlamenta Nijemac. Dok je većina parlamenta slavenska, imaju Slaveni pravo na predsjedničko mjesto. „Den" potiče Čehe, da u tu svrhu organiziraju slavenski blok.

Članovi njemačke pučke stranke, njemačke agrarne stranke i njemačke napredne stranke sastali su se 3. o. mj. glede priprava za zajedničku sjednicu, da se stvori zaključak o ustrojstvu zajedničkog stranačkog saveza.

U večer je bila pod predsjedanjem Funkea skupština njemačke napredne stranke, o kojoj je izdano saobćenje, gdje se naglašava potreba saveza svih slobodoumnih stranaka i da se taj ima pod svaki uvjet oživotvoriti.

Izborna borba u Galiciji, koja se grozničavo vodi — iznimno — već od 14. maja, približava se koncu. Dne 4. o. mj. ili najkasnije 7. o. mj. bit će posljednji uži izbori. Dosada nije poznato osim tek nekoliko izbornih rezultata. Poljski će klub će ipak dobiti u novom parlamentu oblik drugi, nego dosada, ako promotrimo elemente, iz kojih sastoji. Dosada je izabrano 13 konservativaca, 12 autonomaša pod vodstvom poznatoga patra Stojalowskoga, koji prošle periode nije mogao dobiti mandata, 5 svepoljka i 18 poljskih demokrata. Ovi će svi pristupiti poljskom klubu. U svemu se računa, da će biti 54 člana poljskoga kluba. Onih 16 članova poljske pučke stranke ne pokazuje volje, da se podvrgne klupskom pritisku. Uza to dr. Babrana, 3 zlonista i 3 samostalna demokrata ulaze u novi parlamenat sa 7 ljudi, no ipak bez Daszynskija, koji ovaj put nije mogao dobiti mandata. Ostatak galičkih mandata zapao je Rusine, koji razpolažu već su preko 24 mandata.

Hrvatski delegati imali su dne 4. o. mj. u Pešti konferenciju, da ustanove taktiku glede predstojeće razprave o železničarskoj pragmatici. Misli se, da će zajedno djelovati samo u općoj debati i da će oko 10 hrvatskih zastupnika obrazložiti stanovište hrvatsko-srbske koalicije.

U Vinkovcima je bila skupština srimskih veleposjednika, na kojoj se razpravljalo o osnutku napredne agrarne stranke. Exekutivni odbor započet će predradnje. Nova stranka postavit će kod eventualnih izbora vlastite kandidate.

Crna Gora.

Nezadovoljstvo u toj kneževini vlada sve to više. Jedni krive samog kneza dočim bacaju drugi svu krivnju na njegove loše savjetnike. U tom pogledu brzojavljaju iz Dubrovnika jednomu bečkomu listu koliko sliedi:

„Crnogorska vlada umirovila je predsjednika državnog vieća Gavra Vukovića, odsječnog predsjednika kod ratnog ministarstva Vojvodića, te razne ličnosti vlade i mnogo činovnika koji pripadaju oporbi.

Srbija.

Kralj Petar je zadovoljio molbi srpskoga poslanika u Berlinu, dr. Vujića, da bude stavljen u penziju. Ministar za unutarnje poslove, Stojan Protić, demisionire možda još prije saziva skupštine. Time misli vlada, da će se mladoradikali dati sklonuti, kako bi prestali s obstrukcijom. Protić bi onda bio izabran za predsjednika skupštine na mjesto dosadanjega predsjednika.

Što je kralj prihvatio ostavku Vujićevu, dokazom je, da se konflikt nije mogao drugačije riješiti i da je gospodar situacije postao Pašić. Hoće li Pašiću uspjeti, da se i nadalje uzdrži gospodarom prilika — to stoji do držanja pristaša Vujićevih u skupštini. Ako oni prestupe u tabor mladoradikala i tako im pomognu opstruirati — onda bi Pašić došao u vrlo nepovoljni položaj. Medjutim sam se Pašić nada, da do toga ne će doći.

Bugarska.

Kako javljaju iz Sofije, očekuje se skori pad Stambulovističke vladavine u Bugarskoj. Knez Ferdinad bit će u tom slučaju u teškom položaju, da izabere novo ministarstvo. Opozicionalni blok, kako pišu neki vjestnici, koji je sastavljen od pet gradjanskih stranaka, nije sposoban da preuzme vladu u svoje ruke pošto se taj blok sastoji od različitih elemenata. Medjutim opozicionalni listovi odlučno tvrde, da sve stranke, koje sa stavljaju blok, su jednodušne u svojim zahtjevima, da s Bugarskom imade upravljati volja parlamenta i da se ograniči vlast vladareva. Najveća pogibelj današnjoj kneževskoj vladi, kao i samomu knezu prieti od anarhista i socijalista, koji sve brojnije dolaze iz Macedonije.

Rusija.

Duma je u sjednici od 30. pr. m. pretresala interpelaciju o dogodjajima u Rigi, gdje su vojnici navodno bili izvrgnuti torturama.

Ministar unutarnjih posala. Makarov, izjavio je, da su navodi interpelacije o torturi neizpravni. Govornik ne će poljepšavati držanje policije, ali mora primietiti, da ona živi sred neasnosnih prilika i da se njezini čini mogu objasniti okrutnostima revolucionaraca.

Nakon poduže živahne razprave primljen je sliedeći dnevni red od radničke stranke: S razloga, što je vlada pozitivno ustanovila nezakonitost izvjestnih čina redarstvenih organa u baltičkim provincijama, duma prelazi k dnevnom redu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori.

Občinski su dakle izbori za Pulu raspisani na 14. t. mj.

Kako vam je poznato, hrvatska ili slovinska narodna stranka ne misli ići na borbu sama za se, već će se za ovaj put pridružiti stranki, koju su sastavili njekoji od c. k. mornarice. Glasilo kamore širi crne laži o toj stranki i o nama, o čemu je govora u talijanskom djelu lista. Naravski svatko pametan morati će odbiti preziron te gadne podvale, i nastojati da se jedanput sruši kamora.

Dani izbora jesu:

Treće tielo: za stanovnike u gradu Puli dne 14., 15., 17. i 18. tek. mj.;

za stanovnike u Fažani, Galežanu i Peroju i one koji stanuju izvan Pule osobito u Vodnjanu dne 19. t. mj.;

za stanovnike u Alturi, Kavranu, Lavarigu i Monticu dne 20 t. mj.;

za stanovnike u Pomeru, Premanturi i Stinjanu dne 21. t. mj.;

za stanovnike u Ližnjanu, Medulinu i Sišanu dne 22. t. mj.

Drugo tielo: dne 24. t. mj.

Prvo tielo: dne 25. t. mj.

Izbori će se vršiti u prostorijama talijanske pučke škole u »piazza Alighieri« blizu crkve Majke Božje.

U Pazin. U nedjelju dne 9. t. mj. naš se narod pripravlja da u velikom broju dodje na glavnu skupštinu Družbe. Iz Pule odlazi poseban vlak na 1½ pop. Putne karte dobivaju se kod g. Stihovića Postijilnici. Cieni tamo i natrag K 2.

Dolazi takodjer i veteranska glazba iz Pule.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa. Naši protivnici ne znaju, što bi počeli, jer im je još uvijek po glavi sramota, koju doživiše 14. maja. Reći bi, da se svake i najmanje straše, te im je sve, što ih podsjeća na njihovu sramotu na putu. Čudno samo, da se do sada nisu potrudili, da i onu: Votate per Costantini, što su ju kradom katramom po noći po zidovima namazali dali objeliti. To svakako boli, jer je žig njihove sramote.

Nekoga valjda dobro peče, da se je u Cresu počelo na vas mah pjevati hrvatski, jer je općina, da se tome stane na kraj zabranila svako pjevanje. Da gospodo znamo da vam strašno vrijedja uši

ona: Nije Istra Talijanska i van s njima ali vi se ne spominjate više, što ste vi sve radili, a da niste nikakva prava imali kad biste bili dobili kod izbora.

Radite što hoćete, ali nećete dokad ćete. —

Naša „mat do komuna“ je po nesreći nekako prekoračila granice svoje pedagogije. Jednega joj dana dodje jedna žena u školu moleći ju, da joj pusti kćer kući jer joj drugo dijete kod kuće umira, a ova se na nju otrese veleći: tanto tempo già more e ancora non è morto! Uvrijedjena mati u najnježnijem čuvstvu pripovijedila je drugim ženama, što joj je signorina rekla, a ovoj je to došlo do uši. Pozove k sebi ženu, ali ova niti ne podje k njoj Valjda ju je peklo, što je one riječi rekla te da se to dalje ne širi odmah učini „reporet“ na načelnika, da ovaj pozove k sebi dotičnu ženu i da joj zabrani naprvo širiti riječi, što joj ih je učiteljica rekla. Dašto da to načelnik i učini, te ženi zabrani pod pretnjom globe, da to ne pripovijeda nikomu više. Ma i ta šijor hoće da bude svakome loncu za ....

* * *

U Cresa niču društva poput gljiva! Naša vlastela su napokon uvidila, da do danas ništa neučiniše za kopača, i radnika Vulja dakle počet mislit i na njih, treba im sada otvoriti oči, kad to nije uspjelo Dr. Costantiniu. Osnovaše stoga društva „Società popolare“, gdje će imat pristupa svi slojevi bez razlike. Tu će se držati konference, zabave, igre i ostalo, da se Cresani malo „živi lupnju“. Uza sve to vlasteli zadržaše svoj „Casino Patrizio“, te još nisu do toliko spali, da postanu posve pučani. Da, da ki vas nebi poznal dobro bi vas prodal, ali vam ništa više ne koristi. Cresani znadu, da to društvo ima dvojaku svrhu i to: da fundamente pokopa društvu — „Democratica“, te da hrvatski puk odnarodi, Neka se čuvaju oni prvi, a drugi im se neće dati, jer znaju, da bi to za njih sramota bila.

Spomenut nam je na koncu, da je ovom društvu dao svoj blagoslov biskup Petris — i darovao do dvijesto knjiga.

Mjesto občinskoga liječnika razpisano je za mjestnu občinu Osor, (porezne občine Osor, Nerezine, sv. Jakov i Puntakriž). S tim mjestom skopčana je plaća od 2000 K. Liečnik će držati liekarnički ormar. Dva puta na mjesec morati će u Puntakriž, gdje će siromahe badava liečiti.

Molbe sa potrebitim prilogama (svjedočbe školske, o dobi, državljanstvu itd.) valja poslati upravi općine Osor do 28. junija o. g.

Voloski kotar:

Izlet u Zamet. (občina Kastav) Obrtno-radničko podporno društvo „Sloga“ na Rieci priredjuje u nedjelju dne 9. o. mj. družtveni izlet u Zamet, što se daje ovim znanje koli članovom toga družtva, toli članovom Pjevačko-tamburaškog družtva „Sloga“ u Zametu, da se nadju svi na okupu u vrtu gostione Finderle, gdje će biti skupni sastanak.

Pazinski kotar:

Brest župa Vranja.

Uslobadjam se gospodine uredniče poslati Vam ovo par redaka koje se nadam da ćete natisnuti u Našoj dičnoj Slogi. Čitajući istu od 28. maja broj 80 nehotice su mi u oči pale riječi *ćić* iz Bresta pod Učkom. Kako je u opće poznato, stanovnici po krasnih gora jesu uvjek više ali manje vjerni čuvari svoje narodnosti nego stanovnici u ostalima mjestima, te neima novca s kojim bi se dali podkupiti u vrieme izbora, što su osobito pokazali na 14. maja kada su odavali glasove za svoje zastupnike dr. Laginju i Mandića. Tako je bilo njekoć i u našem selu Brest pod Učkom. Svi smo bili kod svakoga izbora složni kao djeca jedne majke. — Ako je smutilivac koji prije izbora napastovao koga da ide glasovali za protivničku stranku pa je saznao da je je iz Bresta nije ga više uznemirivao. Nu prošla su ona zlatna vremena, da bi stanovnici Bresta današnji dan onako otvoreno kazali kako je kazao njekoć na dan izbora njeki Breški izbornik jednomu karnelu iz Boljuna, da kada bude ris uspromjenio pege a crnac svoju kožu onda će on svoju narodnu ćut. Sa žalošću bi morao se Jeremijem prorokom uzdahnuti: Kako je potomnilo zlato itd. tako je izginula ona oduševljenost za narodnu stvar iz srca većine stanovnika sela Brest pod Učkom. — To su, pokazali na dan izbora za carevinsko vieće na 14. maja, Od 50 izbornika glasovalo je samo 8 za dra Laginju, svi ostali glasovali su za italijankoga kandidata Mraka iz Pazina, ali pa jesu ostali kod kuće. Kada su se ove izgubljene ovce vraćale od izbora svojima kućama urlikali su kao gladni vuci iz svnga grla „viva“.

Nu odkuda najedanput toliki preokret u čistom zabitom selu gdje nitko nezna italijanski ni kruha pitati osim njekojih, koji hode simo tamo po svietu? Evo kako je kazao dopisnik iz Lupoglavščine u „Našoj Slogi“ da izmedju tolikih dobrih ovaca da se mora naći i koja šugava i ova šugava druge dobre smućuje. Tako se je i našla na Brestu takova šugava ovca kojoj nije koljevka bila u selu Brest. Od kada je taj smutilivac amo došao hode k njemu njekoji u školu kao mudracu — ta on im je učitelj, svećenik advokat jednom rječju sve te njekoji ga više slušaju nego svoga župnika i učitelja. Što pak je najžalostnije je to: kako je poznato, mnogi su koji su na 20 jenara bili požarom uništeni te su simo tamo moljakali milodare koje su nastojanjem svoga duhovnoga pastira sbilja dobili u u ljepom iznosu. Takodjer vlada pružila tri tisuće a Njegovo veličanstvo je dalo isto toliko. Nu svi ovi koji su dobili potpore dali su svoj glas na 14. maja za italijanskoga kandidata osim jednoga. Sada tek, kada su uvidili, da su grozno pogoreli i na narodnom polju, kažu da im je žao što su se dali nagovoriti od čovjeka, koji nije niti njihove krvi ni roda i da u buduće neće više slušati glas svoga krivoga protivnika — jer sami znadu ako se neopamete, — da u buduće ne samo da će biti osramoćeni već ostavljeni i prezirani od poštenih ljudih kuda goder budu hodili. Bože daj, da nebi bio njihov glas „glas vapijućega u pustinji“, nego što su dosada sakrivili da kod nastojećih općinskih izbora javno poprave, te samo na taj način bude došao opet u selo Brest onaj prijašnji mir i sloga, koja je do sada vladala medju njima, i da budu u buduće išli za svojim duhovnim vodjom, koji njima sbilja hoće duševno i tjelesno dobro, i da nebudu slušali već glas „najemnika“.

Htjeli su izazivati. U Pazinu sastali se u nedjelju talijanski kolesari, sa glasovitom „famfarom“ i zastavama, iz Trsta, Rieke, Voloskog, Pule itd. da prikažu obične talijanske hrvatekinade. Htjeli su prirediti po gradu bakljadu, razvjetu i obhod rečenom „famfarom“ nu mjestne oblasti, znajuć, da je Talijanom jedino do toga stalo, da mirno gradjanstvo izazivu, zabraniše im jedan dio programa radi mira i reda, koga su kanili poremetiti.

Porečki kotar:

Šest sjajnih izbornih sastanaka u poreško-motovunskom izbornom kotaru.

(Konac.)

Četvrti izborni sastanak bijaše na Duhovni ponedeljak u *Čepić-u*. Malo mjestance, nekoliko kućica. Ipak prostrana dvorana vrvila je od izbornika domaćih i iz bližih mjesta. Bilo ih je preko 160. I ovdje su govorili zastupnik *Matko Mandić*, koji je na popularan način pripovijedao o izbornoj reformi, o „tajnosti“ glasa i o programu kandidata Dra. Laginje. Narod je velikim odobravanjem pratio njegova izvadanja i ona *Dra. Josipa Mandića*, koji je osobito upozorivao na makinacije oprtalj ske gospode i kazivao narodu, kako mu se je držati naproti tome.

Poslije podne uputio se je *Matko Mandić* u *Sv. Bartol* pod Motovunom i tu govorio oduševljeno mnogobrojnom narodu (preko 200 izbornika), koji je vidljivim zadovoljstvom slijedio njegovim izvadjanjima te na koncu pratio govornika burnimi „Živio“ klici do voja. Taj impozantni izraz narodne probudjenosti nije po svoj prilici bio po volji „nekojim »socijalistima“ koji su pustili iz sebe po koju Eviva Bartoli! Naši su zasluženim prezirom gledali na te moderne socijaliste.

Kruna svih sastanaka bio je pako sastanak u *Gradinju*. Tko je bio na tom sastanku, ne će tako brzo zaboraviti na veliki utisak, što ga je na svakoga morao ostaviti. Osobito polazak iz Livada u Gradinje bio je u svakom pogledu veličanstven. Već oko podne sakupljao se je narod sa svih strana, te naraste do ure polazka (2 sata poslije p.) do preko 600 ljudi. Na čelu dična glazba iz Buzeta, koračala je ta narodna masa, davajući cijelim putem narodnim pjesmama i živio klici na Laginju, Mandića i Spinčića oduška svojim narodnim osjećajima. Upravo ganutljiv je bio pako dolazak u Gradinje gdje je na velikom prostoru čekajući domaći narod neopisivim slavjem pozdravljao svoju braću. Malo iza dolazka započme sastanak na otvorenom. Predsjednik shoda dični naš rodoljub i agitator S. pozdravi skupštinare te razloživ svrhu sastanka predlaže predsjednikom sastanka buzetskog notara g. *Justi-ja*, koji iskreno pozdravljen zahvali narodu na izkazanoj mu časti te nakon kratka ali jezgrovita nagovora podijeli riječ zastupniku *Matku Mandiću*, koji je bio baš u onom času nadošao iz Sv. Bartola. *Matko Mandić*, burnim „Živio“ klici pozdravljen, progovori i tu duži govor, u kojemu ocrta našu momentalnu političku situaciju, te prešav na razvijanje programa svojega pobratima Dra. M. Laginje istaće neizmjerne zasluge istoga na narodnom i gospodarskom polju. Kad je govornik pozivao prisutne, neka svi glasuju za Dra. Laginju nije bilo radosti i veselju ni kraja ni konca. *Dr. Josip Mandić* nadodao je još nekoliko riječi k predmetu i kakav dobrotvor istarskoga patnika je Dr. Laginja. Spomenuo, da je došao momenat da otresemo od sebe jaram tudjinstva i da pokažemo, da smo narodni i da si svoju narodnost ne davamo oduzeti pa bilo za živu glavu, narod je odgovorio urenbesnim „Živio Laginja“. Još su govorili nekoji odlični govornici, našto g. notar *Justi*, reasumira tok skupštine te zaključi taj krasni shod, apelom na skupštinare, da si osvijetle lice na 23. p. mj.

Iza svakog govora buzetska glazba je intonirala po koju narodnu ali umjetničku pjesmu na radost sakupljenom narodu i g. učitelja, koji je vidljivim zadovoljstvom pratio plod svojega rada. Živila ta dična glazba, koja se nije bojala ni truda ni troška, te je dohrlila na sastanak, da izvrši svoju plemenitu zadaću narodnoga probudjivanja, narodne prosvjete. Rekli smo na početku ovoga kratkoga izvješća Kamo god su izastanici pol. družtva dolazili, svagdje isti entuzijazam, iste želje iste nade. Divna li naroda! Onom prilikom moralo se je pomisliti, kamo bi taj narod sve došao, da ima svojega narodnoga pravnika — tamo u Motovunu ili u Poreču, koji bi ga savjetovao i bodrio na dalnji rad. Mnogi su tu želju izravno izražavali. Tješi se narode! Domala dobijes u onim krajevima svojega čovjeka. Spomenuli smo humor, kojim narod u Breščini dava oduška razsulu kamore. Taj humor izbija iz pjesmice, koja glasi;

1. Ah nesretna Ti kamora.
   Kâ si pošla in malora.
2. Ah blažena ona skule.
   Po kojoj kamora pala.
3. Dugo doba si čarala,
   Sad sramotno si propala.
4. Oj Slavjani (Istrani)
   naše gorje,
   Došli ste nam na
   obzorje.

Svaka se kitica pjeva dvaputa.

Time zaključamo svoje izvješće. Ne možemo, a da ne izrečemo naše priznanje, pohvalu cijelomu narodu onoga izbornoga kotara i svim rodoljubima, koji su se zauzimali za izborni uspjeh: u prvoj vrsti veleč. gospodinu *Simetu Červar*, župniku u Zrenju, gosp. *Tončiću*, g. *Markešić-u* Ivanu pok Antuna, g. *Grdini* Antunu pok. Ivana, narodnim prvacima uz ostale naše Zrenjske prvake. Bog ih poživio i s njima naš uzorni narod!

Franina i Jurina.

Jur. Ma da se j' na vratju navadil hrvatski

Fr. Ki to?

Jur. A ki lego albukat z Voloskega Koštantini. Par dan pred izbor došli su proglasi za izbornike Kastva, Voloskega, Opatije, Leprinca, Lovrana, i Mošćenice na jedan način, a proglasi za birače otoka Krka, Cresa i Velog Lusina na drugi način, a oboji lepo na našem hrvatskem jeziku.

Fr. Na Kastavšćine je dobil malo trubil ki bi mu bili verovali.

Jur. Jako se j' prevaril i tamo na otokah. I na Mošćenici ma dobro su pogledali. Ma na Leprinšćine i Lovranšćini jih je još prilično ki neće da imajuć oči vide.

Fr. Bog njima se smiluj. Nego i to bi moglo neč dobroga za sobom povući. Sada će Dutor Koštantini i na sude hrvatski govorit i hrvatske spise pisat.

Jur. Čemo videt, ma ja se sve bojim, da on zna hrvatski samo pred balotacioni i va svojoj kancelarije, kad beči od naših ljudi poteže. Na sude najbrže neće mu ni napred dišet naš jezik.

Razne primorske viesti.

Ispiti osposobljenja položili su prošloga mjesega za hrvatske pučke škole u Kopru g. Egidij Čeh iz Slinja, g. Josid Jurdana iz Lanišći, g. Ivan Lesica iz Rukavca, g. Josip Sirolić iz Sluma (uz to talijanski kao predmet) i žena Milka Volarić iz Tinjana.

U Gorici položili isti izpit: g. Srečko Jurdana iz Pomeru i za škole u talijanskim naukovnim jezikom, g. Matko Zlatić iz Roča položio je izpit za talijanski i njemački jezik kao predmet., i g. Andrija Jakac iz Huma talijanski jezik kao predmet. —

U Ljubljani: g. Fran Barbalić iz Berma izpit osposobljenja za škole sa njemačkim naukovnim jezikom.

Vjenčanje. U subotu dne 4. maja vjenčao se je u Rabu g. Dragutin Pribil c. k. kot. školski nadzornik sa gospodjicom Zorkom Nimira, učiteljicom u Puntu — Bilo sretno!

Sazov carevinskoga vieća. Brzojav nam je donio vijest iz Beča da je sazvano carevinsko vijeće na prvu sjednicu dne 17. junija o. g.

U prvoj sjednici obaviti će se obične formalnosti, a svečano otvorenje carevinskoga vieća sa priestolnim govorom ellediti će dan zatim t. j. dne 18. junija.

Razprave će valjda započeti dne 20. junija i to će ići spočetka lagano dok se vieće konstituira izabire odbore i rieši najvažnije vladine predloge.

Listnica uredničtva i uprave.

Mate Persurić — Bačve (Vrânjan) primili smo u redu kruna 5.

Ivan Kocijančić Soldatić — **Kaštelir:** šiljemo Vam redovito.

Mato Draščić pok. Andreje — **S. Martin (Buzet):** primili smo kruna 10.—

I. M. Oršić — **Vrbnik:** popitali smo se, sve je u redu. —

Ivan Kompare i K. Sišković: doći će u dojdući broj.

Sljedeći broj „Naše Sloge“ izaći će u četvrtak dne 13. o. mj.

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 13. junija 1907. God. XL.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

Žalostne prilike u kojima se nalazimo siliše nas da ukinemo višekratno tjedno izdavanja lista, te će tako isti izlaziti svaki četvrtak.

Prijatelji i braćo sjetite se vaše dužnosti te uredite već jednom vašu predplatu. Da bi svi dužnici namirili dug do 31./12. 1906. naš bi se list znatno pomogao. Stvar je poštenja, dakle uredite ju već jednom.

Uprava.

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

U nedelju doživismo u našem drevnom Pazin-gradu narodnu svečanost kakve jošte nepamtimo u Istri. Nije bo to bila obična skupština naše plemenite „*Družbe*", već je to bio narodni tabor, svečana, sjajna i veličanstvena narodna manifestacija, kakve jošte nevidismo u Istri i kakovu nisu kadri prirediti naši susjedi Talijani uza svu umišljenu svoju kulturu, bogatstvo i tobožnje talijanstvo Istre. U skromnom onom gradiću, srcu naše Istre, sakupilo se je preko **10.000** sviestnih i oduševljenih naših rodoljuba iz svih krajeva Istre i kvarnerskih otoka. Po putevih i cestah, koje vode u grad, osobito izmedju kolodvora i grada vrvilo je kano u mravinjaku veselo, oduševljeno i razdragano naše pučanstvo od rana jutra pak sve do kasne noći.

Svih bogatih, uzvišenih dojmova, što je zadobismo u nedelju čitav dan, i dobar dio noći u Pazinu, nije moguće strpati u uzahan okvir ovog člančića, te ćemo ovdje i za danas navesti samo nekoje važnije momente one sjajne skupštine prepuštajuć za dalnje brojeve lista opis i ocjene toga za naš narod velikoga nezaboravnoga dana.

Sjajnu i neočekivanu izbornu pobjedu od dne 14. i 23. maja nisu mogli Hrvati i Slovenci Istre, svečanije i veličanstvenije proslaviti nego li ju proslaviše prošle nedelje.

Ogromnom množtvu naroda iz svih strana pokrajine, svih slojeva, svake dobe i obojeg spola stupahu na čelu njegovi predstavnici, državni i zemaljski zastupnici *Laginja, Mandić, Spinčić, Dr. Dinko* i *Dr. Matko Trinajstić* i *Kozulić*, dočim se je boleščću zapriečeni zastupnik *Andrijčić* brzojavno izpričao. Ovim se pridružiše predstavnici bratskog nam slovenskog naroda gg. *Ivan Hribar*, zemaljski i državni zastupnik te načelnik biele Ljubljane, prvak tršćanskih Slovenaca državni i zemaljski zastupnik *Dr. Rybar*. Uz njih stajahu hrvatski i slovenski odvjetnici, bilježnici i odvjetnički kandidati Istre i Trsta. gg. *Dr. Gregorin, Dr. Slavik, Dr. Janežić Dr. Kurelić, Dr. Poščić, Dr. Zuccon, Dr. Červar, Dr. Brnčić, Justi, Dr. Vilfan, Dr. Tomašić, Dr. Flego, Dr. Mandić, Scalier* i drugi.

Profesori one zienice naše, hrvatske gimnazije nisu mogli uzmanjkati tamo, gdje narod svoju kulturnu svečanost slavio.

Mnogobrojno bilo je tuj zastupano ono naše svećenstvo, koje radi i žive medju narodom i za narod i koje dieli iskreno i vjerno s njime koli njegove jade i nevolje, toli njegovu radost i veselje.

I naše rodoljubne gospodje i gospodjice pohrliše iz daleka i bliza, da povećaju sjaj narodne svečanosti.

Rodoljubno naše učiteljstvo žensko i muško osobito ono „*Družbinih*" škola bijaše vrlo častno i po najuglednijih svojih članovih zastupano. Narodne obćine Istre poslaše najbolje svoje predstavnike u osobama načelnika *K. Jelušića* iz Kastva, *I. Pangerca* iz Doline *Fr. Flega* iz Buzeta *V. Tomičića* podnačelnika iz Voloskog te obćinske savjetnike ili zastupnike inih narodnih obćina istarskog kopna i nekoje kvarnerskih otoka. Predstavnici hrvatskog naroda iz gradova Cresa g. vitez Dr. i prof. *Koljevina* i drugovi, te Lošinja g. *Lovrić* sa drugovi bijahu predmetom najsrdačnijeg susretanja.

Bilo je tu i naših brodovlastnika pomorskih kapetana, sveučilištnih djaka, čestitih naših trgovaca, obrtnika i radnika, ali kruna svemu bio je onaj naš dobri kmet, koji je u toj slavi najviše uživao, jer takove nije jošte vidio, nit je sirotan slutit mogao, da je što takova u Istri s naše strane moguće prirediti;

Tršćanskim vlakom stiglo je što iz Trsta, što za ostalih postaja izmedju Trsta i Pazina, do 200 izletnika, kojim bijaše na čelu dični „*Tršaški Sokol*".

Čim se je vlak približio postaji, zaori iz hiljade i hiljade grla gromoviti „živili"! narodu, što se je poput vojske okolo kolodvora slagao. Tuj pozdravi goste u u ime odbora g. prof. *Žgrablić*, komu se je na krasnom dočeku zahvalio predsjednik „*Družbe*" zastupnik *Spinčić*[1]). Klicanju naroda ne bijaše konca ni kraja. Sa postaje krene to ogromno množtvo naroda sa neumornom i velezaslužnom „*Sokolskom glazbom*" iz Buzeta, te sa tršćanskim i pazinskim „*Sokolom*" na čelu put grada.

Oduševljeno, gromovito klicanje razdraganog množtva odjekivalo je od Lindarskog i staropazinskog brežuljka te se gubilo tamo daleko preko pazinskih livada i poljana. Povorka se zaustavi pred općinskom zgradom, gdje ju je čekao na skadu, obkoljen od narodnih predstavnika, velezaslužni načelnik grada i obćine Pazin g. Dr. *Kurelić*. Produljenim govorom nazvao je g. načelnik milim gostom dobrodošlicu iztaknuv osobitu važnost današnje svečanosti. Za njim su govorili s istoga mjesta narodni zastupnici prof. *Spinčić, Ivan Hribar* i *Dr. Rybar*[1]) zahvaliv se svi najsrdačnije na veličanstvenom dočeku. Govornike je narod najoduševljenije pozdravljao.

Zatim se je narod stao razlaziti po raznih gostionah i krčmah, jer ga je samo jedan maleni dio mogao naći prostora u prostranom vrtu i krasnih prostorijah „*Narodnog Doma*". Ovdje su imali skupni objed predstavnici naroda, odbor „*Družbe*" i vidjeniji gosti iz vana.

Okolo 3 sata imao je prispjeti posebni vlak iz Pule. Za „*Sokolskom glazbom* poletiše hiljade naroda na kolodvor, da tamo dočekaju mile goste iz Pule, koje je predvodio zastupnik i ljubimac naroda Dr. *Laginja*. Tuj se razvili nevidjeni jošte kod nas prizori. Dvije glazbe udaraju, narod pjeva i kliče, da se sve ori i trese, braća se ljube i rukuju, Dr. *Laginja* unidje u kočiju, od koje izpregnuše naglo konje te šestorica kršnih kmetova u narodnoj nošnji povuče za rudo i odpelje narodnog junaka sa pazinskim načelnikom sa kolodvora u grad do „Narodnog Doma". Sve se odkriva, sve pozdravlja, sve kliče mužu odličnjaku i poštenjaku.

Poslije trećeg sata svečana bijaše skupština „*Družbe*". Krasna i prostrana dvorana „*Narodnog Doma*" nije mogla ni deseti dio prisutnih u svoje krilo primiti. Sve bijaše tako puno, da se je u dvorani jedva uzdržati moglo, dočim se je na stotine glava naokolo dizalo nebi li oni koju bar rieč dohvatili. Ravnateljstvo „*Družbe*" sa nadzornim odborom smjestilo se je na odru, gdje bijaše i stol za novinare.

Čim se je narod smjestio i ponešto utihnuo, ustane neumorni „*Družbin*" predsjednik narod. zastupnik prof. *Spinčić*, koji izreče sliedeći govor:

(Sliedi).

[1]) Bude li nam moguće priobčiti ćemo oba govora. Op. ured.

[1]) I ove govore bude li nam moguće priobčiti ćemo naknadno. Op. Ured.

Izjava naših zastupnika.

Od naših zastupnika na car. vieću iz Istre i Trsta primili smo sliedeću:

IZJAVU.

Prigodom obdržanja glavne skupštine družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu, pogovarali su se državni zastupnici iz Istre (dr. Laginja, prof. Mandić i prof. Spinčić) i iz Trsta (dr. Rybář) glede budućega djelovanja u carev. vieću, te saslušavši mnienje raznih narodnih povjerenika iz Trsta i Istre, izjavljaju da smatraju jedino spasonosno i koristno ustanovljenje **kluba svih jugoslavjanskih državnih zastupnika**, pri čemu pako nije potrebno da se isključi djelovanje pojedinog zastupnika u smislu programa stranke kojoj pripada u dotičnoj pokrajini. Na to se navedeni zastupnici obvezaju raditi kod svih ostalih zastupnika iz Dalmacije i iz slovenskih pokrajina.

Veseljem pozdravljamo taj zaključak, te se nadamo da će se našim zastupnicima posrećiti da postignu svoj cilj.

Flappovo „pastirsko" djelovanje.

Jednomu našemu sumišljeniku u Puli rodilo se je dne 27. t. mj. mužko diete, te se je par dana zatim otac djeteta uputio na mjestni župni ured molbom, da mu se diete krsti u hrvatskom jeziku po ritualu izdanom u Rimu i odobrenom od crkve.

„Niti u Puli niti u nijednoj crkvi ciele ove biskupije, nemože se krstiti hrvatski", glasio je odgovor Talijanskih svećenika u Puli.

Otac djeteta, obratio se odmah biskupu Flappu, molbom, da i ako se nikako nemože i neće krstiti diete u hrvatskom jeziku u crkvi, bude isto krsteno u kući. Na *hrvatski* pisanoj molbi, odgovorio je Flapp *talijanski*, da nikako nemože dozvoliti hrvatsko krstenje.

U navedenoj molbi dotični je gospodin spomenuo štetne posljedice na vjerski život našeg naroda u Puli, i to glavnom krivnjom puljskog svećenstva komu na čelu stoji kandidat od sto glasa. U Puljskim crkvama nema nikada niti jedna hrvatska propovjed, hrvatski je jezik podpunoma izključen iz svakog bogoslužja. U crkvi se samo latina i talijančari. Uz razne urede kamore, uz socialistički „Arco Romano" nenalazimo zaštite ni obrane ni u crkvi.

Uvaženi jedan crkveni pisac dokazao je da ovo identificiranje latinstva (a kod nas talijanstva) sa katoličkom crkvom, najviše škodi istoj, te sačinjava pogibelj u koju su upale razne narodne crkve, koje su se odciepile od Rima. Na sve te temeljite i istinite opazke biskup Flapp ni mukaet. On je zadovoljan da je njegov prijatelj Bartoli, pomoću „katoličkog" svećenstva, izabran zastupnikom u Beč.

Kad se promišlja na svu tu gonju proti našem liturgijskom pravu u ovoj biskupiji, i kad se promisli, da je ovdje jedan put sjalo ono sunce pravde, onaj Bogom nadahnuti čovjek, prvi koji je riečju i djelom naučio nas ljubiti narod svoj, veliki biskup Dobrila, čovjeku se smrkne pred očima i biva mu teško na srcu.

Ali gori srdca!

Svih naših protivnika nestati će, ali nestati ne će Hrvatski narod u Istri komu od 14. i 23. maja sije ljepše sunce i obećaje mu obilan plod.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Občinski izbori u Puli. Sutra dakle počimlju občinski izbori u Puli. — Radi nestašice prostora nemožemo danas obširnije o njima govoriti, te upućujemo naše čitatelje da dobave list „Omnibus" u kojem će ju naći potrebite upute. Samo napred da se kamora sruši a drugo će već doći. —

Pišu nam iz Šegotići. U „Giornalettu" čitamo, da je neki Giorgio Lenzovich dostavio za Legu 4 Kr. što ih je sakupio u selu Šegotići općine Krnice od braće Cveki i Vicenca Tarabana. Lencovich je kočijaš iz Pule hrv. roda, Taraban je mesar iz Pule takodjer hrv. roda a braća Cveki su seljaci iz spomenutog sela, svi ljudi naše krvi i jezika pa sakupljaju novac za zloglasnu „Legu", koja svojim školama odnarodjuje istar. djecu hrv. jezika!

U Šegotićima davati novac za Legu! Šta radi Tone Ciliga i Šumberac? Ili su i oni promjenili gaće? Svakako sramiti se moraju svi: i Lencović i Taraban i Cveki! Pa još pitaju, da im „Družba" dade školu!

Izbornici pozor!

Držite na pamet izbornici, da koji neće na izbor pod isprikom da ne ide ni za jednu ni za drugu stranu, taj je *kukavica*, a kukavica je gori od otvorenog protivnika, jer s ovim barem znadeš kako postupati.

Dakle mi svi hrvati i u opće slovinci ujedno s poštenimi talijanima i s c. k. mornaricom zajedno, a s druge strane kamora. Budemo li složni kamora će sigurno propasti.

Hrvati i Hrvatice!

Sjećajte se uvjek družde sv. Cirila i Metoda, kupujte uvjek njezine žigice, marke, olovke i sapun.

Nezaboravite takodjer u vašim potrebam obratiti se u tiskari i knjigovežnici te papirnici Laginja i dr. Pula.

Svoj svome pak će se naš narod u malo vremena dignuti na vlastite noge.

Pazinski kotar:

Mrak ostao u Mraku!

Najbolji dokaz koliko Hrvata imade, u Istri pokazali su izbori od 14 maja. U cielom izbornom kotaru Pazin, dobio je naš dični zastupnik *Dr. Matko Laginja* 8.551 glas, a gosp. *Mrak* mražnih 2048 glasova, dakle niti četvrti dio. Kažemo *„mražnih"* glasova, jer smo uvjereni, da bi se njegovi glasovi na polovicu ili trećinu bili snizili, da nije talijanska kamora uplivala svojom starom lisičjom lukavošću na naše još neuke zavedene, dakle sliepe, a stoga i *„mražne"* ljude.

Pomislite ljudi, na Labinšćini na tom neoborivom (kako oni kažu) talijanskom teritoriju, dobio je gosp. *Mrak* svega skupa 287 glasova, socijalista *Bučić* 471 a naš *Laginja* 896 t. j. 187 glasova više, nego Mrak i Bučić skupa.

Vriedno je, da spomenemo, da je naš obljubljeni Dr. Laginja u samom Labinu dobio 103 glasa, da je dalje na Vinesu Mrak dobio samo 4 glasa a u S. Lovreču samo 1 jedini glas, dočim je u Sv. Nediji pomoću poznatog E. Načinovića dobio 71 glas a u Labinu sakupio samo 211 glasova.

Da nije socijalista ili da su ti ljudi samo nešto učeniji, te da hi razpoznali da će samo onda moći napredovati, kada se stave u ruke svojih ljudih, sjegurno bi bilo palo još barem 300 glasova za Laginju na Labinštini.

Što dakle ovo znači? Znači to, da se i Labinština budi i da će taj narod domalo stresti sa sebe teški jaram, koji mu je, bio nepravedno nametnut od puljiskoga pribjeglice, koji je mislio, da je sloboda samo za njega, te da ima pravo tlačiti naš siromašni, neuki narod, ne davajući mu škola, na davajući niti vode za piti i ne gradeći mu tako potrebite puteve, za koje, stvari pak nas čovjek plaća dvostruki adicijonal ili namet.

Što će pak reći naš *dični* gojp. *Gerča* kad dočuje koliko je njegovo agitiranje koristilo na labinštini? Gosp. Gerčo, Vas koji ste „purissimo sangue" „Volibluť" — od oca i od matere Slovenca — mislimo da Vas oni brojevi neće baš bit pustili hladnokrvnog kao što to nije moguće ni pomisliti. Nu znate šta, mi ćemo Vas i Vaše po drugi put lieno savjetovati: skupite *tunju* i mrežu u brod pa odbrodite čim prije u Vašu liepu Kalabriju a mi Vam želimo pogodan vjetar na putu i liepo vrieme u Kalabriji a da se budete mogli barem sunčati, jer i onako ćete dobiti posve malo drugoga posla a od politike ne ćemo ni govoriti.

Što će pak reći neki c. k. činovnici u Labinu, koji još uvjek neće ili ne znadu da pišu našemu narodu u njegovom jeziku nego treba, da naš čovjek ide od Iruda do Pilata i da još plati tko mu pročita i protumači zašto ga zovu na sud itd., kao da još nije dosta ono, što plaća veći adicijonal vanjski čovjek nego isti Labinjan, koji ima i *ferale*, i obć. *šternu* i *„komunski palac"* i *placu* Sv. Marka koji će domalo pasti, pak čujte još i *mužiku*, a da se Labinjani malo pozabave, kad im je dosadno, a i to sa našim novcem.

Puno smo znatiželjni, da li će gospoda na prizivnom sudu u Trstu pri popunjenju mjesta sudbenog pristava čuti naš glas i poslati našeg čovjeka. Gosp. predsjednik priz. sud. uživa dobar glas pravednog čovjeka, te smo baš znatiželjni koga će nam poslati u Labin a napominjemo samo to, da se na sudu Labinu radi 90% za naše vanjske ljude, koji ne znaju ni slova talijanski.

Nu moramo još nešto u ovoj prigodi sasvim vruće našemu narodu preporučiti a to je sliedeće: svaki čovjek ima pravo kad dodje na sud, da mu se govori i piše u njegovom jeziku a gospoda činovnici moraju pisati i govoriti sa strankom kako ona hoće, dakle ljudi, kad dodjete na sud, na porezni ured, na poštu ili pak gosp. notaru, govorite po našu i pitajte, zahtjevajte, da Vam se i piše po našu i onda ć te viditi, da ćete bititi posluženi jer gospoda činovnici su za to plaćeni. Ako li pak neće jer im je naš jezik mrzak ili ga nepoznadu, onda neka i oni idu činit kumpaniju gosp. Gerči u Kalabriju, gdje neće više čuti našega jezika i gdje im ga više neće trebati.

Narode, osvjetlao si si lice, birao si svog čovjeka, koji će za te neumorno kao i do sada raditi, koji će sve moguće pa bilo i teškim žrtvama pokušati, da Ti pomogne, ali ipak stupaj i Ti tako napried, ustani, progledaj i pomozi si i sam koliko možeš i biraj uvjek svoga kao što si ovaj put učinio te ćeš vidjeti, da će biti bolje za tebe.

Narode, mi te ljubimo, mi ćemo za te i za našu svetu i milu domovinu, za naš liepi i sladki materinski jezik raditi iz naših sila ali očekujemo i od tebe pomoći kao što si pokazao na 14 maja i za što Ti najsrdačnije zahvaljujemo.

Zaključujemo govoreći: „Zora puca bit će dana" i sličujući: Živio naš hrvatski narod u Istri, Živila Istra, Živio naš dični zastupnik Dr. Laginja, a svim Kabrežima saljemo slijedeći darak:

Slomili smo iredentu
Već je na tlu i u prahu,
Gorko grizu sad palentu
Jer ostade Mrak u mraku.

Drugi opet od ljutosti
Gule sebi sijedu dlaku,
A to stoga jer sad vide,
Da im osta Mrak u mraku.

Šareći i talijanaši
I drugovi su svi u strahu,
Od žalosti nit, ne jedu.
Jer ostade Mrak u mraku.

Sad se hoje kako zečić
Kada pas mu je u traku,
Pred Laginjom borcem starim.
A Mrak osta baš u mraku

Iz Buzeta pišu nam koncem maja 1907.

Dozvolite nam, da Vas ovim dopisom obavjestimo o divljačkoj navali, koju smo dne 24. maja uvdje u gradu Buzetu doživili.

Nismo ktjeli nikudjer prije javljati dok nečujemo šta će naši *mili* prijatelji talijani javiti i zatrubiti u svjet, ali pošto smo doznali da je tršćanski *„Lavoratore"* izbacio cielu žuč na naše svećenstvo i na naše žene, nemožemo dulje šutiti na takove nedostojne klevete i prostote nazovi socijal-demokratičkog glasila.

U petak dne 24, na večer oko devet sati izišla je talijanska glazba po mjestu praćena od njekoliko mladića, koji su nosili crvenu zastavu, zatim od dječurlije i njekoliko žena i djevojaka, svih skupa 30—40 glava, dok su se njihovi kapuironi dugo držali. Rulja je vikala svašta proti Hrvatima kako to već oni znadu.

U to vrieme razsvietlili su i naši kuće a „Narodni dom" bio je najsajnije razsvietljen, to je naše socialiste koji rade pod firmom kamore, najjače zapekło. Glazba njihova je prestala igrati, a *mularija* čim je čula, da i naša glazba igra kod „Narodnog doma" počela je nabacivati proti Hrvatom svakojake pogrde. Okolo deset i pol zavladalo mrtvilo u gradu; nas nekolicina pošli smo gosp. župniku sa gospodjama, da se naužijemo krasne večeri i da vidimo što se pred „Narodnim domom" zbiva. Kad najednom nahrupi ta rulja ljudi, koja je negdje sigurno u krčmi bila, da se *okriepi* pod stan gosp. Kurelića i tu počela vikati: *abbasso preti!* itd. itd. i pjevati *„viva Dante"*, dok o *socijalizmu* nije ni riječi se čulo. Najednom doleti dosta veliki kamen koji pade medju gospodju J. i gospodju Š. a zatim je sliedio bombardament sa kamenjem, koje radi dosta visokog položaja stana gospodina župnika, nije moglo cilja doseći, već je padalo na one natrag, koji su ga bacali. Onda ta rulja navali na stan župnikov i poče silom otvarati vrata, a da nije bila slučajno prisutno oružništvo neznamo, kako bi se bilo prošlo.

Po našem sudu oni su učinili unapried plan kako će na naše navaliti. Mi smo sve potankosti pobrali, da se može podnesti kaznenu prijavu, jer oni tvrde, da se iz stana župnikova bacalo kamenje, butilje, staklo i što ti ja znam šta, na čemu nije niti zere istine, već je istina da su oni bacali kamenje i da je isto na njih same padalo.

Vidite malo kako su liepo počeli naši *socijalisti* raditi za taljansku kamoru dok su kod zadnjih izbora samo trojica glasovali i to jedan soboslikar, jedan činovnik poreznog ureda i jedan kako se čini sa postaje.

(Proti onomu listu nemože se ništa jer bi valjalo pred talijansku porotu u Trstu, a Vi znate da, da je u Trstu, il u obće u Primorju talijanski socijalizam i talijanska kamora što no reć: *„jenega skrij, drugega pokaži"*. Uži izbori u Istri docent. Op.-ured.)

Koparski kotar:

Čudan dekret!

Roč, početkom junija 1907.

C. kr. zemaljsko škol. Vijeće u Poreču zaključilo je u svojoj sjednici dne 31. decembra 1906., da se razdieli trorazrednu utrakvističnu pučku školu u Roču, u dvorazrednu hrvatsku i jednorazrednu talijansku. U dotičnom dekretu kaže se, da će se to *odmah izvršiti*, čim postane ta odredba pravomoćna. I akoprem je ta odredba već davna pravomoćna postala, pošto se nije — u koliko je nama poznato — s nijedne strane utok proti razdiobi škole učinio, ipak se naša škola još danas od talijanske definitivno razdielila nije. Još uviek je vodja obiju škola talijanski učitelj, akoprem niti izpita za hrvatski jezik nema.

Usudjujemo se umoliti slavno c. kr. kot. školsko vieće u Kopru, da izvoli izprašiti neriešene dekrete, odnosno neizvršene odluke il pak ono *„odmah izvršiti"* iz dekreta ispustiti, da se ne budemo drugiput ničemu nadati mogli!

Ljenost je — — smrtni grieh! — —

Nama ne bi najdraže bilo, da i početkom buduće školske godine talijanski učitelj upisuje našu djecu u školu, jer ima taj *barba* previše finu taktiku za to! — Dogodilo se prošle godine, da je jedan mladić htio upisati svoga brata i sestru u hrvatski odio, ali naš *voditelj* je kazao, da mora otac doći. Došao otac i upisao djecu u — *talijansku školu!* Sjegurno je prije i otac htio upisati djecu u hrv. odio, ali kasnije je valjda duh sveti po sriedi bio! Čudno, zar ne!?!

Umoljavamo stoga visoko c. kr. zemaljsko škol. vieće za Istru, da učini potrebito, da se zaključak njegove sjednice ničući se razdiobe naše škole čim prije izvrši! Mi bo priprosti ljudi držimo da je po visoku slavnu gospodu nečastno stvarati odluke a nevršiti jih.

Više ročkih obćinara.

Iz Roča.

Primi smo sljedeći brzojav:

Hrvati pobjedili *jednoglasno* u svih trih tieli.

I ta je občina, kamo spadaju i porezne občine Gorenja vas, Dolenja vas, Lesišćine i Semić, jednom bila u rukama kamore od koje sada niti traga neima.

Samo napried i Istra će se preporoditi na novi i bolji život.

Upozorujemo čitatelje na obširniji člančić, koj o tom donaša današnji Omnibus.

Ovdje ističemo samo to, da je našeg puka, usupor velikog posla u zemlji, pristupilo na izbore toliko, da ga Talijani nebi bili preglasali u nijednom tijelu, kad bi makar bili došli svi do zadnjega. Dobar znak i Bože daj bolje!

Iz Roča. Poslije propusti italijanske stranke u Istri kod zadnjih izbora reć bi da se mi ovdje više u Roču ne nalazimo, nego u Kalabriji, u pokrajini, razbojnika. Naši takozvani talijančići reć bi da su poludili. U blizini Roča pred timi barbari kalabrežkimi nesmije naš narod više ni zapjevati a da ga nebi ovi divljaci napali kamenjem i puškami a kolovodje njihovi namjesto da bi ih mirili, pucaju puškami oni sami na naše ljude. Tako dogodilo se je u nedelju, večer dne 26. pr. mj. Prošli su naime naši kmetovi mimo Roča pjevajuć iz Nugle kući, a kad su došli blizu Roča nekoji ročani, koje se i pozna, navalili na njih kamenjem a poznati N. prvak ovdješnje propale talijanske stranke *pucao je sa njima iz puške* 5 ili 6 puta te je ovdješnjoj gospodji pošteupraviteljici g. Josipi Čeh kugla mimo glave prošla. Nezna se što bi se još bilo dogodilo, da nisu oružnici čuli pucanje i pritekli u Roč i uzeli pušku gorispomenutom talijanašu koji je bio do sada više puta kažnjen radi prekršaja §. 411 i 431.

Ovdješnjemu občinskome tajniku i g. Jakcu, učitelju u Humcu, koji žive medju timi divljaci, to su uvjek u pogibelji, i koji nisu bili nikada kažnjeni nit može itko reći, da su slabog ponašanja c. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru nije htjelo izdati dozvolu da mogu nositi oružje!

Ali nisu u Roču samo muški takovi već su ženske još gore kojim na čelu stoji svakinja živodera iz Kopra, ili bolje rečeno supruga nadučitelja Masalina sa njezinim kćerkami, iz čijih usta ne čuje se nego izazivanje i poruge proti našem mirnom narodu.

Kako može ovakov učitelj učiti djecu da se moralno ponašaju kada nije vriedan naučiti ženu i djecu svoju? Napadajte i

nadalje naš miran narod, al budite uvjereni da nećete ni vi dobro proći ako našemu puku konačno do nokata dogori. Svaka sila do vremena!

Osp, 1. junija 1907.

U br. 31 od 31/5. t. l. donaša „Naša Sloga“ dopis iz „*Predloke*“ gdje je objavljen izid izbora dne 14. maja u tamošnjoj sekciji. Dopisnik kaže, da ga boli što je došlo medju izbornici do nesklada i ciepanja glasovå u toj, i u sekciji Osp; pošto su nekoji glasovi pali na g. Komparet-a i g. Šiškovića. Sve to je istina i treba zbilja pomilovati taj nesklad!

Na konac dopisa dopisnik nekako zaključuje, kano da su gori spomenuta gospoda sakrivila taj nesklad!

Ja za *svoju* osobu izjavljam:

1. Nisam imao najmanjeg uticaja u taj nesklad!

2. Na svih sastancih u IV. izbornom kotaru priporučio sam kandidata Mandića.

3. Kad sam indirektno doslušao, da hoće nekoji za mene glasovati, i bio o tom opozoren od istog Mandića, sazvao sam u Osapskoj sekciji (u Mačkoljah) sastanak gdje sam javno izjavio, da *odklanjam* glasove na moju osobu, i opet priporučio Mandića (Edinost 7/5) i u tom disciplinu.

4. Kad sam doznao za „letake“ odmah sam dao izjavu u „Edinost (12. 5.) da smo svi za Mandića i za nikog drugoga.

5. G. Mandiću samom obećao sam, da ću taj pojav koliko u mene stoji lokalizovati, što se žaliboże nije posvema posrećilo.

6. U danih 11. 12. maja držao sam sastanke u Kopru u Krašici i Šterni, koji su Talijane na Bujščini nemalo uzdrmali, a 13. vratio sam se kući, kad nije bilo više vremena štogođ učiniti.

7. Sve drugo, što se „o to razciepljenosti šapuće“, držim za prostu izmišljotinu — *što se moje osobe tiče* — i puku klevetu!

Osobitim štovanjem

Josip Komparc.

I g. Karlo Sišković trgovac u Černomkalu odklanja u poduljem dopisu[1]) svaku odgovornost za spomenuto ciepkanje glasova u sekciji „Prevlaka“ dokazujuć, da se je on strogo držao narodne discipline nakon sastankå pouzdanika na Kozini dne 28. febrara 1907.

Nehoteć nikomu nanieti hotimice kakvu krivdu priobćismo gornje ispravke ali pri tom nemožemo od manje a da neopazimo kako se u dopisu „*Is Predloke*“ absolutno nigdje nespominje. da bi bila gospoda *Kompare* i *Šiškovič* radili proti kandidaturi zastupnika *Mandića* ili inače srušili narodnu disciplinu.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Javljeno je bilo, u Vašem cienjen. listu, da će na 16. t. mj. biti narodno slavlje u Kašteliru. Posto tog dana, glazba na može doći, radi nekih uzroka, to Vas molimo, da oglasite u Vašem cijen. listu, da će se slavlje u Kašteliru držati dne 23. t. mj.

Na 23. dakle palit ćemo ognje u slavu naše pobjode, nek vidi Poreč, da i u njegovoj bljzini imade Hrvata, mnogo više nego li su oni vjerovali i stranom svijetu prikazivali, ali im se laž dokazala, kod zadnjih izbora za Beč.

Motovunščina mjeseca junija 1907.

Netom obavljeni izbori za carevinsko vieće očevidno su pokazali, da je Istra većinom hrvatska zemlja, te da joj je bio samo umjetno narinut karakter talijanski. Samo dah slobode izbora, zadao je kamori, toj hrvatskoj mori, smrtni udarac. Glasovitim *liberalom, pardon „social-demokrat-klerikalom“* Rizziu, Bartoliu i braći im, utučena je laž u grlo da „*Istria è puramente italiana eccettuati alcuni contadini slavi*“. Narod sve već dobrahno probudio te većina odazvala se kod izbora svojoj narodnoj dužnosti. Sekcija Motovuna: Barkač, Sovinjšćina, Zumešk bila je tako rekuć, do jučer uz njih, ali upoznav ih, zaviriv im u dušu, okrenula im ledja i prezirom doviknula im,[dosta je „pašovanja, *dosta je, siti smo robstva, dolje nedostojni!*“

„*Osar tutto*“ upotrebio se i ovaj put al slabim uspjehom, jer će već od jednog podmićenih, kupljenih teklića i zavedenih prodavaca odgovarali pred oblasću. Med teklićem osobito se iztaknuo Paškvalin Vesnaver, doklaćeni motovunac sad u Finedi. Trčao je siromah po danu i po noći, osobito po Zamešku — Fineda — i Sovinjšćini; al loše sreće, jer ga svi odavna već dobro poznaju i znaju zašto tako radi; jer ima od junte blago za rasplod i čuvar je Polesinijevih šuma na Zamešku, a to su dvije dobre krave muzare, pa da udovolji voljici svojih dobročinitelja kuda oni okom, on skokom. Ipak ga prezirom odbijali većincm svi od sebe osim nekoliko dužnika, zasljepljenika. Evala im, živili! Tjerajte napast od sebe. U Zumšk pak u svoju župu nije se usudio nit stupiti jer zna, da je to za njega pretvrda kost, ne daja se ondje nikoga nit nagovorit nit podmitit. Živili!

Uz sve gošćenje, pijančevanje, podmićivanje, pretnje, strahovanje, bilo bi i u ovoj sekciji kamorri odzvonilo da joj nisu u zadnji čas pritekli u pomoć nazovi *klerikalci*. Lukavi su to ljudi! Kakav im je program? Očitovao ga je ustmeno i tiskom med narod raširio Dr. *Vattovas* prigodom svog političkog pohoda u Motovun. U jezgri u prevodu glasi: Probudi se izmučeni, siromašni narode, dan 14. maja je dan tvoje sreće il propasti. Cuj narode i razmišljaj. Reci mi, „siori“ liberali, koji toliko godina tvojim glasom idu u Beč, jesu li te rada pitali za tvoje potrebe, želje? Što su govorili il radili za te? Prije za te nisu marili kao ni za lanjski snieg, a sad makar i posprdnim posmjehom rukuju se s tobom, ne čitaš lii m na licu licumjerstvo? .... „Siori“ liberali, seljaci, ribari, zanatlije, davaju vam plaću, al na to imate pravo .... al medjutim oni se obogaćuju i vi skapavate od gladi. Daju vam liberalci novac uz lihvarstvo, donašate im darove, al zato zahvalite im što vam je imanje intavolirano, što vam idu kuće, imanja na dražbu. Koliko ih je upropašćeno sa djecom i obitelju radi gospode liberala? Oni nisu bili za zakon proti patvaranju vina, proti povećanju vojski, ti moraš plaćat za puške i topove, u obće na te su toliko naprtili poreza, da oni relativno prema njihovom bogatstvu ništa ne plaćaju. Oni su uzrok dugu svim im podčinjenih obćina. Danas ti se ti liberali prikazuju kao odani vjernici sv. Crkve, dobri kršćani, makar tercijari. Al koliko puta si ih vidio u crkvi? Kad si ih vidio primiti Vazam? Oni se ismjehivaju tvojoj pobožnosti, tvojoj vjeri. Oni hoće školu bezvjersku, razriešivost sv. ženitbe, ukinuće blagdana. Kako su dakle ti licumjerci tako bezobrazni, da hoće, da budu tvoji predstavnici? U tu divljač postavio bi ti tvoje pouzdanje? Nisi li sit te stranke, koja te je prevarila, zanemarila, krv ti izsisala? .... Dakle uvidi tvoje tlačitelje, od tebe samog odvisi ti život ili smrt. Odvaši se složno glasuj za klerikalne kandidate, oni su *sami i pravi* tvoji prijatelji. .... Neboj se narode, tajno je glasovanje. **Dakle spomeni se da u savjesti ne smiješ dati tvoj glas nit Bennatiu nit Gambiniu nit Bartoliu, nit Rizziu, nit socijalisti.**

Puste ironije! Šarlatanstvo! Razkrinkali ste se klerikalci kod užeg izbora a sad smo na čistu! Zaveli ste bili mnogo naroda pod izlikom obrane sv. vjere, al sad svi vide, da je vam više stalo i da vaši je glavna briga *talijanski nacionalisam* nego li razvikani klerikalizam. *Dakle, po močn i programom socijalista i klerikalaca polase u Beč dva* **pokojna** *libaralca*, ali mi smo čvrstog uvjerenja, da vuk dlaku mienja al ćudi nikada i da će vas oni prije il kasnije izigrati. I pravo će vam biti, jer su neiskreni kao što ste i vi!

---

[1]) Držimo, da je ovim zadovoljeno i g. Siškević, ali ako baš želi, da priobćimo od rieči do rieči njegov ispravak, molimo ga, da nam to dopisnicom priobćiti izvoli. Op. Ured.

Franina i Jurina.

Jur. Ajuto, ajuto, ajuto, ljudi boži.

Fr. Ća si znemil Jure da tako bežiš i ajuto kričiš kako da bi ti se mačka iz stolice zvarnula.

Jur. Rivolucion je revolucion je škopijala.

Fr. Bože moj kadi to i zašto?

Jur. Da ti povem, došao sam iz Galežana i vidio sam kad je na 5½ ur z jutra došal vlak iz Pule i raskrcal jedan bataljun infanterije za pomirit one ljude ki se med sobom ubijaju i dave kako i zabe.

Fr. Ma povejmi brzo Jure zaš je ta revolucion škopiala.

Jur. Ah sada sada da malo uzdahnem, eto ti: došli su u Galežan iz Pule neki galopini i šiori da tamo kaparaju sve tovare, za kuhat golaš u Apolo za one brižne gladne prodance koji imaju glasovat ove dane za kamoru, a Galežanci koji bi bili rada prodat njihovo blago digli su se za onima koji su bili kontra (zać da imaju strah da njima se „raza“ od tavari zatare), i to su ti skočili jedni proti drugim s capuni, vilami kolci i t. d. tako da je postala velika revolucion i još veće ubojstvo.

Fr. Bože moj kako mora bit dobar gulaš od tih blaženih tovari kad sporad njih se ljudi i pustu ubijat još, a ćaje pak zgalopini i za šiori bilo.

Jur. Galopini i Šiuri kad su vidili da su se počeli Galežanci med sobom klat oni tako żvelti su tovarom uši i repe porezali i tekli su u Apolo frigat i kuhat zaš tovari (Boh im prosti) ljudi koji su u Apolo čekali nisu mogli već na nogah stat od glada.

Fr. Dobar tek.

Razne primorske viesti.

Narodni Darovi.

Veleuč. gospodin prof. Ivan Benigar iz Zagreba pripošilje K 61 sabranih:

a) Prigodom položenja rigoroza i proslave promocije darovao gosp. dr. Artur Hübsch K 20·—; b) Majalis konviktoraca na Plešivici K 12·40; c) Družtvance na Brdovcu kod gosp. župnika Penića K 5·40; d) Inače još sakupljenih (golubinjak, vaganje itd.) K 23·20. — Ukupno K 61.

Veleuč. gosp. Gjuro Horvat sudac, darovao K 5·— mjesto ulaznine na Družbin koncerat. Živio!

G. Leskovar u Puli zapriečen ići na izlet u Pazin, daruje u to ime K 2.— za „Družbu sv. C. i M. koji je iznos izručen podružnici u Puli. —

Ivan Buždon obćinski savjetnik iz Lanišća šalje 20 K Družbi sv. Cirila i Metoda darovanih od veleuč. g. Matka dr. Laginje mjesto objeda u Gorenjoj vasi dne 2/6. 1907. prigodom kraškog dogovora.

Ovi iznosi izručeni su mjestnoj podružnici sv. Cirila i Metoda.

Plemenitim darovateljima srdačna hvala. —

Školske viesti. U sjednicah zem škol. vieća od 4. i 5. marča prihvaća se nacrt zakona, koji se imade predložiti u prvom zasjedanju pokrajinskom saboru, glede obavljenja dosadanje školske takse te ustanova drugog poreza ili doprineska, kojim bi nadomjestile obćine pokrajinskom školskom fondu ove takse. — Evo, to će reći, poći sa dažda pod kap.

Prima se do znanja odluku, kojom je c. kr. pokrajinsko školsko vijeće podielilo II. petgodišnji doplatak. g. Antunu Urbančiću učitelju u Boljuncu.

Izjavlja se predsjedništvu c. i kr. pokrajinskog vieća, da bi se i za školsku godinu 1905.-06. podielilo učiteljskim silama u Dobrinju, g. Ivanu Mahulji i gdj. Katici Parčić nagradu od 60 K.

Prima se na znanje zaključak c. k. pokr. škol. vieća od 29. studenoga 1906. kojim se ustanovljuju u Topolovcu i Gradinju dvije mješovite pučke škole sa dvjema odjelima hrvatskim i talijanskim.

Konačno pristaje na predlog predsjedništva pokr. škol. vijeća, da se učiteljsku kandidatkinju Dumicu Rade prima privremeno na pučku školu u Resiki Paprata.

U sjednicah od 27. febrara i 21. marča 1907. ovo je vieće usvojilo ove zaključke:

Učiteljicom trećega reda u Puntu, imenuje se gđnu. Filku Maračić, a ravnajućim učiteljem III. reda u Korniću, gosp. Antuna Štefanića.

Prima se predlog, da se imenuje namjestni učitelji u Nerezinam i Lanišću. Postavlja se u trajno stanje mira ravn. učiteljicu u Vrbniku gđju Nikolicu Volarić. Dvima učiteljskim silama podieljuje se dopust za cielu školsku godinu.

Jedno kotarsko škol. vieće dalo je ukor jednoj učiteljici. pa ovo diže taj ukor.

Ne prima se predlog, da se razpusti jedno mjestno školsko vieće.

Pitomcima učiteljske škole i učenicima pripravnih tečaja podieljuju se podpore i pripomoći. — Potvrdilo se izključenje jednog djaka iz c. kr. pomorske škole u Malom Lošinju; jednom se učeniku gimnazije u Kopru zaprietilo sa izklučenjem.

Riešavaju se predlozi imenovanja dvaju mjesta učitelja na gimnazijah u Kopru i Pazinu:

Potvrdjuje se ustanovljenje zasebne škole „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Smoljanima. — Raspravljaju se predlozi glede obuke ručnog rada u Žminju, glede povećanja nagrade vjeročiteljima i glede povećanja satova obuke u vjerouci.

Pretresuje se molba za ustanovljenje nautičke škole sa hrvatskim naukovnim jezikom.

Školski praznici. Naredbom od dne 21. aprila 1907. br. 16.359. odlučilo je c. k. ministarstvo za bogoštovlje i nastavu da se ima dne 6. julija zaključiti tekuću školsku godinu 1906—07 u svih onih srednjih, učiteljskih i nautičkih školah i ovimi sličnih zavodih, kojim bi školska godina imala svršiti dne 15. julija.

Izborna zemljoknjižna karta. Primili smo tu zanimivu zemljoknjižnu kartu izdanu nakladom g. Freytag & Berndt (Beč VII.) 1. Schottenfeldgasse 2. U karti su naznačeni svi pojedini kotari s imenom odnosnoga zastupnika s raznimi statističkimi podatki. Ciena je karti 2 K. te se istu preporučuje. —

Predsjednik „Slovenske pučke stranke“ D.r Šusteršić boravio je prošloga tjedna u Zadru, te je posjetio narodne zastupnike D.ra Ivčevića, Biankinia i Prodana. On je došao da se informira, što misle dalmatinski zastupnici o grupiranju u novoj zastupničkoj kući. Toli D.r Ivčević koli J. Biankini kazali su mu, da su oni za to, da se svi južni Slaveni — 12 Hrvata, 2 Srbina, 18 klerikalnih Slovenaca, 4 liberalna i D.r Rybař — udruže u jedan klub, koji bi brojio 37 članova i i prama tomu igrao dosta važnu ulogu u novoj komori. Dakako ovo je njihovo lično mišljenje, a konačnu odluku imat će da

stvore svi naši zastupnici, kad se nadju na okupu zajedno sa trojicom istarskih drugova.

Klub Cirilo-Metodski zidari u Zagrebu.

Diviti se moramo odličnim rodoljubima u tom velezaslužnom klubu, te će se Istarski Hrvati uvjek zahvalno i rado sjećati odabrane te čete rodoljuba koja na svaki mogući način pritiču Istri u pomoć.

U Osječkoj «Narodnoj Obrani» čitamo da je taj klub razaslao ovih dana na sve štedionice u Hrvatskoj i Slavoniji po 500 komada narodnoga biljega za K 10.

Klub je umolio štedione, da bi taj biljeg rabile na svojim dopisima, ne bili se tako stekao što veći popularitet nar. biljega, koji se do sada vrlo slabo rabi. Klub je iztakao u listu na štedione, da ne bi smjelo biti ni jedne štedione, gdje sjede u ravnateljstvu Hrvati, koja bi povratila narodni biljeg, radi tako male svote od K 10, a za tako uzvišenu svrhu kao što je «Družbina». Ovim putem obraća se klub još jednom na sve štedione, kojima je poslao narodni biljeg, da ga pridrže i upotrebe na sve dopise. Ni na jednu štedionu ne bi palo liepo svietlo, koja bi ga povratila. Do sada povratili su ga samo nekoje (jedno 5) štediona, a i te su u rukama tudjinaca.

To isto vriedi i za naše novčane zavode, čitaonice, ina gospodarska društva, zatim odvjetničke i bilježničke pisarne te napokon za sve privatnike.

U Puli može se dobiti družbine biljege u našoj papirnici i u trafiki Fajt. Nebi smjelo biti lista, dopisnice i druge tiskanice bez tog biljega. Mičimo se ako će nam biti bolje. Drugi nas neće pomoći ako se mi sami ne pomognemo.

Kako je u Americi i komu se isplati onamo putovati?

Napisao Hinko Širovatka, izdanje knjižare u korist družbe sv. Cirila i Metoda (Šimunić i drug), Zagreb; cijena 60 fil.

Pisac te najnovije brošure bio je više godina u Americi, te je ona plod pomnijega proučavanja šteta i koristi iseljivanja. Popularnim načinom i patriotskom namjerom tumači pisac prilike, u koje narod dovodi putovanje u Ameriku, te narodu tumači, kada mu se isplati i kada ne putovati onamo; čega se imade čuvati i što činiti, da mu putovanje, ako se na nj odluči — bude korisno u materijalnom i moralnom pogledu.

Ova nam brošura dolazi veoma dobro, pa se ne može dovoljno preporučiti svim rodoljubima, da ju pomognu širiti u svim slojevima naroda, osobito onima, koji su zaraženi pokretom iseljivanja. Brošura će dobro doći i našoj inteligenciji, jer vjerno predočuje život našega naroda preko oceana i pokazuje na manjke, koji postoje u iseljeničkom gibanju.

Naše uredničtvo biti će svakomu na ruku za dobavu ove koristne knjige. Preporučamo ju osobito gg. svećenicima i učiteljima da ju šire medju narod koji putuje u Ameriku.

Nadjeno. Prigodom držanja godišnje skupštine sv. Cirila i Metoda za Istru u Pazinu izgubio je njetko od skupštinara burmuticu ili tabakiru od kosti i okovanu. Izručena je občinskom uredu u Pazinu, gdje ju može pravi vlastnik dignuti.

Nered na pošti. Naši predplatnici iz poreznih občina Sv. Lovreč, Materada — mjestna občina Umag — tuže nam se da dobivaju jako neuredno naš list ili da pojedinih brojeva u obće ni nedobiju. Poznamo na kojem poštanskom uredu leži krivnja, pa bi molili sl. ravnateljstvo, da ono to razviditi dade, da se tako neredu doskoči.

Cigaretni papir i tuljčići u korist Istre.

Do sada nije papirić u korist Istre tako uspjevao, kako bi mogao. Pušači izgovarali su se na to, da im je nespretno iz onakovih omota vaditi, dočim kod papirića »Otoman« je naslaga vrlo praktična za vadjenje. Ovom izgovoru doskočila je *zaslužno i podusetna knjižara i papirnica u korist Cirilo-Metodskih zidara u Zagrebu*, koja je uzela isti papir kao što je »Otoman« i isto onakovi omot, te time doskočila davno osjećanoj želji i potrebi, da se istisne opet jedan proizvod, koji se vrlo mnogo troši, a od kojega nije nijedan novčić išao u narodne svrhe.

Uvedenjem ovih papirića i tuljčića pod nadpisom »U korist Cirilo-Metodskih zidara« istisnuti će se papirić Otoman i svi drugi a kupovati će se ovaj u korist Istre. Tako bi trebalo i sve druge proizvode, koji se mnogo troše dobiti u svoje ruke i crpiti od njih korist za narodne svrhe a ne da si tudjinac s njima trpa džepove. *Preporučamo svima pušačima, neka svagdje zahtjevaju ovaj cigaretni papir* koji je sasma isti kao i »Otoman« i pregledan po dr. Janečeku priznat kao papirić najbolje vrsti.

Ovom prilikom i opet preporučamo našu *jedinu hrvatsko-narodnu papirnicu u Puli* (Laginja i dr. via Giulia) koja će *do par dana imati taj novi družbin cigaretni papir.*

Ista se je papirnica obskrbila svakovrstnimi pisarničkimi predmetima, tiskanica za c. i k. mornaricu, za škole, općine, svakovrstna društva i t. d.

Najveće čudo u ovom stoljeću jest bez dvojbe dvostruko elektro-magnetički krst R. B. broj 86.967, izum Müllera iz Budimpešte V/41 Kot. Vadász ulica br. 34 dobivši priznanice i od takovih bivših bolestnika, koji su već 20—25 godina bolovali i u obće mislili, da više nikada neće ozdraviti. Svatko, tko se je Müllerovim izumom poslužio, osvjedočio se je o njegovom djelovanju. Evo primjera opet jedne priznanice; Štovani gospodin Müller! Moja supruga je 9 godina na glavobolji uesvjestici, rematizmu, udnim grčevima i nespavanju trpjela: Sve na svietu sam pokušao, da joj gomognem, ali badava trud i novac izbacio, Odlučio sam još, da sa Vašim strojem pokušam, te sam ga od Vas naručio. Pa gle čuda! Od onog dana, čim je Vaš stroj počela nositi, sve joj je lakše, i danas nakon 9 godina grozne patnje, jest ona sasma ozdravila. Stoga se više izrazit ne mogu, nego da Vas i Vaš izum Bog blagoslovi. Jesmo Vama do groba zahvalni. Franjo Hlatschka, Budimpešta, Gizela ulica br. 42.

Št. 827.

Razglas.

Dne 23. t. mj. ob 4. uri popoldne oddala se bode potom zniževalne dražbe zgradba vodovoda v vasi Dolenje. Dražba se bo vršila na lici mesta. Cena je prevdarjena na 9.108 Kr. 88 vin. in se ta cena ne zviša.

Za najboljega ponudnika se bode imelo onega, kateri bo označeno ceno največ znižal.

Vsaki ponudnik ima položiti vadij v znesku Kr. 455. Zdražitelj dela bode moral zvišati vadij do 10% dotične zdražnine.

Načrt in prevdarek si lahko vsakdo ogleda v obč. pisarni v Jelšanah med uradnimi urami.

Županstvo občine Jelšane v Istri dne 4. junija 1907.

župan:
Valenčič.

Št. 1133./07.

Razpis službe.

Občina Dekani v Istri išče za takojšnji nastop občinskega tajnika. Letna plača K 1600 — s prostim stanovanjem in z dosedaj običajnimi nagradimi: za računovodstvo, ter poslovanje pri krajnem šolskem svetu in bratovščinah, v skupnem znesku K 460.

Ponude je nasloviti na podpisanega župana.

Županstvo Dekani, dne 10 junija. 1907.

župan:
Pleiga l. r.

Listnica uredničtva i uprave.

Ivan Mandić Krbune: plaćeno do 31/12. 1905.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1901. 1904. 1906.

Častna diploma i zlatna kolajna u Videmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zasužni križ u Rimu godine 1903.

J. KOPAČ

Svjećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča prec. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijeznost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nuj nosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svakoće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltaim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okičke gore.

Način liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje zračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurastkenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migraena, cherea, hezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorhioidi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes melitus, ulozi, rheumatizam, grješke srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna krana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava lječilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

ISTARSKA POSUDIONICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćaju zadružnih dielova jedan ili više po krana so.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član, te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predkodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja zagljano ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadružne na garancija.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prizemne desne, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 20. junija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pula.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarine.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

njesta zaposjednuta. Sve galerije natlačene obćinstvom, medju ko- izticahu osobito gospodje.

vatski i slovenski zastupnici sa n Srba zauzeše opredieljena im u središtu. Uz njih na desnu jesu emokrati sviju narodnosti svaki sa karanfilom na kaputu. Našima zauzeše svoja mjesta zastupnici naroda, od kojih imade svaki na bieli i crveni karanfil. Njima na sjedoše zastupnici poljskoga naroda ni. Socialdemokratom na desno iemci raznih struja i stranaka.

ako puna kuća predočuje krasan, tan pogled.

11 sati stupe u dvoranu i zauzmu njesta svi ministri. Odmah zatim ministar predsjednik barun Beck ujedno i svi ministri i svi za-

nalogu Njeg. Veličanstva otvara predsjednik carevinsko vieće i najstarijega člana kuće da zauzme ničko mjesto i da se kuća pri- konštituira.

najstariji član zastupničke kuće nke zauzme predsjedničku stolicu ravi novoizabrano državno zastup- kojega očekuju narodi i država plagodati. Na koncu poduljeg po- zove zastupnike da uskliknu Njeg. tvu trokratni; Hoch!

toga pozove da vrše privremeno nika najmladje zastupnike i to od narodnosti po jednog. Od strane pozvan bijaše Dr. Tresić a Slo- Dr. Benković.

ovi tajnici pročitaše zatim redo- rmulu svečanog obećanja — svaki jeziku.

šlo se zatim napolaganje svećanog a.

n bijaše iscrpljen dnevni red.

edsjednik priobći da su zastupnici za sriedu o podne u Kraljevski dje će saslušati priestolni govor. onačno budućuću sjednicu za če- ne 20. o. mj.

dnevnom redu te sjednice stoji anje zastupnika u pojedine odiele. imati da verificiraju nepreporne doznačene njim takodjer ždriebom.

led po Primorju.

jsko-rovinjski kotar:

log bijaše jednoglasno i velikim odu- ševljenjem prihvaćen.)

Slavna skupštino! I lanjske upravne godine pokosila je smrtna kosa nekoliko članova naše družbe. Preminuo je blagopokojni monsignor *Vinko Zamlić*, kojega ste mnogi poznavali, a vi što ste ga poznavali, sjećati ćete se njegove ljubeznivosti. Rodjen bijaše od kmeta, a popeo se je visoko samo svojimi vrlinami. Bio je župnikom-dekanom i papinskim komornikom. Obćio je sa gospodom visokog položaja, sa članovima carskih kuća i sa okrunjenim glavama i svuda bio je liepo vidjen i štovan. On je

se je vodila mjeseca maja u srednjoj i zapadnoj Istri. — Pozdravljam g. Dr. Š. Kurelića, načelnika ove obćine koja nas je onako liepo primila, a on pozdravio. Pozdravljam sve one, koji su sagradjivali ovaj liepi „Narodni Dom“ te nam omogućili, da možemo u njem saborovati — ovaj „Narodni Dom“, u kojem se sakupljaju naši ljudi iz pazinske općine, da slušaju nauke naših učenih ljudi, koji se može nazvati hramom prosvjete.

Pozdravljam prosvjetlitelje ne samo naših mladića u gimnaziji, nego

U 9 sati u jutro bijaše u metropolitanskoj crkvi sv. Stjepana svečana sv. misa, na koju je knez-nadbiskup i kardinal Gruscha sve zastupnike pozvao i kojoj su prisustvovali u paradi skoro svi ministri, do 200 zastupnika i množtvo drugog obćinstva.

Zanimanje za svečano otvorenje bijaše izvanredno. Već jučer do podne bijahu posve razpačane sve ulaznice za sve galerije, te se danas nije moglo nijedne dobiti na nikakav način.

Malo pred 11. satom bijase krasna i prostrana dvorana zastupničke kuće carevinskoga vieća puna. Sva skoro zastup-

Iz Alture. Primili smo obširan dopis kojeg nemožemo cieloga tiskati jer nam to prostor ne dopušta a nagomilalo se mnogo toga što mora radi svoje važnosti u list. U tom se dopisu spominje Tone Strmotić-a koji je vodio braću iz Kavrana, te kako su izbornici u Šišanu skoro cieli dan dan trpili glad i žedju samo da glasuju! Liep i ugodan je to dokaz narodne svjesti, koji ulieva u čovječjem srdcu nadu u sve to bolju budućnost. U Kavranu da su živo radili za Rizzia: redar Kostesić Marko, Čićari Foreštal Sinčić iz Šišana, i poduzetnik Bearz koji je obćivao nove ceste. Nek nam g. dopisnik oprosti, te se pre-

stvore svi naši zastupnici, kad se nadju na okupu zajedno sa trojicom istarskih drugova.

Klub Cirilo-Metodski zidari u Zagrebu.

Diviti se moramo odličnim rodoljubima u tom velezaslužnom klubu, te će se Istarski Hrvati uvjek zahvalno i rado sjećati odabrane te čete rodoljuba koj svaki mogući način pritiču Istri u

U Osječkoj «Narodnoj Obrani» da je taj klub razaslao ovih dana štedionice u Hrvatskoj i Slavoniji komada narodnoga biljega za K

Klub je umolio štedione, da bi t rabile na svojim dopisima, ne bili stekao što veći popularitet nar. koji se do sada vrlo slabo rabi. iztakao u listu na štedione, da smjelo biti ni jedne štedione, gdj u ravnateljstvu Hrvati, koja bi p narodni biljeg, radi tako male sv K 10, a za tako uzvišenu svrhu je «Družbina». Ovim putem ob klub još jednom na sve štedione, je poslao narodni biljeg, da ga p upotrebe na sve dopise. Ni na je dionu ne bi palo liepo svietlo, koj povratila. Do sada povratili su g nekoje (jedno 5) štediona, a i te kama tudjinaca.

To isto vriedi i za naše novč vode, čitaonice, ina gospodarska d zatim odvjetničke i bilježničke pis napokon za sve privatnike.

U Puli može se dobiti družbine u našoj papirnici i u trafiki Fajt smjelo biti lista, dopisnice i drug nice bez tog biljega. Mičimo se nam biti bolje. Drugi nas neće ako se mi sami ne pomognemo.

Kako je u Americi i komu se onamo putovati?

Napisao Hinko Sirovatka, izdan žare u korist družbe sv. Cirila i (Šimunić i drug), Zagreb; cijena

Pisac te najnovije brošure bio godina u Americi, te je ona plod jega proučavanja šteta i koristi isel Popularnim načinom i patriotsko mjerom tumači pisac prilike, u koje dovodi putovanje u Ameriku, te tumači, kada mu se isplati i kada tovati onamo; čega se imade čuva činiti, da mu putovanje, ako se odluči — bude korisno u materijal moralnom pogledu.

Ova nam brošura dolazi veoma pa se ne može dovoljno preporučit rodoljubima, da ju pomognu širiti slojevima naroda, osobito onima, zaraženi pokretom iseljivanja. Broš dobro doći i našoj inteligenciji, jer predočuje život našega naroda pr ceana i pokazuje na manjke, koji u iseljeničkom gibanju.

Naše uredničtvo biti će svako ruku za dobavu ove koristne knjige poručamo ju osobito gg. svećeni učiteljima da ju šire medju naro putuje u Ameriku.

Nadjeno. Prigodom držanja g skupštine sv. Cirila i Metoda za I Pazinu izgubio je njetko od skup burmuticu ili tabakiru od kosti i ok Izručena je občinskom uredu zinu, gdje ju može pravi vlastnik d

Nered na pošti. Naši predp iz poreznih občina Sv. Lovreč, Materada — mjestna občina Umag — tuže nam se da dobivaju jako neuredno naš list ili da pojedinih brojeva u obće ni nedobiju. Neznamo na kojem poštanskom uredu leži krivnja, pa bi molili sl. ravnateljstvo, da ono to razviditi dade, da se tako neredu doskoči.

Cigaretni papir i tuljčići u korist Istre.

Do sada nije papirić u korist Istre tako uspjevao, kako bi mogao. Pušači izgovarali su se na to, da im je nespretno iz onakovih omota vaditi, dočim kod papiriča »Otoman« je naslaga vrlo praktična za vadjenje. Ovom izgovoru doskočila je *zaslužna i poduzetna kujižara i papirnica u korist Ćirilo-Metodskih zidara u Zagrebu*, koja je uzela isti papir kao što je »Otoman« i isto onakovi omot, te time doskočila davno osjećanoj želji i potrebi, da se istisne opet jedan proizvod, koji se vrlo mnogo troši, a od kojega nije

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Berlinu godine 1901. 1904. 1909.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Občina Dekani v Istri išče za takojšnji nastop občinskega tajnika. Letna plača K 1600 — s prostim stanovanjem in z dosedaj običajnimi nagradimi: za računovodstvo, ter posiovanje pri krajnem šolskem svetu in bratovščinah, v skupnem znesku K 460.

Ponude je nasloviti na podpisanega župana.

Županstvo Dekani, dne 10 junija. 1907.

župan:
Pleiga l. r.

Listnica uredničtva i uprave.

Ivan Mandić Krbune: plaćeno do 31/12. 1905.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjesca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 20. junija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izrana napiše „Reklamacija".

Žiro-računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu: 5 K za seljake } na godinu: ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i stuinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

Žalostne prilike u kojima se nalazimo silo nas da ukinemo višekratno tjedno izdavanja lista, te će tako isti izlaziti svaki četvrtak.

Prijatelji i braće sjetite se vaše dužnosti te uredite već jednom vašu predplatu. Da bi svi dužnici namirili dug do 31./12. 1906, naš bi se list znatno pomogao. Stvar je poštenja, dakle uredite ju već jednom.

Uprava.

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

(Nastavak*)

Oko 3½ sata poslije podne otvara g. predsjednik družbe, narodni zastupnik prof. Vj. Spinčić skupštinu sliedećim

pozdravnim govorom

Slavni zbore! Velecijenjene gospodje i gospodjice! Veleštovana gospodo i prijatelji! § 25 društvenih pravila naše družbe propisuje, da valja da bude prisutnih najmanje 20 članova a da se uzmogne obdržavati skupština. Nas se je, hvala Bogu, sakupilo daleko više od dvadeset, sakupilo se mnogo naroda pod ovim narodnim krovom, usljed česa veselim srcem otvaram današnju skupštinu koja se obdržava za upravnu godinu 1906. — Po § 22. naših pravila imala bi se obdržavati godišnja skupština naše družbe koncem svibnja svake godine, a danas imademo već 9. lipnja. Vi ćete oprostiti Ravnateljstvu družbe, što je isto zakasnilo sa obdržavanjem skupštine za nekoliko dana i to tim više, što i Ravnateljstvo družbe obstoji od ljudi, koji su prošlog mjeseca zajedno sa svima Vama imali drugog mnogo važnog posla, te vas molim, da prihvatite predlog Ravnateljstva, koji se glasi: „Zbor članica i članova družbe sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavan dne 9. junija 1907. u Narodnom Domu u Pazinu izpričaje Ravnateljstvo družbe, što je za nekoliko dana zakasnilo sa obdržavanjem godišnje skupštine za upravnu godinu 1906, te smatra današnju skupštinu pravovaljanom." (Taj predlog bijaše jednoglasno i velikim oduševljenjem prihvaćen.)

Slavna skupštino! I lanjske upravne godine pokosila je smrtna kosa nekoliko članova naše družbe. Preminuo je blagopokojni monsignor *Vinko Zamlić*, kojega ste mnogi poznavali, a vi što ste ga poznavali, sjećati ćete se njegove ljubeznivosti. Rodjen bijaše od kmeta, a popeo se je visoko samo svojimi vrlinami. Bio je župnikom-dekanom i papinskim komornikom. Obćio je sa gospodom visokog položaja, sa članovima carskih kuća i sa okrunjenim glavama i svuda bio je liepo vidjen i štovan. On je bio takodjer članom istarskoga sabora i to onda, kad su hrvatski zastupnici Istre prvi put nastupili bili kao jedinstven klub, kad su bili ustrojili doduše malen ali energičan klub, kojemu je uz tajnika Slavoja Jenka on bio predsjednikom. On je bio član družbe od njezina početka te se je njegova uvjek rado slušala. Neka mu bude slatka i ugodna uspomena medju nama! (Slava mu! — Umro je takodjer kanonik zagrebačkog kaptola *Cvjetko Rubetić*. Bio je to onaj čovjek, koji je god. 1883. napisao za društvo Sv. Jeronima životopis biskupa Jurja Dobrile (Slava mu!) — onaj muž, koji je sakupljao darove i doprinose za djačko pripomoćno družtvo i za našu družbu, te u obće bio osobiti prijatelj istarskih Hrvata. Neka mu bude trajna uspomena medju nama! (Slava mu!) — Umro je nedavno takodjer *Matko Kundić*, koji nije polazio visokih škola ali je imao veliko srce ne samo za svoju obitelj već osobito takodjer za puk, medju kojim je živio i za naš cielokupni narod. Radi njega je proganjan bio za njega je mnogo šta učinio. Bio je dobar prijatelj i naše družbe i njegov član utemeljitelj. Njegovi naslednici sjetili su se takodjer naše družbe te i time počastili uspomenu na svog oca. Neka mu bude lahka crna zemljica, koja ga je prerano pokrila. (Slava mu!)

I pošto sam svršio ovo žalobno opielo, čast mi je predstaviti slavnomu zboru predstavnika c. k. vlade, namjestničtvenog savjetnika g. Šorli-a, koga molim, da pomno sluša sve što se bude ovdje raspravljalo, i priobći sve naše tegobe i pritužbe svojim predpostavljenim. Predstavljam i pozdravljam zastupnike štampe: g. Dr. Brnčića za „Našu Slogu", g. M. Cotića za „Edinost" i g. Dr. Zuccona za „Omnibus". — Pozdravljam novo izabrane zastupnike Dr. M. Laginja i prof. M. Mandića, i molimo jih nek se sjete kod mnogih briga i naše Družbe.

Pozdravljam g. Dr. Dinka Trinajstića i ako smijemo nazvati Pazin srcem Istre, to neka mi bude dozvoljeno, da njega nazovem srcem srca Istre, jer oko njegove osobe se je vršila sva ona velebna borba, koja se je vodila mjeseca maja u srednjoj i zapadnoj Istri. — Pozdravljam g. Dr. S. Kurelića, načelnika ove občine koja nas je onako liepo primila, a on pozdravio. Pozdravljam sve one, koji su sagradjivali ovaj liepi „Narodni Dom" te nam omogućili, da možemo u njem saborovati — ovaj „Narodni Dom", u kojem se sakupljaju naši ljudi iz pazinske općine, da slušaju nauke naših učenih ljudi, koji se može nazvati hramom prosvjete.

Pozdravljam prosvjetlitelje ne samo naših mladića u gimnaziji, nego i prosvjetlitelje našega naroda. Pričujem ovom zgodom, da je podporno djačko družtvo dobilo pred malo dana 52.000 K za gradnju Djačkoga doma. Novci ti bili su sakupljeni 1903 većinom medju našimi Hrvati u Americi na obranu naroda. Upravljao je njimi navlastni odbor u Splitu, kojem bijaše dušom Dr. Ante Trumbić i koj je dne 5. izručio rečenu svotu upravi podpornoga djačkoga družtva.

Pozdravljam načelnika biele Ljubljane — srca Slovenije — g. Ivana Hribara. Mi ne utičemo u spor, koji se vodi u Kranjskoj, nit ćemo da ga razsudjuj mo; već se nadamo, da kad u Beč dodjemo, da ćemo ostaviti kod kuće sve ono, što nas je djelilo i da ćemo biti tamo svi složni na uhar našega naroda. — Pozdravljam g. Dr. Šubara predstavnika tršćanskih Slovenaca i njegove drugove gg. Dr. Gregorina i Dr. Slavika. i sve one, koji su iz Trsta pohrlili u naš Pazin. Pozdravljam svu našu braću iz Lošinja gg. Kozulića, Lovrića i druge, iz Cresa g. prof. viteza Dr. Coglievinu i Buničića. Pozdravljam najsrdačnije sve iz sjeverne Istre, iz Buzeščine, Poreštine, Motovunščine, Puljštine Labinščine, Pazinščine. Pozdravljam najsrdačnije Tebe naš čestiti hrvatski narode u Istri. U tvojih siromašnih poštenih kolibicah sačuvao nam se je jezik naš i narodnost naša i ako smo danas ovdje, Tebi imademo zahvaliti. Tebi se imademo zahvaliti ako smo živi, i ako možemo slaviti pobjedu. I mi ju slavimo. Slavimo pobjedu svjetla nad tminom, pobjedu slobode nad robstvom, pobjedu kulture nad bruturom, pobjedu pravice nad nepravicom, pobjedu hrvatske i slovenske svjesti u Istri. Već prvi izbori na temelju sveobćeg jednakog, izravnog, tajnog, izbornog prava pokazali su, da je Istra po velikoj većini hrvatska i slovenska, utjerali su u laž i Talijane i one od c. i k. oblasti, koji su uvjek govorili, da je Istra talijanska provincija.

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 17. VI. 1907.

Danas je otvoreno običnim formalnostimi carevinsko vieće.

U 9 sati u jutro bijaše u metropolitanskoj crkvi sv. Stjepana svečana sv. misa, na koju je knez-nadbiskup i kardinal Gruscha sve zastupnike pozvao i kojoj su prisustvovali u paradi skoro svi ministri, do 200 zastupnika i množtvo drugog občinstva.

Zanimanje za svečano otvorenje bijaše izvanredno. Već jučer do podne bijahu posve razpačane sve ulaznice za sve galerije, te se danas nije moglo nijedne dobiti na nikakav način.

Malo pred 11. satom bijase krasna i prostrana dvorana zastupničke kuće carevinskoga vieća puna. Sva skoro zastupnička mjesta zaposjednuta. Sve galerije upravo natlačene občinstvom, medju kojimi se izticahu osobito gospodje.

Hrvatski i slovenski zastupnici sa dvojicom Srba zauzeše opredieljena im mjesta u središtu. Uz njih na desnu jesu socijaldemokrati sviju narodnosti svaki sa crvenim karanfilom na kaputu. Našima na lievu zauzeše svoja mjesta zastupnici českoga naroda, od kojih imade svaki na kaputu bieli i crveni karanfil. Njima na lievu zasjedoše zastupnici poljskoga naroda i Rusini. Socialdemokratom na desno sjede Niemci raznih struja i stranaka.

Onako puna kuća predočuje krasan, impozantan pogled.

U 11 sati stupe u dvoranu i zauzmu svoja mjesta svi ministri. Odmah zatim ustane ministar predsjednik barun Beck a snjim ujedno i svi ministri i svi zastupnici.

Po nalogu Njeg. Veličanstva otvara ministar predsjednik carevinsko vieće i poziva najstarijega člana kuće da zauzme predsjedničko mjesto i da se kuća privremeno konstituira.

Kao najstariji član zastupničke kuće Dr. Funke zauzme predsjedničku stolicu te pozdravi novoizabrano državno zastupstvo od kojega očekuju narodi i država velike blagodati. Na koncu poduljeg govora pozove zastupnike da uskliknu Njeg. Veličanstvu trokratni; Hoch!

Iza toga pozove da vrše privremeno čast tajnika najmladje zastupnike i to od svake narodnosti po jednog. Od strane Hrvata pozvan bijaše Dr. Tresić a Slovenaca Dr. Benković.

Svi ovi tajnici pročitaše zatim redomice formulu svečanog obećanja — svaki u svom jeziku.

Prešlo se zatim napolaganje svečanog obećanja.

Tim bijaše iscrpljen dnevni red.

Predsjednik priobći da su zastupnici pozvani za sriedu o podne u Kraljevski dvor, gdje će saslušati priestolni govor. Ureče konačno buduću sjednicu za četvrtak dne 20. o. mj.

Na dnevnom redu te sjednice stoji izždriebanje zastupnika u pojedine odiele, koji će imati da verificiraju nepreporne izbore, doznačene njim takodjer ždriebom.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Alture. Primili smo obširan dopis kojeg nemožemo cieloga tiskati jer nam to prostor ne dopusta a nagomilalo se mnogo toga što mora radi svoje važnosti u list. U tom se dopisu spominje Tone Strmotić-a koji je vodio braću iz Kavrana, te kako su izbornici u Šišanu skoro cieli dan dan trpili glad i žeđu samo da glasuju! Liep i ugodan je to dokaz narodne svjesti, koji ulieva u čovječjem srdcu nadu u sve to bolju budućnost. U Kavranu da su živo radili za Rizzia: redar Kostesić Marko, Ćićari Foreštal Sinčić iz Šišana, i poduzetnik Bearz koji je obćivao nove ceste. Nek nam g. dopisnik oprosti, te se pre-

oručamo za napreda, n.. neka dopisi ne budu dugi jer list je malen i izlazi tekar jednom na tjedan. Živio!

Obćinski izbori u Puli. Već od dne 14. t. mj. vodi se izborna borba u gradu Puli. Prostor lista nam ne dopušta da se potanko bavimo o tim znamenitim izborima, to čini naš „Omnibus.“

Na svaki način kamori je odzvonilo. I ako je do sada ona u većini od 643 glasova, još dolazi okolica koja će nadmašiti kamoru. Do jučer je kamora brojala 1985 glasa, a stranka mornarice 1342 glasova. A bude li kamora pomoću nezakonitosti, lopovština i inih nereda ipak na prvi mah predobila, neće preći dugo da će amo doći pol. komesar i provesti na novo izbore. Dakle ili dobila ili zgubila kamora je ipak izgubila. Do sinoća su glasovali za III. tielo stanovnici grada Pule, te iz Fažane, Galežana, i Peroja, a danas, sutra i prekosutra naša okolica, dne 24 drugo a dne 25 prvo tielo. I ako neće doći hrvatska stranka, već stranka mornarice na općinu, te će ipak naš narod očutiti da mu je teška mora pala sprsiju te će se moći slobodnije razvijati.

Sinoća se je dogodilo i krvoproliće. Fanatizirani Galežanci vraćajući se kući došavši na Veli brieg (mala varoš blizu Pule) počeše napadati naše, zvati ih na megdan, drmati vratima te prietiti, da će sve užgati. Narod se razljutio, te sve mužko i žensko skočilo vani, nastala velika tučnjava, neki Domeniko Moscarda talijan iz Galežana ostao mrtav, sedam ih je ranjenih, 40 zatvorenih, kamoristi izvjesuju crne zastave, sve je uzrujano.

Trgovcima na znanje.

U našoj jedinoj hrvatskoj narodnoj papirnici via Giulia 1, možete dobiti 100 komada cigaretnog papira u obliku »Ottoman« po K 4·30 (prodajna ciena po 6 h komad). Zatim 100 komada običnih papirića po K 3 (prodajna ciena 4 h.) Drugih običnih papirića 200 komada po K 3 (prodajna ciena 2 h) i tuljčići, jedan zamot (10 škatula po 100 komada svaka = 1000 kom.) po K 2·60, prodajna ciena za jednu škatulu 32 h.

Sve to ide u korist naše školske Družbe, te se jamči ujedno za finoću vrsti dotičnih stvari.

Pušačima na znanje.

Javljamo da je naša papirnica dobila danas cigaretni papir format »Otoman« Družbe sv. Cirila i Metoda.

Neka nitko od pušača ne popusti tu priliku kupujući fini taj cigaretni papir, koriste time i velezaslužnoj našoj školskoj Družbi.

Ovom prilikom ponovno preporučujemo treba li pera, olovka, tinte, papira svake vrsti, molitvenika od najprostijih do najfinijih, tiskanica svake vrsti za sudbene, zemljokujižne i ine predloge, za škole, razne vojničke i civilne urede itd. itd. obratite se uvjek našoj *jedinoj hrvatskoj narodnoj* papirnici via Giulia.

Hrvati i Hrvatice!

Sjećajte se uvjek družde sv. Cirila i Metoda, kupujte uvjek njezine žigice, marke, olovke i sapun.

Nezaboravite također u vašim potrebam obratiti se u tiskari i knjigovežnici te papirnici Laginja i dr. Pula.

Svoj svome pak će se naš narod u malo vremena dignuti na vlastite noge.

Traži se naobražen djevojku kao prodavačicu u papirnici. Zahtjeva se poznanje hrvatskog, talijanskog i njemačkog jezika. Uvjete dobre. Popitati se na uredničtvu »Naše Sloge«.

Voloski kotar:

Iz Kastva nam pišu. Dne 23. maja o. g. otišao je iz Kastva mnogč. g. Antun Ellner župnik dekan na svoje novo mjesto u Brest buzetski.

Cijela Kastavščina plakala je za svojim dobrim župnikom i žalila što će do njegova odlaska imalo doći. U crkvi, kad je gospodin dekan puk pozdravljao, nije bilo suhog oka i na glas odzdravljajuć u crkvi dielio se puk od svog omiljelog župnika, akoprem otišao rano u 5 sati sakupilo se mnogo naroda i suznim očima prisustvovalo zadnjoj njegovoj misi u crkvici sv. Trojice te odpratilo župnika do kočije, dočim su njekoji odpratili ga do Obrove, u materijskoj obćini.

U predvečer odlaska sakupili se članovi „Hrv. Čitaonice“ u gostioni K. Jelušića na oproštaj sa svojim omiljelim članom, sabrav 50 kruna za „Bratovštinu“, i Družbu sv. Cirila i Metoda u njegov spomen.

Ostavio nas je gosp. župnik nakon trogodišnjeg mukotrpnog rada, gdje nije uživao ništa već brinuo se samo za crkvu i uredjenje crkvenih računa i spisa.

Želimo g. župniku kriepko potrebito mu zdravlje i ovim putem pozdravljaju zahvalni

Kastavci.

Krčki kotar:

Iz Drage na otoku Krku šalju nam obširan dopis o prošlim izborim za car. vieće. Prepuni drugog materiala a i s druge strana jer su druga važnija pitanja o kojima se moramo baviti, ne možemo tiskati sav dopis. —

U tom se dopisu kudi ponašanje onih koji su glasovali za Costantinia, te se spominje i njeke jezičave babe upisane u III red Sv. Franje, koje da su svega i svašta rigale proli našem zastupniku Spinčiću.

Na sve te odgovaramo: radite neumorno, požrtvovno za svoj narod, nastojte mu koristiti materijalno i moralno prema prilikoma i javno korite kojegod nevaljanca koji samo smutnju širi. Da ste nam zdravo!

Pazinski kotar:

Javna zahvala.

Kobni su bili nastali dnevi godine 1903 za hrvatski narod u Banovini. Njegove se prohtjelo krvi silniku za tajne svrhe. I narod se hrvatski zaodjenuo krvavom košuljom, a tamnice se natrpale njegovim boljim sinovima.

Bol, sućut, užas odjeknuli su svuda, gdje Hrvat biva. Svatko želio da ugroženu braću, rieši težkog zuluma, da njoj lieči zadane rane.

Kršna Dalmacija sa starodrevnim Splitom na čelu podigla prva moćan, složan glas.

I odazvala se braća iz domovine, kao što iz daleke Amerike, Afrike i Australije.

Hrvatska se riešila silnika, a prispjelimi milodari zavidale se sirotinji težke rane. —

Od milodara ostalo još obilnog pretička. —

Muževi, kojim je bio taj prinos povjeren, vlastitim poticajem htjeli su namjeniti taj pretičak u takvu čisto narodnu svrhu, koja bi odgovarala nakanam prinosnika, te odmah u prvom redu svrnuli pogled na teške prilike hrvatskog naroda u Istri.

Hrvatski zastupnici iz Banovine, Dalmacije i Istre, sakupljeni dne 2 oktobra 1905 na Rieci jednoglasnim zaključkom preporučili su upraviteljem tog narodnog prinosa namjene podpisanoga družtva, u to izrično u svrhu osnovanja konvikta „Djački dom“ za siromašne učenike hrvatske gimnazije u Pazinu.

Obćenito mnenje Hrvata i u domovini i izvan nje priključilo se tomu glasu.

Jednoglasnim zaključkom stvorenim dne 2 junija 1907. je upravljajući odbor definitivno odlučio, da se pretičak pokloni podpisanomu u svrhu preporučenom od zastupnika.

U izvršenju toga zaključka je dne 5. tek. mj. veleuč. gosp. Dr. Antun Trumbić, kao blagajnik upravljajućeg odbora, predao podpisanomu izprave i izkaznice vrhu pretička uloženog kod raznih novčanih zavoda.

Taj pretičak, koji je na taj način prešao u vlastničtvo podpisanoga uz odredjenu mu svrhu, iznosa — K 52379·86 i to s dozrelimi dohitcima na K 49041·16 do 1. I. 1907., a na K. 333·20 do 18. I. 1907.

Dubokom harnošću prožeto daje podpisano to do znanja javnosti, te se u ime svoje i obdarenih učenika svesrdno zahvaljuje svima onima, koji su svojima milodarima doprinesli k tako znamenitom daru, gg. zastupnikom, koji su ovaku uporabu pretička preporučili, koje je takovu preporuku poduprlo, a napose pak velezaslužnom odboru u Splitu narodnog pokreta u Hrvatskoj 1903, koji je otačbeničkim žarom preuzeo težki zadatak, da sabere taj narodni prinos, s njime mudro upravlja, te pretičak pokloni u naše družtvene svrhe.

Polag sastavljenog troškovnika potrošak za osnovanje konvikta je proračunan na K 200.000. Naše društvo do sada imade u tu svrhu uloženo K 28.501·79.

Tim velikim darom postavljena je misao o osnutku konv.kta „Djački dom“ u Pazinu na čvrst temelj, te će bit najpreči i sveti zadatak našeg društvenog odbora, da tu misao prevede konačnom oživotvorenju, te da uživatelji odnosne blagodati budu iste dostojni.

Što Bog neka uskori.

Djačko pripomočno Društvo

Pazin, dne 12. junija 1907.

Predsjednik:

Dr. Dinko Trinajstić, v. r.

Tajnik: **F. Frankola** v. r. Blagajnik: **M. Cucančić** v. r.

Pišu nam iz Lanišća. Lanišće je je jedno od najljepših Sela u Istri, ono svojom ljepotom nadkriljuje i mnoge istarske gradiće, 800 duša, imade goveda, ovaca, ljudi se najviše bave stokom akoprem imade veliki dio obćinskih šuma, iz kojih se do pred desetak godina mnogo drvenog ugljevlja izvezlo, dočim je sada šuma malne skoro sva se opustošila jer se više u njoj ni malo ugljena ne radi, a uzrok je što je promet vožnje onemogućen sa svakom cestom, odnosno sa svakom željezničkom postajom.

Sramota je na buzetskom krasu devet velikih sela niti pedlja ceste neima, da je sav ovaj kras odieljen od svega svieta, i da za njega nitko neznade jer k njemu nitko nemože nego samo onaj koji plaćene naloge dielili i koji zavojničenim pozive dostavlja, ova dvojica poslužnika imaju za naš kras gladki put i široku cestu jer nas često ti gostovi pohode u ostalom ovdje se nikada nikoga nevidi kao se danas po svim drugim krajevima narod sakuplja i zalazi.

Preko 30 godina je da se cesta mjeri i da ñas Junta za nos vuče nekakovimi nacrti.

Dakle bila bi doba da se već jednom zauzme potrebito, te otvori u.az u tu kamenitu zapuščenu Ćićariju, da se i nju spoji sa ostalim svietom, jer i ti buzetski krašani, plaćaju porez, davaju krieplke mladice u vojnike, a povrh toga već 36 godina plaćaju 30% nameta za ceste.

Spomenuo sam da je obćinska šuma pustinja, pošto nijedan u njoj ne radi, te ne samo da pojedini već i obćina u njoj nikakvog dobitka neimaju, ali s druge strane što se tiče poreza, ekvivalenta, i nameta, to je najljepši perivoj u kojiega imaju široku cestu oni sa plateznimi nalozima za samu obćinu Lanišće 1.400 kruna obćinskog godišnjeg davka doprinesu.

Molimo naše narodne zastupnike u Beču, da se zauzmu.

Porečki kotar:

Iz Žbandaja nam pišu da je bila tamo dne 4. t. mj. komisija za potrebne izvide i dogovor s pukom glede pučke škole, te da su se svi složno izjavili za hrvatsku školu. Smješno je da pred malo vremena 18 orica tobožnjih talijana molila talijansku školu i oblast se odmah požurila da pošalje svoju komisiju, a kada tamo narod se listom izjavio za hrvatsku školu, dočim se od onih 18, njekoji opametio te glasovao i on za hrvatsku školu a drugi se nisu niti javili, nu nade je da će i oni otvoriti oči te skupa sa svojom braćom jedno kolo voditi.

Glede slabih puteva i smradne vode koju morate piti, javili smo tu našemu zastupniku te će se učiniti sve što je moguće. Živili, Istri puca nova doba, doba napredka; samo napred pa nas nitko neće nadvladati. —

Sastanak izbornika u Dolenjoj-vasi — občina Roč. — U nedjelju na 9 tek. mj. u jutro obdržavao je narodni zastupnik g. Dr. Matko Laginja u Dolenjoj-vasi vrlo dobro posjećen sastanak svojih izbornika. Gosp. zastupnik zahvalio se je toplo svojim izbornikom. što su onako mnogoprojno pohrlili dne 14. maja k izboru te zanj svi složno glasovali. Istaknuv važnost netom minulih izbora predočio je narodu sjajnu izbornu pobjedu, koju je naš narod dne 14. maja izvojevao a dne 23. maja izdržao.

Popitao se je zatim za želje i potrebe svojih izbornika, obećav, da će on sa drugovi sve sile uložiti u Beču za to, da se lužno stanje našega kmeta u Istri u obće poboljša.

Gosp. zastupnika slušao je narod pozorno i napeto te mu je često puta povladjivao. Po dovršenom sastanku popratila je velika četa izbornika sa zastavom na čelu svoga zastupnika na kolodvor u Lupoglavu kličuć mu odušovljeno čitavim putem.

Kad se je na kolodvoru dielio sa svojimi izbornici nastalo je oduševljeno klicanje te su mnogobrojni putnici, koji su se vozili onim vlakom skočili na prozore, da vide narodno slavlje na postaji. Tim vlakom vozili su se također izletnici iz Trsta za Pazin.

Franina i Jurina.

Fr. Neki prodanci iz Motovunske finede da se hvale da će ju storit prit mužiku pak da ćeju delat legriju njihemu deputatu.

Jur. A od kuda će doći ta mužika?

Fr. Vero da će im prit svirit javus iz Oprtlja.

Jur. Pak — ki će bit deretor od te sočitadi?

Fr. Barba — prtenac — ki je dela Kamarjer u ostarije poli Majcana u Motovunu na 23. maja, kad su bili votacijoni.

Jur. Kaj zato su morebil hodili lovit neki dan ranjote i žabe poliug za učinit fridatu za obet?

Fr. Ma juśto za to zač oni govore, da tovarsko meso su sve pojeli, pak da sada ćeju se dat na žabe i ranjote:

Jur. Ih je pak čuda u te kunpanije?

Fr. Malo, malo, samo neki ter neki, ki su vikali na dan izbora (viva Bartoli).

Jur. To su oni ki vavik govore Kapime—šentime!

Fr. Ča ćeš brižni, kad neznaju ča delaju!

Razne primorske viesti.

„Sveza južnih Slavena" u Beču. Tako se zove skup državnih zastupnika iz Dalmacije, Istre, Goričke, Kranjske i Štajerske i Koruške, koji se ujedine dne 17. o. mj. nakon dugotrajnog, svestranog i trieznog viećanja i razpravljanja.

Velika većina državnih zastupnika iz rečenih zemalja željela je vruće e da bi se svi hrvatski, slovenski i istarski zastupnici na carevinskom viću sjedinili u jedan klub ili u jednu svezu te po skupnom programu — u onom što ih spaja — djelovali bratski i zajednički za duševni i materijalni boljak našega naroda triju imena.

U tu svrhu viećalo se je u subotu, nedjelju i ponedjeljak t. j. 15., 16. i 17. o. mj. u Beču. Sastali su se na posebna viećanja zastupnici „Slovenske pučke stranke" iz Kranjske, Štajerske, Goričke i Koruške te zastupnici Rybař i Mandić, koje je g. Dr. Šuštercić na taj sastanak pozvao kano izabranika tršćanskih i istarskih Slovenaca.

Istodobno viećali su hrvatski zastupnici iz Dalmacije i dvojica naših iz Istre t. j. Dr. Laginja i prof. Spinčić na poziv Dra. Ivčevića. Hrvatski zastupnici izjaviše se svi za jedinstveni klub ili svezu, u koju bi imali stupiti svi zastupnici južnih Slavena bez razlike političkih stranaka, kojim pojedini pripadaju.

I na sastancih „Slovenske pučke stranke" zagovarali su toplo tu misao zastupnici Rybař i Mandić, kojim se pridruže i trojica članova rečene stranke, ali je većina tu misao odlučno odbila nehoteći sjediti u istom klubu sa četvoricom zastupnika takozvanih naprednjaka iz Kranjske, Štajerske i Goričke.

Da se postigne bilo kakvo jedinstvo sastali su se Hrvati zastupnici „Slovenske pučke stranke" na skupni dogovor, ali uzprkos zivom nastojanju Hrvata i nekih Slovenaca, nije moglo doći do sporazumljenja jer članovi „Slovenske pučke stranke" nehtjedoše pristati na to, da se primi u isti zajednički klub i četvoricu spomenutih slovenskih zastupnika.

Pošto je tako nemogućim postalo ustrojenje jedinstvenog kluba za sve zastupnike iz naših južnih zemalja, sastaše se hrvatski i slovenski zastupnici Dalmacije Istre Trsta i ona četvorica Slovenaca u nedjelju po podne na dogovor te udariše temelje skupnom klubu ili svezi, u koju može stupiti svaki zastupnik Slaven iz naših zemalja. Taj se je pogovor nastavilo u ponedjeljak u 10 sati u jutro u prisutnosti svih hrvatskih zastupnika te Slovenaca Dra. Rybařa i Dr. Ploja i rečene četvorice Slovenaca. Na tom sastanku zaključeno je, da se stvori *„Svezu južnih Slavena"* i da se primi rečenu četvoricu pošto se je ispostavilo nepobitno, da i oni stoje na pozitivnih kršćanskih načelih i da će moći svi složno raditi za blagobit hrvatskoga i slovenskoga naroda.

Poslije sjednice državnoga sabora sakupiše se opet na sjednicu svi gori spomenuti zastupnici, kojim se pridruži i dvojica srbskih zastupnika iz Dalmacije, koji izjaviše, da pristupaju i oni *„Svezi južnih Slavena."*

„Sveza" se je odmah konstituirala izabrav privremeno svojim predsjednikom Dr.a Ivčevića, podpredsjednikom dvorskoga savjetnika Dr.a Ploja, tajnicima Dra. Tresića i Ivaniševića, koji posliednji biti će takodjer blagajnikom „Sveze."

Izabran je takodjer posebni odbor sastojeći od gg. Ivčevića, Laginje, Ploja, Prodana, Hribara i Baljaka, koji će sastaviti pravila i program za „Svezu."

Do sada pristupiše u Svezu" sliedeći zastupnici: Baljak, Biankini, Bjeladinović, Bulić, Dulibić, Hribar, Ivanišević, Ivčević, Ježovnik, Laginja, Mandić, Perić, Ploj, Prodan, Roblek, Rybař, Spinčić, Štrekelj, Tresić i Vuković.

Očekuje se, da će se „Svezi" čim prije jošte nekoji Slovenci pridružiti, a nije izgubljena ni nada, da bi i svi ostali Slovenci „Svezi" pristupili, što bi bilo na korist cielokupnoga našega naroda na jugu.

Upisivanje učenika za I. razred na c. k. velikoj gimnaziji u Pazinu. Za nastajnu školsku godinu 1907.—1908. obaviti će se u ljetnom roku upisivanje i prijamni ispit za I. razred dne (osmoga) 8 srpnja. Tko želi da se prijavi od 8—12 sati prije podne u gimnazijskom upraviteljstvu u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika te ima donijeti sa sobom *Krstenicu* (biljegovanu), kojom će dokazati, da je navršio desetu godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1907. Ako je pohadjao pučku školu, ima prikazati i svjedodžbu polaznicu, propisanu minist. naredbom 7. travnja 1878 br. 5416.

Svaki prijamnik ima platiti pri upisivanju 4 K 20 h. za upisiranu i 2 K kao prinos za učila.

Imendan našega zastupnika prof. V. Spinčića.

Sutra dne 21. t. mj. na dan Sv. Vjekoslava, slaviti će naš zastupnik g. prof. Spinčić svoj imendan.

Tom prigodom kane mnogi da bilo brzojavno, bilo pismeno čestitaju svome zastupniku.

Liep je to običaj nu držimo da ćemo još većma ugoditi njegovom rodoljubnom srdcu a i time koristiti našem narodu, ako na mjesto potrošiti novac za poštu odnosnu se svotu pošalje Družbi sv. Cirila i Metoda naznačivši da je to na mjesto čestitke njezinome vrlome predsjedniku. Bilo to rečeno u sretni čaš.

Sveučilištno pitanje. braće Slovenaca. Naša braća Slovenci započeli su novom akcijom oko definitivnoga riešenja sveučilištnog pitanja.

U tu svrhu je sveučilišni odsjek u Ljubljani, čiji je načelnik g. zastupnik Ivan Hribar, razaslao občinam društvom i inim korporacijama formular molbe koja se ima podnesti zastupničkoj kući u Beču,

Preporučamo to znamenito kulturno pitanje naše slovenske braće, svim jugoslavenskim zastupnicima. Postupajmo barem u tim znamenitim narodnim pitanjima složno te uznastojmo da se već jednom rieši definitivno i pitanje polazka hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu koje nek se takodjer popuni. Bilo sretno!

Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu, obdržavat će dne 26. t. mj. u 3 sata za podne u prostorijama Hrv. čitaonice u Pazinu izvanrednu glavnu skupštinu sa razporedom: 1) Priobćenja: 2) Promjena pravila: 3) Izbor novog odbora.

† **Jurinčić Viktor** c. kr. upravitalj carinare u miru, rodom iz Kastva, umro je dne 3. t. mj. u dobi od 57 godina iza teške i duge bolesti u malom Lošinju.

Dobrom rodoljubu bila lahka zemljica a svojti naše saučešće.

Primamo od izvršujućega odbora poštnih činovnika iz Ljubljane i priobćujemo:

Organizacija poštarjev, poštnih oficijantov in aspirantov.

Pretekli teden sklical je osrednji odbor poštnih oficijantov in aspirantov shod na Dunaj v prostore hotela „Post." Pozivu so se odzvali skoraj vsi deželni in krajni odbori. Vsled tega je bilo obiskano zborovanje po zastopnikih cele Avstrije prav močno. Ob enem so pristopila česka društva, katera so imela do sedaj svoj osrednji odbor v Pragi.

Dosegel se je lep, nepričakovan uspeh. Navzoči zastopniki osrednjega odbora poštarjev, so bili pooblaščeni izjaviti, da so pripravljeni v slučaju sporazumljenja se združiti, v jeden osrednji odbor. Sklenilo se je po daljši razpravi, postopati skupno.

Nova organizacija v kateri bodo odslej združeni vsi poštarji, oficijanti in aspiranti cele Avstrije, sprejela je jednoglasno načrt organizacije, sestavo zakona o uravnavi službenih razmer ter se za slučaj strahovanj zastopništva naših stanovskih zanimanj izrekla popolnoma skupna.

V kratkem priredi osrednji odbor organizatorični shod v Ljubljani.

Kakor razvidno iz načrta, kateri se iz tiskanih vzrokov sedaj še ne objavi, želeti bi bilo, da se tega poziva udeleže vsa društva in krajni odbori poštarjev, oficijantov in aspirantov kranjske, koroške, sp. štajerske, goriške in istrske dežele po svojih zastopnikih.

Svedjački katolički sastanak. Primili smo poziv na prvi hrvatsko-slovenski svedjački sastanak, koji će se obdržavati na 4, 5 i 6 kolovoza o. g. u Zagrebu, a svrha mu je: „učvršćenje i proširenje organizacije katoličke mladeži, pogovor o prošlom i budućem našem radu na korist doma i vjere, te napokon uže sbližanje s braćom slovenskim djacima na solidnom temelju, na temelju zajedničkog rada".

Djakovački biskup. Javljaju nam iz Zagreba, da se za stalno drži, da će dosadašnji upravitelj djakovačke biskupije, Dr. Angjelko Voršak, biti imenovan djakovačkim biskupom. Obistine li se ovi glasovi, svakoga će pravog Hrvata veoma radovati, jer je dobrota, i sposobnost, čednost i rodoljublje Dr.a Angjelka Voršaka na daleko poznato.

Mjesto savjetnika kod financijalne prokure u Trstu u VII. plateznom razredu imade se popuniti. Molbe za to mjesto valja priposlati financijalnoj prokuri u Trstu u roku od 4 čedna Osim traženih nauka valja dokazati i znanje jezika rabljenih u našem Primorju.

Bogat ribolov. Prošloga čedna ulovila je samo jedna ribarska ladja jedne noći 82.000 sardela, nedaleko Poreča, što je velika riedkost za one vode i nedaleko kraja.

Lučko radnje. Ministarstvo trgovine dozvolilo je, da se dovrše lučke radnje u Lovranu, za koje se je više puta zauzeo narodni zastupnik prof. Spinčić u svojih govorih, predlozih i interpelacijah.

Narodni darovi. *Javljaju nam iz Pazina.* Mjesto oprostne večere gg. Valentinu Marušić i Antunu Marčelja sabralo se u krvatskoj čitaonici u Pazinu iznos 90 kruna. —

G. prof. Niko Žic dao K 20 ukupno 110 kruna., za djačko pripomoćno društvo u Pazinu. —

Živili plemeniti darovatelji i našli mnogo nasljednika.

Vlč. pop. Ante Bonifačić župnik Novalja daruje za Družbu K 10. Živio!

P. n. gospodo trgovci i obrtnici Hrvati! Uvjereni smo, da medju nama nema nijednoga, koji bi porekao golemu istinu, da hrvatski narod kraj svih poteškoća i zapreka neima dovoljan broj raznih novina. Nu promotrimo li sadržaj i svrhu pojedinog lista, dolazimo do neoborive istine, da se većina od njih bavi politikom. Prema tome vidimo, da se sve do danas nije polagalo velike pažnje, niti u obzir ozbiljno uzimalo trgovačko-obrtnički stalež, jer za zdravo unapredjivanje obrta i trgovine neobhodno je nuždno posjedovanje strukovnog lista, sa točnom ubavjesti na kojem ali trgovačko-obrtnički stalež, potpunoma oskudjeva.

Usljed toga na današnjem sastanku nakon svestranog pretresivanja, naumismo ustrojiti trgovačko-obrtnički vjestnik, koji bi izlazio na Sušaku-Rieci pod okriljem „MERKURA" i družtva „SLOGE."

Naš naum, ako za sada i silnim poteškoćama skopčan, mogao bi trgovini u velike koristiti i to s razloga toga, što je Sušak-Rieka danas ona točka, od kuda bi se trgovina diljem cielo naše domovine širiti morala.

Razumjeva se, da proklamacijama ništa izvedivo nije, kamo li poduzeće skopčano tolikimi troškovi.

Obraćamo se s toga na naše trgovce i obrtnike te druge imućnike, koji bi mogli sa neznatnom pomoći doći u susret.

Zasljučismo izdati 300 komada zadužnica po K 25, plativih u lipnju kod „Prve Hrvatske Štedione na Rieci". U slučaju pomanjkanja novčane potpore dobije svaki uplatioc svoj novac koncem srpnja tekuće godine natrag. Bude li ali odziv povoljan, započeti ćemo sa izdavanjem lista 1. srpnja o. g.

Tekom godina, prama razpoloživosti novaca, izžriebat će se godišnje 10—20 zadužnica. Novcem i listom upravlja posebni odbor, koji nadzire smjer lista i upravlja imetkom.

Razumije se, da nam neće list ostati bez domaćih viesti i najnovijih brzojava, jer isto zanima širu politiku. List imade biti strogo stukovni, ali u punom smislu rieči i hrvatski što izričito izražujemo.

Politika, polemika i zadirkivanje se posve izključuje. Samo stvarni rad je naše geslo. Početkom bi list imao izlaziti jedan do dva puta na tjedan, po prilici sa ovim sadržajem: donašajuć razne strukovne članke, predjed tržišta, nova poduzeća, tečajeve burze, natječaje i jeftimbe, potražbe za sirovinama, izvoze raznih naših polutvorina, uvoze prekomorske robe itd. itd. Novogradnje tvornica i sličnih radnja za obrtnike, stanje i premjene ciena, tarifacije, željeznice i parobrodarstva.

Sve ovo zanima trgovca u prvom redu koji je u svim mjestima kao čovjek najobraženiji i onako zvan da dade upute svom bližnjem. Nadamo se za stalno, da ćemo krenuti, odnosno dasmo krenuli, pravim putem, da tim načinom omogućimo mnogima oživotvorenje raznih poduzeća, dakako da nećemo propustiti donašanje oglasa naših hrvatskih trgovaca obrtnika i poduzetnika, a donašati ćemo i imenik hrv. trgovaca s obrtnicima, te preporučivati vriedne tvrdke.

Dakle da vidimo našu slogu!!!

SUŠAK, u lipnju 1907.

Ante Bačić
pred-jednik „Merkura"

A. Kalanj
Predsjednik obrt.-radn. družtva „Sloga".

Ante Stalcer **Gjuro Štikić**

Tomo Šolć.

Josip Hatze: Novo cvijeće. Zbirka popjevaka za jedno grlo uz pratnju glasovira. Izdanje knjižare i papirnice u korist kluba Ćirilo-Metodskih zidara u Zagrebu (Šimunić i dr.) Cijena 3 K.

Rodoljuba i poduzetna knjižara u korist „Ćirilo-Metodskih zidara" u Zagrebu izdala je pod ovim naslovom 6 krasnih popjevaka za srednje grlo uz pratnju glasovira od Josipa Hatzea. To je zaista mirisno cvijeće, što se tiče i krasnih tekstova i krasne glazbe. Po svemu se vidi, da je g. Hatze tankoćutno birao riječi, što će ih zaodjeti glazbenim rohom. O glazbi g. Hatzea može se se u kratko reći: neprisiljenost i gladkoća melodije, zanimljiva, moderna, a uza sve to pregledna i jedra harmonija, pa napokon (ili u prvom redu) karakterizacija teksta pokazuje, da je u g. Hatzea žarko čuvstvo i snažna invencija.

Pjesme su sve melankoličnе, a neke odišu neizrecivom krasotom, *te se našim zjevačima nemogu dosta proporučiti.* Napose po sadržaju i glazbi krasna *„Rob"* (S. Kranjčević) pak *„Molitva"* i *„Suze"*, a harmonički interesantna *„Erotikon"*.

Cijena je zbirci vanredno malena tek cigle 3 krune!

Franjo Dugan.

Brod za vježbanje. — Austr. Lloyd obvezao se bečkoj vladi, da će sagraditi i staviti na razpoloženjo mladih pomoraca brod-jedrenjaču. Na toj jedrenjači mogli bi mladi poručnici izvršiti propisanu vježbu, eda postanu pomorskim kapetnima, Ovih dana pozvalo je ministarstvo trgovine upravu Lloyda, da čečinu obvezu izvrši. Jedrenjača stupiti će čim prije u vježbeničku službu.

Glagoljica. Splitsko „Naše Jedinstva" od prošlih dana javlja: „Ponavljamo, na na ovo *ovlašteni od jednoga od imenovanih komesara sv. Stolice* preko nadb. Stadlera, da su Magjari najviše krivi radi glagoljice jer su oštro zaprijetili Rimu, ako on propusti Hrvatima u glagoljici, da će oni za se zahtijevati magjarsku luturgiju, spravni da povuku sve posljedice.

Za slučaj dementija ovlašteni smo govoriti i otvorenije.

Predavanje u Pazinu. Dne 16. lipnja je predavao gosp. prof, Novljan „Otkriće Amerike", a slijedeće nedelje dne 23. o. mj. držat će završno predavanje gosp. Fr. Novljan „U radu je spas." —

Listnica uredničtva i uprave.

Anton Fabian, Sv. Mihovil od Lima plaćeno do 31/12 1907.

Dopisniku iz Gračišća: doći će u dodjdući broj.

Pravim čudom mogu se nazvati uspjesi postignuti uporabom dvostruko-elektro-magnetičkog križa R. B. broj 86967 g. Alberta Müllera, pošto se je mnogo hiljada osoba uporabom istog za uviek riješilo Gichta, ischiasa, Reume, srdačnih te živčanih i dr. bolesti, dapače i u najzastarjelih slučajevih, što svjedoče nebrojene zahvalnice i priznantice, koje posjeduje gosp. Albert Müller, te koje su ne samo laici, nego i strukovnjaci pisati. Tako n. pr. piše gosp. dr. Pavao Szeniczey, okružni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovani g. Müller! Pošto se je Vaš dvostruko-elekro-magnetički križ vrstnim pokazao to ću isti svakom prilikom preporučiti.

S toga neka se svaki, koji na gornjim bolestima trpi, takav jedan stroj nabavi, koji se kod g. Alberta Müllera u Budimpešti V/41 kotar, Vadasz ulica br. 43/4. dobiti može.

Oglas.

Upraviteljstvo c. kr. hrvatske muške učiteljske škole u Kastvu javlja ovime, da se učenici, koji žele da budu početkom školske godine 1907—08. primljeni u prvi tečaj ovoga zavoda, mogu podvrći propisanom prijamnom ispitu početkom nastajne školske godine, t. j. 16. rujna 1907., ali po naredbi c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 24. ožujka t. g. mogu obaviti to i svršetkom tek. školske godine, i to dne 8. 9. i 10. srpnja 1907.

U Kastvu, dne 12. lipnja 1907.

Profesor **Fran Franković,**
privr. upravitelj.

Št. 1133./07.

Razpis službe.

Občina Dekani v Istri išče za takojšnji nastop občinskega tajnika. Letna plača K 1600 — s prostim stanovanjem in z dosedanj običajnimi nagradilni: za računovodstvo, ter poslovanje pri krajnem šolskem svetu in bratovščinah, v skupnem znesku K 460.

Ponude je nasloviti na podpisanega župana.

Županstvo Dekani, dne 10 junija. 1907.

župan:
Pleiga l. r.

Št. 827.

Razglas.

Dne 23. t. mj. ob 4. uri popoldne oddala se bode potom zniževalne dražbe zgradba vodovoda v vasi Dolenje. Dražba se bo vršila na lici mesta. Cena je prevdarjena na 9.108 Kr. 88 vin. in se ta cena ne zviša.

Za najboljega ponudnika se bode imelo onega, kateri bo označeno ceno največ znižal.

Vsaki ponudnik ima položiti vadij v znesku Kr. 455. Zdražitelj dela bode moral zvišati vadij do 10% dotične zdražnine.

Načrt in prevdarek si lahko vsakdo ogleda v obč. pisarni v Jelšanah med uradnimi urami.

Županstvo občine Jelšane v Istri dne 4. junija 1907.

župan:
Valenčič.

5000 K zaslužbe

nlatim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

pije prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., iduća točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapestnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. perilo sa 6 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako društvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz ponoćće ili uz unapred pošljeni novac (također pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručbadava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovora, zato je isključen svaki risiko.

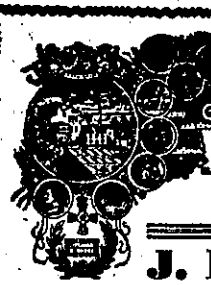

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1881. 1884. 1900.
Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.
Zlatna kolajna i zasluzni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštenі svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuljnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleću hrbta, bliedila (malokrvnosti), žeiudačnih grčeva, beztežnosti, šachiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ciclim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, all ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, unjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967** osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost porad svoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabili ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilju glavna prodavaonа za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 84.

HYDROPATIČKO LJEČILIŠTE U SAMOBORU

u blizini glavnog grada Zagreba, u prekrasnom šumovitom gorskom kraju, na podnožju okićke gore.

Načiu liječenja. Kompletno najmodernije uredjenje za hydro- i elektro-therapiju sa hydro-električnim kupeljima. Kupelji s ugljičnom kiselinom, vrućim uzduhom, parne kupelji, medicinalne kupelji i liječenje fangom; masaža gymnastika, terrainkura, kneipovanje, sunčanje izračenje.

Liječe se: Bolesti živčanog sustava: neurasthenija, hysterija, hypocondrija, neuralgija, migrena, chorea, bezsanica, kljenuti, svekolike bolesti centralnog živčanog sustava, napose kičme (izuzev duševne bolesti). Bolesti disala, akutni i chronički bronchijalni katarrh, katarrhi dušnika i grkljana, bolesti nosa i porebrice, asthma i emphysem.

Nadalje: neuredno izpražnjivanje, haemorholdi, chronički proljevi, nervozna dyopepsija, slabokrvnost, bljedica, tustilo, diabetes mellitus, ulozi, rheumatizam, grčeške srca i arterioschrosa: bolesti ženske: neuredna menstruacija, bijeli cvijet, upale i promjene položaja maternice.

Stanovi i opskrba uredjeni su u posebnom pensionu s najvećim komfortom, te sa svim udobnostima. Postoji obična, vegetabilna hrana i hrana za diabetike.

Liječnik: Dr. Mijo Juratović.

U mjestu je pošta, brzojav i željeznička stanica.

Potanje obavijesti daje „Uprava liječilišta u Samoboru", trg Leopolda Salvatora br. 18.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica
LAGINJA i drug.
prije J. Krmpotić i drug.
Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBČINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uloženo iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadušnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 27. junija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju -bličnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji
10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 25. i 29. aprila 1907.

Predsjednik g. Kazimir Jelušić, obć. glavar otvori sjednicu u 9½ sati prije podne. Prisutno je 26 obć. zastupnika i 3 sa savjetujućim glasom. Predsjednik priobći prežalostnu viest, da je preminuo *M. Kundić* iz Frančići, veleposjednik, bivši obć. zastupnik i počastni gradjanin Kastva. Bio je on ljubezan, iskren, marljiv, rodoljuban i vriedan sin svoje domovine. Njegovom smrću mnogo je izgubila Rukavšćina a i ciela naša občina. Da je isti bio štovan i cienjen najboljim je dokazom njegov sprovod, na koji je došlo veliko mnoštvo naroda i prijatelja iz bliza i daleka, da mu izkažu posliednju počast. Sprovodu prisustvovala je i većina gg. občinskih zastupnika, u čije ime izrazio je raztuženoj obitelji saučešće, a da se počasti uspomenu pokojnika predano je K 50 u dobrotvorne svrhe, mjesto vienca na odar. Pozivlje obć. zastupstvo da odobri taj izdatak, te bivšem drugu, prijatelju i čelik Hrvatu klikne trokratni „slava“. „*Slava Matu Kundiću!*“

Iza ove tužne viesti zadobi rieč g. prof. Vjek. Spinčić i priobći radostnu viest, da je dne 13. t. mj. Njegovo Veličanstvo odlikovalo našeg g. *glavara* zlatnim križem za zasluge sa krunom. Čestita u ime cielog obć. zastupstva gosp. glavaru na tom visokom odlikovanju, čemu se pridružuje obć. zastupstvo kličuć: „*Živio g. glavar!*“ Na toj se čestitci obć. glavar zahvali i nadodaje, da je time odlikovana ciela občina. Da živi Njeg. Veličanstvo, da živi naša liepa domovina i naša mila Kastavšćina!

Prešav na dnevni red, odobrava se zapisnik posliednje sjednice, a za pročitanje i supodpisanje današnjeg zapisnika imenuje se gg. V. Sinčić i V. Armanini. Čitaju se priobćenja iz odborskih sjednica: na molbu g. Božo Jurdana i dr. da se započme popravkom *puta sa erar. ceste preko Brajani napram Lušini* zaključuje se, da predhodno obć. geometar podnese nacrt i proračun te gradnje. Gradnja *mosta u Trnovici* odobrena je od c. k. ministarstva unutarnjih posala, koje je drž. podporu povisilo od K 3750 na K 4750, što se sa zahvalnošću uzima do znanja, kao i to, da je radnja mostnih glava i srednjeg stupa odana putem javne dražbe. Za podmirenje *bolničkih troškova* udario je zem. odbor prisilni namet od 11% na sve državne izravne poreze. Prva polovica državne podpore za gradnju *šterna u selima Jelovičani, Pilepići i Škurinji* doznačena je občini sa K 4000. *Matulja Josipu* produljuje se rok gradnje kuće kod Živice za tri mjeseca, ako ne gradi, gubi kauciju od K 100. Dne 7. marča t. g. pogorilo je nešto šumice u Jušićima te se zaključuje, da se ogorjelo drvo posječe i proda uz izkličnu cienu od K 2. U Saršonima i Marčeljima posušio se jedan orah vriedan K 2 i murva K 4, a jedan hrast oštećuje krov kuće V. Marčelja, koje drvo nek se posječe i dražbom prodade. Zemaljski je odbor privolio, da se *drž. obligacija Studene* u nom. vr. K 500 prodade i reintegrira kapital u desetoj godini. Za šternu u Škurinji doznačio je zem. odbor prvi obrok pokr. podpore sa K 600, te ujedno zaključuje se da klesar Sinčić postavi na ulazu te šterne stupove (pilastre). Odobrava se predlog odbora da se gg. V. Sinčić, V. Lučić i Srdoč Matu izdade odšteta putnog troška i dnevnice za razvid i procjenu štivre u Rečini. — Dne 6. marča t. g. obdržavalo je naše političko družtvo u Puli sastanak glede predloženja kandidata za cárev. vieće. Tom je sastanku prisustvovao i g. obć. glavar predloživ za ovaj izborni kotar kao kandidata g. prof. V. Spinčića, koji se predlog prihvaća željom da bude predloženik izabran. Sva je prilika, da neće biti sagradjena zgrada c. k. učiteljišta na dobu, da bude mogao u istu biti prenešen treći tečaj tog zavoda, te se prihvaća predlog odbora, da se u tu svrhu sastavi nacrt i proračun radi uzdignuća zgrade petog razreda mužke pučke učione na jedan kat. — Trinajstić F. iz Saršoni oprašta se zaostale interese preko trijuh godina, dočim ima iste platit za zadnje tri godine kao i tekuće i to obzirom na preveliku cienu nekad kupljenog zemljišta u Sv. Mateju. Predsjedničtvu potrošarinskog družtva ovog kotara dozvoljava se, da jamčevinu za utjeravanje obć. pristojbe na pivo i žestoka pića u svoti od K 240 obračuna u zakupninu žestokih pića ove godine. Cestni zid izpod Lože u Kastvu u lošom je stanju i počeo se već rušiti. Nakon izvida sastavljen proračun, polag kojeg koštala bi ta radnja K 148, te se zaključuje, da se popravak tog zida odade dražbom. Mladjem Crnjariću dozvoljava se bezteretno izlučenje z. č. 642 u Jurdanima. Zem. odbor odobrio je zaključak obć. zastupstva, da se u ovoj občini bira občinski namet na potrošarinu mesa po cieniku trećeg razreda. Na molbu občinara iz Jurdani, da bi se tamo ustanovila pučka škola ili podružnica one u Kastvu, nakon obširnog obrazloženja po g. Rubeša Franu zaključuje se, da se predhodno ustanovi propisni broj školskih obvezanika i propisna udaljenost od škole.

Dukić ud. Antonija, primljena je u svezu grada Spljeta. Upravitelj c. k. kot. poglavarstva pregledao je na licu mjesta kuda bi se imalo prosliediti gradnjom ceste Brnčići-Jardasi, te je izrazio svoje mnienje da se cesta gradi pravcem Jardasi-Kosovdol-Bačurka, a selo Kosi da se spoji s tom cestom posebnim odlomkom ceste. To se mnienje prihvaća pod uvjetom da se prije gradnje pozove posjednike glede odstupa zemljišta i da to odstupe za obe ceste, te glede prinosa u novcu ili raboti. Mladjem Puž Josipu doznačuje se za tek. god. mjesečna podpora od K 5 za osobno uzdržavanje. O molbi za povišak plaće lugaru Studene odlučit će se naknadno iza pogovora medju občinarima Studene. Dozvola za gradnju električne željeznice niže vrsti Matulji-Opatija-Lovran izdana je od c. kr. ministarstva trgovine, te se zaključuje, da se pozove g. L. J. Münza da se strogo drži postavljenih mu uvjeta, da uplati občini okupirano zemljište, i da se kod expropriacija obć. glavar zauzme i za privatnike. Odustaje se za sad od parketiranja podova obć. ureda i prihvaća se predlog g. I. Vlaha, da se prouči kako bi se obć. ured uzdignuo. Adaptiranje konobe za pisarnu u mužkoj pučkoj učioni u Kastvu, da se izvede odav stolarsku radnju dražbom a zidarsku uz nadnicu. Prima se do znanja priobćenje, da je c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu uzelo do znanja zaključke obć. zastupstva od 4/10. i 13/11. 1906. u predmetu namještenja c. k. učiteljišta u Kastvu. Imenuje se odbor od sedam lica, koji će proučiti mjesto gdje bi se imalo graditi zavodsku zgradu, zaključkom, da se već prije pozove vlastnike zemljišta da se očituju uz koju bi cienu ista prodali občini. Na pritužbu, da poduzetnik gradnje šterne u Jelovičanima, ne gradi u redu, zaključuje se, da isti sve manjkavosti odstrani i imenuje se novim nadzirateljem te radnje M. Kukanić.

Na putu Miseri-Grgurini izradjuje se komad zida, ali buduć se je uvidila potreba, da treba jošte jedan komad tog zida obnoviti, zaključuje se, da to izvede Rubeša Ivan za K 110, koji je dražbom preuzeo i prvi dio tog zida. Ustupa se bezplatno c. k. cestnom okružju 300 m² obć. zemljišta u Matuljima za proširenje ceste Volosko-Matulji. -- U izaslanstvo da pozdrave ministra financija dr. pl. Korýtovsky, slučajno u Kastvu, i da mu preporuče občinu, izabra zastupstvo gg. obć. glavara, i zastupnike Ivana Vlaha i Fr. Rubešu.

U pol sata za podne predsjednik zaključuje sjednicu i uriče nastavak iste za 29. IV. t. g. ka kojoj je pristupilo 20 gg. obć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom. Prosliedjuje se priobćenjima. Obć. geometar izvješćuje, da gradnja Šterne u Pilepićima napreduje u redu. Staza od crkve sv. Križa prema selu Trampi, da se popravi sa doprinosom občine od K 107. Da se odvede suvišna voda iz šterne u Skalnici, zaključuje

---

...dić u Trstu (Via Crociera br. 1, I. kat).

...košto danas, jer nikada još ... toliko i tako oduševljenog ... košto danas.

... blagajničko izvješće je mnogo ... nego li prošlih godina, jer ... a u prošloj godini veoma ... ula. Iz izvješća g. blagajnika ... liedeće podatke:

(Nastavit će se)

...revinskoga vieća.

... otvorenje državnog sabora.

U Beču 19. VI. 1907.

... o podne bilo je u kraljevskom ... ano otvorenje austrijskog parla... ... povodom razvijen bijaše sav ... jaj u prostorijah kraljevskog ... večani sat — 12 sati — saku... ... kraljevskom dvoru najviši dr... ... ojanstvenici, članovi vladajuće ... vice vojničkih i svietskih oblasti.

... jevskom dvoru bijaše sakupljeno ... edstavlja starodrevno plemstvo ... sjaj ove pole monarhije. U re... ... točno u 12 sati — stupi u ... dvoranu praćen ministrima, ... dostojanstvenicima, nadvojvo... ... Kralj Franjo Josip živahno ... od članova gospodske kuće i ... žavnog zastupstva, kojih bijaše ... ogih okolo 800.

... r predsjednik barun Beck pruži ... stolni govor, koj je ovaj dosta ... om pročitao i koji u glavnim ... si:

... na gospodo obadviju kuća ca... ... vieća!

... četku nove velevažne sjeditbe ... Vas okolo svoga priestolja i ... pozdravljam.

... reforma, koja je odstranjenjem ... stice u izbornom pravu pro...

...rubrike: 1. ime i prezime; 2. mjesto, dan i godinu rođenja; 3. stanje; 4. osposobljenje; 5. godine službovanja i gdje izvršene; 6. sposobnost.

§ 7.

Mjesno školsko vijeće ima sastaviti za svako pojedino učiteljsko mjesto iz odnosne kvalifikacione tabele jednu ternu, te sve terne dostaviti u dvopisu kotarskoj školskoj oblasti u roku od četiri tjedna od primitka kvalifikacionih tabela.

Pri sastavljanju terna imaju se uvažavati kvalifikacije i sposobnosti natjecatelja odnoseće se samo na učiteljsku službu.

Ako koje mjesno školsko vijeće ne dostavi terne u propisanom roku kotarskoj školskoj oblasti, smatra se to, kao da odustaje od svojega prava.

Pokrajinski odbor ima u roku od četiri tjedna od primitka terna odnosno kvalifikacionih tabela predložiti pokrajinskoj školskoj oblasti iz svake terne odnosno kvalifikacione tabele po jednog natjecatelja na imenovanje. Ako pokrajinski odbor ne predloži pravodobno imenovanja, ima se to smatrati, kao da odustaje od svojega prava.

§ 10.

Pokrajinska školska oblast izda predloženicima pokrajinskog odbora dekrete imenovanja u roku od četiri tjedna od dana predloženja.

U slučaju, da pokrajinski odbor ne predloži u propisanom roku natjecatelje na imenovanje, pokrajinska školska oblast ima izdati dekret imenovanja po jednomu iz svake terne odnosno kva-

... kotarska školska oblast ... također pokrajinskoj školskoj

§ 11.

... raspisano učiteljsko mjesto ... natjecatelja, tada biva na... ... menovan jedan od dvojice ... telj.

§ 12.

Učiteljska mjesta, koja bi ostala nepopunjena tekom školske godine, popunjuje kotarska školska oblast privremenim učiteljskim silama.

Ako se koje učiteljsko mjesto, osobito na jednorazrednicama, nikako popuniti ne može, može kotarska školska oblast popuniti takovo mjesto privremenom učiteljskom silom koje višerazrednice u kotaru, a pokrajinska školska oblast i privremenom učiteljskom silom koje višerazrednice drugoga kotara. Takove učiteljske sile primaju troškove premještenja, a ako premještenje nije potrebito, primaju dnevne putne troškove u iznosu od 60 h po kilometru. Svaki započeti kilometar smatra se cijelim kilometrom.

(Konac slijedi).

Glagoljica. Splitsko „Naše Jedinstvo" od prošlih dana javlja: „Ponavljamo, na nu ovo *ovlašćeni od jednoga od imenovanih komesara sv. Stolice* preko nadb. Stadlera, da su Magjari najviše krivi radi glagoljice jer su oštro zaprijetili Rimu, ako on propusti Hrvatima u glagoljici, da će oni za se zahtijevati magjarsku luturgiju, spravni da povuku sve posljedice.

Za slučaj dementija ovla govoriti i otvorenije.

Predavanje u Pazinu. Dn je predavao gosp. prof. Novljan Amerike", a sliedeće nedelje mj. držat će završno predavi Fr. Novljan „U radu je spas."

Listnica uredničtva i u

Anton Fabian, Sv. Mihovil plaćeno do 31/12 1907.

Dopisniku iz Gračišća: d dodjduči broj.

Pravim čudom mogu se nazvati u gnuti uporabom dvostruko-elektro-križa R. B. broj 86·967 g. Alberta M se je mnogo hiljada osoba uporabi uvjek riješilo Gichta, Ischiasa, Reume, živčanih i dr. bolesti, dapače i u s slučajevih, što svjedoče nebrojene zahv znantce, koje posjeduje gosp. Albert koje su no samo laici, nego i strukov Tako n. pr. piše gosp. dr. Pavao Szen žni liečnik u Jasz-Szent-György: Štovan Pošto se je Vaš dvostruko-elekro-mag vrstnim pokazao to ću isti svakom p poručiti.

S toga neka se svaki, koji na gl stima trpi, takav jedan stroj nabavi, i g. Alberta Müllera u Budimpešti V/41 h ulica br. 43/4. dobiti može.

Oglas.

Upraviteljstvo c. kr. hrvat učiteljske škole u Kastvu javlja se učenici, koji žele da budu školske godine 1907—08. primi tečaj ovoga zavoda, mogu po pisanom prijavnom ispitu poč stajne školske godine, t. j. 16. r ali po naredbi c. kr. minis bogoštovje i nastavu od 24. o mogu obaviti to i svršetkom te godine, i to dne 8. 9. i 10. sr

U Kastvu, dne 12. lipnja

Profesor **Fran F**
privr. upra

Št. 1133./07.

Razpis služb

Občina Dekani v Istri išče šnji nastop občinskega tajnika. I

Narodna T

LAGI

prije

Via Giulia br. 1.

K 1600 — s prostim stanovanjem in z dosedaj običajnimi nagradimi: za računovodstvo, ter poslovanje pri krajnem šolskem svetu in bratovščinah, v skupnem znesku K 460.

Ponude je nasloviti na podpisanega župana.

Županstvo Dekani, dne 10 junija. 1907.

se, da se naruči 24 tek. metara cievi, koju će se zakopati u zemlju za pol metra sa 1% pada. Poduzetniku će se ova radnja uzeti kao viševrědnja a izkazane mu manjkavosti ima odstraniti. Zaključuje se popravak obć. puta Srokovkal-Hudelji do Rudnoga odav to putem dražbe uz izključnu cienu od K 680. Glede popravka obć. puta od Šporove jame na Baštijani i Sv. Matej zaključuje se, da se za sad prenesu dvie najveće strmine kod sela Milohni i izradi novog puta za 200 m a širokog 3 m, te da se prema tomu proračun ispravi i za tim radnja odade putem dražbe. Mlad. Vlah da se iz Budjejovica dopravi u Kastav osim Rozalije, ako ju hoće nadstojnica uzdržavati bez obć. podpore. Ravnateljstvo pučke učione u Zametu moli, da se poduzme shodno da bude ta učiona proširena. Obć. odbor zagovara tu molbu odnosno, da se ustanovi filialka te učione na Kantridi obzirom na udaljenost i strme puteve, kao i to, da se sistemizira filialka u Sv. Križu. O predmetu govori obširno g. Franjo Rubeša, preporučajuć povećanje učione u Zametu, jer se na višerazrednicama više i bolje uči nego na jednorazrednim, gdje biva poduka samo poludnevna. Konačno prihvaća se njegov predlog, da se umoli oblast da bude škola u Zametu proširena na trorazrednicu, te da se prouči pitanje, da li predstoje uvjeti za ustrojenje podružnice na Kantridi. V. Poščića trgovca krmcima da se upozori da nema nikakvog prvenstva na obć. zajmištu u Kastvu, Zid pred crkvom sv. Jelene u Kastvu nagnuo se je nešto, te bi se mogao najednom srušiti i prouzročiti kakvu nesreću. Nakon pregleda dalo se je istog porušiti. te se zaključuje, da se sastavi proračun o uzpostavi tog zida i radnja odade putem dražbe, odobravajuć dosadanji i daljnji potrošak rušenja. J. Marotti da podnese molbu za produju zemljišta, ako hoće na obć. tnalu da zatvori školju za sakupljenje vode. Uzima se do znanja, da je župan Studene predao zapisnik dražbe o prodaji trih cera pred crkvicom sv. Nikole za 89·60, koji je iznos upotrebio pri gradnji nove kapelice i nek se ta svota provede u dnevniku. Kot: cesta od Mučićeve ravni do Brguda u slabom je stanju, pa se zaključuje, da se o tom obaviesti cestni odbor radi temeljitog poprevka. Odlučuje se nabava i razdioba 50 komada novog izbornog reda za carev. vieće, što ga je izdalo polit. družtvo za Hrvate i Slovence u Istri. Ne udovoljuje se molbi M. Kožula i I. Luksetića radi brisanja tereta sa nekojih njihovih nekretnina. Iz blagajne Brguda da se naruči 29 računica za tamošnje siromašne učenike. Uslied molbe nekojih občinara, gradjana, zaključuje se, da se popravi i kanal od kuće broj 21 do 32 u Kastvu.

Riešilbi zem. odbora, iz priepisa koje proizlazi, da bi ova občina imala platiti obskrbne troškove C. Fortier, da se prouči temeljem odnosnog zakona. Pregledačem blaga i mesa za rukavačku stranu imenuje se g. Šepić Frana sina umjesto otca mu Frana. Pučka škola u Brgudu podignuta je na dvorazrednicu i zaključuje se, pa se što skorje prouči proračun i razpiše dražba za zidarsku i stolarsku radnju. Na poziv kot. školskoga vieća zaključuje se, da se u Sv. Mateju izabere mjesto za gradnju nove škole za dva razreda te sastavi nacrt i proračun.

Gg. dr. Kajetan Dabović, obć. liečnik i R. Stipković, obć. blagajnik primaju se u svezu ove občine, pošto su već zadobili austrijsko državljanstvo. Prima se takodjer u svezu ove občine na temelju zakona 5. XII. 1896. l. dr. z. br. 222 Matija Vrh iz Donjeg Zemuna, občina Jablanica, sad nastanjenog u Perenićima. — Župan Marčeljeve, Marčelja Mate Jurajev zahvalio se je na toj časti, te se na njegovo mjesto imenuje novog župana Jardas Frana Matijaševa.

Obć. upravi daje se absolutorij za izvanredno izdanje troškove iza posliednje sjednice, u iznosu od K 432·46 zaključkom, da F. Baćić, F. Matulja, V. Marot, K. Drnjević, J. Frlan i M. Jardas povrate občini polovicu od izdanih im svota za putne troškove u Beč i natrag, dočim im se druga polovica oprašta. Siromašniji mogu moliti oprost drugé polovice. — Preporuča se molbe Kinkela Frana, Trinajstić Ljudovita, Staraj Josipa, Vlah Adalberta, Širola Josipa, Frlan Ide i Radetić Frana, da im budu izdani obrtni listovi za prodaju vina, piva i t. d. na malo.

Odobravaju se provedene dražbe: za izgradnju zida u selu Grgurini sa dostbenom cienom od K 369; za izgradnju obć. puta od željezničke postaje Matulji na Osojnaki u Kućelovoj za K 598·50 te 15 kg. praha i 15 kolača korde; glede zakupa obć. sjenokoša u Studeni za ukupnu cienu od K 332·50; za izradbu 2400 prost. m. gorivog dava za občinare uz cienu od K 1·80 po pr. m. povišujuć pristojbu za 20 hel. po metru i i kolaudacije za izvedene javne radnje kao: za izradbu pokućstva u novoj školskoj dvorani delavske škole; za izradbu stolarske radnje u prostorijah za tjelovježbu c. k. učiteljišta izplativ sa K 20 višeradnju staklenog polumjeseca; za gradnju zida oko školske zgrade u Brežcima kao i višeradnju od 14·70 m² zida, za popravak puta uz taj zid K 35 i za namještenje dvih peći u istoj školi K 15·90. Na predlog g. R. Jurinčića zaključuje se, da bi se izvidilo površinu koju se kani kupiti za tamošnji školski vrt. Odobrava se takodjer kolaudacija zida uz put Miseri Grgurini, a za 40·5 m² zida više učinjenog, da se poduzetniku izplati K 110 i za četiri stepenice K 10. Za buduće izbore u carev. vieće podieljena je mjestna občina u tri izborna birališta Kastav, Sv. Matej i Klana, te su sa strane občinskog zastupstva imenovana po tri člana, u povjerenstvo pojedinog birališta.

Na molbe za produju obć. zemljišta zaključuje se da se prodade kućno tnalo Jušić Ivanu u Jušićima za K 50; Bućić Viktoru u Srdočima za K 29·80; Bućić Josipu u Matuljima za K 81·20; Puhar Josipi u Zametu za K 18·44; Monjac F. za gradnju skadnja u Jušićima za K 4·80; Lenac Ivanu daje se u najam kamenolom u Zametu uz odštetu od K 1 po m³; Ćiković Ivana da se izplati sa K 200 za posječene mu loze i t. d. pri gradnji ceste Sv. Križ-Hosti i Srdoč Josipa sa K 100 za uzeto mu tnalo; produje se zemljišta Kukanić Franciki u Brnčićima za K 8·04; Feranda F. ne iznajmljuje se p. 1621/10 u Matuljima, već da se istu izravna i zasadi drvom; Dukić Ivanu produje se tnalo za spremište u Kastvu za K 12·60, a murvu što tu raste, da se posječe i dražbom prodade; gdji Josipi Jeletić prodati će se dio tnala u Srdočima, ako ona kupi nešto privatnog zemljišta za proširenje puta sa ceste k moru u širini od 5 m; produje se Milih Ivanu tnala u Jurčićima izmed ceste u koliko je do sada izplaćeno i Širola Albertu za K 1134·24, što Milih svojata za se. Na podnešenu pritužbu proti gradnji kuće po g. F. D., da je naime jednim uglom iste sužio obć. put i da občina ne bi imala popraviti porušenog zida, iza izvida na licu mjesta i nakon podulje rasprave zaključuje se, da gosp. D. izkleše od ugla zida još 10 cm i da se popravak zida odade dražbom.

Na molbe za novčane podpore doznučuje se mjesečno; V. udova Tibljaš K 6, T. ud. Kuzmić K 5, F. Vlah K 8 i M. ud. Brajan K 9, svim do konca t. g.; za sada: jednomu K 2, osmorici po K 5, trojici po K 6, dvojici po K 8, trojici po K 10, jednomu K 17·50, K 18, K 18·44, dvojici po K 20; A. Jurdana predujam od K 50, povrativših u pet mjeseci; pogorelcu J. Stefan za popravak kuće K 200; A. Brajan za ustupljeno zemljište K 120; mladjem Ivaniću za dobavu odiela K 19·14; dobrovolj. vatrogasnom družtvu u Voloskom K 50; J. Simčić, luguru u Skalnici povisuje se mjesečna plaća na K 36. Iz blagajne Brguda da se izplati bojadisanje i popravak križa sa K 31. Občinari iz Puži da predlože mjesto izvida glede gradnje groblja u Brežcima. Put Bregi-Opatija popravit će se sa K 400, ako se liečilišno povjerenstvo izjavi da će ga zatim uzeti u uzdržavanje. — Za popravak zida na cesti Spinčići-Trinajstići doznačuje se K 30 i za popravak puta Trampi-Pilepići-Rudo K 30. Više obć. trošnih putova ima se pregledati i sastaviti proračun potroška. Zast. g. Jurdana Božo najavlja svoj odlazak u Ameriku i pozdravlja obć. zastupstvo, koje mu želi sretan put i dobar povratak.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik zaključi sjednicu u 5½ sata po podne.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBČINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

plaća od istoga 4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

***Vraća na štednju uložene iznose** do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vodi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

***Zajmove (posude) daje samo zadrugarom,** i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

***Uredovni sati svaki dan** od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

***Družtvena pisarna** i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 27. junija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju ličnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predplatnicima!

Žalostne prilike u kojima se nalazimo silе nas da ukinemo višekratno tjedno izdavanja lista, te će tako isti izlaziti svaki četvrtak.

Prijatelji i braćo sjetite se vaše dužnosti te uredite već jednom vašu predplatu. Da bi svi dužnici namirili dug do 31./12. 1906, naš bi se list znatno pomogao. Stvar je poštenja, dakle uredite ju već jednom.

Uprava.

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

(Nastavak*)

K toj pobjedi doprinesla je sliedičac takodjer družba Sv. Cirila i Metoda. Mi smo pobjedili slavno takodjer g. 1891. i g. 1897. ali te pobjede bile su hipne, bez trajnih uspjeha. Onda su bili svećenici skoro jedini, koji su budili naš narod u zapadnom dielu Istre. Već od tada od g. 1891. napried, začelo se je sa strane, s koje se je moglo najmanje očekivati, na to raditi, da se ugled svećenstva uništi — a to se je žalibože na mnogo i postiglo. Svećenike, koji su za narod radili, premještalo se je na mig kamore, s jednoga kraja na drugi, oduzimalo njim pouku u vjeronauku i izručalo svetovnjakom, nazivalo ih „Kanonenfutter" Spinčića i Laginje. Timi i sličnimi načini utuklo se je naše svećenike, dočim se je uzgojilo takovih, koji neznadu narodu, medju kojim služe, u njegovom jeziku niti pripovjedati, koji su našemu narodu tudji. Nije čudo, da se je narod od njih odtudjio. Ja sam sâm nedavno na svoje uši na Poreštini čuo od priprosta ali poštena čovjeka, da se je narod morao naučiti živjeti i raditi u mnogih mjestih bez svećenika, pače negdje i proti njim, a to time više, što se je njihovim posredovanjem iztjeralo iz crkava slavenski jezik, koj se je rabio stotine godina u njih. Sad želimo, reče onaj čovjek dalje, da dobijemo svojih družtava, svojih učitelja, svojih odvjetnika — tu želju sam i danas od mnogih iz zapadne Istre čuo. Da se udovolji toj želji, treba još mnogo i ja ju stavljam na srce našim mladim ljudem. Štogod se je prema toj želji učinilo. Ustanovilo se je društava i škola, ovih posljednjih Družba, te će i ta društva i te škole uzdržavati svijest u narodu i činiti, da posliednja pobjeda ne bude hipna, da neugasne nikada.

Naša je družba napredovala i lanjske godine. Ustanovile su se četiri nove škole: u Nerezinah, Ripendi Smoljanih i u Kaldiru, a na Voloskom bijaše ustrojen jedan razred više. Danas broji družba 20 škola sa 28 učiteljskih sila i 2 zabavišta sa dvie voditeljice. Sagradilo se je školske zgrade u Cresu i u Vel. Lošinju te će tamo, ako Bog dade, biti otvorene škole početkom buduće školske godine. Što se tiče doprinosa imenujem ovdje ponajprije naše podružnice, koje su doprinesle oko 8000 K, nadalje razne občine K 5000—6000, Cirilo-Metodski zidari u Zagrebu K 10.000. Naše novine su nabrale K 22.000. Od raznih poduzeća družbinih dobilo se je oko K 13.000 od zapisa K 3.600. Razni darovi iz naših zemalja i od naših iz Amerike iznašaju oko 40.000 K. U sve dobila je družba tekom upravne godine 1906. K 107.000 prihoda. S tim dohodcima uzdržavala je družba škole ondje, gdje to ne čine c. k. skolske oblasti premda bi njihova dužnost bila, jer narod plaća za škole pa ima i pravo na nje.

Prije spomenuta svota od K 107.000 je prilično velika, i ja se za nju svim zahvaljujem, ali za naše potrebe još uvijek premalena. Od raznih strana mole i dolaze ljudi, da im se pomogne, da im se ustanovi škola. Ima drugih još mnogo krajeva, gdje imade našega naroda, koji još diše i govori našim jezikom i taj naš narod moglo bi se i moralo spasiti. Kako nesmije nikoga, tako neće ni nas zablještiti pobjeda prošloga mjeseca. Ona nesmije i neće sustati u svom radu. Uspjesi ju moraju samo poticati da i napried kroči svojim korakom. Ja Vas, gospodo i braćo, gospodje i gospodjice uvjeravam, da će Ravnateljstvo družbe učiniti sve što bude u njegovoj moći, da zadovolji družbinoj zadaći, jer je čvrsto uvjereno, da je nauka najbolje oružje svakoga pojedinca i naroda, jer je osvjedočeno, da se prosvjetom ide k slobodi!

Taj prekrasni pozdravni govor bio je praćen živim povladjivanjem te je narod svaki čas burnimi pohvalnimi povici prekidao govornika, a kad je isti svršio, aplauzu ne biješe ni kraja ni konca.

Imalo se je za tim čitati zapisnik prošlogodišnje skupštine, nu pošto je Ravnateljstvo razposlalo taj zapisnik tiskan diljem ciele domovine, to je skupština na predlog g. prof. Spinčića primila taj zapisnik kao pročitan.

Na to začme tajnik družbin g. *Viktor Car-Emin* čitati svoje izvješće koje radi pomanjkanja prostora ne možemo donieti ujedno sa ovim izvješćem. To izvješće prihvatila je skupština burnim odobravanjem, i bez ikakvog prigovora.

Iza izvješća tajnika sliedilo je izvješće blagajnika g. *Dr. K. Janežića*. Govornik ističe ponajprije, da nije još nikada izvještivao tako veselim srcem, košto danas, jer nikada još nije vidio toliko i tako oduševljenog občinstva košto danas.

Nu i blagajničko izvješće je mnogo veselije nego li prošlih godina, jer je družba u prošloj godini veoma napredovala. Iz izvješća g. blagajnika vadimo sliedeće podatke:

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

Svečano otvorenje državnog sabora.

U Beču 19. VI. 1907.

Danas o podne bilo je u kraljevskom dvoru svečano otvorenje austrijskog parlamenta. Tim povodom razvijen bijaše sav običajni sjaj u prostorijnh kraljevskog dvora. U svečani sat — 12 sati — sakupili se u kraljevskom dvoru najviši državni dostojanstvenici, članovi vladajuće kuće, poglavice vojničkih i svietskih oblasti.

U kraljevskom dvoru bijaše sakupljeno sve što predstavlja starodrevno plemstvo bogatstvo i sjaj ove pole monarhije. U rečeni sat — točno u 12 sati — stupi u prostranu dvoranu praćen ministrima, državnim dostojanstvenicima, nadvojvodama itd. Kralj Franjo Josip živahno pozdravljen od članova gospodske kuće i članove državnog zastupstva, kojih bijaše jednih i drugih okolo 800.

Ministar predsjednik barun Beck pruži Kralju priestolni govor, koj je ovaj dosta jasnim glasom pročitao i koji u glavnim točkama glasi:

„Štovana gospodo obadviju kuća carevinskoga vieća!

Na početku nove velevažne sjeditbe sakupio sam Vas okolo svoga priestolja i srdačno Vas pozdravljam.

Izborna reforma, koja je odstranjenjem svake povlastice u izbornom pravu pro-

2 PODLISTAK.

Nacrt zakona

kojim se izdavaju nove ustanove za uredjenje pravnih odnošaja učiteljskog osobljа na javnim pučkim gradjanskim školam u markgrofiji Istri.

Kvalifikaciona tabela ima sadržavati slijedeće rubrike: 1. ime i prezime; 2. mjesto, dan i godinu rođenja; 3. stanje; 4. osposobljenje; 5. godine službovanja i gdje izvršene; 6. sposobnost.

§ 7.

Mjesno školsko vijeće ima sastaviti za svako pojedino učiteljsko mjesto iz odnosne kvalifikacione tabele jednu ternu, te sve terne dostaviti u dvopisu kotarskoj školskoj oblasti u roku od četiri tjedna od primitka kvalifikacionih tabela.

Pri sastavljanju terna imaju se uvažavati kvalifikacije i sposobnosti natjecatelja odnoseće se samo na učiteljsku službu.

Ako koje mjesno školsko vijeće ne dostavi terne u propisanom roku kotarskoj školskoj oblasti, smatra se to, kao da odustaje od svojega prava.

§ 8.

Kotarska školska oblast ima dostaviti sve terne zemaljskomu odboru u roku od 14 dana od primitka istih. U slučajevima, gdje ne bi bile terne pravodobno sastavljene, dostavlja mjesto ovih odnosne kvalifikacione tabele.

§ 9.

Pokrajinski odbor ima u roku od četiri tjedna od primitka terna odnosno kvalifikacionih tabela predložiti pokrajinskoj školskoj oblasti iz svake terne odnosno kvalifikacione tabele po jednog natjecatelja na imenovanje. Ako pokrajinski odbor ne predloži pravodobno imenovanja, ima se to smatrati, kao da odustaje od svojega prava.

§ 10.

Pokrajinska školska oblast izda predloženicima pokrajinskog odbora dekrete imenovanja u roku od četiri tjedna od dana predloženja.

U slučaju, da pokrajinski odbor ne predloži u propisanom roku natjecatelje na imenovanje, pokrajinska školska oblast ima izdati dekret imenovanja po jednomu iz svake terne odnosno kvalifikacione tabele, koje kotarska školska oblast dostavi pravodobno takodjer pokrajinskoj školskoj oblasti.

§ 11.

Ako se za koje raspisano učiteljsko mjesto prijave manje od tri natjecatelja, tada biva na gori navedeni način imenovan jedan od dvojice odnosno jedini natjecatelj.

§ 12.

Učiteljska mjesta, koja bi ostala nepopunjena tekom školske godine, popunjuje kotarska školska oblast privremenim učiteljskim silama.

Ako se koje učiteljsko mjesto, osobito na jednorazrednicama, nikako popuniti ne može, može kotarska školska oblast popuniti takovo mjesto privremenom učiteljskom silom koje višerazrednice u kotaru, a pokrajinska školska oblast i privremenom učiteljskom silom koje višerazrednice drugoga kotara. Takove učiteljske sile primaju troškove premještenja, a ako premještenje nije potrebito, primaju dnevne putne troškove u iznosu od 60 h po kilometru. Svaki započeti kilometar smatra se cijelim kilometrom.

(Konac slijedi).

glasila sve državljane punoljetnima i koja je svakomu omogućila utjecaj na javne poslove, osnovana je na povjerenju, stoga imam u vjernost Mojih naroda u državi. Govori zatim o dužnostih državnog zastupstva te izrazuje nadu da će novo, iz općeg izbornog prava proizteklo, pučko zastupstvo proniknuto sviešću o svojim dužnostima prema državi biti također spremno, da se brine za životne potrebe države.

Prije svega — kaže kralj — nuždno je, da se oživi parlamentarno pravo dozvole proračuna i kontrole, a morat će se pobrinuti i za to, da poslovnik zastupničke kuće bude prilagodjen prilikam, koje su se znatno promjenile od kako bijaše stvoren.

Govori zatim priestolni govor o jezičnom pitanju, koje se do sada nije moglo urediti te mora austrijska državna uprava težiti za tim, da pretvori narodne sile u državne sile.

Moja je vruća želja — nastavlja Kralj — da jednom Mojim narodima ostavim kao dragocjenu baštinu osiguran obstanak njihovih narodnih dobara i time cielini osjeguran narodni mir, koji bi bio zajednički posjed sviju prijatelja domovine. Svojoj sam vladi naložio, da za to uloži sve sile, pa sada molim sve, kojim je jednako drag njihov narod kano i dobrobit države, da sa svom odanošću uzrade o postignuću ovog cilja.

Iza toga prelazi Kraljevska besjeda na nabrajanje ustavnih reforma. To bi bilo u prvom redu preustrojstvo oblasti ustanovljenjem okružnih oblasti, podčinjenih zemaljskim vladam. Za tim će slieditи osjeguranje radnika i pomoraca za starost i nemoć, te zaštite djece i žena obzirom na noćni rad u obrtnih poduzećih.

Novimi trgovačkimi ugovori povećati će se izvozna trgovina. Brzojavna i telefonska sveza ima se povećati.

Na području gospodarstva obećaje priestolne besjeda uredjenje gospodarske osobne i realne vjeresije te unapredjenje marvogojstva te konjogojstva.

Vlada će nastojati, da odkupi privatne željeznice koje su važne za obći promet. Graditi će i nove pruge i pobrinuti se za potrebita prometna sredstva.

Iza toga prelazi Kralj u pries. besjedi na kulturna pitanja, spominje ponajprije odgoj mladeži, ističuć kako mora i u buduće *pučka škola ostati vjerna ćudorednonabožnom odgoju.* S time u savezu predložiti će vlada i novi zakon o učiteljskom odgoju i opsposobljenju. Gospodarska, obrtna i trgovačko-stručna obuka mora se naučiti.

U području pravosudnog zakonodavstva baviti će se državni sabor revizijom gradjanskog zakonika. Nepodobštine kod izseljivanja također će se urediti.

Sa sjajnim razvitkom — nastavlja priestolna besjeda — duševne i materialne kulture kod svih prosvjetljenih naroda porasla je također potreba, da očuvaju također trajno i dragocieno dobro mira. Naši su odnošaji prema izvanjskim vlastim trajno najprijazniji. U nepromjenjenoj srdačnosti postoji odnošaj prema našim saveznikom. Monarhija će svoj upliv na uzdržanje mira tim uspješnije vršiti, što više budu odnošaji izmedju njezinih obadviju dielova osigurani i što čvršća budu njezina sredstva moći.

Glede odnošaja prema Ugarskoj izrazuje priestolni govor želju da bi se ti odnošaji uredili, što više moguće prema oblikom dosadašnjim. Glavni vodić pri tomu mora biti taj, da prokušani politički vez izmedju obiju država ostane i kasnijem potomstvu nepovriedjen.

Za tim govori Kralj o usavršenju obranbenih sredstava, jer je oboružana snaga najjači štit cielokupne proizvodnje, najbolji jamac i čuvar mira. Moja će vlada kaže Kralj nastojati, da vojsku obće obranbene dužnosti uzdrži u suglasju sa potrebama pučanstva. U tom se pravcu misli naročito na dalnje olakšice pri vršenju obranbene dužnosti i na državnu podporu stradajućim obiteljima pozvanih na vježbe vojnika, te će se na gospodarske i obrtne proizvednike pri osiguranju potrebština za vojsku uzimali najveći obzir.

Milošću Providnosti — zaključuje priestolni govor — bilo mi je sudjeno, da vidim dva pokolenja Mojih naroda. Tegobe Moga vladarskog zvanja vidio sam nagradjeno ljubavlju i vjernošću Mojih naroda, koje su prokušane u svih promjenah što ih je sudbina donila, te njihovim napredkom u blagostanju i ćudoredju. Da ih unapredim i baštinu slavne povjesti naših otaca pošteno očuvam: to je zadaća, kojoj sam posvetio sav svoj život. S istim ciljem pod očima, Vi ćete naći put k slogi i unutrašnjem miru. Hvalio bi kao najveću blagodat sudbine, da vidim taj mir osiguran.

Neka Vas izmiruć duh ljubavi prema zajedničkoj domovini prati u Vašem radu i neka Vas blagoslov božji pri tom vodi."

Ovo čitanje priestolnog govora trajalo je preko 20 časaka. Ono bijaše dulje nego li ijedan dosadašnji priestolni govor.

Pojedine, važnije točke priestolnog govora popraćene su od raznih stranaka živahnim odobravanjem a na koncu klicalo se je caru i kralju vrlo živahno.

Općenito učinio je priestolni govor vrlo dobar dojam na državno zastupstvo te se ga smatra važnim povjestničkim dogodjajem nove parlamentarne dobe.

Po dovršenom priestolnom govoru vratio se je Kralj praćen bogatim spremstvom i burnim klicanjem zastupnika jedne i druge kuće car. vieća.

U Beču 20./VI. 1907.

Danas je imala zastupnička kuća carevinskoga vieća drugu sjednicu, koja je prošla bez osobitog zanimanja.

Nekoji novi zastupnici položiše svečano obećanje i zatim priobći predsjednik da će se u Beču obaviti dva naknadna izbora pošto bijahu zastupnici Lueger i Gessmann izabrani svaki na dvih mjestih, te se jednomu odrekoše.

Priobćeni su stigli prosvjedi proti nekojim izborom.

Iza toga prešlo se je na izbor odbora koji će proučiti izborne spise sviju zastupnika proti kojim ne bijaše podnešen prosvjed.

Čitane su za tim državopravne ograde pojedinih stranaka i zastupnika, najprije čitana je ograda čeških zastupnika, ministra Pacaka i Fořta, hrvatska, srbska i rutenska.

U hrvatskoj državnopravnoj ogradi zastupnike iz Dalmacije stoji:

„Hrvatski zastupnici smatraju svojom dužnosti izjaviti, da premda Dalmacija spada *defacto* kraljevinam i zemljam zastupanim u carevinskom vieću, to je ona *po pravu* sustavni dio kraljevina Hrvatske. Ovaj položaj Dalmacije osniva se na cetinskom ugovoru od g. 1527., na hrvatskoj prakmatičkoj sankciji i nalazi svoju potvrdu u zaključcima zakonodavnih faktora kraljevine Hrvatske Slavonije i Dalmacije.

Ovaj zahtjev nalazi priznanje u postojećem javnom pravu austro-ugarske monarhije i u krunitbenoj zavjernici Njegova Veličanstva kano Kralja Ugarske i Hrvatske. Ovo pravo izraženo je u mnogobrojnim adresama hrvatskog sabora i vladarevim reskriptima, te u carskoj diplomi, od 26. febrara 1861. Taj članak ustanovljuje da Dalmacija pripada području Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Podpisani zastupnici izjavljuju, da će oni sudjelovati pri ustavnom radu ovoga sabora, neprejudicirajuć državnopravnom položaju Dalmacije".

Predsjednik po starosti Funke priobći zatim da su njemački nacijonalci podnesli prosvjed, da se češki sastavljeni podnesci ne čituju u kući. On veli, da je i on toga mnienja, nu pošto su prijašnji predsjednici po starosti to dopuštali, neće da prekrši taj običaj.

Predloži, da se buduća sjednica drži u utorak u 10 sati u jutro.

U Beču, 25. VI. 1907.

U današnjoj sjednici imalo se je obaviti konstituiranje zastupničke kuće carevinskoga vieća t. j. obaviti izbor predsjednika dvojice podpredsjednika, 12 bilježnika i 2 redatelja.

Najprije obavljen je izbor predsjednika takvim je bio i zabran kandidat njemačke kršćansko socijalne stranke Dr. Weisskirchner; prvim podpredsjeduikom Čeh Dr. Žáček, drugim podpredsjednikom Poljak Dr. Starzynski.

Bilježnicima bijahu izabrani: Sturm, Benković, Weidenhoffer, Udržal, Schuchmeier, Jablonski, Tresić, Bugatto, Simionovicz, Stojan i Lukaszevicz.

Redateljima Vuković i Fink.

Poslije izbora II. podpredsjednika Poljaka Starzynskoga došlo je u kući do burnih prizora; proti njegovom izboru demonstrirali su burnim klicanjem rusinsk zastupnici i socijaldemokrati.

Buduća sjednica biti će u četvrtak.

Stranke u austrijskom parlamentu. U novom austrijskom parlamentu, zastupane su pojedine stranke po brojnoj jakosti ovako: 96 njemačkih kršćanskih socijalista; 25 njemačke pučke stranke; 20 njemačkih naprednjaka; 19 njemačkih agraraca; 12 njemačkih radikalaca; 30 čeških agraraca; 9 čeških narodnih socijalista; 16 čeških katoliku; 6 staročehu; 5 čeških radikalaca; 2 češka naprednjaka 69 Poljaka i to: 13 konservativaca, 28 demokrata, dva svepoljaka, 16 poljske pučke stranke, 21 mladorusina; 5 starorusa, 3 radikalna rusina, 17 slovenske pučke (klerikalne) stranke, 4 slovenske narodnonapredne stranke, 2 slovenska narodnjaka; 3 Hrvata iz Istre, 9 Hrvata iz Dalmacije, 2 dalmatinska Srba, 9 konservativaca, 4 liberalca, 2 kršćansko socijalna Talijana, 3 Romuni, 87 socijalnih demokrata (i to 50 njemačkih, 23 čeških, 6 poljskih, 5 italijanskih, 2 rusinska, i 1 rumunjski socijalist) i konačno 6 izvan stranaka (divljaka). —

Razdioba zastupnika po njihovom privatnom staležu se je također usljed izborne reforme bitno promjenila. Najviše se se skrčio broj zastupnika velikog posjeda, dočim se je broj zastupnika kmetskog staleža znatno pomnožio. Osim toga pomnožio se je broj privatnih činovnika, profesora, pisatelja i urednika. —

Veleposjednici imali su u prijasnjem parlamentu 102 mandata, dočim ih imade sada samo 22; posjednici i kmeti imali su u prije samo 46 mandata dočim ih imadu sada 110; odvjetnika imade u novom parlamentu 60 (prije 63) svećenika imade 45 (prije 23), u javnim službama nalazećih se osoba bilo je prije i sada 42; profesora imade 48 (prije 27), privatnih činovnika imade 48 (prije 4). Pisatelja urednika te izdavatelja novina imade sada 46 (prije 26), tvorničara imade 7 (prije 14) liječnika 8 (prije 6), učitelja 10 (prije 7), inžinira 3 (prije 4), ljekarničar 1 (prje 2), posjednika 5 (prije 9), obrtnika 21 (prije 15), radnika 7 (prije 4). —

Carevinsko vieće imade medju svojim članovima 104 zemaljska zastupnika iz svih kraljevina i 39 načelnika. —

Politički pregled.

U Puli, dne 27. junija 1907.

Austro-Ugarska

Dne 17. t. mj. otvorio se je novi austrijski parlamenat, kojeg članovi su birani za prvi put na temelju novog izbornog zakona. O strankama, koje su nastale, o otvorenju parlamenta itd. govorimo na drugom mjestu; Predsjednikom je izabran njemac Dr. Weisskirchner kršć. socijalne stranke i to krivnjom Poljaka!

Veliku brigu zadati će pitanje, koje kane ovaj put provocirati Česi, koji zahtjevaju, da se i nenjemački govori i interpelacije moraju primati u stenografski zastupnik. Uvedenje svih jezika u parlamentu bilo bi po nas Slavene od velike važnosti i radi toga, jer bi onda i u zemaljskim zakonodavnim tjelima tj. u našim saborima ovdje gdje smo još uvjek u manjini, mogli tim većim pravom zahtjevati, da se naš jezik poštuje.

U ugarsko-hrvatskom saboru vodi se rasprava o željezničkoj pragmatici. Vladina osnova tog zakona ide zatim, da se uvede po svim magjarskim željeznicama dakle po onim, koje teku po teritoriju hrvatske kraljevine, uvede izključivo magjarski kao službeni jezik. Toj osnovi protivi se sva hrvatska delegacija, koja zakonom u ruci brani stanovište Hrvata, kojim nagodba od 67 zajamčuje izključivo hrvatski jezik na svim institucijama na području Hrvatske kraljevine. Hrvatski delegati obrazlažu dugačkim hrvatskim govorima to svoje stanovište, dočim su se svi magjarski govornici odrekli rieči, samo da onemoguće zatezanje rasprava. Nu hrvatski delegati mužavno vrše svoju patriotsku dužnost, i čvrsto smo uvjereni, da će zakon i pravednost ovaj put izvojstiti Hrvatima sjajnu pobjedu.

Rusija.

Car je raspustio drugu dumu, jer da se je ispostavilo, da su nekoji zastupnici ujedno su revolucionarcima htjeli proglasiti republiku. Nenadani raspust druge dume učinio je velik utisak jer nitko nije očekivao, da će vlada tako nenadano raspustiti dumu. —

Bugarska.

Bugarski listovi javljaju, da su ruski i austro-ugarski poslanik u Carigradu poduzeli energične korake, da se obustavi krvoproliće u selima Viniška. Ustaške čete napale su ta sela, ubile nekoliko Bugara i mnogo ih ranili. Službeno se je ustanovilo, da se je u tim četama nalazilo mnogo turskih vojnika. — Isto tako se javlja, da su grčke ustaške čete provalile u crkvu, u kojoj su misili bugarski svećenici Georgijev i Stojan, te ubili oba svećenika, i nekoliko žena i razorili žrtvenik. —

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Rakalj 20./VI. 1907.

C. kr. kotarsko Poglavarstvo u Puli dne 8./VI. br. 9676 poslalo na Delegaciju obćine Rakalj „Sazivnicu" na vojničke vježbe za uručiti Mihu Vale iz ove porezne obćine, tako te je ova delegacija primila taj spis tekar dne 20. t. mj. koji bje isti dan uručen momku, koji po pozivu bi se bio morao prestaviti još dne 17. t. mj. a tekar dne 20 mu se uručilo, poziv.

Dajemo to na znanje kot. glavarstvu za buduće ravnanje.

Pazinski kotar:

Plšu nam iz Gračišća. Molimo podpisani da uvrstite na narednom broju N. S., slijedeći dopis:

Da ne bi moguće tko pomislio da je ovdje ponestalo života, evo nas napokon da se oglasimo sa ovo par redaka, na što nas prisilile nekoje nepodopštine koje počinjaju naši domoći izrodi. Nakon što im je narod za posljednjih izbora dobro oprašio pleća, ne mogu tužni da se primire Plaču, jauču, tresu se od nervoznosti, hodaju okolo kao muhe bez glave, Ali vidi se da još nisu pozabili na stara vremena, kad im je kmet za ščava služio. Tieše se, da će se ipak ona blažena vremena jednom povratiti. Zovu u pomuć pokojnog Garibaldija, da ih ovaj spasi. Nu nitko im

esmije zamjeriti, jer su još smućeni od silnih batina koje su dobili. Sve bi se dalo podnesti napokon, nego ipak odviše je kad i ono par gladuha pozivlje onog istog koji ih hrani šćavom. Ali da sinjori znadu što šćavi misle o njima, poručujemo ovo, što će im moguće dobro doći, da se malko opamete, barem od danas naprijed.

Jedan od onih naime ima trafiku, te kad dolaze ljudi po duhan, upotriebi ovaj zgodu, na svaki mogući način ruži kmetove koji ne pušu u njegov rog, sa titulima koji su najgnjusniji. Toni čovjeku poručujemo nek učini svoju dužnost napram onom koji dolaze u trafiku, a da više ne vriedja nit jednog, jer smo toga već do grla siti. Ne bude li se dotični sinjor htio opametiti, nek se spomene da ima batina dva kroja.

Gračišćani.

Franina i Jurina.[1])

Fr. Tinjanski podeštat Vence ne pozna već ni hrvatske zastave.

Jur. A ča ni i on jedan put bati za hrvatsku banderu u Hrvatskoj Čitaonici u Tinjanu?

Fr. Aj da! Ma pokle je vancal za talijanskega podeštata, je zabil, ali ga pak toliko bode u oči. Znaš, na dan berme u Sv. Petru u šumi je bila izvesena na zvoniku hrv. zastava, pak je poslal gosp plovanu iz kloštra list, da neka zname doli onu zastavu, jer da u Austriji se ne pozna onakove zastave.

Jur. Brižan, koliko ga bode u oči.. A ča bi reč, da se ni i Sv. Petru gnjeja k biskupu kako u Tinjanu?

Fr. A sram ga je bilo i se je boja, da bi ki njega zgnjeja, pak ni hodija nanka na štacijon pozdravit biskupa, kad je otišal s feratom.

Jur. Ma pur je bija i gosp. kapetan s Pazina ga pozdravit na štacijonu i u Sv. Petru, a sijor Vence ne.

Fr. A ča češ, kad vidi, da sve od njega biži ča, kako i od . . . .

Jur. Povero sijor Vence!

Razne primorske viesti.

Počastnu medalju za 40 godišnje vjerno službovanje podielio je c. k. namjestnik za Primorje g. knez Hohenlohe medju ostalim i sliedećim osobam: c. k. kotarskomu školskomu nadzorniku u Voloskom g. Franu Uršiću, nadučitelju u Hrušici g. Franu Vaiselu i ravnatelju pučke škole u Kastvu g. Miroslavu Grosmann.

Učiteljska mjesta. U službenom listu primorske vlade razpisan je natječaj na sliedeća učiteljska mjesta.

1) Mjesto ravnajućih učitelja III. reda u Kašćergi, Kringi. Lindaru i Trvižu. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. —

2) Mjesto nadučitelja II. reda na hrvatskoj pučkoj školi u Pićnu. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet.

3) Mjesta podučitalja na hrvatskim pučkim školama u Pazinu i Žminju. Nastavni jezik hrvatski. talijanski kao predmet.

4) Mjesto ravnajućeg učitelja III. reda na utrakvističkoj pučkoj školi u Sv. Nedelji. Nastavni jezik hrvatski talijanski.

5) Mjesto podučiteljice na pučkoj školi u Plaminu. Nastavni jezik talijanski hrvatski kao predmet.

6) Mjesta podučiteljica na pučkim škalama u Kršanu i Sv. Petru u Šumi. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet.

7) Mjesto učiteljice III. reda na pučkoj školi u Tinjanu. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet.

Molbe imadu se podnieti c. k. kot. kot. školskomu vieću u Pazinu do 20. julija 1907.

Za slovensko sveučilište u Ljubljani odaslaše brzojavne molbe i zahtjeve na ministarstvo bogoštovlja i nastave sliedeća društva, občine itd.

Iz Istre:

1) Slovensko učiteljsko društvo za koparski kotar.
2) Mjestno školsko vieće u Dolini.
3) Glavarstvo občine u Dolini.
4) Društvo „Vodnik“ u Dolini.
5) Društvo „Prešern“ u Boljuncu.
6) Konsumno društvo u Dolini.
7) Gospodarsko, konsumno posojilno društvo u Boljuncu.
8) Delavsko izobraževalno društvo u Boljuncu.
9) Posujilnica u Boljuncu.
10) Občina u Kastvu.
11) Hrv. Čitaonica u Kastvu.
12) „Istarska Vila“ u Kastvu.
13) Gospodarska zadruga u Kastvu.

Našim abiturijantom dajemo do znanja, da će južna željeznica primiti u službu više hrvatskih ili slovenskih abiturijenata kao činovnike. Nakon jednogodišnje službe postane činovnik stalno namješten sa plaćom od 1600 kruna.

Predsjedničtvu djačkog pripomoćnog društva u Pazinu na znanje i uvaženje. Ovaj smo čas dobili „Radničke novine“ iz Johnstown (N. America) dd. 13. Lipnja t. g. Naravski naša braća u Americi nisu znali još tada što je s onimi 52.000 kruna u Americi sakupljenih te darovanih djačkomu prip. društvu, te u uvodnom članku „Kamo da se upotrebi naš novac“ ponovno izrazuju želju, da se taj novac izruči djačkom družtvu u Pazinu za gradnju konvikta. Na koncu članka vele „Radničke novine“:

„Još nešto, kad se taj novac provede k spomenutoj svrsi, mi mislimo, da bi bilo opravdano, da se nad ulazom konvikta, postavi ploča sa nadpisom, da su taj dom našoj Istri poklonili američki Hrvati, e da to bude svjedočanstvo potomcima, da Hrvat, a ma nalazio se na kojoj strani svijeta, nikad ne zaboravlja svoga roda, i uvjek je spravan, da pomogne svome rodu, kad narodna potreba to od od njega iziskuje.“

Narodni darovi. Na mjesto čestitke g. zastupniku V. Spinčiću prigodom njegovog imendana, darovaše Družbi sv. Cirila i Metoda:

Rikard Katalinić Jeretov Zadar K 5. Josip Vrbka župe upravitelj — Lanišće K 2·— R C. — Pula K 1.

Ova tri iznosa predani su Puljskoj podružnici.

J. O. Kraljić — Mali Lošinj K 1.

Izručeno Malološinskoj podružnici.

Deśković Rudolf pomorski kapetan, veseleć se izboru Spinčića, Mandića i Laginje u državni sabor, priposlao iz Barcelone *„Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“* — 10 kruna. —

Mjesto lučkog vodiča (pilote) izpražnjeno je na erarskih brodovih pomorske uprave u Trstu. Godišnja plaća 1200 K i godišnnji doplatak 480 K, te službeno odjelo.

Molbe valja upraviti c. k. lučkomu kapetanatu u Trstu u roku od 6 čedana počam od dne 8. junija 1907.

Dva mjesta lučkih vježbenika kod pomorske uprave u Trstu sa godišnjom podporom od 800 kruna.

Pismene molbe valja podnieti u roku od 4 čedna počam od 8. junija c. k. pomorskoj vladi u Trstu.

Više mjesta poreznih vježbenika u okružju c. kr. financijalnog ravnateljstva za Primorje u Trstu, imade se popuniti. Spočetka bez podpore. Glavnu važnost podaje se svršenimi naukom. Paziti će se osobito na znanje zemaljskih jezika. Molbe c. k. financ. ravnateljstvu u Trstu do 31. julija 1907.

Mjesta stražara. U. c. k. mužkoj kaznioni u Kopru, valja popuniti više mjesta stražara. Molbe treba upraviti ravnateljstvu c. k. mužke, kaznione u Kopru do **15 julija** o. g.

Iz novinstva. U srieda dne 19. lipnja prestao je izlaziti na Rieci „Novi List“, a na mjesto njega izašao je odmah prvi broj novoga hrvatskoga dnevnika pod naslovom „Riečki Novi List“. Uprava i naklada „Riečkog Novog Lista“ javlja, da je preuzela sva prava i dužnosti „Novog Lista“, koji taj dan prestao izlaziti. Time je urednik rečenog dnevnika Frano Supilo izigrao nedavnu naredbu ministra Fořta, kojim je „Novom Listu“ bio zabranjen ulaz u austrijske zemlje.

Dan sv. Cirila i Metoda.

Približuje se dan 5 julija posvećen našim velikim apostolima. Na stotine i stotine će se kriesova paliti na njihovu čast širom ciele Istre. Neka se rasplamte i srca vaša iskrenom ljubavlju napram svojemu narodu, a napose napram našoj miloj djećici. Saberite tom prigodom posvuda gdjegod vas imade u Istri i izvan nje, prinose za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. I maleni iznos će nam dobro doći, jer zrno po zrno pogača.

Potreba novih škola danomice raste, troškovi su ogromni, a od vas samih dolazi nam pomoć. Napried braćo svi za našu Družbu!

Prvi slovenski penzionat ženskoga izobrazujućeg i uzgajajućeg družtva „Mladika“ u Ljubljani kani u smislu §. 3. društvenih pravila buduće školske godine u svojem penzionatu otvoriti privatnu djevojačku pučku školu sa ograničenim brojem pitomkinja. Budućom školskom školskom godinom otvoriti će se I. razred. — Prijave učenica koje kane stupiti u I. razred prima ustmeno ili pismeno do 15. julija o. g. upravni odbor ženskoga izobrazujućeg i uzgajajućeg družtva „Mladika“ u Ljubljani, Gospodske ulice br. 14.

Dva profesorska mjesta. Na c. k. državnoj gimnaziji s hrvatskim nastavnim jezikom u Pazinu popuniti će se početkom buduće školske godine 1907./8. dve mjesta pravih učitelja za klasičnu filologiju kano glavni predmet.

Molbe za ta mjesta valja upraviti propisanim putem c. k. zemaljskomu školskomu vieću za Istru u Trstu do 20 julija 1907.

Skromna proslava imendana dvojice naših zastupnika na carevinskom vieću. Iz Beča nam pišu, da su se dne 21. o. mj. na dan sv. Vjekoslava u Gostioni hotela „Höller“, gdje i stanuje većina naših zastupnika, sastali nekoji narodni zastupnici iz Istre, Trsta, Dalmacije, Goričke i Kranjske, da kod objeda proslave u najužem krugu imendan dvojice članova „Sveze južnih Slavena“ t. j. g. Vjekoslava Spinčića i g. Vjekoslava Strekelja, zastupnika goričkih Slovenaca. Tim zastupnikom pridružiše se i nekoji izvanjski radoljubi koji se slučajno desiše u Beču, kano g. Mato Polić, ravnatelj „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva“ iz Rieke, g. Kornel vitez Gorup, veleposjednik iz Trsta, te osobiti ljubimac bečkih Hrvata i prijatelj naših zastupnika, tajnik dvorske kancelarije g. vitez Urpani.

Uz čašu rujna vina ostaše prijatelji i štovatelji gg. Vjekoslava nešto podulje na okupu te im svi skupa opetovno zaželiše, da bi još dugo časno i pošteno zastupali naš narod, kao što su to i do sada bilo na zemaljskih saborih, bilo u državnom saboru činili.

Toj iskrenoj želji pridružujemo se i mi kličuć srdčno: **Živili naši dični Vjekoslavi!**

Zakon proti patvorenju vina potvrdjen. Na skupštinah što su se obdržavale posliednje doba u Kastvu i u Dobrinju, bila je prihvaćena resolucija, kojom se je pozivalo c. kr. vlada da bezodvlačno dude na potvrdu Njegovom Veličanstvu zakonsku osnovu stvorenu od parlamenta proti patvorenju vina. Doznajemo da je medju tim ona zakonska osnova bila potvrdjena od Njegovog Veličanstva, da je dakle zakon. Hvala Bogu.

Izgubio se pas čozotske race, nosi medalju občine Volosko broj 168. Glasi se na ime „Milo“. Morao bi se nalaziti negdje u srednjoj Istri. — Tko bi ga našao ili znao za njega, neka to prijavi podpisanomu i zato će biti nagradjen.

Opatija, 24./VI. 1907.

Albin Prisklć.

Priposlano[2])

Iz Veprinca,

Bivše prijašnje glavarstvo općine Veprinac, dozvolilo je gospodji Roži udovi Andrejcich, da može sagraditi „Villu“ na obali morskoj ispod erarske ceste u blizini „parcelle“ zemljišta broj 1169/1. u Ičićih.

Zemljište, gdje je „Villa“ ove godine sagradjena, od vremena, što se sjećaju stari pomorci Veprinčani, nije nikada pripadalo nikomu, nego carskoj pomorskoj vladi i na korist pučanstva općine Veprinac, gdje su naši stari sušili barke, žene rublje prale i sušile ondje, gdje su htjele, a sada gospodja Roža zahtjeva za svaki četvorni metar toga zemljišta, što ga rabi električno družtvo za raširenje ceste 6 K. a od družtva ribolova, kojemu je čelu Antun Bačić pomor. kapetan, dva kilograma ribe svaki puta, kad u jutro polože mreže sušit na morsku obalu.

Naši ljudi ne mogu se dosta načuditi na koji je način postala gospodja Roža, vlastnica toga zemljišta, kad još nije prošla godina dana, da je općina Veprinac zahtjevala od istog družtva ribolova, dvije krune mjesečno za ono mjesto, gdje se mreže suše, Radi toga, ne zna se ni danas tko je pravi gospodar toga zemljišta gospodja Roža ili općina, koja koliko je poznato, nije primila niti jedne pare za zemljište. gdje je „Villa“ sagradjena?!

Toga radi, družtvo ribolova, a na čelu mu ja podpisani Antun Bačić pomor. kapetan i vještak ribolova, dajem do znanja, da sam zamolio c. kr. pomorsku vladu u Trstu, da nam odgovori, d li smo dužni plaćati ribom ili novcem za zemljište gdje sušimo mreze i komu da plaćamo općini ili gospodji Roži??

Ičići, dne 16. Junija 1907.

Antun Bačić.

Priobćeno.*)

Velečastni gospodin

pop Petar Zahija župnik

u

Rabu.

Ne objest nego nužda samoobrane sili me, da uzmem pero te Vam po mogućnosti dadem što doličniji odgovor.

Mogo bi si zadovoljštinu i preko suda iskati ali imajući na umu onu „summum jus-summa iniuria“, držim uputnijim, da se na ustuk Vašoj netaktičnosti, lakoumlju — da se tako najblaže izrazim, poslužim putem javnosti, koje se kao pošten čovjek ni malo ne bojim.

[1]) Slučajno zakašnjeno Op.-Ured.

*) Za članke pod ovim naslovom uredničtvo ne preuzimlje nikakve odgovornosti.

[2]) Za članke pod ovim naslovom uredničtvo ne preuzima nikakve odgovornosti, osim one u smislu zakona.

U 32. broju „N še Sloge“ a u Vašem priposlanom dirnuli ste premda neopravdano moje lično poštenje. Opravdanost svog čina jamačno ste uvidjeli i sami, čim ste se malo bolje u stvar uputili, te sam očekivao da ćete kao pošten čovjek javno opozvati ono čim ste me neosnovano objedili — no uzalud.

Gledam žalostnu istinu, da ima tako moralnih ljudi kojima je vlastita oholost preča od tudjeg poštenja. Da izbjegnem bilo kakvoj obrani svog poštenja, koje obrane sada hvala Bogu još netrebam, postavljam Vam ovu alternativu. Da mi ili dokažete, da sam kao sudbeni povjerenik nepošteno postupao ne samo prigodom ostavštine Vašeg pok. oca, nego u opće prigodom bilo čije ostavštine — ili ću Vas — ne uspije li Vam dokaz — nazvati podlim tatom tudjega poštenja. U prvom slučaju vučem konsekvenctje ja, a u drugom Vi. Osim toga dokažite li mi gore rečeno odričem se časti sudbenog povjerenika, što će stanovita klika, koja bi uživala, kad bi me gledala moralno ili materijalno skršena dočekati raširenih ruku. Ak! kad bi nekoji ljudi imali toliko sile koliko plemenitosti! Izvrstno pogadjate, da ima trutova, koji bi rado živjeli od tudjeg truda i koji bi — što ste valjda zaboravio reći — na tudji račun tustiti svoje trbušine — a ja dodajem još jednu žalostnu istinu: „da ima ljudi koji imaju crn i blatan prag, bilo svoj — bilo svoje bilo svoje neposredne svojte, pa ipak uživaju iskajuć i najmanji prašak na na tudjem pragu. Na koncu konca — da ne duljim — primite od mene jednu uputu, koja će Vam kako vidim dobro doći a to je: „Dobro speci pa onda reci.“ Za ljude, koji imadu tako naglu i nemirnu krv, te ju nemogu nikako umiriti, bolje je da se drže staro-Vrbničkog poslovičko recepta — koji je, budi mimogred rečeno — i Vama Velečastni dobro poznat, nego li da se lakoumno titraju poštenjem svog bližnjega.

Toliko kao odgovor Vašem priposlanom.

U *Vrbniku*, 18./VI. 1907.

Anton Petris
sudb. povj-renik.

Listnica uredničtva i uprave.

Frane Skok — Trst plaćeno do 30. lipnja 1905.

I. A. Kraljić, M. Lošinj: za ovaj broj prekasno, drugi put —

Glede izbora nadamo se da će biti uništeni. Zdravo!

Javna zahvala.

Ovim se javno iz svega srca zahvaljujem na čestitkah što sam jih dobio za moj imendan.

Ujedno šaljem svim koji se me tom prigodom sjetiše najisrkrenije pozdrave, i želim vruće da svi zajedno uzradimo na sreću našega dobroga naroda.

U BEČU, 23. lipnja 1907.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Zahvala!

Podpisani Toma Jehnić u Žbandaju — Poreč, toplo se zahvalujem vriednim Kaštelircem koji su me pomogli priposlavši mi svotu K 50·— po nesreći koja me je stigla kad su mi naši ljuti protivnici posjekli loze. Škoda koja mi je time proizvedena velika je te je upropastila moju obitelj. Sudbeno povjerenstvo procienilo je 1300 kruna škode.! Ugledali se i drugi rodoljubi u vrle Kaštelirce a osobito u Velečastnoga g. župnika Legović-a koji se je kao pravi Isusov namjestnik i riečju i djelom zauzeo za mene siromaha.

Zahvaljujem se ponovno te preporučujući se ostajem

Velestovanjem

Toma Jehnić
Žbadaj—Poreč.

POZIV

na V. redovitu glavnu skupštinu „Malološinjskog družtva za štednju i zajmove“ koja će se obdržavati dne 14 srpnja 1907. u 5 sati poslie podne u zgradi Čitaonice.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Potvrda računa za g. 1906.
3. Zaključak glede kupnje kuće.
4. Slučajni predlozi.

Kroz zadnjih osam dana prije skupštine biti će izloženi računi u društvenoj sobi na pregledanje članovom.

Mali Lošinj 25./VI. 1907.

Odbor.

Št. 1133./07.

Razpis službe.

Občina Dekani v Istri išče za takojšnji nastop občinskega tajnika. Letna plača K 1600 — s prostim stanovanjem in z dosedaj običajnimi nagradimi: za računovodstvo, ter poslovanje pri krajnem šolskem svetu in bratovščinah, v skupnem znesku K 460.

Ponude je nasloviti na podpisanega župana.

Županstvo Dekani, dne 10 junija. 1907.

župan:
Pliciga l. r.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

nije prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., iduća točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz pucela za zapestnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako društvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred poslani novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručb badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovora, zato je izključen svaki risiko.

Specialista za očne bolesti

univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT

ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati poslje podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.
Rieka, Via Municipio, 1.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cienu od 2 do 10 para.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%. čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez prodhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane. osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svіju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 84.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -
krojački majstor u Pazinu
preporuča
upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Narodna Tiskara i Knjigovežnica
LAGINJA i drug.
prije J. Krmpotić i drug.
Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE | SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA — TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

Broj 87. Pula, u četvrtak dne 4. julija 1907. God. XL.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake }
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr." (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

(Nastavak*)

Dohodci;

U upravnoj godini 1906 inkasirala je družba od članova utemeljitelja iznos K 1500; podružnice sabrale su ukupno iznos K 8392·26 dočim je ukupni prinos podružnica u god. 1905 iznašao K 2815, te je družba u tom pogledu napredovala sa više od 6000 kruna. Razne hrvatske novine sabrale su ukupno K 22796·08 Najveću svotu sabrao je „Novi List" i to K 6800, zatim „Obzor" K 3658 „Hrvatstvo" K 2257, „Hrvatsko Pravo" K 2190 itd. Darovi prispjeli izravno ravnateljstvu družbe iznašaju K 40.016; podpore raznih Istarskih, hrvatskih i Dalmatinskih občina iznose K 5663; razna družbina poduzeća dala su čistog dobitka K 13.810 i to: cigaretni papir K 997, žigice K 10736, kavni surogat K 928, kišobrani K 1000, olovke K 99, i zagrebački „Merkur" K 41. — Klub Cirilo-Metodskih zidara u Zagrebu poslao je K 9950 a razni zapisi tekom god. 1906. iznose K 2600. — Ukupno je dakle družba inkasirala tekom godine 1906 **107.820 kruna.**

Troškovi:

Plaće učitelja iznašaju K 36379, podpore djacima K 1500, upravni troškovi K 2290, uzdržavanje školskih prostorija stojalo je K 3900, popravci zgrada K 1600, knjige i druge potrebštine K 960, najmarina K 4000, podpore za gradnje škola K 500, gradnje novih škola K 13000 i inventar (klupe itd.) K 525 — **ukupno dakle K 61.000. Ostaie čistog prihoda u g. 1906 K 46000.**

Temeljna družbina glavnica iznosi K 25300; taj je iznoz nedotakljiv i uložen je u raznim štedionicama; ostala družbina imovina ukupno sa vrednošću družbinih škola i inventara iznosi K 157000, ukupno dakle K 213.910 odnosno pribrojiv amo i temeljnu družbinu glavnicu od K 25300, **iznaša imovina družbe koncem g. 1906 kruna 238.910.**

Glavnica odlučena za mirovinsku zakladu iznašala je g. 1905 K 851 te je porasla u g. 1906 na K 1060.

To izvješće g. blagajnika bilo je praćeno silnim odobravanjem. U imenu nadzornog vieća izjavlja g. *Kazimir Jelušić*, načelnik Kastva, da je isto pregledalo sve družbine račune i iste našlo u podpunom redu te predlaže, da se dade odboru absolutorij i da se u zapisnik današnje skupštine uvrsti zahvalu odboru za njegov požrtvovan rad. (Prihvaćeno uz burno odobravanje.) —

Izbor jednog člana Ravnateljstva:

G. Predsjednik priobćuje, da se smrću pok. mons. Zamlića izpraznilo jedno mjesto člana ravnateljstva te da valja izabrati novog člana. Izabran bijaše g. *Šime Defar* župnik u Voloskom.

Brzojavni pozdravi:

G. *Dr. Pošćić* pročita na skupštinu prispjele brzojavne pozdrave i to: od gg. Dr. Dolenca i Brmbolića u Buzetu; od g. Kastelica iz Materije; od g. Stefanuti iz Općine; od g. Antona Flego iz Sv. Martina; od g. Andrijčića iz Nove Baške; od g. ravnatelja Markovića iz Crkvenice; od istarskih akademičara u Zagrebu; od g. Ive Vitezića iz Rieke; od Cirilo Metodskih zidara u Zagrebu; od državnog zastupnika g. Dr.a Benkovića iz Brežaca; od g. Junija Tomaseo iz Praga; od Cresana iz Cresa; od g. R. Jelušića iz Brseča; od g. A. Kalac iz Poreča; od g. Lileka iz Črnomelja; od pjev. društva „Zrinjski" iz Dekana; od gg. Ivanke i Frana Klemenčić iz Dekana; od „otroškega vrtca" iz Dekana; i od Slovenaca na Doberni. —

Možebitni predlozi:

Gosp. *vitez prof. Dr. Coglievina* iz Cresa moli za rieč te izjavi; Radujem se veselim srcem, što mogu ovdje medju tolikimi dobrimi ljudi zastupati naše društvo. U meni gledajte žrtvu od prošlih vremena, koja se neće i nesmiju više povratiti. Sada imademo u rukama oružje, kojim se možemo braniti, kako nam to zakon dopušta. Rodjen sam od kmetske obitelji a bacili su me u talijansku školu te nisam hrvatskih škola ni vidio, ali nisam prestao ćutiti za hrvatski narod premda talijanski uzgojen. — Ja i moj drug g. Buničić potekli amo od našeg konsumnog društva od naše zadruge i čitaonice, da Vam zahvalimo svim srcem za Vašu dobrotu i za veliki dar koji ste nam učinili. Postavili ste si spomenik, koji će pjevati Vašu slavu za sva vremena. Budućnost je naša a mi ćemo na tvrdom kamenu zapisati našu ljubav, našu harnost i Vašu slavu. Izvolite primiti ove rieči od iskrena i zahvalna srca. Živila družba Sv. Cirila i Metoda! (Dugotrajni živio klici popratiše ove iskrene rieči g. Coglievine), —

Gosp. *Dr. Janešić*, predlaže, neka se zaključi, da se kamate, koje nosi temeljna družbina glavnica, pridoda svake godine mirovinskoj zakladi učitelja. Ti će kamati iznašati godimice preko 1000 K, a mirovinska će se zaklada njima znatno povisiti. Prihvaćeno jednoglasno. (Sliedi.)

Svećani dani u Pragu.

U Pragu 29. VI. 1907.

Jučer su započeli svečani dani u zlatnom Pragu povodom „Sleta" sveslavenskog „Sokolstva" Citav dan dočekivao je posebni odbor sa svih strana slovenskog svieta dolazeće goste. Vlak za vlakom dovažao je na stotine sokolova i na hiljade drugog občinstva, koje je pohrlilo u češku priestolnicu da bude dioničkom redkih i sjajnih svečanosti.

Sve slovenske zemlje poslale su odaslanike na „Slet" sokolova, jedini „Poljaci" učinili su iznimku, kao što ju čine na žalost često kad se radi o slavenskoj uzajamnosti. Uz mnogobrojne slavenske „Sokole" slali su svoje zastupnike na „Slet" i iskreni prijatelji češkoga naroda, Francezi, Belgijanci, Englezi itd.

Svih „Sokolova" sakupilo se je u Pragu do 20.000 i to ponajviše čeških „Sokolova". Za njimi su najbrojnije zastupani, hrvatski „Sokolaši" iz raznih hrvatskih zemalja 5.600 članova. Zatim dolaze Slovenci, Bugari, Srbi itd. Američki Česi poslali su na „Slet" mnogobrojnu deputaciju.

Ulice grada Praga pune su domaćeg i izvanjskog občinstva, medju kojim se svuda ističe krasna crvena košulja.

U petak na večer započele su svečanosti. Glavno sabiralište „Sokolaša" i gostiju bijaše na večer krasni „Žofinjski" otok, gdje se je sakupilo nepregledno množtvo naroda i gdje bijahu svi „Sokolaši" od načelnika českog „Sokolstva" srdačno pozdravljeni. Tuj su izmjenjeni pozdravi u francezkom, englezkom, hrvatskom, bugarskom, ruskom, slovenskom itd. jeziku. Žofinjski otok kao što i susjedni „Streljački" otok bijahu tako krasno okrašeni i razsvjetljeni, da se glasovite mletačke razsvjete niti iz daleka mjeriti ne mogu.

Istodobno pjevana je u n narodnom gledalištu „Narodni divadlo" prekrasna narodna opera največeg češkog glazbenika velikoga ali nesretnega skladatelja Smetane. Kazalište bijaše dubkom puno u posebnim ložama bijahu smještene deputacije grada Pariza, Bruselja, Zagreba, Ljubljane itd. Oper je saslušana pravom pobožnosti te se je burno odobravalo glavnim pjevačem.

U subotu vršile se razne priprave za skupne vježbu svju Sokolaša, koje će se vršiti na krasnom šetalištu Letna povrh srebropjene Vltave. Tamo će se stalno sakupiti 50.000 duša, da prate raznovrstne vježbe sokolskih družtava.

Iz carevinskoga vieća.

Izbor predsjednika carevinskog vieća.

U Beču 26. VI. 1907.

Glavna točka dnevnoga reda sjednice zastupničke kuće od utorka dne 25. o. mj. bila je: konštituiranje novoizabranog državnog zastupstva t. j. izbor predsjednika dvojice podpredsjednika, tajnika i redatelja. —

Važno pitanje za svako zakonodavno tijelo, a tim važnije za austrijski parlamenat koji je sastavljen od bezbroja stranaka i strančica, koje sačinjavaju razni narodi i plemena.

O tom važnom pitanju razpravljale su zadnjih dana ne samo bečke novine raznih političkih struja, već su se njim bacili i drugi listovi u pojedinih pokrajinah, zastupanih na carevinskom vieću.

Po broju stanovičtva i po broju zastupnika u državnom saboru imalo je zapasti svakako mjesto predsjednika u tom saboru jednoga Slavena izmedju največih stranaka t. j. Čeha ili Poljaka.

Na temelju posljednjeg popisa pučanstva od g. 1900 imade u ovoj poli monarhije:

9,170.500 Niemeca,
5,955.400 Čeha,
3,719.200 Poljaka,
3.575.500 Rusina,
1,192.800 Slovenaca,
711,800 Hrvata i Srba,
675.800 Talijana,
280.900 Rumunja.

Kako je iz ovih brojaka razvidno imade samo Čeha i Poljaka više nego li Niemaca, a pripojili se njim i nas južne Slavene, to nas imade slavena za 5,984.000 više nego li Niemaca.

Da je bilo uvedeno u istinu sveobće i jednako izborno pravo to bi bili slavenski narodi u Austriji imali 40—50 zastupnika više nego li jih imadu sada. Ono što se je novim izbornim redom umjetno i lukavo otelo slavenskim narodom, odpalo je na račun austrijskih Niemaca, kojim se je htjelo pod svaku cienu spasiti gospodujući položaj i u novom parlamentu.

Nu uzprkos toj nepravdi imadu Slaveni u novom parlamentu prema Niemcem znatnu većinu, te se je moralo očekivati, da će svakako iz njihove sredine poteći predsjednik zastupničke kuće.

Niemci raznih struja podieljeni su u parlamentu u pet raznih stranaka sa 230 zastupnika. — Slavenski zastupnici razdieljeni su u 8 glavnih stranaka sa 254 člana. —

To čini prema Niemcem većinu od 24 glasa.

Osim njemačkih i slavenskih zastupnika imade u parlamentu 19 talijanskih i 6 rumunjskih zastupnika. Ovi jedni i drugi premda ne pripadaju ni jedni ni drugi jednoj te istoj političkoj stranci, mogli su odlučiti kod izbora predsjednika, kad bi se bili bacili na njemačku ili na slavensku stranu.

Niemci u parlamentu nisu mogli računati na to, da će prodrieti sami bilo s kojim od svojih kandidata za predsjednicko mjesto, jer su medju sobom podieljeni u tolike i tako oprečne političke stranke, da ih nebijaše absolutno moguće sakupiti okolo jedne osobe. Niemci su mogli računati na svoj uspjeh jedino tada, kad se nebi slavenski zastupnici mogli ili htjeli složiti za jednoga svoga skupnoga i zajedničkoga kandidata. I stim su doista Niemci računali i nisu se žalibože u računu prevarili.

Največa njemačka stranka u novom parlamentu t. j. kršćanski socijali proglasili su svojim kandidatom za predsjedničko mjesto ravnatelja bečkog magistrata, zastupnika dr.a *Weiskirchnera*. Proti njemu izjaviše se odmah, svi socialdemokrati, njemački liberalci, dio nacionalaca itd.

Njegov izbor bio je dakle veoma dvojben ako postave Slaveni svoga kandidata i ako se za njega slože.

O tomu su viećali opetovno razni slavenski klubovi. Česi kao najveća slavenska stranka u parlamentu, kanili su proglasitti kao kandidata za predsjedničku stolicu jednoga od svojih prvaka Dr.a *Kramaŕa* ili Dr.a *Žáčeka*.

Južni Slaveni t. j. članovi „Sveze južnih Slavena“ bili bi bezuvjetno glasovali bilo za kojega od te dvojice, a to isto bili bi učinili stalno i članovi „Slovenske pučke stranke“.

Još su se imali odlučiti za českoga kandidata Poljaci i Rusini. Poljaci, na žalost, pokazali su opet jednom svoju staru ćud tim, što izjaviše, da oni neće pod nijednu cijenu glasovati za onoga českoga kandidata, za kojega bi glasovali češki socijal-demokrati.

Tom izjavom osujećen je bio izbor českoga, dotično slavenskoga predsjednika jer bez glasova „Poljskoga kola“ nebi bio prodro slavenski kandidat. Tim je ujedno poskočila nada njemačkih kršćanskih socijala, da će konačno ipak prodrieti sa svojim kandidatom.

U tom stanju stvari nije preostalo Čehom i južnim Slavenom drugo, nego da se i oni prilagode okolnostim, te da se odluče za najmanje zlo, t. j. za kandidata njemačkih kršćanskih socijala za Dr.a *Weisskirchnera* To je za nas Slavene u obće, napose pako za naše državne zastupnike žalostna činjenica, za koju nose svu odgovornost naša sjeverna braća, ponosni i sebični konzervativci.

Ako pomislimo da su se austrijski Slaveni već god. 1848. mogli sjediniti na tadašnjem državnom saboru u jednu složnu stranku, iz koje je potekao predsjednik Slaven t. j. češki rodoljub Dr. *Strobach* komu je sliedio godinu kasnije u Kramjerici poljački rodoljub Dr. *Smolka*, to nas mora politi crvenilo stida, što se danas, skoro nakon 60 godina, poslije tolikih patnja i borba, nakon tolikog izcustva i napredka ciepamo i dielimo na stranke i strančice izlažuć se pred čitavim svietom posmjehu i porugu.

Veselili smo se iskreno, da će u novom pučkom parlamentu konačno doći slavensko pitanje na prvo mjesto dnevnoga reda, da će se slavenski zastupnici bar u nekih pitanjih složiti kao prava braća, da pak svi složno izvojuju slavenskom življu u ovoj poli monarhije onaj ugled i onaj upliv, koji ga po broju pučanstva i po njegovom geografskom položaju ide.

Prvi odlučniji korak slavenskih zastupnika u državnom saboru nepodkriepljuje doduše tu našu nadu, ali mi se uzprkos tomu čvrsto ufano, da će se konačno ipak svi slavenski zastupnici u pučkom saboru uhvatiti složno u bratsko kolo, te zauzeti koli u saboru toli u državnoj upravi ono mjesto, koje im po zakonu i pravici pripada. Za to se hoće više ljubavi nego li mržnje, više priegora nego li pohlepe, više praštanja nego li osvete i više zaboravi nego li spominjanja.

Spas svoj valja da tražimo u slozi i jedinstvenom radu sviju slavenskih zastupnika inače biti ćemo i nadalje svačije poriviliste na našu štetu i sramotu.

U Beču, 27. VI. 1907.

Na početku današnje sjednice zamolio je predsjednik Dr. Weisskirchner kuću, da opunovlasti predsjedničtvo na to da ono izreče u ime kuće Njeg. Veličanstvu zahvalu za izbornu reformu i za blagohotne rieči u priestolnom govoru.

Priobći za tim imena dvanajstorice izabranih tajnika i dvojice redatelja.

Priobćuje razne vladine predloge izmedju kojih nalazi se predlog za promjenu kućnog pravilnika, predlog za pregradnju jednog diela ceste izmedju Opatije i Lovrana. —

Ministar predsjednik barun Beck izrekao je zatim podulji, govor u kojem je razumio vladin program. Taj govor bio je često poviadjivan te ćemo se na nj još svratiti.

Zast. Korošec zagovara slovenski pak njemački spomenicu akadem. družtva „Danice“ za slov. sveučilište.

Za uredjenje zemaljskih financa svih pokrajina zastupanih na carevinskom vieću stavljen je prešni predlog zastupnika Gessmanna, koga u kratko obrazloži. O tom predmetu izjavio se prvi ministar financija Koritowsky obećav vladinu podporu.

Iza toga razprela se o predmetu vrlo obširna rasprava. Govorilo je više zastupnika, vrlo žestoko prati vladinom sustavu njemački i češki socijal-demokrati, koji su takodjer stavili k predlogu dodatak, kojim zahtjevaju, da predloži vlada već u jesenskom zatjevanju zakonsku osnovu za uvedenje sveobćeg i jednakog izbornog prava i za pokrajinske sabore. Tomu dodatku odobravalo se je vrlo živahno kad je proti uvedenju sveobćeg i jednakog izbornog prava govorio ministar unutarnjih poslova Bienerth — jer da je nemoguće stvoriti za sve pokrajine jednak zakon, te da će vlada nastojati da se proširi postojeći izborni red za pokrajinske sabore — prekidali su ga tako žestoko socijal-demokrati da je morao opetovno svoj govor prekinuti.

Svi češki zastupnici — i socijal-demokrati započeli su svoje govore u češkom jeziku i onda nastavili njemačkii.

Od južnih Slavena govorio je o predmetu obširno i temeljito član „Sveze južnih Slavena“ zastupnik Hribar. I on je započeo svoj govor slavenski pak nastavio njemački. Izjavio se medju ostalim takodjer za sveobće i jednako izborno pravo za pokrajinske sabore te da bi se pučko učiteljstvo podržavilo t. j. da bi učitelji stupili u red državnih činovnika i da bi ih država plaćala.

Govor taj je bio vrlo pazljivo slušan, često odobravanjem popraćen i na koncu od slavenskih zastupnika živahnim pleskanjem odobren. Govorniku čestitaju drugovi i prijatelji.

U Beču 28. VI. 1907.

I današnja sjednica bila je prilično burna. Tu buru izazvali su opet socijal-demokrati, koji. misle. da je sloboda, govora samo za njih stvorena, dočim b morao svaki drugi, koji hoće, da izreče svoje misli, tekar njih za dozvolu tražit.

Povod burnom prizoru pružio je njemački zastupnik Dr. Pergelt, koji je u svojem govoru k predlogu za ozdravljenje zamaljskih financa, iztaknuo, da zahtjev socijalista za uvedenje sveobćeg, jednakog tajnog izbornog prava u pokrajinske sabore ne stoji u savezu sa predlogom zastupnika Dr.a Gessmanna.

O podlogu Dr.a Gesmanna govorili su dva govornika, jedan za, drugi proti. Za predlog govorio je poljački junak Abrahamović izjaviv se proti dodatku socijalnih demokrata. Proti predlogu govorio je zastupnik Diemant, koji je branio dodatak socijalnih demokrata.

Zast. Pernerstofer zagovara dodatak socijalista.

Zast. Pergelt reče, da se nemože govoriti o neposrednoj odvisnosti medju predlogom Gessmannovim i onim socialdemokrata. Ta je izjava izvela buru prosvjeda kod socijalnih demokrata, te se je podpredsjednik Žaček morao mnogo i dugo truditi dok je uzpostavio u kući mir i red. Za tim se pošlo na glasovanje o predlogu zast. Abrahamovića, da bi se naime dodatak socijal demokrata smatralo samostalnim predlogom. Glasovalo se je polmence i predlog bi prihvaćen većinom glasova.

Razpravljen je bio zatim prešni predlog njemačkih zastupnika idući za tim, da vlada opozove stroge mjere, koje je poduzela povodom posljednjih državnih izbora proti trojici financijalnih činovnika. O predmetu govorilo je više zastupnika ali do glasovanja nije došlo jer bijaše sjednica prija zaključena. Buduća sjednica u utorak.

Politički pregled.

U Puli, dne 4. julija 1907.

Hrvatska.

Hrvatska je dobila novoga bana — Khuena II. — Madjarska je vlada nagovorila bana Pejačevisa, da čini pritisak na hrvatske delegate u zajedničkom saboru, da napuste opštrukciju, koju vode već preko tri tjedna proti namjeravanom ušuljanju magjarskog jezika na željeznice u Hrvatskoj, nu ban je proglasio borbu Hrvata pravednom u zakonu utemeljenom te je radje dao ostavku, a s njime su zajedno dali ostavku sva tri odjelna predstojnika. Na mjesto odstupivšeg bana imenovao je cesar na predlog magjarske vlade bivšeg predsjednika stola sedmorice Dr. Rakodczy-a, desnu ruku zloglasnog Khuena. Imenovanjem novog bana inauguriranо je u Hrvatskoj opet staro progonstvo tiranja i gaženja narodnih prava; novi je ban rodjen i odgojen Magjar te će doslovno vršiti volju šovinističke magjarske vlade, koja ide zatim, da Hrvatsku svede na stepen magjarske provincije. Nu prošli su časi kad se je sa Hrvatima ovako tiranski postupalo, kao pod zloglasnim Khuenom. Narod se je hrvatski prenuo iz sna, u koji ga je bio uljuljao Khuen i medjusobni prepiri, on se je osvjestio i kako je znao srušili krvnika Khuena, tako će znati i smoći oprieti se tiraniji novog bana, koji dolazi u Zagreb omražen od svih poštenih Hrvata bez iznimke. — Taj nenadan preokret svezao je hrvatski narod u čvrstu falangu, koja će znati prkositi banu-tudjincu i paklenskim nakanam, njegovih gospodara, što nam najbolje dokazuju skupštine, koje se obdržavaju po Hrvatskoj na kojima svi Hrvati i Srbi bez razlike stranaka odobravaju postupak hrvatske delegacije u zajedničkom saboru i bodre iste na borbu na život i smrt.

Hrvatske delegate medjutim vode u zajedničkom saboru obštrukciju te se do sada nečuvenom uztrajnošću drže tako muževno, da im se sami magjarski političari čude. Njihova borba za stalno neće bar za sada uroditi zaželjenim plodom, nu oni će svojom borbom pokazati cijelom svijetu krivicu što ju kane Magjari navesti Hrvatom, oni će se svjestni da su učinili svoju dužnost vratiti u Hrvatsku a hrvatski će narod uz takve borioce prije ili poslije doći do svojih zakonom zajamčenih mu prava.

U nedelju obdržavala se je velika manifestacijska skupština u Zagrebu koja je jednodušno odobrila postupak naših delegata i molilo ih da uztraju do konca.

Novi se ban uzalud trudi, da nadje tri poštena Hrvata za tri stolice odjelnih predstojnika; svatko se ustručava počinjati nov zločin na svom narodu, te je vodstvo odjela povjereno provizorno činovnicima.

Za Hrvatsku se spremaju opet crni dani; crne oblačine navukle se nad hrvatskim obzorjem i crni gavrani grakću nad tom prekrasnom kraljevinom. Nu hrvatski će narod premda izmučen i izsisan ipak smoći raztjerati te oblačine i sloga će ga narodna ipak uvesti u luku narodnoga spasa. —

Srbija.

Glasa se da će kralj Petar ove jeseni posjetiti neke dvorove u Evropi, a napose kralja Franju Josipa I. i Eduarda VII kralja Velike Britanije.

Bugarska.

Sada se vodi parnica proti anarhisti Petrovu koji je ubio ministra Petkova.

Englezka.

Kralj se Eduard vratio sa putovanja po Italiji i Francesko. Vele, da je išao, da sklapa trgovačke ugovore. I Italija i Franzezka, a i Španija će sada imati povoljne trgovačke ugovore i „Srdačno odnošaje“ prema Englezkoj, a sve se čini, da je to u korist posljednje.

Njemačka.

Car Vilim, koji inače znade, na pregledanju vojske, držati ratoborne govore da se cio svijet — smije, sada se nekako primirio, kad je vidio, da se Englezka ulagiva njegovim susjedima, pak je i sam zažeio „Srdačne odnošaje“ sa Englezkom a to će ugovor učiniti.

Kina.

Žuti stanovnici istočnog carstva postadoše nezadovoljni, pak je nastala pobuna, u kojoj sudjeljuje preko 100 tisuća ljudi. —

Perzija.

Tek je minula gopina dana što je ta država dobila ustav, a već se eto dogadjaju pobune.

Japan.

Ova najlukavija i najnaprednija azijatska država opet nešto snuje. Nije joj dosta bilo rata sa Rusijom, pak je dala u vlastitim brodogradilištima graditi velike moderne ratne brodove, ali i ujedno učinila trgovački ugovor sa Rusijom.

Amerika.

Savezne države sjevero-američke prijekim okom gledaju jačanje Japana i u trgovini i na moru. — U srednjoj Americi se male državе medjusobno zaratile, a u državi San Salvador (t. j. Sveti Spasitelj) nastao je gradjanski rat. Ustaše zauzimaju sve više gradova, te će valjda pobjedit, jer im se i stojeća vojska prigružuje.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Nerezinski djećaci u talijanskom parlamentu, Nasljednik glasovitog radikalca zastupnikb Imbriani-a, čiji duh plava još uvjek nad jadranskim morem, poznati vikač Mariotti pozvao je u talijanskom parlamentu na odgovornost ministra izvanjskih posala g. Tittoni-a, što su tohož nerezinski Hrvati napali grdno mornare nekog talijanskog broda, koji se je nalazio u tamošnjoj luci. G. Tittoni požurio se je, da povede putem svojih konzula iztragu, te je na temelju te iztrage odgovorio u sjednici talijanskog parlamenta dne 17. o. mjes. toplokrvnomu zastupniku Marotti-u, da se je iztragom izpostavilo, da su nekoji djećaci bacali doduše prema talijanskomu brodu kamenje, al da nebijaše absolutno nikakve štete ni brodu ni mornarom.

I tako se je i ovaj puta razplinula u ništa jedna „bomba“ u talijanskom parlamentu, koju je zapalio jedan od onih zastupnika, koji misle, da imaju pravo pačati se u poslove austrijske podanika. Čudimo se ustrpljivosti austrijske diplomacije, koja podnaša mirno sve onakve upletaje talijanskih nemirnjaka u njezine unutarnje poslove kao da bi Austrija bila kakva nazadna ili odvisna državica ponosne ali i gladne Italije.

Krčki kotar:

Baščani!

Na želju većine naših domorodaca iz Rieke za dne 14. svibnja ov. god. sazvana bi skupština u svrhu ustrojenja morskog kupališta u Baški, koja bijaše izvanredno posjećena; pretresavši gornje pitanje, došla do uvjerenja, da je u našem mjestu od velike koristi «Družtvo za podignuće kupališta u Baški».

Nakon tricznog i višekratnog razpravljanja ustrojeno je pomenuto družtvo, te istodobno izabran privremeni odbor, kojemu je zadaća sastaviti pravila i sakupljati članove.

Svrha družtvu jest, naš krasni žal (obalu od Pivnice do Fratara) izrabiti na korist svega pučanstva, te zajednički sa družtvom «Družtvo za poljepšanje mjesta» poradit oko toga, da se naš od prirode divni položaj upozna sa vanjskim svietom i privače čim više stranaca i domorodaca na kupanje. Nećemo da Vam potanko tu-

mačimo koristi, koje bi od toga naš narod imao, jer ste o tom stalno osvjedočeni, nego Vas ovime molimo, da pristupite društvu kao članovi sa više ili makar jednim zadružnim dielom. Ujedno Vas umoljavamo, da u krugu Vaših i naših domorodaca uznastojite dobiti čim bude više moguće članova, jer ako se u obće svi Bačani priključimo novome društvu, moći će tekar tada odgovarati svojoj svrsi.

Zadružni dio iznosi K 25·—, a upisivanje članova obavlja Ante Tudor u Baški. Uplaćeni će se novac do uporabe istog koristonosno ulagati u mjestnu posujilnicu.

BAŠKA, mjeseca svibnja 1907.

Privremeni odbor.

Voloski kotar:

Piše nam iz Kastva: »Ovce na prodaju«. Jedini još obstojeći tor ovaca u bližnjoj Kastavšćini, 40 i nekoju glavu ima Anton Milih-Jurak iz Rubeši—Dočić ispod Kastva, koje bi sada želio prodati. Nemoguće mu je već držati ih, nema gdje da ih pase, sve je skoro zagradjeno, občinsko tnalo porazprodano, jedino uz puteve i griže mogu da mu prokuburuju. Pa i pastira je teško dobiti, neće toga nitko, sve ide i traži bolju zaslužbu. Tako sve više nestaje ovuda domaćega blaga, bilo jednom i volova uz krave, a sada uz krmka jedina kravica je još i to ne u svakoj kući. Ovaca bivalo jednom, išlo sve na manje, a sada će nestat i njih. Kažu naši stari: sviet se mienja, ljudi na njem i sve stvari, tako i način življenja. Tako ćemo i za ovce u okolici zapisati u onu: jednom bilo, sad se spominjalo.

Pazinski kotar:

Hrvatski jezik na državnim uredima u Istri. Sada je, iza zadnjih općih izbora, svatko uvjeren da u ovoj zemlji živi $^2/_3$ Hrvata a samo $^1/_3$ Talijana — samo nijesu o tome uvjerene jedine c. k. oblasti, baš one, koje bi morale bile to i prije znati. Ove oblasti, kojima je glavna zadaća općiti sa narodom, ignoriraju posvema jezik toga naroda i time ne samo da dovode do absurda pojam jednog činovnika u ustavnoj državi, već ne udovoljuju niti svojoj službenoj prisezi koja zahtijeva obdržavanje postojećih zakona a ovi zakoni ipak priznavaju jednakost svih državljana pred zakonom.

Od svih istarskih gradova ipak u tom pogledu Pazin najbolje stoji; a uza sve to i u Pazinu su tako razdieljeni činovnici da je to upravo drzka uvreda za onaj čisto hrvatski kotar. Evo dokaza: Na poštansko-brzojavnom uredu u Pazinu — koji je kao posredujući brzojavni ured jedan od najvažnijih u zemlji — namješteno je 8 činovnika (Bech, Farožić, Gottardis, Monti, Patay, Pesle, Petirosso, Pino) od kojih osim g. Farožić svi pripadaju talij. narodnosti te se nekoji od njih dapače i ističu na polit. polju — a što je glavno većina ih ne znade ni slova hrvatski, a oni što znadu par riječi dijalekta, neće da govore.

Svijedoče izkvareni brzojavi kao i okolnost da naši ljudi ako ne poznavaju jalijanski, ne mogu ići na poštu već moraju drugoga umoliti da im obavi posao.

Bolje nije niti na poreznom uredu gdje od 5 stalnih činovnika (Mrach, Penso, Richter, Vodopivec i Zacharia) sami Vodopivec govori neprisiljeno sa strankama hrvatski, dočim ostali oni rijetki što par riječi poznavaju — ustručavaju se, valjda hoće time da pokažu svoju supremaciju nad narodom s kojim živu. Osobito moramo upozoriti na tvrdokornost u tom pogledu činovnika Richtera, koji ne samo što je uz Ettora U. i Fedela B. glavni **javni** i opće poznati agitator talijanske klike u Pazinu već koji mrzi iz dna duše sve što nije ultra-talijansko; a u tomu mu dosta sekundira i Penso.

A kako je ne sudu?

Nije ni tamo puno bolje. Na izvanparbenom odjeku i na zemljištnici nećete naći ni za lijek koju riječ hrvatski jer bi to bila povreda talijanskog obilježja c. k. oblasti! Od kancelarijskih činovnika (Pilat Brajdotti, Šajina i Zanello) jedini je Šajina koji poznaje savršeno hrvatski, Pilat nešto, a druga dvojica niti slova; uza to su Šajinu dodijelili izvanparbenom odjelu gdje bi se sudcu (de Petris) do smrti zamjerio kad bi ma samo jednu riječ hrvatski sastavio sa strankama, a Pilat, ne sastavlja zapisnika hrvatski iz prevelike odanosti šovensko-talijanskoj ideji.

Naravno da će se c. kr. savjetnik koji sudom upravlja — ispričati da nema dovoljno osoblja — ali nije tomu tako. Mi mu stavljamo samo jedno pitanje: zašto je primio na sud 3 dječaka (Pozzar, Dorcich, Udovicich) od 16 god., sva tri bez višje dozvole, i bez osobite kvalifikacije; jedan ima 3, jedan 2 a jedan samo 1 razred talijanske realke, koji ne samo da nepoznavaju niti riječi hrvatski, već na zemljištniku, gdje su većinom zaposleni, upravo daju svojim ponašanjem čuditi svakomu, kako mrze sve što nije talijansko. Osobito se u tome ističe neki Pozzar (kod c. k. mornarice ga dobro poznavaju), koji je promjenio više služba i gospodara, pak je nespokon primljen na pazinski sud (bez više dozvole) da tamo širi nemir i nesklad medju činovnicima razne narodnosti, sikćući mržnju na sve što se protivi njegovoj talijanskoj šovenskoj megalomaniji. A za što je odbio tolike druge mladiće koji su imali puno bolje kvalifikacije jer su bili barem *neporočna* ponasanja a imali su više i nauke, — jedan je imao 4 a jedan 6 razreda gimnazije, poznavali su uz hrvatski i slovenski još i talijanski i njemački, ali su imali tu crnu točku da su pripadali hrvatskoj narodnosti.

Nekoga Smokovića je bio dapače primio ali jer je Hrvat, tako se je s njime postupalo da je morao radi grubog postupka prama njemu uzeti šešir — i otići.

Čemu koristi i svjedočba poznavanja (!) jezika, kad ga iz mržnje ne rabe!

Ove sličice za danas, a imademo ih i ljepših, usobito sa ureda motovunskih i labinskih.

O tom ćemo kad nas prilike neprilike opet za jezik potegnu; a te će se neprilike pojaviti valjda kod skorih imenovanja za koja se cijeni da će od 12 praznih kancelarijskih mjesta, $^2/_3$ dobiti talijani — naravno sve uz svjedočbu poznavanja (sic!) svih jezika. —

Porečki kotar:

Piše nam iz Zronja. *U nedelju dne 7. o. mj. priređuju naši rodoljubni Grožnjanci na Grožnjanskom krasu u selu* **Martinšći** *javni ples u korist naše plemenite „Družbe sv. Cirila i Letoda" za Istru. Početak točno u 2 sata po podne.*

Prvi je to put, što se ovako javno sastajemo na Grožnjanštini — u jednom dijelu Bujštine. Prvi je to put, što se upoznajemo ovim našim do sada zapuštenim narodom.

Pohrlite dakle braćo, pohrlite prijatelji naroda potlačenoga taj dan u što većem broju na grožnjanski kras. Dodjite medju ovaj narod, da ga razveselite svojim dolaskom, da vidi da Vas je je mnogo, koji njegovim jezikom govorite. Pohrlite toga dana na Grožnjanštinu svi iz dolnje Poreštine, dohrlite i Vi ostala braćo iz Pazinštine, te Buzeštine, pa i Vi iz Koparštine.

Prijatelji iz Trsta i Koparštine imadu prilike doći vlakom koji otputuje iz Trsta u jutro 6 sati, a oni iz Poreštine onim, koji odlazi iz Poreča u 6·10. U Grožnjan se dodje prvim vlakom u 10 sati, a drugim u $9^1/_2$.

Pripravljajući Odbor.

Razne primorske viesti.

Dan sv. Cirila i Metoda.

Sutrašnji je dakle dan posvećen našim velikim apostolima. Na stotine i stotine će se kriesova paliti na njihovu čast širom ciele Istre. Neka se rasplamte i srca vaša iskrenom ljubavlju napram svojemu narodu, a napose napram našoj miloj dječici. Saperite tom prigodom posvuda gdjegod vas imade u Istri i izvan nje, prinose za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. I maleni iznos će nam dobro doći, jer zrno po zrno pogača.

Potreba novih škola danomice raste, troškovi su ogromni, a od vas samih dolazi nam pomoć. Napried braćo svi za našu Družbu!

Narodni darovi. Na mjesto čestitke g. zastup. Spinčiću darovaše podružnici sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju po 1 krunu gg. N. N., pop Vjekoslav Volarić, pop Franjo Volarić pop Ivan Žic i Otac Jurinto Rušin.

Otvorenje podružnice sv. Cirila i Metoda u Kaldiru (Motovunšćina) obaviti će se dne 14. t. mj.

Imademo li il neimademo zemaljskog kapetana? Čitali smo ovih dana u talijanskim novinama natječaj na mjesto ruvnatelja zem. bolnice Puli podpisan od . . . . kotar. kapetana Rizzia.

Nama je svima poznato, da je g. Dr. Rizzi položio čast. zemaljskoga kapetana pošto nije vlada htjela sazvati naš zemaljski sabor ako nepristane talijanska saborska većina na to, da vladin zastupnik odgovori na hrvatsku interpelaciju i hrvatski.

O tom odreknuću g. Rizzi-a govorili smo opetovno u ovom listu tražeć od cesarske vlade, da nam *kaže* jasno i očito da li je g. Rizzi ostao *muš beseda* ili je tu *besedu* kano i *babe* pojeo.

Na te upite nismo dobili nikakav odgovor te smo morali držati da je g. Rizzi ostao ipak jednom *muš beseda.*

Čitali smo doduše negdje, da ministar predsjednik ministar Beck vodi pregovore sa Rizzi-em, ali o kakvom uspjehu tih pregovora nismo nigdje ništa čitali.

Pošto je pako sada gosp. Rizzi pod pisan pod službenim spisom kao zemaljski kapetan, to molimo ponovno i konačno cesarsku vladu, da nam kaže je li zbilja g. Rizzi *besedu* pojeo i pod kojimi se je uvjeti nagodio sa visokoistom.

Kažite nam dakle da li imademo il neimademo zemaljskog Kapetana da pak znamo na čemu smo.

Za učitelje i opć. činovnike.

C. kr. namjesništvo u Trstu dopisano od 24. X 1906. br. 25222 pozvalo je pokrajinski Odbor, da ovaj izvijesti općine i ravnateljstva pučkih škola u Istri, kako je ravnateljstvo lječilišta u Gleichenbergu (Štajerska) i Johannisbrunnen-u dalo nekoje pogodnosti učiteljima i općinskim činovnicima.

Te pogodnosti traju svake godine od 1. lipnja — 15. lipnja i od 15. kolovoza — 30. rujna i sastoje se u ovom:

1) 20% jeftinija stanovanja iznad 2 K na dan;

2) 10% jeftinija stanovanja ispod 2 K na dan;

3) 50% jeftinije liječenje i glazba;

4) 50% jeftinije kupelji i slično i

5) 20% jeftinije liječenje vodom.

Učitelji i činovnici moraju se kao takovi legitimirati sa potvrdom od svoje nadležne oblasti (mjesno ili kotarsko vijeće ili općinski ured). Vozi se preko Graca. Hajde dečki odvažite se, pokupite torbe i što u nje — pa na put.

Odlikovan hrvatski ljekarnik.

U kranjskoj »Laibacher Zeitung čitamo: Njegova Visost Vojvoda Paval Fridrik Meklenburški odlikovao je g. Hinka Brilli u Litavi sa naslovom »dvorskog apotekara«. Ljekarna g. Brilli je najljepše uredjena u cieloj pokrajini. Pokrajinski glavar Teodor Schwarz koji je pred malo posjetio ljekarnu izrazio se veoma povoljno o istoj.

Gosp. Brilli je već nekoliko godina dobavljač c. k. državnih željeznica.

Vrlom g. Brilli, dodrom rodoljubu uredničtvo ovog lista najiskrenije čestita. Živio!

Žrtve poljačkog školskog štrajka. Dječji štrajk u Pruskoj traje neprestano. U njemu je angažovano do sada 60.000 djece poljačke. Ukupno iznose kazne zatvora, do sad izrečene nad Poljacima okrivjenim radi bunjenja i podticanja na štrajk, 18 godina. Globe, troškovi, nameti na občine do sad iznose 200 hiljada maraka. Iz srednjih škola iztjerano je 80 djaka poljačkih. Suspendirano je 300 poljačkih načelnika i prisjednika občinskih. Svećenika kažnjeno je do sad 35, a vodi se proces protiv još 20 njih. Osim toga vode se mnogi procesi protiv novinara.

»Mladi Istran«.

Izašao je 7 i 8 broj (jedan svezak) tog vrlog omladinskog lista.

»Mladi Istran« veoma je raširen ne samo po Istri već njega vole i ostala hrvatska braća duž Dalmacije, Bosne i Banovine a putuje u liepom broju u daleku Ameriku jer i tamo ima mnogo srdaca koja za domovinu biju.

»Mladi Istran« izlazi kroz čitavu godinu, svakog 1. u mjesecu. Cijena mu je poštom ili dostavom u kuću, plativo unaprijed, 1 K i 50 para. — Uredništvo i uprava nalazi se u Malom Lošinju (Istra) u ulici Franje Josipa I., br. 1382.

Narodna Prosvjeta: primili smo 7 i 8 broj (jedan svezak) tog krasno uredjivanog mjesečnika sa sliedećim sadržajem:

»Životu«. Crvenko Bijeloplavić.

»Moja školica«. Po talijan. priredila jedna učiteljica.

»Moravski Hrvati«. Češki napisao Graničar.

»Das Kind«. Piše Dunav Balctić, Beč.

»Kotarska učiteljska skupština«. Piše I. M.

»Ne zavidajte nam!....«. Fran Pilek.

»Pčelarstvo kao nuzgredno zanimanje pučkih učitelja«. Piše Lovro Tomašić.

»Učiteljstvo i parlamenat«.

»Kako treba urediti školski vrt, da bude školi i narodu od koristi?« Raspravio Ivan Mahulja.

»Slovnica i pismeni sastavci za pučke škole«. Piše Aug. Rajčić.

Vjesnik. — Lične vijesti. — Književnost i prosvjeta.

»Na grobu Vinka Zamlića«. Spj. Nadan Zorin.

»Prvim abiturijentima hrvatske gimnazije u Pazinu«. Piše P. S.

»Marija«. Napisa Josip.

»O Petrovu-dne«. Spj. Ernest Jelušić.

»Ne kloni....«. Rudolf bar. Maldini.

Mjesečnik se živo preporuča. Predplata iznaša K 4. Urednik Ernest Jelušić — Pula, via Operai 10.

Novo djelo Rendićevo. Tršćanski „Indipendete" piše: Medju umjetničkim djelima, kojima se u zadnje doba obogatilo groblje, zaslužuje osobitu pažnju spomenik obitelji F. Kosovlć, djelo gorućega i sjajnog genija klpara Iv. Rendića. On je svome djelu podao svu svoju individualnost, izraženu u posvema novoj kompoziciji, koja poprima vanredno harmoničnu formu iz skupa motiva proučenih i usklajenih sa pravo divnim stvaralačkim duhom, premda se ipak temelji na jednostavnom pogotovo naivnom razvoju crta. Nu auktor ne teži samo za ovim harmoničnim razvojem oslanjajući se na crte cjelokupnosti, nego takodjer za ukupnim utiskom, što ga djelo čini na motrioca onom smionošću, kojom se auktor vinuo, da upotriebi boju jednoga materijala, koji do sada ne bijaše još stupio u naše groblje, gdje samo bieli mramor imade prevladjuću notu. U svom djelu je Rendić upotrebio zagasito-crveni švedski granit norveški sienit i sibirski labrador, koji složeni sa šarovitim mozaikom čine sna-

sto podnožje brenzanom kipu žene, izradjenom velikom finoćom i sa čuvstvom. Kovinska bojadisana rešetka sve to skupa veže i slieva na takav način, da sačinjava jednu ponosnu umjetničku notu, koja se snažna i puna čuvstva diže u sredini tihoga okoliša. Ivan Rendić sa stilom i smionošću podpuno svojom sa ovim je spomenikom dao nov dokaz svoga iznimnoga genija i karakteristične umjetničke originalnosti.

Progon Slovaka u Ugarskoj. Zanimiva tiskovna parnica vodila se 17. p. mj. pred požunskim sudbenim stolom opet proti slovačkom rodoljubu zastupniku dr. u Ferdi *Jurigi*, koji je već odsudjen na dvie godine tamnice. *Juriga* je došao u pratnji kaznioničkog stražara iz *Vaca*. Raspravi je prisustvovalo množtvo obćinstva. *Juriga* je bio obtužen radi razdraživanja proti magjarskom narodu. Prisustvovalo je raspravi množtvo obćinstva Slovaka iz Jurigine župe. Po dovršenoj raspravi stavio je sud na porotnike upit: Je li *Juriga* kriv, da je slovački puk razdraživao proti magjarskom narodu? Sedam porotnika odgovorilo je sa ne a pet sa da. Po tom je *Juriga* riešen od obtužbe. *Juriga* je rekao, da ga i odsude, ne će ga učiniti neškodljivim, U tamnici će imati prilike da razmišlja. Kao svećenik izpunjava svoje dužnosti, a nije sa svećeničkom haljinom uzeo na se i okove, koji bi mu branili slobodno izraživanje mišljenja. Riešenje Jurigino pobudilo je u grade senzaciju.

Listnica uredničtva i uprave.

Ivan Pavletić Zamark p. Motovun primili smo K 2·50. podmireno do 30. lipnja 1907.

P. Zahija — Rab: ovaj broj prekasno.

POZIV.

na glavnu skupštinu „Istarske posujilnice u Puli“ registrane zadruge na ograničeno jamčenje. Zadrugari pozvani su na XVII. redovitu skupštinu koja će biti u nedelju, dne 14. julija u 10 sati pr. p. u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ (vlastita kuća).

Razpored:

1. Izvješće i obračun za upravnu god. 1906.
2. Izvješće nadzornoga odbora. Od nadzornoga odbora odobreni obračuni za god. 1906. izloženi su na ogled zadrugarom u družtvenoj pisarni „Narodni Dom“ Viale Carrara I. pod desno.
3. Odluka o porabi čistoga dobitka.
4. Razprava i odluka o promjeni pravila.
5. Izbor starešinstva, nadzornog odbora i družtvenog suda za vrieme do dojduće redovite skupštine.
6. Možebitni predlozi.

Pula, dne 6. julija 1907.

OPAZKA. Na skupštini treba da je zastupana barem jedna desetina svih zadružnih dielova. Za slučaj da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan na 10½ sati prije podne sa istim dnevnim redom. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini.

Iz naše Hrvatske zemlje dobiva g. Albert Miller u Budimpešti V/41 kot., Vadasz ulica broj 34. izumitelj od dvostruko elektro magnetičkih križeva R. B. broj 86967 zbilja divnih svjedočba i priznanica za svoj nenadkriljivi izum. Od istih svjedočba mi ovim putem nekoliko opetujemo; I. Cienjeni gosp.: Müller! Budući je od moje živčane bolesti mene Vaš stroj R. B. broj 86967 sasma izliečio to vas molim za odpremu još jednog velikog stroja R. B. broj 86967 od 6 kruna za mog prijatelja. Sa veleštovanjem jesam Ivan Momčinović Sarajevo na 24 kolovoza 1906. godine II. list: Blagorodni gosp. Müller! Odkada ste poslao početkom ove godine Vaš čudotvoran stroj R. B. broj 86967. g. Ivanu Bradičiću-Vojnoviću u Mošćenici, od onog vremena on više padavice ne imade. Stroj izliečio ga sasma stoga primite od njega kao i od mene najsrdačniju hvalu i izraz najdubljeg štovanja. Jesam Vaš Ivan Galović, Perišić u Beršecu Istra dne 1 kolovoza 1907. god. Mi stoga g. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

Specialista za očne bolesti

univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT

ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati poslje podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.

Rieka, Via Municipio, 1.

Tiskara, Knjigovežnica i Papirnica

LAGINJA i dr.

PULA, Via Giulia, 1.

Jedino hrvatsko narodno poduzeće te vrsti u cieloj Istri.

Došle su napokon nove razglednice. Ima ih svake vrsti. Krasne su one sa svakojakimi hrvatskimi i srbskimi narodnimi motivi. Imade ih sa slikama zaslužnib muževa našega naroda obijuh imena. Nalazimo Kraljevića Marka pred Sultanom, Smrt Kraljevića Marka, Miloš Obilića, Sv. Jurja, Jelačiću bana na konju, Stari djed priča unuku o prošloj slavi itd.

Dolaze zatim razne druge umjetno izradjene razglednice koje mogu resiti svaki i najfiniji album.

Osim toga se je naša papirnica bogato obskrbila **svimi** pisarničkim potrebštinama, te je **narodni zločin** dobavljati od tudjinaca stvari koje se mogu dobiti jeftine i dobre **u jedinoj našoj narodno-hrvatskoj papirnici u Puli, koja je i jedina te vrsti u cieloj Istri.**

Preporuča se gg. svećenicima, učiteljima, vojničkim činovnicima i drug. da u potrebi budi si kojih tiskanica iste naruče amo.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

plje prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., iduća točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapestnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. perlš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche, zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit. dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako družtvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred poslani novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća

Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naruči badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovorka, zajli t[illegible] isključen svaki riziko.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častnih diploma i zlatna kolajna u Viénu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za viečno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cjenik franko.

Dvostraki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod **uloga, reumé, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd.** služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co. - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
itd. itd.

Cijene umjerene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok na odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove, (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 38. Pula, u četvrtak dne 11. julija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1) gdjeno neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

(Konac.)

G. *Dr. Poščić* čita pismo hrvatskog literarnog i zabavnog društva u Gracu „Hrvatske", u kojem potonje nekoje predloge stavlja kako bi se dohodci družbe znatno mogli dignuti.

Novi predlog ide zatim da se tajniku družbe dodieli jedna pomoćna sila, koja bi se osobito bavila agitacijom u novinama.

Dr. Poščić izvješćuje, da je ravnateljstvo već imenovalo takvog pomoćnika tajniku, koji je već započeo svoj posao.

Drugi predlog ide zatim, da se družba obrati na sva naša društva s molbom, da priskoče sa stalnom godišnjom podporom družbi na pomoć košto to čini zlosretna „Lega Nazionale". Dr. Poščić izvješćuje u tom pogledu, da se ravnateljstvo družbe obraća svake godine molbom na sve obćine, da svaka doprinese prema svojim silama dar na oltar, domovine i da se veći broj obćina toj molbi redovito takodjer odazivlje, Nadalje se je družba obratila posebnom okružnicom na sve naše novčane zavode i ti su svi prema svojim silama doprinesli svoj obol, te se samo po sebi razumije, da će Ravnateljstvo i u buduće tako raditi,

Treći predlog ide za tim, da družba imenuje u svim mjestima gdje nema podružnica, svoje povjerenike. Što se tih povjerenika tiče, izjavlja Dr. Poščić, da je družba već odavna imenovala posvuda takove povjerenike nu uz male častne iznimke, radio je velik broj tih povjerenika jedan, dva mjeseca a kasnije zaboravio na svoju dužnost. Osim toga valja uvažiti da su „Cirilo-Metodski zidari" u Zagrebu uveli tj. krunske prinose, da šalju u sva mjesta i sve gradove popisne arkove na pojedine povjerenike, koji onda sakupljaju te prinose. Pošto dakle već obstoje takovi povjerenici „zidara", ne bi bilo umjestno, da Ravnateljstvo paralizira rad zidara.

Konačno predlaže gori spomenuto društvo, da družba pošalje povjerljivu osobu u sve naše zemlje, da potraži nove članove utemeljitelje i podupiratelje družbe. Ovaj je predlog svakog uvaženja vriedan te zaslužuje svaku preporuku. Nu pošto nije moguće odmah takovu osobu naći, predlaže Dr. Poščić, da se zaključkom naloži Ravnateljstvu, da nadje i pošalje takovu osobu u sve naše zemlje, da sabire članove utemeljitelje. Ovaj predlog bijaše jednoglasno prihvaćen.

Gosp. *Dr. Poščić* predlaže, da se našoj učećoj se mladeži po raznim srednjim školama, koja se ne samo savjestno pripravlja za svoj budući rad već takodjer marljivo sakuplja prinose za našu družbu, izreče u zapisnik posebna zahvala.

I taj predlog bijaše jednoglasno prihvaćen.

Pošto se već nitko nije prijavio za rieč, zahvali se g. predsjednik svim prisutnim gospodjam, gospodi i cijelomu narodu, na liepom miru i redu, koji je tekom skupštine vladao, te sjetivši se rodoljubne braće Antuna i Noe Martinolić iž Malog Lošinja, koji u dalekoj Americi sabiraju darove za našu družbu i njihovog danas prisutnog otca, pozdravlja ih najsrdačnije i zahvaljuje im na njihovom požrtvovnom radu.

Glede mjesta gdje će se buduće godine obdržavati glavna skupština bilo je izneseno raznih predloga a konačno zaključi skupština, da se prepusti ravnateljstvu, da isto po svojoj uvidjavnosti odluči o mjestu buduće skupštine.

Konačno govorio je na obćeniti zahtjev prvak istarskih Hrvata gosp. *Dr. Matko Laginja*, koji se srdačno i krasnom besedom zahvali cijelokupnom naropu na srdačnom dočeku te preporuči svima, da se svi mirno razidju svojim kućama, da pokažemo našim protivnicima, da smo civilizovani, a ne barbari košto nas oni nazivlju.

Na to zapjeva sav narod odkrite glave „Liepa naša domovino! i uz burne živio-klice našim prvacima i družbi svrši ta do sada najljepša i najbolje posjećena družbina godišnja skupština.

O pravu Hrvatske pri dogovorima Austro-Ugarske nagodbe.

Interpelacija zast. Perića, Ivčevića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika u poslu nagodbenih pregovora sa Ugarskom.

U § 4 ugarskog zakonskog članka XXX od god. 1868. i hrvatskog zakona od dne 8. oktobra 1868. br. 14 ticućeg se proglašenja sporazuma o nagodbi izmedju kraljevine Ugarske s jedne i kraljevine Hrvatske s druge strane, stoji doslovno:

Hrvatska, Slavonija i Dalmacija priznaju zakonski članak XII ugarskog sabora od god. 1867., koji ustanavlja zajedničke ili nezajedničke poslove, koje se ima pako suglasno zajednički riešiti, koji postoje izmedju zemalja krune sv. Stjepana i ostalih zemalja Njegova Veličanstva i označuje način njihove uprave isto tako i na temelju zakona već uglavljene sporazume, napose zakonske članke XIV., XV. i XVI. od godine 1867. kao valjane i obvezatne, nu pod izričitim uvjetom, da se može u buduće slične temeljne ustanove i sporazumne jedino zakonitim sudjelovanjem Hrvatske, Slavonije i Dalmacije utanačiti, Netom u § 4. ugarsko-hrvatske nagodbe spomenuti zakonski članak XIV. od god. 1867. tiče se razmjera, polag kojeg imadu zemlje ugarske krune terete zajedničkih poslova podnositi. Zakonski članak XV. tiče se godišnjeg doprinosa k državnom dugu što ga imadu zemlje ugarske krune na sebe preuzeti a zakonski članak XVI. od god. 1867. imade konačno za predmet carinarsko-trgovački ugovor, skopljen izmedju zemalja ugarske krune i izmedju ostalih kraljevina i pokrajina Njegova Veličanstva.

Paragrafom 4. ugarsko i hrvatskog nagodbenog zakona, izrečena je točno i jasno misao, da se može državnopravne odnošaje između Austrije i Ugarske obvezatne za kraljevinu Hrvatsku jedino zakonitim sudjelovanjem Hrvatske, Slavonije i Dalmacije urediti, radi česa je trebalo, da Hrvatska, Slavonija i Dalmacija naknadno privole na utanačenu nagodbu, što se je i dogodilo ustanovom § 4.

U ovom paragrafu bijaše nadalje svečano ustanovljeno, da se u buduće bez zakonitog sudjelovanja Hrvatske, Slavonije i Dalmacije slične temeljne zakone i sporazumke ne može stvarati, i usljed toga da se ne može takodjer provesti nikakvu promjenu državnopravnih odnošaja ustanovljenih austrijskimi i ugarskimi nagodbenim zakonima bez opetovno navedenog sudjelovanja Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Što se tiče uredjenja zajedničkih posala ili onih, koje valja zajednički razpravljati pripoznaje se dakle Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju samostalnim državopravnim čimbenikom i njihovo sudjelovanje potrebitim.

Ovo sudjelovanje ne može nikako dati svog izražaja u akciji ugarske središnje vlade i ugarskog sabora, gdje ministri za Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju, odnosno odaslanici hrvatskog zemaljskog sabora zasjedaju, jer je pravo tog sudjelovanja Hrvatske kod zajedničke vlade putem svojih ministara i kod zajedničkog zakonodavstva putem opredieljenog broja odaslanika hrvatskog sabora takovo pravo, koje je nagodbenimi zakoni Hrvatskoj zajamčeno, u koje se ne može bez izričnе privole hrvatskog sabora dirati, i jer bi usljed toga bilo posve smiešno i bezrazložno izričito naglašivanje, da se u buduće može temeljne zakone i sporazumke kao što su oni od god. 1867. jedino zakonitim sudjelovanjem Hrvatske, Slavonije i Dalmacije stvarati, kad bi se to na sudjelovanje Hrvatske, Slavonije i Dalmacije kod ugarske vlade i kod ugarskog sabora imalo protezati. Da se pako ne može suvišnih rieči pripisati zakonu od tolike važnosti, kao što je ugarsko hrvatska nagodba, mora biti svakomu jasno. Izključuje li pako ovaj jednostavni nazor takovo tumačenje propisa sadržanog u § 4. ugarsko-hrvatske nagodbe. tada se ono ne može absolutno nikako prepustiti, pošto je i drugim ustanovami ugarsko-hrvatske nagodbe nad svaku dvojbu jasno izraženo.

Nagodba godine 1867 izmedju Austrije i Ugarske skopljena, tvori cielokupni dio nagodbe utanačene godine 1868. s jedne strane izmedju Ugarske i s druge izmedju Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Ovo proizlazi iz svih ustanova dotičnih zakona, osobito pako iz često navedenog § 4. i § 48.

Odatle sliedi pako, da ne mogu, čim bi se htjelo temelje austro-ugarske nagodbe od godine 1867. zapustiti, te odnosne temeljne zakone i sporazumke promjeniti, niti ugarska vlada ni ugarski sabor kraljevinu Hrvatsku pravno i obvezatno zastupati, jer bi tim nastala promjena bitnih ustanova sporazumka, utanačenog godine 1868. izmedju Ugarske i Hrvatske, a glasom izričite ustanove § 70 ugarsko-hrvatske nagodbe ne može taj sporazum biti nikakvim predmetom posebnog zakonodavstva sklapajućih zemalja, i svaka promjena može nastati jedino na taj način kao što je sporazum nastao t. j. privolom sviju onih čimbenika, koji su ga stvorili.

Traži li dakle § 4. ugarsko-hrvatske nagodbe od godine 1868. zakonito sudjelovanje Hrvatske, Slavonije i Dalmacije za neku promjenu austro-ugarskih nagodbenih zakona od godine 1867. to je tim posve jasno na sudjelovanje hrvatske regnikularne deputacije i hrvatskog sabora upućeno.

Poznato je pako obćenito, da teži Ugarska kod sadašnjih nagodbenih pregovora, koji se vode izmedju austrijske i ugarske vlade, posvemašnjim mimoilazenjem Hrvatske, za tim, da postavi nagodbu na novi temelj, koji bi postojeće državno-gospodarske odnošaje temeljito promjenio i da medju ostalim stvori mjesto jednog zajedničkog carinarskog područja, dva samostalna sarinarska područja sa odnosnim carinarskim omedjašenjem, kod čega bi imala Hrvatska podpasti pod ono strano carinsko područje, što bi bilo koli za kraljevine i pokrajine zastupane u carevinskom vieću, toli za Hrvatsku štetno.

Takve promjene u nagodbenih sporazuma od godine 1867. ne bi se smjele pako usljed do sada nevedenog podnipošto u razpravu uzeti bez težke povriede državnopravnih odnošaja monarhije mimoilazeć kraljevinu Hrvatsku. Godine 1867. počinjena pogrieska nesmije se sada opetovati. Pošto je to zahtjev prava i poštenja i pošto je to u obćenitom interesu da kod sklopljanja nove nagodbe sa Ugarskom budu svi zakoniti čimbenici zastupani i ini zakoniti interesi štićeni, čast je podpisanim upraviti njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru predsjedniku pitanje:

„Jeli njegova preuzvišenost sklona pobrinuti se za to, da bude kod pregovora, koji se vodi s Ugarskom radi utanačenja nove nagodbe, kraljevini Hrvatskoj na temelju postojećih zakona monarkije, kao samostalnom državnopravnom čimbeniku pripadajući upliv i sudjelovanje zajamčeno?"

U Beču 2. julija 1907.

Ovu interpelaciju podpisali su svi članovi „Sveze jugoslovenskih zastupnika", svi članovi „Jugoslavenskog kluba, mnogo Čeha, Poljaka, Rusina, Rumunja, Talijana i njemačkih kršćanskih socijala — tako da nosi *186* podpisa.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 7. VII. 1907.

Posliednje sjednice zastupničke kuće carevinskoga vieća bijahu vrlo živahne a dielomice i burne.

U sjednici od prošloga utorka nastavljena je razprava o poznatom premještenju trojice njemačkih financ. činovnika, koji da su se ogriešili povodom državnih izbora o svoje zvanično dužnosti.

Ministar financija dr. R. pl. *Korytowski*, vrlo je obširnim govorom od 2 sata nastojao opravdati svoje postupanje prema rečenim činovnikom. Ministar se je pokazao spretnim i vještim govornikom, svjestnim svoga položaja, svojih prava i dužnosti.

Za njim govorio je poznati češki velikaš, radikalni grof *Sternberg*, koji znade uvijek okolo sebe sakupiti mnogobrojne slušatelje koji ga sliede možda više radi njegovih žestokih i dosjetljivih navala, nego li zbog stvarnih i temeljitih dokaza. Umjestna je bila svakako njegova opazka, da bi rado znati, da li će doći u brzopisni zapisnik i francezki čitati ministra financija, pošto mu je poznato da nenjemački govori ne smiju doći u zapisnik.

Rusinski zastupnik dr. *Budzynovski* započe rusinski i nastavi njemački svoj govor, o nasilnom premještenju rusinskih činovnika.

U ime njemačkih kršćanskih socijala izjavio je dr. *Schlegel*, da će njegova stranka glasovati samo za prešnost onog diela prešnog predloga, koji ide za tim, da vlada podnese zakonsku osnovu za uredjenje činovničke službene pragmatike.

Njemački radikalac dr. *Weidenhaffer* zauzeo se je toplo za premještene činovnike te predloži na koncu resoluciju, kojom se poziva vladu, da predloži čim prije osnovu za rečenu pragmatiku.

Socijal-demokrat dr. *Winter* započe češki i nastavi njemački zagovarajući prešnost predloga svoje stranke.

Govorili su još socijal-demokrat Glöckel, njemački radikal Stransky te divljak barun Hock svaki sa svoga stanovišta o prešnosti predloženih predloga.

Kod glasovanja o prešnosti predloženih prešnih predloga bila je priznata prešnost jednoglasno drugom dielu predloga zastupnika Stransky-a, koji glasi: Poziva se vladu, da bezodvlačno predloži carevinskomu vieću modernim nazorom odgovarajuću osnovu službenoj pragmatici činovnika i državnih službenika.

* * *

Zloporabe kod izbora u Galiciji.

U sjednici zastupničke kuće carevinskoga vieća došli su na razpravu prešni predlozi tičući se izbornih zloporaba u Galiciji.

Razprava je trajala kano i prediduća dva dana. Napadalo se je žestoko na vladajuću narodnu stranku u Galiciji, koja da je kod posljednjih izbora i sama i putem c. k. činovnika počinila nečuvenih neurednostih, nezakonitostih i zloporabâ.

Dr. *Liebermann* vrlo žestoko govorio je žestoko proti Poljakom, osobito proti poljačkom plemstvu, proti redarstvu i proti političkom činovničtvu u Galiciji.

Proti izbornim zloporabam u Galiciji ustao je i prvak rusinskog kluba Dr. *Okuniewski*, koji je iznio sjaset pritužaba proti Poljakom.

Poljački židov (Sionist) *Stand* rekao je iza toga, da se je postupalo protuzakonito i nasilno i proti židovom u Galiciji kano i proti rusinskom i poljačkom pučanstvu.

Samostalni poljački socijalist *Breiter* dokazivao je, da je većina sadašnjih poljačkih zastupnika izabrana pomoću nasilja, nezakonitosti i zloporabe činovničke vlasti.

Sastupnik Dr. *Ebenhoch*, kršćanski socijal govori proti prešnosti predloga.

Rusinski socijal-demokrat *Wityk* obara se na predgovornika te preporuča prešnost stavljenih predloga.

Zastupnik Dr. pl. *Malachowski*, poljački demokrat pobija prešnost predloga i navode predgovornika o tobožnjih zloporabah. Na koncu govora požali što se e one predloge iznesio pred carevinsko vieće, jer se tim otimlje čast Galiciji, te pozove suzemljake Rusine neka složno uzrade za čast i ugled zajedničke im domovine.

Govorio je zatim zast. Dr. *Gross*, (židov) te je zatim zaključena sjednica.

Sljedećeg dana t. j. u četvrtak nastavljena je razprava o istom predmetu. Uzeo je prvi rieč ministar unutarnjih posala barun *Bienerth*. On je na temelju službenih podataka, koji su mu do sada stigli iz pojedinih izbornih kotara, nastojao opravdati postupanje činovničtva u Galiciji. Bavio se je osobito izborom u Přemislu, gdje je bilo i krvavih okršaja, te izborom u Horuckom, gdje je predsjednik izborne komisije proti sebi silni odpor izazvao, te ga htjedoše izbornici ubiti, te je oružničtvo na pobunjene strieljalo.

Poljački zastupnik barun *Battaglia*, odbijao je žestokim govorom sve navale socijal-demokrata na poljačku narodnu stranku. Radi toga pretrgavali su ga ovi neprestano i uz silnu buku, koju je predsjednik morao tišati. Socijal-demokrati psovali su i grdili govornika neprestano, što se je tumačilo tako, da on u živo pogadja. Izjavio se je konačno proti prešnosti predloga.

Rusinski zastupnik *Dawidiok* započe rusinski, te nastavi njemački i to o izboru u Horuckom predbaciv ministru Bienerthu, da je govorio upravo onako, kako pišu staropoljački listovi. On je govorio za prešnost.

Njemački nacionalac Dr. *Chiasi* izjavi, da će njegova stranka glasovati proti prešnosti, i onako će sva izborna *mizerija* Galicije doći pred vesifikacioni odbor.

Zast. *Moraczewshi* zagovara kao socijal demokrat prešnost predloga.

Član poljačkog kluba Dr. *Petelenz* govori o izboru u Krakovu, gdje se nije vlada mješala već je gradjanstvo biralo svojevoljno narodnog predloženika proti socijalisti, koji smatraju narodnost kao posljednju stvar na svietu. On je proti prešnosti.

Tim je sršena razprava; kao glavni govornici izabrani su od prijavljenih još govornika Dr. Diamand (socijal-demokrat) i Dr. Loevenstein (poljački klub). Po vjeri su obojica židovi, kao što u obće židovi govore mnogo u novoj zastupničkoj kući.

Prvi je govorio *za* drugi *proti* prešnosti. Jošte su govorili predlagači, pak se je prešlo na glasovanje. Kod glasovanja odbijena je prešnost sviju predloga.

Sjednica, koja je započela u 11½ u jutro zaključena je u 7 sati po podne.

U Beču 8. *VII. 1907.*

Sveobće izborno pravo za zemaljske sabore.

(Nastavak sjednice.)

Nakon raznih priobćenja, predloga upita i molba, prešlo se je na razpravu o sveobćem izbornom pravu za zemaljske sabore. (Medju predlozima nalazi se i prešni predlog zast. Dra. *Laginje, Mandića i Spinčića* za c. kr. vladu, da priskoči narodu bezodvlačno na pomoć zbog velike suše, koja je već do sada silnu štetu Istri naniela.) Kao glavni govornik dobio je prvi rieč njemački socijal-demokrat *Seliger*, koji govori za uvedenje. sveobćeg i jednakog izbornog prava za zemaljske sabore.

Za predlog govorio je i član „Sveze južnih Slavena“ zast. Hribar. Za njegovog govora prekidali su ga neprestano članovi „Slovenskog kluba“, te se je razvila pred čitavim parlamentom tužna slika kranjskih odnošaja.

Govorniku su njegovi drugovi i češki zastupnici povladjivali.

Kao predlagatelj govorio je posljednji zast. Nemec, koji je pobijao nazore protivnika uvedenja sveobćeg izbornog prava u zem. sabore.

Kod glasovanja pao je njegov predlog; glasovali su za njega svi socijal-demokrati, članovi „Sveze jugosl. zastupnika“ članovi „Slovenskog kluba“, radikalni česi, nekoji poljački demokrati, čitav „centrum“ kuće.

Na razpravi je prešni predlog zast. Markova, da se vojnikom za vrijeme žetve dade dopust. O predmetu govore zast. Maskov, Kozlowski i Romanczuk. Uzeo je rieč i ministar za državnu obranu, koji je izjavio, da se predlog ne može istodobno provesti u svim zemljama.

Kod glasovanja nije predlog zadobio potrebite većine.

Privremeni proračun.

Na dnevni red dolazi prvo čitanje privremenog proračuna. Prvi govori za proračun zast. Sternberg, koji je izazvao opetovno buru smieha.

Za proračun govori kršćanski socijalac Dr. Schöpfer vrlo obširno i preporučujuć kući, da se dade na ozbiljan rad, kako se je to narodom obećalo.

Za njim govorio je rusinski zastupnik Cr. Olesnicki, koji je žalostno stanje svoga naroda u Galiciji i Bukovini obširno predočio.

Razprava je prekinuta i sjednica digniuta u 6 sati po podne. Sliedeća sutra u sriedu u 11 sati, te će se nastaviti o provizoriju.

U današnjoj sjednici podnesli su zastupnici *Spinčić, Mandić i Laginja* interpelaciju radi ustrojenja drugog skladišta duhana na Krku i jedan prešni predlog za podporu u Orlecu i na cielom otoku Cresu.

Sveobće izborno pravo za zemaljske sabore.

U sjednici od petka t. j. 5. t. m. došao je u razpravu prešni predlog socijal-demokratične stranke o sudelovanju sveobćeg jednakog, tajnog itd. sveobćeg izbornog prava za zemaljske sabore.

Prešnost predloga obrazložio je prvi zast. *Nemec*, član socijal-demokratičkog kluba. Započeo je češki i zatim govorio obširno njemački dokazujuć potrebu uvedenja sveobćeg i jednakog izbornog prava i za pokrajinske sabore.

Zastupnik grof *Sternberg* udari žestoko na socijal-demokrate u obće napose na zasupnika Nemeca, koji je već mienjao razne političke stranke, i koji bi htio, da se oduzme zemaljskim saborom pravo odlučivanja o promjeni izbornog reda za zemaljske sabore.

Član „slovenskog kluba“ Dr. *Krak* zagovarao je poduljim i temeljitim govorom sveobće izborno pravo za zemaljske sabore. Pomnjivo su ga slušali njegovi zemljaci i nekoji socijalisti te mu živahno odobravali i na konac čestitali.

Samostalni socijalist zastupnik *Stark* govori proti socijal-demokratom, koji da razpravama zatežu i tako samo parlamentarni rad onemogućuju. Preporuča saboru, da se dade na rješavanje gospodarskih i socijalnih pitanja, koja su spomenuta u priestolnom govoru.

Zast. Dr. *Redlich* zagovara prešni predlog socijalista.

Zast. Dr. *Laginja* započe hrvatski, pak nastavi njemački, zagovarajuć uvedenje sveobćeg i jednakvg izbornog prava i za pokrajinske sabore, jer je duboko uvjeren, da će se poboljšati političko, gospodarsko i prosvjetno stanje pučanstva Primorja jedino promjenom izborne reforme, koja se mora oslanjati na sveobćem izbornom pravu. Govornika slušali su pozorno jugoslavenski i mnogi češki, rusinski i socijal-demokratički zastupnici, te su ga odobravanjem prekidali i na uspjehu čestitali. (Taj će mo govor donesti u cielini.)

Vodja ministarskog klubba zast. *Romanczuk* reče, da će se Rusini u parlamentu, u saboru i medju narodom zauzeti za uvedenje sveobćeg izbornog prava.

Prvak poljačkog kluba zast. *Obrahamovic* odgovara predgovornikom, da imadu jedino zemaljski sabori pravo odlučivati o promjeni izbornog reda, radi toga će Poljaci glasovati proti prešnom predlogu zast. Nemca.

Na predlog zast. Schlegela zaključena je razprava, te će se nastaviti u budućoj sjednici t. j. dne 9. o. mj.

Politički pregled.

U Puli, dne 10. julija 1907.

Austro-Ugarska.

„N W. Tagblatt“ javlja, da bi već pregovori za formuliranje latinske unije izmedju rumunjskih i talijanskih zastupnika napredovali, što da je zbilja istina, jer da će se moći već u ovoj periodi konstituirati Unija.

Ministar predsjednik barun Beck pozvao je pročelništvo rusinskog kluba k sebi, da mu se potuži radi nedavnih demonstracija. Rusini obećali su, da ne će prireditи uličnih demonstracija.

Organ zast. Klofača javlja, da će češki radikali skrbiti zato, da kuća ne bude mogla raditi, dok se ne udovolji češkim zahtjevima o protokoliranju čeških govora.

Svi češki listovi odlučno odbijaju vladine predloge glede parlamentarnog jezika izjavljujući, da vriedjaju čast češkog naroda.

Prijedlozi, koje barun Beck o rješenju jezičnoga pitanja kani podastrijeti, sadržaju u glavnom ovo: Pismeno predani prijedlozi i interpelacije bit će tiskani u zapisniku zajedno s prijevodom, pripravljenim od ministarstva nutarnjih poslova. Usmeno se mogu prijedlozi predlagati samo u njemačkom jeziku. Češke govore moraju, ako budu primljeni u protokol, govornici prevesti na njemački i predati u rukopisu predsjedništvu. Predsjedništvo ima pravo cenzure. — Kako se govori, Njemci su sporazumni s postupkom kod prijedloga i interpelacija, no ne zadovoljava ih prijedlog o protokoliranju čeških govora.

Hrvatska.

Hrvatski su delegati zapustili zajednički sabor, jer je *Košut* predložio, da se od cijele zakonske osnove o željezničkoj pragmatici votira samo § 1., koji je bio popunjen sa § 5. o jezičnovnim ustanovama. Hrvatski su delegati na to dali svečanu izjavu, u kojoj prosvjeduju protiv takvog nasilja te su zapustili korporativno zajednički sabor. — U Zagrebu priredio im je narod tako svečan doček, kakvog Zagreb nije još vidio, a delegate se je nosilo po gradu uz urnebesno pjevanje narodne himne i hrvatski delegati zaključili, da se sazove za dne 11. t. mj. hrvatski sabor, da istom podadu račun o svom djelovanju u zajedničkom saboru i da sabor odluči da li imadu opet otići u Peštu ili ne. Medjutim reć bi, da se nametnuti bah pobojao, da će mu sabor votirati nepovjerenje i ne priznati za zakonito izabranog hrvatskog bana, pa je izposlovao putem svojih gospodara u Pešti, da se zabrani otvorenje sabora. Službeni list hrvatske vlade „Narodne Novine“ donašaju u broju od dne 8. t. m. kraljevski reskript, kojim kralj odredjuje, da sjednice hrvatskog sabora imadu do dalnje odredbe ostati odgodjene. I tako neće doći do zasjedanja sabora, jer tako hoće Magjari. — To je novi dokaz, kako se znade Beč i Pešta skupa naći kad se radi o tome, da se uguši i najmanji pokušaj Hrvata da ustanu na obranu svojih državnih i narodnih prava. — Po svoj prilici bit će u kratko vrieme razpušten sabor i razpisani novi izbori, kod kojih kani magjarski sluga — ban Rakodczay dobiti Magjarima sklonu većinu pa bi plesala. kako bi se joj iz Pešte komandiralo. Nu hrvatski narod neće ići Magjarima na liepak. Razno skupštine koje se obdržavaju po cieloj Hrvatskoj i Slavoniji, dokazuju da se je narod probudio, da odobrava postupak hrvatskih delegata i da će birati i kod budućih izbora narodne zastupnike, koji će znati braniti prava svojeg naroda.

Srbija.

Kako se iz Beča javlja, prekinuti su na neko vrieme pregovori o trgovačkom ugovoru sa Srbijom, koji su odpočeli prošlog tjedna. Nastale su naime ozbiljne diferencije izmedju obostranih stanovišta tako, da su se pregovori morali za sad prekinuti. Jedan dio srbskih delegata povratio se je u Biograd po nove upute, te će se pregovori nastaviti čim se oni povrate u Beč. Srbski ministar financija Pašić odputovao je u Beč, da odstrani nastale diference.

Rusija.

„Novoje Vremja“ javlja iz Londona, da je engleska vlada zaplienila 90.000 puškara odredjenih za revolucionarce. „Novoje Vremja“ traži od vlade će pronadje gdje se nalaze neprijatelji Rusije, jer da revolucionarni odbori u Rusiji nemaju toliko novaca da mogu naručiti tako ogroman broj puškara.

Italija.

U svoj je Italiji dne 4. t. m. proslavljena kao narodni blagdan 100-godišnjica rodjenja Josipa Garibaldia. Posvud su priredjene razne svečanosti, spomenici narodnog junaka okićeni viencima, na zgradama istaknute zastave. U Rimu je naročiti patriotički odbor priredio spomenslavu na Capitoliumu, kojoj su prisustvovali kralj Viktor Emanuel, ministri, senatori i zastupnici, te druge ličnosti.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Izvješće hrvatske trorazredne mješov. pučke škole Družbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju za školsku godinu 1906.—1907.

Primili smo ukusno opremljeno ovo izvješće. U ljetopisu čitamo kako će:

Dan 25. siječnja 1904. ostati zlatnim slovom ubilježen u povjesnici lošinjskih Hrvata.

Tim se je naime danom iza oduljeg zatezanja sa dozvolom, sa strane raznih privatnih i školskih oblasti otvorila u Malom Lošinju pučka škola »Družbe sv. Cirila i Metoda; škola toli nužna i željkovana.

Već u prvom početku prijavilo se djece okò stotine, ali se ih uslijed odredbe c. kr. kot. škol. vijeća nije smjelo primiti više od 30, radi tobož pretijesnih školskih prostorija.

Upisalo se ih ipak 35, biva 30 redovitih i 5 izvanrednih.

Evo tim sićušnim brojem započela je Družbina škola svoj rad u Malom Lošinju.

Ovaj je broj medjutim u narednim školskim godinama znatno poskočio, pa se je već u škol. god. 904./905. moralo školu proširiti na dvo- a u 905./906. na trorazrednicu, dok nas eto u škol. g. 906./907. sa 117 majčinih briga, a nije daleko vreme kad će se sva naša sičušna čeljad ogrijevati na toplom ognjištu narodnome, kad će i Družbina škola provrviti silnim brojem bistrih i umnih glavica naših lošinjskih Hrvata.

Na oko čini se sadašnji broj premalen, za mjesto koje broji okolo 6000 duša, al se ima uzeti u obzir, da je još bar jedanput toliko naše djece, koja su sa svojim roditeljima pošla u daleki svijet, da se vrate istom kao odrasli mladići i zreli muževi, kao milovidne djevojke i skrbne majke.

Učiteljsko osoblje sastoji od: g. ravnatelja Josip A. Kraljića, gdjice učiteljice Katica Vuković i Božica Pfeffer te Vlč. D. Pavla Šabalja vjeroučitelja.

Neizmjerno nam godi srdcu videći liepi taj napredak u M. Lošinju gdje su se ugnjezdili kleti naši dušmani, crni izrodi našeg naroda, da truju svoju vlastitu braću.

Nego ipak svaka sila do vremena te dok će u nedalekoj budućnosti odzvoniti crnoj četi kamorista, našemu će narodu nadoći ljepši dani.

Voloski kotar:

Pišu nam iz Kastva: Ovih se je dana doču lo, da na vojničkom vježbalištu u Pehljinu gradi uprava istoga još jedan zid i to u por. občini Hosti, koja medjaši sa vježbalištem. Na dotičnu prijavu izvidilo se je sa strane občine tu gradnju na licu mjesta i ustanovilo se, da se ista gradi na riečkom zemljištu a ne kastavskom, kako je to pogriešno bilo prijavljeno. Dne 12. maja t. g. obdržavan se je u Hostima izborni sastanak, što ga je sazvao g. *K. Jelušić* obć. glavar iz Kastva. K sastanku pristupilo je razmjerno malo izbornika, jer je istodobno bio u Drenovi sprovod pok. Josipe Kučić rodj. Širola, kamo je pohrlila sila naroda iz Hosti, da miloj pokojnici izkaže posliednju počast i njezinoj vriednoj obitelji svoju harnost. Na sastanku su govorili g. K. Jelušić, Vjek. Jugo i g. N. Žic. Iza ponovne rieči predsjednika prihvaćene su jednoglasno sliedeće resolucije: da se skrati vojnička služba, da se radnicim osigura mirovina u starosti, da se i zemaljske zastupnike bira izravno i tajno, da se uzdrži naše slav. bogoslužje u crkvama, da se podigne obrtna škola u ovom kraju kao podružnica delavske škole, da se poduka vrši u materinjem jeziku, da se priskrbi podpora za obnovu vinograda i u obče za gospodarstvo, isto za puteve i šterne u ovom kraju, da se snizi potrošarina za meso i konačno, da se vojničko vježbalište na Pehljinu ne širi više prema Hostima, već da se isto tako visoko obgradi, da mogu kmetovi bez straha pred oštrim nabojima i po cio dan raditi u svojim posjedima, a ne kao do sada samo iza podneva. Preporučamo našim zastupnikom na carev. vieću, da se zauzmu za gornje resolucije i uznastoje, da občinari iz Hostove čim prije uzmognu raditi po cio dan na svolim posjedima.

Iz Zameta. U zadnje vrieme naselilo se ovamo iz raznih strana mnogo radnika, koji su većinoma zaposleni u docku na Ričci. Izmedju tih imade ih mnogo iz Pule. U nedelju 7. ó. m. prilično kasno, došlo je nekoliko ovih u gostionu g. Juga. Nakon što su popili nekoliko čaša piva, bez ikakva povoda navalili su bocama i šakama na gospodara i sve ukućane, a da nisu poštedili ni ženskih. Nekoje od njih kao što i obć. redara izranili su dosta jako.

Sreća i Bog, da nije ondje bilo prisutnik drugih Zamećana, jer bi se bilo po svoj prilici dogodilo što i na Velom Vrhu.

Oblasti su poduzele potrebite korake proti tim talijanskim razbojnikom.

Eto tako postupaju s nama u talijanskoj „kulturi i civilizaciji“ odgojeni Polezani gojeni famoznog „Giornaletta“. Tko zna hoće li i njih taj listić nazvati barbarima, kao što nas nazivlje?

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Voloskom-Opatiji priredjuje u nedelju, dne 14. julija 1907. prigodom blagoslovljenja svojih gasilačkih sprava, svoju prvu veliku pučku šumsku svečanost u Opatiji kraj Vile «Gorove» (staro groblje). Ulaznina po osobi 1 kruna. Svirati će vojnička glazba. Razpored svečanosti je ovaj: U 10 sati u jutro: Doček gostova. — U 10¼ sati: Svečena velika misa. — U 11¼ sati: Blagoslovljenje sprava pred župnom crkvom sv. Ane u Voloskom. — U 11¾ sati: Svečani odhod do spremništa. — U 12 sati: Objed po volji u Narodnom Domu u Voloskom, zatim razgledanje Vološkog-Opatije i okolice. Poslije podne: U 3 sata: Sastanak u «Narodnom Domu» u Voloskom. U 4 sata: Početak velike pučke svečanosti, slobodna zabava sa plesom. U večer električna razsvjeta i vatrometi.

Pišu nam iz Mošćenice. Dne 9. t. m. u noći potukla je tuča cielu mošćeničku župu i jedan dio bersečke. Suha tuča je padala pol sata zajedno kao orasi, te je sve uništila. Mošćeničina bi ove godine bila imala na hiljade hektolitara vina, jedini proizvod od koga narod primi kakvu krunu, a sada svi ukupno ne će ga imati 50 hektolitara. Sve je izgubljeno. Štete imade preko 60 hiljada kruna. Narodu se crna piše.

Preporučamo našim zastupnikom, da se zauzmu za narod.

Pazinski kotar:

Abnormalni odnošaji na žminjšćini. Mršave okolnosti u kojima se nalazi občina prisilila me da se oglasim javnosti, ne bi li se, ako nije već prekasno popravilo, što se popraviti dade. — Bit će znano cienj. čitaocima o strašnom porazu šarenjaka na žminjščini za izbora u carev. vieće. Krnjeli su i ovog puta na svaki način spletkarili, ali im je složni narod osujetio nakanu. Na tako krasnom uspjehu, koji mora da svakog iskrenog rodoljuba obraduje te kakvom se nije niti izdaleka moglo nadati, ide čast i svako priznanje složnom žminjskom narodu. Osobito treba uz druge pohvaliti Cerane, koji su si time osvietlali lice, da su mal da ne listom pohrlili na izbore. Ali ovi takodjer žele, da se s nlima postupa kao sa ljudima.

Eto, tek se je narod složio, rek bi da to nije nekom velikom hrvatu po volji, sudeći po nekojima dogadjajima koli su se dogodili za posljednih obć. izbora u Žminju, već da je najdraže istom sijati u narodu razdor i mržnju.

Držim da je svakom ikoliko naivnom političaru sasma jasno, što znači narivavati puku silom takve ljude u obć. zastupstvo, koje ovaj pod nikoju cienu neće. Da ne govorim o posljedicima takvog rada, navadjam za primjer Tinjan. — Nešto sličnog dogodilo se za posljednjih žminjskih obć. izbora. Velikom su naime većinom izabrani takvi ljudi, koje narod ne voli. Osobito se sasma bezobzirno ponijelo naprama Ceranima, što je sve potpunim pravom i ogorčilo, tako da se za prošlih obć. izbora odazvaše tek sa neko 10 glasova. Takav li je plod rada patriotičkog velikog žminjskog Hrvata?! — Takav postupak mora da osudi svaki iskreni rodoljub, kojem leži na srcu dobrobit naroda. Tim više mora da se čovjek zgraža nad takovim postupkom što se takve ljude bacilo većinom u obć. zastup. iz egoističnih razloga, koji će najvećim djelom — bar tomu se netko nada — na dani im znak, poput kakovih marijoneta ustajati ili ostati sjedeći.

Neću da budem prorok, nego onaj koji je na takav način skrpao obć. zast., ne popitav prije narod za savjet koji bi ovom bili po volji, počinio je veliku pogriešku, koja bi mogla biti od zamašnih, a za narodnu stvar u našoj občini i pogubnih posljedica; što ne dolikuje jednom poštenom i iskrenom rodoljubu, jer na taj se način ne dogradjuje već ruši ono što se težkom mukom i tekom decenija sazidalo; ne budi u narodu svijest i sloga, već samo prezir do nekih osoba i mržnja, ovim se napokon prouzročuje ciepanje sila i rasulo u narodnim redovim, što je rek bi nedaleko. To je dalo razjarenom narodu povoda, da se kod tekar minulih obć. izbora u vrlo slabom broju odazvao, ne samo iz Cera već iz ciele občine, što posvjedočuje očito njegovu ogorčenost, proti takvom nasilnom i bezobzirnom postupanju naprama istom. Imamo samo da zahvalimo razboritosti sviesnih birača, koji su se još prezrelima u ovom momentu pokazali, da se nije što gorega dogodilo.

Nego što bi uman političar mogao da kaže svakom čovjeku, koji sije u narodu vječitu mržnju, te kojem je sve prije u pameti doli sloga naroda, već koji navlaš razpiruje strasti?

Ili da takav nema pojma o zdravoj politici, koja bi se morala nužno da vodi baš u ovo pogibeljno doba takvom spretnešću, kao nikada prije; ili da mu se hoće sa neukim i ovako već dosta izmoždenim narodom, igrati nedostojne igre; ili da se pak tako bezobzirno napokon ponesno, samo iz egoističnih razloga.

(Sliedi.)

Pišu nam iz Pazina. Ovdje opstoje tri pučke škole: 1. Hrvatska pučka škola sa 3 učiteljske sile i jednom pomoćnom. 2. Talijanska pučka muška škola sa 4 učiteljske sile. 3. Talijanska ženska škola sa 3 uč. sile.

Konačni ispadak bio je ovaj: 1. Na hrvatskoj školi bilo upisanih 276 učenika i učenica, a polazilo 254. 2. Na tal. muškoj upisanih 126, polazilo 117. 3. Na tal. ženskoj upisanih 134, polazilo 127.

Zaključak: 254 učenika (ca) hrvatskih poučavalo 4 učiteljske sile, a 244 talijanskih poučavalo 7 učiteljskih sila. Ovdje govore brojke i komentara ne treba, samo opazamo, da šta takova moguće je samo u Istri i u Zulu zemlji.

Kad se ovako postupa u gradu Pazinu, gdje je naša općina, gdje ima naših ljudi, koji se za ovo zanimaju i ne mogu pomoći, što će biti po ostaloj Istri? Jadni narode jao tebi dok te kamora izsisava.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Na 23. prošlog mjeseca imali smo u Kašteliru narodno slavlje, koje je veoma liepo ispalo.

Već ranim jutrom razvile se trobojnice u Kašteliru i okolici. — Na podne došla je glazba iz Buzeta, koju je mnoštvo naroda dočekalo na štaciji, odakle krenuše svireć, pod hrvatskom zastavom, preko Lubinaca u Kaštelir. Na 4 sata po podne otišli smo sa glazbom u susret onima, koji su došli iz Novevasi, Radoši Farine. Na putu se liepo pozdravismo pa krenusmo preko Kaštelira u Tadine da pozdravimo našeg obljubljenog don A. Legovića umirovljenog župnika. Kad se je narod povratio, progovorio mu je g. Flego načelnik Buzeta i dr. Baničević iz Pazina. Narod ih je burno pozdravljao.

U večer bio je ples i bacale su se rokete.

Kolik je bio to trn u oku Talijanima vidi se odatle, što je neki g. C. iz Višnjana govorio, da bi se morali sakupiti svi Talijani okolišnji navaliti na Kaštelir, koji im čini sramotu u ustima Poreča. — Kaštelir je jaka i neustrašiva tvrdjava Hrvata zapadne Istre, a drugo slavlje moglo bi se držati u još bližim tvrdjavicama Poreča: Novojvasi ili Vabrigi vriednim posestrinama Kaštelira.

Hvala svima, a osobito gospodi iz Buzeta i njihovoj sokolskoj glazbi, čija uspomena ostat će dugo u Kašteliru, zatim gospodi iz Pazina, te našim vrijednim Novovasjanima, Vabrižanima, Radošanima, Farincima, Višnjancima, Sv. Ivanjcima, Livadjanima i junačkoj okolici. Živila naša hrvatska Istra. *Kaštelirci.*

Razne primorske viesti.

Narodni darovi. Benedikt Marčelja u Kotoru poslao je uredničtvu lista u spomen narodne pobjede u Istri, za Družbu K 2·—, a za Bratovštinu Hrvatskih ljudi u Kastvu K 1·—, te na mjesto čestitke g. zastupniku Spinčiću za Družbu K 1·—.

Prinosi stigli na Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru do 20. lipnja 1907.

R. Dubrava za izlicitirano cvijeće u Nar. Domu u Voloskom K 24; Antun Volf sakupljenih kod Maglice u Opatiji K 12; Hrvatska Zajednica u Allegheny K 940·80; I. Bačić, opć. načelnik u Veprincu na uspomenu svog vjenčanja K 10; Delnardo Josip iz Jušića za čitanke K 4; Muška podružnica u Kastvu K 71·88; Banka i Štedionа za Primorje na Šušaku K 100; Roić Luka prof. realne gimnazije u Zagrebu u ime prof. kluba u proslavu pobjede u izbornoj borbi K 100; Podružnica u Puli K 2434·91; Podružnica u Podgradu K 142; Dr. Pero Magdić Varaždin K 11·75; Učitelj i učiteljice krčkoga kotara kod skupnoga objeda dne 28./V. 1907. u Puntu K 40; Ženska podružnica — Volosko K 150·40; Dr. Josip Mandić izručio na glavnoj skupštini u ime polovine prihoda od plesa u Trstu K 1600; Zapis blagopok. I. Matulića iz Antofogaste dostavljen po c. k. Konsulatu

u Antofogasti – dignut putem Jadranske banke u Trstu K 595; Muška podružnica u Rukavcu po svom tajniku g. M. Šepiću K 69; Podružnica u Jelsi K 33·06; Klub »Istra« Zagreb za veljaču K 20·30, za ožujak K 24·26, za travanj K 35·10; I. Grlj obć. redar u Veprincu sabrao na piru kod g. J. Bačića K 10; Obć. Poglavarstvo u Zlataru K 10; Uprava Narodnih Novina prinosi do 18./VI. K 46·64; M. Zgrablić prof. u Pazinu sabrao prigodom gl. skupštine u Pazinu K 8; Obć. Poglavarstvo u Prezidu K 10.

Iz Trsta nam pišu, da se je na sjednici od 24. pr. m. tršćanskog gradskog zastupstva, zastupnik Zanolla navalio na nas Hrvate i na mornaricu, jer da smo tobože uvriedili talijanski značaj grada Pole prigodom zadnjih obć. izbora. Predložio je, da se Galežancem dade iz obć. blagajne 500 K.

Proti tom predlogu junački se digao slovenski zastupnik Slavik prikazavši u pravom svjetlu to „mučeničtvo" talijanaša, i odbijajući sve pogrde izrečene proti nama od kamore, koja neka zamaže narodu oči, te ne vidi kako ona krade njihov novac, uviek govori o nekakvom talijanstvu o pogibelji.

Naravno da je većina ipak prihvatila Zanollin predlog.

* * *

Više se već vremena raspravljalo o potrebi jednog slovenskog kazališta u Trstu, te se je napokon ovih dana sastavio stalni odbor, koji će stvar privesti kraju.

Odnosni odbor dao se odmah na posao, te je već sklopljena pogodba sa g. Antonom *Verovšek*, bivšim režiserom ljubljanskog kazališta, koji preuzima u budućoj sezoni vodstvo (režiserstvo) novog kazalištnog družtva. Osim toga zaključila je intendanca, da stupi u dogovor sa još nekoliko stalnih glumaca, dočim će ostale glumce uzeti izmedju članova bivšeg dramatskog društva u Trstu.

Gosp. Verošek je vrlo vrsna sila te nema dvojbe, da će nam znati pružiti vrlo ugodnih večeri.

Novom slovenskom kazalištu želimo najljepši uspjeh.

Iz Aleksandrije u Egiptu javljaju nam da su tamo nastanjeni Hrvati, Srbi i Slovenci stvorili jedno družtvo za osnovanje jedne početne škole u ovom gradu, te se tako naša djeca ne izgube u moru tudjinca.

Nego pošto su troškovi ogromni, a naši ljudi nijesu bogati, obraćaju se naša braća na nas s molbom da ih pomognemo u ovom rodoljubnom poduzeću.

Darovi šalju se tajniku Dru. Phil. de Wolff — avocat à la Cour — Aleksandrie.

Imena darovatelja bit će objavljena u domaćim novinama.

Ovim snaše strane vruće preporućam to plemenito poduzeće. Poznato nam je da smo siromasi te imademo mnogo potreba, neka se barem koji imućniji sjeti svoje dužnosti.

Izum Hrvata. Gosp. Mate Slavić rodom iz Varljeni, občina Kastav, sada poštarski tehnički činovnik u Trstu, izumio je jedan sasma praktični stroj za očuvanje telefonskih i brzojavnih stacija od pogibelji groma. Za taj novi izum dobio je g. Slavić od ministarstva trgovine patentu već 12./6 t. g., te je našao u Essen-Ruhr (Engleska) svjetsku tvrdku Holtappels & C. koja je bila pripravna uzeti u zakup taj izum od g. Slavića, za gotovih *100 tisuća maraka*. Nu g. Slavić predvidjajući veliki uspjeh toga stroja nije se još pogodio. Ciena pojedinog komada je 3 krune. Pred par dana nalazio se je g. Slavić u Puli, te je konferirao s raznimi vojničkimi oblasti, koje će takodjer dobaviti te strojeve.

Drago nam je, da se naš zemljak tako liepo proslavi i koristi time ne samo sebi već i narodu svome, jer je uz to g. Slavić čestita kastavska duša prožeta rodoljubnim čuvstvima. Gospodinu Slaviću naše najiskrenije čestitke uz živu želju za što bolji uspjeh.

Za uvedenje slovenske porote u Trstu. Narodni zastupnici Dr. *Rybař, Mandić, Spinčić, Štrekelj* i drugovi uložili su u carevinskom vieću u Beču interpelaciju na ministra za pravosudje i ministra unutarnjih posala, kojom ih pitaju da li im je poznato nezdravo i nezakonito postupanje kod porotnih razprava u Trstu sa Slovencima i Hrvatima, koji dolaze pred onu porotu, i da li su voljni učiniti potrebite korake, da se tomu zlu doskoči uvedenjem slovenskih porotnih razprava. (Interpelaciju donieti ćemo u cielosti u budućem broju, jer nam to danas prostor lista ne dopušća. Op. Ured.)

Odgojiteljem bugarskog kneževića Borisa imenovan je Dr. Lujo Vojnović. Dr. L. Vojnović rodom je Dubrovčanin. Bio je ministar pravde na Cetinju. Kašnje je bio odgojitelj srbskog kraljevića Aleksandra u Beogradu.

Iz Divače nam javljaju da će se tamo obdržavati dne 21. t. m. zabava u korist Družbe sv. Cirila i Metoda.

Zabava će biti na otvorenom prostoru. Razpored svečanosti je ovaj:

Na 9¼ doček gostova sa vlakom, zatim obhod po mjestu, objed i dr. Na 4 po podne veliki koncert, prodaja srećaka i razne druge točke. Sliedi ples. U večer umjetni oganj.

Istarska koračnica, složio za glasovir s uporabom Rašanove pjesme „Predobri Bože", *Ivan Muhvić*. Izdanje knjižare i papirnice u korist Cirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drug) u Zagrebu. Cijena K 1·60.

Koračnica, što ju je izdala ova tako rodoljubna i poduzetna knjižara u korist kluba Cirilo-Metodskih zidara, preporučuje već samo ime skladatelja, čije su skladbe općenito poznate svojom melodioznošću i jedrinom.

I sama oprema vrlo je ukusna, pa se zato najtoplije preporuča već s obzirom i na plemenitu svrhu izdavatelja a uz neznatnu cijenu od K 1·60

Izumitelj dvostruko - elekromagnetičkih križova. R. B. broj 86.967 došao je danas do tog stepena, da mu se može kazati, da taj vriedni izumitelj dobiva svaki dan priznanica iz svih strana svieta, onih mnogih zahvalnica, od kojih smo danas opet u stanju jednu takovu priznanicu od njegovog bivšeg bolestnika doslovce proglasiti. Ista glasi:

Gosp. Albert Müller u Budimpešti V/1 kotar, Vadasz ulica br. 34. Očitujem vime, da je Vaš stroj R. B. broj 86.967 veoma ljekovite naravi, te da je meni i mome prijatelju veoma dobro pomogao, toga radi isti sroj svakomu najtoplije preporučam. Ujedno molim izvolite poslati za moga prijatelja jedan veliki stroj od 8 Kruna i jedan mali od 6 Krune, ali odmah. Uz odano poštovanje jesam Ivan Lukešić u Lukežih pošta Cavle kod Rieke.

Stoga mi svakomu, koji na ulogu, reumi, težkom disanju, nespavanju, zujenju u uhu, kucanju srca, padavici, u obće na živčanih boli trpi, isti stroj najtoplije preporučamo.

Priposlano.*)

Gospodinu
Antonu Petrišu, krčmaru
Vrbnik.

Na Vaše „priobćeno" u broju 36. Naše Sloge odvraćam: za svoja javna djela uvjek sam pripravan svagdje i javno odgovarati. te oprosta i milosti ne tražim od nikoga, a najmanje od Vas. Svrhu moga dopisa sam postignuo t. j. upozorio sam moje sumješćane kako njim se je ponašati, kad njim dodje na vrata sudbeni povjerenik, a nastojati ću takodjer u Pučkom Prijatelju dozvolom onoga Uredničtva narodu stvar još podrobnije razjasniti. Da se pak ne bi mislilo, da sam pisao bez temelja, evo dokaza, ne zbog Vas, već radi občinstva, koje je čitalo ono Vaše mirisavo priobćeno.

U Rabu sam Vam rekao: Moj pokojni otac razdjelio je djeci sve svoje već pred osam godina, te prigodom smrti nije posjedovao ništa. Svjedok pop Ive Oršić i Antun Mahulja pok. Mata iz Vrbnika. Ovo isto su Vam rekla u Vrbniku moja braća. Uza sve to Vi ste c. k. kot. u Krk javili, da je moj otac prigodom smrti posjedovao oko 4000 kruna, te je zbog toga imala dne 6. lipnja t. g. izaći na lice mjesta c. kr sudbena komisija, koju sam zapriečio tim, što sam osobno razjasnio na c. kr. kot. Sudu, kako stvar stoji. Svjedok Poglaviti gospodin c. kr. sudac u Krku.

Da ste nastojali postati sudbeni procjenitelj posvjedočit će „Gospodarska Zadruga" u Krku, koja je bila od nadležnih Vlasti upitana za mnienje Vaših sposobnostih, a i po Vrbniku se je javno govorilo, da ste bio rekao svojoj ženi da će postati „sudinja".

Da Vi niste poljodjelski težak, to valjda ne ćete zahtjevati, da Vam pred Vrbenčani sa svjedoci dokažem. Da li će Vas c. kr. kot. Sud i dalje držati sudbenim povjerenikom, odkako je pročitao Vaše „priobćeno", to je njegov posao; ali drugiput, kad Vam budu sastavljali „priobćena", tada prije nego je podpišete, prosite, neka Vam je dobro razjasne, a osobito latinske izraze.

U Rabu dne 1. srpnja 1907.

Petar Zahija
župnik - provikar.

*) Za članke pod ovim naslovom uredničtvo ne preuzimlje nikakve odgovornosti.

Listnica uredničtva i uprave.

Glavarstvo občine Barban, plaćeno do 31. XII. 1906.

Hrv. čitaonica Baška, plaćeno do 31. XII. 1907.

Hrv. čitaonica Benkovac, još treba 2 K 50 h. do 31. XII. 1907.

Specialista za očne bolesti
univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT
ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati poslje podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.
Rieka, Via Municipio, 1.

DRUŽBINE OLOVKE
dobivaju se u tiskari
LAGINJA i dr. - PULA
VIA GIULIA, 1.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svеobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu!

- Marko Zović, -
krojački majstor u Pazinu
preporuča
upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.
Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje osjoli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dieleva jedan ili više po kruna 20.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vodi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.
Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 18. julija 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se napitnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utuljuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, il. kat).

Govor

zastupnika Dr. M. Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 5. julija 1907. povodom razprave o prešnosti predloga za uvedenje sveobćeg, jednakog, izravnog i tajnog izbornog prava i za pokrajinske sabore. Zastupnik započe hrvatski:

Visoki zastupnički dome! Naše stvari u Istri gredu tako, da možemo baš ovdje uzkliknuti, kako nam od svega, što smo imali i na što po božjih i ljudskih zakonih imamo pravo, ništa nije ostalo, do li sladka uspomena na zvonko glasc materinjeg jezika.

Eto, zato se u prvom mojem govoru ovoga novog zasjedanja javljam Vami, poštovana gospodo zastupnici, jezikom hrvatskim, jezikom svoje majke i mojeg roda, koji su me ovamo poslali. Neka znate, da hrvatski, slovinski, narod u Istri još nije izumro, ai neka znate i to, da se najprije služim svojim narodnim govorom i za to, da potvrdim pravicu našega naroda, te se može nebunjeno služiti svojim jezikom i u samom državnom saboru usred carskog Beča. A o prešnom predlogu koji se razpravlja govorit ću njemački, kako bi razumjeli ako ne baš svi, a ono bar velika većina, da i mi iz Istre imamo težkih razloga, da glasujemo za predlog, koj ide za tim, da se i za zemaljske sabore uvede izborno pravo jednako, obćenito, izravno i tajno. (Ovdje nisu bučili ni Niemci ni Talijani, kao što to čine u Istri Talijani, dočim su Slovenci živahno povladjivali. Op. izviest.)

(Nastavi njemački.) Visoka kućo! Predmet, o kojem mi je nešto u kratko kazati, za nas je primorske Slavene, za Hrvate i Slovence od izvanredne važnosti. Mi smo bili odmah u početku, kadno se je otom radilo, da se izborno pravo za zakonodavna tiela u obće proširi, mnienja i dubokog uvjerenja, da će se ozdravljenje raznih groznih odnošaja u Vrimorju jedino proširenjem izbornog prava provesti ne samo za parlamenat, već takodjer, što je za nas kud i kamo važnije i za pokrajinske sabore tih zemalja, naime Gorice-Gradiške, Trsta i Istre. Ja neću svojom izjavom, da ću za prešnost stavljenog predloga glasovati, podnipošto u načelo raznih kraljevina i zemalja da diram.

Ja držim da nije proti pravu autonomije kraljevina i zemalja, ako ovo skupno zastupstvo, koje se je ovdje sastalo, naime carevinsko vieće, odnosno naše državno zastupstvo putem prešnog predloga svojoj želji izraza dade, da bi vlada u pojedinih zemaljskih saborih neku vrst osnove u jednom od najbližih zasjedanja predložila. Mogli smo primjerice imati ovdje isto tako jedan prešni predlog, koji ide za tim, da se vladu uputi ili pozove, da predloži pojedinim zemaljskim saborom u najbližem zasjedanju osnove za ublaženje biede ili nešto slična, što bi se bilo po mojem mnienju tim isto učinilo.

Nu obzirom na to, velepoštovana gospodo, da imade velik broj članova ovog parlamenta, koji će bez dvojbe za prešnost predloga glasovati, moramo u tom opomenu nazirati, da ako se i ne priznade možda ju svih kraljevinah i zemljah i ako možda ne u većini istih, to će se svakako u pojedinih okružjih, u pojedinih kraljevinah i zemljah ove države potrebu toga priznati. Što se tiče Primorja — kako rekoh moram to najodlučnije uztvrditi.

Sa teorijama, koliko bi bilo probitačnije jedno ili drugo i do kojeg stupnja, ne ću da se danas bavim, to je stvar političkog proučavanja, te ne spada u okvir kratkog parlamentarnog govora. Ja ću dozvolom navesti samo nekoliko primjera, da pokažem visokoj kući kako s tim pitanjem stoji dolje kod nas, a da dokažem da smo mi absolutno silom odnošaja prisiljeni, da zahtjevamo u tom pogledu čim skoriju promjenu.

Prije sam spomenuo antonomiju raznih kraljevina i zemalja.

Nu, gospodo moja, i to pitanje ima nešto čudnovata. Istra kao pokrajina, kako stoji danas, može se na razne autonomije prizvati i možda na iste pravo imati.

Da se je nas, stanovničtvo Istre i Primorja u obće jednom pitalo: Kako ćete se vi kao autonomne zemlje sastaviti, tada bismo mi bili stavili posve drugu konfiguraciju, nego li bijaše stvorena. Možda bismo se bili narodnostno podielili, u koliko to ide i tamo gdje medjusobom pomiešani živimo, bili bismo već tada našli izlaze, da se stvar uredi što bolje moguće, a da već jednom ta vječna narodnostna i jezikovna trvenja itd. prestanu. To se žalibože nije dogodilo.

Spojilo se je nekadanje hrvatske dielove Istre, ili takozvane staroaustrijske dielove Istre i one krajeve i pokrajine, koji su jednom Mletcima pripadali, stvorilo se je pokrajine, koje bi danas, ja neznam kojim putem — svoju antonomiju braniti imale. Jer, ako bi Hrvati htjeli previše o autonomiji govoriti, učinilo bi se tobože Talijanom krivo, oslanjaju li se pako Talijani, koji su danas i koji će po svoj prilici još dugo biti sami gospodari u autonomnih poslovih, previše na autonomiju, tada nije opet nama pravo.

Ne ću dalje o toj stvari razpravljati. Izjaviti ću, visoka kućo, jednostavno, da ako obstoji još jedna zemlja u Austriji, u kojoj su uredjenje zemaljskog sabora i izborni red zastarali, vremenu absolutno ne odgovarajući, to je pokrajina Istra i ne manje Trst, te u jednakoj mjeri, to moram uztvrditi, takodjer Gorica i Gradiška, čitavo dakle Primorje.

U istarskom saboru imademo izmedju 30 biranih članova, 21 člana talijanske stranke i samo 9 članova slavenske, hrvatske, dotično slovenske stranke. Razmjer pučanstva je prema tomu upravo obratan. U Istri imade naime još i danas tri petine Slavena a dvie petine Talijana. To se je pokazalo i povodom prvog proljetnog vjetrića slobode najsjajnije, jer je kod posliednjih državnih izbora na temelju sveobćeg i jednahog izbornog prava za slovenske kandidate glasovalo po prilici 30.000, za talijanske kandidate pako samo okolo 15.000 izbornika. (Čujte! čujte!)

To bijaše dakle razmjer pučanstva na temelju posljednjeg popisa stanovničtva, koji nose pako još uvjek griehe starog austrijskog vladajućeg sustava u Primorju na sebi polag kojeg nisu mnogi Slaveni u službenih zapisnicih za popis pučanstva kao takvi unešeni.

Lahko je dakle pojmlivo, visoka kućo, da proizlazi iz zemaljskog sabora, koji ima izmedju 30 biranih članova 21 Talijana i samo devet Hrvata ili Sloveno-Hrvata, izključno talijanska eksekutiva, da je zemaljski odbor, umjesto da bude pravednom, nepristranom autonomnom oblasti, jedino eksekutivom jedne stanovite političke stranke. Usljed toga trpi slavensko pučanstvo u svakom obziru . . . (Zast. Spinčić: talijansko takodjer!) i to moram popraviti visoka kućo, ne samo slavensko pučanstvo, već i talijanski proleterijat, talijanski malo-posjednik, koli talijanski malo-posjednik, toli talijanski malo-obrtnik trpe isto tako pod timi okolnostimi. U taj sabor bira 60 do 70 obitelji, koje spadaju taho zvanom veleposjedu, peti dio sviju zastupnika. A tko je kod nas u pokrajini tako zvanim veleposjednikom? Svaki, koji plaća 200 K izravnog poreza, realnog poreza. (Glas: zemljarine!) Molim u sve realnog poreza. Odatle može 160 K zemljarine i k tomu još 40 K kućarine za jednu ili dvi malene kuće na selu ili gradu plaćati, što se takodjer u to računa. Tada spada već medju veleposjednike. Veleposjednik bi morao po mojoj misli neko povjestno poslanstvo predstavljati. Razumijem ono, što može veleposjednik u Češkoj ili u kojem drugom kraljevstvu ili zemlji značiti. Nu kod nas nas je zastupan povjestni veleposjednik od dviju obitelji: od obitelji Auersperg sa njihovim posjedom u Belaju, i od jedne obitelji Montecuccoli

3

PODLISTAK.

Nacrt zakona

kojim se izdavaju nove ustanove za uredjenje pravnih odnošaja učiteljskog osoblja na javnim pučkim gradjanskim školam u markgrofiji Istri.

Ni jedno učiteljsko mjesto ne smije se popuniti osobama, koje nisu osposobljene za podučavanje, to jest sa takovima, koje nisu providene svjedodžbom zrelosti jedne učiteljske škole ili svjedodžbom osposobljenja.

§ 13.

Podučitelji imaju se redovito namještati samo na višerazredne pučke škole, dočim se na jednorazrednice mogu namještati samo u izvanrednim slučajevima.

Muške učiteljske sile na ženska učiteljska mjesta i obratno može kotarska školska oblast namještati privremeno samo privolom pokrajinske školske oblasti.

§ 14.

Stalno namještene učiteljske sile može pokrajinska školska oblast u sporazumu sa pokrajinskim školskim odborom i interesovanim mjesnim školskim vijećima premjestiti, samo ako odnosna učiteljska sila na to pristane. Ovamo se neubrajaju premještenja polučena uslijed natječaja.

§ 15.

Privremene učiteljske sile može premještati u kotaru kotarska školska oblast, a iz jednoga kotara u drugi pokrajinska školska oblast. Ta premještenja imaju redovito usliediti na početku školske godine i imaju biti prijavljena odnosnoj učiteljskoj sili najmanje četiri tjedna prije. Takove učiteljske sile primaju troškove premještenja u smislu do zada opstojećih ustanova.

§ 16.

Ako bi kojagod učiteljska sila, koja je već jednom bila namještena, ostala bez svoje krivnje radi budikojeg uzroka bez mjesta, ostaje na raspolaganje pokrajinskoj školskoj oblasti, koja ju može namjestiti u budikoji kotar Istre. Takovoj se učiteljskoj sili ne smatra službovanje prekinutim i uživa do namještenja sve dotadašnje prihode uključivo i stanarinu, koju prima iz pokrajinske školske zaklade.

§ 17.

Ako se koja jednorazrednica proširi u višerazrednicu, tada dotadašnji ravnajući učitelj postaje na istoj školi nadučiteljem, a svaki nadučitelj ostaje na svojem mjestu, ako se odnosna škola i dalje proširuje.

§ 18.

Sve gori navedene ustanove, koje se odnose na namještanje učiteljskog osoblja na pučkim školama, vriede i za učiteljsko osoblje na gradjanskim školama.

§ 19.

Mjesta učiteljica ženskih ručnih radnja i učiteljskih sila za neobvezatne predmete popunjuju se uvijek samo privremeno. Takove učiteljske sile na pučkim školama imenuje kotarska školska oblast, a na gradjanskim školama pokrajinska školska oblast.

III. odsjek.

Dohoci učitelskog osoblja.

§ 20.

Ženske učiteljske sile su u svim prihodima ravnopravne muškim učiteljskim silama. (Sliedi.)

sa ostancima dobra nekadanje grofije Pazin. Svi ostali jesu tako rekuć novajlije od jučer, koji nisu sa predajom naše pokrajine, napose sa predajom onog diela Istre, koji nije Mletcima nikada pripadao, absolutno u nikakvom savezu. (Tako je.) To je dakle tamošnji veleposjed. Idimo sada na gradove.

U gradovih imade izborno pravo, koji plaća 4 for. ili 8 K izravnog poreza. Tu dodje kakav tudjinac iz koje druge zemlje naše države, koji se tamo naseli polag odnošaja u južnih zemljah, plaća neznatnu prihodarinu, ili malo izravnog poreza, on si štogod nabavi u gradiću i postane izravnim biračem. Ili, što se takodjer ne da tajiti, jer je to pojav, o kojem bi se imalo promišljati, nasele se mnogi talijanski državljani u Istru. (Odobravanje.) Oni dobiju vrlo lako osobito u občinah uz obalu pripadnost i u savezu stim takodjer austrijsko državljanstvo. (Zast. Pittoni: Nije to točno!) Molim, ta ja sam u tom poslu bio. Kako mislite vi to? (Zast. Pittoni: da ne dobiju tako lako državljanstvo!) Molim, čovjek dodje u Poreč ili kamo drugamo i zamoli, da se ga primi u občinsku svezu. Občina mu reče: Mi vam osjeguramo tu svezu u občini ako dobijete državljanstvo. (Zast. Pittoni: Stvar nije posve točna!) Ne prepirimo se o pravnih pitanjih, ja sam star te sam jur mnogo paragrafa zaboravio. (Veselje.) Čovjek postane u tri do četiri godine izravan birač za istarski sabor, jer on plaća svojih 8 K izravnog poreza. Obratni dio sve dalje jest sljedeći: Naše pučanstvo, Hrvati ćak u nekadašnjem miletačkom predjelu, živu još većinom u zadrugama, kao obitelska družina zajedno. Tuj su zajedno tri do četiri odrasla sina pod otčinskom zapovjedju ili pod gospodarom, pod zapovjedju jednog brata. Oni dakako ne diele poreza, te se ih smatra kao jednu poreznu tvrdku, postupajuć s njima kao s jednom osobom. Ono starodavno stanovničtvo, koje obradjuje kroz čitava stoljeća ovu zemlju, te ju brani i ne će da ju Italiji odstupi, imade jedva jedan neizravni glas premda plaća izravnog poreza po 30, 40, 50 i više forinta, odnosno dva puta toliko kruna. Pak još nam se kaže, da imademo slobodu i ustav. Kažem li Vam primjerice jošte, da bira lječilište Opatija sa sloskim občinama neizravno, možete si predstaviti kakvo je to napredno stanje našeg zemaljskog ustava. Ako vam još kažem, da bira grad Pula, koji broji danas bez vojničtva, 40.000 stanovnika, sa jednim drugim gradom naime sa nedaleko ležećim Vodnjanom zajedno, samo jednog zastupniha, i da nije glavno biralište možda u Puli, već Vodnjan, to si možete stvoriti ponovnu jasnu sliku o našim odnošajim, dočim bira primjerice druga skupina gradova, Poreč Umag i Cittanova, u svemu možda 500 stanovnika, zajedno takodjer jednog zastupnika. (Glas: Kano i u Galiciji!) Ja držim, da je Galicija prema nama u boljem položaju. (Glas: oho!) Molim, ne zamjerite. Ta mi smo svi Slaveni; Poljaci i Rusini su nam jednako blizu srca. Iz onog što ovdje čujem, mislim da mogu zaključiti, da su u Istri odnošaji gori nego li u Galiciji. (Medju-klici.)

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 14. VII. 1907.

U sjednici carevinskoga vieća dne 9. o. mj. došlo je konačno, nakon što su govorili glavni govornici za i proti, do glasovanja o prešnosti predloga za uvedenje sveobćeg, jednakog itd. izbornog prava za zemaljske sabore. Prešnost predloga bijaše zabačena sa 193 proti 158 glasova.

Predlog za dopust vojnika.

U istoj sjednici povela se razprava o prešnosti predloga rusinskih zastupnika Dr. *Markova* i *Hlibovickoga*, da se dade vojnikom dopust u vrieme žetve.

I tom predlogu odklonjena bi prešnost.

Privremeni proračun.

Nastavljena je zatim razprava o privremenom proračunu za god. 1907.

U ime njemačke pučke stranke govorio je zast. Dr. *Stölzl*, u ime socijal-demokratične stranke govorio je Dr. Adler, te zastupnici *Silberer* i *Černij*, govorili su svi proti proračunu.

Zast. *Biankini*, nakon kratkog hrvatskog uvoda, govorio je vatreno i odlučno o najnovijim dogodjajima u Ugarskoj i Hrvatskoj. Da su se — reče medju ostalim — Madjari držali svog ustava, ne bi bilo došlo iz nedju njih i Hrvata do spora. Oni su dokazali da ima tamo još pretjeranih barbara, koji su izveli u ugarsko-hrvatskom saboru nad hrvatskimi delegati upravo barbarsko-parlamentarni zločin. Zatim govori o novoimenovanom banu, koji da je prava slika i prilika zloglasnog Hedervary-a.

Prešav na izjavu madjarskog ministra predsjednika Wekerla o Bosni-Hercegovini reče, da je to bio djavolski manevar, ne bi li tim opet izazvao borbu izmedju Hrvata i Srba radi posjeda Bosne, ali mu ne će ovaj put ni Hrvati ni Srbi nasjesti.

Mučeničtvo — zaključi — Hrvatske traje već 39 godina, a za to vrieme nije se našla niti na Dvoru ni u parlamentu osoba, koja bi Madjarom rekla, da je ugarsko-hrvatska nagodba sastavni dio javnog prava.

Govorniku se je često povladjivalo i na koncu živahno odobravalo.

Pošto su riešeni nekoji manji predmeti zaključi predsjednik sjednicu.

Nastavak rasprave o proračunu.

U sjednici od dne 11. o. m. uzeo je prvi rieč njemački liberalac Dr. *Ofner*, koji je razpravljao o nuždi preinake kaznenog zakona i postupnika.

Zast. *Bielohlavek* član njemačke kršćansko-socijalne stranke oborio se je žestoko na socijal-demokrate pokazav na sjajan napredak grada Beča, postignut od njegove stranke, kojoj je na čelu zast. i načelnik grada Beča dr. Lueger.

Govorio je zatim socijal-demokrat *Beer*, a iza njega zast. *Wolf*. Ovaj je osobito žestoko napao socijaliste, koji se dadu za nos voditi od židova, ili koji su od ovih kupljeni.

Konac proračunske rasprave.

U sjednici od petka dne 12. o. mj. zadobio je rieč, nakon raznih priobćenja o predlozim, molbama i interpelacijama, prvi da govori o proračunu češki socijal-demokrat zast. *Němec*, koji je započeo češki (tako počimaju i ostali češki i poljski socijalisti u materinskom jeziku). On je pobijao nazore predgovornika Bielohlavka, Wolfa itd.

Kršćanski socijalist *Kunschak* govorio je o bečkimi pučkimi školami, o bolničkoj njegi, o lovu i o židovskom kapitalu, koji sve poplavljuje. Social-demokrat *Roger*, potužio se je na poniemčevanje Čeha i Poljaka u Šleziji. Oni, jedni ni drugi ne imaju potrebitih pučkih, a kamo li srednjih, obrtničkih, trgovačkih itd. škola, dočim se tamo za Niemce podiže i nepotrebne škole.

Pošto je još govorio o proračunu njemački agrarac Peschka zaključena je razprava, te bijahu izabrani glavni govornici Dr. *Tresić-Pavičić* i san ostalni socijalist *Stark*. Zast. *Tresić* poče hrvatski, pak nastavi njemački. U poduljem rodoljubnom govoru oborio se na spor izmedju Hrvatske i Ugarske. Sa strane Ugarske — reče — prieti uništenje Hrvata. Obzirom na Bosnu, znati će Hrvati i Srbi raditi na tom, da te zemlje dobrovoljno ne izruče ni Madjarom ni Austriji. Hrvati se vesele što se Madjari i Austrija ne mogu glede Bosne složiti. Madjari su počinili na Hrvatima nedavno grdno izdajstvo a sad hoće još da im otmu Bosnu. Oni idu za tim, da zavedu u Hrvatskoj strah i trepet, hoće da unište nagodbu. Čudnovato je, da se Austrija i Ugarska nadju uvjek složne kad treba podjarmiti Hrvate. Ugarski ministar Wekerle govorio je možda sa znanjem bečke vlade samo da buci razdor izmedju Hrvata i Srba. Tomu zlu nije kriva samo ugarska vlada, sve zlo za Hrvate dolazi iz Beča. „Car neka se ne da zavaravati od madjarskih ministara, da bi se ugovoreni zakoni izmedju Hrvata i Madjara mogli mimoići. -(Odobravanje i pleskanje kod Hrvata i Slovenaca.)

Pošto je govorio još zast. *Stark* za proračun, svršena je razprava i upućena je zakonska osnova o privremenom proračunu odboru za proračun. Predsjednik prijavi dnevni red za buduću sjednicu, koja će biti u utorak dne 16. VII. i zaključi sjednicu.

Za ublaženje biede

Narodni zastupnici *Laginja, Mandić, Spinčić* i drugovi, postavili su u sjednici od 9. VII. o. g. presni predlog za ublaženje biede u Istri. U predlogu se veli, kako se je pojavila u Istri izvaredno velika suša. Usjevi su većim djelom uništeni. Čitava mjesta ostala su bez vode za ljude i za blago. Stanovnitvo ne može si najpotrebitiji živež pribaviti.

Navadjaju zatim razne primjere: U poreznoj občini Cerovica: trava i usjevi posve uništeni, masline i grožđje do sada na pol, tuskinja (koruza) krompir i fažol posve.

U poreznoj občini Vlahovo - Sv. Lovreč: sjeno i paša posve, grožđje za jednu trećinu, usjevi, kuruza, fažol za dvie trećine, masline, već do sada na polovicu.

Od strane mjestne občine, kano takodjer i od drugih čimbenika, koji bi bili dužni priskrbiti vodu, posvo zapuščeno stanovničtvo nalazi se u najvećoj nevolji i zdvojnosti.

Podpisani stavljaju radi toga ovaj predlog.

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. k. vladu da priskoči na pomoć stanovničtvu raznih krajeva Istre, koje trpi radi izvanredne suše, osobito pako onom mještu Sv. Lovreč-Vlahovo, Brgud, Kermenica i Cerovica, u mjestnoj občini Labin, i to u što kracem roku, a to znatnom podporom u prvom redu za nabavu sjena i živeža za ljude; osim toga bezodvlačno neka shodno poduzme, kao što se to za Rovinj i druge gradove čini, takodjer za stanovničtvo gori navedenih mjesta, sa brodovi c. i k. mornarice u zaljev Raše pitne vode doveze."

Beč, 9. julija 1907.

Dr. M. Laginja, Mandić, Spinčić i 17 drugih zastupnika.

Za ublaženje biede u Trščanskoj okolici stavio je slovenski zastupnik te okolice Dr. *Rybar* u sjednici carevinskog vieća dne 9. julija 1907. prešni predlog, koji su podpisali i istarski zastupnici Dr. *Laginja, Mandić* i *Spinčić* i koj ide zatim, da bi carska vlada pružila iz državnih sredstava znatnu pripomoć za ublaženje biede, koju trpi stanovničtvo katastralnih občina trščanske okolice usljed velike suše, koja je proizvode zemlje znatno, a nekoje posve uništila.

Tomu predlogu priznata je prešnost te je upućen odnosnomu odboru na temelju §. 42. pravilnika.

Za pripomoć tučom oštećenim.

Nar. zastupnik *Spinčić* i drugovi podnesli su prešni predlog za podporu iz državnih sredstva stanovnikom Orleca i nekojih drugih mjesta, dne 18. maja o. g. tučom oštećenim, kano i u obće stanovničtvu otoka Cresa, koji glasi:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da stanovničtvu Orleca i nekojih drugih mjesta na otoku Cresu, dne 18. maja o. g. tučom veoma oštećenom, kano što i čitavom stanovničtvu otoka, koje je usljed raznih elementarnih dogodjaja posve osiromašilo, znatnu podporu čim prije putem c. k. oblasti pruži, te svestranu akciju radi poboljšanja položaja poduzme".

Predlogu je priznata prešnost, te je upućen odnosnom odboru.

Za slovensku porotu u Trstu.

U sjednici carevinskoga vieća dne 9. julija 1907. stavili su zastupnici Dr. *Rybar, Mandić, Spinčić, Strekelj* i drugovi interpelaciju na ministra pravosudja i na ministru nutarnjih posala radi uvedenja slovenske porote u Trstu, te pitaju ministre da li su voljni podjeti potrebito, da će se u buduće kod sastavljanja porotnih imenika zahtjevati bez razlike takodjer poznavanjo slovenskog jezika?

Za drugo glavno skladište duhana na Krku.

Nar. zastupnik *Spinčić* i dr. podnesli su interpelaciju na n. p. gosp. ministra financija, za ustanovljenje još jednog skladišta duhana na otoku Krku i to u Dobrinju.

Zahtjeva se dalje da kod skladišta u Krku, bilo da ostane za čitav otok ili za jedan dio istog, moralo bi se posao izručiti takvim ljudem, koji rabe hrvatski jezik u govoru i u pismu, koji mogu sa hrvatskim kupcima govoriti i njima knjižice o primanju ispuniti. Ovaj je zahtjev jednostavno utemeljen na činjenici, da stanuje na otoku uz 1522 talijana 19.442 Hrvata.

Tu je interpelaciju podpisalo 18 izastupnika.

U Beču 16. VII. 1907.

Mnoštvo predloga, prošnja i upita pripravili su zastupnici za tri dana praznika, jer je dugo trajalo dok su tajnici samo prijavu istih pročitali. Priobćena je i interpelacija zast. *Mandića* i drug. u pogledu prenosa barutane sa trščanskog na istarsko zemljište. I naši su zastupnici stavili više upita, molbe i prešnih predloga radi ublaženja biede nastalom sušom. Medju molbama nalazila se i ona „Delavskog podpornog društva" u Trstu, za ustrojenje slovenskih pučkih škola u Trstu, za ponarodjenje postojećih srednjih škulah u slovenskih zemljah i za ustojenje slovenskog sveučilišta, koju je zast. *Mandić* preporučio i u sjednici hrvatski pak njemački predložio, da ta molba bude u zapisniku sjednice u izvorniku (slovenski) tiskana. Predlog je bio prihvaćen.

Češki agrarac *Udržal* obrazlaže svoj predlog, da se zaklada za poboljšanje zemljišta, za uredjenje rieka itd. povisi od 4 na 8 milijuna K. Govori za prešnost. Govorili su o predmetu zast. Ivo, ministar poljodjelstva, zast Povše, koji je odgovorio sveniemcu Ivo, da se za Dalmaciju nešto sada čini, ali da se tamo nije skoro ništa u tomu pogledu učinilo; zastupa načelo, da se ima podupirati zemlje, ne po njihovoj poreznoj snazi, već po njihovih potrebah, jer one koje su porezno čvršće, dobile su stalne podpore već do sada. Govorio je jošte predsjednik sveže njemačkih agrarnaca zast. Lukseh, te je zaključena razprava.

Glavni govornik bijaše zastupnik Kozlowski, koji je govorio za predlog. Prešnost predloga je bila jednoglasno prihvaćena, te je nastalo pleskanje u kući.

Govorilo je više govornika — svi za što veću dotaciju toj zakladi i svaki za svoju zemlju, te stavili k predlogu razne dodatke.

Primljen je predlog da se dade za miljoracijski fond dvostruko više nego li je vlada predložila. *Lueger* govori za svoj predlog, da se izabere posebni odbor od 26 lica za proslavu carskog jubileja, — predlaže da se za tu proslavu dade iz državnih sredstava za osjeguranje za starost 100 milijuna K (obćenito pleskanje i odobravanje). Prima se jednoglasno.

Prelazi se na razpravu o predlogu za dozvolu napravljenja novca od 100 K i daljnju od 5 K.

Za sjednice stavljeno je s naše strane više interpelacija. *Spinčić* radi konflikta izmedju biskupa krčkoga, s kojim je sporazuman cieli austrijski episkopat i izmedju cesarske vlade radi poučavanja vjeronauka

u nekih pučkih školah lošinjskoga kotara. Interpelaciju podpisali su svi hrvatski i slovenski zastupnici, antisemiti, češki katolici i kršćanski socijali. I Dr. Laginja stavio je nekoje upite i predloge, koje će se naknadno u cielosti priobćiti.

Prihvaćen je predlog da budu sjednice nekojih važnijih odbora javne.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Imenovanje.

Poštni oficijal Vjekoslav Gregorič u Ljubljani imenovan je poštnim kontrolor u Puli (pošt. ured broj 1).

Produljenje željezničke pruge iz Pule u Medolinu.

Ministarstvo željeznica dozvolilo je bankovnom podravnatelju gosp. Aleksandru Hicklu u Beču jednogodišnju koncesiju za predradnje za gradnju normalne željezničke pruge, koja bi spojila Pulu sa Medulinom.

Lošinjski kotar.

Pišu nam iz M. Lošinja. U petak, subotu i u nedelju (5. 6. i 7. t. m.) imali smo izložbu ručnih radnja, risarija, geometričkih tjelesa učenika i učenica naše škole. Bile su izložene i radnje djećice družbinog zabavišta. Izložba bila je mnogobrojno posjećena. Opazilo se veliko zanimanje roditelja. A bila Vam je izložba nešto impozantnoga. Osobitu su pažnju na se svratile ženske ručne radnje i risarije u bojama. Ne manje bile su razgledane risarije iz naravi. U talijanskoj školi se još uvjek djeca muči stigmografičnim risanjem, a ručne radnje su ispod svake kritike. Čulo se je glasova: Ovo je škola, ovako se radi, mi se nismo tako učili, itd. ovako se ne radi ni u konventu itd. Jednom riječju naša je izložba učinila na posjetioce veseli utisak. I nadnjice naše djećice iz zabavišta bile su hvaljene pa se je sa začudjenjem svatko pitao kako ova sićušna čeljad može tako da radi.

Svaka čast učiteljskim silama sa vrlim g. ravnateljem Kraljićem na čelu, a hrvatske naše škole cvale i napredovale na spas Lošinja, te propast neprijatelja njegovih.

* * *

Milodari podružnici „Družbe sv. Cirila i Metoda" za gradnju „Družbine" pučke škole u Malom Lošinju.

Gdja Marija Martinolić, supruga znanog rodoljuba Noema Martinolić-a nastanjena u Rosario de Santa Fè (Amerika), dostavlja nam iznos od 138 K uz ovo lijepo popratno pismo:

Štovani gospodine Kraljiću!

U zgodno smo doba primili koledarčiće „Ostroman", al pošto je moj suprug bio zaposlen i preko glave, a da se bavi razpačavanjem, pomislila sam, da taj ugodni teretić svalim na svoja pleća, što sam vrlo rado i učinila, pa sam istodobno sabirala i za našu velezaslužnu „Družbu". Ovdje u gradu nema Hrvata, pa sam morala prositi svakoga užega prijatelja, koji bi došao u suprugovu pisarnu, ma bio on Hrvat, Argentinac ili Talijanac, te sam na taj način eto sabrala svoticu od 154 K. Nu, nebojte se, naprijed biti će bolje, jer u okolici (po selima) imade dosta Dalmatinaca, pa ću ih lijepo posjetiti sa šurjakinjom Zdravkom, jer ne će uzmanjkati prigode.

Od sakupljene svote zadržite si 16 K za 80 kom. koledarčića „Ostroman-a", a 138 K nek bude za gradnju naše škole.

Pišem Vam kako najbolje znam i umijem, nu znajte, da uvjek učim naš mili hrvatski jezik; da čim više napredujem, tim više čutim . . . što? Eh, nitko, pa nitko ne će toliko ljubiti svoju domovinu, koliko onaj nesretnik, koji ju ne može vidjeti, griliti ju . . . Nema ne preostaje drugo doli zadovoljstvo radi ispunjene nam dužnosti.

Lijepo se ovdje živi, sve je ovdje krasno, al sve skupa nije, *što si meni Majko samo Ti.*

Slieće imena darovatelja: Marija Martinolić K 20, Noe Martinolić K 20, Romano Martinolić K 10, Antun Kolungja K 10, Matija Ostojić K 4, Braća Kokić K 10, Arturo Andrade K 10, R. J. Agoglia K 10, Jermenigild Ivančić K 10, Vicko Jakaš i gospodja K 10, Antun Kuljić K 10, Luka Komadić K 10, Guido Rivarolo K 10, Marko Bijelić K 10, Ukupno K 154.

Lijepo Vas hrvatski pozdravljja

Marija Martinolić.

Bog poživio i usrećio ovakove žene, koj u grudima nose toli plemenito i žarko rodoljubno srce! — Živili Martinolići i njihove rodoljubne gospodje!

Nadalje sakupilo se na ulazu u izložbu risarija i ručnih radnja mladeži „Družbine" škole u Malom Lošinju K 30, nadjeno u „škrabici" K 5·50, zadnji izkaz K 810, današnji izkaz K 173·50, svega ukupno K 983·50.

Plemenitim darovateljima i žarkim rodoljubima izriče svoju svesrdnu hvalu

Odbor „Podružnice".

Pazinski kotar:

Koncerat u Pazinu.

Ovog ponedeljka počela je prva matura na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Uspjeh javiti ćemo netom ga doznamo. Iza svršene mature *ovu subotu na 8½ sata u veče* izvadjati će djaci birani koncerat u dvorani »Narodnog Doma«.

Upozorujemo rodoljube na ovaj koncerat, da mnogobrojni toga dana pohrle u Pazin da se nagledaju naših prvih abiturijenata pa ih time počaste i osokole za dalnje pothvate.

Iz Žminja. Upozoreni od raznih prijatelja i rodoljuba na pravo stanje stvari, moramo prekinuti dopis o odnošajima u Žminjščini.

Preporučamo svima neka se ne prenagle, te iz kakve osobne mržnje ne dodje do smutnje.

Tom prilikom preporučamo svima, da se okane osobnih zadirkivanja, te da pišu što kraće moguće.

* * *

Pišu nam iz Žminja, da je i tamo u veče 8—9 p. m. uništio „osušeni" (jer ga je uništila i suša) prikod občine grád.

Tako zločesto ljeto nije bilo od godine 1882.

Komisija je razgledala štetu za popust na porezu, nu to nije dosta.

Preporučamo našim zastupnicima, da se zauzmu za unesrećeni narod. Državnom bi se pripomoću mogle graditi ceste i šterne, jer ostajemo često bez pitke vode.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je novoga nakon toliko vrimena da se nismo vidili.

Jur. Puna vreća brate novosti, bil sam sam jučer u Novoj Vasi kraj Poreča i vidil sam čuda nevidjenoga.

Fr. Da čujem, ča je to u Novoj Vasi.

Jur. Vidil sam popa Antuna Tosa, onoga Talijančina z Poreča, šetoti se sa svojom deklom do oštorije.

Fr. Bože moj ma si zlobban Jure, neznaš ti da je ljubav kršćanska velika, a svi se moramo ljubit kao prava braća, tako i Tosa ljubi svoju deklu kao brat sestru.

Jur. Pak još ima tega. Neki dan kad su naši iz Nove Vasi bili u Kašteliru, da se je Toso jadil kako svi vrazi.

Fr. A ča je govoril?

Jur. Kadu je finil blagoslov šal je Toso zvan crkve, pak je počel vikat kako da mu se je pamet smutila: quei Villanovesi che se andà a Kaštelir i se spol vergognar, i se anda ascoltar quei ćići, to je po našu: Oni iz Novevasi, koji su šli u Kaštelir slušat ćiće neka se srame.

Fr. A ča je još rekal.

Jur. Rekal je: questo jera terra italiana e sarà, to je po hrvatsku ili slovensku, da je ovo bila talijanska zemlja i da će biti. (Rogi dedovi. O. U.)

Fr. A ča su na to ljudi govorili.

Jur. A neki su mu se smeli i rugali, a drugi su ga mirili.

Fr. A on?

Jur. A on kako munjen počel je opeta vikat, da neće od naših ljudi da mu davaju niš i da neće više hrvatski niti besede u crkvi progovoriti, i šal je vas srdit ča!

Razne primorske viesti.

Vjenčali se. U nedelju dne 14. o. m. vjenčao se je g. Dr. Frane Brnčić odvjetnik u Trstu sa dražestnom gospodjicom Milenom kćerkom Dr. Frana Mandića u Trstu.

Mladencima su kumovali g. Horak, veleposjednik i g. Dr. Vodušek, odvjetnik, obojica iz Trsta.

Novovjenčanim želimo od Boga iskreno svaku sreću, a njihovim vriednim roditeljima šaljemo srdačne čestitke!

Imenovanje. Službeni list bečke vlade priobćuje, da je ministar bogoštovlja i nastave imenovao glavnog učitelja na učiteljištu u Trstu g. Ivana Lebana glavnim učiteljem na muškom učiteljištu u Kopru.

Mjesto sudbenog poslužnika otvoreno je kod c. k. kotarskog suda u Labinu. Molbu za to mjesto valja poslati predsjedničtvu c. k. okružnog suda u Rovinju do 19. augusta o. g. Ovo mjesto pridržano je izsluženim podčastnicima. Molitelji valja da dokažu poznavanje zemaljskih jezika.

Mjesto upravitelja. Kod c. k. kaznione u Kopru ima se popuniti mjesto upravitelja u IX. razredu državnih činovnika.

Molbe za to mjesto valja predložiti propisanim putem na c. k. državno nadodvjetničtvo u Trstu, najdalje do 23. julija 1907.

Mjesto vodiča (pilota). C. k. pomorska vlada u Trstu razpisuje natječaj za jedno mjesto vodiča I. razreda kod c. k. lučkog kapetanata u Trstu ili na mjestu, koje bi ostalo popunjenjem ovoga izpražnjeno. S tim mjestom skopčana je godišnja plaća od K 1200, aktivni doplatak K 480 i službeno odijelo.

Pismene molbe upraviti valja u roku od 6 čedana, počam od 4 julija o. g. na c. k. lučki kapetanat u Trstu i dokazati sposobnost, austrijsko državljanstvo, čvrsto zdravlje, poznavanje jezika i da se je položilo dobrim uspjehom izpit lučkog vodiča I. razreda.

Ovaj natječajni oglas donaša službeni list primorske vlade, *„Osservatore Triestino"* jedino u talijanskom jeziku — sva čast i slava naše majke Austrije!

Narodni darovi. Preč. g. Anton Kalac nadžupnik u Pazinu, dao je Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 5 mjesto čestitke g. prof. Vjekoslavu Spinčiću.

Hrvatska bogoslovna mladež u Gorici šalje K 48, polovica za Družbu sv. C. i M. polovica za „Djačko pripom. društvo" u Pazinu.

Talijansko sveučilište u Trstu. „Obzoru" pišu iz Trsta: Talijanskim klerikalcima u Trstu, za izborne borbe, imalo je da bude najuspješnije agitaciono oružje „talijansko sveučilište u Trstu". Oni su nedično propali ali su zato odnieli neočekivanih pobjeda njihovi drugovi u Istri, Goričkoj i Trientinu. I ovi su onomadne stavili na tapet bečkog parlamenta talijansko sveučilištno pitanje, ali ni riječom se ne dotakoše Trsta. To je upravo razbijesnilo tal. liberalce, koji hoće talj. sveučilište jedino u Trstu.

Mi Slovenci i Hrvati nemamo ništa proti zakonitim zahtjevima austr. Talijana, ali nevolja nas goni, da napravimo junctim izmedju tal. sveučilištnog pitanja i konačnog riešenja naše školske mizerije. Mi zahtjevamo u Trstu već tridesetak godina jednu — — *pučku školu.* Talijan hoće višu izobrazbu u svojem materinjem jeziku; mi u Trstu zahtievamo materinski ježik za *elementarnu izobrazbu.* Ali talijanska kamora (naše općinsko vijeće, pokrajinski sabor i odbor jedno te isto) veli, da mi nemamo pravo na svoje škole, jer nas nema i jer imademo u izobilju talijanskih i još više njemačkih pučkih i srednjih škola. I zbilja: minule školske godine pohajalo je mjesnu njemačku gimnaziju 475 djaka, od kojih je 151 tal. materinjskog jezika, 156 njemačkog i 151 slovensko-hrvatskog mat. jezika. A da tko ne bi mislio na emigraciju naših djaka iz vana, pomenut ćemo, da je od 475 djaka 428 bilo iz Trsta! U susjednoj Gorici postoji samo njemačka gimnazija, a u toj je apsolutna većina slovenskih djaka. U Pazinu hrvatska gimnazija slavi prvu maturu. Prikazalo se je 28 maturanta, a u četvoj gimnaziji bilo je minule školske godine 250 djaka. Nemam pri ruci ovogodišnje statistike mjestnih pučkih škola, ali sama družbina škola u Sv. Jakobu grdna je pljuska lažima talijanske statistike. Ta škola imade 10 razreda, a pohadjalo ju je ove godine 600 djaka. U samom sv. Jakobu (u tom odjelu grada stanuju većinom radnici). Slovenci bi imali pravo na dvie pučke škole.

Talijani uzdišu za sveučilištem; mi vapimo za pučke škole! Oni vele, da smo mi barbari, jer se ne ćemo zagrijati za njihov ideal. A što bi imali biti oni, kad nam ne daju, što bi nam i Turska dala? Y.

Hrvatska škola u Pazinu. Primili smo IV. program c. k. velike državne gimnazije u Pazinu za školsku godinu 1906—1907.

Sadržaj: čakavski dijalekat u Sv. Ivanu i Pavlu te Žminju u Istri — napisao D. Zgrablić i školske vijesti. Gimnazija imade 18 učiteljskih sila sa 248 učenika od kojih su šestorica iz Kranjske, jedan iz Štajerske, a svi drugi iz Istre.

Djačko pripomoćno društvo izdalo je u ime podpore učenicima zavoda u novcu za stan i hranu . . . . . K 19.200
za odijela . . . . . „ 800
za nabavu i popravak knjiga . „ 360
Svega . K 20 360

Nastavna školska godina 1907—1908. otvorit će se dne 18. rujna. Potanje upute navedene su na koncu programa.

Sastanak jugoslavenskih djaka u Dubrovniku vršiti će se dne 20., 21., i 22. augusta 1907. Do sada se je prijavilo 300 hrvatskih, 150 srbskih i 30 slovenskih djaka. Taj će broj bez dvojbe za mnogo još poskučiti.

Taj sastanak imade svrhu upoznanje djaka iz naših južnih pokrajina, koji će biti danas sutra pozvani da ravnaju sudbinom našega naroda na jugu.

Slovenski tečaj za babice. Dne 1. oktobra 1907. otvara se u školi za babice u Trstu slovenski tečaj. Žene, koje žele stupiti u taj tečaj ne smiju biti starije od 40 godina, a djevojke valja da imadu bar 24 godine. Molbi valja priložiti krstni list svjedočbu pripadnosti, dobrog ponašanja, dobrog zdravlja i o cieplјenju kozica, te da znadu čitati i pisati.

One koje kane moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

Imenovanje. Predsjednik trgovačko-pomorskog suda u Trstu g. Karlo Dejak, pridieljen vrhovnom sudu u Beču imenovan je dvorskim savjetnikom. Čestitamo!

Mjesto pisarničkog pomoćnika u mužkoj kaznioni u Kopru sa dnevnom plaćom od K 2·50 ima se popuniti. Molbe za to mjesto valja upraviti na ravnateljstvo kaznione u Kopru.

Tko nezna njemački, neka ne moli za to mjesto — jer je natječaj priobćen samo u njemačkom jeziku — na zadovoljstvo Hrvata Slovena i Talijana Istre!

Jugoslavenski dopisni ured. Mladi slovenski dopisnik i suradnik novina u Beču g. F. L. *Tuma* kani ustanoviti u Beču jugoslavenski dopisni ured, koji će zastupati interese jugoslavenskih plemena tim, da točno nepristrano i brzo izviešćuje češke, poljske, rusinske i njemačke listove o vaznijim dogadjajima na našem jugu.

Velik požar u Dolini. Od tamo nam pišu da je u petak, 12. o. m. poslje podne tamo nastao veliki požar, koji je uništio kuću, staju i druge manje zgrade tamošnjeg načelnika i velezaslužnog rodoljuba g. Janka Pongerca. Na garište dohrliše vatrogasci iz Milja, kojima se je posrećilo tekar oko 9 sati na večer svladati vatru. Škode — u koliko se to dade već sada ustanoviti — je 15—20.000 K očekujemo potanje viesti.

Primorski talijanaši proti prenosu slovenskog učiteljišta iz Kopra u Gorici. Naši takozvani talijani u obće napose oni iz susjedne Gorice uzvrpoljili su se kano jogunasto diete proti prenosu slovenskog odsjeka učiteljišća iz Kopra u Goricu, što vlada provesti namjerava. Od vlade očekujemo, da se ne će ovaj put obazrieti na bjesomučno urlikanje razmazanih talijančića, već da će svoju nakanu provesti do konca, bilo to ovim smušenjakom ili ne bilo pravo.

Promaknuće Mate Tentora na čast doktora filozofije. Dne 16. t. m. bila je velika dvorana bečkoga sveučilišta puna obćinstva. Ljudi su došli da počaste jednoga ili drugoga mladića ili djevojku, koji su imali biti promaknuti na čast doktora filozofije. Bilo je ovih preko 20, medju njimi dvie djevojke. Od mladića ističemo osobitom radostju Matu Tentora, kojeg je takodjer došlo pozdraviti nekoliko Hrvata. Tentor je rodjen u Cresu gradu od siromašnih roditelja. Izučio se je i pomoćju dobrih ljudi, koji se mogu osobito radovati što su poduprli toli vriednoga mladića. U Cresu svršio je pučku školu, na Sušaku gimnaziju, a u Beču sveučilište. Dozvolom ministarstva podvrgao se je izpitom prije nego što je svršio 4 godine kao slušatelj filozofije, i eto je doktor prije nego li je prošlo svih osam polugodišta propisanih za slušatelje filozofije. Što se sve može kad se hoće, kad se ima prave volje, kad se postojano bavi naukom! Čestitamo od sveg srca: živio doktor Mate Tentor!

Nazovi katolička ništarija. U glasilu kršćanskih „reformatora", najljućih naših narodnih protivnika, kojemu je na čelu do skrajnosti strastveni c. k. profesor-svećenik, navaljuje neko biesomučno čeljade iz Lošinja na hrvatsko stanovničtvo kvarnerskih otoka, što je glasovalo za narodne zastupnike Dra. Laginju i prof. Spinčića kod. zadnjih izbora. Tomu *framašunu* u katoličkoj sukoji bilo bi stalno milije, da je ono stanovničtvo glasovalo za židovsko-iredentske kandidate.

Talijanski liberalci traže pomoć u talijanskih klerikala u Beču. Talijanskim listovom pišu iz Beča, da liberalni talijanski zastupnici ne htjedoše stupiti u „Talijansku parlamentarnu svezu" samo da ne dodju u doticaj sa mrzkim im katolicima. Ali zastupnik Malfatti ne samo da je sam stupio u prostorije rečene sveze, gdje ima sjedište takozvana „Lega Latina", već je tamo zapisao i svog druga zastupnika Rizzi-a. Tim će — kažu klerikalci — gospoda liberalci dolaziti s njima u svakdanji doticaj.

Isto tako traže nazovi liberalci podpise za interpelaciju predloga itd. u klerikala, nu tih podpisa ne priobćuju javnosti — jer se ih srame. Nama je to šaranje talijanskih nazovi liberalaca ne samo smiešno, već upravo odurno, nedostojno ozbiljnih, trieznih i dosljednih muževa.

Sastanak poštara i poštnih oficianta u Ljubljani vršio se je uz mnogobrojni posjet na 29. pr. mj. Istog otvorio je Gosp. oficiaut *Spanjol*, koji je u hrvatskom, slovenskom, talijanskom i njemačkom jeziku pozdravio nadošle, ocrtao svrhu sastanka, da se naime družtvo, koje je do sada na sve strane razciepano i bez moći, sdruži i skupno nastupi proti maćuhinskom postupanju vlade napram poštarom i oficiantom. Predsjednikom sastanka bio je izabran *Graberg* iz Trsta, podpredsjednikom poštar *Modic* iz Litije. Predsjednik pritužuje se na nesnosno stanje nas činovnika, spominje generalnog Directora pošte i brzojava Wagnera, koji je znao sebi i sebi bližnjim povećati na tisuće plaću, a nama samo za 10 novčića dnevno. Pozivlje prisutne, da se združe i tim putem od parlamenta izhode poboljšanje našeg žalostnog stanja. *Modic*, koji je istodobno predsjednik svih poštara ravnateljstva Trst, zagovara takodjer združenje i energičan nastup za poboljšanje našeg položaja. Sa strane poštara o organizaciji je stvar na čistu. Već 5. kolovoza biti će naše društvo razpušteno u svrhu da se združi sa oficijanti (odobravanje, Živio!) a Bog dao, da to u što kraćem roku ovrše češke i poljske skupine. Koruški oficijal *Wimer* iz Beljaka nosi pozdrav koruških kolega i potiče na skupnu radnju. Ne ide li molbam ići će drugčije. Do sada bili smo tri puta regulirani a svaki put oduzelo nam se je od onoga, što smo 1902 leta imali, toliko da smo u istinu više izgubili nego dobili. Zagovara časovi ti avanzma, zahtjeva povišenje paušala i 35 godišnje službovanje, ali — razumi se najprvo povišenje plaće. Naslovi, karakteri i uniforme to nama ne pomaže. Offciant *Krairs* isto iz Beljaka, veseli se uspjeloj organizaciji, potiče na skupnu radnju, pozivlje kolege neka se obrate na hrvatske i slovenske zastupnike carevinshog vieća.

Prometri činovnici oficiali *Tomašin* i *Keil* veselo pozdravljaju započetu akciju i čestitaju na uspjeloj organizaciji. Nadaju se, da će se i oni s vremenom združiti sa oficianti i poštari, te svoja prava zahtjevati. Ističu još potrebu, da bi poštarska uprava imala vlastito ministarstvo. Poštar Ulepić iz Rakeka kritizira čudno postupanje Austrijske vlade, koja daje oficiantom radnje oficijala, a plaću za dvie trećine manje.

Gosp. *Zajc* predsjednik poštarskih sluga želi znati što se misli u pogledu organizacije i sa slugama. Odgovara mu oficiant *Krains*, da su sluge najbliži oficiantom i poštarom, da smo uvjek pripravni sluge pod našim krovom imati.

Govorilo se je još o raznih težnjah i pritužbah, te pročitalo prispjele brzojavke, našto je bila primljena sliedeća rezolucija: Danas u Ljubljan sastani oficianti i poštari odobravaju organizaciju, koja je jedina moguća postignuti poboljšanje svojeg bijednog položaja i pozivlje obe centrale u Beču, da svom silom uztraju za zakonito uredjenje našeg stanja nastoje za dalnju organizaciju.

Opoziv.*

Ja podpisani Josip Ruconich pokojnog Blaža iz Nerezina izjavljujem ovime, da opozivljem sve uvrijede i osvade od mene bez ikakvog povoda i temelja nabačene dne 9. svibnja t. g. u krčmi Dinka Vlakančića nadimkom „Soldo" u Sv. Ivanu na Creskom, kojima sam nanio težku uvrjedu poštenja častnog gospodina popa Vjekoslava Volarić bivšeg izloženog kapelana u Narezinama.

Žalim što sam to učinio dirajuć u njegovo neporočno poštenje, to za kaznu namjenjujem 30 (trideset) kruna podružnici „Družbe Sv. Cirila i Metoda" u Lošinju Malom, izjavljujući se ujedno pripravnim platiti sve parbene troškove, bilo tužitelja bilo svjedoka.

Uoblašćujem častog gospodina popa Vjekoslava Volarić, da može objelodaniti ovaj opoziv na moje troškove u puljskim novinama „Omnibus" i „Naša Sloga".

Mali Lošinj, dne 9. srpnja 1907.

Josip Ruconich pok. Blaža
po punomoćniku Antonu Zvelich.

*Za članak pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

Specialista za očne bolesti

univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT

ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati poslje podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.

Rieka, Via Municipio, 1.

o ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnik dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički

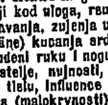

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni strој, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, biledila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteċnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i po vremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svију strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 84.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

—— Na zahtjev šaljem cijenik franko. ——

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. ≈ Pula, Via Giulia, 1.

(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrsti u Istri.

TISKARA providjena je **latinskim, ćirilskim, gotičkim i grčkim slovima** te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao [te] jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tudjinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu **Tvornicu pečata iz gume (kaučuka)** i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu *vlastoručnih pečata* (fototipie) i evo nekoliko primjera:

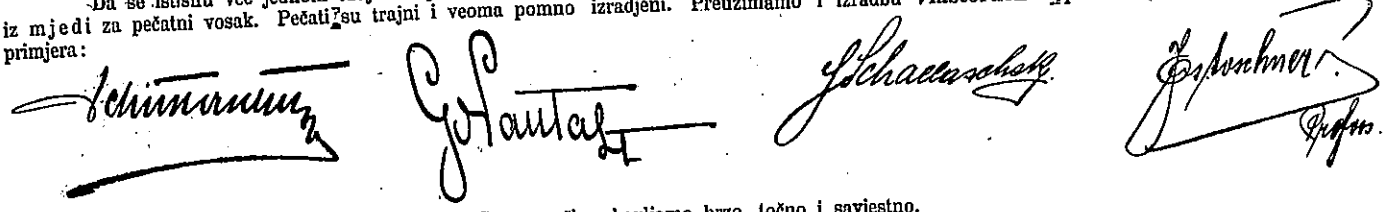

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir. **Izključena je svaka konkurenca!**

Specijalisti u knjigovežkoj galanteriji.

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske cijene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnimi motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrsti, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zaliha hektografičkog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrsti. Listovni papir u mapama i kutijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Popis tiskanica na skladištu.

Tiskanice za općinske urede:

Pozivnica — mala
Poziv na vojničku stavnju
Općinska svjedodžba siromaštva
Dostavnica na četvrtini arka
» » polovini arka
Svjedodžba zavičajnosti
Svjedodžba ponašanja
Pozivnice za po c. k. kotar. glav. globom otsudjene
Izkaz nadnica (2 kom. na arku).
Izkaz vrhu poslovodstva nameta zdola naznačenih tečajem godine.
Upitni arak
Inventar
Namira vrhu prim. novca iz opć. blagajne
Namira na četvrt arka
Za odgonbu
Skrižaljka o cijeni sijena
Svjedodžba o izvozu živina i proizvoda (brodom)
Svjedodžba » » »
Uručbeni zapisnik (Exhibit)
Prijavnica boravljenja za vojnike 4°
» » na cielom arku 4°
Svjedodžba za primitak u bolnicu
Svjedodžba siromaštva za uboge bolesnike u bolnici
Izvješće o razgledu mrtvaca
Mrliški ogledni list
Zapisnik o razgledu mrtvačkom
Molba i svjedodžba za aprost od prezentne vojne službe (cijeli arak)
Molba za povrat predujma danim putnicima
Molba za izvadak putnog lista.
Omnibus-tiskanice
Poštarska knjiga, uvezano 100 araka
Glavna knjiga
Blagajnički dnevnik
Dozvola za rasprodaju domaćeg vina
Proračun općine (naslovni)
» » (uložni)
Zaključni račun (naslovni)
» » (uložni)
Prilog k dohodku
O realizovanju kapitala
Prijavni i pregledni list
Popis izbornika
Obavjestna skrižaljka trojezična
Popis porezovnika, izbornika
Glasovni izkaz za izbor opć. zastupnika
Kontrolni iskaz » » » »
Pozivnica (četvrt arka) na izbor općin. vijeća
Kontrolna listina za izbor nar. zastupnika
Inventar za općinu
Domovnica
Pregled vrhu direktnog poreza sa držav. nameti za god. . . i odnosnih zaostataka u mjestnoj općini.

Nove tiskanice izradjuju se po uzorku brzo i jeftino.

Tiskanice za velečastne župne urede:

Fides Nativitatis et Baptismi
Svjedočba o krstu i porodu
Fides Mortis
» Matrimonii
Testimonium Status liberi
» denunt. matrimonialium
Nota pro instituendis denuntiatio
Inventar (glava ili uložci)
Račun (sadržaje 2 arka)
Izvadak računa
Iskaz glavnica (glava ili uložci)
» stalnih i promijenljivih zakupnina
» isplaćenih i zaostalih parbenih troškova
Dnevnik dohodaka i trošk. (glava i ulošci)
Iskaz povećanja ili umanjenja imetka
Status animarum
Liber baptizatorum
» defunctorum i matrimoniorium
Namira vrhu kamata obligacija
Knjižica za popis sv. misa
Poštanska knjiga (Exibitprotokol)
Interkalarni glavni račun (njem.-hrvatski).

Iste tiskanice uvezujeme solidno i jeftino.

Školske tiskanice:

Svjedodžba polaznica
Polaznica
Otpusnica
Školske vijesti
Iskaz izostataka
Ispitna svjedodžba
Opravilni zapisnik (uvezan sa 100 listova)
Tjednik
Glavni imenik (glava)
Glavni imenik (ulošci)
Razrednica (glava)
Razrednica (ulošci)
Matica
Alfabetički popis
Obrazac M (Osuda kotar. školskog vijeća na globu)
Obrazac D (pozivi za polazak škole)
Kronika
Za popis knjižnice (glava i ulošci)
Inventar (glava i ulošci.)
Iskaz o izvidjenih okolnostih učenika za podupiranje njegove molbe
Namira vrhu dignute plaće, za učitelje
Notizie scolastiche u talijanskom jeziku
Popisi oslobodjenja djece od polazka škole

Tiskanice za posujilnice:

Knjiga zadrugara (čvrsto vezano)
Knjiga uložka (čvrsto vezano)
Knjiga dužnika (čvrsto uvezano)
Dnevnik (čvrsto vezano 100 strana)
Uložna knjižica (nova)
Zadružna knjižica (nova)
Zadužnice
Molba za zajam
Potvrdnica vrhu dignutog novca
Pristupno očitovanje

Tiskanice za konsumna društva:

Konsumnih knjižica. — Tjedanskih lista. — Blagajnički dnevnik. — Imenik zadrugara i druge pomoćne knjige.

Tiskanice za odvjetničko i notarske pisarne:

Punomoći. — Kupoprodajne pogodbe. — Tužbe. — Raznih prijedloga za zapljene.

Ostale tiskanice izvršuju se polag uzorka — **točno i brzo.** —

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnom ponašanju.** Priredio Vinko Rubeša. Obsiže 24 str. a ciena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“** na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i Jakov Čubrić. *Drugo izdanje.* Knjižici ima 70 str. ciena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Aspern“. Obsiže 56 str. — **Pisma o izborima u Puli god. 1905.** Spjevao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižici je ciena 40 para. Obsiže 56 st. — **L' Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsiže 34 st, Ciena joj je 20 para. Preštampano iz „Omnibusa“. Ciena 10 para. — **Brzi računar ili pregledna knjižica** za proračunanje dnevnice od 1 do 6 Čist prihod namienjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. Obseže 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13×9 cm. Ciena truna na ½, ⅓, ¾, i cijeli dan. Veoma zgodno uredjena u u tri jezik. — **Knjižica nedeljne nadnice.** Skrižaljka uredjena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190—“ Rubrike: Tek. broj. — prezime mo 50 para. — ime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Ciena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u **hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku.** Knjižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za žep. Imade i tok za olovku. — Ciena je knjižici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razašiljamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzeće.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoje bogato skla lište svih vojničkih potreboća.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.	Crvena vina.
Maraschino . . . . naravno slatko.	Zarač.
Vugava I.	Pospilje . . . . . specijaliteta.
Vugava II.	Opollo I. . . . . krvno vino.
	Opollo II. . . . . „ „.

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cjenici razašilju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i **sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna, metle** i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft" (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14. PULA Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7·— i više, za vezanje K 7·50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6·— i više, za vezanje K 6·50, na puceta K 6·80. — Veliki izbor **cipela za uniforme.** Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à 52 i 56	p.
„ bijelo . . .	„ 52 i 56	„
Istarsko crveno . . .	„ 36 i 40	„
„ bijelo . . .	„ 36 i 40	„
Dalmatinsko crveno	„ 40 i 44	„
„ bijelo .	„ 44 i 48	„
Šiler (Opollo) . . .	„ 44 i 48	„
Terrano	„ 36 i 40	„
Muškat bijeli, sladak	„ 48 i 52	„
„ crveni, „	„ 52 i 56	„
Refosco . . .	K 1·60	„
Marsala . . .	„ 1·40	„
Vermouth . . .	„ 1·20	„

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uredjeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje **istarsko, dalmatinsko, štajersko vino** te **Budjejevačko** crno i bijelo **pivo.**

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

Gostiona

Andemo de Orlić

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjejovačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i abonente.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igraćih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu.

IVAN i NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija" i „Gospa od Trsata"

Skladište: PULA, Piazza Ninfea, br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opollo). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refoško.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvalazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. Točna i solidna poslužba. Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 40. Pula, u četvrtak dne 25. julija 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciji lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu III K 6—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuiuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. 1, II. kat).

Govor

zastupnika Dr. M. Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 5. julija 1907.

(Nastavak.)

Na temelju ustava štono ga imamo tamo dolje, može se lahko dogoditi, da se ja ili koji drugi zastupnik slavenske narodnosti u zemaljskom saboru, gdje zastupa tri petine pučanstva, ne može svojim jezikom mirno poslužiti. To se tumači lahko, što zemaljski kapetan u svojstvu saborskog predsjednika naših predloga jednostavno niti ne prima. On kaže: ja vas ne razumijem, on je talijanski gospodin a mi smo robovi. (Živahni medjuklici.) Lahko se dade dakle pojmiti, što leže godine i godine opravdane želje pučanstva kod zemaljskog odbora, te se ih nikako ne uvažuje, a lahko se takodjer tumači, što se naš zemaljski odbor sustavno proti svakom zaključku zemaljskog školskog vieća o ustrojenju koje hrvatske pučke škole na jednom ili drugom mjestu, utiče čak i do upravnog sudišta. To se dade sve protumačiti. Samo nije, bar za mene, jedno protumačeno, kako se može naime što takova u Austriji još dogadjati. Za mene je to i za pučanstvo, koje se častim ovdje zastupati, veoma slab znak i vrlo slaba svjedočba za vladu, koja stoji na čelu. (Odobravanje.) Tvrdim dakle da nas ti odnošaji, koji postoje kod nas obzirom na sustav zemaljskog sabora, politički, kulturno i gospodarski upropašćuju. (Vrlo dobro!) Ja nisam — jer sam već žalibože životnu praksu prošao — jedan od onih, koji prisižu na to, da je sveobće, jednako i tajno izborno pravo jedinim liekom, jedinim sredstvom, kojim će se narodi Austrije i čitavog svieta izliečiti, sve potežkoće života odstraniti i sreću na zemlju donesti. Ja sam čvrsto osvjedočen, da mogu biti danas sve ljudske stvari i institucije možda dobre, a sutra nisu više. Ništa nema absolutno dobra ili absolutno slaba u ljudskom poslovanju.

Ali jedno je stalno i to je, da imade u naravi, kano i u obće u ljudskom životu časaka i epizoda, kadno moraju neke burne periode nastupiti. Ako bismo i htjeli obćenito, jednako, tajno i izravno izborno pravo smatrati takovom burnom periodom, to ju moramo jednoj drugoj strani predpostaviti, na koju se naše narode natjerava. (Dobro!) Postojećim sustavom upropašćeni smo politički, što se dostatno karakterise jednim glasom, koj se medju našim pučanstvom obćenito širi. Hrvatsko pučanstvo Istre je naime osvjedočeno, te govori na četiri oka i javno, da se je moralo ipak nešto dogoditi, da smo susjednoj državi predani, „ali na žalost — kažu Hrvati — bez boja i bez poraza". Kulturno zanemareni smo do skrajnosti, jer nam se kao što sam već kazao i ustrojenje pučkih škola brani. U Istri u tako malenoj zemlji, imade još i danas po prilici 14.000 djece, dužne polaziti školu, jer ili nema zgrade, ili nema učitelja. Ostala djeca moraju polaziti dvojezičnu školu, a pošto je pako za upravitelja lakše naći pučke učitelje, koji znadu samo talijanski, to postoji dvojezičnost samo na papiru, slavenska djeca ne imaju odatle nikakve koristi, ili se ih, ako polaze školu, odnarodjuje. Što se tiče gospodarstvenog stanja, to ne trebate drugo nego podati se u nešto odaljenije krajeve naše pokrajine, te će vam se odmah predstaviti sva grozota, sav užas postojećih odnošaja. Ne ću, da o tom dalje govorim, dosta je da na to samo upozorim.

Iz poljodjelskih krugova primio sam ovih dana pismo, kojim sam umoljen, da učinim sve moguće, da bi državna uprava bar ono dozvolila pučanstvu, što bi mogla milosrdna ruka dobromu kršćanu amo tamo pružiti, da se naime opet dozvoli prosjačenje, (Čujte! čujte!) n da bi redarstvo našlo vremena i priliku, da može tatove i druge zločince potražiti i da uzmogne siromašni čovjek dobiti novčić ili komad kruha iz milosrdne ruke. (Medjuklici.) Ja držim, da se ne može odnošaje užasnije predložiti nego li ovim.

Ja kažem iskreno: Osvjedočen sam u dubini moje duše, da se može ove odnošaje izliečiti u političkom, kulturnom i gospodarstvenom pogledu u Primorju jedino temeljitom preinakom izbornog reda za pokrajinske sabore. (Živahno odobravanje.)

Po mojem mnienju ne bi koristilo, da se postojeći izborni red dielomično preinači, ili tobož popravi. — Pošt. gospodin predgovornik iztaknuo je dovoljno — da imade za nekoje — recimo konservativne smjerove kao za veće porezne sile, tako i za tobožnju višu kulturu, ili za obrtničke odnošaje itd. istim provedenjem sveobćeg izbornog prava dostatno prostora, a da se i na sve to obzir uzme. Tako se može primjerice stvoriti do nekog stanovitog stupnja malo pravednih izbornih okružja, n. pr. tim, da se kaže, ovo okružje je nešto manje, imade manji broj izbornika, jer se hoće veći obrt, ili veću glavnicu, ili veći posjed tim umišljenjem štititi. To se može dogoditi, ta ono može sa načelom sveobćeg, jednakog, izravnog i tajnog izbornog prava, na kojem se osniva izborni red za parlamenat, uzporedo teći, i od toga ne možemo odustati i za zemaljske sabore (živahno odobravanje) barem ne za nekoje kraljevine i pokrajine. (Glas: za sve!) Tim bolje, ako ste svi sporazumni.

Ovim sam htio samo opaziti, da mi nisu odnošaji u drugih pokrajinah tako točno poznati.

Izjavi li, gospodo moja, ovdje vlada, — kao što je to pred nekoliko dana učinila — da ona ne može dieliti ovog nazora, koj zastupa prešni predlog, jer ne će da pruži tomu ruku, da budu posjednici od neposjednika nadglasani, to moram prema tomu sliedeće izjaviti: Nekoji od nas poznali su onog velikog državnika, koji nije više medju živimi i koji nije daleko odavle sjedio: Hohenwarta. Ovaj se je čovjek kod prvog pokušaja, da bi se nešto slobodoumnijeg u izborni red za carevinsko vieće uneslo, ustao i u ime jedne vrlo čvrste stranke parlamenta izjavio: Mi ne ćemo nikada dopustiti, da budu posjednici od neposjednika pobijedjeni ili njima predpostavljeni. Od tada je prošlo malo godina, pak je stvorena peta kurija. Iza toga došao je jedan drugi ministar, koji je kazao: *nikada*. Nakon jedne godine imali smo sveobće, jednako, izravno i tajno izborno pravo za carevinsko vieće. Hvala budi Bogu, svi smo ovdje zdravi i dobre volje, jučer se je ćak i pjevalo, (Veselje) jer se je baš sveobće izborno pravo uvelo.

Ministar predsjednik i ministri su ostali, samo se osobe promjeniše. Mislim da se ne će moći sadanja naša vlada uz svoju najbolju volju oprieti tomu, po mojem sudu, posve opravdanom zahtjevu pučanstva Austrije, odnosno pojedinih kraljevina i pokrajina.

Tu mi ne ćemo da diramo u prava pojedinih kraljevina i pokrajina, već na temelju ovdje izrečenog načela kod kuće stvari urediti tako, kako budemo za koristno i dobro smatrali. Nu ja držim i opetujem, što sam na početku kazao, da se ne dolazi absolutno u sukob sa slobodoumnimi nazori, ako se o tom pitanju i u parlamentu razpravlja i ako se odluči za to, kao što će to moja malenkost iz podpunog osvjedočenja učiniti, da se glasuje za prešnost ovog predloga. (Odobravanje i pleskanje.)

Interpelacija

zastupnika *Matka Mandića* i drugova na Njihove Preuzvišenosti g. ministra rata i g. ministra nutarnjih posala glede prenosa skladišta baruta iz „Monte Pantaleone" u Trstu u Boljunc.

C. kr. namjestničtvo u Trstu obznanilo je odlukom od dne 18. aprila 1907. broj I 183/2 občinskom poglavarstvu u Dolini, da namjerava treće korno zapovjedničtvo u Gracu prenesti skladište baruta i drugih razprskavih tvarina, iz „Monte Pateleone" u Trstu u občini Dolina i to novo skladište, koje se ima sagraditi uz cestu, što vodi od Brda preko Lošic i Brajde u Boljunc, te je bila glasom odluke c. kr. kotarskog poglavarstva u Kopru dne 23. aprila 1907. broj 7506 razpisana komisionalna razprava na licu mjesta u svrhu, da ustanovi okružje, u kojem občina ne smije dati dozvole za gradnju zgrada s opazkom, „da ne treba obavjestiti o toj razpravi pojedinih posjednika interesiranih zemljišta".

Občinsko poglavarstvo u Dolini upozorilo je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru dopisom od dne 8. maja 1907. broj 884, da je nepravilno postupanje, kojim se hoće izključiti interesirane posjednike zemljišta od intervencije kod naročene komisionalne razprave, pošto usljed ustanovljenju rečenog sjegurnostnog okružja odnosna zemljišta na vriednosti gube — na to upozorenje občinskog poglavarstva ostalo je bezuspješno, jer se je rasprava i ustanovljenje rečenog okružja obavilo *tajno i bez intervencije* interesiranih posjednika.

Proti toj odluci uložilo je preko 250 interesiranih posjednika Boljunca, Dolina, Boršta i Ricmanja košto i sve crkvene uprave rečenih sela pritužbu na c. kr. Namjestničtvo u Trstu, iz sliedećih razloga:

Na bregu „Monte Pantaleone" uz cestu što vodi iz Trsta u Žavle nalazi se već više godina skladište baruta i drugih razprskavih tvarina, te je oko istog ustanovljeno sjegurnostno okružje od 760 m. Neka trščanska družba, koja obstoji od samih kapitalista, kupila je nekoja zemljišta, što se nalaze unutar tog sjegurnostnog okružja s namjerom, da tude sagradi razne zgrade za industrijalna poduzeća, a pošto je zidanje zgrada unutar sjegurnostnog rajona zabranjeno, obratila se je ta družba kapitalista sporazumno s nekojim drugim tvorničarima na gradski magistrat u Trstu s molbom, da bi potonji poduzeo potrebite korake kod nadležnih vojničkih oblasti, da se gori rečeno skladište prenese iz „Monte Pantaleone" na kakvo drugo zgodno mjesto u okolici grada Trsta.

Občina Trst učinila je takodjer u tom pogledu potrebite korake kod vojničkih oblasti, a potonje su konačno na to pristale, da se prenese dio zalihe baruta od „Monte Pantaleone i time služi sjegurnostno okružje i to pod izričitim uvjetom, da se sa zidanjem novog skladišta skopčane troškove podmiri občina Trst i da se nadje primjereno i vojničkim propisima odgovarajuće drugo mjesto za namještaj novog skladišta.

Od preventiviranih troškova, koji iznose K 12.000, obvezala se je platiti polovicu občina Trst, a drugu polovicu u uvodu spomenuta družba kapitalista i tvorničara, dočim se je odnosna vojnička komisija izmedju raznih od občine Trst ponudjenih joj mjesta za gradnju novog skladišta, izjavila za rajon ustanovljen na komisionalnoj razpravi od 8 maja t. g. u poreznoj občini Boljunc.

Iz svega toga je razvidno, da vojničke oblasti nisu dale inicijativu za to premještenje skladišta sa „Monte Pantaleone" u Boljunc, — da se to premještenje ne obavlja nože biti iz strategičkih razloga, ili u interesu vojničtva, već samo i jedino radi toga, jer bi se tim premještenjem sužilo sjegurnostno okružje skladišta na „Monte Pantaleone" i odnosni kapitalisti i tvorničari mogli bi u tom rajonu graditi svoje zgrade. To slijedi jasno takodjer iz okolnosti, da se je občina Trst obvezala podmiriti ujedno sa interesiranimi kapitalisti sav trošak, spojen sa tim premještenjem i da vojničke oblasti ne imadu nikakovog interesa na tom premještenju. Interesirani posjednici katastralnih občina Dolina, Boljunc, Boršt i Ricmanje nemaju ništa proti tome, da se prenese skladište baruta iz „Monte Pantaleone" na drugo mjesto, jer bi se time favoriziralo industriju i riešilo zemljišta unutar sjegurnostnog rajona teškog bremena — ali se ne može od njih zahtjevati i očekivati, da mirno dozvoljavaju, da se mjesto Trst i razne bogate tvornićare favorizira na njihovu ošitu štetu.

Sa namjeravanim ustanovljenjem upitnog skladišta baruta u rajonu odlučenom na komisionalnoj razpravi dne 8.

maja t. g. zapečaćena bi bila za sva vremena sudbina interesiranih zemljišta unutar sjegurnostnog rajona i njihovih vlastnika, a osocito bi se selu Boljunc oduzelo mogućnost, da se u opće širi.

Boljunc nalazi se baš na jednoj dviju bregova, medju kojima teče potočić, te se može razvijati jedino prema zapadu u smjeru proti namjeravanonom novom skladištu baruta, a ako bi se to skladište u istinu tamo smjestilo, onda ostaje selo Boljunc sa svih struna zatvoreno, jer sjegurnostni rajon siže do samih kuća.

Da se pak Boljunc u zadnje vrijeme u istinu širi i da ima sve uvjete, da procvate, najboljim je dokazom okolnost, da je bilo tekom godine 1906 i 1907 sagradjeno pet novih kuća i to baš u smjeru naprama namjeravanom sjegurnostnom rajonu skladišta baruta, a dvie kuće bile su sagradjene na protivnoj strani uz samu tršćansku cestu u neposrednoj blizini sjegurnostnog okružja. Razlog toj gradnji na teritoriju ili blizu teritorija sjegurnostnog rajona leži u tome, što su se u najnovije doba začela razvijati u neposrednoj blizini razna industrijalna poduzeća (tvornice), koja su primila izvanjske radne sile i pošto se pučanstvo — košto se to posvud dogadja — takodjer u Boljuncu i bližnjim selima množi.

Ako se dakle ustanovi namjeravano skladište baruta, gube odnosna zemljišta unutar sjegurnostnog rajona na svojoj vriednosti, jer se ta zemljišta s razloga gori navedenih mora smatrati gradilištima i selo Boljunc ne može se nikamo i nikako više širiti i u obće razvijati.

To vriedi ne samo za Boljunc, već takodjer za sela Dolina, Boršt i Ricmanje, jer odnosni sjegurnostni rajon siže takodjer u te porezne obćine.

Radi toga usudjuju se podpisani postaviti na Njihove Preuzišenosti gosp. ministra rata i gosp. ministra unutarnjih posala upit:

1. Je li Njihovim preuzvišenostima poznato, da se namjerava premjestiti skladište barute iz „Monte Pantaleone“ kod Trsta u poreznu obćinu Boljunc bez nikake koristi za vojničtvo i samo da se favorizira nekoje tršćanske kapitaliste i tvoričare, a na veliku i dalekosežnu štetu sela Boljunc, Dolina, Boršt i Ricmanje?

2. Jesu li voljne Njihove Preuzišenosti poduzeti shodne korake, da se propusti svako dalnje postupanje u tom pogledu i da ne dodje do namjeravanog premještenja upitnog skladišta sa „Monte Pantaleone“ u Boljunc?

3. U slučaju, da bi se to premještenje smatralo nuždnim, iz strategičkih razloga, jesu li voljne Njihove Preuzišenosti poduzeti shodne korake, da se to skladište premjesti na koje drugo mjesto tršćanske okolice, a ne Boljunc?

U Beču, dne 10. julija 1907.

M. Mandić, Laginja,
Spinčić i drugovi.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 19. VII. 1907.

Naknadno javljamo, da su naši zastupnici Dr. Laginja, Mandić i Spinčić podnesli u sjednici od dne 16. o. m. tri interpelacije i to: 1. na ministra unutarnjih posala radi gradnje cesta u kotaru Pazin 2. na ministra financija radi sniženja ciene soli u Istri 3. na istog ministra da naloži dozvolu uvida u porezne knjižice gospodarskoj svezi u Istri u družtvene svrhe.

Spomena je ovdje vriedno, da su se u proračunskom odboru bavili hrvatskim pitanjem odlični muževi kao knez Auersperg, te zast. Morsey, Malik i drugi, a da i ne govorimo o zastupnicima južnih slavena. Spomenuti zastupnici iztakli su svi važnost toga pitanja i preporučili odlučujućim krugovom, da to važno pitanje s vida ne puste.

Drugo čitanje proračuna.

U sjednici od jučer 18. o. mj. započeta je razprava privremenog proračuna ili tukozvano drugo čitanje.

Za rieč priglasilo se je na stotine zastupnika, ali su načelnici stranaka ili klubova odlučili, da će govoriti u svemu 30 zastupnika i to po jedan, dva ili tri svake stranke polag toga, koliko ih se je prijavilo i polag broja članova jedne stranke.

Na početku sjednice odgovorio je ministar predsjednik barun Beck na interpelaciju hrvatskih zastupnika obzirom na tvrdnju madjarskog ministra predsjednika da Bosna-Hercegovina pripada Ugarskoj. Ministar je u glavnom rekao, da ima i ova pola pravo na one pokrajine, da to pravo vrši i da madjarski ministar predsjednik ne će u to pravo dirati.

Izvjestitelj proračunskog odbora zast. *Chiasi* preporuča kući predloženu osnovu privremenog proračuna.

Krščanski socijal Dr. *Mayr* izjavi, da će glasovati za proračan.

Češki radikalni zast. *Klofač* govorio je dulje vremena, jedino češki — i to proti proračunu vladi, u koju on i njegova stranka neimaju povjerenja.

U toj razpravi iztakoše se osobito dva govornika naše krvi t. j. član „Slovenskog kluba“ Dr. *Krek* i član sveze južnih Slavena Dr. *Laginja*.

Obojica bavila su se većinom hrvatskim pitanjem, i to svaki sa svog stanovišta popuniv krasno jedan drugoga. Obojicu slušali su pazljivo i napeto ne samo njihovi drugovi i prijatelji, nego takodjer i mnogi članovi drugih stranaka, napose slavenskih

Suvišno bi bilo napose iztican, da su se obojica bavili i današnjim stanjem u užih im domovinah t. j. u Kranjskoj i Istri i da su obojica tražila i od carske vlade zahtjevala, da doskoči staroj nepravdi i da se zauzme za političko-narodne, prometne i gospodarske potrebe Slovenaca i Hrvata na jugu.

Obojici se je opetovno odobravalo a na koncu pleskalo i srdačno čestitalo.

Na te doista važne i krasne govore vratiti ćemo se jošte.

Govor ministra predsjednika.

Razprava bijaše prekinuta govorom ministra predsjednika. Izrekao je podulji govor i slušala ga pozorno ciela kućai Govor sam bijaše kao takav savršen. Ministar je razvio odnosno popunio vladin program. Govorio je o skupnom ali složnom narodnostnom prebivanju, o preinaci političke uprave, o osjeguranju radnika, nemoćnih i staraca, o tom kako bi se pritegnulo u Austrije putnike, o nagodbi sa Ugarskom itd.

U nastavljenoj razpravi podnesno je zast. *Stapinski*, pristaša poljačke pučke stranke, oštroj kritici djelovanje vladinih činovnika u Galiciji.

Krščanski socijal vitez Pantz potužio se na državne oblasti, što dopuštaju u alpinskih zemljah, da se lavom oštećuje poljodjelstvo i što tamo poljodjelci i gospodari gube svoje vlastničtvo usljed nemara oblasti.

Zast. Dr. *Gentili* iz Trentina razložio je jade svoga naroda u onoj zemlji, koju bi htjeli Niemci raznaroditi. Ni rieču nije se osvrnuo na Talijane u Primorju, što je valjda neugodno djelovalo na prisutnoga zast. Rizzi-a, koji mu nije ni povladjivao ni čestitao.

Poljački zastupnik Glombinski, nastojao je obraniti svoju stranku od mnogobrojnih prigovora, što su ih do sada u parlamentu učinili proti njegovim sumišljenikom razni govornici, osobito rusinski i socijalistički zastupnici.

Posljedni govornik toga dana bijaše zastupnik Dr. German iz poljačkoga kluba, koji je pobijao tvrdnju rusinskih zastupnika, da su oni zapostavljeni u Galiciji na svakom polju osobito pako na školskom.

Sjednica, koja je započela u 11 sati prije podne, zaključio je predsjednik u 7½ sati po podne i urekao buduću za sliedeći dan.

U Beču 20. VII. 1907.

Nastavak proračunske rasprave.

U razpravu je prvi posegnuo rumunjski zastupnik barun *Hormuzaki*, koji je kazao, da Rumunji žele živjeti sa svima u miru i da će se boriti za narodnu autonomiju.

Češki socijal-demokrat *Tomašek* zauzeo se toplo za ustrojenje pučkih škola tamo, gdje su Česi medju Niemcima u manjini; zagovarao je češke srednje škole i ustrojenje češkog sveučilišta. (Kad će tako govoriti slavenski socijalisti u Istri? Op. ured.)

Njemački agrarac grof *Kolovrat* preporučio je vladi neka ne žrtvuje u nagodbi sa Ugarskom poljodjelske interese austrijskih podanika.

Najvažniji govor u ovom zasjedanju izrekao je češki prvak Dr. Kramař. Slušali su ga mnogi zastupnici i pet ministara. On je izjavio, da će njegova stranka glasovati za privremeni proračun u nadi, da će vlada izpuniti opravdane težnje češkoga naroda. Zatim je nabrojio težnje. Dotaknuo se je i hrvatskog pitanja, koje se mora povoljno za Hrvate riešiti, hoće li monarhija svoj upliv i ugled na Balkanu natrag dobiti. Hrvate — reče neće se više predobiti pukim obećanjem; njima valja dokazati, da ako se odvrate od Pešte, ne će doći izpod kiše pod kap. Njemu se je mnogo, osobito od strane Slavena poviadjivalo.

Češki agrarac *Prašek* preporučio je vladi poljodjelske interese država u obće one kraljevine Češke napose, te njoj položio na srce neka bude u tom pogledu nepopustljiva prema Ugarskoj.

Predsjednik „Sveze južnih Slavena“ zast. Dr. *Ivčević* razložio je u poduljem i krasno sastavljenom govoru pitanje hrvatsko prema Ugarskoj, obasreo se na mnogobrojne potrebe istarskih Hrvata i Slovenaca, na težnje Slovenaca Trsta, Koruške i Štajerske i konačno izjavio, da će njegova stranka glasovati za proračun, jer je vlada započela brinuti se i za Dalmaciju.

U tu trieznu i ozbiljnu razpravu posegnao je i Sveniemac zast, *Malik*, koji je govorio sa sveniemačkog stanovišta, izazvav opetovno silan odpor i glasan smjeh medju zastupnici.

Posljedni govorio je njemački radikalac iz Češke zast. Pacher, koji je nastojao pobiti tvrdnje zast. Dra. Kramaša dokazujuć kako su Niemci svuda, osobito u Českoj zapostavljeni. (?!!)

Na početku sjednice i pod konac pribočio je predsjednik množtvo molba, prešnih predloga i interpelacija, medju kojimi imade i predloga i interpelacija i naših zastupnika iz Istre.

Sjednica, koja je započela u 11¼ prije podne svršila se je poslje 7 sati na večer. U subotnoj nastaviti će se razprava o privremenom proračunu.

U Beču 21. VII. 1907.

Nastavak proračunske rasprave.

U jučerašnjoj sjednici podnešeno je opet množtvo molba, upita i predloga, osobito prešnih zbog elementarnih nepogoda iz čitave države, napose sa našega juga; medju posljednimi ima više predloga naših zastupnika.

U proračunsku razpravu posegnuo je prvi zast. *Pittoni*, vodja talijanskih socijalista iz Trsta. Njemačkim jezikom vlada dosta dobro. Zanimiv je bio onaj dio njegova govora, u kojem je tumačio želje tršćanskih Talilana na školskom polju u obće, napose one glede talijanskog sveučilišta. U tom pogledu biti će stalno zadovoljni tršćanski nazovi-liberalci, jer se ne bi bili ni oni toplije zauzeli za to pitanje nego li je to on učinio.

Njemački naprednjak Dr. *Perselt* bavio se s odnošajima u Českoj te izjavio, da se Niemci ne će protiviti unutrnjem češkom jeziku i ustrojenju češkog sveučilišta u češkom gradu ako budu Niemci narodnostno osjegurani.

Mladočeski zastupnik Dr. *Stransky* iz Moravske zauzeo se toplo za tražbine češkoga naroda te izjavio, da će glasovati proti proračunu, jer nema povjerenja u sadanju vladu.

Katoličko narodni zastupnik iz Moravske Dr. *Hruban* izjavi, da će njegova stranka glasovati za proračun, jer je to državna i narodna nuždа i jer hoće, da vlada bude silna prema Ugarskoj.

Sveučilišni profesor, češki realista Dr. *Masarik* razvio je svoja demokratično-liberalna načela, te mu se je povladjivalo više od strane socijalista, židova i liberalaca, nego li od strane Čeha i drugih Slavena.

Najobširnije govorio je član poljačkog kluba Dr. Kozlowski, koji je iznio zahtjeve svoga naroda na kulturnom, narodno-političkom i gospodarskom polju.

Svi govornici — 6 na broju — bijahu vrlo obširni, jer su njihovi govori trajali od 11¼ prije podne, do 7¼ na večer.

Razprava o privremenom proračunu nije svršena, kako se je očekivalo, već će se nastaviti i svršiti u ponedjelak dne 22. o. mj.

U Beču 23. VII. 1907.

Konac proračunske rasprave. Sjednica od 11 sati.

U jučerašnjoj sjednici koja je započela u 11¼ u jutro i svršila u 10 sati na večer, svršena je razprava o privremenom proračunu.

Izmedju ostalih govorili su zast. *Rybar i Mandić* radi zatezanja sa imenovanjem sudaca u Primorju.

Dr. *Mühlwert*, njem. radikalac, izjavio je želje svoje stranke, medju ostalim i tu da se preinači ženitbeni zakon te izjavio, da će glasovati za proračun.

Rusinski zastupnik Dr. *Trylowski* osvrnuo se na minule izbore u Galiciji, te predočio žalostnu bratsku borbu izmedju Poljaka i Rusina.

Glavni govornici o proračunu bijahu izabrani *proti*, socijal-demokrat Schuhmeier i krščanski socijalac barun *Morsey*.

Barun *Morsey* odbijao je navale na njegovu stranku, osobito one takozvanih liberalaca. Dotaknuo se i hrvatskog pitanja, koje je vrlo važno za državu i koje se ima riešiti na korist Hrvata i Austrije. Odobravali su mu njegovi pristaše, te mnogi Hrvati i drugi Sloveni.

* * *

U današnjoj sjednici priobćio je predsjednik na početku konštituiranje pojedinih odbora. Od naših izabran predsjednikom odbora za tikak Dr. Ivčević, podpredsjednikom molbeničkog kluba prof. Spinčić. I naši zastupnici staviše novih prešnih predloga za ublaženje biede u Istri.

Prva točka dnevnoga reda, izbor stalnog predsjednika, takovim bi izabran sa 131 od 315 glasova odanih, Weiss-kirchner, krščansko socijalne stranke.

Prvim podpredsjednikom bio je izabran Mladočeh Dr. Záček od 248 glasova dobio je 244 glasa; drugim predsjednikom Dr. Starzynski izabran sa 214 glasova.

Prihvaćen je i predlog proračunskoga odbora, da se dvostruko povisi svota za melijoranje.

Posljednja sjednica u sriedu dne 24. o. m.

Prešni preplog

Mandića i drugova u pogledu biede u mjestnoj obćini Dolina u Istri.

Usljed rane i izvanredno žestoke suše, koja je zadesila skoro čitavu Istru, nastradali su svuda zimski usjevi, izgorjela trava, poizgubio se dobar dio grozdja,

opalo voće, nestalo ranih pridjelaka zemlje, kao graška, fažola, krumpira, povrća, itd. U tom pogledu očutilo je težke posljedice suše osobito stanovničtvo mjestne občine Dolina politički kotar Kopar u Istri, gdje nije skoro dva mjeseca kišilo, usljed toga su skoro svi proizvodi zemlje uništeni. Tamo ne će imati stanovničtvo niti polovicicu sjena kao prošle godine, krumpira i fažola možda za sjeme, isto tako i kuruze, a o žitu se tamo i ne govori. Voća ne će biti ni za lijek, izuzam što je bilo malo ranih trešanja i breskava.

U onoj občini, kano i drugim naše Istre bila je filoksera posve uništila vinograde, te su nove mogli dielomice nasaditi američkim trsjem imućniji gospodari to velikim trudom i troškom, dočim siromašniji ne će toga nikaka moći izvesti bez državne i zemaljske podpore.

Radi toga stavljaju podpisani sljedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da priskoči bezodvlačno u pomoć izdašnom državnom podporom stanovničtvu mjestne občine Dolina, kojeg su zemaljski proizvodi usljed izvanredno velike i rane suše dielomično ili posve uništeni, te da priskrbi sredstava onom stanovničtvu za obnovu filokserom uništenih vinograda, državnom podporom, ili bezkamatnim zajmom povrativim u obrocima počam sa desetom godinom.

U formalnom pogledu predlažu, da se razpravi ovaj prešni predlog svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlačno uputi odboru za podporu postradalim usljed suše i drugih elementarnih nepogoda.

U Beču dne 16. VII. 1907.

Matko Mandić,
Spinčić
Dr. Laginja i drugovi.

Predlogu bijaše priznata prešnost, te je odmah upućen odnosnom odboru za državnu podporu.

Pogled po Primorju.

Krčki kotar:

Bašćani.

Ovime se javlja svima da Ante Tudor prestaje biti tajnikom, »društva za ustrojenje morskog kupališta u Baški« budući zapriečen poslovima, te mjesto njega obavlja upisivanje Mate Magašić mesar u Baški. Tko želi stupiti u društvo, neka se direkte obrati na istog ili na odbor istog društva u Baški.

Odbor.

Plšu nam iz Baške:

„Odbor društva za poljepšanje mjesta u Baški primio je 20 K sakupljenih na piru gospodjice Pavle Jurinović vjenčane za Milovana Durigela dne 3. o. m. To se ovim putem najtjepše zahvaljujemo. Dao Bog da se i drugi rodoljubi u njih ugledaju.

Voloski kotar:

Plšu nam iz Kastva. „Odziv na poziv.“ Medju prijateljima Hrvatske Čitaonice i prijateljima naših mladih sokolova „prvih maturanta“ c. kr. hrv. drž. vel. gimnazije u Pazinu, sabralo se u Kastvu iznos od K 50·—, a darovali su: 10 K Fran i Mimica Franković, 5 K Dr. Gajo Dabović; po 2 K: Miroslav Grosman, Kazimir Jelušić, Kuzma Jedretić, Rudolf Jurinac, Ivan Orlić i Ivan Ziganto; po 1 K: Cila ud. Bačić, Ferd. Carlavaris, Jakob Carlavaris, Fran Dukić, Viktor Frank, Fran Jelušić, St. Fran Jelušić Ml., Petar Juretić, Bruno Jurinčić, Josip Marot, Vinka ud. Munić, Fran Rubeša, Vinko Rubeša, Ante Ryšlavy, Ivan Soudat, Richard Stipković, Matko Šepić, Tilda Škender, Oskar Tepeš, Marija Vlah i Nikola Žic: nadalje Nikola Moretti 50 h, Fran Munić 40 h i Joakin Dukić 30 h. Sabrao i „Djačkom odboru“ u Pazin odaslao B. J. Škrabalo.

Pazinski kotar:

Plšu nam iz Čepaljštine: Medju ljutim agitatorim talijanaške stranke prigodom prošlih izbora za car. vieće ubrajamo: Nacinovich Paolo, veliki Mestar šarenjačkoga roda, čovjek, koji je profućkao svoje imanje, nadalje čovjek, koji je na oko sladka dušica. Mnogo puta došlo mu je za rukom, da pred našom izvanjskom inteligencijom, koja ne pozna ovdješnjih žalostnih odnošaja, obsjeni prostotu i prikaže sebe nekakvim Slavincem, našim čovjekom, šta li, a na djelu znade se pokazati najodrešitijim junakom i majstorom, kad valja da spasi svoj trbuh i „talijanski značaj“ ovog hrv. kraja. Da nije n. pr. njega, občinsko bi upravno vieće u Čepiću prešlo namah u naše ruke, a i talijansko bi gospodarstvo u cieloj mjestnoj občini Plomin stajalo bez njega na vrlo labavih nogah. Nu o njemu ne ćemo dalje pisati, jer bismo uporabili za to najmanje 100 araka papira, već mu poručujemo samo ovo: - Osvanut će i tebi crni petak, kada će se obračunati stobom, te će biti konac gospodstva tvojega.

Sada sljedi njegov sin Paolo, strastveni obožavatelj čifutskog „Piccola“, i čovjek, poznat po svojem „Negozio in commestibili e manifatture“. Odmah za njim dolazi njegova braća Matteo i Eduardo.

Peta perjanica po redu, a druga po „zaslugi jest Monti Giacomo, sin doklačenog Talijana, glasovitii Abbergatorre ed agente della Banca „Universal di Vienna“. Kako se samo taj čovjek zauzeo dne 6. svibnja pred crkvom u Čepiću za slavnu kamoru, i kako je zatim, videći naime svoj neuspjeh, opsovao Boga, vjeru crkvu, svećenstvo i sav narod u obće, toga ne ćemo ovdje spominjati, jer nam se kao pravim kršćanom koža upravo ježi . . . . A na te nečuvene pogrde izrečene pred jednim hramom božjim, ostali su starci kao okamenji, mladji su pak škripali zubima, nu na sreću nijedan se od njih nije odvažio, da Giacomu dade ono što ga je išlo, jer se slutalo, da je oboružan. I mjesto da bi Giacomo i drugi bili Bogu zahvalili, što ih nije puk u svojoj ogorčenosti raztrgao tu na komade, oni su odmah sljedećeg dana poletili u Labinj, da tuže prečastnoga dekana radi uvreda, koje je bio on tobože izrekao proti Junti i tal. stranci. Pisali su dakako i asesorom u Poreč, ali sve badava, jer se na razpravi od dne 4. srpnja jasno dokazalo, da se prečasni dekan nije ogriešio o kaz. neni zakon, i da im se po tome ne će ispuniti njihova vruća želja, da bude naime odsudjen jedan naš — svećenik.

Svršavajuć ovaj dopis apeliramo na političku oblast u Pazinu, da pazi budno na ove individue, jer bi se inače moglo još čuti iz ovih strana vrlo ružnih stvari.

Iz Bresta nam pišu da se živo zahvaljuje gosp. Mateku Sankić - Soldatić za dar od K 25·—, podanom za pogorelce u Brestu - Boljun, te žele, da se i drugi u njega ugledaju i ljepi njegov primjer sliede.

I mi s naše strane vruće preporučamo pogorelce, te pozivamo narod da se barem bližnji iz okolice sjete svoje kršćanske dužnosti.

Porečki kotar:

Plšu nam iz Oprtlja: Izbori za carevinsko vijeće od 14. maja ove godine ostat će u pameti starijima i mladjima širom Istre, napose pak općinarima općine Oprtalj. Naši su svi svijesni Toplovčani, Gradinci, Zrenjci, Krašovci i Brdjani s Livačanima osvijetlali lice, pokazali su, da su svijesni svoga roda i jezika. Tu svoju narodnu svijest pokazuju danomice i time, što dobrahno ostavljaju talijanske trgovčiće i krčmariće. Narod je pokazao i pokazuje svaki dan više, da je odzvonilo talijansko gospodstvo nad našim seljačtvom! Istina je, da se tu i tamo nadje po koja vrloglava ovčica, al će i ovi slijepi progledati, te će prije ili kašnje povratiti se u narodno kolo.

Sve ovo boli naše oprtaljske nespašenike talijančiće, te bi se htjeli iskaliti napadajima i pogrdama na našoj vele vriednoj gospodjici učiteljici u sv. Luciji.

Više puta su ju napali, kad je nedeljom vraćala se kući iza obavljenih kršćanskih dužnosti. Videći oni, da ona za sve te divljačke napadaje ništa ne mari, pokazaše svoje divljačtvo 11. o. m. u još goroj slici. — Toga dana pratila je nasa gospodjica šk. mladež na sv. ispovjed; čim se približila gradu Oprtlju, pozdravi ju oprtaljska čeljad svakojakim pogrdnim poklicima i kamenjem. Gospodjica učiteljica se vratila, a školska ispovjed bi suspendirana. Nekoja su djeca bila ranjena. Medju napadačima odlikovala se osobito oprtaljska školska mladež, a taj prizor promatrao je gosp. učitelj-ravnatelj „Niederkorn“ sa svoga stana, bez da bi bio zapriečio napadaj. Time je on očito pokazao, da odobrava takav postupak svoje šk. djece i oprtaljske rulje. Lijep je to učitelj, a k tomu imade i zlatni križić za zasluge. — Kad je na to jedna naša osoba posredovala kod gosp. učitelja i protestirala na takovom postupku, izjavio se gospodin učitelj, da se navlaš nije htio umiješati, pošto ga *gdjica* učiteljica nije pozdravila!!! Lep fant! Gdje se je učio taj gospodin pristojnosti? Zahtjevati, da ga jedna gospodjica prije pozdravlja, a k tomu osobno nepoznata!!

U nedelju su pak Oprtljani barbarskim činom navalili kamenjem na družbinu zgradu u Sv. Luciji. 14. o. m. sajam i ples. Na plesu svirala je občinska glasba, a poslje podne prisustvovala i legina iz Zrenja. Kad se ova na veser poslje 9 sati vraćala kući, izpratilo ju općinstvo na čelu s oprtaljskom glazbom do sv. Lucije, ustaviše se pred družbinom zgradom, otsviraše i otpjevaše nekoliko izazivnih komada; ali im srce jošte ne mirovaše, već, kako prije rekoh, navale kamenjem na družbinu zgradu, te bacše na tle jedan kameni stol, što se nalazi pred družbinom zgradom. Ako ovo nije barbarsko djelo, onda ne znam što se može nazivati barbarskim.

A sada nekoliko riječi našem narodu: Nije dugo do občinskih izbora. Narode, pokaži se na tim izborima, pokaži se, da si tu i da si ne dozvoljav. s zapovjedati od onih, koje si Ti svojim žuljevima do sada uzdržavao! Složno na izbore za boljak općine!

* * *

I u Zrenju su u predvečerje blagdana sv. Cirila i Metoda napali Zrenjski krnjeli kamenjem naše rodoljube, kad su palili krijesove na čast naših sv. apoštola. Proti ovima je povedena je istraga, te se nadamo, da će c. kr. sud odmjeriti primjerenu plaćicu za njihov trud. I ovdje se priredjuju svake večeri protiv našima demonstracije, sa svakojakim poklima i pogrdama.

* * *

15. o. m. zadesila nas je velika nesreća. Oko dva sata po podne nadvile se nad cijelom zrenjskom župom (amo spaduju porezne općine Pregara i Salež, općina Bujet) crne oblačine, te uz silni vihor i bljesak počela se sipati gusta tuča; padala je bez prestanka pet četvrta sata, debela kao kokošja jaja. Uništila je sve poljske usjeve. Voda nam takodjer nanijela ogromne štete poderav polja, odnesav zemlju i sijeno. Prije strašna suša, u sada tuča, taj naš ne mili svakoljetni gost, spravila nas je u veliku biedu i zdvojnost. Nanešena šteta računana je na 200.000 K (dvjesto tisuća hruna). Ovim se putem obraćamo molbom do naših zastupnika na carevinskom vijeću u Beču, da se za nas zauzme kod c. kr. vlade.

Istog dana uništila je tuča sve usjeve u poreznoj općini Gradin općina Oprtalj, gdje nije ostalo lišća na drvetu, već sve izgleda kao u zimsko doba.

Franina i Jurina.

Jur. Ti Jurino ki stavaš u u toj kapuneri od Poreča, povidaj mi ča od Porečani i od njihove Lege, te prosim.

Fr. Brat moj sve ti ne morem povidati, zato ki je preveč vrago, bi se stilo dva dana i dvi noći za sve pripovidati.

Jur. Sam čuja reči, da su si činili dojti Porečani bandu Italijansku iz Venecie, je to istina, ali ne?

Fr. Istina je istina Jurino, ma bolje bi bili učinili une bečе ki su špendali za bandu da su hi dali Bartulu, da si katrigu kupi s četirimi nogami, ač u Beču su mu dali jenu samo s trima nogami, prvi put ki se sija manju se je voltal gumbe levade kako marionetta.

Jur. Ja znam zasto se je voltal.

Fr. Povidaj da budem i ja znal.

Jur. Zato, on je mislil da za takove glavice kako je njegova, da će katriga morebiti pet nog imati.

Fr. Ako je to mislil se je za dve pomutil, malo studiana glava je, kada se u pet dva pomuti.

Jur. Ala slaba ga je tokala, tu se merita u foje poslati.

Razne primorske viesti.

Pula 25. VII. 1907.

Radi pomanjkanja prostora, kojega su zauzele vjesti iz carevinskog vieća, primorani smo bili više stvari ispustiti, a objelodanjene skratiti. Radi toga izostaje i pregled po svijetu.

Preporučamo i ovom prilikom ponovno, da dopisi budu što kraći moguće. Ili pako, ljudi na posao, segnite duboko u žep, te pomozite nam da budemo mogli izdavati list barem dva puta na čedan.

Uredničtvo.

Obljetnica smrti cara Maksimiljana. Dne 19. p. m. proslavila je bojna mornarica u Puli uspomenu četrdesete obljetnice smrti nesretnog meksikanskg cara Maksimilijana. Tom je prigodom, u prisutnosti N. P. admirala I. pl. Rippera i ostalih častnika Mornarice, dobro poznati rodoljub g. Niko Mardešić izrekao u hrvatskom i talijanskom jeziku, sljedeći govor:

„Uvjek i kod svakog naroda bila je i jest sada sveta dužnost slaviti uspomen vrlih pokojnika, koji proslaviše svoj narod. Tim se ne slavi samo pokojnika, već se slavi i ljubljenu domovinu, predragu majku.

Naš neumrli Maksimiljan, neprocijenjeni biser Habsburške krune, sjajna zvijezda naše junačke bojne mornarice, bio je i jest sada naša dika, naš ponos, naša čast.

Njegov je genij uredio, povećao, učvrstio cesarsku i kraljevsku mornaricu, koja od slabo uredjenog brodovlja, podignuta je do snažne mornarice, koja je znala pobjediti neprijatelja kod Visa pod zapovjedju hrabrog „Tegetofa“.

Govornik zatim govori o odanosti koja je vladala u srdcima mornare napram Maksimiljanu, čije je ime neizbrisivo i svjetlo u povjesti čovječanstva. Sretan narod koji posjeduje i znade cieniti takove sinove!

Naša domovina može se ponositi s njime. On je oružjem mira otišao u daleku Ameriku, da i tamo okuse ljudi do-

brotu njegova srdca. Dogodilo se je drugačije. poklonimo se božjim odredbam i ne iztražujmo njegove tajne!

Nakon nekoliko rieči o sjajnim primjerima pokojnog cara svršava govor, pozivljujuć mornare, da kada prodju mimo Miramara i Lakrome, nek se sjete pokojnika, te nek sažele domovini druge sinove tako junačke, kakav je bio car Maksimilijan i kakov je Njegov Uzvišeni Brat, naš milostivi car Franjo Josip I. (Trokratni: Urra!)

Prva matura na hrv. gimnaziji u Pazinu započela je dne 15. t. mj., a svršile 18. Od 32 učenika upisanih u VIII razredu podvrglo njih se izpitu 28, od kojih je 7 odnielo odliku, a svi ostali prvi red. Zrelostnu svjedočbu sa odlikom dobili su učenici: Brajša Stojan iz Pazina, Brnčić Matija iz Brega (Kastav), Defar Anton iz Tinjana, Krajcer Ivan iz Sv. Petra u Šumi, Prudan Ivan iz Zariečja (Pazin), Rapotec Franjo iz Kozine, Ružić Antun iz Brežaca (Kastav). Zrelima bili su preglašeni: Bercar Franjo iz Sežane, Brajković Franjo iz Berma, Ček Josip iz Roča, Erman Dinko iz Žminja, Finžgar Ivan iz Brezja (Kranjska), Gregorović Mate iz Draguća, Gršković Josip iz Vrbnika, Kajin Emerant iz Štrpeda, Kalokira Antun iz Lovrana, Kundić Radovan iz Frančići, Lazarić Jakov iz Medulina, Lukež Franjo iz Pićna, Matejčić Šime iz Pazinu, Mišon Josip iz Pazina, Mogorović Ivan iz Grdosela, Posedel Blaž iz Sluma, Ružić Marko iz Kaštelira, Seražin Antun iz Trsta, Sergović Gjuro iz Poreča, Šestan Rajmund iz Draguća i Škvarač Edvard iz Pazina.

Uspjeh je to, koji služi na čast i diku vriednim učenicima, njihovim zaslužnim nastavnicima, te brižljivom upravitelju, koji je poput otca bdio nad udesom povjerenih mu mladića. Svima naša svesrdna čestitka, odnosno hvala.

Utješeni i sa zadovoljstvom motre pak na taj uspjeh uz roditelje učenika svi oni, koji su dugo i dugo radili o oživotvorenju ove hrv. gimnazije, te koji su i svojimi žrtvami nastojali o učvršćenju toga zavoda, uvidjajuć u njemu zalog našeg narodnog preporoda u Istri.

U subotu, dne 20. t. mj., priredili su maturanti oprostni koncert, te su polučili podpuni uspjeh. Osobito se je svidjao, te usljed burnog aplauza bio je opetovan mužki zbor »Na odlasku«, što no ga za prigodu spjevao g. Ernest Jelušić, a skladao g. M. Brajša-Rašan. Prihoda bilo je preko K 350.

Iza koncerta dali su gradjani i nadošli gostovi maturantom banket, pri kojemu je bilo izrečeno mnogo prigodnih, liepih i oduševljenih zdravica, te se neprisiljena domaća zabava protegla do ranih ura. Pri banketu je sudjelovalo oko 150 osoba.

Dva javna sastanka. Na želju svojih izbornika iz mjestne občine Jelšane sazivlje zem. i državni zastupnik g. Matko Mandić za nedelju dne 4. augusta dva javna sastanka i to jednog u Jelšanah poslije sv. mise, drugog u Podgrajah u 3½ sata po podne. Govoriti će se o sveobćem izbornom pravu, te izviestiti o djelovanju na carevinskom viećo za ovog zasjedanja.

Čekamo ga na djelu. U sjednici carevinskoga vieća dne 18. o. mj. obećao je ministar predsjednik barun Beck na koncu svoga govora, da će vlada konačno pristupiti i u Istri k provadjanju svog gospodarskog programa, kao što čini sada u Dalmaciji. Bilo bi doista vrieme, da se nešto već jednom učini i za Istru, koja je bila do sada u svakom obziru naročito gospodarskom, posve zanemarena. Tužni glasovi, koji nam stižu danomice sa svih strane naše pokrajine o biednom stanju našega seljačkoga stališa i koji moraju biti poznati i carskoj vladi, imali bi omekšati konačno i najtvrdokornije srce državnih kormilara.

Očekujemo dakle, da će g. ministar predsjednik ovaj put u istinu održati svoju rieč, te pomoći već sada odmah nevoljnomu pučanstvu.

Družtvo slovenskih profesora. Uprave kupališta Cirkvenica u Hrv. Primorju i Lipik u Slavoniji dozvolili su članovima toga družtva polovičan popust u kupališnim cijenima. Članovi moraju da se izkažu družtvenim izkaznicama.

Dr. A. Trešić-Pavičić: Preko Atlantika do Pacifika.

Tresićev je najnoviji putopis djelo rodoljuba i političara, pjesnika i hladna proučavatelja prilika u Sjevernoj Americi, te pripada medju najznamenitija djela Tresićeva. Pisac nam je prikazao jednu stranu zemlju, daleku Sjevernu Ameriku. O njoj čitamo — obzirom na naše važno iseljeničko pitanje — gotovo svaki dan štogod bilo iz novinah naših i stranih, bilo iz posebnih brošura, ali s knjigom »Preko Atlantika« dobili smo prvo djelo u nas, u kojem je sustavno i malone cjelovito prikazana rupublika dolara i trustova.

Pisac, i ako je opisao stranu zemlju, ostao je ipak onaj patriot, koji je prvu i glavnu brigu prikazao Hrvatima i Slavenima, nastanjenim u Americi. Dr. Trešić otišao je onamo s namjerom, da se dobro upozna sa životom Hrvata u Americi, da im priredi nekoliko političkih i književnih predavanja, i da ih tako što jače zainteresuje za domovinu, kojoj bi mogli da budu od velike koristi.

Opisi (atlantskog oceana, newyorske luke, Mrtvoga jezera, slapa rijeke Niagare, raznih gradova itd.) snažno se doimlju čitatelja, jer se pisac ovaj put nije razbacivao množinom suvišnih rieči i suvišnijih pridjeva.

Pisac opisuje potanko i savjesno sve to, ne zaboravivši istaknuti neukusnost, antiestetičnost, američkih golemih gradjevina. Vrijedno je pročitati pomno to estetsko razlaganje, osobito ona mjesta, gdje je vješto iznesena i protumačena razlika izmedju staroga svijeta i novoga, tako te je knjiga »Preko Atlantika« ugodno i poučno štivo za svakoga. Posebnu pažnju zaslužuju one stranice o poslovnom životu Sjev. Amerike, o tvornicama, trustovima, željeznicama, itd. Neki opisi tvornica zaslužili bi da udju u školske knjige. Napokon bi bilo vrijedno napomenuti barem neke od svih onih uglednih i neuglednih naših zemljaka, s kojima se pisac družio za vrijeme svoga šestmjesečnoga boravka onkraj oceana, ali s tim bi se preveć oduljilo.

Bez tog najnovijeg Tresićevog djela nebi smio biti nijedan Hrvat, osobito ne onaj koji se broji medju inteligencijom. Knjiga se može i kod nas dobiti uz sniženu cienu K 3 (prije stojala K 4). — Nek nitko neštedi taj iznos, nadoknaditi će mu ga obilno, čitanje te poučne Tresićeve knjige. Poštom 10 para više.

Listnica uredničtva i uprave.

Ivan Pauletić Zamask Matovun, plaćeno do 31. VII. 1907.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

plje prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., iduća točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapestnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna pučna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako družtvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Svo skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred poštjeni novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća

Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naruči badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovorkova,zajil t erjučen svaki risiko.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, mužевne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Svoj k svomu!

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uradjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tamjana.

Prodajem dobra i svježa — po zdravlje — koristna meda Klg. po K 1·20.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,

Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 1. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se iz-

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...andić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 13. junija 1907.

Predsjednik gospodin K. Jelušić otvori sjednicu u 10 i pol sati prije podne. Prisutno je 22 od općinskih zastupnika i jedan sa savjetujućim glasom. Zapisnik poslijednje sjednice odobrava se u cijelosti, a na predlog g. V. Sinčića imenuje se gospodu A. Dukić i M. Srdoč za pročitanje eventualno podpisanje današnjeg zapisnika.

Gosp. F. Rubeša ističe, da opć. zastupnici dodju nepripravni na sjednice sa razloga, što su im nepoznati zaključci opć. odbora i što se u dnevnom redu navede jedino u kratko točku priobćenja. Predsjednik uzvraća interpelantu, da je opć. zastupnicima slobodno viditi zapisnike opć. odbora, što isti uzima do znanja.

Uzima se do ugodnog znanja, da su u trim kotarima izabrani naši domorodci za zastupnike u carev. vijeću i to gg. dr. Laginja, prof. V. Spinčić i prof. M. Mandić kao i narodno slavlje, što je bilo u Pazinu dne 9 junija t. g. — 10 junija t. g. izručilo je opć. odaslanstvo diplome počastnim gradjanima i to gosp. namjestniku, prof. F. Matejčiću i dr. A. Manussi, koji se na tom zahvališe istaknuv, da će i nadalje ovoj občini ići na ruku u koliko im to bude dopuštao njihov položaj, što se uzima do ugodnog znanja. Gosp. Ellner bivši župnik-dekan otišao je odavle 23. maja t. g. žaleć što mora ostaviti Kastavštinu, te je privremeno imenovan upraviteljem ove župe g. I. Žiganto a vodjenje dekanata povjereno je lovranskom župniku g. I. Luku. Preporuča se obć. upravi, da uznastoji, da bude čim skorije imenovan novi župnik u Kastvu, koji da preuzme i posao dekanata. Prelazi se na čitanje priobćenja iz odb. sjednica. Podnešeni utok proti gradnji zida izpod Lože u Kastvu proslijedjuje se zemaljskom odboru na riješenje, a gradnjom tog zida da se započme čim prije, da se više ne ruši i uzima se do znanja izjavu gosp. F. D., da se na njega nerazložno napadalo zbog popravka tog zida. Dovodne cijevi za opć. šterne u selu Jelovičani, Pilepići i Škurinja već su ovamo stigle, te se zaključuje, da se izkopanje kanala povjeri dotičnim poduzetnicima a izradbu žlijebova odade dražbom i da se za izplatu gradjevina privremeno digne posuda od K 6000. Stolarska radnja u školi u Hostima bila je već redovito bojadisana, ali uslijed zidarskih popravaka nešto je zamazano, te se odlučuje da ista bude još jednom bojadisana po svršetku zidarske radnje. Ne udovoljava se molbi J. L. Münza, da bi mu občina pripomogla sa K 500, da sagradi drveni most na Cirkulu. Na prijavu, da je poduzetničtvo električne željeznice Matulji-Lovran bez znanja občine sagradilo hladne depozite na opć. zemljištu, izvidilo se je povjerenstveno to samovoljno svojatanje a Münza pozvalo, da do danas otplati na račun uzetog opć. zemljišta K 3000 i upozorilo na posljedice samovoljnog prigradjivanja te se zaključuje, da pošto nije ništa otplatio niti odstranio hladne depozite, da se proti njemu odmah sudbeno postupa tražeć da udovolji postavljenim mu uvjetima. Prema naručbi opć. uprave izradio je g. V. Sever pet diploma za počastne gradjane te se zaključuje da se istog odšteti sa K 240. Opć. je geometar sa g. gradj. savjetnikom Oberstom pregledao vodovne gradnje koje bi se imale izvesti ove godine, te se zaključuje, da isti što hitrije sastavi tehničke aparate za gradnju vodnjaka u Matuljima, u Vel. Brgudu, u Petercima i vodovoda na Kantridi, upitav riječki magistrat za visinu tamošnjeg reservoira, a zatim da se podnesu molbe za doznaku državne i zemaljske potpore. Uzima se do znanja otpremljenu čestitku gosp. Ivanu Hribaru, načelniku Ljubljane, koji je 23. maja t. g. kod užeg izbora u Ljubljani bio izabran zastupnikom na car. vijeću. Bolestnog Trinajstić Mata da se ostavi i nadalje u Znajmu uz dnevnu otštetu od K 1·20. Prihvaća se predlog odbora, da se C. Fortier-Schrank ne doprati u Kastav, kako je to tražio župan Klane i da se ne preuzme trošak uzdržavanja iste na teret cijele opć. Kastav. Proti ovom zaključku glasovao je jedini g. L. Medvedić. Ne uvažuje se molba nekojih krčmara, da bi se javni plesovi obdržavali kroz cijelu godinu u dan svetka a ne samo u pokladno doba i na sajmove. Glede tužba krčmara proti policajnoj uri, zaključuje se, da se zamoli dozvola, da smiju biti krčme otvorene do 11 sati. Uz opć. šternu u Škurinji da se na zidu ceste postave oveći kameni sa željeznim šipkama, da se zapriječi pogibelj po ljudski život. Prema zaključku opć. zastupstva sastavilo se je nacrt i proračun za uzdignuće petog razreda muške pučke učione u Kastvu, zaključkom da se ta radnja odade putem dražbe i to zidarska uz izkličnu cijenu od K 5456·68 a stolarska od K 785·20. Izabrano povjerenstvo u sjednici od 25. aprila t. g. pregledalo je zemljišta pod Forticu, Štrkovo i na Škriljcima, koja bi prikladna bila za gradnju zgrade učiteljišta sa površinom od 2—3000 m² za školski vrt do 800 m² i za pokušalište do 200 m² te se zaključuje, da se odnosna situacija uz prepis povjerenstvenog zapisnika predloži c. k. Namjestničtvu, zamolbom, da isto čim skorije odredi konačni razvid i izbor mjesta za rečenu gradnju. Ovom izvidu ima prisustvovati cijeli obć. odbor. Zid oko groblja u Sv. Mateju trošan je i treba ga hitro popraviti, pa se zaključuje, da se ta radnja odade putem dražbe uz izkličnu cijenu od K 813·14. Svojedobno zaključilo se je, da se pok. Jakovu Mezek, bivšem kapelanu u Brgudu, od kojeg je ova ubožka zaklada baštinila jednu trećinu njegove ostavine, postavi u ime zahvale spomenik na groblju, te se tu radnju povjerava Turak Franu iz Blažići 59, za cijenu od K 200. Uzima se do znanja primljenih K 2000 od c. kr. kot. poglavarstva za gradnju cesta Brnčići-Jardasi i Sv. Križ-Hosti, budući je posljednja izvedena da se prikažu računi, a glede prve da se pozove občinare iz Kosi, glede odstupa svojih zemljišta za gradnju ceste Jardasi-Kosi i one Jardasi-Bačurka. Ne prihvaća se molbe Lindinger Jurja, da bi u Matuljima izpraŝivao sagove. Uzima se do znanja predloženi odvjetnički troškovnik u pravdi Studene proti Barak Antonu. Prihvaća se predlog odbora, da se molbi ravnateljstva učione u Brežcima udovolji i isplati K 39·20 za kupljeno vapno i ostalo te da se naruče roullete za četiri prozora na tamošnjoj škol. zgradi. Općinski put od državne ceste Sv. Petar Rieka na Kantridu k moru da se popravi odav ga javnom dražbom uz cijenu od K 290·44. Ne udovoljuje se molbi ravnateljstva ženske učione u Kastvu radi podjelenja potpore za školske izlete, jer nije to predvidjeno u proračunu, već se usvaja predlog g. Rubeše, da se to predvidi za buduću godinu. Prihvaća se predlog odbora o popravku obć. puta od državne ceste do sela Blečići i na Kantridu i gradnju zida na cesti izpod kuće I. Ivančica u Zametu, koja da se oda dražbom uz cijenu od K 226·70.

Župan Pužove izvješćuje, da su nekoji tamošnji općinari izvidili četiri mjesta oko crkve u Brežcima prikladna za groblje moleć, da se povjerenstveno najprikladnije izabere, te se zaključuje, da se to prigodom izvidi. Poduzetnik gradnje škole u Hostima zamolio je da bi nekoje pronadjene manjkavosti inače popravio nego li su iste označene u nacrtu, nu kot. školsko vieće

---

...otrajnom zimom i žestokim mra-...ištena je polovica maslinovih sta-...e su kmetovi morali većinom po-...a vatru upotrebiti. Ono što je ...h stabala zelenih smrznulo im ... i odpale mlade grančice, te su ...čele jedva u kasno proljeće pro-...la taj način uništen je na preos-...slinah sav prihod barem za tri ... dočim će proći 10—15 godina ...go li će započeti roditi novo za-...masline.

...u će trpjeti stanovnici na masli-...ed toga ne samo neposredno, već ...posredno. Oni bo ne samo da ...nli kroz više godina niti za vla-...bu ulja, već im im je tim u-...éstalo i jedne od glavnih hrana ..., t. j. košćica, lupina ili grošća, ... moći držati toliko krmaka, čijim ...m i slaninom smočili težačku ...a trgu zaslužili koju forintu, i od ...imali izvrstno gnojivo, bez čega ...pjeha u gospodarstvu.

...a bijaše tamo ljetina i na samom ...kasnijeg ne će u obće niti biti, ... radi velike suše odpadalo.

...anja, kojih nekoja sela imadu u ...etinah mnogo, nije ljetos u obće ... Rani grah i fažol stisnula je u ...ša. Isto tako ne će biti breskava ...iva, kojim su sulatice uslijed že-...e odpadale il se osušile. Kuruze, ...nom pučanstvu svakdanja hrana, ...za sjeme biti, jer ju je suša za-...prije nego li je počela klipove ... Nemile posljedice žestoke zime ...eluju vrlo nepovoljno i na mar-... Sieno je pobrala suša, te su ... i uslijed nestašice krme prisiljeni ...ne prodavati svoje blago mesa-...o kupovati ne mogu, niti bi se ...lo pošto se za isto tamo traži ... ciene t. j. 6 kruna za 56 kilo-...tari cent) i to već sada, kadno ... biti i siena i ostale krme u izo-...što će biti kasnije na jesen i bu-...e?

...i proizvod zemlje, koji bi jošte ... mogao, bilo bi grožđje. Nu ako ...li, da je filoksera već odavna u-...inograde i da je samo manjina ... obnovila samo dielomično svoje ... američkim trsjem, da se dakle ...hodom od vina vrlo malo oko-...gu, i konačno da u onoj občini, ... poreznih občinah Tuške, Boršt, ... niti vina ništa ne proizvode, to ...pojmlivo, da se ono pučanstvo ...sada moglo okoristiti niti naj-...inskom ljetinom.

...dakle čudo što ono stanovničtvo ...eka — budućnost, jer ide u su-...ij biedi i nevolji nego li bijaše ona godine 1904., ne bude li mu izdašne novčane podpore i zasluge kod javnih radnja.

Radi toga stavljaju podpisani sljedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vladu, da pruži bezodvlačno stanovničtvu mjestne občine Marezige politšćki kotar Kopar u Istri izdašnu

---

[illegible] vanja barona Aerenthala i Tittonija, dok talijanska vlada dopušta da se u rimskom parlamentu zastupaju neosnovani zahtjevi naših talijančića; ne samo, nego se na interpelacije u protuaustrijskom smislu i odgovara. Uspomena na izjave *Marcore* još živi medju nama.

Mir i prijatelstvo krasne su rieči, ali glavni uslov da se do ustvarenja tih dviju [illegible] sudjena kao glavna točka njegovog djelovanja razprava osnove privremenog proračuna. Izabrani su obični saborski odbori, koji su se konstituirali, i kojih će pravo djelovanje započeti tekar na jesen. Osim toga riešene su nekoje vladine osnove manje važnosti, razni predlozi pojedinih stranaka i stavljeno je veliko množtvo interpelacija, običnih i prešnih predloga, to [illegible] Istri, oporavilo od nevolje, u koju ga je bila bacila slaba ljetina uslijed velike suše godine 1904. i koju nevolju nije mogla nikako ublažiti neznatna svotica od 2000 kruna državne podpore — i to grozi onom stanovničtvu nova, kud i kamo groznija nevolja.

Novom tekućom godinom započele su nove nevolje za onaj siromašni narod.

brotu njegova srdca. Dogodilo se je drugačije, poklonimo se božjim odredbam i ne iztražujmo njegove tajne!

Nakon nekoliko rieči o sjajnim primjerima pokojnog cara, svršava govor, pozivljujuć mornare, da kada prodju mimo Miramara i Lakrome, nek se sjete pokojnika, te nek sažele domovini druge sinove tako junačke, kakav je bio car Maksimilijan i kakov je Njegov Uzvišeni Brat, naš milostivi car Franjo Josip I. (Trokratni: Urra!)

Prva matura na hrv. gimnaziji u Pazinu započela je dne 15. t. mj. … svršile 18. Od 32 učenika upi… VIII razredu podvrglo njih se iz… od kojih je 7 odnielo odliku, a s… prvi red. Zrelostnu svjedočbu sa … dobili su učenici: Brajša Stojan … na, Brnčić Matija iz Brega (Kast… far Anton iz Tinjana, Krajcer … Sv. Petra u Šumi, Prudan Ivan … riečja (Pazin), Rapotec Franjo iz … Ružić Antun iz Brežaca (Kastav). … bili su preglašeni: Bercar Franjo … žane, Brajković Franjo iz Berm… Josip iz Roča, Erman Dinko iz … Finžgar Ivan iz Brezja (Kranjska), … rović Mate iz Draguća, Gršković … Vrbnika, Kajin Emerant iz Štrpe… lokira Antun iz Lovrana, Kundić … van iz Frančići, Lazarić Jakov iz … lina, Lukež Franjo iz Pićna, Mate… me iz Pazinu, Mišon Josip iz Pazin… gorović Ivan iz Grdosela, Posed… iz Sluma, Ružić Marko iz Kašteli… ražin Antun iz Trsta, Sergović G… Poreča, Šestan Rajmund iz Dra… Škvarač Edvare iz Pazina.

Uspjeh je to, koji služi na čast … vriednim učenicima, njihovim zas… nastavnicima, te brižljivom upra… koji je poput otca bdio nad udeso… vjerenih mu mladića. Svima naša s… na čestitka, odnosno hvala.

Utješeni i sa zadovoljstvom mot… na taj uspjeh uz roditelje učenika s… koji su dugo i dugo radili o oživ… nja ove hrv. gimnazije, te koji su i… mi žrtvami nastojali o učvršćenj… zavoda, uvidjajuć u njemu zalog … narodnog preporoda u Istri.

U subotu, dne 20. t. mj., prired… maturanti oprostni koncert, te su … čili podpuni uspjeh. Osobito se je s… te usljed burnog aplauza bio je op… mužki zbor »Na odlasku«, što no … prigodu spjevao g. Ernest Jelušić, a … dao g. M. Brajša-Rašan. Prihoda b… preko K 350.

Iza koncerta dali su gradjani i n… gostovi maturantom banket, pri k… je bilo izrečeno mnogo prigodnih, … i oduševljenih zdravica, te se nepris… domaća zabava protegla do ranih … Pri banketu je sudjelovalo oko 150 o…

Dva javna sastanka. Na želju s… izbornika iz mjestne obćine Jelšan… zivlje zem. i državni zastupnik g. M… Mandić za nedelju dne 4. augusta … javna sastanka i to jednog u Jelš… poslije sv. mise, drugog u Podgraj… $3^1/_2$ sata po podne. Govoriti će se o … obćem izbornom pravu, te izviest… djelovanju na carevinskom viećų za … zasjedanju.

Čekamo ga na djelu. U sje… carevinskoga vieća dne 18. o. mj. ob… je ministar predsjednik barun Beck … koncu svoga govora, da će vlada kon… pristupiti i u Istri k provadjanju … gospodarskog programa, kao što čini … u Dalmaciji. Bilo bi doista vrieme, d… nešto već jednom učini i za Istru, je bila do sada u svakom obziru naročito gospodarskom, posve zanemarena. Tužni glasovi, koji nam stižu danomice sa svih strane naše pokrajine o biednom stanju našega seljačkoga stališa i koji moraju biti poznati i carskoj vladi, imali bi omekšati konačno i najtvrdokornije srce državnih kormilara.

Očekujemo dakle, da će g. ministar predsjednik ovaj put u istinu održati svoju rieč, te pomoći već sada odmah nevoljnomu pučanstvu.

Društvo slovenskih profesora. Uprave kupališta Cirkvenica u Hrv. Primorju i Lipik u Slavoniji dozvolili su članovima toga društva polovičan popust u kupališnim cijenima. Članovi moraju da se izkažu društvenim izkaznicama.

Dr. A. Trešić-Pavičić: Preko Atlantika do Pacifika.

Tresićev je najnoviji putopis djelo rodoljuba i političara, pjesnika i hladna proučavatelja prilika u Sjevernoj Americi, te pripada medju najznamenitija djela Tresićeva. Pisac nam je prikazao jednu stra-…

o ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga $4^1/_2$%* *čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja ugovoreno …*

na to ne pristaje, pa se preporuča opć. upravi, da isti pronadjene manjkavosti izvede što hitrije prema nacrtu. Odobrava se prodaja 2—3000 grabrovih mljavica Kukanić Matu iz Brnčići 37 uz cijenu od 6 para po komadu, zamoliv dozvolu sjeke. Prihvaća se penudu Jardas Tereze, kojom nudja za parc. 411 u Brnčićima K 70, te se istu prodaje njenom suprugu Antonu. Prihvaća se predlog da se stabla na Belvederu u Kastvu ograde kamenitim zidićima, da u ista ne udaruju kruglje i da se upotrebe za sjedala. Pošto je F. Feranda u Matuljima tik ceste podigao daščaru bez dozvole opć. glavarstva zaključuje se, da se istog prijavi kot. poglavarstvu, koje nek ga pozove na red i naloži mu, da daščaru ili odstrani ili da od ceste učini zid sa opekama. Glede dogradnje drugog razreda škole u Brgudu zaključuje se, da se proračun popravi prema današnjim cijenama, i da se razpiše javna dražba te gradnje. Glede naknadne pristojbine od ostavštine pok. Jakova Mezek u iznosu od K 114 i K 14·85 sa kamati, što bi imali svi baštinici solidarno platiti, zaključuje se da ova općina plati svoju polovicu te pristojbe a glede ostalog dijela nek porezna oblast pozove druge subaštinike. Molbu kapelanskog ureda u Brgudu glede proširenja tamošnjeg groblja ustupa se opć. liječniku, da to pitanje prouči. Poduzetnik gradnje puta od kolodvora Matulji Osojnaki prijavio je, da u proračunu te gradnje nije sadržan potporni zid uz posjed Heima, a tog zida bilo bi 14 m duljine 2 i pol visine, te bi stojao K 175. Krčmar Haidner obećaje pripomoći za taj zid sa K 40, dočim bi preostatak prema kolaudu imala snašati općina kao višeradnju. Uvidiv nuždnost potpornog zida, ovlašćuje se poduzetnika da ga izgradi. Utržak pak od drva tu posječenog da se upotrebi u gradnju zida ili vrati upravi nadarbine. Posjednici zemljišta i zgrada na erarskoj cesti Volosko-Rijeka već se dulje vremena zauzimlju radi boljih komunikacija bilo cestom bilo obalom tog kraja. I minulih dana učinilo se je nešto, da bi se parobrodi ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva zaustavljali barem dva puta na dan negdje uz obalu u Srdočevoj. Sa strane obćine i rečenog družtva išlo se je i razviditi položaj možebitnog pristaništa u Razbojnoj. K tom razvidu pristupilo je i više općinara iz Zameta, koji zapriječiše da bi se bilo došlo do kakvog zaključka. Istodobno htjelo se je pregledati i obalu na Kantridi. Ovisno s tim predmetom podnesli su Zamećani molbu, da bi se parobrodi zaustavljali ponajprije na Kantridi a zatim prema shodnosti i u Razbojnoj. U istoj mole i za druge potrebe Zameta i nakon podulje razprave o predmetu zaključuje se, da se umoli rečeno parobrodarsko društvo, da bi parobrodi istog, ploveći izmed Rijeke i Voloskog, zaustavljali dvaputa na Kantridi možebitno i u Razbojnoj sa čamcem, te da se u povoljnom slučaju učine pristaništa i putevi; da se potakne pitanje gradnje gata na Kantridi; da se prouči bi li bilo shodno i koristno po općinu da na Kantridi sagradi opć. kupalište i konačno da se poduzme shodna glede produljenja vodovodnih cijevi do ville Miramar u Srdočevoj. O predmetu imalo bi se sastaviti proračun, podnesti ga na odobrenje i osigurati prinose interesiranih stranaka, kao i potpore sa strane države i pokrajine.

Prikazani izvanredni potrošci kao za vožnje, putnopopratne i pogrebne troškove, za popravak zida oko šterne u Sv. Mateju, rušenje zida pred crkvom sv. Jelene, poprava prozora u kući br. 75 u Kastvu, za vojničku glazbu pri tijelovskoj procesiji i za prehranu vojnika sa ukupnom svotom od K 809·78 odobravaju se po opć. zastupstvu i opć. upravi podaje sanatorij. — Ne uvažujo se molbe D. Hećimovića iz Perušića za primitak u svezu ove općine, dočim se isto taku molbu F. Ferande, trgovca iz Matulji prihvaća.

Provedene javne dražbe kao: gradnje zida pod Ložom u Kastvu sa K 143, izradbe žlijebova i cijevi pri šterni u selu Jelovičani sa K 288, one u Pilepićima sa K 252 i u Škurinji sa K 393, stolarske radnje za adaptiranje pisarne u podrumu muške učione u Kastvu sa K 179, iskopanja kanala kod šterne u Jelovičanima sa K 39, prodaje prašća u Lisini za paljenje vapnenice sa K 120·10, gradnje zida pred crkvom sv. Jelene u Kastvu sa K 2887, odobravaju se, te se posljednjem poduzetniku dozvoljava da poruši komad zida radi lakšeg dovoza materijala pred crkvu, što ima naknadno uspostaviti na svoj trošak. Konačno prihvaća se izjava Kinkela Frana i dr. radi izradbe 2400 prost. metara gorivog drva za općinare uz cijenu od K 1·80 po prost. metru.

Na molbe za prodaju opć. zemljišta prodaje se kućno tnalo: Brusić Nikoli u Zametu sa K 114·45, Afrić Antonu u Matuljima za K 146·40 i Radetić Antonu u Matuljima za K 57; štivra: Lučić Ivanu u Marčeljima za K 2·94, Jugo Antonu u Marčeljima za K 31·68 i Srdoč Franu u Srdočima za K 56·16; Lenac Ivanu odredjuje se cijena kamenoloma u Zametu na 70 para po m²; ne uvažuje se molba poduzetničtva Gregersen & Schwarz radi produljenja zakupnog ugovora za 5 ili 10 godina glede kamenoloma i placala u Preluci i na Kantridi; parcelu 1619/8 u Rubešima kod Spinčićevog kala da se parcelira za kućegradnjo uz prisustvovanje gg. opć. geometra, V. Sinčić, B. Paulinić te župana iz Rubešove i Spinčićeve; parcela 485/820 u Gornjem Rukavcu zvana „Šorovo", koja je podijelena u pet dijelova, da se prodade putem dražbe uz izkličnu cijenu od 2 pare po m², a sa utržkom da se proslijedi gradnjom ceste od „Šorovog" na „Pišćinu"; prihvaća se izjava Ciković Ivana da odstupa od prodanog mu tnala u Zametu, glasom zaključka opć. zastupstva od 5. julija 1906. toč. 10./24.; ne uvažuju se molba Jos. Bastijančić, Finderle Antona, Frlan Frana i Dubričić Leonarda.

Na molbe za doznačenje novčanih potpora i razne zaključuje se: grobaru M. Kučić povisuje se pristojba za kopanje grobova za neodrasle od K 2 na K 3, a za odrasle K 4 na K 5, o čemu da se obavjesti kapelanski ured u Rakovcu; lugaru L. Zubalju ne povisuje se plaće; za popravak opć. puta od medje Marčeljeve do Kukuljani doznačuje se K 100; Frlan M. iz Kastva obredjuje se račun nekojih vožnja sa K 28; gosp. A. Spinčić da se izplati K 17·04 za dani lijes i drugo pri popravku trošne kuće M. Mamića iz Bregi; opć. činovnicima koji su u noćno doba ispunjavali dostavnice pri izborih za carevinsko vijeće daje se svakomu nagrada od K 10; opć. redarima i slugama za raznašanje legitimacija i glasovnica po K 5 a redarima Brozoviću i Jurdani po K 6 za dobavu novih korica za sablje; redaru u Zametu u ime stanarine mjesečno K 14 od 1. junija t. g.; opć. geometar da izvidi za koliko će trebati dignuti cestu kod novog mosta u Trnovici; opć. nadredaru Soudatu daje se 10 dana dopusta uz prihvat njegove izjave, da se njegova plaća za te dane doznači družbi sv. Cirila i Metoda u Istri; odredjuje se da se dade učiniti i postaviti u Zametu, Jušicama, Trinajstićima i drugdje gdje je potreba table za pribijanje oglasa i ujedno da se c. k. kot. poglavarstvu prituži glede prenagle vožnje automobila, motora i bicikla, da bi isto naložilo c. k. oružničtvu da ono na to pripazi. Uvidiv da je već kasno doba, zaključuje se, da opć. odbor prouči preostale molbe za potpore te prema svojoj uvidjavnosti iste uvaži.

Ne prijaviv se nitko za riječ, predsjednik diže sjednicu u 6 i pol sati poslije podne.

… indijskih uganjalica (razbibriga za svako društvo) i još 350 komada raznih predmeta korisnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred poslijeni novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručb badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovorkova, zajli t erjučen svaki risiko.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količinama žutog voska.

Svaku i najmanju narudbu p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulić,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 1. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i otuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Barun Aerenthal i Tittoni u Desio.

Odnošaj izmedju Austrije i Italije tako je iskren, prijatelski i ničim ne pomućen, kao nikad prije. Tako barem u svijet trube razne novine tu i inozemske. A kao dokaz navadja se sastanak obiju ministra izvanjskih posala: Aerenthala i Tittonija u Desio; sastanak na kojem se govorilo o . . . svačemu i ničemu; o lijepom vrimenu, o automobilih, o kupanju, o utrkah itd. Evropski mir je dakle osjeguran.

Nego nam nevjernim Tomicam, dolazi u pamet drugi takav sastanak — pred par godina — u Opatiji; Goluchowski i Tittoni grlili su se i ljubili i vječnu si vjernost prisizali u ime obojih vlada. A medju tim je i najzadnjoj piljurici bilo poznato, kako su baš onda bili zaoštreni odnosaji izmedju Beča i Rima tako, da je svaki čas moglo doći do rata.

Za to prispodobimo tadašnji s sadašnjim sastankom, pak budimo uvjereni, da se i ovog puta nješto iza brda valjalo.

Makar da novinstvo s oduševljenjem pozdravlja taj događaj, koji bi tobože bio još bolje učvrstio mir Evrope, mi i opet ne možemo odreći se bojazni; u tomu nazoru nas učvršćuje pisanje talijanske novine iz vojničkih krugova „Il pensiero militare", kad mudro opaža, da: „kad bi takvo suglasje sastojalo izmedju Italije i Austrije, ne bi trebalo toli čestih sastanaka".

I zbilja! Ako pred par godina ne bijaše nikakovog nesporazumka za budućnost, čemu pohadjati se i darivati se grančicom uljike u znak mira i prijateljstva; ili tada nije bilo sporazumka ili ga danas nema; aut — aut! A sve drugo ne znači ino, van htjeti zavaravati sama sebe.

Ako Bog dade ne će proći dugo vrijemema, i mi će mo opet doživjeti takav sastanak da se iznovice učvrsti prijateljski saobraćaj.

Ali po našem skromnom sudu, samo ono se podupire i učvršćuje što je trošno i klimavo, baš kao i savez izmedju Austrije i Italije.

Što koriste najljepša obećanja obiju vlada i najljepše fraze njihovih zastupnika, kad treba računati sa jačim čimbenikom nego što su ministarstva i vladari, a taj čimbenik jest *javno mnienje*, koje u Italiji saveznici šaku kaže u oči Austriji.

Može li puka formalnost i par naučenih fraza uništiti dojam, što ga na nas čine one neprestane protuaustrijske demonstracije, koje se svakom zgodom počinjaju po susjednom kraljevstvu, dà i u samom Rimu, prieštolnici naše drage iskrene saveznice?

Što nam koriste medjusobna uvjeravanja barona Aerenthala i Tittonija, dok talijanska vlada dopušta da se u rimskom parlamentu zastupaju neosnovani zahtjevi naših talijančića; ne samo, nego se na interpelacije u protuaustrijskom smislu i odgovara. Uponiena na izjave *Marcore* još živi medju nama.

Mir i prijateljstvo krasne su ričči, ali glavni uslov da se do ustvarenja tih dviju pojmova dodje jest *„iskrenost"*. Gdje iskrenosti neme, tu ne može biti govora o koristnom neinteresovanom i prijateljskom savezu. I zato jest upravo ludo, htjeti zavaravati ljude kojekakvim formalnostmi i tričarijami, za koje svaki vrabac znade, da su umišljene i umjetno podržavane.

Ne! dok ne bude talijanski živalj tako uzgojen, da bude znao štovati i ne dirati u tudje stečevine i svetinje; dok ne bude talijanska vlada pokazala vrata kojekakvim austrijskim bjeguncem, koji na odpor pozivlju svoju jednorodnu braću u Austriji; dok se ne bude dalo drugi smjer javnome mnienju u Italiji i službena Italija ne bude prestala smatrati pogranične pokrajine austrijske talijanskimi kolonijami; dok se ne bude u Italiji malo savjestnije predavalo povjest i zemljopis, a osobito zemljopis; . . . dotle biti će uzalud napor svih Goluckowski-ja, Aerenthal-a, Prinetti-ja i Tittoni ja da u svjetlu mlade, zdrave i čvrste djevojke prikažu staru, trošnu i sušičavu babetinu. To bi značilo zavaravati prostotu, a prostota neda se više za nos voditi; i ona hoće da znade istinu, golu golcatu istinu.

Mi Hrvati nemamo zašto da pozdravimo ovaj sastanak; jer ili je to bila puka komedija, a tad znademo barem da nam se još dozvoljava da plaćamo i trpimo; ili se je u *Desio* zbilja nješto stvarna i koukretna zaključilo, a tad ne zaboravimo na onu *„Timeo Danaos et dona ferentes"*, pak se pripravimo na novi udarac, kojim se bude nastojalo prokušati lojalnost Hrvata i hrvatsku janješću ćud.

Što Bog dade i sreća junačka!!!

Iz carevinskoga vieća.

U sjednici zastupničke kuće dne 22. srpnja predali su zastupnici *Spinčić, Laginja, Mandić* i drugovi prešni predlog za podporu na otoku Krku za javne gradnje, i tri interpelacije na ministra trgovine, jednu radi povišenja lječilišta Opatija u viši razred službenoga doplatka i draginjske povišice tamošnjim činovnikom i službenikom, drugu za to da se uvedu vozići za pobiranje poštarskih pošiljaka, treću za to da činovnici i službenici na Opatijskoj pošti moradu znati hrvatski govoriti i pisati.

U toj sjednici predali su isti zastupnici i dva prešna predloga, koji idu za tim da vlada priskoči na pomoć stanovničtvu občina Materija i Jelšane, koje je usljed tuče, odnosno suše, velike štete na polju, u vinogradu i na sjenokošah pretrpilo.

U Beču 24. VII. 1907.

Današnja sjednica bijaše posljednja u ovom kratkom zasjedanju, kojemu bijaše sudjena kao glavna točka njegovog djelovanja razprava osnove privremenog proračuna. Izabrani su obični saborski odbori, koji su se konstituirali, i kojih će pravo djelovanje započeti tekar na jesen. Osim toga rešene su nekoje vladine osnove manje važnosti, razni predlozi pojedinih stranaka i stavljeno je veliko množtvo interpelacija, običnih i prešnih predloga, te podneslo svakojakih molba. Najviše stavljeno je sa svih strana prešnih predloga radi suše, tuče, povodnja itd. Naši su zastupnici stavili takovih predloga za vladinu podporu iz svih krajeva Istre, odnkle su na vrijeme primili viesti ili molbe, da se kod vlade za podporn zauzmu.

I u posliednjoj sjednici stavljeno je 25 prešnih predloga i 72 upita, izmedju kojih se nalaze i upiti i predlozi i naših zastupnika, koje ćemo u cielosti priobćiti.

Prva točka dnevnoga reda bijaše razprava o izvieštaju proračunskoga odbora za povišenje prinosa takozvanoj zakladi za melioracije, t. j. zakladi za poboljšanje zemljišta, za uredjenje rieka i drugih voda.

Izviestitelj zast. *Udržal* predložio je, da se od vlade namienjena svota za melioracije podvostruči, te je u tom smislu govorio i predlog toplo zagovarao. O predmetu govorilo je više zastupnika, koji zagovaraše odborov predlog. Predlog proračunskoga odbora prihvaćen je velikom većinom glasova.

Kod druge točke dnevnoga reda t. j. molbe raznih sudova, da se izruči nekoje zastupnike, koji su počinili razne prekršaje, ili radi uvrijede poštenja, sudbenim oblastim, da proti njima sudbeno postupaju, razvila se je žestoka prepirka izmedju krščanskih socijala i socijal-demokrata. Većina molba izručenja bijaše odbijena; proti dvojici zastupnika postupati će sudevi.

Odbor za izpitanje molba za državnu podporu oštećenim po elementurnim nepogodama t. j. tučom, povodnjom, sušom itd. preporučio je vladi prešne predloge, koji bijahu u tom pogledu stavljeni. Odborov predlog zagovaralo je više zastupnika, medju njima i zast. *Roškar* iz Štajerske. Predlog bje prihvaćen.

U ime združenih njemačkih stranaka upitno je zast. *Sylvester* predsjednika, kako može opravdati postupanje podpredsjednika Dra. *Začeka*, koji je sa podpredsjedničke stolice češki govorio? Predsjednik mu odmah odgovorio, da je podpredsjednik Začck govorio sa svog mjesta kao zastupnik, koji ima pravo služiti se svojim jezikom; on nije govorio sa predsjedničke stolice češki, već uvjek njemački. Tim je bio izcrpljen dnevni red, te je predsjednik zaključio sjednicu zaželiv zastupnikom ugodne praznike i doviknuo im: „do vidjenja na jesen kod ozbiljnog i stvarnog rada!"

Prešni Predlog

zastupnika Matka Mandića, Vjek. Spinčića Dr. Laginje i drugova.

Još se nije stanovničtvo mjestne občine Marezige, politički kotar Kopar u Istri, oporavilo od nevolje, u koju ga je bila bacila slaba ljetina usljed velike suše godine 1904. i koju nevolju nije mogla nikako ublažiti neznatna svotica od 2000 kruna državne podpore — i to grozi onom stanovničtvu nova, kud i kamo groznija nevolja.

Novom tekućom godinom započele su nove nevolje za onaj siromašni narod.

Dugotrajnom zimom i žestokim mrazom uništena je polovica maslinovih stabala, koje su kmetovi morali većinom posjeći i za vatru upotrebiti. Ono što je ostalo tih stabala zelenih smrznulo im je listje i odpale mlade grančice, te su nove počele jedva u kasno proljeće probijati. Na taj način uništen je na preostalih maslinah sav prihod barem za tri godine, dočim će proći 10—15 godina prije nego li će započeti roditi novo zasadjene masline.

Štetu će trpjeti stanovnici na maslinah usljed toga ne samo neposredno, već dapače i posredno. Oni bo ne samo da ne će imati kroz više godina niti za vlastitu porabu ulja, već im je tim ujedno nestalo i jedne od glavnih hrana za krmke, t. j. košćica, lupina ili grošća, te ne će moći držati toliko krmaka, čijim su mesom i slaninom smočili težačku hranu, na trgu zaslužili koju forintu, i od kojih su imali izvrstno gnojivo, bez čega neima uspjeha u gospodarstvu.

Slaba bijaše tamo ljetina i na samom voću, a kasnijeg ne će u obće niti biti, jer je poradi velike suše odpadalo.

Trešanja, kojih nekoja sela imadu u dobrih ljetinah mnogo, nije ljetos u obće niti bilo. Rani grah i fažol stisnula je u cvietu suša. Isto tako ne će biti breskava ni smokava, kojim su sulatice usljed žestoka zime odpadale il se osušile. Kuruze, koja je onom pučanstvu svakdanja hrana, ne će ni za sjeme biti, jer ju je suša zahvatila prije nego li je počela klipove praviti. Nemile posljedice žestoke zime i suše djeluju vrlo nepovoljno i na marvogojstvo. Sieno je pobrala suša, te su posjednici usljed nestašice krme prisiljeni izpod ciene prodavati svoje blago mesarom. Sieno kupovati ne mogu, niti bi se to izplatilo pošto se za isto tamo traži nečuvene ciene t. j. 6 kruna za 56 kilograma (stari cent) i to već sada, kadno bi imalo biti i siena i ostale krme u izobilju. A što će biti kasnije na jesen i buduće zime?

Jedini proizvod zemlje, koji bi jošte preostati mogao, bilo bi grožđje. Nu ako se pomisli, da je filoksera već odavna uništila vinograde i da je samo manjina kmetova obnovila samo dielomično svoje vinograde američkim trsjem, da se dakle tamo prihodom od vina vrlo malo okoristiti mogu, i konačno da u onoj občini, osobito u poreznih občinah Tuške, Boršt, itd. skoro niti vina ništa ne proizvode, to je lahko pojmlivo, da se ono pučanstvo ne bi za sada moglo okoristiti niti najboljom vinskom ljetinom.

Nije dakle čudo što ono stanovničtvo zdvojno čeka — budućnost, jer ide u susret većoj biedi i nevolji nego li bijaše ona godine 1904., ne bude li mu izdašne novčane podpore i zasluge kod javnih radnja.

Radi toga stavljaju podpisani sljedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vladu, da pruži bezodvlačno stanovničtvu mjestne občine Marezige politički kotar Kopar u Istri izdašnu

novčanu podporu za nabavu hrane ljudem i krme životinji, te da mu dade priliku zaradnje javnim radnjami, osobito gradnjam toli potrebitih u onoj občini cesta i puteva.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog razpravi novim pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlašno uputi odboru za državne podpore susom ili elementarnim nezgodami nastradalom pučanstvu.

U Beču dne 18. julija 1907.

Matko Mandić,
Dr. Laginja,
Vjek. Spinčić i drugovi.

Prešni predlog
zastupnika Matka Mandića, Dra. Lagihje, Vj. Spinčića i drug.

Pozivom na „Prešni predlog„ prvo podpisanog, predan u sjednici carevinskoga vieća dne 16. p. m. i tičući se bijednog stanja stanovničtva mjestne občine Dolina u Istri, predlažu podpisani, da bi se onaj „Prešni predlog" potegnuo i na mjestnu občinu Ocizla-Klanec u Istri, koja neposredno medjaši sa mjestnom občinom Dolina i u kojoj vladaju usljed velike suše isti žalostni odnošaji i konačno, da bi visoka vlada priskočila na pomoć stanovničtvu mjestne občine Ocizla-Klanec što izdašnijom podporom za ublaženje biede.

U formalnom pogledu predlažu, da se razpravi ovaj predlog svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlačno uputi odboru za pzdporu postradalim usljed velike suše i drugih elementarnih nepogoda.

U Beču dne 18. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginjn,
Spinčić i drugovi.

Politički pregled.

U Puli, dne 31. VII. 1907.

Austro-Ugarska.

Iz Išla, gdje boravi car i kralj Fran Josip, pišu 28. o. m., da su tamo stigla oba ministra predsjednika. Ministri predsjednici posjetili su jedan drugoga, a kasnije su bili pozvani k previšnjem obiteljskom dineru, kojemu su prisustvovali: nadvojvodkinja Marija Terezija, saski princ Ivan Juraj, te würtenberški vojvoda i vojvodkinja Robert.

Dne 24. o. mj. je ministar predsjednik barun Beck viečao s českim i njemačkim zastupnicima iz Češke o sazivu českoga sabora, kojemu iztječe zakonodavna perioda 27. prosinca. Česi žele, da se sabor sazove barem u sjeditbu od osam nedelja, a Niemci bi pristali samo na kratku sjeditbu, koja bi se bavila jedino gospodarskim pitanjima. Pošto se izmedju obih stranaka ne može polučiti sporazumak, snuje vlada razpust sabora i nove izbore mjeseca rujna.

Praški organ njemačkih agrararca zauzimlje stanovište na prema opetovano istaknutoj obnovi, da koji kršćansko-socijalni ili češki zastupnik postane nasljednikom ministra za poljodjelstvo, grofa Auersperga. List upozoruje na agrarne uspjehe ministrove te očituje, da ministarstvo poljodjelstva mora ostati stručno, a ne političko ministarstvo. Čini se medjutim, da jedan dio agrararca hoće da od tog ministarstva stvori politički ured. Nu političkom ministru za poljodjelstvo oprli bi se agrarci već stoga, jer bi pravom predmnievali, da će biti svojoj stranci ili svojoj narodnosti skloniji.

Državni zastupnik knez Karlo Auersperg izjavio se jednom novinaru glede hrvatskog pitanja prilično ovako: Hrvatsko dalmatinsko i bosansko pitanje postaje sve to aktuelnijim. U buduće ne ćemo se hrvatskom pitanju moći posve ugnuti, kako ni pitanju, što će biti od Dalmacije, što li od Bosne i Hercegovine. O tom nema nikakove dvojbe, da se Austrija ne može odreći Dalmacije. Onda će tjesnijom svezom izmedju Dalmacije i Hrvatske biti i Hrvatska uže skopčana s Austrijom. Svakako se čini, da se današnji odnošaj ne može trajno uzdržati. Austrija je od Dalmacije odrezana, pa ipak će Dalmacija samo onda procvasti, ako dodje do življeg saobraćaja sa Hrvatskom i s austrijskim zemljama. Tomu se mora učiniti kraj. Austrija mora doći do tjesnijeg saobraćaja sa Dalmacijom, budi izravno, budi kroz Hrvatsku. Obnova nagodbe smatrala se je do sada ozbiljnom državnom potrebom. Nu kako se jugoslavenski narodi sve to više razvijaju, postaje sve to jasnije, da ta obnova ne može da bude ni iz daleka zadnji cilj austrijske državne politike, jer se tim nije učinio niti jedan korak, da se ujedno razbistri jugoslavensko pitanje. Beču zato se prilikom nagodbene obnove s Ugarskom namiće i. jugoslavensko pitanje. Hrvatske stvari danas dobro stoje, jer Hrvatska može čekati. Samo je pitanje, da li oni dobro čine, da tako dugo čekaju, koji su izvan Hrvatske, te kojima vlastiti interesi nalažu, da Hrvatska odviše dugo ne čeka.

Crna Gora.

Proti junačkom „Gospodaru" Crne gore, knjazu-pjesniku Nikoli, dignuli su se njekoji razvratni duhovi, te nastoje da šire smutnju medju narod. U tom se herostratskom djelu odlikuje jedan dio omladine koja uči po raznim sveučilištima u Evropi. Ti mladi ljudi neproučiv dobro svoje domaće okolnosti, pokvare se u vrtlogu svieta, te misle da je Crna Gora kakva Francuska ili Njemačka. Nego uspjeti im neće, a Nikolu neka Bog poživi na mnogaja ljeta.

Srbija.

Pitanje provizorija trgovačkog ugovora još nije u posljednoj konferenci u austr. ministarstvu izvanjskih posala držanoj izmedju austrijskih i Srbskih zastupnika odlučeno. Austro-ugarski delegati bezuvjetno odbijaju, da dopuste uvoz žive marve. Srbski zastupnici izjavili su, da je bez toga uvjeta provizorij nemoguć. A uz to postoje i druge diference. Mladoradikalni organ „Odjek" računa dosadanju štetu Srbije zbog zatvorenja granice na 25 milijuna.

Bugarska.

Ugledni političari opozicionalnog logora i znameniti bugarski književnici obdržavali su sjednicu, u kojoj su podvrgli oštroj kritici po vladi pokušano riešenje sveučilištnog pitanja i zaključili podastrieti molbu na kneza, da odredi, da se podpuno uzpostave prijašnja prava sveučilišta i time omogući ponovno otvorenje.

Rusija.

U palači u Carskom selu uapšen je neki vojnik Maksim Davidov, jer su kod njega otkrili komprimitujuća pisma. Sadržaj istih drži se doduše veoma tajnim, nu ipak se drži, da Davidov pripada revolucionarnom udruženju.

Poradi urote uapšeno je do sada 20 osoba. Proti njima je podignuta obtužba. Ova imade četiri diela. Prvi dio se tiče priprave za umorstvo carevo. Glavni su obtuženici bivši 22-godišnji pomorski poručnik Boris Kikitenko i mjernik Klosowsky, koji je bio preobučen kao kozak. Drugi dio obtužnice naperen je proti onim osobama, koje su podpomagale kod priprava, a to su većim dielom žene. Treći je dio pako naperen proti svim onim osobama, koje su urotnicima pružile utočište. Redarstvo grozničavo radi da otkrije ovu urotu, jer se boji, da se je ona razširila već po cielom carstvu.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Pišu nam iz Lošinja. Nasladom, da bolje kažem udiviljenjom, pročitah onu krasnu „spomenicu" velikog krčkog biskupa Dra. A. Mahnića, u kojoj se prikazuje cijela ona više godišnja borba radi vjerske poduke u školama ovog zapuštenog i već dosta iznarodjenog kotara Lošinjskoga.

Koliko istina u ono malo stranica, reć bi živa slika onih težkih okolnosti, koje vladaju u onim 4 općinama, koje su pod brižljivom vladom i nadzorom velem. savjetnika Scarpe, koji sve vidi i čuje, ali da se ne poremeti mir, koga valja svakako čuvati, pušta kamori slobodu, neka radi što ju volja.

Kamora talijansko-famasunska uspjela je podpuno u svojem cilju, i već sada bere plod svojeg pogubnog rada. — Napeti odnošaji što vladaju u Nerezinam; čudo vrhu svih čudesa što se zbiva u Sv. Jakobu, gdje kako su sami pripovijedali, ne će narod osim remenara niti da polazi u crkvu, sve je to djelo kamore. Za Čunski je dosta kazati, da je već jedno deset godina da nema crkve, već tamošnji svećenik mora da obavla sv. obrede u jednoj maloj sobi. Tu čovjeku se ne pričinja da je u katoličkoj Europi, već u zemljama misijonarskim, gdje se tek počimlje širiti katolička vjera. Za Susak i Unije vrijedi isto. I tamo do nazad malo vremena, bila je druga razkolnička crkva, t. j. „Unione". U spomenutim mjestima, kamora si je uzela za oružje geslo „ne ćemo glagoljicu, hoćemo latinštinu". U Malom i Velikom Lošinju, ovo joj nije bilo umjestno, jer u potonjim mjestima latinski je jezik, na našu nesreću, postao vladajućim, te je stoga vladajuća klika našla drugo sredstvo agitacije.

Budući, da otok Krk daje najviše svećenika u Biskupiji i da ti svećenici ne će da zaborave, da su sinovi hvatskoga naroda, stoga si je kamora uprijela svoje strijele na potonje, te uz onu „ne ćemo krčkih svećenika, neka oni idu u Krk, hoćemo domaće ljude", usijali u neukom puku već takvu mržnju prema istini, da je ovo u istina nepojmljivo. Svima je poznata borba za župnika u M. Lošinju, gdje su mjesto sadašnjeg vel. Dr. Bonifačića htjeli svakako postaviti *proslavljenog* velosielca Don. F. Creglietto. U Velikom Lošinju je općina pisala čak u Rim uz podpise zavedenoga pučanstva, da se premjesti sadašnjeg kapelana, koji ima tu nesreću da je rodom sa pitomog Krka, te neka im se imenuje mladog kapelana velosielca Dr. Antoncicha, koji slovi kao dobar talijanski patriota.

U ovim pak zadnjim mjestima vlada takva mržnja proti tamošnjim našim svećenicima sa strane kamore, da je to upravo guba. Po bijelom danu znadu te hudobe zvati naše svećenike porugljivim me nima, dočim sa talijanskim su najbolji prijatelji i saveznici.

Koje dakle čudo da ta vladajuća stranka sa „Osar tutto" se je oprijela svimi silami uz pomoć svoje saveznice c. k. vlade, proti radu i nastojanju presv. krčkog biskupa? Ta bolje da nestane jednom revolucionarnih Hrvata, barem će tako vladati mir!

Nu sviće zora bolje budućnosti. U Cresu se gradi družbina škola, a isto tako i u Velikom Lošinju. U ovom posledniem gradu se je još nazad godina bila uzvilala velika smutnja radi podučavanja vjeronauka u pučkim školama, pod tadašnjim kapelanom Dr. Hlačem, ali mons. župniku moralo je uspjeti da uspostavi red i mir, ta i on je jedan od onih koji sa kot. poglavarom želi, da talijanstvo napreduje samo uz mir.

Ne ću se poreći ako uztvrdim, da je borba u ovom kotaru medju najtežim, jer valja prizneti da nema nikakove svjetovne inteligencije, osim ono malo u M. Lošinju i u Cresu, nu ipak bi se dalo nešto postignuti. U prvom mjestu valjalo bi se politički organizirati, upoznati se medju sobom i sakupiti kadgod medju narod, sazivati sastanke po raznim selima, da se poduči narod i okrijepi za dalnju borbu.

Neka se upru sve sile, neka sval radi u svojem djelokrugu, pa će pobjed biti naša. Dr. Mahnić otvorio je ponovn put za dalnju borbu, samo naprijed s složno; da uz takvog vodju rado se j boriti!

Svršavam ovim bodrijećim riječim same „Spomenice": nastojmo svi udruž -im silama, da okove tog nedostojno robstva, što se samo zakonito prije dad razkinemo!

† **Pop Petar Volarić.** U četvrtak 1 o. m. u noći poslije težke i ljute bole preseli se s ovoga svijeta, primivši u pot punoj svijesti sveto sakramente, pop Peta Volarić iz Vrbnika, upravitelj župe u Ka štelu (Catelvenere) blizu Pirana.

Bio to čovjek u naponu snage, koj je uvijek ostao jake individualnosti, te j baš stoga morao da ima kojekakih nepri lika živući u našim maljušnim prilikama koje ovake ljude — stvorene za veće za daće — obično zavedu u konflikt i pore mete ravnovjesje, jer se protiv gluposti neznanja i bogovi uzalud bore. — Bio t čovjek za gradske prilike, a osuđen d živi usred naroda zapuštenog u neznanju koji ga nije mogao shvatiti i koji mu nij znao biti zahvalnim, premda mu je p prekasnom priznanju (nakon njegova od laska iz Valuna, krć. biskije) bio i sve ćenik i učitelj i odvjetnik i liječnik.

U zadnje ga vrijeme prilike prisiliše te je potražio polje svojeg rada u Kaštelu tršć. biskupije, gdje je doista po priznanju samog „L' Amica" od dne 21. o. m. stek kao naklonost štovanje Hrvata i Talijuna.

Bio je čovjek, koji je promašio svoj cilj.

U ugodnoj uspomeni sviju, koji ga poznavaše, živ će i dalje u srcima njihovim radi otvorenog i nepatvorenog rodoljublja uza sav tudji odgoj i tudju naobrazbu, radi osobite ljubeźljivosti, i društvenosti, radi dobrote svoje i široka — možda i preširoka srca: prava naša „primorska naravna".

I ako se ga dosele novine naše ne sjetiše, valjda radi naših tužnih novinarskih prilika, živa će ostati njegova uspomena u ljudima „dobre volje".

Laka ti slavenska zemlja, pope Pero, žrtvo svoje okoline!

Mnogo dima malo pečenja. Pišu nam iz Lošinja: Vaši će se čitatelji sjećati koliko su naši nespašenci ovdje i u Nerezinah dignuli prašine radi tobožnje navale Nerezinskih djaka hrvatske pučke škole na neki talijanski trabakul. Ta prašina doprla je čak i u talijanski parlamenat, gdje se je konačno ispostavilo, da ne bijaše drugo, nego obična prašina, koju im poslaše nespašena braća sa kvarnerskih otoka.

Kako doznajemo naknadno, o toj stvari izpituju u Nerezinah oružnici roditelje i djecu, pako budu li savjestno izpitivali, doznati će, da su kod one *grozomorne* navale sudjelovala i talijanska djeca, a doznati će takodjer i za ime onog bezsramnog denuncijanta, koji je iz muhe stvorio slona, samo da ocrni i okleveće mrzke mu Hrvate.

Nedavno doplovio je u Nerezine opet onaj Talijan s bradom, koji je po sudu bezstidnog klevetnika jedva svoju rusu glavu spasio pred *„divljačkom navalom nerezinske dječice.*

Taj je talijan izjavio pred svjedocima: Ivan U. Zorović, Dinko Zorović pok. Antuna, Gavde Kamalić, pok. Jura, da on nije podnio nikakve tužbe ni kod austrijskih ni kod talijanskih oblasti. On je dapače iskreno požalio, što se je takvu dječarlju primilo u Beč, pa čak i u Rim. Sam, da se nije ni obazreo na dječe vragolije, kakovih da imade svuda po svietu.

O svemu tomu imali bi naši Nerezinci obaviestiti koli političku oblast u Lošinju, toli c. kr. namjestničtvo u Trstu.

Ove bi se oblasti već jednom morale resti kojekakvih doklaćenih amo *špiuna denuncijanta*, koji traže dlaku na jajetu mo za to, da nas pred tudjim svietom pred domaćim oblastim ocrne i ozleveću, da mogu pak sami potajno spletkariti rovariti ne samo proti nama, već i proti državnim oblastimi i državnim interesom. Sapienti pauca!

Voloski kotar:

Pišu nam iz Kastva. Ivan Negovetić, pomorski kapetan i posjednik kod Sv. Ivana u Mošćenicah, preminuo je u utorak 23. p. m. u 7 sati u večer iza dugotrajne bolesti u dobi od 67 godina.

Pokojnik bio je od onih riedkih starijih kapetana, odan dušom i tielom svomu hrvatskom narodu, za koga se zauzimao u svakoj prigodi, nastojeć, da se Mošćeničani probude i otresu tudjinskog duha, koji bi htjeo podjarmiti ih i koji žalibože još danas kod zavedenog naroda tamo odviše vlada.

Narodna stranka kanila je u svoje doba kandidirati ga načelnikom općine.

Pokop je bio 25. p. m. na mošćeničkom probiju.

Pokoj ti vječni dobri kapetane Žaneto!

Pišu nam iz Jelšane. U petak 26. p. m. umrla je u mladoj dobi svoga života gospodja Josipa Udović, supruga našega ovdašnjega rodoljuba i trgovca Antuna Udovića i sestra nasega velečastnoga gospodina župnika Velharticky-a.

Pogreb vrsio se je u subotu uz sudjelovanje mnogobrojnog svećenstva i ostalog pučanstva.

Raztuženoj obitelji naše saučešće.

Pazinski kotar:

Pišu nam iz Pazina. Prošli tjedan obdržavao se risarski tečaj za pučke učitelje u Pazinu. U svem bilo je do trideset učitelja. Predavao je g. profesor Gwaiz, Slovenec. Uspjeh bio je izvrstan. Da se metoda i vježbanie za samo risanje po naravi raširi diljem Istre, držat će se takovi tečaji u Kastvu i valjda u Puli i na otoku Krku.

* * *

U ponedeljak brzojavio je jedan gospodin svojima u Klanu, da dolazi kući u utorak. Pošto za Pazin nije valjda (?!) potreba, da znadu u brzojavnom uredu hrvatski, rekla je gospodjica u službi, da će „sofort" brzojaviti, kad tamo dotičnik je došao u utorak kući, a brzojav dan kasnije — u srijedu. Radi toga imao je veći potrošak od 5 K i sat hoda više.

Što takova se može samo u Primorju dogadjati. Sramota!

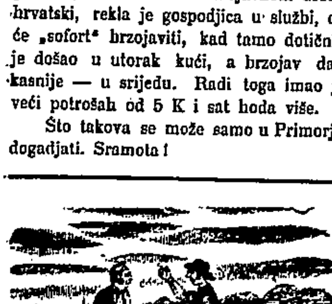

Franina i Jurina.

Fr. Ako imaš lazno Jurino ja bim ti još ništo povidal.
Jur. Te prosim Franino povidaj.
Fr. Sam čuja reći, da banda od Venezie je obošla u Poreč samo za hi na žurnaduzimati prez plaće.
Jur. Te prosim povidaj ča to pomene.
Fr. Neki Giovanin Vinier iz Poreča je dobia 10 Franki od teh patrioti Venezijani, drugi dan je poša da će šnjima sirota frajati, pa Federico mu je reka, da svih 10 Franchi ne valjaju niti po solda.
Jur. Allora, na ta način su bili beči falši.
Fr. Ja param, da su kada hini stija nijedan nii za niš.
Jur. Ala lipu su mu storili, kako svomu patriotu.
Fr. Ne samo njemu, su već od njima, ma sve ti ne morem po imenu povidati, ač ih ne poznam.
Jur. Sam čuja reči, da su Porečani jako veselo feštu za Garibaldija držali.
Fr. Su brate, ma su i darovani ostali već od njih, specialmente Nina Ugasin on je dàrovan; da ne će nikad već ta dar pozabiti.
Jur. To je dobro kada se kakovu veliku feštu ima da senjal ostane.

Razne primorske viesti.

Državni sabor je imao posliednju sjednicu u sriedu dne 24. julija. Zasjedanje nije ni zaključeno ni odročeno, već će predsjednik pismeno pozvati zastupnike k prvoj budućoj sjednici, koja će biti po svoj prilici oko 15. oktobra.

Naši su zastupnici tečajem prošlog tjedna zapustiti Beč, te se već nalaze svaki u svojem običajnom boravištu, što dajemo na znanje onima, koji ih u jednom ili drugom poslu trebaju.

Imenovanje i premještenje u sudbenoj struci u Primorju. Ministar pravosudja premjestio je kotarskog sudca g. Ivana Dougana iz Crknega u Ajdovščinu; sudbene pristave gg. Rikarda Fornasari-a iz Krka u Pograd, Dra Diega Zieglera iz Sežane u Goricu, Dra, Petra Caneva iz Podgrada u Kormin, Dr. Emamuela Perčića iz Rovinja u Volosko, Fiana Mavera iz Pazina u Podgrad. Sudbeni pristav u području prizivnoga suda u Trstu g. Dr. Anton Masinaz, namješten je kao pristav kod zem. suda u Trstu.

Kotarskimi sudci imenovani su Dr. Karlo Snider u Tržiću, g. Rudolf Sterle u Cerknom; g. Spiro Peručić pristav u Voloskom sudcem u Motovunu. Subenimi tajnici imenovani su gg. Petar Cornel u Komnu, Emil Czastka u Motovunu, Šilvije Tujak u Kopru svi kod zem suda u Trstu; g. Dr. Viktor Rigatti-Luchini iz Červinjana, kao tajnik trgov. pomorskog suda u Trstu; g. Dr. Silvan Sincovich u Krku kao tajnik u Rovinju, g. Hinko Lasić iz Kormina kao tajnik u Goricu.

Sudbenimi pristavi bili su imenovani prislušnici gg. Dr. Fran Spongia u Trstu, Dr. Enea Coglievina u Motovunu, Petar Zink u Voloskom, Dr. Karlo Milić u Pazinu, Dr. August Trevisan i Josip Sinčić u Kopru, Ivan Nežić u Krku.

Zamjenicima državnog odvjetničtva bijahu imenovani pristavi gg. Albert Tomicich iz Pazina, Dr. Edmund Zumin iz Kopra i Dr. Albert Barzal iz Trsta, sva trojica u Trstu, g. Dr. Rudolf barun Rinaldini iz Kormina u Gorici.

Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru darovali su, da počaste uspomenu pok. ujaka pomorskog kapetana Ivana Negovetić kod Sv. Ivana u Mošćenicah, Ernesta i Kazimir Jelušić u Kastvu K 20.

C. k. kot. sudac u Podgradu g. Cobraza darovao je za „Družbu" K 2·—, koje su bile izručene predsjedničtvu Družbine podružnice u Pazinu.

Gosp. Mirko Čubranić šalje iznos od K 1·40, sakupljen prigodom krštenja kod Frana Bastijančić u Barbanu, za „Družbu".

Gospodjica Lucija Bastijančić šalje K 10·— sabranih u rodoljubnom družtvu u kući g. Andrije Bastijančić, trgovca u Labinu, i to K 5·— za „Družbu", a K 5 za „Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu".

Popuniteljni izpit. Prošloga ćedna položili su popuniteljni izpit pod posebnom komisijom u Beču svršeni pravnici hrvatskog sveučilišta u Zagrebu gg. Dr. Bjelovučić, Orlić i Vlah prvi dalmatinski, a ostala dvojica istarski Hrvati. G. Dr. Bjelovučić bio je takodjer promaknut za doktora prava na istom sveučilištu.

Katolička ideja i tršćanski „Amico" U jednom od prošastih brojeva, promatrajući rastući nazadak talijanstva u Istri, izbjeglo je pobožnom „Amico" zlata vriedno priznanje: Talijanski *kaporioni* Istre sami su krivi ako svakim danom svo više gube terena, tako će Istrom zagospodovati „Ščàvo" — zato, jer, mjesto da se tove i zabavljaju, morali bi bili ustrajati talijanske škole medju slovenskim žiteljstvom Istre.

Na tu „katoličku" Jeremijadu odgovorio mu, baš kako treba, krčki „Pučki prijatelj" u predzadnjem broju; predbacio mu kako se sa katolicizmom ne slaže odtudjivanje jednog naroda svome jeziku i svojoj narodnosti.

A moj ti „Amico" u zadnjem broju koprca po liberalizmu Spinčića, Mandića i Laginje, da prikrijepi prvotnu svoju namisao, ili barem da joj značenje umanji; a tim i nehotice ponovno se izdaje za pogibeljnijeg talijanskog kulturonosca nego što su Rizzi, Bàrtoli i Bennatti.

Ajde, ajde! ta poznamo te! Nijedan posteni svećenik ne može da podpiše one tvoje članke u kojima se tako ponašaš, kao da bi katolička vjera i katoličko osjećanje bila isključivo vlast tvoja i tvojih pisarčića.

Za tebe bi bio hrvatski i slovenski živalj Istre tek onda katolički, kad bi hranu crpao iz tvojih jasalà, a Spinčić, Mandić i Laginja postali bi u tvojih redcih *svetci*, kad bi — prezrevši svoj narod, svoju povjest, svoj jezik i svoja prava — kojekavim Venezianijem, Rizzijem i Maranijem, materijalnim upropastiteljem vlastitih sunarodnjaka i krvolokom slavenstva pružili ruke, da im ih okuje u lance talijanskog robstva.

Šuti dakle i ne prostituiraj katoličke vjere, jer katolička vjera naših otaca draga nam je kao i narodnost naša.

Iz Zagreba nam pišu, da su tamo preminule nekoje osobe, koje su u svoje doba *igrale* važne uloge u hrvatskoj javnosti. Medju timi je u prvom redu jedan od najstarijih profesora hrvatskog sveučilišta, kojim se je ono i akademička mladež dugi niz godina otvorenja tog najvišeg učevnog zavoda ponosila. To je bio profesor Dr. Josip Pliverić, koji je bio od mladeži veoma cijenjen i ljubljen sve dok se nije dao u madjaronsku službu zlosretnim banom Khuenom. Prof. Pliverić radio je znatno i na književnom polju; sa madjaronskom vladom pao je i on, a sada eto pobrala ga je smrt od naroda neoplakivanog i nepožaljenog.

Umro je i tamo bivši načelnik naše prestolnice, bielog Zagreba banski savjetnik Mošinski, koji se je osobito izticao svojim madjaronstvom za nasilnog bana Khuena.

Preminuo je tamo ovih dana i tajnik senjske trgovačke komore g. Sebald Cihlař, starinom Čeh, ali odličan hrvatski rodoljub. Nije se podigao visoko — jer nije mogao — kao prva dvojica, ali je za sobom ostavio ljepšu i miliju uspomenu, nego li ovi, jer je ostao svojoj drugoj domovini do smrti vjeran i odan. Počivao u miru!

Ekshumacija Zrinjskog i Frankopana. Dne 20. o. m. obavljena je ekshumacija ostanaka hrv. junaka Petra Zrinjskoga i sure mu Frana Krste Frankopana. Na zamolbu braće „Hrv. Zmaja", — koji je jedna od najglavnijih zadaća: podržavati uspomene na historijshe i kulturne dogadjaje hrvat. naroda, — dozvolilo je gradsko vieće Bečkoga Novogamjesta ekshumaciju i prenos kostiju u novi grob. Odmah kako je stigla dozvola uputilo se je iz Zagreba izaslanstvo braće „Hrv. Zmaja" gg. Emilij pl. *Laszowski*, predsjednik, dr. Velimir *Deželić*, podpredsjednik, tajnik Stj. *Širola*, odbornik Filip *Hajduković* i redovni član prof. dr. Rudolf *Horvat*. Stigavši u Bečko Novomjesto, primljeno bi izaslanstvo od gradskog vieća na najljubezniji način.

Već 19. o. m. učinjene su potrebne pripreme tako, da se je moglo 20. o. m. pristupiti ekskumaciji. U 8 sati u jutro služio je g. Hajduković sv. misu u župnoj crkvi, na kojoj je uzidana poznata Zrinsko-Frankopanska grobna ploča. Iza toga došao je osobno po izaslanstvo „Zmaja" grad. podnačelnik g. Schwarz u zamjeni načelnika g. F. Kamanna, koji je na oporavku u Ischlu, kao zastupnik grada, te se je cielo izaslanstvo, kojemu se je pridružilo i nekoliko Hrvata i Hrvatica, odputilo na grad. groblje. U 9 sati dodjoše još članovi oblastnog povjerenstva gg. dr. medicine Geiser, okružni fizik i dr. Leopold Jäckel, grad. tajnik. Osim ovih došla je i stara grobarica gdja. Pugl i Franjo Karacson, onaj isti radnik, koji je g. 1885. sa pokojnim grobarom Puglom pokopao Zrinsko-Frankopanske kosti u grob, iz kojega su se imale izvaditi kosti. Pošto se je već prije službeno i točno ustanovilo mjesto groba, pristupilo se je iskapanju. Karacson je točno označio mjesto i položaj kostiju. U dubini od tri stope, kako je to bilo unaprijed zapisnički označeno, nadjene su u istinu kosti hrv. mučenika. Grad. fizik, kojemu asistira cand. med. g. Frano Dulibić iz Beča, konstantovao je po svim indicijama nedvojbenu starost kostiju, proučavajući komad po komad. Karacson pako i grobarica Pugl agnoscirali su indentičnost kosti. Kosti su iza toga položene u limeni lies na tkaninu, izvezenu hrvatskom rukom u narodnom stilu, te prenesene u mrtvačnicu. Tu je pod kosti u lies stavljena hrvatska zemlja iz raznih mjesta, koja su nekoć bila Zrinsko-Frankopanska. Ruke rodoljubnih Hrvatica stavile su na kosti mnogo kita hrvatskoga cvieća, povezanih hrvatskim trobojnicami. Do glave stavljena je kutija sa ispravom na pergameni pod pečatom i podpisana po svim prisutnima. Njom se ustanovljuje čin izkapanja i konstantira identičnost kostiju. Otvoreni još lies sa ostancima blagoslovio je klub. kapelan g. Hajduković, a predsjednik „Zmaja" izrekao je kratku besjedu, u kojoj je iztaknuo važnost dogadjaja, hvalu grad. vieću i nadu, da će blago srce Njog. Veličanstva dozvoliti prenos u domovinu!

Lijes je na to tutijom zaliven i stavljen u drugi kovni lijes, koji je zatvoren ključem. Ključ je predao podnačelnik braći „Hrv. Zmaja", a po tom je krenuo sprovod, koji je vodio klub. kapelan. Predsjednik, podpredsjednik, tajnik i g. Dulibić nosili su na ramenima lies, pred kojim su sugruga i kćerka podpredsjednika i kćerka predsjednikova nosile krasan vijenac sa hrvat. trobojnicom i hrvat. napisom. Za lijesom je stupalo zastupstvo grada Bečkog Novogmjesta s ostalim učestnicima. Poslije obavljenoga blagoslova novoga groba, u koji je položen čvrsti drveni sanduk, spušten je lies sa ostancima hrv. junaka, zatvoren čvrstim poklopcem. Na kovni lies zasuta je hrvatska zemlja. Nakon svetoga obreda izrekao je gosp. Hajduković lijepi latinski govor, koji se je veomo dojmio nazočnih grad. zastupnika. Na poziv k molitvi klekoše svi nazočni i izmoliše skrušenu molitvu za pokoj duša hrv. velikana.

Ganutljiv bijaše prizor, kad su i stanovnici njemačkoga grada prignuli koljena i šaputali molitvu za duše onih, koji su u njihovom rodnom mjestu izgubili na toli tragični način svoj život.

Grob je zatrpan, a na nj je odmah stavljen željezni križ s ovim latinskim napisom: „Hic ossa Petri com. a Zrinio et march. Franc. Christ. de Frangepanibus † 30. aprilis 1761. requiescunt. Procul a patria expectanxes sepulcrum in patria. Huc translati cura fratrum draconis Croatorum 20. Juli 1907.

Odmah je sastavljen o činu ekshumacije službeni zapisnik, u kojem se ustanovljuje identičnost staroga groba, kostiju, iskaz svjedoka i položaj novoga groba. Istaknut nam je osobito klauzulu, u kojoj je rečeno, da je grob svojira „Braće hrv. Zmaja“, odnosno hrvatskoga naroda, dok su kosti do dana prenosa u domovinu svojina grada Bečkog Novogmjesta. Tu je još na naročito molbu „Zmaja“ očitovalo grad. vijeće pismeno, da je pripravno na intervenciju hrv. zem. vlade izručiti kosti hrvatskoj zemlji. Zapisnik potpisaše uz službene osobe i izaslanici braća „Hrv. Zmaja“, s kojima se grad. vijećnici najsrdačnije oprostiše.

Tako je obavljen i dovršen čin, koji su podhvatila braća „Hrv. Zmaja“, da svojim troškom narodu spase svete ostanke, koji bi se inače možda još prije dozvole prenosa u domovinu mogli raspasti i posve propasti za hrv. narod. Sada je pako stvar hrvat. sabora i hrvat. vlade, da uskore dan prenosa, koji će za cijelo Njeg. Veličanstvo analogno Rakoczi Tekölin itd. nesumnjivo svojom poznatom blagošću dozvoliti svome vjernome hrvat. narodu.

Nova knjiga.

Netom je izašla nakladom knjižare L. Hartmana, (St. Kugli), Zagreb, Ilica 30 »Znamenovanje ruske revolucije«. Napisao Grof Lav. N. Tolstoj. Veliki ruski misliоc, grof L. N. Tolstoj, napisao je djelo pod gornjim naslovom. On se osvrće na revoluciju u Rusiji, koja još nije dovršena, te izrazuje svoje nazore, kako bi se imao narod vladati, da se ukloni postojeće zlo, i da nastupe bolja vremena. Za svakđanje ljude pak u sadanje doba čini se, da se ti nazori ne mogu oživotvoriti. Tolstoj vjeruje, da mogu, te za dokaz navodi, da pred 2000 godina nije nitko mogao ni naslućivati, kakve će države nastati, kakve li će se društvene prilike razviti. Ovu vrlo zanimivu, savremenu raspravu preporučamo našem občinstvu.

Cijena je knjizi K —·60, te se može dobiti u svim knjižarama ili kod nakladnika.

Povratak. Drama u jednom činu, napisao Srgjan Tucić.

Ova drama, koja je sa uspjehom prikazivana u Zagrebu, Pragu, Ljubljani, Beogradu i Sofiji, a prevedena na češki, slovenski, bugarski i njemački izaći će ovih dana u nakladi »Hrvatske knjižarnice« u Zadru, pa će time biti udovoljeno sa mnogih strana izraženim željama, da se ova veoma uspjela drama i štampom izda. Knjiga će biti veoma ukusno opremljena, a zapadati će samo K 1·— sa poštarinom 10 fil. više, pa je nade, da će se mala naklada u brzo razprodati kao što je brzo razprodan i »Truli dom« od istoga autora. Naručbe, najbolje na pošt. doznačnici prima već sada »Hrvatska knjižarnica« u Zadru, pa će oni kojkojigu napried naručе istu odmah primiti čim izađe.

Listnica uredničtva i uprave.

Molimo gospodu dopisnike neka se strpe malo. Sve na jedanput doći ne može.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije predleti pogibelj, da ćete dobiti zamjenjivu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

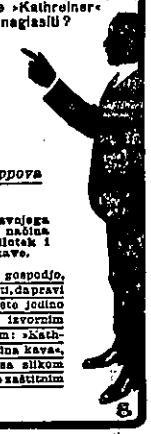

Pošto jedine

Kathreiner- Kneippova sladna kava

posjeduje uslied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja miliotak i okus kruate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

8.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migréno) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence akopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezločnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svsuhe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čimo se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da tiečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilju glavna prodavaonа za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, ***koji upisuju zadrudalk dielova jedan ili više po kruna 20.***

Prima novac na štednju od svakoga, ***ako i nije član te plaća od iztoga 4½%***

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose ***do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.***

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, ***i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.***

Uredovni sati svaki dan ***od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.***

Družtvena pisarna ***i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9. prisamno dana, gdje se dobivaju pobliže informacije.***

Ravnateljstvo.

Javna zahvala.

Srcem punim žalosti zahvaljujemo ovim putem svoj braći rodbini, prijateljem i znancem, koji su prigodom bolesti i smrti našeg nezaboravnog pokojnika

IVANA NEGOVETIĆ,

pom. kapetana i posjednika,

na bilo koji način pritekli u pomoć, izrazili sućut i mnogobrojno odpratili miloga pokojnika do hladnog groba. Napose naša najtoplija hvala gg. pom. kapetanima, koji su stupali uz lies noseći svieće, kao što i pokojnikovim prijateljima, koji su iz Lovrana i drugih mjesta došli k sprovodu. Svima platio Svevišnji dvostruko, a nama podielio utjehe.

Moščenice-Kastav, dne 27. julija 1907.

Raztuženi rodjaci.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica

LAGINJA i drug.

prije J. Krmpotić i drug.

Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE, GALANTERIJSKE RADNJE

SAMA IZRADJUJE PEČATE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.

OBČINE, CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŠTVA

TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE ZA ŠKOLE, PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co.-Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Giosuè Carducci

Novouredjeno skladište svakovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana itd. itd.

Cijene umjerene.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svieće iz prijesnog pčelinoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Čg. Trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za božićno drvce, voštени svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. ≈ Pula, Via Giulia, 1.

(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrsti u Istri.

TISKARA providjena je **latinskim, ćirilskim, gotičkim** i **grčkim slovima** te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao [te] jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tudjinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu **Tvornicu pečata iz gume (kaučuka)** i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu *vlastoručnih pečata* (fototipie) i evo nekoliko primjera:

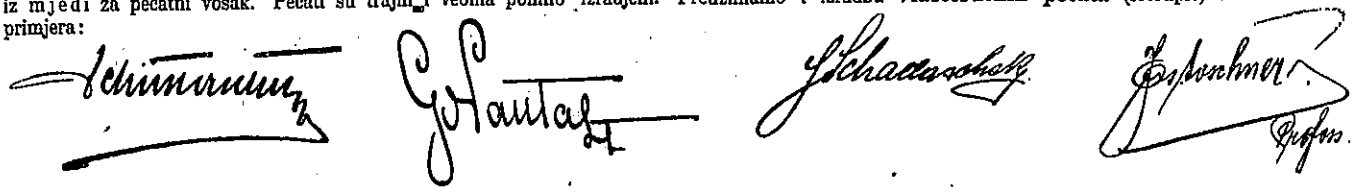

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigoveški posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specijalisti u knjigoveškoj galanteriji. **Izključena je svaka konkurenca!**

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE", „MLADOG ISTRANA" i „HRVATSKOG SOKOLA" uz veoma niske cijene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnimi motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrsti, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zaliha hektografičkog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrsti. Listovni papir u mapama i kutijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Mnogi i mnogi želili bi kupiti pojedinu knjigu „MATICE HRVATSKE" pa nezna kamo da se obrate.

Nama je ostalo od raznih godina više „MATIČINIH KNJIGA" koje evo popisujemo uz oznaku snižene cijene:

Slike iz slavenske povjesti: napisao Vj. Klaić 1903. — Cijena K —·80

Otci i djeca: S. J. Turgenov. Prev. M. Divković. 1904. c. K —·80.

Ban Pavao: Hist. slika. Milan Šenoa. — 1903. K. —·80.

Zimsko Sunce: Slika iz Istarskog života. Viktor Car Emin. 1903. K. —·80.

S moje lire: Pjesme. Rikard Katalinić-Jeretov. 1904. — K 80.

Hrvatsko kolo: Naučno-književni i umjetnički zbornik. — 1905. K 3·—

Jelkin bosiljak: Pripovijest iz istarskog života. Napisao Evgenij Kumičić. 1905. — K 1·—.

Povjest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku; Piše Milorad Medin. — 1602. — K 2·—.

Slike iz povjesti engleske književnosti: Piše Vladoje Dukat 1904. — K 2·80.

Veronika Desinička: Historijska tragedija u četiri čina. Od I. E. Tomića. 1904. — K —.80.

Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1903. — K 2·80.

Savremena Evropa: Stjepan Radić. 1905. — K 3.—

Zapreke: Pripovijest iz savremenoga života Vjenceslav Novak 1905. — K 1·80.

Izabrane Pripovjesti: A. P. Čehov. Prev. M. Lovrenčić. — 1905. K 2·80.

Komu je dobro u Rusiji: N. A. Nekrasov. Prev. A. Harambašić. 1905. — K —·80.

Pripovijesti: Iz bojnog odsjeka. Sa životopisom I. Perkovca. Od Dr. I. Zahera 1905. — K 2.—.

Vatroslav Lisinski i njegovo doba. Prilog za povjest hrvatskoga preporoda. Napisao Franjo Ks. Kukač. 1904. — K 1.—.

Usahlo vrelo: Pripoviest iz Istre. Nagradjeno iz zaklade Dušana Kotura. Pripovijeda Viktor Car Emin. 1904. — K 1.—.

Dječja njega: (Upute mladoj majci). Nagradjeno iz zaklade grofa I. Nep. Draškovića. Sastavio Dr. Radovan pl. Marković. 1903. — K 1.—

Iz slavenske rodbine: Pjesme. Preveo I. Trnski. 1904. — K —·80.

Izabrane pripoviesti: Napisao E. Orzeszkowa. Preveo I. Velikanović 1903. — K 2.—.

Gjurgjica Agićeva: Pripovijest. Napisao Ksaver Šandor-Gjalski. 1903. — K 2.—.

Moderna Kolonizacija i Slaveni: Napisao Stjepan Radić. 1904. — K 2.—.

Valovi i zrake: sa 230 slika i 2 table. Napisao Dr. Oton Kučera. 1903. — K 2·—.

Valovi misli i čustva: Pjesme. A. Tresić-Pavičić. 1903. K 1.—.

Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić i njegovo doba. (1350—1416). Piše Ferdo Šišić, 1902. — K 1·80.

Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1902. — K 1·80.

Njemačke knjige:

Baumgartner: Geschichte der Pädagogik. K 2·—.

Baumgartner: Pädagogik. — K 2·—

» : Unterichtslehrer K 2·—

Die Hystorischen Geistesstörungen (Eine Klinische Studie) vom Dr. Emil Reimann

Molitvenici:

Oče budi volja tvoja:

Molitvena knjiga spoukami i naputcima na bogoljuban život. Sabrao i priredio J. Dobrila, uvezan u elegantne crne korice sa bijelim kristal križićem. Veličina 13×9 cm. debljina 2½ cm. sa 426 st. Ciena K 3.60. —

Utjeha starosti;

Lijepo sastavljeni molitvenik tiskan sa debelim slovima. Uvezan u tvrde izšarane crne korice sa zlatnim križićem. Veličina 23×18½, 448 stranice. K 2·80.

Vrtić Gospodnji:

Mali katolički molitvenik. — Sastavio Cvjetko Gruber. Uvezan u glatku i tvrdu kožu raznih boja. — Osobito prikladan za ženske. Veličina 10×7 cm. 193 stranice. — K 3.—

Hljeb nebeski:

Sastavio Vladimir Rakotić. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorezom. Veoma obilat i umiljat sadržaj. Veličina 9×6 sa 320 stranica. K 3·80.

Slava Bogu a mir ljudem:

Iz najboljih molitvenika, crkvenoga katekizma, rimskoga časoslovja, misala i obrednika, priredio Fr, J. Ivančić, R. M. Uvenzan u crvenkastu baršunastu kožu sa zlatnim križem na koricama. Sadržaj mu je obiljan te providjen sa više slika Veličina 18×12 cm. 512 st. K 4.—

Vijenac bogoljubnosti,

ili »Različne molitve osobito s oprosti. Sabrao i priredio: P. M. Š. R. sv. F. Njegova svetost papa Leon XIII. podijelio je nakladniku knjige, radi zasluga stečenih tiskanjem valjanih katoličkih spisa glasom brave od 29. I. 1889, vitežki križ reda sv. Silvestra. Uvezan u tvrde crne korice sa slikom sv. Marije sa Isusom na krilu u bojama. Providjen sa slikama sv. križnog puta. Veličina 10×18 cm. Sa 320 stranica. K 2·40 i K 4·—.

Pomolimo se:

Sastavio Vladimir Bakotić. Uvezan u najfiniju sivu baršunstu kožu sa zlatorezom. Sadržaj veoma obljubljen i ukrašen sa dvije slike. Veličina 8½×11½. 450 str. K 7·60.

Pobožni učenik:

ili sbirka svakovrstnih molitva i razmišljanja za učeću se katoličku mladež. Ukrašen sa mnogim slikama. Uvezan u mehku crnu kožu. Veličina 12×8. 450 str. K 1·80.

Pobožni mornar:

Molitvenik za momčad c. i k. ratne mornarice i izsluženе mornare. Sastavio Karlo Kokolj, kapelan c. kr. ratne mornarice. *Naklada naše tiskare.* Uvezan u čvrste i jake korice. Providjen sa koledarom svetaca. Ciena mu je samo K —·80.

Knjiga od molitve:

našega gospodina Isusu Isukrsta i njegove matere, blažene djevice Marije., — Mala brošurica sa 22 str. K —·10.

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnom ponašanju.** Priredio Vinko Rubeša. Obsiže 24 str. a ciena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije"** na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i Jakov Čubrić. *Drugo izdanje.* Knjižici ima 70 str. ciena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete" i „Aspern". Spjevao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižici je ciena 40 para. Obsiže 56 str. — **Pisma o izborima u Puli god. 1905.** Preštampano iz „Omnibusa". Ciena 10 para. — **L' Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsiže 34 st, Ciena joj je 20 para. (Čist prihod namienjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — **Brzi računar** ili **pregledna knjižica** za proračunanje dnevnice od 1 do 6 kruna na ¼, ½, ¾, i cijeli dan. Veoma zgodno uredjena u u tri jezik. Obseže 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13×9 cm. Ciena samo 50 para. — **Knjižica nedeljne nadnice.** Skrižaljka uredjena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190—" Rubrike: Tek. broj. — prezime i ime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Ciena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u **hrvatskom, njemačkom** i **talijanskom jeziku.** Knjižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za žep. Imade i tok za olovku. — Ciena je knjižici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razašiljamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzeće.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoje bogato skla ište svih vojničkih potrebočа.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.	Crvena vina.
Maraschino . . . . naravno slatko.	Zarač.
Vugava I.	Pospilje . . . . . speciјalitet.
Vugava II.	Opollo I. . . . . krvno vino.
	Opollo II. . . . . „ „

Speciјalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cjenici razašilju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i **sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna, metle** i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft“ (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14. PULA Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7·— i više, za vezanje K 7·50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6·— i više, za vezanje K 6·50, na puceta K 6·80. — Veliki izbor **cipela za uniforme.** Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à 52 i 56	p.
„ bijelo . . .	„ 52 i 56	„
Istarsko crveno . . .	„ 36 i 40	„
„ bijelo . . .	„ 36 i 40	„
Dalmatinsko crveno	„ 40 i 44	„
„ bijelo .	„ 44 i 48	„
Šiler (Opollo) . . .	„ 44 i 48	„
Terrano	„ 36 i 40	„
Muškat bijeli, sladak	„ 48 i 52	„
„ crveni, „ „	„ 52 i 56	„
Refosco . . .	K 1·60	„
Marsala . . .	„ 1·40	„
Vermouth . . .	„ 1·20	„

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uredjeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Gostiona

Andemo de Orlić

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjejovačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i abonente.

IVAN i NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija“ i „Gospa od Trsata“

Skladište: PULA, Piazza Ninfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opollo). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refoško.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje istarsko, dalmatinsko, štajersko vino te Budjejevačko crno i bijelo pivo.

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igračih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvalazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. Točna i solidna poslužba. Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene.

Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 42. Pula, u četvrtak dne 8. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a necrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljaju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja: — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. H. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

† Slavoj Jenko.

Nemila smrt pobrala nam je opet jednoga iznedju najboljih narodnih pobornika. Pobrala nam ga je u najljepšoj muževnoj dobi naglo i nenadano, kad smo se tomu najmanje nadali.

Slavoja Jenka, iskrena prijatelja, žarka i ne sebična rodoljuba ne ima više medju živućima.

Prije 8 dana pojavili su se na njemu prvi znaci težke bolesti. Zadnjih dana prošloga mjeseca pozlilo mu iznenada. Opaziše na njemu znakove kapi, koja ga je udarila lagano, pa sve to jače, dok je posve izgubio sviest. Još i za sviesti pomirio se je s Bogom primiv sv. sakramente za umiruće. Prizvani naglo liečnici sudiše odmah, da je bolnikovo stanje vrlo težko. Občinski liečnik D.r. Bilek i prizvani liečnik iz Pazina Dr. Sebesta, upotriebiše sva moguća liečnička sredstva ne bi li svoga prijatelja obitelji i narodu spasili. U nedjelju krenulo je bolestnikovo stanje nešto na bolje, što nam gg. liečnici priobćiše, te smo mi pod tim utiskom i napisali viest o bolestnikovom stanju izraziv nadu, da će se bolestnikovo stanje poboljšati, ne nastanu li nove komplikacije. Vruće nade i želje naše, gg. liečnika, težko zabrinute obitelji i sviju Podgrajaca ne obistiniše se žalibože. U ponedeljak krenu bolest na gore i utorak u 4½ sata u jutro usnu za uvjek naš velezaslužni rodoljub.

Tužni glas smrti našega nezaboravnoga Jenka odjeknuti će bolno ne samo širom čitave Istre, već i daleko preko njezinih granica, jer bijaše Slavoj Jenko na daleko na daleko cienjen, štovan i ljubljen. Prerana njegova smrt zadala je njegovoj obitelji ne izliečivu ranu, a narodna naša stvar u Istri, napose u Podgradskoj občini izgubila je u njemu najboljeg, najodličnijeg i najvrstnijeg pobornika, zagovornika i zastupnika.

Pod težkim udarcem, što nam ga je zadala nemila viest o smrti milog nam druga i prijatelja, nije nam moguće trieznо i hladno već danas ocieniti neizmjerne zasluge, što si ih je stekao naš *Slavoj* za Hrvate i Slovence Istre, koji mu ne će i ne smiju nikada zaboraviti dužne harnosti.

Slavoj Jenko rodio se 12. augusta 1852. u Trnovoj (Kranjska) gdje je izučio početne nauke, realku dovršio je u Ljubljani, a tehničke škole u Gracu.

Radi smrti svoga svaka, odličnoga rodoljuba, občinskoga načelnika u Podgradu Frana Šabca, napustio je Slavoj tehničku struku te se naselio u Podgradu, preuzeo posjed i trgovinu svoga svaka. U Podgradu savio si je sretno obiteljsko gnjezdo sa milom si suprugom Franjicom Jelovšek iz Ilirske Bistrice, koja mu je rodila krasnu dječicu, od kojih su na životu 4 sina i jedna kćerka.

Slavoj Jenko posvetio se je u ranoj mladosti javnomu našem životu. On je obnašao dugi niz godina težko breme občinskoga načelnika u Podgradu i još teže ono zemaljskoga zastupnika na istarskom saboru.

Odlikovao se je vazda svojom odlučnošću, iskrenošću i uztrajnošću u našoj narodnoj borbi, te ga možemo u tom obziru staviti za uzor našoj mladjoj generaciji.

Radi njegove odlučnosti i bezobzirnosti u obrani narodnih prava prama javnim oblastim, bilo zemaljskim, bilo državnim nije uživao nikada njihovih milosti, već mu stavljaše svuda zaprieke i stvaraše nepotrebne poteškoće. Nu on je ostao uvjek čvrst, odlučan i nepomičan prema visokim i najvišim predstojnikom oblasti, za koje je uvjek govorio, da su radi pučanstva, nipošto ono radi njih.

Zbog razgranjene trgovine i svojih velikih domaćih posala, položio je Jenko čast zemaljskog zastupnika i onu občinskog zastupnika, posvetiv se posve svojoj obitelji, svojoj trgovini i raznim domaćim gospodarskim družtvam. On je bio začetnik tamošnje posujilnice, koja krasno djeluje medju ovim siromašnim narodom; bio je predsjednikom il podpredsjednikom „Gospodarske zadruge"; „Mljekarske zadruge", „Narodne čitaonice", utemeljitelj „Narodnog doma" itd. itd.

Njegovo raznoliko i svestrano djelovanje na narodno političkom i gospodarskom polju prepuštamo vještijem peru, te zaključujemo ove redke izrazom dubokog saučestva prema težko ucviljenoj obitelji i svojti našeg premilog prijatelja, druga i pobratima, kojemu kličemo iz dubine potrta srca: Mili Slavoje, lahka Ti bila domaća gruda i vječna Ti uspomena medju nama!

Iz carevinskoga vieća.

Za ublaženje biede
u občinama Mošćenice i Kastav u Istri.

Prešni predlog zastupnika *Spinčića, Laginje Mandića* i drugova ticući se državnih podpora stanovničtvu mjestnih občina Mošćenice i Kastav, silno oštećenom od suše i tuče.

U čitavoj Istri zavladala je ljetos već mjeseca junija velika suša, radi koje su silno trpili proizvodi zemlje i trava. K tomu je nadošla u mnogih mjestih i tuča.

Spomenuti ćemo ovdje samo mjestne občine Mošćenice i Kastav.

Noću iz medju 9—10. julija uništila je tuča, koja je padala pol sata, groždje posve u mjestnoj občini Mošćenice osteliv jako trsje za više godina. Pošto je groždje jedini prolzvod, iz kojega većina stanovničtva utrži nešto novca, tada si je lahko stvoriti težki položaj, u kojem se oni nalaze. U mjestnoj občini Kastav uništila je suša bar dvie petine poljskih proizvoda prouzročiv na travi veliku štetu. Tuča, koja je popratila prvu neznatnu ljetnu kišu, oštetila je trsje, gdje više, gdje manje.

Predpostaviv to, stavljaju podpisani predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. kr. vladu, da pruži od sredstava za ublaženje biede izdašnu podporu stanovničtvu mjestnih občina Mošćenice i Kastav u Istri, silno oštećenom od suše i tuče, eventualno za provedenje javnih radnja i za promicanje poljodjelstva.

Ovaj predlog neka se razpravi svimi kraticami dopuštenim pravilnikom i neka se uputi odboru za ublaženje biede".

U Beču 17. julija 1707.

Spinčić,
Laginja,
Mandić i drugovi.

(Prešnost je predlogu priznata, te bi upućen spomenutom odboru.)

Za ublaženje biede
u političkom kotaru Pazin.

Prešni predlog zastupnika Dra. *Laginje, Mandića, Spinčića* i drugova.

Dne 15. p. m. posjetila je više občina kotara Pazin u Istri strašna tuča. Sve je tako uništeno, da se žito nije isplatilo ni kositi, dočim su vinogradi većim dielom ne samo za ovu, nego takodjer za više godina tako oštećeni, da se ne može očekivati nikakov plod. Ono što nije uništila izvaredna suša, počinila je spomenuta elementarna šteta.

Stanovničtvo gleda zdvojno u budućnost. Sva je šteta proračunana na više stotina hiljada kruna.

Tuj je izdašna i brza pripomoć za ublaženje biede iz državnih sredstava neobhodno potrebita.

Osim podpora za nabavu hrane težko oštećenim i krme za njihovo blago, potrebita je neobhodno znatnija gradja cesta u rečenom kotaru.

Pozivajuć se podpisani u tom pogledu na predlog, stavljen u prilogu 571 godine 1905. i na njihovu dne 16. p. m. pročitanu interpelaciju, stavljaju ujedno sliedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. k. vladu da pruži bezodvlačno izdašnu podporu iz državnih sredstava občinam političkog kotara Pazin, koje bijahu dne 15. julija tučom uništene, i da dade za ublaženje občenite biede provesti javno koristne radnje."

U Beču 18. julija 1907.

Dr. Laginja,
Mandić,
Spinčić i drugovi.

(Pošto je predlogu priznata prešnost, upućen je odboru za ublaženje biede.

Za olakšanje občinskih i zemaljskih izbora u Istri.

Interpelacija Dra. *Laginje, Mandića, Spinčića* i drugova na njegovu prouzvišenost gospodina ministra nutarnjih posala tičuću se olahkočenja provedbe izbora občinskih zastupnika i izbora zemaljskih zastupnika pokrajine istre.

U doba kad no se je za Istru zemaljski i občinski izborni red uveli (dodatak febrarpatenti godine 1861. i zakon mjeseca julija 1863.), bilo je u onoj pokrajini mnogo manjih samostalnih občina; vršenje izbornog prava za izbor občinskih zastupnika kano i za zemaljski sabor ne bijaše dakle sa nikakvom većom poteškoćom skopčano, pošto ne bijaše izbornikom sjedište občinskog ureda, gdje su birali nipošto daleko.

Talijanska većina zemaljskog sabora znala je pako već godine 1868. tako uprilièiti, da je mnogo seoskih občina Istre svoju samostalnost izgubilo, i da se ih je sa pojedinim gradovima u jednu mjestnu občinu sa sjedištem u gradu spojilo.

Seoske općine jesu skoro isključivo Slavenima (Hrvati i Slovenci), gradovi pako skoro isključivo Talijanima napučeni. O tom bi se dalo napisati čitave knjige, kakve su tom svezom mjestnih občina hrvatskom stanovničtvu Istre nepravice u političkom (prosvjetnom i gospodarskom) pogledu narinute.

Tražeći lieka proti tomu, navesti ćemo ovdje samo jednu takovu.

Kod izbora občinskih zastupnika, kano i kod zemaljskih izbora, moraju često dotični izbornici u veoma udaljene gradove, da ovrše tamo svoja po ustavu im pripadajuće prava. — Ako se pomisli pako, da je seosko pučanstvo Istre većinom vrlo siromašno, da nema u mnogih slučajevih nihakovih ili vrlo loših puteva, da su izvanjski izbornici čim stupe većinom medju drugojezično gradsko stanovničtvo, takodjer u narodnostnom pogledu vrlo neopravdanim uplivom izloženi; pomisli li se nadalje, da su mjestne občine tako velike, da već same dvie (kao n. pr. Poreč sa Vrsarom, Piran sa Izulom, Labin sa Plominom) ili čak sama jedna (kao Pula, pak Cres) jedan čitavi sudbeni kotar sačinjavaju, to se dade lakko pojmiti, koliko mora da podnese truda, troška i dangube seosko pučanstvo u takvih mjestnih občinah, kada se vrše občinski ili zemaljski izbori.

Zahtjev dakle — mimoišav političko-narodne razloge — pametne uprave i visokih gospodarstvenih koristi, da se doskoči tomu zlu, na koje bijahu državne oblasti često, ali zalibože uzalud upozorene, te da se već jednom dade podredjenim oblastim u tom obziru stroge upute.

U tom obziru *ne bi* se zaista naišlo na nikakve poteškoće.

Imalo bi se primjerice ovako birati: Za občinu Vrsar u tom samom mjestu, pak u Svet Lovreču, Pazenatičkom i u Funtanah; za mjestnu občinu Poreč u samom gradu, te u Žbandaju, Baderni, Fuškulinu ili Dračevcu, Novojvasi i u Taru; za mjestnu občinu Pula: u samom gradu, zatim bar u Pamesu, Sitanu i Alturi; za mjestnu občinu Labin u samom gradu, pak u Vetvi, Svetoj Nedelji i u Šumbregu; za mjestnu občinu Cres: u samom gradu, zatim bar u Belom i Martinšćici; za mjestnu občinu Lošinj Mali: u samom gradu, na obim otocima Susak i Unije, koji nisu ni danas parobrodarskom važnjom spojeni.

Ovakove odredbe ne stoje nipošto u protimbi sa zakonom, pošto je po § 18. postojećeg izbornog reda ustanova više od jednog izbornog mjesta predvidjena. (U

izvorniku stoji: „Provedenje izbora treba . . . . oznakom dati do znanja . . . . na kojim mjestima . . . . valja da se sakupe pojedina izborna tjela i kolik broj občinskih zastupnika treba da biraju".)

Provedenje izbora u različitim mjestima iste mjestne občine opravdano je dakle tim, što su jednom postajale manje samostalne mjestne občine i jasnom ustanovom zakona; što se specijalno tiče zemaljskih izbora opravdan je zahtjev nadalje tim, da ne valja, dok postoji Murijalni sustav podnipošto, sto moraju prvotni birači seoskog izbornog kotara u grad, dakle tudji im gradski izborni kotar, na glasovanje.

Na temelju svega toga i buduć bi se to pitanje moralo praktično riešiti što prije, povodom nekojih občinskih izbora, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra unutarnjih posala najpresniji upit:

„Je li njegova preuzvišenost pripavna, da poduzme čim prije shodne korake, da se provedenje izbora občinskih zastupstva i zemaljskih zastupnika u Istri tako uredi, a da budu mogli izbornici seoskih občina, spojenih sa kojim gradom u jednu mjestnu občinu svoje izborno pravo vršiti na prikladnom mjestu na sciu i da se u slučaju protimbe sa strane pojedinih občinskih glavarstva i izbornih komisija provedenje izbora, povjerenog občinam kao prenešeni djelokrug istim oduzme i da se taj izbor prikladnimi za to državnimi činovnici provede?"

U Beču 18. julija 1907.

Dr. Laginja,
Mandić,
Spinčić i drugovi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pišu nam iz Sanvinčenti. I opeta se je talijansko razhojstvo pokazalo u svojoj pravoj slici. I opeta je potekla hrvatska krv! Propadajuća talijanska klika u Sanvinčenti laća se svakog oružja, nu spasa joj nema.

Dne 4. t. m. bilo je u gradu do podne sve mirno, našega naroda bilo je sve puno, kao što svake nedelje, koji dodje da obavi svoju kršćansku dužnost. Poslije podne pokupiše se razštrkani i gladni trubentači, pa u svrhu da tohože počaste svog „premilog dobrotnika", a da ih ovaj obdaruje jelom i pilom, priredišе mu u dva sata po podne pred njegovom zgradom mačju počast.

Glazba je negda bila kako tako uvježbana, nu sada sve se primiče propasti, kako i njezin kapo Andrea, čija je bogatija u Franzinove ruke.

Medju gostovima šjor Bibe bili su i nekoji talijanski kapurijoni iz Pule i Rovinja, kojima nije valjda bilo raztumačivo, kako da se u talijanskom Svet Vinčentu čuje hrvatska riječ i pjev. Pošto su bili siti mačje glazbe, a duša im nije mirovala, pošto u blizini čuše hrvatski pjev, naručišе „trubilima" da podju glasbom mimo naše sgrade i kroz hrpu naših ljudi, koji se na ulici medju sobom veselo razgovarahu. Oni u istinu prorinuše prvi put, ali se više ne povratiše onim putem. Na kraju grada odložili su svoja glasbala u nekoj kući, oboražali se drvima i kamenjem, te počeli tjerati naše ljude van iz grada. Na jedan hip sakapila se stara i mlada talijanska gamad i bježe u potjeru za našima. Sa prozora bacale su žene svojima drva, da naše tuku i vikale: „pecca che non gavemo oglio cotto".

Bilo tu plača gradjanske djece i žena, bilo vike: „morte ai croati", „fuora i ščavi", „abasso colla casa", „mazzemo lo" itd. itd. Mislilo se za hip, da je zbilja odzvonilo svima našima.

Napadači, ovi barbarski naši Talijani, sakupili su se zatim u gostioni, gdje se hvalisaše, kako da su junački i bez ikakve ozlede potjerali Hrvate iz grada. Od naših bili su dvojica težko ranjeni, te se danas nalaze u bolnici u Puli, a petorica zadobili veće i manje rane. Za napadaj bili su gradjani već u jutro pripravni, što tekar danas doznasmo, dočim naši nijesu za tu gostoljubivost ništa znali.

Bojim se, da ako budu talijani tražili naše krvi, to će je u istinu i više viditi, ali bi mogli viditi i onu svojih bližnjih. Tko traži, nadje!

Naš je narod dobar, pobožan, radin, ali vezan je na ovo talijansko gnjezdo, jer tu je crkva, obć. ured, dučani, sjedište naše posujilnice, sa 360 članova i i gospod. družtva, a naš čovjek u svagdanjoj pogibelji života.

Već te večeri dogodilo bi se bilo veliko zlo, da se nijesu pozatvarale gostione i da nijesu gradjani pobjegli u svoje kuće pri dolazku naših ljudi iz sela.

Vrstno i strogo ponašanje ovdješnjih oružnika, pripomoglo je mnogo, da se nije što gorega dogodilo.

Prijetite, da ćete baciti kuću doli, prijetite, da ćete ubiti g. S., ali ne bude li njega, bit će drugi, a Vama je smrt na vratu, jer se naš *narod budi!*

* * *

Ponovni napadaj. Dne 6. o. m. došao je u sred podne do svoje sestre veleč. g. Filipčić, župnik iz Žminja. Na povratku bio je izvan grada napadnut kamenjem i njegova nečakinja bila je ranjena na glavi.

Do kada će trajati takvi odnošaji?

Čudimo se političkoj oblasti, koja je ovdješnju žandarmerijsku postaju smanjila, mjesto da ju poveća, jer dogoditi će se, da će naš narod biti prisiljen, da dade, uslijed neprestanog izazivanja i napadanja, gradjanima poštenu lekciju. Na ovo osobito upozorujemo političku oblast.

Lošinjski kotar.

Mali Lošinj. Javljaju nam od onamo, da je ovih dana Sv. Otac Pio X. podielio križ za zasluge „*Pro Ecclesia et Pontifice*" gospodji Etisi Skopinić, udovi pok. kot. škol. nadzornika. Vrlo riedko biva, da Sv. Otac podjeli koje odlikovanje gospodjama, pa eto ta čast je zapala gospodju Skopinić, koja se doista u Lošinju ističe i osobnim krjepostima i revnošću za ures crkve, a navlastito se je kao ravnateljica pobožne zadruge gospodja E. S. i za izradbu crkvenih aparata zauzimala mnogo, uz pomoć nekojih gospodjica za izložbu crkvenog ruha, koja se držala prošlog marća. Prava krjepost nadje uvijek zasluženo priznanje i nagradu, pa i mi gospodji Skopinić čestitamo na odlikovanju uz želju, da bi se u nju ugledale mnoge druge gospodje, koje misle da služe crkvi i Papi, dok fanatično služe kamoru i rade za njezine ciljeve.

Pišu nam iz Cresa. Dopustite gosp. uredniče, da Vam se iz Cresa u kratko javimo. Kad vam češćim dopisima ne napunjamo stranice naše malene „N. Sloge", to je svakako dobar znak, koji se ipak jednom mora registrirati. Ovdje ne živemo doduše u slasti i lasti, a mogli bismo se i potužiti na svakojake neprijateljske neprilike, ali to je odveć poznata stvar, u kojoj već i otvrdismo. Ni to nije baš najveće zlo, jer u borbi je spas.

Moramo naprotiv javiti, da se mi orijaškim korakom širimo, pa što se je u nacijonalnom pogledu pred veoma kratko vrijeme činilo utopijom, to je sada ugodna zbilja.

Pred nedelju dana priredismo drugu zabavu, gdje se creski dilletanti po drugi put s velikim uspjehom pokuzaše na daskama, dok je naš tamburaški zbor po prvi put pokazao svoj divni rezultat svojeg tromjesečnog rada. Hvala lijepa našem požrtvovnom i veselićnom zborovodji.

Zabavi je prisustvovalo preko 500 ljudi, ne računajuć onu našu vlastelu, koja su u velikom broju došla po okolnim kutovima da bi stogod ispljunirali, gdje se pak ujedno uvjeriše, kako li se taj od njih kroz viekove zanemareni puk ljudski zabavlja i oplemenjuje. Čitava zabava bijaše im oštra lekcija njihovoj bivšoj očinskoj brizi, tako da ostadoše osupnuti nad našim napredkom.

Nadalje Vam imamo javiti, da će im naša „Družbina" škola već prve godine odnijeti polovicu djece (preko 200), što će biti najbolji dokaz — jer se radi o neumoljivim ciframa — našeg osvještenja!

Voloski kotar:

Promocija. Pišu nam iz Kastva. U sriedu dne 31. julija bio je promoviran na čast. doktora prava naš zemljak gosp. Dr. Vjekoslav Vlah, rodom Tršćanin, a porieklom Kastavac. To je prvi doktor prava iz Austrijskog Primorja promoviran na Zagrebačkom sveučilištu. Mladom doktoru naše iskrene čestitke!

Iz Mošćenice nam pišu. U četvrtak dne 25. p. m. sprovedosmo do hladnog groba mrtve ostanke pokojnog Ivana Negovetića, pomorskog kapetana iz Sv. Ivana kod Mošćenica. Pokojnik je bio jedan od onih danas dosta rijedkih starih pomoraca, koji je u svojoj mladosti bio zadojen dukom Ilirizma, pa je sve do smrti ostao vjeran sin svoga naroda. Dok je plovio morem, znao je često kititi ponosne jedrenjače našom lijepom trobojnicom, a odkada je živio u svom zakloništu kod sv. Ivana u svakoj je svečanoj prigodi okitio svoju kuću istom trobojnicom. U ovo nekoliko zadnjih godina odkad imamo i kod nas dosta borbe za narodnu stvar, iskazao se je i pokojnik u mnogim prigodam. Kad se je osnovalo čitaonicu kod nas, odmah je bio i on članom i ostao je takovim sve do smrti. Kako je bio društven čovjek pokazuje najbolje to, što je kod svake zabave i druge svečane zgode i on svim silama sudjelovao. Prigodom kojih god izbora došao je na biralište i otvoreno glasovao s narodnom strankom. Videći stranka toliko domoljublje kod njega i znajući kako je poznat i obljubljen, htjela ga je kod zadnjih občinskih izbora kandidirati za načelnika. Nu kako je pokojnik bio uvjek skroman, nije htio te časti nikako primiti. Kako je bio zauzet za narodnu stvar pokazao je i u zadnjim danima svoga života. On se je naime u oporuci sjetio naše zaslužne „Družbe sv. Cirila i Metoda".

I premda je bio tako izraziti narodnjak, ipak su ga i protivnici štovali, jer su u njem vidjeli pravog čovjeka, poštenjaka od pete do glave, karaktera, komu se treba diviti. Koliko je pokojnik bio štovan i ljubljen, pokazalo se je najbolje prigodom sprovoda. I stariji ljudi vele, da takovog sprovoda davno nije bilo u Mošćenicah. Učesnika bilo je mnogo ne samo iz naše općine, nego takodjer iz Lovrana, Kastva i Rijeke. A i pravo je mili Ivane, da su Ti tako izkazali zadnju počast, jer si Ti to u podpunoj mjeri i zaslužio, pa Ti i mi još jedan put iz dna srca kličemo: Pokoj Ti vječni i lahka Ti bila domaća gruda!

Dva javna sastanka obdržavao je prošle nedelje zemaljski i državni zastupnik g. *Matko Mandić* u mjestnoj občini Jelšane. U nedelju poslije sv. mise zgrnulo se mnogobrojno občinstvo pred krčmom g. *Princ* u Jelšanah, gdje je za shoda prvi progovorio domaći župnik veleč. g. *Josip Velhartický*, koji je pozdravio zastupnika, zahvalio mu se što je došao opet medju svoje izbornike, te predložio za predsjednika sastanka občinskog načelnika g. *Jakova Valenčića*. Ovaj se zahvali na počasti, te podieli riec zastupniku, koga je narod oduševljeno pozdravio. G. zastupnik izručio je prisutnimi srdačne pozdrave svoga druga i prijatelja zastupnika *Spinčića* (občenito klicanje živio Spinčić!) kojemu ne bijaše moguće, da prisustvuje današnjem sastanku. Sjetio se i drugoga muža i rodoljuba, bivšeg zemaljskog zastupnika za onaj izborni kotar, g. *Slavoja Jenka*, koji je bio stalno običao doći na sastanak, kao što je to i do sada običavao, al ga snašla težka bolest. Medjutim dobili smo žalostnu vjest o njegovoj smrti. (Op. Ur.)

Zatim je zastupnik obširno govorio o posljedicah novoga izbornoga reda, o sjajnom uspjehu Hrvata i Slovenaca Istre dne 14. i 23. maja o. g., o prepiranju pojedinih stranaka, o razlozih, radi kojih nije došlo do jedinstvenog jugoslavenskog kluba, o djelovanju novog parlamenta i o radu narodnih zastupnika Istre, za prošlog kratkog zasjedanja. Govor taj je občinstvo vrlo pazljivo slušalo i opetovnim odobravanjem popratilo.

Pošto je zastupnik saslušao i pobilježio razne želje i potrebe tamošnjeg pučanstva, zaključi predsjednik sastanak, koji se je vršio u najljepšem redu.

* * *

Poslje objeda odvezao se je zastupnik *Mandić* u društvu gg. župnika, načelnika i još nekoje gospode iz Jelšana u najzapadnije selo Istre, u odaljeno Podgraje, koje se nalaze na granici istarsko-kranjskoj.

Tuj je obdržavan drugi sastanak i to poslije blagoslova, i premda ne bijahu svi stanovnici na vrijeme o tom obavišteni, sakupilo se ipak u znatnom broju. Sastanak je otvorio načelnik g. *Valenčić*, predloživ za predsjednika domaćeg dušobrižnika veleč. g. *Stjepana Jenka*, koji se je srdačnim riečima zahvalio g. zastupniku, što je došao u ovo najudaljenije selo svoga izbornoga kotara. G. je zastupnik pučkim jezikom protumačio sakupljenim sastav novoga parlamenta, njegove dužnosti i njegova prava; govorio je napose o gospodarsvenim pitanjima, kojima se ima baviti novi državni sabor, te se je osvrnuo na prometne i narodno gospodarske težnje i potrebe Podgrajaca, Zabićana i ostalih susjednih sela. Podučio je narod što mu je činiti, da dodje do svojih prava i da mu se ispune tolike opravdane želje i težnje; preporučio mu napose, neka marljivo radi, neka umno gospodari i štedi, te neka trieznо živi, pa neka se pouzda u svoje zastupnike, koji će poduzeti sve moguće korake, da se i njegovo duševno i tjelesno stanje poboljša.

Vidljivo bijahu ganuti oni dobri podgorani, te se iskreno zahvališe svomu zastupniku na obećanoj pripomoći preporučivši mu, da se zauzme za tolike njihove potrebe.

Oprostivši se sa stanovničtvom Podgraje nakon kratkog odmora u gostoljubivoj kući dičnog starca, uzornog dušobrižnika i rodoljuba g. *Jenka*, krenu g. zastupnik natrag put Ilirske Bistrice i Trnovog, te odatle u posjet teško bolestnomu prijatelju i pobratimu g. *Slavoju Jenko* u Podgrad, kamo je stigb već kasno u noći.

Sa vrh Učke, mjeseca srpnja 1907. Prošloga mjeseca imali smo ovdje kotarsku školsku komisiju, radi podignuća javne pučke škole u Veloj Učki.

Ovdje medjasi općinsko glavarstvo Boljun sa Mošćenicami prvo hrvatsko a drugo talijansko (općinsko glavarstvo).

Po zadnjem popisu od god. 1900. brojilo je opć. glav. Boljun 3.214 stanovnika, od kojih bijahe upisano za Talijane 48 osobe — plaćalo je porez 9.963 K (izravnog 9.453 K, a potrošarine 500 K) dočim Mošćenice brojilo je 3.219 duša, od kojih 146 Talijana (fabriciranih) a plaćalo je porez 9.112 K i to 7.296 izravnog a 1.816 K potrošarine.

U hrvatskoj općini Boljun jesu sliedeće Škole: 1. Boljun — g. učitelj Kastavac; 2. Vranje g. učitelj Kastavac; 3. Šušnjevica — g. učitelj Kastavac; 4. Paz — g. župnik Kastavac, a učitelj iz Pazin-

šćine (koji puše u Talijanski rog). Imade školsku zgradu Borut i Brest, a naumiše podignuti sedmu školsku zgradu na Veloj Učki. Evala našem opć. glavarstvu, koje se tako brine za prosvjetu svog naroda.

Da pako vidimo opć. glavarstvo u Mošćenicama, koje se nalazi kod mora, te medjasi sa liječilištem Lovranom, s kojim za nesreću upravljaju kamoristi, ovdje moralo bi biti još više škola nego u Bodjunu — da vidimo.

Općinsko glavarstvo Mošćenice imade samo dvije jednorazredne škole, a u svakoj imade do 200 (dvijesto) pohadjajuće djece — a to su: 1. Grad Mošćenice — g. župnik i učitelj su Kastavci; 2. Berseč — g. župnik Kastavac, a učitelj Bodul.

Iz ovoga je očevidno, da naše narodno glavarstvo ne širi prosvjetu, a protivno tmini podržaje, pa još se hvalisuje sa dvotisućnom kulturom (?!).

Nije se za čuditi, da se ovdje ne širi prosvjeta u narod, budući ne vjerojatno ni žalibože istinito, da od 24 općinska zastupnika imade ih 10 (deset — medju njima 3. opć. savjetnika) ne pismenih, koji pušu u talijanski rog — al o tome drugi put više, jer imade toga cijeli „vagon".

Prijatelj puka.

Pazinski kotar:

Poziv na I. sastanak hrv.-slovenskog djaštva.

Danas mi živimo u doba organizovanog udružívanja: Osobito u velikom kulturnom svijetu postoje danas najraznovrsnija, skoro da kažemo sva moguća, udruženja. Čim se nadju na okupu njih nekolicina, koje veže ista zajednička ideja, odmah se organizuju, da onda mogu ostvariti i širiti te ideje. Tijekom svake godine čitamo po novinama, da su se ovi organizirali, sad opet oni držali sastanak, da se posavjetuju, kako im se je organizirati te pripravljati za budući rad! Kako možemo viditi svi, svi rade!

A što je učinilo hrv.-slovensko istarsko djaštvo?

Veoma teško nam je na to pitanje odgovoriti, jer bi sigurno bilo u svakom pogledu nepovoljno za nas. Stid nas može biti, kada ne možemo dati valjanog odgovora na to, a k tome znamo, da nas ima na sveučilištima oko 60. Koliko bi mogli učiniti za puč. prosvjetu nas 60! A mi ne radimo ništa!

Braćo i drugovi! Skrajno je doba da krenemo drugim putem! Treba, prijatelji, da se prenemo, da se složimo, pa zajednički upremo, jer sramota je za nas, da ovako stojimo prekrštenih ruku, dok nas na sve strane čeka posao.

Potrebu zajedničkog rada i novog života medju nama osjećali smo krvavo u zadnje vrijeme, pak stoga je i niknula medju nama namisao, da bismo što prije držali sastanak čitavog hrv.-slov. istarskog djaštva.

Ta namisao dozrela je ove godine, te s toga se odlučilo ovih praznika dne 31. VIII. i 1 rujna 1907. u dvorani »Narodnog Doma« u Pazinu držati prvi sastanak cijelokupnog hrv.-slov. istar. djaštva, da se prema našim prilikama organizujemo na čisto narodnom temelju za svoj budući rad.

Program tog sastanka u glavnim točkama biti će ovaj:

I. Narodna svijest.
II. Kulturno-gospodarstvene prilike.
III. Narodna prosvjeta.
IV. Istarsko djaštvo.

Potanji program i dnevni red i raspored koncerta, koji će se držati drugi dan sastanka dne 1. rujna javit će se naknadno. Radnje za sastanak su već skoro gotove.

Dakle drugovi na noge! Uspjeh sastanka i naše organizacije ovisi o nama samima, te mislimo, da ne će nitko ni časka razmišljati o vrijednosti njegovoj, te da će svakako svatko od nas pohrliti na ovaj sastanak. Vrijeme je već, da se maknemo, skupimo u čvrstu zajednicu, jer zavlačenjem ovog pitanja širi se mrtvilo i nehaj medju nama sve više i više, pa do malo vremena bilo bi možda već prekasno. Bez rada ne ćemo se obraniti pred ždrijelom, koje uvijek prijeti našem narodnom opstanku; ne ćemo se moći oprijeti i to ne bez naše krivnje.

Na sastanku razpravljati će se o narodnim i našim djačkim prilikama i kako da odstranimo nevolje svoje i svoga naroda. Pa kako bi se onda mogao naći jedan od kolega, koji bi prepustio ovakovu važnu zgodu?! Radi savjesti, obraza i poštenja mora svatko doći, jer ako se budemo svi složno sakupili, već nam to daje mogućnost, da ćemo se moći posavjetovati i učiniti program za podignuće naše opće i strukovne naobrazbe i za narodni rad; pak nam se neće moći više predbacivati, da smo bili mrtvi, nehajni i prekrštenih ruku, dok su se drugi znojili i trudili za sebe i za spas naroda!

U Pazinu, dne 30. srpnja 1907.

Priredjujući odbor.

Razne primorske viesti.

Zagrebačko sveučilište. Na zagrebačkom sveučilištu položiše u ljetnom roku ove škol. godine s dobrim uspjehom prvi državni ispit sljedeći istrani: Hedvig Jelušić iz Kastva, Senen Mogorović iz Gračišća i Andrija Žic iz Punta.

Slovenska knjižara u Trstu. Trščanski rodoljubi razbijali su si odavna već glavu, kako bi došli do svoje narodne knjižare, koja im je neobhodno potrebita. Oni bo moraju se sada za sve knjižarske potrebe, za nabavu papira i inih mnogovrstnih pisarničkih potreboća uticati talijanskim ili njemačkim knjižaram.

Sada će biti hvala poduzetnomu duhu g. Gorenika, poslovodje knjižare Lavoslava Hartmana u Zagrebu i tomu zlu doskočeno. On kani naime u Trstu otvoriti knjižaru, trgovinu papira i svakojakih pisarničkih predmeta, čim će u velike koristiti našem mnogobrojnom življu u Trstu, a ponajviše i samom sebi.

Narodni darovi. Za počastiti uspomenu svoga prijatelja i druga Slavoja Jenka daruje prof. Vjekoslav Spinčić za Družbu Sv. Cirila i Metoda K 25·—, za bratovšćinu hrv. ljudi u Istri K 25·—, za podporno djačko društvo K 25·—.

Oonosne svote šalje ravno na uprave rečenih družtava.

Narodni darovi. „Veleč. gosp. Ferdo pop Hrdy, župnik u Sv. Lovrečcu na Labinštini, šalje za „Djačko pripomoćno društvo" u Pazinu K 5·—, koje je primio od veleč. gosp. F. Pitrocha, kateheta u Moravskoj. Živio!

Na krstu sina Ivana Sinožić-Filesa u Sv. Ivanu od Šterne sakupilo se na predlog veleč. Čedomila Korbar K 8·40, od kojih je darovao g. Korbar K 2·—, g. B. Brečević K 2·—, g. Stipe Jurašić K 1·—, g. Ivan Sinožić K 1·—, gdjica Marija Jerkela K 1·—, g. Stipe Jurašić K — 60, gdjica Ana Jurašić K —·40, J. I. K —·40.

Ravnateljstvo »Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru« primilo je nadalje sliedeće prinose:

Zorko Klun, sabranih prigodom vjenčanja gosp. Bačića K 10·—, Dr. Pero Magdić u Varaždinu sabranih u župnom domu u Višnjini prigodom promocije g. dra. Josipa Poljaka 14. VII. o. g. sabranih po g. Iv. Horvatin-u župniku u Klenoćniku K 16·30, — Riečka Akademija prigodom sastanka na Matuljama dne 20. VII. o. g. K 60·—, Prva jugoslavenska tvornica kavinih surogata u Ljubljani od prodaje družbine kave u I. polječu god. 1907. K 660·68, Sakupljenih u krčmi kod g. Maglice u Opatiji dne 21. VII. K 5·40, A. Švrljuga umjesto vienca na odar pok. Iv. Negovetića u Mošćenicama K 15·—, Akademija na svom sastanku u Rijeći dne 27. VII. K 60·—. Živjeli plemeniti darovatelji!

Kruna 9012·54 za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

Pred šest mjeseci javili smo, da je naša Družba imala od prodaje žigica, što u njenu korist tura u promet bečka tvrtka »Solo«, u II. polječu 1906. K 7311·— prihoda. S veseljem javljamo danas, da je taj prihod u I. polječu 1907. god. poskočio na K 9012·54 što iznaša popriečno 50 K na dan i taj golemi napredak imade naša Družba da zahvali u prvom redu sviesti našega naroda, koji svuda i svagdje traži i troši samo družbine žigice. Evala mu!

Stratište Zrinjskoga i Frankopana. Povodom iskapanja kosti Zrinjskoga i Frankopana u Bečkom Novom Mjestu pokodili su vrijedni članovi društva „Braće hrvatskog Zmaja" i mjesto, gdje su Petar Zrinjski i Krsto Frankopan smaknuti. To se nalazi u Bräuhausgasse u dvorištu pivare. Prolazi se kroz jedan hodnik u vrt, gdje se pije i halabući i to mjesto, to je bilo njihovo stratište. U sredini se hodnika nalazi ploča s latinskim napisom, koji bi hrvatski glasio: „Na tome stratištu bijahu 30. travnja 1761. u 9 sati prije podne odsječene glave grofa Petra Zrinjskoga, bana hrvatskoga i kneza Frankopana, posljednjega od oblitelji radi veleizdajstva". Ispod toga napisa urezana je još primjetba u latinskom jeziku, da je ta zgradu bila g. 1834. izgorjela, te ju je dao obnoviti konzul Feliks Miessel. — S ponvalom se mora istaknuti, da gradjanstvo grada Bečkog Novogmjesta znade očuvati pietet, kad god prolazi tim hodnikom, ide sasvim tihano, jednako kad je trijezno, kao i kad je pripito.

Štipendije za djake c. k. višeg učilišta za vinarstvo i voćarstvo u Klosterneuburgu.

Početkom školske godine 1907—1908. podieliti će ministarstvo poljodjelstva tri štipendije svaka od 500 K za djake rečene škole. Molitelji valja da predlože svoje molbe ravnateljstvu one škole do 20. septembra o. g.

U prvi razred ove škole primaju se djaci, koji su navršili IV. razreda gimnazije ili realke, ili bar gradjansku školu dobrim uspjehom. Dokazati moraju, da imaju 16 godina ili da će je ove sunčane godine navršiti. Treba obvezu otca ili skrbnika, da će troškove prehrane i nauka podmiriti.

Položiti valja prijamni ispit od čega su oprošteni oni djaci, koji su svršili IV. razred gimnazije ili realke sa razmjerno povoljnjim uspjehom. Njemački moraju znati pisati i čitati bar toliko, da mogu razumiti predavanja.

Prijamni izpit za god. 1907—1908. vršiti će se 12—14 septembra.

Molbe za štipendije rieširi će se čim prije, nakon što bude djak u školu primljen.

Škola za žensko gospodarstvo. Glavni odbor c. k. poljodjelske družbe u Kranjskoj, sa sjedištem u Ljubljani izdao je naputak za one djevojke, koje bi htjele stupiti u školu za žensko gospodarstvo. Škola počima oktobra i traje 12 mjeseci. Djevojke od 16 godina napred prima se u taj zavod i moraju stanovati unutri pod nadzorom milosrdnih sestara. Poduka u slovenskom jeziku je bezplatna i podučuje se sve predmete, koje mora da znade dobra gospodarica, kao teoretično i praktično kuhanje, pranje, šivanje, živinogojstvo, mliekarstvo, vinarstvo, te vjeronauk, uzgojslovlje, zdravoslovlje, računstvo, itd; bezplatno se podučaje i njemački jezik. Mjesečno se plaća za sve potreboće u zavodu 30 K. Ravnateljstvo priobćiti će svakomu na upit što imadu pitomke sobom donieti od odiela. Molbe za ulaz u zavod treba poslati odboru u Ljubljanu do 15. septembra o. g., gdje mogu doznati i pobliže uvjete.

Godišnji izvještaj pučkih škola spadajućih pod okružje mjestnog školskog vieća u Kastvu za školsku god. 1906.07. sa dodatkom izvještaja c. k. muškog učiteljišta, Delavske škole i c. k. Pripravnice.

Primili smo sa zahvalnošću od sl. občinske uprave u Kastvu gornji izvještaj, iz kojega vadimo sliedeće kratke podatke: Na uvodu donaša sve školske oblasti počam od ministra pak do posliednjeg člana mjestnog školskog vieća. Zatim sliedi popis pučkih škola, kojih imade u onoj občini 9 sa 22 razreda, sa 14 učitelja, 7 učiteljica i jedan svećenik-učitelj. Osim pučkih škola u gradu Kastvu imade tamo odio c. k. muškog učiteljišta, Delavska škola i c. k. pripravnica.

Na koncu izvještaja nalaze se »Stari Kastavski zakoni«, sastojeći od 80 članaka ili kapitula, koji su stari 500 god.

Upravi naše drevne občine Kastav možemo samo čestitati što se toli revno brine za pučku prosvjetu u svojem djelokrugu i što se u tom obziru može ubrajati medju najnaprednije občine Istre.

Svim povjerenicima »Matice Hrvatske.«

Uprava »Matice Hrvatske« moli vas ovime uljudno, da izvolite odmah priposlati popis svojih članova utemeljitelja i prinosnika u god. 1906., jer će se sveukupni popis članova tiskati, kao što je to bilo u običaju prijašnjih godina.

Ujedno se umoljavate, da odmah pripošljete obračun starih dugova u koliko ovi postoje, ali još ne priposlano pokriće za knjige zadnjeg godišta odmah priposlati izvolite. Ako ste ovima zahtjevima mimo ove zamolnice udovoljili to ona za zas ne ima sadržaja.

Zagreb, 31. srpnja 1907.

Oklic.

Podpisani pozivlja v imenu krajevnega odbora, da se blagovoli javiti vsak(a udeležnik(ca) glavne skupštine »Zaveze avstr. jugoslov. učit. dvuštev« v Radovljici radi *prenočišča in skupnega obeda podpisanemu do 15. avgusta t. l.* — Krajevne razmere zahtevajo to. Iv. Šega.

Važno za posujilnice.

Primili smo znamenitu knjigu »Slovenski Posujilničar«, drugo popravljeno i pomnoženo izdanje. U toj se knjizi nalazi potanko rastumačeno sve što treba znati za valjano voditi ili ustanoviti jednu posujilnicu.

Vruće se dakle preporuča da tu knjigu dobave svi naši novčani zavodi, i svi oni koji kane ustanoviti nove posujilnice. Knjigu dobiva se kod spisatelja g. Ivana Lapajne u Krškem (Koruška). Ciena?

„Otče budi volja tvoja".

Došla je molitvena knjižica »Otče budi volja tvoja« od biskupa J. Dobrile, ciena ciena 1 K po komadu.

Molitvenik je tvrdo vezan, u tamnim koricama sa zlatnim napisom. Tiskan je na finom papiru te je oku ugodno čitanje. O sadržaju molitvenika nije treba niti rieči reći kad se znade da ga je napisao veliki onaj muž kojega nam je bila Providnost Božja poslala u danima crne tmnine, da spasi narod od propasti.

Nebi smjelo biti nijednoga istarskog Hrvata bez tog molitvenika. Požurite se dakle da ga dobavite. Poštom 10 para više.

Nove knjige.

Primili smo sa zahvalnošću: *Pogledi*, putne bilješke, napisao Ante Anić u Dubrovniku, nakladom piščevom, ciena 1 K.

Knjiga je štampana u osmini formata, finom papiru te imade 163 stranica. Jezik je lagak, te ugodno teče čitanje knjige. Opisan je put od Gruža do Jakina-Milana te do njekojih drugih predjela gornje Italije. Sliedi povratak u domovinu, preko Zagreba u Sarajevo te u Dalmaciju.

Listnica uredničtva i uprave.

Dopisniku iz Čepaljštine. Paval Načinović se srdi; piše nam da on nije radio ni za jednoga ni za drugoga, te da će nas tužiti. Nek se samo žuri, kad ima novca za ludo trošiti. Medjutim molimo, da se javite s daljnjim dokazima.

12 godina je na reumatičnoj glavobolji moja sl.ota supruga trpila, ja hvalim Svemišnjemu da mi je namisao dao na Vaš duplo elektro-magnetički križ R. B. broj 86.967. Pred 4 nedelje sam ja jedan takav veliki stroj od 6 kruna naručio i moja ga je supruga po Vašem propisu nosila. Javljam Vam s radošću, da je ista od svoje težke bolesti kroz Vaš stroj R. B. broj 86.967 sasma izlječena, stoga Vam dajem na znanje, da ne ću propustiti svakomu poznatomu, koji na takovoj boli trpi, Vaš ne procjenivi izum preporučiti, biljezim se sa veleštovanjem Vaš zahvalni Valentin Humbeck iz Karoly falva g. 1904.

Ovu priznanicu dobio je gosp. Albert Müller iz Budimpešte V/41 kotar, Vadasz ulica broj 34. izumitelj od dvostrukoelektro-magnetičkih križeva R. B. b. 86967, stoga mi njegov izum svakome koji na reumatizmu, teškom disanju, gihtu, kucanju srca, u obće na živčanih boli trpi najtoplije preporučamo.

Br. 1892.

Oglas.

Daje se na opće znanje, da će se u subotu dne 17. augusta 1907. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u Slunu javna usmena jeftimba radi zakupa izgradjenja dogradnje župnog stana u Slunu.

Isklična cijena jest 2672·34 K.

Jeftimba jest ustmena i imadu, oni, koji se za zakup te gradnje natjecati žele, jedan vadium od 5% od isklične cijene prije započete jeftimbe položiti, koju dostalac u ime jamčevine na 10% od zakupne svote odmah nakon zaključne jeftimbe nadopuniti imade.

Uvjeti jeftimbe, kno i nacrt i proračun mogu se za vrijeme uredovnih sati u ovome uredu uvidjeti.

Poglavarstvo općine.

Buzet, 5. augusta 1907.

Načelnik:
F. FLEGO, v. r.

OGLAS.

Time dajem na znanje svima, domaćim i stranim, da ne plaćam i ne odgovaram ni za kakov dug, što ga počini moja žena Katarina.

Boljun 2. augusta 1907.

Antun Mavar,
seljak.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf", sa 3-godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlaćena prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie"; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikelremontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u ahu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuinosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudčanih grčeva, teuteènosti, tachiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkrilijivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako hrlem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su za mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraćene zahvale kao i od odličnijih slojeva ižđane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd:e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrsne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjalih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćaju zadružnik dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja sugласno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Težko ucviljenim i duboko potrtim srcem javljaju podpisani svojoj rodbini, prijateljem i znancem, da je njihov nezaboravni suprug, otac i brat

SLAVOJ JENKO

trgovac i posjednik, bivši zemaljski zastupnik na istarskom saboru, bivši obć. načelnik u Podgradu, počastni gradjanin narodnih občina, predsjednik čitaonice, itd. itd.

dne 6. o. m. u 4½ sata u jutro nakon osamdnevne težke bolesti, providjen sv. Otajstvi za umiruće, mirno u gospodu usnuo.

Ostanci premilog nam pokojnika predati će se crnoj zemljici u četvrtak dne 8. augusta u 9 sati prije podne na grobliu u Hrušici.

Premilog pokojnika preporučuju molitvi njegovih prijatelja i znanaca.

U Podgradu, dne 6. augusta 1907.

Fani Jenko, rodjena Jelovšek,
supruga.

Tihomil, Vladimir, Stojan, Božena i Slavoj
djeca.,

Sofija ud. Šabec i Lina,
sestre.

„Posojilnica in hranilnica v Podgradu" objavlja stem prežalostnu vest, da je njen mnogozaslužni podpredsednik in blagajnik, blagorodni gospod

Slavoj Jenko,

po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. sakramenti, danes zjutraj ob 4. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v četrtek v 9 uri iz Podgrada v Hrušico.

Podgrad 6. avgusta 1907.

Vodstvo
Posojilnice in hranilnice v Podgradu.

„Gospodarska zadruga za sodni okraj Podgrad" javlja prežalostno vest, da je njen mnogozaslužni blagajnik, blagorodni gospod

Slavoj Jenko,

po kratki, mučni bolezni, previden s sv. sakramenti, danes zjutraj ob 4 uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v četrtek v 9 uri iz Podgradu v Hrušico.

Podgrad, 6. avgusta 1907.

Vodstvo
Gospodarske zadruge v Podgradu.

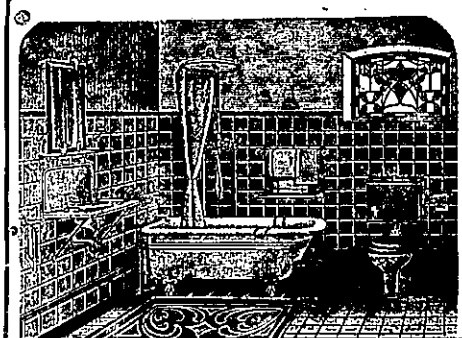

Veliko skladište

kaca za kupanje, moderuih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Novosti! Sprava za prištedju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu oljenu.

Svoj k svomu!

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cienе umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljo oljeli. Jamstvo 8 godina. — Cienе su od K 60·— do K 260·—

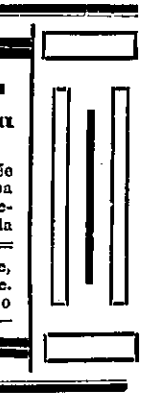

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. ≈ Pula, Via Giulia, 1.

(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrsti u Istri.

TISKARA providjena je **latinskim, ćirilskim, gotičkim** i **grčkim slovima** te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao te jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tudjinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu **Tvornicu pečata iz gume (kaučuka)** i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu *vlastoručnih pečata* (fototipie) i evo nekoliko primjera:

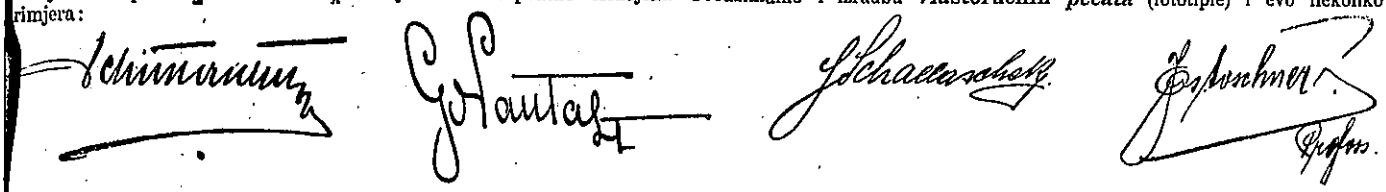

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima e svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specijalisti u knjigovežkoj galanteriji. **Izključena je svaka konkurenca!**

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske ciene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnimi motivi, mjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrsti, tinte crne, crvene, odre i t. d. Bogata zaliha hektografičkog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrsti. Listovni papir u mapama i kutijama d najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Popis tiskanica na skladištu.

Tiskanice za općinske urede:

ozivnica — mala
oziv na vojničku stavnju
pćinska svjedodžba siromaštva
ostavnica na četvrtini arka
» » polovini arka
jedodžba zavičajnosti
jedodžba ponašanja
ozivnice za po c. k. kotar. glav. globom
otsudjene
kaz nadnica (2 kom. na arku).
kaz vrhu poslovodstva nameta zdola
naznačenih tečajem godine.
pitni arak
ventar
amira vrhu prim. novca iz opć. blagajne
mira na četvrt arka
odgonbu
križaljka o cijeni sijena
jedodžba o izvozu živina i proizvoda
jedodžba » » » (brodom)
učbeni zapisnik (Exhibit)
ijavnica boravljenja za vojnike 4°
» » na cielom arku 4°
jedodžba za primitak u bolnicu
jedodžba siromaštva za uboge bolesnike u bolnici
ješće o razgledu mrtvaca
liški ogledni list
pisnik o razgledu mrtvačkom
olba i svjedodžba za aprost od prezenitne vojne službe (cijeli arak)
olba za povrat predujma danim putnicima
Molba za izvadak putnog lista.
Omnibus-tiskanice
Poštarska knjiga, uvezano 100 araka
Glavna knjiga
Blagajnički dnevnik
Dozvola za rasprodaju domaćeg vina
Proračun općine (naslovni)
» » (uložni)
Zaključni račun (naslovni)
» » (uložni)
Prilog k dohodku
O realizovanju kapitala
Prijavni i pregledni list
Popis izbornika
Obavjestna skrižaljka trojezična
Popis porezovnika, izbornika
Glasovni izkaz za izbor opć. zastupnika
Kontrolni iskaz » » » »
Pozivnica (četvrt arka) na izbor općin. vijeća
Kontrolna listina za izbor nar. zastupnika
Inventar za općinu
Domovnica
Pregled vrhu direktnog poreza sa držav. nameti za god. . . i odnosnih zaostataka u mjestnoj općini.

Nove tiskanice izradjuju se po uzorku brzo i jeftino.

Tiskanice za velečastne župne urede:

Fides Nativitatis et Baptismi
Svjedočba o krstu i porodu
Fides Mortis
» Matrimonii
Testimonium Status liberi
» denunt. matrimonialium
Nota pro instituendis denuntiatio
Inventar (glava ili uložci)
Račun (sadržaje 2 arka)
Izvadak računa
Iskaz glavnica (glava ili uložci)
» stalnih i promijenljivih zakupnina
» isplaćenih i zaostalih parbenih troškova
Dnevnik dohodaka i trošk. (glava i ulošci)
Iskaz povećanja ili umanjenja imetka
Status animarum
Liber baptizatorum
» defunctorum i matrimoniorium
Namira vrhu kamata obligacija
Knjižica za popis sv. misa
Poštanska knjiga (Exibitprotokol)
Interkalarni glavni račun (njem.-hrvatski).

Iste tiskanice uvezujemo solidno i jeftino.

Školske tiskanice:

Svjedodžba polaznica
Polaznica
Otpusnica
Školske vijesti
Iskaz izostataka
Ispitna svjedodžba
Opravilni zapisnik (uvezan sa 100 listova)
Tjednik
Glavni imenik (glava)
Glavni imenik (ulošci)
Razrednica (glava)
Razrednica (ulošci)
Matica
Alfabetički popis
Obrazac M (Osuda kotar. školskog vijeća na globu)
Obrazac D (pozivi za polazak škole)
Kronika
Za popis knjižnice (glava i ulošci)
Inventar (glava i ulošci.)
Iskaz o izvidjenih okolnostih učenika za podupiranje njegove molbe
Namira vrhu dignute plaće, za učitelje
Notizie scolastiche u talijanskom jeziku
Popisi oslobodjenja djece od polazka škole

Tiskanice za posujilnice:

Knjiga zadrugara (čvrsto vezano)
Knjiga uložka (čvrsto vezano)
Knjiga dužnika (čvrsto uvezano)
Dnevnik (čvrsto vezano 100 strana)
Uložna knjižica (nova)
Zadružna knjižica (nova)
Zadužnice
Molba za zajam
Potvrdnica vrhu dignutog novca
Pristupno očitovanje

Tiskanice za konsumna društva:

Konsumnih knjižica. — Tjedanskih lista. — Blagajnički dnevnik. — Imenik zadrugara i druge pomoćne knjige.

Tiskanice za odvjetničke i notarske pisarne:

Punomoći. — Kupoprodajne pogodbe. — Tužbe. — Raznih prijedloga za zapljene.

Ostale tiskanice izvršuju se polag uzorka — **točno i brzo.** —

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnom ponašanju.** Priredio Vinko Rubeša. siže 24 str. a ciena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“** na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i kov Čubrić. *Drugo izdanje.* Knjižici ima 70 str. ciena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Aspern“. ivao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižici je ciena 40 para. Obsiže 56 str. — **Pisma o izborima u Puli god. 1905.** štampano iz „Omnibusa“. Ciena 10 para. — **L'Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsiže 34 st, Ciena joj je 20 para. st prihod namienjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — **Brzi računar ili pregledna knjižica** za proračunanje dnevnice od 1 do 6 na na ¼, ⅓, ½, i cijeli dan. Veoma zgodno uredjena u u tri jezik. Obseže 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13×9 čm. Ciena o 50 para. — **Knjižica nedeljno nadnice.** Skrižaljka uredjena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190—“ Rubrike: Tek. broj. — prezime ne — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Ciena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna upno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u **hrvatskom, njemačkom** i **talijanskom jeziku.** jižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za žep. Imade i tok za olovku. — Ciena je knjižici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razašiljamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzeće.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoje bogato skla lište svih vojničkih potrebočа.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.	Crvena vina.
Maraschino . . . . naravno slatko.	Zarač.
Vugava I.	Pospilje . . . . . specijalitета.
Vugava II.	Opollo I. . . . . krvno vino.
	Opollo II. . . . . „ „

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cjenici razašilju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i **sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna,** metle i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft“ (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14. PULA Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7·— i više, za vezanje K 7·50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6·— i više, za vezanje K 6·50, na puceta K 6·80. — Veliki izbor **cipela za uniforme.** Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à	52 i 56 p.
„ bijelo	„	52 i 56 „
Istarsko crveno . .	„	36 i 40 „
„ bijelo . . .	„	36 i 40 „
Dalmatinsko crveno	„	40 i 44 „
„ bijelo .	„	44 i 48 „
Šiler (Opollo) . . .	„	44 i 48 „
Terrano	„	36 i 40 „
Muškat bijeli, sladak	„	48 i 52 „
„ crveni, „	„	52 i 56 „
Refosco . . .	K	1·60 „
Marsala . . .	„	1·40 „
Vermouth . . .	„	1·20 „

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uredjeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Gostiona

Andemo de Orlić

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjejovačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i abonente.

IVAN i NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija“ i „Gospa od Trsata“

Skladište: PULA, Piazza Ninfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opollo). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refoško.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje **istarsko, dalmatinsko, štajersko vino** te **Budjevačko** crno i bijelo **pivo.**

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igračih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvalazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. Točna i solidna poslužba. Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. — Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 15. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno ga-

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina

Plaća i utuljuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...ndić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 5. augusta 1907.

Predsjednik gospodin K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati prije podne. U prisutnosti su 21 gg. općinskih zastupnika i 2 su savjetujućim glasom.

Odobren je zapisnik poslijednje sjednice i imenovana su gg. V. Armanini i F. Jelušić da pročitaju odnosno podpišu zapisnik današnje sjednice, te se prelazi na priopćenja. Na tužbu Starčića iz Klane, proti općini Studeni radi gradnje ceste u „Stulcu“ došlo je do nagode, da se Starčiću isplati otkupna cijena sa K 100.— i troškove sa K 33 49 para, zaključkom, da se taj prostor uknjiži na ime Studene, a županstvo, da ne poduzima bez znanja općinske uprave samovoljnih posala. Njekoji općinari nisu joste izveli opredjeljenog im dijela ceste od Studene na „Stulac“ pa županstvo Studene moli, da se iste prisili da to izvedu, jer bi se nastavilo gradnjom ceste. U smislu saopćenja predsjednika, preinačuje se zaključak u predmetu podnešenja tužbe proti g. Münzu i zaključuje se, da se ovlašćuje g. opć. glavara na podnešenje tužbe protiv rečenoga na povratu nepravedno zapo-jednutog općinskog zemljišta i otstranjenje tamo učinjenih radnja i neuporabivog materijala sa općinskog tla, kao i otvorenja javnih i privatnih prolaza.. Općinarom iz sela Bezjaki, daje se na uporabu opć. strcaljka, da sami isprazne i očiste „Bezjakov kal“. Zaključuje se naručba od 50 komada pušaka Werndl sa bodovi uz cijenu od K 9.— po komadu kod tvrtke Bittner u Pragu. Brzojavna služba kod poštanskih ureda u Klani i Sv. Mateju odobrena je pod uvjetom, da interesirane stranke doprinesu obećani iznos od K 2850.—, a namještajem stupova započeti će se naskoro, obzirom na okolnosi, što c. kr. kot. poglavarstvo upozoruje općinare, da ne smetaju radnike pri postavljanju stupova i sjeku grana i stabala, koje bi smetale funkcijoniranju brzojava. U selu Škrlji, da opć. geometar razvidi zemljište, sastavi nacrt i proračun za gradnju spremišta vode u tom selu, pa će se naknadno potpora odlučiti. Malodobnog Antona Turak ostavlja se i nadalje na uzdržavanje kod Turak Antona iz Blažici 58, ali bez općinske potpore. Doznačuje se kovaču Pobru K 30.— za više izvedene radnje pri namještaju željeznih vrata kod pučke učione u Zametu. Na želju općinara iz Breze bio je tamo 3. junija t. g. gosp. opć. glavar sa gosp. prof. Spinčićem radi izvida sobe za eskurendo-školu, te su tom prilikom izvidili izgradjeni dio ceste Breza—Jelušići. Obzirom što općinari Breze ne mogu sami o svom trošku izraditi i ostali dio ceste zaključuje se umoliti c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje daljnje potpore za nastavak gradnje te ceste. Školska zgrada u Hostima je gotova, ali obzirom što općinari plaćaju malo poreza to će sav potrošak biti vrlo kasno isplaćen, te se zaključuje upitati c. kr. vladu, da bi općinarima Hostove u tu svrhu podielila izdašnu podporu. Odobrava se izdatak od K 60·80 za nabavu karbolne kiseline. Uzima se do znanja proširenje djelokruga pošte u Frančićima, namještenjem listovnice u Rukavcu za Doljnji i Gornji Rukavac, gdje će se dnevno uzimati listove i otpremati pošiljke. U predmetu pristajanja parobroda uz kastavsku obalu, uzima se do znanja odgovor ravnateljstva ug. hrv. društva, da se vode pregovori glede preinake vožnje između Rieke i istarske obale do Lovrana, pa će se naknadno u predmetu odlučiti. Pročitana je molba Grbac Ljudevita i dr., da se u „starom portu“ sagradi mala pomorska luka i iza rasprave u predmetu zaključeno bje, da se to prepusti za jednu od budućih sjednica. Gosp. F. Rubeša zagovara gradnju gata na Kantridi a zbog pristaništa parobroda, da se izvidi tamošnje zemljište i sastavi proračun. Zahvalnošću uzima se do znanja doznačenje druge polovice zemaljske podpore od K 1650 za šterne u selu Jelovičani, Pilepići i Skurinja. Novi most u Tenovici s kastavske je strane mnogo viši, pa je nuždno da se cestu uzdigne, ali treba pri tom popraviti i most rukava, kojim ističe voda od mlinica, pa se zaključuje da tu gradnju, sastaviv predhodno o tom proračun, pregledaju gg. opć. glavar, V. Lučić i V. Sinčić. Da se znade o službovanju opć. redara i poslužnika zaključuje se, da opć. nadredar danomice jutrom izvješćuje opć. tajnika o obavljenoj službi, te da im se dobavi službene knjige gdje će isti upisivati svoje službovanje. Ne udovoljuje se molbi zidara F. Dukić, da mu se posudi nešto gašenog vapna. Odobrava se postupak opć. uprave, što se je obratila na naše zastupnike na carevinskom vieću gg. dra Luginju, prof. Mandića i prof. Spinčića, da bi izhodili narodu ovog kraja državnih potpora zbog ljetošnje suše, na što se je upozorilo i ostala naša glavarstva njihovih kotara.

Uz put, što vodi k šterni u Skurinji velika je stremina, pa se zaključuje, da se put obgradi s doljnje strane sa zidom uz cienu od K 124, a s protivne strane da se postave čvrsti kolobrani sa željeznim šibkama. Opć. lugar Ivan Cetina stariji obolio je i zahvalio se na službi, moleć da mu se doznači mjesečna podpora. Prihvaća se predlog opć. odbora, da mu se doznači podpora čim podmiri dug napram općini, inače da se dug gruntovno uknjiži. Glede novog lugara da se raspiše natječaj uz dosadanju plaću. Lugaru A. C tini doznačuje se plaća otca mu Ivana, ako kani službovati u Lužini. Inače raspisat natječaj za Lisinu. Uzima se do znanja da je Srdoč Petar primljen u svezu općinarstva grada Trsta. Dozvoljava se Kinkela Ivanu, da gradnjom šterne uz svoj skadanj u Bregima zadje pod opć. put, ali ne smije nikomu braniti prolaza preko šterne.

Prihvaća se odkaz najamnine opć. štale na Crekvini zaključkom, da se na doba raspiše dražba za unajmljenje iste uz cijenu od K 161·72. Tvrdci Greinitz, da se isplati za montiranje tuba kod opć. šterna K 273·70 odbiv u koliko je manje posla obvljeno kod šterne u Jelovičanima. Naducitelj u Rukavcu, traži da mu se povisi paušal za ogrijev, poslužnika, školski i za školski vrt, koji se predmet prepušta za proračunsku sjednicu. Popravak općinskog puta od Marčelji na Kukuljani povjeren je Tomi Kukuljan zaključkom, da se radnike ne isplati dok ne bude razvidjen taj popravak. Da bi se povećao prihod Družbe Sv. Ćirila i Metoda i pobudilo na to i ostale naše općine zaključuje se, da ova općina od sada na svim svojim dopisima rabi Družbin biljeg. Dozvoljava se Škrlj Josipu Škrlj Josipu bezteretno izlučenje jedne čestice, uz uvjet, da namiri sve zastrane interese. Na izjavu Lenac Ivana iz Zameta, da mu je mjerena obilna površina iskopanog kamenoloma i postavna previsoka cijena odlučuje se, da opć. geometar u prisutnosti gosp. F. Rubeše ponovno izmjeri to zemljište i predloži budućoj sjednici na rješenje. Prihvaća se

---

reminuo, znati, što je bio Slavoj
tu općinu. Njeki ne će imati
vjetovati se. Mnoge stvari težko
avljati bez njega. Dugo dugo ne
dgradu moći nit misliti bez Sla-
ku. Nego . . . njegu se doista
djeti, al će se vidjeti njegova
njegovi sinovi i njegova kćerka
dnosno znati će, ko što je bio
ac, i nastojati i raditi, da budu
djeca svoga roditelja.

oju Jenku vječna uspomena! Nje-
ovici, njegovim sinovom i kćeri,
im sestram, naše najbolnije sa-
uz vruću želju da jih Bog uzdrži
i miru Božjemu!

---

e i občinski činovnici.

ne i občinski uredi u državi jesu
ažne istitucije ili uredbe, što će
o se iole razumi u njihovu zna-
i poslove koje obavljaju, priznati.
vlastitog djelokruga občina,
pista obširan, ne manje zadaje
posla takozvani prenešeni djelo-
To je posao kog občine obav-
jesto državnih ureda. Občine za
što ga umjesto države obavljaju
aju nikakove odštete, prem bi
bilo da država razmjerno poslu
apre novcem. Občine bi tada
kše uzdržavati potrebito i spo-
ovničtvo, koje sve te poslove
ljati.
ne navlastito seoske, sačinjavaju
seljaci, kojima se ne može pro-
elike občinske namete, da se tako
eće svote za moći odrediti pri-
će občinskim činovnikom. Stoga
občina u Istri koje imaju višim
braženih činovnika, pošto takovi
nizke plaće a ne sigurna mjesta,
vine i neuredjene odnošaje u
službu.
ka zastupstva skoro su izključivo
di, pa no imaju li vještа činov-
inju občinski poslovi.
v stoga što občine obavljaju
ržavnog posla i dosta važnog,
i država doprinieti k troškom
a plaću obć. činovnika i podu-
savjetom. Tada bi občine mogle
stojnije plaće činovnikom, pa u
službu dolazilo sposobnih činov-

državа podupire razne istitucije
a, koja mnogo puta ne donesu
irem izravne koristi, niti u ime
države vrše ikakav posao, kud i kamo bi
morala podupirati i to u prvom redu
občine. Pravo bi bilo već i iz tog gledišta
da država oštećuje občine za posao kog
za nju obavljaju, kad državni činovnici
ako nešto čine za občinu ili privatnike,
pitaju za to nagrade, putne i ostale troš-
kove.

Občinski činovnici moraju obavljati
sve one poslove, koji se obavljaju i u
državnim i pokrajinskim uredima. Bilo
državni bilo pokrajinski uredi razdjeljeni
su u razne odsjeke i svaki odsjek ima
jednu, malo kada više vrsti uredovanja.

---

novničkoj odori smisliti može.

Župnika-dekana Mons. Antona Rogača dopala je težka zadaća, da svoga najboljega prijatelja i suradnika i subo-ioca ne samo izpovjedi i pričesti i dade mu posliednju pomast, nego i da ga vodi do hladnoga groba. Uz njega okupili su se domaći dušobrižnici, Strnad, Logar, Uranjčić i Hrušček. Duhovni pomoćnik, e Veprinački, župe upravitelj Klun.

Oko 9 sati krenula je povorka iz Podgrada u Hrušicu, za sprovod kakvu uru daleko. Bilo je pripravnih kakih 80 kočija za vožnju sprovodioca. Al je ovih

s Bogom u ime udovice, dvoje već odraslih sinova, male djevojčice i maloga dječačića, koji se svoga otca niti spomi-njati ne će; sestara, rodbine, drugova, prijatelja, štovatelja. Slava pokojniku! Slava Slavoju Jenku! orilo se je po cijelom groblju.

* * *

U velikoj dvorani „Narodnoga doma“ priredila je obitelj pokojnikova objed rodjaka i za daljnje gostove. U njezino ime zahvalio se je svimi na prijazni i ljubavi izkazanoj njoj i pokojniku, zastupnik Vjekoslav Spinčić.

djinaca odbijao je. Nepravice nanešene mu od naših ljudi, ni malo ne poznavajućih njegovih odnošaja, bolile su ga. Ipak nije nit u zadnje doba mirovao, a da se nebi za dobro naroda zauzimao.

Još prošloga mjeseca pisao je on opetovno našim zastupnikom u Beč, nek se zauzmu za to, da se nečuveni odnošaji zumekoj zadruzi Podgradskoj, pa i u drugih pravodobno urede. A blagajnikom gospodarske zadruge i posujilnice, te predsjednikom „Čitaonice“ ostao je do svoje smrti. Jedan je glas među domoljubi Podgradske občine, da će se sada jedva,

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoj skla lišta svih vojničkih potrebočа.

Preko puta via Sergia br.

BAZAR GRADA PU

providjen svim bazarskim potrebam

Cijene niske.

Zvonimir Giurin

Anton Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

Veliki izbor ljetne obuće!

tvrt

Via Sergia br

Cipele za muškarce na ste

na puceta K 6·80.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 1

Časti se preporučiti p. općinstvu svoj jeftini cjen vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à 52 i 56
„ bijelo . . .	„ 52 i 56
Istarsko crveno . .	„ 36 i 40
„ bijelo . . .	„ 36 i 40
Dalmatinsko crveno	„ 40 i 44
„ bijelo .	„ 44 i 48
Šiler (Ojpollo) . . .	„ 44 i 48
Terrano	„ 36 i 40
Muškat bijeli, sladak	„ 48 i 52
„ crveni, „	„ 52 i 56
Refosco . . .	K 1·60
Marsala . . .	„ 1·40
Vermouth . . .	„ 1·20

Osobito se proporuča crveni vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

Ante Ti

na uglu ulice Carducci i u

zamolbu župana Studene, da se tamošnjim kućegospodarom izdade po četiri prostorna metra gorivog drva u „Štulcu" i dva prostorna metra „Zada polje" ako ne bude zapreke sa strane šumske oblasti. Prema dopisu općine Volosko ovlašćuje se općinsku upravu, da sporazumno uredje dan glede konačnog komisionalnog očevida i uredjenja dvojbenih granica med por. opć. Volosko i Matulji.

Dosadanji pregledaoc mrtvaca, pratitelj zatvorenika i užigač svjetiljaka u Kastvu zahvalio se je na tom službovanju, te se prihvaća predlog odbora i imenuje u privremenom svojstvu Kacin Josipa pregledačem mrtvaca i pratiteljem zatvorenika uz dosadanje pristojbe a užigačem svjetiljaka imenuje se Ružić Ivana Ivanova uz mjesečnu plaću od K 12.—.

Župan Srdočeve Ivan Srdoč umro je 25. junija te nakon saslušanja općinara i na predlog g. opć. glavara imenuje se novim županom za Srdoči g. Srdoč Josipa pok. Ivana kbr. 7. Župan iz Zvoneće Sušanj Mate izjavio je, da mu nije moguće obnašati više te službe radi obiteljskih prilika. Saslušav mnijenje više članova opć. zastupstva, zaključilo se je, da se ta zahvala ne prihvati, već da isti obnaša tu čast do konca ove periode i nek mu se povrati pečat županije.

Ne uvažuje se molba Požarić Stjepana iz Bakarca sad u Jušićima i Hećimović Danijela sad u Perušiću glede primitka u svezu općinarstva ove općine.

Preporuča se na uvaženje molbe za podijeljenje obrtnih koncesija Belasić Mata i Juretić Antona za prodaju vina i pive na malo i Frlan Jelene radi dozvole da može držati na spavanju radnike.

Javne dražbe i kolaudacije. Popravak zida na groblju u Sv. Mateju odan je za K 782 Jugo Franu iz Brnasi, koju se dražbu odobrava i zaključuje, da se otkupi potrebno zemljište po K 2 od m², da se eventualnu štetu polag procijene namiri i poduzetniku kao višeradnja isplati za potporni zid K 95·20 p, a za dublji i širi temeljni zid K 64. Odobrava se dražba gradnje zida uz kuću Ivana Ivančića u Zametu sa dostatbenom cijenom od K 226·20 p, imenujuć nadzornikom radnje gosp. F. Rubešu i zaključkom, da poduzetnik taj zid fugira cementom za cijenu od K 30. Odobrava se javnom dražbom prodaja stolarskog oruđja što je pripadalo ovdašnjoj delavskoj školi sa utržkom od K 411·81 i zaplijenjenih vaga i dvih bodova sa K 6·42. Dražba za dogradnju školske dvorane petog razreda ovdješnje muške učione odobrava se i to zidarska sa dostatbenom cijenom K 5392 a stolarska nakon poviška sa K 839. Prihvaća se provedenu kolaudaciju popravka puta od željezničke postaje Matulji prema selu Osojnaki, isplativ dostaocu dostatbenu cijenu od K 598·50 i u ime višeradnje K 170·15, odobrava se kolaudacija opć. šterne u selu Jelovičani i to zidarska sa višeradnjom sa K 2614·63 pridržav poduzetniku K 135 za doba od tri godine kao jamčevinu o nepropustivosti šterne, klesarska radnja sa višeradnjom sa ukupnih K 410·36, limarska radnja sa naviškom K 292·90 i ona za kopanje kanala za dovodne cijevi sa K 39, te nagrada nadziratelju radnje sa K 30. Odobrava se nadalje kolaudacija šterne u Pilepićima i to zidarska sa K 3084 pridržav poduzetniku K 160 za doba od tri godine u ime kaucije da će šterna biti nepropustiva, klesarska radnja sa K 386, limarska radnja u koliko je bila izvedena sa K 191·39, za kopanje kanala K 113·91, te nagrada Pilepić Matu za nadziranje tih radnja u svoti K 30. Kolaudacija šterne u Škurinji takodjer se odobrava i to zidarska radnja sa višeradnjom i po odbitku manje učinjenog djela sa K 3853·34 pridržav u ime garancije za tri godine K 160 da će šterna biti nepropustiva, klesarska radnja sa višeradnjom u u svoti od K 452·80, limarska radnja sa naviškom sa ukupnih K 489·95, radnja kopanja kanala za dovodne cijevi sa K 92·79, te Turak Franu nagrada K 40 za nadziranje tih radnja.

Odobrava se provedena dražba za prodaju 200 prost. metara drva za paljenje ugljena u Lisini uz dostatbenu cijenu od K 1·15 po prost. metru.

Dogradnja drugog razreda pučke učione u Brgudu odana je putem dražbe i to zidarska radnja Dukić Ljudevitu i drug. za K 10050, a stolarska Antonu Jakšetiću za K 1922 što se odobrava zaključkom, da se Afrić Josipa odšteti sa K 2 po četv. metru za zemljište, koje će mu se uzeti.

Odobrava se prodaja zemljišta „Sorovo" u Gor. Rukavcu sa dostatbenom cijenom od 541·07 koji utržak da se upotrebi za gradnju ceste na „Pišćinu".

Školska zgrada u Hostima je gotova, te se ta zidarska radnja kao i višeradnja odobrava sa ukupnom svotom od K 11.792·64 pridržav poduzetniku svotu od K 150 kao garanciju, da šterna ne propušta, a njekoje opažene manjkavosti ima poduzetnik čim skorije odstraniti. Odobrava se i stolarska radnja sa K 2121·21 te iznos od K 464 za izradbu školskih klupa.

Odobrava se dražba za izradbu popravka puta od državne ceste na Kantridi k moru sa cijenom od K 290·40.

Odobrava se kolaudacija gradnje pločnika pred crkvom Sv. Lucije, oko šterne na Lokvi i pred opć. kućom br. 75 u Kastvu kao i podzemnih kanala sa učinjenimi višeradnjami u ukupnoj svoti od K 2065·51

Prihvaća se kolaudacija zida pred crkvom Sv. Jelene u Kastvu, koja radnja ukupno sa višeradnjom iznosi K 3107·10. Jurdas Mariji doznačuje se odšteta za počinjenu štetu rušenjem zida i minanjem u njezinom vrtu sa K 100, što nek joj se obračuna u danu joj posudu.

Ukupna svota prenavedenih dražba i kolaudacija u ovoj sjednici iznosi K 52.250·98.

Obdržavana dražba za dovoz gorivog drva iz Lisine uz cijenu od K 3·70 po metru ostala je bezuspješna, a pristupiv zatim Gauš Josip izjavi da je voljan ta drva za ogrijev općinskog ureda i škola izvoziti uz cijenu od K 3·90 po prost. metru ako na to pristane opć. zastupstvo, koje prikvati tu ponudu.

Da se namiri različite potroške za javne općinske gradnje predvidjene u proračunu za ovu godinu kao i one, što su naknadno odlučene, a općinska blagajna nije u stanju, da to iz svojih sredstava učini, prihvaća se predlog opć. odbora, da se uz dosad već prihvaćeni zajam od K 6000 u sjednici od 13. junija t. g. uzajmi kod Posujilnice u Voloskom daljnjih K 24.000 uz 5½% interesa i to K 12.000 za kastavsku a K 12.000 radi škole za brgudsku općinu, uz odobrenje toga zajma sa strane zemaljskog odbora.

Dne 10. maja t. g. obavio se je pregled opć. blagajne, te je prihod svih dnevnika, što se ovdje vode iznosio K 133.046·58 a raskod K 132.132·63, te je prema tomu proizašao višak od K 913·95 i to u prometu sa gotovim novcem. Dne 12. i 13. julija t. g. bio je ovdje računarski revizor kod zemaljskog odbora gosp. Josip Bradicich i obavio pregledanje računa ove općine izraziv se povoljno o gospodarenju iste. Tom je prilikom obavljen i pregled obć. blagajne sa prihodom u gotovini od K 220.963·42 i rashodom od K 215.889·21, dakle sa viškom K 5074·21, u državnih obligacijah i pošt. štedionia K 2100 i u privatnih obligacijah K 230.305·04, koje se pregledе uzima do znanja.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Istri!

višeradnjom u
a naviškom sa
ala za dovodne
grada K 40 za

a prodaju 200
Lisini uz do-
ru.

cione u Brgudu
lnja Dukić Lju-
ntonu Jakšetiću
, da se Afrić
zemljište, koje

orovo" u Gor.
1·07 koji utržak
ćinu".

stova, te se ta
va sa ukupnom
tniku svotu od
ušta, a njekoje
skorije odstra-
a K 2121·21 te
pa.

opravka puta od
om od K 290 40.
pločnika pred
kvi i pred opć.
mnih kanala sa
i od K 2065·51
crkvom Sv. Je-
višeradnjom iz-
je se odšteta za
jem u njezinom
una u danu joj

ba i kolaudacija

og drva iz Lisine
a je bezuspješna,
je voljan ta drva
ziti uz cijenu od
pristane opć. za-

a javne općinske
vu godinu kao i
općinska blagajna
a učini, prihvaća
d već prihvaćeni
unija t. g. uzajmi
24.000 uz $5^1/_2$ %
a K 12.000 radi
je toga zajma sa

pregled opć. bla-
što se ovdje vode
32 63, te je prema
to u promelu sa
t. g. bio je ovdje
odbora gosp. Josip
ove općine izraziv
je prilikom obav-
tom u gotovini od
5 889 21, dakle sa
acijah i pošt. šte-
ijah K 230.305·04,

bačvi-
jene.
eg dru-
jmoder-
tupstvo
n itd.

Broj 43. **Pula, u četvrtak dne 15. augusta 1907.** **God. XL.**

Oglasi, priposlana itd, tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno oz-

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...andić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Dne 19. junija t. g. obdržavao se je izvid od strane c. kr. vlade i ove općine glede ustanovljenja mjesta za novu zgradu c. kr. učiteljišta. Opć. povjerenstvo sporazumno se izjavilo, da bi jedino i najprikladnije mjesto za tu gradnju bilo ispod „Fortice" jer u blizini Kastva i povoljan pristup gg. učiteljima i djacima. Dovoznu cestu do nove zgrade obvezuje se učiniti ova općina, a što se tiče većih troškova radi različitih visina gradilišta obvezuje se općina Kastav povećati svoj doprinos u razmjeru od jedne četvrtine ukupnih troškova. Opć. zastupstvo odobrava u cijelosti tu izjavu, željom, da se čim skorije pristupi k gradnji nove zavodske zgrade, tako da bi četvrti razred učiteljišta bio prenešen iz Kopra u Kastav u novu zgradu godine 1909/10.

Na molbe za prodaju i najam opć. zemljišta zaključuje se, da se prodade Haidner Vjekoslavu u Matuljima 90 m² za K 180 uz uvjet, da o svom trošku učini obgradni zid i da se taj utržak upotrebi za nastavak gradnje puta od kolodvora Matulji prema selu Osojnaki, Pilepić Ivan u Zametu za K 19·25, Anastaziji ud. Kundić bezplatno se ustupa tnalo za gradnju grobnice za pok. supruga Mata i obitelj uz groblje u Rukavcu, Frlan Franu Garić prodaje se 26 m² zemljišta u Zametu po K 1 ako općini odstupi toliko svog zemljišta za gradnju opć. puta, nadoplativ mu eventualnu veću površinu sa K 1 po m², Maljavac Josipu iz Skalnice kućno tnalo u Skalnici za K 98, dozvoljava se Milanu Dukić, da opukama pregradi dio kuta izmedju njegove i Marjanovićeve kuće u Kastvu, Bacić Andru u Matuljima kućno tnalo, preinačujuć zaključak od 23./II. t. g., Bačić Josipu kućno tnalo u Trinajstićevoj preinačujuć zaključak od 29. aprila t. g., Srdoč Ivan u Matuljevoj štivre za K 172·20 i Dukić Franu kućno tnalo u Matuljevoj za K 122·80. Molbu braće Marčelja uzet će se u pretres, kad se nagodi sa Lencem. Neuvažuju se molbe Širola Frana, Blečić Andra, Srdoč Albine. Molbu Srdoč Andra uzet će se u obzir iza naknadnog izvida na licu mjesta. J. L. Münzu dati će se u najam kamenolom u Matuljevoj uz ponudjenu najamninu od K 500 godišnjih za pet godina, čim udovolji svim postavnim mu uvjetima sa strane općine. Molbu Šepić Ivana uzet će se u obzir čim dodje do nagode sa Rade Franom. Marčelja Andru da se povrati K 39·61 uplaćenih za kućno tnalo, a glede poboljšica odlučit će se kad bude tko drugi preuzeo to tnalo. Turak Franu, da se isplati K 200 za izradbu spomenika Jakovu Mezek.

Na molbe za podijelenje novčanih potpora i drugog sadržaja odlučuje se i doznačuje jednomu K 4, šestorici po K 5, dvojici po K 6, jednomu K 8, osmorici po K 10, jednomu K 15, jednomu K 20 za popravak krova, dvojici izdaje se bezplatno dopust za 4 metra drva, za najamninu Mamić Tonke za junij t. g. K 14, oprašta se Kuzmić F. i Laginja ud. M. repart škole po K 8. Redarima Brozoviću i Jurdani daje daljnjih K 12 za dobavu korica i remena za sablju, posljednjem K 2 za pažnju na mir i red na Jakovlju na Kantridi, Bizalju izdaje se paušal t. g. za dobavu odjela, riječkoj bolnici za uzdržavanje neizlječive Matejčić do 30. junija t. g. K 115·14 Afrić A za bolničke troškove K 17·62, obiteljima općinara iz Velog Vrha K 50, tršćanskoj bolnici za obskrbu neizlječive Frlan Francike do 5. iulija t. g. K K 79·20, Tibljaš Josipu slijepcu i za pratitelja mu do Trsta i natrag zbog operacije na očima K 50, mjesečno Dukić Josipu, ako mu bude podijeljena i potpora od zemaljskog odbora dok svrši košaračku školu u Beču K 15, Lučić A. i Rubeša J. u ime najamnine K 8 a Lučiću sedmička potpora od K 3, djacima Bačić J. i Dukić I. za školsku godinu 1907/08. po K 10 mjesečnih. Grobarima na kastavskom groblju povisuje se pristojba kopanja grobova za odrasle na K 6.

Glede popravka općinskih puteva od Selinari na Starci i od Jurčići do Brestovice prepušta se na riješenje proračunskoj sjednici, opć. geometar da razvidi i učini proračun za popravak puta od sela Hosti prema cesti Sv. Križa, te će se naknadno odlučiti o doznačenju potpore, za popravak ceste Zvoneća-Ždemer doznačuje se K 100 uz nadzor gosp. M. Kinkele, za popravak ceste Rubeši-Ferlanija-Matulji doznačuje se daljnjih K 100 ukupno K 150, umoliv cestni odbor, da istu primi u vlastitu režiju, odobrava se izdatak od K 21 više zasluženih pri gradnji ceste Sv. Križ-Hosti, nego li je iznašala potpora općine; put od Vukove ravni do crkve Sv. Luke u Rukavcu, da se popravi potporom od K 150 uz nadzor gosp. V. Arminini, glede popravka Srokovog kala, da se razvidi i učini proračun za cijevi i tuba pri šterni u Škrapnoj, a tube dati će se one, što su sad neuporabivi kod „šternice" u Rubešovoj. Nekoliko se molba ne uvažuje.

Obzirom, što se je potaklo pitanje o ustrojenju djačke kuhinje u Kastvu, preporuča se, da se taj podhvat sa strane općine podupre.

Izcrpiv dnevni red predsjednik diže sjednicu u $6^1/_2$ sata po podne.

...reminuo, znati, što je bio Slavoj
... tu občinu. Njeki ne će imati
...vjetovati se. Mnoge stvari težko
...avljati bez njega. Dugo dugo ne
...dgrada moći nit misliti bez Sla-
...ka. Nego . . . njega se doista
...djeti, al će se vidjeti njegova
... njegovi sinovi i njegova kćerka
...dnosno znati će, ko što je bio
...lac, i nastojati i raditi, da budu
...djeca svoga roditelja.

...oju Jenku vječna uspomena! Nje-
...lovici, njegovim sinovom i kćeri,
...im sestram, naše najbolnije sa-
...uz vruću želju da jih Bog uzdrži
...u i miru Božjemu!

...ne i občinski činovnici.

...ine i občinski uredi u državi jesu
...važne istitucije ili uredbe, što će
...ko se iole razumi u njihovu zna-
...i poslove koje obavljaju, priznati.
...n vlastitog djelokruga občina,
...doista obširan, ne manje zadaje
... posla takozvani preneseni djelo-
... To je posao kog občine obav-
...mjesto državnih ureda. Občine za
...o što ga umjesto države obavljaju
...maju nikakove odštete, prem bi
... bilo da država razmjerno poslu
...upre novcem. Občine bi tada
...akše uzdržavati potrebito i spo-
...činovničtvo, koje sve te poslove
...vljati.

...ine navlastito seoske, sačinjavaju
...i seljaci, kojima se ne može pro-
...velike občinske namete, da se tako
...veće svote za moći odrediti pri-
...laće občinskim činovnikom. Stoga
... občina u Istri koje imaju višim
...obraženih činovnika, pošto takovi
... nizke plaće a ne sigurna mjesta,
...ovine i neuredjene odnošaje u
... službu.

...ska zastupstva skoro su izključivo
...adi, pa ne imaju li vješta činov-
...činju občinski poslovi.

...av stoga što občine obavljaju
... državnog posla i dosta važnog,
... bi država doprinieti k troškom
...za plaću obč. činovnika i podu-
... savjetom. Tada bi občine mogle
...istojnije plaće činovnikom, pa u
... službu dolazilo sposobnih činov-

... država podupire razne istitucije
...ća, koja mnogo puta ne donesu
...barem izravne koristi, niti u ime
države vrše ikakav posao, kud i kamo bi
morala podupirati i to u prvom redu
občine. Pravo bi bilo već i iz tog gledišta
da država oštećuje občine za posao kog
za nju obavljaju, kad državni činovnici
ako nešto čine za občinu ili privatnike,
pitaju za to nagrade, putne i ostale troš-
kove.

Občinski činovnici moraju obavljati
sve one poslove, koji se obavljaju i u
državnim i pokrajinskim uredima. Bilo
državni bilo pokrajinski uredi razdjeljeni
su u razne odsjeke i svaki odsjek ima
jednu, malo kada više vrsti uredovanja.

...novničkoj odori smisliti može.

Župnika-dekana Mons. Antona Rogača dopala je težka zadaća, da svoga najboljega prijatelja i suradnika i subořioca ne samo izpovjedi i pričesti i dade mu posliednju pomast, nego i da ga vodi do hladnoga groba. Uz njega okupili su se domaći dušobrižnici, Strnad, Logar, Uranjčić i Hrušček. Duhovni pomoćnik, ...e Veprinački, župe upravitelj Klun.

Oko 9 sati krenula je povorka iz Podgrada u Hrušicu, za sprovod kakvu uru daleko. Bilo je pripravnih kakih 80 kočija za vožnju sprovodioca. Al je ovih

...s Bogom u ime udovice, trojice već odraslih sinova, male djevojčice i maloga dječačića, koji se svoga otca niti spominjati ne će; sestara, rodbine, drugova, prijatelja, štovatelja. Slava pokojniku! Slava Slavoju Jenku! orilo se je po cijelom groblju.

* * *

U velikoj dvorani „Narodnoga doma" priredila je obitelj pokojnikova objed rodjaka i za daljnje gostove. U njezino ime zahvalio se je svimi na prijazni i ljubavi izkazanoj njoj i pokojniku, zastupnik Vjekoslav Spinčić.

...djinaca odbijao je. Nepravice nanešene mu od naših ljudi, ni malo ne poznavajućih njegovih odnošaja, bolile su ga. Ipak, nije nit u zadnje doba mirovao, a da se nebi za dobro naroda zauzimao.

Još prošloga mjeseca pisao je on opetovno našim zastupnikom u Beč, nek se zauzmu za to, da se nečuveni odnošaji šumskoj zadruzi Podgradskoj, pa i u drugih pravodobno urede. A blagajnikom gospodarske zadruge i posujilnice, te predsjednikom „Čitaonice" ostao je do svoje smrti. Jedan je glas medju domoljubi Podgradske občine, da će se sada jedva,

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu sv
skla ište svih vojničkih potrebo

Preko puta via Sergia br

BAZAR GRADA F

providjen svim bazarskim potreb

Cijene niske.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

Veliki izbor ljetne obuć

tv

Via Sergia b

Cipele za muškarce na s
na puceta K 6·

Ivan M. Ž

PULA

Admiralska ulica broj

Časti se preporučiti
općinstvu svoj jeftini c
vina iz vlastitih vinograd

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à	52 i
„ bijelo	„	52 i
Istarsko crveno . . .	„	36 i
„ bijelo	„	36 i
Dalmatinsko crveno	„	40 i
„ bijelo . .	„	44 i
Šiler (Opollo)	„	44 i
Terrano	„	36 i
Muškat bijeli, sladak	„	48 i
„ crveni, „	„	52 i
Refosco	K	1·60
Marsala	„	1·40
Vermouth . . .	„	1·20

Osobito se preporuča crv
vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim ozn
točni naslov.

Ante T

na uglu ulice Carducci

Zvonimir Giurin

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni
(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 43. Pula, u četvrtak dne 15. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 3·—, odn. K 4·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja: — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

† Slavoj Jenko.

Dan 8. kolovoza 1907. dugo će se spominjati u Podgradu i okolo, kao osobiti dan. — Ljetno sunce je već za rana palilo. Po mjestu se nigdje ne radi, prem je radni dan. Uredi, i občinski i državni su zatvoreni. Na krasnoj zgradi „Narodnoga doma", na kući veleč. gosp. dušobrižnika, kao i na njekih drugih opaža se crne ili crnim obavite narodne zastave. Ljudi, stari i mladi, muški i ženske dolaze, u kuću pokojne Božićke i izlaze iz nje žalostnih lica, a mnogim je lice i suzami orošeno. Žaluju, žarke suze rone, za mužem kakvi se riedko radjaju, koji je i skupnosti i pojedincem mnogo dobra učinio, žaluju i plaču za Slavojem Jenkom, koj u rečenoj kući (njegova se pregradjuje) leži na mrtvačkom odru. Ljudi dolaze sve više. Dolazi jih iz cijele prostrane občine Podgradske, pa iz susjednih, Materijske i Jelšanske. Medju njimi vidiš iz Materije občinskoga glavara Kaspera Kastelica, gospodu majore u miru Rožu i Romualda Župančića; iz Jelšanske trgovce Prebelića i Stembergera. Ima tu i savjetnik Buzetske občine Mate Sanković. Vozovi dovažaju i drugih sa svih strana. Dočim je zastupnik Vjekoslav Spinčić došao iz Krapine u Podgrad već dan prije, dolaze na dan sprovoda zastupnici Matko Mandić iz Trsta, Dr. Matko Trinajstić iz Voloskoga, Dr. Dinko Trinajstić iz Pazina, Dr. Matko Laginja iz Pule. Dolaze da izkažu zadnju počast svojemu milom i vjernom drugu kroz tri saborske periode. U svrhu izkaza osobite pošte i ljubavi do ćelik muža i uzor-domoljuba eto u Podgradu i načelnika občine Kastavske Kazimira Jelušića, sa prvim savjetnikom Franom Dukićem, načelnika občine Pazinske, Dra. Šime Kurelića, predstavnika občine Volosko-Opatijske Viktora Tomičića i Augusta Rajčića, vjeroučitelja na Pazinskoj gimnaziji prof. Frankole. Iz Trnova, rodnoga mjesta blagoga pokojnika, ima veliki broj rodjaka (medju njimi veleposjednik Ivan Valenčić) i rodjakinja i drugih štovatelja. Ima jih i iz Bistrice. Spomena je vrijedno, da je došao na sprovod i na izraženje saučešća također upravitelj c. kr. kotarskoga poglavarstva baron Schmidt-Zobierow, naslednik u službi dakle onih, naročito sadanjega namjestničkoga savjetnika Alojzija Fabianija, koji su proti pokojniku počinjali svega, što samo ljudska zloba u činovničkoj odori smisliti može.

Župnika-dekana Mons. Antona Rogača dopala je težka zadaća, da svoga najboljega prijatelja i suradnika i subotioca ne samo izpovjedi i pričesti i dade mu posliednju pomast, nego i da ga vodi do hladnoga groba. Uz njega okupili su se domaći dušobrižnici, Strnad, Logar, Uranjčić i Hrušćek. Duhovni pomoćnik, te Veprinački, župe upravitelj Klun.

Oko 9 sati krenula je povorka iz Podgrada u Hrušicu, za sprovod kakvu uru daleko. Bilo je pripravnih kakih 30 kočija za vožnju sprovodioca. Al je ovih većinu išla mjesice. U sprovodu bili su najprije tri pokojnikova sina, Tjehomil, Vladimir i Stojan, onda razni rodjaci i rodjakinje, pak rečeni predstavnik c. kr. kotarske političke oblasti sa Viktorom Tomičićem, pak rečeni zastupnici, občinski načelnici, medju njimi i Podgradski i drugi predstavnici občina, činovnici svih c. kr. ureda, žandari, financni stražari, drugi mnogi, muški i ženski.

U župnoj crkvi u Hrušici otpjevali su i odmolili veleč. svečenici oficij. Mons. Rogač je otpjevao, a tri druga svečenika čitali sv. mise. Došljakom, naročito iz iztočne Istre čudno se je činilo, da se i oficij i sv. misa pjeva isključivo latinski, da od svega onoga uzvišenoga što se u psalmih i sv. misi pjeva, ljudi posve ništa ne razumiju. Na orguljah pjevao je pjevački zbor Podgradski pod vodstvm vrstnoga glasbenika i pjevača Grma. Isti zbor otpjevao je žalobne pjesme, slovenske, pred kućom žalosti prije nego li je sprovod krenuo, u crkvi pak na svrsi na groblju. Pjevao je divno, pjevao je tako, da se ne bi trebao sramiti niti u Beču — tako je rekao jedan koji je često u Beču. Jak dobar utisak je medju svimi napravilo, da su se medju pjevači, sve mladimi ljudmi koji po cio dan rukami rade, nalazili također sudac Koraca i sudbeni pristav Bizalj.

Oprostno slovo na grobu progovorio je zastupnik Matko Mandić. Za govora kao da je zatomio suze, koje je sprovodom često lievao. U govoru ocrtao tok nauka pokojnikovih, i njegova poslovanja. Iztaknuo je pokojnikovu ljubav do njegovih, njegov mar i rad za občinu Podgradsku, za narod hrvatski i slovenski u Istri, njegov žar za svim što je liepo i plemenito. Nije mogao od manje, a da ne iztakne, kako je baš radi toga, jer je odlučno radio za svoj narod, bio mrzen i proganjan ne samo od predstavnika zemaljskih automnih oblasti, od zemaljskoga kapetana i asesora, od junte, od kamarasa, nego također od predstavnika c. k. oblasti. I najviši c. k. činovnik i najviši c. k. sluga mislio je da može nekažnjeno poduzimati sve što je htjeo proti pokojniku. Postupak c. kr. oblasti i njihovih predstavnika, crn našem narodu u obće, je to crniji proti pokojnom Slavoju Jenku. Za to ga puk pred narodom nije ocrnio, nego baš protivno osvjetlao, proslavio.

Govornika sve je pozorno slušalo, a ganulo do suza, kad se je opraštao od pokojnika, kad mu je izricao zadnji s Bogom u ime udovice, trojice već odraslih sinova, male djevojčice i maloga dječačića, koji se svoga otca niti spominjati ne će; sestara, rodbine, drugova, prijatelja, štovatelja. Slava pokojniku! Slava Slavoju Jenku! orilo se je po cijelom groblju.

* * *

U velikoj dvorani „Narodnoga doma" priredila je obitelj pokojnikova objed rodjaka i za daljnje gostove. U njezino ime zahvalio se je svimi na prijazni i ljubavi izkazanoj njoj i pokojniku, zastupnik Vjekoslav Spinčić.

Težko je govorio. Bol, suze su ga pritiskale. Izgubio je jednoga najboljih svojih prijatelja i drugova.

Kod objeda i inače sabralo se je njekoliko stotina kruna medju prijatelji i štovatelji pokojnikovimi, za slovensku i istarsku Družbu. Za to se je osobito zauzimao občinski liečnik Dr. Bilek.

Zastupnici na zemaljskom saboru, većinom drugovi pokojnikovi, darovali su mjesto vjenca na grob druga 106 kruna za Podporno djačko društvo u Pazinu.

Zastupnik Vjekoslav Spinčić darovao je posebice po K 25 Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri, Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru i Djačkom podpornom družtvu u Pazinu.

Vjence na grob pokojnikov položili su: rodbina (obitelj), sestre i brat, rodbina Valenčić-Sever, rodbina Meichsner-Jellousek, rodjakinja Fany Perenić, Čitalnica Podgrad, Dr. Matko Laginja, Franjo Cek, tvrdka Fr. K. Souvan.

Obitelj pokojnikova dobila je s raznih strana brzojavnih i pismenih izražaja saučešća.

* * *

Slavoj Jenko pokopan je uz svoga svaka Frana Šabca. Već je kakih 30 godina, da je Fran Šabac pokopan. Njegovo ime živi još uvjek na najugodnijoj uspomeni kod naroda. Bio je muž, bio je čovjek, koj se je jako zauzimao za dobro svojega bližnjega, za pučanstvo medju kojim je živio. Bio je trgovac i občinski načelnik. U isto tako ugodnoj uspomeni ostaje kod pučanstva, medju kojim je živio i radio preko četvrt stoletja, Slavoj Jenko. Uspomena na njega je obsežnija, jer ga se spominje ciela Istra, sav naš hrvatski i slovenski narod, u Istri i izvan nje. Uspomena ta bit će i trajnija, jer je Slavoj Jenko ostavio vidljivih spomenika. „Narodni dom" je on začeo, njegovo zidanje rukovodio, njim se dičio. „Čitalnicu" je on tako rekuć stvorio iz „Bralnoga društva", „gospodarsku zadrugu" je pomogao stvoriti i rukovoditi. Posujilnica i hranilnica je njegovo djelo, i bilo njoj je duša i blagajnik.

Zadnjih godina svoga života manje je radio. Nije već mario biti niti „županom", niti zastupnikom naroda. Njim bila je obuzdala njeka apatija. Premnogo svakojakih neprilika potisnulo je njegovu inače izvanrednu energiju. Tištale sa ga tim jače, što jih je u sebi držao, što jih nije rad povjeravao niti svojim najintimnijim. Nepravice počinjavane mu od tudjinaca odbijao je. Nepravice nanešene mu od naših ljudi, ni malo ne poznavajućih njegovih odnošaja, bolile su ga. Ipak nije nit u zadnje doba mirovao, a da se nebi za dobro naroda zauzimao.

Još prošloga mjeseca pisao je on opetovno našim zastupnikom u Beč, neka se zauzmu za to, da se nečuveni odnošaji šumskoj zadruzi Podgradskoj, pa i u drugih pravodobno uredе. A blagajnikom gospodarske zadruge i posujilnice, te predsjednikom „Čitalnice" ostao je do svoje smrti. Jedan je glas medju domoljubi Podgradske občine, da će se sada jedva, kad je preminuo, znati, što je bio Slavoj Jenko za tu občinu. Njeki ne će imati s kim savjetovati se. Mnoge stvari teško će se obavljati bez njega. Dugo dugo ne će se Podgrada moći nit misliti bez Slavoja Jenka. Nego . . . njega se doista ne će vidjeti, al će se vidjeti njegova djela. A njegovi sinovi i njegova kćerka znadu odnosno znati će, ko što je bio njihov otac, i nastojati i raditi, da budu vriedna djeca svoga roditelja.

Slavoju Jenku vječna uspomena! Njegovoj udovici, njegovim sinovom i kćeri, te njegovim sestram, naše najbolnije saučešće, uz vruću želju da jih Bog uzdrži u zdravju i miru Božjemu!

Občine i občinski činovnici.

Občine i občinski uredi u državi jesu veoma važne istitucije ili uredbe, što će svatko, tko se iole razumi u njihovu znamenitost i poslove koje obavljaju, priznati.

Osim vlastitog djelokruga občina, koji je doista obširan, ne manje zadaje občinam posla takozvani prenešeni djelokrug. — To je posao kog občine obavljaju namjesto državnih ureda. Občine za taj posao što ga umjesto države obavljaju ne primaju nikakove odštete, prem bi pravedno bilo da država razmjerno poslu ove podupre novcem. Občine bi tada mogle lakše uzdržavati potrebito i sposobno činovničtvo, koje sve te poslove ima obavljati.

Občine navlastito seoske, sačinjavaju siromašni seljaci, kojima se ne može propisivati velike občinske namete, da se tako utegne oveće svote za moći odrediti pristojne plaće občinskim činovnikom. Stoga je malo občina u Istri koje imaju višim nauci naobraženih činovnika, pošto takovi ne će uz nizke plaće a ne sigurna mjesta, bez mirovine i neuredjene odnošaje u občinsku službu.

Seoska zastupstva skoro su isključivo prosti ljudi, pa ne imaju li vještа činovnika, zapinju občinski poslovi.

Uprav stoga što občine obavljaju mnogo državnog posla i dosta važnog, morala bi država doprinieti k troškom občina za plaću obć. činovnika i podupirati ih savjetom. Tada bi občine mogle nuditi pristojnije plaće činovnikom, pa u občinsku službu dolazilo sposobnih činovnika.

Kad država podupire razne istitucije i poduzeća, koja mnogo puta ne donesu državi barem izravne koristi, niti u ime države vrše ikakav posao, kud i kamo bi morala podupirati i to u prvom redu občine. Pravo bi bilo već i iz tog gledišta da država oštećuje občine za posao kog za nju obavljaju, kad državni činovnici ako nešto čine za občinu ili privatnike, pitaju za to nagrade, putne i ostale troškove.

Občinski činovnici moraju obavljati sve one poslove, koji se obavljaju i u državnim i pokrajinskim uredima. Bilo državni bilo pokrajinski uredi razdjeljeni su u razne odsjeke i svaki odsjek ima jednu, malo kada više vrsti uredovanja.

Svaki odsjek ima posebne činovnike ili stručnjake, dočim u obć. uredu obavlja to jedan, ako i u mar jem broju.

Malo je u Istri občina — izuzam gradska — koje mogu uzdržavati više činovnika i koji poslove medju se razdijele, sve ostrie naprtile su on posao na pleća jednomu (občinskom tajniku). Srećna je občina koja slučajno dobije sposobna i radinu silu, inače nered, zanemarivanje, zatim globe, itd.

Svemu tomu kriva je neuredjena služba, mirovina i kukavna plaća občinskih činovnika.

Skoro svaka kraljevina i krunovina u Austro-Ugarskoj državi uredila je službu, mirovinu i plaću občinskih činovnika zakonom, samo je Istra bi reč u tomu iznimka — nezna sa čijom krivnjom.

Občinski činovnici važan su faktor u javnom životu, pa bi se njihove odnošaje moralo zakonom urediti. Oni žive medju narodom i za narod, a narod sačinjava občine, dakle ovi su uzko skopčani sa napredkom občina.

Za budućnost ovih čimbenika odnosno za njihovu starost, morala bi se pobrinuti zakonodavna tjela, te zakonom urediti njihovu službu, mirovinu, kao i ostale odnošaje.

Zakonom se je uredilo obstanak i budućnost najprostijih radnika, samo občinski činovnici Istre, nemaju te blagodati.

Stavlja se dakle na srce onih, kojima je to u rukama, neka se zauzmu, da i ovaj toliko važan stališ po javni život dobije ona prava, koja već odavna uživaju mnogo i mnogo manje zaslužni stališi u državi.

Vi pak gospodo občinski činovnici u obće maknite se i progovorite, jer dok mučite, misli se da ste zadovoljni ako, i nosite poderan ćurak i prazan trbuh.

Iz carevinskoga vieća.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginje Spinčića i drugova.

Prošla dugotrajna i žestoka zima, prouzrošila je stanovničtvu mjestne občine Materija, kotar Volosko u Istri, vrlo težke posljedice. Ona je naime uništila bar polovicu zimskih usjeva, a trava na sjeno košima poginula od studeni u toliko, da se nije ni polovicu običnog siena spravilo.

Krompir i fažol, glavni prihod onog stanovničtva, uništeni su od crva tako, da se ne će niti $^1/_3$ pridjelati.

Proljetni mraz (slana) ofurio je skoro čitavo cvieće voćaka, a ono malo ploda što je ostalo, propalo je usljed navale gusjenica. Voća se ne će dakle ni malo spraviti, što će ono stanovničtvo težko ocutiti, jer se je voćem dielomično hranilo, a dielomice koji novčić zasluživo.

Svemu tomu nastupila je već mjeseca maja žestoka suša, koja traje još i sada i koja je bacila siromašnog poljodjelca u još veću zdvojnost.

Kuno da tih elementarnih nezgoda ne bijase onomu tužnom stanovničtvu dosta, posjetila ga je konačno i debela tuča, koja je uništila posve i ono, što je je bilo zimi, suši, gusjenicama itd. preostalo.

Usljed svega toga očekivati je kao stalno, da će zavladati u onom stanovničtvu glad i nevolja i da će mu životinje poginuti, jer od svega prihoda zemlje ne će imati skoro nikakve koristi, premda je baš u zemlju mnogo truda i troška uložio.

Pošto ne ima u onoj občini absolutno nikakve industrije, mora se stanovničtvo hraniti, poreze i namete podmirivati, te kamate na dugove plaćati jedino iz prihoda zemlje, a kad tog prihoda ne ima, što mu je biednom početi?

U tom kritičnom stanju, koje se je žalibog na tamošnjem golom krasu svake godine opetuje, trebalo bi ono stanovničtvo neobhodno državne pomoći i zaslužka kod kakve javne radnje, bilo kod gradnje potrebitih cesta, bilo kod gradnje toli potrebite željezničke pruge, koja bi spojila željezničku postaju Herpelje, na državnoj željeznici Trst-Herpelje-Pula, sa postajom Jurdani, na pruzi južne željeznice Sv. Petar-Rieka, koja bi koristila strategičkim svrhama, prometu i trgovini, jer bi za mnogo skratila postojeću svezu izmedju Trsta i Rieke.

Na temelju ovdje navedenoga stavljaju podpisani sliedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. kr. vlada, da pruži čim prije strogom zimom, dugotrajnom sušom, gusjenicami i tučom unesrećenom stanovničtvu mjestne občine Materija iz državnih sredstava izdašnu novčanu pomoć, za nakup živeža za ljude i za nabavu žrme za blago, te da istome pribavi zaslužbe javnim radnjama, bilo gradnjom potrebitih cesta, bilo gradnjom toli potrebite željezničke pruge, koja bi spojila postaju Herpelje na državnoj željeznici Trst-Herpelje-Pula, sa postajom Jordani, na Pruzi Južne željeznice Sv. Petar-Rieka.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog razpravi svim pravilnikom dopuštenimi kraticami, te da se bdzodvlačno upuli odboru za podporu postradalim usljed elementarnih nepogoda.

U Beču, dne 18. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spinčić i drugovi.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića. Dra. Laginje, Vjek. Spinčića i drugova u pogledu biede.

Pozivajuć se na prešni predlog prvo podpisanog i drugova, predan u sjednici državnoga sabora dne 18. p. m. tičući se nevoljnog stanja stanovničtva mjestne občine Materija, politički kotar Volosko u Istri, prinukani su podpisani ono stanje usljed najnovijih događaja u onoj občini još bolje uztvrditi:

Dne 15. p. m. u 2 sata po podne nadvili se crni oblaci nad občinom Materija i do mala sasula se grozna tuča u debljini oraha, koja je za četvrt sata uništila čitavo žito i sve ostale poljske proizvode. Posve uništena su polja sela Artnište, Ostronica, Odolina, Hotišina, Mrše, Slivnje, Markovšćina, Velelože, Povržane, Bać, Materija, Rožice, Brezovnica, Gradišćica; manje oštećena su sela: Kovčice, Slope, Orehek itd. Oštećeni gospodari izgubili su usljed te elementarne katastrofe poljskih proizvoda u vriednosti od 150.000 kruna. U zdvojnom stanju pitaju se u struhu kako će preživjeti pošto ne će biti na jesen što spraviti. Državna pomoć je tuj neobhodno potrebita.

Usljed toga je gori navedeni „Prešni predlog" samom žalostnom činjenicom podkriepljen, te ga podpisani visokoj vladi najtoplije preporučuju.

U Beču, 22. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spinčić i drugovi.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića, dra. Laginje, Vjek. Spinčića i drug. u pogledu biede.

Tužni vapaj siromašnoga stanovničtva mjestne občine Dekani, polit. kotar Kopar u Istri, ponukao je glavarstvo one občine, da se uteče podpisanima vrućom molbom za državnu pripomoć, nalazeći se ona usljed suše i drugih elementarnih nezgoda u zdvojnom stanju. Skoro dva mjeseca trajuća suša uništila im je svaku nadu na polju, sjenokoši i djelomice u vinogradu. Krumpira, fažola, žita nema ni za sjeme. Maslina, koje daju glavni prihod onom stanovničtvu, trpile su usljed prošle žestoke zime u toliko, da ne će dati kroz više godina nikakva ili jako malo ploda,

Posljednja skromna nada jest onom stanovničtvu još u vinogradih, u koliko je iste velikom mukom i tudjim novcem američkim trsjem obnovio, ali potraje li još malo nesretna suša, nestali će i te nade, kad i ne bi bilo neprestane pogibelji, da od strašne tuče, koja hara godimice u onoj siromašnoj pokrajini, nastrada.

Obzirom na ovo žalostno stanje onog pučanstva stavljaju podpisani sliedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vlada, da stanovničtvu mjestne občine Dekani, polit. kotar Kopar u Istri, kojemu su žestoka zima i dugotrajna suša uništile skoro sve proizvode zemlje, pruži dostatnu državnu podporu, da prehrani sebe i svoje blago buduće zime i da mu dade priliku, da si može i samo kod javnih radnja — gradnja cesta i t. d. — štogod zasluživati.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog razpravi svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlačno uputi odboru za državnu podporu nastradalim usljed suše ili elementarnih nezgoda.

U Beču, dne 20. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
Spinčić i drugovi.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića, dr. Laginje, Vjek. Spinčića i drugova u pogledu biede.

Medju istarske občine, koje su ljetos ponajviše oštećene sušom, spada i mjesna občina Jelšane, politički kotar Volosko.

Usljed dugotrajne suše trpjela je u prvom redu krma, koje se nije ni polovicu običajne spremilo, što zadaje tamošnjim kmetovom, koji se bave pretežno marvogojstvom težke brige za budućnost.

Budući će pako radi još uvjek trajuće suše i otave nestati, to će biti tužni kmet prisiljen pošto poto svoje blago razprodati, što bi izazvalo katastrofu za njegovo gospodarstvo.

Glede ostalih poljskih proizvoda treba spomenuti, da je žito vrlo slabo urodilo, te zaostalo zbog suše i na nekojim mjestima jedva visinu jednog pednja doseglo. Istotako zaostaće i krompir, fažol, kuruza, zelje i t. d. i nebude li do mala kiše, neće biti šta kopati i sabirati.

Ljetos neima ni voća, čim se je obično kmet hranio i nešto unovčio. Radi toga stavljaju podpisani prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vladu, da pruži iz državnih sredstava znatnu podporu stanovničtvu mjestne občine Jelšane u Istri, koje bijaše velikom sušom silno oštećeno.

U Beču, 22. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
Spinčić i drugovi.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa. Ovdje se dan na dan očekuje, da će listine za občinske izbore biti izložene, ali valjda još ih nijesu posvema po svoju naredili, zato zatežu što više mogu.

Bit će te listine svakako originalne, kako su i do sada obično bile, a kod eventualnih rekurza odgovorit će nam se, da su te listine vjeran prepis izravnog poreza izbornika, jer ih dignuše na poreznom uredu. Vederemo!

Naš šijor geometra otišao je sada na dopust, a tko zna zašto? Čudno je samo, da taj gospodin nalazi vremena za koješta, a osobito da nadgleda kroz uredovne satove gradnju gospodskog „Patrizia", dok zlobni ljudi vele, da ih iz svog ureda tjera — samo da ih se riješi — riječima: Vi ste dobar za votat. U obće se kod nas drži, da ljudi moraju služit činovnicima, a ne ovi ljudima. Valjalo bi ipak i ovdje prozračit okužen ovaj zrak.

Čujemo iz više nego pouzdanog vrela, da se je sa strane onih koji vedro i oblače, kako ono jednom u Pazinu, naručilo do 60 novih patenta, da se uzmogne naša hrvatska stranka utući. Liepi je to recept zlosretne kamore. Ne znamo samo što će na to oblasti. Ovako se lijepo poštiva zakon o čistoći izbora. Što pa da rečemo o drugoj izbornoj taktici naših kamorasa?. Tu se trči, obećaje svo i svašta, samo da se ljude dobije i premudri.

Znamo za slučajeve, gdje se udovice pozivlje na občinu, da ih se nagovori, da odaju svoj glas protiv uvjerenja, ili bar da u eventualnoj tvrdoglavosti istih, ne bude nitko svjedok njihovog postupka.

Sve im je slobodno, jer tko da ih nadgleda. Imaju listine, rade i udešuju ih kako im dobro stoji, a protivnicima ostaje, da se uliču protiv listina. Ali kako će biti moguće urediti sve u četiri sedmice, kad evo občina već dvije godine radi na listinama i još nije gotova.

Još se gosp. Scarpa tuži, da ga je zastupnik Spinčić nazvao Hrvatožderom, nego sretan mu put, a gosp. Mosettiga čekamo na djelu, da se našoj podredjenosti u ovom političkom okružju učini kraj.

Mi izbornici creski zahtjevamo:

a) da si c. kr. politička oblast priskrbi vjeran prepis izbornika občine Cres, da budemo mogli u svakom slučaju dokazati opravdanost naših prava dotično prigovora.

b) da se sa strane političke oblasti prepreči umjetno stvaranje glasova, dok ćemo ostale želje izraziti putem molbe c. kr. Namjestničtvu.

Voloski kotar:

Učiteljska škola u Kastvu. prošlog ponedeljka imalo je općinsko zastupstvo u Kastvu svoju redovitu sjednicu, a na dnevnome redu je bila tačka: gradnja učiteljske škole.

Na obronku brijega što se spušta od grada do Križišća, nakanilo se je sagraditi tu školu. Vlada bi ju htjela imati negdje niže, uz cestu, dok ju općina vuče više prema gradu, tamo desno od Fortice. Općini je do toga, da se gradnja što skorije započne, da se to ne vucari kao vlaška godina. No u pogodbi izmed općine i erara nije označen stalni rok gradnje, pa je zastupstvo prihvatilo predlog, da se u pogodbu umetne: da bi ta zgrada imala biti gotova već za dvije godine, tako, da bi četvrti tečaj jur mogao biti smješten u nju.

Toliko javljamo bez komentara, jer znademo, da se mnogi zanimaju za to pitanje, pa je vrijedno, da se o tome znade i govori.

Iz Kastva nam pišu: Zastupstvo občine Kastav obdržavalo 5. t. m. redovitu sjednicu. O istoj izaći će posebno običajno izvješće. Izmedju ostaloga odobrilo javnih družba za škole u Kastvu i Bergudu, obć. puteva, kolauda škole u Pehljinu, triju obć. šterna i t. d. za preko 52.000 kruna gradjevina. Odlučilo rabiti narodni biljeg za sve službene dopise, podupirati djačku kuhinju u Kastvu i podielilo više djačkih podpora.

Pazinski kotar:

Iz Žminja nam javljaju: Usprkos svim molbama i tužbama općine žminjske prispio je dne 1. t. mj. u Žminj prijašnji poštanski činovnik Josip Renčić; općina je naime na svaki način htjela zaprijeći njegov dolazak u Žminj samo radi njegove nesposobnosti za ured, koju tvrde neprestane tužbe cijelog žminjskog pučanstva. Naći će se koji, te će možda primjetiti, da je općina poduzela shodne korake, da zapriječi njegov dolazak radi toga, jer je on protivne narodnosti, ali tu neistinu tvrdo neprestane tužbe koli jedne stranke (hrvatske) toli druge (talijanske). Uvjeren sam, da ne bi najvećem žminjskom Talijanu bilo žao, da otide iz Žminja.

Da pokažem njegovu nesposobnost, navesti ću njekoliko brutalnosti, koje su se dogodile u ovdješnjem uredu pod njegovim nadzorom.

Dogadja se, a ne jedan put, nego bezbroj puta, da on za uredovnih satova mirnodno čita novine ili pije kavu ili dapače kara se sa ženom ili djecom, dok stranke moraju čekati mirno i šutiti, jer ogasi li se kogod, dobije pospadni odgovor „Špetè, se volè". A spomenuti moram kod toga još i to, da je ured popuć kakve kuhinje, jer tu se ne rijetko vidi, gdje djeca piju kavu za onim istim stolom, na kojem leže uredovni spisi.

Nadalje opažaju se tu stvari, koje se mogu vidjeti valjda samo u Žminju kod g. J. Renčića:

Razglednice, koje dospiju iz raznih krajeva, najprije daje djeci, da se ona s njima zabavljaju i tako zaprljane tek predane su listonoši, da ih uruči dotičnoj osobi, kojoj su odposlane.

Zatim dogodilo se je nedavno, da je jedna osoba išla u ured, da digne neki paket, ali paketa u uredu nije bilo, nego ga je g. Renčić išao tražiti u kuhinju, gdje su se njegova djeca s njime igrala i svega raztrgala. Dotična osoba morala je uzeti i raztrgani paket i mučati, jer da je ona Renčiću štogod rekla, bila bi stalno dobila koji ne liepi odgovor.

Bit će oko 4 mjeseca, da je spomenuti g. Renčić bio premješten iz Žminja, jer da se njemu ne dade stanovati „fra i ščavi", u Cormons i to preporukom dviju uglednih i visokih osoba; ali na svoju nesreću morao se je povratiti u Žminj i to sigurno radi njegove nesposobnosti; jer on je nesposoban ne samo za Cormons, ali i za Žminj, a ne bi bio ni za Sv. Ivanac, gdje nema gotovo nikakvog prometa. A za potvrdu toga mogu nam poslužiti procesi, koje je on imao sa strankama, jer je ćak i po 100 kruna dao više, nego je dotičnoj osobi išlo, a kasnije tužio je dotičnu osobu za prevaru.

Spomenuo sam samo neke primjere, ali osim ovih imade ih još mnogo, koji će svi doći na javu, neka slavno c. k. ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu znade, kakvog činovnika ima i plaća.

To je već bilo sve javljeno, u koliko sam mogno čuti, sa strane občine slavnoj c. kr. direkciji, ali ova je za to marila kao i za lanjski snieg; dapače na tolike brzojave i na mnoga pisma nije odgovorila ni slova.

Pozivljem na novo to slavno c. k. ravnateljstvo nek se ono izvoli pobrinuti, da se to popravi ili, kako će najbolje biti, da g. Renčića makne iz službe, te da mu podieli penziju, jer opetujemo, da nije on, radi svojih nesposobnosti, ne samo za Žminj, nego ni i za najzabitnije selo čitave Istre.

Po našem bi mnijenju najbolje bilo, da si Renčći opet uzme u ruke svoje stolarsko orudje, te da se radije bavi tim zanatom, a ne poštanskim uredom.

Jedan Žminjac.

Sjek trsja ili loza. Iz Zamoskoga dola (občina Pazin) pišu nam, da je noću od 30. na 31. julija o. g. posjećeno na posjedu Mata Maurovića, občinskog poslužnika i iskrenog našeg rodoljubu, više trsja, prouzročivši mu škodu od preko 100 kruna. Takav zločin nebijaše još nikada poznat u onim stranama te valja bez dvojbe tražiti zločinca među narodnim protivnicima rečenoga rodoljuba. Zločin je taj počinjen od kakve talijanske podrepnice, koja se je htjela našem Mauroviću iz narodnostne mržnje osvetiti a tim prikupiti se kod izbora propalo talijanaškoj gospodi.

Porečki kotar:

Pišu nam iz Martinčića. Sastasmo se dakle 7. p. m. u Martinčićima na Grožnjanskom krasu.

Sastasmo se prvi put u ovom zapuštenom kraju. Prvi put sastalo se nas dosta, da pokažemo našim ljutim protivnicima e nas ima mnogo i na Grožnanjštini i na Bujštini, koji govorimo lijepim našim hrvatskim jezikom, da im pokažemo, da nijesmo Talijani, kako su oni to razglasili i tako bi oni htjeli. Među nama bilo je i krašćana, iz Završtine, iz Kašćelvenera. iz Oprtaljskog krasa, te Zrenja. Nadasmo se, da će se više njih odazvati našemu pozivu i iz Poreštine, navlastito oni iz Kaštélira, ali na žalost odozuda nikoga. Nu što nije bilo ovaj puta, biti će drugom zgodom.

Kad se pročulo u bližnjem gradiću Grožnjanu i u Bujama, da će biti ples u korist družbe, sve se uzvrpoljilo, te se pripravljali, da nam dodju smetati. A kad tamo, vidjesmo nekoliko njih iz Grožnjana, koji ostaše razočarani i osramoćeni se vratiše kući, kad nas vidješe onolike na okupu, da ide sve mirno, da je narod bio onako oduševljen. Baš milo je bilo promatrati ovaj naš pošten i miran narod, gdje se sakuplja i veseli pod krasnom hrvatskom trobojnicom, koja se vijala na jednom visokom stablu.

Pod večer rastali se od nas naši prijatelji, koji su bili odaljega. Rastao se od nas gosp. zrenjski učitelj zanosnim govorom, predočiv svrhu današnjega sastanka i plesa, preporučiv narodu, da se i unaprijed priređuju ovakovi plesovi, te da bude narod miran, kako je taj dan bio, da pokažemo Talijanima, tim našim velikim neprijateljima, kako se mi znademo mirno sastajati i zabavljati ne samo kad smo sami, nego i onda, kad dodju i oni medju nas, ne da se znama zabavljaju i vesele, nego da nas izazivlju. I tada tek je nastalo veliko oduševljenje medju narodom. Čulo se: „Do nala ćemo se opeta sastati u trostrukom broju". Narod se počeo mirno razilaziti svaki svojim kućama.

Čisti dobitak kod ulaznine na plesu iznaša 76 K 60 h. Novac je uložen u zrenjskoj posujilnici.

Živili naši složni Martinčići, živili svijesni Grožnjani i Krašićani.

Frapina i Jurina.

Fr. Dakle kako gredu posli tamo u M. Losinju, pokle imaju novoga „Magnifikata".

Jur. A todore, svaki dan sve to gore.

Fr. Kako to misliš?

Jur. A tako, zač pravi načelnik ili podešta je bil i ostal je deboli Padrina, a svi drugi su same marionette u njegovih rukah.

Fr. Neka se dakle i Nikolić čuva, da mu se ča god ne dogodi.

Jur. I će, zač Nikolić ne vidi s jenim okom, a Padrina vidi i prevlače dobro s dvimi oči — za svoj interes!

Fr. A punto, prišlo mi je na misli, ce je s onim poslom od kuntrabanda s kukurozom, je morebit i ono zaspalo.

Jur. Ne boj se Frane, s financom ni ruga. Niki dan mi je rekal jedan činovnik (impiegat) od finance, da je ta stvar na ministarstvu u Beču (Vienna).

Fr. Dakle čekajmo da vidimo.

* * *

Fr. Sen cul da se Tonka va Vršku jidi, da znoc su stavili na fuoj goličićine od Dume.

Jur. Oćo ve, neka ne stavi kigod va fuoji i nju i Mery amerikuanku.

Fr. A ce govori sirotina?

Jur. Eviva la Spanja, dove che se vive e manja.

Fr. Da, to je dobro, ma nego ako ta Španja gazi uspomene naših pokojnih starih, svaki pametan čovik će ju poslat k vragu.

Jur. Dragi ti, da je tuo komu govorit. Injuoranca, injuoranca velika je još u puno od njih v Lošinju!

Razne primorske viesti.

Imenovanje. Sudbeni vježbenici gg. Vaclav Mangiarollo, Dr. K. Peteam, Ante Kraljić svi u Trstu, te gg. R. Vergna u Gradiški, Ante Cigoj u Gorici, Milan Zgombić i Hugo Harabaglia u Rovinju imenovani su sudbenim prislušnicima.

† **Nikola Mandić.**

U Opatiji preminuo je naglom smrću od kapi u mozgu visoko-preosvešteni g. Nikola Mandić, archiepiskop sarajevski i mitropolit dabro-bosanski, u 67. godini života. Pokojnik, kome je prije kaludjerstva bilo ime Petar, rodio se je 17. kolovoza 1840. u Gornjem Gračacu, županiji ličko-krbavskoj, od otca Nikole i matere Sofije.

Desetak godina bio je u okupiranim zamljama na čela pravoslavne crkve kao sarajevski nadbiskup i mitropolita. Prošloga mjeseca došao je u Opatiju radi poremećenog zdravlja, al se nije oporavio već ga je tamo snašla nemila smrt. Iz Opatije prenesoše mrtvo tielo pokojnikovo ña Rieku a odatle odvezoše ga u Sarajevo. Počivao u miru!

Promaknut na čast doktora prava. Prošloga čedna bio je promaknut na čast doktora prava na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu naš mladi zemljak i rodoljub *Vjekoslav Vlah*, rodjen u Trstu sin g. *Vjekoslava Vlaha*, c. k. listonoše, čestitoga našega rodoljuba, vriednoga Kastavca. Čestitamo srdačno mladomu doktoru i svoj njegovoj svojti.

Zaruke. Netom minulih dana zaručio se na Volosku g. dr. Šime Kurelić, načelnik občine Pazin i odvjetnik, sa dražestnom i vrlom Hrvaticom gdjicom Anticom Tomičić. Čestitamo mladencima te vriednom starini g. Viktoru Tomičiću i i njegovoj obitelji!

Ravnateljstvo središnjega sjemeništa u Gorici na blagohotno uvaženje. Jedan uvaženi rodoljub piše nam: Onomadne sastao sam se sa par naših bogoslova iz središnjega sjemeništa u Gorici. Za razgovora zapitao sam bliede i slabašne mladiće što će reći, da tako slabo izgledaju, na što je jedan odmah odgovorio: „šta ćete, bio je konac godine, vrućina, pak izpiti i naporno učenje i . . . loša hrana" dometnu jedan izmedju njih, tu izjavu potvrdili su i drugi, tko jasno tko mučke.

Mi ne imamo razloga, da dvojimo o vjerodostojnosti izjave mlade gospode bogoslovaca iz središnjega sjemeništa u Gorici, jer to i njihova vanjština potvrdjuje, te očekujemo od sl. onog ravnateljstva, da će buduće školske godine učiniti shodne korake, a da se tomu zlu doskoči držimo, da imamo to pravo zahtjevati od uprave onog sjemeništa i da je to u interesu samog zavoda.

Tamo se bo uzgajaju naši budući duhovni pastiri, dušobrižnici i naših biskupija sinovi našega naroda u Istri, pak imademo pravo i dužnost tražiti, da ta mlada gospoda budu duševno i tjelesno zdrava, krepka i čila, a da budu mogli valjano i svestrano odgovarati svojem budućem teškom zvanju.

Nadamo se, da će ovo par rieči ona sl. uprava dobrohotno uvažiti, kako i bijahu bez ikakve strasti dobrohotno napisane, te da nam se ne će trebati više na ovaj predmet s jasnijim doknzi vraćati.

Služba šumara. U šumarsko-tehničkoj službi političke uprave u Primorju imade se popuniti mjesto kotarskoga šumarskoga tehnika, za Koparski politički kotar sa sjedištem u Trstu.

Slavnom Istarskom učiteljstvu.

Putujući sam školski deklamator, obašao sam cielu Dalmaciju, nešto Hrvatske, Slavonije, Herceg-Bosne a sad ovih zadnjih dana malo Kastavštine i cieli otok Krk, o čemu će se gospoda i uvjeriti kad dodjem osobno k njima u Istru iz mojih 1000 priznanica. Povodom nastavših praznika preselio sam se malo u Dalmaciju, a nastajućom godinom 1907./08. povratiti ću se u Istru za sve hrvatske škole pa u to i Družbine, da ovršim svoju Prosvjetnu misiju u svim školam diljem cijele Istre, krasnoslovim pjesmice što ih djeca u svojim čitankama imadu, a za srednje zavode posjedujem repertoir od 100 raznolikih ozbiljnih hrvat. pjesnikah, a izbor istih prepuštam slavnim Ravnateljstvima, a isto tako i nagradu prepuštam odredjenju upravah koju da učenici donesu, a svakako ću prije otići do c. k. Namjestništva u Trstu, da potrebne korake u tom učinim, u školama pako gdje se absolutno nebi mogla nikakova nagrada za moj rad od učenika ubrati molim gospodu da me radi tog ne odbijaju jer moje je geslo: *„Za prosvjetu radim, pa za nju i stradam!"* Pa draže ću tamo raditi, nego gdje veliku nagradu dobijem, pa za ono par škola što će manjkati zarada, da prikratim djeci taj nedužni užitak, onda nebi bio ništa drugo nego skot i izmet roda hrvatskoga koj nezavriedi da ga sunce grije i zemlja nosi.

Još nešto slav. zboru učiteljstva u Istri!

Sematizam svih hrvatskih škola u Istri nemogu nigdje naći premda sam svuda pitao, stoga liepo molim gg. iz svakog pojedinog kotara podpunoma točan popis svih naših čak i najmanjih naših hrvat. škola neka ga dobrostivo sastave i do 15. rujna slav. uredništvu ovog časopisa odašalju, da znadem gdje se koja škola nalazi. Dan i dobu kad ću započeti svoj rad, javiti ću točno dopisnicom nekoliko dana prije mog dolaska, da gg. djecu nato priprave i na doprinos nagrade upozore, ovaj sam dopis zato tako samo učinio, da se sl. zbor dogovori preko ovih školskih prazniku.

Gosp. uredniku liepo zahvaljujem za uvrstbu ovog dopisa, dovidjenja mili moji dobročinci, uz bratski hrv. pozdrav

Dobroslav Nikšić, zagrebčan
putujući šk. deklamator.

U Smilčiću (kotar Zadar), 4. VIII. 1907.

Patriotska razglednica.

Rodoljubna braća Martinolić iz Malog Lošinja, nastanjeni u Rosario u južnoj Americi, prigodom narodne pobjede u Istri, izdali su o svom trošku prekrasne slike i razglednice na uspomenu te narodne slave. Slika na vrhu ima datum »14. Maja 1907.«, nadpis: »Istarsko uzkrsnuće« i rodoljubnu pjesmu Katalinića Jeretova, hrabrom Istraninu. U sredini je slika trojice istar. zastupnika: Matka Mandića, dra. Matka Laginje i Vjekoslava Spinčića. Podno slike nadpis je: »uzdanice naše«. a u lievom kutu fotografiran biljeg Družbe. Slike će dati litografirati u više hiljada primjeraka, poslati ih amo na produju. Ponavljamo, slika je prekrasna i služi na čast toli Istri i njezinim dičnim vodjama, koli rodoljubnoj braći Martinolić, čije srdce tako žarko bije u tudjini za svoj narod! Živili!

Svečano razvitje nove znstave pjevačko-čitaločkog društvo „Prešoren" u Boljuncu (občina Dolina) obavljeno je predprošle nedjelje vrlo svečanim načinom. Zastavi je kumovala gospodjica Primožić iz Trsta; svečani govor izrekao je g. učitelj Urbanič. Kod koncerta sudjelovalo je više pjevačkih zborova iz Istre, Trsta i okolice. Naroda sakupilo se veliko množtvo iz susjednih občina i Trsta. Vladalo je iskreno i neprisiljeno veselje, koje je potrajalo kasno u noć. Zastupnik *Mandić*, koji je bio na svetancima u Jelšanah, poslao je brzojavni pozdrav.

Prva bašćanska tvornica konservâ rajčica i raznovrstnog voća.

U »Tršćanskom Lloydu« od 10. t. mj. čitamo:

Trgovište Baška na otoku Krku u Istri poznato je na daleko. Posjeduje prilično prostrano polje, zasadjeno većinom s rajčicama, koje se tamo u velike goje. Divota je gledati taj liepo plod na stablu, kad mimo pravilnih redova poljem prolaziš. Zanimivo je paziti na trgu, gdje brat poljodjelac prodaje svoj plod bratu mornaru, da ga ovaj svojom brodicom vozi na prodaju po obližnjem hrvatskom Primorju sve do Rieke i Opatije. Ali je ipak i prvome i drugome teško pri srcu, pošto su prinuždeni svoj proizvod, koji rad vrstnoće nadmašuje sve ostale, radi raznih utakmica uz neznatnu cienu prodavati.

Da se i tome zlu doskoči, naumili su domaći sinovi gg. Petar Grandić i Franjo p. Desantić otvorio u rodjenom mjestu tvornicu pod gornjim naslovom, koja već sasvim pripravna, očekuje dozrelost rajčica za pravljenje raznih pričuvicâ (konserva), te će istu u svoje vrieme u viševrstnim posudama na zahtjev pojedinaca i trgovaca na razprodaju razašiljati.

Pošto je ovo poduzeće prvo ove vrsti u našim stranama, preporučujemo ga svakomu domoljubu i kao domaći proizvod i od najbolje vrsti. Pa, da će i ciene biti umjerene, o tome smo obaviešteni, pošto vlastnici tvornice kane uz maleni dobitak upoznati proizvod svojih sumješćana sa gg. potrošačima.

Živo preporučamo to poduzeće vrlih naših Bašćana, trgovcima i konsumnim društvima neka dobavljaju od tamo konserve.

Vjenčali se. Iz Ilirske Bistrice javljaju nam, da se je tamo viencao u ponedeljak obćinski talnik g. Petar Lešnik sa gdjom Paulinom Badman, udovom pokojnoga liečnika Dra. Frana Bachmana. Bilo sretno!

Vjenčali se dne 6. t. m. u Vrhu blizu Buzeta g. Franjo Krek, c. kr. žandarmerijski stražmestar u Draguću sa dražestnom gospodjicom Ankicom Sirotić-Uličić iz Vrha.

Novovjenčanim iskrene čestitke, kao i rodoljubnoj svojti.

Godišnja skupština jugoslavenskih učitelja obdržavati će se dne 24., 25. i 26. augusta u Radovljici (Kranjska). Kako su bile do sada sve skupštine „Zaveze jugoslavenskih učiteljskih društev“ mnogobrojno posjećene, to se dade očekivati, da će gospoda jugoslavenski učitelji mnogobrojno pohrliti i na ovu devetnaestu svoju skupštinu.

Društvo „Mladika“ u Ljubljani, kani na temelju §. 3. društvenih pravila budućom školskom godinom u svojem penzijonatu otvoriti posebnu žensku pučku školu sa ograničenim brojem učenica. Budućom školskom godinom otvoriti će se I. razred.

Prijave učenica, koje kane stupiti u I. razred, prima društveni odbor u Ljubljani, Gospodske ulice br. 8.

Štipendija. Iz zaklade pok. kanonika Frana Ukmana imade se podieliti štipendija od godišnjih 540 K u prvom tečaju školske godine 1907-07. Pravo na tu štipendiju imadu 1. pokojnikovi rodjaci, 2. djaci iz obćine Tomaj, 3. djaci iz obćine Lanišće i 4 djaci iz tršćanske okolice. Molbe sa potrebitim svjedočbama treba podnesti c. k. namjestničtvu u Trstu do 15. septembra o. g.

Pravo podielenja te štipendije pripada sada Jakovu Čefutu iz Šepulja, ali je odvisno od potvrde namjestničtva.

Strossmayer i Gneist. „Narodna Obrana“ doznaje iz života tih slavnih pokojnika sliedeću značajnu epizodu: Kad se otvaralo hrvatsko sveučilište, najsjajnije su dočekani biskup Strossmayer i prorektor berlinskoga sveučilišta slavni učenjak dr. Gneist. Oba odsjedoše kod načelnika Vončine. Poslije večere, izpred samog otvorenja, naslonio se Strossmayer na prozor i gledašo na ulicu, slušajuć razgovore prolazećih. U to se naghu na taj prozor i dr. Gneist i zapita vladiku o čem mnije? Mislim kako je turobna hrvatska Klio (muza povjesti); kako negdjo u zakutku bilježi: koliko neponos vlada medju Hrvaticama, kad toliko švabčare i na tako javnim mjestima zapostavljaju tudjem svoj sladjani jezik. Dr. Geist uze biskupa pod ruku i odvede ga do stola, za kojim je sjedilo sve, što je najboljega za onda u Hrvatskoj. Na dugo i široko dokazivaše njemački umnik, kako je naginjanje tudjinstva i napor oko nauke tudjih jezika štetan i poguban po umni napredak. „Za pravo se umovati dade samo na jednom, samo na materiskom jeziku. Usta mogu biti hitra i spretno govoriti, al se ovdje (Gneist pokaza rukom na čelo) zaostaje. Najbolji je primjer duševnog nazadka — aristokracija ma kojeg naroda“. Tako je dovršio pravedni učenjak taj, a mi treba i te kako, da se u to umovanje zamislimo.

Nova knjiga „Lurd“.

Kritična poviest dogadjaja Lurdskih, prikazanja i ozdravljenja, francuski napisao dr. Juraj Bertrin sveučilištni profesor u Parizu. Prigodom pedesetgodišnjice Lurdskih prikazanja s francuskoga preveli, uvodom i bilješkama popratili oo. kapucini na Rieci. Prvi od samoga piscá opunovlašteni prevod. Hrvatsko izdanje ukrašeno sa 30 slika.

Knjiga je u osmini formata, su 454 stranica, broširanoj ciena K 4·— a poštom 30 para više.

Naručiva se kod: Čč. oo. kapucina na Rieci.

Vruće preporučamo krasnu tu knjigu svima, osobito inteligenciji i učećoj mladeži.

Liepim načinom i sa znanstvenog gledišta opisano je Marijino prikazanje, hodočašće naroda, dolazak i ispiti učenjaka dra. Dozons-a, dra. Balemie, Zola itd. Obširnija je raspraya o halucinaciji, o gradnji velike crkve u Lurdu, o dokumentiranim ozdravljenjima. Obširno se govori o hodočastnicima, medju kojima nalazimo razne učenjake svjedskog glasa, te od god. 1890.—1904. (kad je auktor napisao knjigu) 2.713 liečnika koji su došli da znanstveno iztraže stvar. Sliedi popis ozdravljenika i liečničke svjedočbe vrhu nekojih slučajeva u kojima izliečenje prekoračuje moć liečničke znanosti.

Opetujemo, knjiga zaslužuje svaku pohvalu, te se preporuča na osobiti način inteligenciji i učećoj omladini u ovim pogibeljnim danima za njezin napredak.

Listnica uredničtva i uprave.

G. Bruno Jurinčič učitelj, Kastav, plaćeno do konca 1906.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

plje prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., idućа točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz pučeta za zapestnice, ovratnika i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. pučeta sa imit. dragim kamenjem. 1. pat. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako družtvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. tapnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja suma vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred poslјeni novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručb badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovorkova, zajiš t. erjučen svaki risiko.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenoga saučešća prigodom smrti preljubljenoga, nezaboravnoga našega supruga, odnosno otca i brata

SLAVOJ-A JENKO

budi iskrena hvala svim onima, koji su nas u žalostnoj toj priliki tješili, i onima, koji su iz dalekih strana došli, da izkažu zadnju počast milom pokojniku. Posebna hvala ide najprije velečastnom dru. A. Rogač, koji se je svim silama zauzeo da olahkoti pokojniku njegove zadnje čase te ga providio sa sv. Otajstvi; hvala takodjer cielom častnom svećenstvu, koje je sprovelo pokojnika.

Iskrene hvala upravitelju kot. glavarstva u Voloskom g. bar. Schn idt-Zabierow, državnim i zemaljskim zastupnikom gg. dr. M. Laginja, prof. V. Spinčić, prof. M. Mandić, koji se je sjetio pokojnika ganutljivim nadgrobnim govorom, zemaljskim zastupnicima dr. Mate i dr. Dinku Trinajstić i A. Sansin, načelnicima i zastupnicima istarskih obćina Kastav, Volosko, Pazin, Buzet, Jelšane, Materija itd., svim odaslanstvima raznih družtava, Podgradskoj Čitaonici, mnogobrojnom Podgradskom obćinstvu, gospodi činovnikom, darovateljem vienca te na koncu posebna hvala vrlom pjevačkom družtvu „Gorska Vila“, koje je svojimi potresnimi žalostinkami izkazalo na dostojan način počast nezaboravnom rodoljubu.

Žalujuće obitelji Jenko-Šabec.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asime (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesviestice, nagluhosti, drhtanje na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! **Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967** izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz sviju strana sviela pohranjene su u mojoj pismobrani, gde stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, ***koji uplaćuju zadružnik dielova jedan ili više po kruna 20.***

Prima novac na štednju od svakoga, ***ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.***

Vraća na štednju uložene iznose ***do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.***

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, ***i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.***

Uredovni sati svaki dan ***od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.***

Družtvena pisarna ***i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.***

Ravnateljstvo.

J. KOPAČ

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cjenik franko.

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. ≈ Pula, Via Giulia, 1.

(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrsti u Istri.

TISKARA providjena je **latinskim, ćirilskim, gotičkim i grčkim slovima** te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao te jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tudjinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu **Tvornicu pečata iz gume (kaučuka)** i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu *vlastoručnih pečata* (fototipie) i evo nekoliko primjera:

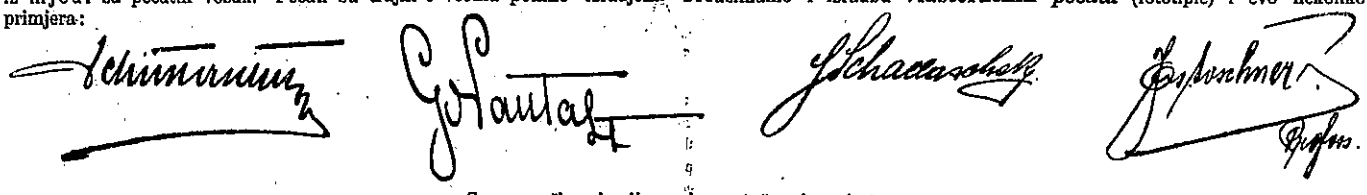

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specijalisti u knjigovežkoj galanteriji. **Izključena je svaka konkurenca!**

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske cijene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnimi motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrsti, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zaliha hektografičkog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrsti. Listovni papir u mapama i kutijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Mnogi i mnogi želili bi kupiti pojedinu knjigu „MATICE HRVATSKE“ pa nezna kamo da se obrate.

Nama je ostalo od raznih godina više „MATIČINIH KNJIGA“ koje evo popisujemo uz oznaku snižene cijene:

Slike iz slavenske povjesti: napisao Vj. Klaić 1903. — Cijena K —·80

Otci i djeca: S. J. Turgenov. Prev. M. Divković. 1904. c. K —·80.

Ban Pavao: Hist. slika. Milan Šenoa. — 1903. K. —·80.

Zimsko Sunce: Slika iz Istarskog života. Viktor Car Emin. 1903. K. —·80.

S moje lire: Pjesme. Rikard Katalinić-Jeretov. 1904. — K 80.

Hrvatsko kolo: Naučno-književni i umjetnički zbornik. — 1905. K 3·—

Jelkin bosiljak: Pripovijest iz istarskog života. Napisao Evgenij Kumičić. 1905. — K 1·—.

Povjest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku: Piše Milorad Medin. — 1602. — K 2·—.

Slike iz povjesti englezke književnosti: Piše Vladoje Dukat 1904. — K 2·80.

Veronika Desinička: Historijska tragedija u četiri čina. Od I. E. Tomića. 1904. — K —·80.

Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1903. — K 2·80.

Savremena Europa: Stjepan Radić. 1905. — K 3.—

Zapreke: Pripovijest iz savremenoga života Vjenceslav Novak 1905. — K 1·80.

Izabrane Pripovjesti: A. P. Čehov. Prev. M. Lovrenčić. — 1905. K 2·80.

Komu je dobro u Rusiji: N. A. Nekrasov. Prev. A. Harambašić. 1905. — K —·80.

Pripovijesti: Iz bojnog odsjeka. Sa životopisom I. Perkovca. Od Dr. I. Zahera. 1905. — K 2.—.

Vatroslav Lisinski i njegovo doba. Prilog za povjest hrvatskoga preporoda. Napisao Franjo Ks. Kukač. 1904. — K 1.—.

Usahlo vrelo: Pripoviest iz Istre. Nagradjeno iz zaklade Dušana Kotura. Pripovijeda Viktor Car Emin. 1904. — K 1.—.

Djetja njega: (Upute mladoj majci). Nagradjeno iz zaklade grofa I. Nep. Draškovića. Sastavio Dr. Radovan pl. Marković. 1903. — K 1.—

Iz slavenske rodbine: Pjesme. Preveo I. Trnski. 1904. — K —·80.

Izabrane pripoviesti: Napisao E. Orzeszkowa. Preveo I. Velikanović 1903. — K 2.—.

Gjurgjica Agićeva: Pripovijest. Napisao Ksaver Šandor-Gjalski. 1903. — K 2.—.

Moderna Kolonizacija i Slaveni: Napisao Stjepan Radić. 1904. — K 2.—.

Valovi i zrake: sa 230 slika i 2 table. Napisao Dr. Oton Kučera. 1903. — K 2·—.

Valovi misli i čustva: Pjesme. A. Tresić-Pavičić. 1903. K 1.—.

Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić i njegovo doba. (1350—1416). Piše Ferdo Šišić, 1902. — K 1·80.

Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1902. — K 1·80.

Njemačke knjige:

Baumgartner: Geschichte der Pädagogik. K 2·—.

Baumgartner: Pädagogik. — K 2·—

» : Unterichtslehrer K 2·—

Die Hystorischen Geistesstörungen (Eine Klinische Studie) vom Dr. Emil Reimann

Molitvenici:

Oče budi volja tvoja:

Molitvena knjiga spoukami i naputcima na bogoljuban život. Sabrao i priredio J. Dobrila, uvezan u elegantne crne korice sa bijelim kristal križićem. Veličina 13×9 cm. debljina 2½ cm. sa 426 st. Ciena K 3.60. —

Utjeha starosti;

Lijepo sastavljeni molitvenik tiskan sa debelim slovima. Uvezan u tvrde izšarane crne korice sa zlatnim križićem. Veličina 23×18½, 448 stranice. K 2·80.

Vrtić Gospodnji:

Mali katolički molitvenik. — Sastavio Cvjetko Gruber. Uvezan u glatku i tvrdu kožu raznih boja. — Osobito prikladan za ženske. Veličina 10×7 cm. 193 stranice. — K 3.—

Hljeb nebeski:

Sastavio Vladimir Rakotić. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorezom. Veoma obilat i umiljat sadržaj. Veličina 9×6 sa 320 stranica. K 3·80.

Slava Bogu a mir ljudem:

Iz najboljih molitvenika, crkvenoga katekizma, rimskoga časoslovja, misala i obrednika, priredio Fr. J. Ivančić, R. M. Uvezan u crvenkastu baršunastu kožu sa zlatnim križem na koricama. Sadržaj mu je obiljan te providjen sa više slika Veličina 18×12 cm. 512 st. K 4.—

Vijenac bogoljubnasti,

ili »Različne molitve osobito s oprosti. Sabrao i priredio: P. M. Š. R. sv. I. Njegova svetost papa Leon XIII. podijelio je nakladniku kojige, radi zasluga stečenih tiskanjem valjanih katoličkih spisa glasom brave od 29. I. 1889, vitežki križ reda sv. Silvestra. Uvezan u tvrde crne korice sa slikom sv. Marije sa Isusom na krilu u bojama. Providjen sa slikama sv. križnog puta. Veličina 10×18 cm. Sa 320 stranica. K 2·40 i K 4·—.

Pomolimo se:

Sastavio Vladimir Bakotić. Uvezan u najfiniju sivu baršunstu kožu sa zlatorezom. Sadržaj veoma obljubljen i ukrašen sa dvije slike. Veličina 8½×11½. 450 str. K 7·60.

Pobožni učenik:

ili sbirka svakovrstnih molitva i razmišljanja za učeću se katoličku mladež. Ukrašen sa mnogim slikama. Uvezan u mehku crnu kožu. Veličina 12×8. 450 str. K 1·80.

Pobožni mornar:

Molitvenik za momčad c. i k. ratne mornarice i izluženе mornare. Sastavio Karlo Kokolj, kapelan c. kr. ratne mornarice. *Naklada naše tiskare.* Uvezan u čvrste i jake korice. Providjen sa koledarom svetaca. Ciena mu je samo K —·80.

Knjiga od molitve:

našega gospodina Isusu Isukrsta i njegove matere, blažene djevice Marije.. — Mala brošurica sa 22 str. K —·10.

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnom ponašanju.** Priredio Vinko Rubeša. Obsiže 24 str. a ciena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“** na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i Jakov Čubrić. *Drugo izdanje.* Knjižici ima 70 str. ciena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Aspern“. Spjevao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižici je ciena 40 para. Obsiže 56 str. — **Pisma o izborima u Puli god. 1905.** Preštampano iz „Omnibusa“. Ciena 10 para. — **L' Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsiže 34 st, Ciena joj je 20 para. (Čist prihod namienjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — **Brzi računar** ili **pregledna knjižica** za proračunanje dnevnice od 1 do 6 kruna na ¼, ½, ¾, i cijeli dan. Veoma zgodno uredjena u u tri jezik. Obseže 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13×9 cm. Ciena samo 50 para. — **Knjižica nedeljne nadnice.** Skrižaljka uredjena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190—“ Rubrike: Tek. broj. — prezime i ime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Ciena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u **hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku.** Knjižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za žep. Imade i tok za olovku. — Ciena je knjižici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razašiljamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzeće.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnomu c. i k. općinstvu svoje bogato skla ište svih vojničkih potrebočа.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.	Crvena vina.
Maraschino . . . . naravno slatko.	Zarač.
Vugava I.	Pospilje . . . . . specijalitet.
Vugava II.	Opollo I. . . . . krvno vino.
	Opollo II. . . . .

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cjenici razašilju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i **sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna, metle** i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft" (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14. PULA Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7·— i više, za vezanje K 7·50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6·— i više, za vezanje K 6·50, na puceta K 6·80. — Veliki izbor **cipela za uniforme.** Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à	52 i 56 p.
„ bijelo . . .	„	52 i 56 „
Istarsko crveno . . .	„	36 i 40 „
„ bijelo . . .	„	36 i 40 „
Dalmatinsko crveno .	„	40 i 44 „
„ bijelo . .	„	44 i 48 „
Šiler (Opollo)	„	44 i 48 „
Terrano	„	36 i 40 „
Muškat bijeli, sladak	„	48 i 52 „
„ crveni, „	„	52 i 56 „
Refosco	K	1·60 „
Marsala	„	1·40 „
Vermouth	„	1·20 „

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uredjeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje **istarsko, dalmatinsko, štajersko vino** te **Budijevačko** crno i bijelo **pivo.**

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

Gostiona

Andemo de Orlić

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjejovačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i abonente.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igračih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu.

IVAN i NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija" i „Gospa od Trsata"

Skladište: PULA, Piazza Ninfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opollo). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refoško.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvalazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. Točna i solidna poslužba. Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 22. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlane itd. tiskaju i računaju se na temelju bičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju se nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utrinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan. iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i pro'plate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Hrvatsko pitanje u carevinskom vieću.

Govor zastupnika Dr. M. *Laginje*, izrečen u sjednici carevinskoga vieća povodom proračunske razprave dne 18. julija 1907.

Visoka kućo! Naša javnost, u koliko je zastupana u novinama, očekivala je, da će se provesti razprava o privremenom proračunu sa nekog višeg stanovišta.

Izjaviti moram odmah na početku, da je bila po mnienju, koje dieli svakako i visoka kuća, dosadašnja razprava o privremenom proračunu u istinu na tom stanovištu, osobito pako obzirom na govor dr. Kreka, koji je ovdje u razpravu donio jedno za monarhiju vrlo važno pitanje, i obzirom na razglabanje njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika.

Što se ovog posljednjeg tiče, to moram žalibože njegov odgovor na interpelaciju u današnjoj sjednici, koja se odnosi takodjer na hrvatsko pitanje, označiti kao nešto osobito neizpravna dočim se ima razglabanjima, koje baš i spadaju k predmetu i kojimi nam se priobćuje, da vlada radi oko preinake upravne službe i da će tu preinaku provesti, kano i ostalom tumačenju, koje se tiče specijalno onostrane državne polovice, pripisati veliku vriednost.

Pošto su naši privremeni proračuni postali na žalost pravilom, neće mi se zamjeriti, budem li nešto obširnije govorio, premda je već prilično kasno.

Ja kanim, visoka kućo, onu cieliću o kojoj je govorio velepoštovani gospocin zastupnik Krek; pokrajinu za pokrajinom proriešetati, da vidite, kako stojimo u onim pokrajinama i koje li pripadaju velike dužnosti vladi, a da izpuni svoju zadaću — ako i ne posvema — bar do nekog stanovitog stupnja.

Ovdje ne trebamo razpravljati visoko političku pitanja, premda ću biti prinukan govoriti o hrvatskom pitanju i ponešto sužbiti odgovor, što no nam ga je podala u tom pogledu njegova preuzvišenost gospodin ministar predsjednik, biti će nam dostatno, da razjasnimo samo gospodarstvene, unutar političke, prosvjetne odnošaje naših zemalja, slavenskih i hrvatskih zemalja, u koliko iste pripadaju ovoj polovici države, a da pružimo dokaz, kako smo mi u svakom obziru do sada zaostali i kako su veliki griesi dosadašnjih vlada, koje su počinile na nama; na našim zemljama i na pučanstvu, koje mi zastupamo.

Naša najbliža plemenska braća Slovenci, koji stanuju kako je poznato u Kranjskoj, u jednom dielu Koruške, jednom dobrom dielu Štajerske i u Goriškoj, dielomice u Trstu, ako i u manjini, ipak i tamo kano starosjedioci, stoje danas prosvjetno tako, da ne imaju na čitavom svom zemljištu niti jedne podpune srednje škole sa slovenskim naukovnim jezikom, (Čujte!) a da i ne govorimo o visokoj školi, na koju imade svakako pravo jedno pleme od 1½ milijun duša. Nije bo, po mojem sudu nikakva zdrava misao, ako se tvrdi, da bi imali samo narodi od 40 milijuna duša pravo na višu prosvjetu i na više naukovne ustave.

Spomenem li k tomu, da Slovenci u Trstu, koji tvore kako rekoh, kao starosjedioci manjinu pučanstva zemlje odnosno tamošnje obćine, mole već preko 20 godina za jednu pučku školu u njihovom materinskom jeziku, i to koli od obćine, toli takodjer od vlade, i da istu nisu ni danas nakon 20 godina zadobili, te da moraju, hoće li se bar djelomice narodnostno održati, jednu privatnu školu, koju posjećuje preko 700 djece, iz vlastitih, ne valjda bogatih sredstava uzdržavati, to vam je prosvjetno stanje ovog plemena, sa vladinog stanovišta, po mojem mnienju dostatno označeno.

Ne može se pako kazati, da onaj narod možda ne želi ili ne teži za napredkom i prosvjetom.

Ova maleno narodno pleme — ako je odielito od nas Hrvata — imade nešto osobita za čitavu Europu. Ono imade naime primjerice pučko-prosvjetno društvo „*Slovensku družbu Sv. Mohora*", koju podupira preko 80.000 članova i čije se knjige godimice, ili bolje rekuć danomice čitaju, jerbo čitaju kako je poznato, ne samo više naobraženi, već i niži, osobito najniži slojevi pučanstva njegove knjige.

Ovaj narod imade već vrlo napredne gospodarske organizacije. U jeziku ovog naroda uredjuje se mnogo, skoro izključivo u Kranjskoj, dobrim dielom u doljnjoj Štajerskoj, u Koruškoj i Goričkoj. Ne može se dakle sa vladinog stanovišta ustvrditi, da taj jezik, taj govor ne treba posebnim državnim sredstvima dalje razvijati, jer se za to ne čuti potrebu.

Zadaća je i dužnost vlade, bar sa stanovišta odgoja, da dade narodu bolje i bliže mu činovnike, te da uvede jezik tog plemena u škole, u srednje škole i eventualno u jednu visoku školu. Sveta je dužnost, jer bi inače ružno i sramotno bilo, da prisili obćinu tršćansku, koja napokon nije nikakva velevlast, da ustroji Slovencem Trsta željenu i potrebitu pučku školu, ili ako to nije bilo skojeg razloga moguće — to mi znamo, da imadu austrijske vlade tamo dolje mnogo obzira (Medjuklici) — tada neka se ustanovi tamo školu iz državnih sredstava, i to većim pravom, nego li da uzdržajete tamo podpuno obskrbljene srednje škole u njemačkom jeziku usred slovenskog i talijanskog stanovničtva. (Odobravanje.)

Dotaknuti ću se gospodo moja samo površno odnošaja pravosudne uprave. Bilo bi vrlo lahko slovenskomu plemenu i u tom pogledu bar ponešto snošljiv položaj stvoriti. Prizivno sudište u Gracu imade bez dvojbe previše posala. Ako se već ne će isto — bilo opet bud s kojih razloga podieliti, to bi se ipak moglo po primjeru onog, što se je poslije pedesetih godina u Tirolu uvelo, po primjeru Trenta, u Ljubljani tako stvari urediti, da bi tamo slovenski senati prizivnog suda u Gradcu za Kranjsku, za jedan dio Koruške i za slovenski dio doljnje Štajerske uredovali.

Što se tiče gospodarstvenog položaja onog pučanstva, to mi se ne treba gospodo moja kod toga dalje zadržati; upozorujem samo na vrlo zbijena, doduše ali tim temeljitija razglabanja vrlo poštovanog gospodina zastupnika Povše-a, koja je on u tom pogledu prekjučer u ovoj visokoj kući držao.

Jedan kratki pogled na Dalmaciju! Kako stoje tamo u gospodarskom pogledu, poznato nam je iz hiljade i hiljade pritužaba, koje su u ovoj visokoj kući izravni zastupnici one pokrajine podnesli. Pa ako nam je danas vlada na usta njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika izričito očitovala, da je započela za Dalmaciju veliku gospodarstvenu akciju i da se ta akcija jur već provadja, tada moram izjaviti, da ću ja kao Hrvat jedino i samo stog stanovišta i jedino stog razloga glasovati za privremeni proračun, jer se već ipak jednom, premda ne onoliko, koliko bi se moralo, nešto — kažem — za jedan dio hrvatskih zemalja one polovice države čini. Držim, da neću preteći velepoštovanu gospodu drugove iz Dalmacije, spomenem li samo s nekoliko rieči dva veoma važna pitanja, o kojih nije vlada njezinom današnjom izjavom dostatno kazala. To je pitanje uvedenja u zemlji običajnog, hrvatskog naime jezika kao unutrašnjeg uredovnog jezika u Dalmaciji, i pitanje dalmatinskih željeznica. O uvedevju hrvatskog unutrašnjeg uredovnog jezika nije vlada ni rieči kazala.

Gospodo moja! Držimo li pred očima, da je Dalmacij, isključivo Hrvatima odnosno Srbima napučena zemlja, da u toj zemlji još jedino jedna obćina talijanski uredjuje, da postoje tamo, koliko je meni poznato, možda još jedna ili dvije pučke škole s talijanskim naukovnim jezikom i da vlada tamo uzprkos tome još uvjek talijanski jezik kano unutrašnji uredovni jezik, tada će svatko priznati, da je to proti duhu vremena, što bi se bilo moralo već odavna dokinuti. Do danas nismo, kako rekoh, žalibože ništa o tom čuti.

Što se tiče željezničkih sveza Dalmacije sa ostalim zemljama monarhije i sa ostalom Europom, to je u izjavi njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika po mojem nemjerodavnom sudu veoma malo rečeno.

Ako je istinito ono, što se čita i čuje, da nisu stanovita pitanja u nagodbi sa Ugarskom još uredjena, dapače čak isključena, pitanje naime dalmatinskih željeznica i bankovno pitanje, tada znamo približno na čemu smo. Zahtjevati će se naime opet od nas privolu na nagodbu sa Ugarskom a da i ne bude pitanje dalmatinskih željeznica riešeno.

Ja ne mogu gospodo moja danas proricati, kako ćemo se mi tada ponesti. Sa jednog drugog stanovišta dozvoliti ću si kasnije, moje mnienje o našem držanju kod razprave ugarske nagodbe odmah izreći, sa stanovišta naime državnopravnog.

Za dalmatinsku, hrvatsku i srbsku mladež Dalmacije bilo bi neobhodno potrebito, pošto mi ne tražimo u Austriji posebno sveučilište, da se vlada sporazumi s hrvatskom vladom, te da se neznatnim izpravkom uredi odnošaje izmedju nauka na zagrebačkom sveučilištu [illegible] onostrane državne službe, tako, da [illegible] sveučilištni nauci i doktorski diplomi mudroslovnog i pravoslovnog fakulteta svakako priznati.

Dozvola za državnu službu u Austriji, koju se daje sada jedino na temelju popunitbenog izpita položenog u Beču i jedino dalmatinskim i istarskim Hrvatom, morala bi se podieliti svim djakom južnih zemalja, i onim naime iz Kranjske, Koruške, Štajerske, Goričke i Trsta.

Tà čuli ste prije, da je naša, pa bilo i prilično daleka prošlost i naša budućnost zajednička. Radi toga morala bi vlada u tom obziru tako urediti, naše odnošaje tako upriličiti, da se mi u nekom narodnom, osobito prosvjetnom zajedničkom životu približimo.

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

Prešni predlog

zastupnika Spinčića, dra Laginje, Mandića i drugova da se dade iz državnih sredstava podpore stanovnikom Orleca na otoku Cresu koji bijahu dne 18. svibnja t. g. tučom oštećeni, i u obće stanovnikom toga otoka

Dne 18. svibnja t. g. nanesla je tuča mnogim stanovnikom Orleca jako veliku štetu. Njihovi vinogradi o Vranskom jezeru tako su potučeni, da neće ni buduće godine moći roditi.

Izdatna podpora njim je tim nužnija, što su tek prije njekoliko godina s velikimi žrtvami počeli saditi amerikanske loze, i što su i inače siromašni.

Na temelju toga, i uzev u obzir okolnost, da su tučom dne 18. svibnja t. g. bili oštećeni stanovnici takodjer drugih mjesta na otoku Cresu, da je filoksera uništila stare loze na cijelom otoku, da su cijene buhača, koj je imao nadomjestiti uništene loze, usljed patvaranja buhača jako pale, i da muhu „oloria" prieti da uništi masline,

postavljaju podpisani predlog:

Visoka kuća nek izvoli odlučiti:

Poziva se c. kr. vladu da stanovnikom Orleca i njekih drugih mjesta na otoku Cresu jako oštećenih tučom dne 18. svibnja 1907. kao takodjer svim usljed različitih nezgoda posve osiromašjelim stanovnikom toga otoka dade čim prije *kroz c. kr. oblasti* izdašnu državnu podporu, i da svestrano uzradi za poboljšanje njihovoga stanja.

U formalnom obziru se predlaže, da se ovaj predlog razpravi svimi kraticami propustivimi poslovnikom, i da se uputi odboru za podporu u biedi.

Beč, 9. srpnja 1907.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginje, V. Spinčića i drugova u pogledu biede.

Tužni vapaj siromašnoga stanovničtva mjestne obćine Dekani, političkoj kotar Kopar u Istri ponukno je glavarstvo ove obćine, da se utiče podpisanim vrućom molbom za državnu pripomoć nalazeći se ono usljed suše i drugih elementarnih nezgoda u zdvojnom stanju.

Skoro dva mjeseca trajajuća sušu uništila mu je svaku nadu na polju, sjenokoši i djelomice u vinogradu. Krumpira, fažola i žita ne ima ni za sjeme. Masline, koje daju glavni prihod onom stanovništvu, trpile su usljed prošle žestoke zime u toliko, da ne će dati kroz više godina nikakva ili jako malo uroda.

Posljednja skromna nada jest onom stanovništvu u vinogradih, u koliko je iste velikom mukom i tudjim novcem američkim trsjem obnovio, ali potraje li jošte malo nesretna suša, nestati će i te nade, kad i ne bi bilo neprestane pogibelji od strašne tuče, koja hara godimice u onoj siromašnoj pokrajini, nastrada.

Pozivom na žalostno stanje onog pučanstva stavljaju podpisani sliedeći prešni predlog.

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da stanovništvu mjestne občine Dekani, polit. kotar Kopar u Istri, kojem su žestoka zima i dugotrajna suša uništile skoro sve proizvode zemlje, pruži dostatnu državnu podporu, da prehrani sebe i svoje blago buduće zime i da mu dade priliku, da si može i sam kod javnih radnja — gradnja cesta itd. — štogod zaslužiti.

U formalnom pogledu predlažu, da se onaj prešni predlog razpravi svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlačno uputi odboru za državnu podporu nastradalim usliled suše ili elementernik nepogoda.

U Beču dne 20. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spinčić i drugovi.

Prešni predlog

zastupnika, Matka Mandića, dra M. Laginje, prof. Vjekoslava Spinčića i drugova u pogledu biede.

Dugotrajna suša, koja vlada u svakom dielu Istre od mjeseca maja o. g. pak sve do sada, prouzročila je i u mjestnoj občini Pornjan — politički kotar Kopar u Istri — teške posljedice.

Stanovništvo one občine jur do sada radi slabih ljetina jako zaduženo, pasti će u još veće dugove, pošto ga je i predstojeća ljetina grdno iznevjerila. Filokserom uništeni su mu odavna vinogradi, koje ne može absolutno sam obnoviti američkim trsjem, pošto ne ima pomoći ni od pokrajine ni od države. Ono, što je težkom mukom i uzajmljenim novcem u tom pogledu učinio, ne će mu još dugo nositi ni toliko, da bi mogao kamate uzajmljenog novca platiti. K svemu tomu pridružila se sada žestoka suša, koja mu je nanijela veliku štetu na sjenokošah i pašnjacih, koja mu je uništila proizvode zemlje kao krumpir, fažol, kuruzu i skoro čitavo voće, od kojega je običavao na bližnjik tržištih koju krajcaru utržiti. Ono siromašno pučanstvo koje i inače mnogo trpi, što mora da plaća visoke namete, dočim nema ni potrebitih škola ni puteva ni cesta ni toli nuždne vode ni za ljude ni za blago, očekuje od državnih oblasti, da mu u tolikoj nevolji u pomoć priteče.

Toga radi stavljalu podpisani sliedeći prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da siromašnomu, lošim ljetinama, filokserom već do sada, a sada sušom teško postradalom stanovništvu mjestne občine Pornjan, politički kotar Kopar u Istri, znatnom državnom potporom u pomoć priteče, te da mu dade i inače zaslužbe, osobito javnim radnjama kao što je gradnja toli potrebitih cesta, bez kojih neima prometa ni napredka.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog raspravi svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se odboru za državnu podporu u biedi bezodvlačno uputi.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spinčić i drugovi.

Prešni predlog

zastupnika Spinčića, Laginje Mandića i drugova za državnu podporu stanovnikom otoka Krka.

K suši, koja je jako oškodila poljske proizvode takodjer po cijelom otoku Krku, nadošla je dne 9. t. m. u mjestnih občinah Punat, Baška i Vrbnik, dielomice takodjer u mjestnih občinah Omišalj i Dubašnica, tuča, koja je gdje više gdje manje oštetila loze.

Pošto se stanovnici otoka Krka nalaze već dugi niz godina u slabom stanju i pošto bi njima provedbom javnih radnja — cesta i vodo-gradnje, lučke radnje izsušenja — moglo pomoći ne samo hipno nego i za budućnost,

postavljaju podpisani ovaj predlog:

Visoka kuća nek blagoizvoli odlučiti:

Poziva se c. kr. vladu, da stanovnikom otoka Krka u Istri, oštećenim tučom i inače, dade izdašnu podporu u svrhu provedbe javnih radnja i pospješivanja gospodarstva.

Predlog nek se izvoli raspraviti svim pripustivimi kraticami i uputi prije svega odboru za podporu u biedi.

Beč, 22. srpnja 1907.

Prešni predlog

zastupnika Spinčića, Laginje, Mandića i drugova u svrhu da se dade državna podpora stanovnicima mjestne občine Veprinac.

Pošto je u mjestnoj občini Veprinac u Istri suša jako oštetila poljske proizvode i travu skoro uništila, pošto su usljed nje šterne osušile, te pošto je tuča dne 9. srpnja prouzrokovala na lozah veliku škodu,

postavljaju podpisani sliedeći predlog:

Visoka kuća nek blagoizvoli odlučiti:

Poziva se c. kr. vladu, da stanovnikom mjestne občine Veprinac dade izdašnu državnu podporu za ublaženje biede i za provedbu javnih radnja.

U formalnom obziru se predlaže, da se ovaj predlog raspravi svimi propustivimi kraticami i izruči odboru za podporu u biedi.

Beč, 24. srpnja 1907.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginje, prof. Vjekoslava Spinčića i drugova u poslu bijede.

Uslijed dopisa od dne 22. julija 1907. br. 1443/VIII. iz Podgrada vlada u onoj mjestnoj občini istarskoga Krasa, gdje nepridjelaju ni najimućniji seljaci na njihovom posjedu za čitavu godinu potrebite hrane vrlo velika bieda.

Dugotrajna suša i tuča uništiše za ovu godinu i redovito loše proizvode zemlje.

Obširno je to opisano na spomenutom podnesku, koji bijaše danas c. k. ministarstvu za unutarnje poslove uručen.

Obzirom na te okolnosti stavljaju podpisani prešni predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da pripomogne biednu trpećemu stanovništvu mjestne občine Podgrad polit. kotar Volosko u Istri čim prije znatnom podporom iz državnih sredstava.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj predlog dade odmah u razpravu sa svim u § 42. pravilnika predvidjenim kraticama.

U Beču 24. julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
Spinčić i drugovi.

Za istinu i pravo.

Moram, g. uredniče, proti svojoj volji, izpraviti nekoje krupnije netočnosti žaleć g. dopisnika glasila slovenske pučke stranke u Kranjskoj, Ljubljanskoga „*Slovenca*“ u pogledu mojih javnih sastanaka, obdržavanih dne 4. o. mj. u Jelšanah i u Podgrajah.

Izvješćujući o sastanku u Jelšanah, kaže g. dopisnik, da sam kazao svojim izbornikom, da me je izabralo političko društvo „*Edinost*“ svojim kandidatom za ovaj kotar — jer da se tobož proti meni neće podupati nitko kandidirati.

Toga nisam kazao niti mogao kazati, jer se političko društvo „*Edinost*“ u Trstu nije uplitalo u istarske izbore i jer si nijesam mogao utvarati takve sposobnosti i vrlina a da se nebi mogao i tko drugi podupati u onom kotaru kandidirati. Kazao sam nasuprot, da sam se podvrgao želji i disciplini najuplivnijih drugova i rodoljuba Istre, koji su se bojali, da bi moglo doći do razdora kod izbora, pošto se je govorilo, da kane u onom kotaru kandidirati razni kandidati. Rekao sam nadalje, da sam se primio kandidature usljed zaključka odasłanika političkog društva za Hrvate i Slovence iz Istre, te onih političkog društva „*Edinosti*“ i najvigjenijih pouzdanika čitavog kotara, stvorenog skoro jednoglasno na poznatom sastanku mjeseca februara o. g. na Kozini.

Niesam nadalje kazao, da ćemo kod idućih izbora imati u Istri svo zastupnike i da će nestati Talijana — što bi bilo i ludo i smešno — već sam rekao, da bi nama po broju pučanstva u Istri pripasti morala četiri zastupnička mjesta i da bi moralo kod budućih izbora do toga doći, budemo li mi za to radili.

G. dopisnik stavlja mi na dalje na jezik tobožnju moju tvrdnju o „*velikanskome uspjehu*“ Čeha i Poljaka zbog njihove sloge u parlamentu, čega niesam ustvrdio, jer sam duboko osvjedočen, da neće imati ni Česi ni Poljaci osobitih uspjeha nebude li više sloge i čvrstijeg jedinstva ne samo medju članovima njihovih saveza i klubova, već takodjer više susretanja i više uzajamnosti sa zastupnicima ostalih slavenskih plemena.

Nestoji ni dopisnikova tvrdnja, da sam ja kazao „da tvore Hrvati i Dalmatinci, sva tri zastupnika iz Istre i t. d. jedan klub“, jer bi to značilo, da Dalmatinci nisu Hrvati, a toliko neznanja nekani mi stalno g. pisac prišiti.

Niesam kazao nadalje ni ono, „da bi pobjedila ona stranka, kojoj bi se naša priključila, kad bi smo bili združeni“, već sam naglasio, da bi smo mi Slovenci i Hrvati združeni u jednom klubu mogli više puta odlučivati o pobjedi ili porazu vlade ili drugih stranaka u parlamentu i da bi nas se moralo za naše sudjelovanje primjereno odštetiti.

Što se tiče dopisnikove tvrdnje, da sam ja tobož kazao »da smo mi privezali Hribara tako čvrsto u našem klubu da nam nemože škoditi na nijedan način ni u narodnom ni u vjerskom obziru. On nam je zajamčio, da se neće nikada protiviti klubskim kršćanskim načelima, koja su posve pravedna«.*) To mi je ispraviti toga bo nijesam kazao niti kazati mogao, jer bi bio znalice i hotimice lagao, pošto mi je poznato bilo, da su zastupnici Hribar, Ježovnik, Boblek i Štrekelj svojevoljno sastavili i podpisali poznatu svoju izjavu o vjerskim pitanjima, na temelju koje bijahu u „Svezu jugoslavenskih zastupnika“ primljeni.

U Trstu, 20. augusta 1907.

M. Mandić.

*) Ovo priobćuje i „Slovenec“ vrlo debelim slovima. Op. pisca.

Na znanje hrvat.-slov. istarskom djaštvu.

Prvih dana ovog mjeseca javili smo u novinama, da će se držati I. sastanak hrv.-slov. djaštva u Pazinu dne 31. VIII. i 1. rujna. Ali čim je naš poziv izašao u novinama od mnogih strana nas zamoliše, medju kojima ima i odličnih rodoljuba, da bismo sastanak prenesli na druge dane, a to s ovoga razloga što se baš 1. rujna drži važna posveta i proslava zastave u Voloskom »Sokola« i Trstu »Delavskog društva«, gdje će se onog dana naći mnogo naših ljudi i djaka. Ova okolnost bi sigurno djelovala nepovoljno na uspjeh našeg zastanka koliko u moralnom toliko u materijalnom pogledu. Stoga bijasmo prisiljeni, da naš sastanak odgodimo na *7. i 8. rujna.*

Ujedno iznašamo potanji program i dnevni red sastanka.

U subotu, 7-oga: u 9 sati prije podne otvorenje, konstituiranje i predavanja:

1. Narodna svijest.
   Općeniti prikaz razvoja od prvih početaka do danas i današnje stanje.
2. Kulturno-gospodarske prilike.
   a) Škola i narodni život;
   b) Gospodarstvo.

U 3 sata poslije podne:

3. Narodna prosvjeta.
   a) Pučke knjižnice;
   b) Pučka predavanja;
   c) Ostala sredstva za širenje prosvjete.

U 8 i pol večer počinje **komers.**

U nedelju, 8-oga: u 8 sati jutro:

4. Istarsko djaštvo.
   a) Stanje na sveučilištima u Zagrebu, Pragu, Beču i Gracu;
   b) Razgovor o ekonomskim momentima, koji uplivaju na izbor staleža;
   c) Istarsko hrv.-slov. djaštvo na srednjim i visokim školama;
   d) Naša zadaća i dužnost.

U 8 sati večer počinje **koncerat**, a raspored njegov javit će se na vrijeme.

Stanovi su za djake besplatni. Stoga umoljavamo drugove, da nam se prijave do 1. rujna.

Prijave prima: Fran Sloković, cand. iur., Pazin.

U Pazinu, dne 14. kolovoza 1907.

Priredjivački odbor.

Pogled po Primorju.

Voloski kotar:

Četrdesetgodišnjica najstarije hrvatske Čitaonice u Istri, i njena proslava.

Ima tome već četrdeset godina, što je položen prvi temelj „Hrvatskoj „Čitaonici“ u gradu Kastvu. Nikla je u ona vremena, kad se trebalo i u istočnoj Istri boriti za obstanak; Liburnija je snivala san nemoći san mrtvila. Trebalo je čeličnih muževa, trebalo je velikog rada i napora, da se taj san prekine. I prekinuo se s ustrojenjem „Hrvatske čitaonice“ u u Kastvu, koja je kroz četrdeset godina dizala ponosno svoju glavu, visoko dizala stieg prosvjete. Ona je sada najstarija hrvatska Čitaonica čitave Istre, ona je bila prva i jedina, što je probudila Kastavštinu, taj neslomivi bedem hrvatstva, to gnijezdo sivih sokolova: Laginje, Mandića i Spinčića. Njezin se stieg ponosno vijao, te davao pobude, snage i volje. Kroz decenije orila se živa i muževna riječ njezinih članova, ona je bila središtem kulturnoga života, nepredobiva kula rada i energije.

Tu četrdesetgodišnjicu odlučilo se proslaviti na dostojan način u nedelju, dne 25. o. m. uz sudjelovanje mjestnoga pjevačkoga i tamburaškoga društva „Istarske Vile“ i nekojih bližnjih društava.

Toga se dana sprema — kako čujemo — ljetni koncerat, ili bolje reći neka vrst pučke svečanosti na šetalištu »Crekvina« uz sudjelovanje podpune glazbe. Imat će se prilike čuti milozvučne hrvat. pjesme, zacikat će sitne tamburice, zavijat će naši stjegovi. Spremaju se zatu svečanost i razne druge šale i zabave, kao na pr. ples, šaljiva pošta, izbor ljepotice, paljenje umjetnih vatra, bazar, panorama itd. Potanje i točnije javit će se naknadno. Pohrlimo dakle svi, te proslavimo tu zgodu. Odbor grozničavo radi, da ugodi posjetnicima, te da spremi dovoljno užitka i zabave.

Do vidova dakle! Svi u Kastav!!!

* * *

Početak koncerta na šetalištu „Crekvine, u 6 sati poslje podne. Ulaznina za muškarce 1 K, za dame 60 para. Moli se radi kontrole, da se zadrži znakove, što će ih se dobiti na blagajni.

Kratkoće radi spuštamo razpored koncerta, koji sastoji od 19 točaka, zadnja točka je ples.

Za vrijeme koncerta i plesa nabacivati će se korijandolima i serpentinomu, biti će šaljiva i ozbiljna pošta, šaljivi bazar, panorama, izbor ljepotica, paljenje umjetnih ognjeva i vatrometa, te razne druge šale i zabave.

Sjednica starješinstva „hranilnice i posojilnice“, u Podgradu. Dan iza smrti nezaboravnoga Slavoja Jenka, obdržavalo je starješinstvo hranilnice i posojilnice u Podgradu sjednicu, da se upodpuni usljed preminuća svoga neprežaljenoga podpredsjednika i blagajnika, zasnovatelja i duše toga zavoda. Sjednicu je sazvao i njoj predsjedao predsjednik Mons. Anton Rogač, a bili su prisutni skoro svi članovi ravnateljstva i nadzorstva. Predsjednik se spomenuo dolično riečmi Slavoja Jenka, i kličući mu zajedno s ostalimi „slava“, pogovorilo se je kako da se namjesti blagajnika. Jednoglasno se izabralo blagajnikom občinskoga ličnika Dra. Bileka, dosadnjega predsjednika nadzornoga odbora. Na njegovo mjesto se je u nadzorni odbor izabralo sudbenoga pristava Bizalja. Odmah iza toga pregledalo se je stanje blagajne i obnašlo u podpunom redu. Prvenac sin blagopokojnoga Tjehomili izručio je odmah spise i novce i što je imao od predobroga oca kao blagajnika, novomu gospodina blagajniku. Baštinici blagopokojnoga riešeni su svake obveze naprama posujilnici i hranilnici, koja jim je zahvalna za rad i trud i mar premiloga nejim gospodara.

Iz Liburnije mjeseca julija 1907. Općinsko zastupstvo u Mošćenicama sastoji se od 24 zastupnika (izmedju tih ima 6 opć. savjetnika). U tom zastupstvu imade naših 10 narodnih muževa, koji znadu braniti svoju narodnost — starinu — domaćinu, dočim zavedenici, imade ih 14, koji ne znadu niti što su. Od tih 14 je 10 nepismenih, medju kojimi su 3 nepismena općinska savjetnika (konšiljera).

Općinski glavar (podestà) je šijor Giuseppe Persich (Marnè) a tajnik blagajnik šijor Lorenzo Mohovich (Lovrić) pomorski trgovački kapetan.

Pozive sa dnevnim redom k sjednici, našim se šalje hrvatski, a svojim talijanski, a mogli bi slobodno šiljati i kinezki, te i tako ne znadu čitati, a niti ne razumiju o čemu imadu raspravljati, ali su prije podučeni, da imadu na „mig“ dignuti ruku, a kadgod i obadvie ako uztreba, a sasvim tim ne znadu o čemu se je razpravljalo i zašto su glasovali.

Tužni narode, kada ćeš progledati. Evo im dokaza. Prošle godine zaključili su (naši protivno), da bude uredovni jezik talijanski — pa kad im čovjek reče da su Hrvati, tada se razljute kao smija ljutica, kada njoj se na rep stane. Recite im da su Talijani, onda pobijesne. Oni govore, da su domaći-Istrijani. Oni sami ne znadu brižni ni što su, pa to su zastupnici naroda!

Naši zastupnici bi morali odbiti hrvatske pozive k sjednicam, te da im se šalje u talijanskom jeziku (kada su potvrdili uredovni jezik talijanski), te u sjednici razpravljati samo talijanski, (budući talijanski znadu svi naši zastupnici), a protivnici bili bi „mutasti“ (skoro svi), jer ne znadu nego hrvatski govoriti i tako bi morali preokrenuti uredovni jezik.

Najljepše je viditi potvrdu dnevnica, koju primu, i potvrde svojim vlastoručnim podtisom. Naši potpišu svi a „njihi“ storè na karti "cimiter", jer ima 10 (deset) križeva.

Žalostno je al istinito, da našom općinom vladaju zagriženi Talijani, a ne vlada ni g. glavar, ni g. tajnik, već su oni samo orudje talijansko — ali još ne uvide toliko, da im se o koži radi.

Neka dobro zapamti g. tajnik (Lovrić), da on može sve to zapriječiti, ali ne će, stoga je on svemu tomu uzrok, pak bi se mogao pokajati, kada bi već prekasno bilo. Evo mu rečenice: „L' uomo avvisato-mezzo-salvato“ („Čovjek opomenut na polak spašen“).

Kada naši zastupnici zapriječe, koju po narod škodljivu točku dnevnoga reda, tada k dojdućoj sjednici pozovu i općinske zaposlenike (na broju 12) — nek se troši občinski novac bez potrebe.

Za danas dosta, a drugi put dalje i od občinskih sjednica, o izboru od 14 maja 1907., o 17 počastnih gradjana (cittadi onorari) itd.

Prijatelj naroda.

Pazinski kotar:

Plšu nam iz Čepaljštine. Sada ste barem uvjereni, da je Nacinovich Paolo iz Čepića s jedne strane bezobrazna nadrilija, kada V.m piše „da ne radi ni za jednu ni za drugu stranku“, a s druge strane pako smjeli šarenjački junačina, kad Vam prieti da će Vas tužiti. Zar Vam nije mogao radje javiti, kako bi on i na dalje mislio, pisao i radio, kad bi samo kamori bila zajamčena trajna previast nad našim narodom, i zar ne vidi, kako ga već prst božji postizava sa sviju strana? Il želi upravo, da u dičnoj „Slogi“, netom joj prostor dopusti, uvratimo kilometar dugi dopis, kojim ćemo dokazati, da je on u istinu tako velik mešlar šarenjačkoga roda i reda, da mu na daleko i široko premca nema?

Žalostno je pako, što on u svom radu znade sistematično, u svakoj ma i najmanjoj prigodi okoristiti se naivnošću nekojih naših dobrijana, a žalostnije još, što bi se našla možda po koja naša osoba, koja bi znala svojom prevejanom sladkoćom i velikim „radikalizmom“ blokirati ove naše dobrijane i odvratiti njihovu pažnju od toga ultrašarenjaka.

Iz Lanišća. Dne 7. kolovoza o. g. na 11 sati u jutro buknuo je oganj na jednom kraju sela Lanišće u kući Ivana Žmak pok. Miha (Batec). Pošto ljudi i i sve mlado, sposobno za radnju je bilo odsutno daleko u gori preko 3 ure hoda u takozvanom dolcu, da kosi ondje sjeno, to je bio tim veći jauk i trepet doma nalazećih se nekoliko žena, djeca i staraca. Podignuvši se u to vrijeme vjetar odnese preko više kuća u visini jedan goreći kus slame, koji pade na tri slamnate štalice pod jednim krovom (naime Ivana Grbac pok. Blaža, i braće Matea i Ivana Grbac pok. Matea (Matesinovih) blizu župnog stana, te su u trenutak oka gorile tri štalice zajedno. Ako se uvaži oganj na dvim mjestima u selu, narod odsutan, goreće tri štalice krcate sjenom, to će si moći svatko predočiti ogroman plamen, koji je prijetio i župnom stanu i okolnim slamnatim kućama pojedinaca, koje se nalaze na okupu u blizini ognja!

Nu glas zvona dirne u srdce naših dičnih susjeda sela Podgaće i čak iz sela Prapoće, te doskočiše unesrećenim u pomoć. Komu ne bi tada oko proplakalo od sućuti i od miline, videći bratsku slogu i ljubav naroda, koji za pomoć bližnjemu nije štedio niti svoj život? Osobita čast i hvala budi ovim izrečena žiteljem sela Podgaće i župe upravitelju veleč. g. Josipu Vrbku, koji je bodrio ostale svojim primjerom noseći vodu i dr.

Oganj bio je velik; strahota neopisiva, kadno i zelena stabla oko župnog stana počela su goreti! — Treba zahvaliti do brome Bogu, što je uslišao molbu puka svojega, te je oganj ovdje zaustavio, premda je tik ognja sa druge strane bila druga slamnata štalica Bluža Buždona (Brajnetova), koja je ostala ne taknuta, i koja je bila — tako rekuć — ključ svim ostalim na okupu se nalazećim slamnatim štalicama.

Bog Vam naplatio ovu požrtvovnost, dični Podgaćani, stoatruko, što si sami od Boga želite! Tako valja! — Bratimska ljubav kršćanska ovih dvajuh sela, Lanišće — Podgaće, koja se je osobito ovom zgodom pokazala, neka raste i jače se u naprijed, te neka ne nadje pristupa na vašim vratima nijedan zavoditelj, koji bi htjeo pripraviti žetvu nečastivome u občenitom vašem zlu. Kada dakle ide se za občenito vaše dobro, tada uvijek braćo složno na noge! A u ovaj dobar primjer ugledala se i druga sela. Zajedničko geslo neka vas bodri u svakom občenitom dobru: „Ne poznam ja razlike izmedju toga ili onoga sela; od jedne te iste jesmo plovanije članovi, pak ajdmo uviek složno na posao!“ Tada i Gospodin Bog sa svojim odabranicim veseliti će se na nebu nad toli složnom braćom, pošto On takvu ljubav zapovjeda: „Stogodar želiš, da Tebi drugi učini, i ti drugome učini tako!

Uzrok nesreće je još nepoznat. Govorka se, da su to djeca neoprezno prouzročila. Stoga pazite roditelji na djecu! Ne davajte im prerano žigice u ruke, niti jim pružajte noževe u ruku, a vi oci ne šiljajte malenu dječicu po „španjolete“ itd., jerbo, što djeca na Vas vide, to i sami kušat žele.

Steta pak unesrećenim je velika, ako se uzme u obzir, da nije ništa bilo osjegurano. Stoga preporučuje se ove plemenitom srdcu dobročiniteljah, da priskoče u pomoć unesrećenim budi kojim načinom. Možebitne darove u novcu pripravan jest primati Župni Ured u Lanišću, pošta Lanišće (Istra).

Savjetuje se, da bi kuć gospodari u većim selima na čičkom krasu nabavili si za svaki slučaj jednu *občinsku štrcaljku*, ili barem da ima pojedino selo občinske dugačke željezne kljuke u prihrani, s kojimi bi se mogao goreći krov odrgati i tako goreće predmete odstraniti od susjednih ne gorećih ili obratno, e da se oganj dalje ne širi.

Franina i Jurina.

Fr. Mi se Jurino moj sada na ridko pogovaramo.

Jur. Ča ćeš prijatelju, imam vavik pune ruke posla, hodim simo, hodim tamo tako, da ne morem sve opravit u malo vrimena, ovi dni sam bil u Pregarje.

Fr. A ča je tamo lipoga.

Jur. Grdoga, grdoga a ne lipoga. Ondi se ljudi t ižе na popa Valkera.

Fr. To je slabo, kada pop ki mora da bude angjel mira, postane kamen smutoje, povej mi ča je bilo v Pregarjah s Valkerom.

Jur. Bila je nekakova vizita. Bil je taj Valker i još druga dva popa. Jedan naš čovik pital je Valkera, da zašto je zabranil hrvatski jezik u crkvi, kad je sv. Stolica od starine potvrdila uporabu našega jezika u crkvi. A Valker se je nato otresul, neka muči, te se ne paća u tudje poslove, da crkva ni kravatska rekal je „non xe ne russa ne croata“.

Fr. A nisi mu mogal odbrusit, da je istina, da crkva ni niti hrvatska ni ruska, ali da mora da bude pravedna prama svim narodim.

Jur. Drugi ti ča čemo se pravdati s jednim Valkerom, čigovi su starlji bili protestanti.

Fr. Meni se sve para, da će naši ljudi počet zapušat crkvu, kad imaju takve „virne“ službenike.

Jur. Ma neka miali koga to tiši, ja dokle je Valker u crkvu ne idem.

Razne primorske viesti.

Biskup revolucionaš!! Čudno zvoni zar ne, ovaj naslov, a ipak je *»opravdan i istinit«!* Taj revolucionarac nije nitko drugi, nego li presvjetli Dr. Antun Mahnić, biskup krčki! On nije stalno ni sanjao, da će ga jednom zapasti taj nezahvaljivi naslov, al ipak je morao i to doživiti — i to od svojih vlastitih ovčica u slavnom i starodavnom Osoru. Tuj se sakupilo onomadne 17 občinskih otaca, poput rimskih senatora na občinsku sjednicu i stvorise grozomorni zaključak proti presvj. biskupu Mahniću, *„koji je javno naložio revoluciju državnim zakonom“*.

Mi se snebivamo od čuda, kako mogu sve to gledati inače stroge političke i sudbene oblasti, te gg. državni odvjetnici, da dopuštaju tomu strašnomu revolucionarcu, da se slobodno šeće u svojoj palači u Krku i po samom gradiću, dočim bi morao poput talijanskih revolucionaraca i anarhista čamiti medju debelim zidinam u tijesnoj smradnoj podzemnoj sobici državnih zatvora u Gradiški ili na Špielbergu!

Mnogi će pitati kako je došao uzorni naš biskup do toli strašnog zločina, da mu slavni oci osorski slobodno i ne kužnjivo mogu prišiti tako ne častan i sramotan naslov. — Presvjetli biskup nije učinio ništa drugo, van ono, što mu nalaže njegova uzvišena služba, branio je naime svoja prava glede podake vjeroučiteljah u pučkim školama proti školskim oblastima, nizkim i visokim, onom odlučnošću, uztrajnošću i otvorenošću, koja mu je prirodjena i koja mu samo na čast služi. Tim se je dakako zamjerio istarsko talijanskoj kamori, koja bi htjela imati glavnu riječ u vjerskim pitanjima u pučkih školah Istre, čemu se presvj. g. biskup svim zakonitim sredstvima protivio. Odatle mržnja, od tuda osvade i klevete, i odatle onaj nečastni sramotni i pogrdni naslov *častnih* otaca drevnoga Osora.

Budući da se pako biskup Mahnić ne ubraja medju talijansko-njemačke biskupe Primorja, slobodno je svakomu, da se nanj nabaci najpodlijom klevetom i najsmradnijom pogrdom. E da mi nazovemo tako koga drugoga biskupa Primorja?

Deputacija na c kr. namjestničtva. U utorak predveo je zastupnik *Mandić* deputaciju občine Mošćenice, sastojeću od obć. zastupnika gg. V. *Mavričića i Grabrovca*, presvj. g. grofu Schaffgotschu, podpredsjedniku c. k. namjestničtva u Trstu. Deputacija je predala g. grofu molbu občine, za podieljenje podpore pučanstvu one občine, koju je silno oštetila najprije strога i dugotrajna zima, pak strašna tuča i konačno dugotrajna suša. Zast. g. Mandić izviestio je g. podpresjednika ob onom, što su naši državni zastupnici u carevinskom vieću kod ministra predsjednika učinili i obzirom na biedu, koja vlada u občini Mošćenice, te je molbu najtoplije preporučio, na što je g. podpredsjednik odgovorio, da će se stalno kod podieljivanja podpora iz državnih sredstava i na tu molbu obzir uzeti.

Imenovanja u sudbenoj struci. Iz pouzdana izvora doznajemo, da je ministar pravosudja imenovao savjetnicima prizivnog suda u Trstu g. Dr. Ivana Grškovića, savjetnika kod okružnog suda u Rovinju, i g. H. Pederzolli-a savjetnika zemaljsog suda u Trstu.

Prizivno sudište u Trstu imenovalo je kancelistom u Buzetu g. Frana Ivasovića, pisarničkog oficijala u Podgradu.

Novi župnik-dekan u Kastvu. Po odlazku veleč. g. A. Elnera, bivšeg župnika-dekana u Kastvu, ostalo je njegovo mjesto sve do sada izpražnjeno. Sada je konačno to mjesto popunjeno imenovanjem veleč. g. Frana Ryšlavi-a, sada župnika u Repentabaru i bivšeg župnika u Munah. G. Ryšlavi ne dolazi kao novajlija u Kastav, jer je već služio tamo kao duhovni pomoćnik, te je u kastavu i po Kastavšćini odavna poznat.

Čestitajuć i novom g. župniku-dekanu i njegovim župljanom želimo iskreno, da bi tamo dugo pastirovao na čast božju i na duševnu i tjelesnu korist župljana.

Mjesto nautičkog oficijala imade se popuniti kod c. k. pomorske vlade u Trstu u X. plat. razredu. Osim propisanih nauka traži se znanje zemaljskih jezika u govoru i pismu. Molitelji valja da dokažu da imadu ispit koje državne nautičke škole ili akademije ili dokaz, da su položili ispit za kapetana duge plovitbe. Nadalje dekret o imenovanju (brevet) za kapetana duge plovidbe trgovačke mornarice, i konačno svjedočbu o zdravom i čvrstom tjelesnom ustroju. Prednost imadu oni, koji su već služili kao kapetani bar 3 godine.

Molbe valja poslati c. k. pomorskoj vladi u roku od 4 čedna.

Mjesto pristava popunit se imade kod c. k. financijalne prokure u Trstu u IX. plat. razredu. Molbe valja poslati predsjedničtvu finance u Trstu u roku od 4 čedna. Traži se od molitelja osim školskih dokaza, takodjer poznavanje zemaljskih jezika.

Za Družbu Sv. Ćirila i Metoda sakupilo se je:

1. prigodom svečanosti zlatne mise gvardijana samostana Sv. Katarine u Krapini veleč. oca Ljudevita Horvata dne 14. kolovoza K 26·30.

2. na povratku sa Trškoga vrha kod Krupine dne 10. kolovoza sakupilo veselo družtvo gostiju Persikovih K 22·50.

Obie svote izručene su predsjedniku Družbe Vjekoslavu Spinčiću, a ovaj jih je predao ravnateljstvu Družbe.

Udruga sv. Mihovila u Rubeši (Kastav) šalje K 10 za Družbu Sv. Cirila i Metoda sabran u veselom družtvu na izletu u Matuljih.

G. E. Domluvil, prof. Valaš Meziřiči (Moravska), daruje za družbu K 3. Živili!

* * *

Sabranih K 50 prigodom vjenčanja g. Kreka, za glazbu buzetsku.

Nasljedovanja vriedno.

Rodoljubno zastupstvo drevne naše občine Kastav-grada zaključilo je u sjednici od dne 5. t. mj. jednoglasno, da se imade od sada liepiti na sve spise i dopise, občinskog ureda biljeg »Družbe sv. Ć. i M. za Istru. — Rodoljubni taj zaključak onog dičnog zastupstva, da i druge občine prihvate u Istri i na otocima pak da i tim pripomognemo našoj velezaslužnoj »Družbi«.

Narodni biljeg za Istru opet je zastao, ne troši se ga ni iz daleka toliko, koliko se očekivalo. Na žalost ima još medju inteligencijom ljudi, koji nisu još nikada kupili ni jedan komad. Apeliramo na svakoga koji ima i malo smisla za patriotski rad, da katkada bar kupi po koji narod. biljeg. Škole i občine umoljavaju se, da naručne potrebne pisaće i risaće stvari u papirnici Laginja i dr. u Puli, via Giulia, 1.

Uputa u talijanski jezik.

Napisao prof. Cherubin Šegvić. Knjiga je obradjena skroz praktičnog stanovišta po načelima najnovije praktične obuke u modernim jezicima. Glavna piščeva svrha bijaše pružiti kratak, ali istodobno izcrpljiv naputak u praktičnim vježbama za sve one, koji žele u brzo naučiti talijanski jezik. Knjiga je izašla nakladom Kr. sveuč. knjižare Franje Župana (Stj. Kugli) u Zagrebu. — Cijena K 1·20, uvezano K 1·80, te se može dobiti u knjižarama.

Požurite se!

Požurite se naručiti knjigu „Preko Atlantika do Pacifika«, kod nas ju možete dobiti za 3 K poštom 10 para više, dočim drugdje ju prodavaju po 4 K.

Dobavite si takodjer molitvenik «Otče budi volja tvoja«. To je najljepši dar za školsku djecu prigodom ispita, krizme, sv. pričesti i t. d. Košta samo 1 K, poštom 10 para više.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. **S. R. Koparščina.** Do rodoljubnih rieči onih osoba, koje se ističu bilo u privatnih, bilo u javnih poslovih tudjim jezikom za savjete ili pomoć narodnim dušmanom, medju koje ubrajamo i zemaljski odbor, ne valja mnogo držati.

Takove su osobe dakako Benjamini carskih i automnih oblasti, pa nije čudo, što su prirastle srcu i Vašoj političkoj oblasti. Zar se više ne sjećate, da je poglavica te oblasti hotio imati jednoga izmedju tih Benjamina državnim zastupnikom, za IV. izborni kotar Istre?!

Čuvao nas Bog takovih poglavica i njihovih podrepnica!

Svesrdni Vam odzdrav!

„Velka" onom izpod Učke i drugima. Potrpite, se gradiva je puno a prostora malo. Dojdućom godinom snuju se njekoje promjene na bolje u našem novinstvu, pak će onda stvar lakše prolaziti. Pišite što kraće moguće. Čuvajte se podlistka za sada. One koje imademo bit će tiskani, ali kada ne možemo jamčiti.

Poziv

na

XX. redovitu glavnu skupštinu

kotarske gospodarske zadruge u Buzetu,

koja će se obdržavati

u subotu dne 29. kolovoza 1907.

u 9. sati prije podne u prostorijama „Narodnog doma" na Fontani, sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Uplaćivanje godišnje članarine;
2. Nagovor predsjednika;
3. Izvješće tajnikovo;
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za god. 1907.
5. Predlozi, upiti i zaključci.
6. Predavanje putujućeg učitelja gosp. Ivana Lancin-a.
7. Žrijebanje raznih agrarnih predmeta.

Kotarska gosp. zadruga.

U Buzetu, dne 9. VIII. 1907.

Predsjednik:
Klarić.

Poziv

na

IX. glavnu skupštinu

„Buzetskog družtva za šted. i zajmove"
registrirane zadruge na neograničeno jamčenje

koja će se obdržavati

u četvrtak dne 29. augusta 1907.

u dvorani „Narodnog Doma" u Buzetu u 9½ sati prije podne sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
1. izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzorničtva.
4. Potvrda računa za god 1906.
5. Razpravljanje o povišenju plaće družtvenom poslovodji i nagradi za sastav godišnjih računa.
6. razdioba čistoga dobitka.
7. Ini predlozi.
8. Ždriebanje darova.

Po § 35 družtvenih pravila izloženi su računi za god. 1906 u družtvenoj sobi te ih slobodno svakomu članu pregledati od 22. o. mj. do dana glavne skupštine.

ODBOR.

5000 K zaslužbe

platim onomu tko dokaže da moja začudno velika zbirka od

600 komada za samih for. 2·50

nije prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf-Pat., iduća točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 englez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapestnice, ovratnika i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski broche zadnja novost. 1 koristna putna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit. dragim kamenjem. 1. pot. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razbibriga za svako družtvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Svo skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred pošljeni novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća
Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa dodaje se naručb badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovora, zajl t erjučen svaki risiko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezsanosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijų strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM: POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član, te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok na odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju potanje informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zasluž. križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, štilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cieni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božično drvce, voštene sviće i med najjeftinije vrati uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cjenik franko.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina = Pola

Novost! Sprava za prištedjo plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u te struke zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. ≈ Pula, Via Giulia, 1.

(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrsti u Istri.

TISKARA providjena je **latinskim, ćiriliskim, gotičkim i grčkim slovima** te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao te jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tudjinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu **Tvornicu pečata iz gume (kaučuka)** i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu *vlastoručnih pečata* (fototipie) i evo nekoliko primjera:

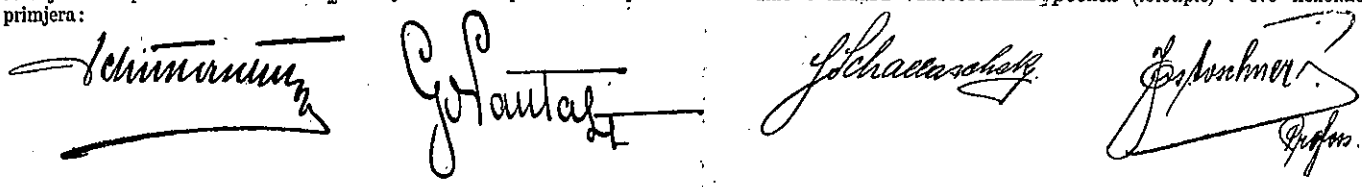

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specijalisti u knjigovežkoj galanteriji. **Izključena je svaka konkurenca!**

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske ciene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnimi motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrsti, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zaliha hektografičkog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrsti. Listovni papir u mapama i kutijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Popis tiskanica na skladištu.

Tiskanice za općinske urede:

Pozivnica — mala
Poziv na vojničku stavnju
Općinska svjedodžba siromaštva
Dostavnica na četvrtini arka
» » polovini arka
Svjedodžba zavičajnosti
Svjedodžba ponašanja
Pozivnice za po c. k. kotar. glav. globom otsudjene
Izkaz nadnica (2 kom. na arku).
Izkaz vrhu poslovodstva nameta zdola naznačenih tečajem godine.
Upitni arak
Inventar
Namira vrhu prim. novca iz opć. blagajne
Namira na četvrt arka
Za odgonbu
Skrižaljka o cijeni sijena
Svjedodžba o izvozu živina i proizvoda
Svjedodžba » » » (brodom)
Uručbeni zapisnik (Exhibit)
Prijavnica boravljenja za vojnike 4°
» » na cielom arku 4°
Svjedodžba za primitak u bolnicu
Svjedodžba siromaštva za uboge bolesnike u bolnici
Izvješće o razgledu mrtvaca
Mrliški ogledni list
Zapisnik o razgledu mrtvačkom
Molba i svjedodžba za aprost od prezentne vojne službe (cijeli arak)
Molba za povrat predujma danim putnicima
Molba za izvadak putnog lista.
Omnibus-tiskanice
Poštarska knjiga, uvezano 100 araka
Glavna knjiga
Blagajnički dnevnik
Dozvola za rasprodaju domaćeg vina
Proračun općine (naslovni)
» » (uložni)
Zaključni račun (naslovni)
» » (uložni)
Prilog k dohodku
O realizovanju kapitala
Prijavni i pregledni list
Popis izbornika
Obavjestna skrižaljka trojezična
Popis porezovnika, izbornika
Glasovni izkaz za izbor opć. zastupnika
Kontrolni iskaz » » » »
Pozivnica (četvrt arka) na izbor općin. vijeća
Kontrolna listina za izbor nar. zastupnika
Inventar za općinu
Domovnica
Pregled vrhu direktnog poreza sa držav. nameti za god. . . i odnosnih zaostataka u mjestnoj općini.

Nove tiskanice izradjuju se po uzorku brzo i jeftino.

Tiskanice za velečastne župne urede:

Fides Nativitatis et Baptismi
Svjedočba o krstu i porodu
Fides Mortis
» Matrimonii
Testimonium Status liberi
» denunt. matrimonialium
Nota pro instituendis denuntiatio
Inventar (glava ili uložci)
Račun (sadržaje 2 arka)
Izvadak računa
Iskaz glavnica (glava ili uložci)
» stalnih i promijenljivih zakupnina
» isplaćenih i zaostalih parbenih troškova
Dnevnik dohodaka i trošk. (glava i ulošci)
Iskaz povećanja ili umanjenja imetka
Status animarum
Liber baptizatorum
» defunctorum i matrimoniorium
Namira vrhu kamata obligacija
Knjižica za popis sv. misa
Poštanska knjiga (Exibitprotokol)
Interkalarni glavni račun (njem.-hrvatski).

Iste tiskanice uvezujeme solidno i jeftino.

Školske tiskanice:

Svjedodžba polaznica
Polaznica
Otpusnica
Školske vijesti
Iskaz izostataka
Ispitna svjedodžba
Opravilni zapisnik (uvezan sa 100 listova)
Tjednik
Glavni imenik (glava)
Glavni imenik (ulošci)
Razrednica (glava)
Razrednica (ulošci)
Matica
Alfabetički popis
Obrazac M (Osuda kotar. školskog vijeća na globu)
Obrazac D (pozivi za polazak škole)
Kronika
Za popis knjižnice (glava i ulošci)
Inventar (glava i ulošci.)
Iskaz o izvidjenih okolnostih učenika za podupiranje njegove molbe
Namira vrhu dignute plaće, za učitelje
Notizie scolastiche u talijanskom jeziku
Popisi oslobodjenja djece od polazka škole

Tiskanice za posujilnice:

Knjiga zadrugara (čvrsto vezano)
Knjiga uložka (čvrsto vezano)
Knjiga dužnika (čvrsto vezano)
Dnevnik (čvrsto vezano 100 strana)
Uložna knjižica (nova)
Zadružna knjižica (nova)
Zadužnice
Molba za zajam
Potvrdnica vrhu dignutog novca
Pristupno očitovanje

Tiskanice za konsumna društva:

Konsumnih knjižica. — Tjedanskih lista. — Blagajnički dnevnik. — Imenik zadrugara i druge pomoćne knjige.

Tiskanice za odvjetničke i notarske pisarne:

Punomoći. — Kupoprodajne pogodbe. — Tužbe. — Raznih prijedloga za zapljene.

Ostale tiskanice izvršuju se polag uzorka — **točno i brzo.** —

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnem ponašanju.** Priredio Vinko Rubeša. Obsiže 24 str. a ciena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“** na Male Antile i Kubu god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i Jakov Čubrić. *Drugo izdanje.* Knjižici ima 70 str. ciena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Aspern“. Spjevao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižici je ciena 40 para. Obsiže 56 str. — **Pisma o izborima u Puli god. 1905.** Preštampano iz „Omnibusa“. Ciena 10 para. — **L' Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsiže 34 st, Ciena joj je 20 para. Čist prihod namienjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — **Brzi računar** ili **pregledna knjižica** za proračunanje dnevnice od 1 do 6 kruna na 1/4, 1/2, 3/4, i cijeli dan. Veoma zgodno uredjena u u tri jezik. Obsežu 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13×9 cm. Ciena samo 50 para. — **Knjižica nedeljne nadnice.** Skrižaljka uredjena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190-“ Rubrike: Tek. broj. — prezime i ime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Ciena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u **hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku.** Knjižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za žep. Imade i tok za olovku. — Ciena je knjižici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razašiljamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzeće.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoje bogato skla ište svih vojničkih potrebočа.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.	Grvena vina.
Maraschino . . . . naravno slatko.	Zarač.
Vugava I.	Pospilje . . . . . specijalitela.
Vugava II.	Opollo I. . . . . krvno vino.
	Opollo II. . . . . „ „

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cjenici razašilju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i **sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna, metle** i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft“ (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14. PULA **Via Sergia broj 14.**

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7·— i više, za vezanje K 7·50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6·— i više, za vezanje K 6·50, na puceta K 6·80. — Veliki izbor **cipela za uniforme.** Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno . . .	à 52 i 56	p.
„ bijelo . . .	„ 52 i 56	„
Istarsko crveno . . .	„ 36 i 40	„
„ bijelo . . .	„ 36 i 40	„
Dalmatinsko crveno	„ 40 i 44	„
„ bijelo .	„ 44 i 48	„
Šiler (Opollo) . . .	„ 44 i 48	„
Terrano	„ 35 i 40	„
Muškat bijeli, sladak	„ 48 i 52	„
„ crveni, „	„ 52 i 56	„
Refosco	K 1·60	„
Marsala	„ 1·40	„
Vermouth . . .	„ 1·20	„

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uredjeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Gostiona

Andemo de Orlić

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjejovačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i abonente.

IVAN i NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija“ i „Gospa od Trsata“

Skladište: PULA, Piazza Ninfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opollo). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refoško.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje **istarsko, dalmatinsko, štajersko vino** te **Budjejevačko** crno i bijelo **pivo.**

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igračih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvalazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. Točna i solidna poslužba. Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvicam i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjeguravanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjeguranja proti požaru i nezgodam itd.

Broj 45. Pula, u četvrtak dne 29. augusta 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. ...aju i računaju se na temelju ...ćnog cienika ili po dogovoru.

...ci za predbrojbu, oglase itd. ...i se naputnicom ili polož...om pošt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Puli.

...od naručbe valja točno oz...načiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

...list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu u ...orenom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz...ana napiše „Reklamacija".

...kovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Hrvatsko pitanje u carevinskom vieću.

Govor zastupnika Dr. M. *Laginje*, ...rečen u sjednici carevinskoga vieća povodom proračunske razprave dne 18. ...julija 1907.

(Nastavak.)

Što se tiče malene pokrajine Istre, ...oje uže domovine, to mi je ponajprije ...javiti, da je onaj trokut izmegju Rijeke, ...ule i Trsta, ili ako hoćete, komad zemlje ...medju Soče i Riečine, ipak možda od ...nogo veće važnosti, nego li se ovdje na ...ministarskih stolicah misli i često također ...izriče.

Istra je, gospodo moja, malena klisura ...koju se valovi lome, ali još uvijek čvrsta ...sura, u koju udaraju dva mora, ro...insko naime i slavensko.

Ova pokrajina zadala je, kao što ...bijaše jednom drugom prilikom spomenuto, ...ustrijskoj diplomaciji u vladinim krugo...ima mnogo brige i dugotrajnu zadaću, ...ako da ju naime shvati. U ono doba, ...kadno su stanoviti dielovi Istre, odnosno ...Dalmacije — Kvarnarski bo otoci, spadali su, ...ako je poznato Dalmaciji — pridijeljeni ...aroaustrijskim posjedom iste zemlje, ...da se odlučiše za skupnost bivšeg mle...ačkog diela Istre sa dielovi, koji — recimo ...pripadaju upravo iz historičko-diplo...matskih razloga državopravno skupnoj ...kraljevini hrvatskoj.

Ali pri tomu počiniše grdnu pogrieška ...premda bijaše zemlja sa četiri petine sla...venska, što je Austrija od tada uvijek, ...kle preko 100 godina, tu malenu zemlju ...o talijansku pokrajinu upravljala.

Radi političko-historičke pogrieške za...ostavilo se probitke većine stanovništva.

Istra bijaše tada mnogo više nego li ...nas doduše — nu to je još i danas — ...eteżno od Sjavena, od Hrvata naime i ...ovenaca napučena zemlja.

Vladin sustav, kad nebi bio bedast ...kano i noć, li to ne samo u tom pogledu, ...ego i inače, vladin sustav morao je i ...ao je već odavna tom pokrajinom tako ...raviati, da se pretežnom dielu pučanstva ...mlje dade njegova prava. Mjesto toga ...jeli smo sve do danas, da kako je nas ...rod u svakom pogledu zapostavljen, ...jegova prava nogama gažena, njegovi ...osvjetni probitci odstranjeni, njegovi ...spodarstveni probitci u najvišem stupnju ...ravo neoprostivim načinom zapostavljeni ...anemareni.

Sada pako oslobadjam se, prije nego ...predjem na glavno pitanje, na hrvatsko ...aime pitanje, da nešto opazim k naka...anoj upravnoj reformi.

Gospodo moja! Sa upravnom reformom ...će kod nas velikih poteškoća ne bude ...u obzir uzelo dva gledišta. Jedno od ...ih gledišta je po mom dubokom uvjerenju ...bilo to komu milo ili ne — to, da će ...nešto morati od autonomije zemalja i ...jevina žrtvovati, ali niposto središnjem ...kratizmu, već nečemu trećemu, što ...de ondje postati. Više neće moći ob...ati ni dosadašnja autonomna uprava ...onoj podpunoj mjeri, u kojoj je do ...postojala, niti, kažem dapače, još manje — birokratično srednjačtvo, kakvo je do sada postojalo, već se mora bilo na jednoj ili na drugoj doprinesti žrtve, a po mojem sudu na obim stranama. Tada će se moći reformu provesti, inače ne, jer drugčije moralo bi se za dugi niz godina natrag posegnuti. Ako bi se htjelo provesti reformu na štetu jedino državne misli, recimo zajedničke misli, tada bi se moralo posegnuti za onim, što smo federalizmom nazvali, proti čemu nebi ja sa moje strane ništa imao.

Hoćemo li pako upravu preinačiti jedino sa državnog gledišta, tada bismo morali autonomijom pojedinih zemalja mnogo više oteti nego li bih ja želio. Autonomističko načelo nebi smjelo u Austriji još izumrieti. Ja držim, da nije sadašnji oblik naše države i onaj čitave mmonarhije, još najposljednji, što se je u ovoj visokoj kući prvašnjijeh godina, kao što i ove godine, premda ne tolikim razlaskom kano prije, isticalo. O tomu bih se dakle dalo još uvijek govoriti. Opetujem samo da preustrojstvo naše uprave jedino sa državnog gledišta nebi vodilo do sreće niti do uspjeha — ja si pridržajem, kad bude taj predmet u raspravi, još pobliže o njemu govoriti.

Ovu prigodu nemože se propustiti, a da nebi svaki Hrvat, koji dodje u ovoj visokoj kući do rieči, obrazložio svoje narodno pitanje i ma ono, što je u savezu s tim pitanjem, borbu naime, koju vode sada naša braća s onu stranu Litave sa Ugrima, te položaj, što no ga imamo mi u ovoj visokoj kući i u ovostranoj polovici države u obće prema toj borbi i prema čitavom našem narodnom pitanju zauzeti.

Veseli nas, što je visokopoloženi parlamentarac našao, ako i ne u parlamentu to ipak u jednom od najvažnijih odbora visoke kuće, koji uziva prava javnosti, jamačno dakle u raspravu to pitanje spravio Mi s no, visoka kuco, onoj gospodi zahvalni, premda ću ja morati u svojih odnosnih izjavah kazati, da nemožemo biti nikako zahvalni onim njihovim predšastnikom koji su godine 1867. i 1868. naše naše robstvo, našu podregjenost Ugarskoj stvorili. Madjari bo sami nebi bili nikada toga izveli, već im je pomogla Austrija, pomoć bijaše iz ove visoke kuće, koja je tjelo hrvatskoga naroda raspolovila te nas bar do sada upropaščivala. (Odobravanje).

Koji je to narod? Koji li su to Hrvati? Uvjek je dobro sjetiti se nečega, što je davno minulo. te mi dakle dozvolite, da vam nešto iz patente od dne 7. aprila 1850. koja bijaše dakle neposredno iza dogagjaja od godine 1848. i 1849. izdana, pročitam. Tamo stoji (čita):

„Stanovnici Hrvatske i Slavonije sačuvali su Našem prijestolju za sudbonosnih dogadjaja najnovije prošlosti nepokolebivu vjernost te nisu samo u svojem saboru svom odlučnošću za najviše interese države u borbu stupili, već su oni također sa oduševljenom samozatajom u provincijalnoj i vojničkoj Hrvatskoj na oružje skočili, da obrane i zaštite jedinstvo cjelokupne države i prava Naše carske kuće proti izvanjskim i nutarnjim neprijateljem i pogibeljem. Mi izpunjujemo Našemu srcu blagotvornu dužnost vladara dočim izrazujemo tim narodom za njihovu toli sjajno iskazanu vjernost i odanost, za njihovu junačku ustrajnost i za izvanredne, za dobro države (čujte! čujte!) dragovoljno doprinesene žrtve (čujte! čujte!) i nastojanja Našu carsku zahvalu i nemanje njihovom proslavljenom banu kano i ostalim zaslužnim muževima, koji su u maču i na bojnom polju sudjelovali za njihovo iskazano junačtvo, uvidjavnost i domovinsku ljubav Naše pravedno priznanje" Živahni klici (Čujte! Čujte!)

To bijaše 1850. Nekoliko dana kasnije, dne 7. maja iste godine 1850. izdana je carska patenta, posebno za stanovništvo za onaj dio Hrvatske, što no ga obćenito sve do pred malo godina austrijskom vojarnom nazivahu; to je nekadasnja vojnička granica onaj dio zemlje, po prilici izmedj Senja i Zemuna. u toj patenti stoji (čita):

„Mi Fran Josip I. šaljemo vam junačkim i milim graničarom Naš carski pozdrav! Vi ste tečajem netom prošlog težko doba, vriedni vaših djedova, iznova pružili dokaz neustrašivog junaštva, Vaše požrtvovne samozataje za stvar prava i reda za prieštolje i domovinu na taj način, da Vam je u sadašnjosti i u budućnosti udivljenje za uvjek osiegurano. Čvrstom ste odlukom zavodnom pozivu Naših neprijatelja odoljeli, oduševljenom viernošću neizmjerne žrtve doprinieli, poznatim se junačtvom proti nutarnjim i izvanjskim neprijateljim borili i pobiedili pod drevnom i slavnom zástavom Austrije! Primite dakle počastnu zahvalu Vašeg cara!"

Podpisano, gospodo moja, od Frana Josipa! Ali častni starac imao je tada jedno 20 godina. Pod njegovim imenom podpisani jošte: Schwarzenbergi, Krausi, Bachi, Brucki, Thinfeldi, Schmerlingi i t. d. svi oni, koji su sami ili njihovi sinovi i braća godine 1867. sklopili nagodbu s Ugarskom, na temelju koje su Hrvatska i Slavonija, i nesaslušane svim dužnostima nagodbe kao robinjice, kao suzemlje ili podredjeni dielovi, o kojim se je prije govorilo, obterećene. Prošlo je 50 i više godina.

U čemu postoji dakle sadržaj te zahvale, na koju bijahu austrijske vlade obvezane? U tomu, o čemu smo mi godine i godine ovde o zapostavljanju našega naroda na svim područjima javnoga života pripovjedali. To je nezahvalnost nipošto zahvalnost. I sada neka se veleštovani drug i suplemenik Krek nečudi ako se je mjeseca oktobra 1905. takozvana riečka rezolucija porodila. Ja nisam resoluciju ni podpisao niti sam joj kumovao (medjuklici) ali ju moram uzeti u zaštitu. Šta je bila ta rezolucija? Ona nebijaše program već je bila vrlo spretan politički potez. (Odobravanje).

Hrvati su uvidjeli u čemu sastoji zahvalnost za sva njihova nastojanja, za krv prolivenu za Austriju. Oni su uvidjeli kako su njihove šume uništene, kako su njihova polja kamenjem posuta, kako se njihove potoke i rijeke ne uredjuju, kako se moraju njihove najbolje sile iz zemlje u Ameriku i najudaljenije krajeve svieta seliti, kako propada narod u svakom pogledu.

To su Hrvati uvidjeli i upotrebli zgodu kadno se Madjari nalaziše u velikoj pogibelji te im ponudili ruku a da postignu pomoću Madjara ono, što bi im bile imale dati austrijske vlade u dvo i trostrukoj mjeri. To je postanak i značenje riečke rezolucije, radi koje se nisam ja, kako je rečeno, koji stojim prilično u sredini, osobito ugrijao. Nu istinu mora se u svakoj stvari kazati u koliko je poznata (medjukjici). Ja sam posve osvjedočen da se nebi bilo još ni danas poduzelo velike akcije u Dalmaciji, za koju ćemo biti jednom zahvalni, da nije bilo riečke rezolucije (Odobravanje). Zašto se je kroz tolike godine ništa poduzelo? Zašto se nije kroz tolike godine na naše pritužbe obaziralo?

Kako stojimo u ostalom s tim hrvatskim pitanjem? Vele štovani gospodin zastupnik dr. Krek ocrtao ga je povjestnički vrlo obširno, Tomu mogu samo nešto opaziti, napose da pokažem, kako je današnji dojam „Ugarske" kakvim ga hoće Madjari imati, nije nikako opravdan.

(Nastavit će se)

Za Opatiju.

Zastupnik Spinčić i drugovi postavili su četiri interpelacije, tičuće se njekih potreba našega krasnoga lječilišta Opatije, koje je svim Hrvatom na diku a od koristi ne samo Opatijcem nego i drugim našim ljudem u bližnjoj i daljnoj okolini.

Treba Opatiji i telefonska sveza, i nova poštanska zgrada, i paralelna cesta od Matulja, koja postaje neobhodno nuždnom usljed gradnje električne željeznice Matulje—Volosko—Opatija—Lovran.

I za to se zauzimaju naši zastupnici, al to više izvan parlamenta.

Ovdje donašamo četiri interpelacije, koje su zadnje doba u zastupničkoj kući upravili na gospodina ministra trgovine.

1.

Za luku u Opatiji.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Laginje Mandića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Dne 5. studenoga 1906. bila je postavljena slijedeća interpelacija:

„Olujom bila je otrgnuta polovica opatijkoga mula. Obćenje s parobrodi je nemoguće. Nuždno je da se odmah započne gradnjom novoga mula".

Tako glase brzojavne viesti iz Opatije dne 1. studenoga 1906. pod naslovom: „Oluja u Opatiji". Slično glase viesti došle prvo podpisanomu privatno. Dne 1. studenoga 1906. o 1 uri poslie podne srušio se u more čitav novi dio mula dug preko 50 metara. Ostali dio mule je raskliman. Dogodilo se je ono, što su domaći iskusni ljudi, kojim pak se nikad ne vjeruje, već prije više godina prorekli i predstavnikom oblasti ponovno priobćili, to naime, da će Opatija kod prve veće jugovine ostati bez mula.

Kukavnu upravu kod nas označuje medju ostalimi također pitanje luke u Opatiji.

Opatija je već više od 20 godina svjetoznano lječilište.

U lječilište Opatiju dolazi godišnje okolo 20.000 gostova, iz svih država Europe svakoga staleža, medju njima takodjer članova vladajućih kuća, dapače i okrunjenih glava.

Morsko lječilište Opatija plaća godišnje kakvih 300.000 (već i 500.000) kruna državi.

I takovo lječilište imalo je do 1. studenoga 1906. luku i mul, taj bi bio jedva dostatan za posve neznatno mjesto, a sad nejma nikakvu.

Sa strane občine i sa strane zastupnika bijahu podnešene c. kr. vladi, imenito c. kr. ministarstvu trgovine i c. kr. pomorskoj vladi u Trstu, od svibnja 1901. peticije, rezolucije, interpelacije i note o potrebi uredjenja luke u Opatiji. Tu potrebu objasnilo se je pobliže i ustmeno raznim predstavnikom rečenih oblasti obzirom na ugled monarhije. Osim toga bila je občina, da pospješi radnje preuzela dužnosti, kako ih malo koja preuzimlje.

C. kr. oblasti bile su se konačno godine 1903. u toliko ganule, da su za popravak mula odlučile skupni iznos od 135.000 K, i da su zahtjevale i zadobile u proračunih za 1904., 1905. i 1906. dielomične iznose, upravo prosjačke, od 30.000 K zajedno.

Početkom godine 1904., pošto bijaše jugovina prilično mul rasklimala, bijahu popraviti ga, ali i tada su samo krparile, i nisu htjele, kako su njim domaći ljudi svjetovali, obložiti mul kamenjem s izvanjske strane. Da su to učinile, nebi bilo došlo do katastrofe 1. novembra t. g.

Do provedbe projektovanoga popravka luke nisu još bile došle sa gradjevnimi nacrti; vucarilo se je nekoliko godina, i još posljednjih dana postavilo je c. kr. ministarstvo trgovine novih zahtjeva, koji bi bili provedbu radnja još više otegli. Sad ih je oluja pretekla.

Pošto je sada svjetoznano pomorsko lječilište Opatija bez ikakva mula i pošto je sada svaki spoj s njim s morske strane pretrgnut — dočim je posljednjih godina bar 15 parabroda na dan u njegovu luku doplovilo i toliko iz nje odplovilo i dočim se je u njoj dnevice bar 600 osoba ukrcalo i iskrcalo; pošto sada sveke ure parabrodi mimo prolaze, a da netaknu luke; pošto ljudi, domaći i gostovi, austrijansku upravu ruglu izvrgavaju, drugi su zabrinuti za budućnost Opatije, i mnogi, naročito naseljeni obrtnici, za svoju vlastitu; i pošto niko od dotičnih oblasti do 3. t. m. nije došao na lice mjesta da stvar razgleda,

dozvoljavaju si podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine slijedeći upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna bezodvlačno najenergičnije korake preduzeti, eda se bez dalnjega oklevanja i izbjegavajuć sva bezpotrebna, škodljiva i državi na čast ne služeća zavlačivanja, pristupi k provedbi lučkih radnja u Opatiji, te se tamo čim prije napravi luka odgovarajuća lječilištu? — Beč, dne 5. novembra 1906. Spinčić i 17 drugova".

Jer se mjeseca studenoga nije ništa učinilo i parabrodi još uvijek nisu mogli pristajati u opatijskoj luci nego su morali broditi na Volosko, je občina pod pritiskom javnoga mnijenja dopisom 28. novembra 1906. priopćila c. kr. pomorskoj vladi u Trstu, da se smatra riešenom dužnosti, da stanoviti prostor u svrhu napravljanja luke zasipa, jer se sa lučkimi radnjami nije započelo 1. Srpnja, i da će svoje obveze izvršiti samo djelomično i pod uvjetom da se napravi provizoran mul do 31. prosinca 1906., i da se sa pravimi lučkimi radnjami započne ozbiljno do 1. travnja 1907.

Najnaravnije bi bilo, da se je izgradnja mula i povećanje luke odmah odalo občini odnosno iskušanoj tvrdci, koja ima pri ruci sve nuždno orudje i makine, i da se je bezodvlačno sagradilo provizorni mul, da lječilište ne ostane u najboljoj dobi bez ikakva mula. Mjesto toga prepirale su se oblasti radi odanja lučkih radnja. Poslie dugoga zatezanja nije se te radnje dalo občini, odnosno tvrdci Schwarz i Gregorsen na Rieci, koja bijaše kao stvorena da radnje brzo svrši, kako je to predlagala c. kr. pomorska oblast, koja stalno pozna najbolje odnošaje i ljude, nego so jih je dalo društvu „Adriatica" u Trstu, i to navodno, jer je tvrdka Schwarz-Gregegersen tudja, u istinu, jer je njezina ponuda bila za nješto malo tisuća viša. Doda li se još da se je i sa samom „Adriatici" nagadjalo, da njoj se izsili još koju tisuću, to je bjelodano da se je upravo kramarski postupalo sa občinom, od koje vuče država godišnje najmanje pol milijona kruna, i u kojoj skoro ništa ne investira.

Nije čudo da je občina sve više izgubila volju da sudjeluje kod lučkih radnja da je pomorska uprava izsmjehivana i da već od dulje vremena kolaju svakojake posprdne pripovjedke o mulu i luci, odnosno od onih, koju su za njihovo stanje odgovorni, te da ljudi govore, da mora biti kod odlučujućih čimbenika takovih, koji su lječilištu neprijateljski, ili koji pokazuju neoprostivo neznanje.

Njeki provizorni mul izgradilo se je tek u svibnju, a može se ga rabiti samo po njekom vremenu.

Obzirom na prave lučke radnje moralo bi se misliti, da se u proljetnih i ljetnih mjesecih brzo i bez pretrgnuća provadjaju. Ni iz daleka. Cielo vrieme se ne radi, nego se samo „fuša".

Prvopodpisani se je često, ustmeno i pismeno, takodjer u tekućoj godini, za stvar zauzeo. Usljed njegova potaknuća na nadležnom mjestu u drugoj polovici prošloga mjeseca dobio je početkom ovoga mjeseca odgovor, da požurenju radnje nije na putu pomanjkanje financijalnih sredstava; al da se poduzeću, u svrhu da brže provadja radnje, neće platiti viših iznosa od onih što su ustanovljeni u odnosnoj pogodbi.

Na dotični upit kod jednoga občinskoga zastupnika u Opatiji dobio je prvopodpisani slijedeći dne 15. t. m. pisani odgovor:

„Sramim se pitati o lučkih radnjah. U luci radi 5 (pet) radnika. U svemu učinjena su 2 (dva) bloka. Jako je u pitanju, da li će još kojega učiniti, jer je vlastnik pontona, koje je poduzeće kod njega posudilo i u Opatili rabilo, te pontone u Lovran odvukao. Materijal, koj je občina dovezla, odnijeti će jugovina, dodotično nasipati će prostor luke koja se ima na novo graditi, i tako proći godina dana lučkih radnja u Opatiji". „Ja sam jučer — veli dalje zastupnik občine — govorio sa gospodinom Kornelom Gorupom, predsjednikom tvrdke, koja je djelo poduzela i on mi je rekao, da stoji c. kr. vladi na raspolaganje, da naime ima doista 30 mjeseci vremena za izvršenje lučkih radnja, al da bi jih mogao i prije (u 8 do 10 mjeseci) svršiti, kad bi ga c. kr. vlada odštetila za brzu provedbu radnje. Inače zna i on, da će jugovina zimi svake godine uništiti ono, što se ljeti napravi. Za to on nije odpovoran, njemu to samo konvenira".

Ostavimo postupak poduzeća „Adriatica" i njegovoga predsjednika. Al što da se reče o činovnicih, koji su sklopili ugovor sa poduzećem!

U bližnjem Lovranu su već nekoliko godina uzastopce zimske oluje uništile one lučke radnje, koje su se ljeti izvršile. Sad nek se to dogagja takodjer u Opatiji!

Pošto porezovnici i s njimi potpisani zastupnici nemogu odobriti takova gospodarstva, dapače ga odsudjuju i najodlučnije proti njemu prosvjeduju;

pošto podpisani nežele propast Opatije, nego njezin dalnji razvoj, i to i radi nje same i na radost gostova, koji tamo iz svih strana Europe dolaze;

i pošto je u tu svrhu na prvom mjestu potrebna izgradnja pristojne luke,

upravljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine slijedeći upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna pitanje odanja lučkih radnja u Opatiji kao i odnosnu pogodbu sa društvom „Adriatica" krogo ispitati, i eventualno proti krivcem najstrože postupati, i na svaki način bezodvlačno sve odrediti eda se radnje, čim brže moguće, u osam do deset mjeseci izvrše?

Beč, 20. srpnja 1907.

Spinčić i drugih 27 zastupnika, Hrvata, Srba, Slovenaca, Čeha).

2.

Za promaknuće lječilišta Opatije u viši službbviti razred i za skupočmi doplatak tamošnjim činovnikom.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Laginje, Mandića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Obzirom na ogromnu skupoću, koja vlada u lječilištu Opatiji (jedan stanovni prostor stoji 200 do 400 kruna, živeć je za 15 do 20 po sto skuplji nego n. pr. u Trstu);

Obzirom na to, da su činovnici, osobito oni nižih razreda, i ostali službenici (listonoše uredovni sluge i t. d.) u gorem stanju nego jednostavni težaci, da moradu često stradati, te usljed toga i moralno trpe;

Obzirom na to, da su i više c. kr. oblasti već dulje vremena barem djelomično skupoći tim pripoznale, što su bile lječilište Opatiju uvratile u viši razred doplatka službovanja;

Obzirom na to, da je Opatija, usljed posljednjega uredjenja plaća c. kr. činovnika i službenika, uvrštena u IV. (zadnji) razred doplatka službovanja, i da se c. kr. vlada naprama Opatiji još uvijek nije poslužila pravom danim joj u čl. II. § 1. odst. 3. odnosnoga zakona;

i konačno obzirom na to, da se to u zakonu predvidjenim uvrštenjem u viši razred doplatka službovanja neće nit iz daleka odstraniti bieda c. kr. činovnika i službenika u lječilištu Opatiji, i da bi njim se moglo pomoći tamo primjerenim skupočnim doplatkom, kao što naprimjer u Karlovih varih, gdje skupoća nije tako velika kao u Opatiji,

postavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine ovaj upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna odmah i sasvim odlučno poduzeti potrebno, eda se lječilište Opatija uvrsti u viši razred doplatka službovanja, i da se tamošnjim c. kr. činovnikom i službenikom dade primjeran skupočni doplatak?

Beč, 22. srpnja 1907.

(Podpisani Spinčić i 16 drugova)

3.

Za hrvatski jezik kod c. kr. poštanskoga ureda u Opatiji.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Laginje, M. Mandića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Dogadja se još uvijek, u zadnje doba više nego li prije njekoliko godina, da se kod c. kr. pošte u Opatiji namjesti činovnike i službenike koji ne poznaju hrvatskoga jezika, dapače koji se niti ne srame kazati da toga jezika ne razumiju.

Pošto je urodjeno pučanstvo Opatije hrvatsko i pošto se jezik hrvatski u tom mjestu više nego li ikoji drugi rabi;

pošto je u Opatiji neprestano hrvata kao gostova, koji se hrvatskim jezikom služe, i pošto se gostovi drugih slavenskih narodnosti mogu razumjeti sa činovnici i službenici govorećimi hrvatski,

postavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna pobrinuti se za to, da činovnici i službenici namješteni i namjestit se imajući kod c. kr. pošte u Opatiji znadu hrvatski jezik u govoru i u pismu?

Beč, 22. srpnja 1907.

(Podpisani Spinčić i 16 drugova)

4.

Obzirom na sabiranje pisama i drugih pošiljaka u lječilištu Opatija.

Interpelacija zastupnika Spinčića, Laginje, Mandića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina minista trgovine.

Gledom na množinu poštnih pošiljaka u lječilištu Opatijskom, upravljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine ovaj upit:

Jeli vaša preuzvišenost sklona bezodvlačno poduzeti potrebito, da se pisma i druge poštne pošiljke u lječilištu Opatija sa vozitelji sabiru?

Beč, 22. srpnja 1907.

(Podpisani Spinčić i 16 drugova)

Politički pregled.

U Puli, dne 29. VIII. 1907.

Austro-Ugarska.

Zastupnik na carevinskom vijeću, dvorski savjetnik Ploj, izjavlja, da je krivo reproducirano u njegovom interviewu sa suradnikom „Agramer Zeitung-a" da ministar predsjednik barun Beck nije sklon imenovanju jugoslovenskog ministra, pače ministru predsjedniku ta stvar nije nesimpatična.

Kako pišu bečki listovi predložiti će Dr. Gestman kršć. soc. stranke u dolnjo-austrijskom saboru zakonsku osnovu, po kojoj se izbori u sabor imadu provesti na podlozi sveopćeg tajnog izbornog prava. Pravo glasa imati će svi državljani, koji su prevalili 24. godinu života, sudjelovali kod zadnjih izbora za carevinsko vijeće, te su u vrieme raspisa izbora barem tri godine. nastanjeni u svom kotaru.

U jednoj velikoj skupštini poljačke pučke stranke izjavilo je više zastupnika te stranke da će njihov klub u carevinskom vijeću postupati sporbzumno sa seljačkim zastupnicima svih drugih narodnosti, te da se ima očekivati radikalna reforma agrarnog zakonodavstva. Seljački će zastupnici naročito zahtijevati, da se snizi vojno službovno vrieme, da se umaje sudbene instancije i da se uvede osiguranje za slučaj starosti nesposobnosti seljaka. Za sada ne može biti govora o pristupu zastupnika poljačke pučke stranke u poljački klub.

Lavovsko namjesničtvo izdalo je naredbu svim galičkim oručničkim zapovjedničtvima, da u službenim prijavama i izvješćima upotrebljuju u buduće poljački jezik umjesto dosadašnjog njemačkog.

Ovih dana provedena je razdioba moravskog zem. školskog vieća u dva posebna nacionalna odsjeka. Češki je odsjek zem. školskog vijeća održao prekjučer svoju prvu sjednicu. Dne 29. o. mj. održat će njemački odsjek svoj prvi sastanak.

Bečka i talijanska štampa suglasno konstatuje, da je sastanak Tittonija i baruna Aehrenthala na Semeringu bio vanredno srdačan. Rimska „Tribuna" piše, da je sporazum izmedju obaju ministara u Desiu učvršćen na Semeringu a sankci oniran u Iscklu tako, da sada vlada trajno medjusobno povjerenje medju Italijom i Austro-Ugarskom, čim će narodi obadvlju država biti podpuno zadovoljni. „Italie" veli, da sastanak na Semeringu upodpinjuje sastanak u Desiu, a da nije imao nikakvih drugih posebnih motiva. Taj sastanak potvrdjuje podpun srdačan i intiman sporazum izmedju Austro-Ugarske i Italije, te je dokazom trajne harmonije u trojnom savezu.

Madjarski „Pester Lloyd" s nekim neobičnim strahom doznaje i konstatira neku agitaciju po Dalmaciji i dogovore s hrvatskim političarima u Banovini, kako da se hrvatsko pitanje [preneso na „austrijsko tlo", t. j. u dalmatinzki sabor, koji se sastaje 9. rujna. Očajno apelira na namjesnika Nardellia, da to koliko je moguće spriječi i pokaže da je čovjek. Boji se da je to u savezu s austriskim kršć. socijalima i uvjeren je da će vladar na svaki antimagjarski korak u Dalmaciji, koji bi

išao za državopravnim promiš.ima, dalmatinski sabor smjesta odgoditi. Sve ovisi o Nardelliu. To su „Pester Loydove" informacije. Peče ih antimagjarska misao u Dalmaciji — peče ih morska sol.

Dne 6. septembra obdržavati će se u Splitu godišnja skupština stranke prava, koju sazivlje zast. Don Ivo Prodan.

„Na dan sv. Stjepana publiciran je sankcionirani zakon, da je u magjar. drž. željeznicama službeni jezik magjarski. Ali prije sankcioniranja dobili su hrvati jemstvo, koje taj zakon posve uništava, jer će se u Hrvatskoj kod željeznica namještati samo pripadnici Hrvatske". Imamo doduše po milosti potvrdjen zakon, ali je hrvatska pobjeda „žalostna istina" piše glasilo Tisze „Az Ujsag"

Srbija.

Iz Biograda se javlja, da je u zadnje vrieme hajdukovanje u Srbiji prestalo mah. Opozicionalna štampa okrivljuje vladu, da je sa svojom stranačkom politikom upravo tjerala na hajdučtvo, te da ortaci pripadaju vladinoj stranci.

Pogled po Primorju.

Voloski kotar:

Razviće Sokolskog barjaka u Volosko — Opatiji. Dne 1. septembra razviti će „Sokol" u Volosko—Opatiji društvenu zastavu. Tom se prilikom sprema cijela okolica te iz Rijeke, Sušaka i hrv. primorja da pohrle na velihu svečanost koja će se obdržavati. Iz Pule dolazi poseban parobrod te veteranska glazba.

Raspored svečanosti:

1. u 10 sati u jutro doček gostova. 2. u 10½ sati povorka iz Narodnog Doma u Voloskom na vježbalište. 3. u 11 sati u jutro pokus prostih vježba. 4. u 11½ sati u jutro razviće barjaka na vježbalištu. 5. Povorka po Opatiji natrag u Volosko. 6. u 1 sat popodne skupni objed u Narodnom Domu. 7. u 3½ sata p. p. javna vježba. 8. u 7 sati na večer pučka svečanost sa koncertom, plesom, šaljivom poštom, koriandoli itd. itd.

Kod svih vježba sudjeluju sokolska društva: Bakar, Bribir, Crikvenica, Delnice, Draga, II. Bistrica, Pazin, Pula, Senj, Sušak. Sudjeluje veteranska glazba iz Pule.

Ulaznina na javnu vježbu: Sjedala na tribinama prvih trih vrstah K 2, ostalih vrsta K 1, stajaća mjesta 60 para. Sokoli u odori su prosti ulaznine. Ulaznina na svečanost 1 K po osobi. Napred dakle braćo u nedjelju svi u Volosko-Opatiju!

Koparski kotar:

Iz občine Dekani pišu nam: Čitali ste stalno, g. urednče, o uspjehu rasprave, što ju je imao naš občinski tajnik s jednim učiteljem, koga su bili nekoji nepromišljeno naputili, da tuži tajnika što ga je tobož u nekoj sjednici mjestnoga školskoga vieća do krvi udario. Tim dogadjajem imao je posla kotarski sud u Kopru, državno odvjetničtvo i zemaljski sud u Trstu. Dne 17. o. mj. bila je konačna rasprava u Trstu, na kojoj je tajnika zastupao odvjetnik Dr. Brnčić i gdje bijaše tajnik riešen svake krivnje i pedepse.

G. tajnik imao je dosada više takvih okapanja ali mu nemogoše do kože nekoji njegovi protivnici. Tužiše ga opetovno državnom odvjetništvu i više puta sudu, ali je svaki put mogao dokazati svoju nevinost. Tim tužbama raspiruju se samo strasti i prouzročuju tužiteljem i tuženom suvišni troškovi, te bi bilo u občem interesu, da se tamošnji rodoljubi manje prepiru i manje pravdaju, jer tim ne koriste ni sebi ni narodnoj stvari. Hoće nam se više ljubavi i više sloge ako želimo, da nam narodna stvar valjano napreduje. Toliko bez zamjere budi rečeno svima.

Franina i Jurina.

Fr. Tršćanski abreić se ruga našemu vridnomu Marotu iz Marčane, da nemore bit Hrvat, zač da ima talijansko ime.

Jur. Po svetega Kirina ne more bit ni marčanski pop Andretić talijan, pak se vendar za talijana drži.

Fr. A mooo! ma kaži talijanski poprdili nevide bordunala na svojem ake lega vlas na našem.

Razne primorske viesti.

Novi hrvatski dnevnik u Trstu.

U nedjelju, dne 1. septembra o. g. izaći će prvi broj novog hrvatskog dnevnika pod naslovom »Balkan«. Novi list zastupat će narodno-političke, kulturne i gospodarske interese južnih Slavena, te ga preporučamo najtoplije svim našim istomišljenicima.

Imenovanja. G. Dr. Josip Zenchovich pl. Stellamare državni odvjetnik u Trstu i g. Fran Clani savjetnik okružnoga suda u Gorici, dobili su naslov i značaj savjetnika prizivnog suda.

G. Antun Rebek c. k. kotarski kapetan u Sežani, imenovan je namjestničkim savjetnikom u okružju c. k. namjestništva u Trstu.

Južno-slovenski ministar. Splitski list *„Naše Jedinstvo"* doznaje iz Beča, da se govori svom ozbiljnošću o tom, da će doskora biti imenovan jedan ministar zemljak za južne Slovene, kako ga imaju Česi, Poljaci ili Šušteršić.

Mi priobćujemo ovu viest splitskog druga po novinarskoj dužnosti, ali moramo odmah izjaviti, da njoj veoma malo vjere poklanjamo. Osvjedočeni smo naime, da Južni Sloveni neće dobiti ni ministra sa listnicom, ni ministra zemljaka sve dotle, dok budu u parlamentu onako rasciepkani kao što u istinu i na žalost jesu. Po našem dubokom uvjerenju nemože biti govora o „Južnoslovenskom" ministru sve dotle, dok se mi Hrvati, Slovenci i Srbi u parlamentu nenadjemo u jednom i jedinstvenom klubu.

Ustoličeni župnici. Prošloga petka bili su Trstu kod biskupskog ordinarijata ustoličeni za župnike: veleč. g. Fran Ryšlavy za Kastav i veleč. g. Fr. Franceschini za Buje.

Gimnazija u Opatiji! Bečkomu listu „Fremdenblatt" javljaju iz Opatije, da se je tamo ustrojio posebni odbor, kojemu zadaća, da se pobrine za ustrojenje gimnazije u Opatiji. Odbor taj da je pripravan sve žrtvovati samo da dodje do ustrojenja gimnazije u Opatiji.

Nama nije o svem tom ništa poznato pa ako ta viest nije puka šala, tada molimo naše prijatelje u Opatiji, da nas izvole obaviestiti o tomu koliko je na njoj istine.

Imenovanja u političkoj struci. Namjestnički tajnik g. Emil pl. Fabrici imenovan je kotarskim kapetanom i ako je na svojem mjestu u Trstu. Kotarski komesar g. Ubert barun Baum pl. Appelshofen imenovan je namjestničkim tajnikom. Namjestnički perovodja Ernest pl. Urbas imenovan je kotarskim komesarom a perovodni vježbenik g. Eugen Zupančić namjestničkim perovodjom.

Iz Ilirske Bistrice pišu nam: Dne 18. mj. slavili smo u našem ubavom mjestu riedku svečanost t. j. otvorenje Narodnog doma za domaću narodna družtva t. j. za „Čitaonicu", Vatrogasno društvo" i t. d. Toj svečanosti prisustvovali nam slovenska i hrvatska braća iz Rieke, Sušaka, Opatije, Voloskog, Trsta, Jelšana, Podgrada, Sežane, Šapjana, Jušića, Premo, Brtinja, Zagorja i najbližih susjednih selo. Kod zabave tom prigodom prireglene, sudjelovala je glazba iz sv. Križa, pjevačko društvo „Gorska Vila" iz Podgrada te domaće pjevačko društvo „Bistrička Vila". Nakon blagoslova društvenih prostorija i sv. miso izrekao je maran govor bilježnik g. Ante Carli; predsjednik „Čitaonice" g. Vinko Sket zahvalio se je srdačno mnogobrotnim gostovom. Do podna razgledali su naši gosti razna industrialna poduzeća, koja se malo po malo i kod nas podižu.

Poslije podne vršila se je zabava pod milim nehom, gdje su domaće gospogje u šalovih raspačavale sve što je čovjeku u takovoj prigodi potrebito. Udarala je glazbá, pjevala su pojedina društva, odigravana je tombola i konačno je sliedio ples.

Koli moralni toli materiajni uspjeh svečanosti i zabave bijaše krasan.

U pijanosti veleizdajstvo! Iz Rovinja nam pišu, da su upravili u tamošnje sudbene zatvore dvojicu talijanskih ribara, koji su pripiti počinili veleizdajstvo. Takvih čina ili zločina dogadja se često u našem primorju t. j. u Istri Trstu i Gorici ali se zločinci obično sretno izvuku jer ih skoro svaki put spasi tobožnje pijanstvo, pravo da kaže latinska poslovica, da mnogi u pijanstvu istinu govore t. j. in vino. ve ritas

Koliko se ulovilo god. 1905.—1906. riba u Istri i Dalmaciji! Na temelju podataka pomorske vlade proračunano je, da se je rečenene godine ulovilo riba u našem i dalmatinskom moru 9 milijuna 797.000 kilograma u vriednosti od 6 milijuna 524.000 kruna. Glavni prihod tamo je lov od sardjela. U ovih se brojkah dakako nenalaze one ribe, koje ulove oni ribari na malene mreže i ostale malene pripreme, jer je taj lov riba slobodan i bez osobitog nadzora. Taj lov na malo iznosi stalno bar jedan milijun kilograma. Da je kod nas uredjeno ribarstvo kako i u velikih naprednih državah bacio bi stalno mnogo veću korist našim ribarom nego li ju baca sadašnji, više manje primitivan.

Na ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru stigli su sliedeći prinosi: Josip Kočevar, Kaštelec, pripošilje sabranih u veselom društvu K 4·36· — Tiskara V. Tomičić, Opatija K 90·—. — A. Stipković u ime dara spljetskih realaca K 531·—. — Občinsko poglavarstvo Novo Ćiče K 10·—. — Ured. »Doma« šalje dar g. P. Dobrikovića K 9·—. — Dr. P. Magdić iz Varaždina šalje dar gdje. B. Maros K 5·04. te doprinos koturaškog društva »Sloga« K 2·—. — R. Katalinić Jeretov u ime dara maturanata gimnazije u Zadru K 700·—. — Ženska podružnica u Kastvu u ime članarine za g. 1907. K 94·90. — Društvo »Sokol« iz Voloskoga sakupljeni prigodom oproštaja članova Kruljčića i Tomana K 7·—. Dr. P. Magdić na izletu u Cerje sakupio K. K 6·—. — Gradeka blagajna, Karlovac K 199·60. — Sakupljeno na parobrodu »Liburnia« prigodom izleta »Lovora« u Cres K 70·27. — R. Katalinić Jeretov sakupljenih K 30·—. — Vj. Spinčić na mjesto vienca na lies pok. Slavoja Jenka K 25·—. — Ivan Martinić, Ilok R 10·10. — Občin. poglavarstvo Ludbreg K 9·86. — A. Medved, župnik u Šterni K 11·— (sakupljenih prigodom jubileja župnika Š. Červara). — Občinsko poglavarstvo Severin na Kupi K 20·—. — Tiskara i knjižara »Gl.emskih Novina« sabranih kod opr. večere satnika Mihatovića K 20·60. — Dr. Ilijanić, Karlovac, sakupio na oprostnoj večeri dra. Cepelića K 60.—. — Fr. Bilek sakupljenih mjesto vienca na odar pok. S. Jenka K 200·30. — Podružnica u Podgradu K 31·05.

Hrvatsko-slovensko istarsko djaštvo daje prigodom svog sastanka u Pazinu, dne 8. rujna 1907. u dvorani »Nar. Doma« koncerat na korist djačkog pripomoćnog društva u Pazinu.

Raspored: 1. F. S. Vilhar: »Jadranski zvuci«, pjevački zbor; 2. a) Bellini: Ouvertura iz opere »Norme«; b) Boieldieu: Ouvertura iz op. »La dame blanche«; 3. Kranjčević: »Zadnji Adam«, deklamira g. Ribarić; 4. Brož: »Nazdravice mornara«, tamb. zbor; 5. Zajc: »Uznesi se, bas solo, pjeva gosp. Letiš; 6. Hajdrih: »Morje Adrijansko«, veliki pjevački zbor.

»On je gluh«, šala u jednom činu od Moieneaux. — Ples. — Ulaznina: Stajanje 60 para, sjedalo 1 K. — Početak točno u 8 sati.

Hrvatsko-slovenska knjižara i papirnica u Trstu.

Kako smo već u svoje doba javili, uredjuje se već u Trstu, u novo sagradjenoj palači Klun, ugao ulica Valdirivo i Saverio Mercadante nova hrvatsko-slovenska knjižara i papirnica. Knjižara bit će moderno i elegantno uredjena po sustavu kralj. hrvatske sveučilištne knjižare Lav. Hartmana (Stj. Kugli) u Zagrebu. Knjižara i papirnica počet će djelovati oko 10. budućeg mjeseca. Upozorujemo na to sve naše zavode i ljude u Trstu i tršćanskoj okolici, u Istri, na Goričkom i u susjednoj Kranjskoj i preporučujemo im toplo, da se služe obilno kod tog novog našeg prosvjetnog poduzeća u Trstu.

Nova slavenska tvrtka u Trstu.

Preporučamo našim trgovcima da se posluže kod nove slavenske trgovačke tvrdke M. Gojković u Trstu, Torre bianca 12. Tvrtka radi sa kolonijalnom i inom drugom robom, preuzima naručbe itd.

Spinčićeva soba.

Pod tim naslovom čitamo u »Narodnoj Obrani« u Osjeku (u Slavoniji) sliedeće:

U selu Novoselo, župe i občine Niemci, ima zadruga Božanović, koja je prije nekoliko godina primila u svoj dom istarskog prvaka Vjekoslava Spinčića. Doveo ga u tu kuću župnik Stjepan Dunđerović sa nekoliko svojih drugova svećenika, da mu pokaže hrvatsku zadrugu u Slavoniji. Gazda Gjuro Božanić podvorio je milog gosta po slavenskom običaju, pokazao mu zgrade i blago svoje, narodno vezivo, i sve ono, čim se hrvatska zadruga odlikuje. U toj sobi, u kojoj se je hrvatski rodoljub naužio Božanovićeve gostoljubivosti, obješena je od tog doba Spinčićeva slika, a samu sobu kao svetište uspomene na tog hrvatskog velikana prozvao je gazda Gjuro »Spinčićevom sobom«. I ma da je projurilo od tog posjeta par godina, i sva Božanovićeva zadruga i cielo selo veselo spominju posjet dičnog brata iz iz male Istre. Tako i valja. Kog ćemo štovati i ljubiti, ako ne one, koji se za hrvatski narod bore?

Iz Zagreba.

Glavna skupština stranke prava držana prekjučer u Zagrebu ispala je u potpunom redu. Bilo je prisutno oko 500 rodoljuba iz raznih krajeva naše domovine. Predsjednik dr. G. Tuškan u svojem govoru vruće zagovara slogu Hrvata i Srba. Zanosno pozdravlja prisutnu braću Slovence. Iza njega uzimlje rieč načelnik Ljubljane g. Hribar, a iza Hribara govori S. Zagorac. Spominje kako vrhovni naš cilj mora da bude narodno sjedinjenje. Obširno i temeljito govori o hrvat. pravicama, o narodnom radu. Osudjuje postupanje madjara. Svršava, da stranka prava akoprem politička stranka, neće podupirati nikakvu borbu proti vjerskim ustanovama i institucijama koje su svetinja hrv. narodu. Odieljenje vjere i politike je psost, jer med nebom i zemljom, med Bogom i narodom obstoji nerazrušivi vez kako je priznao i sam Mazzini. Na to govori Zagorac o odnošajima s Austrijom s kojom zagovara nek se direktno razpravlja, te o tome na široko govori. Skupština se zatim bavila

s raznim gospodarskim i drugimi pitanji na što ćemo se kasnije osvrnuti.

Bašćanska konserva od rajčica (pomidora).

Prijatelj koji se vratio iz Bačke pripovieda nam da je tvornica konserve u Bački štogod vriednoga za viditi. Konserva ima pet vrsti. Prodaja će započeti u drugoj polovici mjeseca septembra. Jamči se za vrstnoću proizvoda.

Lopovske namjere.

Neće uspjeti nego govori se da ipak vrag je veliki; upozorujemo stoga naše zastupnike i uobće naš narod nek budno bdije, što se to iza brda valja. Talijanski socijalisti odlučili su pošto poto spasiti tobožnje »talijanstvo« naše Istre. Oni namjeravaju povesti širu akciju kako bi se Istru razdielilo u dvije narodne kurije, jedna talijanska a druga hrvatska. Obje te dvije kurije izabrale bi na temelju sveopćega izbornoga prava glasa jednak broj zastupnika, te bi viećale svaka posebice. U skupnim poslovima izabirale bi se delegacije iz obiju kurija. Koje obćine spadaju pod talijansku a koje pod hrvalsku kuriju odlučila bi odnosna obćinska zastupstva, tako dakle, da one mnogobrojne naše obćine koje su u rukama talijanske kamore, ostale bi u talijanskoj kuriji i time bi naš narod nakon tolikih teških nepravda dobio takav udarac od kojeg bi se kasno oporavio.

Poziv na pučke škole i obćine!

U Puli — via Giulia, 1. — obstoji tiskara, knjigovežnica i papirnica Laginja i drug. Jedino je to narodno poduzeće u Istri. Pošto su naši listovi »Naša Sloga« i »Omnibus« pasivni, to ih uzdržaje tiskara, koja s druge strane imade ogromnih poteškoća za moći izlaziti s ogromnim troškovima. Mi ovim putem stavljamo na srdce svim obćinama i školama, da svoje potrebe glede pisanaka itd. naruče u toj knjižari, da time indirekte doprinesu svoj obol za spasavanje hrvatske sviesti u istarskom narodu, kojega hoće Talijan, da odnarodi, da učini od njih talijanaše. Dužnost bi pače bila svakoga, da što više nabavlja svoje potrebštine iz te papirnice. Svatko valjda znade kako je velika borba, koju nam je voditi u Istri. U srcu našega puka usadjeno je hrvatstvo, samo ga treba prenuti, s toga razloga još jednom apeliramo na sve rodoljube da se služe u toj papirnici, da tako podupremo i naše novine.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (teškog disanja), nesapavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrêne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezvoljnosti, lachinsa, nemokrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svemčke slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izručene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj no smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne djelovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf", sa 3-godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlaćena prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie"; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladaju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulici S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

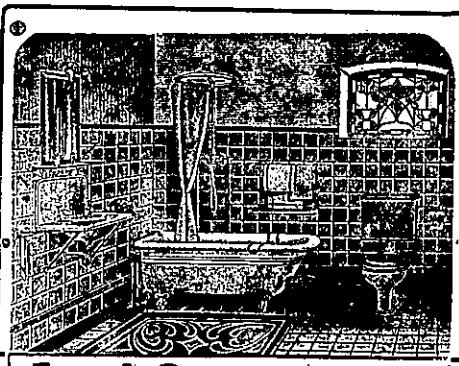

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, tr..jne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Novost! Sprava za prišćedjaju plina (Sparrapparathrenner). Prištedi 40% plinat

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Svoj k svomu!

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najboljeg ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Broj 46. Pula, u četvrtak dne 5. septembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Hrvatsko pitanje u carevinskom vieću.

Govor zastupnika Dr. M. *Laginje*, izrečen u sjednici carevinskoga vieća povodom proračunske razprave dne 18. julija 1907.

(Konac.)

Godine 1867. bijaše kraljevini Ugarskoj takozvani ustav povraćen. Ugri su ove godine stvorili zakon, te ga dali od cara potvrditi, kojim se skupne poslove sa ostalim zemljama Njegovog Veličanstva uredjuje u predpostavi, da će se te ustanove parlamentom ovostranih kraljevina i zemalja ili u obće ustavnim putem prihvatiti. Tada bi se bilo lahko isposlovalo, da pojedini zemaljski sabori različitih kraljevina i zemalja te ustanove prihvate, ali mjesto toga, prešlo se je na centralizam.

Sazvalo se je jedinstveni parlamenat, takozvano uže carevinsko vieće, koji je tada po prilici onako ostao, kakav postoji i danas. To parlamenterno zastupstvo austrijskih naroda priznalo je nagodbene zakone, kojih su Ugri već unaprijed stvorili i kojih potvrdu već su bili postigli, i tim, ne upitav Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju, ove zemlje kao pripadajuće Ugarskoj smatrali.

Jednu godinu kasnije, kako je poznato, stvorena je nagodba izmegju Ugarske i Hrvatske.

U ovoj je naglašeno, da imade da stvori temeljno zakonitu osnovu odnošaja izmedju kraljevine Ugarske i kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Ova nagodba, koje valjanost nismo mi Hrvati sa ove strane nikada priznali niti ćemo ikada priznati bijaše ipak tako stvorena, da se je u ono doba i sa tadašnjih odnošaja translitavskim Hrvatom pričinjati morala kao manje zlo.

U toj je dakle nagodbi ustanovljeno — nipošto možda da je Ugarska jedina država, već dapače, da Ugarska s jedne strane a s druge Hrvatska, Slavonija i Dalmacija sačinjavaju državnu zajednicu, da imade Ugarska s ovim zemljama samo krajla, krunu i one poslove, zajedničke, koje su također obim dielovima zajedno s Austrijom zajednički. Tim je, gospodo moja, podpuna jednakost izrečena.

Jedino je ta jednakost, koja je u uvodu nagodbe ustanovljena, posebnimi zakonskimi ustanovami tako sužena bila, da čine Madjari svojim tumačenjem nagodbe prava Hrvatske i Slavonije jednostavno ništetnimi.

U toj je nagodbi medju ostalim takodjer rečeno, da će biti nagodbeni zakoni, koji bijahu izmedju same Ugarske i Austrije godine 1867. utanačeni, za onaj put *posle cipatno* — kazao bih — naknadno takodjer od strane Hrvatske, Slavonije i Dalmacije priznati, nu pod izričitom rezervom, da mogu biti u buduće takovi zakoni i takove nagodbe jedino uz osobito sudjelovanje kraljevine Hrvatske Slavonije i Dalmacije stvorcni. (Tako je!)

Sada pako, gospodo moja, ako u raspravi nalazeća se nagodba sa Ugarskom ukida godine 1867. ustanovljenu, carinsku zajednicu, ako se bilo koji od temeljnih ustanova ovih nagodbenih zakona mienja sa novom nagodbom, tada nemože to niti smije imati nikakve pravne djelatnosti bez osobitog sudjelovanja kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. (Posve pravo!) i to neće biti nikakva državopravna prispodoba nikakav državni temeljni zakon ni za Ugarsku ni za Austriju, jer neće imati temeljnog uvjeta posvemašnjeg priznanja.

U tom obziru moram da kažem na riječi njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika, kojimi se je on u odgovor na interpelaciju Perićevu, Ivčevićevu i drugova, stavljenu u tom pogledu dne 3. julija o. g. u ovoj visokoj kući, poslužio. Njegova je preuzvišenost kazala, da je držanje austrijske, zakonom od 21. decembra 1867. br. 146, tičućeg se zajedničkih posala svilju zemalja austrijske monarhije i načinom njezinog postupanja, te odgovarajućim zakonskim člankom XII. od godine 1867. točno propisano. „Oba zakona", kazala je njegova preuzvišenost, poznaju samo dva konstituirajuća diela: u carevinskom vieću zastupane kraljevine i zemlje s jedne strane, te zemlje ugarske krune zajedno. Hrvatska nije sudjelovala kod rasprava. Za Hrvatsku nisu imale one rasprave sve do dana utanačenja nagodbe nikakve pravne djelatnosti. (Posve pravo!) naknadno tekar bijahu od hrvatskog zemaljskog sabora prihvatom nagodbe godine 1868. odobrene no pod izričitim uvjetom i pridržajem, o čemu sam malo prije govorio. Sada pako, gospodo moja, zaboravlja austrijski ministar predsjednik, koga bi moralo u velike interesirati hrvatsko pitanje, da jedna nagodba nemože u obće izmedju Ugarske i Austrije državopravno diplomatski vriediti, ako nije ta nagodba od hrvatskog zemaljskog sabora prihvaćena. (Tako je!) Njegova preuzvišenost gospodin ministar predsjednik može nam kazati: oprostite, Ugarska i Hrvatska jesu u trgovačkih poslovih, u novčanih pitanjih u vojničkih poslovih, uobće u svim stvarima, koje tvore zajedničke poslove, il s kojima valja po zajedničkim temeljnim zakonima postupati i odlučivati, zastupane po ugarskoj vladi, a to je i po samoj nagodbi pravo stanovište.

Nu što je vlada gospodo moja? Vlada je samo izvršujuća vlast dotičnih zemalja, vlada nije zakonodavno tjelo. Idemo li još više natrag, to moramo ostati na stanovištu, da nebi čak i za onaj slučaj, kad bi 40 zastupnika iz Hrvatske, koji sjede u ugarskom saboru, raspravljalo tamo o austrijsko ugarskoj nagodbi, o trgovačkih ugovorih i t. d., nagodba vriedila bez izričitog priznanja i prihvata od strane hrvatskog zemaljskog sabora. (Odobrenje).

I u tom imate ključ za uredjenje pitanja monarhije.

U hrvatskom pitanju leži čitavo težište monarhije. Priznadu li Hrvati nagodbu, tad je priznata, nepriznadu li ju, tad nije priznata, ako je nevaljana za Hrvatsku, neima djelatnosti i prema takvim zakonima zauzeti ćemo i mi austrijski Hrvati u pravo doba naše stanovište (Odobravanje).

Ja nerazumijem, gospodo moja, ako se na takove temeljno-zakonite ustanove kao što je nagodba, koje se ipak od strane vladinih krugova takovimi priznaje, premda im mi, kao što rekoh, zakonitog utemeljenja nepriznajemo, zaboravi ili nikada poznate ne bijahu, ili da se možda omalovaža, što bi svakako samo do neko stanovite dobi potrajati moglo.

Što se tiče Bosne i Hercegovine, koje se nas takodjer mnogo tiču, i koje bijahu predmetom odgovora na jednu interpelaciju u današnjoj sjednici, to neću o tom da tratim mnogo rieči. O tomu govorio je častni drug Tresić i druga gospoda a u današnjoj izjavi njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika nalazimo jednu toli dragocjenu točku oslona za nas, dabismo dapuče mogli i propustiti svaki daljnji govor o tomu. Pokazalo se je naime, da se je njegova preuzvišenost ugarski ministar predsjednik, kad je govorio o tobožnjem pravu Ugarske isključenjem Hrvatske sa ministarske stolice ugarskog parlamenta, htjela samo pred svojimi istomišljenici i parlamentarnimi drugovi iztknuti; on je kasnije našemu ministru predsjedniku izjavio, da njegove riječi i njegova izjava nije kanila nikomu škoditi, nikomu štetu prouzočiti. Ako je tomu tako, gospodo moja, a mi neimamo razloga, da o tomu dvojimo, tada nije njegova preuzvišenost Wekerle niti našemu historičkomu pravu naniela štete, a tim manje našem narodnom pravu obzirom na Bosnu i Hercegovinu.

Ova su prava isto tako čvrsta isto tako nepokolebiva kano i ugarska državna misao i ugarski ustav, o kojem je jednom neki ugarski ministar predsjednik, ili što je već bio kazao: „Nepokolebiv kano i put zviezda na nebu". Mi opetujemo tu rieč, nu nipošto za ustav „Magyar o.szag" niti za nepokolebivost poviesti Ugarske, već mi opetujemo tu rieč pogledom na naša historička i narodna prava, za nas su nepokolebiva, jer narodi ne izumiru tako lahko, a naš je narod zauzeo takav pravac, koj je prema ugarskim težnjam čvrst, jasan i nepokolebiv. Naš je narod o tomu načisto, da će svih razlika izmegju nas, bilo izmedju Slovenaca i Hrvata s jedne strane, bilo izmedju Srba i Hrvata s druge strane, posve nestati u podvečerje onog dana, u kojem ćemo tražiti povratak naše zajedničke domovine od svih onih, koji nam ju silom, lukavošću ili drugim načinom otešе (Odobravanje). Ne vi, nec clam, nec precario patriam nostram possidentis, vim fieri vetamus! (Živahno odobravanje i pleskanje.)

O sazovu Istarskog sabora.

Prijatelj poslao mi je izrezak židovsko-talijanskoga listićine „Il Piccolo" u od 30. augusta t. g., u kojem se pripovjeda što je klub talijanskih zastupnika na Istarskom saboru toga istoga dana obzirom na sazov toga sabora odlučio, i što je zemaljski kapetan Dr. Rizzi (koj je bio demisionirao a nije se nigdje čitalo da bi svoju demisiju uztegao). Kažu se kao nedužni jaganci kojim ništa više na srcu ne leži nego kako bi se na zakonu i pravu pogodili sa svojimi zemljaci hrvatske i slovenske narodnosti, i na kojih nema ni zere krivnje ako Istarski sabor nezasjeda.

Ja ću možda naći zgode te ću obrazložiti stvar nagadjaja izmedju talijanskih i hrvatsko-slovenskih zastupnika glede raspravnog jezika u saboru ovo posliednjih godina nješto obširnije, da uzmogne svako suditi i jedne i druge takodjer u tom pitanju. Za danas mi je ispraviti dvie Dra Rizzi, neznam dali još zemaljskoga kapetana ili ne ili opet Dr. Rizzi pripovjeda, kako je mjeseca decembra 1906. barun Beck, to je ministar predsjednik, predložio modus vivendi, kojega je on Dr. Rizzi popunio, i za koj je kazao da je i isti Spinčić činio viditi da nije neprihvatljiv, jer da nije odbio „a priori".

Dr. Rizzi, neznam dali još zemaljski kapetan ili ne ili opet, mjesto da je pripovjedio, kako je stvar tekla, i što je predlagao Beck, a kako je to popunio on, Dr. Rizzi (ja velim i njetko treći), hoće da pokaže, kako je on i saborska većina mehka, popustljiva, pomirljiva, a saborska manjina tvrda, nepopustljiva, nepomirljiva pa se pri tom poziva na njekakvu predmjevu kod mene, koja je posve neistinita, i koja samo značaju i postupku dra Rizzi odgovara.

Ja nisam *činio viditi*, da temelji sporazumka predloženi od baruna Becka, popunjeni od Dra Rizzi, i još od odsječnoga predstojnika bar. Haerdtla, nisu neprihvatljivi, nego je sam Dr. Rizzi, kad se je pozivao na saborski zaključak od 10. aprila 1861., kojim da je odlučen talijanski jezik kao raspravni za istarski sabor, odgovorio, da je takav saborski zaključak uništen člankom 19. temeljnoga državnoga zakona od 1867., što nemogu svi Talijani tajiti, kad su ponovno htjeli to u saborski poslovnik (§ 13.) umetnuti, al im je svaki put to uništilo Njegovo Veličanstvo sa navlastnimi previšnjimi rješitbami. Ministar predsjednik bar. Beck došao je i saslušao naš razgovor i opazio, da se sad nejma riješiti pitanje porabe jezika, nego naći način kako da se omogući zasjedanje od 3—4 dana za rješiti njeke stvari, te tako rekuć diktovao *temelje*, na kojih bi se to imalo dogoditi. Kad je Dr. Rizzi dodao svoju točku, rekao je min. Beck da na nju ne može odgovoriti da će o tom govoriti u ministarstvu nutarnjih poslova Sastali smo se i drugi dan. Došao je i odsječni predstojnik iz ministarstva nutarnjih poslova bar. Haerdtl i popunio točku Dra Rizzi. Ministar predsjednik stajao je još uvijek na stanovištu, da bi ova nagoda bile samo za 3—4 dana saborovanja i nije pustio da se raspravlja o provednosti ili neprovednosti zahtjeva naših ili talijanskih. Ja sam na to izričito i ponovno rekao, da ne preuzimam nikakova jamstva, da bi naš klub prihvatio četiri predložene točke; dočim je Dr. Rizzi rekao, da ne može ni on jamčiti za talijanski klub, al da se nada da će prihvatiti.

Na upit reportera židovsko-talijanskoga listićine „Il Piccolo", da li su iza toga decembra 1906., sliedile dalnje razprave odgovorio je Dr. Rizzi, da nisu sliedile dalnje rasprave izmedju obiju stranaka.

Što da na tu rečem? Ističem ono što se iza decembra 1906. u tom pitanju dogodilo.

Dne 29. januara 1907. sastali smo se kod ministra predsjednika barona Becka Dr. Rizzi i ja, na poziv prvoga. Ministar predsjednik pozvao nas je, reče, da nam na srce postavi kako bi bilo dobro da se sabor sastane, koja bi od toga korist bila, te nas zamoli nek upriličimo da se stranke dogovore, kada da se sabor sastane i koje predmete da raspravi. I Dr. Rizzi i ja izjavismo se za to sporazumnimi, a na moj predlog imali su Dr. Rizzi i dr. Laginja, stanujući obojica u Puli, dogovore započeti i priočiti klubovom, a ovi odlučiti. Do 15. februara imali smo javiti gospodinu ministru predsjedniku, da li smo se sporazumili ili ne. Ako da, onda će on rado sazvati sabor. Ako ne, onda će mo mu oboji poslati spomenice, te će nas pozvati u Beč, da kuša bar uputiti sporazum, da se oboji sastanemo i izaberemo odbor za sporazum.

To sam ja javio Dru Laginji dne 31. januara i podao mu odnosni materijal.

Još dne 17. februara 1907. rekao mi je Dr. Laginja da s njim Dr. Rizzi nije govorio nit ga potražio ili javio mu da bi govorio. Tek 18. februara saopćio je Dr. Rizzi mogućnost toga razgovora, u kojem su istaknuli svaki svoje mnienje glede porabe jezika u saboru.

Dva dana iza toga, dne 21. februara 1907., poslao je Dr. Rizzi Dru Laginji svoju posjetnicu, na kojoj bijaše napisano ovo: „Da una conferenza da me avuta con qualche deputato della maggioranza dietale risultò l' impossibilita di giungere ad un accordo sulla base delle Sue proposte. Mi protesto con perfetta osservanza suo devotisimo".

Čuo sam da je kod te konferenca („con qualche deputato della maggioranza), bio zemaljski zastupnik Dr. Bežli iz Kopra, tajnik političkoga istrijanskoga društva, i suradnik listićine „Il Piccolo" njeki Salata (ne zastupnik saborske većine) i još možda koji.

Tek usljed te konferenca, koju je imao Dr. Rizzi „s njekimi zastupnici saborske većine" u drugoj polovici mjeseca februara 1907, prestali su pregovori izmedju obih stranaka,

Tako je Dr. Rizzi usljed te konferenca osujetio namisao ministr.-predsjednika što ju je priobćio Dru. Rizziu i meni dne 29. februara 1007., i onemogućio dogovore izmedju obiju stranaka — poslje 24. februara 1907.

Dne 11. marča 1907. dao je Dr. Rizzi kao zemaljski kapetan demisiju.

Nego reć bi da je učinio kako i ostali članovi saborske većine. Oni su se grozili da će položiti svoje mandate. A on kao zemaljski kapetan, oni kao zemaljski zastupnici zahtjevaju sazov sabora — kojega su osujetili sami, a na čelu njim Dr. Rizzi.

Opatija 3. septembra 1907.

Vjekoslav Spinčić, zastupnik naroda.

Iz carevinskoga vieća.

Za cestogradnje u kotaru Pazin.

Interpelacija zastupnika dra Laginje, Mandića, Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nnutarnjih posala u pogledu cestogradnja u pažinskom kotaru.

Dne 13. marča 1900. stavili su zastupnici Dr. Laginja, Spinčić i drugovi u carevinskom vieću priedlog sliedećeg sadržaja:

„Poziva se c. kr. vladu da dade čim prije povesti potrebite izvide, napraviti nacrte i proračune radi uredjenja voda, odnosno radi osušenja dolina Boruta-Cerovlja-Novaki-Pazin i pograničnih postranih dolina, te radi izgradnje ceste Gologorica-Kršan i Pazin-Grdoselo-Keršikla-Sv. Stjepan bilo pomoću navlaš za to naručenog strukovnjaka na državne troškove, eventualno sve potrebito poduzeti uporabom jedne posebne vjeresije".

Podrobno obrazloženje toga predloga nalazi se u prilogu 571. k stenografičkomu zapisniku carevinskoga vieća, XVI. zasjedanje 1900.

Koliko nam je poznato, izgradjen je od ono doba samo jedan nacrt i proračun i to ne posve na državne troškove, za izgradnju ceste, kojom bi se spoj komada ceste Pazin-Cerovlje-Ližka i Pazin-Pićan-Kršan uzpostavile, nu ni to ne odgovara svojoj svrsi, pošto bijaše cesta istočno od Gologorice izmjerena, kojom bi se dolina Raše kod stancije Defranceschi (Zamperovica) jedino zavojima dotaklo, koja bi zahtjevala radi izvanredno visokih podpornih zidova (preko 12 metara) veoma velike troškove a k tomu bi bilo neprestano pogibeljna za ljude i za blago, dočim bi bila cesta oslonjena zapadno na brežuljke Gologorice preko uzke doline prema Zamperovici mnogo prikladnija, ni malo draža a za pučanstvo mnogo korisnija.

Pošto je dakle prošlo punih sedam godina odkad bijaše stavljen spomenuti predlog i obzirom na to, da su nekoje u predlogu navedene cestogradnje već pred 60 godina kao potrebite priznate, da je čitava neposredno zanimana okolica vrlo prikladna za vinarstvo, voćarstvo i livadarstvo ali zbog pomanjkanja sve to pusto leži dočim se nalazi pučanstvo u stanju neprestane biede, nalaze se podpisani prisiljeni na njegovu preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih posala staviti prešan upit:

„Jeli njegova preuzišenost voljna zauzeti se svom odlučnošću za bezodvlačno provedenje cestogradnja utemeljenih predlogom u prilogu 571. stenografičkog zapisnika, XVI. zasjedanja 1900., o kojima se ovdje govori, u političkom kotaru Pazin u Istri, bilo kao gradnju za ublaženje biede, bilo uporabom posebne vjeresije?"

U Beču, 15. julija 1907.

Dr. Laginja,
M. Mandić,
Spinčić i drugovi.

Radi sniženja ciene morskoj soli i lakšeg donašanja iste.

Interpelacija zastupnika Dra M. Laginje, Mandića, Spinčića i drugova na njegovu preuzišenost g. ministra financija radi raspačavanja i sniženja ciene morskoj soli.

U smislu postojećih propisa mogu stanovnici Istre dobiti iz skladišta soli u Piranu i u Kopru za sniženu cienu od 14 K 28 filira po 100 kilograma, nu samo 6·70 kilograma na godinu za jednu osobu i jedino kod skladišta soli.

Ova snižena ciena i mjera je skrajno siromaški odmjerena, ako se pomisli da je obćenita trgovačka ciena kod spomenutih skladišta za veoma malo viša (18 K 28 filira) i da seosko stanovničtvo Istre znatno veće množtvo soli po osobi godimice treba.

Ona tobožnja polakšica postaje upravo ruglom prema činjenici, da mogu ribari (medju njima i neaustrijski državljani) i tvorničari riblih konserva isti proizvod sa mnogo sniženijom cijenom od 7 K 50 fil. po 100 kilograma kod istih c. k. skladišta dobiti. Poljodjelsko stanovništvo Istre zapostavljeno je dakle najnemilosrdnije i u tom obziru.

Tobožnja gospodarska polakšica sniženo ciene morske soli biva upravo smiešnom radi propisa o držanju soli. Tako mogu primjerice stanovnici mjestne obćine Buzet primati morsku sol za sniženu cienu samo pojedinci i jedino iz c. kr. skladišta u Kopru, što oni zbog nerazmjerno velike odaljenosti, truda i putnih troškova posve propuštaju, dočim bi se onom pučanstvu lahko pomoglo time, da se svu morsku sol koja mu pripada do postaje Buzet za selá onog Krasa (Brgudac, Lanišće, Podgaće, Prapoće, Klenovšćak) kano i za mjestnu obćinu Roč, do postaje Lupoglav dovezo, odatle u dva, tri ustanovljena dana pomoću obćinskih činovnika stanovnikom porazdieli:

Obzirom na te okolnosti i da se lakodjer za seosko pučanstvo Istre već jednom gospodarska akcija započme, stavljaju potpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija upit:

„Misli li vaša preuzvišenost postojeći cienik za sol u trgovini (naredba od dne 21. septembra 1899. D. Z. Z. br. 176) za limito sol na korist stanovništva Istre na proizvodnu cienu sniziti, da se na godinu i po osobi ustanovljena mjera od 6·70 kilograma primjereno povisi i da se bar, za stanovnike onih mjestnih obćina, kroz koje prolazi željeznica Divača-Pula i Trst-Poreč raspačavanje limito soli iz c. k. skladištasoli u Piranu, Kopru i Trstu na taj način uredi a da dotični stanovnici onu mjeru morske soli, koja na njih odpada, na njihovih željezničkih postajah u stanovito doba godine držati mogu?"

U Beču, 15. julija 1907.

Dr. Laginja,
M. Mandić,
V. Spinčić i drugovi.

U poslu izdavanja poreznih izkaza.

Interpelacija zastupnika Dr. Laginje, Mandića, Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija u u poslu izdavanja poreznih iskaza.

I.

U Istri dogodilo se je često, da su mnogi stanovnici jedne porezne obćine radi postignuća posebnog upravnog vijeća u smislu zemaljskog zakona od dne 25. oktobra 1868. zamolili kod oblastih za izkaze o izravnih porezih, propisanih u odnosnoj porezovnoj obćini, i da su takve molbe bile odbijene svuda tamo, gdje se je mjestna obćina tomu uzprotivila.

II.

Zabrana takvih izkaza biva štetnom i tamo, gdje bi pojedine vjeresijske zadruge pokrajine takove porezne iskaze radi ustanovljenja temelja za proračunanje vjeresijske sposobnosti trebale, pošto su izvidi o propisanom porezu za pojedine slučajeve sa razmjerno velikim troškom i dangubom radi putovanja u odaljeno često središte poreznog ureda skopčani.

U ovom posliednjem pravcu pružena je doduše neka polakšica time, što se je „Gospodarskoj Svezi" za Istru dozvolilo, da može gruntovno-posjedovne knjige u katastru pogledati i pri tom podatke o čistom prihodu zabilježiti.

Nu tim je veoma malo pomoženo, jer pokazuju posjedovne knjige vrlo često mnogo izbrisa i popravaka, čim je posao otežčan, a kod svega toga doznade se samo za gruntovni posjed, nipošto pako za ostale posjedovne odnošaje (zgrade, tečevinu i t. d.). Nemože se takodjer uvjek dobiti posjedovnih knjiga (araka) pošto se isti nalaze bilo kod zemljomjerca evidencije izvan službenog sieditšta, bilo da leže često čitave mjesece kod viših oblasti.

Prestrogo držanje tajne o propisanom porezu — izuzevši vajda jedino osobnu dohodarinu — ne odgovara više modernom shvaćanju odnošaja državnih ureda prema državljanom.

Bojazan, da bi se možda knjige mogle izgubiti, ili da bi se pravo stanje propisa moglo bilo kako promjeniti, mora se isključiti, pošto bi se iskaze, koje bi se imalo izraditi, od službenih činovnika samih ili bar pod njihovim izravnim nadzorom sastavljalo.

Pošto je ovo pitanje pako važno radi osobitih odnošaja pokrajine sa gospodarstvenog gledišta, časte se podpisani staviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija pitanje:

„Jeli njegova preuzvišenost pripravna na to, da dade podučiti porezne urede Istre u tom smislu, da dozvoljavaju na posebnu molbu „Gospodarske Sveze" za Istru radi postignuća obćinskih upravnih vieća poreznim obćinam za vlastiti svoj posjed ili radi ustanovljenja vjeresijske sposobnosti u pojedinih krajevih pokrajine svud u porezne propise (iznzam osobnu dohodarinu), te da mogu o tom uzeti bilješke ili dobiti svrsi odgovarajuće službene iskaze, pa bilo i za primjernu odštetu?"

U Beču, 15. julija 1907.

Dr. Laginja,
M. Mandić,
V. Spinčić i drugovi.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Kanfanar 5. IX. 1907.

Od ponedeljka amo vrše se kod nas obć. izbori. Sa Kanfanarom sačinjavaju jednu obćinu selo Morgani, Banat, Sošić i Rovinjsko selo.

Do sada je ta obćina bila u talijanskim rukama, te je napokon ovog puta njihovo gospodstvo propalo. U III. tielu dobili smo 240 proti 70 glasova, a u II. tijelu 67. proti 45.

Danas bira I. tielo.

Za danas u brzini toliko, a drugi puta više.

Živila Hrvatska Istra!

Lošinjski kotar.

Iz Malog Lošinja nam pišu: U nedjelju dne 1. t. m. unpsili su ovdje dva talijanska podanika pripadnika anarhističnoj sekti i vatroni njezini širitelji. Našlo se je kod njih množtvo anarhističnih knjižica, koje su oni dielili medju radnike, te su držali razne pogovore u kojima su se uvrijedljivim riječima izrazivali o našem Vladaru. Naši poperdili šute, jer su takovi stvorovi njihovi *Benjamini*. Kako vam je poznato, vodi se sada u Velom Lošinju oštra izborna borba. Kamorra, ta zagovornica talijanskih anarhista, radi sve i svašta te se uliče svakoj nezakonitosti, nu niti naši ne spavaju a više u Lošinju nema Scarpe, te se nadamo da će g. Mosetig znati postupati po zakonu.

Iz Beloga na Cresu, 27. kolovoza 1907. Čuje se sa više strana naše mile ali siromašne domovine, da je tuča potukla i mnogo štete nanijela. Kod nas tog biča ove godine nije bilo. Nu mi se na žalost svega toga i ne plašimo, jer kod nas nema, što da potuče. Svagdje se valjda narod nečemu nada, a nas je suša ove godine tako ljuto pritisnula, kao rijetko kada. Osim ranoga žita, pa sada nješto jabuka i par smokava, neće nam, a ma skoro ništa uroditi. Trsja je već davno nestalo, a skoro da i neima, koji bi drugoga posadio, jer što je god sposobnijega pobjeglo je u Ameriku. Uza sve to i mi željno iščekujemo kišu, jer dobre vode neimamo više ni za piće. Brižni narod mora po mutnim lokvama da traži vodu, gdje se i blago napaja i živad svake vrste. Odavno smo već molili za općinsku šternju ali još je ne vidimo, samo smo doznali od osobe, koja može znati i kojoj se može vjerovati, da se novci za općinsku šternju nalaze u općini u Cresu već više vremena. Čuje se da drže novce na Creskoj Općini i za popravak nekijeh puteva. Možda gospoda creška čekaju na obćinske izbore, sa koje valdja od straha već toliko zatežu, najljepša je nada da će se kod nas prevariti ako Bog da, kao i kod izbora za Beč.

A.

Voloski kotar:

Volosko 2. IX. 1908. Jučer se ovdje blagoslovilo i razvilo na najsvečaniji način zastavu društva „Sokol".

Volosko i Opatija bili su okićeni hrvatskim trobojnicama. U 10 sati u jutro došao je parobrod sa sokolašima izletnicima iz Pule. Malo zatim došla su braća sokolaši iz Sušaka, Crikvenice, Novoga itd, a na 3 sata po podne radničko društvo „Sloga" iz Rieke. Ogromna povorka naroda krenula je u 10½ s. preko Voloskoga u Opatiju, gdje se je otraga obć. trga vršio svečani čin. Veličanstveno je bilo gledati prostrano vježbalište puno naroda, (računa se preko 4000 osoba) te ukrašeno cvićem i zastavama. Blagoslov je obavio Vlč. g. D. S. Defar župnik u

Voloskom. Iza njega progovorio je vrli starosta D. Poščić. Vatrena njegova riječ usplamtila je sve prisutne. Zanosno su bile riječi barjaktara A. Alešoveca, te govor gdje Ide Poščić, koja je kumovala blagoslovu zastave, i gdjice Paskvan. Osobita čast Ide gdjici Hedvigi Sučić, koja je majstorskom rukom skoro sama dekorirala zastavu. Na dugo bih otišao da bi htio opisati vježbe Sokolaša i večernju zabavu, što je sve ispalo u najboljem redu.

Dao Bog, da se sokolska ideja raširi sve to većma medju naš narod, koji će kadli tadli rabiti junačke mišice na obranu proti divljem protivniku.

Iz Moščenica, mjeseca Julija 1907. Naš gosp. Podešta, „Pepić Maraš“ ima plaće na godinu 400 K t. j. na mjesec 33 K 33 h bez muke i truda, a prosti je mornar i težak, pak sa svim tim bi se mogio malo ljepše obući — (da ni onako avar kako je. On vam se baš-niš ne razume u općinske poslove, kako ni u talijanski jezik, već što učini g. škrivan Lovrić, dobro je učinjeno, a on samo sve potpiše.

Kako semo rado gospoda Njemci dohadjaju i više stvari za uspomenu fotografiraju, pa sam čul, da su i našega g. podešta Pepića Maroša fotografali, kada je hodil iz štale (kada je ovcu pomuzal) preko place doma, a obučen je bil ovako:

na nogah je imel opanki zamazani — bregese od telaruse oblaćene od zemlji, jer je valjda kopal prez jakeli va blatnoj stomanje od pota, a na glavi je imal baretu (valjda još od pokojnoga nonota) — jer se ni poznalo od kakovoga je kolura, a svetila se je od blata (tustila), da bi bila dobro ječmik ili kapuz zabijelila. Na škine imel je operćen koš, va koše matika i sekira — bisage preko ramena — va jednoj ruke imel je pinjaticu s mlekon, va drugoj ruke feral (ugasen) a vusteh pipu čezotsku.

To vam je mošćenički podešta, ki se je potpisal pred 14. maja, da je Istra a tako i Moščeniština talijanska (biti će na 33. maja), a nezamjeran njemu toliko, koliko gosp. Lovriću, ki mu je to dopustil potpisati se.

Gosp. tajnik — Lovrić — čast mu i poštenje, on je izvrstan pomorski kapetan ali za tajnika nije sposoban, jer svako toliko skoči u Lovran pitati savjeta „narodnog odpadnika“, te čini onako, kako mu on reče. Iz ovoga se vidi, koji vlada sa našom općinom, ali nek si dobro zapamte, da će im doći prije nego misle „crni petak“, te će im za uvijek odzvoniti.

Akoprem se drže one svojih gospodara „Osar tutto“, pa iskreno im poručujemo, „Svaka sila do vremena, a nevolja redom ide“.

Ako su tako kratkovidni naš g. podešta i g. škrivan, ja ću njim stvar razjasniti kako slijedi. — Oni imaju II. i III. tijelo, a mi I., stoga bile su i tri sjednice za potvrditi 17 počasnih gragjana po njihovu „čitadini ordinariji“ (o tih sjednica drugi put), jer bi tim imali kod izbora i I. tijelo. Kada bi se to dogodilo, nebi bio više g. Pepić Maraš, podešta ni g. Lovrić škrivan. Ako i bi (Ali mislim da ne) ostali u službi, tada bi postali: „Marionette numero uno“, a jedan čovjek, koji ima samo malo „amor proprio i karaktera“, nebi tako služio.

Pustite tudjinca, držite se svojih domaćih ljudi, pa će ići sve u redu te će prestati svaka mržnja, svi nemiri i pravde, a nadoći će željena sloga, mir i ljubav, pa će općina napredovati. Zapamtimo si ovu zlatnu poslovicu:

„Gdje se bratska srca slože, tu i olovo plivat može a nesloga gdje zavlada, tu i slama na dno pada“.

Prijatelj naroda.

Koparski kotar:

Iz Kopra nam pišu: Ovdje se ima popuniti mjesto poreznog nadkasira, za koje će se kako čujemo, natjecati više Benjamina ovdašnje vladajuće talijanaške svojte. Izmedju tih imade ih, koji ne poznaju ni u govoru ni u pismu slovenski odnosno hrvatski jezik, a biti će i takovih koji poznaju uz talijanski i njemački takodjer naš jezik. Do sada se nije kod nas pazilo na to, dali poznaju porezni činovnici i naš jezik t. j. jezik ogromne većine porezovnika onog poreznog kotara. Radi toga i jesu vrlo riedki koji znadu na silu lomiti štogod slovenski ili hrvatski pak se mora naš seljak s njima dosta natezati prije nego li ga razumiju.

Zapostavljanje našega jezika kod javnih ureda u obće, napose kod poreznih, kamo donašamo milom ili silom naš trud i znoj, moralo bi već jednom prestati, jer je nepravedno, da ne kažemo sramotno, da nemožemo ni poreze u svojem jeziku plaćati.

Upozorujemo radi toga na vrieme sl. financijalne oblasti u Trstu, neka dobro paze i promisle prije nego li nam pošalju amo nekog nadkasira, jer ćemo ga metnuti na rešeto i sito i nećemo više mučke primati poreznih činovnika, koji bi mogli služiti u Kalabriji ili u Berlinu, ali za nas za većinu porezovnika absolutno nisu.

Iz Doline pišu nam 3. o. mj. Za jučer bijahu pozvani na dogovor radi ustrojenja kupališne zgrade u našem selu domaći vidjeniji muževi i nekoji rodoljubi iz vana. Medju izvanjskimi gosti nalazio se je i naš državni zastupnik g. Matko Mandić, koji je došao amo iz Trsta u društvu jednoga liečnika i jednoga veterinara — svojih naime prijatelja.

Prije nego li stupiše u selo dočekaše ih domaći prvaci sa g. načelnikom koji im pokazaše i novosagradjeno kupalište po Kneippovu sustavu jednokatna ukusna zgrada, nalazi se lijevo uz put kad se ide u selo, na ravnini posijanoj travom i nasadjenoj raznim stablima.

U zgradi je skoro sve gotovo za porabu kupališta osim neznatne stolarske radnje. Malene sobice sa kadama za kupanje već su posve gotove a na hodnicima nalaze se ručne štrcaljke za polievanje i štrcanje vodom. Vode, studene, bistre i zdrave imade u izobilju, što je velika rijedkost kod nas u Istri.

Kasnije sastaše se svi spomenuti i mnogi drugi u občinskoj dvorani, gdje ih je občinski načelnik g. Pangerc srdačno pozdravio i razložio svrhu sastanka. Obć. tajnik neumorni g. A. P. Sancin izviestio je o dosadašnjem radu za ustrojenje kupališne zadruge, pročitao i protumačio pomno sastavljena pravila te pozvao prisutne da se upišu kao članovi. Odmah se je upisalo preko 20 članova a izmedju njih 7 članova u načelničtvo, koje će imati da sazove prvu redovitu glavnu skupštinu pošto budu pravila potvrgjena i zadruga redovito registrovana.

Sada je na domaćim rodoljubima i na njihovim prijateljima u Trstu, Istri i t. d. da se sretna namisao o ustanovljenju kupališne zadruge u Dolini do kraja provede.

Tamo su za kupalište po Kneippovom sustavu svi uvjeti. Vode čiste i bistre kao kristal, studene i zdrave, imade u izobilju i sada, akoprem nije tamo kišilo već od mjeseca aprila. Imade naravske i umjetne šume, koja se svo to više goji i širi. Od sela pa sve do morà je s lijeva i desna puta skoro sama livada ili sjenokoša. Zrak dobar, podneblje i u najstrožijoj zimi umjereno željeznica se juga i sjevera, blizina Trsta Kopra i t. d.

Mi se nadamo čvrsto, da će ovo krasno poduzeće naših sviestnih i rodoljubivih Dolinčana u svakom obziru uspjeti bude li dobre volje i čvrste odluke.

Franina i Jurina.

Fr. A joj! a joj! a joj!

Jur. Ča ti je, Franino; ča kričiš i plačeš, kako da si pija šalamar.

Fr. A, joj! lipa krv moja, svi su vancali u kanfunaru a samo ja nis, a joj!

Jur. A ki to ki, no poviji

Fr. A joj! Pičo je vanca delikato, Jure Subi kunšiljer, Jure mali raprežetante Jure sridnji šoštituto, Jure oštar diretor de banda od pokrovi i od prsur, Kolpodelklisto je kapofreno, a Filip je kuhar od jendarmi, a joj! a joj!

Jur. Ne plači, češ benj i ti vancati, zašto sam siguran da će ki ta rinuncijati nu te lipe karike.

Fr. A Bog te usliša, ako ne drugo za baština ću biti dobraš.

Razne primorske viesti.

O sazivu istarskoga sabora čitamo u tršćanskom „*Balkanu*“ od 1. o. mj. — Jučerašnji ovdašnji talijanski listovi javljaju, da su talijanski zastupnici na istarskom saboru imali konferencu i primili dnevni red, koji je odmah priobćen namjesničtvu. U izjavi talijanskih zastupnika konstatuje se šteta, koju pokrajinska administracija trpi radi toga, što sabor nije sazvan sve od god. 1904. Zatim se kaže, da je talijanska većina uvjerena o ekonomskim potrebama pučapstva, i da traži pravedan sporazumak izmedju plemena, koji žive u Istri (!!). Talijanska većina izjavljuje se za proširenje dosadašnjeg izbornog reda i napokon upozoruje vladu na odgovornost, kojoj se ona izlože tim, što ne će da sazove sabora.

Mi smo se pobrinuli za autentično izvješće o pregovorima, koji su se svojedobno vodili, da se omogući saziv istarskog sabora. Kad ga priopćimo, vidjet će se, što vrijede krokodilske suze talijanuške većine, i tko je zazbilja kriv, da se Istarski sabor ne može sazvati. Naše će informacije takodjer na pravu mjeru svesti drzovito hvastanje talijanaške većine, koje kulminira u neistini, da je ona — onali — za pravedno izmirenje plemena u Istri.

„Indipendente“ i sam znade koliko ima istine u ovom famoznom dnevnom redu, pa ga donaša bez jedne reči komentara. „Piccolo“ donosi uza nj i interwiew sa zastupnikom Rizziem. Bit će do skoro i o tom interwiewu govora u našem listu. Talijanski zastupnici varaju se, ako misle ovako jeftino neistinama i hvalisanjem korteširati. Vidjet ćemo se bez brinke!

Američka komisija za iseljenike iz Istre. Iz Buzeta nam pišu, da se je tamo zadržala posebna komisija, sastojeća od g. Karla Schulera ministra trgovine iz američke države Sonisina i od g. I. I. Koepflera generalnog tajnika za izseljenike u New-Orleansu. Komisiju prati izseljenički nadzornik parabrodarskog društva Austro-Amerikana iz Trsta g. Omar Kosulich. Komisija se zadržala dva dana u Buzetu, gdje se je htjela osvjedočiti o načinu, kojim agenti traže i pridobiju narod za seobu i kako tu izseljenici žive u njihovih siromašnih stanovih.

Izpod Buzeta i to kod „Funtane“ otvorena je nova agencija za izseljenike sjeverne Istre i tuj se je sakupilo već drugog dana do stotinu osoba, koje kane putovati u Ameriku preko Trsta, da u dalekom svietu traže sreću.

Iz Buzeta podala se je ta komisija u istu svrhu u Pazin. Mi preporučamo toplo našem narodu u Istri, neka dobro promisli prije nego li se odluči u daleki i nepoznati mu sviet, gdje, gdje bi mogao i brže i laglje steći stotinu dvie, a možda i koju hiljadu forinata, al bi takodjer mogao tako nastradati, da bi se pak morao gol i bos u domovinu vratiti.

G. g. svećenike i učitelje molimo poko, da ne propuste puku predočiti dobre i zle strane izseljenja.

Odlikovanje.

C. k. šumski nadsavjetnik Pučić u Trstu dobio je red željezne krune III. razreda. Naše čestitke!

»Balkan«.

Uprava ovog novog dnevnika poslala je nekoliko prvih brojeva »Balkana« nekojim rodoljubima koji su umoljeni da da odmah jave da li žele primati taj list. Mi istoga vruće preporučamo. Preporučamo nadalje vrli »Omnibus«, i našu staru »Našu Slogu« zatim Krčki »Pučki Prijatelj« (izlazi tri puta u mjesecu, ciena mu je 3 K na godinu, za seljake K 2·50), te Malološinjski »Mladi Istran« list za mladež ciena 3 K na godinu. Ne smije da bude imućnijeg našeg čovjeka niti društva bez svih tih novina.

»Narodna Prosvjeta«.

Izašao je deveti broj ovog vrlog mjesečnika sa sliedećim sadržajem:

Na odlasku. Spj. Ernest Jelušić.

O tekstilnom narodnom muzeju u zagrebačkoj obrtnoj školi. Piše Jelica Belović-Bernadzikowska.

Učiteljstvu Istre početkom šk. godinu 1907.-8. Spj. I. C.

Glavna skupština Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Piše Ernest Jelušić.

Buffon. Piše Dunav Baletić, Beč.

40-godišnjica hrv. čitaonice u Kastvu. Piše Ernest Jelušić.

Poziv na glavnu skupštinu učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta«.

Družbinom učiteljstvu Istre!

Izvjestitelji mjesnih školskih vijeća. Piše Vinko Šepić.

Nagrada za poučavanje analfabeta. Piše I. Mahulja.

Davorin Trstenjak: Prirodni uzgajatelj. Piše F. Kr—nić.

Vjesnik. — Lične vijesti. — Književnost i prosvjeta.

Književni poziv.

Mnogo već godina sabiremo gradju za hrvatsku bibliografiju, u kojoj će biti popisane sve hrvatske knjige od najstarije dobe do godine 1907. Naš rad primiće se kraju i doskora će moći naša bibliobliografija u štampu. Da nam ipak ne izbjegnu gdjekoja djela, koja se ne nalaze ni u kojoj javnoj biblioteci i koja nisu nigdje oglašena, umoljavamo ovim svu gospodu pisce, da bi nam izvoljeli priposlati popis svojih književnih izdanja. Pisma neka se šalju dru. Velimiru Deželiću, Zagreb, Prilaz 15. U Zagrebu, 10. kolovoza 1907. Dr. Velimir Deželić, Vjekoslav Jakušić.

Koji od živčanih boli trpi neka slijedeće listove čita, isti glase: Veleštovani gosp. Alber Müller u Budimpešti, 14 kot., Vadasz ulica br. 34. Uz tvrdo uvjerenje mogu očitovati, da je Vaš dvostruko elektro magnetički križ R. B. broj 86 967. vrlo ljekovite naravi i da je meni mojoj rheumatičkoj boli sasma pomogao, s toga vas ja najtoplije preporučam. Uz odano poštovanje jesam Anto Kolanj na Rijeki 18. Srpnja 1907. god. — Veleštovani gospodin Müller! Stroj Stroj, koji sam od vas primio, nosio sam po Vašem propisu, moju polest padavicu, koju sam težko podnio, izgubio sam posve, primite s toga moju najtopliju hvalu. Sa veleštovanjem Josip Mihaljenović u Dužluku, zadnja pošta Orahovica (Slavonija). — S toga mi svakome, koji od gihta, teškoga disanja, padavice, rheume, i u obće od živčanih boli trpi, isti najtoplije preporučujemo.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna cieła garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoir-ura od nikela marka „System Roskopf", sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlaćena prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie"; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) puncираnih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Javna zahvala.

Providnosti čiji su putevi nedokučivi, svidjelo se, da dne 29. pr. mj. — iza kratke, ali teške bolesti, u cvijetu mladosti, providjena otajstvima umirućih, pozove s' ovog dola boli u bolji život nezaboravnoga nam sina, odnosno brata

Ivana Kraica

bivšeg bogoslova.

Prigodom bolesti i smrti milog pokojnika primili smo toliko izraza saučešća, ljubavi, prijateljskog susretanja, da nam je sveta dužnost, izraziti svima, koji nas se bilo na koji način prigodom tužnog dogodjaja sjetiše, vječitu harnost našu.

Posebice pak budi izrečena najtoplija zahvala i harnost naša veleučenoj gospodi Dru. Benevenu, Dru. Brovetu, Dru. Cicuti, Dr. Ciotti-u, koji pokušaše sve, da nam milog pokojnika otmu zdrijelu smrti; veleč. gg. Mužini i Gregu, koji su ga tješili i providjeli otajstvima umirućih; veleč. gg. M. Žgombiću P. Milovčiću, Dr. B. Žgombiću, D. Linardiću, P. Šabalji, koji se prvima najpripravnije u izvršavanju obreda pri sprovodu priključiše; onim plemenitim obiteljima, koje su priposlale vijence i onim čestitim djevojčicama u bjelini, koje su vjence nosile; onoj dugoj povorci dobrih duša, koje su sprovodu udioničtvovale; napokon svim dobrim prijateljima i zrancima, koji nas toliko prigodom bolesti i smrti, neprežaljenog pokojnika danju i noću pomagaše i tješiše, te onima, koji nas bud usmeno, bud pismeno ili brzojavno nastojaše utješiti u skrajnoj boli i potištenosti našoj.

Svima još jednom vječita harnost naša, a od Boga plaća.

Bogovići-Malinsku, 1. rujna 1907.

Ožalošćena obitej Kraic.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložane iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja ugovorno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častne diplome i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač. Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelinog voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za bolično drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uho, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nejnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezvoljnosti, tschiasa, ponokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekóze slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju neće biti izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito su hvali i uživa vanrednu dopadnost porad svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanjo i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

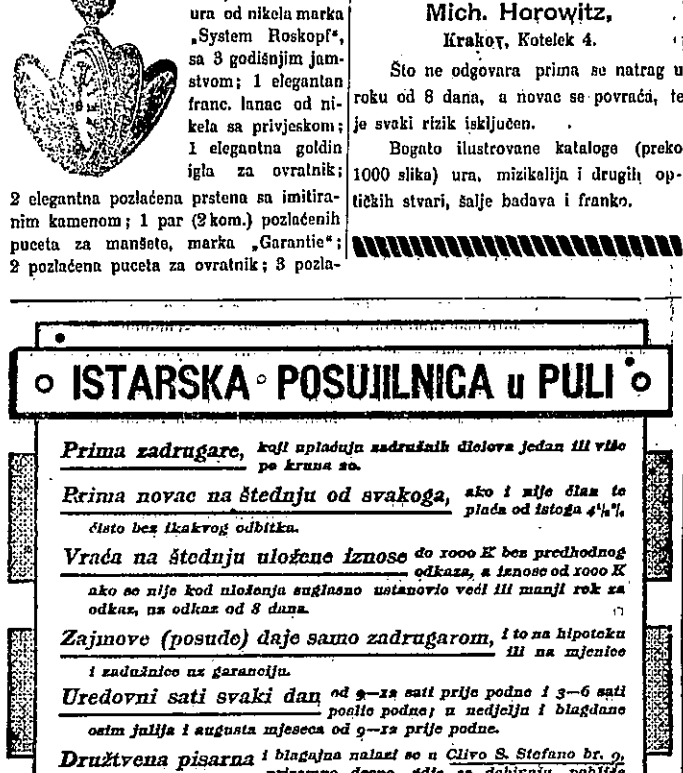

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, mrežice Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Novost! Sprava za prištedenje plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Preuzima u tu struku zasjenjuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 12. septembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplato.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocefera br. 1, II. kat).

Talijanska gimnazija u Puli.

Javili smo onomadne, da su Talijani i talijanaši grada Pule pokrenuli misao za ustrojenje talijanske gimnazije u gradu Puli.

Mi se nismo nikada uzprotivili opravdanim težnjam nijednoga naroda — a tako ni naših za nevolju susjeda Talijana — za što većom naobrazbom svoga naraštaja bilo putem pučkih, srednjih ili visokih škola. Ali smo se protivili i protiviti ćemo se svim zakonitim sredstvima onim težnjam tih naših susjeda, koje idu za tim, da podižu škole i šire svoju tobož naobrazbu ili prosvjetu i našimi žuljevi i na našu štetu ili dapače na našu narodnu propast.

Tako smo uvjek posredovali proti podizanju talijanskih pučkih škola, bilo javnih bilo privatnih u mjestima, gdje Talijana u obće neima, ili gdje su u takovoj manjini, da ih škola ni po pravu ni po zakonu ne ide. Takovih su škola — kako je poznato ustrojili mnogo u Istri, ćak i tamo, gdje se do tada za Talijane ni znalo nije. Ustrojili su je što privatnim sredstvima, t. j. pomoću zloglasne „Lege", a ustojili su ih i zemaljskimi sredstvima t. j. novcem iz zemaljske blagajne, u koju mora da nosi svoje muke i žuljeve i naš hrvatski i slovenski narod.

Zemaljskim novcem ustrojili su i prkos-gimnaziju u Pazinu uzprkos svim pritužbam i prosvjedom većine pučanstva naše pokrajine. Za taj suvišni prkos-zavod traži se godimice sila božja pusta novca što ga snaša i naš narod u zemaljsku blagajnu.

Za taj nepotrebni zavod ide dobar dio onog novca, što ga mora narod plaćati za nesretne školske takse, koje su bile lažno i varavo uvedene za ustrojenje tobož novih pučkih škola. I pod tim lažnim i varavim naslovom zadobila je odnosna zakonska osnova previšnju potvrdu. Prihodom od prisilnih školskih taksa podržaje se prkos-gimnazija u Pazinu mjesto da se je njimi ustrojilo toli potrebitih hrvatskih i slovenskih pučkih škola.

Talijani Istre imadu već sada višu državnu gimnaziju sa talijanskim naukovnim jezikom u Kopru, a imadu i zemaljsku višu realnu gimnaziju u Pazinu, koju uzdržava siromašna naša pokrajina.

Osim toga imadu u najbližem susjedstvu, u gradu Trstu, kojeg smatraju svojim kulturnim i političkim središtem u izobilju talijanskih srednjih škola. Nu sve to im nije dosta. Oni traže u pokrajini i treću talijansku srednju školu t. j. talijansku gimnaziju u Puli.

Proti tomu — kako već rekosmo ne bi mogao imati nitko ništa kad bi takva škola u istinu potrebita bila i kad bi ju sami Talijani ustrojili i uzdržavali iz vlastitih sredstava. Nu ona nije nit potrebita nit će ju Talijani ustrojiti, a još manje uzdržavati vlastitim sredstvima.

Sada čine doduše razne priprave za to; sakupljaju dobrovoljne prinose, priređuju veselice i zabave, ali sve to zajedno nije nego li kap u moru, nije nego li prašina za oči.

Mudri i lukavi kao što jesu ne će da stupe otvoreno pred občinstvo, pred pučanstvo Istre i da kažu što smišljaju i snuju t. j., da žele i hoće imati još jedan srednji zavod uzdržavan iz zemaljskih sredstava, već okolišaju slijepe i varaju dok njihova osnova postane činjenicom — i onda mirna Bosna!

Tako po prilici bijaše spočvtka t. j. kad su bili započeli osnivati ženski licej u Puli. Obećivali su podpora i pripomoći s lieva i desna, a kad tamo taj zavod nema ni danas samo ime zemaljskoga zavoda, već je u istinu uzdržavan iz zemaljske blagajne.

Ista igra započima sada u Puli i sa talijanskom gimnazijom, koju mizerne občinske ili gradske financije absolutno nebi mogle podnesti. Sada agitiraju riečju i pismom za ustrojenje talijanske gimnazije tobož iz privatnih sredstava, a kad bude pitanje zrielo, stupiti će pred zemaljski sabor gotovim predlogom neka se osnuje u gradu Puli talijansku zemaljsku gimnaziju ili neka ustrojenu preuzme pokrajina na svoja pleća. Za prihvat takvog predloga naći će se uvjek složna talijanska saborska većina, a nama nebi preostalo drugo nego prosvjed i malo vike u i izvan sabora.

Na cesarske oblasti, koje su pomogle uvesti zloglasne školske takse, koje su dopustile, da se ustroji i izdržaje talijanska prkos gimnazija u Puli, koje dozvoljavaju, da se takodjer iz zemaljskih sredstava uzdržavaju i „Legine" škole i koje bezbrižno i nehajno motre sav rad zemaljskoga sabora i odbora, koji sad ide glavno za tim, da se nas duševno i tjelesno uništi — na takove oblasti — opetujemo, ne možemo računati. One bi bez dvojbe mučke primile do znanja predlog za osnovu nove zemaljske gimnazije u Puli — i podastrle bi ga jednostavno na previšnju potvrdu. Radi toga je sveta naša dužnost, da unaprijed dignemo svoj glas proti svakom novom obterećivanju zemaljskih financija ovakvim suvišnim, nekoristnim i nepotrebnim poduzećima, kojima je jedina i glavna svrha naše raznarodjenje, naša duševna i tjelesna smrt.

Hoće li Talijani imati svoju gimnaziju u Puli, neka ju sagrade i uzdržavaju jedino svojimi žuljevi, nipošto pako našimi!

Poučni tečaj

za crkveno pjevaoce, učitelje glazbe, orguljaše i zborovdje u Gorici.

Društvo „Allgemeiner Kirchenmusikverein (vereinigter Cäcilien- und Ambrosius- Verein) in Wien" priredilo je taj hvalevrijedni lijepi poučni tečaj u Gorici, a trajao je od 19. do 24. kolovoza ove godine.

Predavanja bila su držana u tjelovježbaonici dvorani c. kr. ženskog učiteljišća.

Taj tečaj, namijenjen u prvom redu crkvenoj glazbi, bio je tako lijepo uredjen i izveden, da su se njim obilno okoristili i učitelji pučkih škola, u kojima se mora gojiti pjevanje.

Danomice bijaše 6 predavanja. Svako je trajalo po sat i to prije podne od 8 do 12, a po podne od 3, njekoje dane od 2½ do 5.

Predavalo je 7 gg. predavatelja, 7 vrsnih sila.

Vodja tečaja, gosp. Julije Böhm, c. i kr. dvorski podkapelnik, govorio je o pjevanju, o obuci i metodi u pjevanju, nadalje o učenju i zborovodstvu crkvenih skladba. U 5 vrlo zanimivih poučnih predavanja razpravljao je o pjevanju i o moćnom uplivu pjevanja na čovjeka, prikazao kako pjevanje djeluje na uzgoj, kako oplemenjuje dušu i srce, kako upliva na tjelesno zdravlje, i kako je sveta dužnost obitelji, škole i crkve, da njeguju pjevanje. Lijepo je obrazložio kako treba postupati kod obuke u pjevanju, na što treba osobito paziti, česa se treba čuvati, želi li se imati dobar uspjeh. Da uzmogne pouka u metodici pjevanja biti za slušatelje uspješnija i zanimivija, doveo je sa sobom iz Beča iz dvorske kapele 7 dječaka, a u svrhu dirigiranja dva odrasla pjevaoca (tenor i bas), takodjer iz dvorske kapele, pak je s ovima učinio sve potrebite pokuse.

Gosp. prof. Antun Förster, kapelnik stolne crkve i ravnatelj orguljaške škole u Ljubljani razlagao je u 5 predavanja nauk o harmoniji, modulaciji i kontrapunktu, zorno i praktično na harmoniju. Lijepo je razpravljao o intervalima, svim mogućim akordima, kadencama, raznim modulacijama, kontrapunktu i t. d.

Gosp. P. Mihovio Horn, benediktinac iz Sekava (Seckau) lijepo je i shvatljivo u svojim predavanjima raspravljao i obrazlagao o gregorijanskom koralu, o njegovoj harmonizaciji i pratnji, pa je izvadjao pokuse s pjevaocima iz Sekava i učesnicima. U pratnji gregorijanskoga koralnoga pjevanja iskazao se vrsnom silom.

Gosp. Ivan Kokošar, župnik kod Sv. Ignacija u Gorici imao je predavanje o obuci o pjevanju s brojkama, te razloživ kako se lijepo mogu mjesto kajda upotrebiti brojke i time olakotiti trud učiteljima glasbe i učenicima i pjevaocima.

Gosp. Dr. Josip Mantuani, vodja glazbene zbirke u c. kr. dvorskoj knjižnici držao je 4 predavanja o crkvenoj glazbenoj literaturi iza tridentinskoga sabora crkvenoga do najnovije dobe.

Gosp. Karlo Pfleger, profesor na privatnom ženskom učiteljišću u Beču imao je predavanja o guslama, guslanju i pouci na guslama. Razložio je teoretično i praktično sve, što spada na ovu struku osobitim obzirom na pučke i gradjanske škole.

Gosp. Ivan Sokoll, profesor na c. kr. učiteljišću u Kopru imao je predavanja o glasoviru i orguljama, o njihovoj konstrukciji, o sviranju na glasoviru, o praktičnom orguljanju. Vrlo zanimivim načinom razložio je najglavnije i najpotrebitije, što spada u tu struku — teoretično i praktično: kako treba poučavati glasovir i orgulje i t. d. Jedno po podne razgledalo se i kušalo u goričkim crkvama veće orgulje. Tom prigodom rastumačio je najvažnije o konstrukciji orgulja, što bi morao poznati svaki orguljaš, da uzmogne sam popraviti možebitne male manjkavosti na svojim orguljama. Na koncu naveo je najbolja djela zasjecajuća u tu struku.

Da učesnici tečaja i drugo općinstvo uzmogne imati prilike pobliže se upoznati s proizvodima crkvenoga duha i krasotom prave crkvene glazbe, imalo se 23. p. m. po podne skupne pjevačke vježbe, a u subotu dne 24. u 8 sati u jutro bila svečana sv. misa u gradskoj župnoj crkvi sv. Ignacija: „Introitus (Mihi autem), Graduale (Costitues eas), Offertorium (Mihi autem), Communio (Vos qui secuti estis me) i Missa de angelis" izvadjalo se sve u gregorijanskom koralnom pjevanju. Takvo je pjevanje veličanstveno. Osobito je krasna pjesma „Salve Mater", koju se pjevalo na koncu. Izvadjali su učesnici tečaja uz sudjelovanje pjevaoca iz dvorske kapele i sekovskoga dominikanskoga samostana.

U stolnoj crkvi istoga dana (u Gorici je 24. augusta zapovjedani blagdan sv. Bartula apostola) u 10 sati bila je svečana sv. misa. Proizvadjalo se uz sudjelovanje pjevaoca iz dvorske kapele i iz Sekave pod vrsnim majstorskim ravnanjem c. i k. dvorskoga podkapelnika gosp. Jul. Böhm: Introitus i Communio u gregorijanskom pjevanju, zatim „Missa in honorem B. M. V. de Lourdes", peteroglasno a capella (uglazbio Edgar Tinel), pak: Constitutes eos (ugl. I. g. E. Stehle, In ommen terran (ugl. Dr. Fr. Witt), O bone Jesu (ugl. Giov. Pierl. da Palestrina), Salve Mater (Dom. Pothier).

U nedjelju 25. p. m., u 10 sati bijaše takodjer svečana sv. misa. Pjevalo se: Asperges, Introitus, Graduale, Offertorium i Communio u gregorijanskom pjevanju, misu za četveroglasni mješoviti zbor i orkestru od Joh. Herbeck-a (popunjena od Julija Böhm) i Ave Maria (a capella), koju je uglazbio Dr. Fr. Liszt.

Ovi su proizvodi nješto krasnoga. Takav užitak mogu imati samo oni, koji se nalaze pri ognjištu pravoga crkvenoga pjevanja u crkvenom duhu.

Predavanja su se vršila u njemačkom jeziku. Ovaj je tečaj bio besplatan. Učesnici morali su platiti samo 2 kruno za učila priredjena većim dijelom od pojedinih predavatelja naročito u tu svrhu. Za te 2 krune primilo se slijedeća učila: pojedine glasove za vježbe i obuku u pjevanju, tumačenje o vatikanskom koralnom pisanju i čitanju kajda s primjerima iz „Kyriale", knjiga „Kyriale sive Ordinarium Missae" s koralnim gregorijanskim kajdama, naputke za predavanja o glasoviru i praktičnom orguljanju s praktičnim primjerima, nacrti iz glazbene teorije, najvažnije o gusli i guslanju i t. d.

Za tečaj prijavilo se 89 učesnika raznih stališa: svećenika (svjetovnih i redovnih), učitelja pučkih škola, učitelja glazbe, orguljaša i t. d. Bijaše zastupan i krasni spol. Većina bijaše iz Goričke, pak iz Istre i Kranjske, skoro sve Slovenci i Hrvati uz nešto malo Italijana.

Iz carevinskoga vieća.

Hrvatska i trgovačka zastava Austro-Ugarske.

Interpelacija zastupnika Dra. M. Laginje i drugova na njegove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika i gospodina ministra trgovine radi umetnuća hrvatske zastave i emblema u trgovačku zastavu monarhije.

Austro-Ugarska trgovačka zastava, kako već dugo godina obstoji, očit je dokaz, kako državnopravni položaj kraljevine Hrvatske preziru isti oni, koji faktično obstojećim t. zv. zakonima ove monarhije iz g. 1867. i 1868. pripisuju podpunu snagu i pravnu vriednost.

U zak. članku VI. carinskog i trgovačkog saveza, koji je sklopljen pri uvedenju dualizma sa zakonom od 24. decembra 1767. (Ug. zak. čl. XVI. od g. 1867.), kaže se:

1. Trgovački brodovi ovih pola monarhija imadu jednu te istu zastavu, koja će uz dosadašnje embleme imati boje i grb zemalja ugarske krune.

U § 62. ugarsko-hrvatske nagodbe (zak. čl. XVX., hrv. zak. čl. I.) priznaje se taj carinski i trgovački savez naknadno i od strane Hrvatske, tako da postaje valjanim za cielu monarhiju.

§ 62. nagodbe kaže: „Emblem zajedničkih poslova zemalja ugarske krune čine združeni grbovi Ugarske sa grbovima Hrvatske Slavonije i Dalmacije.

Što se tiče zastave hrv. ug. državne zajednice, to još doduše nije zakonito ustanovljeno ali izvan svake sumnje stoji, da k zajedničkoj zastavi zemalja ugarske krune uz specijalnu ugarsku trobojnicu (crveno-bielo zeleno) spada i hrvatska zastava, pošto u § 63. ugarsko-krvatske nagodbe stoji ova odredba:

„U vrijeme razprava zajedničkih poslova mora se na zgradi, u kojoj vieća zajednički sabor zemalja krune ugarske, uz madjarsku zastavu vijati i združena hrvatsko-slavonsko-dalmatinska t. j. crveno-bielo-modra. Medju zajedničke poslove Ugarske i Hrvatske spadaju po § 9. ug.-hrv. nagodbe medju inim:

— „trgovačko i pomorsko pravo, i u obće stvari trgovine, carina, brzojav, pošte, željeznica, luka za brodove i inih rieka i cesta, koje zajednički interesiraju Ugarsku i Hrvatsku."

Nema dakle nikakve sumnje, da je trgovačka zastava, propisana u prvom austro-ugarskom carinskom i trgovačkom savezu, pored austrijskih i ugarskih emblema i zastava morala imati takodjer i zastavu kraljevine Hrvatske.

Uza sve gornje jasne i zakonite, za obe pole monarhije valjane ustanove, obostrani su ministri trgovačkih posala (vidi objavu od 6 marča 1869. 28. D. Z. L.) provadjajući — kakò oni sami rekoše — gore citirani zakon o carinskom i trgovačkom savezu, odredili, da trgovačkom zastavom ima biti obće poznata zastava, koja uz boje od prije uobičajene i uz grb ima još samo madjarsku trobojnicu sa samo ugarskim grbom, a da se nije niti najmanji znak dodao od hrvatskih boja ili grba kraljevine Hrvatske.

Već onda su od strane primorskih Hrvata mjerodavni vladini krugovi u Beču bili upozoreni na ovu jasnu povredu zakona, pače je predstavci, koja je bila predana tadašnjemu ministru Beustu bio priložen i uzorak trgovačke zastave, kako bi ona po zakonu morala izgledati.

U kasnijim zakonima o trgovačkom i carinskom savezu, dotično o njegovu produženju nije ništa odredjeno drugačije glede trgovačke zastave nego li bijaše u prvoj zakonskoj ustanovi.

Obzirom na obe te povrede prava Hrvatske, koje povrede traju već više godina i obzirom na to, da se upravo sada vode pregovori o novom carinskom i trgovačkom ugovoru stavljaju podpisani na njihove preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika i gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

„Jesu li Vaše preuzvišenosti pripravne svom odlučnošću raditi na to, da se u novoj nagodbi sa drugom polovicom monarhije pram Hrvatske obzirom na trgovačku zastavu podpunoma zadovolji."

U Beču 16. julija 1907.

Dr. Laginja,
M. Mandić,
V. Spinčić i drugovi.

Za ublaženje biede u kotarih Buzet i Motovun.

Prešni predlog zastupnika Dr. Laginje i drugova radi ublaženja biede u Istri.

Glasom viesti, koje su nam stigle, ne ograničuje se nesreća, koja je stigla dne 15. o. mj. više obćina Istre, samo na kotar Pazin; tuča koja je padala rečenog dana bacila je takodjer pokrajine sudbenih kotara Buzet i Motovun narod u biedu i zdvojnost. Osobito okolica Sovinjaka, pak okolica Zrenja, Oprtlja, Topolovca, Gradinje te okolica na medji sudbenog kotara Pazin i Motovun, okolo Zamaska, izgubiše od svoje žetve radi spomenute tuče takodjer i ono, što je ovoga ljeta velikoj i dugotrajnoj suši preostalo.

Ono siromašno pučanstvo sve trazi milostinju; tim načinom bilo bi samo za starce i djecu obskrbljeno. Za rad sposobni muževi i žene raditi će rado a da si svakdanji kruh zasluže.

Bezkamatni predujmovi za nabavu krme za životinje jesu neobhodno potrebiti.

Pred tri godine dalo se je takodjer iz sabora za ublaženje biede podporu iz državnih sredstava u iznosu od 800 K za gradnju ceste Zamask-Koščerga, čim se je jedu petinu po prilici čitave pruge sagradilo.

Sada pruža se žalibože prilika, da se ovu gradnju tako nastavi, da se onom stanovničtvu podade prigodu za to, da si radnjom uzmogne zaslužiti za hranu.

Moralo bi se isto tako povodom na uvodu spomenute nesreće sagraditi cestu Zrenj Kruni-Pregora-Gradin, radi koje se je već od dulje vremena sa strane interesiranih molbe oblastim podneslo.

Ne bi se pako imalo samo na ova ovdje spomenuta sredstva za ublaženje biede ograničiti:

Radi toga časte se podpisani staviti predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. kr. vladu, da uzme osobiti obzir na stanovničtvo sudbenih kotara Buzet i Motovun tim, da mu pruži brzu i znatnu podporu, koje bijaše tučom dne 15. julija 1907. silno oštećeno — kad bude, usljed već stvorenih zaključaka svoje djelovanje za ublaženje biede u Istri, započela.

U Beču 20. julija 1907.

Dr. Laginja,
M. Mandić,
Spinčić i drugovi.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Veli Lošinj, 10./9. 1907.

Jučer i danas vršili se jesu ovdje obć. izbori. Borba je bila ljuta te je svršila dne 9. sjajnom našom pobjedom u III. tielu. Mi smo imali 171 glas a kamora 62. Danas u II. tijelu usljed silnih nezakonitosti, kako to znadu talijanaši počinjati, dobili su oni 48, a mi 34 glasa. U I. tijelu oni 27, mi 7 glasova.

Proti cielom izbornom činu podignut je utok.

Voloski kotar:

Iz Mošćenica mjeseca julija 1907.

Koncem ove godine imali bi se ovdje obaviti opć. izbori, a budući da „kamoristi" imadu za sebe dva tijela (II. i III. pa stoga htjedoše imenovati ništa manje nego 17 počastnih gradjana (citadini ordinariji), da tako predobiju manjkajuće im I. tijelo, te nagovoriše svoje „vjerne sluge" na općini, da ih imenuju u sjednici, dajući im napulko (osar tutto") kako imadu postupati, misleći uvjek da će naši hrabri zastupnici podleći milom ili silom; ali se ljuto prevariše. Dižuše se one: „Do tri puta Bog pomaže", te razviše o toj stvari i tri općinske sjednice i to dne 2. marča, 16. marča i 7. maja o. g., a reć bi da nisu još potvrdjeni ti njihovi „citadini".

Buduć da Mošćenice spadaju medju gradiće, stoga po zakonu imade pravo imenovati za svoje počasne gradjane one osobe, koje po § 8. občinskoga pravilnika imadu „posebne zasluge" (meriti speciali).

Od tih 17. predloženika jesu većinom osobe, koje bi nas (što se tiče narodnosti) svih u žlici vode utopili, te koji su potpisani pod „Proglas" (kako i naš g. Pepić podešta), da je Istra zemlja talijanska, dakle i Mošćenice, a vi tužni zastupnici zato — čemu se strašno protivite — dakle vidite kako ste zaslopljeni.

Išli ste iskati (ne vi Bog sačuvaj, nego vaši gospodari) za svoga „citadina" gosp. podeštu s Trsta (a znate kako se zove? ne! ovako): gosp. Dottor Scipione Sandrinelli; pak su mogli ih poć iskat va Milan, Padovu i Kalabriju. Kakove zasluge (meriti) imaju za Mošćenice ova gospoda, za ku ste vi tri puta hteli votat, kada ik nijedan mošćenanin svih ne pozna, a vi im ne znate ni imena nabrojit, pak bite još rekli, da ste po „kušijence" votali. Sada vidite brižni moji ljudi, kako vas pelju za nos i kako ste slepi, te ne vidite, jamu pred nosom, va ku mislite sebe i nas hitit.

Imala je bit šeduta na 2 marča (a znate dobro, da marač je vertoglavac — pak je i bil), pak je šal pervo g. škrivan Lovrić svomu gospodaru va Lovran i mu je imel reć ovako: „caro mijo šijor" . . . mi smo siguri s našemi, da te vi na šedute za nas votat, jer smo ih lepo pripravili (dali smo njim intendit r . . . za sveću) ale me je strah od oneh razumneh ljudi, ki znaju morda još bolje zakon lego ja. § 43. del Regolamento comunale (općinski pravilnik) govori, da ne sme bit va šedute prezent, ki je interesan od česa se bude govorilo, a ja san interesan va dveh stvarah.

1. Ja sam pravi kunjado od poteštì, jer je bil za pravu moju sestru oženjen.

2. Mene imaju zibrat za „citadina", jer pertinencu (pripadništvo) san vam dal lani, kako i moj „kolega" na Leprince, da će te sve tamo dobit (chi molto abbraccia, nulla stringe — to će reći: tko mnogo obuhvaća, ništa ne stisne), pak smo se osramotili, a vi ste morali podbrusit pete va Lovran i sve smo izgubili, a tako će bit berzo i pul nas va Mošćenicah.

Ako buden Moral poć van od šedute, ki će protokol pisat? To je loliko, neka piše jedan „kunžiljer" e basta! A mobòo! da bi otel Skalamera z Berseča, ki zna još možda bolje lego ja — al on je „njih". Ter imate ih još pet vaših kunžiljeri, pak neka pišu!

Kako vidite karo mijo šior, stega ne bude niš — aš „Lukeš" da nima va ten pratiku, ruka mu je teška, lahko bi mu bilo da bi bil manig od pera debel kako manig od matike al sekire. „Kernetić" z Drage ima ruke hrapave (grobuljave), ča vavek „tratu" siromah poteže, pa najviše puta za niš. „Škerbac" pride trudan, a još z duga — „Marić" da bi čagod prolejil, al za pisat da ni — a „Bučiću" da ni dano ovu šetimanu pisat, lego ako te, neka prenesu šedulu za drugu šetimanu.

Lahko je bilo lane, kada nam je ona peršona protokol pisala, ku smo sada zgubili, a sve ste vi kriv, ke se bojimo lego svih skupa, aš ona zna, da pravo i pošteno dela i se razume va stvari — a da nebin tako rekal, bite se imal i vi ofendit, aš ste bili jedanput nekakovi kolegi.

Storite kako najbolje morete! osar tutto! ako ne storite prviput, ćemo pozvat drugu šedulu i tretu! jur će neč stega vanka prit.

* * *

Vi brižni ljudi povedati ću vam, da budete znali, kako su vam talijani i mesta prekeratili (to ni starina nego novitàt): Berseč je Feršura (Versura) — Mošćenice je Moskena — Kraj je Riva, a znate kako se zove Draga? ovako: Došo (to bismo mi rekli „škina"). Kada budete rekli talijanski: Andemo a Draga (Valle)! tako ne, već morate reć ovako: „Andemo a Dorso! — ma bi friško stali oni, ki zato drže, da jim mi svi gremo na škinu. Pa kakova morala je bit ta škina na samanj na Marininu, na koj su stali toliki ljudi i 4 (četiri) vapori. Recite mi malo, pa da nisu smešni ti talijani, skemi vi deržite. Pitajte „*Kapulu*" z Dragi, ako ni to jušto tako.

Drugi put ću povedat po pravu našu domaću, kako su na šedulah rabile late od petroja, pokrovi, zvonac, zvon, svirale, i ča vam ja znan, kako se ti inštrumenti ne zovu.

Prijatelj naroda.

Pazinski kotar:

Pišu nam iz Pazina: Upisivanje u c. kr. pripravnicu za učiteljišta u Pazinu bit će 15., 16. i 17. rujna u općinskoj zgradi, gdje je sada pripravnica smještena. Mladići, koji se želo upisati, treba da imaju najmanje 13½ god.; neka donesu sobom zadnju škol. svjedočbu, krsni list i potvrdu o cijepljenju kozica.

Pošto ne dostaje hrvatskih učitelja u Istri, pošto imamo sada hrv. učiteljište za Istru, pošto će se financ. stanje učiteljstva popraviti, očekujemo mnogo djaka.

Požurite se, da se već prvi dan upišete, jer preveliki broj djaka ne će se moći primiti, a tko prvi dodje, prvi melje.

Iz Boljuna: Politička borba u našoj obćini se sve to više zaoštrava. Vrhunac će bit valjda kod budućih obćinskih izbora. Do mala biti će se kreševo. Ogledajmo si te boreće se stranke. Jedna je hrvatska, kojoj po jeziku pripadaju skoro svi obćinari. Druga je talijanaška. Brojimo njih: dva butigera, jedan učitelj (taj se seli), jedan krčmar, jedan obć. fanat i nekoliko posjednika. U njihovim razgovorima dolaze i ovi izrazi: „Le grablje že in graja". „Va prenda la iglica del jaram". Kad su izbori, onda ih je više. Dug i ne znanje umnožava njihovu stranku. S naše se strane radi, ali samo poštenim sredstvima. Da se može njih suditi i njihovo počinjanje ocijeniti, evo nekoliko primjera: Boljunski je učitelj na nekim sastancima rastumačio novi izborni red za carevinsko vijeće. Napomenuo je, da se svako podmićivanje, goštenje i t. d. strogo kažnjiva. Došli su izbori. A oni po starinsku, nisu se držali novoga zakona. Netko ih je tužio. Uzvrpoljila ih tužba. Oni su nas tužili dajmo mi njih. Vodja, Francesco Feranda (majka mu ne zna talijanski) tužio je c. kr. oružničkom postajevodji, da je učitelj Ivan Medvedić dao Ivanu Kurelić nazvan Čuk 10 kruna i platio mu piti, da glasuje za Dr. Laginju. Na pitanje, da li je siguran, ako je to istina, odgovorio je sa: „*sicurisimo!*" Kad tamo, taj Kurelić o tome ništa ne zna. Prva je promašila. Ajde, druga tužba, sada na sud. Pomenuti učitelj rekao je u školi pred svom svom školskom djecom: „*Svi gradjani su lopovi*". Za dan se nisu mogli složiti, ali uvreda bila je kako oni vele, pretežka. Od 51 školske djece samo trojica njih i to u zadnjim klupama čula su tu uvredu. Na sud bilo je pozvano samo šest. Tri su potvrdili tužbu, jedan je rekao, da je učitelj kazao: „*to su lo-*

povi dva su tužbu zanijekali. Sad pazite! Motivacija sa strane tužitelja; učitelj je rekao u školi ovo: „Svagdje su me radi imali, samo tu ne; ovdje su me tužili: svi gradjani su lopovi". Doista bit će tomu godina dana, da su tužili na c. kr. kotarsko vijeće u Pazinu. Ali gle čuda! Medju timi tužitelji nema današnjih tužitelja. Dakle, ako bi bio učitelj stogod rekao, ono prvo za sadašnje tužitelje odpada, po razumu, svakako je drugo nerazumljivo, jak sve to nakon godine dana reći, jest naprosto nevjerojatno. Ako pozorno čitate uvredu, opazit ćete, da manjka riječ *„boljunski"*. I ako se doda još to, da je učitelj u Boljunu definitivan, po tom boljunski „gradjanin", onda je i sama sebe uvriedio. Sreća je za učitelja bila, da od onih 6 malih svjedoka, pet njih po roditeljima spadaju talijanaškoj stranci. Pomenuta lanjska tužba sastojala je od 15 smiješnih kleveta. — Svršimo: Učitelj bio je odsudjen na 40 kruna globe. — Medjutim nasuli su na naše u Boljunu svu silu uvrijeda. Tako prostačkih a gadnih riječi ne čuje se svagda. I kamenje je rablio. Reći će tkogod, ipak su nešto bili krivi i Hrvati. Toliko su krivi, što su živi, a medj njima. Nemaš svjedoka a da ga laternom tražiš. Muči i trpi! A njihov oinizam ili okorjelost zrcali se osobito u anonimnim pismima; pisat će proti tebi u „Giornalettu" pak, jer zna, da ga ne dobivaš posiat će ti ga poštom, samo da vidiš, što su još kadri učiniti. U dopisu u „Giornalettu" preporučuju c. kr. kot. šk. vijeću u Pazinu i školskoj oblasti u Trstu, da učitelja maknu. Mi sa naše strane preporučamo kotarskoj oblasti, da bi nastojala, da dodje c. kr. žandarmerijska postaja baš u „grad" Boljun. Što se talijanskoga jezika tiče, mi ga više cijenimo, nego li oni, jer ako ga kada rabimo, pravilnije govorimo, nego li talijanski kamoristi. — Sebičnost i samogospodstvo jesu vrline kamorista.

Porečki kotar:

Iz Sovinjaka pišu nam: Već odavna nismo vam ništa javili gosp. uredniče od ovog našeg gradića sastojećeg od 26 obitelji, misleći, da će stvari na bolje ići, jer nije lijepo da crnimo sami svoje mjesto, ali pošto idu uvjek na gore, molimo vas, da dadete malo mjesta ovim redkom u dični vaš list „Naša Sloga" kako najbolje znate, da znadu Vaši čitatelji kako se muče Sovinjski šarenjaki. Još prošle godine 1906. pred izbori občinskog zastupstva u Buzetu, počeli su oni agitirati i smućivati naše poštene kmete, obećavajuć im nove ceste; ondje putinu iz Sovinjaka do Minjere, da će dati pod cestovni odbor; novu školsku zgradu da će dati graditi niti sa pol troška, tamo gdje je sada stara; i da su oni dali nekoje namete brisati i t. d.

Na čelu ovih agitatora jesu nekoji Jure Sirotić umirovljeni financijer i trgovac u Sovinjaku, koji da su bili dne 2. kolovoza 1906. na zemaljskom odboru u Poreču, zamolili kao gore, i kašnje su kazali, da je pokrajinski kapetan to njima sve obećao; da će on za to poslati svoga mjernika na lice mjesta, što ga je u istinu i poslao, koji je mjerio staru školsku zgradu i pregladao put po brijegu do Minjere i time njima je pošlo za rukom, da su smutili nekoje naše kmete iz sela Krtovbreg i većinu iz predjela Pračana, koji su ostali kod kuće, ali samo za obć. izbore.

Pošto laž ima kratke noge, to je trajalo kao snijeg na suncu, tako da su za carevinsko vieće pošli svi kao jedan glasovati za našu stranku, dapače dva naša poštena starca od 80 godina: Antun i Iv. Marija Rušnjak iz Beneži dali se na kolih peljat u Buzet. — To je pekto našega financijera, koji je za to druge uvriedio i bio on i zato tužen i kažnjen na nekoliko kruna globe ill zatvora i morao platiti troškove.

Da nadobiju ovi naši protivnici bolje povjerenje kod puka, došlo njim iz Poreča ovih dana da su primili kope, da se novu školsku zgradu ne može gradit gdje je sada stara, jer da nema mjesta, a put preko livade na minjeri da bi morao biti dignut sa mostovi, i po brijegu do Sovinjaka, da je previše strm i uzak. Samo Jure Sirotić još se miće za novu cestu od Toplica Sv. Stjepana preko Galeče do njegovog sela, jer da mu je to stalno obećalo pokrajinski kapetan u Poreču, god. 1906., te da ova mora da bude pokrajinska cesta.

Odatle se vidi kako zemaljski odbor znade agitirati svojim obećanjem i mjernika poslati na zahtjev dvojice privatnika, a kad bi koja naša občina ovog zamolila za stvari od velike javne koristi, bi njoj kazale da ga nema na razpolaganje.

Do mala ćemo vam još javiti nešto o svećenstvu.

Razne primorske viesti.

Iz občinskog vieća u Puli. Proslog tjedna u sriedu obdržavalo je upravno vieće u Puli sjednicu, u kojoj bijaše na dnevnom redu medju ostalim: imenovanje jednog člana u mjestno školsko vieće; predlozi o naukovnom jeziku u nekojim novim pučkim školama, koje ima ustrojiti u Puli, kod Stinjana i Šegotića; odobrenje pogodbe sa zemaljskim odborom u Poreču radi uzdržavanja ženskog liceja u Puli; izbor trojice kandidata za mjesto učitelja u Pomeru, izvieštaj o iztrazi proti gradskoj straži.

Kako razvidno iz navedenih točaka dnevnoga reda, imade ih više, koje se tiču izravno nas Hrvata u Puli u našoj okolici, pak smo radoznali kako će gospoda na upravi riešiti.

Upisivanje u c. k. pripravnicu za učiteljišta u Kastvu obavit će se dne 14. i 15. t. m. od 9—12 te od 2—4 sata. Primaju se učenici krepka zdravlja, neporočna ponašanja i dostatne duševne sposobnosti, te ako su posve dobrim uspjehom svršili barem pučku školu i prevalili 14. godinu dobe svoje. Zahtjeva se nadalje, da imadu dara za pjevanje, a po mogućnosti i neku pripravu u njemačkom jeziku. Ako bi kome do 14. godine manjkalo manje od 6 mjeseca, može dobiti oprost te dobe.

Kod upisa mora se prikazati uz posljednju školsku svjedodžbu takodjer svjedodžbu o cijepljenju boginja te krsni list. Kao *izvanredni djaci* mogu se primiti i takvi, koji imaju tekar 13 godina.

Vodstvo.

Zemaljsko podpore. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj na zemaljske podpore, koje će se podieliti iz zemaljske zaklade potrebnim ili siromašnim djacima. Natječaj traje do 30. novembra o. g.

Molbi valja priložiti

1. zadnju školsku svjedočbu;
1. svjedočbu upisnicu t. j. da je molitelj upisan u jednu školu;
3. svjedočbu siromaštva, u koloj imade biti također ubilježeno koliko poreza plaća otac ili štitnik molitelja.
4. potvrdu o tom, da li molitelj već uživa kakovu štipendiju ili podporu.
5. svjedočbu o pripadnosti jednoj občini Istre.

Kasnije podmirene molbe ne će se uvažiti.

Molbe valja upraviti zemaljskom odboru u Poreču.

Imenovanja i premještenja svećenstva.

Ustoličeni su: za župu Kastav, dosadanji župnik na Repentabru, m. p. gosp. Fran Ryšlavý; za župu Buje, dosadanji župnik u Momianu, m. p. g. Petar Franceschini; č. gg. Anton Ortolani ide iz Buja za župnog upravitelja u Mošćenice; Josip Križman, iz Mošćenica prelazi kao župni upravitelj na Repentabor; Ivan Žigante prelazi iz Kastva kao izloženi kapelan u Sveti Križ kod Kastva; Anton Pernarcich, dosada duh. pomoćnik u Rojanu, upravljat će župom u „Momianu"; Iven Mandić ml. dosada upravitelj župe u Krbunah premješten je u istom svojstvu u Kaštel; Ivan Orlić, duh. pom. u Kastvu imenovan je upraviteljem župe u Krbunah; Ivan Gabrijelić, duhovni pomoćnik u Lovinjaku prešao je u istom svojstvu u Kastav; Ivan Marsich, duh. pom. u Ižuli, premješten je k Sv. Justu u Trst kao duh. pom.; Sebastijan Biondetti, duh. pom. kod Jezuita u Trstu imenovan je duh. pom. u Ižuli; Josip Ziah dosada duh. pom. u Miljah ide k Jezuitom u Trst u istom svojstvu; Hadrijan Brumen, iz Grožnjana pošao je k Jezuitom u Trst; u Grožnjanu ga zamjenio Anton Benvenuti kao upravitelj župe. Namješteni su mladomisnici za duh. pomoćnike: č. gg. Luka Halat u Gračišće, Josip Kraljić u Volosko, Vjekoslav Krašovec u Predloku, Ignac Marinčič u Sovinjak, Marcel Murlo u Milje, Rudolf Zavrsnik u Škedenj, Josip Volk u Rižan, Ivan Manega u Rojan.

Družbine škole.

Početkom se ove školske godine otvaraju 4 nove škole a jedna se proširuje i to ona u Puli na peterorazrednicu. Nove su škole: četverorazrednica u Cresu, dvorazrednica u Velikom Lošinju i jednorazrednice u Ičićim, Banjolama i i Gabonjinu (otok Krk). Tako će imati družba 23 škole sa 40 učiteljskih sila. To je zamjeran napredak, cijela je to državica sa svojim školstvom, koja će se jošte razvijati i pod svoje krilo primati sve neuke i zapuštene, koje je tuđa zloba ostavila u tami i neznanju, ali trebat će i za družbu srca i zanimanja, pa će Istri biti bolje. Tako budi!

Imenovanja i premještaji na Družbinim školama.

Na četverorazrednicu u Cresu imenovani su: Anton Blečić i Mate Mateša. Tamo polazi Zorka Bobinac iz Vabrige i Štefa Pravdić iz sv. Marine. — Na dvorazrednicu u Vel. Lošinju polazi Ivan Novak i iz Nerezina Matilda Vrbančić. Na njezino mjesto ide Anka Wiesinger. — U Rakalj je namješten Ante Smoković, u Vabrigu Franjka Treibal, u Pulu Ciković, u Ičice Anka Turić i u Gabonjin (otok Krk) Ivka Satler.

Imenovani su: 1. privremenim učiteljem III. reda na talijanskoj muškoj pučkoj školi u Pazinu Lucijan de Castro; 2. privremenim ravnajućim učiteljem na talijanskoj pučkoj školi u Pićnu Silvije Fabian; 3. privremenom učiteljicom na hrv. pučkoj školi u Pićnu Milka Mogorović.

Novo družtvo talijanskih občinskih činovnika Istre. U ponedeljak proslog tjedna sastali se u Trstu talijanski občinski činovnici iz Istre, da stvore novo družtvo občinskih činovnika.

Pročitana i potvrdjena bijahu pravila te izabran odbor, koji će upravljati novim družtvom. Predsjednikom bijaše izabran občinski tajnik u Piranu g. Gino Vatta, podpredsjednikom obć. tajnik iz Grožnjana g. Elio Torcello; tajnikom g. Gaetano Micheli iz Pirana, blagajnikom Lino Quarantotto iz Kopra. Družtveno sjedište biti će u Piranu.

Suvišno bi bilo iztaknuti kako nema u ovom družtvu mjesta za hrvatske i slovenske občinske činovnike Istre.

Mjesto zemaljskog živinara. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj na mjesto zemaljskog živinara sa sjedištem u Poreču. Živinar će služiti kao zemaljski činovnik kod novog družtva za osiguravanje životinja, kod zemaljskog poljodjelskog zavoda i kod zemaljskog kulturnog vieću. S tim mjestom skopčana je plaća IX. razreda zemaljskih činovnika (2800 K, dva četiri godišnja doplatka svaki od 200 K te stanarinu od 600 K) sa pravom na prelaz u VIII. plat. razred (3600 K, dva godišnja doplatka po 400 K i stanarina 720 K). Molbe valja poslati zemaljskom odboru (koji će već imati za to svoga Benjamina) do 20 septembra 1907.

Ustrojenje osiguravajućkog družtva za domaće životinje. U nedelju zaključili su posjednici u Dolini, da će u svom selu ustrojiti posebno družtvo za osiguravanje domaćih životinja, napose svojih goveda.

Povod tomu dala im je jedna okružnica (dakako talijanska!) zemaljskoga odbora u Poreču, kojim pozivlje občinsku upravu neka se vlastnici goveda i marvogojci prijave zemaljskom družtvu za osiguranje životinja. Ali vlastnici blaga ili životinja u Dolini, znajući, da im nije došlo još nikada ništa dobroga ni koristna iz Poreča zaključili su jednoglasno, da se pod Poreč u nikakovom poslu, gdje nisu zakonom prisiljeni, više nedadu i da će ustrojiti sami osiguravajuće družtvo za svoje životinje, kao što imadu njihovi susjedi i občinari u Boljuncu.

U tu svrhu izabran je bio odmah privremeni odbor, koji ima vladi podnesti na potvrdu pravila i čim prije sazvati javnu redovitu skupštinu sviju vlastnika blaga i u obće sviju marvogojitelja.

Doznajemo, da su i ostale naše občine primile jednak talijanski poziv iz Poreča pak bi dobro, da se sve dogovore i sloze za jednako i složno postupanje.

Obitelj Jenko u Podgradu za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru. U blagi spomen na nezaboravnoga supruga, oca i brata blagopok. g. Slavoja Jenka podarila je obitelj Jenko našoj družbi 200 K, a mil. gospodja Sofija Šabec K 100. Topla i usrdna hvala plemenitim darovateljima a pokojniku, koji je bio član utemeljitelj naše družbe i član njezinoga nadzornoga vijeća, vječna slava i blaga uspomena u narodu.

Zlatni pir slavili su dne 2. t. m. Frane i Katarina Puharić iz Matulja. U jutro odpeljali su se u župnu crkvu sv. Jelene u Kastav ujedno sa kumovi, sinom Antunom i zetom — sin i zet kumi svojim roditeljim. Potvrdio jih je u zakon sadašnji župnik u Brestu Anton Elner, koji jim je čitao i sv. misu i držao lijepi govor. Već za objed sakupilo se je nesto roda okolo pirnjaka. A pod večer sakupilo se je kod večere, koju su dali prirediti kod Vjekoslava Sinčića, mnogo pozvanika od roda i drugih. Medju ovimi drugimi bili su vlč. rečeni g. župnik A. Elner i velem. zastupnik naroda Vjekoslav Spinčić, naročito pozvani. Od roda bilo je tu i sinova i kćeri, unuka — unukinja i čak jedna praunukinja sretnoga para. Stari mladoženje izgledaju još zdravi, a osobito veselje sjevalo njim je u lice i u cielom držanju. Radio su gledali sve okolo sebe, al njim je oko uzalud tražilo jednoga koga bi bili osobito rado vidjeli, a to je njihov sin Ljudevit, njegovu pokojnu suprugu, i ove dvojice dva sina. Sin Ljudevit, vrli sin svojih roditelja i svoga hrvatskoga naroda, nalazeći se sa svoja dva mlada sina u Americi, dao je prirediti ovo slavje svojim dobrim roditeljem. Nazvravice su njim izrekli Anton Elner i Vjekoslav Spinčić i pozdravljali su jih srdačno također i ostali.

Na predlog trgovca Bačića sabralo se je za „Družbu" preko 16 kruna.

Želimo starcem, da bi još dugo uživali radost čutjenu dne 2. rujna 1907., pa bili zdravi oni i njihovi.

Novi ratni brodovi. Iz listina ratnih brodova brisane su oklopnjače „Rudolf", „Štefanija i Tegetthof. Mjesto njih gradit će se tri nova ratna broda. Mornaričin odsjek u ministarstvu rata dobio je već dozvolu za gradnju ovih novih ladja, koje će stajati 130 milijuna kruna, ali potrebiti novac isplaćuje se na male obroke od 10 milijuna kruna. Kad bi se to tako nastavljalo, trajala bi gradnja ovih ladja 13 godina, a onda bi još konstrukcija bila zastarjela. Zato pomorska oblast želi, da bi u ovogodišnjem pomorskom budgetu za gradnju novih ratnih brodova bila stavljena na razpoloženje veća svota, e bi se brodovi što prije mogli izraditi.

Cieha groždja u Rovinju. Jedna riečka banka naručila je posredovanjem poljodjelske zadruge u Rovinju okolo 500 kvintala muškata po 20 K kvintal. Ove vrsti groždja imade ljoške na trgu u Rovinju, premda ga mnogo traže radi njegove dobrote.

Japanski častnici u Puli. Dne 9. o. m. stiglo je iz Trsta amo jedno dvadeset japanskih častnika ratne mornarice sa dviju ratnih brodova, koji se nalaze već skoro osam dana u Trstu.

Ti častnici praćeni od častnika naše ratne mornarice pregledali su arsenal ratne mornarice, nekoje ratne zavode, spomenike i važnije predmete našega grada.

Morskoga psa. U ovdješnoj luci opazili su prošloga tjedna jednoga kupališta morskoga psa srednje veličine, na što upožorujemo naše plivače.

Žigice će poskupiti. Kako pišu iz Praga složište se austrijski tvorničari žigica, da će buduće jeseni za malo povisiti cienu žigicami.

Nova pošt. sabiraona.

Dne 1. mj. otvorena je nova poštanska sabiraona u Loboriki u puljskom kotaru. Spojena je sa poštarskim uredom u Puli; listove i ostale poštanske pošiljke donašati će posebni pješak dva puta na čedan i to svakog utorka i svake subote.

Nova patriotska razglednica.

Nova Slovenska knjižara i papirnica Josip Gorenjec u Trstu via Vadcrivo, 40 poslala nam je na uvid krasnu novu patriotičku razglednicu: Posljednji časovi Katarine Zrinjske.

Svatko neka se požuri dobaviti ovu umjetničko u bojama izradjenu razglednicu. Potresan je prizor velebne žene, uzor hrvatice Katarine Zrinjske, kako leži na smrtnoj postelji, te nebi smjelo da bude nijednog albuma bez te razglednice.

Cieha njoj je 20 para. Knjižare i papirnice dobivaju znatan popust.

5% čistog dobitka namienjen je Družbi sv. Cirila i Metoda.

Listnica uredničtva i uprave.

Dopisniku, Dubašnica. Pisali smo o stvari g. zastupnika V. Spinčiću. Pomoći će, neboj te se! Zdravo!

Zahvalna bivša bolestnica piše list na vlastnika i izumitelja dvostruko elektro-magnetičkih križeva R. B. broj 86.967. gosp. Alberta Müllera iz Budimpešte V/41 kotar Vadasz — ulica broj 34. Isti list nam je dospio u ruke te ga mi doslovce saobćujemo. Isti glasi; „Blagorodni gosp. Müller: Vaš križ broj 86.967 kojega ste mi poslao, jest izvrstnog djelovanja, isti je me od zujenja u uku, od nervoznog kucanja srca i od živčane bolesti izliečio, tako da sam sada zdrava, stoga primite moju najljepšu hvalu, te Vas opunovlašćujem, ako želite moj dopis proglasiti. Ujedno Vas mojim, da mi još jedan takav stroj pod brojem R. B. broj 86.967. za 8 kruna, ali odmah pošaljete. Sa štovanjem Antonia Marković rodj. plemenita Krulić de Korbavia čin. udova. U Gospiću na 16. listopada 1906."

Oglas natječaja.

Razpisuje se ovime natječaj za mjesto općinskog liječnika ove mjestne općine. Godišnja plaća iznosi K 2000, koju će liječnik dobivati u mjesecu anticipatno. Natječaj traje do 15. oktobra t. g. Molitelji, valja da dokažu sposobnost za tu službu, da prilože svjedodžbu o državljanstvu austrijskom, krstni list i o eventualnoj dosadašnjoj službi.

Molitelji nadalje moraju poznati u govoru i pismu hrvatski jezik, a po mogućnosti i talijanski.

Za ostale uvjete može se doznati kod podpisanog općinskog glavarstva.

Glavarstvo općine.

BARBAN, 6. rujna 1907.

Opć. glavar:

Mirković.

M. P.

5000 K zaslužbe

nlatim onomu tko dokaže da moja začudno velika sbirka od

600 komada za samih for. 2·50

pije prigodna prodaja i to:

1 prava švajc. žepna ura Syst. Roskopf Pat., idućа točno i na vlas regul. sa 3-god. jamstvom. 1 amerik. jaki lanac od double-zlata. 2 amerikanska prstena od double-zlata (za gospodu i gospodje.) 1 engiez. pozlaćena garnitura, sastojeća iz puceta za zapešnice, ovratnike i prsa. 1 amerik. periš sa 5 oštrica. 1 eleg. svilena kravata (boja i oblik po želji najnovije fazone). 1 krasna igla za kravate sa mit. brilan tom. 1 ukusni gospojinski brochc zadnja novost. 1 koristna potna garnitura za toilette. 1 eleg. novčarka iz prave kože. 1 par amerik. puceta sa imit dragim kamenjem. 1. put. engl. barometar. 1 salon. album sa 36 umjet. i najljepših slika iz svieta. 1 krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (razhibriga za svako društvo) i još 350 komada raznih predmeta koristnih u svakoj kući, zabadava i mukte. Sve skupa sa eleg. žepnom urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 2·50.

Dobije se uz pouzeće ili uz unapred pošiljeni novac (takodjer pošt. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća

Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se naruči 2 paketa doda je se naručb badava 1 engl. britva ili 6 finih končenih žepnih rubaca. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovorka, zajli t erjučen svaki risiko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezločnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svehdašnje slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od Izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismotvari, gd'e stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjenjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, kojt je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvratne djelovitosti.**

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkas od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Novost! Sprava za prišteđenju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu oljenu.

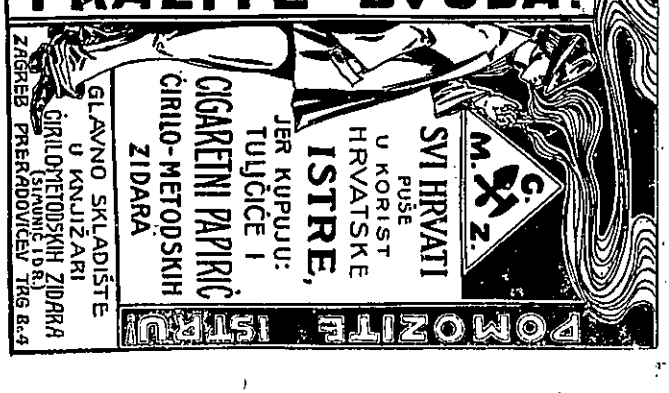

Svoj k svomu!

Marko Zović,

krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje oćeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 19. septembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položajnom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloge sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i uteznje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 7), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mihulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. Kat).

Istarski sabor se sastaje.

Pod tim naslovom čitamo u trščanskom „Balkanu" od dne 11. o. m. kako sliedi.

„U posljednjim smo brojevima iztakli uzroke, radi kojih se nije istarski sabor sastao od svibnja 1905. amo. Obstrukcija talijanske saborske većine preprieèila je svaki rad toga sabora.

Već smo skoro sa stalnošću držali, nakon svega onoga, što se je prošlih dana o tom saboru napisalo, da se u obće više sastati ne će.

Znali smo, da će saborskoj večini biti težko napustiti obstrukciju, koje se je latila gop. 1905. absolutno bez svakoga povoda i razloga; znali smo i to, da saborska manjina, hrvatsko-slovenski zastupnici — zastupnici većine stanovničtva pokrajine —, ne mogu u svom popuštanju ma ni za dlaku popustiti, ako se je u obće htjelo, da se sabor sastane, i to po svoj prilici za posljednji put u svom današnjem sustavu.

Ne ćemo da izpitujemo već sada, kako je došlo do toga, da će se istarski sabor ipak sastati; faktum je, da će se pokrajinski zastupnici Istre još tečajem ovoga mjeseca sastati.

Doznajemo naime iz posve pouzdana izvora, da su se ovih dana vodili pregovori na c. kr. namjestničtvu u Trstu koli sa strane predstavnika manjine, toli sa strane predstavnika saborske većine.

Sa stalnošću možemo danas javiti, da će istarski sabor biti sazvan već možda prije 20 o. mj. Sazvan će biti sa stanjem mjeseca svibnja god. 1905., t. j. sastati će se u Kopru i u jednoj od prvih svojih sjednica počet će zastupnik c. k. vlade odgovarati na hrvatske, odnosno slovenske interpelacije takodjer hrvatski, odnosno slovenski.

(Medjutim je šabor definitivno sazvan u Kopru za danas 19. sep. Op. Ur.)

Ovo zasjedanje moglo bi biti od velike znamenitosti, jer je u izgled stavljena reforma pokrajinskog izbornog reda sa uvedenjem pete kurije, i jer se obećaje riešenje više gospodarskih vrlo nužnih pitanja.

Na taj neočekivani sazov istarskog sabora vratit ćemo se čim prije."

Pravom kaže pisac ovog članka, da se je skoro sa stalnošću držalo, da su u obće naš sabor sastati ne će.

Tu poznata izjava talijanske saborske većine glasi dosta jasno kako su naime članovi saborske manjine t. j. hrvatsko-slovenski zastupnici krivi, što se nije naš sabor od god. 1905. više sastao. U tom su smislu pisali sve do posljednjih dana svi talijanski liberalni listovi Primorja.

Mi, i svi oni, koji prate nepristrano rad istarskoga sabora posljednjih desetak godina, znali smo, da je to puka neistina; znali smo, da se tako piše s talijanske stranke jedino radi toga, da se opravda nedostojno i nepravedno postupanje talijanske saborske većine prema hrvatsko-slovenskim zastupnikom.

Kad bi bila u istinu kriva neradu istarskoga sabora njegova manjina, tada bi bila stalno carska vlada sazvala sabor i bez obzira na tu manjinu. Predstavnik carske vlade u Primorju znade vrlo dobro — što je i sam priznao — da su hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru pošli od skrajne medje u popuštanju i da su njihovi skromni zahtjevi podpunoma opravdani. Toga ne može on kao kavalir poreći, a toga ne mogu zatajiti ni predstavnici saborske većine, kojim je on to dosta jasno kazao.

Pa i pripravnost talijanske saborske većine, da će sada ipak pristupiti k saborskim sjednicam, pokazuje nam najsjajnije kako se ona sama čuti krivom, što naš sabor ne radi već treću godinu, jer da su talijani bili u pravu, nikad ne bi bili — kao većina — pristali na to, da se konačno sabor sastane.

Već samo tim, što su se izjavili pripravnimi sudjelovati kod saborskih razprava, priznali su eo ipso, da su do sada bili na krivom putu i da moraju konačno bar u nečem popustiti.

Oni ne popuštaju doduše saborskoj manjini u ničemu, već se pokoravaju zahtjevu carske vlade u jednom neznatnom pitanju t. j. da može vladin zastupnik u saboru odgovarati na hrvatske ili slovenske upite, takodjer hrvatski ili slovenski.

Radi toga vladinog zahtjeva započela je mjeseca svibnja 1905. talijanska obstrukcija, nipošto pako radi kakovih neopravdanih ili pretjeranih zahtjeva saborske manjine.

Zahtjevi ove manjine jesu posve drugi, kud i kamo opravdaniji i temeljitiji. Tih se zahtjeva manjina nije odrekla, niti se ih može odreći, ako ne će, da napusti najbitnija prava svoga naroda.

Ako se je za sada zadovoljila saborska manjina na tom neznatnom mrvicom carske vlade, ona stoji, i mora da stoji kod svojih zahtjeva t. j. kod podpune jezikovne samoupravnosti u čitavom saborskom djelovanju.

Saborska manjina privoljela je na sazov sabora jedino radi toga, što znade, da se sabor sastaje za posljednji put u svom sadašnjem sastavu i jer očekuje, da bi ovo zasjedanje moglo biti od velike znamenitosti, pošto njoj je stavljena u izgled preosnova pokrajinskog izbornog reda sa uvedenjem V. kurije i jer će doći na razpravu više gospodarskih vrlo nuždnih pitanja.

Hrvatsko-slovenski zastupnici mogu dakle poći mirne duše k saborskim sjednicam u Kopar, da tamo odvažno i odlučno zagovaraju i brane prava svoga naroda kako su to uvjek požrtvovno i ne sebično činili.

Oni nisu sabora raztepli godine 1905., niti su ga sada tražili, ali su uvjek pripravni, da rade ozbiljno i trieznо oko boljka istarskog pučanstva oblju narodnosti, ako i dok se na baca pod noge čast i ugled njihovoga naroda.

Čuvajmo se talijanskih „kasa".

Dok nije naša narodna stranka započela u Istri stvarati pučke posujilnice i druga gospodarska družtva, dotle su naši susjedi talijanaši i krnjeli posudjivali siromašnomu našemu Hrvatu svoj gospodski novac na debele interese po 20, 50, ćak i 100 po sto. Tako su se mnogi dotepuhi u malo godina u Istri obogatili i mnogo naših kmetova na prosjački štap spravili. U Istri ne ima talijansko-krnjelskoga gnjezda, gdje ne bi bilo takovih pučkih krvopija, koji su bezdušno našega kmeta sisali i globili.

Osnivanjem naših pučkih posujilnica i štedionica oduzeta je mnogomu od tih talijanskih krvopija prilika, da i na dalje našega kmeta više i upropašćuje.

Naše posujilnice su oslobodile na tisuće siromašnih naših seljaka iz ne milosrdnih pandža rečenih talijanskih krvopija. Naš seljak nije im plaćao samo neèuveno visoke interese, već im je morao i slijepo služiti, pokoravati se, morao im je prodati dušu i tjelo.

Danas je hvala Bogu u tom pogledu i kod nas u Istri mnogo bolje, odkad obstoje u svakom našem većem mjestu takove posujitnice. Toga blatvornoga djelovanja naših posujilnica prestrašiše se naši susjedi Talijani, pak su počeli i oni ustrajati svoje „*kase*" (cassa rurale) ne bi li i na dulje u robstvu zadržali našega seljaka. Te *kase* imaju bogatu podporu od zemajjskoga odbora u Poreču, dočim isti taj odbor ne daje ni krajcare našim posujilnicam. Nu one, Hvala Bogu, uspijevaju i bez te pomoći naše maćuhe u Poreču.

Zadnjih dana ustrojili su i motovunski talijanaši takvu kasu i spravili u njezin odbor naše narodne odpadnike ne bi li njihovom pomoću i na dalje uz sebe prikovane držali naše seljake. (U odboru su medju ostalimi i ovi: Geržetić iz Karojbe, Mladašić i Zaninić iz Motovuna).

Ta *kasa* hoće da protegne svoje djelovanje i na oprtaljsku občinu osobito na naše hrasne Livade i junačka Brda, ali se mi čvrsto nadamo, da će naši vriedni Livadčani i svi njihovi susjedi držati se i na dalje naše posujilnice u Livadah, koja ih je do sada čuvala i branila od talijanskih bezdušnika i krvopija. Motovunski i oprtaljski podanici neka idu slobodno u njihovu *kasu*, a svi naši pošteni kmetovi uteći će se i u buduće u probit našoj posujilnici.

Politički pregled.

U Puli dne 19. sept. 1907.

Austro-Ugarska.

Kako javljamo na drugom mjestu naš se sabor sastaje danas dne 19. o. m. na kratko zasjedanje u Kopru.

Na temelju informacija s mjerodavnog mjesta piše „Pester Lloid" o sazivu delegacija izmedju ostalog ovo: Kad budu dovršeni nagodbeni pregovorj nastupit će čas, da se poduzmu nuždni koraci, da se ustanovi zajednički proračun i da se sazovu delegacije. O toku nagodbenih pregovora odvisi, da li će delegacije još ove godine razviti svoju normalnu djelatnost.

Dne 16. o. m. sastalo se je više zemaljskih sabora.

Prije otvorenja češkoga sabora primio je zemaljski maršal knez Lobković deputaciju čeških i njemačkih socijalista, koji su došli zagovarati obće i jednako izborno pravo za češki sabor. U istu svrhu došla je k njemu i deputacija narodnih socijalista.

Za prve sjednice pročitane su interpelacije o nedavnim dogodjajima u Prabaticah. Za čitanja bacili su socijalisti sa galerija u dvoranu proglas kojim traže obće izborno pravo.

Dalmatinski sabor je održao 13. i 14. o. m. svoje sjednice. Nakon više predloga zast. dra. Tresića i zast. Biankinija odgovorio je zast. vlade savjetnik Tončić na upit Biankinijev, da se sabor lani nije mogao sastati radi razprava o izbornoj reformi, koje su se vodile u carevinskom vieću. Sabor bi bio mogao biti sazvan jedino na četiridnevno zasjedanje zadnja četiri dana mjeseca prosinca. U dogovoru sa saborskim predsjedničtvom odustalo se od toga.

U trećoj sjednici od 14. o. m. primljena je u svim čitanjima zakonska osnova glede uredjenja rieke Krke i njezinih pritoka.

Rusinski zastupnik Wassilko izjavljuje u „Agr. Ztgu", da ne vjeruje u imenovanje jugoslavenskoga ministra, jer bi austrijska vlada s tim doduše dobila glasove južnih Slovena, ali bi izgubila glasove Talijana i rasrdila kranjske i koruške Niemce. Jugoslavenski zastupnici da se ne će moći složiti glede osobe. Za rusine bi bio taj ministar najsimpatičniji. Premda su južni slaveni bliže Poljacima nego Rusinima, ipak bi oni u složi sa Rusinima mogli biti pravi jezičac na vagi u parlamentu. — Mi ćemo se na ove glasove o ministru zemljaku za južne Slavene doskora posebice osvrnuti.

Občinsko zastupstvo u Prahaticama zaključilo je prosvjedovati kod njemačkog ministra zemljaka proti „provalama" Čeha u njemačko jezične područje, te zamoliti ga, da odmah posreduje kod ministra predsjednika, da zabrani česku sokolsku svečanost, koja je bila urečena. U prosvjedu se veli nadalje, da je njemačko pučanstvo ogorčeno i da će suzbiti makar i silom „napadaje" Čeha.

U dolnoaustrijskom je zemaljskom saboru položio zast. Welskirchner svoje mjesto kao član odbora za izbornu reformu. Zast. Gruber i drugovi interpelirali su o mjerama proti automobilistima.

Oblast u Černovicama zabranila je pučku skupštinu, što no ju je bila sazvala za jučer socijalno-demokratska stranka, da zauzme stanovište naprama pitanju o uvedenju obćeg prava glasa pri izborima za bukovinski zemaljski sabor.

Zemaljski sabor za Bosnu i Hercegovinu ima se još ove godine ustrojiti, jer to silno zahtjeva pučanstvo tih pokrajina. „Budapesti Hirlap" s ogorčenjem piše na uvodnom mjestu, kako se u Beču raduju, što se na čitavoj periferiji toboženje madjarske jedinstvene države dižu narodi do sada potlačeni, te uz Hrvate traže svoja prava i Rumunji i Slovaci, a dižu se silno i socijaliste. K tomu sad

dolazi bosanski zemaljski sabor i austrijsko manevriranje s obećanjima u Dalmaciji.

Hrvatski ministar g. pl. Josipovich, rargovarao je s jednim novinarom o položaju u Hrvatskoj, pa su njegove izjave priobćene u više ugarskih listova. Razmršenje političkog položaja u Hrvatskoj zategnulo se je usljed sadašnjih nagodbenih austro-ugarskih konferencija, ali taj prekid u akciji oko razmrsenja ne će dugo trajati, jer je i ugarskoj vladi i banu mnogo do toga, da dodje što prije do riešenja. U prilog je tome nastojanju činjenica, što se u obće sve jače očituje u Hrvatskoj želja, da bi se sukob s Ugarskom mirno riešio, te sve više otimlje mah triezno shvaćanje položaja.

Crna Gora.

Crnogorska vlada poslala je više svojih mladića na izvanjska sveučilišta radi više naobrazbe.

Kako pišu sa Cetinja imala bi doći tamo srbska princesa Jelena u posjete svomu djedu knezu Nikoli i njegovoj obitelji.

Srbija.

O srbskom prestolonasljedniku šire se po slavenožderskim listovima svako toliko različite ponizujuće viesti. Naši prijatelji, plaćeni od Ballplatza, hoće neprestano, da u Srbiji čine politiku kao za vremena Milanova t. j. da uvjek stvaraju neke afere, koje bi Srbiju morale prikazati u zlom svjetlu. Sad je na redu prestolonasljednik Gjorgje. Bečkoj štampi ne ide u račun, da se u Srbiji prilike razvijaju tako mirno, pa bi htjela da — kad ne može pisati ne istine o narodu i o politici javnoj — izmišljava neke tobožnje dvorske spletke. Tako je neki dan javio jedan bečki list, da je prestolonasljednik došao u konflikt s jednim od urotnika, koji obnaša visoku čast. Srbski dopisni ured javlja, da je ta vijest potpuno neistinita. Prestolonasljednik ukorio je samo jednog člana svoje pratnje, a o kakovoj opreci glede zavjereničkog pitanja nije bilo ni govora.

Bugarska.

Prošloga ćedna bilo je u Sofiji svečano odkriće spomenika ruskom caru osloboditelju. Svečanosti su prisustvovali veliki knez vladimir Aleksandrović sa suprugom, knez Ferdinand, diplomatski zbor, ruska vojnička deputacija, te se tako ukupni broj računa na 40.000 osoba. Ceremonija je potrajala puna dva sata. Zatim je bila smotra nad vojskom. Ruski vojnički dostojanstvenici izrazili su svoje udivljenje nad izvrstnim stanjem bugarske vojske. Veliki knez vladimir Aleksandrović i knez Ferdinand držali su govore pred sakupljenim narodom. Občinstvo je napose velikomu knezu Vladimiru priredilo velikih i srdačnih ovacija. Veliki knez Vladimir proplakao je ganut i zagrlio kneza Ferdinanda.

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa pišu nam: Na posljednoj sjednici občinskoga zastupstva bijahu imenovani medju ostalim tri občinska stražara, jedan nadstražar i tržni nadzornik i dva stražara. Od te trojice dva su tudjinci, kao da nema za to sposobnih domaćih ljudi u gradu Cresu ili na otoku. Da, ali naša vlastela vole tudjinca, nego li domaćina.

Na molbu naših občinara iz Dragozetića radi popravka ceste odgovorise gospoda, da valja čekati riešitbu c. k. vlade. Molbu župnika ovoga mjesta radi popravka njegova stana, uputise njegovim župljanom.

Obdijena je molba mjestne lučke oblasti radi popravka mula kod Sv. Lucije, jer da pomorska vlada neda za to podpore.

Za poreznu občinu Lubenice imenovase ancijanom Ivana Dlačića, a zamjenika Dinka Mazovića. Proti dosadašnjem ancijanu da je stiglo više pritužaba.

Da se tobož osjegura za buduće občinske izbore mir i red u Cresu opunomoćilo je zastupstvo načelnika neka se pobrine za redarstvenu pripomoć!

Viditi ćemo proti komu se poduzimlje te oprezne mjere; da li proti našim mirnim izvanjskim občinarom ili proti poznatim gradskim nemirnjakom i buntovnikom.

Cres 17. IX. 1907. Osvojilo se je djelomice jednu od glavnih tvrdjava talijanaški, grad Cres. Družba sv. Ćirila i Metoda ustrojila je ovdje školu sa četiri učiteljske sile. Koliko je ova škola bila od potrebe, kako su ju teško dočekali ovdješnji kopači, pokazuje najbolje već prvi uspjeh kod upisa u školu. Jedva su otvorena vrata škole, i odmah se je upisalo 240 djece, koja su zaželila hrvatsku knjigu. Dosele je nisu imala — morala su slušati talijansku riječ.

Ovaj pojav upravo oduševljava naš narod. Još pred koju godinu nije se nitko ni usudio pomisliti, da bi na Cresu — tome talijanaškom gnjezdu, usudili otvoriti hrvatsku školu. U subotu naprotiv otvorena je ovdje prva hrvatska škola uz neopisivo oduševljenje hrvatskog pučanstva. Nema dvojbe, da je osnutak hrvatske škole na Cresu jedna od nasjajnijih pobjeda potlaćenog hrvatskog naroda u Istri, i jedno od najvećih djela družbe sv. Ćirila i Metoda. Hrvati! Naprijed za Družbu!

Krčki kotar:

Vrbnik u prvoj polovici mjeseca rujna 1907.

(Općinski izbori.)

Dne 4. rujna o. g. izložene su listine za općinske izbore. Sadašnji gospodin načelnik Ivan Volarić lijepo je i pravedno upravljao preko tri godine našom općinom. Čestit je to rodoljub i ćelik karakter, a poduzetnoga je duha. Njemu imademo zahvaliti, da se dogradjuje cesta od Križa do vrh Dubćića, a naskoro će se započeti njegovim nastojanjem gradnja vodovoda od Grabrovnika i Rovoznika u Vrbnik. Želimo, da i ovo drugo munumentalno delo, (gradnja vodovoda), ovjenča njegovo načelništvo u nastajućoj perijodi. Nu čujemo, da ne mari biti više načelnikom radi obiteljskih okolnosti. Žao nam je, ali smo ipak uvjereni, da ako ga volja puka opet izabere, da joj se ne će protiviti, jer znade njegovo rodoljubno srce zapostaviti privatne stvari općinskom dobru.

Ovom prilikom vrijedno je štogod napomenuti iz prošlosti općinskih izbora u Vrbniku. Kako svagdje tako i u Vrbniku za prvih godina naše narodnostne borbe bila je općina u šarenjačkim rukama. Šarenjačko pašovanje dostiglo je svoj vrhunac u perijodi godine 1881-1884. Hrvatski rodoljubi iz ove dobe borili su se kao lavovi za svoja prava. Ali i protivnik nije mirovao. Nije se doduše borio pošteno kao naši Hrvati, nego izdajnički, klevetama, progonstvima i denuncijanstvom. Žalibože uzpjevao je protivnik, jerbo je imao u rukama škare i sukno. Nije bilo hrvatskog rodoljuba u Vrbniku, a da nije bio zapisan u crnoj knjizi kao buntovnik, a mnogi su i u tamnicama odsjedili radi svojeg patriotizma. Svako junaćtvo i svaka žrtva doprinešena na oltar domovine, donaša pluda. Tako je bilo i u Vrbniku. Progonstva i mučeništva hrvatskih prvaka probude i uzplamte Vrbničane tako, da su godine 1884. jednoglasno izabrali hrvatske zastupnike. Veselje je bilo neizrecivo po cijeloj općini. I svatko je klicao od radosti: „Hvala Bogu, što smo dobili". Od ovih izbora šarenjaćtvu u Vrbniku nije više ni traga. Kadgod su bili kašnje izbori (općinski, pokrajinski i za carevinsko vijeće), Vrbnik je uvijek jednoglasno i složno izražao svoju volju za hrvatska prava. Novo izabrano zastupstvo g. 1884 izabere si prvog hrvatskog načelnika Ivana Trinajstica, oca naših dičnih rodoljuba Dr. Mate, Dr. Dinka i župnika Ivana. Za ovim slijedili su na načelničkoj stolici svi vrijedni muževi i uzor rodoljubi, jedan bolji od drugoga, Anton Feretić, Ivan Oršić, pok. Jerko Volarić, Anton Feretić (drugi put), Ivan Oršić (drugi put), pok. Mate Grškvić, Josip Vitežić i sadašnji Ivan Volarić.

Vrbnik se je opošteno i dne 14. svibnja ove godine, kada je jednoglasno dao Vjekoslavu Spinčiću 350 glasova (skupina Vrbnik) i 119 glasova (skupina Risika). Evo brzojavnih vijesti, kako ih čitamo u posebnom izdanju „Pučkog prijatelja" u Krku od 15. svibnja 1907.

Vrbnik: Naš kandidat Vjekoslav Spinčić dobio 350 glasova, protivnički glas nijedan. Oduševljenje općenito.

Risika: Usprkos rovarenja „Slovinaca" i „Istriana" naš Spinčić dobio 119 glasova, protivnik nijednoga. Živili Risičani!

Dragi Vrbničani! Apeliramo na vaše rodoljublje, da prigodom općinskih izbora birate iz vaše sredine *jednoglasno rodoljubne, poštene i neselične općinske zastupnike.* Nemojte se pustiti zavesti od nikoga.

Svaki onaj, koji bi htjeo u hrvatskomu Vrbniku podignuti kakvu stranku, da se glasovi podijele, smatrajte ga neprijateljem vašega mjesta i hrvatskogu naroda. Sustanite se prije izbora javno i pogovorite se, koje će te zastupnike birati. Oni neka budu od svih vas najmudriji, najplemenitiji i osvjedočeni Hrvati.

Voloski kotar:

Iz Kastva nam pišu: Dne 6. o. m. umro je u riečkoj bolnici od vodenice Josip (Pepe) Bakarčić u 68 godini svoje dobe. Bio je u svoje doba vrlo radin u Kastvu, gdje je neko vrijeme stanovao sa suprugom sada pokojnom Amalijom, rodjenom Vlah. Imali su krasno uredjen posjed Selo ispod Kastva u županiji Spinčićevoj, gdje su se često sastajali domaći rodoljubi u posljednih godina i pokojnikovi prijatelji iz Rieke. Kad se je povukao na Rieku htjeli su ga njegovi prijatelji birati u gradsko zastupstvo.

U Kastvu bio je konsort „Narodnog Doma", dugogodišnji član hrvatske čitaonice, ujezin blagajnik, te se je osobito zauzimao kao predsjednik zabavnog odbora za uspjeh raznih zabava.

Poznat je bio i u Trstu gdje je u svojoj mladosti trgovao sa lesom i gdje su ga često posjećivali tamošnji Hrvati Istre.

Za njegova boravka u Kastvu počela je izlaziti poznata rugoba od lista, koju je on odlučno odsudjivao, te se ponajviše radi nje na Rieku odselio, jer je njegov rodjak kod iste sudjelovao.

Vječni pokoj njegovoj duši!

* * *

U nedjelju prisustvovalo nas mnogo iz Kastva — grada zabavi družtva „Narodnjak" kod Jušića. Naroda bijaše vrlo mnogo. Prisustvovala su pjevačka i tamburaška društva: „Istarska Vila" iz Kastva, „Lovor" iz Opatije, „Sloga" iz Zameta, „Javor", iz Rubeša, „Sokol" iz Voloskog.

Zabava je izpala u svakom obziru krasno, na čemu čestitamo srdačno „Narodnjaku" i njegovom marljivom odboru.

* * *

Javili ste, da bijaše svečano dočekan naš novi g. župnik, čemu dodajemo, da mu je naš velezaslužni načelnik toplu izrazio želju, da se no bi ništa mienjalo u jezikovnom pogledu u našim crkvama, da se naš jezik poštuje, kao što ga štovahu svi njegovi predšastnici i konačno očitovao nadu, da će dekanat ostati u Kastvu, kao što je bio i od davne davnine.

* * *

Na 1. tek. m. bila je zabava u Srdočih, vrlo lijepo posjećena i krasno uspjela. Pjevala je i tamburala naša neumorna „Istarska Vila". I tako se u ovoj našoj drevnoj občini sve to više i sve to jače razvija družtveni život, što pripomaže mnogo u podržavanju narodne svijesti.

Iz Mošćenica nam pišu: *I-va šeduta na 2. marča 1907.* Prišal je i 2. marča dan od šeduti, va koj je se imelo nominat 17 „čitadini ordinariji" — pardon — „onorari". Naši bili su dobro pripravni, a protivnici su mislili u svojih „tikvah", da su već seguri potvrdit oneh 17 za „čitadini", al kad su dolali račun prez oštara. Pred šedutom svi veseli, peljal ih je „kapo" z Drugi gospe Karle, kado su se intendili ovako: Kada bude Šijor potešta rekal: ki je za, to neka se stane i zdigne ruku — a vi se svi stanite i zdignite ruke, pak te bit konfervami i šeduta će bit finjena, a oni drugi neka loju i vapiju, koliko te.

Svi su šli va poteštariju na šedutu, samo šijor „Kapula" je ostal na place — aš strah je vrag! a našeh bila je puna galerija (to je mjesto pred vrati od oficija).

Naš šijor potešta se drži one: „Ki malo govori, puno reče", pak i on otvori šedutu ovako: „*šeduta je operta!*" Sada je počel pravi samanj va sedute, tako da ni razumel jedan drugega. Lajali su se (prepirali, sramotili, kurali, barufali) vapili, ki je juče mogal. Galerija je našim povladjirala a protivnikom je zapričevala govore. Tu se je kričalo, vriskalo, smijalo, bučilo, pjevalo, a culo se je i uzvika: dobro! bravo! abcug! dole nedostojni! van izdajicama! živili naši! živila starina! živila domaćina! Ta „kaoš" (nemir) trajao je ništa manje, nego od 10. ure pa do podna. Kada su vidili protivnici, da ne mogu ništa učinili, otišli su malo po malo van, tako poraženi i pokunjeni, gledali su u tlo kao odsudjani, jer ih je bilo sram pogledati čovjeku u oči. Naši pako svi veseli, smijali se, kao pobjednici jer su zapriječili da dodje do glasovanja. I tako je za nas časno, a za njih sramotno finila ta prva šeduta, nezaključiv ništa.

Živili naši svjesni i hrabri zastupnici, a protivnikom nek Bog otvori oči!

II-ga šeduta na 16. marča 1907. Mislilo se je, da ne će nikada više metnuti na dnevni red točku o imenovanju 17. počastnih gradjana, ali da se ispuni ona njihova „Osar tutto" sazovu sjednicu za 16. marča na 9½ sati u jutro, te pozovu i sv opć. zamjenike (šoštitute) na broju 12 s opazkom, ne bude li kod te sjednice dostatan (zakonit) broj pozvanih, tada istog dana na 3 ure po podne biti će druga sjednica (mislim da je nezakonito istog dana sazvati dvije sjednice) uz koliko mu drago prisutnih obć. zastupnika ili zamjenika — da se potvrdi 17. počasnih gradjana — a da budu sigurniji, pozovu k sjednici (alla — Marki in Apri Anno) i ovdješnja dva gg. žandara, misleći, da će naši od straha bragese napuniti i prestrašiti se, kada budu vidili pred sobom bajunete, al kad tamo, one su dalo našim još više srčanosti (kuraja), jer su tako bili sigurniji, da im se ne će ništa zla dogoditi. Tko ima pravo, nostrasi se nikoga, a baš toga su se i naši držali, jer su se borili na život ili smrt, što se tiče 17 počasnih gradjana.

K sjednici su došli pozvani zastupnici i zamjenici, prepuna galerija sa našimi (njihovih nema) a šijor kapo Kafula z Dragi je pul gospe Karle (kado je morda naručil fraju ako predobe, a njemu je smrdelo pokazat se ni na place) a gg. žandari pripravni na trgu, čekajući poziv od g. poteši-a vani je mnogo ljudi iz grada, da vide, što će se dogoditi.

Čim je g. predsjednik pokazao svoje znanje sa „Šeduta je operta!" naši zastupnici sa galerijom zapjevaše gromovito „Jerusolime, Jerusolime, obrati se Gospodinu Bogu tvomu!" Zatim je počelu tur-

ska zaglušna muzika — malo zvonce, veliki zvon, pokrovi, late od petroleja, sviralé, žviždalice, sirene, udaranje nogama po podu, vikanje, prepirka, — mislilo se je, da će se općinska zgrada srušiti. Nakon jedne ure toga „urağana", pozove g. podešta gg. žandare u vijećnicu, rekavši im, kako se ponašaju zastupnici pred slikom Njeg. Veličanstva (misleći, da će ih namah metnuti u zatvor) — na to jedan (naš) gromovito zavikne: „Da Bog poživi našega predobroga i premilostiva cara i kralja Frana Josipa I.! Živio! svi naši uskliknu što ih je grlo nosilo, trokratni živio! a zatim odpjevaju „Carevku", „Lijepa naša domovina" i t. d. a zatim zaglušna muzika.

Kada je hteo govoriti g. škrivan Lovrić, jedan mu dovikne: Mučite! vi nemate pravo ovdje govoriti! vi ste ovdje sluga od najzadnjega komunište! (ja mislim, da ni još tako žuhku pilulu pogutnul g. Lovrić — dobro mu stoji, ter si je to sam pripravil). Kada je škrivan počel pisat kod velikoga stola — ki je preko 2 metra dug a 1 m. širok — neki su skočili tamo, pak su prevrnuli stol, a sve ča je bilo na stolu, palo je dole, a crnilo se je prolelo na g. škrivana i mu oblatilo sve ruke — ja mislim, da tega ne će nikada pozabiti. Sada je nastavljeno pjevanje, muzika, buka, a medjutim su stol naravnali, donesli drugo crnilo, pero, papir i poravnali stvari. Sada opet onako jadan g. Lovrić počne pisati protokol. Kada je njekoliko bio napisao, dodje k njemu jadan zastupnik (g. Uhač — Špingarol iz Berseća) zame facol iz žepa, pak šnjim pobriše pred nosom g. Škrivana, sve ča je bil napisal. Gosp. Lovriću: „aš tu vole što, manja di kvešto" a to će reć, — „ča si iskal, to si našal". Mislim, da je imel reć g. Škrivan Lovrić ovako: već imam 63 leta, pa sam jih puno proval po moru i kako kapitan bil sam va bonace, va kalige, va škuribande, va orkane i va ciklone, ali takovega žuhkega dneva nisam još proval va celo življenje kako danas (non ho provato si armara giornata, come oggi — maledetta e mille volte maledetta la politica, pak još idete „con sto trotto avanti — poveri quei altri che noi siamo abbastanza.) Polne je pasalo, glava je vsem zmućena i velika kako „maštela", od takovega „konfuzijona", niš ne moremo storit, pak g. podešta je štuf do kraja, reče onu njegovu „šeduta je zaperta!"

Kada su protivnici izlazili pokunjeni iz općinske kuće, naši su ih pozdravljali sa onom muzikom i sa Eviva (Aviva)! Za polnem ni bilo one druge šedute, aš su se svi pobrali doma.

Franina i Jurina.

Fr. Lepo su nam ju zapivali Mošćeničanom nekidan „Omnibus" i „Naša Sloga", kakove mafrunce imamo va našoj raprezantance.

Jur. A su bome, da me je na obe oči sram, da sam tamo rojen.

Fr. Ma le se je on komunjski put od sv. Ivana do Drage jedanput popravil, a bilo je za nogi polomit, da se ni moglo ni smrtvem po njem pasat.

Jur. Je se popravil je, Bog jim daj zdravlje, ki su za to skrbeli, ma ni tu komun imel posla.

Fr. A zač ne?

Jur. Zač da ni va kase beči.

Fr. A kamo jih davaju?

Jur. Kamo? Za 17 diveh čitadini ordinarijeh fabrikat, ki bi nam tamo na škodu bili, da pridu bućani pak da stiraju kućane, za njih najdu beči, a za komunjske krvave potrebe ne.

Fr. Ai da se pak Kafula najviše jadi, da nisu smeli dopustit Hrvatom put popravljat, zač da te ovo zvat hrvatski put.

Jur. Ala noge ne polomil po njem, on bi moral pak mučat jedanput. Viš kamo gredu još komunjski beči. Kafula je bil meseca marča zvan sebe, kada je ono okolo matačil za te čitadine ordinarije. Da mu ča ne pride moral je poć va Beč, i bil je tamo va špitale od 28. marča do 10. aprila, pak da špitala ne plaća, dal mu je komun mošćenički ateštat siromaštva pod numer protokola 397 na 21. aprila ovega leta.

Fr. Ča je propal onakov bogataš?

Jur. On propal? A računaju ga na šestdeset tisuć svojga. Još i komunu beči posujuje.

Fr. Ki će pak morat špital za njega platit?

Jur. Ki? Ja i ti i vas mošćenički komun.

Fr. Brižan takov komun!

Jur. Lahko da ni beči va komunjskoj kase, ako se tako ća hitaju.

Razne primorske viesti.

Njemački izvješćaj obrtnijskog nadzornika. U našem gradu ima svoje sjedište obrtnijski nadzornik inžinir Akile Pelegrini. Njegova je zadaća da nadzire sva obrtnijska poduzeća Dalmacije i dobrog diela Istre, pak da podnese svake godine svojim predpostavljenimi izvještaj o radnjama, o kretanju radnika, o uspjehu tih radnja, o štrajkovih, plaćah i t. d.

Ovih dana izdao je nadzornik svoj izvještaj *u njemačkom jesiku* što se mora najodlučnije osuditi. Ako se pomisli, da g. nadzornik izviešćuje o obrtnijskim poduzećima hrvatske pokrajine Dalmacije, te nekojih kotara Istre, koji su napučeni po većim ili dobrim djelom hrvatskim stanovničtvom, tada ne bi bilo ništa naravnijega nego da je taj izviešćaj sastavljen hrvatskim jezikom Nu o tomu jeziku ni spomena u izješćaju kao da se radi o čisto njemačkoj pokrajini.

Nekoji talijanski listovi prigovoriše tomu takodjer, ali tako hladno i blago, da se iz svega vidi kako im je malo stalo, što se sve to više k nama uvlači niemština. Jedan od tih listova požalio je, što taj izvještaj nije sastavljen u zemaljskom jeziku — po njegovu talijanskom, kao da je u Dalmaciji i u Istri samo talijansk jezik zemaljski.

U mjesto da bi bio oštro prosvjedovao proti njemačkom izvještaju obrtnijskog nadzornika za pokrajine, gdje nema absolutno Niemaca — urodjenika, pak isto tako odlučno zahtjevao, da se taj izvještaj priobćuje u hrvatskom i talijanskom jeziku — on žali, što se ga nije sastavilo talijanski. Tim je hotio reći: bolje da je njemački, nego li da bude talijanski i *hrvatski.*

Ne će da znaju za jezikovnu ravnopravnost u Istri! Tršćanskomu „*Židovčiću*" pišu iz Oprtlja, da je tamošnje slavno gradjanstvo (buškarona 72 mudraca Op. slag.) ostalo neugodno iznenadjeno radi novog poštanskog pečata, koj da nosi osim talijanski — i neki ekzotični napis (čitaj hrvatski). Tim da se je ravnateljstvo pošte htjelo pokazati sklonim Hrvatom, davši im hrvatski napis na pečatu. Nekoje novotarije — kaže dopisnik — koje imadu politički značaj, ne bi se imalo uvadjati od ne političkih oblasti.

Jadni stvore! a što da kažemo mi na postupanje iste oblasti, koja uvadja il je uvela u čisto hrvatska il slovenska mjesta Istre i talijanske napise na pečatih, il ne uvadja hrvatskih napisa ni tamo, gdje su Hrvati u većini! Ta to je u redu, To nije politika! Zar ne?

Novi posvećeni biskup. Papa Pio X. imenovao je profesora za bogoslovje u sjemenistu u Senju, g. Roku Vučića, apostolskoga protonotara i kanonika tamošnjeg kaptola posvećenim biskupom.

Novi posvećeni biskup rodom je iz Kraljevice, polazio je hrvatsku gimnaziju na Rieci i snekojim istarskim Hrvatima, te ga ciene i štuju kao rodoljuba i uzornog svećenika njegovi sugradjani.

Niemci — ribari u Dalmaciji! U bečkih novinah čitamo, da je vlada dozvolila dioničko družtvo „Dalmatia" za morsko ribarenje i trgovinu u Dalmaciji. Sjedište družtva da će biti u Beču i dioničari da su većinom — Niemci.

Neznamo da li je ova viest istinita, ali ako jest, tada će nam biti to novi dokaz, da u našoj Dalmaciji neima poduzetna duha. Talijani iz kraljevine izkorišćuju tamo sladkovodne sile, jedni Niemci traže bogatstvo u zemlji, a drugi eto u i na moru, pak se tužimo na poplavu tudjinstva, na svoje siromaštvo, i na stotinu drugih jada i nevolja!

Glavna skupština učiteljskog družtva „Narodna Prosvjeta", obdržavati će se u Pazinu u subotu i nedelju dne 5. i 6. listopada t. g. u dvorani „Narodnoga Doma".

U subotu, prvog dana zasjedanja obdržavati će se u 9 sati u jutro službeni dio skupštine, na koju imadu pristup samo članovi i pozvani gostovi.

U 8 sati u večer istoga dana koncerat, kojega program dobivati će se kod blagajne. Izmedju ostalog pjevati će se „Narodnoj prosvjeti" od I. Maletića i predstavljati komedija u III. čina: „Fakin od porta". Na koncertu svirati će orkestar c. kr. bojne mornarice.

Slijedećeg dana u nedjelju dne 6. listopada u 10 sati u jutro obdržavati će se javni dio skupštine. Pristup imadu družtveni članovi, drugi učitelji i učiteljice i prijavljeni gostovi.

Na dnevni red doći će rasprave prijavljene bar osam dana prije odboru, ako ih službeni dio glavne skupštine primi.

* * *

Sastanak i stališki dogovor „Udruge Družbinog učiteljstva" biti će u istim danima u Pazinu i to: subotu po podne iza skupštine „Narodne prosvjete" i nedjelju od 8—10 sati u jutro u dvorani „Narodnoga Doma".

Štipendija za veterinare. Ministarstvo prosvjete razpisuje 4 štipendije za slušaoce visoke živinarske škole u Beču. Molbenice valja uložiti na rektorat imenovane škole do 30. t. m. Priložiti valja slijedeće dokumente: krsni list, svjedočbu o cjepljenju kozica, dokaz austrijske pripadnosti (domovnicu), svjedočbu siromaštva, svjedočbu glede sposobnosti za vojničku službu i maturalnu svjedočbu.

Tom prilikom preporučujemo našim mladićima da se posvete ovoj znanosti, jer je sada sveopće pomanjkanje veterinara. Radi pomanjkanja naših ljudi popunjena je većina kotarskih mjesta po tudjincima i to kod nas u Primorju, kao i u Dalmaciji i Herceg-Bosni U dalmaciji n. pr. rado bi nastavili ljude našeg jezika, ali žalibože ih nema, toga radi je većina mjesta zaposjednuta po tudjincima, židovima.

Osim veterinara silno trebamo liječnika. U čitavom Primorju nema nijednog kotarskog liječnika naše krvi, već su sve sami Talijani i Niemci. Dapače ni občinska liečnička mjesta, gdje smo gospodari, ne možemo sa našim ljudima popuniti, jer ih nema.

Nesreća na parobrodu. Iz Rieke nam pišu 16. o. m. da se je u onoj luci a na parobrodu „Zriny" družtva „Adria" dogodila velika nesreća. Nadzornik račenog družtva kapetan Gothardi, riečanin i jedan od najstarijih zapovjednika onog družtva nalazio se je na mostu parobroda odakle je pao sa visine od 8 metara u unutrašnjost parobroda, gdje je ostao na mjestu mrtav. Nezna se, da li mu se je omakla noga, ili ga je zadela vrtoglavica, te ga povukla u dubinu. Za njim žali obitelj mnogobrojni prijatelji i drugovi. Počivao u miru.

Za poboljšanje livada i pašnjaka. Kotarsko gospodarska zadruga u Puli razpisuje natječaj na 18 nagrada od 50 K i 18 nagrada od 25 K za poboljšanje zapuštenog zemljišta i za porabu umjetnog gnojiva.

Molbe za te nagrade treba poslati zemaljskomu kulturnom vieću u Poreču. Natjecatelji moraju naznačiti svoje partičele koje su poboljšali, gdje leže i koliko mjere.

Iz Kaštelira nam pišu, da će tamo imati najbogatiju trgadbu, kakve do sad nijesu imali. Grozdje je debelo, loze se uvijaju pod njim. Ali već idu oko naših seljaka ražni čifutine da pogode uz nizku cienu njihov trud, te su se njeki pustili prevariti i uzeli su kaparu. Ljudi pamet u glavu, a našim trgovcima vinom preporučamo Kaštelir.

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču javlja, da će školske god. 1907.-08. dieliti djacima redovite mjesečne podpore počam od novembra o. g. Upozoruju se zanimanici, da svoje molbe prikažu najkašnje do 10. novembra, jer ih se kašnje ne će u obzir uzeti za ovu škol. godinu. Molbama imaju početnici priložiti dokaz inskripcije na jednoj od visokih škola u Beču i svjedočbu siromaštva, a ostali prositelji i svjedočbe ili redovitog ispita ili kolokvije u zadnjem semestru.

Odbor.

Društvena adresa: Beč, VIII., Lerchenfelderstrasse, 44.

Biskupski pohodi.

Biskup Porečko-Puljski obaći će u svrhu bermanja sliedeća mjesta: Dne 28. t. mj. Stinjan, 29. Pula, 30. Loborika, 1. oktobra Sišan, 2. Ližnjan, 3. Medulin, 4. Pomer, 5. Premantura, 6. Fažana, 7. Altura, 8. Galežan, 9. Kanfanar, 10. Sanvinčenat i 11. Rovinjsko selo.

Posljednja kiša. Prošloga čedna pala je blaga kiša i u našoj pokrajini. Došla je prekasno za mnoge proizvode zemlje, ali uvijek na vrijeme, da se žedni napoje, jer bijahu na mnogih mjestih bez vode. Blagotvorno djelovala je ova kiša osobito na grozdje, koje se je lijepo popravilo, te će berba biti mnogo obilatija nego li se je mislilo — i to svuda tamo gdje ne bijaše tuče i kamo nije došla prekasno.

Ljetina u Istri.

I ako je ove godine bilo u Istri tu i tamo tuče, ipak će u obće ovogodišnja berba biti veoma dobra, bilo to u količini, bilo u kakvoći. Vinogradari kažu, da nije bilo takove ljetine vina već 40 godina. Lanjskog vina nema skoro ništa više na razpolaganje. Preporučuje se trgovcima, da kupuju izravno od vinogradara bilo grozdje, bilo mast ili vino. Biti će dobro posluženi. Berba će započeti ovog tjedna. — Ako tko želi obaviesti o cienama, neka se obrati na »Gospodarsko društvo« u Pazinu, koje će mu bezplatno dati informacije.

Iz Trsta javljaju:

Slavenska knjižara i papirnica nalazi se u ul. Valdirivo br. 40. Otvara se koncem ove sedmice. Najtoplije preporučamo ovo naše domaće poduzeće.

Istarske pučke pjesme.

Pod tim naslovom čitamo u Zagrebačkom »Pokretu« sliedeće:

»Austrijska vlada je odlučila, da izda pendant djelu »Austro-ugarska monarhija u rieči i slici« i to zbirku pučkih popjevaka svih austrijskih naroda i pokrajina. Sada se skuplja materijal. Za Istru je po-

vjereno skupljanje po..natom i vrlom glazbeniku istarskom g. Brajši, sada općin. tajniku u Pazinu. G. Brajša je pokupio već dosta pjesama po srednjoj Istri, a sada će poći u Libunije i na otoke, kasnije pako u zapadne kotare. Pobilježio je obilje popjevaka i to nekoje vrlo stare i originalne, koje su već skoro zaboravljene. Kako nas je uvjerio, imade tu pravih i vanredno originalnih bisera, koji odaju poseban, a opet posve narodni duh. Osobito su sjajne sa glazbene strane neke popjevke, koje crtaju komične momente i u opće izražavaju stanovito crtanje osjećaja. Ova će zbirka i opet pokazati punoću.

Književna vijest. Primili smo sa zahvalnošću: „Listovi mladom dušobrižniku", dio II. Preveo Jankov s Dobre, s dopuštenjem duhovne oblasti. (Preštampano iz „Katoličkog Lista".) Cijena K 2·40 U Zagrebu, naklada „Hrvatskog katoličkog tiskovnog društva" 1907.

Svačić koledar za god. 1908. doštampava se, pa će ovih dana izaći. Sadržaj mu je kao i prijašnjih godina veoma biran, pa je nade, da će ga rodoljubno občinstvo i ove godine oduševljeno primiti. Poznato je pak, da je koledar »Svačić« pokrenut upravo zato, da se njegovim prihodom uveća podpora siromašnim učenicima hrvatskih škola u još uviek otudjenom Zadru. Dužnost je stoga svakoga rodoljuba, da ovaj prekrasni kolendar kupi, jer time doprinaša za jednu od najvećih naših potreba. »Svačić« dobivati će u svim hrvatskim knjižarama i kod trgovaca koji se bave prodajom kolendara uz cienu od K 1·70 a veće naručbe neka se pošalju izdavateljici »Hrvatskoj knjižarnici« u Zadru.

„Sv. Cecilija." Primili smo peti svezak (godina I.) te jedine hrvatske smotre za crkvenu glazbu. Izlazi svaka dva mjeseca. Pretplata je na godinu 5 kruna. Klerici i učiteljski pripravnici dobivaju smotru za 3 krune. Preplata članci, dopisi i reklamacije šalju se na „Uredništvo Sv. Cecilije", Zagreb, Markov trg br 5. Glazbeni prilozi šalju se na prof. Franju Duganu, Zagreb, Hatzova ulica br. 13.

U tom broju ima sliedeća molba na prijatelje crkvene glazbe:

Kad smo ljetos pokrenuli „sv. Ceciliju", razložili smo jasno u 1. svesci naš program. Pozvali smo i umolili svakoga, komu je na srcu crkvena glazba, tko shvaća uzvišeni njezin zadatak, da nas podupre bilo pretplatom, bilo perom. Naročito smo apelirali na hrvatsko svećenstvo i učiteljstvo. Tu molbu ponavljamo opetovano. Molimo napose naše prijatelje, koji se bave crkvenom glazbom, da stupe u kolo naših suradnika. Po Hrvatskoj imade dosta rasijanih vrsnih ljudi, koji bi mogli uspješno raditi na tom polju. Evo im prilike! Mi bi željili, da naša smotra postane neko sjedište tog rada. Naša „Cecilija" zalazi u sve hrvatske zemlje, pa molimo prijatelje, neka nam jave dopisima, kakovo je tamo stanje crkvene glazbe, što se radi, da upoznamo naše prilike. To bi nas veselilo, a dobroj stvari bi mnogo koristilo. Ako želimo postići kakav napredak, moramo so upoznati, da vidimo naše rane, te ih počnemo što prije liječiti. Svaka žrtva u tom pogledu neka nam ne bude pretežka. Radi se o svetoj i kulturnoj stvari. Ide se za tim, da se u hrvatskom narodu uredi dostojno crkveno pjevanje, da se ne trebamo stiditi drugih kulturnih naroda.

Duhovni govori. — I. svezak.

Sastavio i izdao pop Josip Pavačić župnik. Tiskara »Kurykta« u Krku. Taj ukusno opremljeni I. svezak „Duhovnih govora« sadrži 20 govora. Predmeti govorima veoma su birani: Božić, Uzašašće, O presv. Olt. Sakramentu, Presv. Srce Isusovo, Pobožnost Marijina, Kleveta itd. Mi smo nekoliko tih propovijedi pročitali, te valja priznati, da je pisac načitan; a što je vrijedno posebne hvale, on umije djelovati no samo na razum, nego i na srce. Po koja je propovijed istina preduga, ali, kako veli pisac u Predgovoru, lakše je dulji govor skratiti, nego li kraći raztegnuti. Za to ne možemo, a da te »Duhovne govore« braći dušobrižnicima najtoplije ne preporučimo. Uvjereni smo da će knjiga mnogima izvrsno služiti, ra će mnogi iz nje crpiti lijepih, uzvišenih misli i prispodoba, izreka sv. Otaca i ganutljivih dogodjaja. Želimo, da ovomu I. svesku slijede što prije i drugi. To će pak bez dvojbe u prvom redu zavisiti o tome, ako pisac, koji je svojom nakladom knjigu izdao, tu knjigu što prije raspača. Dobiva se za 2 krune kod pisca u Beleju z. p. Vrana (Otok Cres).

Acta curiae Veglensis.

Prigodom početka školske godine sigurno je veoma važno, da se ponovno na to upozori, da se djeci, koja su i onako duševnim naporom preopterećena, ne daje za to vrijeme piće, koje uzrujava živce i po tom postaje škodljivo za zdravlje. Ovamo spada poredalkokola u prvom redu zrnata kava, koja se po izjavi jednog znamenitog liječnika neima nipošto davati djeci u dobi, kada su za polazenje škole. To nije nikako ni nužno. Kathreiner-Kneippova sladna kava tako krasno nadomještuje zrnatu kavu! Osobito pripravljanje za mališa prouzrokuje tako malo muke, koja se povrh toga doskora bogato naplaćuje očitim uspjevanjem naših ljubimaca. Kathreiner-Kneipova sladna kava lahko je probavljiva, stvara krv, jača, a svojim posebnim načinom pripravljanja imade ugodno ljubak okus kave, na kojega se svatko lahko priuči. Svakako je nužna opreznost kod kupovanja, radi mnogih manje vrijednih patvorina. Neka se uvjek izrično zahtjeva Kathreiner i neka se uzmu samo zatvoreni izvorni zamotci sa ovim imenom, kao što i sa imenom i slikom župnika Kneppa kao zaštitnim znakom.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugdje predleži poglavit, da ćete dobiti manjevriednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju.

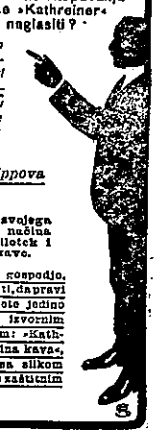

Pošto jedino

Kathreiner- Kneippova sladna kava

posjeduje uslied svojega samovlastnoga načina proizvadjanja miletek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnim znakom.

Oglas natječaja.

Razpisuje se ovime natječaj za mjesto općinskog liječnika ove mjestne općine. Godišnja plaća iznosi K 2000, koju će liječnik dobivati u mjesecu anticipatno. Natječaj traje do 15. oktobra t. g. Molitelji, valja da dokažu sposobnost za tu službu, da prilože svjedodžbu o državljanstvu austrijskom, krstni list i o eventualnoj dosadašnjoj službi.

Molitelji nadalje moraju poznati u govoru i pismu hrvatski jezik, a po mogućnosti i talijanski.

Za ostale uvjete može se doznati kod podpisanog općinskog glavarstva.

Glavarstvo općine.

BARBAN, 6. rujna 1907.

Opć. glavar:

Mirković.

M. P.

Žalostnim srcem javljam svoj rodbini tužnu vijest, da nam je naš naš nezaboravni prijatelj poznanac, otac i stric

Vjekoslav Zuffar

zakupnik i ravnatelj Brionskih otoka

na 14. septembra 1907. u 56 godini života, nakon teške bolesti u gospodinu preminuo.

Pogreb bio je dne 16. septembra 1907. u 4 sata po podne na groblju sv. Martina.

Zadušnica obavit će se na Brionima,

Mittewald, dne 14. septembra 1907.

Betty Zuffar rodj. Lamprecht
supruga.

Ida, Robert i Willy
djeca.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkaz, ali odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancije.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Ulivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), makrenju postelje, nuinosti, neuvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, tiliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim napretiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gd e stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kolar, Vadasz-ulica br. 84.

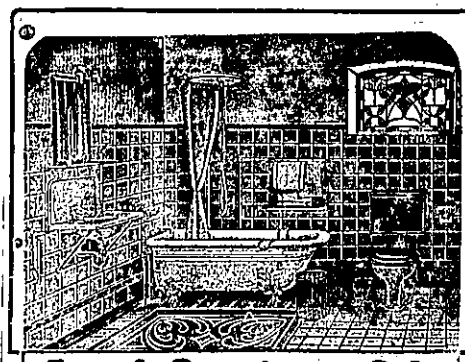

Veliko skladište

kaca za kupanje, moderuih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Aucrove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Novost! Sprava za prištedjenje plina (Sparregulirbrenner). Prištedi 40% plina!

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 26. septembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski sabor.

U Kopru 19. sept. 1907.

I. sjednica.

Istarski sabor, koji je mirovao krivnjom saborske većine od maja 1905., sazvan bijaše napokon za 19. o. m. u Kopar.

U 10 sati bijaše u stolnoj crkvi sv. misa, kojoj prisustvovaše predsjednik sa dva prisjednika, svi prisutni članovi saborske manjine, jedan član većine i vrlo malo občinstva. Na početku sv. mise bio je saziv Duha svetoga.

* * *

U 12 sati bijaše svečana saborska skupština, kojoj je predsjedao zem. kapetan Dr. Rizzi, prisutno bijaše 26 zastupnika, vladu je zastupao namjestnički savjetnik Alojs vitez Fabiani, komu je pridieljen kao brzopisac Dr. Vidačić.

* * *

Pozdravni govor.

Predsjednik ustanovi zakonit broj zastupnika te pročita govor.

Spominje najprije štetu koju je trpjela pokrajina radi ne saziva sabora od g. 1905. amo (a tko je tomu kriv gospodine kapetane?) Želi da već jednom prestanu uzroci neradu sabora. Govori zatim o radu koga čeka sabor.

Osim raznih proračuna za 1907.-8. i obračuna za 1904, 1905 i 1906, osim nekolikozakonskih nacrta raznoga sadržaja, predloga za organizaciju osoblja pokrajinskih zavoda i povišenje plaće činovnicima i učiteljima, predložit će se tri zakonska nacrta osobite važnosti; jedan, koji se odnosi na regulaciju Mirne — zadatak koji čeka na svoje riešenje preko sto godina, — drugi, nacrt reforme školskih taksa, s kojim se koni uvesti pravedniji i pravilniji sistem zamjenbe, i napokon izborni reformu.

Zemaljski odbor nastojao je, da izborno pravo proširi do skrajnih dopustenih granica.

Izborni kotari stavili su se na način, da budu što više moguće narodno homogeni. Uzkonile su se kautele, koje jamče slobodno vršenje prava glasa. Sadanji sistem indirektnoga i ustmenoga glasovanja bi zamienjen direktnim i tajnim glasovanjem.

Predsjednik nastavlja, da je vlada obećala takodjer Istri izvanrednih podpora, te je zaključio:

Častna gospodo!

Već nekolliko godina traje u našem pokrajinskom saboru kriza, od koje mi svi i pokrajina ćutimo štetne posljedice. U našem javnom životu sve je postalno i abnormalno. Već nekolliko godina sazivlje se sabor izvan svojega pravilnoga sjedišta, te je uvijek dvojbeno, da li će se sabor sazvati ili ne. I vaš predsjednik je dimisionirao, te vodi poslove samo prekarno. — Kad bi se izrazile u brojkama, nastavio je predsjednik — sve štete, koje su nastale radi ovih prilika, zbroj bi nas sve živo zabrinuo. I ne tražeći tome uzroka, treba da se stranke slože, da se zemlja povrati k normalnosti, miru.

I ne odričuću se ideala ni načela mora se omogućiti sporazum, koji će ograničiti vaš rad na praktičnom polju, na kojem ćete se bez štetnoga trvenja moći da posvetite, promicanju moralnih i materijalnih interesa svojih birača.

Predsjednik je zaključio pozdravivši grad koji ih gosti i pozvavši sabor, da upravi pozdrav Njeg. Veličanstvu caru i kralju.

U ime Njeg. Veličanstva otvara sabor.

* * *

Pozdrav vlad. zastupnika.

Vladin zastupnik pozdravi sabor najprije talijanskim, pak slovenskim nagovorom.

Predsjednik prijavi saboru, da je vladinom zastupniku pridieljen kao komesar Dr. Vidačić.

Svečano obećanje.

Pošto je pročitana prisežna formula, položi novoizabrani zastupnik Benussi svečano obećanje.

Priobćenja.

Predsjednik priobći smrt bivšeg zem. kapetana i saborskog predsjednika te ocrta u kratko njegova javna djelovanja i pozove sabor, da mu izkaže posljednju počast tim, da članovi ustanu sa stolica.

Bivši zemaljski prisjednik Dr. Cleva položio je tu čast, te će se izabrati u budućoj sjednici njemu naslјednik.

Zast. Dr. Laginja i Dr. Vidulich javljaju, da ne mogu k prvoj sjednici.

Biskup Dr. Nagl brzojavlja, da je zapriječen sudjelovati kod saborskih sjednica.

Izbor tajnika.

Sa 20 glasova izabrani su tajnicima Dr. J. Polesini i Nikola Zaroti; ostali listići bieli.

Izbor revizora.

Sa 20 glasova izabrani su revizorima Bennati, Chersich, Pelerini, Sbisa, Toman i Vareton; ostali listići bieli.

Izbor saborskog odbora.

Zast. Bartoli predlaže, da se izabere etiri saborska odbora i to: financijalni od 7 članova političko gospoparski od 5 članova, školski od 5 članova i agrarni od 5 članova.

a) financijalni: Andrijčić, Belli, Benussi, Bubba, Kozulić, Zbiša, Zarotti — svi sa 24 glasa.

b) političko-gospodarski: Bartoli, Cleva, Marchetti, Stanger i Ventrela — sa 24 glasa.

c) školski: Bennati, Bonstantini, Spinčić, Vareton i Ventrella sa 24 glasa.

d) agrarni: Davanzo, Franzin, Mlanich, Polesini, M. Trinajstić sa 24 glasa.

Priobćenja.

Predsjednik priobćuje, da se je biskup Flapp ispričao, što ne može k sjednicam.

Sustolni kaptol u Kopru doposlao je pozdrav k sv. misi.

Čita razne podneske stigle na sabor od zem. odbora, družtava i pojedinaca, koji se upućuju pojedinim odborom.

Prešni predlozi.

Tajnik čita sljedeća tri prešna predloga, i to dva zastupnika Spinčića i drugova (u talijanskom prevodu) u pogledu biede u Istri, i trećeg zastupnika Davanza o vinu.

Prva dva predloga glase:

Visoki sabor zemlje Istre neka izvoli zaključiti:

I. Poziva se zemaljski odbor, da se bezodvlačno obrati na c. kr. središnju vladu, neka bi ova, obzirom na nevolju, nastavšu u raznim krajevima Istre usljed suše, tuče i drugih nepogoda, postavila cesarskom namjestničtvu u Trstu na raspolaganje čim veću novčanu svotu, da bude razdjeljena pravedno po raznim kotarskim poglavarstvim, dielom kao podpora radi nevolje, dielom kao povrativi bezkamatni predujam za gradnje najpotrebitijih cesta i vodnjaka.

Ovaj se predlog ima smatrati prešnim i razpravljati sa svim pokraćenjima, predvidjenim u saborskom poslovniku.

Kopar, 19. rujna 1907.

Spinčić, Mandić, dr. Laginja, dr. D. Trinajstić, Andrijčić, dr. M. Trinajstić, Kompare.

II. Visoki sabor zemlje Istre neka izvoli odlučiti:

Poziva se zemaljski odbor, da u što kraćem vremenu podnese saboru izvješće o veličini škode što ju je u raznim krajevima Istre nanesla suša, tuča i druge nezgode, i da istodobno izjavi svoje mnijenje o veličini podpore, koja bi se imala podieliti pravedno raznima krajevima iz zemaljskih sredstava za obskrbu vodom, za gradnju i popravak cesta.

Ovaj se predlog neka razpravi kao prešan sa svim pokraćenjima predvidjenim u saborskom pravilniku.

Kopar 19. sept. 1907.

Spinčić, Andrijčić, Dr. D. Trinajstić, Mandić, Dr. M. Trinajstić, Dr. Laginja, Kompare.

Pošto je ovim predlogom priznata prešnost — javi predsjednik da će doći na razpravu u sjednici od subote, koju ureče u 11 sati prije podne.

U Kopru 21. šeptembra 1907.

II. sjednica.

Prisutni: predsjednik *dr. Rizzi* 24 zastupnika, vladin zastupnik *A. Fabiani*, galerija dobro posjećena.

Predsjednik otvori sjednicu u 11 sati.

Tajnik *Zarotti* pročita zapisnik, koji se odobri bez prigovora.

Predsjednik priobćuje: konstituiranje raznih odbora; izprike zastupnika, podneske molba, izvještaja i predloga.

Predlog Andrijčića i dr.

Visoki sabor neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vlada, da sporazumno sa zemaljskim odborom za Istru, sastavi na temelju zakona 30. junija 1884 (D. Z. L. br. 116) osnovu pokrajinskog zakona za presušenje Luga i odtok iz Jezera u občini Omišalj na otoku Krku, te da tu osnovu još za ovog zasjedanja predloži saboru na razpravu.

Kopar 21. 9. 1907.

(Slieđe podpisi.)

Visoki sabor neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vlada, da u smislu slavke treće temeljnog državnog zakona od 21. decembra 1867. članak 12. (D. Z. L. br. 145) podnese čim skorje na odnosnu razpravu nadležnom zakonodavnom tjelu osnovu zakona, koji bi utanačio i opredielio granice gradjanske odgovornosti upravnih činovnika pri povriedama prama posebnika, počinjenim nerazložnimi i nepoštenim mjerami.

Kopar 21. 9. 1907.

Iza proglašenja priobćenja vlada odgovara na sliedeću interpelaciju zastupnika Audrijčića i drugova;

U saborskoj sjednici 11. listopada 1904. postavio je podpisani sa drugovima na c. k. vladu, a na ruke g. ministra za trgovinu obrazloženi upit, koji se ovim, pošto nije još na nj odgovoreno, obnavlja te se pita:

1. Je li Vaša preuzvišenost voljna dati po vještacima pregledati košljunsku drago na otoku Krku, a da se ustanovi da li ima kakve temeljite bojazni te bi se tamo pojavila morska struja donekle pogibeljna brodarenju kad bi se ona draga dala pročistiti? ako da

2. Je li Vaša preuzvišenost voljna unesti u državni proračun za g. 1906. (sada u onaj za g. 1908.) potrebitu svotu za pročišćenje košljunske drage na otoku Krku, ako vještaci izjave, košto će ne sumnjivo izjaviti, da nema nikakve bojazni, da bi se tamo mogla pojaviti kakva morska struja?

Savj. *Fabiani* u ime vlade odgovara najprije talijanski, zatim hrvatski. Većina sluša sasvim mirno njegov odgovor i niti ne izlazi iz dvorane. Vlada razjašnuje što je u tom pitanju učinila.

Iza toga daje predsjednik pročitati upit zast. dra. Dinka Trinajstića, koji glasi:

Iz govora, kojim je g. predsjednik otvorio ovo zasjedanje, razabrali smo, da je on podnio ostavku na časti zem. kapetana, te da tek prekarno podnaša odnosne dužnosti.

Nije nam do toga, da saznademo za okolnosti, koje su ga navele na taj korak, ali dužnost nam je i pravo, da saznademo za točan od rieči do rieči sadržaj podnešene ostavke, kao što i način kojim je prekasno ostao na vodstvu zemaljske uprave, jer samo na temelju tih podataka bit će ovaj visoki sabor u stanju, da prosudi je li zakonito zasjeda i je li zakonito vodjena uprava zemlje.

Obzirom na to pitaju g. predsjednika:

Je li voljan priobćiti visokom saboru u cielosti spis svoje ostavke na časti zem. kapetana, te način, kojim je prekarno ostao u činu.

Kopar 21. 9. 1907.

(Slieđe podpisi.)

Predsjednik dr. Rizzi odgovara odmah.

Svoju demisiju dao je radi sukoba s vladom. On je dao izjavu da demisionira, ali je morao ostati na svom mjestu, dok nije primljena demisija i imenovan novi zemaljski kapetan. Za to dokazuje, da je sabor zakonito sazvan i da prema zakonskim propisima djeluje.

Na to zast. Andrijčić obrazlaže svoja dva prešna predloga gledе izsušenja jezera u Omišlju i gledе odštete, koju upravni činovnici imaju davati privatnim strankama u slučaju vlastite krivnje. Zast. An-

drijčić govori najprije krvatski, zatim talijanski. Većina pozorno sluša. Obim predlozima pri nata je prešnost, te prisjednik zemaljskog odbora Chersich odgovara, da zemaljski odbor nije do sada mogao načiniti ništa glede izsušenja jezera, jer nema za to razpoloživih sredstava. Vlada kani sada poduzeti veću gospodarsku akciju na široj podlozi, te će se onda uzeti u pretres i predlozi zast. Andrijčića. Chersich izjavljuje, da ne zna, da li su gotovi svi nacrti za izsušenje jezera, te se zato vlada potanje izjaviti o meritumu same stvari.

Zast. Andrijčić obaviešćuje zem. odbor da su nacrti gotovi.

Iza opazke zastupnika Andrijčića prelazi se na glasovanje, te se obim predlozima zast. Andrijčića priznaje prešnost.

Prelazi se na razpravu dvih prešnih predloga zast. Spinčića i drugova, stavljena u prvoj sjednici tičući se biede u Istri.

(Govor zastupnika Spinčića radi pomanjkanja prostora donieti ćemo u doidućem broju.)

Zem. prisj. Chersich kaže, da će vlada priskočiti narodu u pomoć. Zemaljski odbor obratio se je već putem okružnica na sve občine, da se uvjeri o pravom stanju, potrebama i željama puka. Občine su se odazvale. Sada se prispjeli izvještaji proučavaju u dotičnim tehničkim uredima, te će se odgovoriti željama i potrebama naroda.

Glasovanjem primljena su oba predloga zast. Spinčića.

Zast. Davanzo obrazlaže svoj predlog glede patvorenja vina. Predlaže i dodatak svomu predlogu, u kojem se traži, da se ustanovi granica za dodavanje šećera vinu, i da se ograniči konzum umjetnih vina tako, da se dozvole samo tri hektolitra za kućnu porabu.

Prisj. Chersich izvješćuje o izboru zastupnika Benussia u Rovinju. Predlaže, da se izbor odobri.

Dr. Bartoli kaže, da su se kod izbora dogodile nepravilnosti, jer nije bila utvrđena ura, kad izbor ima početi, a kada svršiti. — Preporuča vladi neka se to u buduće ne dogadja i da se komesar nema pačati u izbore. — Glasovanjem odobren je izbor. Na predlog izvjestitelja Bellia upućuje se predlog o uredjenju rieke Mirne agrarom i financijalnom odboru. — Mirovinska zaklada učitelja doznačena je na predlog zast. Bartolia školskom odboru.

Zakon o kotarskim školskim nadzornicima doznačuje se na predlog zast. Bellia školskom odboru. — Na predlog istoga izvjestitelja upućen je predlog, da se zakon o pošumljenju krasa protegne na čitavu Istru, agrarnom odboru.

Na predlog zast. Bartolia odgadja se izbor poreznih komisija. — Zast. Zarotti izvješćuje o jubilarnoj zakladi za g. 1904. i 1905. — Zast. Andrijčić izjavljuje, da će manjina glasovati proti predlogu, jer se iz te zaklade troši samo za Talijane.

Prihvaća se izvještaj o zakladi vatrogasaca za g. 1904. Prihvaćen je obračun pokr. mirovinske zaklade. Isto izvještaj o zakladi bratovšćina za 1904. i 1905. Molba Frana Matejčića za mirovinu riešava se tako, da mu se doznačuje 150 kruna. Rigu se molba za nagradu uvažuje i nagrada povećaje za 120 kruna.

Izvjestitelj dr. Bartoli predlaže u ime gospod. polit. odbora i sabor prihvaća, da se odbije utok Josipa Šepića.

Tim je izcrpljen dnevni red. Zaključak sjednice u poslije 1 sata. Buduća sjednica u ponedeljak u 11½. Na dnevnom je redu čitanje zapisnika, razna priobćenja predsjedničtva, čitanje zak. osnove o preinaci školskih taksa, razprava o predlogu zast. Andrijčića glede zakona o odgovornosti upravnih činovnika, izvještaj o molbi kuratorija delavske škole u Kastvu za povećanje podpore. Zatim razne molbe i konačno izvještaj o molbi dra. Kukovića, da mu se godine, koje je služio u Italiji, uračunaju ovdje u mirovinu. Posljednja je točka izbor članova poreczne komisije.

U Kopru 28. septembra 1907.

III. sjednica.

Sjednicu otvara u prisutnosti 25 zastupnika malo prije podne.

Zapisnik posljednje sjednice pročitan od tajnika Zarottia, odobren je bez primjetbe.

Predsjednik priobćuje razne podneske, izmedju kojih i molbu učiteljskog družtva otoka Krka za poboljšanje plaća, te notu zemaljskog kulturnog vieća radi nadzora prodaje umjetnog gnojiva. Zast. Kompare podnosi sliedeći prešni predlog:

„Podpisani pozivlju istarski sabor, da naloži zemaljskom odboru neka izplati čim prije sekciji za uredjenje potoka u Beljaku onih 6000 K, koje je obećao već g. 1906., kao zemaljski prinos za uredjenje „Rieke“ u dolini Ospa, u poreznoj občini Mačkole, da se uzmognu radnje nastaviti.

(Sliede podpisi.)

Predsjednik izjavi, pošto je zemaljski odbor već učinio nekoje korake u tom pogledu, to prešnost odpada, te će se predlog razpraviti redovitim putem. Sliedi prvo čitanje zakonske osnove o ukinuću školskih taksa (imade se naime polag predloga zem. odbora promieniti postojeći zakon o školskim taksama).

Zast. Andrijčić obrazlaže sliedeći svoj prešni predlog o odgovornosti upravnih činovnika. Govornik naglasuje, da ne kani napasti na stališ činovnika, koji imade kao i svaki drugi stališ, dobrih i zlih članova. U činovničkom stališu imade pak takovih, koji misle, da mogu počiniti svaku nepravdu svom protivniku, ako drže, da to koristi njima ili njihovim pristašama. Ta pristranost činovnika predvidjena je i u državnim temeljnim zakonima, gdje se govori, da treba proti tomu stvoriti posebni zakon.

Takvi činovnici, većinom tudjinci, nemaju ni srca ni čuvstva za narod, te misle, da čine najveću uslugu Austriji ako rade u teutonskom duhu. Iz vlastitog izkustva citira nekoje slučajeve o pristranosti upravnih činovnika. U talijanskom dielu govora obrazlaže još temeljitije svoj predlog, koji se na to jednoglasno prihvaća.

Molba tajnika kulturnog vieća dra. Cucovicha, da bi mu se ubrojile u mirovinu i službene godine, *koje je učinio u Italiji*, riešava se tako, da je molba preuranjena i da će se o tom razpravljati kad bude zapitao mirovinu.

Molbu kuratorija „Delavske škole“ u Kastvu riešava se tako, da se dosadašnja podpora povisuje za 200 K.

Molba Viktora Dreolina za podporu, upućuje se zem. odboru za eventualno povećanje podpore.

Molba Jakova Vidalia za tromjesečni pogrebni doprinos povodom smrti kćerke Marije upućuje se zem. odboru, da se doprinos dozvoli, pošto bude odnosni zakon potvrdjen.

Molba Marije Girardelli i Ivana Pelizon za tromjesečni pogrebni prinos — riešava se kao gore.

Posljednja točka dnevnoga reda t. j. izbor novih članova i zamjenika u prizivnu komisiju obavio se nakon izvještaja prisjednika Chersicha.

Članovi sabora iz veleposjeda izabrali su dra. Bubba članom, a Ferdinanda pl. Persicha zamjenikom.

Članovi sabora izvanjskih občina: Dra. Gjuru Červara članom, a Frana Flega načelnika i Josipa Stihovića zamjenicima.

Čitav sabor bira za članove Sebastijana Sbisà i Josipa Bonetti-a.

Članovi sabora iz kurije gradova biraju 1 zamjenika: Tamburini Dinka.

Članovi sabora kurije izv. občina kao člana Dra. Ivana Poščića.

U saboru je vladao podpuni mir i red i za hrvatskog govora. Galerija vrlo dobro posjećena.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula dne 26. IX. 1907.

Kod nas je do sada žalibože manjkala jedna velika radničko-narodna organizacija. Naš je radnik bio vučen amo i tamo po talijanaškim društvima gdje je učio prezirati svoju narodnost. Da se doskoči tomu zlu, a osobito da se sačuva narod od pogibeljnog socijalizma, odlučili su naši rodoljubi da ustanove u Puli podružnicu „Narodne radničke organizacije u Trstu“.

U nedjelju dne 29. o. m. u 10 sati u jutro držat će se velika skupština u dvorani Narodnoga Doma za konačno ustanovljenje iste u Puli. Skupštini će prisustvovati predsjed. tršć. organizacije dr. Josip Mandić i držav. zastupnik dr. Otokar Rybař iz Trsta.

Pozivlju se svi naši radnici, iz arsenaala i izvan istoga, da dodju na tu skupštinu, te se slože u jako društvo, koje će moći odoljeti nasrtajima tako zvane puljske socijalne demokracije.

† Stanko pl. Budisavljević Priedorski

Dne 20. o. m. preminuo je u Puli čovjek gornjeg imena 68 god. star, poznat na daleko i po časti i po rodu i po junačkom obliču.

Pokojnik bijaše umirovljeni generalni komesar c. i kr. mornarice.

Rodjen u kršnoj Lici, negda krvavoj košulji bivše vojne krajine bio je odgojen za častnika i tako službovao neko vrieme.

Zatim je prešao vojenom komisarijatu mornarice i u toj službi podučavao je u ričkoj akademiji hrvatski jezik.

Stanko pl. Budisavljević Priedoraki bio je Hrvat od glave do pete, krasno je i rado govorio taj jezik kako ga je majka učila.

Naša Čitaonica u Puli imenovala ga je, na žalost evo na kratko vrieme, svojim predsjednikom.

Narodna naša zastava na pol koplja, vije se prvi put u znak žalosti sa »Narodnog Doma.

Gospoji udovici, gospojicam kćerim, te obiteljima drugih Budisavljevića, Prica i Stipanovića, koje su s dobrim pokojnikom bližem rodu, naše iskreno saučešće!

Sprovod se obdržao u nedljelju dne 22. o. m. sa svimi vojničkimi počasti i sudjelovanjem množtva našega naroda.

Vječnaja pamjat!

Voloski kotar:

Iz Mošćenice: *III-ta seduta na 7. maja 1907.* Govorili su, da su storili „čitadini onorari“ i tužili su naša tri hrabra zastupnika — evo im imena: Uhač, Špingarol iz Berseča, Rubinić Vinko (Ćenćo) Viskić i Mavričić Vinko, oba iz Drage — radi izgreda, koga su počinili kod zadnje sjednice. Razglasilo se je, da će ta trojica dobiti kazne barem 6 mjeseci, a razprava bila je sazvana za dan 4. maja 1907. Mudrovali su ovako — ona trojica biti će odsudjena, drugi će se prestrašiti, pak tako ćemo konfermat tih 17 „čitadini onorari“ — držeć se one — do tri puta Bog pomaže uz geslo „Osar tutto, te sazova. i treću sjednicu za 7 maja 1907. sa svimi zamjenici.

Dne 4. maja naša sva trojica bila su riješena optužbe, pak su se još bolje pripravili za tu sjednicu, koja ima biti za 3 dana. Ne samo, da su k toj sjednici bila pozvana dva gg. žandara već i gosp. c. kr. kotarski politički komisar iz Volosko, misleći (tikvanovići) da će se naši prestrašiti, a baš to im bijaše u prilog jer su bili stalni, da će se zakon vršiti. Oni se mjere po svojem laktu, jer su većinom nepismeni, ne znadu zakona, stoga strašivice, a kod naših je baš to ave obratno, što su i pokazali činom.

Nadodje željno očekivani 7. maja. Sjor kapo „Kapula“ je kod g. Karle, galerija je sva puna naših, sjednica započne — sve mirno i tiho kod čitanja zapisnika (koji bijaše skovan valjda u Lovranu — buduć na općini bijaše pobrisan sa rupcem od g. Uhača-Spingarola) od zadnje sjednice Čim se je imalo preći na točku imenovanja 17. počasnih gradjana, dade znak malo i veliko zvono, te počima „fortisimo“ muzika sa istrumenti od zadnje sjednice, a bilo je i novih, tako da se je moglo plesati na trgu „hrvatski ili čardaš“ a to je uvjek trajalo, dok je koji govorio, dakako uzalud, jer od takve buke nije ni sam sebe čuo, makar da je još više kričao. Kada pako nije nitko govorio, muzika je preokrenula u polagani „marš“, a čim bi koji progovio, preokrene na „fortisimo čardaš“, a to je trajalo cijelu uru naime od 10—11 ure.

Gosp. c. kr. kot. komisar većinom je sa rukama začepio uši.

Videći da ništa ne pomaže, šjor poteša se ustane, — a tada muzika udaraše kao „finis“, štogod je brže i jače mogla — a vidili smo da g. glavar rukama maše i usta otvara, ali bijaše nemoguće glas čuti uz ovakav kaos.

Sada počnu i njegovi ruke dizati pa bila je seduta zuperta i tako da su potvrdjeni njihovi „čitadini onorari“. Njihi su sramotno vratili doma bez „fraje“, a naši su se uz čašu vina veselili sve do noći.

U Istri ima — ako se ne varam — 54 općinska glavarstva, ali još ne bijaše nikada kod nikoga glavarstva u Istri ovako burnih sjednica, kao što bijahu ovdje tri; stoga sam i ovdje u kratko opisao, da se po cijelom i širokom svijetu saznade, tko i kako ovdje vlada sa našom općinom.

Da nisam bio prisutan k sjednicam, ne bi vjerovao, da se što takova može ovdje dogoditi.

Kad se domislim od tih sjednica, mahom me počme boleti glava od one bubnjave lutah od petroleja. Od druge burne sjednice imade za vjekove kod kuće lijepu uspomenu g. zastupnik Uhač-Špingarol iz Berseča, — o toj uspomeni reć ću drugom prigodom.

(Nastavit će se)

Iz Kastva pišu nam: Ove godine otvara se na ovdašnjem učiteljištu II. razred U I. razred upisalo se je 18 djaka a isto toliko u II. razred. To je svakako dobar znak, te se nadamo, da će od godine do godine sve to više rasti broj djaka kad bude ovdje jednom podpuno učiteljište.

O uspjehu nema ni dvojbe dok je taj prosvjetni zavod povjeren onako spretnim i marljivim rukama velezaslužnog ravnatelja gosp. Fr. Frankovića. Njemu je pridieljen novom školskom godinom mladi ali marljivi i ravni profesor g. Jakac. Mnogo će imati da svladaju truda gg. profesori spočetka jer im valja često podučavati i iz onih predmeta, koji su im nuzgredni ili kojim se oni nisu posvetili. Nu dobrom voljom i odlučnošću oni će stalno i taj zadatak srotno riesiti.

* * *

Dne 21. o. m. obdržavalo je naše općinsko zastupstvo redovitu sjednicu. Naše se je rodoljubno zastupstvo sjetilo tim povodom imendana dvojibe naših dičnih suobćinara, počasnih gradjana, zem. i državnih zastupnika gg. Matka Dra. Laginje i Matka Mandića, te im je k imendanu brzojavno čestitalo.

Občinski načelnik velevriedni naš Kazimir Jelušić sjetio se je i nedavno preminulog počastnog gradjanina i zemaljskog zastupnika Slavoja Jenka, kojemu kliknu zastupstvo tronutim srcem trokratni slava!

Da počasti uspomenu pokojnika odlučilo je zastupstvo darovati 50 K „Družbi sv. Ćirila i Metoda“ na mjesto vienca na njegov grob.

Nadalje je zastupstvo odlučilo nabaviti 50 komada koledara Ćirilo-Metoskih zidara za god. 1908., koji će se u občini porazdieliti.

Konačno je zaključeno, da se nabavi do 50 trobojnica, koje će u občini služiti kod raznih svečanosti.

Sjednica ta trajala je od 10 sati u jutro, pak do 5 po pone, te se je kod objeda zastupstva na novo sabrala ljepa svotica u korist „Družbe“ na počast gori spomenutim suobćinarom i počastnim gradjanom.

Koparski kotar:

Proslava godišnjice otvorenja „Narodnog Doma“ u Ricmanjih obavljena je prošle nedelje svečanim načinom.

U prostranom vrtu, zastavama i zelenilom okićenim sakupilo se mnoštvo naroda iz sela, susjednih mjesta, Trsta i t. d. Goste pozdravio je srdačnom dobrodošlicom seoski župan g. Berdan, koji je sakupljenim predstavio zastupnika Mandića, koji je imao da govori kod te svečanosti.

Zast. Mandić naglasio je na uvodu svog govora, da je došao na svečanost kao državni zastupnik onog izbornog kotara, da ne će absolutno dirati u goruće, i škakljivo pitanje Ricmanjsko, koje se ima drugdje riešiti, i za koje se nada, da će biti čim prije na obće zadovoljstvo riešeno.

Govorio je zatim o sjajnoj pobjedi istarskih Slavena povodom posljednjih izbora za carevinsko vijće, o kratkom zasjedanju carevinskoga vieća, o grupiranju članaka, o dosadašnjem radu u obće, napose istarskih zastupnika izraziv konačno nadu, da će doći u jesenskom zasjedanju do sloge i jedinstva zastupnika južnih Slavena.

O samoj svečanosti progovorio je zast. Mandić ocrtavši najprije historijat kulturnog i političnog preporoda hrvatske Istre. Prva je zapalila luč kastavska čitaonica, u kojoj se porodila misao o narodnim taborima. Ovi su držali sedamdesetih godina u Kastvu, Dolini, Brezovici, Lindaru i t. d. Na njima je narod počeo da traži svoja prava. Rad čitaonica nadopunila su pjev. družtva, koja su pjesmom budila ponos i rodoljublje istarskoga Hrvata i Slovenca i pozivale ga, da se otrese robskih lanaca i da živi za sebe i svoju slobodnu budućnost. Dvadesetih godina pregnuše rodoljubi da zaoru i na gospodarskom polju. — Istranina je osiromašio i zasužnjio ne usmiljeni gospodin tudjinac po gradovima, pa zahtjevao od njega teški kamat pri izborima i u obće u političkom životu. Počele su se ustrajati i posujilnice, 1885. u Dekanima, pa u Puli, Kopru, a danas nema obćine, koja ne bi imala svoje posujilnice. Za ovima uzslijedile gospodarska konsumna družtva, a pošto je bilo uvjek neprilika radi stana, gdje da se smjeste sva ta družtva, pokrenula se misao za gradnju Narodnih Domova. Kastav je i u tome bio prvi. Danas imademo svoje N. Domove u Pazinu, Puli, Buzetu, Roču, Opatiji, pa evo i u Ricmanjima.

Na koncu zaželio je zast. Mandić Ricmanjcem, osobito mladjim, da bi se u slozi i ljubavi radilo oko svega, što je lijepo dobro i plemenito, da bi uzorno upravljali sa svojim „Narodnim Domom“, te da bi se svečano proslavili mladji, koji su na svečanosti, i koji će nih nasljediti, 50 i 100 godišnjicu svoga „Doma“.

Svoga zastupnika i njegove prijatelje pogostili su krasno čestiti Ricmanjci, s kojimi se je konačno nasrdačnije oko 10 sati na večer rastao.

Pišu nam iz Buzeta: *Na znanje* onima koji misle odputovati na zaradu u daleku Ameriku, osobito žiteljima Buzetske Oprtaljske i Motovunske općine.

Već odviše vremena nalazi se na Fontani kraj Buzeta agencija parobrodarskog družtva braće „Kosulich“. To društvo imalo je prije a ima i sada svog posebnog agenta u Buzetu da im pribavi što više izseljenika; vidivši pako da bi im tu posao moga ići dobro, odposlali su svu silu agenta iz Trsta, da idu po cjeloj Buzeštini i čak po oprtaljštini i Motovunštini agitirati i napučivati žiteljstvo na izseljivanje obećavajuć im dobre zarade, te da će badava voziti one koji nemaju novaca. (To se razumije, ovi su kašnje jedna vrst njihovih robova dotle im ne odplate što ih spada za prevoznino, moroju raditi kako hoće oni, uz plaću kako ćen oni i. t. d.), sklapaju s nekojima neke niš-vredne pogodbe, da će dobre zarade dobiti i t. d. samo da narod primame na izseljivanje, te s tim isvoje brade maste. — Nekog su dana pisala kući dva izseljenika iz Buzeta iz Sjeverne Amerike, koji su se tim družtvom prevezli po njihovih naputcik i po njihovom obećavanju, da kad su u Ameriku došli odnosno na mjesto kamo su se bili odputili, metnuli su ih tamo u nekakove divlje krajeve u „galerije“ (tunele) teške radnje raditi, i to sa plaćom takvom da su se jedva mogli prehraniti, srećom da su imali svog novca pa da su dalje pobjegli.

Dakle narode! pazi što radiš evo Ti gornjeg primjera, nemoj se dati od takovih agenta namamiti, jer da je to sve tako kako to oni govore, ne bi uprav Tebe siromašni puče došli mamiti, da se Ti lijepim amerikanskim dolarima obogatiš, bilo bi radnika i bez tebe; drugi je opet dokaz taj, da od naših Krašana, koji su se počeli najprije izseljivati, kojih imade već u dalekoj Americi nekoliko stotina, ne ide ni jedan sa tim društvom, jer znadu kako stvari stoje.

Ovi su agenti imali ne boj se pravu ameriku nekoliko dana na Buzešćini. — Narode! imadeš Tvojih ljudi, kad si nakanio u Ameriku zaigrati nekoliko stotinjaka, pa kad njih popitaj se za upute i savjete, oni će Ti znati dobro savjetovati, a kada Ti agenti na vrata dodju, ili kamo god okreni im ledja! Dakle pozor!

Franina i Jurina.

Fr. Si bil Jurino od mala v Lošinju?

Jur. Sen bil baš na rodjen dan našega milostivoga Kralja.

Fr. Pak ca si vidil lipoga tamo?

Jur. Bil sen na sv. misi i vidil sen svih od suda i od kapitanata, a od podeštarije samo kunšiljera Kalafuata, na komunu su dilili kruh siromahom.

Fr. A komu su dali?

Jur. Prišal ti je muali Luka i duali su mu jedan kljibčić, a dvilje za njim muali Jakova Zepine i duali su mu šiest paneti i nekoliko bleci. Pride ti muali Martin Žoica, pital ga je Bruzuada: ki si ti, a Martin mu hitro odgovoril: Mi smo išali bandieru talijansku! A Bruzuada začudjen od Martinove mudrosti rekal je: deghe deghe el se dei nostri!

* * *

Fr. Si još ca videl?

Jur. Hodin ti ja po pijaci to ti neki vrišći za manu: eel obrnem se tuo ti vidim kako polivaju put. Na jenom karina su bile dvi stare bačvine ku pljene od staroga Jetikila a zuada je bilo napisano: Viva Rizzi, inšoma neć grdega vidit.

Fr. I tuo je još „logo di cura“!

Jur. A ca češ, jua se ne čudim toliko Padrini, kad su svi naši još dosta mrtvi. Kuraja fali, puak čini se, da se je još niki svadil. Va Velomselu ti je sve drugo, tamo je sve živo, sve ve selo, Veloselci malo govore, a puno delaju.

Fr. Ma kada ni drugačije valja trpit i čekat.

Jur. Per forza, bi rekal talijan, se non per amor.

Razne primorske viesti.

Imenovanje.

Veleč. g. Fran Ryslavý župnik u Kastvu, imenovan je dne 20. tek. mj. dekanom. Vrlom svećeniku naše iskrene čestitke!

Izbor liječnika bolničke blagajne ratne mornarice. Pošto je bio imenovan bivši liečnik te blagajne Dr. Mantovan ravnateljem zemaljske bolnice u Puli, ostalo je njegovo mjesto izpražnjeno. Za to mjesto natjecao se je kandidat puljske kamore združene sa nazovi socijalisti Dr. Deluca i občinski liječnik u Buzetu Dr. Letiš. Kamora podupirana sa nazovi socijalisti poduzela je sve moguće korake ne bi li proturala svog kandidata, koji pozna samo talijanski jezik i koju ter koju hrvatsku rieč, dočim Dr. Letiš pozna podpuno hrvatski, talijanski i njemački jezik.

Sva neliepa sredstva kojimi se poslužiše i ovaj put udruženi protivnici našega naroda nisu pomogla, jer je bio izabran liečnikom rečene blagajne g. Dr. Letiš, na čemu čestitamo njemu i bolničkoj blagajni!

Otvorenje »Narodnog Doma« u Buzetu.

Upravljajući odbor »Narodnog Doma« u Buzetu rasposlao je narodnim društvima Istre, Trsta itd. poziv za sudjelovanje kod riedke svečanosti, otvorenja »Narodnog Doma“ u Buzetu, koja će sljediti dne 13. listopada o. g.

Na 13. listopada (oktobra) svi dakle u Buzet!

Jedan milijun kruna kao božićnica „Družbi sv. Ćirila i Metoda“ za Istru za Božić 1907. — Jedan „Obzorov“ predlatnik šalje nam ovaj apel na hrvatske rodoljube, koji najtoplije preporučamo: Dan na dan sakupljaju se svotice za našu družbu „sv. Ćirila i Metoda, nu pošto narod ima i drugih potrebońa, a i svaki dan ničn nove i nove, moglo bi se dogoditi, da prestane ili bar da oslabi to sabiranje. A što onda? — Hrvatske zemlje imadu recimo 5 mil. stanovnika. — Zar se ne bi medju tima milijunima našlo 250.000 rodoljuba, koji bi na jednoć položili svaki po 1 K. Medju ovima imade opet imućnih ljudi, koji bi — a da zbilja ne osjete mogli 2, 3, a i 10 kruna dati, a da ne govorimo o bogatunima, kojim uije ništa 20 i više kruna, i tako bi naša družba do božićnice došla do jedan milijun kruna.

Ovaj kapital nosi samo 4% K 400.000 sigurnih! — I tako bi to naše družtvo bilo obezbiedjeno. Ja sam goverio sa više njih, a svaki je — prem ne imućni ljudi — odmah bio za to, a uzme li se još naše zavode, udruge, občine, mogla bi Božićnica još i sjajnija ispasti. Ne velim, da bi se sa dosele uobičajenim sabiranjem prestalo, već dapače treba, da se još marljivije nastavi! Ovom Božićnicom pokazali bi našim mnogim nepriateljima, da Hrvat propasti ne će, niti može; pokazali bi, da Hrvat nada sve ljubi svoj mili hrvatski jezik. *„Balkan“.*

Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Brestu buzetskom imat će u nedjelju, dne 6. oktobra t. g. godišnju redovitu skupštinu u kući Jurja Brljavca na 5 sati po podne sa običavajućim dnevnim redom.

Iz Spljeta pišu nam: Ovdje se je ustrojilo družtvo, da osnuje čisto dalmatinsko plovitbeno družtvo i razvilo je živahnu djelatnost, da ovaj cilj postigne. Veliki broj trgovaca, vlastnika brodova i i industrijalaca upravio je ovim povodom na ministra predsjednika baruna Becka i ministra trgovine Dra. Foržta slijedeći brzojavni podnesak: U sporazumku sa trgovačkim svijetom Dalmacije, Bosne i Hercegovine, zaključio je veliki broj dalmatinskih interesenata, da već početkom buduće g odine ostvari veliko dalmatinsko brodarsko poduzeće, kojemu će biti zadaća pridržavati svezu od Metkovića do Drače sa priključkom na otoke, te Trst i Rieku. Glavnica već je osigurana, a potrebiti brodovi naručiti će se što prije. Usljed toga mole podpisani molitelji poduzeća, da vaša preuzvišenost uzme ovu činjenicu do znanja i da nam priobći, da li bi vlada bila voljna ovo novo poduzeće u koliko stoji u savezu sa Trstom, poduprijeti državnom podporom, koja je opredieljena za Dalmaciju, a to tim više, što je obstojeće družtvo prisiljeno amortiziratl svoj uloženi novac, a Dalmatinci zaključili su, da će raditi sa ovim novim družtvom, koje ne će biti tudje niti pogledom na svoje sjelo, a niti na svoje ostale dispozicije. U slučaju odobrenja, molimo vašu preuzvišenost, da stupi u doticaj i svezu sa dioničarima dalmatinskih brodarskih tvrdka ovoga družtva.

Kršćanski socijalci u Vodnjanu. Tršćanskomu „Nekršćanu“ pišu iz Vodnjana, da su u nedjelju tamo blagoslovili jednu svoju zastavu tamošnji talijanski kršćanski socijalci. Posebnim vlakom da je tamo došlo mnogo „klerikala“ iz Rovinja i Pule a medju njima da bijahu i zastupnik Spadaro i tršćanski župnik Vattovaz. Ovaj posljednji da je držao konferencu i da je navaljivao na Talijane!! Stanovništvo Vodnjana da se nije miešalo u posao „klerikala“ doćim da su tudjinci vikali *„Živio“* Čudno kako su ti tobožnji *tudjinci* na talijanski govor vikali *„Živio!“*

Popitali smo se i saznali smo, da je sve teklo u podpunom redu i da par huncuta talijanskih liberalaca u crnoj najmjeri da se dogodi smutnja zaviknuše par puta „živio!“ — Nu puška je pukla, a ne pogodila cilja!

Našim trgovcem sa vinom i krčmarom do znanja. Iz planina pišu nam: U ovoj občini a naročito u poreznoj občini Čepić kod jezera urodila je ljetos loza kao nikad do sada. Konobe su pune crnoga i bielega vina, kapljica je izvrstna (vrlo ukusna i neobično moćna), a ciena pako dosta je umjerena. Našim krčmarom i trgovcem preporučujemo, da se obrate u tom poslu izravno do našega kmeta, koji će ih poslužiti samo takvom kapljicom kakvu ja Bog dao, il nek se za možebitne pobliže informacije obrate na našu gg. svećenike i učitelje na Brdu, u Čepiću i u Kršanu.

Parobrod Palacky. Prošli utorak bio je porinut u more sa brodogradilišta Lloydovog u Trstu novi parobrod koji nosi ime slavnog českog povjestničara Palacky-a.

Otvorena mjesta.

Kod c. kr. uprave pošta i brzojava u Trstu ima više praznih mjesta gradjevnih pomoćnika.

Primaju se samo oni natjecatelji, koji su s dobrim uspjehom svršili školu za poslovodje (obrtnu školu), u kojoj se izuči gradjevnu ili mekaničku (elektrotehničku) struku. Medju natjecateljima imadu prednost oni, koji mogu dokazati, da su već duže vježbali u kakvom gradjevnom obrtu ili elektrotehničkom poduzeću.

Gradjevni pomoćnici dobivaju odmah kod svog nastupa u službu dnevnicu od 3 kr. uz izvanredne dohodke, koji su im inače još osigurani.

Molbenice se imadu upraviti do konca septembra ove godine na c. kr. upravu pošta i brzojava u Trstu, gdje se i pobliži naputci mogu dobiti.

U molbenici se imaju dokazati ova zahtjevana svojstva: austrijsko državljanstvo doba od 16. do 35 godina, tjelesna sposobnost za državnu službu, usposobljenje za poslovodju i t. d.

Izpiti za makiniste. Mjeseca oktobra vršit će se u Trstu izpiti za makiniste trgovačkih parobroda. Pismeni izpiti biti će dne 1. i 2., praktički dne 4. i usmeni dne 5. oktobra. Molbe za dopust k izpitu treba poslati c. kr. pomorskoj vladi u Trstu do 28 septembra.

Mladi Istran zaglavio na parobrodu „B. Kemeny“ družtva Adria. Riečke novine od dne 15. o. m. pišu: Jučer je kapetan Ljudevit Kiselić, glavni zapovjednik na parobrodu družtva Adrije „B. Kemeny“ izviestio lučki ured o ovom slučaju: 8. rujna, u 10 sati prije podne dok se je parobrod nalazio u Jadranskom moru i dok se je momčad bavila čišćenjem broda, podje 15-godišnji mladić Matija Glavić iz Sušnjevice do „bokaporte“ da zatvori spremište. Kako je bio jedan dio „bokaporte“ zlo postavljen, pade s njime, kad je na nj stao, u dubinu spremišta, te ostade na mjestu mrtav.

Grom udario u trabakul. Dne 16. o. m. udario je grom u čozotsku ladju „Volonta“ koja je izvan luke lovila ribe. Trojica ribara, koji bijahu u ladji osta ne ozledjena, dočim su bile oštećene nekoje ribarske sprave.

Oglas.

Kojim se daje do znanja, da će se obdržavati budući marvinski sajam u Pazinu polag sajmovnog reda **prvi ponedeljak mjeseca,** koji dodje dne 7. oktobra ove godine.

Pazin, 24. rujna 1907.

Občinski glavar:
Dr. Kurelić.

Pozor tamburaši! Izašli su najnoviji cienici tamburaški glazbotvorina za tambure od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburaške glazbe kao: Farkaša, Broža, Hruze, Tomića, Machača i t. d.

Kod prve sisačke tvornice tambura

J. STJEPUŠIN U SISKU.

OGLAS.

Daje se na opće znanje, da će se u nedjelju dne 29. septembra 1907. u 10 sati prije podne obavljati blagoslov novo sagradjene crkve u Pregari, koja je namjenjena kao zavjetna crkva na čast Sv. Marije Sv. gore Karmela.

Kapelanski ured Pregara.

Oglas natječaja.

Razpisuje se ovime natječaj za mjesto općinskog liječnika ove mjestne općine. Godišnja plaća iznosi K 2000, koju će liječnik dobivati u mjesecu anticipatno. Natječaj traje do 15. oktobra t. g. Molitelji, valja da dokažu sposobnost za tu službu, da prilože svjedodžbu o državljanstvu austrijskom, krstni list i o eventualnoj dosadašnjoj službi.

Molitelji nadalje moraju poznati u govoru i pismu hrvatski jezik, a po mogućnosti i talijanski.

Za ostale uvjete može se doznati kod podpisanog općinskog glavarstva.

Glavarstvo općine.

BARBAN, 6. rujna 1907.

Opć. glavar:
Mirković.

M. P.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoir-ura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, moževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltaism, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredna dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 84.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Svoj k svomu!

Marko Zović,
krojački majstor u Pazinu

preporuča

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a ciene umjerene. — Preuzima radnje za veleč. svećenstvo. Gotova odiela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Ciene su od K 60·— do K 260·—

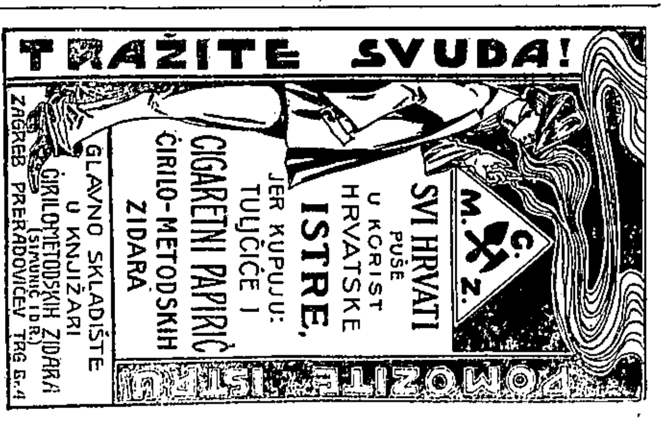

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina - Pola

Novost! Sprava za prištednju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 3. ~~septembra~~ Oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. kaju i računaju se na temelju nog cienika ili po dogovoru.

rci za predbrojbu, oglase itd. u se naputnicom ili polož- om pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju napodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zanstali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 5. augusta 1907.

Predsjednik gospodin K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati prije podne. U prisutnosti su 21 gg. općinskih zastupnika i 2 sa savjetujućim glasom.

Odobren je zapisnik poslijednje sjednice i imenovana su gg. V. Armanini i F. Jelušić da pročitaju odnosno podpišu zapisnik današnje sjednice, te se prelazi na priopćenja. Na tužbu Starčića iz Klane, proti općini Studeni radi gradnje ceste u „Štulcu“ došlo je do nagode, da se Starčiću isplati otkupna cijena sa K 100.— i troškove sa K 33 49 para, zaključkom, da se taj prostor uknjiži na ime Studene, a županstvo, da ne poduzima bez znanja općinske uprave samovoljnih posala. Njekoji općinari nisu joste izveli opredjeljenog im dijela ceste od Studene na „Štulac“ pa županstvo Studene moli, da se isto prisili da to izvedu, jer bi se nastavilo gradnjom ceste. U smislu saopćenja predsjednika, preinačuje se zaključak u predmetu podnešenja tužbe proti g. Mužu i zaključuje se, da se ovlašćuje g. opć. glavara na podnešenje tužbe protiv rečenoga na povratu nepravedno zaposjednutog općinskog zemljišta i otstranjenje tamo učinjenih radnja i neuporabivog materijala sa općinskog tla, kao i otvorenja javnih i privatnih prolaza.. Općinarom iz sela Bezjaki, daje se na uporabu opć. štrcaljka, da sami ispražne i očiste „Bezjakov kal“. Zaključuje se naručba od 50 komada pušaka Werndl sa bodovi uz cijenu od K 9.— po komadu kod tvrtke Bittner u Pragu. Brzojavna služba kod poštanskih ureda u Klani i Sv. Mateju odobrena je pod uvjetom, da interesirane stranke doprinesu obećani iznos od K 2850.—, a namještajem stupova započeti će se naskoro, obzirom na okolnost, što c. kr. kot. poglavarstvo upozoruje općinare, da ne smetaju radnike pri postavljanju stupova i sjeku grana i stabala, koje bi smetale funkcijoniranju brzojava. U selu Škrlji, da opć. geometar razvidi zemljište, sastavi nacrt i proračun za gradnju spremišta vode u tom selu, pa će se naknadno potpora odlučiti. Malodobnog Antona Turak ostavlja se i nadalje na uzdržavanje kod Turak Antona iz Blažici 58, ali bez općinske potpore. Doznačuje se kovaču Pobru K 30.— za više izvedene radnje pri namještaju željeznih vrata kod pučke učione u Zametu. Na želju općinara iz Breze bio je tamo 3. junija t. g. gosp. opć. glavar sa gosp. prof. Spinčićem radi izvida sobe za eskurendoškolu, te su tom prilikom izvidili izgradjeni dio ceste Breza—Jelušići. Obzirom što općinari Breze ne mogu sami o svom trošku izraditi i ostali dio ceste zaključuje se umoliti c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje daljnje potpore za nastavak gradnje te ceste. Školska zgrada u Hostima je gotova, ali obzirom što općinari plaćaju malo poreza to će sav potrošak biti vrlo kasno isplaćen, te se zaključuje upitati c. kr. vladu, da bi općinarima Hostove u tu svrhu podielila izdašnu podporu. Odobrava se izdatak od K 60·80 za nabavu karbolne kiseline. Uzima se do znanja proširenje djelokruga pošte u Frančićima, namještenjem listovnice u Rukavcu za Doljnji i Gornji Rukavac, gdje će se dnevno uzimati listove i otpremati pošiljke. U predmetu pristajanja parobroda uz kastavsku obalu, uzima se do znanja odgovor ravnateljstva ug. hrv. društva, da se vode pregovori glede preinake vožnje izmed Rieke i istarske obale do Lovrana, pa će se naknadno u predmetu odlučiti. Pročitana je molba Grbac Ljudevita i dr., da se u „starom portu“ sagradi mala pomorska luka i iza rasprave u predmetu zaključeno bje, da se to prepusti za jednu od budućih sjednica. Gosp. F. Rubeša zagovara gradnju gata na Kantridi a zbog pristaništa parobroda, da se izvidi tamošnje zemljište i sastavi proračun Zahvalnošću uzima se do znanja doznačenje druge polovice zemaljske podpore od K 1650 za šterne u selu Jelovičani, Pilepići i Škurinja. Novi most u Trnovici s kastavske je strane mnogo viši, pa je nužno da se cestu uzdigne, ali treba pri tom popraviti i most rukava, kojim ističe voda od mlinica, pa se zaključuje da tu gradnju, sastaviv predhodno o tom proračun, pregledaju gg. opć. glavar, V. Lučić i V. Sinčić. Da se znade o službovanju opć. redara i poslužnika zaključuje se, da opć. nadredar danomice jutrom izvješćuje opć. tajnika o obavljenoj službi, te da im se dobavi službene knjige gdje će isti upisivati svoje službovanje. Ne udovoljuje se molbi zidara F. Dukić, da mu se pomudi nešto gašenog vapna. Odobrava se postupak opć. uprave, što se je obratila na naše zastupnike na carevinskom vieću gg. dra Laginju, prof. Mandića i prof. Spinčića, da bi izhodili narodu ovog kraja državnih potpora zbog ljetošnje suše, na što se je upozorilo i ostala naša glavarstva njihovih kotara.

Uz put, što vodi k šterni u Škurinji velika je strmina, pa se zaključuje, da se put obgradi s doljnje strane sa zidom uz cienu od K 124, a s protivne strane da se postave čvrsti kolobrani sa željeznim šibkama. Opć. lugar Ivan Cetina staruji obolio je i zahvalio se na službi, moleć da mu se doznači mjesečna podpora. Prihvaća se predlog opć. odbora, da mu se doznači podpora čim podmiri dug napram općini, inače da se dug gruntovno uknjiži. Glede novog lugara da se raspiše natječaj uz dosadanju plaću. Lugaru A. C tini doznačuje se plaća otca mu Ivana, ako kani službovati u Lužini. Inače raspisat natječaj za Lužinu. Uzima se do znanja da je Srdoč Petar primljen u svezu općinarstva grada Trsta. Dozvoljava su Kinkela Ivanu, da gradnjom šterne uz svoj skadanj u Bregima zadje pod opć. put, ali ne smije nikomu braniti prolaz preko šterne.

Prihvaća se odkaz najamnine opć. štale na Crekvini zaključkom, da se na doba raspiše dražba za unajmljenje iste uz cijenu od K 161·72. Tvrdci Greinitz, da se isplati za montiranje tubu kod opć. šterna K 273·70 odbiv u koliko je manje posla obvljeno kod šterne u Jelovičanima. Nadučitelj u Rukavcu, traži da mu se povisi paušal za ogrijev, poslužnika, školski i za školski vrt, koji se predmet prepusta za proračunsku sjednicu. Popravak općinskog puta od Marčelji na Kukuljani povjeren je Tomi Kukuljan zaključkom, da se radnike ne isplati dok ne bude razvidjen taj popravak. Da bi se povećao prihod Družbe Sv. Ćirila i Metoda i pobudilo na to i ostale naše općine zaključuje se, da ova općina od sada na svim svojim dopisima rabi Družbin biljeg. Dozvoljava se Škrlj Josipu ~~Škrlj Josipu~~ bezteretno izlučenje jedne čestice, uz uvjet, da namiri sve zastane interese. Na izjavu Lenac Ivana iz Zameta, da mu je mjerena obilna površina iskopanog kamenoloma i postavna previsoka cijena odlučuje se, da opć. geometar u prisutnosti gosp. F. Rubeše ponovno izmjeri to zemljište i predloži budućoj sjednici na rješenje. Prihvaća se

---

Općeniti izborni razred podjeljen u 2 kotara bira:

1. Sudbeni kotari Buje, Piran (izuzev Korte), Poreč (izuzev Baderna, Žbandaj, Varvari i sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Ilovik), mjestra občina Vižinada (izuzev Kaštelir), porezne občina Kopar. Milje, Valle d' Oltra, Motovun, Oprtalj, Višnjan, Vodnjan, Sv. Vinčenat, Pula, Fažana, Galežan, Sišan, Labin, te gradovi Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno tri zastupnika;

2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, Buzet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev poreznu občinu Labin i grad Plomin), Vodnjan izuzev porezne občine Vodnjan i

presvj. g. predsjednika, demisioniranog, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih rieči u svom govoru. Požalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztakao je štete, koje su za pokrajinu i njezino stanovničtvo iz toga nastale. On je također rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Pridodao je, da bi trebalo rješiti ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različita druga pitanja; osobito pitanja, koja čine opreke izmedju većine i manjine Ist. sabora, te zaželio, da sabor djeluje mirno i da tako vlada u cijeloj pokrajini, a na njezinu korist veći mir, nego li je do sada bio. Zaželio je konačno, također da se podigne materi-

V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravak i popunjak izbornog roda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz ciele pokrajine, pa će se vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je nadalje iztaknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnove, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opažamo, kako je ne izravno to već učinio drug. g. Andrijčić u svojem netom inrečenom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ove pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer

---

vi javne terete nosimo, treba, da i ugodati uživamo.

li ćemo nastojati, da učinimo sve še, da se podigne naobrazba pučanrkvom i školom; nastojati ćemo, da digne blagostanje naroda. I radi upravo postavili smo ovaj predlog, sada u raspravi.

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se iromašnom, — smatra se za jednu ajsiromašnijih pokrajina, što ih Auima. Reći ću, da je to za veći dio jine naroda istinito, ali reći ću ta-, da Istra nije od naravi siromašna, e uvijek bila siromašna, niti da mora takovom biti. Oni, koji su čitali it Istre, a čitali ste ju stalno Vi svi, , što pripovjeda Kasiodor, da bijaše Istra, doista prije mnogo stoletja, vieku, žitnica i za druge zemlje, da živež iz nje izvozio i za druge po-. A da danas nije tako, nego liko siromaštvo vlada u velikom dikrajine, to se mora većinom pripiiznim vladama i upravama, koja su pokrajinom vladala, a nisu se brila blagostanje pučanstva. Niti mlepraveditori niti njemački grofovi nisu za dobro pučanstva, nego samo za i svoje najbliže. A i kad je feudaprestno, nije bilo mnogo bolje, jer vlastela i seljaci bili osiromašili i li se, te su mogli dobro živiti samo Novodobna vlada, vis. sabore, bilo falj. bilo automna zanemarivala je većinu pučanstva ove pokrajine. je kada uradila što za većinu puа, i ako je kadšto uradila, uvijek u bili drugi razlozi, druge svrhe, — se, da se zemlja prikaže talijanskom, se narod talijanči. Ne krivim više utomnih oblasti, nego li državne, spotonje bile one, koje su ako i ne direktno, podupirale automne oblasti, narod otudjuju samom sebi.

tomu došle su razne nezgode, a, peronospera, često suša, tuča, i druge, i eto nevolje u narodu. Gosneka ni ne znadu, kako velike biede pokrajini, jer se radje drže gradova, alaze u zabitnije krajeve. Ja mogu da ima takovih nevolja, da se dade opisati, tako napose na otocima ernom djelu Istre.

a se tomu pomogne, treba veće treba jednu veću akciju poduzeti, e dulje trajati, ali i za dulje pomoći, i treba nekoje manje, koje će brzo, pomoći.

Za veću akciju dužna je poglavito c. kr. vlada, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povjerenik, i neka izvjesti svojim višim, da c. k. vlada, ako i kad poduzme veću akciju, ne izkazuje milost, nego čini dužnost, da naime nadomjesti ono, što je kroz mnogo desetljeća odnosno stoljeća zanemarila.

Kako se čuje i kako je i danas spomenuo veleštovani g. asesor Chersich, c. kr. vlada odlučila se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa študijami, nacrti i planovi, nego da se dade brzo na posao. Neka vlada pozove i nas na sudjelovanje,

Izpiti za maklulate. M.…eca oktobra vršit će se u Trstu izpiti za maklniste trgovačkih parobroda. Pismeni izpiti biti će dne 1. i 2., praktički dne 4. i ustmeni dne 5. oktobra. Molbe za dopust k izpitu treba poslati c. kr. pomorskoj vladi u Trstu do 28 septembra.

Mladi Istran zaglavio na parobrodu „B. Kemeny" družtva Adria. Riečke novine od dne 15. o. m. pišu: Juče je kapetan Ljudevit Kiselić, glavni zapovjednik na parobrodu družtva Adrije „B. Kemeny" izviestio lučki ured o ovom slučaju: 8. rujna, u 10 sati prije podne dok se je parobrod nalazio u Jadranskom moru i dok se je momčad bavila čišćenjem broda, podje 15-godišnji mladić Matija Glavić iz Sušnjevice do „bokaporte" da zatvori spremište. Kako je bio jedan dio „bokaporte" zlo postavljen, pade s njime, kad je na nj stao, u dubinu spremišta, te ostade na mjestu mrtav.

Grom udario u trabakul. Dne 16. o. m. udario je grom u čozotsku ladju „Volonta" koja je izvan luke lovila ribe. Trojica ribara, koji bijahu u ladji osta ne ozledjena, dočim su bile oštećene nekoje ribarske sprave.

Oglas.

Kojim se daje do znanja, da će se obdržavati budući marvinski sajam u Pazinu polag sajmovnog reda **prvi ponedeljak mjeseca**, koji dodje dne 7. oktobra ove godine.

Pazin, 24. rujna 1907.

Občinski glavar:
Dr. Kurelić.

Pozor tamburaši! Izašli su najnoviji clonici tamburaški glazbotvorina za tambure od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburaško glazbe kao: Farkaša, Broša, Hruze, Tomića, Machača i t. d.

Kod prve sisačke tvornice tambura

J. STJEPUŠIN U SISKU.

OGLAS.

Daje se na opće znanje, da će se u nedjelju … septembra 1907. u 10 sati pr… goslov novc… Pregari, koja… vjetna crkva… gore Karmel…

Kapela

Ogl…

Razpisu… mjesto opć… općine. G… koju će… anticipatn… tobra t. … sposobnc… svjedodžl… skom, k… sadašnj…

Molit… govoru… mogućr…

Za… kod p…

BAI…

M. P.

… dobij…

nit… pu… 2… će… pi… ž…

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdana svjedočbe i priznanice iz svijn strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi … ozdravio u roku od 45 dana, dobiva …

zamolbu župana Studene, da se tamošnjim kućegospodarom izdade po četiri prostorna metra gorivog drva u „Štulcu" i dva prostorna metra „Zada polje" ako ne bude zapreke sa strane šumske oblasti. Prema dopisu općine Volosko ovlašćuje se općinsku upravu, da sporazumno ureče dan glede konačnog komisionalnog očevida i uredjenja dvojbenih granica med por. opć. Volosko i Matulji.

Dosadanji pregledaoc mrtvaca, pratitelj zatvorenika i užigač svjetiljaka u Kastvu zahvalio se je na tom službovanju, te se prihvaća predlog odbora i imenuje u privremenom svojstvu Kacin Josipa pregledačem mrtvaca i pratiteljem zatvorenika uz dosadanje pristojbe a užigačem svjetiljaka imenuje se Ružić Ivana Ivanova uz mjesečnu plaću od K 12.—.

Župan Srdočeve Ivan Srdoč umro je 25. junija te nakon saslušanja općinara i na predlog g. opć. glavara imenuje se novim županom za Srdoči g. Srdoč Josipa pok. Ivana kbr. 7. Župan iz Zvoneće Sušanj Mate izjavio je, da mu nije moguće obnašati više te službe radi obiteljskih prilika. Saslušav mnijenje više članova opć. zastupstva, zaključilo se je, da se ta zahvala ne prihvati, već da isti obnaša tu čast do konca ove periode i nek mu se povrati pečat županije.

Ne uvažuje se molba Požarić Stjepana iz Bakarca sad u Jušićima i Hećimović Danijela sad u Perušiću glede primitku u svezu općinarstva ove općine.

Preporuča se na uvaženja molbe za podijeljenje obrtnih koncesija Belasić Mata i Juretić Antona za prodaju vina i pive na malo i Frlan Jelene radi dozvole da može držati na spavanju radnike,

Javne dražbe i kolaudacije. Popravak zida na groblju u Sv. Mateju odan je za K 782 Jugo Franu iz Brnasi, koju se dražbu odobrava i zaključuje, da se otkupi potrebno zemljište po K 2 od m², da se eventualnu štetu polag procjene namiri i poduzetniku kao višeradnja isplati za potporni zid K 95·20 p, a za dublji i širi temeljni zid K 64. Odobrava se dražba gradnje zida uz kuću Ivana Ivančića u Zametu sa dostatbenom cijenom od K 226·20 p, imenujuć nadzornikom radnje gosp. F. Rubešu i zaključkom, da poduzetnik taj zid fugira cementom za cijenu od K 30. Odobrava se javnom dražbom prodaja stolarskog orudja što je pripadalo ovdašnjoj delavskoj školi sa utržkom od K 411 81 i zaplijenjenih vaga i dvih bodova sa K 6·42. Dražba za dogradnju školske dvorane petog razreda ovdješnje muške učione odobrava se i to zidarska sa dostatbenom cijenom K 5392 a stolarska nakon poviška sa K 839. Prihvaća se provedenu kolaudaciju popravka puta od željezničke postaje Matulji prema selu Osojnaki, isplativ dostuocu dostatbenu cijenu od K 598 50 i u ime višeradnje K 170·15, odobrava se kolaudacija opć. šterne u selu Jelovičani i to zidarska sa višeradnjom sa K 2614·63 pridržav poduzetniku K 135 za doba od tri godine kao jamčevinu o nepropustivosti šterne, klesarska radnja sa višeradnjom sa ukupnih K 410·36, limarska radnja sa naviškom K 292·90 i ona za kopanje kanala za dovodne cijevi sa K 39, te nagrada nadziratelju radnje sa K 30. Odobrava se nadalje kolaudacija šterne u Pilepićima i to zidarska sa K 3084 pridržav poduzetniku K 160 za doba od tri godine u ime kaucije da će šterna biti nepropustiva, klesarska radnja sa K 386, limarska radnja u koliko je bila izvedena sa K 191·39, za kopanje kanala K 113 91, te nagrada Pilepić Matu za nadziranje tih radnja u svoti K 30. Kolaudacija šterne u Škurinji takodjer se odobrava i to zidarska radnja sa višeradnjom i po odbitku manje učinjenog djela sa K 3858 34 pridržav u ime garancije za tri godine K 160 da će šterna biti nepropustiva, klesarska radnja sa višeradnjom u svoti od K 452·80, limarska radnja sa naviškom sa ukupnih K 489·95, radnja kopanja kanala za dovodne cijevi sa K 92·79, te Turak Franu nagrada K 40 za nadziranje tih radnja.

Odobrava se provedena dražba za prodaju 200 prost. metara drva za paljenje ugljena u Lisini uz dostatbenu cijenu od K 1·15 po prost. metru.

Dogradnja drugog razreda pučke učione u Brgudu odana je putem dražbe i to zidarska radnja Dukić Ljudevitu i drug. za K 10050, a stolarska Antonu Jakšetiću za K 1922 što se odobrava zaključkom, da se Afrić Josipa odšteti sa K 2 po četv. metru za zemljište, koje će mu se uzeti.

Odobrava se prodaja zemljišta „Šorovo" u Gor. Rukavcu sa dostatbenom cijenom od 541·07 koji utržak da se upotrebi za gradnju ceste na „Pišćinu".

Školska zgrada u Hostima je gotova, te se ta zidarska radnja kao i višeradnja odobrava sa ukupnom svotom od K 11.792·64 pridržav poduzetniku svotu od K 150 kao garanciju, da šterna ne propušta, a njekoje opažene manjkavosti ima poduzetnik čim skorije odstraniti. Odobrava se i stolarska radnja sa K 2121·21 te iznos od K 454 za izradbu školskih klupa.

Odobrava se dražba za izradbu popravka puta od državne ceste na Kantridi k moru sa cijenom od K 290·40.

Odobrava se kolaudacija gradnje pločnika pred crkvom Sv. Lucije, oko šterne na Lokvi i pred opć. kućom br. 75 u Kastvu kao i podzemnih kanala sa učinjenimi višeradnjami u ukupnoj svoti od K 2065·51

Prihvaća se kolaudacija zida pred crkvom Sv. Jelene u Kastvu, koja radnja ukupno sa višeradnjom iznosi K 3107·10. Jardas Mariji doznačuje se odšteta za počinjenu štetu rušenjem zida i minanjem u njezinom vrtu sa K 100, što nek joj se obračuna u danu joj posudu.

Ukupna svota prenavedenih dražba i kolaudacija u ovoj sjednici iznosi K 52.250·98.

Obdržavana dražba za dovoz gorivog drva iz Lisine uz cijenu od K 3·70 po metru ostala je bezuspješno, a pristupiv zatim Gauš Josip izjavi da je voljan ta drva za ogrijev općinskog ureda i škola izvoziti uz cijenu od K 3 90 po prost. metru ako na to pristane opć. zastupstvo, koje prikvati tu ponudu.

Da se namiri različite potroške za javne općinske gradnje predvidjene u proračunu za ovu godinu kao i one, što su naknadno odlučene, a općinska blagajna nije u stanju, da to iz svojih sredstava učini, prihvaća se predlog opć. odbora, da se uz dosad već prihvaćeni zajam od K 6000 u sjednici od 13. junija t. g. uzajmi kod Posujilnice u Voloskom daljnjih K 24.000 uz 5½ % interesa i to K 12.000 za kastavsku a K 12.000 radi škole za brgudsku općinu, uz odobrenje toga zajma sa strane zemaljskog odbora.

Dne 10. maja t. g. obavio se je pregled opć. blagajne, te je prihod svih dnevnika, što se ovdje vode iznosio K 183.046·58 a raskod K 182.132·68, te je prema tomu proizašao višak od K 913·95 i to u prometu sa gotovim novcem. Dne 12. i 13. julija t. g. bio je ovdje računarski revizor kod zemaljskog odbora gosp. Josip Bradicich i obavio pregledanje računa ove općine izraziv se povoljno o gospodarenju iste. Tom je prilikom obavljen i pregled obć. blagajne sa prihodom u gotovini od K 220.963·42 i rashodom od K 215.889·21, dakle sa viškom K 5074 21, u državnih obligacijah i pošt. štedionia K 2100 i u privatnih obligacijah K 260.305·04, koje se pregledo uzima do znanja.

Bogato … 1000 slika) ura, mizikalija i drugih … tičkih stvari, šalje badava i franko.

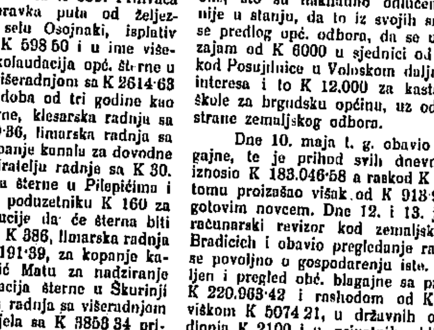

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Novost! Sprava za prištednju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Josef Brosina = Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u te struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 3. ~~septembra~~ Oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Dne 19. junija t. g. obdržavao se je izvid od strane c. kr. vlade i ove općine glede ustanovljenja mjesta za novu zgradu c. kr. učiteljišta. Opć. povjerenstvo sporazumno se izjavilo, da bi jedino i najprikladnije mjesto za tu gradnju bilo ispod „Fortice“ jer u blizini Kastva i povoljan pristup gg. učiteljima i djacima. Dovoznu cestu do nove zgrade obvezuje se učiniti ova općina, a što se tiče većih troškova radi različitih visina gradilišta obvezuje se općina Kastav povećati svoj doprinos u razmjeru od jedne četvrtine ukupnih troškova. Opć. zastupstvo odobrava u cijelosti tu izjavu, željom, da se čim skorije pristupi k gradnji nove zavodske zgrade, tako da bi četvrti razred učiteljišta bio prenešen iz Kopra u Kastav u novu zgradu godine 1909/10.

Na molbe za prodaju i najam opć. zemljišta zaključuje se, da se prodade Haidner Vjekoslavu u Matuljima 90 m² za K 180 uz uvjet, da o svom trošku učini obgradni zid i da se taj utržak upotrebi za nastavak gradnje puta od kolodvora Matulji prema selu Osojnaki, Pilepić Ivan u Zametu za K 19·25, Anastaziji ud. Kundić bezplatno se ustupa tnalo za gradnju grobnice za pok. supruga Mata i obitelj uz groblje u Rukavcu, Frlan Franu Garić prodaje se 26 m² zemljišta u Zametu po K 1 ako općini odstupi toliko svog zemljišta za gradnju opć. puta, nadoplativ mu eventualnu veću površinu sa K 1 po m², Maljavac Josipu iz Skalnice kućno tnalo u Skalnici za K 98, dozvoljava se Milanu Dukić, da opakuma pregradi dio kuta između njegove i Marjanovićeve kuće u Kastvu, Bačić Andru u Matuljima kućno tnalo, preinačujuć zaključak od 23./II. t. g., Bačić Josipu kućno tnalo u Trinajstićevoj preinačujuć zaključak od 29. aprila t. g., Srdoč Ivan u Matuljevoj štivre za K 172·20 i Dukić Franu kućno tnalo u Matuljevoj za K 122·80. Molbu braće Marčelja uzet će se u pretres, kad se nagodi sa Loncem. Neuvažuju se molbe Sirola Frane, Blečić Andra, Srdoč Albine. Molbu Srdoč Andra uzet će se u obzir iza naknadnog izvida na licu mjesta. J. L. Münzu dati će se u najam kamenolom u Matuljevoj uz ponuđenu najamninu od K 500 godišnjih za pet godina, čim udovolji svim postavnim mu uvjetima sa strane općine. Molbu Šepić Ivana uzet će se u obzir čim dodje do nagode sa Rade Franom. Marčelja Andru da se povrati K 39·61 uplaćenih za kućno tnalo, a glede poboljšica odlučit će se kad bude tko drugi preuzeo to tnalo. Turak Franu, da se isplati K 200 za izradbu spomenika Jakovu Mezek.

Na molbe za podjeljenje novčanih potpora i drugog sadržaja odlučuje se i doznačuje jednomu K 4, šestorici po K 6, dvojici po K 6, jednomu K 8, osmorici po K 10, jednomu K 15, jednomu K 20 za popravak krova, dvojici izdaje se bezplatno dopust za 4 metra drva, za najamninu Mamić Tonke za junij t. g. K 14, oprašta se Kuzmić F. i Laginja ud. M. repart škole po K 8. Rodarima Brozoviću i Jurdani daje daljnjih K 12 za dobavu korica i remena za sablju, posljednjem K 2 za pažnju na mir i red na Jakovlju na Kantridi, Bizalju izdaje se paušal t. g. za dobavu odijela, riječkoj bolnici za uzdržavanje neizlječive Matejčić do 30. junija t. g. K 115·14 Afrić A. za bolničke troškove K 17·62, obiteljima općinara iz Velog Vrha K 50, tršćanskoj bolnici za obskrbu neizlječive Frlan Francike do 5. iulija t. g. K K 79·20, Tibljaš Josipu slijepcu i za pratitelja mu do Trsta i natrag zbog operacije na očima K 50, mjesečno Dukić Josipu, ako mu bude podijeljena i potpora od zemaljskog odbora dok svrši košaračku školu u Beču K 15, Lučić A. i Rubeša J. u ime najamnine K 8 a Lučiću sedmička potpora od K 3, djacima Bačić J. i Dukić I. za školsku godinu 1907/08. po K 10 mjesečnih. Grobarima na kastavskom groblju povisuje se pristojba kopanja grobova za odrasle na K 6.

Glede popravku općinskih puteva od Selinari na Starci i od Jurčići do Brestovice prepušta se na rješenje proračunskoj sjednici, opć. geometar da razvidi i učini proračun za popravak puta od sela Hosti prema cesti Sv. Križa, te će se naknadno odlučiti o doznačenju potpore, za popravak ceste Zvoneća-Ždemer doznačuje se K 100 uz nadzor gosp. M. Kinkele, za popravak ceste Rubeši-Ferlanija-Matulji doznačuje se daljnjih K 100 ukupno K 150, umoliv cestni odbor, da istu primi u vlastitu režiju, odobrava se izdatak od K 21 više zasluženih pri gradnji ceste Sv. Križ-Hosti, nego li je iznašala potpora općine; put od Vukove ravni do crkve Sv. Luke u Rukavcu, da se popravi potporom od K 150 uz nadzor gosp. V. Arminini, glede popravka Srokovog kola, da se razvidi i učini proračun za cijevi i tuba pri šterni u Škrapnoj, a tube dati će se one, što su sad neupotrebivi kod „šternice“ u Rubešovoj. Nekoliko se molba ne uvažuje.

Obzirom, što se je potaklo pitanje o ustrojenju djačke kuhinje u Kastvu, preporuča se, da se taj podhvat sa strane općine podupre.

Izcrpiv dnevni red predsjednik diže sjednicu u 6½ sata po podne.

Općeniti izborni razred podjeljen u 2 kotara bira:

1. Sudbeni kotari Buje, Piran (izuzev Korte), Poreč (izuzev Baderna, Žbandaj, Varvari i sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Ilovik), mjestra občina Vižinada (izuzev Kaštelir), porezne občina Kopar, Milje, Valle d'Oltra, Motovun, Oprtalj, Višnjan, Vodnjan, Sv. Vinčenat, Pula, Ražana, Galežan, Sišan, Labin, te gradovi Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno sa zastupnika;

2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, Buzet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev veznu občinu Labin i grad Plomin), Vodnjan (izuzev porezne občine Vodnjan i

presvj. g. predsjednika, demisioniranog, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih riečî u svom govoru. Požalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztaknuo je štete, koje su za pokrajinu i njezino stanovničtvo iz toga nastale. On je također rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Pridodao je, da bi trebalo rieširi ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različita druga pitanja; osobito pitanja, koja čine opreke izmedju većine i manjine Ist. sabora, te žalio, da sabor djeluje mirno i da tako vlada u cijeloj pokrajini, a na njezinu korist veći mir, nego li je do sada bio. Žalio je konačno, također da se podigne materi-

V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravak i popunjak izbornog roda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz cielo pokrajine, pa će se vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je načalje iztaknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnove, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opažamo, kako je ne izravno to već učinio drug. g. Andrijčić u svojem netom inrečenom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ove pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer

---

. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

vi javne terete nosimo, treba, da i agodati uživamo.

li ćemo nastojati, da učinimo sve le, da se podigne naobrazba pučan- rkvom i školom; nastojati ćemo, da digne blagostanje naroda. I radi upravo postavili smo ovaj predlog, sada u raspravi.

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se iromašnom, — smatra se za jednu jsiromašnijih pokrajina, što ih Au- ima. Reći ću, da je to za veći dio line naroda istinito, ali reći ću ta-, da Istra nije od naravi siromašna, uvijek bila siromašna, niti da mora takovom biti. Oni, koji su čitali Istre, a čitali ste ju stalno Vi svi, , što pripovjeda Kasiodor, da biješe Istra, doista prije mnogo stoletja, vieku, žitnica i za druge zemlje, da živeć iz nje izvozio i za druge po- e. A da danas nije tako, nego liko siromaštvo vlada u velikom di- krajine, to se mora većinom pripi- znim vladama i upravama, koja su pokrajinom vladala, a nisu se bri- a blagostanje pučanstva. Niti mle- praveditori niti njemački grofovi nisu za dobro pučanstva, nego samo za i svoje najbliže. A i kad je feuda- prestao, nije bilo mnogo bolje, jer vlastela i seljaci bili osiromašili i li se, te su mogli dobro živiti samo Novodobna vlada, vis. sabore, bilo alj. bilo automna zanemarivala je većinu pučanstva ove pokrajine. je kada uradila što za većinu pu- a, i ako je kadšto uradila, uvijek u bili drugi razlozi, druge svrhe, — se, da se zemlja prikaže talijanskom, se narod talijanči. Ne krivim više utomnih oblasti, nego li državne, potonje bile one, koje su ako i ne direktno, podupirale automne oblasti, narod otudjuju samom sebi.

tomu došle su razne nezgode, a, peronospera, često suša, tuča, i druge, i eto nevolje u narodu. Gos- neka ni ne znadu, kako velike biede pokrajini, jer se radje drže gradova, aluze u zabitnije krajeve. Ja mogu da ima takovih nevolja, da se dade opisati, tako napose na otocima rnom djelu Istre.

a se tomu pomogne, treba veće treba jednu veću akciju poduzeti, e dulje trajati, ali i za dulje po- moći, i treba nekoje manje, koje će brzo, pomoći.

Za veću akciju dužna je poglavito c. kr. vlada, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povjerenik, i nek izvjesti svojim višim, da c. k. vladà, ako i kad poduzme veću akciju, ne izkazuje milost, nego čini dužnost, da naime nadomjesti ono, što je kroz mnoga desetljeća odnosno stoljeća zanemarila.

Kako se čuje i kako je i danas spomenuo veleštovani g. asesor Cherseich, c. kr. vlada odlučila se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa študijami, nacrti i planovi, nego da se dade brzo na posao. Neka vlada pozove i nas na sudjelovanje,

Izpiti za makiniste. Mjeseca oktobra vršit će se u Trstu izpiti za makiniste trgovačkih parobroda. Pismeni izpiti biti će dne 1. i 2., praktički dne 4. i ustmeni dne 5. oktobra. Molbe za dopust k izpitu treba poslati c. kr. pomorskoj vladi u Trstu do 28 septembra.

Mladi Istran zaglavio na parobrodu „B. Kemeny" družtva Adria. Riečko novine od dne 15. o. m. pišu: Juče je kapetan Ljudevit Kiselić, glavni zapovjednik na parobrodu družtva Adrije „B. Kemeny" izviestio lučki ured o ovom slučaju: 8. rujna, u 10 sati prije podne dok se je parobrod nalazio u Jadranskom moru i dok se je momčad bavila čišćenjem broda, podje 15-godišnji mladić Matija Glavić iz Sušnjevice do „bokaporte" da zatvori spremište. Kako je bio jedan dio „bokaporte zlo postavljen, pade s njime, kad je na nj stao, u dubinu spremišta, te ostade na mjestu mrtav.

Grom udario u trabakul. Dne 16. o. m. udario je grom u ćozotsku ladju „Volonta" koja je izvan luke lovila ribe. Trojica ribara, koji bijahu u ladji osta ne ozledjena, dočim su bile oštećene nekoje ribarske sprave.

Oglas.

Kojim se daje do znanja, da će se obdržavati budući marvinski sajam u Pazinu polag sajmovnog reda **prvi ponedeljak mjeseca**, koji dodje dne 7. oktobra ove godine.

Pazin, 24. rujna 1907.

Obćinski glavar:
Dr. Kurelić.

„Pogledajte moje obraščiće amo,
Skoprem sam evo tak malušak samo,
Vjerovao nebi nitko-ali istina je prava,
Da napravi sve Kathreiner-
Kneippova to sladna kava.
Prava samo u izvornim omotima sa imenom Kathreiner.
Zrnata kava, pošto uzrujava ne treba ju piti bez primjese Kathreiner-Kneippove sladne kave.
Ona se je izkazala svojom vrstrašćom kao najodličniji kávni napitak, pa pošto je umiljata i lahko probaviva, najtoplije se preporučuje.
Djeca bi se još samo morala posvema na Kathreiner priučiti.

Pozor tamburaši! Izašli su najnoviji clenici tamburaški glazbotvorina za tambure od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburaške glazbe kao: Farkaša, Broža, Hruze, Tomića, Machača i t. d.

Kod prve sisačke tvornice tambura

J. STJEPUŠIN U SISKU.

OGLAS.

Daje se na opće znanje, da će se u nedjelju dne 29. septembra 1907. u 10 s ... obavljati hla-
goslov
Pregari
vjetna
gore K

K

Ra
mjest
općin
koju
antic
tobra
spos
svje
skor
sada
M
gov
mo
Z
koč

M.

dc

n
E
ć

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedoče i prisnanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva

TRAŽITE SVUDA!
SVI HRVATI PUŠE U KORIST HRVATSKE ISTRE,
JER KUPUJU: TULJČIĆE I CIGARETNI PAPIRIĆ ĆIRILO-METODSKIH ZIDARA
GLAVNO SKLADIŠTE U KNJIŽARI ĆIRILOMETODSKIH ZIDARA (STIMUNIĆ I DR.)
ZAGREB PRERADOVIĆEV TRG Br. 4
POMOŽITE ISTRU

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Novost! Sprava za prištedaju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Preuzima u te struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 3. ~~septembra~~ Oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili poštenicom pošt. štedionice u Beču ca administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u dopisnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuinje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se nasloviljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakl. tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izborna reforma za Istru.

Zemaljski je odbor dné 23. p. m. podnio saboru izbornu preosnovu, iz koje donašamo važnije podatke.

Broj zastupnika povisuje se od 33 na 42, i to 3 biskupa, a 39 izabrana. Bira bi bi veliki posjed i trgovačka komora kao do sada: prvi 5, a druga 2, gradovi 13 (prije 11), ladanjske občine 13 (prije 12), a občeniti izborni razred 6.

Izborni kotari.

Veliki posjed cielе pokrajine tvori jedan izborni kotar.

Gradovi bili bi podieljeni na:

Pula tri kotara. (I. grad, II. Portaurea, Sv. Martin, Zaro i Sv. Mihovio, III. ostatak predgradja); Kopar, Piran, Rovinj, svaki jedan kotar; Izula, Milje i Buzet zajedno jedan kotar; Poreč, Motovun, Višnada i Oprtalj zajedno jedan kotar; Buje, Humak i Novigrad zajedno jedan kotar; Vodnjan, Pazin, Labin i Plomin zajedno jedan kotar; Lošinj mali i veli zajedno jedan kotar; Cres i Krk zajedno jedan kotar; Volosko, Opatija, Lovran, Kastav, Mošćenice i Podgrad zajedno jedan kotar.

Vanjske občine podieljene u 6 kotara biraju:

1. Sudbeni kotar Piran (izuzev Korte) Poreč (izuzev Baderna, Žbadanj, Varvari i Sv. Lovreć Pazenatički), Rovinj (izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev poreznu občinu Lošinj veli), porezna občina Valle d' Oltra (Milje), porezne občine Višnjan, Vižinada, Labinci, Oprtalj, Sv. Vinčenat, Pula, Fazana, Galežan, Sišan, Labin, zajedno tri zastupnika;

2. sudbeni kotari Kotari Kopar (izuzev Val d' Oltra) Podgrad, te porezna občina Korte, zajedno dva zastupnika;

3. Sudbeni kotar Buzet i Pazin zajedno dva zastupnika;

4. Sudbeni kotari Motovun (izuzev porezne občine Višnjan, Vižinada, Labinci i Oprtalj), Vodnjan izuzev poreznu občinu Sv. Vinčenat), Pula izuzev porezne občine Pula, Fažana, Galežan i Sisan), te mjestna občina Kanfanar, porezne občine Baderna, Žbadanj, Varvari i Sv. Lovreč Pazenatički zajedno dva zastupnika;

5. Sudbeni kotari Volosko i Labin (izuzev poreznu občinu Labin);

6. Sudbeni kotari Krk i Cres, te mjestna odnosno porezna občina Lošinj Veli.

Občeniti izborni razred podjeljen u 2 kotara bira:

1. Sudbeni kotari Buje, Piran (izuzev Korte), Poreč (izuzev Baderna, Žbandaj, Varvari i sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Ilovik), mjestna občina Vižinada (izuzev Kaštelir), porežne občina Kopar, Milje, Valle d' Oltra, Motovun, Oprtalj, Višnjan, Vodnjan, Sv. Vinčenat, Pula, Fažana, Galežan, Sišan, Labin, te gradovi Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno tri zastupnika;

2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, Buzet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev poreznu občinu Labin i grad Plomin), Vodnjan izuzev porezne občine Vodnjan i Sv. Vinčenat, Krk (izuzev grad Krk), Cres (izuzev grad Cres), Kopar (izuzev porezne občine Kopar, Milje i Valle d' Oltra), Motovun (izuzev porezne občine Motovun, Oprtalj, Vižinada, Labinci i Vižnjan) Pula (izuzev porezne občine Pula, Fažana, Galežan i šišan), porezne občine Korte, Baderna, Žbadanj, Varvari i Sv. Lovreč Pazenatički, Ilovik, te mjesna občina Kanfanar zajedno tri zastupnika.

Izborno pravo pripada:

1. U velikom posjedu:

a) austrijskim gradjanom obaju spolova, te udrugam i društvom, koji za nekretnine u Istri plaćaju K 300 izravnog realnog poreza uz uvjet, da zemljarina bude najmanje K 100

b) austrijskim gradjanom obaju spolova, koji plaćaju najmanje 200 K zemljarine.

2. U gradovima občinari mužkoga spola nastanjeni u gradskom području, ako:

a) u občinama sa 3 izborna tiela pripadaju prvom tli drugom tielu, ili pripajuć trećem, plaćaju najmanje 20 K izravnog poreza;

b) u občinama sa manje od tri izborna tiela, su sadržani u prve dvie trećine izkornika, ili pripadajuć trećoj plaćaju najmanje K 20 izravnog poreza.

Gradsko pooručje odlučuje se putem naredbe namjestničtva u sporazumu sa zemaljskim odborom.

3. U vanjskim občinama vriede su glasne ustanove kao za gradove uz stegnuće najmanjeg poreza na 10 K.

4. Za občeniti izborni razred odlučuju se iste ustanove kao za izbor zastupnika u carevinsko vieće.

Ove iste ustanove su približno usvojene i za provedbu izbora, poimence pak u koliko se tiče izravnog i tajnog glasovanja.

Osnova je uredjena na temelju, da od 39 biranih zastupnika pripadne Talijanom 24, a Hrvatom i Slovdncem 15.

Govor

nar. zast. prof. Vjekoslava Spinčića izrečen u I. sjednici istarskoga sabora dne 21. o. m.

Visoki sabore!

Uzimajuć prvi puta riječ za ovoga zasjedanja, budi mi dozvoljeno, osvrnuti se nekim opazkama na otvoritbeni govor presvj. g. predsjednika, demisioniranog, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih rieči u svom govoru. Požalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztakao je štete, koje su za pokrajinu i njezino stanovničtvo iz toga nastale. On je takodjer rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Pridódao je, da bi trebalo riešiti ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različita druga pitanja; osobito pitanja, koja čine opreke izmedju većine i manjine Ist. sabora, te zaželio, da sabor djeluje mirno i da tako vlada u cijeloj pokrajini, a na njezinu korist veći mir, nego li je do sada bio. Zaželio je konačno, takodjer da se podigne materijalno stanje pokrajine i da se razprave osnove, koje bi smjerale na to.

Liepih smo rieči, kako se vidi, čuli od presvj. g. predsjednika, osobito one za mir u pokrajini i u saboru, te za izravnanje opreka izmedju obiju narodnosti, ali tim riečima slijedili su čini i sa strane samog presvj. g. predsjednika, koji su u posvemašnoj opreci sa njegovim riečima. U svom dosta dugom govoru nije on smatrao shodnim, da i jednu riječ progovori u jezíku manjine doista ovog sabora, ali većine stanovničtva pokrajine. Znamo, da bijaše ovdje u saboru nekoliko Čeha, koji dobro poznadu, kako se postupa i u drugim saborima, pa se nisu mogli dosta načuditi, kako je moguće, da predsjednik sabora u ovoj zemlji ne nalazi za shodno, niti rieči progovoriti hrvatski.

A sliedilo je na to i nešto drugo, što nikako ne smjera na mir izmedju vas i nas, što ne kaže nikako na izgladjenje opreka, — a to je bio izbor predsjedničtva. Izabrali ste gospodo, 2 tajnika, koji imadu čitati razne podneske, ali obojica su iz vaše sredine, a nijedan od nas, koji bi mogao čitati hrv. podneske. Izabrali ste 6 revizora, a na nas koji sačinjavamo $^1/_3$ sabora, niste se niti kod toga izbora obazreli. Iztičem to, vis. sabore, radi toga da znadete, da mi dobro pamtimo i opažam, — da mi za sada to još pregaramo, ali hoćete li za buduće da se mirno razpravlja, da ne bude opreka, morat će se mir sklopiti na temelju ravnopravnosti, bez ikakvih povlastica, bez ikakva nadvladjivanja, gdje ćemo da budemo ravnopravni sinovi ove zemlje i ovdje u čitavoj javnosti. — (Odobravanje).

Što se tiče izbornog reda, svi ćemo biti u prvom redu za to, da se uvede obće, jednako, izravno i tajno izborno pravo. Već mnogo godina borimo se za to. Sada se je to uvelo i za car. vieće. Smatramo to pravednim tako, kao što je pravedna najpravednija stvar. Ali ako se i za sada ne bude moglo to postići, jer vis. vlada, koja je dozvolila, da se takav izborni red uvede i za carev. vieće, ista ta vlada ne će što dopušta za carev. vieće, da dopusti za zemaljske sabore; — ali, opetujem, ako do takovog izbornog reda ne bude moglo za sada doći, mi ćemo glasovati, za popravak sadanjega i da se proširi izborno pravo, koliko je više moguće. Glasovat ćemo, da sabor dobije više zastupnika, glasovat ćemo, da se uvede t. zv. V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravak i popunjak izbornog roda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz cielе pokrajine, pa će se vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je nadalje iztaknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnove, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opažamo, kako je ne izravno to već učinio drug. g. Andrijčić u svojem netom inrečenom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ove pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer ako svi javne terete nosimo, treba, da i svi blagodati uživamo.

Mi ćemo nastojati, da učinimo sve moguće, da se podigne naobrazba pučanstva crkvom i školom; nastojati ćemo, da se podigne blagostanje naroda. I radi toga upravo postavili smo ovaj predlog, koji je sada u raspravi.

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se vrlo siromašnom, — smatra se za jednu od najsiromašnijih pokrajina, što ih Austrija ima. Reći ću, da je to za veći dio pokrajine naroda istinito, ali reći ću također, da Istra nije od naravi siromašna, da nije uvijek bila siromašna, niti da mora uvijek takovom biti. Oni, koji su čitali povjest Istre, a čitali sto ju stalno Vi svi, znadu, što pripovjeda Kasiodor, da bijaše najmo Istra, doista prije mnogo stoletja, u IV. vieku, žitnica i za druge zemlje, da se je živež iz nje izvozio i za druge pokrajine. A da danas nije tako, nego da veliko siromaštvo vlada u velikom dielu pokrajine, to se mora većinom pripisati raznim vladama i upravama, koja su ovom pokrajinom vladala, a nisu se brinula za blagostanje pučanstva. Niti mletački praveditori niti njemački grofovi nisu mislili za dobro pučanstva, nego samo za sebe i svoje najbliže. A i kad je feudalizam prestao, nije bilo mnogo bolje, jer su i vlastela i seljaci bili osiromašili i zadužili se, te su mogli dobro živiti samo lihvari. Novodobna vlada, vis. sabore, bilo ces. kralj. bilo automna zanemarivala je veliku većinu pučanstva ove pokrajine. Malo je kada uradila što za većinu pučanstva, i ako je kadšto uradila, uvijek su tomu bili drugi razlozi, druge svrhe, — radilo se, da se zemlja prikaže talijanskom, ili da se narod talijanči. Ne krivim više zem. automnih oblasti, nego li državne, jer su potonje bile one, koje su ako i ne uvijek direktno, podupirale automne oblasti, da naš narod otudjuju samom sebi.

K tomu došle su razne nezgode, filoxera, peronospera, često suša, tuča, i razne druge, i eto nevolje u narodu. Gospoda neka ni ne znadu, kako velike biede ima u pokrajini, jer se radje drže gradova, a ne zalaze u zabitnije krajeve. Ja mogu kazati, da ima takovih nevolja, da se teško dade opisati, tako napose na otocima u sjevernom djelu Istre.

Da se tomu pomogne, treba veće akcije, treba jednu veću akciju poduzeti, koja će dulje trajati, ali i za dulje pomoći, i treba nekoje manje, koje će brzo, pomoći.

Za veću akciju dužna je poglavito c. kr. vlada, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povjerenik, i nek izvjesti svojim višim, da c. k. vlada, ako i kad poduzme veću akciju, ne izkazuje milost, nego čini dužnost, da naime nadomjesti ono, što je kroz mnoga desetljeća odnosno stoljeća zanemarila.

Kako se čuje i kako je i danas spomenuo veleštovani g. asesor Chersich, c. kr. vlada odlučila se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa studijami, nacrti i planovi, nego da se dade brzo na posao. Neka vlada pozove i nas na sudjelovanje,

mi smo uvijek pripravni podupriieti ju i riečju i činom, kr'.o bi se čim prije podiglo blagostanje. Pripravni izvijestiti ju, gdje treba graditi ceste većeg zamašaja, gdje treba osušivati polja i močvare pokrajine i uredjivati rieke i potoke, pripravni smo kazati njoj, gdje da podiže vinogradarstvo, gdje voćarstvo, gdje živinogojstvo, gdje treba graditi luke, potrebite željezničke pruge i razne druge stvari. Kod ciele akcije, mislim, vis. sabore, da bi c. k. vlada imala raditi sudjelovanjem predstavnika jedne i druge narodnosti u pokrajini.

Sada još njekoliko rieči glede male akcije. Doista ljudi ne umiru i ne padaju od gladi nigdje, ali trpe mnogo i glad i žeđju. Tu je perikulum in mora, tu treba brze i nagle pomoći. Svakako treba pomoći glede obskrbe vodom, jer se do sada dogadja, da ljudi imadu ići po vodu sat, dva, tri, ili da se moradu zadovoljiti sa 5—6 litara vode na dan. Ciele obitelji u Omišlju dobivale su ovoga ljeta 8 lit. vode na da. Drugdje morali su ljudi piti blatnu i kaljnu vodu, ili plaćati za nju po kablu po 5—6 novč., dapače i 8 novč., kako sam to ovih dana od vjerodostojnih ljudi čuo.

Da to prestane, vlada bi i zem. odbor imali podupirati što življe občine za gradnju vodnjaka. To se istina prilično i čini, ali bi želio, da se to tim brže, i da se občine, koje se same za to dovoljno ne brinu, podbodre, da se bolje postaraju za obskrbu vodom. S druge strane treba takodjer pomoći i cestogradnjama. Doznao sam iz spisa jedne občine, a potvrdio mi je velepoštovani g. prisjednik Dr. Chersich, da je zem. odbor razaslao na občine okružnica, kojim je tražio, da mu izvjeste gdje i kakove je štete, i kako bi se moglo pomoći pučanstvu u bijedi i nevolji. I odgovori su stigli. Znam iz priobćenih mi spisa, da je jedna občina predložila poglavito gradnje cesta. Tako su stalno učinile i druge. Visoka vlada, premda sam čuo, da je ministarstvo financija odredilo, da se ne smije davati osim u najskrajnoj nuždi, podpore za ceste iz fonda za suzbijanje bijede, — trebalo bi se da se ipak daje podpore iz toga fonda za gradnju i popravak cesta, jer nas iskustvo uči, da se novcem iz tog fonda učinilo dosta cesta. Osim toga znade se, da se niti do najnužnijih cesta ne bi dulje vremena došlo, ako bi se čekalo na nacrte, troškovnike i na sve drugo, što zakon za redovitu gradnju cesta propisuje. Time kad bi se bezodvlačno vodnjake i ceste gradilo, priskočilo bi se ljudima time u pomoć da si što zasluže, i obskrbilo jih onim, što je najnužnije u životu.

Svršavam skoro. Samo bih preporučao, da bi kot. glavari, kad se radi o tom, kako se ima pripomoći dati siromašnom pučanstvu, pozvali u kotarima gdje su obe narodnosti, predstavnike obih, da se dogovore čim i kako bi se imalo pomoći, da se tako u istinu siromašnom narodu pomogne.

Ovime preporučam vis. sabore i jedan i drugi moj predlog, koji sam sa svojimi drugovi postavio, i opažam g. predsjedniče, da neću kod točke vlše govoriti. Ovo što rekoh služi za obrazloženje jednog i drugog predloga.

Preporučam predlog odnoseći se na zem, odbor. Nije težko zadovoljiti mu, jer za štete zem. odbor znade iz izvješća, što ih je dobio od občina, a veličinu podpora može prema tomu izračunati, samo molim, da zemaljski odbor svoje predloge čim prije na razpravu sabora podastre, i da se čim prije u istinu siromašnom pučanstvu u pomoć priskoći.

Preporučujem i drugi predlog, najme da se pozove središnju c. kr. vladu, da dade čim veću svotu na razpolaganje c. kr. namjestničtvu u Trstu, koje bi onda djelilo podpore za vodo- i cestogradnju i davalo beskamatne zajmove.

Preporučam slavnom zem. odboru, da odnosna izvješća čim prije podnese c. kr. vladi, a to će mu biti tim lakše, što je materijal za to već sakupljan, i što smo mi svi pripravni u svako doba kod toga mu pomoći.

Preporučujem vruće jedan i drugi predlog. (Pljesak. Iza objasnjenja sa strane zemaljskoga odbora oba su predloga bila jednoglasno prihvaćena.)

Nekoliko razmatranja o nezavisnom dalmatinskom parobrodarskom družtvu.

Udruženju sviju dalmatinskih parobrodarskih društava sa Lloydom čini se na prvi mah, da bi se pospješio osobni promet osobito tada, kad bude pomorski materiul reformiran,

Lloyd je dobio brze pruge, čime si je osjegurao najbolji dio.

Mi smo želili, da se slože sva dalmatinska parobrodarska družtva u jednu zajednicu, jer bi tada imali narodnu neovisnu :aornaricu.

Lloyd će pomoću protekcija jamačno naći način, da drugim zapovjeda, nametajuć svoje mišlenje.

Dalmatinski i istarski zastupnici bili bi učinili najpametnije, kad bi bili oko toga nastojali, da se fuzioniraju sva naša družtva, a država da to zajedničko istarsko-dalmatinsko družtvo dovoljno subvencionira, davši neku glavnicu već unaprijed, da se preskrbi sa novim i brzim materijalom, kakvim „Ugarsko-Hrvatsko“ družtvo razpolaže.

Ali država ne htjede dopustiti, da družtva medju sobom konkurišu, već je unutra usilila Lloyd namjerom, da isti bolji komad potegne, a ostala družtva nek se zadovolje već oglodanom košću.

Na taj način vlada je htjela da uzdrži supremaciju Lloyda, malo brineći se za slavenski rdeal, da bi isti osnovali na *svom* moru, *svoje* parobrodarsko družtvo.

Naša t. j. istarsko-dalmatinska obala producira najbolje i najiskusnije mornare, koji moraju (usljed te nove kombinacije), da služe družtvima sa tudjim kapitalom, ostajuć od istog uvijek odvisni.

Država je jamačno mislila, kad bi favorizirala takvo slovensko pomorsko družtvo, da ne bi mogla da tako nastavi centralizaciju i germanizaciju.

Njemački je jezik Slavenima poznat, jer si oni u obće lahko prisvoje tudje jezike. Ali Slaveni znadu takodjer u svojim kućama da goje i svoj materinski jezik. To se svojstvo tako čvrsto ukorenilo, da ga ne će moći ni jedna državna vlast da zatre. Da je tome tako, svjedokom su nam mletčići, koji vladali njekoliko vjekova južnim pokrajinama, sve do Jonskih otoka, ali u jezik autohton og žiteljstva nisu dirali jer su znali, da bi im trud bio uzaludan.

Dubrovačka republika bila je dapače tako ljubomorna na svoj jezik, da nije inače općila no hrvatskim jezikom.

Zar će se 20 milijuna Slavena u našoj monarhiji uvijek boriti proti onima, koji najrijed kroče? To mora da već jednom prestane!

Istarski sabor.

U Kopru 25. sept. 1907.

IV. sjednica.

Sjednica je počela u 11 sati. Prisutna su 22 zastupnika.

Zapisnik zadnje sjednice odobren bez prigovora. Predsjednik priobćuje razna priobćenja, molbe i predloge. Odustaje se od prvog čitanja izborne reforme, jer je ta i onako štampana i razdieljena medju zastupnike. U formalnom predlogu predlaže Dr. Bartoli, da se ova zak. osnova uputi posebnom odboru od 7 lica, koja će proučiti izbornu reformu i osim toga viećati o tom, kako bi se mogli urediti narodnostni odnošaji u Istri.

U ovaj odbor biraju se Bartoli, Bennati, Bubba, dr. Laginja, Sbisa, Spinčić, Dr. Dinko Trinajstić i to jednoglasno sa 22 glasa. Odbor će se konstituirati poslije sjednice.

Prima se u prvom čitanju zak. osnova o promjeni nekih §§ o taksi na pivo što se prima u prvom čitanju zak. os. o zemaljskoj pristojbi na pivo. Obje se odpućuju financ. odboru.

Predlaži se na predlog zast. Komparo glede uredjenja potoka Rieke. Zast. Kompare odriče se rieči i pridržaje si pravo, da govori kod zadnje točke dnevnoga reda.

Prima izvješće financ. odbora riešava se molba podpornoga družtva za medicinare u Beču, te se upućuje zem. odboru. Isto i za podporu bečkoj „Mensi akademici“.

Na predlog školskog odbora produljuje se podpora Josipu Tribusu. Na predlog istog odbora produljuje se podpora Lauri Gandusio. U ime školskog odbora predlaže Constantini, da se Ani Gandusio daje daljna podpora. Prima se.

Odobravaju se na predlog agrarnog odbora proračuni od g. 1905 i 1906 za pošumljenje Krasa. Na izvješće zast. Bellia odobravaju se proračuni brutovšćina za g. 1907.

Isti zastupnik izvieśćuje u ime fin. odbora o podpori družtva udovica i sirota austrijskih liečnika. Prelazi se na dnevni red.

Na predlog istoga doznačuje se družtvu za podporu odpuštenih kažnjenika 100 K godišnjih.

Na izvještaj Zarottia u ime istog odbora prelazi se na dnevni red preko molbe J. Butkovića za oprost duga.

U ime financ. odbora izvješćuje Sbisa o molbi D. Libutti sa predlogom, da mu se uračuna služba u mirovinu od 1. XII. 1894. unaprijed.

Isti izvješćuje u ime istoga odbora, da se plati tehničkom odsjeku za vodogradnje u Beljaku 600 K, za radnje oko uredjenja potoka Rieke.

Zast. Kompare preporuča predlog sa par rieči. Prisjeonik Tomasi preporuča predlog i stavlja drugi za uredjenje potoka Funjan.

Predlog zast. Spinčića i drugova, da se opet dopusti gojitba koza u Istri, prihvaćen je i upućen agrarnom odboru, pošto mu je predlagač prešnost utemeljio.

Prisjednik Tomasi odgovara na jednu interpelaciju zast. Andrijčića i drug. sast. god. 1904. u poslu seoskog župana u Lubenici.

Tim je izcrpljen dnevni red, predsjednik diže sjednicu i uriče buduću u Petak u 11 sati.

U Kopru 27. sept. 1907.

V. sjednica.

Sjednica se otvara odmah poslije 11 sati. Prisutna 23 zastupnika.

Tajnik Zarotti čita zapisnik prošle sjednice, koji se bez primjedbe odobrava.

Predsjednik daje razna priobćenja. Javlja, da se je konstituirao odbor za izbornu reformu, te izabrao predsjednikom zast. Bubba, a tajnikom zast. Sbisa.

Čitaju se upiti:

1. Zast. Bartoli interpelira vladu radi poduke vjeronauka na hrvat. jeziku u biskupiji krčkoj napose u Cresu.

Dostavlja se vladinom zastupniku.

2. Zastupnik Mandić stavlja na vladu ovaj upit:

U sjednici od dne 21. o. m. ovoga visokoga sabora stavio je zastupnik Dr. Dinko Trinajstić sa drugovima na pres. saborskog predsjednika, obzirom na njegovu demisiju na časti zemaljskoga kaputana, sljedeći upit:

„Je li voljan priobćiti vis. saboru u cijelosti priobćiti spis svoje ostavke na časti zemaljskoga kapetana, te način, kojim je prekarno ostao u činu?

Na taj upit odgovorio je zemaljski kapetan i saborski predsjednik u sjednici istoga sabora dne 21. o. m. kako slijedi:

„Pismo o stavci, o kojem želi častni zastupnik priobćenje, tiče se u prvom redu odnošaja izmedju vlade i moje osobe, te se ne sniatram dužnim priobćiti dotični sadržaj visokomu saboru. Što se tiče oblika, kojim sam se poslužio, dočim sam vladi priobćio moju odluku, ograničujem se na to, da izjavim, da sam jednostavno i jedino očitovao, da predajem moju ostavku.

Iz dužne pristojnosti i u interesu redovitog djelovanja sabora, moram da ostanem na svojem mjestu dok ne stigne odluka na moju ostavku. Dok se to dogodi ja sam i ostajem zemaljskim kapetanom, sa svimi pravicami i svojstvima pripoznatim mi zemaljskim statutom. Ne može se dakle dvojiti o zakonitosti zasjedanja i o svim činima uprave, koje se stvaraju, dok sam ja u službi.„

Podpisani ne mogu se zadovoljiti ovim odgovorom zemaljskoga kapetana, jer drže, da sabor mora da znade za uzroke tako važnog koraka svoga predsjednika i za razloge, radi kojih nije visoka vlada riešila to pitanje, te uslobadjaju radi toga upraviti na visoku ces. kralj. vladu sliedeći upit:

1. Je li je voljna priobćiti visokom saboru u cielosti spis presvj. gosp. dra. Ljudevita Rizzi-a o njepovoj ostavci na časti zem. kapetana?

2. Je li je predložila tu ostavku Njeg. Velič. na rješenje i ako nije, zašto nije?

Dostavlja se vladinom zastupniku.

3. Zast. Andrijčić interpelira zemaljski odbor:

Po slovu § 51 občinskoga pravilnika može da občinsko zastupstvo imenuje za nekoje dijelove občine seoske glavare, da budu na ruku načelniku u obavljanju nekojih poslova, ali se pri tome imaju držati naputaka dobivenih od načelnika, pošto po slovu § 52. jedini načelnik zastupa občinu prema vani, a polag § 54 načelnik upravlja imovinom občine, nadzire uporabu i upravu občinskih dobara, vodi i nadzire izvedbu občinskih poduzeća, te odredjuje u svim občinskim poslovima. Vrhovno upravno sudište sudilo je na 21. aprila 1888. br. 1155, da na zastupanje seoskog odlomka prema vani nije nadležan seoski glavar; dne 19. novembra 1892. br. 3477 sudilo je isto sudište, da je seoski glavar tek pripomoćni organ občinske uprave, uslijeg čega, gdje ne stoji kakav izrični proois, ne smije se istoga upotrebiti za kakav poseboi postupak; napokon je isto sudište sudilo dne 18. maja 1893. br. 1769, da zastupanje toli občine koli pojedinih odlomaka, pripada izključivo občinskoj upravi.

Zakon 19. maja 1863. veli u § 13. mjestne su občine dužne graditi i uzdržavati ceste i puteve občinske; a u § 14.: Izgradnja i uzdržavanje cesta i puteva občinskih jest unutarnji posao občine.

Pokoj svih navedenih zakonskih popisa izdao je Zemaljski odbor dne 10. aprila 1905. pod br. 3005. sliedeću doznaku:

G. Ivanu Čeperić, seoskom glavaru
u Batomlju.

Priobćuje Vam se, da je pišući današnjim zaključkom odlučilo utjerati iznosom od 400 Kruna u trošku nabave potrebnog zemljišta za izgradnju puta što presjeca selo Betomelj. Navedeni iznos od 400 Kruna biva istodobno doznačen na naše ime i pod našu odgovornost, prema nastajnom polaganju računa. Ovim biva uvažena Vasa molba od 4. aprila 1905.

Za pokrajinskog kapetana
Tomasi v. r.

Čast nam je stoga upitati zemaljski odbor:

1. Čime opravdava zemaljski odbor činjenicu, da je gornjom odlukom mimoišlo občinsko glavarstvo u Baški, te u djelokrugu ovoga ovlastilo na stanovito

javno djelo glavara u Batomlju u opreci sa zakonom?

2. je li seoski glavar u Batomlju položio račun o upotrebi doznačenih mu 400 Kruna? ako je

3. je li zemaljski odbor voljan dati taj račun na uvid saboru? ako nije

4. je li zemaljski odbor voljan bezodvlačno zatražiti taj račun od seoskog glavara u Batomlju, te ga naknadno dati saboru na uvid?

Dostavlja se zem. odboru.

4. Zast. Tomasi interpelira vladu radi proširenja prostorija na željezničkoj postaji u Bujama. Dostavlja se vladi.

Zast. Davanzo podnaša prešni predlog: 1. Pozivaju se odnosni ministri, neka uznastoje, da se ratna mornarica služi za svoje porabe istarskim vinom. 2. Neka se u tom smislu upliva i na „Austr. Lloyda".

Glasovanjem prima se i prešnost i predlog sam.

Odobrava se izvještaj agrarnog odbora o obračunu zaklada za pošumljivanje istarskoga krasa za g. 1904. Odobrava se proračun predložen od istoga odbora za g. 1907. (Izvj. Mianich.)

Uz izvještaj polit. ekonomskog odbora predlaže izvjest. Cleva, da se odbije utok Petra Križmana za ustrojenje posebnog vieća u Grožnjanu. Prima se.

Prelazi se na daljne točke dnevnoga reda.

Školski odbor predlaže i sabor prihvaća da se dade udovi Ceciliji Mogorović izvanredna podpora od K 120 za odgoj njezine petere djece.

Isti odbor predlaže i sabor prihvaća da se odobri zaključke zem. odbora o izvanrednoj podpori od godišnjih 300 K do konca februara 1908. slušatelju filozofije L. Volpis-u.

Financijalni odbor predlaže i sabor prihvaća da se priznade Tomi Depangher činovniku kreditnog zavoda, pravo na mirovinu službe od 1./4. 1897.

Isti odbor predlaže a sabor prihvaća, da se predje na dnevni red preko molbe Dr. Ivana Rossi za povećanje mirovine.

Isti odbor predlaže a sabor prihvaća, da se molba občine Labin o podpori za gradnju ceste Labin-Ruvne uputi zem. odboru, da ju uzme u obzir u budućih proračunih.

Isti odbor predlaže a sabor prihvaća, da se uzme do znanja izkaz prikazani od pomorske vlade glede uprave i uporabe dohodaka za god. 1904., 1905. i 1906. zaklade Fr. Josipa I. za podpore istarskoj mornarici.

Isti odbor predlaže i sabor prihvaća, da se Terezi Privitelli produlji podpora godišnjih 100 K, od 1/1 1906—13/12 909

Odbor školski predlaže i sabor prihvaća, da se odobri privremeno produljenje podpore podieljene od zem. odbora Erminiji Golob od 1/1. 1906. i da se istoj podieli druga podpora od K 150 za god. 1907. 1908.

Isti odbor predlaže i sabor prihvaća, da še podieli Ivani ud. Zett godišnja podpora od K 275 za god. 907. 908. i 909.

Isti odbor predlaže i sabor prihvaća. da se podieli Urši ud. Sartori tromjesečni pogrebni doprinos netom bude odnosni zakon potvrdjen.

Isti predlaže i sabor odobri, da se Josipu Genso podieli podpora od K 100;

da se molba Antonije ud. Nardini uputi zem. odboru na eventualno uvaženje;

da se podieli Mariji Ivanki Antonini podpora od godišnjih K 800 na tri god. počam od 1/3. 1907;

da se molba Julije Zich uputi zem. odboru na eventualno uvaženje;

da se odbije molba popa Ivana Butkovića za podporu iz pokr. zaklade za pogrobne troškove pri smrti popa Nikole Butkovića u Kastvu;

da se podieli ud. Juliji Predonzani podpora od godišnjih K 250 za godinu 1908., 1909. i 1910.;

da se Ivanki ud. Demartini produlji na trogodište od 1/1. 1907. podpora od 400 K;

da se predje na dnevni red preko molbe Ant. Zaratini za pripomoć i mirovinu kćeri ud. Demartini;

Da se Mariji Bojko podieli podpera od god. 60 K za trog. 906—908;

da se Ivanki ud. Sluga podieli podpora od god. K 160 za 905—907.

Agrarni odbor predlaže i sabor prihvaća, da se pozove zem. odbor, da dogovorno sa odborima ostalih pokrajina pozove vladu, da prikaže novom parlamentu osnovu zakona glede nadzora trgovine sa kemičkim i umjetnim gnojevima i mjericama i sa sjemenjem.

Kod zadnje točka dnevnoga reda, koja radi o nadzoru kod prodaje umjet. gnojiva prihvaćen je dodatak zast. Davanza, da se tomu nadzoru podvrgnu i one tvarine, koje uništuje kukce u prvom redu bubač.

Na kocu sjednice pročitane su slijedeće 2 interpelacije zast. Kozulića i zast. Kompara:

U prošlim godinama bio je poveden postupak za ustrojenje raznih novih škola u pokrajini. Držalo se komisije, preslušivalo občinare, ali dalje se ništa više ne čuje, a puk uzalud čeka na konačno riešenje.

Navadjamo primjerice nekoje od tih mjesta gdje se proveo propisani postupak, a škole još uvjek nema. To su: Rakitovac, Trstenik, Brgudac, Vrh, Kostabona, Krkavac, Borut, Bedorna, Gorica, Foškulin, Moršaliž i t. d.

Pošto se dugo i dugo u protuslovju sa načelima prosvjete i čovjekoljubja, te sa prepisima obstojećih zakona prieći onom pučanstvu željeni napredak njihovog poroda, pitamo c. kr. vladu:

Je li voljna navesti nam uzroke, radi kojih nije došlo do konačnog ustrojenja pučkih škola u više navedenim i drugim mjestima, gdje se jur provelo predhodni postupak, te 2. je li voljna svojski se zauzeti, da odnosne škole budu konačno ustrojene, odstraniv eventualne zapreke.

Interpelacija zast. Kompara:

„Slovensko učiteljsko društvo za Koparski okraj" izradilo je mjeseca julija t. g. nacrt za uredjenje pravnih odnošaja učiteljskog osoblja na javnim pučkim školama i gradjanskim školama u markgrofiji Istri. Isti nacrt zakona izručilo je takodjer „Hrvatsko učiteljsko društvo za Istru", zemaljskom odboru, da spomenuti nacrt zagovara.

Isto su učiniti u suglasju sa sa hrvatskim i slovenskim učiteljstvom takodjer i talijanski učitelji pokrajine Istre.

Na temelju toga pitaju podpisani sl. zemaljski odbor:

1. Je li je zemaljski odbor primio gori navedene peticije?

2. Kani li zemaljski odbor već u ovom zasjedanju predložiti saboru zakonsku osnovu za definitivno uredjenje pravnih odnošaja učiteljskoga osoblja u Istri?

3. Ako ne kani to učiniti, kako opravdava to svoje stanovište?

Na drugu interpelaciju odgovara pris. Chersich, da su razna učiteljska družtva podnesla takodjer molbu za uredjenje plaća, i da zem. odbor izradjuje dotičnu osnovu.

Zaključak sjednice prije 1 sat.

Pogled po Primorju.

Voloski kotar:

Javna pučka škola na Pehlinu. Dugo je trajalo al konačno se je dočekalo. Občinari Hostove i naročito Pehlina već od dulje vremena želili su imati svoju školu, jer su im druge predaleko. Občina je već prije više godina poduzela sve moguće da dodje do ustanovljenja te škole. Kod oblasti se je stvar dugo vukla, al je konašno i riešena. Občina je dala sagraditi zgradu i pripravila sve potrebito, oblasti su imenovale učitelja, u osobi vrijednoga gospodina Hajdingera, do sada učitelja u Sv. Mateju. U prisustvu gospodina načelnika Kazimira Jelušića, više občina i školske djece, bila je škola u Pehlinu dne 24. rujna, na dan Majke Božje od plaće po gospodinu župniku dekanu Franji Ryšlavom blagoslovljena i otvorena.

U školu bilo je već onaj dan upisano 52 djece. Bilo u dobar čas! Sad je na roditeljih da redovito šalju djecu u školu, a na djecacih i djevojčicah da ju marljivo polaze, i u školi rade ono i onako kako njim g. učitelj kaže.

Franina i Jurina.

Fr. Znaš ti Jurino ča je to „propaganda fide"?

Jur. To mora da bude nekakova crkvena stvar za širit viru.

Fr. Bravo Jure, a ne znaš ti da imamo i v Malom Lošinju nekakovu „propagandu" ma za onu njihovu poperdilsku viru, a to ti u kući Karla Padele v Kašteju.

Jur. Pak ča se je tamo dogodilo?

Fr. Pozvali su niki dan Leoneva Lokateli, on ki bati našu bandiru, pak su ga počeli nagovavat da bude njihov, da će mu dat 20—30 fiorini za kupit skopci. Padelina mu je rekal, da će on svogu maloga poslat s njim na Palacuol, inšoma obećali su mu romu i tomu. A Leone im je odbrusil: ni treba da vaš mali gre s manu, ja imam Štefana Ćuću i šat je ća, a Padela i Crni kaludjer detto Gauće i Pokrović i sva ostala ganga, ostali su s dugim nosom.

Razne primorske viesti.

Imenovanje. Nedavno ustoličeni župnik u Kastvu Franjo Ryšlavy imenovan je 20. rujna dekanom u Kastvu. Radujmo se i čestitamo.

† Jovan Maričević.

Prekjučer na 9 sati u večer preminuo je u Peroju u 68 godini života prečastni protoprezviter Jovan Maričević. Već je dulje vremena častni starac i dobar rodoljub bolovao, dok ga nije evo jučer smrt riešila sviju boli u ovoj tužnoj dolini suza.

Sprovod će se vršiti danas u 4 sata po podne. Vječnaja pomjat!

Vjenčao se u ponedjeljak 30. pr. mj. g. dr. Otmar Brovet, obć. liečnik Vrbnika i Baške sa gospodjicom Marijom Parčić iz Dobrinja.

Dar mjesto vienca. Občinsko zastupstvo u Kastvu primiv na znanje, da su občinski glavar Kazimir Jelušić i prvi sajetnik Franjo Dukić bili na sprovodu neprežaljenoga Slavoja Jenka bivšega počastnoga gradjana i zastupnika u zemaljskom saboru i kliknuv mu slava, glasovalo je u svojoj sjednici od 21. rujna t. g. 50 kruna za Družbi sv. Ćirila i Metoda mjesto vjenca na grob istoga Slavoja Jenka. Slava blagom pokojniku, i čast takvom zastupstvu.

Imenovanja u političkoj struci. Namjestnički perovodja g. Dr. Eugen Zupančić dodieljen je kotarskomu poglavarstvu u Gorici, a namjestnički perovodni vježbenik g. Josip Žnidaršić kot. poglavarstvu u Sežani.

Učiteljstvo Istre.

Ove subote započinje zasjedanje »Nar. Prosvje«. C. kr. pokrajinsko škol. vijeće dozvolilo je učiteljskim silama i članovima družtva, da drže školu u četvrtak dne 3. oktobra mjesto subote. Oni, koji će se poslužiti ovom dozvolom, imaju ovu okolnost najaviti svome mjesnom škol. vijeću.

Družba izdala je u tu svrhu isti dopust, uz nadoknadu školskog dana ovog ili slijedećeg četvrtka.

Imenovanja.

Guido Polley polit. povjerenik i upravitelj c. k. kotarskog glavarstva u Kopru i barun Artur Schmidt pl. Zabierov upravitelj c. k. kotarskog poglavarstva u Volovskom, imenovani su kotarskimi kapetani u dotičnim mjestima.

Premještonje. Kotarski veterinar g. Anton Zamarin premješten je na vlastitu molbu iz Kopra u Poreč a g. I Salvador iz Poreča u Kopar.

Zbilja čudnovato! U Nerezinama, občina Osor, zabranjeno biti će ravnateljstvu naše škole upisivati djecu početkom školske godine. Občina proglasila je da svi oni, koji imadu djece, koja će početi polaziti školu, imadu se ne samo kod nje najaviti, nego i izjaviti koju školu će njihova djeca polaziti. Onaj, koji se ne bi odazvao tome pozivu, bit će kažnjen globom do dvije stotine kruna. — Ta nam je nova naredba, temeljeća se na odluci c. k. poglavarstva u Lešinju, zbilja ne jasna za to, što samo ravnateljstvima pripada pravo, da upisuju djecu, a ne općine. O toj zagonetci informirat ćemo se bolje, i onda opširnije na nju osvrnuti.

Obrt u Istri i Dalmaciji. — Izašlo je izvješće obrtnog nadzornika za Istru i Dalmaciju. Svih obvezanih na osiguranje proti nezgodi ima 1365, i to 733 u Istri, a 632 u Dalmaciji. U svemu ima 1365 poduzeća sa 6578 namještenika. Odkriveni su i ovaj put mnogi nedostatci kod uredaba. Okobito kod preša za ulje vladaju škandalozne prilike. Bilo je u svemu 164 nezgoda, 4 smrtne. Obrtna škola u Pulju imade 320 djaka (lani 96). Osim tipografa nisu radnici poboljšali svoje gospodarsko stanje. Najgorje izrabljuju radnike tvornice konzerva, koje su jedva pristale na to, da radnicima povise plaću za 2—4 filira dnevno. Mi ćemo se još potanje osvrnuti na ovo izvješće.

Za naš jezik u trgovini. — Neki vrlo ugledan trgovac iz Istre, odobravajući naše pisanje za hrvatski jezik u trgovini savjetuje nam, da poručimo našim trgovcima ovo: Sve račune, fakture dopise, ponudbe i t. d. koje vam stignu od bilo koje strane, a niesu pisane u našem jeziku, jednostavno povratite sa primjedbom: ne prima se; izvolite dopisivati s nama hrvatski (odnosno slovenski).

Da je to sredstvo najbolje i najuspješnije osvjedočio se je naš prijatelj sam u svojoj trgovini. On je doživio hrvatskih dopisa iz Berlina i Hamburga, a vrlo bi se začudio, kad bi mu danas i koji bečki trgovac posao i jednu njemačku dopisnicu. Pred par dana primio je isti trgovac iz Trsta jedno vrlo loše hrvatski sastavljeno pismo. On ga je povratio s primjetbom, da ne prima uvrieda. Poslije 48 sati ista ista tvrdka poslala mu je drugo pismo, ali ovaj put tako lijepo sastavljeno, da nije nedostajao nit jedan zarez. „*Batkan*".

Niemi — Ribari u Dalmaciji

U Bečkim novinama čitamo, da je vlada dozvolila dioničko družtvo „Dalmatia" za morsko ribarenje i trgovinu u Dalmaciji Sjedište družtva da će biti u Beču i dionićari da su većinom — Niemci.

Ne znamo, da ji je ova vijest istinita, ali ako jest, tada će nam biti to novi dokaz, da u našoj Dalmaciji nema poduzetna duha. Talijani iz Krnljevine izkorišćuju tamo sladkovodne sile; jedni Niemci traže bogatstvo u zemlji, a drugi eto i na moru, pak se tužimo na poplavu tudjinstva, na svoje siromaštvo, i na stotinu drugih jada i nevolja!

Nove banknote.

Kako je austro-ugarska banka doznala da se radi velika množina okrivotvorenih banknota po 20 K, odlučila je da sadanje banknote zamjeni sa drugima. Uprava će banke za vrlo kratko vrieme moći, da potura taj novi papirnati novac u promet.

Veliki »Ćirilo-Metodski koledar« za god. 1908. kojega izdaje klub »Ćirilo Metodski zidari« već je izašao i već se razašilje svima koji su se na njega predplatili i koji ga naručiše.

»Ćirilo Metodski zidari« u Zagrebu počeli su prošle godine izdavati svoj koledar. Klub je htio, da dade hrvatskoj publici u ruke koledar, nu i neki almanak hrvatskih književnika. Prošlogodišnji koledar bio je osim nužnoga diela obskrbljen vrlo krasnim sadržajem zabavno pučnim, te je stekao simpatije sviju, koji su ga nabavili. Ovogodišnji koledar ne zaostaje po opremi ni malo za prošlogodišnjim. Preporučamo s toga svakome, ko hoće imati i koledar i zabavnu poučnu knjigu, da si nabavi veliki »Ćirilo Metodski koledar« za g. 1908. od kluba »Ćirilo Metodski zidari« u Zagrebu. Ciena je tvrdo vezanom K 2·— a broširanom K 1·60.

»Cirilo-Metodski čaj«.

Klub »Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu sklopio je opet novi ugovor, od kojega se nada lijepome dobitku za budjenje hrvatske svijesti u Istri, ako će naći bolji odziv, nego li je našao kod drugih proizvoda. Klub je sklopio ugovor sa poznatom tvrtkom I. Fromm u Opavi, da pod njegovim imenom stavlja u promet čaj u malim i velikim omotima. Apeliramo i pozivamo stog sve trgovce, da naruče ovaj čaj, a od kupaca pako, da zahtijevaju od svakoga trgovca, da naruči »Ćirilo Metodski čaj«.

»Narodna Prosvjeta«.

Ovo glasilo ne može da izadje sa prvim listopada, jer urednik zaokupljen svojim službenim poslovima. Izvolit će ovu okolnost uvažiti cijenjeni čitatelji, a za par dana bit će svima ugodjeno.

Razglednice sa slikom naših zastupnika. Uspomena 14. maja 1907

Kod g. J. Kraljić-a, ravnatelja Družbine škole u Malom Lošinju imade zaliha tih patriotičnih razglednica. Ciena na malo i na veliko 10 para. Šalje se pouzećem. Čisti dobitak ide Družbi sv. Ćirila i Metoda, odnosno za gradnju Družbine škole u Malom Lošinju. Požurite se dakle naručiti te razglednice.

Nova knjiga. „Ples“ ta moderno opremljena knjižica sa važnim sadržajem dobiva se kod časopisa „Družinski prijatelj“ Trst Vinzenzo Bellini 2. IV.

Svrha je knjige eminentno moralna, te se osobito preporuča mladim ljudima, da ju čitaju. Preporuča se osobito gg. učiteljima, odgajateljima, mladeži svećenicima i u obće ljubiteljima mladeži. Ciena je sa poštom 80 para. Požurite se dakle odmah naručiti tu knjigu, te se ne će te kajati.

Ponižani in razžaljeni. Roman v štirih delih z egilogom. Ruski spisal Feodor Mihailović Dostojevski. Založila „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. Ciena 3 K uvez. 4·20 K.

Nikad nam bolje ne dolazi znamenito ovo djelo ruskog velikana Dostojevskoga, kako upravo ove dane, kada čujemo toliko protuslovnih vijesti iz praštare Rusije. Slovenski je jezik i onako toliko sličan hrvatskom, da svaki Hrvat bez potežkoća lahko razumije.

Dostojevski majstorskom rukom opisuje najgadnjiji gresi čovjeka, kojega pokvarenost podivlja, nu on ne piše da time zabavlja čitaoce već da ga odvrati od zla, plemenita ga dakle misao vodi, i kao takav zaslužuje priznanje.

Vruće preporučamo to djelo ruskog pisca, kao i ostala, koja će „Leposlovna knjižnica“ u Ljubljani unaprijed izdavati.

»Preko Atlantika u Ameriku«.

Ponovno preporučamo to znamenito djelo vrlog hrvatskog književnika i državnog te zemaljskog zastupnika g. dra. A. Tresić-Pavičić-a. Sva se hrvatska i srbska štampa najpovoljnije izrazila ob ovom jedinom djelu svoje vrsti kod nas. Za cigla K 3·— može se dobiti tu zanimivu knjigu u našoj papirnici.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. **Dr. P. u S.** Vaš sastavak poslali smo našem glavnom suradniku, koji Vam se lijepo zahvaljuje i poručuje, da nije vriedno upuštati se u polemiku sa onakovom družbom. On bi se znao braniti i obraniti i sam — a imade i gdje — kad bi to pronašao s hodnim, ali mu se ne će mrljati ruke sa onim odpadcima do skrajnosti pokvarenih moždjana. Dakle „zamaši“ nos, guarda e passa!

Gosp. **I. S.** Udovoljismo i tako ćemo u buduće. Živio!

Oglas.

U četvrtak dne 10. ovog mj. u 2 sasta poslije podne obdržavati će se u Kastvu godišnja skupština **„Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“** sa navadnim dnev. redom, na koju se p. n. gg. članovi bratovšćine najuljudnije pozivlju.

U Kastvu, dne 1. X. 1907.

Odbor „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleščú hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezsećnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijn strana sviela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koj je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačko kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelja i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božično drvce, voštení svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Premilostiva gospodjo!

znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izrično morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugčije prediel pogibelj, da ćete dobiti manjevriednu patvorinu, kojoj manjkaju sve prednosti, koje »Kathreinera« odlikuju!

Pošto jedine

Kathreiner-Kneippova sladna kava

posjeduje usljed svojega samovlastnoga načina proizvadjanja milotek i okus zrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izvolite točno zapamtiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u zatvorenim izvornim omotima pod napisom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »župnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

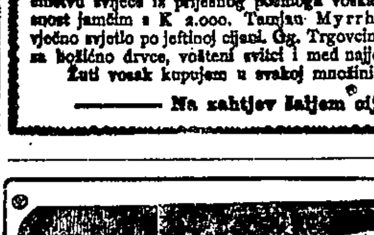

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Novost! Sprava za prištedaju plina (Sparapparatbrenner). Prišledi 40% plina!

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 10. oktobra 1907. God. XL.

NAŠA SLOGA

Oglasi, priposlana itd. ...ju i računaju se na temelju ...og cienika ili po dogovoru.

...e predbrojbu, oglase itd. ...se naputnicom ili polož... ...u pošt. štedionice u Beču ...dministraciju lista u Puli.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...landić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 21. septembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati pr. podne. Prisutno je 20 od gg. opć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Predsjednik saobćuje, da je 6. augusta t. g. preminuo u Podgradu Slavoj Jenko, bivši zemaljski zastupnik, počastni gradjanin Kastva i počastni član ovdješnje čitaonice, da je na tu vijest brzojavno obitelji izrazio saučešće i prisustvovao sa g. F. Dukićem sprovodu, da iskuže pokojniku posljednju počast, što se uzima do znanja klikuav trokratni „slava" i odlučuje se K 50 družbi sv. Ćirila i Metoda u mjesto vijenca na njegov odar. Odobrava se zapisnik posliednje sjednice, a za pročitanje i podpisanje ovog zapisnika imenuje se gg. N. Armanini i F. Jelušić. Spomene zatim da baš danas slave svoj imendan gospoda dr. Matko Laginja i prof. Matko Mandić, kojima se brzojavno čestita. Prelazeć na priopćenja saopćuje, da je kastavskim župnikom imenovan g. Ryšlavy, koji je ...mo došao dne 2. t. mj. i bio dočekan i pozdravljen od opć. odbora. 18. augusta proslavljen je rodjendan Nj. Veličanstva, te su k svečanoj sv. misi bila pozvana ravnateljstva svih ovdješnjih škola itd. a o načinu proslave tog dana izvijestilo se je c. k. kot. poglavara, izraziv čestitku. Uzima se do znanja izraženu zahvalu po zemaljskom odboru vrlu valjanog uredovanja ove opć. uprave. Zemaljski je odbor odbio utok Rubeša Ivana iz Rubeši 72, učinjen proti zaključku opć. zastupstva od 25/4 t. g. toč. 2/15 radi popravka zida izpod Lože u Kastvu.

Ne ima se ništa proti naumljenom odcijepljenju pridruženih općina Klana, Lisac, Skalnica i Studena od ove mjestne općine, ustanoviv novu općinu sa sijelom u Klani. Uzima se do znanja, da je c. k. ministarstvo željeznica dozvolilo internacionalnom električnom društvu u Beču, da obavi telničke predradnje za električnu željezniću od Preluka do Kantride. Izradbom puta od Gajanića na kolodvor Matulji započeti će se čim se dokonča rad otkupa privatnog zemljišta za taj put. Uzima se zadovoljstvom do znanja, da je c. k. zem. školsko vijeće ustanovilo javnu pučku školu u Rečini sa sjedištem u Trnovici. Učevni je jezik hrvatski a talijanski kao predmet od druge školske godine unaprijed ali ograničeno u toliko da mogu prestavnici djece početkom svake školske godine izjaviti da li će njihovi štićenci polaziti poduk talijanskog jezika. Glede ovog predmeta zaključuje se, da se na isto vijeće podnese utok protiv poučavanju talijanskog jezika kao učevnog predmeta.

Prihvaća se predlog odbora, da se Jelovica Ivanu isplati kao višeradnja zidarske popravke kod delavske škole, što je minule zime bio oštetio mraz. Ujedno se odobrava, što se je istom poduzetniku povjerilo izradbu pločnika kod crkve sv. Jelene u Kastvu za K 65·43. Odobrava se odluku općinskog odbora, da se šterna uz kapelaniju u Brgudu popravi na račun općine Brgud uz cijenu od K 80, pošto je u istu uticala nečist. Odobrava se postupak općinske uprave, što je nedavno povratila zem. odboru iskaz bolničkih troskova sbog jednog bolestnika iz sela „Presano" iz razloga što takvog mjesta u okružju ove općine nema, zaključkom da se to učini i unaprijed, kad se budu neraztožno iskrivljivala imena poreznih općina. Odobrava se ovlaštenje dano ravnateljstvu pomnene učione u Zvoneći, da u tamošnjoj školskoj sobi dade izvesti nuždne popravke uz prikaz računa. Uzima se do znanja odobrenje zemaljskog odbora vrhu posude od K 30.000 odlučenih u zadnjoj sjednici, od kojih se je dignulo dosad K 25 000. a preostatak dignut će se prema potrebi i izdati posujilnici redovitu zadužnicu. Popravkom općinskog puta od Žaluka prema Korensko su potporom općine od K 1000 već se je započelo, te se je pri toj radnji posjeklo sedam cerova i prodalo ih se za K 69·42, što se odobrava i zaključuje, da se pri toj radnji nadnice ne isplaćuju više od K 2. Odobrava se postupak općinskih lugara u Lisini, što su nedavno zaplijenili više goveda u općinskoj šumi, koja su nakon uplate globa prevoznih troskova bila povraćena vlastnicima iz Laniśća i Žejana, nalažuć opć. lugarima, da i unaprijed točno paze na takve prestupke. Zaključuje se, da se ovu općinu predplati na jedan istisak dnevnika „Balkan", što ga izdaje g. profesor M. Mandić. U novoj dvorani nad V. razredom muške učione u Kastvu zaključuje se, da se postavi dvostruki pod, da se naime ne sprječava školsko predavanje, koju će se radnju poduzetniku isplatit kao višeradnju uz cijenu kao u delavskoj školi. Obzirom što se čuje općenitih prigovora protiv više opć. redara i poslužnika u izvršivanju njihove službe, zaključuje se prema predlogu opć. odbora, da se dvojici podijeli ukor i da se prouči reorganizacija opć. redarstva i službe poslužnika, sastaviv o tom posebni pravilnik te da se raspiše natječaj za opć. službenike uvjetom, da će imati prednost oni, koji budu vješti glazbi. Radi izpražnjene šterne u Skalnici imao je poduzetnik potroška K 18 za prevoz opć. sisaljke, pa želi da bi taj potrošak snašala por. općina Skalnica, o čemu nek tamošnji župan saslušav svoje općinare izvjesti. Za otpremu slijepog Dukić Josipa u košaraču školu u Beču, zaključuje se u smislu otpisa zemaljskog odbora, da se sa strane ove općine antecipira mjesečno K 15. na teret pokrajinskog doprinosa, a medjutim nek on podnese molbu, da mu taj doprinos bude doznačen dok bi svršio nauk tog zanata. Opć. geometru doznačuje se dnevno K 3 povrh dosadanje plaće, kad bude izmjerivao uzurpe i nove štivre u Skalnici. Za odmor c. k. oružničtva iznajmljuje se prostorije u kući broj 91 u Pužima uz mjesečnu K 1 umjesto u Brgudu u kbr. 82. Uzima se do znanja primitak u zavičajnu svezu općine Volosko Puž Ivana iz Bregi sa obitelji. Prihvaća se želju općinara iz sela Mavri u Skrokovoj i onih iz Srdoči, da se zamoli c. k. vladu i zemaljski odbor glede doznačenja potpora za gradnju novih šterna u tim selima već u budućoj godini. Uzima se do znanja više imenovanja i premještenja gg. učitelja i učiteljica u okružju ovog mjestnog školskog vijeća. Prihvaća se predlog odbora i udovolji želji općinara Srdočeva, da se umoli c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje potpore glede nastavka gradnje ceste Sv. Križ-Hosti. Za gradnje opć. vodnjaka u selu Peterci, Velom Brgudu, vodovoda u Matuljima proslijedilo se je molbe sa oračuni i naerti c. k. kotarskom poglavarstvu i zemaljskom odboru a i molba glede vodovoda na Kantridi pripravna je, te će biti ovih dana odaslana istim oblastima radi doznačenja državne i pokrajinske potpore, što se uzima do znanja i usvaja predlog odbora, da prestadi trošak tih vodogradnja u koliko ne bi isti bio pokriven tim potporama, preuzme na sebe općina Kastav

---

...ikakove brige državnih oblasti, centralnih, za napredak i procvat ...dinog morskog svjetskog lječilišta ..., podpisani časti se upitati:

...to nije visoka c. k. vlada dosad ...a na previšnju sankciju gradjevni ...ječilište Opatiju, odobren od sa...rkgrofije Istre joste u novembru ...dine.

...i li visoka vlada bez daljnjeg ...a predložiti rečeni zakonski nacrt ...ličanstvu na sankciju?

Dr. Stanger i drugovi.

Istarski sabor.

U Kopru 3. X. 1907.

VII. sjednica.

...utno 28 zastupnika; predsjeda ..., vlad. zastupnik Alb. vit. Fabiani.

...sjednik otvori sjednicu poslije 11 ...nik Polesini pročita zapisnik po...sjednice koji se odobri bez pri...

...sjednik priobći razne podneske, ...zem. odbora, molbe itd. Občina ...odnaša 6 molba za razne gospo...itrebe. Molbe su preporučene od ...idića.

... Zarotti interpelira vladu radi ...vanja luke u Piranu.

...ipnik Mandić pita zem. odbor ...obećanom vladinom podporom ...ljenje vinograda od filoksere uni...

... prisjednik Tomasi odgovara na ...t u ime zem. odbora tim, da je ...govorila, da svoj doprinos ne ...većati, te da bi zemlja morala ... tu svrhu bez obzira na veći ...prinos.

...ik Polesini čita vladinu osnovu ...ptica, koristnih gospodarstvu. ...e to samo talijanska. Osnovu — ...nu upućuje se agrarnom odboru. ...tane su osnove tičuće se pro...sojih ustanova zakona od 27./7. ... 18. Z. Z. P. N. o školskom ...—, upućuje se školskom odboru. ...tana je zakonska osnova tičuća ...nja pravnih odnošaja pučkog ... Istre; upućuje se školskom od...

... Belli obrazlaže svoj predlog o posebnog ureda za Istru kod ...ltva u Trstu.

... Komparo podupire predlog te dodaje, da bi se u Trstu kod namjestničtva ustrojio ured za uredjivanje potoka.

Sabor prihvaća predlog.

Nalaže se zemaljskom odboru, da učini potrebite korake kod carske vlade, da se kod namjestničtva u Trstu ustroji poseban ured, koji bi se bavio svim poslovima tičućih se Istre, i da se taj izručí osobi, koja bi ujedno vladu zastupala na zemaljskom saboru.

Dolazi na razpravu predlog zast. Dr. Trinajstića i drug., koji glasi:

„Poziva se carska vladu, da posveli ljećilištu u Opatiji veću brigu nego li do sada tim, da provede viseća pitanja, da proširi i uredi postojeće ceste, da sagradi

---

...enje jednoj ili drugoj stranci na sta...ti podnesak, glavna je svrha rješenju, ...obilazeć i zabašurivajuć meritornu ... pitanja, očuvá i spasi tobožnji ...lastni ugled po kome se činovnike po...e do tronožja nepogrešivosti, s kojega ...ogu pred pučanstvom bahato razma..., stalni, da ih niti s nereda niti ...ada ne će po njihovim starešinam da, glava zaboliti. Pučanstvu je te či...ničke bahatosti dosta, u pučanstvu ..., jer se s njim postupa nit po Bogu ...o pravu, već po sili i po samovolji, ...kosu i po ruglu. Pučanstvu je jurve ...kata dogorilo, i prva buna, koja će ... Primorju sbiti, nit će biti za Italiju

...odobrenje vlada bila obećala, nema te nema. Prodje jesen 1905, prodje proljeće 1906, a ugovora nema. Zemljište medjutim ...ežalo je pusto i ne obradjeno. Negdje u lipnju 1906, posijaše mimo moje volje bivši kmetovi kasni kukuruz. Ugovor po vladi odobren stigao je koncem rujna 1906, dok je još kukuruz na polju bio. Trebalo ga je stoga procieniti, i bio je procienjen na 55 forinti. Ako je toliko bacila pozna plodina, prva bi bila dvaput toliko. Ali postavimo, da ne bi bila bacila više od 55 forinta, i da me je vlada samo za toliko oštetila svojim zakasnilim odobrenjem upitnog ugovora. Za taj sam dakle iznos hotio utužiti vladu, kad ali uvidjeh, da

Opatije; te od toga, što dosad nije taj zakon u kriepost stupio, trpio je cieli onaj kraj i to ne samo što se raznimi gradnjami lječilišta u zdravstvenom i estetičnom obziru škodilo, nego su oštećene i občinske financije osobito pogledom na javne radnje, koje su u ovo doba mjesto na temelju zakona jedino na temelju dogovora sa strankami, izvedene mogle biti i to sa velikimi žrtvami sa strane občine.

Vidiv da pučanstvo onog ljećilišta ne znade si protumačiti toliko oklievanje i zatezanje sa uvedenjem u kriepost onog toli važnog i potrebitog zakona, te već iz drugih razloga očajava radi malene ili

Nove banknote.

Kako je austro-ugarska banka doznala da se radi velika množina okrivotvorenih banknota po 20 K, odlučila je da sadanje banknote zamjeni sa drugima. Uprava će banke za vrlo kratko vrieme moći, da potura taj novi papirnati novac u promet.

Veliki »Ćirilo-Metodski kol
za god. 1908. kojega izdaje klub » Metodski zidari« već je izašao i razašilje svima koji su se na njega platili i koji ga naručiše.

»Ćirilo Metodski zidari« u Zagre čeli su prošle godine izdavati svoj dar. Klub je htio, da dade hrvatsk blici u ruke koledar, nu i neki al hrvatskih književnika. Prošlogodiš ledar bio je osim nužnoga diela obsl vrlo krasnim sadržajem zabavno p te je stekao simpatije sviju, koji nabavili. Ovogodišnji koledar ne za po opremi ni malo za prošlogod Preporučamo s toga svakome, k imati i koledar i zabavnu poučnu l da si nabavi veliki »Ćirilo Metods ledar« za g. 1908. od kluba »Ćiril todski zidari« u Zagrebu. Ciena je vezanom K 2·— a broširanom K

»Cirilo-Metodski čaj«.

Klub »Ćirilo-Metodski zidari« u bu sklopio je opet novi ugovor, od ga se nada lijepome dobitku za b hrvatske svijesti u Istri, ako će nać odziv, nego li je našao kod drugil izvoda. Klub je sklopio ugovor s natom tvrtkom I. Fromm u Opa pod njegovim imenom stavlja u čaj u malim i velikim omotima. A mo i pozivamo stog sve trgovce, ruče ovaj čaj, a od kupaca pako, tijevaju od svakoga trgovca, da »Ćirilo Metodski čaj«.

»Narodna Prosvjeta«.

Ovo glasilo ne može da izadje vim listopada, jer urednik zaokuplje jim službenim poslovima. Izvolit okolnost uvažiti cijenjeni čitatelji, par dana bit će svima ugodjeno.

Razglednice sa slikom naši stupnika. Uspomena 14. maja

Kod g. J. Kraljić-a, ravnatelja Dr škole u Malom Lošinju imade zali patriotičnih razglednica. Ciena na i na veliko 10 para. Šalje se pou Čisti dobitak ide Družbi sv. Ćirila toda, odnosno za gradnju Družbine u Malom Lošinju. Požurite se dak ručiti te razglednice.

Nova knjiga. „Ples" ta m opremljena knjižica sa važnim sad dobiva se kod časopisa „Družinski pri Trst Vinzenzo Bellini 2. IV.

Svrha je knjige eminentno mora se osobito preporuča mladim ljudin ju čitaju. Preporuča se osobito g teljima, odgajateljima, mladeži sveće i u obće ljubiteljima mladeži. Ciena poštom 80 para. Požurite se dakle naručiti tu knjigu, te se ne će te k

Ponižani in razžaljeni. Ro štirih delih z egilogom. Ruski spisa dor Mihailović Dostojevski. Založila toliška bukvarna" v Ljubljani. Cien uvez. 4·20 K.

Nikad nam bolje ne dolazi znamenito ovo djelo ruskog velikana Dostojevskoga, kako upravo ove dane, kada čujemo toliko protuslovnih vijesti iz prastare Rusije. Slovenski je jezik i onako toliko sličan hrvatskom, da svaki Hrvat bez poteškoća lahko razumije.

Dostojevski majstorskom rukom, opi-

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva

odnosno Brgud obvezom, da će radnju izvesti i jamčiti za isplatu. Gradnja šterne u Skalnici stojala je K 8981·01 p, a državna i zemaljska potpora iznosi K 4200 pa se odlučuje, da se manjak pokrije repartom i to 25 kuće gospodara svaki po K 151·78 p a 13 njih, što imaju šternu svaki po K 75·89 p. Zastave, što ih posjeduje općina djelom su poderane, djelom bez prave boje, te se zaključuje, da se nabavi 50 komada narodnih zastava razne veličine. Na želju općinara iz Saršonove, da bi se drvarnica u pučkoj školi u Sv. Mateju preuredila za poštno-brzojavni ured, zaključuje se, da se to prouči i predvidi kod gradnje nove tamošnje školske zgrade. Prihvaća se predlog šumske uprave, da se zemljište ispod groblja u Rukavcu pošumi u budućem proljeću uz potrošak od kakvih 30 K. Ne udovoljuje se molbi trgovaca s krmci, da bi im se priskrbilo vodu za napoj blaga na obć. sajmištu već im se dozvoljava, da uzimlju vodu iz živice u Matuljima.

Okružnici zemaljskog odbora glede osiguranja opć. blagajna protiv kradja i provala, da se udovolji, popitav se, koji novčani zavod bi preuzeo to osiguranje. Na saopćenje biskupskog ordinarijata, da se podijeli pravo prezentacije kućnim starešinama, koji imaju opć. izborno pravo u župi Kastav i onim što se imaju ustrojiti u Rukavcu i Sv. Mateju kao i glede prinosa sa strane župljana u poslijednjim dvim župama za troškove veće od 800 dotično 640 K prihvativ prešnost u predmetu zaključuje se, da se preporuči c. k. Namjestničtvu, da ne prihvati rečeni predlog ordinarijata glede prava prezentacije župnika po općinarima što imaju izborno pravo, već da se to pravo prezentacija prepusti obć. zastupstvu, koje će se i tako obazirati na želju općinara, a glede većih doprinosa sa novim dvim župama ne može se votirati nikakve svote, obzirom na siromaštvo dotičnih župljana i višegodišnje nerodice te na činjenicu, što se isti stanovnici opiru bud kakvom prinosu, već nek se taj veći trošak plaća iz vjerske ili druge koje zaklade.

Uzima se do znanja, da su bili izloženi zaključni računi za općinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnica i Studena za godinu 1906., posljedak kojih iznosi u prihodu K 196.129·86 p u rashodu K 193.717·45 p dakle sa viškom od K 2412·41 p, a čisti aktiv iznosi K 263.704·62 p. Odobrava se ujedno po opć. upravi učinjeni zajam pridruženim općinama Brgud, Lisac, Skalnica i Studena od općine Kastav za pokriće blag. manjka sa K 4227·34 p glede česa nek se zamoli zemaljski odbor za odobrenje tog zajma. U revizionalni odbor za pregledanje opć. računa godine 1906. imenuju se gg. Armanini Viktor, Jelusić Franjo i Srdoč Mate. Kod pridruženih općina neka se pozove i dotične župane.

Pošto se je Celina Ivan stariji odrekao službe opć. lugara u Ložini sbog bolesti i starosti imenuje se umjesto njega Jardas Mata iz Brnčići 67 sa mjesečnom plaćom od K 48.

Preporuča se c. k. poglavarstvu na uvaženje molbe Kukuljan Mihovila i Butorajac Francike za prodaju vina i piva na malo, te onu Juretić Frana za prodaju žestokih pića na malo.

Odabravaju se kolaudacije: opć. puta na Kantridi, što ide k moru, isplativ poduzetniku dostatbenu cijenu i višeradnju sa K 10; popravak zida u Zametu uz put što vodi do Ivančića na Pavinići sa višeradnjom od K 117·01 p; popravka zida oko groblja u Sv. Mateju sa višeradnjom od K 159·20 p i doznačuje se Širola Ivanu za oštetu učinjenu na livadi K 15 i za uzeto zemljište K 48; stolarske radnje u školskoj pisarni muške učione u Kastvu sa ukupnom svotom od K 157·74 p i stolarsku radnju učinjenu u sgradi c. k. muške učitelj. škole sa K 81·58 p. Odobrava se dražba glede zakupa opć. štala na Crekvini sa dostatbenom cijenom od godišnjih K 225·05 p; dražba o izradbi 18 novih školskih klupa u Rukavcu sa K 413·80 p i dražba glede betoniranja tla na opć. sajmištu u Kastvu sa K 756. Ujedno ustanovljuje se pristojba od 50 p za smještenje svakog krmka izvan sgrade na sajmištu.

Na molbe za prodaju opć. zemljišta zaključuje se, da se prodade Šepić Matu kućno tnalo i štivra u Pereničima za K 44·68; Mladenić Josipi mjesto njenom suprugu kućno tnalo u Srdočima za K 40·35. Kinkela Matu iz Dol. Rukavca oštećuje se za uzeto mu zemljište pri cesti Pod orehi-Ploče sa K 3·75 p. Afrić Josipa iz Brguda oštećuje se za uzeto mu zemljište pri dogradnji škole u Brgudu sa K 80. Grbac Matu iz Zameta oštećuje se za uzeto mu zemljište pri cesti Sv. Križ-Hosti sa K 3·20 p, i daje mu se K 50·40 p za posječene mu 42 ruže.

Na molbe za podijeljenje novčanih potpora doznačuje se jednomu K 4, šestorici za K 5, petorici po K 10, trojici po K 12, dvojici po K 15, jednomu K 20; za očišćene opć. štrcaljke Brozović I. K 5; za vožnju L. Kuzmića u riječku bolnicu i A. Lučić natrag K 10 isto Sušanj A. K 9; Tibljaš J. za putne troškove u Trst daljnjih K 6·60 p; za pratnju umobolnog Kinkela J. u Stenjevac K 56·60 p; grobaroni groblja Sv. Lucije za pokop i prisustvovanje razudbi lješine K. Cima K 30·20 p isto za Brnčić J. K 14; upravi župne crkve sv. Jelene za dobavu novog ormara K 200; M. Brozoviću iz Kastva na račun zajma što će se ga odlučiti odnosno potpore K 100; mjesečno djacima za školsku godinu 1907/1908., Mohorić I. po K 16 i za dobavu odjela za sada K 20, Ujčić F. po K 16 i izvanredno za sada K 60, Grbac V. po K 16, Stefan M. po K 10, Ružić J. po K 15 i izvanredno za sada K 30, Munić M. povisuje se dosadanja potpora na K 30 za uzdržavanje Mamić Tonke. Zaključuje se, da se naruči i podijeli županima, školama i uredima 50 komada Ćirilo-metodijskih koledara za godinu 1908. Za popravak kapelanskog stana u Zvoneći doznačuje se K 700 obzirom na neznatnu nujamninu školske sobe, što se nalazi u tom stanu već više godina.

Host M. Stanaru antecipira se K 30 na teret A. Čikovića poduzetnika gradnje škole u Hostima, budući je na istoj popravio nekoje manjkavosti. Za zidarske popravke na školskoj sgradi u Zametu K 42·06 p te za popravak stolarske radnje i klupa u istoj zgradi K 103·32 p i za posao obavljen za godinu 1906/1907. K 11·90 p; za popravak školske sgrade i dobavu napisnih tabla škole u Brešcima K 32·75 p; za popravak puta Zaluke-Zdemer, da se isplati više zasluženih K 12·50 p povrh odlučenih K 100, za popravak puta od sela Bani do Čikova doznačuje se K 50 i od sela Ivuli do Gržetići K 50. Jelušić ud. I. oprašta se zastalog interesa K 43·74 p uz uvjet, da isplati glavnicu i trogodišnje kamate.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 5½ sati po podne.

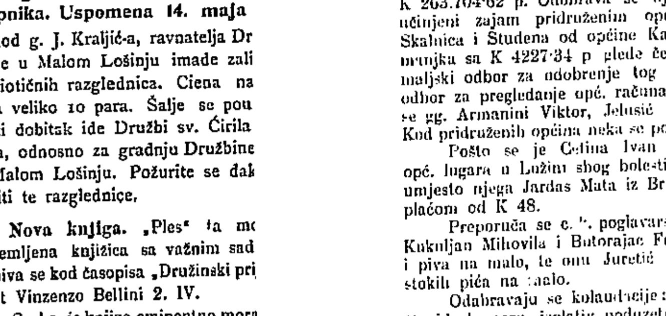

1821. — Tiskara ... Pola ...

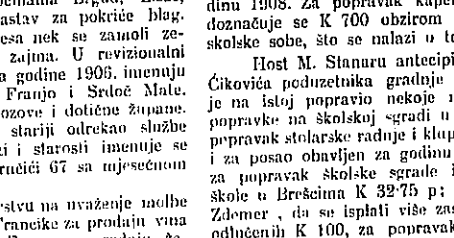

skih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Novost! Sprava za prištedjaju plina (Sparrapparatbrenner). Prištedi 40% plina!

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 10. oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja., — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Govor

zast. Andrijčića, kojim je u saborskoj sjednice 23. septembra 1907. obrazložio svoj predlog glede zakona, kojim bi se imala ustanoviti odgovornost upravnih činovnika.

Visoki sabore!

Izjavljujem prvo svega otvoreno, da mi nije nakana, da tobože napadnem ovim svojim predlogom na činovnički stališ kano takav. U svakom stališu ima ljudi savjestnih i požrtvovnih, ljudi prožetih čuvstvom službovne dužnosti. Ti su ljudi dostojni i vriedni svačijeg poštovanja i zaslužuju harnost naroda. Ali, kano u svakom stališu, tako se žaliboże i medju činovničtvom nadje više manje ljudi ne savjestnih, ljudi koji misle, da se mogu na lahku ruku igrati sa narodom i sa njegovimi životnimi interesi, ljudi pripravnih počiniti svaku nepravdu svome bližnjemu, ako je to njima, ne ću reči u osobnu, već u stranačku korist. To je predvidio još i državni temeljni zakon od g. 1867., koji u svojem članku 12. nalazi potrebu jednog zakona, koji bi ustanovio odgovornost činovnika kod povrede prava posebnika.

Za žaliti je, da takovog zakona kod nas još nema. Ima bo kod nas činovničke čeljadi, koja drži da je svemoguća, koja misli da joj je sve dopušteno, koja se u obće gradi takovom, kao da bi tu bio narod za činovnike, a ne činovnici za narod. Takva se činovnička čeljad poglavito rekrutira iz doseljenih Niemaca, koji ne poznaju našu povjest, naših običaja, našu primorsku ćud niti našeg jezika, koji prema tome nemaju za naš narod ni srca ljubavi. To su ljudi, koji misle da čine najbolju službu Austriji, ako pred nama ličn svoju teutonsku dušu. Ja ću u talijanskom dijelu govora navesti od mnogih samo jedan slučaj, koji se je tu nedavno zbio, a uvjeren sam, da bi ih gg. odvjetnici članovi ove visoke kuća mogli na tucete nabrojiti, jer se stranke obično obraću odvjetnikom kad misle da su bile povriedjene u svojem pravu. Pri tome došlo jurve, da će blizu svaka obitelj morat odrediti jednog svoga člana ili uzeti posebnog činovnika, da pregledava izpravnost postavljenih naredaba, da odgovara na svakakve protuslovne naredbe upravnih, navlastito poreznih oblasti, da sastavlja utoke pozive itd. Prispije li kada kakovo riešenje jednoj ili drugoj stranci na staviti podnesak, glavna je svrha riešenju, obilazeć i zabašurivajuć meritornu pitanja, očuva i spasi tobožnji oblastni ugled po kome se činovnike podiže do tronožja nepogrešivosti, s kojega mogu pred pučanstvom bahato razmahati, stalni, da ih niti s nereda niti s nerada ne će po njihovim starešinam glava zaboliti. Pučanstvu je te činovničke bahatosti dosta, u pučanstvu je, jer se s njim postupa nit po Bogu po pravu, već po sili i po samovolji, prkosu i po ruglu. Pučanstvu je jurve kata dogorilo, i prva buna, koja će Primorju sbiti, nit će biti za Italiju nit će biti za Austriju, nego za pučki život, koji austrijski teutonski činovnikluk u pučanstvu ubija.

(Ovdje nastavlja u talijanskom jeziku).

Visoke sabore!

Opažam odmah, da sam svoj predlog podnesao u hrvatskom jeziku, a da ga je g. predsjednik dao pročitati u talijanskom prevodu. Taj prevod ali nije točan. Uza sve poštovanje što ga nosim prema predvodiocu zemaljskog odbora, ističem, da su rieči „nerazložnimi i nepovlaštenimi mjerami" ne točno prevedene u „con intedimenti irrazionali e non concessi".

Predpostaviv to, prelazim na stvar. Potreba posebnog zakona, koji bi ustanovio gradjansku odgovornost upravnih državnih činovnika pri povredbam prava posebnika prouzročenim ne povlaštenimi mjerami, predvidjena je člankom 12 temeljnog drž. zakona 21. prosinca 1867. br. 145. Takav zakon nije još kod nas uveden. Šteta, što ju odatle trpiše pojedine stranke, imala bi biti ogromna ako se uvaži, da su mnogi posebnici podigli u to ime tražbine za odštetu, bilo pri vrhovnom upravnom sudištu bilo pri carevinskom sudu, a da su njihove tražbine bile redovito odbijene stereotipnom odlukom, da se odgovornost činovnika ima urediti posebnim zakonom i da je drugo kakovo tumačenje postojećih propisa, pa bilo ono i u širem smislu, ne pripustivo. To isto izjavilo je sa svoje strane takodjer ministarstvo unutarnjih poslova odlukom 8. maja 1895. br. 102, ali nije do sada ni koraka učinilo da dade taj zakon glasovati od carevinskog vieća. Čujte slučaj koji se je meni dogodio.

Dobiv crkvenu i političku dozvolu, držao sam na 19. oktobra 1905. javnu pokusnu dražbu za prodaju jedne nadarbeničke čestice. Proti dražbi nije bio uložen nikakav utok. Podastriev preko crkvene oblasti na vladu sve odnosne spise sa nacrtom, kupo-prodajnog ugovora, bio sam nakon 15—20 dana ovlašten od vlade, da sklopim sa dostaocem formalni ugovor, koji da naknadno podnesem vladi na podpis i konačnu potvrdu. To sam odmah učinio. Žitarice se kod nas siju u jeseni ili u rano proljeće. Kupca nisam još mogao uvesti u posjed, dok ne dobijem natrag od vlade potvrdjeni ugovor, a bivšim sam kmetom rekao, da ne diraju u zemljište, pošto mora i tako do malo dana doći taj ugovor. Medjutim čekaj danas, čekaj sutra, ugovora, kojeg mi je odobrenje vlada bila obećala, nema te nema. Prodje jesen 1905, prodje proljeće 1906, a ugovora nema. Zemljište medjutim ežalo je pusto i ne obradjeno. Negdje u lipnju 1906, posijaše mimo moje volje bivši kmetovi kasni kukuruz. Ugovor po vladi odobren stigao je koncem rujna 1906, dok je još kukuruz na polju bio. Trebalo ga je stoga procieniti, i bio je procienjen na 55 forinti. Ako je toliko bacila pozna plodina, prva bi bila dveput toliko. Ali postavimo, da ne bi bila bacila više od 55 forinta, i da me je vlada samo za toliko oštetila svojim zakasnilim odobrenjem upitnog ugovora. Za taj sam dakle iznos hotio utužiti vladu, kad ali uvidjeh, da ne ću opraviti ništa, jerbo nema posebnog zakona, koji bi uredjivao gradjansku odgovornost upravnih činovnika. I tako je navedeni slučaj dao povoda ovom mojem današnjem predlogu.

Koncem srpnja 1906, upravila je Nj. Preuzvišenost g. ministar predsjednik Beck na svoje drugove okružnicu, kojom je odavao svoje misli glede preosnove činovničke službe. I kazao je, da si činovnik mora nastojati da osvoji povjerenje pučanstva, hoće li da mu služba bude plodna, jer će on tada odgovarati svojoj službi, bude li kod pučanstva proizveo utisak podpune nepristranosti i neoborivog pravdoljubja. Činovnik, veli nadalje, mora kod svakog pitanja tražiti suštinu stvari, čuvajuć se cjepidlačarenja; a osobito to vrijedi kod posala ekonomske naravi, gdje svako zadocnenje može da bude po stranku štetonosno i gdje poteškoće ne bivaju manje, ako se sa riešenjem kasni. Tako ministar Beck; a gdje on govori, tu sam ja riešen daljnjega obrazlaganja svojeg predloga.

U ostalom g. ministar nije učinio drugo nego da je drugim riečima opetovao, što su prije njega kazali toliki drugi ministri, kojih su rieči ostale na papiru, i kao što će ostati glas vapijućega takodjer rieči Nj. Preuzvišenosti g ministra Becka, ne providi li se tomu sa posebnim zakonom, koji bi uredjivao odgovornost činovničtva. Tamo ide moj predlog, koji preporučam na prihvat visokoj kući. (Odobravanje).

Kod glasovanja bio je predlog g. Andrijčića jednoglasno prihvaćen.

Interpelacija

zast. Dr. Stangera i drugova na carsku vladu.

U sjednici istarskoga sabora od 1. o. m. stavio je zast. Dr. Andrija Stanger glede uredjenja gradjevnog reda za Opatijsko lječilište ovaj upit:

U sjednici ovoga sabora od 8. nov. 1904. bio je prihvaćen nacrt zakona sadržavajući gradjevni red za okružje lječilišta Opatije.

Od ovoga dana do danas prošle su već skoro tri godine, a taj zakon nije još zadobio previšnje sankcije, niti je saboru povraćen za eventualno kakovu preinaku.

Gradjevni red za liečilište Opatiju bio je, a jest i danas jedna od najvećih potreba za napredak i procvat lječilišta Opatije; te od toga, što dosad nije taj zakon u kriepost stupio, trpio je cieli onaj kraj i to ne samo što se raznimi gradnjami liečilišta u zdravstvenom i estetičnom obziru škodilo, nego su oštećene i občinske financije osobito pogledom na javne radnje, koje su u ovo doba mjesto na temelju zakona jedino na temelju dogovora sa strankami, izvedene mogle biti i to sa velikimi žrtvami sa strane občine.

Vidiv da pučanstvo onog lječilišta ne znade si protumačiti toliko oklievanje i zatezanje sa uvedenjem u kriepost onog toli važnog i potrebitog zakona, te već iz drugih razloga očajava radi malene ili bolje nikakove brige državnih oblasti, osobito centralnih, za napredak i procvat onog jedinog morskog svjetskog liečilišta u državi, podpisani časti se upitati:

Zašto nije visoka c. k. vlada dosad predložila na previšnju sankciju gradjevni red za lječilište Opatiju, odobren od sabora markgrofije Istre jošte u novembru 1904. godine.

Kani li visoka vlada bez daljnjeg oklievanja predložiti rečeni zakonski nacrt Njeg. Veličanstvu na sankciju?

Dr. Stanger i drugovi.

Istarski sabor.

U Kopru 3. X. 1907.

VII. sjednica.

Prisutno 28 zastupnika; predsjeda Dr. Rizzi, vlad. zastupnik Alb. vit. Fabiani.

Predsjednik otvori sjednicu poslije 11 sati. Tajnik Polesini pročita zapisnik posljednje sjednice koji se odobri bez primjetbe.

Predsjednik priobći razne podneske, izvieštaje zem. odbora, molbe itd. Obćina Dolina podnaša 6 molba za razne gospodarske potrebe. Molbe su preporučene od zast. Mandića.

Zast. Zarotti interpelira vladu radi zanemarivanja luke u Piranu.

Zastupnik Mandić pita zem. odbor što je sa obećanom vladinom podporom za obnovljenje vinograda od filoksere uništenih.

Zem. prisjednik Tomasi odgovara na ovaj upit u ime zem. odbora tim, da je vlada odgovorila, da svoj doprinos ne može povećati, te da bi zemlja morala doprinieti u tu svrhu bez obzira na veći vladin doprinos.

Tajnik Polesini čita vladinu osnovu o zaštiti ptica, koristnih gospodarstvu. Osnova je to samo talijanska. Osnovu — vrlo opširnu upućuje se agrarnom odboru.

Pročitane su osnove tičuće se promjene nekojih ustanova zakona od 27./7. 1875. br. 18. Z. Z. P. N. o školskom nadzoru —, upućuje se školskom odboru.

Pročitana je zakonska osnova tičuća se uredjenja pravnih odnošaja pučkog učiteljstva Istre; upućuje se školskom odboru.

Zast. Belli obrazlaže svoj predlog o ustrojenju posebnog ureda za Istru kod namjestničtva u Trstu.

Zast. Komparo podupire predlog te dodaje, da bi se u Trstu kod namjestničtva ustrojio ured za uredjivanje potoka.

Sabor prihvaća predlog.

Nalaže se zemaljskom odboru, da učini potrebite korake kod carske vlade, da se kod namjestničtva u Trstu ustroji poseban ured, koji bi se bavio svim poslovima tičućih se Istre, i da se taj izruči osobi, koja bi ujedno vladu zastupala na zemaljskom saboru.

Dolazi na razpravu predlog zast. Dr. Trinajstića i drug., koji glasi:

„Poziva se carsku vladu, da posveti lječilištu u Opatiji veću brigu nego li do sada tim, da provede viseća pitanja, da proširi i uredi postojeće ceste, da sagradi

paralelnu sadašnjoj cestu, da svrši lučke radnje, da sagradi novi poštanski ured, sudbenu palaču, da uredi prijavni ured tudjinaca i sve ono, što bi promicalo veći procvat najvećeg i najvažnijeg ljećilištnog mjesta na jadranskoj rivieri".

Zastupnik Trinajstić obrazloži vrlo temeljito svoj predlog najprije hrvatski, a onda talijanski. Govor taj donieti ćemo posebice.

Iza njega govorio je za predlog zast. Dr. Slanger najprije hrvatski pak talijanski. I taj ćemo govor priobćiti posebice.

Prisjednik Chersich odgovara predgovorniku, da se je i zem. odbor pačao pitanjem napredka Opatije.

Predlog zast. Trinajstića prima se jednoglasno.

Na koncu sjednice pročita tajnik Zarotti sliedeću interpelaciju zast. Adrijčića i dr.

Minula je godina dana, da je sadašnjem obć. zastupstvu u Cresu isteklo rok, a listine za obnovu toga zastupstva nisu još do danas izložene. Čini se doduše, da su te listine jurve sastavljene, jer vladajuća stranka ne ćeka, da već sada ne bi potraživala izručenje punomoći od birača. Dapače se sadanja občinska uprava pripravlja, da se upusti u izbore pomoću strogih policajnih mjera, vriedjajući tako ponos i dobar glas na težki način vlastitih občinara. Nema kod nas na blizu tako mirnog i dobroćudnog pučanina kao što je naš creski otočanin. Nikad se tamo nije čulo za kakav javni izgred, a najmanje prigodom izbora. Gospodujuća stranka mogla je do sada zasluepljivati creskog kopača i voditi ga kud je htjela, mogla mu je uštrcavati u dušu mržnju na vlastitu narodnost, ali ga nije nikad mogla nagovoriti ili upaliti na kakove izgrede. Tako je on dobar, Otok Cres daje najmanji postotak zločinaca u obsegu okružnog suda u Rovinju! I proti takvom je pučanstvu sadanja občinska uprava u Cresu zvala na pomoć 20 redarstvenika iz Pule? — a izborne listine još ne izložila nije! Pitamo stoga: 1. Je li c. k. vlada voljna naložiti creskom načelniku da ima na poštivanje zakona izložiti bez daljnjeg otezanja izborne listine za obnovu občinskog zastupstva? ako ne 2. čime opravdava c. k. vlada to očevidno kršenje postojećeg zakona?

U Kopru 5. X. 1907.

VIII. sjednica.

Predsjednik otvori sjednicu poslije 10 sati i pošto je bio pročitan i odobren zapisnik prošle sjednice, prešlo se je na dnevni red.

Predsjednik priobći razne podneske medju ostalimi i izvještaj zemaljskog odbora sa zakonskom osnovom posušenja Luga i Jezera na otoku Krku.

Zatim se prešlo na obrazloženje predloga zast. Bennati ji dr. o uredjenju učiteljišća u Kopru.

Zast. Benati obrazloži podulјim govorom svoj predlog, kojim poziva, carsku vladu neka izvede već god. 1908-09. od sabora prihvaćenu reformu učiteljišta u Kopru. Izliče veliku vladinu pogrieški, koju je počinila tim, što je u Kopru ustrojila mnogojezično učiteljište, koje bi bilo imalo biti ustrojeno na narodnostnom načelu. Ocrta povjest tog zavoda, spomenu sve prosvjede talijanske stranke proti takvom zavodu i konačno obećanje same vlade, da će taj zavod po želji sabora preustrojiti.

Predsjednik priobći, da je tomu predlogu podnio dodatak zast. Mandić, kojim se poziva vladu, da ustroji u gradu Kopru slovensku pučku školu još prije nego li bude od tamo posve odstranjen slovenski odio učiteljišta.

Pošto je bio zast. Mandić zapriečen doći na sjednicu obrazloži njegov predlog zast. Kompare, dokazav velikim brojem slovenske djece neobhodnu potrebu slovenske škole u Kopru.

Zast. Bennati govori proti ovom dodatku, jer da ne stoji u savezu (!) sa njegovim predlogom.

Većina sabora prihvati predlog zast. Bennati-a, dočim je za dodatak zast. Mandića glasovala sama manjina.

Riešene su zatim razne molbe učitelja za podpore i za priznanje službe.

Kod obračuna zemaljske školske zaklade za god. 1904, 1905 i 1906 i mirovinske zaklade pučkih učitelja za iste godine izjavio je zast. Spinčić, navedevši razloge, da će manjina glasovati proti tim obračunom.

Obavljeno je prvo čitanje zakonske osnove o nekojih promjenah kotarskih gospodarskih zadruga i zem. kulturnog vieća. Upućuje se agrarnom odboru.

Isto tako upućen je pravilnik o pravnih odnošajih učiteljstva na ženskom liceju u Puli i školskom odboru, te zakonska osnova o posušenju Jezera odboru agrarnom i financijalnom.

Zast. Kompare pita zem. odbor, što je sa zakladom Fabris za ustanovljenje pučke škole u občini Dekani.

Prisjednik Chersch mu odgovara, da onom zakladom upravlja vlada.

Najvažnija točka dnevnoga rada bi-še ona o uredjenju rieke Mirne. Radi tog pitanja došao je u sabor i vladin nadmjernik Oberst, koji je odnosnu osnovu izradio. Zast. Belli izviešćuje u ime agrarnog i financijalnog odbora ocrtav povjest toga pitanja, koje se vuče već čitavo stoljeće. Spomenu, da predlaže dvie osnove, jedna bi stajala 4, a druga 2 milijuna kruna; prva zahtjeva obranbene zidove proti navali vode i odnosne kanale; izrazuje se za drugu osnovu.

Zast. Davanzo reče, da će se uzteguti od glasovanja jer mu se čini, da se ne će postići željenu svrhu.

Nadmjernik Oberst zagovara svoju osnovu dotično odobrava predlog.

Prisjednik Tomasi pohvali vladu i zemaljski odbor, što su se napokon složili za ovu provedbu.

O predmetu govorili su joste zastupnici Kompare, M. Trinajstić i Dr. Laginja, koji predlaže, da se razprava o tom prekine radi nekojih razjašnjenja.

Predsjednik pristane na to, te prekine razpravu.

Na koncu sjednice stavili su upite: zast. Bennati pita vladu kako je dopustila da se odstupi privatnim osobama dio morske obale u Opatiji; zast. Bartoli pita vladu u kojem se nalazi stanju pitanje o uredjenju pristojba na štolu.

Zast. Spinčić pita vladu, zašto se ne predloži izvještaj o načinu razdiobe državnih i zemaljskih podpora za obskrbu vodom i za gradnju cesta.

Buduća sjednica u ponedeljak u 11 sati.

Čast rodoljubima!

Poznata su našem širem občinstvu braća Martinolići iz Malog Lošinja, a sada u Rosario de Santa u južnoj Americi. Žarko srdce te plemenite braće bije neprestano za domovinu. Ne samo zborom, kako to mnogi znadu činiti, nego i tvorom rade braća Martinolići za hrvatsku stvar.

Pred više vremena primili smo obširno izvješće o ustrojenju „Družtva izseljenih Jugoslavena: Za materinsku riječ".

Čvrsto se nadamo — pišu nam braća Martinolić — da ćemo ovdje s vremenom sakupiti dosta novaca za našu Družbu, za Djački dom u Pazinu i za siromašne djake hrvatskih škola u Zadru. I ne samo to, već da smo čvrsto uvjereni da doskora ćemo moći izdavati ovdje našu hrvatsku novinu, koja joste u Argentini nije svjetlo vidila. Pa što bismo s tim našim glasilom postigli u ovim pokrajinama, lako se dade pojmiti. Mi se tvrdo nadamo, pače smo uvjereni da ćemo uspjeti. Samo malo po malo treba da uzbudimo darežljivo srce svih Dalmatinaca (medju kojima imade i imućnih), koji su kao takovi bili i jesu uvijek patriotični i zaista ljube svoj jezik, a to nam je dosta.

Žao nam je, da ne možemo u cielosti priobćiti veoma obširno izvješće, jer nam to prostor lista ne dopusta, a radi saborskog zasjedanja moramo upotrebiti dobar dio lista.

Glavna skupština obdržavala se je dne 15. kolov. u selu Sta. Teresia. Došlo je mnogo naših ljudi iz Istre i Dalmacije.

Najprije je poznati nam gorljivi i neumorni borac za svetu hrvatsku stvar Noe Martinolić pročitao proglas. Vidilo se na mnogim licima prostih poljodjelaca onaj izraz radosti proizviran iz hrvatskih srca, posvuda obterećen od truda i brige za svakdanji krušac, uzdignuo je svoje pošteno čelo i uzkliknuo: „Napred braćo, odstranimo ovo dosadanje nehajstvo, ovu mlitavost, kupimo se i ostvarajmo plemenito djelo!

Govorio je zatim vrli Dalmatinski Hrvat Ivan Drinković. Vatrenim riečima opisuje nezahvalnost Beča napram Hrvatima, koji u najkritičnijim časovima spasiše priestolje. Tumači svrhu družtva: podpomagati novčanim sredstvima „Družbu sv. Ćirila i Metoda" i razne druge institucije.

Za njim je uzeo riječ g. Ivo Montanari. Gosp. Stjepan Miličić zapjevao je uz gusle prigodnu pjesmicu, a iza njega progovori naš neumorni Antun Martinolić. Nakon toga se izabralo odbor: Predsjednikom I. Drinković, podpred. Antun Martinolić, blagajnikom Marko Bijelić, tajnicima Noe Martinolić i Ivo Montanari, pa još osam lica odbornika, izmedju kojih i Marin Božiković te Antun Kolungja.

* * *

Osim upisnine u družtvo u iznosu od K 50·— (pedeset) i mjesečne članarine od K 4·—, darovali su povrh toga: Antun Martinolić K 10, Ive Martinolić K 10, Ivanka Martinolić K 4, Marija Martinolić K 4, Roman Martinolić K 4, Ivan Dinković K 10, Ankica Dinković K 4, Marko Bijelić K 4, Sara Bijelić K 4, Antun Kolungja K 10, Jakov Bojanić K 2, Ivan Kokić K 10, Matija Kokić K 10, Marija Kokić K 4, Marin Božiković K 6, Mate Bonučuga K 2, Mate Bonefačić K 2, Mate Bojanić K 1, Vicko Černjak K 2, Matija Drinković K 4, Antun Drinković K 2, Vinko Grbac K 4, Nikola Hrončić K 4, Petar Hančević K 4, E. Ivančić K 10, Jakov Jaka K 10, Stjepan Jeličić K 4, Luka Komandić K 4, Jakov Milevčić K 0·60, Stjepko Miličić K 2, Ivo Montanari K 4, Stjepko Makianić K 4, Ivan Pandol Spirov K 2, Jerko Rivier K 4, Nikola Stengel i gospodja K 6, Nikola Staneović K 2, Ivan Sopranić K 2, Ivan Vidulić K 4, Paškval Vukičević K 6, Ant. Vučetić K 10.

Prigodom pak svečanosti, koju su slavili vriedni starogradjani u Acebel-u na dan sv. Roka, naše vrijedne Istarske-Hrvatice Marija i Zdravka Martinolić, zajedno sa plemenitim rodoljubima Antun Kolungja i Jakov Bojanić, dielivši male koledarčiće „Ostroman" i cigaretni papir „Zidara" sakupiše od sliedećih dalmatinaca: Bartul Peronja K 2, St. Bončuga K 0·80, Antun Palaversić K 0·60, Stjepan Lučić K 2, Josip Borčević K 2, Luka Zaminović K 10, Ivan Tanić K 1, Ivan Kovačević K 2, Ivan Milevčić K 2, Antun Perek sin K 4, Matija Žarko K 1, Antun Cripović K 10, Vinko Bogdanović K 4. — Ukupno K 257·60.

* * *

Dulje nam braća Martinolić javljaju, da će naskoro osnovati jedan politički list.

Kud Hrvatska domovina imade takove sinove, onda ne će propasti.

Srdce se čovjeku širi u grudima, kad čuje ugodne te glasove naše braće iz daleke Amerike. Drago nam je, da će se tamo izdavati novi hrvatski list, za kojeg smo uvjereni, da će biti zbilja pravi hrvatski list, a ne glasilo kakovog špekulanta bankira. Imena braće Martinolić i drugova jamče nam, da će list pravim putem krenuti.

Živili i nek vas Svemogući prati u rodoljubnom djelovanju, te dočekali čim prije ljepšu budućnost naše domovine!

Poglед po Primorju.

Lošinjski kotar.

Piša nam Izpod-Sisa (otok Cres) pod konac septembra:

Starodavni kaštel Beli, koji je dobio ime od kralja Bele (barem tako se misli), postoji ne samo iz rimskih vremena, nego i mnogo prije, te broji sada bez okolice 497 duša, a sa okolicom 815.

Djece dužne polaziti školu imade 70—80. Pred 47 godina imao je Beli redovitog učitelja, koji je stanovao u kaptolskoj kući zaklade Andrice Arničević (Bućanka). Oskudica učiteljskih sila s jedne strane, a s druge kukavne te siromašne plaće duhovnog pomoćnika, odlučile su dotične oblasti da se ukine učitelja, a učiona da se povjeri duhovnom pomoćniku, koju je držao od godine 1860 do sada.

Budući broj djece raste svakim danom, i pošto je svaki proizvod zemlje skoro posvema propao tako, da narod mora u daleki svijet, hoće li pošteno živjeti. Pošto se duhovni pomoćnici svake dvie tri godine mijenjaju, a njihova plaća se nešto uredila, dotična školska oblast uzela je u obzir — ako i prekasno — kukavno stanje mladog naraštaja, te odlučila ponovno namjestiti ondje stalnog učitelja.

Da se dodje do žudjenog cilja, pokrajinsko školsko vieće u sjednici držanoj dne 3. junija t. g. br. 626/S. S. putem kotarskog školskog vieća, javi dne 24. jun. t. g. br. 444 mjestnom školskom vieću u Cresu, a ovaj ovdješnjem ančijalnom uredu dne 28. junija t. g. br. 1762, da su više oblasti odlučile podignuti u Belom pučku učionu sa III razreda i sa jednim učiteljem, zato neka odmah izjavi, bili se našlo koju zgradu prikladnu za školu i koju kuću za stan učitelja. Ancijalni ured dne 2 julija odmah odgovori mjestnom škol. vieću, da imade prikladnih zgrada i kuća.

Premda je prošlo od onog dana skoro 3 mjeseca, nema ni učitelja ni škole! — sve šuti i spava mirne sanke!

Po sadašnjem državnom školskom zakonu, škole počimlju polovicom septem. te premda smo brzo pri koncu toga mjeseca, ovdje škola stoji zatvorena, a to na štetu nauka i tužnog pučanstva.

Doba bi bilo, da se ovakovim spletkarjama učini konac, te da se pošteno postupa sa narodom, što zahtjeva ljubav kršćanska i čovještvo. Kakovo pravo imadu drugi narodi monarkije — tako barem mislimo, da imade i ovaj zapušteni i potlačeni naš narod. Ta i ovo pučanstvo mora plaćati porez i ostale na nete kao i drugi, zašto mora biti zapostavljen drugimo? Sramota!

Okolo 400 K po prilici na godinu, plate za šumske globe, dva mjeseca piju kužnu vodu iz raznih bunara kamo dolazi svake vrsti životinja, budući nije daždilo od 19. junija! Plavčice, koje se nalaze u tobožnjoj luci, izložene su pogibelji! Piši amo, moli onamo, tuži se ovomu, plači onomu, ništa ne pomaže! Kada će prestati ovi žalostni odnošaji?

Molimo vriedne zastupnike da se i za nas zauzmu, ta i mi smo njihovi izbornici, prijatelji štovatelji.

Krčki kotar:

Iz Vrbnika nam pišu: Dne 1. listopada t. g otvorile su se i kod nas pučke škole, kao što i u drugim mjestima krčkoga kotara sa „sv. službom" i „Pridi Duše Stvoritelju". Ako i ne rado moramo se potužiti na popunjenje mjesta ravnajuće učiteljice. Bivša ravnateljica gospodja

Volarić g. 1995—06. bila je na dopustu a zamjenjivala ju gospodjica Rade. God. 1906.-07. nijesmo imali nikakove suplentice, a ravnajuća Volarić nije više predavala od početka g. 1907. radi bolesti, a početkom ožujka o. g. pošla je u trajno stanje-mira. U Vrbniku imade školske ženske djece oko 110—115. Sada neka se pomisli, što može učiniti jedna učiteljska silą u napredku sa tolikom djecom? Nedostatak znatno se je opažao. Ugledne osobe molile su još u lipnju o. g. na kompetentnomu mjestu, da se otvori natječaj na vrijeme, da bude ravnajuća učiteljica već imenovana početkom školske godine 1907-08. Sa kompetentne strane se je zajamčilo, da će biti ravnajuća učiteljica do konca rujna imenovana. Kada tamo još nije ni natječaj otvoren. Narod je silno uzrujan i misli poslati odaslanstvo na kotarsko školsko vijeće, da se otvori natječaj za učiteljicu. Ne znamo, koji je uzrok tomu zatezanju. Narodnosno pitanje ne; jerbo, koli g. kapetan, toli g. nadzornik Pribil jesu naši ljudi. Ne stoji niti izprika, da ne bi bilo natjecateljica, jerbo znademo za tri izvrstne učiteljice, koje bi molile. Dakle koji bi bio uzrok? Govori se, da su se imala riješiti prije nekoja personalna pitanja (lijepo, ali i smiješno); a da su po sriedi još simpatije i antipatije.

Gospodin nadzornik Pribil došao je k nama pun svježosti i dobre volje obećavajuć procvat naših škola. Evo mu prilike i širokog polja da se istakne. — Nadamo se!

Voloski kotar:

Nemar c. k. kotarskog školskog vieća u Voloskom. Iz ovog kotara tuže nam se nekoje učiteljice ručnih radnja, da još nisu primile nagradu ni za prošlu školsku godinu za poduku u ručnom radu u pojedinim školam. Gospoda članovi c. k. škol. vieća u Voloskom ne znadu valjda što je bieda i nevolja, pa drže, da je svakomu dobro kao što je i njima. Ali tomu nije tako. Učiteljice ručnih radnja ne podjeljuju poduku iz objesti, već iz puke potrieb te imaju pravo tražiti, da im se trud naplati.

(Pritužaba proti tomu školskomu vijeću imademo i od strane občinstva, koje traži od nas, da zaoštrimo pero, što ćemo i učiniti ne budu li nekoji članovi toga vieća savjetnije vršili svoje dužnosti. Op. Ur.)

Nova potrošna zadruga se je ustanovila u Blažićih, za sve okolišne županije pod imenom „Gospodarsko trgovačko društvo u Blažićih". Iza kratka govora Dr. M. Trinajstića o potrošnih zadrugah u obće, bila su prihvaćena pravila po njemu na tanko protumačena, te izabrani bijahu upraviteljem g. Vjekoslav Jugo iz Hosti, njegovim zamjenikom Frane Srdoč, iz Blažić.

Društvo je kupilo zemljište, gdje će graditi svoje prostorije, a imati će i peć, gdje će za svoje članove kruh peći.

Do sada je upisano 80 članova, a obećalo ih se još mnogo da će se upisati.

Pazinski kotar:

Iz Buzeta. (Naše slavlje.) Izgleda ima, da će blagoslov i otvorenje našeg „Narodnog doma" privući mnogo tudjeg i domaćeg naroda, te da će primiti oblik narodne manifestacije i nekakvo političko obilježje. Za to se je pobrinuo priredjujući odbor time, što je pozvao i pozivlje najuglednije naše ličnosti Istre i susjednog Trsta, od kojih nekoji obećaše posjetiti nas u nedjelju 13. o. m. Stalno je, da će doći do nas i po koji državni i zemaljski zastupnik.

„Dom" će se blagosloviti iza mise oko 11½ sati. Nadamo se, da će sv. misa biti odslužena na imanju uz „Dom", te su već u tom smjeru poduzeti shodni korabi. Najmilije bi nam bilo, kad bi koje hrvatsko društvo pjevalo kod mise. U slučaju nepogodnog vremena, misa će se služiti u gradu Buzetu, gdje bi moglo izvanjsko družtvo također pjevati uz pratnju orgulja. Pokažimo svijetu, da smo i mi kulturni i da možemo mnogo, ako hoćemo, jer nas je mnogo. Velikim sastancima, živom riečju govora, pjevom i glazbom budimo čeličnu dušu, upoznavajmo se tom prigodom i sprijateljujmo čineći rodu čast.

Znamo, da je gladnu i žednu vrlo teško pjevati, govoriti, plesati i zabavljati se, za to toga dana ne će pomanjkati našem „Domu" praha ni olova. Gostovi će uz to viditi kod nas i po koju malu izvanrednost. Vidjeti će, gdje se na ražnju peče ugojeno janje ili ovan, pa možda i odojče i slušati polag dima i ognja na polju svirku svirale i smieha; nagledati će dalje moći plećatih krašanka u svojoj domaćoj nošnji i pučki ples uz sviranje domaćih svirača i naše „Sokolske glasbe".

Točiti će se spomenutog dana svakovrstno vino u „Domu" i vani, biti će i piva ponajboljeg, a hrane vani i unutri samo za to, da nas nitko, pa ni ciganin, ne bude ostavljao prazna želuđca i mrzle glave. Bit će u obće 13. ov. mjes. u u našem „Domu", kako ni sam vaš dopisnika ne zna; al tko dodje, vidjet će, tko ne oboli do toga dana na sušici — u žepu.

Pozivljemo još jednom sve i svakoga, da nam pripomogne uzveličati narodnu instituciju i rodoljubnu ideju. Zdravlje i pozdravlje svemu narodu, komu je na pameti naš „Narodni Dom" i njegovo slavlje!

Sv. Lovreč pazenatički. — Mlada misa. — Ubavo mjestance Sv. Lovreč p. doživjelo je u nedjelju dne 29. pr. mj. rijetku svečanost. Stupio je taj dan za prviput k žrtveniku sin tamošnjeg seljaka Bože Janka, častni gosp. Antun Janko, da prinese pred prestolje Svevišnjega prvu svoju nekrvnu žrtvu za trpeće čovječanstvo, za mukotrpni svoj narod. Uza svu kišu, koja je gotovo cijeli dan lijevala sakupio se tu mnogobrojni narod iz cijele zapadne Istre. Pristrana sv. Lovrečka bazilika nije valjda nikada toliko naroda pod svojim krovom imala. Mladomisnik odprćen je svečano u crkvu iz župnog stana uz pratnju domaće glazbe. Iza sv. evanjgelja uspeo se je na propovjedaonicu vlč. g. Franjo Gorec župnik u Baderni, koji je iza prosłova na mladomisnika krasno razložio pojam svečanosti toga dana, prikazao narodu što mora biti svećenik osobito u novije doba. Vrhunac svečanosti bio je ganutljiv prizor, kada je mladomisnik onima, koji su mu život dali, za prvi put udijelio andjeoski kruh. Mnogo se je oko na taj prizor orosilo suzama. Iza svete mise uputiše se uz mladomisnika sa svećenstvom i brojnu rodbinu pod njegov otčinski krov, kojeg je resio trobojni znak naše narodnosti. Maleno seoce Zgablići nije pred nekoliko godina ni sanjalo o takovoj svečanosti, koju je povećao svojom prisutnošću preč. gosp. Orlandini kanonik u Poreču. Za gostoljubivim stolom sakupila se i prilična svotica za družbu sv. Ćirila i Metoda. Dao Bog, da bi se više puta slavile ovakove svečanosti u zapuštenoj zapadnoj Istri. — Mladom radniku u vinogradu gospodnjem, oduševljenom za vjerske i za narodne ideale najsrdačnije čestitke!

Porečki kotar:

Iz Kaštelira nam pišu: Na 20. prošlog mjeseca umro nam je u muževnoj dobi Grgo Mendica.

Pokojnik je bio pravi otac, uzorni gospodar i vatreni rodoljub. Bio je blagajnik naše podružnice i odbornik posujilnice. Na sprovodu bilo je sve što je hrvatskoga n Kašteliru.

Posto navadno narod, kad ide dignuti mrtvaca pred kućom pjeva „Sudac njivan", ovaj put je išlo težko, jer da je „ščavet", iz koga su pjevali izgorio u crkvici.

Valja da znadu cijenjeni citaoci, da je u Kašteliru pod krovom krasna nova crkva, sagradjena pučkim novcem, a da se za vrijeme gradje služi misa u crkvici grobišta. No nesreća htjede, te je je nedavno grom zapalio pomenutu crkvicu, a što se je u njoj nalazilo, postalo je žrtvom vatre. Stara crkva bila je osjegurana, kod „Riavije", pa mislimo, kad se je roba prenesla u malu crkvicu, da se je stoga morala obavjestiti, pa bi možda bila šteta izplaćena. A sada tko će izplati štetu? — Žuljevi naši. Bit će da je „Slavija" kome zaudarala, ko i „Dan od gnjiva" na pomenutom sprovodu. Narod naime zamjenio je „Ščavet" sa knjižicom „Oče budi volja tvoja", pa po običaju zapjeva pred kućom.

Ako prem je običaj izpjevati cijelu pjesmu, ipak kad je izašao iz kuće naš župe upravitelj bez ikomu ništa reći presječe narodno pjevanje svojim pjevanjem, a tako je učinio i na grobištu.

Nadalje mislimo, da je dužnost svećenika pohoditi bolestnoga, al naš svećenik nije pohodio pok. Grgu, ako prem je mjesec dana ležao.

Pokoj i laka ti bila rodna gruda mili Grgo!

Kaštelirski Hrvati!

Razne primorske viesti.

Novi goričći izborni red potvrdjen — Brzojav iz Beča javlja, da je ovih dana u Beču podpisana osuda goričkim Slovencima. Potvrdjen je naime izborni red za Goričku i Gradišku, kako ga je skrojio i usilio goričći sabor u svojem zadnjem zasjedanju. Taj monstrum naperen je proti slovenskoj „manjini" ogromne većine pučanstva u zemlji.

Po novom izbornom redu imat će goričći sabor 30 članova (mjesto 22) i to 29 biranih zastupnika i 1 virilistu: goriš. kneza nadbiskupa. Šest zastupnika biraju veleposjednici, 7 gradovi, trgovišta i sela označena u Pravilniku te kr. i obrt. komora, 16 ostale občine u pokrajini, a 6 obće izborno tielo.

Pokrajinski odbor imat će kao i do sada četiri člana; jednoga biraju zastupnici velikoga posjeda, drugoga zastupnici seoskih općina i obćega izbornoga tiela, a četvrtoga svi zastupnici skupa.

Zastupnike veleposjeda biraju posjednici s aktivnim pravom glasa, koji plaćaju za svoje posjede najmanje 100 K realnog poreza. Zastupnike gradova, trgovišta i industrijskih mjesta biraju oni občinari sa aktivnim pravom glasa, koji po občinskim štatutima imaju pravo da biraju občinsko vieće, a spadaju u I. ili II. izborno tielo i ako u III. izbornom tielu plaćaju najmanje 20 K izravnog poreza.

Zastupnike seoskih občina biraju oni punoljetni občinari, austr. državljani, koji po obć. pravilniku imaju pravo da biraju obć. vieće, a sačinjavaju I. i II. izborno tielo za obć. vieća. Izbori su direktni; dakle u seoskim občinama ukinuti su t. j. birani birači. U obć. izbornom tielu biraju svi oni, koji su imali pravo birati u V. kuriji u izborima za carevinsko vieće. birana može biti svaka osoba koja ima pasivno izborno pravo, kako se to razumievalo i do sada.

Imenovanje. Ministar pravosudja imenovao je sudbenog pristava u Vodnjanu g. Jakova Babudera sudbenim tajnikom kod okružnog suda u Rovinju.

Slovenska umjetnička izložba u Trstu. — Poznata je poduzetnost slovenskih umjetnika, ali kad su se odlučili, da počaste i tršćanske Slavene svojom izložbom, to je poduzetnost i rodoljubje, koje im nada sve služi na čast. U Trstu ćemo dakle doživjeti prvu slov. umjetničku izložbu. S jedne strane borba za jednu pučku školu, s druge prva predstava slalnoga kazališta i svečano otvorenje umjet. izložbe. To je borba i napredak, žilavost i uspjeh, koji zadivljuje. Namisao o izložbi potaknuše gg. umjetnici R. Marin i H. Gerbić, te dr. J. Abram i dr. Ivo Merhar. Ovi i g. M. Gabrijelčić, predsjednik čitaonice sačinjavaju priredbeni odbor. Izložba se je otvorila ovih dana, te će trajati mjesec dana. Od čistoga dobitka pokupovat će se koja manja radnja, te predati u korist družbe sv. Ćirilć i Metoda. Izložba je u krasnim prostorijama „Slavenske čitaanice"

Narodni darovi. Družbi sv. Ćirila i Metoda poslaše preko našeg uredničtva: g. Josip Jurdana učitelj Lanišće, K 2·52 sabrane u veselom društvu prigodom imendana g. Ivana Drnjevića poštara u Lenišću. Valentin Banovac Sv. Petar u Šumi sabrao prigodom mlade mise častog g. Antona Jenka iz sv. Lovreča Pazenatičkoga K 32·— Ivan Maračić bogoslov u Gorici šalje K 21·— sakupljene na predlog g. Nikole Bonifačić svršenog pravnika po gospojici Katici Bosnić.

G. Grčković Vrbnik dostavlja K 23·— sakupljenih na mladoj misi častnog g. popa Mate Brusića na predlog vlč. I. Fr. Volarića, i K 26·— šalje Čitaonica na mjesto brzojavne čestitke za imendan predsjedniku Družbe sv. Ćirila i Metoda.

Občinski Izbori u Boljunu obavljeni su predprostoga tjedna. Narodna hrvatska stranka je pobjedila u sva tri razreda. Tamošnji talijanaši kušali su i ovaj put sreću, ali im bijase loša. Kako pišu ovdašnjem „Omnibusu" glasovao je učitelj hrvatske škole na Pazu Martinčić sa talijanašima (Slavu mu!) dočim su dva naša svećenika ostala kod kuće.

Radi toga valja tamošnje naše čestite občinare još više pohvaliti, što su pobiedili talijanaše i proti onom učitelju i bez naših svećenika. Živili naši sviestni občinari boljunski!

Iz Podgrada nam pišu:

30. pr. mj. obdržavala se u prostorijama „Narodnog Doma" vrlo dobro posjećena godišnja glavna skupština »Gospodarske zadruge« za ovaj sudbeni kotar. Skupštini prisustvovali su i narodni zastupnici prof. Spinčić i Mandić, koji su poslije skupštine o svojem djelovanju u državnom i u pokrajinskom saboru njihove izbornike izviestili. Skupština, kojoj je predsjedovao msgr. Ante Rogač, bijaše živahna i vrlo zanimiva.

Izpražnjena mjesta poreznih činovnika. Iz pouzdana izvora doznajemo, da će se do malo imati da popuni u našem Primorju više mjesta poreznih činovnika raznog plat. razreda. Medju ovima biti će više mjesta poreznih blagajnika i glavnih poreznik blagajnika.

Kod nas u Primorju stojimo u jezikovnom pogledu najgore sa poreznim činovcima.

Ako su se zastupnici našega naroda proti toj nepravdi pritužili, odgovaralo im se odlučno: dajte nam, ljudi, sposobnih mladića, pak ćemo ih namjestiti i imati ćete svojih činovnika.

Izgovor taj bio je donekle do sada i opravdan, ali od sada ne će više vrieditl. Naših je mladića i ljetos svršilo u Trstu, Pazinu, u Gorici, na Sušaku itd. u liepom broju srednje škole te mnogi od njih traže mjesta, sa izpitom zrelosti, kod raznih željeznica, kod financijalnog ravnateljstva, kod pošte i brzojava, ali se mnogim od njih odgovorilo: netrebamo Vas, sve je popunjeno, mnogo je drugih predbilježeno itd. itd.

Ali tim i takvim izgovorom nebi smjelo biti mjesta, ako se u istinu želi imati činovnika i u jezikovnim pogledu sposobnih, da služe svojoj domovini i vlastitomu narodu. Ali da se vratimo na porezne činovnike, koji će biti promaknuti.

Od te ćemo gospode zahtjevati svuda tamo, gdje budu namješteni medju našim narodom i za naš narod, da poznaju u govoru i pismu hrvatski ili slovenski jezik. Koji hoće da služi pošteno narodu, medju kojim žive i koji ga pomaže uzdržavati, mora da pozna njegov jezik. Narod ima

prava, da to od njega zahtjeva, jer nije narod radi činovnika, već obratno.

Za nesposobne činovnike u jezikovnom pogledu činimo odgovorne njihove predstojnike, ravnatelje, izviestitelje itd. U tom obziru moraju prestati drzovite opazke visokih činovnika: »non me fa nè caldo nè freddo« ako im se kaže, da će ih se pozvati na red putem javnosti. Znajte, gospodo slavna, da neima danas tako visoka činovnika, kojega se ne bi moglo — i sa uspjehom pozvati na red!

Drugo progonstvo Eugena Kvaternika godine 1861.—1867. II. knjiga njegova dnevnika. Objelodanio Ch. Segvić. Izdanje knjižare i papirnice u korist kluba Ćirilo-Metodskih zidara (Šimunić i dr).

Prva knjiga Kvaternikova dnevnika pobudila je najveće zanimanje u svim krugovima hrvatskog društva, koji se bave javnim pitanjima. Nakon objelodanjenja ovoga dnevnika moguće je shvatiti razvitak političkih dogodjaja u Hrvatskoj od god. 1861. pa do nagodbe i rakovačke bune.

Ova je druga knjiga Kvaternikova dnevnika veoma znamenit prilog za povijest cijele monarkije osobito za poviest one znamenite dobe konspiracije svih naroda monarkije proti staroj Austriji.

U ovoj knjizi izlaze na površinu najznamenitiji ljudi, koji su u Europi imali za sobom javno mnjenje.

Vidimo našega Kvaternika sa princem Napoleonom, sa Poljacima pre Istavnicima narodne vlade u Europi: Milkovskim, Prybilskim, Ortengom; sa Česima: Fričem i Gregrom; sa Madjarima: Klapckom, Košutom, Kupom i drugima; sa Talijanima: Garibaldijem, Ceruttiem, Cairoliem, Seismit-Dodom, Lamermorom, D' Auconom, itd.

Svi znamenitiji muževi naše najnovije poviesti nižu se u ovoj knjizi. Starčević, Strossmayer, Rački i Mišakatović, Janković i Kušlan, Kukuljević i Bogović u jednu rieč svi, s kojima je Kvaternik došao u dodir.

Knjiga je veoma ukusno opremljena a čita se kao najzanimiviji roman. Ciena broširanoj knjizi (15 tisk. araka) K 2·50, a vrlo fino vezanoj K 3·50.

Pozor!

»Jorgovan« (1908.) koledar za mladež pučkih i srednjih škola izaći će skorih dana. »Jorgovan« je ove godine ukusno opremljen, te pun lijepih slika i zlatnog zrnja za našu sitnju i odraslju mladež. Cijena mu 70 para (35 novč.). Čista dobit ide u korist našeg sirotana »Mladog Istrana«. Pretplatu prima Josip A. Kraljić, urednik i izdavatelj, Mali Lošinj (Istra).

S Bogom!

Svim prijateljima i znancima na Buzetštini i Ročštini osobito pako kršnim Krašanom, s kojimi se nisam mogao osobno oprostiti odlazeć na svoje novo mjesto u Pulu, kličem im ovim putem srdačni

Zdravo i s Bogom!

Dr. I. Letiš.

Br. 838/07.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice od 6. listopadu t. g. raspisuje se kod podpisane sliedeće službe:

1. Mjesto kanceliste sa plaćom od 100 K mjesečnih isplatnih svaki mjesec naknadno.
2. Mjesto preglednika bolestnih članova sa mjesečnom plaćom od 90 K isplativih svaki mjesec naknadno.

Zahtjeva se poznanje hrvatskog, njemačkog i talijanskog jezika u pismu i govoru.

Molbe obložene krstnim listom i svjedočbama dosadanjih služba moraju se upraviti na podpisanoga najkasnije do 25. ovoga mjeseca.

Volosko, 7. X. 1907.

Kot. Bolestnička Blagajna-Volosko.

Predsjednik:
Dr. I. Poščić, v. r.

Pozor tamburaši! Izašli su najnoviji cienici tamburaški glazbotvorina za tamburo od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburaške glazbe kao: Farkuša, Broža, Hruze, Tomića, Machača i t. d.

Kod prve sisačke tvornice tambura

J. STJEPUŠIN U SISKU.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili prosbijnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, boztečnosti, lechiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjelna zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upisuju zadružnik dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štediju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancija.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u Olivo S. Stefano br. 9, prisemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina ≈ Pola

Via Barbacani, 5.

Službeno ovlašteni namještač vode i plina.

Novost! Sprava za prištedenju plina (Sparrapparatibrenner). Prištedi 40% plina!

Preuzima u tu struku zasjecajuće radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Objava!

Objavljujem ovime p. n. občinstvu, da sam nabavio veliki izbor svakovrstnih sukna, - lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

Držim veliki izbor gotovih odjela, navlastito za mladež, gotovog rublja, košulja, maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović *krojački majstor, – „Narodni Dom“* ***u Pazinu.***

Roba iz naročnih tvornica. *Bez konkurentce.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 52. Pula, u četvrtak dne 17. oktobra 1907. God. XL.

„Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplato.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski sabor.

U Kopru 10. oktobra 1907.

XI. sjednica.

Prisutni: predsjednik Dr. Rizzi, 25 zastupnika vladin zast. Al. vit. Fabiani.

Predsjednik otvori sjednicu poslije 4 sata po podne.

Tajnik Zarotti pročita zapisnik posljednje sjednice, koji se odobri bez prigovora.

Predsjednih priobći, da su na sabor stigle razne molbe za podpore, koji se upućuju raznim odborima.

Interpelacije: Tajnik Zarotti pročita interpelaciju zast. Belli-a i drugova na zem. odbor, kojom pita da se promjeni postojeći zakon o občinskim pristojbama.

Isti pročita interpelaciju zast. Cleve i drugova na ministra željeznica, kojom pita proširenje skladišta i čekaone na željezničkoj postaji u Vodnjanu.

Predlog za proširenje ceste. Pročitan je prodlog zast. Belli-a i drugova za proširenje erarne ceste Trst-Pula i to u dolini Rižane te se poziva vladu, da provede nuždno proširenje. Predlog će doći na razpravu u budućoj sjednici.

Izbor jednog člana i dvojice zamjenika uprave zem. kreditnog zavoda. Članom izabran dr. Bartoli a zamjenicima Sebastian Sbisa i Benedetto barun Polesini. Glasovalo je 24 zastupnika, izabrani su sa 16 glasova, 8 glasovnica čistih.

Porez na obrt. Zastupnik Davanzo obrazlaže vrlo obširno svoj predlog o načinu djelovanja občeg poreza na obrt. Svoje obrazloženje poče čitati, ali ga predsjednik prekine, jer se po pravilniku obrazloženja ne mogu čitati. Iza toga obrazloži poduljim govorom svoj predlog, te navadja podatke za pojedine grane obrta.

Sabor prihvati predlog, koji glasi: Nalaže se zem. odboru, da poduzme shodne korake kod min. financija, da ovaj dade točno izpitati okolnosti, koje govore za sniženje svote občeg poreza na obrt za Istru, te da se svota poreza opredjeljena na obrt, jednako porazdjeli po obrtnoj djelatnosti kotara i pojedinih obrtnika.

Molbe. Na predlog financijalnog odbora prelazi se na dnevni red preko molbe Marije Zanella za podporu.

Na predlog istog odbora riešena je molba Antuna Battistina za podporu njegovu sinu Prosperu, koji uči kiparstvo u Rimu tim, da mu se daje po 300 K podpore za god. 1908. i 1909, ako dokaže, da je redovito upisan i da polazi školu.

O molbama občine Dolina izvješćuje u ime financ. odbora zast. Sbisa sa predlogom:

1. da se ide na dnevni red preko molbe porezne občine Boršt za podporu radi uredjenja financijalnog stanja;

2. da se dade občini Dolina podporu za proširenje ceste Boljuno-Boršt;

3. da izradi zem. tehnički strukovnjak nacrt za popravak ceste u porez. občini Mačkole i da se u tu svrhu doznači zemaljsku podporu;

4. nalaže se zemaljskom tehničkom odsjeku, da izradi nacrt za gradnju vodovoda u poréz. občini Mačkole.

Točke 2, 3 i 4 odstupaju se zem. odboru sa preporukom, da ih uvaži.

Preko molbe Dinka Skopca i Dinka Gobbo iz Labinštine, koji su izgubili povodom jedne oluje brod — za podporu, prelazi se na enevni red.

Posušenje Lugu i Jezera. U ime financijalnog odbora izvješćuje zast. Zarotti o zak. osnovi za posušenje Luga i Jezera. Prihvaćena je osnova u generalnoj razpravi, pak u podrobnoj svih pet paragrafa bez razprave. Prihvaćena je bez razprave i odnošna resolucija, kojom se nalaže zem. odboru. da učine shodne korake, da doprinese i vlada u tu svrhu takodjer od onih sredstava, koji su namijenjeni zdravstvenim svrhama, jer će rečeno posušenje podignuli ne samo ekonomnu vriednost doline Luga i Jezera, već će takodjer doprinieti k zdravstvu onog prediela, sada malarijom uništenog.

Na predlog izviestitelja prihvaćena je zakonska osnova i u trećem čitanju.

Namet na obrtna poduzeća. Obavje prvo čitanje zak. osnove za sniženje nameta obrtnih poduzeća. Osnova je upućena financ. odboru na proučenje i izvještaj.

Odgovor na upit. Predsjednik Chersich odgovara na upit zast. Belli-a glede občinskih pristojba, da zem. odbor izradjuje odnosnu zakonsku osnovu.

Pošto je tim izbrpljen dnevni red, diže predsjednik sjednicu i niče budući za subotu dne 12. o. m. u 11 sati prije podne.

Na dnevnom redu bit će medju ostalim više molba za podporu.

U Kopru, 12 oktobra 1907.

XII. sjednica.

Prisutni predsjednik Rizzi, 24. zastupnika, vlad. zast. Al. vitez Fabiani.

Predsjednik otvori sjednicu u 10½ sati. Zapisnik posljedaje sjednice pročitan i odobren je bez primjetbe.

Predsjednik priobći, da onomadne izabrani zamjenik vijećnika uprave kreditnoga zavoda u Poreču barun B. Polesini ne prima te časti.

Umirovljeni učitelj Marijan Marchi pita povećanje mirovine.

Zast. Bartoli i dr. stavljaju predlog, pročitan od tajnika Polesini-a kojim se traži od sabora, da prosvjeduje proti upućanju ratne mornarice u izborne poslove i da se to dojavi ministarstvu rata. Predlog je upućen polit. ekonomnom odboru.

Zast. Laginja i dr. predlažu i podastiru zakonsku osnovu za promjenu občinskog izbornog reda za grad i občinu Pula, (Za čitanja osnove prosvjeduje sab. većina, više osobito oštro zast. Bennati).

Predlog poduprt od manjine upućuje se polit. ekonomnom odboru.

Zast. Laginja i dr. predlažu, da se zem. odbor zauzme za gradnju ceste, škole i groblja u poreznoj občini Bačve — mjestna občina Višnjan. Od manjine poduprt predlog ide političko-ekonomskom odboru.

Zast. Laginja i dr. predlažu, da se cienа erarnoj soli za konsumente Istre snizi na onu cienu, za koju kupuju tvornicari konserva i da se ustroje nova skladišta za razpačavanje soli.

Zast. Laginja i drugovi predlažu, da se u gradu Puli ustroji novo sudište; predlog ide polit. ekonomskom odboru.

Zastupnik Spinčić i dr. predlažu, da se podnese saboru zakonska osnova o promjeni postojećeg lovskog zakona i to na veću zaštitu poljodjelstva. Predlog glasi:

Visoki sabor nek izvoli odlučiti: Poziva se c. kr. vladu, da za prvo buduće zasiedanje podnese saboru zakonsku osnovu o lovu, kojem bi se zaštitilo više nego dosadanjim lovskim zakonom vlastničtvo i korist seljaka polodjelca.

Ovaj predlog nek se razpravi svimi kraticami predvidjenimi u saborskom pravilniku.

Predlogu je priznata prešnost, te je i prihvaćen.

Zast. Mandić i dr. stavljaju prešni predlog, koji ide za tim, da se priskoči na pomoć povodnjom oštećenom stanovničtvu mjestne občine Jelšane.

Po obrazloženju prešnosti prihvaćena je prešnost i predlog sam.

Prima se predlog zast. Mandića za pomilovanje vojničkih bjegunaca.

Zast. Cleva upravlja na vladu interpelaciju, kojom pita vladu, da povrati razne starinske spise odnešene od carskih oblasti iz raznih ureda, arkiva itd. u pokrajini.

Zast. Belli i dr. pitaju ministra prosvjete, zašto se ne ustroji paralelka u I. razredu talijanske gimnazije u Kopru.

Zast. Andrijčić pita ustmeno zem. odbor, da upozori okružnicom občinske uprave zemlje na troškove, koji su skupni, a koji pojedinih poreznih občina.

Zast. Andrijčić pita ustmeno predsjednika zašto ne pozove k sjednicam zast. Vidulicha, koji nema ni dopusta nit se je izpričao.

Predsjednik odgovara, da se je držao stare prakse i da se sada već ne izplati pozvati ga.

Zast. Belli obrazlaže svoj predlog za uredjenje ceste Trst-Pula u dolini Rižane; prihvaćena je rezolucija, kojom se poziva vladu, da to uredjenje bezodlačno provesti dade.

Na izvještaj školskog odbora prelazi se na dnevni red preko molbe ravnatelja pučke škole u Hrušici g. Vajšela za upodpunjenje petgodišnjeg doplatka; molbu Rose Sabbati odstupa se zem. odboru; isto tako molbu Marije Stusić; na molbu Margarite ud. Luznik doznačuje joj se podpora od 100 K; učiteljici Fr. Orbanich doznačuje se podpuna mirovina; isto tako učitelju Ant. Cumar; Josipi Tribusson dozvoljuje se tromjesečnu smrtovninu.

Kod predloga škol. odbora o uredjenju pravnih odnošaja učiteljstva na ženskom liceju u Puli, izjavio je zast. Spinčić, da će manjina glasovati proti predlogu sada i uvjek, dok se pravedno ne uredi i naše školstvo u Istri. Proti predlogu govori i zast. Laginja.

Na izvještaj financijalnog odbora o molbi osmorice zem. činovnika za uračunanje godina službe u mirovinu većina prima predlog, da se uračuna u mirovinu privremena služba počam od njihove 20. godine.

U ime istoga odbora izviesti zast. Zarotti o nekojih promjenah statuta zem. kreditnoga zavoda i obć. kreditnoga zavoda; za prvi se predlaže kamatnjak 6% na obligacije i na 30/100% na upravne troškove, a za drugi 4½% kamatnjak i na zajmove od 5% upravne troškove od 25%.

Zast. Laginja govori proti, te predlaže, da se razprava odroči zbog važnosti predmeta.

Većina prima predlog odbora.

Predsjednik priobćuje da je stigla na sabor molba gradjana Pule za ustanovljenje talijanske gimnazije u Puli. Molba ide škol. odboru.

Razpravljena je i obrazložena prešnost predloga zast. Laginje o sniženju cienе soli. Prihvaćena je prešnost predloga.

Buduća sjednica u ponedeljak u 9½ sati.

Upit

zastupnika Andrijčića i drugova na c. kr. vladu.

Juraj Sklanica, rodjen u Splitu na 16 aprila 1800, služio je kano c. kr. lučki stražar u Zadru i bio tamo na istom svojstvu umirovljen. Kano umirovljenik vjenčao se god, 1870. u Zadru sa Dujmović Katom iz Buške te je u Zadru god. 1883 preminuo. Kata ud. Sklanica rodjena Dujmović ostala je u Zadru do januara 1903, kada se je vratila u rodni kraj i tu na 25. julija 1905 preminula. Za vrijeme svojeg preko dvogodišnjeg boravka u Baški primila je Sklanica u svemu kruna 53·40 od onog občinskog glavarstva, koje na te predujmove, naravski na račun zavičajne občine Kate ud. Sklanica, nije dužio jedino § 28 zakona od 3. decembra 1863. br. 105, nego i izrično naredba bivše c. kr. političke Izpostave u Krku od 24, novem. 1904. br. 4912.

Sasma shvatljivo, da je občinsko Glavarstvo u Baški, netom je podijelilo Selanici prvu podporu, potražilo povratak dotične svote od njezine navodno zavičajne občine Zadar. Glavarstvo občine Zadar odvratilo je odnosni poziv dopisom 22. aprila 1903. br. 1836, da je Kata ud. Sklanica pripadnica občine Split, a ova sa svoje strane dopisom 9. maja 1903. br. 3297 uztvrdila, da ona to nije. Ponovno pozvana dne 20. maja 1903. br. 839 po občinskom glavarstvu u Baški, občina Zadar stoji dopisom od 18. julija 1903. br. 3639 čvrsto na tome, da Sklanica nije po ni kojem naslovu njezina pripadnica. Prema tome občinskom glavarstvu u Baški nije preostajalo drugo, nego da dne 30. julija 1903. br. 1209 obrati za pomoć c. k. političkoj Izpostavi u Krku, koja je dne 24. novembra 1904. br. 4912 izjavila, da je 4. septembra 1904

br. 3874 u svrhu riešenja tog pitanja dostavila sve odnosno spise c. k. kotarskom poglavarstvu u Splitu.

Pospješnice občinskog glavarstva u Baški od 3. junija 1905. br. 1053, 24. aprila 1906. br. 813 i 28. julija 1906. br. 813, upravljene na c. kr. kot. poglavarstvo u Krku, ostadoše do sada bez svakog odgovora.

Pošto nije toliko po sriedi pitanje iznosa predujmova koliko pitanje načela, to je čast upitati c. k. vladu:

Hoće li c. k. vlada poduzeti shodne korake, a da se već jednom dodje na kraj sa pitanjem pripadnosti sada već pokojne Kate Sklanica ud. Jurja, rodjene Dujmović iz Baške?

Kopar, 5. oktobra 1907.

Pogovori za narodnostni mir — prekinuti!

Čemu smo se nadali, to smo i doživili. Dne 14. t. m. svršili su se odnosno prekinuli, pregovori medju našimi i talijanskimi zastupnici. Dogovarali su se, kako bi se došlo mirnim putem do novog izbornog zakona za zemaljski sabor. Naši su popustili koliko su mogli, išlo se do skrajnih granica. Promislite: premda mi sačinjavamo 2 trećine pučanstva, naši su zahtjevali za nas samo 19 zastupničkih mjesta, a talijanom puštali su 25 mjesta, nu naravski pod stanovitom garancijom, da nas ne će moći saborska većina tlačiti. To nije bilo pravo talijanima. Oni hoće borbu, a mi ju objeručke prinamo. Budućnost je naša, a Talijani će se kajati, nu bit će prekasno.

Narode stisni svoje redove, pripravi se na boj, neprijatelj se bliža. Bez ikakvog milosrdja treba postupati, i Istra je naša.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 17. X. 1907.

„Epur si muove" (pa ipak se miče), kazao je jednom jedan talijanski učenjak. Pa ipak se miče i kod nas u Istri. Neka nam talijanaši krate škole, neka nam tjeraju jezik iz crkve i iz državnih ureda. Neka nas osramoćuju, neka nam otimaju pravo glasa, neka počinjaju sve moguće lopovštine što ih bolestna njihova duša izmisliti može, nu mi ipak napredujemo i do mala mi ćemo postati gospodari u svojoj kući, a oni koji su nas do sada mučili, klečati će pred našim nogama moleći milost.

Jedna nova radostna pojava u narodnom životu je „Narodna radnička organizacija" koja se je najprije ustanovila u Trstu, a prva se njezina podružnica ustanovljuje u Puli. Tekom prošloga ćedna obdržalo se razne sastanke, koji su veomu krasno ispali, a do mala, po svoj prilici dne 27. t. m. biti će velika glavna skupština kojom će se započeti upisivanjem članova.

Slične će se organizacije provesti i u svim hrvatskim i slovenskim zemljama, te su ne procjenive korist, koje će od toga imati naš radnik.

„Braćo radnici! Do mala biti ćete pozvani u „Narodni Dom" na glavnu skupštinu, neka nitko ne uzmanjka doći. U dojdućem broju lista ćemo se još pozabaviti ovom važnom institucijom.

Na znanje. Izvadci iz naloga izplate o ličnoj dohodarini za godinu 1907. stavljeni su na razgled poreznika kotara taksacije „grad Pula" i „Puljska okolica" od 10. do 28. oktobra o. g. kod poreznoga odjela c. k. kotarskoga glavarstva u Puli (Corsia Fran Giuseppe No. 10. II. p.) za uredovnih satova.

Lošinjski kotar.

Veli Lošinj, 15. X. 1907.

Čast komu čast, te ovoga puta drago mi je uzeti pero u ruke, da se zahvalnošću spomenom Njegove Visosti nadvojvode Karla Stjepana, koji imade ovdje krasan dvorac. Plemenito srdce dobrog nadvojvode, kršćanina od glave do pete i prijatelja našeg naroda dobro je poznato Veljeljima.

Već je preko 20 godina da je Nadvojvoda sagradio prvi dvorac u Velikom Lošinju i ovdje odahnuo si ugodan boravak, a kroz cielo to vrieme nije *nikad* pohodio talijanske škole, dočim je ovih dana, odmah iza otvorenja pohodio sa svojom kćerkom i Monsig. Don Antunom Petrinom, našu družbinu školu. Visoki se je posjetnik živo interesirao o stvari, te se hrvatski razgovarao sa učiteljem i učiteljicom.

Kako je poznato nadvojvoda već više godina uzdržaje ovdje zavod milosrdnih sestara djakovačke biskupije, koje u hrvatskom jeziku podučavaju malu djecu, te je ovih dana naročito naložio predstojnici zavoda, da mora dobro paziti, da djeca, koja izlaze iz tog zavoda polaze u hrvatsku školu.

Pripovjeda se, da se je nadvojvoda ovih dana susreo sa župnikom talijanašem, pa — kako je šaljivdžija — mu kazao: cossa anche Lei, la se poperdilo, što ste i vi poperdilo?

Za danas toliko, a vrlog nam Prijatelja i svu carsku kuću osobito siedog našeg milostivog Vladara, Svemogući poživi na mnogo godina!

Voloski kotar:

Iz Kastva nam pišu:

Da će pokrajinsko gospodarsko vieće obdržavati dne 23. oktobra 1907. u Kastvu predjelnu izložbu goveda sa nagradama, u svrhu da potaknemo na bolje gojenje goveda i poboljšanje plemena. Izložba počet će u 9 sati prije podne.

Vlastnici goveda, koji žele natjecati se za nagrade imaju se prijaviti kod kotar. gospodarskih zadruga okružja izložbe najkasnije do 22. oktobra 1907., naznačiv broj glava goveda, što će se natjecati i skupinu u koju imaju biti uvrštene životinje.

Izložba biti će podieljena u tri pododjela.

Za mliečno pleme:

a) Četiri za najbolje bičiće do 18 mjeseci:
prva nagrada . . . K 100·—
dvie druge nagrade po K 60 . . . . » 120·—
treća nagrada . . . » 30·—
Uhupno . . K 250·—

b) Pet nagrada za najbolje telice (junice) do 18 mjeseci:
prva nagrada . . . K 70·—
2 druge nagrade po 40 » 80·—
2 treće nagrade po 25 » 50·—
Ukupno . . K 200·—

c) Tri nagrade za junice i krave bredje i za krave sa teletom do 18 mjeseci:
prva nagrada . . . K 80.—
druga nagrada . . . » 40·—
treća nagrada . . . » 30·—
Ukupno . . K 600·—

Sa strane kastavske gospodarske zadruge bit će podieljene četiri nagrade po K 25 svaka, za 4 telice ili junice, što su uzgojene u okružju ove zadruge.

Sveukupno K 700·—.

Pravilnik i uvjeti za izložitelje bit će na upit badava podieljeni kod kotarskih gospodarskih zadruga okružja izložbe.

Iz Mošćenica (nastavak). U zapisniku stoji od zadnje sjednice od 7/5·1907., da su potvrdjeni 17 „cittadini onorari" — a što je govorio g. načelnik, nije ga čuo ni onaj koji je bio kod njega samoga, a kamo li da su ga čuli oni, koji bijahu okolo u sobi.

Radi patvorenja zapisnika, imade sud već u rukama, a sbog imenovanja 17 počastnih gradjana uložili smo pravodobno utoke na kompetentne oblasti, od kojih očekujemo rješenje.

Ovog mjeseca bijaše ovdje gosp. Josip Bradicich, pokr. pregledník računa iz Poreča, da pregleda račune račune ovdješnje općinske blagajne.

Trećeg dana pozove svoje zastupnike u općinski ured potajno, da mi ne saznademo. To je slučajno opazio opć. zastupnik borac g. Josip Rubinić, trgovac, koji pohiti u općinski ured, gdje bijaše četa sakupljena okolo gosp. Bradicicha, koji ga upita što želi, a g. Rubinić mu odgovori, da želi saznati o čemu se radi; ali ovaj mu nije htio kazati, nego nakon žestoke prepirke reče mu, da ima dekret od Slavne Junte, stoga da je pozvao samo one, koji su čuli i glasovali za predlog glavara o imenovanju 17 počastnih gradjana, a budući vi tvrdite da niste čuli, stoga vas ne trebam, Gosp. Rubinić mu reče, ne samo da nismo mi čuli, nego nije nitko čuo, ni onaj, koji bijaše najbliži g. glavaru — jer je ne moguće bilo čuti u onakovoj bubnjavi. Budući da sam obć. zastupnik, a ovdje je ured, stoga imadem pravo biti ovdje i možda još više nego tkogod drugi. Na to g. Rubinić izadje iz ureda, ali vidivši da su još svi u uredu, te je baš čuo, kada je tim ljudem rekao Bradicich: „Vidim da ne znate talijanski, pa da budete razumeli, povedati ću vam po hrvatski — zašto nije rekao po domaću ili po istrijanski zato, jer da ne bi on znao hrvatski, ne bi ni bio dobio onako dobru službu. Vidivši, da ne može ništa učiniti u prisutnosti g. Rubinića, reče ljudem: „Homo va moju privatnu kamaru Karle" — pobere karte i ide g. Karle, a oni drugi za njim kao i ovce za pastirom.

Mi smo učinili ulok na slavnu junta, koja dobro znade da imademo pravo, pa ga nije još riješila — al se nješto iza brda valja — vidit ćemo.

Sjednica na 17 maja 1907. Budući kod izbora 14. maja je komisija, u koju imade izabrat opć. zastupstvo 3 člana, pa to se je dogodilo 10 maja, akoprem su to mogli odabrati u sjednici od 7. maja pa ne bi bilo potrebno sada trošiti novac i ljude činiti vrijeme gubiti (tako se upravlja općinom)

U tu komisiju valja odabrati osobe, koje se razumiju u stvar i su vješti pisanju; stoga smo predložili tri osobe, koje su sposobne za tu stvar, najme gg. Niko Pajalić, učitelj u Berseču, Ante Dukić, učitelj u Mošćenicama i Petar Velčić, pravnik u Mošćenicama — bolje nismo mogli odabrati.

Protivnici, kojim se kadgod vidi (kako u ovom slučaju) da je dvajset više nego trejset (neka im bude, mi im na tomu ne zavidjamo — jer bačva dade ono što ima) odbacili su svu trojicu, pa su odabrali — budući u većini — dva svoja, od kojih jednoga sebi ravnoga *na pismenoga*, a drugi akoprem nesto pismen, morao je pustiti u komisiji pisanje, jer nije to za njega. Ovako su dokazali, koliko razumiju i što su, pa da takvi ljudi mogu štogod dobra učiniti za općinu, kada niti ne znadu što su — oni ljube neznanje i tminu, a izbjegavaju znanje i svjetlost, kada ismjehivaju učena i pametna čovjeka. Ćemo si i to zapamtiti, pa ćemo unaprijed udesiti svoj rad prema tome.

(Nastavit će se)

Iz Kastva nam pišu: Obični veliki sajam na bielu nedjelju t. j. 6. o. m. bijaše ljetos vrlo mršav, jer ga je onemogućila kiša, koja lieva već skoro osam dana. Ta neprestana kiša prieči narod u trgatbi, koja se vrši u sjevernijih stranah naše obćine, Vinska ljetina biti će kod nas srednje vrsti, svakako bolja nego li smo se nadali, jer je grožđje silno trpilo radi dugotrajne suše.

* * *

Na našem učiteljištu, u koje se je i ljetos upisao znatan broj kandidata, poučavaju četiri vieste i vrlo sposobne učiteljske sile pod mudrim vodstvom vriednog ravnatelja g. prof. Frankovića.

* * *

I naša „Delavska šola" puna je mladića željnih nauka, što služi na čast gg. učiteljem i samom narodu, koji u tidja potrebu i korist takove škole. Ravnatelj g. M. Šepić stekao si je velikih zasluga za tu školu. U I. razredu imade 36 mladića, a u II. 20, dočim ju polazi nedjeljom preko 80 tako da nemaju svi ni mjesta. Trebati će svakako tu školu proširiti.

* * *

U novo ustrojenu školu na Pehljinu upisalo se je već do sada preko 60 djece, a biti će ih stalno i više, što je jasnim dokazom, koliko bijaše potrebita ova škola.

* * *

Od zabave, koju je priredila ovdješnja hrvatska čitaonica dne 25. augusta povodom svoje 40 godišnjice preostalo je preko 300 kruna, koje će marni odbor podieliti u dobrotvorne svrhe.

* * *

U nedjelju dne 13. o. mj. proslavili smo kod crkvice sv. Mihovila izpod Kastva takozvanu Mihovlju, pošto nam je pred 15 dana kiša pokvarila. Bilo je tamo po običaju mladoga vina i pečena ovna za mladež i druge zabave.

* * *

Dne 5. o. mj. pokopali smo na groblju sv. Lucije Jakova Marčelju iz Matulja koji se je tamo iz Lanišća preselio. Bolovao je dulje vremena, te je za posljednjih izbora došao u kočiji ovamo da glasuje za našeg dičnog Spinčića. Počivao u miru!

Za danas primite ovaj rukoviet novosti a drugom prilikom više.

Iz Arcate u Kalifforniji primio je načelnik kastavski g. K Jelušić od svoga suobćinara i čestitog našeg rodoljuba Vj. Ferlana prijateljsko pismo, iz kojega vadimo sliedeće zanimivije podatke:

Naše hrvatsko podporno družtvo „Sv. Jelene Kastav grad" napreduje danomice sve te bolje. Mene počastiše suzemljaci tim, što me izabraše svojim predsjednikom. Napredka bilo bi i više kad bi svi koji se dosele u ove strane pohrlili u hrvatsku našu zajednicu. Oni sirote ne uvidjaju od kolike im je potrebe i koristi to družtvo, jer još ne znaju, da je čovjek tako rekuć izgubljen u bolesti ili u nesreći, ako ne ima od nikud njege i podpore.

Mi pratimo budno sve dogodjaje u miloj nam domovini, osobito u rodnoj nam Istri, gdje su nam protivnici previše krojili svakojake nepravde, a da se nismo mogli braniti ni obraniti. One mnogobrojne skupštine, što ih sazivlju narodni prvaci, biti će od neizmjerne koristi za narod koji je do sada čamio zanemaren u neznanju.

Zanie nas i junačka borba u Banovini, gdje bi htjeli oholi madjari zagospodovati kano u svojoj kući. To njim se ne će posrećiti — ako Bog dade — i ako bude tamošnje vodje naroda dosta mudri, oprezni, odlučni i složni.

Posljednji izbori za carevinsko vieće razvesvlili su nas valjda više, nego li iste one, koji su do one sjajne pobjede osobno pripomogli. Istarski hrvati pokazali su što se može slogom pod mudrim vodstvom prvaka naroda. Živili naši sviestni i rodoljubni birači i njihovi savjetnici!

Da se odužim bar nečim svom rodu šaljem Vam na uspomenu sjajne vaše pobjede na 14. maja o. g. jedan talir za plemenitu našu „Družbu sv. Ćirila i Metoda".

Premilom mi rodu i Vama g. glavaru šalje najsrdašnije pozdrave Vaš

Vj. Ferlan.

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri obdržavala je ovogodišnju skupštinu u prostorijah „Delavske škole" u Kastvu dne 10. oktobra 1907.

Predsjednik g. Antun Ellner otvoriv skupštinu, sjetio se svih dobročinitelja družtva a naročito blagopokojnih Monsig. Vinka Zemljića, bivšeg od postanka god. 1874., odbornika „Bratovšćine", koji nije uzmanjkao doći k njihovoj odborskoj sjednici niti godišnjoj skupštini i Mate Kundića,

velikog prijatelja i dobrotvora „Bratovšćine“ Skupština kliče! Slava Zamliću! Slava Kundiću!

Tajnik g. Matko Šepić izvieslio je o proslogodišnjem društvenom radu. Izvještaj opširniji izaći će po običaju tiskan u „Našoj Slogi“.

Blagajnik g. Miroslav Grosman izvieslio je o blagajničkom stanju „Bratovšćine“.

Prihod zadnje godine iznašao je K 2931·30, rashod 2708·78, višak u blagajni K 222·52. Podpore izdalo se djacima K 1300·—.

Stanje imovine iznaša: I. u posujilnicam i štedionicama uloženih K 16532·32 pribrojiv k tomu dvogodišnje nedignute interese po pritici sa 1425·68, daje svotu od K 16968·—, II. u privatnim zadužnicama 6129·—, III. u državnim zadužnicama kreditni papiri, loze i akcije K 6180·—, IV. vriednost društvenih stvari, gotovina i aktivni zaostalci K 1123·—, ukupno K 30400·—.

Prispodobiv stanje imovine kod prošlogodišnje skuštine sa K 28840·42, povećala se imovina za K 1559·58.

Račun o molitveniku „Oče budi volja tvoja“ posebice je vođen.

U ime nadzornog vieća izviestio je obć. glavar Kazimir Jelušić, da su računi u redu i predložio absolutorij za račune odboru i g. blagajniku, što je skupština jednoglasno prihvatila.

Na predlog g. Iv. Zigante bira skupština jednoglasno predsjednikom g. Frana Ryšlavy-a, župnika-dekana u Kastvu.

Na predlog g. Kazimira Jelušića, biraju se u odbor, na mjesto pok. Monsig. Zamlića, gosp. ravnatelj učiteljišća prof. Fran Franković, a na mjesto odstupajućeg blagajnika g. Miroslava Grosmana, g. prof. Jakov Jakac, te ponovno gg. odbornici prof. Vjekoslav Spinčić, Mate Šepić, Frane Dukić i Božo Dubrović.

U nadzorno vieće budu ponovno izabrana gg. Kazimir Jelušić, Vinko Rubeša i Nikola Žic.

Razpačivanje molitvenika „Oče budi volja tvoja“ povjerilo se g. Antunu Ryšlavy voditelju pripravnice u Kastvu.

Skupština zahvalila je odstupajućem predsjedniku g. Ellneru, koji se na predsjedničtvu radi odsutnosti iz Kastva zahvalio i odstupajućem blagajniku g. Grosmanu, koji je nakon skoro 25 godišnjeg poslovanja u odboru „Bratovšćine“ želio poći u mir, i ove zahvale dala uvrstiti u zapisnik.

Odbor se konstituirao izabrav predsjednikom g. prof. Vjekoslava Spinčića tajnikom g. Mata Šepića, a blagajnikom g. prof. Jakova Jakca.

Na predlog g. Kazimira Jelušića, odlučeno je urediti nekoje dionice „Narodnog Doma“ u Kastvu i po mogućnosti nekoje nove „Bratovšćini“ pribaviti. Priobćeno bi, da je blagopojni Petar Grahovac ostavio „Bratovšćini“ oporukom dd. Zagreb 11. junija t. g. 200 Kruna. Skupština mu kliče: Slava pokojniku.

Skupština bi na to zaključena. Posjećena bila je dostatno, ali mogla je biti i bolje. Ljenčini nekoji, maknite se, ne mislite da će te uvijek živjeti! Tko će se vas spominjati kod „Bratovšćine“ iza smrti?

Pazinski kotar:

Iz **Boljuna**: Dne 26. i 27. prošlog mjeseca imali smo ovdje općinske izbore. Držali smo da će biti oštre borbe, ali vrilo se upravo mirno. Pritiska nije bilo, jer nisu dobili protivnici novaca, a novac čini vojsku. Reć bi, da im negdje ne vjeruju više na onu: vittoria è nostra“. Gospodin „sicurissimo“ nije imao kurajo. Sa naše strane išlo se je za materinski jezik. Kako bi to negdje bilo, da su občinari Hrvati, a občinski ured talijanski. Prema broju, što ga niže donosimo, ipak i oni imali su razmjerno dosta glasova. Da to razumačim. Talijanaške glasovnice bile su napisane hrvatski. Talijanaški predloženici izim jednoga, niti ne znadu talijanski. Nekoji naši zastupnici bili su i na njihovim glasovnicama. Dodati treba još i to, da naši ljudi ne razumiju više puta za čim se ide, jer do svih mi ne možemo; da je puno ljudi, koji bi htjeli zastupničima biti, pak ako se ih ne predloži, predju u drugi tabor, jer ih oni predlože, onda nije ništa čudnovato, da može protivnik u mutnom loviti. Ta je lijepa! Zagriženi Talijanaš ako će snama stupiti u borbu, mora za cijelo vr.jeme agitacije služiti se hrvatskim jezikom. Dan prije izbora čulo se iz njihovog tabora, da će odzvoniti tajniku i učitelju. Osam dana poslije izbora ne će ih već biti; pobjeda je naša! Što se dogodilo: I. tijelo Hrvati 163, Talijani 23 glasa, II. tijelo Hrvati 65, Talijani 29 glasova, I. tijelo Hrvati 22, Talijani 14. To je prvi puta da smo u borbi iznijeli prvo tijelo. Glavni agitatori za njihovu stranku bili su: dva trgovca, sin jednog posjednika, dva krčmara, jedan ex zakutni učitelj i zatvorite oči i začepite uši jedan učitelj hrvatske škole, sin hrvatskih roditelja, polazio je samo hrvatske škole, ne zaboravljivi Ivan Martinčić. Ovaj odpadnik htio je biti i zastupikom, ali nisu ga niti predlagali. Il nostro futuro maestro di Bogliuno“. (Naš budući učitelj u Boljunu) ostao je u tom kratkih rukava. Nekoji ljudi doista su bez savjesti. Izdajnik je najveći griješnik. Osam dana iza izbora podnesta je boljunska talijanaška stranka utok proti izborima sastavljen u *hrvatskom* jeziku. Što je to? Mučimo i nastojmo, da ova općina nikad ne izda svoga pravoga karaktera, a to ne će, dok bude imala poštene radine i inteligentne ljude.

* * *

Javljeno vam je bilo, što su „građani“ učinili našem učitelju. Doznajemo iz pouzdana izvora, da su ga tužili c. k. zemaljskom vieću, da je bio kažnjen na sudu, pak radi toga neka ga ista školska oblast odavle makne. Neki bi htjeli Martinčića, a drugi talijansku školu. Podnesli su radi toga molbu na istu oblast. U molbi za talijansku školu naveli su, da im sto takova ide, jer da su Talijani. Prevarili su nekoje svoje tim, jer da će im takova škola sve zabadava dati. Kad su ovi doznali da su ih prevarili, nastala je gungula u taboru. Vikali su: Mi nismo podpisali da govorimo talijanski, nego, neka se u našoj školi i talijanski vadi (uči). Samo osmero djece znade nešto talijanski, kao n. pr.: „Fa potakat quel cočić“. U boljunskoj školi se takodjer talijanski uči. Ali zaman, kad doma talijanski ne čuju, ne mogu se talijanski naučiti. Pučka škola im toga znanja ne može dati.

* * *

Talijanaši, koji su bili tuženi radi podmićivanja i gošćenja prigodom izbora za carevinsko vieće, riješeni su. Tužba je u toliko koristila, što nisu, barem koliko je do sada poznato, prigodom občinskih izbora gostili izbornike.

Iz **Pazina**: Na glavnoj skupštini učitelj. družtva „Narodna Prosvjeta“, koja se obdržavala dne 5. o. mj. u Pazinu, jednoglasno i burno izključen je iz družtva učitelj Ivan Martinčić. Tako i treba! Iz svakoga družtva izdajice van!

* * *

Glavna uč. skupština u Pazinu, odbila je zak. osnovu o uredjenju pravnih odnošaja učitel. puč. šk. sa motivacijom, jer je nepravedna i za učiteljstvo ponizujuća, a za Hrvate udesna. *Pročitali smo je dobro!* Tko je za nju, protiv nas je! Mi se držimo naše, pak nakor nam krajcare ne povisili.

Iz **Buzeta** nam javljaju o veličanstvenom slavlju dne 13. tek. mj. prigodom otvorenja „Narodnoga Doma“. Naroda je došlo na hiljade. Krasan je bio doček naroda iz vana, osobito braće Slovenaca iz Trsta. Pred „Narodnim Domom“ bio je napravljen umjetnički slavoluk. Tu je pozdravio gostove načelnik g. Fran Flego. Odgovorio mu je g. dr. Slavik, odvjetnik u Trstu.

Sv. misu služio je g. zast. Vjekoslav Spinčić, nakon koje je uz asistenciju mnogobrojnog svećenstva blagoslovio „Narodni Dom“. Iza toga je progovorio narodu g. Sancin-Fojaćev te svih oduševio vatrenimi njegovimi rieči.

Ciela je svečanost ispala da liepše nije mogla. Dani robstva prolaze, veliki dan slobode se bliža. Živio hrvatski Buzet, živila hrvatska Istra!

Iz **Sovinjaka**: U broju 47. vašeg lista „Naša Sloga“ t. g. obećali smo vam gospodine uredniče, da ćemo vam do mala javiti o našem svećenstvu, ali ne bi toga ni sada učinili, da nam nije naš g. župnik dao zato povoda prošle nedelje.

U broju 32. „N. S“ od prošle godine čitali su vaši čitatelji o svemogućnosti našeg župnika Dragutina Znjidarića, prema svojim župljanom i prema biskupskom ordinarijatu u Trstu. Najme kada je on došao u Sovinjak još kao župe upravitelj, to je sve što je bilo naše u crkvi promjenio, nešto talijanski, nešto latinski, a nešto ispustio, i sve od onda molili smo svake godine više puta biskupski ordinarijat, ali nismo nikad dobili rješenje. Čim je došao sadašnji naš biskup preuzvišeni Fran Nagel, stao mu je odmah na rep.

Godine 1905. bio on djelit sv. Bernu u Sovinjaku, te naložio županom, da dadu školsku djecu izvježbati u pjevanju, da mogu pjevati kod sv. mise u svojem materinskom hrvatskom jeziku. Poslje pošto se je osvjedočio, da su djeca u tome izvježbana, i vidio sadržaj pjesmica što se imade u crkvi pjevati, odmah je poslao župniku nalog, da mora to dopustiti. No župnik ne htjede ni njega slušati. — U juliu prošle godine poslao mu je drugi nalog, a župnik opet ne htjede poslušati ga, dapače kazao je, da dok je on župnik u Sovinjaku toga ne će dopustiti. Na to mu je poslao biskup i treći nalog, da mora ne samo sve ono dopustiti što mu je bio naložio, već i to, da mora crkvi i narodu vratiti što je bio Talijanom i Latinom dao, a Hrvatom oduzeo. Tada jedva pokorio se g. župnik izjaviv prodekanu, da će radje stupiti u mirovinu, nego li nalog biskupov izvršiti.

Da pokaže naš župn k još bolje, kako je on svemogući u Sovinjaku i koliko drži do svojih župljana i bisupskog ordinarijata, kazao je prošle nedelje pred cjelom sv. misom na javnom trgu, da tko će intonirati i pjevati sv. misu, zar možda učitelj sa djecom? Na to mu je odgovrila jedna osoba nečno, našto je župnik rekao: „ne samo danas, nego nikad više dok sam ja ovdje“. Mi ne znamo što znači riječ „dok sam ja“, možda misli da će tlačit naša prava u crkvi dok bude živ, jer je naša župa već otvorena. — Odatle se vidi kako je fanatičan Talian kad se je usudio to kazati na javnom trgu punom ljudi (jer su onaj dan imali sajam i slavili blagdan B. D. M. prevetoga Rožara. Toliko do znanja biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Franina i Jurina.

Jur. Ča je tamo novoga va Fontanah?

Fr. Smutnja brate moj, ljudi se luže na popa Fragiacoma, on koga su potirali Stinjanci.

Jur. A ča je opeta storil?

Fr. Hoće da ustanovi jedno crkveno društvo, pak je pročital pravila i u talijanskom jeziku premda nema va Fontanah nijednoga talijana. — Još je rekal, da će pročitati talijanski jer da će ga ljudi bolje razumet.

Jur. Samo to da ni njegova namira za moć imat jedan glas više u ime društva . . .

Fr. Ča je, čani ni, to neznam, nego samo znam to, da su nekoji naši ljudi, čim je Fragiacomo počel štiti talijanski, uzeli klobuk i šli van iz Crikve.

Jur. I dobro su storili!

Fr. Ja ma da sada ne pusti na kor nikoje pivače.

Jur. Neka se samo spameti ča mu se je pripetilo u Stinjanu, pak neka bude dobar.

Fr. Ma neka samo misli ča dela, a ja grem za dva dni v Cres pak v Lošinj.

Jur. Sretno putovanje, pak ćeš povedat ča je tam novoga.

Razne primorske viesti.

Učiteljstvu Istre.

U četvrtak, 10. t. m., bio sam u Trstu i u Kopru, pa sam govorio s poštovanim našim i talijanskim zastupnicima o predstojećem uredjenju naših pravnih odnošaja. Rekli su mi, da će ih urediti na temelju nacrta slavnog zemaljskog odbora, nu uz mnoge preinake na bolje, koje će predložiti slavna školska komisija, pa bude li visoki sabor glasovao sve spomenute preinake, ne će taj zakon izgledati za nas ni iz daleka onako zlo, kako je to prvobitno izgledalo.

Ovoliko na znanje i umirenje.

A. Rajčić.

Zemaljska podpora za obskrbu vodom u Istri. — Zast. prof. Vjekoslav Spinčić sa drugovima podnio je u sjednici istarskoga sabora od 5. o. mj. sliedeći upit:

Obzirom na predlog zast. Spinčića i drugova postavljene u II. sjednici obdržanoj dne 21. septembra t. g. Podpisani se časte postaviti na slavni zem. odbor odbor sliedeći upit:

1. Kada će slav. zem. odbor podnieti visokom saboru izvještaj o podporama, koje se ima pojednako razdieliti medju razne strane pokrajine iz pokr. sredstava za providbu vodom, gradjenje i popravak cesta?

2. Je li se zem. odbor već obratio na središnju c. k. vladu u svrhu izdašne podpore sa strane iste c. k. vlade za izgraonju toli potrebitih vodnjaka, vodovoda, te najnužnijih cesta?

Slavenska knjižara u Trstu. Naša slavenska braća dobili su napokon tol potrebitu knjižaru i trgovinu sa papirom i ostalim za pisanje potrebitim predmetima. Ovi su ju doista silno trebali, jer su se do sada morali za sve knjižarske i pisarničke potrebe služiti kod Talijana ili Niemaca. Ovo će novo podueće stalno krasno napredovati budu li se tršćanski Slaveni držali ono naše stare ali uvjek dobre i potrebite rečenice: „Svoj k svomu“ u svakoj prigodi.

Narodni darovi: Prigodom vjenčanja g. Pavla Živkovića c. k. asistenta kod okruž. sudišta u Rovinju sa gcom. Marijom Ivančić iz Mošćeničke Drage dne 9. o. m. sabralo se na predlog gg. Rudolfa Deškovića i Vinka Mavričića 26 K za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru, i to u kući zaručničinih roditelja. Novac je poslan družbinom blagajniku u Volosko.

Živili mladenci i darovatelji!

Vjenčali se.

Dne 12. o. mj. vjenčao se je u Trstu g. dr. Josip Mandić prislušnik na zemaljskom sudištu sa gospodičnom Josipom kćerkom g. Gašpara Kastelića obć. načelnika u Materiji. Čestitamo!

Pozor čitatelji.

Naša se hrvatska narodna tiskara zvala prije tiskara *J. Krmpotić i dr.* a pošto je pred četiri godine g. Krmpotić odstupio iz društva i osnovao svoju vlastitu tiskaru,

naša je tiskara dobila ime: Tiskara *Laginja i dr.*, dočim se druga tiskara zove: Tiskara Jos. Krmpotić.

To javljamo jer se mnogi sveudilj mute pa neznade razlikovati jednu od druge tiskare. Naša narodna tiskara zove se tiskara *Laginja i dr.*, te nema *nikakvog* posla sa tiskarom Jos. Krmpotić.

Ujedno preporučamo tu „Narodnu tiskaru Laginja i dr." i š njom skopčanu papirnicu, knjigovežnicu i tvornicu pečata. Svoj k svome pa će nam biti svima bolje.

Iz Klane (občina Kastav), rodno mjesto g. dra. M. Laginje, nam javljaju da se je tamo u subotu dne 12. t. mj. otvorio brzojavni ured, te da su prvi brzojav poslali svome mještaninu g. dru. Matku Laginji koji se je toliko zauzeo za uvedenje brzojava.

Iz Ljubljane nam javljaju, da će dne 20. t. mj. u dvorani »Mestnoga Doma« obdržavati prvi svesloven ski trgovački sastanak, o kojem smo onomadne napisali par rieči i iztaknuli njegovu važnost.

U jutro na 10 sata otvara se sastanak. Razpravljati će se o ulogi koju igra trgovina u narodnom življenju (dr. Majaron). O važnosti Trsta (dr. Tuma) i o slovenskoj trgovini u Štajerskoj i Koruškoj (I. Smrtnik).

Zapodne na 3 sata nastavlja se: O trgovačkoj izložbi (I. Ulčakar). O koristi trg. organizacijo (L. Fürsager). O trgov. pomočnici na (I. Volk) i o novom obrtnom redu (dr. J. Windscher).

Posebne pozive ne će šiljati, te se je nadati obilnom učestvovanju.

Br. 4489.

Natječaj.

U smislu zaključka općinskog zastupstva od 12. i 13. augusta 1907. točka 5 dnevnog reda raspisuje se natječaj za mjesto blagajnika kod ovoga općinskoga glavarstva uz plaću po dogovoru.

Natjecatelji imadu podnijeti svoje molbe ovome glavarstvu do 10. novembra 1907. providjene sa dokazom osposobljenja za rečenu službu, kao i onim poznavanja hrvatskog kao uredovnog jezika.

U ime jamčevine imade imenovani blagajnik položiti svotu od 2000 K u gotovom, ili u vriednostnim papirima.

BUZET, 15. oktobra 1907.

Glavarstvo općine.

Načelnik
Fr. Flego v. r.

Pozor tamburaši! Izašli su najnoviji cienici tamburaški glazbotvorina za tambure od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburaške glazbe kao: Farkaša, Broža, Hruze, Tomića, Machača i t. d.

Kod prve sisačke tvornice tambura

J. STJEPUŠIN U SISKU.

Broj 3706.

Oglas natječaja.

Raspisuje se mjesto općinskog pisara sa plaćom od kruna 60 (šezdeset) mjesečnih, plativih postecipatno..

Zahtjeva se poznavanje *hrvatskog* jezika u govoru i pismu i po mogućnosti takodjer talijenskog i njemačkog jezika, a k tomu želi se lijepo pismo. Onaj, koji je u općinskoj službi ili koji je bez prigovora služio jurve kod općine, imade prednost.

Molbe imadu se predati potpisanomu do inclusive 31. oktobra tek. godine.

PAZIN, dne 12. X. 1907.

Glavarstvo općine.

Glavar
D. Kurelić

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·60, bolja K 12·—
bielo pahuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—
kno sniег bielo pahuljice čišćane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želucu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

× × ×

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Fazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, kojo ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakomo na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, plavochlje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezičnosti, šaplasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volfinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja sugiasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelinjeg voska. Kilogram po K 5·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštenu svilen i med najfinije vrsti uz vesma niske cijene. Svaki vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Objava!

Objavljujem ovime p. n. občinstvu, da sam nabavio veliki izbor svakovrstnih sukna, - lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

Držim veliki izbor gotovih odjela, navlastito za mladež, gotovog rublja, košulja, maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Žović *krojački majstor, — „Narodni Dom" u Pazinu.*

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 53. Pula, u četvrtak dne 24. oktobra 1907. God. XL.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

...lasi, priposlana itd. i računaju se na temelju ... g cienika ili po dogovoru.

...za predbrojbu, oglase itd. ...e naputnicom ili polož... pošt. štedionice u Beču ...ninistraciju lista u Pulu.

...aručbe valja točno oz... ime, prezime i najbližu ...poštu predbrojnika.

...st na vrieme ne primi, ...to javi odpravničtvu u ...nom pismu, za koji se ...ća poštarina, ako se iz... napiše „Reklamacija".

...nog računa br. 847'849.
...efon tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

...ovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Tko je kriv?

Na sve podle laži što ih talijanska ...ovska štampa riga preko nas, odnosno ...) naših zastupnika, da su tobože oni ... što su prekinuti nagodbeni pregovori, ...varamo izvješćem samih činjenica ... su teklo razprave, a javnost neka ...

Na sastanku naših pouzdanika dne ...p. m. zaključeno je, da se u popu...ju smije ići tako daleko, da nam bude ...ran narodnostni razvoj. Prema tomu ...jučku izjavio je već u drugoj sjednici ...ra za narodnostni sporazum održanoj ...). mj. zastupnik Spinčić svečano i ...čno u ime našega kluba, da ćemo se ...o onda upustiti u pregovore, ako nam ...ajamči, da ne ćemo u buduće biti ...orizovani.

U trećoj sjednici potakao je zastup... dr. Laginja s naše strane pitanje, ...e bi imale biti garancije, da ne bu...o majorizovani i zaktjevao, da se odredi ...pravovaljanost zaključka u saboru jedan ... zastupnika, koji se ne bi mogao do...uti bez našeg sudjelovanja. Zastupnik ...nati, koji je govorio proti dru Laginji, odbio ovog zahtjeva a limine.

U kasnijim sjednicama radilo se uviek ...roja mandata za jednu i za drugu ...nu. Kod svih razprava često se je ...jao naš zahtjev, da se gradovi Plomin, ...in i Labin odiele od Cresa i Krka, da ...a bude jedan kotar V. kurije, i da se ...aboru i u zemaljskom odboru ne damo ...jorizirati. Kao odgovor na ove zahtjeve ...janski zastupnici zahtjevali su razmjer ...ndata 25 : 19.

O tom talijanskom predlogu stvoren u našoj klubskoj sjednici od 7. o. m. ...ljučak, da se na nj uz gornje garancije ...stane.

To je bilo sedmoga ovoga mjeseca. ...lijanski zastupnici znali su dakle već u ...dnici od 8. o. m naše zahtjeve. Poslije ...a bila je još sjednica i meritornih raz...ava, na koncu kojih su zastupnici većine ...vili, da ne pristaju na garancije, zah...vane od nas, premda se je o tim ga...ncijama počevši od druge sjednice go...rilo, i premda smo mi sami na toj bazi ...li pripravni ugovarati. Talijanska većina dakle — ne znamo čijim uplivom — posljednji čas stala zahtievati, da se ...reknemo samoga temelja pregovora, na ...ji je bila pristala, upustivši se u me...tornu razpravu.

Ovim jasnim činjenicama ne treba ni ...eči komentara. Sada imaju gg. još toliko ...ojelosti, da nas krive, što smo tobože u ...dnji čas iznijeli nove zahtjeve. Istina je ...protiv to, da su oni u zadnji čas izstu...ili sa zahtjevom, da nas smiju majori...rati — zahtjevom, koji je bio zabačen ...eć u drugoj sjednici odbora. *„Balkan"*.

Istarski sabor.

U Kopru 14. oktobra 1907.

XIII. sjednica.

Predsjednik čita predlog, da se opu...omoći zem. odbor, da podnese predloge ...u budućem zasjedanju, kako bi se pro...slavila 60 godišnjica vladanja cara i kralja Franje Josipa I. Predlog se prima.

Pročitan je izještaj zem. odbora o načinu, kako da se priskoči u pomoć narodu u biedi sporazumno od strane zemlje i od strane države.

Zaključuje se na izvještaj zast. Bube, da se plaća pokrajinskih činovnika izjednači sa plaćama državnih činovnika.

Na izvještaj istoga financijalnoga odbora o poboljšanju plaća činovnika zem. bolnice, odlučeno je dvojici primarija povisiti plaću ad personam za 1800 kruna, koje će im se uračunati u mirovinu. Za ostalo osoblje bolnice prepušta se odluka zem. odboru.

Na izvještaj zast. Bellia prima se predlog zem. odbora i odnosna osnova za pogodovanje novih industrijalnih poduzeća obzirom na odnosni namet.

Prihvaćen je predlog fin. odbora i odnosna osnova za promicanje novih gradnja i da se odpusti posve ili djelomično odnosni namet na nove gradnje. Zakonska osnova o tom prima se u 2. i 3. čitanju.

O osnovi zem. odbora za uredjenje učiteljskih plaća izvješćuje zast. Bennati.

Predsjednik čita predlog zastupnika Spinčića, koji ide za tim, da se ukinu kategorije i da se izjednače plaće učitelja i učiteljica, te da se razprava o tom predmetu odgodi do sutra.

Zast. Spinčić zagovara svoj predlog. Ističe dobre i loše strane zak. osnove i preporuča prihvat svog predloga obrazložbom.

Izvj. Bennati protivi se predlogu, osobito odgodi razprave.

Zatim predsjednik diže sjednicu i odgadja ju na 4 sata poslije podne, jer je u 3 sata pogreb ravnatelja gimnazije i bivšeg člana sabora g. Babudera.

* * *

Nastavak XIII. sjednice.

Predsjednik otvori sjednicu u 4 sata po podne. Prisutni kao i prije podne. Na galeriji mnogobrojno obćinstvo, medju ostalimi mnogo učitelja i nekoje učiteljice iz Kopra.

Na dnevnom redu je nastavak razprave o zakonskoj osnovi za uredjenje učiteljskih plaća. Prešlo se je na podrobnu razpravu; govorili su kod pojedinih paragrafa zastupnici Spinčić, Trinajstić D. i Laginja stavivši mnogo izpravaka. Sve te izpravke zabacila je saborska većina. Nakon višešatne razprave prihvaćena je bez bitne promjene osnova, što ju je predložio zem. odbor i odobrio školski odbor, te uz nju 6 nuzgrednih osnova. Prihvaćene su i odnosne rezolucije i konačno sav zakon i u III. čitanju.

U ime agrarnog odbora izviestio je zast. Davanzo o zakonskoj osnovi, kojom se zakon za pošumljenje istarskog Krasa proširuje na čitavu Istru.

Kod podrobne razprave uzeše rieč opetovno zast. Laginja, M. Trinajstić, Tomasi i izvjestitelj.

Napokon je prihvaćena osnova u III. čitanju.

Na koncu sjednice pročita tajnik Zarotti dva upita:

Zast. Stanger pita vladu za telefonski spoj Opatija-Voloskog sa Trstom itd. a zast. Kozulić pita školske oblasti, da li su im poznate navale lošinjskih talijanaca na tamošnje učiteljstvo „Družbine" škole?

Tada zaključi predsjednik sjednicu i ureče buduću za utorak u 9 i pol sati prije podne.

Utorak je posljednja sjednica u ovom zasjedanju, jer se u sriedu otvara carevinsko vieće.

U Kopru 16. oktobra 1907.

XIV. sjednica.

Predsjednik Rizzi, 24 zastupnika, vladin zast. Al. vit. Fabiani. Predsjednik otvori sjednicu u 10 sati.

Vladin zastupnik odgovara na interpelaciju zast. Kozulića radi ustrojenja hrvatskih škola u pokrajini. Govori kod ove najprije talijanski a onda hrvatski.

Zast. Laginja vrlo obširno razlaže svoj predlog glede izborne osnove za Pulu. Proti predlogu govori zast. Bennati. Većina zabacuje predlog.

Zast. Laginja obrazlaže drugi svoj predlog za gradnju škole, ceste i grobjja u selu Bačve. Prihvaćene su samo prve dvie točke t. j. gradnja škole i ceste. O predlogu govorili su Tomasi i Mianich.

Zast. Laginja obrazlaže treći svoj predlog za ustrojenje okružnog sudišta u Puli. Prihvaćen je predlog zast. Bellia, da se predmet uputi pol. ekon. odboru.

Školski odbor izvješćuje o raznim molbama za podporu i za mirovinu. Prihvaćena je zak. osnova o školskom nadzoru u drugom i trećem čitanju.

Proti predlogu, da se ustroji talijanska gimnazija na državne troškove u Puli govori zast. Mandić.

Odbija se utok Antuna Višnjevca proti obćini Klanec. Isto odbija se utok Ivana Ferenca iz Vižinade u poslu nameta. Prihvaćen je na predlog financijalnog odbora predlog glede gradnje tramvaja Piran-Portorose-Sv. Lucija.

Uslišana je molba učiteljice Petre Lašiak za podporu. Kod razprave o zemaljskim proračunima za god. 1904., 1905. i 1906. govori zast. Andrijčić proti obračunima.

U 1 sat odgadja se sjednica na 8½ sata. Na dnevnom redu je još proračun za 1908. i neki predlozi.

* * *

Nastavak XIV. sjednice.

U 8 i pol sata po podne otvori predsjednik sjednicu i priobći, da ga je posjetila deputacija obćine Omišalj, te se zahvalila saboru, što je prihvatio osnovu za uredjenje Luga i Jezera.

Sliedi razprava o proračunima za gvd. 1906., 1907. i 1908. Zastupnik Andrijčić čita obrazloženi votum manjine proti proračunima.

Zast. Bartoli govori podulji nespretan govor, kojim nastoji opravdati postupanje talijanske saborske većine kod netom prekinutih pregovora sa saborskom manjinom glede izborne reforme.

Iza njega ustaje zast. Spinčić, koji govori preko sata vrlo krasno; pobija točku po točku navode predgovornika.

Zast. Davanzo predlaže i obrazlaže resoluciju na zaštitu domaćeg ribarstva.

Iza toga prihvaćeni su proračuni za g. 1906. i 1907.

Kod razprave o proračunu za godinu 1908. izrekao je zast. Andrijčić podulji talijanski govor, kojim je vrlo oštro i jako temeljito i opravdano ošibao talijansku saborsku većinu pokazav ju u pravoj njezinoj golotinji.

Zast. Bennati razdražen hoće da uvriedama i prostačkom navalom pobije predgovornika; predsjednik ga je morao radi nepristojnih i neparlamentarnih izraza pozvati na red dočim ga je saborska manjina neprestano prekidala.

Zast. Mandić zagovara predlog zast. Andrijčića.

Zastupnik Andrijčić odgovara mirno i dostojno zast. Bennati-u.

Pošto je saborska većina odglasovala rubriku proračuna — u kojoj se nalazi podpora od 10.000 K za „Lega Nazionale" a predlog manjine, da se tolika svota dade i „Družbi sv. Ćirila i Metoda" za Istru zabacila, ostavila je saborsku manjina dvoranu uz prosvjed, što ga je izrekao klubski predsjednik zast. Spinčić.

Odlazkom manjine nije većina imala zakonitog broja zastupnika te je morala prekinuti sjednicu i poslati iz Kopra u Izolu tražiti jednog zastupnika.

Sjednica je pretrgnuta bila u 7 a nastavljena u 9. Većina je prihvatila i proračun za god. 1908.

Razpravljen je predlog zast. Bartoli-a proti uplitanju ratne mornarice u izborne poslove. Mornaricu je „branio" vladin zastupnik Fabiani.

Zast. Bennati je upitao vladu zašto ne provede pravila lječilišta u Lovrani,

U 10 i pol sati zaključio je predsjednik sjednicu i odgodio u ime Njeg. Veličanstva saborsko zasjedanje.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 22. X. 1907.

Početkom današnje sjednice staviše članovi „Jugoslavenske sveze" raznih predloga, upita i molba. Medju prešnim predlozima nalazi se i onaj zast. Biankini-a za ublaženje biede u obćini Novigrad u Dalmaciji, kojoj je povodnja nanielu veliku štetu. Zast. Prodan interpelirao je vladu radi zapostavljanja nekojih poreznih činovnika Dalmacije.

Na dnevnom redu bijaše kao prva točka prešni predlog njemačkog zastupnika Krausa, kojim se poziva vladu, da odkupi rudnike, u kojih se kopa kameno uglevlje.

Svoj predlog obrazložio je zastupnik Kraus vrlo obširno. Proti predlogu govorili su zastupnici socijal-demokrati. Kao glavni govornik proti predlogu govorio je poznati češki grof Sternberg. Govorio je po običaju oštro i žestoko proti židovskimi kapitalistam, koji imadu najveće rudnike u Austriji i koji se obogaćuju znojem svojih radnika. Njemu je odgovorio socijal-demokratički zastupnik Prokeš. Izmedju grofa i socijaldemokrata došlo je do žestokog sukoba. Dugo je morao predsjednik zvoniti, prije nego li je uzpostavio mir. Kod

stvarnih izpravaka uzeo je rieč grof Sternberg, koji je odčitao oštru lekciju socijalistom. Za prešnost predloga glasovala je većina kuće, te se je prešlo na razpravu samog predloga. Prvi je govorio sam predlagaoc pak češki zastupnik Kaftan.

Proti predlogu gov rio je vodja socijalista židov Adler.

Predlog je prihvaćen velikom većinom.

Doljnji predlog zastupnika Šveige-a, dolazi na dnevni red. O prešnosti govori najprije češki pak njemački sam predlagač. O predlogu govoriti će više zastupnika, te će po svoj prilici razprava na dugo zavući.

Politički pregled.

U Puli 24. listopada 1907.

Austro-Ugarska.

Kako je poznato našim čitateljima austrijska i ugarska se vlada sporazumile, te ustanovile nagodbu, koja bi imala — nakon odobrenja obiju parlamenata — vriediti do g. 1917.

Madjari, koji su ovom nagodbom učinili znatan korak napreda još nisu zadovoljni. Korak napreda sastoji u tome, da ne obstoji više carinska i trgovačka sveza, već carinska i trgavačka pogodba, kao što ju na primjer sklope dvie neodvisne države. Godine 1917. ići će se još dalje, te će zahtjevati podpuno odieljenje od ove pole monarhije. Nu medjutim važne će se stvari dogoditi u Ugarskoj, jer potlačene narodnosti dižu danomice glavu, a u deset godina mnogo se toga može učiniti. Madjari nisu ipak zadovoljni, jer je s materijalne strane ova nagodba nešto koristnija za austrijske zemlje, jer se je nešto kvota povisila, te će se napokon Dalmacija spojiti željeznićkom svezom sa ostalim pokrajinama monarhije.

Do sada je svaka nagodba izmedju Austrije i Ugarske bila za nas jedan novi poraz, ova je nekako bolja, jer se temelji na onoj: „ti meni, a ja tebi". Nu pitanje je, da li ne bi mogla biti za nas nagoda još bolja. I za to odsudjujemo nespretan korak dalmatinskog zemaljskog odbora, koji je brzojavio barunu Becku, te „veseljem" razabrao, da će se Dalmacija spojiti željezničkom svezom, . . . To je mrvica koju bacaju sa hladnog sjevera, ta mrvica nije još sjegurna, možda da je to samo puko obećanje, a mi se kao djeca „veselimo" tome!

Većina stranaka u obim parlamentima nije se još izjavila, kako će postupati prema nagodbi, te ćemo u dojdućem broju koju o tom spomenuti. Na svaki način mi Hrvati moramo biti proti istoj, jer se njome uzdržaje za daljnih deset godina nesretni za nas dualizam.

Rusija.

U Petrogadu uapsila je policija dva širitelja buntovnih spisa, i to nekog Amerikanca Williana i Engleza Wallnig. Naravski židovska, i u obće neprijateljska će štampa graknuti na Rusiju jer bi možda valjalo milovati tudjince koji dolaze da mute ruski narod, i da ga odvraćaju od mirnog i postepenog napredka.

Nego, sjegurno je, da kad do sad sve one strašne oluje nijesu mogle da niti uzdrmaju sjevernim našim stricem, da će isti odoljeti i daljnjim spletkama i u nedalekoj budućnosti, doživiti ljepše dane što mu svi Slaveni od srca žele.

Po „Nowoje Wremja" izpadak izbora u Rusiji je sliedeći: od 5161 biranih birača izabrano ih je do sada 4775.

Od ovih 1229 bili su od skrajne desnice, 511 monarhista, 57 od pučke udruge, 381 oktobrista, 246 umjerenih, 282 progresista, 360 kadeta, 139 socijalista, 338 ljevice, 65 zadnja lievice, 15 od radničke grupe, 275 poljačkih demokrata, 724 divljaka, 146 ne poznate političke stranke.

Srbija.

U Srbiji, kao da se još ne može ići redovitim putem. Svako toliko se javlja o otkriću kakve nove urote. U zadnji čas se javlja, da su uapšeni u Nišu dvie vojničke ličnosti Stojanović i Kolić radi veleizdaje.

Skupština se odgodila, proti čemu diže svoj prosvjed ujedinjena oporba koja je izdala protest na narod. Zbilja mora da bude trnova kraljevska kruna Petra Karagjorgja; teško je na krvavom prestolju sjediti.

Danas pozvani su u Beč srpski delegati, da se dogovore s Austrijskom vladom radi trgovačke pogodbe.

Bugarska.

„Sobranje" je pozvano na 28. listopada. Narod u Bugarskoj nije zadovoljan sa svojim knezom, koji na koncu konca ne može zaboraviti da je Niemac, a stara i istinita poslovica veli: ne viruj Nimcu kao ni suncu zimskom. U zadnje vrieme nastao je spor radi odpuštenja profesora iz Sofijskog sveučilišta. Osim trojice svi su se djaci upisali u inostrana sveučilišta.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula, 24. listopada 1907.

„Narodna radnička organizacija" pojavila se je najprije u Trstu. U malo vremena postigla je više nego socialisti u mnogo godina, to za to, jer je ona plod žive potrebe, a socijalna demokracija je biljka donešena iz tudjine i od tudjinaca samo da upropašćuje naš narod.

Iz Trsta širi organizacija svoje grane po Istri, a širit će i po Dalmaciji, te ostalim hrvatskim i slovenskim pokrajinama. Svrha je organizaje: upoznati se i podpomagati medju sobom. Ostane li čovjek bez rada, nije mu potreba da ide od nemila do nedraga, već će ići do predsjedničtva pomenute organizacije, a ova će mu pribaviti posao. Porodi li se kakva razmirica medju gospodarom i radnikom, dužnost je organizacije da posreduje, a ima li radnik pravo, da ga brani i u potrebi mu dade badava odvjetnika. Dogodi li se nesreća, oboli li radnik ili njegov ukućanin, dobiti će podporu od organizacije prama stanju družtvene blagajne i potrebi dotičnika. Organizacija će se skrbiti za pučka predavanja; širiti pučke knjižice i t. d.

Koristi od te organizacije su velike, te se ne će valjda nitko od naših oglušiti kad bude pozvan, da se začlani. Članarina je 10 novčića na čedan — toliko može svaki dati.

Pravila organizacije za odio Pula poslana su u Trst, jer u Trstu je matica organizacije, a sve druge su njezine podružnice, kao njezine kćerke, sve čvrsto svezane jedna uz drugu, tako, da ni jedna ne može propasti, i član organizacije u jednom mjestu ima jednako pravo u svakom drugom mjestu, gdje je organizacija.

Kad budu pravila potvrdjena sazvati će se glavna skupština i izabrati odbor, a onda započeti s Božjom pomoću upisivanjem članova.

Dojdući put progovorit ćemo ponovno o organizaciji.

Voloski kotar:

Iz Mošćenica (nastavak): *Izbor na 14. maja 1907. sa dodatkom.* Za izbor na 14. maja mnogo su ovdje protivnici agitirali, a na čelu im dakako kapo Kapula, ali sa svim tim nije im ništa pomoglo. Občinski sluga Tone Mohović nosio je naokolo legitimacije sa dva svjedoka, koji su imali pečat: Dottor Ettore Constantini, avvocato, koji pečat su utisnuli na glasovnice izbornika, a to je protuzakonito, pa zbog toga Tone fanat imao je neugodnosti i pohadjanja na Volosko, a može biti još i više, jer stvar još nije svršena. Ovdje su ljudi tako krivo nagovoreni (a to držo kako i sveto Evangjeljo), te to mu ne bi čovjek sa svimi batići iz glave izbio. Evo tomu dokaza:

U večer na 13. maja, bila su dva brata u „Narodnoj gostioni", koji su govorili sa kuće gospodarom, koji će sutra biti izabran našim zastupnikom.

Kuće gospodar reče, da će sutra biti izabran g. Spinčić, a ona dvojica tvrdiše da Costantini — i tako riječ na riječ došlo je do oklade. Kuće gazda okladio se, da će sutra biti izabran Spinčić za 400 (četiri sto) K a ona dvojica skupa postaviše 4 (četiri) K za Costantina. Oni su mislili, da će za 4 K primiti 400 K, pa su već unapred smijali se i veselili; stoga se vidi, kako su brižni krivo napućeni i kako im lažu ti njihovi „kapi i soto kapi", te kako ih pelju za nos i dopelju na jako tanak led.

Kuće gazda grohotom se nasmije, kada je metnuo u žep izručene mu 4 K — dobra žurnada bez muke i truda, pak je s veseljem istrusio još jednu kupicu, a onu braću je više za pomilovati, nego im se smijati, jer su krivo podučeni. One 4 K bile iste večeri upotrebljene za „vinskoglozića" kojim se je napijalo na zdravlje za sutrašnjeg našeg dičnog zastupnika Spinčića (Nema tića nad slavića — Bog poživi nam Spinčića!)

Iste večeri, kada se je doznalo za okladu, jedan reče kuće gospodaru, da se je mogao okladit ne za 100 K, već za 1000 K prama 1 K, a drugi mu kaže, da bi mahom glavu uložio, da će sutra biti izabran Spinčić.

Izbor na 14. maja trajao je ovdje od 9 sati u jutro do 7 sati na večer, jer su bili dobri pisari. Kapo iz Drage bio je ovdje na trgu cijeli dan, da saznade kako je prošlo — akoprem je znao, da će njihov ostati in „tromba" —, misleći i držeći, da će barem oni ovdje nadglasati (valjda je tako i ljudem lagao, da ako oni predobiju va ovoj poteštariji, da će biti i njihov deputat izabran), te da u večer učini veliko veselje, za to ih je imao oko sebe preko 20 sve do noći.

Kada bijaše u večer proglašeno, da smo mi u ovoj občini (ta zasluga i hvala ide kremenjakom Bersečanom) predobili sa preko 30 glasova, tada kapo Kapula sa svojimi je izginuo, a naši pjevali i veselili se do kasno doba u noći uz čašu vina.

Jedan brat — (za sada ću zamučati ime, ali ako se ne opameti, kazat ću mu cielo, i još štogod k tomu, da ga budu svi poznali kuda hodi ili se pelje) — koji je izgubio okladu od 2 K, još se nije opametio, jer je par dana za tim u večer kada su izletnici iz parobroda „Tatre" pozdravljali Mošćenice, on je iz taraca g. Karle glasno zakričao „Eviva ili viva Italija", radi česa već je bio dva puta preslušan na Voloskom, te stvar još nije svršena.

To nek zahvali onim, koji su ga tako lijepo naučili —, da pravo rečem, lagali su mu, a sada mu ne će ništa pomoći. Ljudi božji pamet u glavu.

Poslije 28. maja, kada bijaše „per buzo dela čave" g. Dr. Rizzi izabran u Puli, ovdje su naokolo palili krijesove, jer da je njih deputat (čes bedastijih ljudi) i vikali „bura" (mjesto hura), jer da je to istrijanski.

Čudimo se „kapotu" i njegovim ovde „soto kapotom" i sekretaru „Kantonjeru" da su jim to pustili delat, ali od toga mi se vidi, da svi skupa razumeju koliko i moj „stari postol" —, ni za Čića barka!

Šjor Kantunjer bi puno bolje storil, da se malo manje pača va te stvari, a da malo bolje nastoji svoj meštjer, aš bi mu moglo to škodit.

Znamo dobro, kakovi kunšilji su se delali i se delaju (imamo jako fin nos) va novoj ostariji pul „Zvančića", pak se je čulo više puti kuntat va „Ograde" njegovu sestru Katicu: „Nella patrija dal Rošeli . . . . pusti to ća Kata — to ni za te! Braj joj „Zvančić" da ni Hrvat ni Talijan, nego da je Istrijan — na to mu je lepo Andrić z Dragi (Bog ga živi!) dal žes i rekal: Ti Zvančić znaš lepo pisat, pak napiši malo svoje ime i prezime po istrijansku, da se i mi malo navadimo, a on od jada brižan ni znal ča će storit, pak je žes hitil na zid, da je šal na 100 bokubi. Tako neka stori svaki onemu, ki reče, da je samo Istrijan, kako je storil i Andrić z Dragi.

Ki bi rekal da ni naša škola hrvatska, bih mu rekal kako i „kovač" z Dragi. Kada počne dete hodit va školu, donese knjigu — „Hrvatska početnica", a ni napisano ni domaća, ni naša ni istrijanska početnica, nego hrvatska. Ljudi progledajte!

Ivić Belcev z Grabrove, mornar na parobrodu „Tatra" govori da ni Hrvat ni Talijan nego Isrijan. Jednog dana izletnici na parobrodu pogovarali se hrvatski, a to je čuo Belcev, pak reče svojim drugovom: ona gospoda tamo na kermè su Hrvati, jer po „naški" govore, na to mu drug dodaje: kad govoriš da su ono hrvati, jer da po „naški" govore, tim potvrdjuješ da smo i mi svi hrvati, a Ivić nije znao na ovo ništa odgovoriti.

Mnoge babe u Mošćenicah su tako zatrubljene u taj „Istrijanski", te kad ih zapitaš kako govore, reku, po našu istrijansku — a ča je pak to istrijanski? odgovore, da je to „austrijanski" — tako je rekla neki dan kuma Jelica.

Ljudi božji opametite se i mislite već jedanput svojom glavom, a ne s tujom. Ja mislim, da će bit za sada tega dosta, a drugi put ću vam povedat, koliko se je špendalo beči bez potrebe za toliko šedulf i ča se je moglo storit dobroga s temi beči va komune, i još puno drugeh stvari.

Prijatelj naroda.

Iz Jelšana nam pišu: Usljed neprestane kiše prošloga tjedna je u ovoj općini nastala grozna šteta. U najvećoj bjedi se nalazi stanovničtvo u Novokračinah gdje je silna voda sve poplavila i tako narasla, da moradoše svi pobjeći u nekoje na višem nalazeće se kuće. Naravski da je voda uništila ne samo poljske pridelke, što ih imadoše još na polju, nego i sve ono što su od suše riješili, jer sve kuće bijahu manje ili više od 2 do 3 metra pod vodom.

Strah i vapaj koji je vladao medju ovdješnjim ljudstvom je neopisiv, osobito onu strašnu noć kad su opazili, da je jama koja se nalazi kraj doline pred selom, gdje voda teče postala premala radi groznog povodnja. U par urah nastalo je veliko jezero u kojem su se počele kuće utapljati. Bilo ih je vidjeti kao ladje kod morske obale.

Čim su opazili pogibelj odveli su blago po mogućnosti u susjedna sela, — Putevi do i iz Novekračine su takovi, da čovjek nije u stanju po noći ići bez svjetiljke.

Ništa bolje nije u selu Podgraje i Zabiće, gdje je voda sve mostove srušila. Jednome krčmaru u Zabićama je voda odniela sve bačve pune vinom od 4—5 H vina.

Politička komisija, koja se je podala na lice mjesta, procjenila je po mogućnosti štetu. Nadamo se, da će nam c. k. vlada, priskočiti na pomoć bilo kako, jer nedaleku zimu sa strahom očekujemo.

Preporučamo se i molimo osobito našega gosp. državnog zastupnika Mandića da bi se za žalostno naše stanje zauzeo.

Pazinski kotar:

Pučka škola u Sovinjaku. Bit će preko 50 godina što se je u Sovinjaku sistemizirala pučka škola. S početka kao svuda kod nas podučavali su svećenici sve do godine 1879., t. j. dok nije oslabio bio naš nezaboravni pokojni župnik Iv. Nep. Jeleno. Istu godinu zamolili smo školske oblasti, da nam dadu školu u našem materinskom hrvatskom jeziku; ali prvo nego se do toga došlo, zatezalo se sa tim svakojako. Gosp. Vjekoslav Spinčić, onda školski nadzornik u Kopru, držao je u Sovinjaku dvie prilližnice na kojih su

upisali skoro svi roditelji svoju djecu u hrvatsku školu. Ali to nekomu nije žvonilo pravo, il nije tomu vjerovao. Kašnje došao je u Sovinjak gosp. Fran Flego, da drži treću prebližnicu, opetovalo se je isto, al i to ne bijaše nekomu pravo, jer je u talijansku školu upisalo se samo 6 ili 7 djece. Da se bolje osvjedoči kakav je narod kod nas, poslana je bila tajna komisija, u kojoj je bio onda školski nadzornik g. Kos i g. učitelj Urbanić, koji bijahu na licu mjesta po selima, da čuju kako djeca govore. — Došli oni prvo u selo Benežići, te našli pod brestom oko 15 djece u hladu, te ih g. Urbanić upita: „Bon giorno putini, dove xe papa, fa it segno della santa croce". Ali tužna djeca gledala su ga kao tele u nova vrata. Onda jih je upitao g. Kos: „Mali, gdje vam je otac, jedni su kazali da je pošao u Buzet, drugi po drva i t. d.; pitao je on dalje, da se prekriže i mole očenaš, a oni odmah molili svi kao jedan. — Pošli onda u selo Pračana, Majeri, Sirotići, Polje i Permaniju, te je bilo svuda tako. Onaj koji ih je pratio kazno im, da ima još Krstovbreg, Brda i Dobrežija, a oni mu odgovorili, da ne treba ići onamo, jer kud je pod samim zidovima mjesta tako, ne će ni drugdje biti drugačije.

Pa nakon tolikog izpitivanja što su nam dali? utrakvističnu školu, jer je bilo upisano 6 ili 7 djece u talijansku školu, a naših preko 80, i to je pravica? — Da se je povjerovalo prvoj prebližnici g. Spinčića, bili bismo dobili odmah školu, a tako se je zatezalo punih 15 godina, t. j. od godine 1879. do 1890., a uz to naša djeca nisu vidila školu nego izvana, kolika većina pošla je u vojničtvo u svijet, a da ne poznaše ni broja na kući, tko je tomu krivac, neka mu bude na duši!

Od kud je počela utrakvistična škola u Sovinjaku, učio je samo jedan učitelj t. j. od god 1890. do sada, a ove godine došla nam je od občinskog glavarstva u Buzetu viest, da je po zaključku zemaljskog škol. vieća u Trstu, škola u Sovinjaku razdjeljena na dvije samostalne škole, jedna sa hrvatskim naukovnim jezikom, a druga talijanskim. Isto obć. glavarstvo dalo je odmah razpačati nacrte i troškovnike za dvorazredne škole, koje nisu dostatne za naša djeca, a za Talijane moraće se gradit još jedna škola, jer ako Talijanom pripada jedna škola za možda 20 djace, nama bi pripadalo razmjerno pet razreda, jer imade preko 120 djece. Za dvorazrednu školu je proračunano 26500 K, druga nepredvidive troške 2300 K, ukuno 30000 K. Za talijansku školu drugih 15000, onda samo školska zgrada stajala bi 45000 K. A tko će to platit? Mi občinari Sovinjaka nikad, ako nam ne stave sve naše pod bubanj, jer je naša občina na veoma slabom financijalnom stanju. Mi smo se zadužili za gradnju puta od Minjere do Sovinjaka K 8000, za popravak obć. mlina K 8000, za gradnju novog groblja K 8000, prama Petru Mantovani ima duga K 4000, prama centralom fondu za skupne troškove K 5000, sada još za školske zgrade K 45000 Ukupno K 78000. Osim toga župna crkva prijeti da će se do mala srušiti, te za istu pregraditi trebati će najmanje 25000 K. Eto ovdje imademo već 103.000 K, a gdje je još popravak župnog stana, drugi potrebiti nepredvidivi troški? Občina Sovinjak daje 2000 K poreza, sada čime će platiti gornje dugove?

Mi smo učinili prosvjed proti zaključku zemaljskog školskog vijeća, te zamolili, da povuče svoj zaključak natrag, da se u Sovinjaku razdijeli škola, a kao odgovor pošlana nam je talijanska učiteljica za možda 20 djece, nipošto talijanske nego istarske i hrvatske.

Po broju djece nama pripadaju najmanje dvie sile, a talijanom ništa, pošto nemaju zakoniti broj djece za jednu školu. Čudimo se, da se školska oblast na skrbi za našu kao i za talijansku djecu.

Mi se nikomu ne protivimo da uči talijanski, dapače hoćemo da i naša djeca to uče, i sagraditi ćemo školsku zgradu za našu školu, ali neka ostane nerazdjeljena, kao što je i do sada bila, ili neka si Talijani sami sagrade svoju školu.

Porečki kotar:

U Brkaču kraj Motuvuna obdržavati će se dne 27. t. m. u 1 sat po podne glavna skupština podružnice „Družbe sv. Ćirila i Metoda".

Odulji dopis koji nam je stigao u zadnji čas ne možemo uvrstiti radi pomanjkanja prostora.

Franina i Jurina.

Jur. Dunke ce je novega va Crese?

Fr. A, ce.? a dosti drogi moj, ću ti poveć pocekaj malo. Znas ti, da va Crese je nas podestat zabanil kantat onu kanconetu „Zivio Spincić", a oni moru kantat onu od Garibaldija, a jos sen cul, da ćer od podestata kanta onu „Pju ga fato la mija skova" ma vero, kadi se je ucila tnu kantat, ako ne ze čozoti do Cresa.

Jur. Ma to je vero sramota za jenu zensku, ja neznam kadi se je ucila krejanci.

Fr. I jos su nasim zabranili, da ne smiju pisat po svojem zidu „Votajte za Spincića", a oni moru pisat votajte za Costantini, ma znas to ti je jistina zac se jos denes vidi napisano, kadi je peza publika ondi poli Krulića brijaca.

Jur. Ma vero to je kako, da nismo va Austrije.

Fr. I seda su brzo votacijoni pa sen cul, da su udelali 60 patent za imet vise glasi.

Jur. Ma vero to će reć prevarit zakoni. To bi bilo dobro poveć sve va Losinju kapitanu.

Fr. Muc, imuc ja sen bil i va Losinje i sen govorik od te stvari pe su mi rekli, da vise ni „Postolina" da je jedan drugi, da će to on bolje razvidit.

Jur. Povoj ca je va Losinju novega?

Fr. Nimam vrimena, ću ti drugi put poveć za Losinja.

Razne primorske viesti.

Telefonski spoj Trsta sa Opatijom. U saborskoj sjednici ist. saborn slavio je zast. Dr. A. Stanger na vladu ovaj upit:

U Opatiji već više godina obstoji telefon te je ovo liečilište spojeno i sa susjednimi mjesti i gradovi a naročito sa gradom Riekom, te po njoj i sa cielim hrvatskim primorjem i kroz Hrvatsku kamodjer i sa gradom Budimpeštom, madjarskom prestolnicom.

Prem Opatija nije odaljena za kakvih 60 kilometara od željezničke postaje St. Peter u Kranjskoj — kroz koju prolazi telefonska žica za Trst, u Beč i u kojoj staciji bi se lahko mogla pripojiti telefonska žica Opatije sa gradom Trstom a jedne i sa gradom Bečom druge strane nije do sada bila moguće to postići.

Takva telefonska sveza jest takodjer jednu od velikih potreba liečilišta Opatije, gdje kroz godinu prebavlja velik broj stanovnika Beča, koji težko osjećaju pomanjkanje telefonskog spoja sa svojim rodnim gradom a tim sa svojimi obitelji i poslovnimi srediští.

Predstavnici i domaće oblasti, molili su već opetovano, takodjer putem interpelacija u parlamentu, da bude Opatija spojena telefonom sa Trstom i Bečom i uviek se je odgovaralo, da će ta telefonska sveza biti čim prije izvedena.

Ta obećanja traju i ponavljaju se već više godina, ali dosada telefonska sveza provedena nije i ne čuje se pače niti da će doskora provedena biti.

Opatija je, kako rečeno, već dugo vremenu spojena telefonskom svezom sa Riekom i budimpeštom, pa je neoprostivo, što nije spojena sa trstom i Bečom.

Podpisani usloboduje se radi toga upitati:

Kani li visoka c. k. vlada u najkraćem roku spojiti putem telefona liečilište Opatija sa gradovi Trstom i Bečom?

Promaknuće. Ministar unutarnjih posalu imenovao je Ernesta baruna Weissenbach-a tajnikom kod c. k. namjestničtva u Trstu.

Mi čestitamo plemenitomu gospodinu na zasluženom promaknuću, ali istodobno sažaljevamo naš narod Koparskoga političkoga kotara — koji gubi uljudna, nepristrana i pravedna činovnika.

Otvorenje slovenske umjetničke izložbe u Trstu. Krasno napreduju naša braća Slovenci u Trstu. Pred par godina mi smo bili vični gledati Trst, kao kakav čisto talijanski grad, dok nas nisu zadnji dogadjaji sjetili, da u Trstu imade liepi broj Slovenaca, da i tamo kucaju bratska srdca.

Braća Slovenci imadu svoje novine, svoje odvjetnike, liečnika, svećenika, pučku školu, posujilnicu, jednu veliku banku, u zadnje vrijeme izabraše svojega zastupnika g. Dr. Rybara, te ustanoviše „Narodnu radničku organizaciju" o kojoj govorimo na drugom mjestu.

Ovih zadnjih dana pokročiše jedan korak naprijed, te u subotu dne 19. t. m. otvoriše prvu umjetničku izložbu.

Izloženo je u svemu 112 slika. Kipari Marcelja i Zajc izložili su četiri utmjetnine. Otvorenju je prisustvovao i hrvatski slikar Bužan. Izložba čini najbolji dojam, zanimanje za nju je veliko.

Mladim odvjetnicima i odvjetničkim kandidatima na srdce.

Ako imade koje mjesto koje željno potrebuje jednog našeg odvjetnika to je *Mali Lošinj*.

Najveći i najljepši je ovo gradić u cielom kvarnerskom otočju; liečilište je, čija blagost podneblja daleko nadmašuje i samu Opatiju — škoda samo da je otok. Na otoku su 2 grada Mali i Veli Lošinj te 3 sela. Narodna se sviest tamo danomice budi. Sud je većinom u rukama talijanaša.

Bilježnik je talijan. Stranke se nemaju kome obratiti, osobito u kaznenim stvarima. Gruntovnica je u neredu, lopovske usurpacije su na dnevnom redu, ima ljudi koji su pretrpili i trpe veliku škodu jer nemaju čovjeka kome bi se obratili.

O stvari bi se dalo mnogo i mnogo govoriti, a prostor lista nam to ne dopušta. U ostalom ako bi se koji odlučio ići u Lošinj, najbolje je da putuje tamo koji dan ū da razvidi stanje stvari. Na svaki način neka se prije javi na uredničtvo lista, odnosno piše koji dan prije njegov dolazak u Mali Lošinj, radi raznih evetualnosti.

Molimo hrvatske novine da ovo pretiskaju il se na ovo osvrnu.

Našim talijanom pomoć iz Italije. Pokazali smo više puta kako podupiru razna društva u kraljevini, osobito zloglasno društvo „Dante Alighieti" naša Talijane, da nas brže i lakše raznarode i unište.

Zadnja dobra dušica im u pomoć i jedno drugo društvo. U Italiji postoji naime društvo „Trento-Trieste", sastojeće većinom od talijanskih bjegunaca, austrijskih podanika. Ovo je društvo zaključilo, da će davati u staroj Beneciji kazališne predstave i predavanja o *mučeničtvu* Talijana pod dvoglavim austrijskim orlom. Čisti prihod tih predstava i predavanja podariti će se istarskim Talijanom za ustrojenje talijanske gimnazije u Puli i kao podpora talijanskoj prkos gimnaziji u Pazinu. Pak još tvrde austrijski državnici da nema više iredente!?

Oluje i povodanj. Prošloga čedna, osobito u četvrtak palo je u našim krajevima toliko kiše, da bi je dosta bilo za čitavu godinu kad bi se ju moglo razborito porazdijeliti. Uslied velikog naljeva poplavila je voda sve nizine i doline i kod nas u Istri, te je naniela dosta škode na livadah i pašnjasih. Kišu je obično pratila grmljavina i oluja, što je prouzročilo na mnogim mjestima strah i trepet.

Povjerenici „Matice Slovenske" za Istru i Primorje su sliedeća gospoda: Beršec, Rajmund Jelušić župnik; Crikvenica (Hrv. Primorje), Fran Galić učitelj; Kopar, Henrik Dominci, c. k. školski nadzornik; Pazin, Ivan Bunc, c. k. školski nadzornik; Podgrad, Dragutin Gobec, posj. tajnik; Pula, Josip Pirc, c. k. pomorski komis. pristav I. vrste; Volosko Fran Sever, c. k. sudb. kancelista.

Knjige se tiskaju; osim običajnih zabavnih knjiga izaći će ljetos ilustrirani geološki opis Kamniških planina i II. sv. komentirane „Hrv. knjižnice".

Za družbu sv. Ćirila i Metoda sabralo se K 7·20 u veselom družtvancu u Narodnom Domu u Roču prigodom povratka gosp. Milka Jesih s vjenčanog putovanja. Novac je izručen ročkoj podružnici.

Vlč. gosp. Pop Vinodolac šalje nam iz Barbana K 20·50 za „Družbu". Darovaše: Pop Vinodolac K 5, pop Dinko Linardić K 4, Crvić Vinko K 2, Miko Učkas K 1, Pave Špada, Anton Dobran, Vinko Čubranić, Vale Ivan, Ivan Plisko, Ivan Blažežina po K 1, Anton Brgić K 2, Ruba Ante 20 p. N. N. 30 p.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sliedeće prinose: Jadranska banka u Trstu prihod žigica u I. polugodištu t. g. 9.012 K 54 fil. — Občinsko poglavarstvo u Krstinji u ime podpore 10 K. — Profesor Vjekoslav Spinčić sakupljenih 4. kolovoza (26 K 30 fil.) i 10. kolovoza (22 K 50 fil.) ukupno 48 K 80 fil. — Gradska blagajna u Karlovcu u ime podpore za god. 1908. 499 K 40 fil. — Medulinsko družtvo za štednju u ime podpore 100 K. — Občinsko poglavarstvo Staro Petrovo selo 20 K. — Občinsko zastupstvo Ilaća u ime podpore 10 K. — Uredničtvo »Doma« Zagreb u ime podpore 5 K. Uredničtvo »Sisačkog Glasa« u ime podpore 6 K. — »Sokol« i građjani u Crikvenici sakupili i izručili prilikom sokolske svečanosti u Voloskom 150 K. — U gostioni Maglice u Opatiji sakupljeno 4 K 80 fil. — U mjesto vjenca na odar blagopokojnog Jenka Slavoja iz Podgrada daruje obitelj Jenko 200 K a Sofija ud. Šabec 100 K. — Antonija Kurylos iz Kostnjnice oporučni zapis pok. Mihovila Kurylos 200 K. — Poglavarstvo občine Sv. Križ u ime podpore 5 K. — — »Orlovnjak« u Osieku u ime podpore 300 K. — Občina Hvar u Dalmaciji podpora 100 K. — Dr. Pero Magdić u Varaždinu priposlao 50 K 75 fil. — Haračić vitez Ambroz u ime utemeljitelne svote prvi obrok 100. — Riečka Akademija nabrala na sastanku u Kantridi dne 17. kolovoza t. g. 60 K. — Fran Kalečar, blagajnik u Krapini, šalje prihod od 9 K. — Poglavarstvo občine Piškurevci podpora 10 K. — Poglavarstvo občine Marijami podpora 10 K. Klub »Mladost« u Zagrabu, čisti prihod koncerata u Primorju 223 K 23 fil.

Ivan Turčić kapetan u Lovrani u počast svoje blagopokojne supruge K 40. — Gdja Marija ud. Gothardi iz Lovrane, u mjesto vjenca na odar blagopokojne Fränjice Turčić K 15. — Gosp. Josip Flego iz Bračane darovao K 10. — Dr. Konrad Janežić odvjetnik u Voloskom K 10 — Podružnica „Družbe" u Brestu po-

poslala sakupljene milodare K 54. — Dr. Pero Magdić iz Varaždina sakupilo prigodom oprostne večere Ivana Mandića tajnika hrv. Sokola u Varaždinu K 11·04. — Hrv. omladina u Cerniku, čisti prihod privatne zabave K 17·80. — Uprava „Hrvata“ u Gospiću K 195·90. — Abiturijenti gimnazije u Dubrovniku darovali su prošle godine K 442, a ove god. K 516·60. — Abiturijenti gimnazije u Splitu darovali su K 403·18. — Gradsko poglavarstvo Karlobag u ime podpore za god. 1906. K 25. — Občinska blagajna u Kastvu mjesto vjenca na odar blagopok. Slavoja Jenka K 50. — Poglavarstvo občine Bosiljevo u ime podpore K 50. — Živjeli plemeniti darovatelji!

Slovenska škola u Trstu.

U proračunu za godinu 1908. predloženo dne 16. tek. mj. u parlamentu, nalazi se i točka za podržavljenje slovenske škole u Trstu (Sv. Jakov). Bilo je već i vrieme. A onda neka se braća Slovenci požure da u srdcu grada sagrade veliku pučku školu koja je toliko potrebita za našu braću u Trstu.

»Jorgovan«.

Upravo je izašao zanimivi koledar za mladež »Jorgovan« za g. 1908., uredio i izdao Josip A. Kraljić, ravnatelj Družbine škole u Malom Lošinju. Ciena je koledaru tvrdo vezanom 70 para, poštom 10 para više. Biran je sadržaj koledara, osim svih kolendarskih vjesti, ima sijaset zabavnih pričica i pjesmica sa ilustracijama. Ne smije da bude nijednog Hrvata a osobito nijednog učenika pučkih škola bez »Jorgovana«.

Općinska poglavarstva, pučke škole, te javne i privatne pisarne kao i župni uredi, koji jos do sada, nisu naručili „Veliki Ćirilo-Metodski koledar za godinu 1908.“ umoljavaju se, da ga naruče u jedinoj narodnoj papirnici u Puli, via Giulia 1 ili od kluba »Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu, Preradovć ulica 29.

Dužnost domovinska bi bila svakoga, da kupi taj koledar. Treba vrlo mnogo novaca za budjenje narodne svijesti, a koji su zvani kao da ne čuju.

Toliki se razmeću frazama patriotizma a neće da žrtvuju za jedan tvrdo vezani koledar K 2·— ili broširan K 1·60 od čega ljepi dio odpada za budjenje hrvatske svijesti. Ako nitko, a to bar uredi dužni bi bili nabaviti »Ćirilo-Metodski koledar«, koji je bolji nego ikoji drugi, Ima izvrstni šematizam i razne ljestvice kraj vrlo ljepoga zabavnoga djela.

Ćirilo-Metodski koledar za g. 1908.

Klub „Ćirilo-Metedski zidari“ umoljava svu gospodu kojima je poslao predbrojne arke, da isto tako i sve prijatelje Družbe sv. Ćirila i Metoda, na koje se klub nije obratio, da bi što prije sabrali nekoliko predplatnika i poslali naručbu klubu.

Tko sabere 10 predplatnika, dobiva 1 koledar badava.

Ciena je koledaru broširan K 1·60 — tvrdo vezan K 2·—.

Naručbe umoljava se poslati na adresu: Klub Ćirilo-Metodski zidari, Zagreb, Preradovićeva ulica 29.

Pozor ljudi!

Počeli su obilaziti po gradovima, a osobito po selima, razni agenti, trgovci sa slikama svetaca. Oni nudjaju te slike tobože uz nizke ciene, na mjesečne obroke, te sklapaju ništa vriedne pogodbe kojim kasnije prevare osobito neukog seljaka. Ti šarlatani šire također razne laži o tim slikama. Zato živo preporučamo učiteljima a osobito svećenicima neka i privatno i javno s oltara upozoru narod na te trgovce kojima pokažite metlom vrata kad vam se prikažu. A tko želi imati valjanih slika svetaca nek se obrati do svojega svećenika ili učitelja, ako su to naši ljudi, znati će ga već kamo obratiti.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 8·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

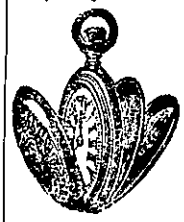

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura. mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nepavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, mišovne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteločnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesnbe slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta, pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više* ***po kruna 20.***

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjesecа od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

TRAŽITE SVUDA!

Objava!

Objavljujem ovime p. n. občinstvu, da sam nabavio veliki izbor svakovrstnih sukna, - lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

Držim veliki izbor gotovih odjela, navlastito za mladež, gotovog rublja, košulja, maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović *krojački majstor, – „Narodni Dom“* ***u Pazinu.***

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 54. Pula, u četvrtak dne 31. oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi,

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao stali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije I. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. I, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 28. i 29. oktobra 1907.

Predsjednik otvori sjednicu na 10 i pol sata prije podne u prisutnosti 22 opć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom.

Zapisnik poslijednje sjednice odobrava se, a za pročitanje i eventualno potpisanje današnjeg imenuje se gg. Rubeša Josipa i Vlah Ivana.

Zaključni i završni računi općine Kastav i pridruženih Brgud, Lisac, Skalnica i Studena za god. 1906. bili su za dobu od 14 dana redovito izloženi, bez da je itko zatražio uvid istih ili štogod prigovorio. Revizionalni odbor, imenovan u poslijednjoj sjednici, pregledao je račune rečenih općina za god. 1906. u vrijeme od 12 dana i pronašao ih u podpunom redu. Čitaju se opaske učinjene po revizionalnom odboru vrhu pregledanih računa, na koje obć. glavar daje opširniju obrazloženja i koje opć. zastupstvo uzimlje do znanja te ujedno se zaključuje, da se od odvjetnika zatraži, da općini daju svoj račun svaki četvrt godine; da se kod c. kr. Namjestničtva ishodi odobrenje izmjerene štivre u Rečini; da se Turak Josipu iz Spinčići, 5, oprosti i drugu polovicu bolničkih troškova prigodom liječenja u Beču radi ugriza bijesnog psa, dočim da se od ostalih takvih bolestnika zatraži preostatak tih troškova; da se marljivo, makar i putem političke eksekucije utjerava zaostatke drva, globa, reparta za školu i drugih pristojba koli od ove općine toli kod pridruženih; da se briše iz aktivnih zaostataka općine Brgud neutjerivih K 150·68 za paševinu, bolničke troškove i liječenje nekog Cerina a iz pasivnih zaostataka K 100 već obračunanih u cijenu uzetog drva po Ružić Ivanu; od Iskra Grgura iz Lisca da se utjera bolničke troškove za njega i kćer mu Anu u svoti od K 189·84; od bivšeg zakupnika lova, Gigovića iz Rijeke, da se utjera zaostatak godine 1903. od K 25 na korist p. o. Skalnica; da se briše neutjerive reparte za kanale u Kastvu sa K 14·28 i za „Pišćinu“ u Fućelovoj sa K 369; istodobno da se briše iz aktivnih zaostataka kao neutjerivo K 262·18 za uzdržavanje nekojih bolestnika, parbenih troškova, podvoza u riječku bolnicu i zakopanja jednog crknutog konja; da se požuri obračun ceste Klana-Paka; uzima se do ugodnog znanja, da se je koncem minule godine umanjio zaostatak školskih taksa, bolničkih troškova i pasiv općine Kastav za K 31.977·73, medju kojimi je podpuno isplaćen jedini stari dug za općinsko sajmište sa K 11.000; kod Brguda poboljšica za K 1526·04; Skalnice za K 651·93 i Studene za K 369·76. U minuloj godini izdala je općina Kastav za gradjevine (nove škole), ceste, vodnjake i za kupljene nepokretnine svotu od K 51259·59 bez školskih popravaka na račun kojih zadužila se samo za K 18.000. Opć. zastupstvo čuvši opaske revizionalnog odbora te protu opaske i opravdanje istih po opć. glavaru, prihvaća iste u cijelosti, te daje opć. glavaru i odboru absolutorij vrhu računa godine 1906, za općinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnicu i Studenu, uzimajuć ujedno do znanja obavljeni pregled opć. blagajne po reviz. odboru stanje koje iznosi u prihodu K 124.727·68 u rashodu K 120.669·98 dakle sa viškom K 4057·70 u gotovom novcu; K 2100 u državnih papirih i K 228.513·38 u privatnih zadužnicah.

Prelazi se na točku

Općinski proračuni za godinu 1908.

općine Kastav, Brgud, Lisac, Skalnica i Studena. Proračuni bili su izloženi kroz 14 dana, ali nije proti njima nitko popnesao prigovora. Da se pokaže potrebe i pokrića tih proračuna navadja se ih ovdje u kratko.

Razhod:

I. Kastav.

Administrativni troškovi, t. j., nagrada opć. glavaru za zastupanje općine i općinskim zastupnikom za dolazak na sjednice, plaća opć. činovnika i poslužnika, pisaće potreboće, dnevnice i putni troškovi, porez, ugrijev i rasvjeta opć. ureda, poštarina, brzojavi, telefon i sudbeni troškovi. Za ovo sve predvidilo se K 26.814, od kojih za porez K 5023·93.

Troškovi javnoga podučavanja, to će reći, za škole bez „Delavske“, koju simo ne spada, predvidilo se K 32.038, od česa odpada na školske takse K 18.000. Kod školskog proračuna predvidjena su sva propisana naučala, stanarina i t. d. za svih deset škola školskog okružja općine kastavske; nagrade vjeroučiteljima; školanim odlikašima, od kojih se desetoricu najboljih svake godine, po običaju, začlani doživotno u društvo sv. Jeronima; knjige ubogim školama i sve ostale školske potrebоće, tako, da sam proračun kastavskih pučkih škola (bez Brguda i Klane) iznaša K 12.638.

Troškovi za siromake, t. j., potpore u novcu i ljekarijama, bolnički troškovi, oblačila ubogoj školskoj djeci, potpore ubogim školanima i otpravljenje umobolnih u bolnice. Za sve ovo odlučilo se prema potrebi potrošiti K 16.420, dakle za dobrih K 2000 više nego lani.

Redarstveni troškovi kao plaća opć. liječniku, troškovi za kužne bolesti ljudi i blaga, uzdržavanje groblja, pokapanje siromaha, plaće opć. redarima, uzdržavanje zatvora i zatvorenika, javna rasvjeta, osjeguranje opć. zgrada proti ognju i napokon plaće opć. lugara i šumskom upravitelju. Za ovo predvidjelo se K 22.326, od česa otpada za grobje u Sv. Križu i na Brešcima K 3000.

U 5½ sati u večer dignuta je sjeduica i nastavljena slijedećeg dana sa istim brojem članova zastupstva u 10 sati prije podne.

Vojnički, žandarski i popraćenički troškovi predvidjeni su sa K 1200.

Troškovi javnih svečanosti iznašaju K 700.

Uzdržanje i popravak opć. zgrada bez škola, iznaša K 1820. Za škole posebice K 4000.

Uzdržavanje opć. cesta i puteva. Ovaj je potrošak proračunan sa K 20.860, dakle za K 9950 više nego prošle godine. Ti putevi, ceste i troškovi predvidjeni su slijedeći: Lisinska cesta K 800, od željeznice do Sv. Luke u Rukavcu K 1200, Kantrida Blečići K 500, Pobri-Kučići-Slavići K 300, Jelovičani-Turki K 200, Vrh Skrapne-Crni dol K 100, Brnčići-Jablanovac K 300, Radetići-Trinajstići K 400, Sporova javna-Milohni-Bastijan K 400, Mladenići-Skvažići K 200, Rubeši Živica K 200, Vrh-Loze-Pavletići K 100, Vahtar-Široli K 100, Široli-Furićevo K 100, Gornji Rukavac-Tančinići K 300, Srdočierarska cesta K 100, Volosko-Puhari-Gajanić K 150, Rukavac Sušnji-Palinovac K 250, Tibljaši-Pehljin K 200, Jušići-Znidari K 50, Zdemer-Jušići K 1000, Stanci-Selinari- do puta na Trampi K 300, Hosti do ceste na Sv. Križ K 300, Brešca-Pernani K 400, Marčeljska Draga-Ploče K 100, Sv. Matej-Saršoni do medje Rječine K 300, Rubeši-Cirkul K 300, Dolnji Jugi-Brnasi-Široli K 200, Stupari-Kunfin-Skurinja K 400, Milihi-Brestovica K 250, Zvoneća-Zaluke-Brešca K 200, Permani-Poljane K 120, Zaluke-Rorensko K 600, Varljeni-cesta Frančići K 200, Pobri-Matulji K 100, Volosko-Mihotići K 100, Kraljevac-Rudno-Srokov dol K 500, Bezjaki-Mučići K 200, Stefani-Macinići K 80, Slavići-Trtni-Perenići K 300,

---

na prkos hrvatskoj državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j. u Kopru) talijanska gimnazija, koja je uslied toga, što je talijanska u Pazinu ustrojena, pretrpjela na broju učenika. Isto je tako nepravedan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinašati svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pučke škole. — Za pora družtvu „Lega nazionale“! O toj stvari predlež[illegible] poseban predlog naših drugova Andrijčića i Kozulića, pa ne ću sada više o tome govoriti. Reći ću samo, ako c. k. vlada i opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je i ona dionica krivice, barbarizma, divljačtva, zločina, koji se počinja time, da se prisiljuje naš narod hrvatski doprinašati novac za zavode, kojimi se njega hoće da odnarodi.

A sad prelazim, da odgovorim poštovanomu gospodinu predgovorniku. On Dr.

Poštovani g. predgovornik kazao je, da su oni bili pripravni odstupiti nam svojega posjeda, odstupiti od svoje dosadanje većine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kad svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pučanstva u Istri, uzdržati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kad bi bili pristali na naše zahtjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnoge de-

---

idina učvrstiti. Predgovornik veli, morali bili zatajiti svoje ideale! ašnje vrieme nekako je previše o, a da bi se moglo govoriti o t. Ako je moguće štogod učiniti svojim idealima, dobro je; ali da tih ideala žrtvuje jedan cieli narod okrajine, to nesmije, to ne može na duhu današnjega doba. Pošto- Dr. Bartoli govorio je također, malena većina, koju su oni za htjevali. Pojedini, mogu vam kod prije reći, da su nam naši, čim ali da smo bili, makar i uvjetno, i privoliti na 6 vaše većine, jako ali. Naš klub je bio ipak na to težkim srcem i uz jamstvo, da naših u mnogih stvarih ne će moći ti. Gospodin predgovornik smatrao nost rečene većine tim, da bi tro- g. biskupa bili na naši strani. ću o tom dugo govoriti, nego ću ovati dvoje. Prvo: mi smo dosta ili za svo vrieme, što sam ja u boru, kroz 25 godina, pa se go- skupi, kako bi imali po mišljenju (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po krš- misli!) nisu podali ovamo nit se ove klupe uz nas, nit borili pravicama, nanešenim našem na- naše strane. Drugo ću konštatovati dvojica njih ne pripadaju našoj sti. Onda je rekao g. predgovornik, o za nje izgubljen glas zemaljskog , odnosno predsjednika sabora. to zlo onda izmjenimo, pa neka s zemaljski kapetan i saborski nik. Ako u obće predstavljate svoju ako nepovoljnom, onda dajte, kako g Dr. D. Trinajstić, da bude a vas 19, pa da vidimo kako će ići. Za omalovažavati većinu od 6 talijanskih rekao je g. Dr. Bartoli, ovnici talij. narodnosti u Istri iše stranaka medju sobom. Ne- liko ih imade, meni je poznato, ji liberalna, pa kršćanska socijalna, demokratska, i dodajem, da se jedne i druge i treće strane znadu ad treba ići proti našemu čovjeku u. To pokazuje najbolje zadnji carevinsko vieće i to g. Rizzi-a dgovorniku. Za g. predsjednika liberalna stranka sa socijalde- a, a za g. Bartolin kršćanski so- liberalima. I svaki puta, kad budu akovu pogibao gg. Talijani, svaki stalno znali tako složiti. (Sliedi)

arevinskoga vieća.

U Beču 27. X. 1907.

Prošlog četvrtka i to u četvrtak započelo je tako zvano prvo čitanje ili prva razprava o zakonskih osnovah za nagodbu, koja se imade sklopiti izmedju Austrije i Ugarske i koja imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917.

U toj razpravi pregovorio je prvi česko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko sata i to samo u češkom jeziku i koji je predstavio zakonske osnove kano nešto štetna i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

poslala sakupljene milodare K 54. — Dr. Pero Magdić iz Varaždina sakupilo prigodom oprostne večere Ivana Mandića tajnika hrv. Sokola u Varaždinu K 11·04. — Hrv. omladina u Cer...ku, čisti prihod privatne zabave K 17·80. — Uprava „Hrvata" u Gospiću K 195·90. — Abiturijenti gimnazije u Dubrovniku darovali su prošle godine K 442, a ove god. K 516·60. — Abiturijenti gimnazije u Splitu darovali su K 403·18. — Gradsko poglavarstvo Karlobag u ime podpore za god. 1906. K 25. — Občinska blag. Kastvu mjesto vjenca na odar bla Slavoja Jenka K 50. — Poglavarstv čine Bosiljevo u ime podpore K 5(Živjeli plemeniti darovatelji!

Slovenska škola u Trstu.

U proračunu za godinu 1908. pı ženo dne 16. tek. mj. u parlamentı lazi se i točka za podržavljenje slov. škole u Trstu (Sv. Jakov). Bilo je vrieme. A onda neka se braća Slo požure da u srdcu grada sagrade v pučku školu koja je toliko potrebit našu braću u Trstu.

»Jorgovan«.

Upravo je izašao zanimivi koleda mladež »Jorgovan« za g. 1908., ure izdao Josip A. Kraljić, ravnatelj Dru škole u Malom Lošinju. Ciena je l daru tvrdo vezanom 70 para, pošton para više. Biran je sadržaj koledara, svih kolendarskih vjesti, ima sijaset bavnih pričica i pjesmica sa ilustracij Ne smije da bude nijednog Hrvata a bito nijednog učenika pučkih škola »Jorgovana«.

Općinska poglavarstva, pučke šk te javne i privatne pisarne kao i pni uredi, koji jos do sada, nisu na čili „Veliki Ćirilo-Metodski koledar godinu 1908." umoljavaju se, da ga ruče u jedinoj narodnoj papirnici u P via Giulia 1 ili od kluba »Ćirilo-Meto zidari« u Zagrebu. Preradović ulica 2

Dužnost domovinska bi bila svako da kupi taj koledar. Treba vrlo mn novaca za budjenje narodne svijesti koji su zvani kao da ne čuju.

Toliki se razmeću frazama patrioti a neće da žrtvuju za jedan tvrdo ve koledar K 2·— ili broširan K 1·60 čega ljepi dio odpada za budjenje hr ske svijesti. Ako nitko, a to bar u dužni bi bili nabaviti »Ćirilo-Meto koledar«, koji je bolji nego ikoji dr Ima izvrstni šematizam i razne ljest kraj vrlo ljepoga zabavnoga djela.

Ćirilo-Metodski koledar za g. 19

Klub „Ćirilo-Metedski zidari" umolj svu gospodu kojima je poslao predbro arke, da isto tako i sve prijatelje Dru sv. Ćirila i Metoda, na koje se klub obratio, da bi što prije sabrali nekol predplatnika i poslali naručbu klubu.

Tko sabere 10 predplatnika, dobiva koledar badava.

Ciena je koledaru broširan K 1·60 — tvrdo vezan K 2·—.

Naručbe umoljava se poslati na adresu: Klub Ćirilo-Metodski zidari, Zagreb, Preradovićeva ulica 29.

Pozor ljudi!

Počeli su obilaziti po gradovima, a osobito po selima, razni agenti, trgovci sa slikama svetaca. Oni nudjaju te slike tobože uz nizke ciene, na mjesečne obroke, te sklapaju ništa vriedne pogodbe kojim kasnije prevare osobito neukog seljaka

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skončana sa bolešću ... godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijo strana svieta, pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički ...

Škrapna-Zvoneća K 100, Škrapna-Kriva K 100, Spinčići-Miseri Grgurini K 300, Hosti-Pilepiči K 100, Rošici-Trtni-Smogori K 500, Mladenići-Ilovac K 150, Ločići Rečina K 120, Rongi-Zoržiči K 50, Karmanja-selo Lenei, od kuće Čikovića do škole pak dalje na Pavinići do Balurde, zatim od istoga Čikovića preko Starci i Selinari do puta na Trampikude, Pavlinići-Union i konačno za Diračje-Kantrida ukupno K 1000; plaća lisinskomu cestaru K 600, Plaća dvjema opć. cestarima po K 720 godišnjih prah i korda K 800 te konačno opć. zastupstva na raspolaganje K 2000, na račun kojih odlučiti će se u dojducim sjednicama, te se je već u sjednici od 5. decembra 1907. od toga odlučilo se za popravak obć. puta od Stupari do medje K 40; od Jelovičani na Turki dalnjih K 200; od Sv. Lucije na Čikovići K 200; od puta Gašparevoga do Perki K 100; od Kaline do Lipići u Jušićevoj K 150; od Cesari na Cirkul u Rubeševoj K 250; od Kukuljani na Zoretići K 50 i od Lešćevca na Sorovo-Pišćina u gor. Rukavcu K 500.

Popravak javnih vodnjaka. Za ovo odlučilo se K 2782 kako sljedi za pojedini vodnjak: Jurdana u Jušićevoj K 200, Živica kod sela Mavri u Jurdanovoj K 150, Ferenčeva Dolina K 350 (drugu polovicu imade snašati tamošnji puk). Sternica na Kocensken K 132, zid i pločnik na šterni kod Hosti K 200, zid na vodnjaku Rudno u Bregima K 100, most preko rukava Rečine-Trnovice K 1000, šterne u Škrapni K 350, popravak kanala Šternice u Rubeševoj K 300.

Novi nasadi u opć. šumama koštati će po prilici K 470 *a odkup zemljišta za pošumljenje Lisine* pa oko K 300.

Gradnje novih občinskih zgrada. Za ove troškove predvidja se K 43700. Ova je svota porazdijelena ovako: Prinos za novu školu u Sv. Mateju K 2000 a onu u Rečini K 1000, za klaonicu sa šternom u Kastvu K 10.700, ¼ troška za novu zgradu učiteljišta u Kastvu po prilici K 25.000 a za nabavu zemljišta za školu i za školski vrt učiteljišta K 5000 bude li se to g. 1908. gradilo. (Za školu Jušići-Jurdani odlučit će se podpora kad bude škola sigurna). Pošto zgrada obć. ureda ne odgovara više današnjim prilikama, imenuje se posebni odbor, da prouči pitanje gradnje nove zgrade u tu svrhu.

Gradnja novih opć. cesta i puteva. Za ove se je radnje predvidjelo K 7350 i to za cestu ili put: Od željezničke postaje Matulji na istarsku cestu kod Gajanica K 600. Pišćina-Ploče K 1000 (ako se ih već u g. 1907. ne potroši). Opolelica-Jasenovac K 600, Sv. Križ-Hosti dalnjih K 800, Lužina-Halublje K 1000, Lužina-Brajani K 500, Poljane Rebrena-Lužina K 200, Mamići-Sklavići K 600, od ceste Jušići-Mihelovo-kolodvor Matulji K 1200, Permani-Ružići Breza K 300. Do dno Klanac K 150, prah i korda K 400.

Gradnja novih općinskih šterna. Ovdje se je proračunalo K 14.360 za potpore kod novih obć. šterna i to: za šternu ili vodovod na Kantridi K 2400, za šternu kod Malonji K 1000, u Sv. Mateju K 1200, za preuredjenje Živice u Matuljevoj K 1200, za uzdržavanje mosta u Trnovici godišnjih K 60, za Šterne kod Mavri na Furićevom, kod Peterci, Dovičići, Čikovići u Jušićevoj, Stupari, Turki, Srdoči, Škrlji, Bezjaki, Blažići, Jušići, za Kalić u dol. Rukavcu i Spinčićev Kal po K 600 za svaku, za prah i kordu kod vodovnih radnja K 300. U godini 1908. imaju se po mogućnosti graditi nove šterne u selu Mavri u Srokovoj; Lipići u Jušićevoj; Kalić u dolnjem Rukavcu i kod Serdoči, da se umole državne i zemaljske potpore a za ostali trošak preuzima općina jamstvo, da će se gradnje izvršiti. Da se uzmogne „Spinčićev kal" pretvoriti u šternu, prodati će se občinsko zemljište oko istoga u svrhu kućegradnje sa krovova kojih moći će se voda kišnica odpeljati u novu šternu.

Interesi na možebitne posude predvidilo se sa K 1980.

Razne posude općinama za pokriće manjka i općinarima za kraće vrijeme K 5400.

Različiti i nepredvidjeni troškovi proračunani su sa K 1324. Simo spadaju troškovi za navijače opć. ura, pak drugi manji troškovi.

Izradba gorivoga drva za općinare proračunana je sa K 4356.

I tako *sveukupni potrošak* proračuna općine Kastav za godinu 1908. proračunan je sa K 216.200, dakle za K 12 009 više nego za godinu 1907.

Prelazeć na **prihodi** proračuna općine Kastav za godinu 1908. navadja se slijedeće glavnije stvari.

Najamnine. Ovdje se predvidilo prihoda K 2061 i to: za gradjevine K 340, za placal Preluka i Kantride K 1700, za razne bočarije pak K 21.

Prodaja drva iz opć. šuma, pašišća i sjenokoše dati će po prilici K 11.876.

Kamenolomi. Prihod Kamenoloma proračunan je sa K 1400, od kojih odpada na Preluk i Kantridu K 600. a na ostale kamenolome po općini K 800.

Ribolov uz kastavsku obalu predvidjen je sa K 200, dočim

Lov sa K 421.

Interesi zastani i tekući na dugove prema općini proračunani su sa K 24000 i to da se dobro utjeruje.

Pristojbe. Predvidja se, da će se primiti K 5200 i to: sajmovnine K 2600 (na samo sajmište K 2300) na ples K 1700, na nove gradjevine K 300, na sol K 100 i na pse K 500.

Globe ili multe dati će po prilici K 400.

Prinosi pridruženih općina proračunani su na K 2550 i to za administraciju K 1750 i za općinske liječnike K 800.

Povratak vojničkih troškova, popraćeničtva te sudbenih troškova proračunan je sa K 2800.

Povratak raznih reparata. Iz starije dobe kao za crkvena skala u Kastvu, groblje Sv. Lucije, Kaštela i Lokvine u Kastvu dati će po prilici K 512, dočim povratak iz novije doba, kao škole u Zametu, Rukavcu i Pehljinu; ženske škole, artvačnice i zvenika u Kastvu, Šterana u Globići, Zorzići, Skvazići i Skurinji, Ferenčeve doline pak povratak različitih posuda. Ovo sve dati će po prilici K 14.400.

Posude za cesto- i vodogradnje, klaonica i učiteljišta u Kastv upredvidjeni su sa K 64.000, bude li se sve to u god. 1908. gradilo. Prije su se općinske ceste i putevi gradili rabotom, danas valja u gotovom plaćati težake pak kako je sve što je krepčijega pobjeglo u Ameriku, ne možeš svagdje niti za gotov novac uz dobru nadnicu dobiti valjanog domaćeg radnika.

Razni nepredvidjeni dohodci proračunani su sa K 14.842; to je prinos kotarskog cestnog odbora, postotci i kamati likvidovane štive, pak državne i zemaljske potpore za ceste i šterne.

Cijelokupni **prihodi** proračuna općine Kastav za godinu 1908 proračunani su na K 154.687, koji pak ako usporedimo sa jur prije naznačenim rashodom, prikazuje nam manjak od K 61.513. Za pokriće ovog manjka glasovalo je općinsko zastupstvo na sve izravne i izvanredne državne poreze slijedeće namete: 15% na sve poreze a 10% na obrt za popravak opć. puteva i cesta; 22% za školske takse, 15% na bolničke troškove, 15% za jedan razred učiteljišta, 10% za delavsku školu. Ovo sve za cijelu općinu Kastav. Zatim posebice 50% za potpuno pokriće troška šterne u Stefani i Kalića u Blažićevoj za županiju Blažići; 75% za školu na Brešcima a za županiju Puži; 100% za školu na Pehljinu a za županiju Hosti. I konačno 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo i stalnu taksu od 3 K 40 p. na svaki hektolitar piva istočen na malo i stalnu taksu od 20 K 04 p. I. reda i 13 K 36 p. II. reda žestokih pića na svaki hektolitar istočen na malo.

Namet na potrošarinu odmjerio se je u razmjeru postotaka kao i vis. Eraru, a da ga utjeruje krčmarsko društvo sudb. kotara Volosko, dočim za pobiranja taksa na pivo i žestokih pića odlučilo je općinsko zastupstvo, da se isto odade putem javne dražbe i to za pivo uz isklićnu cijenu od K 2000 a za žestoka pića uz isklićnu cijenu od K 400.

Objavljujem ...
nabavio velik...
- lodna, što...

Tko se želi z...
dobro i mode... ...m. ...m. ...
truda i neka dodje viditi veliku zalihu
- - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela,
- - - kao i platna za rublje. - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im
- - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene
- - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom" *u Pazinu.*

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Br

Oglas...
tiskaju i ra...
običnog ci...

Novci za ...
Kod naru...
Tko list ...

na prko...
48.000 ...
trebalo ...
u Kopr...
uslied t...
ustrojen...
Isto je
licej u ...
18.000 ...
svi stan...
još pose...
maju ta...

Broj 54. **Pula, u četvrtak dne 31. oktobra 1907.** **God. XL.**

Oglasi, pripuštana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi,

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } na godinu ili K 3—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utukuje se u Pali.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

II. Brgud.

Poveće svote u *rashodu* proračuna ove općine za godinu 1908. jesu: porez K 989, školski troškovi K 1786 od kojih K 756 za školske takse, bolnički troškovi K 650, kupnja vatrogasne štrcaljke K 400, plaća šumskom upravitelju i lugaru K 670, za gradnju šterne K 2000, prinos za opć. liječniku u Kastvu K 200, a za administraciju K 400, interesi na dug radi dogradnje škole i pokrića manjka K 780, povratak duga K 2000 i drugi različiti izdatci K 394.

Ukupni rashod iznaša K 10.897.

Znamenitije i veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 680, lov, K 97, globe ili multe K 210, posudu za gradnju opć. šterne kod škole K 2000 i za pokriće manjka K 1500.

Ukupni prihod iznaša K 5209. Usporedivši ovaj prihod sa rashodom, prikazuje se manjak od K 5688, koji se ima pokriti kako slijedi: Sa nametom od 100% na sve poreze za pokriće manjka, pak 25% za školske takse i 50% za školu te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

III. Lisac.

Veće svote u *rashodu* proračuna jesu: porez K 282, školski troškovi K 490 (školske takse K 240), plaća opć. lugaru i trošak šum. upravitelju K 444, pošumljenje Liščića K 120, spremište za vodu K 4000, koje imade se započeti, netom bude osigurana zemaljska i državna potpora, prinos Kastvu za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200 dočim Klani K 100, interesi na posudu za pokriće manjka i gradnju vodovoda K 156, i posuda za pokriće manjka od godine 1907. K 500.

Ukupni rashod iznaša K 7340.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 496 a za paševinu K 444, lov K 44, globe K 80, posude za pokriće manjka godine 1908. K 500, a za spremište za vodu K 2600 ako se bude gradilo; različiti nepredvidjeni prihodi (potpore za spremište vode i t. d. K 2590.

Ukupni prihod iznaša K 6720, koji ako se prispodobi sa rashodom, proizlazi manjak od K 620. Ovaj se manjak ima pokriti: nametom od 100% na sve poreze, za pokriće manjka pak nametom od 70% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

IV. Skalnica.

Znamenitije svote u *rashodu* proračuna za g. 1908. jesu: porez K 172, školski troškovi K 490 (od kojih same školske takse iznose K 240), bolnički troškovi K 160, plaća lugaru i trošak šumara K 492, prinos općini Kastav za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200, dočim Klani K 100, interesi na posude radi opć. šterne i manjka K 300, povratak predujma i opć. dug K 4000.

Ukupni rashod iznaša K 6277.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe na drva K 720 i na paš vinu K 550, globe K 80, posuda za pokriće manjka godine 1908. K 2000, različiti prihodi (repart za šternu i t. d.) K 2200.

Ukupni prihod iznaša K 5718.

Ako se rashod prispodobi s prihodom, dobije se manjak od K 559, koji se ima pokriti ovako:

Nametom od 100% na sve poreze za pokriće manjka i 80% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

V. Studena.

Oveće svote u *rashodu* proračuna ove općine jesu: porez K 1254, nagrade županu, opć. pisaru i slugi u Klani K 180, sudbeni troškovi K 100, školski troškovi K 541 (od kojih otpada na školske takse K 240), bolnički troškovi K 100, plaća opć. lugaru i trošak šumaru K 580, prinos za nove orgulje u Klani K 1000, prinos uzdržavanja crkava i župnog stana te obnovljenja župne crkve u Klani K 1400, uzdržavanje ceste od Križa kot. ceste u selo Studeni K 200, uzdržavanje šumskih nasada K 400, prinos Kastvu za opć. liječnika K 100 a za administraciju K 450, interesi na opć. dug K 107, prinos župniku u Klani K 292, povratak duga K 1574 te različiti troškovi K 360.

Ukupni rashod iznaša K 8856.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 2120 a za paševinu K 1040, lov K 114, globe K 80, posude K 1600, plovansko mito K 542 sa zaostalcima te razni nepredvidjeni prihodi (zaostalci različitih reparata) K 750

Ukupni prihod iznaša K 7378.

Ako se rashod prispodobi sa prihodom, proizlazi manjak od K 1478. Ovaj se ima pokriti: nametom od 100% na sve državne poreze za pokriće manjka pak 70% za školske takse i bolničke troškove te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

VI. Klana.

Veće svote u *rashodu* proračuna za g. 1908. jesu:

Administrativni troškovi, t. j., nagrada predsjedniku i članovima upravnoga vieća, plaća opć. činovniku i slugi, tiskanice, dnevnice, porez, sudbeni troškovi i t. d. Za sve ovo proračunano je K 5211.

Školski troškovi proračunani su sa K 2400.

Troškovi za siromahe iznašaju K 725.

Redarstveni troškovi, t. j., prinos k plaći opć. liječnika, javna čistoća i rasvjeta, osiguranje opć. zgrada, plaće opć. lugara, poljara i nagrada šumskom upravitelju, predvidjeni su sa K 3786.

Bogoštovni troškovi najme plaća župniku, zvonaru, orguljašu i t. d. K 1370

Uzdržavanje i popravak opć. zgrada i crkava K 20.300, od kojih otpada za preuredjenje župne crkve sv. Jeronima K 20.000.

Uzdržavanje puteva i cesta za Mazališće, Brlog i Ladvu K 1200.

Uzdržavanje opć. šume K 340.

Prinos Kastvu za administraciju K 400.

Interesi na dug K 158.

Različiti troškovi K 1800.

Uzeto sve u jedno, iznaša proračunani rashod K 38362.

Veće svote u *prihodu* jesu proračunane ovako:

Prodaja i najam opć. zemljišta K 523.

Prodaja trgovačkog i gorivog drva iz općinskih šuma bacati će po prilici K 7810.

Pašišća i sjenokoše K 2320.

Lov pak K 1461.

Različite takse (na ples i nove kuće pak sajmovina K 174.

Globe ili multe K 500.

Prinosi za bogoštovje, t. j, prinosi k plaći župnika, zvonara, orguljaša sa zaostalcima iz prijašnjih godina predviđeni su sa K 3124.

Sudbeni troškovi povraćeni od utuženih stranaka K 412.

Povratak raznih troškova najme školskih sa strane interesovanih općina i k tomu posebice sa strane Studene za preuredjenje župne crkve u Klani, predvidja se K 5805.

Predujmi i posude primljene za preuredjenje župne crkve predvidja se posuda od K 5000 i obračun predujma za cestu Klana-Paka K 7000, ukupno K 12.000.

Razni nepredvidjeni prihodi K 200.

Na sveti uzeto, iznaša sveukupni prihod K 34.740.

Prispodobiv rashod sa prihodom, proizlazi manjak od K 3662, koji ima se pokriti, kako odlučeno nametom i to: 75% na sve poreze za pokriće manjka, onda 25% za školske takse i 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

Ovaj proračun sastavilo je i potvrdilo upravno vijeće u Klani a usvojilo općinsko zastupstvo u Kastvu.

Svih šest općinskih proračuna dade ukupno u rashodu K 287.932, a u prihodu K 214.452. — Ukupno

---

idina učvrstiti. Predgovornik veli, morali bili zatajiti svoje ideale! ašnje vrieme nekako je previše to, a da bi se moglo govoriti o t. Ako je moguće štogod učiniti vojim idealima, dobro je; ali da tih ideala žrtvuje jedan cieli narod okrajine, to nesmije, to ne može ma duhu današnjega doba. Posto-

Dr. Bartoli govorio je također, i malenu većinu, koju su oni za htjevali. Gospodo, mogu vam kod jprije reći, da su nam naši, čim ali da smo bili, makar i uvjetno, ii privoliti na 6 vaše većine, jako nali. Naš klub je bio ipak na to težkim srcem i uz jamstvo, da našlo u mnogih stvarih ne će moći ti. Gospodin predgovornik smatrao nost rečene većine tim, da bi tro-. gg. biskepa bili na naši stranu. ću o tom dugo govoriti, nego ću ovati dvoje. Prvo: mi smo dosta ili za sve vrieme, što sam ja u :boru, kroz 25 godina, pa se go-lskupi, kako bi imali po mišljenju (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po krš-mišli!) nisu podali ovamo nit se ove klupe uz nas, nit se borili pravicama, nanešenim našem na-naše strane. Drugo ću konštatovati dvojica njih ne pripadaju našoj sti. Onda je rekao g. predgovornik, o za nje izgubljen glas zemaljskog ; odnosno predsjednika sabora. to zlo onda izmjenimo, pa neka iš zemaljski kapetan i saborski nik. Ako u obće predstavljate svoju ako nepovoljnom, onda dajte, kako g Dr. D. Trinajstić, da bude a vas 19, pa da vidimo kako će ići. Za omalažavati većinu od 6 lalijanskih rekao je g. Dr. Bartoli, ovnici talij. narodnosti u Istri iše stranaka među sobom. Ne-liko ih imade, meni je poznato, ji liberalna, pa kršćansko socijalna, ldemokratska, i dodajem, da se jedne i druge i treće strane znadu ad treba ići proti našemu čovjeku u. To pokazuje najbolje zadnji carevinsko vieće i to g. Rizzi-a dgovornika. Za g. predsjednika liberalna stranka sa socijalde-a, a za g. Bartolin kršćanski so-iberalima. I svaki puta, kad budu akovu pogibao gg. Talijani, svaki i stalno znati tako složiti. (Sliedi)

arevinskoga vieća.

U Beču 27. X. 1907.

Prošlog čedna i to u četvrtak zapo-čelo je tako zvano prvo čitanje ill prva razprava o zakonskih osnovah za nagodbu, koja se imade sklopiti izmedju Austrije i Ugarske i koja imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917.

U toj razpravi progovorio je prvi česko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko sata i to samo u češkom jeziku i koji je predstavio zakonske osnove kano nešto štetna i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

---

na prkos hrvatskoj državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j. u Kopru) talijanska gimnazija, koja je uslied toga, što je talijanska u Pazinu ustrojena, pretrpjela na broju učenika. Isto je tako nepravedan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinašati svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pučke škole. — Za pora družtvu „Lega nazionale“! O toj stvari predlež' poseban predlog naših dragova Andrijć.a i Kozulića, pa ne ću sada više o tome govoriti. Reći ću samo, ako c. k. vlada i opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je i ona dionica krivice, barbarizma, divljaštva, zločina, koji se počinja time, da se prisiljuje naš narod hrvatski doprinašati novac za zavode, kojimi se njega hoće da odnarodi.

A sad prelazim, da odgovorim poštovanomu gospodinu predgovorniku. On Dr.

Poštovani g. predgovornik kazao je, da su oni bili pripravni odstupiti nam svojega posjeda, odstupiti od svoje dosadanje većine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kad svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pučanstva u Ist.i, uzdržati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kad bi bili pristali na naše zahtjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnoge do-

poslala sakupljene milodare K 54. — Dr. Pero Magdić iz Varaždina sakupilo prigodom oprostne večere Ivana Mandića tajnika hrv. Sokola u Varaždinu K 11·04. — Hrv. omladina u Cerniku, čisti prihod privatne zabave K 17·80. — Uprava „Hrvata" u Gospiću K 195·90. — Abiturijenti gimnazije u Dubrovniku darovali su prošle godine K 442, a ove god. K 516·60. — Abiturijenti gimnazije u Splitu darovali su K 403·18. — Gradsko poglavarstvo Karlobag u ime podpore za god. 1906. K 25. — Občinska blag Kastvu mjesto vjenca na odar blag Slavoja Jenka K 50. — Poglavarstv ćine Bosiljevo u ime podpore K 50 Živjeli plemeniti darovatelji!

Slovenska škola u Trstu.

U proračunu za godinu 1908. pr ženo dne 16. tek. mj. u parlamentu lazi se i točka za podržavljenje slove škole u Trstu (Sv. Jakov). Bilo je vrieme. A onda neka se braća Slo požure da u srdcu grada sagrade v pučku školu koja je toliko potrebit našu braću u Trstu.

»Jorgovan«.

Upravo je izašao zanimivi koleda mladež »Jorgovan« za g. 1908., ure izdao Josip A. Kraljić, ravnatelj Druž škole u Malom Lošinju. Ciena je k daru tvrdo vezanom 70 para, poštom para više. Biran je sadržaj koledara, o svih kolendarskih vjesti, ima sijaset bavnih pričica i pjesmica sa ilustracija Ne smije da bude nijednog Hrvata a bito nijednog učenika pučkih škola »Jorgovana«.

Općinska poglavarstva, pučke šk te javne i privatne pisarne kao i pni uredi, koji jos do sada, nisu na čili „Veliki Ćirilo-Metodski koledar godinu 1908." umoljavaju se, da ga ruče u jedinoj narodnoj papirnici u P via Giulia 1 ili od kluba »Ćirilo-Metod zidari« u Zagrebu, Preradovć ulica 29

Dužnost domovinska bi bila svako da kupi taj koledar. Treba vrlo mno novaca za budjenje narodne svijesti, koji su zvani kao da ne čuju.

Toliki se razmeću frazama patrioti a neće da žrtvuju za jedan tvrdo ve koledar K 2·— ili broširan K 1·60 čega ljepi dio odpada za budjenje hrv ske svijesti. Ako nitko, a to bar ur dužni bi bili nabaviti »Ćirilo-Metod koledar«, koji je bolji nego ikoji dru Ima izvrstni šematizam i razne ljestvi kraj vrlo ljepoga zabavnoga djela.

Ćirilo-Metodski koledar za g. 190

Klub „Ćirilo-Metedski zidari" umolja svu gospodu kojima je poslao predbroj arke, da isto tako i sve prijatelje Druž sv. Ćirila i Metoda, na koje se klub n obratio, da bi što prije sabrali nekoli predplatnika i poslali naručbu klubu.

Tko sabere 10 predplatnika, dobiva koledar badava.

Ciena je koledaru broširan K 1·60 — tvrdo vezan K 2·—.

Naručbe umoljava se poslati na adresu: Klub Ćirilo-Metodski zidari, Zagreb, Preradovićeva ulica 29.

Pozor ljudi!

Počeli su obilaziti po gradovima, a osobito po selima, razni agenti, trgovci sa slikama svetaca. Oni nudjaju te slike tobože uz nizke ciene, na mjesečne obroke, te sklapaju ništa vriedne pogodbe koiim

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, ...

godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta, pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltiaim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj ...

dakle K 502 384. — To je *preko pol milijuna kruna godišnjeg prometa.*

Dosadanjem mjesnom školskom vijeću u Kastvu i Klani minuo je rok od šest godina, te se u smislu školskog zakona imenuje u to vijeće i to u Kastvu: Kinkela Vjekoslav iz Dol. Rukavca, Rubeša Frane iz Zameta, prof. Vjekoslav Spinčić i Vlah Ivan iz Trinajstići; a u ono u Klani: Medvedić Anton iz Klane, Komen Josip iz Skalnice, Simčić Ivan iz Lisca i Mrvčić Anton iz Studene.

Na molbe za postignuće obrtnih koncesija preporuča se onu Finderle Mata, dočim se ne može preporučiti molbe Kotucs Marije iz Matulji i Ožbolt Blaža iz Zameta.

Odobravaju se slijedeće dražbe: glede popravka kala „Jasenovac" u Srokovoj sa cijenom od K 280·40, postav dostaocem Jardas Jakov iz Brnčići; ljeskovih mljavica sa K 75·65 i gorivog drvo sa K 33·95 u opć. šumi p. o. Brgud, te dražba za prodaju limito soli u Jušićima koju rasprodaju preduzeo je Črnjarić Ivan uz cijenu od K 15·58 po metr. centu. Odobravaju se kolaudacije zidarske i stolarske ragdnje glede dogradnje školske dvorane petog razreda muške učione u Kastvu, isplativ poduzetniku dostatbene cijene i povrativ im položene kaucije isplativ ujedno poduzetniku zidarske radnje u ime višeradnje K 306·82 te za popravke učinjene i iskazane u kući broj 76, K 719·74 a poduzetniku stolarske radnje svota od K 181·97 kao višeradnju. Odobrava se takodjer kolaudacija betoniranja tnala uz opć. sajmište u Kastvu polag dražbenog zapisnika.

Prelazi se na priopćenja iz odb. sjednica: Uzima se do ugodnog znanja odpis c. k. kot. poglavarstva o izraženoj najvišoj zahvali na podnešenu čestitku prigodom rodjendana Njeg. Veličanstva Prihvaća se predlog odbora, da se Zuzzi Ivana Ivanovog primi u zavičajnu svezu općinarstva ove općine uz uvjet, da uplati pristojbu od K 100 i da poduzme potrebita, da što skorije zadobije austrijsko državljanstvo. Udovoljuje se molbi nadlugara, da se nabavi šest hrvatskih šumskih koledara za godinu 1908. radi šumskih propisa za šumsko osoblje. Stolar Srdoč Ivan izveo je nekoje radnje po nalogu općine na školskoj zgradi u Hostima, što nek mu isplati sa K 98. Istotako da se isplati županu Hostove K 30 za obavljene zidarske radnje oko te škole glasom predložnog iskaza nadnica. Zvonik župne crkve sv. Jelene u Kastvu trebalo bi popraviti, da se izbjegne većim troškovom, pa se zaključuje, da isto pregleda jedan zidarski majstor i ako je popravak nuždan, da se to odmah dade izvesti. Glede postavljenja munjovoda na školskoj zgradi u Hostima zaključuje se, da se župan o tom progovori sa svojim općinarima, popitav se ujedno na Rijeci glede cijene munjovoda i da zatim obavjesti općinu. Na prijavu županu iz Hosti da u novoj šterni uz školu nema više od pol metra vode, te da ista prema tomu pušta, zaključuje se, da se poduzme poduzetnika Čikovića, da šternu u osam dana popravi, jer bi se inače u radnju imalo izvesti po drugim radnicima, a na trošak njegove kaucije. Uzima se do znanja, da je Dukić Josipu-Jožac dznačena po zemaljskom saboru mjesečna potpora od K 15 za dvije godine dok izuči košaračku školu. Na poziv c. k. kot. suda u Voloskom imenuje se prisilne upravitelje nekretnina i to Jurinčić Ivana u Kastvu za Kastav i bližnje županije. 2. Kalčić Josipa u Sv. Mateju za Sroki, Marčelji, Saršoni, Brnasi. Blažići i Hosti, 3. Matetić Frana u Pužima za Zvoneću, Puži, Jurdani, Kućeli, Dol. i Gor. Rukavac, 4. Stipanić Josipa iz Brguda 96 za p. o. Brgud, 5. Kukuljan Tomu iz Rečine za p. o. Rečinu, 6. Pilepić Mata iz Zameta 94 za Srdoči i Zamet, 7. Medvedić Luku iz Klane 166 za Lisac, Klanu, Skalnicu i Studenu, 8. Rubeša Ivana iz Rubeši 72 za Rubeši Matulji, Trinajstići, Peronići, Pobri i Bregi. Poduzetniku gradnje školske zgrade u Hostima da se isplati K 59 višeradnje izvedene nalogom općine na toj zgradi, odbiv mu predujam od K 30 izdan Host Matu. Dražba za ljeskove mljavici u Lisini ostala je bezuspješna, a zatim pristupio je Kinkela Frane iz Zvoneće 60 i ponudio za te mljavice K 20, što se odobrava. Odobrava se zajam od K 300 izdan radi nauka Brozović M. iz Kastva zaključkom, da se ta tražbina uknjiži. Torak Frane iz Blažići učinio je i postavio na Šternu u Škurinji ponovno dvije ploče, pa mu se odobrava potrošak od K 30. Pošto je općina ostala bez vapna, zaključuje se, da se za popravak općinskih i školskih zgrada naruči nužna količina vapna. Pritužbe općine upravljena na c. k. upravno sudište glede podučavanja talijanskog jezika na pučkoj školi u Zametu odbijena je, jer isto nenadležno, navodom, da ako je općina u svom pravu prikraćena, da se obrati na c. k. državno sudište. Odlučuje se, da se o tom upita za savjet g. prof. Spinčića. Kako se je predhodno zaključilo, naručeno je 50 pušaka, koje su već amo stigle, ali pošlo su bez remena, zaključuje se, da se naruči potredite remene i radi boljeg sačuvanja da se dade izraditi ormar po stolaru Brozoviću uz cijenu od K 32. Glede popravka kuhinje i smočnice u stanu nadučiteljice u Kastvu kao i konobe te odvodnog kanala, dalo se je pripraviti proračun i načelno se zaključuje da se toj potrebi udovolji, ali predhodno ima vještak izvedbu tih radnja pregledati i eventualno proračun ispraviti ili na dopuniti. Zadovoljstvom uzima se do znanja, da je izložba goveda od 23. oktobra t. g. ispala mnogo ljepše prema onoj od g. 1905., Šepić Antonu iz Zvoneće, poduzetniku ispaljenja ugljena u Lisini, obzirom na kišovita vremena i zimu, produljuje se rok tog posla do proljeća 1908. Lučić Ivanu iz Saršoni odobrava se potrošak od K 61·02 za otpelanje željeznih cijevi iz Jelovičani u Škurinju i za namještenje istih i ostale radnje kod tamošnje šterne. Uz opć. put od Kala na Spinčići porušio se je komad zida i pošto je prolaz pogibeljan zaključuje se, da se taj popravak odade putem dražbe uz cijenu od K 251·90. Usvaja se predlog opć. glavara da se kupi ponudjenu uljenu sliku zaslužnog rodoljuba pokojnog Frana Ravnika, bivšeg naddučitelja u Kastvu, za cijenu od K 50, ako na to pristane vlastnik iste. Glede prodaje i zakupa dijela opć. zemljišta J. L. Münza kod električne centrale u Matuljima odlučit će se naknadno, kad se saznade za točnu mjeru traženog tnala i uvidi odnosni nacrt i pogodbu. Na pitanje glede patronata župne crkve u Veprincu zaključuje se, da se riješenje prepusti za koju od budućih sjednica.

Obzirom što opć. odbor nije mogao da raspravi o molbama za prodaju opć. zemljišta, prepušta se tu točku na riješenje u budućoj sjednici.

Uvidiv opć. zastupstvo, da je već sedam sati u večer i da ima mnogo molba da riješi radi doznačenja novčanih potpora, prepušta iste na riješenje financijalnom odboru uz naknadno odobrenje, jedino doznačuje Blažić ud. M. K 100 za dobavu gradjevnog materijala za obnovu izgorjele kuće i Sušanj M. iz Rubeši K 12 za gorivo drvo.

Konačno zadobiv riječ g. F. Rubeša, ističe da bi konkurencijenalno gradjevni odbor kapelanije Sv. Križ imao pristupiti sastavku proračuna za buduću godinu, ali taj je odbor nepotpun, jer podnešeni utok protiv njega nije još riješen, a nedavno je umro član istoga Srdoč Ivan. Obzirom što Zamet najviše doprinaša trošku te kapelanije a nije u tom odboru dovoljno zastupan predlaže, da bi se mjesto pokojnog Srdoča u taj odbor biralo kao člana Jurčić Josipa Komodančić iz Zameta 120. Opć. zastupstvo, proglasiv prešnost, prihvati taj predlog i imenuje Jurčića članom konkurencijonalnog odbora kapelanije Sv. Križ.

Ne prijaviv se nitko za riječ predsjednik zaključuje sjednicu u 7 i pol sati u večer.

Objavljujem o
nabavio veliki
- lodna, štof

Tko se želi za
dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

- - - - - - - itd. itd. - - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović krojački majstor, – „Narodni Dom" u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 54. Pula, u četvrtak dne 31. oktobra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prijo J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Govor

nar. zast. prof. Vjekoslava Spinčića

proračunu i o narodnostnom izmirenju Istri, izrečen u posljednoj sjednici Istarskoga sabora.

Visoki sabore! Uzimajući rieč, dozvolite mi prije svega, da učinim nekoliko formalnih opazaka gledom na jučerašnji i današnji dnevni red.

Za jučerašnji i današnji dnevni red postavljeno je toliko točaka, da se ne može razpravljati onako, kao što bi mogli morali. Je li krivo tome naše omedjenje vremena sa strane c. k. vlade time, što je parlamenat već sazvan, je li kriva tome glavna večina, koja nije htjela prije metnuti stanovite stvari na dnevni red, to je drugo pitanje. Na svaki način mora se reći: svako obćinsko zastupstvo, koje nekoliko do sebe drži, treba bar jedan dan za proračun, dočim vi ovdje mećete poslije tolikih drugih predmeta proračun, da za samo tako razprave, ni ovamo ni tamo, naglo, pa da se onda ide kući. Moglo se je to sve ljepše razporediti, pa bi bilo ljepše i izpalo. Moram opaziti i to, da je u dnevnome redu za jučerašnju sjednicu bio pod točkom 16. takodjer izvješlaj školskog odbora o proračunu školske pokrajinske zaklade za g. 1906., 1907. i 1908, i da te točke, koja se jučer nije razpravila, nema danas na dnevnom redu.

I opaziv te formalnosti, dozvolite mi prije nego predjem, da odgovorim g. predgovorniku, da samo nekoliko reknem o samom proračunu. Ne može se kako treba, proučiti sve stvari, ali hoću, da samo iztaknem neke rubrike, da time pokažem, kako je nepravedan ovaj proračun za većinu pučanstva naše pokrajine.

Ne ću govoriti ni o zem. kapetanu ni o zem. prisjednicima ni o samom saboru, nego ću samo spomenuti rubriku drugu: „pokrajinska uprava". Tu se troši, gospodo na pokrajinske činovnike i služnike 111.000 K na godinu, a da većina pučanstva ove pokr jine ni malo ne udioničtvuje na cielom tom velikom novcu, štoviše u cijeloj pokrajinskoj administraciji nema nego onaj jedan sa siedom glavom (računarski revident), za kojega se priznaje ovdje, da znade hrvatski, jer da mu dade prevadjati one predloge i interpelacije, koje budu ovdje u hrvatskom jeziku postavljene, dočim n. pr. jedan g. asesor, koji takodjer znade hrvatski, ne će da priznaje, da znade.

Kod rubrike treće i to kod naslova prvoga § 1: „srednje škole" moram iztaknuti, da se tu troši za talijansku pazinsku gimnaziju, koja bijaše ustrojena na prkos hrvatskoj državnoj gimnaziji, 48.000 K godišnjih, koje u obće ne bi trebalo trošiti tim više, jer je ovdje (t. j. u Kopru) talijanska gimnazija, koja je uslied toga, što je talijanska u Pazinu ustrojena, pretrpjela na broju učenika. Isto je tako nepravedan trošak za ženski licej u Puli, za koji sama pokrajina troši 18.000 K, a za koji moraju doprinašati svi stanovnici ove pokrajine, i osim toga još posebice Hrvati grada Pule, koji nemaju tamo ni jedne pučke škole. — Za „pučko školstvo" naslov 2. preventiran je trošak od 464.000 K. Kako je gospodo ovo nepravedno razdjeljeno medju urodjeno pučanstvo obih narodnosti u Istri, to je razvidno iz godišnjeg izvještaja zem. školskog vieća za god. 1904. i 1905. koga gospodu školskog odbora i sab. većina nije iznesla na razpravu, jer ne bi već mogla nikakovih zahtjeva postavljati na c. k. vladu, dočim bi ih mi imali sijaset. Da se vidi, kakvih se nam nepravednosti dogadja, citirati ću samo jednu rubriku, a to je rubrika škola i razreda. Imade tu 16 talij. škola jednorazrednih, dakle 16 razreda, 14 škola dvorazrednih, dakle, 28 razreda, 14 škola trorazrednih, dakle 42 razreda, 6 četverorazrednih škola, dakle 24 razreda, 14 petrazrednih škola, dakle 70 razreda, onda 3 šesterorazredne škole, dakle 18 razreda. Svih skupa dakle talijanskih razreda imade 198; dočim imade hrvatskih škola 44 jednorazrednih, dakle 44 razreda, 20 dvorazrednih škola, dakle 40, 3 četverorazredne škole, dakle 12 razreda, 1 peterorazredna škola, dakle 5 razreda, svih skupa 101 razred. Slovenskih škola imade 11 jednorazrednih, dakle 11 razreda, 12 dvorazrednih škola, dakle 24 razreda, 1 trorazredna, dakle 3 razreda i jedna encurrendo svi skupa 39 razreda. Ukupno dakle imade talij. 198 škola, a hrvatskih i slovenskih 140, dok imade Hrvata i Slovenaca 190.000, a Talijana samo 136 000, to prepuštam g. predstavniku c. k. vlade. I ne samo, da je tolika razlika u broju razreda, nego gospoda, talijanski su učitelji mnogo bolje plaćeni nego li naši, pa možemo suditi koliko se više daje za talij. škole i za djecu talij. narodnosti nego li hrvatske i slovenske narodnosti.

Daljna rubrika bila bi četvrta, „trošak za obradjivanje polja". Nego o tome govorio je već drugom prilikom g. drug Matko Trinajstić, a ja potpisujem sve ono što je on tada rekao. Pridodajem samo to, da bi iz ove rubrike i zem. odbor i c. k. vlada imala trošili najviše za pripadnike slavenske narodnosti, jer je poznato, da ljudi te narodnosti spadaju većinom staležu poljodjelstva. Pripomenut ću ovoj rubrici takodjer to, da se u njoj govori o tome, da će se na godinu trošiti 7638 K za objavljenje lista agrarnog. Ja neznam, da li će taj biti takodjer hrvatski; ali ako ne bude, bit će i to jedan od lopovluka, kakov se u našoj provinciji i inače počinjaju.

A što da rečem još k jednoj rubrici, koju nije zemaljski odbor u svojem dotičnom izvještaju ni spomenuo, a koja se nalazi u proračunu samom, a to je podpora družtvu „Lega nazionale"! O toj stvari predleži poseban predlog naših drugova Andrijčića i Kozulića, pa ne ću sada više o tome govoriti. Reći ću samo, ako c. k. vlada i opet potvrdi proračun sa ovom stavkom u njem, onda je i ona dionica krivice, barbarizma, divljačtva, zločina, koji se počinja time, da se prisiljuje naš narod hrvatski doprinašati novac za zavode, kojimi se njega hoće da odnarodi.

A sad prelazim, da odgovorim poštovanomu gospodinu predgovorniku. On Dr. Bartoli, postavio je u svom govoru jednu zadaću i smatrao nužnim, da opravda sl. večinu u stvari izborne reforme odnosno, da na nas baci krivnju, da do te izborne reforme nije došlo. Glede prvog pitanja, naime njegove rezolucije, koja se odnosi na odcjepljenje kvarner. otoka od Istre i pripojenje k Dalmaciji, ja se ne ću stvarno izreći ni za ni proti, jer nisam u toj stvari nikad pitao za mnienje onoga pučanstva. Ako bi se htjelo o tom neku odluku stvoriti, onda se ne bi imalo pitati ni zastupnika Milića ni Dr. Bartolia, nego bi se imalo ići tamo pitati ljude, da izreku plebiscitom, da li su zadovoljni pridružiti se Dalmaciji, ili ostati ovdje uz Istru. Ako pak hoćemo govoriti o historijskom pravu onda ću vam ovo reči. Kralj Ferdinand I. godine 1526., kad je bio izabran hrvatskim kraljem, bio se je obvezao za se i za svoje nasljednike svečano kraljevskom prisegom, da će nastojati sve one zemlje, koje su jednom pripadale pod hrvatsko kraljevstvo, te su tiekom vremena od kraljevstva odpale, opet ih u tome kraljevstvu pridružiti; te da je medju te zemlje i veći dio Istre spadao. A reći ću još i ovo: Kad je prestala mletačka republika iliti Venecija i kad je habsburžka kuća opet dobila Dalmaciju i Istru, onda se je njezina vlada obvezala, da će uzpostaviti te zemlje u ono stanje, u kojem su bivale u prijašnje doba. Ja priznajem, da nam ovdje malo koristi pozivati se na historijsko pravo, ali na svaki način dobro je, da se zna, da i mi Hrvati kao Hrvati imademo pravo i na Istru, i naročito na Kvarnerske otoke, kao i na Dalmaciju. I Talijani, Mlečani, vladali su nad timi zemljami, ali su ih uvjek držali za tudje, kao svojinu osvajačku, kao kolonije u koje bi pošiljali svoje prokuratore, da jih koliko jače isišu i dobiju od njih koliko moguće više. Po prirodi bi se imalo odlučiti, čigove da budu te zemlje, onda bi morali pitati narod, kamo će i kuda želi. Dok smo u Austriji, kakova je moramo gledati koliko je moguće, da se snašamo medju sobom.

Prelazim na drugu točku. Poštovani g. Dr. Bartoli govorio je gledo izborne reforme i rekao, da u njihovoj strani nema nikakove krivnje, a ja velim, da je nema na našoj strani. A koji od nas, jedan ili drugi, imademo pravo, o tom će suditi naša, jednih i drugih javnost. Ja ovom prilikom mimoidué podsjećam presvjetloga gospodina predsjednika na njegovo obećanje, da će nam naime dati prepise sjednica, i želim ih što prije dobiti, da možemo iznieti u javnosti, što i kako smo se dogovarali.

Poštovani g. predgovornik kazao je, da su oni bili pripravni odstupiti nam svojega posjeda, odstupiti od svoje dosadanje večine. To je istina, ali svaki mora priznati, da u današnje doba, kad svi hoće imati svoja prava, ne mogu Talijani, kojih je samo trećina pučanstva u Istri, uzdržati većine, koju do sad posjeduju. To nije moguće. Da bi se oni bili politički ubili, kad bi bili pristali na naše zahtjeve, to ne stoji; dočim stoji, da su se sa svojimi zahtjevi htjeli za mnogo desetko godina učvrstiti. Predgovornik veli, da bi morali bili zatajiti svoje ideale! Dandanašnje vrieme nekako je previše prozaično, a da bi se moglo govoriti o idealima. Ako je moguće štogod učiniti prema svojim idealima, dobro je; ali da se radi tih ideala žrtvuje jedan cieli narod jedne pokrajine, to nesmije, to ne može biti prema duhu današnjega doba. Poštovani g. Dr. Bartoli govorio je takodjer, kako je malena večina, koju su oni za sebe zahtjevali. Gospodo, mogu vam kod toga najprije reći, da su nam naši, čim su saznali da smo bili, makar i uvjetno, pripravni privoliti na 6 vaše večine, jako prigovarali. Naš klub je bio ipak na to privolio, težkim srcem i uz jamstvo, da se bez naših u mnogih stvarih ne će moći odlučivati. Gospodin predgovornik smatrao je vriednost rečene većine tim, da bi trojica preč. gg. biskupa bili na naši strani. Ja ne ću o tom dugo govoriti, nego ću konstantovati dvoje. Prvo: mi smo dosta tlačeni bili za sve vrieme, što sam ja u ovom saboru, kroz 25 godina, pa se gospoda biskupi, kako bi imali po mišljenju mnogih (Zast. Dr. D. Trinajstić: Po kršćanskoj misli!) nisu podali ovamo nit se sjeli na ove klupe uz nas, nit se borili proti nepravicama, nanešenim našem narodu s vaše strane. Drugo ću konštatovati to, da dvojica njih ne pripadaju našoj narodnosti. Onda je rekao g. predgovornik, da bi bio za nje izgubljen glas zemaljskog kapetana, odnosno predsjednika sabora. Ako je i to zlo onda izmjenimo, pa neka bude naš zemaljski kapetan i saborski predsjednik. Ako u obće predstavljate svoju većinu tako nepovoljnom, onda dajte, kako je rekao g Dr. D. Trinajstić, da bude nas 25, a vas 19, pa da vidimo kako će uprava ići. Za omaložavati većinu od 6 glasova talijanskih rekao je g. Dr. Bartoli, da stanovnici talij. narodnosti u Istri imadu više stranaka medju sobom. Neznam, koliko ih imade, meni je poznato, da postoji liberalna, pa kršćansko socijalna, te socijaldemokratska, i dodajem, da se Talijani jedne i druge i treće strane znadu složiti, kad treba ići proti našemu čovjeku ili narodu. To pokazuje najbolje zadnji izbor za carevinsko vieće i to g. Rizzi-a i g. predgovovnika. Za g. predsjednika složila se liberalna stranka sa socijaldemokratima, a za g. Bartolia kršćanski socijali sa liberalima. I svaki puta, kad budu došli u takovu pogibao gg. Talijani, svaki put će se stalno znati tako složiti. (Sliedi)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 27. X. 1907.

Prošlog ćedna i to u četvrtak započelo je tako zvano prvo čitanje ili prva razprava o zakonskih osnovah za nagodbu, koja se imade sklopiti izmedju Austrije i Ugarske i koja imade trajati 10 godina, t. j. do god. 1917.

U toj razpravi progovorio je prvi česko radikalni zastupnik Choc, koji je govorio preko sata i to samo u českom jeziku i koji je predstavio zakonske osnove kano nešto štetna i pogibeljna za narode ove pole monarhije.

O zakonskim osnovam za nagodbu govoriti će se još više dana ovoga čedna. Upisano je govornika preko 170 proti osnovi, a jedva nešto preko 50 za osnove. Svi ti govornici ne će doći do rieči, jer bi razprava morala trajati čitav mjesec dana. Govoriti će u svemu nešto preko 30 govornika, što za, što proti osnovam. Taj broj govornika utanačiše predstojnici svih klubova ili stranaka parlamenta, te ih porazdjeliše medju stranke polag toga, da li imade stranka veći ili manji broj članova.

U petak došlo je na red devet govornika, što za, što proti nagodbenim osnovam. Prvi je uzeo rieč član njemačke pučke stranke Chiari, koji je iztaknuo dobre i zle strane nagodbe. U ime svoje stranke izjavio se je za nagodbene osnove, nu pod uvjetom, da se ne bi imalo absolutno nikakovih povlastica ili polakšica radi nagodbe podieliti slavenom.

Bečki načelnik i zastupnik Dr. Lueger očitovao je, da se već sada nitko nemože odlučno izjaviti ni za, ni proti nagodbi, jer da valja dobro proučiti njezine vrline i njezina pomanjkanja. Tečajem svog vrlo pozljivo slušanog govora, oborio se na madjarske židove, koji vode tamo glavnu rieč i koji proganjaju madjarske narodnosti, te je na koncu preporučio austrijskoj vladi neka u Bosni i Hercegovini, i u obće na Balkanu u buduće provadja Slavenom prijaznu politiku.

Zast. Ellenbogen, jedan od vodje socijaldemokratske stranke izjavio se proti nagodbi, za koju da mogu glasovati mirne duše gradjanske stranke, ali ne mogu socialisti, jer se nagodbom upropašćuje radničtvo ove i one pole monarhije.

Mladočeski zastupnik Dr. Fiedler pripisuje svu nesreću Austrije nagodbi, sklopljenoj god. 1867. izmedju Austrije i Ugarske, pa se ne nada dobru ni od sadanje nagodbe, osobito ne za slovenske narode s ovu i onu stranu Litave.

Češki agrarac Dr. Zahradnik prosudio je zakonske osnove sa stanovišta češkog državnog prava, koje valja rieši ako se želi zadovoljiti opravdanim zahtjevom če skoga naroda. Govornik traži, da se umiri najprije austrijske narode i onda tekar neka se sklapa ugovore i nagodbe sa drugom polovicom monarhije.

U tom smislu govorio je i drugi češki zastupnik Šramek, koji je zagovarao nagodbu izmedju Austrije i češkog naroda.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije prof. Perić govorio je u smislu hrvatsko-srbske koalicije na hrvatskom i hrvatsko-ugarskom saboru kao trećeg faktora kod sklapanja austro-ugarske nagodbe saslušati mora.

Njemačko radikalni zastupnik Dr. Sammer govorio je proti zahtjevom zastupnika češkoga naroda i koji su tobož nepravedni. Kad bi se tim zahtjevom iole zadovoljilo, bila bi nagodba zakopana, jer bi proti njoj glasovali složno svi Niemci.

Njemački naprednjah židov Kuranda zamjerio je članom jugoslavenskog kluba, koji su posli u Budimpeštu na pogovor sa hrvatskim zastupnicima. Njemu se ne svidja gradnja dalmatinske željeznice, jer se tim podupire veliko-hrvatske težnje. Po židovskom običaju kadio je sad austrijskoj, sad ugarskoj vladi držeći se one poznate: moli Boga, ali se ne zamjeravaj ni djavlu. Po starom običaju u austrijskom parlamentu došlo je često za tih govora do svakojakih prepirka i žestokih upadica, te je predsjednikovo zvonce često odjekivalo dvoranom.

Petak su položili svoju čast češki ministri Dr. Pacak i Dr. Fort. Oni nisu više imali pravog oslonu u raznih stranaka češkoga naroda. Obojica pripadaju mlado češkom klubu, a taj je klub danas vrlo maljušan u parlamentu. Imenovani su bili za ministre dok je još njihov klub bio moćan i ugledan. Za posljednjih sveobćih izbora na temelju obćenitog i jednakog izbornog prava. skrčio se broj mladočeskih zastupnika od 60 na 19, a tomu bijaše posljedica, da mladočeski ministri ne imaše više za sobom snažne i čvrste stranke. Sada je na površju izmedju čeških stranaka tako zvana agrarna ili poljodjelska stranka izmedju koje će stalno bar jedan njezin član zasjesti na jednu od praznih stolica čeških ministara.

Osim neslogo medju češkim strankami imade i drugi razlog odstupa čeških ministara. Njihova je stranka tražila od vlade da bi već jednom izpunila stare zahtjeve češkoga naroda, a u prvom redu ustrojenje češkoga sveučilišta u Moravskoj, uvedenje češkog kao službenog unutarnjeg jezika itd. Tim zahtjevom neće da zadovolji sadašnji ministar predsjednik barun Beck, jer se boji njemačkih stranaka, te mladočeski ministri uzeše i to za povod svomu odstupu.

Njihova prazna mjesta rek bi, da se ne će odmah popuniti, jer im je težko naći nasljednike.

U subotu nije bilo sjednice u carevinskom vieću, već je urečena prva buduća sjednica za ponedeljak u 3 sata po podne.

Politički pregled.

Pula 31. oktobra 1907.

Austro-Ugarska.

Sve su oči sada uprte put obiju parlamenata u Beču i u Budimpešti. Ciela se javnost zanima o nagodbi izmedju Austrije i Ugarske.

Mi kao Hrvati, kako već spomenuto, moramo načelno biti protivni toj nagodbi, jer se snjom uzakonjuje za daljnjih 10 godina nezakoniti, i našem hrvat. narodu štetan položaj, što ga sada imade. Nego žalibože odstranjenjem tih nezakonitosti ne može se tako brzo doći na kraj.

U austrijskom parlamentu držalo se skoro za sjegurno, da i ako bude koje protivštine, da će ipak na koncu konca nagodba biti prihvaćena bez poteškoća, dočim će to u Ugarskoj teže ići. U stranki utemeljenoj od pok. L. Košuta a koju sada vodi njegov sin — ministar F. Košut — sve je vrijelo od nezadovoljnosti. Uzaludu se F. Košut mučio da umiri duhove, te mnogi košutovci, vjerni načelima god. 1840. pobjegli su iz kluba na čijem se čelu nalazi Franjo Košut. Nu čini se ipak, da će se naći načina, te će se doći do prihvata nagodbe. U Austrijskom parlamentu pako nastalo je novo komešanje radi odstupa dvaju čeških ministra. Kako se do sada može razumjeti, nagodba će biti po svoj prilici prihvaćena, nu uz protuuslugu vlade. Stranke se naime dale na „trgovanje". Ti meni toliko, a ja tebi glas.

Držeći se one: bolje išta nego ništa, mislimo, da i naši zastupnici mogu prihvatiti nagodbu, nu neka dobro paze, da bude kod tog trgovanja i naša sirotica Istra primila svoj dio. Mi imademo mnogo toga za primiti, ta to je našim zastupnicima dobro poznato, te znajući u čije smo ruke povjerili naše interese nadamo se, ako dodje do prihvata nagodbe, da će nam štogod koristiti.

U slučaju pako, da se dogodi kakovo iznenadjenje, te stvari krenu Bog zna kojim putem, mi i onako nemamo što da izgubimo, a u našem narodu danomice raste narodna svijest, kojom će si on znati pomoći.

Bugarska.

Jučer je u prisustvu knoza otvoreno Sobranje u Sofiji. Ministar predsjednik je pročitao priestolnu besjedu, iz koje še razabire, da u zemlji vlada podpun red i mir. Govori se za tim, da će vlada uložiti sve svoje sile, da dokraji nesuglasice sa zemljacima Turcima. Priestolna besjeda govori još, da su odnošaji zemlje sa svim vanjskim državama u najboljem redu.

Crna Gora.

Dne 32. o. m. su izbori, a dne 19. novembra otvara se sabor.

Neprijateljski listovi pišu svakojake laži o Crnojgori, da tobože tamo vlada upotrebljuje silu kod izbora. To je smiješno i ne stoji, jer je tamo sav narod naoružan, a vlada neima ni 200 žandara u cieloj zemlji. Izbori se vrše tajno sa kugljicama po obćem pravu glasa, dakle ispravni i čistiji od svakog drugog izbora u ostalim zemljama, gdje se dadu glasovnice lako krivotvoriti. Knjaz Nikola, gospodar brda, drži se strogo zakona, te mu samo moralni propalice imadu da prigovaraju, a njemu to služ, baš na čast.

Danas osam dana je stigao na Cetinje novi austro-ugarski poslanik, general barun Geissel, koji je sutradan bio primljen u audenciju od knjaza Nikole.

Srbija.

Dne 24. t. m. opet su započeli trgovinski pregovori sa Srbijom. Oba zastupnika Srbije, ekt.ministar Popović i odjelni predstojnik Kučić već su u Beču. Paču, ministar financija, dolazi danas. Neki krugovi misle, da će ovoga puta pogovori dovesti do rezultata:

Srbija podpunim pravom traži, da klaonice u Srbiji ne smiju biti kontrolirane od austrijskih veterinara, i da se izvoz mesa mora dozvoliti za sve trgovce u Austriji i još nekoje druge zahtjeve.

Podje li sve tako u redu biti će bolje i za naš, jer će meso pojeftiniti.

Dne 12. o. m. promoviran je prvi doktor na beogradskom sveučilištu. Promoviran je na čast doktora prava Milorad Nedeljković.

Rusija.

Ruski ministar financija izjavio je kako su posve neutemeljene i zlobne razširene vijesti o tobožnjem zajmu kojega da će Rusija sklopiti. Rusija hvala Bogu imade dosta novaca.

Polag blagajničkog izkaza ruske vlade za 1. kolovoza 1907. proizlazi suvišak od 77·4 milijuna rubalja.

* * *

U Vladikavkazu su u srezu Groznij, u Guberniji Terek, odkrita velika i bogata ležišta krasnog mramora. Stručnjaci, koji su bili pozvani na lice mjesta, izjavili su, da taj odkriveni mramor nadmašuje u svakom pogledu i najfinije vrsti talijanskog mramora. U Petrogradu i u Moskvi proizvela je ta viest vrlo ugodan i dubok utisak, jer su se do sad fine vrsti mramora za velike i moderne gradnje morale dobavljati iz Italije.

* * *

U Kievu vlada kuga, u tri dana umrlo je preko 100 ljudi. Promet je posve obustavljen, mnogi stanovnici bježe iz grada. U obće po južnoj se Rusiji znatno ta bolest širi.

* * *

Vlada je zabranila kazališnim družinama uzimati u svoje kolo židove, i dobro je učinila.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula, 31. X. 1907.

Narodna radnička organizacija. Najglavnija stvar — u svakom društvu, je korist koju će čovjek od toga imati. Svaki koji se upiše u kakovo društvo pita: koju ću korist imati od toga? Nekoji bi htjeli da bude jedan stalni paragraf koji bi odredio koliko će koji imati na dan u slučaju bolesti. Nu taj paragraf ne može biti, prvo jer vlada ne bi dozvolila. Vlada bi kazala, ja sam ustanovila bolestničke blagajne, a želite i vi štogod takvoga uvesti, to onda morate položiti veliku kauciju. Drugo, taj bi paragraf jednom koristio, a mnogima škodio. Naš paragraf govori, da će se davati podpora kako to bude dopuštala blagajna i polag potrebe. N. p. oboli li komu žena ili diete, izgori li mu kuća, bude okrajden, crkne mu blago, u svim tim slučajevima onaj stalni paragraf o podpori ne bi mu pomagao, jer on govori samo *o bolesti* člana. Dočim ovaj drugi paragraf će upravo u tom i u drugim potrebama pomoći.

Na dugo i široko bi se otišlo, ako bi se htjelo tumačiti potanko pravila, nastojte zato pohadjati svaki sastanak, te pitati za odnosna razjašnjenja. Do mala će te biti pozvani u „Narodni Dom" na glavnu skupštinu, te neka nitko ne uzmanjka doći. Ujedno preporučamo živo da kupujete svaki dan „Omnibus" u njem će te naći toliko potrebitih stvari i objava naše organizacije.

* * *

Dakle nedelju dne 27. t. m. imali su novi smutljivci takozvani socialisti svoj drugi sastanak. Njihovih je bilo okolo 500, a naših 1500. Policija je nemilice naše tjerala, te nekoje i ranila. Najveću krivnju ima vladin zastupnik Lordschneider koji je puštao da oni govore, premda je većina izabrala gosp. Križa za predsjednika. Stvar ne će zaspati, a kad se naš narod bolje upozna i složi biti će trista jada neprijateljem našim. U dojdućem broju napisati ćemo par rieči o socijalizmu.

* * *

Medjutim kad su gornji redci već bili složeni, javlja nam se, da su došla pravila iz Trsta potvrdjena, te da će se **u nedelju dne 3. novembra na 10 sati u jutro držati glavna skupština u »Narodnom Domu«.** Na istu su pozvani svi naši radnici, koji se kane začlaniti u tu organizaciju. Neka nitko ne uzmanjka doći i to točno na 8 sati. Do vidova!

Lošinjski kotar.

Iz Velog Lošinja. Ako iznašamo naše jade na javnost, činimo jedino da Visoke vlasti uvide kako su naša prava u ovome ubavnom mjestu potlačena. Dogadjaju se kod nas neke stvari da bi čovjek rekao da ne živimo u ustavnoj državi. Više je od 20 godina, da smo kod kompetentnih vlasti tražili pouku naše djece u materinskom jeziku, ali nismo dočekali, već smo bili usilovani sagraditi sa žuljevima naroda kuću za školu i plaćati učitelja i učiteljicu, koji su ovih dana bili na našu radost započeli svoj rad.

Našom školom do sada nismo dočekali nego sjajnih promakuća djece na koncu školske godine, a zadovoljnosti nikakove s njihovim napretkom. Pohadjajuć naša djeca ovu školu zaboravila su govoriti i onoliko koliko su kod kuće bila naučila. U školi su se naučila mržnju prama hrvatskoj domovini i jeziku. Tekom poučavanja povjesti nisu čula o prošlosti i slavi pradjedova — njima se je govorilo da su *croati*, barbari, uskoki, a da se hrvatskim ne može nego prodavati krum. pir. O zemljopisu upoznaše samo julske Alpe, Istru kao obećanu zemlju za talijansko kraljevstvo. Kad se učiteljima prohtjede, u ovoj se školi danomice stane pjevati „Legina" himna, koju moraju djeca točnije naučiti nego carevku. Na rijetko se u školi progovori i o svećenstvu i vjerri, tako da se uzgoje u regiolioznom indiferentizmu. Nije onda čudo ako mladići, bivši učenici ove naše pučke škole, postadoše mrzitelji hrvatskog naroda, jezika, podaničke ljubavi i vjere.

Jedan je takav mladi učitelj već namješten kod nas uz nadučitelja i kotarskog nadzornika izrod imena i jezika njihovih roditelja. Pa ti ne samo da iznarodjivaju našu djecu u školi, kako prije spomenusmo, već ih naučiše vrijeđati putem izazivnih pjesmica prolazeće odlične naše domorodce. U ne dalekom vremenu upriličiše kod obćinskog liječnika Susića neku zabavu, koja je potrajala do kasno u noći neprestanim pjevanjem izazivnih pjesama, a dovršila se navalom na kuću „Hrvatski Dom" i sa uvrjedama hrvatskog svećenstva, vjere i t. d. kako je to već podneseno tužbom na c. k. sudbenu vlast od koje očekujemo pravorijek. Ovim mi samo upuzorujemo školsku vlast

na iztaknute činjenice i pozivljemo je, da izvoli urediti stvari tako, kako će i Hrvati u ovome mjestu moć imati taira i uživati poštovanje svojih narodnih prava i osjećaja. Pitamo se više puta u čudu: može li politička školska vlast staviti reda izazivavanjima i uvrjedama na putu proti nama sa strane nadobudnih talijanskih tobože mladića a medju tima našeg učitelja Antona Sopranića? Imaju li školske vlasti svoje organe da nadziru što se u školi uči i pjeva, kakav duh u njoj vlada, ili samo gosp. nadzornik Piperata dolazi da pohvali svoje miljenike učitelje napredak djece u mržnji proti svemu što se hrvatskim zove? A c. k. pokrajinsko šk. vijeće u Trstu, je li moglo ikada iz naših javnih tužaba po novinama doznati protupatriotično postupanje učitelja, učiteljica nadučitelja i nadzornika u našoj „culla popolare". Bili se istom tam mjerom mjerilo i učiteljima, učiteljicama i nadzornicima hrvatskih narodnosti? Vrijeme je već, da prestane ovo tridesetgodišnje vrijedjanje naših svetih prava.

U talijanskoj školi upisano je oko 140 djece, a imade 5 učiteljskih sila. Učitelj Skarpa imade u svojem razredu samo 13 djece, ti moraju i silomice postati profesori. Ovaj broj morali bi si naši zastupnici zabilježiti si na rebra, te prigodom državnog proračuna pozdraviti našu maćuhu vladu, a uz to valja nadodati, da taj Skarpa radi velikih zasluga stečenih u Puli, uživa plaću kao učitelj I. reda, premda V. Lošinj spada II.

Krčki kotar:

Iz Vrbnika: Koncem praznika raširio se med učiteljstvom glas, da je zemaljsko školsko vijeće na predlog jednog člana krčkog kotarskog vijeća, odlučilo ukinuti ravnateljstvo na ovoj djevojačkoj školi, i spojiti ga opstojećim muškim, o čem samo ima da izreče svoju zemaljski odbor.

Za svijesne učiteljice to bi bio nemio udarac. Sabralo se više mjesta i odlučilo ne mirovati, ne primiti mučke osudu, nego uložiti sve sile, da se ne izvede kobna namjera.

Dvie učiteljice podjoše u Poreč. Ne treba kazati, kolika je bila to žrtva za njihove siromašne kese, i bez obzira na neugodnosti putovanja. Podjoše, ne da mole milost protekcije, nego da brane svoje pravo.

Vitez, zemaljski kapetan, viteški jih je primio i saslušao njihove želje. Čudom se čudio, jer da o stvari još ništa ne zna pače htjeo ih je uvjeriti, da to nije moguće, da bi to bilo protuzakonito, budući se ravnateljstva ne smiju ukidati bez velikog uzroka (un forte motivo), pa da imadu sasma pravo tražiti, da se to ne izvede. — (Uzrok kog u privatnom krugu navadja predlagač ukinuća jest: „Brižnomu" . . . no ne ću dalje, jer nije — forte, nego smješni motivo.

Nadalje govorilo se je i pisalo zemaljskom predstavniku i baš 12. X. o. g. odgovara jednoj učiteljici uvjeravajuć ju, da će mjesto ostati u istom svojstvu.

Gospodin kotarski nadzornik Pribil, još prošlog proljeća uvjeravao je jednog učitelja i učiteljicu državnim škol. zakonom u rukama, da se ravnateljstva ne smiju ukidati i po tom i ono u Vrbniku ostaje ne promjenjeno.

Nego uzprkos svim tim uvjeravanjem eto bolaja na 9. X. razpisuje se 10 učiteljskih mjesta, a medju timi i mjesto ne nadučiteljice, — nego učiteljice II. reda u Vrbniku.

Što po tome sudite? Valjda ko što i mnoge, ili je natječaj pogriešno razpisan, ili se to radi bez znanja i privole zemalj. kapetana, zem. nadzornika i kotarskog nadzornika.

Zato vi učiteljice, koje se mislite natjecati za ovo mjesto, molite za mjesto *nadučiteljice*, a ne učiteljice u Vrbniku.

Voloski kotar:

Iz Kastva piše nam jedna učiteljica: Čitajući u zadnjem broju „N. S." redke kolege g. Rajčića, namjenjene na umirenje učiteljstvu, uzdahnuh iz dubine povrijedjene duše. Istina bog, što se tiče poviška plaće. čestitam kolegima, kolegicama i sebi, jer smo pokročili korak na bolje, all mi učiteljice ostale smo na starom sa 20% manje, premda je učiteljstvo Istre sakupljeno na glavnoj skupštini „Narodne Prosvjete" u Pazinu prosvjedovalo proti tomu i u svojem kolegijalnom zanosu poviknulo: „Mi se odričemo našega viška i želimo da se podijeli jednako s kolegicama". To je zamjerna sloga! Nikad ne ću zaboraviti onih utješljivih rieči, pa makar i u grob ležem sa 20% manje. Nego nasi gospodari ne će da pravedno dijele. Ne boje se u nebo vapijućega grijeha — uskraćenje plaće težaka. Ne pojmim, što misle time postignuti; ako ne ugušiti u nas volju za rad, što bi i zbilja postignuli. kad bi mi radile samo za plaću, a ne imale na pameti da uzgajamo podmladak, koji će znati cijeniti rad onih, koje su se do zadnje kapi života za njihov uzgoj posvetile i ne računajući na očuhinsku plaću. Odkrojile su nam pravicu — odnosno krivicu bez ikakovog razloga.

Nemaju se čime opravdati. Da prištede pokrajini — ne, jer se učitelji odrekli viška, a da se s nama izjednače. Da je naš rad manji ili slabiji, opeta ne, jer će im dokazati gg. nadzornici, da to nije. Dapače veleč. g. prof. Spinčić, zagovarao je živo, naše izjednačenje, ne iz simpatije do učiteljica, nego za njihov rad, o kojem je osvjedočen kao bivši višegodišnji nadzornik. Ali sve uzalud! Gospoda ne će, da priznadu naše pravo, ali znajte, da ćemo energično ustrajati u borbi za svoje pravice i time pokazati da smo vrijedne i energične temperamente uzgajati.

Najsmješnije jest, da nam je i stanarina odlučena 80%. Kad se budu kuće gradile, morat će se odmah odlučiti u kojima će učiteljice stanovati e da sve 20% manje bude. Škoda da nisu odlučili, da moraju učiteljice i postelju 20% kraću imati, pak bi mnogoj noge van visile, a više kolega ne bi do kraja doprlo, al moralo bi biti pravo, jer tako odlučeno.

Glede ustanova, mnogi se općinski oci služe receptom naših oblasti, dodjeleći učiteljicama koje kakve stanove. Kad je jednu učiteljicu posjetio u njezinom stanu g. nadzornik, uzdahnuo je, oh općinska tamnico! I čujte općinskim se je ocem taj stan činio preudobuim za jadnu učiteljicu, te čine sve moguće, da njoj ga okrnje. Druga jedna učiteljica ima stan, koji od velike vlage sav po plijesni zaudara, a i općinski liječnik se izjavio, da je nezdrav, ali koji stanove podjeljuje mnije da je dobar, i učiteljica mora u njemu umirati i šutjeti, ako ne želi dobiti epitet da je čangrizljiva. Od svakud nas tište, a odkud bi nas moralo sunce grijati, ubija nas mraz, ali zapamtite onu „pritisnuto jače, svo to više skače". A vi mile kolegice širom Istre prenite se, i svom energijom pokažimo, da smo svjesne svojega zvanja, svojega rada i svojega prava.

U našoj pravednoj borbi, pomagati će nam naši velikodušni kolegi, a i zaslužni gg. zastupnici.

Izložba goveda u Kastvu obdržavala se je dne 23. t. m. i bila je veoma povoljno posjećena. Dopeljano je u svemu 139 glava i to 4 bičića 46 junica i 88 krave sa 6 teleta. Povjerenstvo nakon što je pregledalo dopeljana goveda, dopitalo je nagradu za jednog bičića Jurišević Antonu iz Pasjaka kbr. 32 sa 30 K i to da ga više potakne na uzdržavanje i gojenje bikova, nego li na vriednost istoga obzirom, što se je konstantovalo da je dopeljano premalo bičića i nesposobnih za nagradu. Iznos, što je ostao razpoloživ od prve skupine bio je povjerenstvu podieljen medju sliedeće dvije skupine svakoj sa 105 K. Od dopeljanih junica bilo je negradjeno 12 komada i to sa prvom Mavar Frane, Sroki 51 sa K 70. Sa drugom nagradom: a) Sušanj Josip, Brnasi 9; b) Petre Andre, Blažići 101; c) Turk Josip Brnčići 17; d) Brnčić Mate, Brnčići 46; svaki sa K 40. Sa trećom nagradom: a) Peščica Josip, Sroki 6; b) Frlan Ivan, Sroki 53; c) Širola Andre, Brnasi 6; d) Dukić Janko, Brnčići 8; e) Surina Anton, Šapjane 32; f) Jardas Ivan, Marčelji 48; g) Mladenić Ivan, Saršoni 33; svaki sa K 25. Kod treće skupine nagragjeno je 7 komada krava, što pripadaju sliedećim vlastnicima, i to sa prvom nagradom Prebilić Josip iz Pasjaka 48, sa K 80; drugom nagradom Dukić Anton iz Kastva 103, sa K 40; treća nagrada a) Ivančić Ivan, Brnčići 44; b) Mladenić Marija, Brnasi 1; c) Sablić Juraj, Saršoni 7; d) Pavlinić Benedikt, Spinčići 74; svaki sa K 30. Četvrtom nagradom Grlj (Josip) iz Stúdene gore 11; sa K 15; k tomu doznačilo je povjerenstvo Baštijan Matu iz Brnasi 49 svotu od K 10, kao nagradu, što drži postaju sa bikom u redu i da ga potakne na još bolje uzdržavanje.

Ovo je treća izložba goveda što se je obdržavala u Kastvu, i pokazala je mnogo bolji uspjeh nego li prve dvije, osobito pako gojenjem junica oberintalske pasmine, pa se preporuča gospodarima goveda, da i unaprijed uznastoje odgojiti čim više pomladka te mliječne pasmine.

Iz Kastva: Članak „Bratovšćina hrv. ljudi u Istri" tiskan u „N. S". br. 52. od dana 17. tek. mj. svršava:

Posjećena je bila (skupština) dostatno, ali mogla je biti i bolje. „Ljenčini nekoji" maknite se, ne mislite, da će te uvjek živjeti! Tko će se Vas spominjati kod „Bratovšćine" iza smrti?

Budi nam ovdje dozvoljeno jedno par rieči! Sjećati će se stalno odbor „Bratovšćine" spomenice (predloga) djačtva (ne sjećamo se upravo kada, ali znamo, da je bilo pred nedugo godina) kojom se je odboru Bratovšćine predlagalo, da svoj novac kapitalizira, pa da od interesa izdaje štipendije. Tako bi barem nekoliko djaka uživalo dobru podporu, (kapitala 30.000 K, dalo bi interesa 1200 do 1400 K, svaka štipendija 200 K) dočim je dosadanjim postupkom (podporama 20—30 K za srednje, a 50 K za višeškolce) malo pomožono, oslon na to je nemoguć.

Spomenica djačtva bje zabačena, te se i na dalje radi kao i prije. A što se navadno dogadja sa podporicama „Bratovšćine"? Javna je tajna, da ta podpora pomaže djaku bar ma do „jedne frajo" na godinu.

Toga radi su oni „nekoji ljenčine" izostali iz sjednice, ne iz ljenosti ili nemara do napredka družtvenoga, da bi navlaš, upravo hotimice, jer se ne slažu sa dosadanjim radom Bratovšćine, nego odobravaju predlog onaj (ili spomenicu) djačtva, znajuć, da bi svaki pokušaj ob oživotvorenju istoga bio „bob o stijeni".

Pa i medju onima, koji su bili na sjednici ima ih, koji su istoga mnienja. a prisustvovali su jedino iz razloga, da se bude sjednica mogla obdržavati, što inače, kod nedostatnoga broja bilo bi nemoguće, jer i to nije bilo za prvi put ove godine.

Toliko da razbistrimo javno mnijenje.

Nekoji ljenčine.

Porečki kotar:

Iz Montrilja: Naša občina i plovanija je sasvim zapuščena, mi smo prave sirote, bez svake nauke. Naš župnik je ovdje za veliku nesreću; mjesto da bi nas nagovarao, da ljubimo svoj narod i svoj jezik, on nas nagovara i sili da držimo za talijane.

U našoj plovaniji nije niti jedinoga talijana izvan plovana Marka Degrasi. Na 23. maja, kad smo hodili glasovati u Karojbu, mi smo se skupili svi pod zastavom pred Farož u Montrilju na placi, pak smo pošli skupno glasovati, a pop je otišao u crkvu i dao je zvoniti u sva tri zvona, kao za mrtve! Mi smo bez da nas je itko vodio svi složno glasovali za naše muževe; a sada kad je bila velika suša nam je naš pop predikao izpred oltara: „Sada neka vam vaši muževi dadu kišu i neka vam zemlju natope.

Svake nedilje poslije izbora predika jedino od izbora i sije mržnju iz oltara.

Ako je gdje potreba škole, veće potrebe nije nigdje, nego je u našemu tužnomu Montrilju. Molimo i prosimo slavno ravnateljstvo „Družbe", da odredi čim prije moguće, da bi se započelo sa tom gradnjom. Kad bi jednom škola bila, mi bismo imali barem učitelja, koji bi učio i vodio na pravi put nas i našu djecu. Mi se sasvim pouzdajemo u slavno Ravnateljstvo i očekujemo sjegurno i zadovoljno riješenje. Mi kako smo već spomenuli, nemamo nikoga. Ako ćemo štogod popitati i naputka dobiti, obratimo se i utečemo našem narodnjaku g. Simi Defaru, koji nas u svakoj prigodi rado primi i naputi, i ufamo, da će i od sada dokle bude Bog providio, da dobijemo školu i učitelja i plovana, ki će nas ljubiti i učiti.

* * *

U Montrilju je bio u svoje vrijeme vič. pop I. Ptašinsky, brat čeh, koji je podučavno djecu naravski u hrvatskom jeziku i iz svoje volje. Vrli taj pastir, koji se sada nalazi u Americi, kazao nam je više puta, kako mnogi naši svećenici u Porečkoj biskupiji umiru od progonstva, nu Grassi-u sigurno se ne će to dogoditi, nego on pod protekcijom jednoga Flappa postaje dan za dnevnom i kako bi talijan rekao: più grasso — sve to tušći, a ti narode trpi i stradaj, te i u crkvi nemaš mira i od svećenika ne čuješ drugo osim da te napastuje.

Nepravdo, da bi te ne bilo! Nego ipak ne zdvajaj istarski patniče, zagrmi tvojim protivnicima koliko god ih imade:

Proć će dani iskušenja,
al vas više biti neće.

Franina i Jurina.

Jur. Dunkve ce je tamo v Lošinju?

Fr. Tebi je lahko pitat, ma meni je tieško odgovorit, zuač v Lošinju, a osobito v Malom Lošinju je toliko toga smrada, da ne bi vas Kvarner mogal tuo oprat.

Jur. Bilo ga je i drugde, punk daj danas daj sutra hitili su k vragu sve poperdile.

Fr. Tako čine i Lošinjani, da bi ti štil ce piše „Omnibus" malo fali, svaki duan od Lošinjskih poperdilov, ti bi se prekrižil livom rukom.

Jur. Ce još nisu ljudi poznali Padvinu.

Fr. Niti neće dokle ih de kapotone oguli.

Jur. A ce je s slikuarom?

Fr. A tartaglina uvik nec, da se ne razumi ni kope ni špade.

Jur. Kako gre naša škula.

Fr. Dobro brate, čuast i poštienje meštru i meštarnjam, tuo ti gre da ne more lipje. — Kada smo na tiem, preporučam ti, da na svaki muod kupis kalenduarij „Jorgovan" ce ga je dual štampat mieštar Kraljić. Ne bi smilo bit ni jenoga bez onoga kalenduara. Košta samo 35 šoldi, a po puošti 5 šoldi više. I tako te lipo danas puščam i pozdravljam, zuač imam puoć s trabakulom v Cres.

Razne primorske viesti.

Odlazak narodnog zastupnika g. Josipa Kompare. Sa više nas strana, osobito iz izbornog kotara veleč. g. Kompare, do sada župnika-dekana u Ospu i narodnog zastupnika na zemaljskom saboru za Istru, izpituju da li je istina, da je odputovao u Ameriku, i da li će tamo ostati ili natrag se vratiti. Koliko je nama poznato, to možemo samo na prvo pitanje jestno odgovoriti.

Veleč. g. Kompare odplovio je około 20. o. mj. parobrodom za izletnike društva „Austro Americana“ put Amerike. Rečeno nam bijaše, da je za to dobio dopust od svoga biskupa za tri ili četiri mjeseca, da se je na župi zahvalio, i da je pošao u Ameriku po nalogu ili savjetu nekog njemačko-katoličkog družtva, koje se brine za austrijske izseljenike, da ne bi došli u slabe ruke, i da ne bi tamo trpio njih vjersko-moralni odgoj. Na povratku ili za svog boravka u Americi, imao bi to družtvo izvieštiti o svemu, što je doživio medju izseljenicima.

Na drugo pitanje, da li će tamo ostati, ne možemo ništa odgovorit, jer ni toga — koliko nam je poznato — nije svojim saborskim drugovima priobćio.

U Ratkoviću će se obdržavati dne 10. novembra t. g. glavna godišnja skupština ovdješnje podružnice Sv. Ćirila i Metoda, s običnim dnevnim redom. Ovime se pozivlju rodoljubi, znanci, prijatelji itd. da nas posjete u što većem broju. Početak točno u 2½ sata.

Odbor.

Listnica uredničtva i uprave.

Dopisnicima u Kanfanaru — Lanišće — „Djačko družtvo“ Pazin, potrpite se do dojdući put.

Br. 4521.

Oglas.

Daje se na opće znanje, da će se usmena javna jeftimba, glede davanja u zakup gradnje župnog stana u Račjojvasi obdržavati u ovom općinskom uredu dne 7. novembra t. g. u četvrtak izmedju 10 i 12 sati prije podne.

Isklična cijena jest K 14926·80. Natjecatelji kod jeftimbe imadu prije započetka iste položiti vadijum od 5%, koji dostaiac na 10% u ime jamčevine nadopuniti imade.

Nacrti, troškovnik i jeftinbeni uvjeti mogu se uvidjeti za sieme urevovnih sati u ovome uredu.

Glavarstvo općine.

BUZET, 7. X. 1907.

Načelnik
F. Flego v. r.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslie težkog masnog ili prechlinog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolito mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvorc. Bože Pazić. Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svako» zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje primamo svo ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ova kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nepravanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i noga, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nejasnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudčanih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopochondrie, tjelesnih grčeva, hemoroida, kao i kod svećobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se ročene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvieze R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brżem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvieza R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilja glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar, —
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna so.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%*

disto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zasužni križ u Rimu godine 1903.

J. KOPAČ

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5·— Za prijevoz jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za bolidno drvo, voštenì svìtci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Objava!

Objavljujem ovime p. n. občinstvu, da sam nabavio veliki izbor svakovrstnih sukna, - lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

Držim veliki izbor gotovih odjela, navlastito za mladež, gotovog rublja, košulja, maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom“ u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 55. Pula, u četvrtak dne 7. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine,
Izvan carevine više poštarine.
Plaća i ustaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 28. i 29. oktobra 1907.

Predsjednik otvori sjednicu na 10 i pol sata prije podne u prisutnosti 22 opć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom.

Zapisnik poslijednje sjednice odobrava se, a za pročitanje i eventualno potpisanje današnjeg imenuje se gg. Rubeša Josipa i Vlah Ivana.

Zaključni i završni računi općine Kastav i pridruženih Brgud, Lisac, Skalnica i Studena za god. 1906. bili su za dobu od 14 dana redovito izloženi, bez da je itko zatražio uvid istih ili štogod prigovorio. Revizionalni odbor, imenovan u poslijedjnjoj sjednici, pregledao je račune rečenih općina za god. 1906. u vrijeme od 12 dana i pronašao ih u podpunom redu. Čitaju se opaske učinjene po revizionalnom odboru vrhu pregledanih računa, na koje obć. glavar daje opširnija obrazloženja i koje opć. zastupstvo uzimlje do znanja te ujedno se zaključuje, da se od odvjetnika zatraži, da općini daju svoj račun svaki četvrt godine; da se kod c. kr. Namjestničtva ishodi odobrenje izmjerene štivre u Rečini; da se Turak Josipu iz Spinčići, 5, oprosti i drugu polovicu bolničkih troškova prigodom liječenja u Beču radi ugriza bijesnog psa, dočim da se od ostalih takvih bolestnika zatraži preostatak tih troškova; da se marljivo, makar i putem političke eksekucije utjerava zaostatke drva, globa, reparta za školu i drugih pristojba koli od ove općine toli kod pridruženih; da se briše iz aktivnih zaostataka općine Brgud neutjerivih K 150·68 za paševinu, bolničke troškove i liječenje nekog Cerina a iz pasivnih zaostataka K 100 već obračunanih u cijenu uzetog drva po Ružić Ivanu; od Iskra Grgura iz Lisca da se utjera bolničke troškove za njega i kćer mu Anu u svoti od K 189·84; od bivšeg zakupnika lova, Gigovića iz Rijeke, da se utjera zaostatak godine 1903. od K 25 na korist p. o. Skalnica; da se briše neutjerive reparte za kanale u Kastvu sa K 14·28 i za „Pišćinu“ u Fućelovoj sa K 369; istodobno da se briše iz aktivnih zaostatakk kao neutjerivo K 262·18 za uzdržavanje nekojih bolestnika, parbenih troškova, podvoza u riječku bolnicu i zakopanja jednog crknutog konja; da se požuri obračun ceste Klana-Paka; uzima se do ugodnog znanja, da se je koncem minule godine umanjio zaostatak školskih taksa, bolničkih troškova i pasiv obćine Kastav za K 31.977·73, medju kojimi je podpuno isplaćen jedini stari dug za općinsko sajmište sa K 11.000; kod Brguda poboljšica za K 1526·04; Skalnice za K 651·93 i Studene za K 369·76. U minuloj godini izdala je općina Kastav za gradjevine (nove škole), ceste, vodnjake i za kupljene nepokretnine svotu od K 51259·59 bez školskih popravaka na račun kojih zadužila se samo za K 18.000. Opć. zastupstvo čuvši opaske revizionalnog odbora te protu opaske i opravdanje istih po opć. glavaru, prihvaća iste u cijelosti, te daje opć. glavaru i odboru absolutorij vrhu računa godine 1906, za općinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnicu i Studenu, uzimajuć ujedno do znanja obavljeni pregled cpć. blagajne po reviz. odboru stanje koje iznosi u prihodu K 124.727·68 u rashodu K 120.669·98 dakle sa viškom K 4057·70 u gotovom novcu; K 2100 u državnih papirih i K 228.513·38 u privatnih zadužnicah.

Prelazi se na točku

Općinski proračuni za godinu 1908.

općine Kastav, Brgud, Lisac, Skalnica i Studena. Proračuni bili su izloženi kroz 14 dana, ali nije proti njima nitko popnesao prigovora. Da se pokaže potrebe i pokriča tih proračuna navadja se ih ovdje u kratko.

Razhod:

I. Kastav.

Administrativni troškovi, t. j., nagrada opć. glavaru za zastupanje općine i općinskim zastupnikom za dolazak na sjednice, plaća opć. činovnika i poslužnika, pisaće potreboće, dnevnice i putni troškovi, porez, ogrijev i rasvjeta opć. ureda, poštarina, brzojavi, telefon i sudbeni troškovi. Za ovo sve predvidilo se K 26.814, od kojih za porez K 5023·93.

Troškovi javnoga podučavanja, to će reći, za škole bez „Delavske“, koju simo ne spada, predvidilo se K 32.038, od česa odpada na školske takse K 18.000. Kod školskog proračuna predvidjena su sva propisana naučala, stanarina i t. d. za svih deset škola školskog okružja obćine kastuvske; nagrade vjeroučiteljima; školanim odlikašima, od kojih se desetoricu najboljih svake godine, po običaju, začluni doživotno u društvo sv. Jeronima; knjige ubogim školama i sve ostale školske potrebоće, tako, da sam proračun kastavskih pučkih škola (bez Brguda i Klane) iznaša K 12.638.

Troškovi za siromake, t. j., potpore u novcu i ljekarijama, bolnički troškovi, oblačila ubogoj školskoj djeci, potpora ubogim školanima i otpravljenje utnobolnih u bolnice. Za sve ovo odlučilo se prema potrebi potrošiti K 16.420, dakle za dobrih K 2000 više nego lani.

Redarstveni troškovi kao plaća opć. liječniku, troškovi za kužne bolesti ljudi i blaga, uzdržavanje groblja, pokapanje siromaha, plaće opć. redarima, uzdržavanje zatvora i zatvorenika, javna rasvjeta, osiguranje opć. zgrada proti ognju i napokon plaće opć. lugara i šumskom upravitelju. Za ovo predvidjelo se K 22.326, od česa otpada za grobje u Sv. Križu i na Brešcima K 3000.

U 5½ sati u večer dignuta je sjeduica i nastavljena slijedećeg dana sa istim brojem članova zastupstva u 10 sati prije podne.

Vojnički, žandarski i popraćenički troškovi predvidjeni su sa K 1200.

Troškovi javnih svečanosti iznašaju K 700.

Uzdržanje i popravak opć. zgrada bez škola, iznaša K 1820. Za škole posebice K 4000.

Uzdržavanje opć. cesta i puteva. Ovaj je potrošak proračunan sa K 20.860, dakle za K 9950 više nego prošle godine. Ti putevi, ceste i troškovi predvidjeni su slijedeći: Lisinska cesta K 800, od željeznice do Sv. Luke u Rukavcu K 1200, Kantrida Blečići K 500, Pobri-Kučići-Slavići K 300, Jelovičani-Turki K 200, Vrh Skrapne-Crni dol K 100, Brnčići-Jablanovac K 300, Radetići-Trinajstići K 400, Sporova javna-Milohni-Bastijan K 400, Mladenići-Skvažići K 200, Rubeši Živica K 200, Vrh-Loze-Pavletići K 100, Vahtar-Široli K 100, Široli-Furićevo K 100, Gornji Rukavac-Tančinići K 300, Srdočierarska cesta K 100, Volosko-Puhari-Gajanić K 150, Rukavac Sušnji-Palinovac K 250, Tibljuši-Pehljin K 200, Jušići-Znidari K 50, Zdemer-Jušići K 1000, Starci-Selinari- do puta na Trampi K 300, Hosti do ceste na Sv. Križ K 300, Brešca-Pernani K 400, Marčeljska Draga-Ploče K 100, Sv. Matej-Sarsoni do medje Riečine K 300, Rubeši-Cirkul K 300, Dolnji Jugi-Brnasi-Široli K 200, Stupari-Kunfin-Skurinja K 400, Milihi-Brestovica K 250, Zvoneća-Zaluke-Brešca K 200, Permani-Poljane K 120, Zaluke-Rorensko K 600, Varljeni-cesta Frančići K 200, Pobri-Matutji K 100, Volosko-Mihotići K 100, Kraljevac-Rudno-Srokov dol K 500, Bezjaki-Mučići K 200, Stefani-Maciniči K 80, Slavići-Trtni-Perenići K 300,

---

u kojoj drugoj pokrajini. Kad mi
malenkosti, mrvice nužne da ne-
no, onda se ističe pomanjkanje
Ako je predstavnik c. k. vlade
na siromaštvo i slabo finacijalno
obćina, onda mu imam reći, da
školskih zgrada, koje obstoje već
godina, a gdje nije još ni do
sistematizirana naša škola; i neka
gosp. komesar i neka kaže onimu,
ga izvjestili u tom pitanju, da ima
zgrada u Sv. Lovreču Predubcu,
na još našeg javnog učitelju, da
lska zgrada u Sušnjevici, ali nema
og našeg učitelja, da ima školska
u Brguđcu, ali opet i ova nema
našeg učitelja niti sistemizovane
imade školskih zgrada u Cresu,
Opatiji, te svuda gdje opstoje
družbine škole, pa bi mogle sve
a javnu pučku školu, ali se ovih

znato je, kako stvar stoji. Pitanje
jenju škola došlo je slavnome zem.
a slavni zem. odbor drži odnosne
d sebe, a da ih ne rieši, dakako
adi o našim skolama . . .
i gospodo od većine, baš i ovim
postupkom kažete, da niste ljudi
zacije, od napredka, od slobode,
i hoćete da se kažete. Da vi bi
obodu. ali samo za sebe, da mo-
liti što vas je volja, proti nama.
k u školskih stvarih kaže, da c.
radi nekim načinom paralelno sa
inicima zemaljske autonomne oblasti
pire tu zem. oblast, da ne će da
zanjeri. Jer napokon, ako zem.
rži dugo kod sebe akte o ustra-
kola, onda bi bila dužnost c. k.
zahtjevati, da ih rieše. Ali, kako
u igraju veliku ulogu obziri, koje
k. vlada naprama vladajućoj stran-
Ja ću svršiti.
ma Istranima su vladali su u sred-
jelomice i u novom vieku razni
i mljetački prokuratori i razni
i grofovi.
ine 1848. huckali su nas protiv
ana da dižemo kuku i motiku, da
nijesu domaći sinovi, da oni ne-
prava na Istri, da je Istra bila i
venska. Tako se je onda huckalo,
je trebalo Hrvate i Slovence u
er se ih je trebalo protiv Talijana.
je ustavno doba, u koje su c. k.
u Istri šarkale proti Talijanom,
e im neprijateljske, ali ujedno ra-
hje, osobito od godine 1866., kad
se je ciela četa činovnika iz Mljetaka
u Istru nasellila, i postupale s Istrom kao
talijanskom pokrajinom. Zlo postalo je
sistemom od god. 1879. napred, to traje
već ovo 28 godina naime od tad, odkako
je sklopljen trojni savez i s njim savez
Austro-Ugarske s Italijom. Oddada, gos-
spodo, nemojte govoriti, da je austrijska
vlada proti vama. Od tada Austrija pušta
da brodite na puna jedra.

Vama se ne smije ništa dogoditi, vaš
posjed makar još nepravedniji mora ostati
netaknut, jer tako hoće trojni savez na-
ročito savez sa Italijom. Cielo to vrieme
se vi od većine i vi od c. k. vlade, bacate

---

metnuli, bio je samo na neki način provizoran, ali kojim bi se bilo velik korak na bolje učinilo. Ustrojenjem 5 kurija zadovoljilo bi se bar donekle načelima demokratskim, te bi svi muški, koji imaju 24 godine mogli sudjelovat u javnome životu. Rečenim sniženjem cenzusa bi se bio dosegao veći broj glasova u gradskoj kuriji i u kuriji vanjskih obćina. Izravno tajno izborno pravo glasa zapriečilo bi bilo mnoge nepodobštine nepravice, nezakonitosti, neprilike, koje se čine kod izbora po dosadanjem izbornom redu. Tim bi se dakle zapriečilo mnogo zla, i postiglo mnogo dobra. Doista ne bi se za-

tako zlorabio proti svojoj manjini, kako je istarski proti našoj hrv. slov. narodnosti.

I baš to, jer nas iskustvo uči, kako ste bili naprama nami nepravedni, kako krivični, kako se vidi iz predležećega proračuna, upravo to je razlog, da smo postaviti takove predloge i takove klauzule, koje onemogućuju onakovu upravu, kakova bijaše do sada, i kakova je još sada. A ako se to ne može promieniti sa novim izbornim i pokrajinskim redom, onda mi nismo za njegovu promjenu, pače za to, da se možda učvrsti za kojih 10 godina vaša vlast, vaša prevlast. I to neka znade

---

vlade odgovorio na našu jednu interpelaciju obzirom na uztrajanje škola. (Zast. Mandić: I prvo jedno, drugu!) Naša stranka ne može nikako biti zadovoljna s tim odgovorom. U njem se veli, da se c. k. vlada uvijek brine za unapredjenje školstva, a da više ne može učiniti s financijalnih razloga, misli valjda s financ. zemaljskih i financijalnih općinskih razloga. Kakvi su financijonalni odnošaji pokrajine, vidi se iz proračuna. Ako se radi o tome, kako da bude plaćen zemaljski kapelan zemaljski predsjednici, zemaljski činovnici profesuri i profesorice, onda nema financ. razloga, mi vidimo, da su bolje plaćeni i vi od većine i vi od c. k. vlade, bacate

Razne primorske viesti.

Odlazak narodnog zastupnika g. Josipa Kompare. Sa više nas strana, osobito iz izbornog kotara veleč. g. Kompare, do sada župnika-dekana u Ospu i narodnog zastupnika na zemaljskom saboru za Istru, izpituju da li je istina, da je odputovao u Ameriku, i da li će tamo ostati ili natrag se vratiti. Koliko je na znato, to možemo samo na prvo jestno odgovoriti.

Veleč. g. Kompare odplovio j 20. o. mj. parobrodom za izletnik tva „Austro Americana" put Amer ćeno nam bijaše, da je za to dc pust od svoga biskupa za tri mjeseca, da se je na župi zahvali je pošao u Ameriku po nalogu ili nekog njemačko-katoličkog družtv se brine za austrijske izseljenike, došli u slabe ruke, i da ne bi ta njih vjersko-moralni odgoj. Na ili za svog boravka u Americi, i to družtvo izviestili o svemu, što živio medju izseljenicima.

Na drugo pitanje, da li će tam ne možemo ništa odgovorit, jer ni koliko nam je poznato — nije sv borskim drugovima priobćio.

U Ratkoviću će se obdržav 10. novembra t. g. glavna godišnj ština ovdješnje podružnice Sv. Metoda, s običnim dnevnim redom. se pozivlju rodoljubi, znanci, prija da nas posjete u što većem brc četak točno u 2½ sata.

Listnica uredničtva i upr

Dopisnicima u Kanfanaru — — „Djačko družtvo" Pazin, potr do dojduči put.

Br. 4521.

Oglas.

Daje se na opće znanje, da usmena javna jeftimba, glede da zakup gradnje župnog stana u R obdržavati u ovom općinskom ure 7. novembra t. g. u četvrtak izm i 12 sati prije podne.

Isklična cijena jest K 14926· tjecatelji kod jeftimbe imadu pr četka iste položiti vadijum od 5 doslalac na 10% u ime jamčevin puniti imade.

Nacrti, troškovnik i jeftinben mogu se uvidjeti za vrieme urevo u ovome uredu.

Glavarstvo općine.

BUZET, 7. X. 1907.

Načeln
F. Flego

„Pogledajte moji obrazići ama,
Akopum sam, sve tak maluśak sama,
Vjerovao bi nitko-ali istina je prava,
Da napravi sve Kathreiner-
Kneippova ta sladna kava.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asme (težkog disanja), nesgodina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Škrapna-Zvoneća K 100, Škrapna-Kriva K 100, Spinčići-Miseri Grgurini K 300, Hosti-Pilepići K 100, Rošici-Trtni-Smogori K 500, Mladenići-Ilovac K 150, Lučići Rečina K 120, Rongi-Zoržići K 50, Karmanja-selo Lenci, od kuće Čikovića do škole pak dalje na Pavinići do Balurde, zatim od istoga Čikovića preko Starci i Selnari do puta na Trampikude, Pavinići-Union i konačno za Diraćje-Kantrida ukupno K 1000; plaća lisinskomu cestaru K 600, Plaća dvjema opć. cestarima po K 720 godišnjih prah i korda K 800 te konačno opć. zastupstvu na raspolaganje K 2000, na račun kojih odlučiti će se u dojdućim sjednicama, te se je već u sjednici od 5. decembra 1907. od toga odlučilo se za popravak obć. puta od Stupari do medje K 40; od Jelovičani na Turki dalnjih K 200; od Sv. Lucije na Čikovići K 200; od puta Gašparevoga do Perki K 100; od Kaline do Lipići u Jušićevoj K 150; od Cesari na Cirkul u Rubeševoj K 250; od Kukuljani na Zoretići K 50 i od Lešćevca na Šorovo-Pišćina u gor. Rukaven K 500.

Popravak javnih vodnjaka. Za ovo odlučilo se K 2782 kako slijedi za pojedini vodnjak: Jurdana u Jušićevoj K 200, Živica kod sela Mavri u Jurdanovoj K 150, Ferenčeva Dolina K 350 (drugu polovicu imade snašati tamošnji puk). Sternica na Kocenskeu K 132, zid i pločnik na šterni kod Hosti K 200, zid na vodnjaku Rudno u Bregima K 100, most preko rukava Rečine-Trnovice K 1000, šterne u Škrapni K 350, popravak kanala Šternice u Rubeševoj K 300.

Novi nasadi u opć. šumama koštati će po prilici K 470 a *odkup zemljišta za pošumljenje Lisine* pa oko K 300.

Gradnje novih obćinskih zgrada. Za ove troškove predvidja se K 43700. Ova je svota porazdijelena ovako: Prinos za novu školu u Sv. Mateju K 2000 a onu u Rečini K 1000, za klaonicu sa šternom u Kastvu K 10.700, ¼ troška za novu zgradu učiteljišta u Kastvu po prilici K 25 000 a za nabavu zemljišta za školu i za školski vrt učiteljišta K 5000 bude li se to g. 1908. gradilo. (Za školu Jušići-Jurdani odlučit će se podpora kad bude škola sigurna). Pošto zgrada obć. ureda ne odgovara više današnjim prilikama, imenuje se poseban odbor, da prouči pitanje gradnje nove zgrade u tu svrhu.

Gradnja novih opć. cesta i puteva. Za ove se je radnje predvidjelo K 7350 i to za cestu ili put: Od željezničke postaje Matulji na istarsku cestu kod Gajanica K 600. Pišćina-Ploče K 1000 (ako se ih već u g. 1907. ne potroši). Opoletica-Jasenovac K 600, Sv. Križ-Hosti dalnjih K 800, Lužina-Halublje K 1000, Lužina-Brajani K 500, Poljane Rebrena-Lužina K 200, Mamići-Sklavići K 600, od ceste Jušići-Mihelovo-kolodvor Matulji K 1200, Permani-Ružići Breza K 300. Do dno Klanac K 150, prah i korda K 400.

Gradnja novih općinskih šterna. Ovdje se je proračunalo K 14.360 za potpore kod novih obć. šterna i to: za šternu ili vodovod na Kantridi K 2400, za šternu kod Malonji K 1000, u Sv. Mateju K 1200, za preuredjenje Živice u Matuljevoj K 1200, za uzdržavanje mosta u Trnovici godišnjih K 60, za Šterne kod Mavri na Furićevom, kod Peterci, Dovičići, Čikovići u Jušićevoj, Stupari, Turki, Srdoči, Škrlji, Bezjaki, Blažići, Jušici, za Kalić u dol Rukavcu i Spinčićev Kal po K 600 za svaku, za prah i kordu kod vodovnih radnja K 300. U godini 1908. imaju se po mogućnosti graditi nove šterne u selu Mavri u Srokovoj; Lipići u Jušićevoj; Kalić u dolnjem Rukavcu i kod Serdoči, da se umole državne i zemaljske potpore a za ostali trošak preuzima općina jamstvo, da će se gradnje izvršiti. Da se uzmogne „Spinčićev kal" pretvoriti u šternu, prodati će se obćinsko zemljište oko istoga u svrhu kućegradnja sa krovova kojih moći će se voda kišnica odpeljati u novu šternu.

Interesi na možebitne posude predvidilo se sa K 1980.

Razne posude općinama za pokriće manjka i općinarima za kraće vrijeme K 5400.

Različiti i nepredvidjeni troškovi proračunani su sa K 1324. Simo spadaju troškovi za navijače opć. ura, pak drugi manji troškovi.

Izradba gorivoga drva za općinare proračunana je sa K 4356.

I tako *sveukupni potrošak* proračuna općine Kastav za godinu 1908. proračunan je sa K 216.200, dakle za K 12 009 više nego za godinu 1907.

Prelazeć na **prihodi** proračuna općine Kastav za godinu 1908. navadja se slijedeće glavnije stvari.

Najamnine. Ovdje se predvidilo prihoda K 2061 i to: za gradjevine K 340, za piacal Preluka i Kantride K 1700, za razne boćarije pak K 21.

Prodaja drva iz opć. šuma, pašišća i sjenokoše dati će po prilici K 11.876.

Kamenolomi. Prihod Kamenoloma proračunan je sa K 1400, od kojih odpada na Preluk i Kantridu K 600. a na ostale kamenolome po općini K 800.

Ribolov uz kastavsku obalu predvidjen je sa K 200, dočim

Lov sa K 421.

Interesi zastani i tekući na dugove prema općini proračunani su sa K 24000 i to da se dobro utjeruje.

Pristojbe. Predvidja se, da će se primiti K 5200 i to: sajmovnine K 2600 (na samo sajmište K 2300) na ples K 1700, na nove gradjevine K 800, na sol K 100 i na pse K 500.

Globe ili multe dati će po prilici K 400.

Prinosi pridruženih općina proračunani su na K 2550 i to za administraciju K 1750 i za općinske liječnike K 800.

Povratak vojničkih troškova, popraćeničtva te sudbenih troškova proračunan je sa K 2800.

Povratak raznih reparata. Iz starije dobe kao za crkvena skala u Kastvu, groblje Sv. Lucije, Kaštela i Lokvine u Kastvu dati će po prilici K 512, dočim povratak iz novije doba, kao škole u Zametu, Rukavcu i Pehljinu; ženske škole, mrtvačnice i zvonika u Kastvu, Šterana u Globići, Zorzići, Skvazići i Skurinji, Ferenčeve doline pak povratak različitih posuda. Ovo sve dati će po prilici K 14.400.

Posude za cesto- i vodogradnje, klaonica i učiteljišta u Kastv upredvidjeni su sa K 64.000, bude li se sve to u god. 1908. gradilo. Prije su se općinske ceste i putevi gradili rabotom, danas valja u gotovom plaćati težake pak kako je sve što je krepčijega pobjeglo u Ameriku, ne možeš svagdje niti za gotov novac uz dobru nadnicu dobiti valjanog domaćeg radnika.

Razni nepredvidjeni dohodci proračunani su sa K 14.842; to je prinos kotarskog cestnog odbora, postotci i kamati likvidovane šlive, pak državne i zemaljske potpore za ceste i šterne.

Cijelokupni **prihodi** proračuna općine Kastav za godinu 1908 proračunani su na K 154.687, koji pak ako usporedimo sa jur prije naznačenim rashodom, prikazuje nam manjak od K 61.513. Za pokriće ovog manjka glasovalo je općinsko zastupstvo na sve izravne i izvanredne državne poreze slijedeće namete: 15% na sve poreze a 10% na obrt za popravak opć. puteva i cesta; 22% za školske takse, 15% na bolničke troškove, 15% za jedan razred učiteljišta, 10% za delavsku školu. Ovo sve za cijelu općinu Kastav. Zatim posebice 50% za potpuno pokriće troška šterne u Stefani i Kalića u Blažićevoj za županiju Blažići; 75% za školu na Brešcima a za županiju Puži; 100% za školu na Pehljinu a za županiju Hosti. I konačno 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo i stalnu taksu od 3 K 40 p. na svaki hektolitar piva istočen na malo i stalnu taksu od 20 K 04 p. I. reda i 13 K 36 p. II. reda žestokih pića na svaki hektolitar istočen na malo.

Namet na potrošarinu odmjerio se je u razmjeru postotaka kao i vis. Eraru, a da ga utjeruje krčmarsko društvo sudb. kotara Volosko, dočim za pobiranja taksa na pivo i žestokih pića odlučilo je općinsko zastupstvo, da se isto odade putem javne dražbe i to za pivo uz iskličnu cijenu od K 2000 a za žestoka pića uz iskličnu cijenu od K 400.

Objavljuj nabavio v
- lodna, štofova i modernih tkanina. -
Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje viditi veliku zalihu - - - i najljepše uzorke. - - - -
Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -
Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -
Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović *krojački majstor, — „Narodni Dom" u Pazinu.*

Roba iz narodnih tvornica. ***Bez konkurence.*** ***Zajamčeno poštena posluga.***

metnul
vizoran
na bolj
dovoljil
mokrats
24 godi
votu. P
bio dosc
kuriji i
tajno iz
bilo mac
zakonitos
bora po
bi se da
stiglo mn

Broj 55. Pula, u četvrtak dne 7. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i utužuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

II. Brgud.

Poveće svote u *rashodu* proračuna ove općine za godinu 1908. jesu: porez K 989, školski troškovi K 1786 od kojih K 756 za školske takse, bolnički troškovi K 650, kupnja vatrogasne strcaljke K 400, plaća šumskom upravitelju i lugaru K 670, za gradnju sterne K 2000, prinos za opć. liječniku u Kastvu K 200, a za administraciju K 400, interesi na dug radi dogradnje škole i pokrića manjka K 780, povratak duga K 2000 i drugi različiti izdatci K 394.

Ukupni rashod iznaša K 10.897.

Znamenitije i veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 680, lov, K 97, globe ili malte K 210, posuda za gradnju opć. sterne kod škole K 2000 i za pokriće manjka K 1500.

Ukupni prihod iznaša K 5209. Usporediv ovaj prihod sa rashodom, prikazuje se manjak od K 5688, koji se ima pokriti kako slijedi: Sa nametom od 100% na sve poreze za pokriće manjka, pak 25% za školske takse i 50% za školu te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

III. Lisac.

Veće svote u *rashodu* proračuna jesu: porez K 282, školski troškovi K 490 (školske takse K 240), plaća opć. lugaru i trošak šum. upravitelju K 444, pošumljenje Liščića K 120, spremište za vodu K 4600, koje imade se započeti, netom bude osigurana zemaljska i državna potpora, prinos Kastvu za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200 dočim Klani K 100, interes na posudu za pokriće manjka i gradnju vodovodu K 156, i posuda za pokriće manjka od godine 1907. K 500.

Ukupni rashod iznaša K 7340.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 496 a za paševinu K 444, lov K 44, globe K 80, posuda za pokriće manjka godine 1908. K 500, a za spremište za vodu K 2600 ako se bude gradilo; različiti nepredvidjeni prihodi (potpore za spremište vode i t. d. K 2530.

Ukupni prihod iznaša K 6720, koji ako se prispodobi sa rashodom, proizlazi manjak od K 620. Ovaj se manjak ima pokriti: nametom od 100% na sve poreze, za pokriće manjka pak nametom od 70% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

IV. Skalnica.

Znamenitije svote u *rashodu* proračuna za g. 1908. jesu: porez K 172, školski troškovi K 490 (od kojih same školske takse iznose K 240), bolnički troškovi K 160, plaća lugaru i trošak šumara K 492, prinos općini Kastav za opć. liječnika K 50, a za administraciju K 200, dočim Klani K 100, interesi na posude radi opć. sterne i manjka K 300, povratak predujma i opć. dug K 4000.

Ukupni rashod iznaša K 6277.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe na drva K 720 i na paš vinu K 550, globe K 80, posuda za pokriće manjka godine 1908. K 2000, različiti prihodi (reparat za sternu i t. d.) K 2200.

Ukupni prihod iznaša K 5718.

Ako se rashod prispodobi s prihodom, dobije se manjak od K 559, koji se ima pokriti ovako:

Nametom od 100% na sve poreze za pokriće manjka i 80% za školske takse i bolničke troškove te nametom od 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

V. Studena.

Oveće svote u *rashodu* proračuna ove općine jesu: porez K 1254, nagrade županu, opć. pisaru i slugi u Klani K 180, sudbeni troškovi K 100, školski troškovi K 541 (od kojih otpada na školske takse K 240), bolnički troškovi K 100. plaća opć. lugaru i trošak šumaru K 580, prinos za nove orgulje u Klani K 1000, prinos uzdržavanja crkava i župnog stana te obnovljenja župne crkve u Klani K 1400, uzdržavanje ceste od Križa kot. ceste u selo Studeni K 200, uzdržavanje šumskih nasada K 400, prinos Kastvu za opć. liječnika K 100 a za administraciju K 450, interesi na opć. dug K 107, prinos županiku u Klani K 292, povratak duga K 1574 te različiti troškovi K 360.

Ukupni rashod iznaša K 8856.

Veće svote u *prihodu* jesu: pristojbe za drva K 2120 a za paševinu K 1040, lov K 114, globe K 80, posude K 1600, plovansko mito K 642 sa zaostalcima te razni nepredvidjeni prihodi (zaostalci različitih reparatu) K 750

Ukupni prihod iznaša K 7378.

Ako se rashod prispodobi sa prihodom, proizlazi manjak od K 1478. Ovaj se ima pokriti: nametom od 100% na sve državne poreze za pokriće manjka pak 70% za školske takse i bolničke troškove te 100% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

VI. Klana.

Veće svote u *rashodu* proračuna za g. 1908. jesu:

Administrativni troškovi, t. j., nagrada predsjedniku i članovima upravnoga vieća, plaća opć. činovniku i slugi, tiskanice, dnevnice, porez, sudbeni troškovi i t. d. Za sve ovo proračunano je K 5211.

Školski troškovi proračunani su sa K 2400.

Troškovi za siromahe iznašaju K 725.

Redarstveni troškovi, t. j., prinos k plaći opć. liječnika, javna čistoća i rasvjeta, osiguranje opć. zgrada, plaće opć. lugara, poljara i nagrada šumskom upravitelju, predvidjeni su sa K 3786.

Bogoštovni troškovi najme plaća županiku, zvonaru, orguljašu i t. d. K 1370.

Uzdržavanje i popravak opć. zgrada i crkava K 20.300, od kojih otpada za preuredjenje župne crkve sv. Jeronima K 20.000.

Uzdržavanje puteva i cesta za Mazališće, Brlog i Ladvu K 1200.

Uzdržavanje opć. šume K 340.

Prinos Kastvu za administraciju K 400.

Interesi na dug K 158.

Različiti troškovi K 1800

Uzeto sve u jedno, iznaša proračunani rashod K 38362.

Veće svote u *prihodu* jesu proračunane ovako:

Prodaja i najam opć. zemljišta K 523.

Prodaja trgovačkog i gorivog drva iz općinskih šuma bacili će po prilici K 7810.

Pašišća i sjenokoše K 2320.

Lov pak K 1461.

Različite takse (na ples i nove kuće pak sajmovina K 174.

Globe ili malte K 500.

Prinosi za bogoštovje, t. j., prinosi k plaći župnika, zvonara, orguljuša sa zaostalcima iz prijašnjih godina predvidjeni su sa K 3124.

Sudbeni troškovi povraćeni od utuženih stranaka K 412.

Povratak raznih troškova najme školskih su strane interesovanih općina i k tomu posebice sa strane Studene za preuredjenje župne crkve u Klani, predvidja se K 5805.

Predujmi i posude primljene za preuredjenje župne crkve predvidja se posuda od K 5000 i obračun predujma za cestu Klana-Paka K 7000, ukupno K 12.000.

Razni nepredvidjeni prihodi K 200.

Na sploh uzeto, iznaša sveukupni prihod K 34.740.

Prispodobiv rashod sa prihodom, proizlazi manjak od K 3662, koji ima se pokriti, kako odlučeno nametom i to: 75% na sve poreze za pokriće manjka, onda 25% za školske takse i 75% na potrošarinu vina i mesa u prodaji na malo.

Ovaj proračun sastavilo je i potvrdilo upravno vijeće u Klani a usvojilo općinsko zastupstvo u Kastvu.

Svih šest općinskih proračuna dade ukupno u rashodu K 287.932, a u prihodu K 214.462. — Ukupno

---

metnuli, bio je samo na neki način provizoran, ali kojim bi se bilo velik korak na bolje učinilo. Ustrojenjem 5 kurija zadovoljilo bi se bar donekle načelima demokratskim, te bi svi muški, koji imaju 24 godine mogli sudjelovat u javnome životu. Rečenim sniženjem cenzusa bi se bio dosegao veći broj glasova u gradskoj kuriji i u kuriji vanjskih općina. Izravno tajno izborno pravo glasa zapriečilo bi bilo mnoge nepodobštine, nepravice, nezakonitosti, neprilike, koje se čine kod izbora po dosadanjem izbornom redu. Tim bi se dakle zapriečilo mnogo zla, i postiglo mnogo dobra. Doista ne bi se za-

tako zlorabio proti svojoj manjini, kako je istarski proti našoj hrv. slov. narodnosti.

I baš to, jer nas iskustvo uči, kako ste bili naprama nami nepravedni, kako krivični, kako se vidi iz predleženega proračuna, upravo to je razlog, da smo postavili takove predloge i takove klauzule, koje onemogućuju onakovu upravu, kakova bijaše do sada, i kakova je još sada. A ako se to ne može promieniti sa novim izbornim i pokrajinskim redom, onda mi niemo za njegovu promjenu, pače za to, da se možda učvrsti za kojih 10 godina vaša vlast, vaša prevlast. I to neka znade

vlade odgovorio na našu jednu interpelaciju obzirom na uztrajanje škola. (Zast. Mandić: I prvo jedno, drugu!) Naša stranka ne može nikako biti zadovoljna s tim odgovorom. U njem se veli, da se c. k. vlada uvijek brine za unapredjenje školstva, a da više ne može učiniti s financijalnih razloga, misli valjda s financ. zemaljskih i financijalnih općinskih razloga. Kakvi su financijonalni odnošaji pokrajine, vidi se iz proračuna. Ako se radi o tome, kako da bude plaćen zemaljski kapetan zemaljski predsjednici, zemaljski činovnici, profesori i profesorice, onda nema financ. razloga, mi vidimo, da su bolje plaćeni

i u kojoj drugoj pokrajini. Kad mi malenkosti, mrvice nuždne da nemo, onda se izliče pomanjkanje

Ako je predstavnik c. k. vlade na siromaštvo i slabo financijalno općina, onda mu imam reći, da školskih zgrada, koje obstoje već o godina, a gdje nije još ni do sistematizirana naša škola; i nekn gosp. komesar i neka kaže onima, ga izvjestili u tom pitanju, da ima zgrada u Sv. Lovreču Predubcu, ma još našeg javnog učitelja, da olska zgrada u Sušnjevici, ali nema nog našeg učitelja, da ima školska u Brgudcu, ali opet i ova nema našeg učitelja niti sistemizovane Imade školskih zgrada u Cresu, i Opatiji, te svuda gdje opstoje družbine škole, pa bi mogle sve za javnu pučku školu, ali se ovih

iznato je, kako stvar stoji. Pitanje jenju škola došlo je slavnome zem. , a slavni zem. odbor drži odnosne od sebe, a da ih ne rieši, dakako radi o naši n školama . . .

vi gospodo od većine, baš i ovim postupkom kažete, da niste ljudi lizacije, od napredka, od slobode, ni hoćete da se kažete. Da vi bi tobodu. ali samo za sebe, da mojili što vas je volja, proti nama. ik u školskih stvarih kaže, da c. i radi nekim načinom paralelno sa vnicima zemaljske autonomne oblasti upire tu zem. oblast, da ne će da zamjeri. Jer napokon, ako zem. drži dugo kod sebe akte o ustrakola, onda bi bila dužnost c. k. zahtjevati, da ih rieše. Ali, kako tu igraju veliku ulogu obziri, koje k. vlada naprama vladajućoj stran- Ja ću svršiti.

ma Istranima su vladali su u sredjelomice i u novom vieku razni ti mljetački prokuratori i razni ti grofovi.

dine 1848. huckali su nas protiv jana da dižemo kuku i motiku, da nijesu domaći sinovi, da oni neprava na Istru, da je Istra bila i avenska. Tako se je onda huckalo, je trebalo Hrvate i Slovence u jer se ih je trebalo protiv Talijana. je ustavno doba, u koje su c. k. u Istri šarkale proti Talijanom, e im neprijateljske, ali ujedno ra- hje, osobito od godine 1866., kad se je ciela četa činovnika iz Mljetaka u Istru naselila, i postupale s Istrom kao talijanskom pokrajinom. Zlo postalo je sistemom od god. 1879. napred, to traje već ovo 28 godina naime od tad, odkako je sklopljen trojni savez i s njim savez Austro-Ugarske s Italijom. Odtada, gospodo, nemojte govoriti, da je austrijska vlada proti vama. Od tada Austrija pušta da brodite na punu jedra.

Vama se ne smije ništa dogoditi, vaš posjed makar još nepravedniji mora ostati netaknut, jer tako hoće trojni savez naročito savez sa Italijom. Cielo to vrieme i vi od većine i vi od c. k. vlade, bacate

Razne pr:.norske viesti.

Odlazak narodnog zastupnika g. Josipa Kompare. Sa više nas strana, osobito iz izbornog kotara veleč. g. Kompare, do sada župnika-dek.:.a u Ospu i narodnog zastupnika na zemaljskom saboru za Istru, izpituju da li je istina, da je odputovao u Ameriku, i da li će tamo ostati ili natrag se vratiti. Koliko je na znato, to možemo samo na prvo jestno odgovoriti.

Veleč. g. Kompare odplovio j 20. o. mj. parobrodom za izletnik tva „Austro Americana" put Amer čeno nam bijaše, da je za to dc pust od svoga biskupa za tri mjeseca, da se je na župi zahvali je pošao u Ameriku po nalogu ili nekog njemačko-katoličkog družtv se brine za austrijske izseljenike, došli u slabe ruke, i da ne bi ta njih vjersko-moralni odgoj. Na ı ili za svog boravka u Americi, ! to družtvo izviestiti o svemu, što živio medju izseljenicima.

Na drugo pitanje, da li će tam ne možemo ništa odgovorit, jer ni koliko nam je poznato — nije sv borskim drugovima priobćio.

U Ratkoviću će se obdržav 10. novembra t. g. glavna godišn ština ovdješnje podružnice Sv. Metoda, s običnim dnevnim redom se pozivlju rodoljubi, znanci, prija da nas posjete u što većem br četak točno u 2½ sata.

(

Listnica uredničtva i up

Dopisnicima u Kanfanaru — — „Djačko družtvo" Pazin, potr do dojduči put.

Br. 4521.

Oglas.

Daje se na opće znanje, da usmena javna jeftimba, glede de zakup gradnje župnog stana u R obdržavati u ovom općinskom ur 7. novembra t. g. u četvrtak izm i 12 sati prije podne.

Isklična cijena jest K 14926· tjecatelji kod jeftimbe imadu pri četka iste položiti vadijum od 5 dostalac na 10% u ime jamčevir puniti imade.

Nacrti, troškovnik i jeftinbe mogu se uvidjeti za ≤ieme urevc u ovome uredu.

Glavarstvo općine.

BUZET, 7. X. 1907.

Načelt
F. Flego

„Pogledajte moju chaliču amo,
Akopum sam, eve, tak malušak samo,
Vjerovao nebi nitko-ali istina je prava,
Da napravi sve Kathreinerova-
Kneippova te sladna kava.

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.
jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod sloga, reume, astma (težkog disanja), na-
godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem po:ve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svihu strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

dakle K 502 384. — To je *preko pol milijuna kruna godišnjeg prometa.*

Dosadanjem mjesnom školskom vijeću u Kastvu i Klani minuo je rok od šest godina, te se u smislu školskog zakona imenuje u to vijeće i to u Kastvu: Kinkela Vjekoslav iz Dol. Rukavca, Rubeša Frane iz Zameta, prof. Vjekoslav Spinčić i Vlah Ivan iz Trinajstići; a u ono u Klani: Medvedić Anton iz Klane, Komen Josip iz Skalnice, Simčić Ivan iz Lisca i Mrvčić Anton iz Studene.

Na molbe za postignuće obrtnih koncesija preporuča se onu Finderle Mata, dočim se ne može preporučiti molbe Kotucs Marije iz Matulji i Ožbolt Blaža iz Zameta.

Odobravaju se slijedeće dražbe: glede popravka kola „Jasenovac" u Srokovoj sa cijenom od K 280·40, postav dostaocem Jardas Jakov iz Brnčići; ljeskovih mljavica sa K 75·65 i gorivog drvo sa K 33·95 u opć. šumi p. o. Brgud, te dražba za prodaju limito soli u Jušićima koju rasprodaju preduzeo je Črnjarić Ivan uz cijenu od K 15·58 po metr. centu. Odobravaju se kolaudacije zidarske i stolarske ragdnje glede dogradnje školske dvorane petog razreda muške učione u Kastvu, isplativ poduzetniku dostatbene cijene i povrativ im položene kaucije isplativ ujedno poduzetniku zidarske radnje u ime višeradnje K 306·82 te za popravke učinjene i iskazane u kući broj 75, K 719·74 a poduzetniku stolarske radnje svota od K 181·97 kao višeradnju. Odobrava se takodjer kolaudacija betoniranja tnala uz opć. sajmište u Kastvu polag dražbenog zapisnika.

Prelazi se na priopćenja iz odb. sjednica: Uzima se do ugodnog znanja odpis c. k. kot. poglavarstva o izraženoj najvišoj zahvali na podnešenu čestitku prigodom rodjendana Njeg. Veličanstva Prihvaća se predlog odbora, da se Zuzzi Ivana Ivanovog primi u zavičajnu svezu općinarstva ove općine uz uvjet, da uplati pristojbu od K 100 i da poduzme potrebita, da što skorije zadobije austrijsko državljanstvo. Udovoljuje se molbi nadlugara, da se nabavi šest hrvatskih šumskih koledara za godinu 1908. radi šumskih propisa za šumsko osoblje. Stolar Srdoč Ivan izveo je nekoje radnje po nalogu općine na školskoj zgradi u Hostima, što nek mu isplati sa K 98. Istotako da se isplati županu Hostove K 30 za obavljene zidarske radnje oko te škole glasom predložnog iskaza nadnica. Zvonik župne crkve sv. Jelene u Kastvu trebalo bi popraviti, da se izbjegne većim troškovom, pa se zaključuje, da isto pregleda jedan zidarski majstor i ako je popravak nuždan, da se to odmah dade izvesti. Glede postavljenja munjovoda na školskoj zgradi u Hostima zaključuje se, da se župan o tom progovori sa svojim općinarima, popitav se ujedno na Rijeci glede cijene munjovoda i da zatim obavjesti općinu. Na prijavu župana iz Hosti da u novoj šterni uz školu nema više od pol metra vode, te da ista prema tomu pušta, zaključuje se, da se poduzme poduzetnika Čikovića, da šternu u osam dana popravi, jer bi se inače u radnju imalo izvesti po drugim radnicima, a na trošak njegove kaucije. Uzima se do znanja, da je Dukić Josipu-Jožac doznačena po zemaljskom saboru mjesečna potpora od K 15 za dvije godine dok izuči košaračku školu. Na poziv c. k. kot. suda u Voloskom imenuje se prisilne upravitelje nekretnina i to Jurinčić Ivana u Kastvu za Kastav i bližnje županije, 2. Kalčić Josipa u Sv. Mateju za Sroki, Marčelji, Saršoni, Brnasi. Blažići i Hosti, 3. Matetić Frana u Pužima za Zvoneću, Puži, Jurdani, Kućeli, Dol. i Gor. Rukavac, 4. Stipanić Josipa iz Brguda 96 za p. o. Brgud, 5. Kukuljan Tomu iz Rečine za p. o. Rečinu, 6. Pilepić Mata iz Zameta 34 za Srdoči i Zamet, 7. Medvedić Luku iz Klane 166 za Lisac, Klanu, Skalnicu i Studenu, 8. Rubeša Ivana iz Rubeši 72 za Rubeši Matulji, Trinajstići, Perenići, Pobri i Bregi. Poduzetniku gradnje školske zgrade u Hostima da se isplati K 59 višeradnje izvedene nalogom općine na toj zgradi, odbiv mu predujam od K 30 izdan Host Mata. Dražba za ljeskove mljavici u Lisini ostala je bezuspješna, a zatim pristupio je Kinkela Frane iz Zvoneće 60 i ponudio za te mljavice K 20, što se odobrava. Odobrava se zajam od K 300 izdan radi nauka Brozović M. iz Kastva zaključkom, da se tu tražbinu uknjiži. Turak Frane iz Blažići učinio je i postavio na Šternu u Škurinji ponovno dvije ploče, pa mu se odobrava potrošak od K 30. Pošto je općinu ostala bez vapna, zaključuje se, da se za popravak općinskih i školskih zgrada naruči nužna količina vapna. Pritužbe općine upravljena na c. k. upravno sudište glede podučavanja talijanskog jezika na pučkoj školi u Zametu odbijena je, jer isto nenadležno, navodom, da ako je općina u svom pravu prikraćena, da se obrati na c. k. državno sudište. Odlučuje se, da se o tom upita za savjet g. prof. Spinčića. Kako se je predhodno zaključilo, naručeno je 50 pušaka, koje su već amo stigle, ali pošto su bez remena, zaključuje se, da se naruči potredite remene i radi boljeg sačuvanja da se dade izraditi ormar po stolaru Brozoviću uz cijenu od K 32. Glede popravka kuhinje i smočnice u stanu nadučiteljice u Kastvu kao i konobe te odvodnog kanala, dalo se je pripraviti proračun i načelno se zaključuje da se toj potrebi udovolji, ali predhodno ima vještak izvedbu tih radnja pregledati i eventualno proračun ispraviti ili na dopuniti. Zadovoljstvom uzima se do znanja, da je izložba goveda od 23. oktobra t. g. ispala mnogo ljepše prema onoj od g. 1905., Šepić Antonu iz Zvoneće, poduzetniku ispaljenja ugljena u Lisini, obzirom na kišovita vremena i zimu, produljuje se rok tog posla do proljeća 1908. Lučić Ivanu iz Saršoni odobrava se potrošak od K 61·02 za otpelanje željeznih cijevi iz Jelovičani u Škurinju i za namještenje istih i ostale radnje kod tamošnje šterne. Uz opć. put od Kala na Spinčići porušio se je komad zida i pošto je prolaz pogibeljan zaključuje se, da se taj popravak odade putem dražbe uz cijenu od K 261·90. Usvaja se predlog opć. glavara da se kupi ponudjenu uljenu sliku zaslužnog rodoljuba pokojnog Frana Ravnika, bivšeg nadučitelja u Kastvu, za cijenu od K 50, ako na to pristane vlastnik iste. Glede prodaje i zakupa dijela opć. zemljišta J. L. Münza kod električne centrale u Matuljima odlučit će se naknadno, kad se saznade za točnu mjeru traženog tnala i uvidi odnosni nacrt i pogodbu. Na pitanje glede patronata župne crkve u Veprincu zaključuje se, da se riješenje prepusti za koju od budućih sjednica.

Obzirom što opć. odbor nije mogao da raspravi o molbama za prodaju opć. zemljišta, prepušta se tu točku na riješenje u budućoj sjednici.

Uvidiv opć. zastupstvo, da je već sedam sati u večer i da ima mnogo molba da riješi radi doznačenja novčanih potpora, prepušta iste na riješenje financijalnom odboru uz naknadno odobrenje, jedino doznačuje Blažić ud. M. K 100 za dobavu gradjevnog materijala za obnovu izgorjele kuće i Sušanj M. iz Rubeši K 12 za gorivo drvo.

Konačno zadobiv riječ g. F. Rubeša, ističe da bi konkurencijenalno gradjevni odbor kapelanije Sv. Križ imao pristupiti sastavku proračuna za buduću godinu, ali taj je odbor nepotpun, jer podnešeni utok protiv njega nije još riješen, a nedavno je umro član istoga Srdoč Ivan. Obzirom što Zamet najviše doprinaša trošku te kapelanije a nije u tom odboru dovoljno zastupan predlaže, da bi se mjesto pokojnog Srdoča u taj odbor biralo kao člana Jurčić Josipa Komodančić iz Zameta 120. Opć. zastupstvo, proglasiv prešnost, prihvati taj predlog i imenuje Jurčića članom konkurencijonalnog odbora kapelanije Sv. Križ.

Ne prijaviv se nitko za riječ predsjednik zaključuje sjednicu u 7 i pol sati u večer.

Objavlju
nabavio
- lodna, štofova i modernih tkanina. -

Tko se želi za zimu uz umjerenu cijenu dobro i moderno zaodjenuti, neka ne žali truda i neka dodje vidjeti veliku zalihu - - - - i najljepše uzorke. - - - -

Nabavio sam razne robe za ženska odjela, - - - kao i platna za rublje. - - -

maja, nogavica, finih ovratnika i manšeta, kravata, šešira, kišobrana, dječjih cipela - - - - - - itd. itd. - - - - - -

Prodajem šivaće strojeve i pripadajuće im - - - - sastavne dijelove. - - - -

Narodnjaci neka nabavljaju kod mene - - lipov znak u raznim oblicima. - -

Marko Zović krojački majstor, — „Narodni Dom" u Pazinu.

Roba iz narodnih tvornica. *Bez konkurence.* *Zajamčeno poštena posluga.*

Broj 65. Pula, u četvrtak dne 7. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i uteznje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za otali 20 h., kod u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Govor

nar. zast. prof. Vjekoslava Spinčića

o proračunu i o narodnostnom izmirenju a Istri, izrečan u posljednoj sjednici istarskoga sabora.

(Nastavak)

Sam g.. predgovornik priznaje, da smo uviek govorili, da ne ćemo, da budemo majorizirani. I to je istina, mi smo uvijek stajali na stanovištu, da jedni drugo ne možemo majorizirati, da jedni bez drugih ne možemo odlučivati.

I ako g. predgovornik predstavlja kao nešto nečuvenoga, da bi u razmjeru od 25 na prama 19 zastupnika, moglo 8 zastupnika zapriečiti svako djelovanje, to mu odgovaram, da bijaše to samo jedan od predloga, kojeg smo postavili, kad naši prvašnji ne bijahu prihvaćeni, i to u svrhu, da ne budete mogli bez nas odlučivati. Ako je taj zahtjev toli grozan, onda vratimo se na prvašnje naše predloge. Mi bi bili zadovoljni sa 18 naprama 21, ili sa 21 naprama 24, uviek tako, da jedni bez drugih, bez medjusobnog sporazumka, ne bi mogli u saboru zasjedati; dočim bi u zemaljskom odboru bila 2 prema 2 člana, pa bi kapetan odlučivao, koji bi valjda bio toliko savjestan, i imao toliko obzira naprama onima, koji su ga imenovali, da bi poštovao zakon. I to nije nikakva nemogućnost, jer ako to može biti u Gorici, u našoj najbližoj pokrajini, zašto ne bi moglo biti i kod nas? I tamo imade polovica saborskih zastupnika i polovica zemaljskih odbornika, jedna polovica svake narodnosti, pak ja ne mislim, košto g. predgovornik, da tamo stvari stoje, da se ne radi. Ja vidim, da se tamo svjestno radi, i da se napreduje. Tako bi se i ovdje radilo, dočim je sada prepriečen pravi i pravedan rad samovoljnim nepravdama, koje se našemu narodu dogadjaju. Ako smo mi braća u porezu i nametu, kojeg plaćamo, ako smo braća u našoj postojbini, koja je svima sveta, onda bi morali biti takodjer braća u pravima i njihovom uživanju. A kad se nismo mogli sporazumjeti za donekle stalan sporazum, onda smo metnuli podredjen predlog:

1. da se dosadanjim kurijama doda V-ta kurija;

2. da se snizi cencus za gradsku i seosku kuriju;

3. da se uvede tajno i izravno izb. pravo, a ostane kako je.

Taj predlog, kojega smo podredjeno metnuli, bio je samo na neki način provizoran, ali kojim bi se bilo velik korak na bolje učinilo. Ustrojenjem 5 kurija zadovoljilo bi se bar donekle načelima demokratskim, te bi svi muški, koji imaju 24 godine mogli sudjelovat u javnome životu. Rečenim sniženjem cencusa bi se bio dosegao veći broj glasova u gradskoj kuriji i u kuriji vanjskih občina. Izravno tajno izborno pravo glasa zapriečilo bi bilo mnoge nepodobštine, nepravice, nezakonitosti, neprilike, koje se čine kod izbora po dosadanjem izbornom redu. Tim bi se dakle zapriečilo mnogo zla, i postiglo mnogo dobra. Doista ne bi se zapriečila borba. Ni ja ju ne želim. Al kad se ne će pravednoga sporazuma, pa neka bude borba, al na boljim temeljima. Bila je i ovoga ljeta na gorih, pa smo ostali živi. Pa napokon stara je rieč: u borbi je život. Samo nek je poštena.

Kod ginute, veli predgovornik da smo zahtjevali nemogućnost; a mi smo zahtjevali svojim posljednim predlogom, da bez bar jednog člana zem. odbora iz naših kurija, ne bi mogli ništa odlučivati. To smatra nemogućim takodjer c. k. vlada, odnosno njezini predstavnici. Onda, ako to ne može biti i ako to ne bi moglo dobiti previšnje sankcije, onda nek se uredi kako je uredjeno u goričkoj pokrajini, kako smo prije predlagali, da budu dva i dva; onda ne treba postavljati nikakovih uvjeta.

Gospodin predgovornik rekao je takodjer, da smo mi odustali od načela, po kojem bi svaka narodnost ustanovila svoje kotare, kojega smo se uviek od početka držali i da ne će niti izraza rabit, kojim bi taj naš postupak označio. — Ja mu imam samo to odgovoriti, da se je doista uvjek govorilo od početka, da će talijanske kotare ustanoviti predstavnici talijanske stranke, a hrvatsko-slov. kotare predstavnici hrvatsko-slovenske stranke; ali se nije nikada potanko izpitalo, koji je teritorij, koje zemljište jedne stranke, a koje druge. Doista pokrajinski odbor bio je napravio dva teritorija, ali to još nije prihvaćeno kao takovo, o tome se nije razpravljalo. Neka mi reče g. sastavitelj te osnove, je li kada bilo govora, koji teritorij je talijanski, a koji hrvatsko-slovenski. O tome uopće, velim i opet nije nikako razpravljalo. A da bismo bili razpravljali, ja mislim, da bi se moralo bilo teritorije donekle promjeniti. Evo gospodo primjera. Grad Cres, koga je postavio zemaljski odbor u talij. teritorij imade i po zadnjem popisu pučanstva više Hrvata nego li Talijana, te bi dakle morao spadati ne u talijanski, nego u hrvatski teritorij. I zato je možda dobro, da g. predgovornik nije rabio izraza, koga je tobože imao pravo rabiti, jer kad bi ga bio rabio, onda bi mu bio i pravim izrazom odgovorio. Poštovani gosp. Bartoli govorio je toliko o miru, u istinu on i njegovi drugovi htjeli su i hoće prevlast, kao što je imadu do sada, makar sa manjim brojem zastupnika i zemaljskih odbornika; prevlast, visoki sabore, kakovu mislim ne ima nijedan zem. odbor; prevlast, koju nije nijedan sabor, nijedan zem. odbor tako zlorabio proti svojoj manjini, kako je istarski proti našoj hrv. slov. narodnosti.

I baš to, jer nas iskustvo uči, kako ste bili naprama nami nepravedni, kako kriviči, kako se vidi iz predležećega proračuna, upravo to je razlog, da smo postavili takove predloge i takove klauzule, koje onemogućuju onakovu upravu, kakova bijaše do sada, i kakova je još sada. A ako se to ne može promieniti sa novim izbornim i pokrajinskim redom, onda mi nismo za njegovu promjenu, pače za to, da se možda učvrsti za kojih 10 godina vaša vlast, vaša prevlast. I to neka znade i slavna većina zajedno sa saborskim predsjednikom, i c. k. vlada, koja je uviek uz vaše krivično, nepravedno stanovište stajala.

Prije nego li svršim, dozvolite mi, da njekoliko rieči rečem o radu u dosadanjem saborskom zasjedanju.

Tri godine je proteklo, dok je došlo do ovoga zasjedanja. Tri godine nije bilo zasjedanja samo radi vašeg hira, zato, jer je vlada htjela odgovoriti na jednu hrvatsku interpelaciju u hrvatskom jeziku — a vi niste htjeli toga dozvoliti.

I zato, što gospodin saborski predsjednik nije htjeo podnesti hrvatskoga odgovora na hrvatsku interpelaciju, dao je svoju demisiju. Za sve vrieme, što se je tako izgubilo, u koliko je škodilo pokrajini, bacamo krivnju na vas gospodo od većine — što nam niste htjeli priznati ni ono malo pravice, što nam je htjela priznati sama vaša c. k. vlada — i na vas g. predsjedniče, koji stojite tako čvrsto sa većinom. Konačno je ipak došlo do saborovanja, i mi smo ipak nešto učinili. Ja se radujem, da se je poduzelo korake za ublaženje biede i podignuće blagostanja naroda. Drago mi je, da se je riešila zakonska osnova o uredjenju Mirne, jer će se tim pomoći velikomu dielu pučanstva.

Isto tako s radosti pozdravljam rješenje pitanja o uredjenju Luga i Jezera na otoku Krku, jer to će biti od velike koristi za ono pučanstvo. Predjel od Omišlja preko Dubašnice lijep je, blago je u njem podnebje, sada neka bude još posve zdrav, prost od groznice, pak je stalno, da će i domaći bolje živiti, i gostovi tamo dolaziti.

Razpravili smo takodjer zakonsku osnovu o poboljšicah učiteljskih plaća, i drugu o poboljšicah mirovina učitelja i njihovih udova i djece. Meni je samo žao, da će u srcu naših učitelja ostati ipak žalac nezadovoljstva, jer je taj zakon školski tako prikrojen, da se zapostavlja naše učitelje i učiteljice, a pogoduje talijanskim učiteljima. Kako su svi pokrajinski zakoni stvoreni na vašu korist, tako je stvoren i ovaj zakon.

Pa da rečem koju o postupku c. k. vlade. Do danas odgovorila je samo na na jednu interpelaciju odmah u drugoj sjednici ovoga zasjedanja i to onim istim odgovorom, koga je već imala pripravljena od god. 1904., tako da u stvari, u 3 god. nije učinila ništa.

Danas je gosp. predstavnik c. k. vlade odgovorio na našu jednu interpelaciju obzirom na uztrajanje škola. (Zast. Mandić: I prvo jedno, drugu!) Naša stranka ne može nikuko biti zadovoljna s tim odgovorom. U njem se veli, da se c. k. vlada uvijek brine za unapredjenje školstva, a da više ne može učiniti s financijalnih razloga, misli valjda s financ. zemaljskih i financijalnih općinskih razloga. Kakvi su financijonalni odnošaji pokrajine, vidi se iz proračuna. Ako se radi o tome, kako da bude plaćen zemaljski kapetan zemaljski predsjednici, zemaljski činovnici profesori i profesorice, onda nema financ. razloga, mi vidimo, da su bolje plaćeni nego li u kojoj drugoj pokrajini. Kad mi pitamo malenkosti, mrvice nužne da nepoginemo, onda se ističe pomanjkanje novca. Ako je predstavnik c. k. vlade mislio na siromaštvo i slabo financijalno stanje občina, onda mu imam reći, da imade školskih zgrada, koje obstoje već nekoliko godina, a gdje nije još ni do danas sistematizirana naša škola; i neka pamti gosp. komesar i neka kaže onima, koji su ga izvjestili u tom pitanju, da ima školska zgrada u Sv. Lovreču Podubcu, ali nema još našeg javnog učitelja, da ima školska zgrada u Sušnjevici, ali nema još javnog našeg učitelja, da ima školska zgrada u Brgudcu, ali opet i ova nema javnog našeg učitelja niti sistemizovane škole. Imade školskih zgrada u Cresu, Pulju i Opaliji, te svuda gdje opstoje nužne družbine škole, pa bi mogle sve služiti za javnu pučku školu, ali se ovih neda.

Poznato je, kako stvar stoji. Pitanje o ustrojenju škola došlo je slavnome zem. odboru, a slavni zem. odbor drži odnosne spise kod sebe, a da ih ne rieši, dakako jer se radi o našim školama . . .

I vi gospodo od većine, baš i ovim svojim postupkom kažete, da niste ljudi od civilizacije, od napredka, od slobode, kakovimi hoćete da se kažete. Da vi bi htjeli slobodu, ali samo za sebe, da možete raditi što vas je volja, proti nama. Postupak u školskih stvarih kaže, da c. k. vlada radi nekim načinom paralelno sa predstavnicima zemaljske autonomne oblasti da podupire tu zem. oblast, da ne će da joj se zamjeri. Jer napokon, ako zem. odbor drži dugo kod sebe akte o ustrajanju škola, onda bi bila dužnost c. k. oblasti zahtjevati, da ih rieše. Ali, kako rekoh, tu igraju veliku ulogu obziri, koje ima c. k. vlada naprama vladajućoj stranci . . . Ja ću svršiti.

Nama Istranima su vladali su u srednjem, djelomice i u novom vieku razni talijanski mljetački prokuratori i razni njemački grofovi.

Godine 1848. huckali su nas protiv vas talijana da dižemo kuku i motiku, da talijani nijesu domaći sinovi, da oni neimaju prava na Istru, da je Istra bila i bude slavenska. Tako se je onda huckalo, jer se je trebalo Hrvate i Slovence u vojsci, jer se ih je trebalo protiv Talijana. Nastalo je ustavno doba, u kojo su c. k. oblasti u Istri šarkale proti Talijanom, kuzale se im neprijateljske, ali ujedno radile za nje, osobito od godine 1866., kad se je ciela četa činovnika iz Mljetaka u Istru naselila, i postupale s Istrom kao talijanskom pokrajinom. Zlo postalo je sistemom od god. 1879. napred, to traje već evo 28 godina naime od tad, odkako je sklopljen trojni savez i s njim savez Austro-Ugarske s Italijom. Odtada, gospodo, nemojte govoriti, da je austrijska vlada proti vama. Od tada Austrija pušta da brodite na puna jadra.

Vama se ne smije ništa dogoditi, vaš posjed makar još nepravedniji mora ostati netaknut, jer tako hoće trojni savez naročito savez sa Italijom. Cielo to vrieme i vi od većine i vi od c. k. vlade, bacate

pred nas svakojake klipove. Mi usuprot vas jednih i drugih napredujemo, i napredovat ćemo, jer tako hoće božja pravica, i tako vječni zakoni zahtjevaju. I će uvjek još biti o tome na široko govoriti.

Zadnji put obećao sam kojugod napisat o socijalizmu. Težak i dug je to posao, par rieči samo za danas, a vremena

Dan danas nastaju *demokratska* vremena. Demosratski, to je grčka rieč, te znači pučki. Pučka dakle nastaju vremena, jer ljudi danomice sve to više upoznavaju veliku onu kršćansku istinu, da su svi ljudi braća. Puku se davaju prava sudjelovati kod javne uprave, a toga prije nije bilo. Kako znate sami, na svietu je još mnogo zla, da se to zlo odstrani, pozvan je u prvom redu puk, na kojeg se danas svatko pozivlje. Ima ljudi, koji misle, da treba sve rušiti, da treba izbaciti svaku vladu i svaku crkvu, riešiti se svih zakona, i onda da će čovjek biti sretan. To su ti socijalisti, od kojih imamo daleko stati.

Mi ćemo biti vjerni sinovi našeg naroda, visoko ćemo dizati trobojni naš stieg, te ćemo se čvrsto držati kršćanskih nauka u kojih jedinih leži naš spas. Osobito se to mora u Puli strogo paziti, jer je narod naš izložen ovdje najvećim pogibeljima. Žalostno je, da medju njegove zaklete dušmane, uz liberalce i uz socijaliste vjerno stoji i dobar dio svećenstva. Nu, ako svi znaci ne varaju nešto se iza brda valja, te se za Flappovo djelo na daleko čuło.

Za danas ovo, drugi put još koju o tome.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču, 29. X. 1907.

U jučerašnjoj sjednici carevinskog vieća sastavljena je razprava o nagodbenih osnova.

Njemački liberalac Dr. Urban nije se izjavio ni za, ni proti nagodbi, ali će glasovati za i on i njegova stranka. Češki zastupnik grof Sternberg zagovara nagodbu kao kršćanin, obrtnik i seljak.

Prvak rusinske stranke Dr. Lavicki govori groti nagodbi, te će i on i njegovi proti njoj glasovati.

Član njemačke narodne sveze zast. Kaiser ističe mane i dobu stranu zakon. osnova, te će, prem toga izričito ne kaže, glosovati za nagodbu.

U ime poljske pučke stranke izjavi zast. Stapinski, da će oni s političkih i gospoderskih razloga proti nagodbi glasovati.

Kršćanski socijalista zast. Asmann, ističe nekoje nejasne točke zakonskih osnova, govori ostro proti neobuzdanim zahtjevom Madžara — ali nema srčanosti izjaviti: mi moramo glasovati proti nagodbi.

U današnjoj sjednici govorio je izmedju ostalih, veoma obširno i veoma temeljito hrvatski pak njemački narodni zastupnik Dr. Matko Laginja, koga je velik dio kuće pozorno slušao, i vrlo živahno povladjivao. Taj krasni govor donesti ćemo u cjelosti u hrvatskom prevodu.

U Beču, 5. XI. 1907.

Danas se je nakon petdnevnog odmora opet sastalo carevinsko vijeće. U današnjoj sjednici razložio je i obrazložio ministar financije g. Koritowski proračun za god. 1908. Ministar je govorio i čitao 2¼ sata o proračunu, iztaknuv pojedine njegove stavke. Govorio je o svakom ministarstvu posebice, te naglasio one povišice proračuna, za kojimi će se promicati obrt, trgovina, pomorstvo, ribarstvo, graditi ceste i željeznice, povećati plaće oružničtvu, sudbenim kancelistom itd. Državni proračun za god. 1908. iziskuje potrošak od preko 2 milijarde 133 mil. Kruna; dohodak proračunan je na 2 mil. viška.

Ministarsko razglabanje učinilo je povoljan utisak na državno zastupstvo.

Zatim se prešlo na razpravu prešnog predloga zast. Steina, koji ide za tim, da se vojničkim častnikom i momčadi poveća plać. Prihvaćena je prešnost i razpravljen sam predlog, za kojega je glasovala većina državnog zastupstva.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula, 7. XI. 1907.

Narodna radnička organizacija. U nedelju dne 3. t. m. u 10 sati u jutro obdržala se je glavna konstituirajuća skupština „Narodne radničke organizacije", te je bio predsjednikom iste jednoglasno izabran g. Lacko Križ. Skupštini je prisustvovao i podpredsjednik „N. R. O." iz Trsta, koji je takodjer držao govor, radujući se našem uspjehu.

Upisivanje u tu organizaciju je svaki dan od 6—8 u večer, i u nedelju od 9—11 u jutro. Članarina je 20 para na čedan. Potanje obavjesti dobivaju se u vrijeme upisivanja.

* * *

Dne 27. X. o. g. primili smo 50 K od gospodina Kazimira Jelušića, koje mu je izručio da nam dade vlč. g. prof. Spinčić zastupnik naroda, komu se najsrdačnije zahvaljujemo. Ujedno iskrena hvala svima, koji nam kod tog plemenitog poduzeća pomognu, a od Boga plaća!

Pazinski kotar:

Iz Pazina nam pišu: Veliki pučki ples u Pazinu. — U nedelju dne 10. novembra obdržavati će u dvorani „Narodni Dom" u Pazinu veliki pučki ples uz sudjelovanje vojničke glazbe iz Pule. Ulaznina samo 25 novčića po osobi, samo za muškarce, žene su slobodne od plaćanja. Djeci je ulaz zabranjen. No i za njih se je priskrbilo, oni naime i stari mogu se popet na galeriju (gdje se takodjer plaća ulaznina), te odande mogu, bez straha da im se što dogodi, promatrati razvitak plesa. Ovime se evo pruža narodu prilika, da se za malen novac pozabavi do mile volje.

Oko osam sati ples će se za kratko vrijeme prekinuti, te će se davati jedna predstava u dijalektu našeg naroda. Stoga neka se u nedelju ne nadje ni jedan, a da ne bi došao na ples, koji će trajati od 4 sata po podne, pa sve tamo negdje do polnoći. Do vidova dakle u Pazinu!

Izvješće Djačkog Pripomoćnog Družtva u Pazinu o prinosima: U mjesecu kolovozu primilo je družtvo ove prinose: g. zem. nadzornik Matejčić — Trst K 40; Ernest Baša, odvjetnički činovnik — Volosko K 2; zastupnik Spinčić — Opatija — da počasti uspomenu svoga prijatelja i druga Slavaja Jenka K 25; Dr. Karlo Lukež — Trst, sabranih na piru gosp. Dra Tresića po G Vučkoviću K 124; Klub hrv.-slov. zastupnika na istarskom saboru, da počasti uspomenu blagopokojnog Slavoja Jenka K 82; Uprava „Edinosti" — Trst, ⅓ sabranih od g. Vj. Kodrića prigodom sastanka u Boljuncu 11, 8. o. g. K 7·81; Medulinsko družtvo za štednju i zajmove, dio čistog dobitka za god. 1906. K 100; Marko Zović — Pazin K 2; župnik Korbar Čedomir — Sv. Ivan od Šterne K 1.

U mjesecu rujnu primilo je družtvo ove prinose: gosp. zem. nadzornik Matejčić — Trst K 40; Obitelj Janko, da počasti uspomenu blagopok. Slavoja Jenka 200 K, a gdja Sofija Šabec — Opatija K 100, ukupno K 300; Slokovič, pravnik predao čisti dobitak od koncerta priredjenog od hrv. i slov. istarskog djačtva prigodom sastanka u Pazinu dne 8. rujna K 141·45; Sabrano uz poklik: „Živio Dr. Laginja" K 6, a u družtvu kod gosp. Frana Halame u Šumbergu K 15, ukup. K 21; Profesor Stjepan Figutić — Pazin K 5; Placar — Trst K 24; Sabrano u Nar. Domu u Pazinu za darovano grožđe od gdje Raner 5 K; gdjica Bazilija Francić, učiteljica — Pazin K 10; Uredničtvo „Riečkog Novog Lista" šalje dar obitelji A Stonger K 20.

Lijepa hvala premenitim darovateljima! Prijatelji mladeži segnite u džep.!

Odbor.

Porečki kotar:

Kaštelir početkom novembra. Ko bi bio prošle sedmice, tri dana prošao Kaštelirom, bio bi mislio, da je ovdje revolucija, pa bi svatko i pitao, čemu toliki narod obilazi Kaštelirom. Evo čemu. Naša je nova crkva već pokrivena. U nutri pred malo dana banu jedna ploča latinskim natpisom i početna slova našeg obljubljenog (!?) župe upravitelja. Narod tim grozno uvrijedjen, zahtjevao je, da se mirnim putem ta ploča baci doli. Nakon vike i govora od nekoliko sata, bila je bačena i ponešena u stan poduzetnika, pošto joj je mrtvačko slovo oslovio putem naš barba Marko.

Al bi bio tog dana osvanuo crni petak kome, da nije bilo naših staraca, koji su to umirili, ako i teško.

Drugog dana krenuo je cijeli Kaštelir u Poreč, da se potuži na kapitanatu i biskupiji na našeg župe upravitelja.

Sav se Poreč čudio tolikom broju. Pošto su bili na poglavarstvu, krenuše u biskupiju. Tu kazaše, da po zadnji put dolaze u Poreč njemu se tužiti; pošto da znadu da to ne koristi, al da ga ljepo mole, da im odstrani popa, pa i ako neće drugoga namjestiti, jer ds vole ništa nego li ovakova kakva imadu.

Pošto su prosuli pred biskupa vreću ne lijepih činjenica našega popa, on im odvrati: „Ja ću vam otvorit natječaj". Al narod, mnogo puta prevaren, odvrati: „Samo da nas ne prevarite". Biskup im odvrati: „Kažem, da ću čim prije otvoriti natječaj."

Ove rieči stavljamo na dušu našim svećenikom ove biskupije.

Kad se je narod povratio prošao je pred župnim stanom i zaviknuo „živio". Malo za tim, kako kaže A. J., pokazno se je na prozoru pop, i zapjevno na glas: „Lascia pur . . . Sudite, čitaoci, je li to čovjek, i promislite, da je to čula ona masa svijeta, što bi se bilo dogodilo? Ko bi bio kriv, da se Kopar napuni Kaštelirača? *Kaštelirski Hrvati.*

Koparski kotar:

Iz Račjevasi: U našem selu imala bi biti po broju djece barem jedna dvorazredna škola za sela: Račjavas i Raspor, a jednorazredna škola za sela: Trstenik i Klenovšćak. Moljakamo već više godina za tu skrajnu potrebu. Ali, reč bi, da su dotične oblasti nekako gluhe na te naše opravdane zahtjeve, premda nas nadju, da platimo porez u školsku zakladu. A ti tužan narode, plati i šuti! — Nekoliko godina pitalo je već c. k. kotarsko školsko školsko vieće izkaz školske djece, koja bi imala dužnost polaziti školu iz spomenutih sela. Taj im se je izkaz uvijek samo na zahtjev dostavio od župnog ureda iz Lanišća. Nu mi smo skromni. Mjesto pravom na nas pripadajuće dvorazredne škole za Račjevas i Raspor, pitamo barem jednorazrednu školu. Oblasti su doduše izašle lani u ožujku na lice mjesta, pregledati školska okružja. Priznale su isto potrebu škole, dok su medju nama biše. Ali, pošto se ide za tim, da bude naukovni jezik na želju puka hrvatski, to — reč bi — da je opet opravdana naša molba negdje zaspala. — Nu u Istri jesmo, gdje nam tudja gospoda pravicu još kroje.

Stoga počeo se je narod bolje osvješćivati, imajuć na misli rečenicu: „Čovječe, pomozi si najprvo sam, pak će te i Bog, pomoći!".

* * *

Prigodom obdržavanja prilužnice u Račjojvasi dne 17. X. o. g., glede gradnje župnog stana u Račjojvasi, bijaše na predlog župana Črnac Matea pok. Ivana (Grgan) sabrano za Družbu sv. Ćirila i Metoda sliedeća svota, koju darovaše pojedinci i to: Črnac Mate K 5; Grgo Božić, Božić Ive, Črnac Mate, Jurdana Frane, Brmbolić Ivan, Josip Vrbka po 2 K; Črnac Juraj, Blaž Božić, Juraj Božić, Ivan Božić, Cerin Ive, Cerin Petar, Božić Anton, Božić Ive, Božić Anton, Črnac Šime, Črnac Blaž, Cerin Ivan, Stroligo Ivan, Božić Ivan, Ivan Poropat, Ivan Grbac, Marija Dočkal, po 1 K; ukupno 33 K. Živili darovatelji!

Braćo, sjećajte se svakom zgodom kod voselog družtva, kada vas je više na okupu, ove plemenite „Družbe", koja tolike po Istre, od odnosnih oblasti zapuštene krajeve podpomagala, i danas podpomaže! Ta će za stalno i vas podpomoći do providjenja, ako ju budete često dobrovoljnim prinosima nadarili, jerbo jedino od takovog ukupnog uovca, koji se po svietu od radoljuba sabire, uzdržava ona do providjenja učiteljske sile, i tu i tamo posudi bezkamatno po koju glavnicu uz povratak na dogradnju školske zgrade. A medjutim vaša mila djeca crpe iz te

škole prvo svoju korist, dok nadležne oblasti konačno vam dadu ono, što vam po zakonu ide. Pomišljajte na to, i bodrite se medju sobom, ne bi li se dalo do skora u kojemu od spomenutih sela ustrojiti podružnicu Družbe sv. Ćirila i Metoda? Uz dobro volju i bratsku slogu sve se može učiniti. Jerbo naša poslovica kaže: „Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari!“ U to ime pomozi Vas Bog!

Istomišljenik.

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru i američki Hrvati.

Početkom ove školske godine družbino je ravnateljstvo otvorilo svoje škole u ovim mjestima:

U Cresu (četiri razreda), u Velikom Lošinju (dva razreda), u Gabonjinu (jedan razred), u Puli (dva raz.), u Banjolama (jedan razr.), u Ičićima (jedan razr.), u Svetvinčentu (jedan razr.), ukupno 6 novih škola odnosno 12 novih razreda.

Samo se po sebi razumije, da su uslied toga i u velike porasli izdatci naše družbe, a porasti će i u buduće, jer družbu našu čeka još veliki rad oko spasavanja mnoge i premnoge naše hrvatske djece. »Lega Nazionale« ohrabrena potporama iz Italije, ojačana prinosima, što joj ih glasuje sabor, i obćine kao i doprinosima koji joj danomice i u vrlo obilnoj mjeri stizavaju od pojedinih doista požrtvovnih talijana, digla je sada krila, pa hoće da u raznim čisto hrvatskim mjestima ustroji svoje odnarodujuće škole. Hoće li naša družba da održi megdan protiv polike tudjinske sile, prinudjena je, da se i ona obazre zašto većim i obilnijim prihodom. Njezino je jedino uporište srce hrvatskoga naroda. Ona je nato često puta apelirala, i to ne samo na roduljube, u domovini već i na svu našu ostalu braću u dalekom tudjem svietu. Da svoje prihode poveća, naša se družba obratila na naše ljude u sjevernoj i južnoj Americi i zamolila ih, da u onim dalekim krajevima zapodjenu akciju u prilog našoj družbi. Zamolili smo ih, da i oni stanu, i to što većom snagom i odlučnosti, na obranu našega teritorija, našega svetoga prava. Rekli smo im, neka i oni za nas kupe prinose, jer trebamo pomoći, nužno i krvavo trebamo.

Napomenuli smo im, da naša družba uzdržaje već sada 42 učiteljske sile, 42 apoštola, koji imadu misiju, da ovu hrvatsku zemlju vrate u krilo hrvatskoj zajedničkoj majci. I jošte smo im rekli: Narodna će se glavna skupština držati u Istri. Hiljade i hiljade naroda pohrlit će onoga dana, da čuje, kako družba živi. I kad mi budemo spomenuli Vas, Vašu pomoć i Vaše bratsko zanimanje, tisuću će se kapa dići u vis i tisuću će srdaca zakucati u jedan gromorni glas, koji će Vama, našoj dobroj i dalekoj braći slati svoju toplu hvalu i svoj blagoslov.«

Nitko ne smije ljubiti svoju zemlju onako, kao onaj koji joj je daleko. Naša američka braća posvjedočila su u stotini zgoda, da nema žrtve, što je oni nebi doprinieli na oltar drage i daleke svoje zemlje. Uvjereni smo, da će ta naša braća rado priskočiti u pomoć našoj družbi i pružiti joj pomoć, koju ona nužno treba. Ali družba ne može da čeka, ona mora da neprestano bdije i radi, jer neprijatelj ne spava. Zato treba da hrvatska braća u domovini upru što jačom snagom, da ni časa ne puštaju s vida narodnu borbu u Istri, da što obilnijim prinosima dohode u pomoć ovoj družbi, koje cielo djelovanje ide zatim, da se jedna hrvatska pokrajina ne izgubi u tudjinskom moru Hrvati i Hrvatice! Stotine i stotine tudjinskih očiju gleda pohlepno na ovaj naš hrvatski biser. Sve se polakomilo za ovom našom lazurnom Jedrenom, ali mi hoćemo da ove naše slavne vode sačuvamo sjajnoj našoj hrvatskoj zastavi. Taj cilj lebdi nam pred očima već pola stoljeća; na Vama je braćo da uberete plodove pedesetgodišnje borbe Vaših Istarskih ljudi.

Grančica se već dobro nagnula, treba vrlo malo žrtve, nešto napora, da zlaćana jabuka sama od sebe pane u toplo krilo hrvatske majčice naše!

Naprieđ za družbu!

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Frane! o kumpare Frane Ooo! — — hod ovan, hebaj, ću ti jos nec vero lepega do Cresa poveć.

Fr. O Kumpare bonvenja, kada si prisel do Losinja?

Jur. Scer ponem jugu, a kad smo prisli pod Cres zafrakan delalo je jeno jugo i dez, da smo komać kostali i sem maril zustat va Cresu, zac sen ti i ja neki kapetan bonaca — ma ni mi zal ne, zac sen tan cul i videl denovo lepeh stvari — jos mi i sada srce behće do radosti — — — ala induvinaj, ko si kapac, ce sen videl i cul.

Fr. Induvinaj — induvinaj — a ce ja znam.

Jur. Ter si bil i ti do mala tan.

Fr. Forsi da si videl mesopusta Gulu va togi do suca.

Jur. Aj bo!

Fr. Sjoru bukaletu s papagalom, ki ume vrisćat: fora i šćavi, m... per i crovati?

Jur. Aj bo!

Fr. Mistra Iva va sirokih vrbanskih bragesah a s talijanskum sjarpum okol vrata?

Jur. Aj bo, aj bo!

Fr. Mistra Sălara kede goni mlekaricu, zac je svoju decu zapisala va frvarske skuli?

Jur. Aj bo!

Fr. Fratela Alesija i donu Vrećinku kede vrišću za nasimi skularići: che diavolo i va far questi poveri ragazzi la suso?

Jur. Aj bo!

Fr. Forse da si videl one krize sekvestrane na komune skinjene na grobeh va cimitorije, zac imaju frvarske napise?

Jur. Aj bo! Aj bo!

Fr. Da je donna Louisa pisala sjor ministru va Bec, da va termin do trih mesec mariju sva deca do fervarske skuli denovo tornat va njeju skulu.

Jur. Aj bo!

Fr. Morda da si videl, kako fratelo Gule cini tancat, koti kalabrez medvida, ono jos nekih tanekih gladin i popardil.

Jur. Aj bo!

Fr. Da su arivali do Bneci ono triset karabinjeri keh je urdinal fra Gule nasem sjor dotoru Benetu Mosju, ka da mu nisu oteli poslat sjor Dumić do Pula svojih pulicijot — —

Jur. Aj bo, aj bo!

Fr. Da će doć va Cres ki od naseh albukali, sada kada su sjor Nocente zaprli butigu.

Jur. Aj bo!

Fr. Da su komunske listri sponjeni — — ma ne — zac mij rekal Ranjo, da te bit lecioni ovu zimu da pride menje venjśaci votat . . .

Jur. Aj bo, aj bo!

Fr. Forsi, da si videl na sudu oneh tanekeh „studenti scavezati“ i onu dicnu kumpanju, ki su vrišćali: viva l'italia! abaso l'austria m. per i croati i slicnih rozic — a mej timi da je bil ka purijon fratelo „Drinda“ ki ceka nominu kunsijera do financi, a jos mu do ust smrći koluderski kranjski kapuz i fazol.

Jur. Aj bo!

Fr. Ma daj, da već sem vero stuf tih tvojih ajbo — povej mi ko ćes, zac me T'na ceka z veceru.

Jur. Ću te kuntentat ću sada — hebaj — znaš ovo ti marim poveć na ubo, da nas nebi oni gospodini onan gori culi — bil sen ti va nasoj novoj frvarskoj skuli i videl sen kede *tristo i pedeset* ce muzkih ce zenskih, ce večernjih ce blagdanjih, lepo, marljivo i mirno uce i pohajaju frvarsku skulu!

Fr. Sajè — sada kapim zac se fratelo Bepo i dona Louisa tuliko na nasih popi delpini!

Jur. Videl sen kede se zida „Narodni dom“ i već je dva metra nad zemlju i tu ti se, kumpare moj, nosi, mesa, runca kako na kordiju, a sve pod direcijonom naseg vridnog prota Opatića — pak sen cul, da su anke nas sjor podestà, komu tuliko na srcu lezi nase druztvo i kopaci, pohvalili i rekli: bravi brustolini, questo sarà una bula casa degna di Cherso, altroche, noaltri cul nostro circo zavatta e col nostro patrizio.

Fr. Orajt . . .

Jur. Cul sen, na francikovu vecer, kede jeno penas lepih creskinjic zvonu va tamburice, pod ponestrami naseg dicnog sjor kavaliera i lepo kantaju ko angjelići sveke sorti fervarskih kancunet, a osobito ovu:

Zivio Spinčić, zivio ga Bog
Popardilom propast,
Nas će pomoć Bog . . .

Fr. Bog, gren z barku va Plomin!

Razne primorske viesti.

Slava pokojnikom. Svakako imamo milih i drugih pokojnih, kojih se često spominjemo, a navlastito na dan svih mrtvih. Nego imamo i skupnik pokojnih, kojih se svi spominjamo u stanovite dane. Takvi su za nas Hrvate, gdje god nas ima, narodni junaci i muževi Petar Zrinjski i Frano Frankopan, kojim je krvnik odsjekao glave dne 30. travnja 1671. u Bečkom Novom Mjestu. Hvala nekim domoljubom iz Zagreba sad se zna, na kojem mjestu počivaju kosti i pepeo rečenih narodnih mučenika hrvatskoga naroda. Za počastiti njihovu uspomenu podali su se njeki zastupnici na carevinskom vieću iz Dalmacije i predstavnici hrvatskih akademičkih družtava iz Beča u Bečko Novo Mjesto, na dan svih mrtvih. Zastupnik Ivanišević glagoljuš, glagoljao je sv. misu, a druga dvojica zastupnika čitali su latinsku misu. Predstaviv se naši zastupi svećenici vriednom starcu, prepozitu sa mitrom, ovaj jih je jako prijazno primio i rekao, da zna, koliko štovanje goje Hrvati naprama Junakom Zrinskomu i Frankopanu, i da zna cieniti to štovanje. Iz crkve pošli su Hrvati na groblje, gdje je od ovoga ljeta na častnom mjestu postavljen grob hrvatskim junakom. Čuvar groblja odmah je znao i pripravno pokazao grob, i pripovjedao da je dobio iz Zagreba nalog, da postavi na nj vienac i 6 svieća goručih. Isti g. zastupnik Ivanišević blagoslovio je grob staroslovenskim jezikom, i rekao zgodnih rieči. Na grobu govorio je također zastupnik Dr. Tresić Pavličić. Osim Hrvata, sakupilo se okolo groba mnoštvo drugih ljudi, koji su svi pobožno gledali i slušali, što se tu događa. Odaslanstvo zastupnika išlo je za tim gradskom načelniku, reklo mu zašto je došlo, zahvalilo se i sa svoje strane načelniku za to, što je išao na ruku Hrvatom, da pronađu kosti pokojnih Zrinjskoga i Frankopana i da jih polože u poseban grob, i dalo mu 50 kruna za siromahe grada, a na počast velikih hrvatskih pokojnika. Grado načelnik se je liepo zahvalio na tolikoj pozornosti, te dodao: Hrvatom su Zrinski i Frankopan stvar srca, stvar ljubavi, stvar štovanja. On to znade visoko cieniti, pa je rado sve učinio što je mogao za, da zadovolji želji Hrvata. On, će i u buduće, kad budu htjeli Hrvati prenesti kosti svojih junaka u svoju domovinu, ići njim u svem na ruku. U ostalom, Novomješćani imadu i interesa koji jih sa Hrvati uzko vežu. Na to je naložio slugi, da prati zastupnike, da vide gradski muzej. U njem ima ima velika slika prizora, gdje se je odsjecalo glave Petru Zrinskomu i Franu Erankopanu. Ima štampana ilustrovana knjiga iz god. 1671., gdje se potanko opisuje odsuda i smrt istih. Ima veliki mač, kojim njim bijahu odrubljene glave. Osim toga ima na stolnoj crkvi uzidana velika ploča, koja pripovjeda o smrti Zrinskoga i Frankopana. Slava njim! Pokoj dušam svih mrtvih!

Glavna skupština podružnice „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru obdržavati će se dve 10. tek. mj. u 2 sata po podne u selu Švikarije — na Sovinjščini u kući g. Ivana Černeke br. 38. Kod skupštine sudjelovati će i buzetska sokolska glazba. Preporučama svim našim rodoljubom na Buzešćini, osobito amo iz bližnjih sela i mjesta, da dodju na svečano otvorenje toli željene podružnice

Podpore za sirote i udovice pomoraca. Podieliti se ima 1000 K iz zaklade Scaramanga medju sirotčad i udove mornara iz Istre i iztočne Furlanije. Molitelji treba da podnesu svoje molbe do 20. decembra o. g. c. k. namjestničtvu u Trstu. Molbi valja priložiti krstni list, svjedočbu siromaštva i dobrog ponašanja, izdanu od domaćeg dušobrižnika i potvrdjenu od obćinske oblasti; nadalje svjedočbu o nesposobnosti za rad, i svaku drugu svedočbu koja bi mogla što bolje molbu podkrijepiti. Namjestničtvo će podieliti podpore — saslušav pomorsku oblast u Trstu, medju najsiromašnije i najpotrebnije molitelje.

Imenovanja u sudbenoj struci. Ministar pravosudja imenovao je podpredsjednika zem. suda u Trstu g. Emila vit. Nadamlenski-a predsjednikom trgovačko-pomorskog suda u Trstu.

Sudbeno prisluśnike: g. Josipa Talentina pristavom u Pazinu, g. Dra Petra Ritosa pristavom u vodnjanu i Leonarda Vinci-a pristavom u Sežani.

Asistent pisarne u g. Pavao Živković u Rovinju, imenovan je upraviteljem pisarne.

Na gornje imenovanje gg. pristava valja nam opaziti, da ta gospoda poznaju hrvatski i slovenski jezik vrlo malo, ili ništa. Za novog pazinskog pristava čujemo, da nezna hrvatski posve ništa. Kažu nam, da je dobar čovjek i nepristrán sudac, ali što nam nije absolutno dosta. Čekamo ga na radu, a naše odvjetnike da mu sude u jezikovnom pogledu.

Pomalo se ipak štogod dosiže. Danom 9. p. m. priobćio je gospodin ministar trgovine Dr. Fort našemu zastupniku prof. Vjekoslavu Spinčiću, da su 2. listopada t. g. bile oživotvorene novo ustanovljene telegrafičke postaje sv. Matej i Klana i uvrštene pod novo vodstvo telegrafičko Opatija - Matulje - Kastav - Sv. Matej - Klana. Ministar se istodobno raduje što je tim bilo udovoljeno potrebi, koju mu je naš rečeni zastupnik obrazložio i preporučio mu da njoj udovolji.

Nekoliko dana iza toga priobćio je isti gospodin ministar trgovine istom gospodinu zastupniku, da se uvrštenje telefoničke postaje u Opatiji u medjumjestnom svezu projektuje za godinu 1908., te će u tu svrhu biti uvedena nova medjumjestna pruga iz Trsta u Opatiju. Za stvar se je često i javno i privatno i kod ministara i kod činovnika zauzeo zast. Vjek. Spinčić.

Eto da se po malo ipak štogod dosiže, što svakako pokazuje napredak.

Iz Sv. Martina kod Buzeta nam javljaju, da će se dne 17. novembra otvoriti „Zemljoradnička prosvjeta“ u kući Gospodarskog družtva u 2 sata po podne.

Dalmatinski s.up u Trstu.

Marljivi odbor »Dal. skupa« u Trstu razaslao je svojim članovom sliedeću okružnicu:

»Družtveni je odbor s osobitim zadovoljstvom primio na znanje, da će ove godine »Tamburaški zbor« i »Dramatski odjel« nastaviti svoj liepi rad, a njima da će se pridružiti »Pjevački zbor«, sastavljen od biranih sila.

Tko želi sudjelovati u napomenutim sekcijama, nek u subotu, dne 9. novembra t. g., na 7 i pô sati u večer izvoli doći u družtvene prostorije ili se do toga dana pismeno prijaviti tajniku g. dr. Vlahu.

O sposobnosti za sudjelovanje odlučuje dotični učitelj.

Narodni darovi.

Časni don Ivan Vinodolac, župnik u Šajini pri Barbani šalje nam K 10·— za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Važno za pričuvnike (reserviste).

Vojničke vježbe (manovre) za pričuvnike u god. 1908. počimlju dne 15. marča, 15. aprila, 15. maja, 15. junija i 15. julija.

Svakomu je *slobodno* izabrati kada će na vježbe, ili će na 15. III. ili 15. IV. i tako dalje.

Pozvani su zato svi reservisti neka se najkasnije do *zadnji tekućega mjeseca* jave u Anagrafičkom uredu u via Arena br. 2 u prizemlju na lievu ruku te tamo jave kada žele ići na vježbe.

Ispiti osposobljenja.

Sa ponedeljkom dne 11. studenoga započimaju pred ispitnim povjerenstvom u Kopru ispiti osposobljenja za pučke i gradjanske škole.

Brzojavna služba. Kod c. kr. poštanskih ureda u Sv. Mateju i u Klanu (občina Kastav, polit. kotar Volosko) uvedena je brzojavna služba sa ograničenim dnevnim vremenom.

Otvorena mjesta.

U c. k. kaznioni u Kopru popuniti je mjesto pristava u XI. plat. razredu. Molbe valja podnieti državnom odvjelništvu u Trstu do 20. novembra o. g.

* * *

Otvoreno je mjesto stražara u ces. kr. kaznioni u Kopru do 20. novembra o. g. Molbe na ravnateljstvo c. k. kaznione u Kopru.

* * *

Popuniti se imade mjesto sudbenoga kanceliste kod kotarskoga suda u Vodnjanu. Molbe treba upraviti predsjedničtvu c. k. okružnog suda u Rovinju do uključivo 28. novembra 1906.

* * *

Predsjedničtvo c. k. ravnateljstva finance za Primorje razpisuje natječaj (dakako samo njemački!) na mjesto nadkomesara, eventualno komesara financijalne straže (IX. ili X. plat. razred.). Dokazati valja i znanje zemaljskih jezika. Molbe rečenom ravnateljstvu u roku od 4 nedjelje.

* * *

Kod kotarskoga suda u Buzetu imade se popuniti mjesto sudbenog kanceliste.

»Mladi Istran«.

Izašao je jedanaesti broj druge godine vilog ovog omladinskog lista. Nego siromaha i njega, pritisnuli jadi svakojaki te da uzmogne svemu odoljeti, bio je prisiljen povećati nešto malo predplatnu cienu. Sadašnja mu je ciena dakle: na godinu K 2·— za učenike pučkih i srednjih škola K 1·70, za inozemstvo K 4·—.

Poduprite ga braćo, Istra Vas zove.

Učiteljima i učenicima.

Upozorujemo na koledar za mladež »Jorgovan«. Ciena mu, uračunavši i poštarinu, 70 para (35 novč.), pouzećem ili ako se novac unapried pošalje na naslov Josip A. Kraljić, nadučitelj — M. Lošinj.

Novo izdanje. Primili smo sa zahvalnošću: Oficij ili služba za mrtve, cijena 20 para, dobavlja se kod „Katoličke hrv. tiskare“ u Zadru, ili kod vlč. popa Vicka Selema, nadžupnika u Silbi. Preporučamo!

„Narodna pjesmarica“.

Došla je napokon i „Narodna pjesmarica“, što ju je izdala »Matica Dalmatinska«, može se ju kupiti u našoj papirnici za 2 krune.

Nitko se neće pokajati tko kupi tu knjigu. Ima ti brate svakovrstnih pjesma, umjetnih i narodnih.

Četvrti je ovo put što »Matica Dalmatinska« daje u tisek ovu pjesmaricu koja se je uvjek malo u vreme rasprodala.

Žrtvuj brate 2 krune, neće ti biti na žao.

Jeftino češko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoir-ura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili preobiljnog jela podupiru naravnu probavu. **1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K**, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naruča da djeluju izvrsno, te ću svako u zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ovo kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, asmo (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrăne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni raku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, neavjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečeno bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečeno su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijuh strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. **GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

○ ISTARSKA POSUJILNICA u PULI ○

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.
Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.
Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K — Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštení svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Broj 56. Pula, u četvrtak dne 14. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se. naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vriemo ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju. nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.

Govor narodnog zastupnika dr. Matka Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 19. oktobra 1907.

Na uvodu pozvao je zastupnik Laginja hrvatskim jezikom sveslavenske zastupnike neka se kod svakog govora bar sa nekoliko rieči posluže svojim narodnim jezikom, da i tim dokažemo svoje pravo na porabu narodnih jezika u parlamentu. Slavenske zastupnike pozove nadalje neka nezaborave na narodne ideale, koji su tako budni i živi bili već pred 40 godina i u austrijskom parlamentu. Zatim nastavi njemački:

Visoka kućo! Prije nekolliko godina imao sam prigode, da s jednim ministrom govorim o nekom pitanju, koje je na prvi pogled bilo samo veoma malo važno. Ipak sam se uslobodio, da upozorim tu ekscelenciju na to, da i sasvim mali kotačić, ako u stroju ne funkcionira savršeno, može ako ništa drugo a ono smetati čitavom mekanizmu. Na to mi je spomenuti gospodin ministar sa pravim ministarskim izražajem lica odgovorio po prilici ovako: „Gospodine zastupniče, ne biste li bili tako dobri i skloni, da možda samo nama prepustite brigu oko toga, koje su stvari u interesu monarkije ili u interesu zajedništva".

Istina, moja gospodo, to nije bio ni prvi ni posljedni povod, kad se je tako govorilo sa zastupnicima naroda. Ta kod nas vlada i pojedini funkcionari odlučuju o tom da li jedna stvar spada ili ne spada medju državne potrebe.

Kad bismo se htjeli držati te nauke, ne bi za nas svih — a osobito za nas Hrvate — možda bilo tako težko da o tom niti ne govorimo. Neka drugi misle, pregovaraju i zaključuju o državnim potrebama. Ali, visoka kućo — imade zakonskih osnova, (a medju ove spada poimence kompleks zakona, što su nam sada za razpravu predloženi), koji su tako silno važni za naš gospodarski, narodni i u obće za naš javni život, u čem se ne ograničujem samo na moj narod nego mislim cielinu austrijskih naroda, tako su, rekoh, važni te se mi ne samo sa našeg užeg narodnog stanovišta nego i kao gradjani ove državne pole smatramo prisiljenima da, uzprkos nazora mnogih krugova, kod ove razprave dušom i tielom sudjelujemo. (Odobravanje).

Gospodo! Mi ovdje doli ljudi smo, koji se riedko bavimo velikim pitanjima. Naše su prilike tako udešene, da dnevice sebi moramo razbijati glavu sasvim sitničavim pitanjima, da često čitave dane, a mogao bih reći i mjesece, neki ljudi možda i čilav svoj život, moramo da se borimo za to, kako bismo prizivima, svakovrstnim žaobama, spomenicama i razlaganjima došli do toga, da možemo kakvu tužbu podnieti u našem narodnom jeziku ili da kakav savjetnik X ili Y mora govoriti s nama u našem jeziku. Radi toga lako će se razumjeti, ako se ja ne budem bavio pojedinostima ove zakonske osnove, u koliko se one tiču finijih, subtilnijih pitanja.

Iz toga razloga, pa i prema svim dosadašnjim govorima, koje sam do sada imao priliku čuti, čini mi se, vrlo poštovana gospodo, da je jezgra ovoga pitanja u tom: da mi, koji smo prvi zakoniti zastupnici austrijskih naroda, jer smo izabrani na temelju obćeg tajnog i izravnog prava glasa, putem zakona i prema našoj zajedničkoj odluci imamo da odobrimo zakone u zajedničkim poslovima o dualizmu i o obliku monarkije, što već četrdeset godina postoji, — i to sve u interesu i prema načinu, tumačenja, ne kako kažu naši zakoni od g. 1867., nego upravo tako, kako hoće da to ima madjarska neodvisna stranka. (Odobravanje).

To se, gospodo, od nas zahtjeva. Na to smjera sadržaj, a osobito oblik utanačenja, koja su nam predložena. Nas kao pravi parlamenat puka zovu, da ovdje reknemo: da, dobro je, ali od sada će sve po zakonu tako biti, da se medjunarodni ugovori ne će smjeti sklapati kao do sada, da u obće svi medjunarodni ugovori ne će prema dosadašnjem shvaćanju austrijske strane i austrijskih zakona biti stvarani i podpisivani od cara i kralja u njegovom dvostrukom svojstvu, nego mi moramo prema nazoru vlade i prema ovim osnovama reći „Amen" na to, da sada imamo pred sobom izgradnju dvih samostalnih država. i da to medjusobno moramo priznati. A to sve, gospodo ne samo za naše medjusobne odnošaje, što možda ne bi bilo tako težko, nego i prema inozemstvu. Prema tomu ono, što ja danas o tom govorim, nema značaj aktuelnosti, nego se odnosi na dalnjih deset godina, koje će doći poslije nagodbenih osnova, na ono, što će se naime onda dogoditi. A tu se gospodo uslobodjujem upozoriti vas na sliedeće:

Dualizam je, kako znate, hrvatski narod razdielio na dva diela: Jedan dio pripada Austriji, drugi Ugarskoj. Monarhija je pridobila dvie pokrajine, u kojima živi isto pleme. Graničeći jedni sa drugima, sa istim jezikom, sa istim običajima, sa istim historijskim tradicijama, s istim nadama u budućnost mi, ako samo za jedan korak predjemo granicu monarhije, osjećamo kao da smo tako reći u tudjoj zemlji. A to bi se sad moralo i trebalo od nas sada vječna vremena po našoj slobodnoj volji zakonitim putem još više utvrditi i sankcionirati. Mi imamo sveučilište na svojem jeziku. Jest, ali sveučilišne nauke, koje naša mladež svršava u Zagrebu, i izpiti, koje tamo pravi, ne vriede u Austriji. Tu su već dvije države. Mi imamo na onoj drugoj strani mnogo prosvjetnih uredaba, kojih ovdje nemamo, ali mi smo tamo tudjinci, baš kao što su ovdje tudjinci translikavski Hrvati.

Dopustite mi, da o ovom malo potanje govorim. Prije svega moram izjaviti, da je po mojem mišljenju obći položaj u Austriji u pogledu naroda na žalost isti, kao što je bio prije 40 godina. S tim više mi imamo pravo, da se nekako stavimo na stanovište, na kojem se je bilo g. 1867 ili još više na stanovište, na kojem su stajali oni, koji su zakone 1867. godine promatrali kao nesreću za narodnosti austrijske, a osobito na stanovište onih, koji zakone izmedju Ugarske i Hrvatske absolutno ne priznavaju faktičnim pravom i pravicom. (Sliedi).

Upit

zast. Spinčića i drugova na minist. nutarnjih poslova u sjednici carevinskoga vieća dne 5. o. mj.:

Kako daleko siže nesnosljivost i nepravičnost talijanske vladajuće stranke u Istri naprama hrvatskomu pučanstvu pokrajine, neka kaže sliedeće:

Otok Cres, jedan od većih kvarnerskih otoka, broji po zadnjem popisu pučanstva 8.080 stanovnika, od kojih je 5863 hrvatske a 2039 talijanske narodnosti. Sam grad Cres broji 4379 stanovnika, od kojih 2269 hrvatske a 1936 talijanske narodnosti. Sav otok, odnosno svi njegovi stanovnici sačinjavaju jednu mjesnu občinu sa sjedištem u gradu Cresu. Občinska uprava je bivala medju ostalimi neurednostima i nezakonitostima, koje se počinjaju kod izbora — u rukuh pripadnika vladajuće talijanske stranke u pokrajini.

Ta uprava u takovoj občini ne samo da se ne služi nikada hrvatskim jezikom nit naprema občinarima, ne samo da se ne brine da se za hrvatsku djecu u gradu ustroje hrvatske škole, ne samo dakle ne će da pripoznaje svojim občinarima njihova prava, dok su živi, nego ih krati i mrtvima, i vriedja u najnježnija čuvstva njihove preostale, braneći im častiti svoje mile i drage pokojne njihovim vlastitim jezikom.

Občinsko zastupstvo Cresko stvorilo je zaključak, da se na groblju u Cresu ne smije postavljati napisa u nijednom drugom jeziku nego talijanskom. Slavni zemaljski odbor Istre, kojemu je duša jedan Cresanin hrvatskoga imena s talijanskoga mišljenja, potvrdio je rečeni zaključak občinskoga zastupstva Creskoga, a zemaljski kapetan nije obustavio do Previšnje rješitbe odnosnu odluku zemaljskoga kao nezakonitu. Občinsko glavarstvo Cresko, naslanjajući se na spomenuti zaključak obć. zastupstva potvrdjen od zemaljskoga odbora, odstranilo je sa groblja njekoliko hrvatskih napisa, i to i takvih, koji bijahu postavljeni prije onoga zaključka i takovih, koji bijahu postavljeni poslije onoga zaključka. Jedan napis — onaj na uspomenu pok. Josipa Karvina — omašćen je mastilom tako da ga se već nerazpoznaje. Neki križevi s hrvatskimi napisi nalaze se negdje u pohrani ugledne občinske uprave. To sve se čini u ime autonomije, samouprave! Niti c. kr. državne oblasti, dužne da vrše i dadu vršiti zakone, ne uzimaju u obzir obstojnosti, da je i občinska i pokrajinska autonomija omedjašena državnimi temeljnimi i drugimi zakonimi, ne gledaju na to, da se onakvim zaključcima i odlukama te njihovim provadjanjem, povriedjuju ustanove temeljnih državnih zakona i da se smeta posjed; a kamo li, da bi se obazriele na povriedjena uježnja svetija čuvstva državljana hrvatskoga jezika i mišljenja.

C. kr. oblastim morao je spomenuti zaključak občinskoga zastupstva biti poznat iz dotične sjednice. U koliko nisu toga znale ili htjele znati, toliko znadu to sada iz podneska od 26. prošloga mjeseca na c. kr. kotarsko poglavarstvo u Lošinju, kojim se je sa više od 400 podpisa prosvjedovalo koli proti nezakonitosti toli proti tiranstvu i barbarstvu sadržanom u onom zaključku, i tražilo zaštitu pisanih i ljudskih prava. Niže podpisani ne mogu na ino nego da uprave na Njeg. preuzv. gosp. ministra nutarnjih poslova sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna poduzeti bez odvlake najodlučnije mjere, eda se učini kraj protuzakonitomu, nečovječnomu i barbarskomu postupku občinske uprave u Cresu prema tamošnjim občinarima hrvatskoga jezika i hrvatskoga čuvstvovanja obzirom na hrvatske napise na nadgrobnim spomenicima?

U Beču 5. studenoga 1907. — Spinčić, Laginja, Mandić i drug.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 10./11. 1907.

Dne 7. o mj. boravili su ovdje delegati hrvatsko-srpske koalicije na ugarsko-hrvatskom saboru u Budimedsti gg. dr. Pero Magdić, Vašo Muačević, dr. Gjuro Šurmin i Stjepan Zagorac. Ti delegati došli su amo, da vrate posjet članovom „Jugoslavenske sveze", koja je bila poslala opetovno svoje odaslanike u Budimpeštu, i da se pogovore ovdje sa zastupnicim Jugoslavena o položaju u obće, napose pako o tom kakove će stanovište zauzeti „Jugoslavenska sveza" prema zakonskim osnovam o Austro-Ugarskoj nagodbi U tu svrhu obdržavana je ovdje skupna konferencija, na kojoj su izmjenjeni nazori i na kojoj se je osobito iztaknulo slogu i zajedničtvo interesa Hrvata s onu stranu Litave i Hrvata i Slovenaca s ove strane,

Hrvatskim gostovom na čast priredište članovi „Sveze" svečan objed, na kojemu je izrečeno više oduševljenih i rodoljubnih govora, kojim bijaše glavna misao ta, da nam je svima jedini spas u što tiesnijoj slozi i u hrvatskoj zajednici.

* * *

U sjednici carevinskoga vieća od dne 8. o. mj. stavio je već na početku socijaldemokratski zastupnik dr. Adler predlog, da se sjednice carevinskoga vieća odroči sve dotle dok bude riešena ministarska kriza. Svoj predlog obrazložio je glavno time, da su izpražnjene nekoje ministarske stolice, da se imade započeti sa razpravom državnog proračuna pak da je nemoguće redovito razpravljati o tako važnom pitanju dok se nepopune ministarske stolice i dok se nezna da li će novi ministri pristati na netom predloženi proračun. Predlog je taj ostao u manjini, jer su proti njemu glasovale sve velike stranke.

Ministar nutarnjih posala barun Bienerth odgovorio je na razne interpelacije, pak se je prešlo na razpravu triju prešnih predloga, koji idu za tim, da se od strane države pruži pripomoć siromašnim obiteljim onih pričuvnih vojnika, koji su pozvani pod oružje. Za prešnost govorilo je više zastupnika ali do glasovanja nije došlo. Izabrani su glavni govornici koji će govoriti za i proti u budućoj sjednici, koja je sazvana za utorak u 11 sati.

Sjednica je svršila neobično rano t. j. około 3 sata, jer bijaše uređena sjednica odbora za nagodbu u 4 sata po podne. Nu ni ta sjednica nije obdržavana jer su i tamo stavili predlog, da se sjednica odroči dok nebude uzsliedilo imenovanje novih ministara.

U toj sjednici imao je govoriti i naš zastupnik dr. Leginja i to proti nagodbenim osnovam kako je to zaključila „Sveza jugoslavenskih zastupnika".

* * *

Ministarska kriza riešena je napokon sretno u subota na večer. Češki ministri dr. Fort i dr. Paćak odstupiše i to prvi kano ministar trgovine a drugi kao ministar zemljak za kraljevinu Česku. Na njihova mjesta bijahu imenovani kao ministar trgovine zastupnik i sveučilišni profesor u Pragu dr. Fiedler a kao ministar zemljak zastupnik i predsjednik češkog kulturnog vieća Prašek.

Sa češkim ministrima odstupili su i njemački ministri t. j. ministar poljodjelstva grof Auersperg i ministar zemljak Prade. Na mjesto prvoga imenovan je gornjoaustrijski zemaljski kapetan i zastupnik Ebenhoch a na mjesto drugoga njemački agitator Peschka.

Kao peti u novoustrojeno ministarstvo stupio je prvak njemačke kršćansko-socijalne stranke dvorski savjetnik Gessmann i to za sada kao ministar bez listine ali mu je pridržano mjesto ustrojit se imajućeg ministarstva javnih radnja.

Odstupivše ministre odlikovalo je Njeg. Veličanstvo visokimi redovi kao znak priznanja za vjernu službu.

Sa ovim preustrojstvom mintstarstva nije još posve riešena ministarska kriza. U zadnji je naime čas buknula kriza u poljačkom klubu te je morao odstupiti predsjednik toga kluba vitez Abrahamovicz. Istodobno potresla se i stolica poljačkog ministra-zemljaka, starca grofa Dzieduszickoga, koji će odstupiti i na njegovo mjesto stupiti vitez Abrahamovicz.

Novo ili preustrojeno ministarstvo predstaviti će se carevinskom vieću u sjednici od utorka.

* * *

U Beču 12./11. 1907.

U današnjoj sjednici predstavio je ministar predsjednik barun Beck nove ministre i to češkoga ministra-zemljaka Praška, ministra trgovine češkog zastupnika Fiedlera; ministra poljodjelstva dra. Ebenhocha, ministra javnih radnja (koje ministarstvo imade se ustroliti). Dra. Gessmanna i njemačkog ministra-zemljaka Peschku.

Nove ministre pozdravili su njihove stranke burnim odobravanjem i pleskanjem dočim su radikalni Česi izrekli svega i svačesa proti dvojici češki ministara, jer oni drže da je sramotno za češki narod, što su češki zastupnici preuzeli ministarska mjesta a da nisu prije zahtjevali, da se izpune stari zahtjevi češkoga naroda.

U parlamentu trajala je silna buka i vika više minuta jer se je s jedne strane vladi i novim ministrom pleskalo i povladjivalo, dočim se je s druge grdilo i vladu nekoje nove ministre.

Članovi „Sveze južnih Slavena" stavili su u današnjoj sjednici razne predloge i upite, tako primjerice zast. Biankini, Rybař, Štrekelj, Mandić itd. Ovaj posljednji pitao je ministra nutarnjih posala zašto se ne tiska list zakona i naredaba za Primorje takodjer hrvatski. Taj upit priobćiti ćemo posebice.

Nakon drugih priobćenja prešlo se je na razpravu o prešnosti predloga nekojih zastupnika, da se odšteti novčano obitelji onih vojnika pričuvnika, koji su pozvani pod oružje.

Prihvaćena bijaše prešnost i sam predlog nakon dugotrajne razprave.

Iza toga započela je razprava o prešnosti predloga proti podraženju jestvina.

Govorilo je za prešnost više govornika i dok ovo pišemo nije još razprava zaključena.

Medju zastupnici širi se viest, da će carevinsko vieće za 5—6 dana mirovati a da se za to vrieme može nagodbeni odbor češće sastajati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Poziv! Danas u večer na 7 sati obdržati će „Konsumno Družtvo u Kastanjeru" u Tomić-evoj krčmi svoju redovitu glavnu skupštinu, na koju se pozivlju svi članovi družtva jer se imade o važnih stvari govoriti.

Odbor.

Hrvatska Čitaonica u Puli. Subotu u večer obdržala se je izvanredna glavna skupština Čitaonice u Puli za popunjenje odbora po smrti blagopokojnoga predsjednika generalnog konsula Budisavljevića.

Jednoglasno bijahu izabrani: predsjednikom g. dr. Ivan Zuccon, a novim blagajnikom g. J. Turšić, c. k. financijalni viši povjerenik, te g. J. Stihović novim odbornikom.

Da se Čitaonici dade novog života, odlučilo se svake nedjeljo u večer držati *jour-fixe* (stalni nedjeljni sastanci).

Na znanje i ravnanje. Nema ga tko nije čuo za *jedini* omladinski list što izlazi u našoj pokrajini, najme u Malom Lošinju. »Mladi Istran« je to bez kojega nesmije da bude nijednog učenika, i nijednog otca obitelji. Imućniji neka se sjete te predbroje više siromašne djece na „Mladi Istran".

»Mladi Istran« stoji na godinu, za učenike pučkih i srednjih škola K 1·70, za sve ostale K 2·—, za inozemstvo K 4·—.

Braćo, na Vama je, da se ne potisne u zaborav ovaj rodoljubni pothvat na veliku štetu naše narodne budućnosti u Istri! Uzradite za svetu stvar, i biti će Vam harna naša bijedna, zapuštena i prezrena istarska sirotinja!

Uredništvo »Naše Sloge« imade predplatne arke, te se kod njega može položiti malen taj novac. Požurite se dakle barem Vi koji ste u Puli, pa donesite K 2·— a učenici K 1·70, pa će te za cielu godinu primati „Mladi Istran".

„Narodna Prosvjeta". Izašao je broj 10. i 11. (jedan svezak) godine II. vrle ove učiteljske smotre što ju izdaje g. Ernest Jelušić, rav. hrvatske škole u Šijani.

Najnovije putopisno djelo dra. Tresić-Pavičića u velike pohvaljeno i preporučeno od sve slavenske kritike, prodaje se kod nakladnika Srećka Skakoc, Trst, Squero Nuovo 5 i kod naše papirnice uz sniženu cienu od 3 krune.

Iz Kanfanara pišu: Već smo se više puta potužili na ovdješnjeg postajenačelnika i putem novina i privatno, ali kao da se naše molbe ne mogu uslišati. Što već taj čovjek počinja, neda se izreći. Tomu „nadri gosparu" mora da je nešto ili mu se je već možag pokvario. Nemamo se komu više tužiti. Narod je silno ogorčen zbog njegova surova postupanja. Kad već ništa ne pomaže, to ćemo iznašati polagano sva njegova slavna djela. Rekli smo toliko puta, nek ide pure pasti, ako nije sposoban za službu. Možda će ipak gospoda u Trstu uvidjeti, da imamo mi pravo, ili pako žele, da sami krojimo pravdu? Ta takvog „strašila" nije bilo u nas, otkud je željeznica sagradjena.

U srijedu 23. pr. mj. u večer otišao je u Pulu odavle preslavni sin Dejaka, koji zaprijetio jednomu našemu, da će u njega pucati, ako bude vikno „živio". (Dejak ima najme vinsku konobu, pu mu je sin ovdje grožđje kupovao). Pratili su ga do kolodvora naši „giovanotti", pa su tako vikali, te smo mislili, da će oni sve strovaliti. Krasno im se je i razlijegala pjesma:

„Con nostro Dejak
Noi vogliam marciar
Evviva nostro Dejak
Evviva la — mularia".

Izmedju tih srdačnih i vatrenih „Vivaposlika" čulo se i nekoliko puta i „živio". Odmah su skočili „i bravissimi" na onu stranu, „odkud glas dolijeće" vičući: chi gà zigà živio? A naš S. dovikne im, da je on vikao, ali njemu nijesu htjeli ništa, jer da on nije vikao. Nu zato se bačše na našeg vrlog mladića Matu Filića (tomu je bio i Dejak zaprijetio), i bio bi sigurno zlo prošao, da mu nije priskočio u pomoć g. S.

Potkupljena i pijana fukara vrijedna bi bila svo pokušati, ma..... Kad se je drugi dan g. S. pokazao na kolodvoru, opsovao ga je „šior kapošiacijon", zašto je branio onog mladića, te zaprijetio g. S. da će mu zabraniti dolazak na štaciji. „Prekasno ste se rodili, moj gospodine, da bi mogli komu zabraniti, što nije vaše pravo". Istina je, jedanput dali ste nas kao pse istjeravati, ali se mi nijesmo vašoj gluposti htjeli pokoriti. I mi imamo pravo biti na štaciji, kao i neka „nadrigospoda naša".

„Kad se budu oni pokoravali, tad ćemo i mi, prije ne". Javit ćemo se naskoro, jer imamo dosta materijala, te ne znamo kamo ćemo s njime. Ne ćemo više trpjeti nepravde.

Lošinjski kotar.

Mjesto občinskoga nadstražara u Malom Lošinju sa godišnjom plaćom od 1200 K, imade se popuniti.

Molitelji valja da dokažu; da nisu mladji od 24 god. i da nisu prekoračili 40 godinu vlastoručno sastavljenoj molbi treba priložiti krstni list, domovni list, svjedočbu dobrog ponašanja, zdravog i čvrstog tjelesnog ustroja, moraju poznati podpuno talijanski i *eventualno koji drugi jezik.* (Dakle za Mali Lošinj netreba hrvatski jezik!!) Molbe ima se predložiti do 30. o. mj. glavarstvu občine M. Lošinj.

Mjesto drugog občinskog liečnika u Malom Lošinju popuniti se mora; godišnja plaća 2400 K; ostali uvjeti utanačiti će se naknadno. Od molitelja se traži — osim strukovnog znanja, podpuno poznavanja talijanskog i *eventualno drugih jezika.* (Kinezkog i japanskog!! Op. slag.) Molbe do 30. o. mj. glavarstvu občine M. Lošinj.

Iz Cresa primamo: Dne 20. oktobra imala je naša čitaonica svoju godišnju skupštinu. Obično je svake nedjelje naša čitaonica natrpana, ali je ove večeri malo koji član ostao kod kuće. Uzrok tome bijaše, što se je te večeri praštao sa članovima radini tajnik čitaoničin, a podpredsjednik posujilnice pop Grgo Fugošić. Sjednicu je otvorio podpredsjednik M. Buničić, budući je predsjednik bio bolešću zapriječen. Pozdravio je zgodnim riječima prisutne, a zatim dade riječ tajniku popu Grgi.

Dugo je i krasno govorio pop Grga. Napomenuo je sve važnije zgode u životu ovih posljednih dviju godina naše čitaonice. Čitaonica se je trsila, da probudi svijest creskog kopača, da je to postigla, dokazalo se najljepše 14. maja. Prigoda je ona bila, da Cresom zaori hrvatska pjesma; svojim je srestvima ustrojila tamburaški zbor. Čitaonica je priredjivala zabave, a s takvim uspjehom živo nam je svima u pameti. Zaželi na koncu, da čitaonica unapred takodjer bude odgovarala ovako svojoj svrsi, a onda će ona biti trajna i blagoslovljen njezin rad. Oprosti se zatim s par riječi od čitaoničara i Cresana, a prostorijama zaori gromoviti „živio pop Grgo". Na riječima mu se zahvali potpredsjednik Marko Buničić zaželivši mu da i u njegovom novom pribivalištu Unijama ovako uspješno radi, kako je to u Cresu radio.

Prošlo se je zatim na izbor Odbora. Budući da dosadanji presjednik čitaoničin naš starina N. Bolmarčić bolešću zapriječen da na večer izlazi, a tajnik pop Grgo imao otići morao se je popuniti Odbor dvijema novima odbornicima. Jednoglasno bili su odabrani pop Ive Mrakovčić predsjednikom, a učitelj Anto Blečić tajnikom.

Novi se predsjednik zahvali starom odboru na doista zamjernom radu, te se u ime Cresana najljepše zahvali ponovno popu Grgi na svemu, što je za Cres uradio. Još jednom zaorio iz stotine grla „živio tajnik" pop Grgo, a zatim predsjednik zaključi sjednicu.

Uspomena na popa Grga živo je ostala u pameti creskog kopača. Ostat će ona još za mnogo godina, kao što će ostat svih onih, koji su pravi prijatelji puka, a takov je bio pop Grga, kome Cresani kliču: Bog ga živio.

Krčki kotar:

Iz Dobrinja nam pišu. Dne 3. t. mj. oko 3 sata popodne iza običajne službe božje u crkvi, bio je ovdašnji načelnik gosp. Mate Sučić na opć. trgu gdje je bilo više osoba, i u to vrieme pristupi k njemu mjesni oružnički poštovodja da podje šnjime na opć. ured. Načelnik nije imao ključa od ureda poslao je odmah redara da potraži tajnika ili poslužnika da mu dadu ključ ureda kojega je redar iza nekoliko časaka donio. Odma iza toga što je načelnik poslao po ključ započeo je rečeni poštovodja na načelnika vikati ko da je on njegov pas. Narod koji je bio sada prisutan začudio se na ovakvo vikanje prema načelniku, koji stoji na čelu jedne glavne mjesne oblasti.

Neka ovakvo postupanje sada odsude njegovi poglavari!!!

Natječaji za učiteljska mjesta. — Vrh: ravnajući učitelj III. reda mješovite jednorazredne škole. — Starabaška: ravnajući učitelj III. reda mješovite jednoraz, škole. — Polje: naduučitelj III. reda mješ. dvorazr. šk. — Vrbnik: učiteljica II. reda djev. šk. — Risika Paprata: podučitelj dječ. dvorazr. šk. — Vrbnik: podučitelj dječ. dvorazr. šk. — Baška: podučiteljica djev. dvorazr. šk. — Dragabaščanska: podučitelj mješ. troraz. šk. — Punat: podučitelj dječ. dvorazr. šk. — podučiteljica djev. dvorazr. škole.

Za školsku poduku. U Vrbniku od početka ove školske godine do sada II. razred pučke ženske škole još nije imao niti jednog sata poduke. Kada nam nijesu mogli pribaviti nikako jedne učiteljske sile, moglo je ravnateljstvo podijeliti poduku manjkajuće učiteljice medju ostale učiteljske sile, kako je bilo i prošle godine. Barem bi djelomice bilo nekako opskrbljeno za žensku školu. Znatiželjni smo, da li znade gospodin skolski nadzornik Přibil, kako polovica ženske djece planduje? Živio napredak!!!

Voloski kotar:

Iz Kastva: U „N. S." br. 54 od 31. pr. mj. hoće g. dopisnik, da opravda nemar onih, koji obćinjo nepoluze skupštine „Bratovštine" a bi to mogli, time, jer nezadovoljni da se nije svojedobno zadovoljilo predlogu djačtva, da „Bratovščina" djeli veće podporo ili stipendije. Nije mi poznato da li je kada takav priedlog podnešen društvu i na skupštini iznesen bio, akoprem sam malo kojoj skupštini od vrieme postanka uzmanjkao. Ali za takovu odluku stvoriti valja *k skupštini pristupiti* predložiti i glasovati. Većina odluči a što skupština odluči to će i upravni odbor ovršiti. Ali će odlučiti da se daju štipendije šest do sedam njima po 200 K ili kao do sada više njima manje podpore. Molitelja je uviek mnogo a i svi se iskažu potrebnim, pa odbor neznade sam koje bi odbio. Onima, koji nebi ništa dobili, nebi pravo bilo, prigovarali bi, da se drugima podporu dalo a njima ne. Komu ugoditi? A dobro dodje siromašnom djaku

i manja podpora, pa bilo makar za dobavu pristojna odiela. Oni koji tu podporu „zafrajaju“, kako g. dopisnik ističe, „zafrajali“ bi naredno i veću podporu jako lahko, ako i na više puta. Takovim „Frajarom“, za koje se saznade, nije vredno dati nikakve podpore. Da bi svaki pokušaj ob oživotvorenju predloga za štipendije bio „bob o stijeni“ nemože g. dopisnik tvrditi, dok toga ne dokaže i dok toga neizkusi. Baš zato valja k skupštini pristupiti, pa onda prigovarati ako se predlog odbije.

A mogla bi „Bratovšćina“ i dijeliti štipendije, kako g. dopisnik želi, kada bi se iste sjetili svi oni, koji su svojedobno primali podpore njezine. Sada su mnogi i mnogi na dobrim službama primajuć lijepe plaće a da se „Bratovšćine“ nikada sa najmanjim prinosom ne sjete. Imade ih dapače takovih, kojim je „Bratovšćina“ u povrh podpore posudila novca dok stupe u službu i pomognu se, pak ne samo da posude nevrate, ali niti najmanje intereza neplate. Prolaze godine i godine, a od njih na sve opomene nikakva glasa. Prošle godine npr. nije uniišlo *niti filira* interesa od dužnika na privatne zadužnice u društvenu blagajnu, a to u redu nije. A kapital tih privatnih zadužnica iznaša K 6129·1 Novac sabran je za sirote, pak valja ga i vraćati. Nazvati ovakvih „ljenčine“ nije odviše, zaslužili bi što drugo. Zato je pravo zaključila skupština, da se nemarne dužnike izruči odvjetniku a da ih tuži na povratak kapitala, kad niti interesa neplate. „Bratovšćina“ nestvara kapitala, već dijeli sve godišnje prihode u podpore a preostatak obično daje „Djačkom društvu“ u Pazinu u iste svrhe. Članarinu obično plaćaju oni, koji trebaju to da mogu pitati podpore, ostali vrlo malo i to uviek jedni te isti redom svakoje godine. A koliki bi mogli, da bi samo htjeli? Istina imademo „Družbu“ i „Djačko društvo“, za koje moramo više sakupljati, ali i „Bratovšćina“ potrebita je pak nesmijemo zanemariti ju.

Veće štipendije mogu davati naše narodne občine po Istri, kako to čini kastavska, koja je i ove godine predvidila u proračunu za buduću godinu 2000 K u tu svrhu. Neka svakoja po mogućnosti predvidi nekoliko za svoje, siromašne djake, pak neće zato propasti, već će time koristiti budućnosti hrvatskog naroda u Istri.

Ovoliko takodjer da razbistri javno mnijenje odgovora

Prvi dopisnik.

Provala u dušobrižničku kuću. Sa skrajne medje, Jelšanske občine na samoj granici susjedne Kranjske i to iz gorskog sela Podgraje pišu nam, da su na dan Svju Svetih pod sv. misom dok je tamošnji velezaslužni dušobrižnik i starac Stjepan Jenko sa sestrom boravio u crkvi, provalili nepoznati tatovi u njegov stan razbili blagajnu sv. Josipa te odnesli zakladu za vječno svjetlo. Dušobrižnikovoj sestri odnesli su 140 K, a stalno nešto novca i njegova, premda u onoj zabiti lahko nemože do novca, pa kad bi ga i imao milosrdna srca kao što je, dieli ga sa svojim siromašnim pukom.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Profesorski zbor uz pomoć više prijatelja pučke prosvjete priredjuje i ove godine predavanja za narod.

Predavanja do Božića jesu slijedeća:

dne 17./XI. prof. Novljan: Kako ćemo sami sebi pomoći?;

dne 24./XI. prof. M. Zgrablić: Praznovjerje;

dne 1./XII. Dr. A. Gržinić: Prva pomoć kad čovjek nastrada;

dne 8./XII. kot. veterinar Fr. Rebek: Prva pomoć kad životinja nastrada;

dne 15./XII. dr. L. Tomašić: Državni sustav.

Predavanja će biti u velikoj dvorani „Narodnog Doma“. Početak u 4 sata po podne.

Pazin 12./XI. 1907. Odbor.

Porečki kotar:

Iz Oprtlja dobivamo: Dne 24. o. mj. u 4 sata posije podne držati će na Oprtaljskom Krasu glavnu skupštinu „podružnica sv. Cirila i Metoda“, sa slijedećim dnevnim redom:

1. pozdrav predsjednika;
2. Izvješće tajnika;
3. Izvješće blagajnika;
4. Izbor novog odbora;
5. Eventualni predlozi;
6. Domaća zabava.

Oprtaljski Kras, dne 12. studenoga 1907.

Odbor podružnice.

Franina i Jurina.

Fr. Evo me s Plomina.

Jur. A čo mi poviduš.

Fr. Da se ni fida ni fijurin, ni mastiblato, ni piplić poć miseca avrila na šedutu odi talijanskih potištati i kapurijoni va Trs, da ondi rapreženiaju ovi komun.

Jur. Pa kako su napravili?

Fr. A lipo. Nikidan san ču, da su misto sebe poslali na tu famožu šedutu na Trs, onu šegavu, onu njihovu vaik virnu liciču zi blizu jezera.

Jur. A ki je plati lisici tu jitu, i ki još ploća nikin Bartoldon tolike špašijade i fraje, forsi fijurin?

Fr. Propijo fijurin, ši, ki bi se obisil sa šoldin. Neh sada niman vrimena, pa ću ti ben povidat edan drugi put, otklen se znima beči za te fraje.

Razne primorske viesti.

Narodni darovi. Gosp. I. Božić šalje nam preko banke g. Boža Gojsović u Čikagu, iznos K 172·50 za Družbu sv. Cirila i Metoda.

Taj je iznos bio sabran godine 1902. za jednu drugu svrhu od koje pako nije bilo ništa, te je po predlogu g. Božića i g. Gojsovića poslan za našu Družbu.

Na taj liepi dar naše braće u tudjini zahvaljujemo se najiskrenije u ime jadne dječice naše gladne kruha znanja u svojem jeziku. Liepi i utješljivi je to pojav, dokaz je to da srdce ne pozna dalečine, jer poštenomu Hrvatu ma gdje se nalazio ono kuca uvjek za Domovinu koja se još nije riešila tudjinskih veriga.

Da Bog poživi vrle darovatelje!

Darovao Kaštelirskoj podružnici Sv. Čirila i Metoda prof. N. Žic 8 K.

G. Anton Rojac iz Boljunca šalje nam za Družbu sv. Cirila i Metoda K 4·45 sakupljenih na jednom obiteljskom plesu.

Darovaše: Andrea Legović 40 para, Anton Rojac 40 p., Mate Markovac 40 p., Anton Kocjančić 80 p., Ivan Brnobić 20 p., Anton Kocjančić 20 p., Marko Legović Zambon 20 p., Josip Matijašić 20 p., Ivan Kovač 20 p., Petar Ružić 1 K, Ivan Legović 20 p., Anton Rožak 20 p.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primilo je nadalje slieđeće prinose: — Gosp. Petar Vranković sveučilištarac, priposilje K 5·75 kao ostatak svote sabrane na skupštini Hrvata i Srba u Gracu, za brzojav hrvatskim delegatima u Pešti. —. Gosp. Deković Rudolf iz Mošćenica šalje K 26·10 sabranih na piru g. Pavla Živkovića i Marice Ivančić. — Splitska podružnica sakupljene prinose u g. 1906. i 1907. u iznosu od K 3906·68. — Častni gosp. Ellner župnik u Brestu K 3 darovane po g. kapelanu Ivanu Kyncilu. — Oporučni zapis pok. P. pl. Grahovca iz Zagreba K 534. — Gradska blagajna Brod na Savi K 100 potpore za god. 1907. — Naprijed za družbu!

Dalmacija za istarske Hrvate. Kad nas neće pomoći onaj, koji bi mogao i morao t. j. carska vlada i istarski zemaljski odbor i sabor za ustrojenje toli potrebitih naših pučkih škola, prisiljeni smo, da kucamo na vrata naše braće po rodu i jeziku izvan Istre. Braća nam se odazivlju, na čemu in vječna harnost. Tako se je odazvao i rodoljubni zemaljski odbor naše kršne Dalmacije te je plemenitoj našoj „Družbi“ priskočio znatnom svotom na pomoć.

Čitamo naime u „Crvenoj Hrvatskoj“:

Sabor dalmatinski bio je u svoje vrieme s najtoplijom preporukom prosliedio zem. odboru riešenje molbe vriedne Družbe Cirila i Metoda za pripomoć. Zemaljski odbor je ovih dana tu molbu riešio i doznačio rodoljubnoj „Družbi“ 600 K pripomoći.

Kad se zna da je „Lega“ vrlo obilno podpomagana iz Italije, da je zemaljski sabor istarski glasuje opetovno svotu od 10.000 kruna za „Legu“, kad se zna, da Talijani kupuje za milijune „Leginih“ bilježa, onda nam se ta svota čini neznatnom za našu „Družbu“. Ne mislimo reći, da je premalena. Dalmacija je učinila koliko može, a na svakome ju Hrvatu da „Družbi“ u svakoj prigodi pomogne, da može vršiti svetu dužnost.

Njemački židov proti „Svezi jugoslavenskih zastupnika“. Poznati madjaronski list „Agramer Zeitung“ imade u Beču svog dopisnika u osobi jednog njemačkog židova. Taj je židov mjeseca srpnja i kolovoza o. g. igrao veliku ulogu u Beču, jer je poput židova, koji nudja svoju robu na prodaju, obilazio od zastupnika do zastupnika u carevinskom vieću u Beču hoteći od njih izpipati što misle o tobožnjem imenovanju jugoslavenskog ministra. Bilo je zastupnika Hrvata i Slovenaca, koji su mu nasjeli izpripoviediv mu svoje misli, koje je pak on u rečenom Zagrebačkom njemačkom listu za skupe novce kroz dulje vremena priobćivao.

Hrvatski i slovenski zastupnici Istre nisu mu pošli na ljepak već ga jednostavno odpraviše.

Sada hunca valjda isti dopisnik „Agr. Zeitung“ o nekakvoj krizi u „Svezi jugoslavenskih zastupnika“ sto je dobro došlo „Svezinim“ protivnicima i u obće svim protivnim Slavenima. Tim huncanjem poslužiše se i nekoji nazovi kršćanski il katolički listovi i nepazeć na njen izvor, to jest, na bujnu fantaziju židovskog dopisnika. Ali kad se radi proti „Svezi“ dolazi dobro svaki saveznik, pa bilo on inače miski im židov.

Za uredjenje zemaljskih financija. Ministar financija kazao je jednomu članu zemaljskog odbora za Česku, da će se sastati posebna komisija, sastojeća od članova svih zemaljskih odbora i odaslanika ministarstva financije, dne 20. novembra u Beču, da vieća o predlozih rečenog ministarstva, koji idu za tim da se uredi financijalno stanje pojedinih zemalja.

Narode čuvaj se.

I opeta čuj ovu rieč te čuvaj se od agenta koji dolaze da te pohode. Javlja nam prijatelj koji se je đesio prošlu nedilju u Tršćanskom kolodvoru, da mu je srdce pucalo gledajući preko 50 plećastih momaka iz kršne Dalmacije gdje putuje po svietu. Snjima je bilo i 5 djevojaka do jučer težačice a nedjelju.... klobukom na glavi! — Bilo bi se za smijati, da nije za plakati!

Dopisnice grada Trsta.

Naša rodoljubna «Slavenska knjižara» izdala je vrlo ukusne razglednice grada Trsta sa hrv. i slov. nadpisima. To su prve dopisnice iz Trsta, koje nose samo naše nadpise. Treba li preporuke?

„Tršćanski Lloyd“.

Primili smo 246. broj V. godine ovog vrlog trgovačkog tjednika kod nas jedinog svoje vrsti. U njemu imade svakovrstnih trgovačkih informacija i drugih važnih vjesti, te ne bi smjelo biti nijednog trgovca ni trgovačkog (konsumnog) društva bez toga tjednika.

Izlazi svake subote. Uredništvo i uprava: Trst, via Fabio Severo, P. 104, T. 246. Predplata 12 K na godinu.

Život i rad Pavla Stoosa, hrvatskog pjesnika i svećenika.

Uz stogodišnju obljetnicu njegova rodjenja i otkrića spomenploče 22. rujna 1907. u Dubravici. Priredio dr. Ortner. *Izdanje knjižare i papirnice u korist kluba „Ćirilo-Metodskih zidara“ (Šimunić i drug u Zagrebu.* Tisak Antuna Scholza. Cijena K 1·60, u lijepom uvezu K 2·60.

Najtoplije preporučamo ovo djelo mladeži, koja se naukom bavi, hrvatskoj inteligenciji svih staleža a pouzdano se nadamo, da se neće naći nijednog svećeničkog doma bez te knjige. Svaka čast ide i knjižari Ćirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drug) za ukusnu opremu knjige, koju time toplije preporučujemo što će pri tom imati udjela i naša siromašna Istra.

Posljet stvari i posjed prava prema svome najnovijem razvoju. Napisao dr. Fr. S. Spevec.

Preporučamo ovu knjigu p. n. gospodi pravnicima. Knjiga je izdana nakladom kr. sveuč. knjižare Fr. Župana — Zagreb. Cijena K 1.

Kralj Koloman i Hrvati god. 1102.

I opet je vrijedna naša „Ćirilo-Metodska knjižara“ obdarila hrvatski narod jednom važnom i rodoljubnom knjigom. Njezinom je naime nakladom ugledala svjetlost radnja sveuč. prof. dra. Ferde Šišića: Kralj Koloman i Hrvati g. 1102.

Poznato je, da Magjari uvjek tvrde, da je Hrvatska pokorena po kralju Kolomanu na sablji, pa da su listine u kojima je zabilježena vijest, da je Koloman s Hrvatima sklopio u g o v o r i da se onda o k r u n i o za hrvatskoga kralja l a ž n e.

U navedenoj je knjizi prof. dr. Šišić jasno i temeljito dokazao, da su magjarske tvrdnje neispravne i neistinite. Knjiga obuhvaća sto stranica, a priklopljena su joj tri fotografska snimka (Ugovor izmedju Kolomana i Hrvata 1102. i krunisanje Kolomanovo 1102.), koji daju knjizi osobitu vrijednost, naročito isprava u kojoj se sačuvala vijest o Kolomanovom krunisanju ovom je prilikom p r v i p u t a objelodanjena fotografskim putem. Cijena je knjizi samo jednu krunu, u lijepom uvezu K 1·80. Preporučamo ju hrvatskom rodoljubnom općinstvu, jer ne samo što će kupujući je poduprijeti našu siroticu Istru, nego će se i potanko uputiti u jedno od glavnih naših pitanja, u prošlosti. Naručbe valja upraviti na „Ćirilo-Metodsku knjižaru (Šimunić i drug) — Zagreb Preradovićev trg broj 4.

O izboru Ferdinanda I. za hrvatskoga kralja na Cetinju 1. siečnja god. 1527.

Cijena 30 helera. Zagreb, 1907.

Izdanje je knjižare i papirnice u korist kluba Ćirilo-Metodskih zidara (Čimunić i drug) Zagreb, Preradovićev trg broj 4.

Nedavno javili smo, da je patriotska naša knjižara »kluba Ćirilo-Metodskih zidara« izdala važnu i poučnu historičku radnju prof. dra. Ferde Šišića o Kolomanu i Hrvatima god. 1102, a sada eto opet nam je oglasiti nov jedan dragocjen prilog ne samo po političku hrvat. prošlost,

nego jedan od stožernih kamena našega državnoga prava. U toj su malenoj knjižici, koja je upravo trajne vrijednosti, saopćena dva izvještaja Ferdinandovih poslanika o cetinjskom saboru i njihovom povratku u Bcć. Iz prvoga se točno vidi kako je izbor tekao, a iz drugoga kako se on dojmio onih Hrvata, koji nisu sudjelovali na saboru. Mi ovu važnu, a tako jeftinu knjižicu najtoplije preporučamo svima onima, kojima je na srcu ne samo prošlost, nego i budućnost ugrožene nam Hrvatske domovine.

Vanjski naručitelji dobivaju knjižicu franko, ako doznače gorespomenutoj knjižari 40 helera.

Bez uspjeha se nije ni jedan bolestnik, koji misli, da je svoje zdravlje za vazda izgubio, ne obraća na g. Alberta Müllera, izumitelja dvostruko elektro-magnetičkog križa R. B. broj 86.967 u Budimpešti V/41 kot. Vadas ulica 34. Dokazano je, da je jedino sredstvo njegov stroj, koji sigurno djeluje proti gihtu, reumi, težkom disanju, padavici, kucanje srdca, neuralgiji, influenciji skopčanoj sa bolešću hrbta i u obće živičanim bolima. Priobćujemo opet jednu priznanicu, koja je nedavno stigla na g. Müllera, a koja glasi: Štovani g. Müller! Ja vam dugujem najtopliju hvalu za Vaš izum. Trpio sam od hrbtenih boli, glavobolji i težkom disanju, te sam na svemoguće ljekarije mnogo novaca potrošio, dok se nisam namjerio na dvostruko-elektromagnetički križ R. B. broj 86967., koji me je posvema od mojih boli izliečio. Ostnjem s toga Vaš zahvalni štovatelj Štefan Hajduković, Osiek.

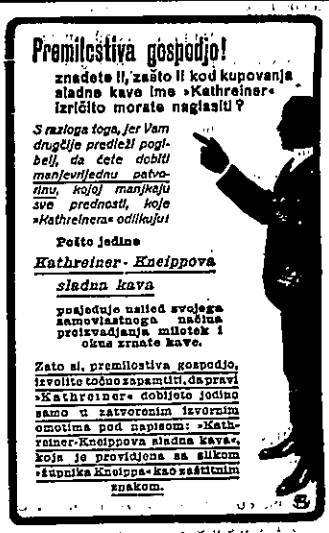

CIGARETNI PAPIR

u korist

Družbe sv. Cirila i Metoda

pregledan po Dr. Janečeku

prodaje se

u trafici Fait via Barbacani
" " Dorčić via Kandler
" " Bolčić via Minerva
" " Iv. Žic via dell'Ammiragliato
" " Mentschik via Veterani
" " Ropotar via Sergia.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele puhuljice čihane, 18·— " " 24·—
kao snieg biele puhuljice čihane . . . „30·— " „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

pošta PIEN, Češka.

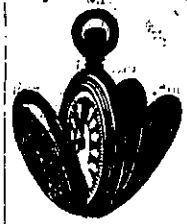

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf", sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie"; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikelremontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Želudčane kapljice

prije zvano i poznate pod imenom

Markova kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Koštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, to ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje no mogu sve ovdje navesti inadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteènosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svcobće slabosti itd. služi kao nenadkrilivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, all ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brže zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje slojo svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarsko!, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja sugiasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

TRAŽITE SVUDA!

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častne diplome i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starcštvu, p. n. javnom občinstvu svjeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K —·— Za prijenyat jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrha, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svjeće za pogrebe, za božićno drvce, voštani svitel i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene. Zati veseh kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

Broj 57. Pula, u četvrtak dne 21. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obćinog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan laste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.

(Nastavak govora nar. zast. dr. M. Laginja).

U sjednici od 14. listopada 1867. dakle točno prije 40 godina Dr. Ziemalovski izrekao je sliedeće rieči: S dopuštenjem g. predsjednika ja ću ih pročitati — nije toga mnogo — a on će mi to s tim više dozvoliti, jer je taj gospodin Poljak (čita):

Svjetska povjest kaže nam pojedine epohe, koje su na neki način kamenovi, što pokazuju milje u napredku čovječanstva. Svako razdobje ima žig bilo koje velike misli.

U razdoblju osnutka razširenja kršćanstva valjalo je u svakom individuu priznati čovjeka; u razdoblju francezke revolucije radilo se o tom, da se prizna gradjanin u svakom pojedincu; današnje pak doba ima na svojoj zastavi to, da se moraju u čovječanstvu priznati narodnostne individualnosti.

Ova misao — gospodo — dokazao je Ziemialovski, ne potječe od jučer. Već na bečkom kongresu, premda je Poljska bila raztrgana i to sankcionirano, ipak je bilo priznati individualnost poljskoga naroda. Ova misao, rodivši se u Italiji, drugdje se je izrodila u konglomeraciju rasa; ona na vrata Austrije udara kao pangermanizam i panslavizam".

To je bilo prije 40 godina; danas je panslavizam popustio, a pangermanizam je još jači. (Smjeh. — Govornik čita dalje)

„Što je Austrija postavila proti toga? Jednu diametralno oprečnu misao: unifikaciju različnih plemena i naroda. Nitko ne će tajiti, da je to slabo učinila, jer jedna misao nikad se ne pobija drugom, koja joj je podpunoma oprečna, nego s takovom, koja ide s njom uzporedo.

Pogledajmo Austriju. Ona se sastoji, a osobito polovica, koja je ovdje zastupana, od naroda, kojega jedni pripadaju njemačkom koljenu, drugi slavenskomu, ali ni jedni ni drugi ne će da budu progutani konglomeracijom rase, za kojom se ide.

Svi ovi narodi žele u Austriji uzdržati svoju narodnostnu individualnost u Austriji. Tim je, — moja gospodo — označen naravni i za to jedini trajni oblik Austrije; savez svih tih naroda za zajedničku obranu".

Nagodbeni zakoni čine sve protivno tome savezu. Rekao sam, da je i oblik i sadržaj nagodbenih zakona takav, da mi nikako nemožemo mirno preko toga preći. Treba samo površno sve pročitati, pak vidiš, kako je kao crvena nit kroz sve ovo utanačenje, kroz svu ovu nagodbenu zakonsku osnovu to, da mi imamo ovdje posla sa dvie sasvim samostalne države, — tako, kao da su Ugarska i Austrija nastale jučer i da danas po prvi puta sklapaju brak, koji se onda zove trgovački ili ini kakav ugovor.

Do sada nije bilo tako; a pošto je do sada bilo bar nekakve nade, da će oni narodi, koji su u dualizmu do sada vidjeli samo svoju nesreću, ipak na pola doći do toga, da mogu živjeti, — i pošto mi, osobito mi Hrvati, koji smo se od zajedinstva nekih interesa ove monarhije nadali, da će možda austrijska vlada, podupirta jakim pučkim pokretom u Austriji, ipak nas pustiti, da postignemo bolji narodni i gospodarski život, to nas samo ti razlozi i te nade — ili zapravo ti razlozi i te nade nukaju, da i formu i novo bivstvo ovih ugovora držimo za nas nepovoljnima i takovima, da ih ne možemo samo tako primiti.

Naša se je vlada na usta njegove preuzvišenosti g. ministra predsjednika kod ove prilike i to odmah, čim su predlozi došli pred kuću, izjavila potanko. Njegova preuzvišenost govorila je na široko o ruzličitim točkama, — ali nije rekla gotovo niti jedne rieči o onom, o čem moramo mi u velike sumnjati i česa se moramo bojati.

Njegova preuzvišenost iztakla je neke točke, koje su uredjene koristno za ovu državnu polu.

Neka bude. Ta bilo bi i smiešno, kad bi se stvorila i smjela zastupstvu naroda predložiti nagodba ili ugovor, kod kojega bi samo jedan izključivo drugi dio imao koristi.

Ipak mora nam biti dopušteno, da izrečemo svoju sumnju takodjer o tim takozvanim gospodarskim stečevinama, — i ja se u tom pogledu mogu mirne duše pozvati na potanka razlaganja, koja su već u ovoj visokoj kući izrečena, — u što posebice brojim jučerašnji govor druga Axmanna.

Dopustite mi, da dokažem protivno, — da nisu tako velike naše gospodarske stečevine, kako ih prikazuju. Ima i drugih interesa, o kojima sam već govorio i glede kojih smo kod ove nagodbe veoma zahtjevni a ti su interesi državnopravne naravi. to su upravo one točke, o kojima njegova preuzvišenost g. ministar-predsjednik, dakle tako rekavši vlada, nije rekao ništa.

Držim, visoka kućo, da je potrebno već sada neku vrst komentaru dati za ono, što nam je predloženo i da je dobro, pošto se radi o dvostranom ugovoru, da uzmemo za ovo komentar kod drugoga kompaciscenta. Vi ćete mi sigurno dopustiti, da se u tom pogledu njegova preuzvišenost Franjo Košut svakako mora smatrati kao pravi oficijalni tumač, kao pozvani razjasnitelj, jer on ima dva svojstva: s jedne strane on je ministar trgovine i jedna od glavnih osoba ugarskoga ministarstva, a s druge strane je presjednik neodvisne stranke. Mi ćemo toga gospodina pohvaliti podpuno, mi ne smijemo kod njega nikako predpostaviti, da on nije dobro razumio ovoga ugovora i da ga on ne će kao danas tako i poslije 10 godina — ili ako ne on, a to njegov neposredni nasljednik — tumačiti i interpretirati upravo onako, kako će isključivo biti povoljno za Ugarsku.

Pošto mi se ova stvar čini silno važna, prije nego počnem dokazivati, da čitav austrougarski ugovor, kako je predložen, sa hrvatskog stanovišta nema nikakve vriednosti, uslobodit ću se, da navedem nekoje od izjava njegove preuzvišenosti gospodina ugarskoga ministra trgovine, neka se u ovoj kući čuje glas, po kojem se vidi, kako je velike stečevine dobila Ugarska i prema tomu kakve je štete pretrpjela zajednička misao — zovimo to ovako il onako — ili skupna monarkija u onom smislu, u kojem ju mi shvaćamo kao budući zalog svih naroda i njihovih slobožtina.

Odmah drugi dan, kako su osnove bile predložene obim parlamentima, 17. listopada, imala je neodvisna stranka u Pešti plenarnu sjednicu, na koju je došao ministar Košut u dva svoja svojstva, kojih sam se dotaknuo: kao ministar trgovine, a osobito kao glava rečene stranke.

Evo u mene rieč po rieč njegovih izjava. Te su malo podulje, ali ja mislim, da će mi radi važnosti same stvari visoko predsjedničtvo dopustiti, da ako ne sve, a ono nekoliko izreka, pročitam. (Zast. dr. Hlibovicki. On je Košutov bratučed!) S tim bolje.

Košut o ovim osnovama veli: (čita)

„Kad ne bi bilo uspjelo sklopiti nagodbe, zemlja bi bila došla u vrlo težak položaj, jer je svakako istina, da je za taj slučaj bio, kad se je ustanovila sadašnja vlada, odlučeno uzdržati status quo, a onda bi Austrijanci bili mogli proti nama voditi žestoki guerilski rat. (Čujte!)"

To je prvo uvjeravanje i prvo priznanje. Ono je važno, visoka kuća, jer se u Austriji uviek govori, a po svoj prilici, ne bez razloga, da smo mi ekonomski jači dio. Čemu onda trčati za njima? Njegova preuzvišenost je rekla: U pitanju banke mi zbilja ne trebamo trčati ni za kim. Držim, da ni u ostalim pitanjima nije za nas bila baš tolika sila da za nekim trčimo (Odobravanje). Bilo bi ostalo sve na istom, kako je bilo od g. 1899. Jer ako je utvrdjeno, da smo mi jači dio i da ne ćemo rušiti ono, što faktično postoji, trebalo bi krivnju zbog nesreće, koja bi bila zadesila Ugarsku pripisati samo Ugarskoj i Madjarima, pošto s naše strane nije bilo trebalo nikakve promjene. Kad bi dakle bilo nešto promienjeno, bilo bi se to dogodilo radi njihove — kažimo — nerazumnosti, a oni bi sami sebi imali pripisati krivnju.

O nagodbi kaže njegova preuzvišenost ugarski ministar trgovine, da se nagodba ne samo smije primiti nego da je u mnogim prilikama pače koristna. To će kasnije dokazati (čita):

„Naši su gospodarski interesi zaštićeni kako treba", — rekao je — „našim državnopravnim zahtjevima, koji su svi honorirali stanovište neodvisne stranke, zadovoljeno je u mnogo slučajevu, a upravo na tom polju mi smo postigli tako znatnih rezultata, kao što ih još nikad nijedna zemlja nije postigla kod pregovora s trgovačkim ugovorima (Ž vahno odobravanje i povici „Eljen")".

To je iskreno rečeno moja gospodo! Košut ima sasvim pravo; jer u trgovačkim ugovorima riešena su i to samo u prilog madjarske neodvisne stranke, takva pitanja, koja bi inače za zajednički život dvih država i dvih monarhija bila nuždna jedino kao temeljni ugovori, kao najtemeljnija utanačenja uobće; dapače je u formi ovih ugovora za budućnost oduzeta kruni jedna prerogativa, jer sve ono, što je do sada obično, kako sam već rekao, utanačivao sa vanjskim državama car i kralj, sve to se u buduće može utanačiti u ime jedne ugarske, eventualno i u ime austrijske vlade, — ali se može dogoditi da bude utanačeno samo u ime koje ugarske vlade.

Košut kaže dalje (čita):

„Medjunarodno pravno stanovište podpuno je osigurano, pošto je sklopljen ugovor, i podpisan ugovor od obih država — i tako potpisan predložen u formi ugovora kući, isto kao kad bismo sklopili ugovor s Rusijom ili s Njemačkom. Shvatite važnost ovoga i procienite sa stanovišta neodvisne stranke (Živahno odobravanje i povici: Eljen!)"

Zatim kaže Košut dalje o carinskom tarifu, da je ugarski carinski tarif, koji je, kako znamo, samo jednostrano, dakle samo sa ugarske strane inartikuliran, sada nagodbenim zakonima sankcioniran s austrijske strane. To on sa punim pravom drži veoma važnim (čita):

Taj obći ugarski carinski tarif može se iza g. 1907. nadomjestiti bilo kakvim tarifom, koji se ima na novo stvoriti, ako ta zemlja drži za dobro, — a na to Austrijanci ne mogu nikako uplivati. S tim smo snažno iztaknuli posebno pravo odlučivanja ugarske države, — jer do sada nije bilo moguće podpuno neodvisno od Austrije ustanoviti autonomni carinski tarif.

Tako mi tu imademo, moja gospodo, priznanje jednoga velikoga principa, o čem se je i u Austriji sumnjalo a što Madjari sad priznaju, jer su sigurni, da će ovaj nagodbeni kompleks podpuno ustavno biti uredjen i primljen, oni priznaju, da bez Austrije bez ovostrane državne pole ne ki nikad bili mogli ustanoviti trgovinski tarif. Pravno stanje samostalnog ugarskog carinskog područja sada se priznaje, a to spada, kako rekoh, u velike stečevine Ugarske, pošto su to oni do sada samo sa svoje strane činili, dakle jednostrano, a za nas to radi toga nije bilo obvezatno,

(Nastavit će se).

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 17./11. 1907.

Nagodbeni odbor imao je prošloga tjedna više sjednica. Prešao je već i u podrobnu razpravu. Zato su glasovali odaslanici sviju stranaka, osim jednoga Hrvata dra. Laginje, jednoga Slovenca, dra. Ploja, obojice kao odaslanika „Jugoslavenske sveze", Choca, odaslanika češkim radikala, i petorice socijalnih demokrata. Nemarim izvješćivati kako su pojedini odaslanici na dugo i široko govorili, kritizirali nagodu, prigovarali i ovomu i onomu, da pak izjave da će glasovati za nagodu. Želim koju reći samo o jednom pitanju, koje nas najviše, pretežno zanima, a to je

hrvatsko pitanje.

Neću ja o tom pitanju svojim misli razlagati, nego priobćiti ono što se je o njem u nagodbenom odboru govorilo. Počeo je *dr. Laginja*. Izjavio je, da parlamentarna „Sveza južnih Slavena" nesamo neprima nagodu nego ona će se svimi silami oprieti nezakonitostim počinjenim sa strane austrijske i ugarske vlade na štetu hrvatskoga naroda.

Sveza je proti dualizmu toli štetnomu hrvatskomu narodu, a na dualizmu je osnovana nagoda. Pa i kod stvaranja te i takve nagode nisu se austrijska nit magjarska vlada držale temeljnih državnih zakona, na kojih je zasnovana monarhija. I tu se je kršilo hrvatska prava. Sveza će sporazumno sa braćom Hrvati na saboru u Budimpešti sve sile upreti u to, da se štuju uzakonjena prava Hrvata. Boriti će se Hrvati i u Budimpešti i u Beču. Možda neće biti osamljeni. Al kad bi imali biti, boriti će se sami neustrašivo, neglededeć da li će imati uspjeha već sada ili kasnije. Prije ili kasnije ga moradu imati. Ovo zadnje je odgovor ministru-predsjedniku Becku, koj je bio prije na jedan klicaj dra. Laginje odgovorio da Hrvati moradu znati, da će se, ako se hoće boriti, morati boriti sami i sa svojimi sredstvi.

Krasno se je zauzeo za hrvatska potlačena prava radikalni Čeh *Choc*. I on je proti dualizmu, kao izvoru zla svih Slavena, i ov i on kraj Litave. Ona strana, veli, nejma zakonitoga ugovaratelja nit na temelju obstojećih zakona. Ugarska vlada ugovorala je bez hrvatskoga sabora, a morala bi bila saslušati taj sabor. Ministar-predsjednik morao je uvjeriti se da li je Ugarska vlada kao ugovaratelj zakonito postupala. On je morao štititi prava Hrvata ove polovice i zauzeti se za prava Hrvata one polovice monarhije. I car Austrijski, koji je nesamo magjarski nego i hrvatski kralj, imao se je zauzeti za hrvatska prava. Žalibože čuje se, veli govornik, da je ste strane učinjen i dalnji korak proti hrvatskom narodu. Wekerle da je dobio ovih dana punomoć da radi što hoće proti Hrvatskoj i narodnostim. To je onako kako kad se je uzakonila obstojećemu zakonu protisloveća zakonska osnova o pragmatici željezničkih činovnika.

Slovenački zastupnik dvorski savjetnik *Šuklje*, njekda velik radikalac, pak liberalac, a sada klerikalac, uvjek vladinovac, smatrao je nuždnim da polemizira proti doktoru Laginji, proti tomu najme da se je izjavio proti nagodi i da je iztaknuo skupni postupak „Jugoslavenske sveze“ sa hrvatskom delegacijom u Budimpešti. Reko je da dr. Laginja nije mogo govoriti u ime Slovenaca, jer je ovih većina u slavenskom klubu, pače jer svi oni Jugoslavenske sveze nemogu biti proti nagodi radi južnokranjske željeznice I reko je da on neće sa hrvatskim delegati u Budimpešti jer su oni proti Austriji, jer su oni stvorili Riečku rezoluciju, spomenuo je pak, da se sa hrvatskim pitanjem već i Ne — Slaveni have, pak da bi bila dužnost vlada, da do 1917. stvore preduvjete državnopravnoj skupini na jugu, kojoj bi bila jezgra Hrvatska, Slavonija i Dalmacija, kojim bi se pridružila Bosna i Hercegovina, pa valjda i Istra, i s kojom bi u užu svezu stupile slovenske zemlje. Dakako da je tu hofrat Šuklje išao ne sa hrvatskoga nit slovenskoga stanovišta, nego s austrijskoga, al nije mogao ni on odreći znamenitosti Hrvata u monarhiji.

Dr. Ploj, prvi podpredsjednik Jugoslavenske sveze prigovara ustanovom nagode, i odgovoru Šukljetu, da će nesamo Hrvati nego i on, Slovenac, i još njekoliko Slovenaca glasovati proti nagodi. Neide tu o željeznicu nego ide o cjelokupna prava hrvatskoga bratskoga naroda, prava koja Madjarska vlada nogami gazi. Dok su braća hrvatski delegati u očajnom boju za sveta hrvatska prava, dotle jih mi zapustiti nemožemo nit nesmijemo. Nije dosta izjavljati platonično bratstvo s Hrvati, makar i u parlamentu, pa u zdravicah, nego ga valja pokazati činom, sada kada su braća Hrvati u krvavom boju.

Gospodin *baron Beck*, austrijski ministar-predsjednik, htjeo je bagatelizirati hrvatske predstavnike u nagodbenom odboru i Hrvate u obće, te hrvatsko stanovište. Al je slabo prošao. Prispodobio je nagodu „kuglofu“ — o čem će Švaba nego o kuglofu! —, u kojih ima i suhih jagoda. Ako će gospoda jagoda, moradu i tjesteninu, dobro će njim takniti.

Odgovorio mu je *dr. Ploj*. Austrijske vlade nisu razmazile Hrvata, da bi samo jagode htjeli. Francezka vladu je za četiri godine svoje vlade u Dalmaciji više učinila nego li Austrija u 100 godina. Hrvati nepitaju ništa od vlade za svoje držanje u pitanju nagode. Oni će raditi po svojem uvjerenju i po svojoj dužnosti, prepuštajuć Becku kuglof sa svimi cibibami.

Baron Morsey koji je već druge pute u parlamentu govorio simpatično o hrvatskom pitanju, oglasio se je takodjer na drzovitost gospodina Becka. Nek se čini i što se hoće, hrvatsko pitanje je tu, njega se neda zatajiti, ono je ključ cielomu životanju monarhije već i u najbližoj budućnosti.

Te ričči rekao je baron Morsey na naslov barona Becka, i ovaj ih je razumio; pak se onda javno pred odborom izpričavao, da on nije govorio o hrvatskom pitanju, nego da je samo polemizirao sa predstavnici Hrvata.

A kako mora biti hrvatsko pitanje nješto škakljivoga vidi se s toga što novine nisu donesle nit ričči o govoru Morseya niti opazkah Beckovih na to. Beck je načelnik tiskovnoga ureda, koj odredjuje što ima dolaziti u novine.

Hrvatsko pitanje obstoji. Hrvatom predstoje borbe. Ako budu ljudi bit će njihovo pitanje rišeno povoljno za nje.

* * *

U Beču 19./11. 1907.

Nakon običnih formalnosti pročitali su saborski tajnici razne podneske: predloge, prešne predloge, molbe i interpelacije. Medju onimi posljednjimi nalaze se četiri interpelacije zast. Spinčića i drugova i to: 1) da se činovnikom i službenikom u lječilištu Opatija, naročito i listonošam u mjestu Opatija dade ljećilištni doplatak od najmanje 25% na njihove dohodke, i da se to lječilište povisi iz IV. u III. razred aklimiletnih doplataka; 2) da se luka u Malinskoj udesi tako da bude odgovarala potrebam pučanstva; 3) da se naloži c. k. pomorskoj vladi u Trstu i njoj podredjenim c. k. uredam, da rabe hrvatski jezik u dopisivanju sa hrvatskim občinama i strankama; 4) da se dade občini Dubašnici čim veću podporu, da se zaspe njeke komade luke u Malinskoj, te tako zaprieči malariju, koja vlada tamo zbog plitkih kanala. Zast. Mandić sa drugovi upitao je ministra pravosudja kako kani opravdati postupanje sudbenih oblasti u Trstu u poslu unpšenja crnogorskog državnog savjetnika Andrije Radovića.

Zatim se je preslo na razpravu prešnih predloga zast. Schramela i dr. zbog skupoće živeža. Proti prešnosti govorio je slovenski zastupnik Demšar; za prešnost rusinski zastupnik dr. Markov i pošto je govorio zastupnik knez Auersperg proti prešnosti, uzeo je rieč novoimenovani ministar poljodjelstva dr. Ebenhoch, koji je sa uspjehom polemizirao sa socijaldemokrati. Ministar je protivan uvozu blaga iz Rusije, Rumunjske i Srbije u Austriji, jer bi tim trpili domaći marvogojsci; izjavio se, da će svimi sredstvi podupirati poljodjelstvo, koje, da je temelj naše države; poljodjelstvo i industrija moraju se uzajamno podupirati, jer jedno bez drugoga nemogu obstojati. Ministru su kršćanski socijali živahno i često povladjivali.

Socijal-demokrat Johanis izrekao je žestok govor u češkom jeziku proti vladi i prešnosti predloga zast. Schramela.

Njemački kršćanski socijal Bielohlavek branio ministra poljodjelstva i svoju stranku od navala socijaldemokrata, koji da misle, da nemože nitko ništa ni pametna ni korisitna učiniti za niže slojeve pučanstva ako ne sami.

Rusinski zastupnik Pučinovski govori za prešnost predloga zast. Schramela.

Buduća sjednica u petak u 11 sati do podne.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Umirovljenje i odlikovanje. Njeg. Veličanstvo podielilo je g. Eduardu Rode savjetniku kod okružnog suda u Rovinju povodom njegovog umirovljenja viteški križ reda Frana Josipa.

Savjetniku kod istog sudišta g. Kümmerlinu pl. Ehrenau podieljen je istim povodom naslov prizivnog savjetnika bez pristojba.

Ujedno je podiellio Predsjedniku Okružnog Sudišta u Rovinju g. Fr. Dukić željezni red III. razreda i sudb. Savjetniku te ravnatelju suda u Puli g. Covaz red Franje Josipa.

Ova odlikovanja dolaze u najbolji čas, kao odgovor podlim onim napadajima kamorine štampe na ta dva uzorna činovnika.

Natječaji. Kod okružnoga suda u Rovinju ima se popuniti mjesto sudbenog posluznika. Molbe za to mjesto podnesti valja do 13. decembra; prednost imadu c. k. podčastnici; dokazati treba poznavanje zemaljskih jezika.

Kod kotarskog suda u Puli ima se popuniti jedno il dva mjesta sudbenog kanceliste. Molbe poslati predstojničtvu okružnog suda u Rovinju do 11. decembra o. g., prednost imadu podčastnici; zahtjeva se osim potrebitih izpita i poznavanje zemaljskih jezika.

Uzorna uprava u zemaljskoj bolnici. Glasilo tršćanskih socijalista pripovieda skoro nevjerojatne stvari o upravi zemaljske bolnice u Puli.

Kadno je ta bolnica — piše rečeni list — prešla u zemaljsku upravu bio je prvi liečnik dr. Antichievich stalno namješten. Ostali su liečnici podpisali neki papir, kojim su se odrekli mjesta, što no ga uživahu prije u gradskoj bolnici — pa im se je obećalo, da će ih zemaljski odbor sve na novo potvrditi u službi. Ali to se nije dogodilo.

Dr. Peschle, primjerice, bivši primarij, odpusten je naglo a na njegovo mjesto stupio je dr. Sbisà brat porečkoga načelnika (i zem. zastupnika. Op. Ured.). Ovomu dadoše u bolnici dvie sobe za ambulatorij premda bijaše bolnica prenatrpana. Njegovim se je izkazom moralo vjerovati, pa i nebili ti izkazi poslije razudenja lječine ustanovljeni. Sada mu je zemaljski odbor povećao plaću za 1800 K godišnjih. Prelazimo šutnjom preko razloga, koji su vodili zemaljski odbor kad je imenovao ravnateljem dra. Mantovani-a.

Htjelo se je takodjer stalno imenovati ljekarnika bolnice — ali to se nije dogodilo jer.... se nije dogodilo.

Nu još ima nešto. Dvojicu sluga odstraniše iz bolnice, te postaviše na njihovo mjesta dvojicu Porečana. I tako dalje! Gospodo — zaključuje — kanite se tih starih upravnih sustava, ako želite da pučanstvo susreće simpatično zemaljske autonomne vlasti.

Tako spomenuti list — komu pripuštamo svu odgovornost za navedeno.

Božični dar Družbi.

Stari je običaj darovati siromaha prigodom velikih svečanosti, osobito prigodom Božića i Nove godine.

Obraćamo se u to ime već danas svim našim čitateljima i čitateljicama, vrućom molbom da se obilnom podporom sjete »Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru«.

Siromašna je naša Družba, od nikud njoj pomoći osim od milodara. Težak mora biti boj sa jakom protivnicom, crnom »Legom« koja je kud i kamo bogatija i danomice podpomožena od raznih javnih blagajna i sa strane Italije. Čovjeka groza hvata kad promišlja što bi se sve moralo na školskome polju u Istri učiniti, a sredstva nema.

Neka nam o tome priča Družbin odbor, koji mora žalibože na mnoge i mnoge vruće i potrebite molbe nečno odgovoriti.

Na noge dakle, osobito mi ovdje u Puli. Ovdje gdje smo u zadnje vrieme dali toliko dokaza žilavosti proti crnim složnim neprijateljima, pokažimo i na drugom polju kako srdca naša za domovinu biju.

Naša braća u Trstu dala su se na junački posao, te je u malo dana sakupljeno preko sto kruna, a do Božića ima još dana, pa će se ta svota znatno povećati. Mi koji smo tako liepo sliedili braću u Trstu u »Narodnoj radničkoj organizaciji« sliedimo ih i u tome plemenitome poduzeću te se čim prije sjetimo naše Družbe.

Darove prima uredničtvo »Omnibusa«, »Svačić«.

Primila je i naša papirnica obljubljeni taj koledar iz kršne Dalmacije. Ciena mu je K 1·20, skoro badava, uzevši u obzir njegovu veličinu i krasni raznovrstni sadržaj te upravo umjetničke ilustracije.

Nebi smjelo biti nijednog Hrvata, osobito iz Dalmacije, a da odma ne dobavi koledar »Svačić«, a u Puli imade dosta braće iz Dalmacije. Čekamo vas dakle na djelu.

Odmah, čim ovo pročitate, skočite u papirnicu via Giulia 1, te ćete tamo dobiti taj koledar.

Lošinjski kotar.

C. k. kumovi novorodjene „Italia Libera Redenta“. Iz Maloga Lošinja pišu ovdašnjem „Omnibusu“, da su tamo ovih dana krstili djevojčicu, kojoj su dali gornja imena na krstu i kojoj su kumovali jedan c. k. činovnik i supruga drugog c. k. činovnika. Siromašno diete, koje mora već na krstu da prokuha taj austrijsko-iredentijski ričet!

Iz Cresa nam pisu: Dne 7. t. mj. bilo je ovdje ispitno povjerenstvo za javnu pučku školu sa hrvatskim nastavnim jezikom. Komisiju su sačinjavali: upravitelj kapitanata Mosettig; juntin asesor Chersich; nadzornik hrvatskih škola Přibil; nadzornik talijanskih škola Piperata, te načelnik sa dvijema općinskima zastupnicima. Upravitelj kapitanata prepustio je s naše strane dva povjerenika: Stjepana Medarića i Vjekoslava Opalića.

Ljudi je pristupilo dosta, premda nijesu imali nego koji poziv, čemu se je u ostalom čudio i sam g. Mosetig, a to s potpunim pravom, pošto je zadnju molbu za našu školu potpisalo do 200 otaca. Ne znamo, gdje su ti pozivi zaspali, nego mislimo da od svega toga malo koristi onima, koji su možda htjeli, da od toga kakvu korist izvuku.

Svi su naši ljudi, — koji pristupiše — zahtjevali školu sa nastavnim hrvatskim jezikom, a njemačkim kao predmet. Djece dužne polazit školu, našlo se je 91 (velim samo devetdeset i jedno), premda našu družbinu školu polazi 234 djece. Činit će se to čitaocima malo čudno. Nu nije tako. Zadnji puta kapetan Scarpa nije primao onih, koji nijesu potpisali molbe i nijesu imali poziva, pa nekoji, koji su bili bez poziva ne pristupiše, misleći, da ih se nebi ispitalo.

Naša misao bila je, da do večeri pristupi toliko ljudi k ispitu, te bude dosta da se ispit protegne do 5½ sati, samo da više ljudi ne gubi nadnicu, a onda će nadoći drugi.

Očito je, da su na ovo računali i naši protivnici, pa što učiniše. Capo guardia, koji stajaše na vratima poslija šeste nije hilo više pušlati ljude u lokal povjerenstva riječima: kapetan neće više da pita — što je naravno bila zgoljna laž.

Na tako laki način odbili su nam polovicu ljudi. Predali smo gosp. upravitelju sjutra dan odmah pisan prosvjed proti ovakvom postupku i samovolji.

Gosp. je ravnatelj posve liepo i ustljudno postupao sa ljudima, te je tako bio na svom mjestu. Protivnici bili su pokunjeni i ni riječi čuti bilo nije. Naravno, da su na koncu sijor asesor i podešta iz-

javili, da će oni o stvari izjavit svaki svoje. Znamo kud to smjera, te nam to ni najmanje ne imponira.

Čekamo c. kr. vladu, hoćel već ona jednom biti na mjestu, ali znamo da će proći par godina.

Narodni darovi.

Veleč. monsig. D. Niko Turato, župnik-dekan i kanonik u Cresu, darovao je prigodom 25-godišnjice misnikovanja 125 kruna na oltar domovine i to: Pripomoćnom djačkom društvu u Pazinu K 50, Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru K 50 i Bratovštini hrv. ljudi u Kastvu K 25.

Plemenitom rodoljubu i svećaru naše najtoplije zahvale i iskrene čestitke da ga Svemogući uzdrži još mnogo godina na čast i korist crkve i domovine, koja upravo živu potrebu čuti takovih svećenika.

Voloski kotar:

Iz Voloskoga javljaju, da se je tamo prekjučer vjenčao dr. Ante Grgurina, občinski liečnik u Banjaluci sa dražestnom gospodjicom Marijom Fiamin, kćeri pomorskog kapetana i člana občin. vieća, gosp. Benedikta Fiamina. Čestitamo!

Izložba. Neumorna predsjednica ženske podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda g. Anka Trinajstić je zamislila i priredila poduprijeta od svih članica izložbu ženskih ručnih radnja, koja je u nedjelju dne 17. o. g. otvorena u Narodnom domu u Voloskom. — Brojni posjetitelji, medju njima mnogi lječilišni gosti iz Opatije, ne mogu da se dosta nahvale izložbe i nadive mnogim prekrasnim, ukusnim i precizno izvedenim radnjama.

Već na dan otvorenja prodalo se mnoge izložaka — Dobitak ide u korist Družbe za Božićno drvce na Voloskom.

Družtvena glazba u Voloskom. Pod ravnanjem velezaslužnog g. Artura Gervais nastupila je novoustrojena družtvena glazba u dva koncerta polučivši uspjeh, kakvom se nije nitko ni iz daleka mogao nadati. Predprošlog čedna imala je prvi koncerat u hotelu Bristol u Opatiji izpunjenom do zadnjega kutića občinstvom koje nije prestajalo odobravati i pljeskati nakom svakog komada.

Ove nedjelje pako (17/11) držala je koncert u „Nar. Domu" u Voloskom sa uspjehom koji je razigrao mnogobrojne slušatelje.

Na čelu toga novoga poduzeća nalazi se zem. zastupnik dr. Matko Trinajstić a inicijativu dao je ponajviše zaslužni občinski načelnik g. dr. A. Stanger.

Pjev. i tamburaško društvo „Javor" u Mihotićima priređuje sudjelovanjem glazbeno-dramatskog društva u Voloskom u nedjelju dne 24. studenoga 1907., u korist družbe sv. Cirila i Metoda zabavu sa predstavom i plesom. Svirati će novoustrojena mjesna glazba Volosko-Opatija. Pošto je čisti prihod namienjen u korist družbe sv. Cirila i Metoda, to se darovi primaju sa najvećom zahvalnošću.

Razpored: 1. Matejovski: „Poputnica Nade", pjeva mješ. zbor „Javora"; 2. M. pl. Farkaš: „Poputnica Hrvatske", izvadja tambur. zbor „Javora"; 3. Fakin od porta gluma u 3 čina. Prevod iz francuskog. Izvadja dramatičko družtvo iz Voloskoga.

Iz Voloskoga javljaju, da ženska podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru priredjuje dne 23. novembra 1907. u dvorani „Narodnoga Doma" koncerat sa plesom. — Početak točno u 8 sati na večer. — Ulaznina za gospodu K 2·—; gospodje K 1·—.

Preplate se primaju sa zahvalnošću.

Čisti dobitak namijenjen je za nabavu božićnih darova školskoj mladeži.

Za vrijeme odmora dijeliti će se srećkom ručne radnje izradjene od članica i razni poklonjeni darovi. Umoljavaju se, da bi se i drugi sjetili kojim darom u tu svrhu. Darovi se primaju u „Narodnom Domu" svaki dan od 2—6 po podne, gdje a sve ručne radnje i svi darovi izloženi.

Iz Lovrana nam pišu — karijere. Ako će koji čovjek štogod vrijednog postati, taj neka svakako ne propusti doći u Lovran, ne bi li mu na njegova vrata sunce zasjalo.

A da je tomu tako, evo nekoliko primjera.

Da kod nas stranci uspjevaju, a domaći propadaju, to netreba ni spominjati. Bilo je raznih društava, a sva su se splinula; bila, živjela slavno su zakopana. Kako pa imadu i kod nas talijanaši dugu ruku, to oni prave osobitu reklamu ovom mjestu.

Oni imadu nekoga Markija, čije dobre strane — samo dobre — mogu svakomu služiti za kazalo, da vidi, kako se čovjek zna inženjat. Počeo je s tim, da mijenja zvanje, sa sad ih ima više u jedan čas. Bio je hrvatski učitelj, pa postao talijanaški općinski tajnik. To je dupla karijera, tajnik i talijanaš! Dobio je mirovinu, prima tajničku plaću, a što mu nosi talijanstvo? Ali on se ne zadovoljava ni stim, pa će da se još čimgod pozabavi. Pred par mjeseci je otvorio dućan „in commestibili" (prošle godine je po mučeć prodavao ugljen i drva), ali mu valjda ni to ne ide dobro, a kako znade, da će se ga i oni na općini brzo zasitili, to on već sadagovori, da bi ostavio tajništvo da mu dućan bolje uspjeva. Sad je pak otvorio i zavod za oglašivanje. Tko će dakle njemu pisati evo mu adrese: Gosp. Marijan Marki, umirovljeni hrv. učitelj, segretario comunale, trgovac in commestibili, vlasnik zavoda za plakatiranje i.....

Rekao sam da je Marki i općinski tajnik, pa ima ovih dana pune ruke posla, ali ne samo on, nego i inklita raprežentanca. Oni vam naime traže (pomalo da kogod ne čuje) zlatni hrastić, jer im treba novaca, a nemaju ih nebore. Tako su pak ožalošćeni, da ih ne mogu naći, da im je općinski savjetnik i ravnajući učitelj talijansko škole, priredio malu razbibrigu. Netko ju je valjda previše razbio, pak je u Peganovoj konobi lampu prevrnuo i eto ti vatre. Nastalo komešanje, vika i zapomagaj. Gdje su vatrogasci, viču svi a osobito magnificus! Ali prije nego su došli vatrogasci, vatra je bila utrnuta, a utrnuli su je slavni raprežentanti. Sad pak slabi jezici govore, da će se cijela raprežentanca — na uspomenu tog slavnog djela — zapisat u pompijere!

To su Vam lovranske karijere.

Pazinski kotar:

Izvješće Djačkog Pripomoćnog Društva u Pazinu o prinosima, koje je primilo u mjesecu *listopadu*:

Gosp. zem. nadzornik Fr. Matejčić u Trstu K 40·—. Prof. Nikola Žic u Pazinu K 10·—. Prof. Franjo Novljan u Pazinu K 20·—. Gosp. Hinko Leban c. kr. vježbaonički učitelj u Proseku (po zem. nadzorniku Matejčiću) K 100·—. Četvrtina čistoga prihoda od koncerta dne 21. 8. u proslavu 40-godišnjice „Hrv. Čitanice" u Kastvu po g. V. Rubeši K 73·42. Gosp. Nikola Iveša u Ližnjanu sabrao na piru kćeri Marije K 4·60. Gosp. Martinolić Mojslav u Malom Lošinju K 2·60. Gosp. Marolti Antun K 2·60. Gosp. ravnatelj I. Kos u Pazinu K 10·—. Gosp. Klemen Josip u Sv. Petar u šumi K 1·—. Uprava dnevnika „Balkan" u Trstu K 13·76. Polovica iznosa sabranog od gdične Antice Tomičić u Pićnu K 84·—.

Hvala svima! Odbor.

Mjesto občinskoga tajnika. Glavarstvo občine Labin razpisuje natječaj na mjesto občinskoga tajnika sa godišnjom plaćom od 2400 K. Molbe valja položiti do 10. decembra. Molitelji nesmiju imati manje od 24 niti preko 40 godina. Prednost imati će oni koji budu mogli dokazati, da su vieti svim občinskim poslovom, da su svršili jednu srednju školu i da poznaju jezike.

U Sovinjaku će se dne 24. tek. mj. u kući broj 15 obdržavati redovita glavna godišnja skupština podružnice Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, sa slijedećim redom:

1. Pozdrav ravnatelja;
2. Izbor novog odbora;
3. Upisivanje novih članova i
4. Ples u kući br. 17. u Brdi Sovinjak.

Očekuje se, da pristupe članovi u velikom broju te i druge dopelju, da se upišu.

Porečki kotar:

Častnom Uredništvu „Naše Sloge"

Pula.

Brez da se poziviljem na čl. o štampi uljudno molim to Slavno Uredničtvo da izvoli uvrstiti, istini na čast u doj. br. N. S. sljedeći

Izpravak.

Nije istina što piše dopisnik iz Montrilja (rekte Tinjana) u broju 54 „N. Sl." tobože da plovanija montriljska je zapuščena i da župnik je ovdje (u Montrilju) za veliku nesreću.

Protivno istina je da župnik izpunja saviestno svoju dužnost i da njegova župa Boga hvala, veoma dobro napreduje.

Nije istina, da ja nagovaram i silim (!) montriljce da drže za talijane, jer ja poznadem svoje ljude i znadem vrlo dobro, da u Montrilju samo jedna jedina stranka obstoji i ta jest narodna; dakle od svoje strane, ne vidim potrebu u to se pačati. Ima i ovdje istinabog, kako po svudje, razmirica, ali te nijesu drugo nego osobne strasti i hiri, nipošto narodni. Tko me iole pozna, znade da se ja ne bavim politikom.

Gosp. dopis. proti istini piše kad tvrdi, du ja sam dao zvoniti uz prkos montriljćima kada su išli na 28 svib. glasovati u Karojbu. Neka dopisn. dojde u Montr. pak će se osvjedočiti gledajuć moj „Liber missarum", da baš na 28. maja imao sam godišnjicu za pok. M. Pinčana, dobročinca oxe župne crkve. Nije istina što kaže dopisnik da kada je bila suša, pop (ja) je predikao izpred oltara „sada neka Vam Vaši moževi dadu kišu i neka Vam zemlju natope". Bogu hvala znadem šta ljudi mogu i šta ne, i bedak nijesam za reći ono što nije za govoriti. Istina je da rekoh: „braćo, molimo, jer kao sami vidite, osim Boga, nitko ne može nas pomoći".

Nije istina da pripovijedam jedino od izbora, dali istina je da svake nedjelje tumačim jedino sv. evandjelje i priporučujem puku medjusobnu ljubav i mir.

Nije istina da ja sijem mržnju; ovo nije moje zvanje, za to su drugi.

Nije istina da nemamo skole, dok svaki vrabac znade, da ova pučka hrvatska pomoćna škola, obstoji već 25 god. i da je dostatna za ovo pučanstvo.

Montrilj 10. studenoga 1907.

M. Degrassi
župnik.

* * *

Pustili smo da se čuje i drugo zvono te prepuščamo stvar našem dopisniku.

Otvorenje nove postajice. Dne 10. o. mj. otvorena je nova željeznička postajica Karojba na pruzi Trst — Poreč državne željeznice. Ova postajica je bila vrlo potrebita za ono i susjedna sela, koja su zbog pomanjkanja potrebitih cesta od ostalog svieta odtrgnuta. Postajica služiti će osobnom prometu, te za prtljagu i za vozni promet; vozne karte dobivaju se na postaji a za prtljagu plaća se naknadno.

Osiguravajuće družtvo za blago. Tajnik gospodarske zadruge i posjednik u Podgradu g. Dragutin Gobec poziviše sve gospodare onog kotara, da se prijave za ustrojenje osiguravajućeg družtva za blago. On će sazvati glavnu skupštinu čim mu se za to prijavi dostatan broj gospodara. Pozdravljamo iskreno tu namisao g. Gobca i našim gospodarom preporučamo toplo, da se svi njegovu pozivu odazovu.

Koparski kotar:

Izpražnjena učiteljska mjesta. U Koparskom školskom kotaru imadu se popuniti učiteljska mjesta sa slovenskim jezikom u Kubedu, Predloki i Črnotiću te u Dolini; sa slovenskim naukovnim a talijanskim jezikom kao predmetom u Marezigah (nadučitelja i podučiteljice) u Šmarju i kod Sv. Antona.

Molbe valja predložiti c. k. kot. škol. vieću u Kopru 14 dana nakon trećeg oglasa u službenom listu.

Iz Buzeta nam pišu:

Daje se na obće znanje, da će »Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru„ u Podkuk-u obdržavati svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu u nedjelju dne 24. o. mj. u 4 sata poslie podne u kući Jure Markežić u Sv. Uldriku.

Pozivlju se svi rodoljubi, da što mnobrojnije ovoj skupštini prisustvuju.

Franina i Jurina.

Fr. Hod ovan, hod ovan Jurino, ću ti nec poveć.

Jur. A sajet, a ce?

Fr. Ce ne znas, da je bil Piero Kroculo va Rovinje?

Jur. A sajet, a ce je udelal?

Fr. Su ga tuzili do komuna, da je kantal Zivio Spincić i da je delal barufu.

Jur. A je ca latil?

Fr. A ce ćes, da lati, kada ni udelal nis zlega, nego sen cul, da kada je prisel do Rovinja, da je rekel kada su ga pitali. Koliko Piero? A on da je odgovoril „Jente onesta non čapa castigo".

Jur. Ma vero njin ju je petal.

Fr. Jos, da je imel jedan numer do 5. do soldati i da je se rugal, da je latil 5 miseci.

Jur. Dobro se je domislel, njim je dal dosti tabakat pod nos.

Fr. Bog gren z barku va Valun.

Jur. Pozdravi Milorda.

Razne primorske viesti.

Velika obiteljska nesreća. Iz Trsta nam pišu 18. o. mj. Ovdašnju obće štovanu i rodoljubnu obitelj Mankočevu zadesila je u subotu strašna nesreća. Član te obitelj g. Josip Mankoč nastanjen na Sv. Petru u Kranjskoj sa obitelju, prošao je u subotu sa jednim znancem na lov. Nesrećom pade ovaj posljednji, puška udari o kamen, odapne se i sav naboj pogodi u trbuh g. Mankoča. Ovaj preminu u strašnim mukama nakon ¾ sata ostaviv iza sebe mladu udovu sa dvoje djece te ljubljenu braću, sestre i bezbroj prijatelja u najvećoj tuzi.

Mrtvi ostanci doveženi su utorak u Trst i pokopani u obiteljskoj grubnici. Težko ucviljenoj obitelji i svojti naše najsrdačnije saučešće a velevriednomu Josipu, milom i dobrom prijatelju vječni mir i pokoj!

Mjesto zapovjednika gradskih stražara. Upravno vieće grada i občine Pula razpisuje natječaj na mjesto zapovjednika gradskih stražara sa godišnjom plaćom od 2100 K sa stanarinom od 525 K i odštetom za odielo od 400 K sa pravom na mirovinu i petgodišnjem doplacima.

Molbe sa odnosnim svjedočbama o dobi, pripadnosti, sposobnosti itd. treba poslati do 14. decembra občinskomu upravnom vieću u Puli.

Glavna skupština „Edinosti“. — Političko društvo „Edinost“ u Trstu držat će u nedjelju, dne 24. studenoga, svoju javnu glavnu skupštinu u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“.

Na dnevnom je redu:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
2. Izvještaj blagajnika.
3. Biranje odbora.
5. Eventualia.

Polit. društvo „Edinost“, koje je toli sjajno povelo svibanjsku izbornu borbu, pa i inače ove godine polučilo krasnih pobjeda, može da se vedra i ponosna čela prikaže narodu sa računima svojega rada.

Ponovni natječaj na mjesto zemaljskog veterinara kod pokrajinskog odbora u Poreču razpisan je do 20. novembra. Uvjeti su poznati iz prvog natječaja. Za prvi natječaj priglasilo se je, koliko nam je poznato, molitelja, koji odgovaraju svim uvjetima natječaja. Nu bi reć, da nebijuše medju molitelji odučnog Talijana, kakvog traže gospoda u Poreču. Naći će ga stalno putem drugog natječaja ali mi upozorujemo već sada carsku vladu na činjenicu, da molitelji mora da znadu nesamo tali janski već takodjer hrvatski ili slovenski. I na to ćemo paziti kod popunjenja tog mjesta strogo.

Novo pokrajinsko društvo za osjeguranje životinje. Namjestničkom objavom priobćenom u pokrajinskom zakonskom listu prijavljena su popravljena pravila novog pokrajinskog društva u Istri za osjeguranje životinje. Zemaljski sabor prihvatio je te promjene u svojem zasjedanju god. 1904. Djelovanje društva započeti će čim prije pošto su sve predradnje gotove.

Na temelju pravilnika može djelovanje započeti čim bude prijavljeno za osjeguranje bar 2000 glava životinja, koje su osjeguranju podvržene.

ZAHVALA.

Prigodom dvadesetpet godišnjice moga misnikovanja, saletiše me ponovno prijatelji i znanci, osobito braća svećenici, prečastni ovomjestni zborni Kaptol, velecjenjena predsjedničtva naše gospodarske, posujilničke, mlinarske zadruge, čitaonice, te učiteljski zbor naše hrvatske družbine škole u ime svoje i u ime 350 svojih učenikâ, raznovrstnimi ljubeznivimi čestitkami i pozdravi — svima se ovim putem najusrdnije zahvaljujem, a osobito mojim dobrim premilim župljanim, koji se u predvečerje tog dana okupili oko naših dičnih tamburašicâ i pjevačicâ a pod mojim stanom, te zanosnimi poklici (dok ih nije občinski redar «in nome della legge» rastjerao sa prenatrpanih ulicâ oko moje kuće) pozdravljali me, onako zanosno i ljubeznivo kako to oni znadu a kako ja to nit izdaleka zaslužujem.

Još jednom svima i svakom pojedinom srčana hvala uz preporuku dalnje njihove naklonosti, ljubavi a osobito molitvi a na ovom toli izloženom poprištu narodnog našeg preporoda.

CRES, 12. studena 1907.

Kanonik N. TURATO
nadpop-župnik-dekan.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

prije (J. Krmpotić i dr.)

uz cienu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćeno K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čišane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čišane . . . 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Važno za s akoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom,

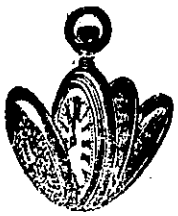

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupire naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica željudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Boško Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svako o zgodom isto mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koja ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, rcuma, astme (težkog disanja), nesposavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrâne) kucanja srdca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nuljnosti, neosjetlice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, lechiasa, nunokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvierde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdano svjedočbe i priznanice iz svija strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volfinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvierda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost perad i svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji upladuju sadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od iztoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posudé) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i sadružnice na garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svieće iz prijesnog pčelinog voska. Kilogram po K —·— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svieće za pogrebe, za božično drvce, voštenî svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.

Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

— Na zahtjev šaljem cijenik franko. —

Broj 58. Pula, u četvrtak dne 28. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.

(Nastavak govora nar zast. dr. M. Laginja).

Sada dolazi vrlo važna Košutova izjava glede medjunarodnih ugovora. On kaže (čita):

„Trgovački ugovori, koji se imaju sklopiti s vanjskim državama i slični ugovori, u što se broje i konzularni ugovori, ne će se u buduće podpisivati samo od ministra vanjskih poslova, dotično od jednog zajedničkog organa, nego će ih uz ministra vanjskih poslova, dotično njegova zastupnika, podpisivati i po jedan zastupnik obih vlada. Tako će Ugarska u medjunarodnim ugovorima figurirati kao samostalno podpisana država (Živahno odobravanje). I kod konzularnih ugovora provesti će se državni značaj Ugarske, dakle kod jednog predmeta, koji je do sada bio noli me tangere. Posebno zastupanje ugarske vlade izrazuje dakle i prema vanjskom svietu državnu samostalnost; jer ako je podpisan ministar vanjskih poslova, a osim toga taj i taj čovjek u ime Ugarske, onda se Ugarska jasno prema inozemstvu prikazuje kao posebna država. (Povici: Eljen!) To niesu Austrijanci nikad htjeli dopustiti; a sad ne samo da su dopustili, nego će to oni inartikulirati i u svoj zakon. (Čujte!) (Povici „Eljen! To je velika stečevina!")

To i jest, moja gospodo, velika stečevina. Košut je rekao nadalje: Dalnja je velika stečevina za nas u tom, što su Austrijanci uviek turali napried misao državnu, — misao, da ipak postoji neka zajednica izmedju obih državnih pola, te su u tom smislu i stilizirali svoju nagodbu od god. 1867.

I Košut nas uvjerava, da je pravno stanje kad nas u Austriji prema priznanju svih bilo do sada takvo, da svi medjunarodni ugovori imaju biti sklapani zajednički i kroz jednu osobu, kroz suverena, — a sada da smo mi to ograničili na minimum. Car, koji je u isti mah kralj ugarski, moći će sklopiti mirovni ugovor, ili inače kakvu konvenciju, koja se strogo tiče medjunarodnih prilika, — ali u pogledu svega ostaloga, što se tiče našeg narodnog i državnog života, ne će ostati onako, kako do sada. Mi smo to stanovište zauzeli, kaže Madjar, a to je stanovište primila i Austrija — i u tom je za nas velika stečevina.

Dakle je izpravno, da se jezgra čitavoga pitanja sastoji u tom, da se mi sa kodificiranjem ovoga kompleksa zakona stavljamo na stanovište, da sve ono, što do sada nije bar jednako glasilo u ugarskim i u austrijskim zakonima, da mi to sada sankcioniramo i odobrimo — točno prema madjarskoj interpelaciji, s drugim riečima, da mi u medjusobnom i u medjunarodnom saobraćaju priznamo dvije sasvim samostalne države, koje do sada nisu postojale.

Tako je, ako se misli na formu ugovora, a buduće austro-ugarski (ili, kako već sada moramo reći: austrijski i krajevski ugarski ministar vanjskih poslova) postao matičarskim činovnikom, koji će svojim podpisom potvrditi, da je medjunarodni ugovor pravo podpisan od ugarskoga ministra.

A to Košut, kako rekoh, označuje kao jednu od najvećih stečevina, — i ima podpuno pravo.

„Austrijanci" kaže on „neprestano su napred turali misao jedinstvenog carstva, a mi smo uviek naglašivali, da ćemo se učiniti samostalnima" — dakle do sada nisu bili — „tako, da je onda, kad smo mi na tom polju triumfirali, bilo obće mnienje, da ta naša pobjeda znači bankrot dosadašnjeg austrijskog shvaćanja". Na to rieči sliedilo odobravanje i pljesak.

Naravno — nama nije naš gospodin ministar predsjednik, a nije ni ugarski min. predsjednik Wekerle toga rekao. Ali to je autentična interpelacija zakona, o kojima se razpravlja. Autentičnom je pak smijem valjda nazvati radi svojstva osobe, koja je službeno svojoj stranci ovo izjavila, a Košut je to izjavio, on je smatrao nuždnim da to izjavi, samo da ne bi Madjari posumnjali, o stečevinama, koje su izvojštili. I on im je rekao, zašto to čini, zašto on razlože u konferenciji to, što sam ja poštovanoj gospodi prije spomenuo, što sam razjasnio i što gospodin ministar predsjenik iz lako razumljivih razloga nije mogao razjasniti u parlamentu (Odobravanje). Naravno, gospodo, jer ne traži svatko u novinama, što Košut govori u sjedinci stranke, nego svaki od nas čita, što je Wekerle rekao o nagodbi. Više je nego samo po sebi razumljivo, da on ne će sve to reći, što je Košut rekao medju svojim stranačkim drugovima, baš za to, jer se njegove izjave bar u glavnim potezima moraju podudarati sa izjavama austrijskog ministra predsjednika. A sad mi dopustite gospodo, da u malo rieči spomenem, kako Madjari promatraju svoje gospodarske koristi, dotično svoje gospodarske stečevine. Tu se moram takodjer pozvati na spomenutu autentičnu interpretaciju a tu nam njegova ekselencija Košut sasvim bez okolišanja kaže, da je ono, što je njima išlo u račun, ostalo nadalje zajedničko, tako n. pr. veterinarstvo i ostala utanačenja u tom obziru; jer tu je zajedničko i sporazumno postupanje bilo u interesu Ugarske.

(Nastavit će se).

Luka u Malinskoj.

Zast. Spinčić i drugovi položili su u sjednici parlamenta od 20. o. mj. na ministra unutrašnjih poslova ovaj upit:

Danom 30. aprila 1906. upravila je občina Dubašnica na otoku Krku molbu na c. kr. ministrarstvo unutarnjih poslova moleći da bi njoj podielilo podporu za zasipanje dielova obstojeće luke u Malinskoj.

Pošto odnosni dielovi luke Malinske prouzrokuju malariju, prąti, kojoj troši država u ovih stranah do 5000 K godišnjih, pošto bi se cielo odnosno zasuće obavilo sa najviše 1500 K, pak država poslie obavna toga zasuća nebi imala u buduće nikakva troška proti tom vladajućoj malariji, časti se podpisani postaviti na njeg. preuzvišenost gospodina ministra nutarnjih poslova sliedeći upit:

Je li Vaša preuzvišenost voljna izhoditi občini Dubašnici čim veću podporu u svrhu da se zaspe njeke komade luke u Malinskoj, te tako zaprieči malariju koja u onoj strani usljed izparivanja dotičnih dvih plitkih komada vlada?

* * *

U istoj sjednici podnio je isti zastupnik na ministra trgovine sliedeći upit:

Malinska, u občini Dubašnica, na otoku Krku u Istri, ima znatan promet, kojemu podnipošto nendgovara tamošnja luka.

Jedan dio te takozvane luke je tako plitak da ne mogu unj niti najmanje barčice; u drugi nješta dublji mogu samo nješta veće barke. Manji parobrodi mogu pristupiti samo na glavicu lukobrana, dočim veći nemogu u obće u luci pristajati. K tomu plitki dio luke prouzročava groznočavost.

Da se u Malinski uredi luka kako bi potrebno i pravo bilo, valjalo bi napraviti izvan obstojeće luke novu rivu, nasloniti ju na obstojećem lukobranu. Tom novom rivom i lukobranom bi se tek omogućilo svrsi odgovarajuća luka.

Na iztočnoj strani obstojeće luke valjalo bi napraviti takodjer novu rivu, a cielu nutarnjost luke pročistiti sa grtalom. Onda tek bi se moglo govoriti o luci u Malinskoj, koja odgovara potrebam pučanstva.

Iza obiju na novo napravljenih riva imalo bi se zasuti plitčine, čim bi se zapriečilo malariju, na koju se do sada bez pravoga trajnoga uspjeha godišnje dosta troši.

U smislu rečenoga podniela je občina Dubašnica dne 30. aprila 1906. molbu na c. kr. pomorsku vladu moleć da bi c. kr. pomorska vlada napravila oble rive i novi lukobran, i opaziv da bi občina, eventualno pomoću drugih oblasti, zasipala plitčine iza obiju riva.

C. kr. pomorska vlada glasom odluke 14. novembra 1906. br. 17499 priobćene občini putem c. k. lučke agencije odpisom 9. aprila 1907. c. kr. lučkoga kapitanata u Lošinju malom (dakako u talijanskom jeziku hrvatskoj občini!!), pozivajuć se na usmenu molbu dvojice občinskih zastupnika Dubašnice da mogu zasuti na občinske troškove dva mjesta u luci Malinska, pisala je občinskomu uredu u Dubašnici, da bi ona, c. kr. pomorska vlada, bila sklona privoliti u ta zasuća pod uvjetom, da se zaspe kamenjem, sa visećimi zidovi napravljenimi velikimi kameni, da se pet garofolina premešto na troškove občine na nove obale, i da bude zemljište zadobljeno timi zasući državno javno dobro. Kad bi to občina htjela učiniti pod timi uvjeti, onda nek javi kad bi imala početi, da može c. kr. vlada poslati tamo svoje tehničke organe da ustanove medje.

Dakle občina moli c. kr. pomorsku vladu, da napravi rive i mul, njezinu molbu je i zemaljski odbor Istre obećao podupriieti, i veli da će se ona pobrinuti za zasući prostori iza rivu; a c. kr. pomorska vlada odgovara občini da može zasipati i kako mora zasipati te da će zemljište zadobljeno zasipanjem biti državno obće dobro a ne občinsko, kako je občina pitala! O tom da li će c. kr. pomorska vlada napraviti nove rive i novi lukobran ili ne, kao niti o tom da li će poslati u Malinsku grtalo ili ne, nekaže ni rieči!

Tako se nebi imalo postupati gledom na životne potrebe naroda sa strane nikoga a najmanje sa strane c. kr. državnih oblasti!

S toga časte se podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

Je li Vaša Preuzvišenost voljna poduzeti bezodvlačno shodna, eda se luka u Malinskoj udesi tako da bude odgovarala potrebama pučanstva, i to tim da država sagradi izvan sada obstojeće luke novu rivu i novi lukobran i na iztočnoj strani obstojeće luke takodjer novu rivu, nadalje da posalje tamo grtalo da svu luku pročisti, te konačno da dozvoli občini da zasuje komade luke iza novo sagradit se imajućih riva, a da zasućem dobljeno zemljište bude občinsko?

Beč 19./11. 1907.

Spinčić, Mandić, Laginja i dr.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 24./11. 1907.

U sjednici od petka predložio je ministar za željeznice zakonsku osnovu za izgradnju bielokranjske i hrvatsko-dalmatinske željeznice Stavljeno je više upita i predloga i od strane naših zastupnika, medju ovim i dva zast. Spinčića i drugova. Zatim je sliedio nastavak prešnih predloga zbog podraženja živeža te je govorilo više zastupnika za i proti prešnosti. medju ostalim vrlo obširno i temeljito češki zastupnik Koblar.

Izabrani bijahu i glavni govornici za i proti prešnosti, ali je došao do rieči samo govornik proti i to poljački zastupnik barun Battagli-a, dočim će za prešnost govoriti u budućoj sjednici (utorak) vitez Maračevski.

Na koncu sjednice priobćio je predsjednik dopis ministra predsjednika, kojim javlja državnom saboru, da je odstupio poljački ministar-zemljak grof Dzieduszicki a na njegovo mjesto da je imenovan vitez Abrahamovic.

Pošto je ovaj zastupnik na malo dobru glasu kod socijalista jer da je kao bivši predsjednik carevinskoga vieća povriedio kućni pravilnik ili zakonik, to su oni stavili predlog, da se o njegovom imenovanju za ministra povede razprava, što bijaše prihvaćeno na veliko zadovoljstvo socijalista sa 119 proti 117 glasova.

U nagodbenom odboru radi se vrlo žurno i marljivo. Kod razprava sudjeluje osobito živahno zast. Laginja, koji nepopusti zgode u da se nebi svim žarom svoje duše zauzeo za koristi i probitke slavenskih naroda, osobito nas Hrvata u jednoj i drugoj polovici monarhije. Njegov položaj je vrlo težak, jer imade uza sebe samo jednog vjernog druga t. j. zastupnika dr. Ploja, koji se složno s njim bori za pravice našega naroda. Oni su i prošloga četvrtka jedna govorili proti namještenju konzula

u dalekoj Americi, koji nepoznaju našeg jezika, nit ne čute s našim narodom, koji se tamo izseljuje; govorni su za pravo hrvatske zastave i hrvatskog grba u zajedničkoj austro-ugarskoj trgovačko-pomorskoj zastavi, govorili su da se kućarenje posve neukida, te je osobito zast. Laginja naveo kako su naši Munjci drugi niz godina branili sebe i svoje družine tim, što su kućarili sa ostom po čitavoj državi; spomenuli su kako je našim ljudem težko steći u susjednim gradovim, kao što je primjerice Rieka, pravo pripadnosti i državljanstva, te oni spadaju na terot naših občina čim obole ili ako ostanu sirote, premda su oni sav svoj dobitak kroz godine i godine potrošili u onom gradu.

Buduća sjednica carevinskoga vieća biti će u utorak te će se nastaviti razpravu o prešnih predloga.

* * *

U Beču 26./11. 1907.

U današnjoj sjednici carevinskoga vieća stavili su članovi „Sveze jugoslavenskih zastupnika" medju ostalim sljedeće upite i predloge: Zast. Biankini, o povriedi hrvatskog jezika na računarskom odjelu kod financijalnoga ravnateljstva u Zadru; i o poboljšanja položaja poštansko-brzojavnih poslužnika neerarialnih ureda u Dalmaciji.

Zast. Rybař: da se poboljša stanje d'uroistinja kod c. k. redarstva u Trstu, koje služe skoro dvie godine badava.

Čim se je pojavio novi ministar Abrahamovics nastala je na klupah socijaldemokrata, Rusina i Sveniemaca zaglušna buka, naperena proti novomu minsitru. Taj je naime ministar upravo prije trideset godina kao tadašnji predsjednik carevinskoga vieća dopustio, da je uniišlo u saborsku dvoranu redarstvo radi nemira i tvornih napadaja opozicijonalnih stranaka na vladine pristaše i na samo predsjedničtvo. Ta su naime Niemci obstruirali proti vladi, razbijali klupe, bacali crnilnice, ćak nekoga i nožem ranili. Sada se htjedoše Sveniemci i tobožnji branitelji slobode socijalisti osvetiti vitzu Abrahamovicu, te izazvaše danas silnu gungulu. Vika i buka je trajala preko pol sata.

Zastupnika Romanczuk, (rusin) uz burno povladjivanje svojih pročitao je izjavu, kojom u ime rusinskoga naroda prosvjeduje proti imenovanju ministra Abrahamovica.

Govorili su još proti: zast. Stan židovskog kluba, sveniemac Malik, radik. njemac Michel, rusin Damnjak i socialista — židov Diamant. Sa tri glasa većine primljen je predlog da se povede rasprava o imenovanju novog ministra.

Poslije druge stanke moglo se je tekar preći na dnevni red t. j. na razpravu prešnih predloga zast. Schramela, dr. Rennera itd. proti podraženju živeža.

Prvi je dobio rieč za prešnost prešnih predloga kao glavni govornik zast. Moračevski, koji je na dugo i široko zagovarao prešnost predloga. Govorili su jošte oba predlagača vrlo obširno tako, da razprava o prešnosti nije ni svršena već će u budućoj sjednici t. j. u četvrtak jedva svršiti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 28/11 1907. Iz pouzdanog izvora saznajemo da će do mala biti uništeni občinski izbori. Medjutim „Gospodarska stranka" objelodanjuje u hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku svoj prosvjed proti tim izborima da se vide još bolje talijunaške sieparije. Narode budi na oprezu!

* * *

Dne 24. t. mj. u večer dogodio se nečuveni zločin u Galežanu. Ivan Sfiligoj 30 godine star iz Brda blizu Plomina, radnik u Puli otišao je u Vodnjan da posjeti svoju dragu. Zakasniviši vlak otišao kući pješice te bi u Galežanu napadnut s kamenjem dok nije ispustio dušu. Četiri su razbojnika iz Galežana uapšena. Sfiligoja umoriše jer ih je pozdravio krvatski sa: dobar večer. U narodu vrije, ne stano li oblast na putu, doći će do pokolja.

Sutradan urednici smradnog jednog listića u Puli, otidoše u Galežan da upućuju razbojnike kako će govoriti na sudu!

* * *

Na posljednjem sastanku kamorista i socialista radi talijanskog sveučilista u Trstu, govorio je i sramotno napao bojnu mornaricu jedan talijanski šaljatan iz Italije imenom Pasi, kojega je policija odmah uapšila i protjerala iz ciele naše države.

Iz Filipani nam pišu da trgovac Anton Vitasović Zuljan iz Ocbanići prodaje u svojem dućanu „legine" žigice našemu narodu. Žalostno je da ima u našem narodu tako nesretnih ljudi pak neznaju od kuda su, ni šta su, to su pravi stup kamore jer ih ova izrabljuje u svoje svrhe. Slušaj Vitasoviću i nadalje što ti Vodnjanska nekoja gospoda govore, pak ćeš dobro, neboj se doživiti. A neznaš jada ne vidio, da se proti onoj Vodnjanskoj gospodi koja tebe za nos pelje, diže sam pošteni talijanski puk u Vodnjanu a ti čovjek naše krvi i našega jezika njima da verueš! Čovječe pamet u glavu, pak slušaj glas tvojih ljudi, koji rade za svoj narod a nisu njegovi izdajice, jer znaš da je prošteno svima, i tatu i ubojici *samo nije izdajici!*

Našim čitateljima i hrvatskom novinstvu.

Pred malo vremena obratili su se vrla braća Martinolić iz Rosario de Sta. Fè, na naše uredništvo molbom, da im pošaljemo nekoliko naslova gospode koja bi se mogla predplatiti na novine što će je oni izdavati.

Poznajući u duši vrlu braću Martinolićе, tih vatrenih idealnih boraca za hrvatska prava, sjegurni smo da će njihov list biti uzor hrvatskih listova iz Amerike, da će biti kao jedna odšteta za mnoge tamošnje tobože hrvatske listove, dočim nisu ništa drugo nego trgovačke špekulacije dotičnih bankira.

Obraćamo se stoga ovim putem našim cienjenim čitateljima, osobito imućnijim a po gotovo pako društvima neka se odmah prijave i pišu braći Martinolić da će primati taj novi list.

Obraćamo se svemu ostalomu hrvatskom novinstvu bez razlike stranaka da vruće preporuči istu stvar svojim čitateljima te takodjer počme već sada šiljati na Martinolićev naslov list u zamjenu.

Naslov je sliedeći:

Hermanos Martinolić
Rosario de Sta. Fè
Via Genova, Buenos-Aires.

Pomozimo hrvatskoj braći u dalekoj Americi, a oni će se već sjetiti i moralnom i materijalnom obilatom podporom naših rodoljubnih inštitucija, kako su to već do sada znali više puta učiniti.

»Omnibus«.

Lošinjski kotar.

Mali Lošinj. Evo me napokon da se iz ovoga gnjezda talijanaša javim sa par rieči. Ulogu rušenja komore preuzeo je dopisnik dnevnika „Omnibus" a ja ću ovdje napomenuti štogod ob onom što mi radimo i gradimo.

Dakle drago mi je dati javnosti na znanje da će se do malo vremena ispuniti želja Lošinjana, imati ćemo novom godinom naš „Narodni Dom".

To je kuća u kojoj je sada smještena „Čitaonica", „Zora" i „Posujilnica". Kuću će kupiti Posujilnica. Posujilnica (društvo za štednju i zajmove) liepo napreduje, evo n. p. izkaz za mjesec listopad t. g. Članovi: 323; Uloški: primljeno: K 76,452·81 vraćeni: K 35.442·77; Zajmovi: izdani K 39.162·94, primljeni: K 15.158·29. Tekući račun: primljeno: K 17.294·— vraćeno K 30.080·05. Promet: primljeno: K 113.718·75; izdano: K 109.982 83.

* * *

Započeli smo i mi ovdje u Zorinim prostorijama s pučkim predavanjem. Prvo takovo predavanje držao je u nedelju na 5 sati po podne g. dr. Cega pl. Celio glavni promotor predavanja. Govorio je po pučku da ga je svatko mogao razumiti o šušici. Jasnim je riečima roztumačio mnogobrojnoj publici šta su bakcili i kako škode ljudskome zdravlju, naveo je kako je šušica razširena u Europi i kako se moramo od te bolesti čuvati. Predavanja će se obdržati svaku nedjelju na 5 sata po podne te se je do sada prijavilo 11 govovnika pripravnih na predavanja. Zaista liepi primjer vriedan nasljedovanja.

Danas u hitniji toliko, dojdući put opeta nešto.

Veli Lošinj. Pred malo dana dogodio se kod nas riedak slučaj koji mora da otvori oči i narodu a i vladi, ako li neće da bude hotimice sliepa.

Radi se o bjegu načelnika kapetana Leve.

Leva je bio tužen da je teške prietnje izrekao Njegovoj Visosti Karlu Stjepanu i Monsignoru D. Antonu Petrini, rekao je više puta da bi ih trebalo izgoriti i druge ludorije, te imade svjedoka pripravnih to priseći. U to su ime svjedoci i obtuženik biti pozvani dne 5. t. mj. nego najednom se doznalo da je Leva odmaglio i to kako se doznalo put Amerike. Začudno je da dok je poziv Levi uručen dne 31. pr. mj. svjedoci ga dobiše na 2. i na 3. t. mj. Začudno prav za prav nije jer smo mi u ovim turskim okolnostima naučeni svemu i svačemu.

Povrh toga u groznom su neredu občinski računi i svi drugi spisi a politička oblast šuti, dapače čuje se da će Namjestničtvo potvrditi prošle izbore što bi bio pravi skandal i sramotna pljuska božici pravde. Medjutim ću pratiti niz dogodjaja, te u slučaju važnih okolnosti javiti što je o stvari.

Darovi podružnici „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za gradnju „družbine" škole u Malom Lošinju.

Marija i Zdravka, supruge poznate rodoljubne braće Martinolića (Rosario de Sta Fè — Argentina), sabraše za svojim stolom od nekojih tamošnjih odličnih rodoljuba — većim dijelom Dalmatinaca — koji dodjoše da posjete odbor novoustrojenog društva »Za materinsku rieč«, kako slijedi:

Ivan Drinković 20 K, Ivo Montanari 10 K, Antun Perak 10 K, Marin Božiković 10 K te Marija i Zdravka 10 K.

Rečene su gospodje poslale poziv na sabiranje milodara rodoljubnoj obitelji Vidulić (Albić)-Hrončić (Mali Lošinj-Čunski) u Villa Constitucion, te je ova obitelj sabrala iznos od 60 K. — Podarise ovako: Ivan Vidulić (Albić) 20 K, Nikola Hrončić 10 K, Vicko Černjak 10 K; čestiti Dalmatinci: Pašval Vukičević i Juraj Bojanić po 10 K.

Marijana pl. Bene podarila je prigodom svog odlaska iz Malog Lošinja 100 K.

U sabiraonici (škrabici) »Čitaonica Zora« našlo se 10 K.

Prije sabrano	K 1935·05
Današnji izkaz	„ 330·—
Ukupno . .	K 2265·05

Živjeli darovatelji i našli čim više nasljednika!

Afera Pavačić-Stanich. Na 22. t. mj. napokon riješila se pred porotnom Sudom u Rovinju ta toli razvikana po okolici Absyrtida afera Pavačić-Stanich.

Da bude čitateljem jasno, Velč. gosp. p. Joso Pavačić je pred godinu i pô pisao u „Pučki Prijatelj" proti nekom A. Staniću, nadziratelju pri gradnji ceste Osor—Cres; da taj čovjek aproftitra na radnicima, bilježeć u liste radničke veću plaću nego im u istinu daje, i radi toga imao je na 22. t. mj. odazvati se pred Rovinjskom porotom.

U prvi čas bi se reklo da je to stvar posve jednostavne naravi, ali nije tako. Naši protivnici učinili su od toga političku kvestiju. Naseljenici Absyrtida i okolice već su gledali i uživali u svom srcu, kako leži utamničen župnik belejski.

Ej branitelj Dumić Stanich podešta Puljski, na daleko i široko poznat kao taljanska kolona, jurati sami taljani izim časnih iznimaka (?), e što ćeš, da će oni krivo učiniti svom dumiću?

Ali i kolo od sreće!

Sakupilo se silno viće, pokupili sileni junaci. S jedne strane Dumić stari, o kom narod piva: Prošteno je svima, svima ... samo nije ... S druge strane, Cresan Ante naša dika — bič užasni naših odmetnika. Započe razprava. Presjednik porote Harabalja predloži koli tužitelju toli obtuženiku jeli je moguć sporazum medju strankami. Obtuženik P. Joso Pavačić odgovara predsjedniku u svojoj taljanštini: Quando siamo gia giunti in quest'aula della giustizia che Inclita Corte i Signori Giurati decidono da che parte sta la ragione. — Time je pala svaka nada izmirenju izmedju stranaka.

Nastupi rasprava. Ustane branitelj obtuženika P. J. Pavačića Savjetnik Tentor — te predloži, da se odmah rieši obtuženika obtužbe pošto je prekasno podignuo tužitelj proti njemu obtužbu, i obrazloži svoj predlog sa više najnovijih odluka vrhovnog sudišta u Beču. Na ovaj predlog Presvjetlog gosp. Tentoru cijeli sudski zbor ostao je okamenjen a zastupnik tužitelja ko zid. Sudački zbor se povukao i nakon sat i po izadje i proglasi u ime Njegova Veličanstva osudu kojom se riješava Velč. gosp. Josipa Pavačića obtužbe. Zastupnik tužitelja radi formalnosti zadržaje si pravo postupati proti Velč. gosp. Matu Brusiću. Ali ipso facto što je riješen P. Joso Pavačić biva riješen i M. Brusić. To je samo melem na neizlječivu ranu. Prosit.

Što će na to, stanovnici Absyrtida i okolice? Zgoljni oni Taljani iz kalabrije i Apulije? A zapjevat onu:

Oj ti dinko našeg ti Absyrta diko,
Ljuto ti nas osramoti
I pred svjetom izvrgo rugoti,
Što se pusti od creskog tentora
Te te ubi kod sudačkog zbora.
Pade dinko, pade slava
Po Absyrtu bezbroj pokunjenih glava.

* * *

Vrlo je važno spomenuti jednu okolnost kod ove činjenice. Obično se čuju u privatnom saobraćaju i u istim novinama tužbe na rovinjski sud, da većinu porotnika imenuje Taljane. Kod ove porote, bilo je odredjeno pô Taljana pô Hrvata, nu Hrvati izim petorice svi su bili odsutni. Nemojmo se dakle više u buduće tomu čuditi, jer naš narod ne ima požrtvovnosti patriotičke.

Bolje je da ne imenuje Hrvate ako će bježati kući, jer tako u nestašici bivaju imenovani sami rovinjci.

Motrioc.

P. T. na junačkoj obrani i požrtvovnosti, kojom se je Presv. gosp. Savjetnik Tentor zauzeo za svoja klienta, ovim putem izrazuje uredničtvo Naše Sloge srdačne čestitke, želeć ga čim prije vidjeti u svom rodnom mjestu kao branitelja naroda.

Krčki kotar:

Pišu nam iz Vrbnika. Vijest u „Našoj Slogi" „za školsku poduku" od 14. studena t. g. br. 56, urodilo je dobrim plodom te je školsko ravnateljstvo, 18. studenoga naredilo samoj učiteljici, da svakog drugog dana daje poduku onoj ženskoj djeci, koja su plandovala. Ovim još nije ravnateljstvo udovoljilo nakani gospodina nadzornika. Gospodin nadzornik kani ukinuti žensko školsko ravnateljstvo radi usredotočenja, obuke. (Lijepa teorija, ali loša praksa po mojem skromnom mnienju!)

Morademo nješto iznijeti na javnost i za mušku školu. Tužba je na mušku školu, da je u njoj stega nekoliko razklimana, osobito izvan škole. Veliki dio krivnje ide i na roditelje, gosp. ravnatelj je dobar čovjek nu bez potrebite energije. Mimoilazimo drugo; a samo ćemo nješto napomenuti o gosp. podučitelju Jerku Grškoviću. Ovaj gospodin već skoro godinu dana na sablazan puka ne pozdravlja službujuće svećenstvo. Neznademo zašto? Svećenstvo mu nije nikakvim osobnim protivnikom i neprijateljem. A što je on zajedno drugim pravcem ispovijedajuć načela, kojih katolički svećenik niti odobriti niti slijediti ne može i nesmije, ne imade razloga uskratiti po pravilima gradjanske uglađenosti i svojemu položaju svećeničkomu staležu i predstavnikom duhovne oblasti dužnu čast i pozdrav. U ostatom on time nije ni najmanje svećenstvu naškodio niti neće, a sam sebi dosta ugleda oduzeo.

Gospodin nadzornik Pribil, kada je došao godine 1905. prvi put u pohod škole pitao je službeno „da li živi učiteljstvo u miru i skladu sa svećenstvom i općinskim glavarstvom? Jerbo, ako ne živi, apsolutno ne može biti napretka u školi". Kako čujemo, odgovoreno mu je jestno. Mi pako poručujemo gospodinu nadzorniku, da je odgovor na njegov upit bio djelomice neistinit. Neka gospodin nadzornik dobro stvar iztraži i popita se kod mjerodavnih osoba; te će se uvjeriti, da je tako; a doznati će toga još i više.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu.

Sliedeće nedjelje (dne 1. prosinca) će predavati u »Narodnom Domu« u Pazinu gosp. prof. Fr. Novljan: »Kako će sami sebi pomoći?« Početak je u 10 i tri četvrta prije podne, a ne u 4 sata po podne, kako je prvi put bilo javljeno.

Nikoljevo u Pazinu.

6. prosinca na dan sv. Nikole priredjuje „Hrvatska čitaonica" u Pazinu za svoje članove zabavu. Ova mala svečanost upriličena je da se nješi mališi pozabave a njihovi roditelji da u ugodnom društvu par sati povedu.

Sv. Marija od Zdravlja (občina Barban) dne 20. novembra 1907.

Žalosna srca i plačnim očima javljamo, da nas je dne 14. novembra pustio veleč. g. don Dinko Linardić, duhovni pomoćnik. Minuo je tek žalibože mjesec i po dana, što je medju nami boravio i već je dobio dekret, da ostavi ovaj zapušteni puk te da se preseli na Pornjane.

Sa žalošću moramo spomenuti, da bijaše naša crkva puno mjeseca te ćak i godina bez svećenika, i češće puta u kratkom roku bijahu promjenjeni. A zašto to? Neka odgovara na koga spada! Nije se pak čuditi, ako je ovaj puk zanemaren i zapušten u svakom pogledu.

Na dan rastanka moglo se je vidjeti kakvu si je ljubav stekao kod puka naš Dinko. Suznih očiju svoga je pozdravljalo i blagoslivljalo, poimence oni, koji su se zadnji put od njega dielili. Ganutljiv je bio onaj prizor, kad se je, s nama u crkvi opraštao. Kratkim ali jezgrovitim govorom ocrtao je jadno naše patničko stanje i bodrio nas da pomoću sv. vjere skočimo na junačke noge i da radimo sve što je dobro, pošteno i plemenito. Trepetećim glasom spomenuo je, da mu se je dijeliti s nama. Zaklinjao nas, da se ljubimo medju sobom, da se sjetimo kadkada i njega u svojim svakdanjima molitvama a da neće ni on nas zaboraviti. Komu da srce ne proplače na te rieči! Otišao je od nas tjelom, ali su njegove liepe i plemenite rieči i propovjedi ostale ovdje; njegovo milo lice dubko je ukopano u srcima pobožnoga ovoga puka. Ostavio nas je eto biedne i žalostne i poletio u drugi kraj, biedne nam Barbanštine, da tamo čisti korov iz srdaca vjernika, da usadjuje i utvrdjuje u njima klicu sv. vjere i ljubavi do mile naše domovine. Otišao je od nas, ali nije od naših srdaca!

Ostaj nam s Bogom dakle, zdravlje i sreća neka Te prati; a često se sjećaj i Ti u svojim molitvama ovog biednoga ali dobroga puka, koji će se Tebe vazda ugodno sjećati!

Ovim putem i mi Tebi kličemo s Bogom!!!

Mjesto občinskoga liečnika. Občinska uprava u Plominu razpisuje natječaj na mjesto občinskoga liečnika sa godišnjom plaćom od 2000 K. Liečnik će imati svoj liečnički ormar. Od molitelja traži se stručkovno znanje i poznavanje talijanskoga, *po mogućnosti* (!) jednog jugoslavenskog jezika. Molbe valja upraviti obć. upravi u Plominu (Fianona) do 31. decembra o. g.

Porečki kotar:

Proti Niemcu kanoniku. Nedavno smo javili, da bijahu na predloga biskupskog ordinarijata u Poreču imenovani kanonici preč. gg. E. Pachovich i Wiesinger.

Proti imenovanju ovog posljednjeg ustala je rovinjska „Idea Italiana" u svojem broju od dne 7. o. mj. U posebnom članku napada žestoko porečko-puljskoga biskupa, što je podložio toga „tudjinca, bivšeg kapucina, koji da nije svršio ni srednjih škola, da nema izpita zrelosti i koji da nije bio sposoban ni za samostan".

Za to mjesto, da su se natjecali i stariji i zaslužniji i sposobniji talijanski svećenici (navadja ih po imenu) ali biskup je dao prednost tudjincu Niemcu.

Medju molitelji, da je bio i župnik Novevasi Don Antonio Toso, *koji se muči uvjek sa protivničkimi ljudimi, jerbo poznaje za nesreću i hrvatski jezik*".

Čujte, ljudi božji, kod nas u Istri nazivlje liberalni tobož list nesrećom ako jedan talijanski svećenik znade nešto buncati hrvatski.

Ono što se drugdje nagradjuje ili odlikuje i cieni, to je kod nas u Istri za naše liberalne Talijane nesreća!?

Ali baš radi te „nesreće" neima pravo, da se taj listić tuži na biskupa u Poreču, što je imenovao ili predložio za imenovanje Niemca za kanonika. Ako je već nesreća u Istri govoriti hrvatski zašto bi bila sreća govoriti talijanski ili zašto bi bila nesreća govoriti i čuliti Njemački, kao što po svoj prilici čuti i govori novi kanonik porečki g. Wiesinger.

Porečki biskup ugodio je 99 puta Talijanima i 1 put im se zamjerio pa udri po njemu kao po najvećem protivniku istarskih Talijana. A što bi imali kazati tekar mi, slavna „Idea Italiana", koje još nije ugrijalo iz Poreča sunce odkad sjedi tamo sadašnji biskup?

Ovakva imenovanja bila bi nemoguća i kod svietskih i kod crkvenih oblasti kad bisto vi bili pravedni i pošteni, ali dok se bratimite i grlite i s djavolom proti nama nečudite se što nam vlade i biskupi narivavaju i biskupe i kanonike tudjince. Još će toga biti, vjerujte nam, jer tko neće brata za brata, taj će tudjinca za gospodara.

Občinski izbori u Poreču. Za obnovu novoga zastupstva za občinu Poreč izložene su izborne listine za 4 čedna počam od 14. o. mj. u občinskomu uredu. Reklame proti tim listinam moglo se je predložiti do 26. o. mj.

Koparski kotar:

Občinski izbori u Piranu. Prošloga čedna razaslala je občinska uprava u Piranu izborne glasovnice za obnovu občinskog zastupstva, koji će se obaviti u trećem tielu dne 8. i 9., u drugom tielu dne 10., a u prvom dne 11. decembra o. g. Izbor će započeti svakog dana u 8 sati.

Liberalna občinska uprava pozvala je svoje pristaše prošle nedjelje na sastanak, koji bijaše, kako se čuje, slabo posjećen.

Franina i Jurina.

Fr. Ce tuo čujem da će v Kaštelu v M. Losinju brzo zaplakat nigder.

Jur. Tako ti je Frane moj, dosta se je uon narugal našim ljudim, dosta je tarokual od svih naših poštenih ljudi a svi znaju ce je on tovuar bil plovanu poslal ma mu ni riušilo. A sada je palo rugo na njegovo rilo.

Fr. Reci mu ti sada da more od one mačine malo dobre juhe učinit.

Jur. Tužan naš Lošinj s onakvimi stvorenji ki se ne boje Boga ni se srame ljudi a sve pokle su izdali svuoj narod. Ma jua uvike jenu govorim: ki cua čini sebi čini.

Razne primorske viesti.

† **Mons. Vinko Zamlić.**

U petak tekućeg spada prva ljetnica smrti tog dičnog uzor-svećenika, tihog a žarkog rodoljuba, bivšeg župnika-dekana Voloskom. Sjećajuć na prevriednog ovog pokojnika naš mili narod širom Istre želimo mu sa njegovim vjernim drugom, pjesnikom A. K. Istraninom: »I Boga i rod ljubit nisi presto — *u raju za to nek Ti bude mjesto!*«

U počast dične njegove uspomene daruje harni pokojnikov štovatelj, župnik A. E., za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru podružnici u Brestu 5 kruna.

Glavna skupština polit. društva „Edinost" obdržavana je u nedjelju u „Narodnom Domu" u Trstu sa običnim dnevnim redom. Skupštini je predsjedao mjesto odsutnoga predsjednika Gorinpa podpredsjednik dr. Rybař, koji je takodjer skupštinare opširno izviestio o političkom položaju, o djelovanjem tršćanskog zemaljskog sabora i o djelovanju carevinskoga vieća.

Nakon što bijaše odobreno izviešće tajnika i ono društvenog blagajnika sledio je izbor novoga odbora. Predsjednikom bijaše izabran g. dr. Rybař a odbornici: A. Bogdanović, A. Gorlup, dr. Gregorin, P. Može, dr. J. Mandić, A. Miklavec, dr. Slavik, D. Trošt, dr. Wilfan. Zamjenici: V. Cibic, F. Ferluga, J. Gregorič, F. Košuta, M. Pečar, D Portat, A. Suncin, J. Urbančič, J. Negode. Pregledaoci računa: J. Prelog, G. Stepančić i dr. Abram.

Razprava o solidarnom ugovoru glede izplate potrošarine. U Kopru obdržavati će se dne 29. novembra 1907. u 10 sati u jutro za čitav koparski porezni kotar razprava o solidarnom ugovoru glede izplate potrošarine, koju će se pobirati na vino, most i meso za god. 1908, moguće i za god. 1909. i 1910.

Razpravu će voditi nadkomesar c. k. financ. straže u Kopru. Godišnja paušalirana svota odredjena je na vino i vinski most na K 49.500, a na meso K 15.500, ukupno dakle K 65.000.

Da se uzmogne utanačiti navedeni ugovor valja da pristupi na razpravu većina zainteresanika, koji se mogu dati takodjer zastupati od drugih osoba sa punomoćima.

Imenovanja u sudbenoj struci. Savjetnici zemaljskog suda gg. L. Lion i dr. J. Orbanich, upravitelji kot. sudova, prvi u Cervignanu, drugi u Cresu, premješteni su k zem. sudu u Trst. Sudbeni tajnici gg. Parisini i J. Sbisà imenovani su savjetnicima zem. suda u Trstu; tajnik okružnog suda u Gorici g. J. Fon i kot. sudac g. dr. Hinko Stefančić u Buzetu imenovani su savjetnicima okružnog suda u Gorici.

Stogodišnjica pada poljičke republike. Dne 14. o. mj. proslavila su malena ali slavna Poljica u Dalmaciji stogodišnjicu pada svoje republike. K toj svečanosti poletio je iz Beča i dični sin slavnih Poljica, velezaslužni župnik i narodni zastupnik na carevinskom vieću veleč. g. don Frane Ivanišević. Toga se ujedno dana i proslavilo i osnutak nove poljičke občine koju je dalmatinski sabor u posljednjem zasjedanju odobrio.

„La Monarchia". Krstić se bio nekoč podao u službu tal. irredente, a sada se pak našao jedan drugi dalmatinac, imenom pop M. Vusio, koji izdaje u Beču na tal. jeziku novinu „La Monarchia". Toj zakutnoj krpetini, jest zadaća, da svim mogućim nemoralnim sredstvima radi tobože „per l'Austria compatta, forte ed unita", ili jasnije rečeno, za kamarilske i njemačko-madžarske šovinističke ideje, a po tome dakako i za Drang nach Osten. Hvali n. pr. i kuje do devetog neba sadanju ubitačnu Upravu u Bosni, crni sve što je zdravoga i neodvisnoga u hrv. zemljama, a blati upravo na nečuveni način sve slavjanske države u Europi. Nu ne bismo toga ovdje ni spominjali, nit oduzimali dičnoj „Slogi" skupocijenog prostora, kad ne bi tomu izrodu u časnoj mantiji nasjedao i kojigod naš istarski, konservativni dobrijan, kojemu on znade bacati pijesak u oči time, što zagovara kadikad „iskreno" nekoje naše sitne interese", koji pak ne diraju nit najmanje u dosadanji „status quo".

Narodni darovi. Vlč. Pop Marko Mrakovčić umirovljeni dušobrižnik daruje Družbi sv. Cirila i Metoda K 10·—. Vlč. Pop Ferdinand Hrdy župnik Sv. Lovreč na Labinštini šalje za Družbu K 5·— primljenih od g. Miroslava Šadek šumarskog kontrolora iz Češke. Vlč. pop Antun Ortolani župeupravitelj u Mošćenicama šalje za Družbu K 20·50 sakupljenih prigodom vjenčanja g. Anselma Ivanišića sa gdjicom Karmelom Krnetić u Dragi Mošćeničkoj.

Zbor duhovne mladeži u Djakovu. Primili smo izvještaj za upravnu godinu 1906.—1907., iz kojega razabiremo da je vrli taj zbor imao 2 glavne sjednice, 2 svečane akademije i 12 jour-fixa. Bavio se i beletristikom, vjerskom filozofijom, socijologijom, historijom i t. d. Dopise je slao Zbor listu hrv. kat. djaštva „Luč", i glasilu česko-moravskih bogoslova „Museum". Zbor je primio 50 časopisa, medju kojima i naš list.

„Zlatarski Tjednik". Pod ovim naslovom počeo je u Zlataru izlaziti 16. o. mj. novi opozicionalni list i to kao što stoji u naslovu tjednik. Izlazi svake subote a ciena mu je na godinu 8 K, za seljake i radnike 6 K.

Književna viest. Sa zahvalom primili smo „Deutsch-slovenisches Wörterbuch" (Nemško-slovenski Slovar) i „Slovenisch-deutsches Wörterbuch" (Slovensko-nemški Slovar) što ih je sastavio g. Fran Kramarić a izdala poznata nakladna tvrdka A. Harlleben u Beču i Lipskom.

Ove dvie ukusno vezane knjižice sadržaju zbirku od 18.000 rieči za praktičnu poduku u slovenskom jeziku. Ciena obim knjižicama je 2 K 20 fil.

Budući kongres jugoslavenskih književnika i novinara. Drugi kongres jugoslavenskih književnika i novinara obdržavao se je, kako je poznato prošle godine u Sofiji a dojduće godine obdržavati će se treći kongres u Ljubljani, i to po svoj prilici mjeseca julija t. j. prigodom velike svečanosti, koja će se tamo prirediti u proslavu 400 godišnjice slavnoga slovenskoga pisca Primoža Trubara.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sliedeće prinose: Općinsko poglavarstvo Davor potpora za g. 1907. u iznosu od K 9·90.

Općinsko poglavarstvo Sela potpora K 25·—. Gradsko poglavarstvo u Petrovaradinu, u mjesto vienca na spomenik c. k. podmaršala Dedovića K 40·—. Tiskara V. Tomičić u Opatiji u mjesto vienca na odar blagopok. Rade pl. Marochino K 50·—. Hlanuda Anton prihod mužke podružnice u Veprincu K 180·—. Zapis blagopokojne Helene Sekovanić-Varaždin K 198·58. Dr. P. Magdić u Varaždinu prinos Hrv. pjevačkog družtva „Vila“ da počasti uspomenu pok. sinćića svog predsjednika K 27·—. Piciga Josip načelnik u Dekanima šalje sabranih prigodom opć. izbora K 6·—. Gdjica Pavelić Katinka učiteljica u Ripendi sabranih u kolegijalnom družtvu u Šumberu K 4·—. Uprava Riečkog novog Lista, na račun prispjelih prinosa tekom g. 1907. na isti list iznos od K 2000·—. Gosp. Haračić Ambrož u Malom Lošinju drugi obrok utemeljiteljne svote K 100·—. Gosp. Rabar Ivan ravnatelj gimnazije u Osijeku prinos sakupljen licitacijom u „Razgovoru ugodnom“ K 31·60. Gosp. A. Gnezda Zagreb poklanja račun od K 7·20. Općinsko glavarstvo Opatija izruča dar dopitan po opć. zastupstvu K 1000·—. Zemaljski Dalmatinski odbor u Zadru šalje dopitanu svotu od K 500·—. Gosp. Pavleković Srečko šalje u ime gostionicarskog saveza u Zagrebu iznos od K 40·—.

Živjeli darovatelji.

Svačić 1908.

Bez velike predhodne buke, može dapače reći bez svake reklame stigao nam je ovaj naš stari znanac i svake godine rado dočekivani gost. U istom vanjskom ruhu, čednom doduše ali ukusnom, dolazi nam svake jeseni, da nas podsjeti na otudjeni nam još glavni grad hrvatske Dalmacije, na potalijančeni Zadar. Sjeća nas, da tamo sjedi neprijatelj našega naroda i gospoduje gradom, koji hrvatsku svijest u Zadru na silu zatomljuje i skučuje, željan uništiti ju. Nu zadarski Hrvati nedaju se. Svjedoči nam to i »Svačić«, koji na prvoj strani javlja, da mu je čist prihod namijenjen učećoj hrv. sirotinji u Zadru; učećoj sirotinji hrvatskoj, toj uzdanici zadarskih Hrvata. Kad i nebi »Svačić« svojim biranim sadržaje bio ponajbolji naš kolendar, već sama svrha njegova izlaženja obvezuje sve prave rodoljube da ga nabave.

I kad nebi „Svačiću“ bila toli rodoljubna svrha, već sam raznovrsni sadržaj istoga závrijedjuje, da si ga svaki prijatelj naše književnosti nabavi. Zadaću, koju si je zadao »Svačić« u prvom svom tečaju prije pet godina vrši on na najpodpunije zadovoljstvo svih, pa stoga dužnost nam je, da ga svakomu najtoplije preporučimo. Ciena mu je samo K 1·20, a dobiva se u svim knjižarama. Tko ga želi izravno naručiti kod »Hrvatske knjižarnice« u Zadru neka priloži još 30 para za poštarinu. Novac šalje se unapred, jer pošiljke pouzećem dolaze mnogo više stajati.

Gotovo svaki treći čovjek jest u našemu prebrzo odmičućemu, za nužnim stjecanjem često tako teško obilježenomu vremenu bolestan ili živčano ili na želudcu ili na srcu, trpi usljed malokrvnosti, slaboće ili bezsanice. Gdje već ovakove bolesne prilike vladaju, ne smiju se one još povećati dnevnom često i višeputnom uporabom zrnate kave, koja po izjavi mjerodavnih liječnika i učenjaka nije probitačna za zdravlje. Pored drugih uzroka bila je znata kava često razlogom spomenutih bolesti. Baš u obitelji, gdje se ima polagati temelj zdravlju svijuh, ne bi se ni pod kakovim uvjetom smjela piti nepomiješana zrnata kava. Kao najbolji pridodatak zrnatoj kavi pokazala se izvrsnom svagdje i od više godina Katkreiner-Kneipova sladna kava. Djeci, bolesnicima i onima, koji se oporavljaju, ne bi se smjela davati nikakova druga nego čista Kathreinerova kava, koja usljed svog posebnoga načina pripravljanja imade isti miris i okus zrnate kave. Samo treba paziti na to, da se kod kupovanja pribavi pravi Kathreiner u zatvorenim izvornima zamotcima.

Oglas.

Podpisano družtvo poziva svoje člane na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u subotu dne 7. prosinca 1907. u 3 sata poslije podne u dvorani „Narodnog doma“ u Voloskom.

Dnevni red:

1. Izvješće ravnateljstva.
2. Zaključak glede nabave posjeda u uložcima broj 565, 809 zemljišnika za poreznu obćinu Poljane.
3. Rasprava o podignuću osnovne glavnice.
4. Slučajni predlozi.

VOLOSKO, dne 27. studenog 1907.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepokretnina za gradnju kuća na prodaju družtvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatija.

Dr. Stanger.

Javna zahvala.

Ovime se najsrdačnije pred cijelom javnošću zahvaljujem Presvj. Gosp. A. Tentoru c. kr. zemaljskom savjetniku u Rovinju, koji me je dne 22. t. mj. izbavio iz pandža.... rovinskog zatvora.

Ovom je zgodom on najbolje pokazao, koliko ima u njega legalne vještine i okretnosti.

Bilo njemu i narodu iz kog je niko, na diku i čast a od mene najtoplija hvala.

U Beleju, 23. XI. 1907.

P. Joso Pavačić
župnik.

Jeftino česko

PERJE

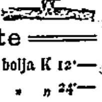

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Narodnom obćinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoir-ura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

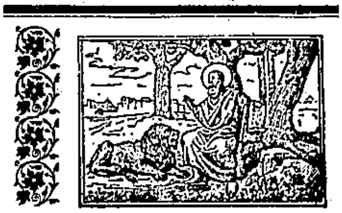

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. **1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K,** franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrstno, te ću svako u zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakomo na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

est elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrène) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, staćeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, naglohosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteknosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijuh strana svieta pohranjene su u mojoj pismobrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonica za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.*

Zajmove (posnde) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati posl'e podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 59. Pula, u četvrtak dne 6. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, tako izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 21. septembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati pr. podne. Prisutno je 20 od gg. opć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Predsjednik saobćuje, da je 6. augusta t. g. preminuo u Podgradu Slavoj Janko, bivši zemaljski zastupnik, počastni gradjanin Kastva i počastni član ovdješnje čitaonice, da je na tu vijest brzojavno obitelji izrazio saučešće i prisustvovao sa g. F. Đukićem sprovodu, da iskaže pokojniku poslijednju počast, što se uzima do znanja kliknuv trokratni „slava“ i odlučuje se K 50 družbi sv. Ćirila i Metoda u mjesto vijenca na njegov odar. Odobrava se zapisnik poslidnje sjednice, a za pročitanje i podpisanje ovog zapisniku imenuje se gg. N. Armanini i F. Jelušić. Spomene zatim da baš danas slave svoj imendan gospoda dr. Matko Laginja i prof. Matko Mandić, kojima se brzojavno čestita. Prelazeć na priopćenja saopćuje, da je kastavskim župnikom imenovan g. Ryšlavy, koji je amo došao dne 2. t. mj. i bio dočekan i pozdravljen od opć. odbora. 18. augusta proslavljen je rodjendan Nj. Veličanstva, te su k svečanoj sv. misi bila pozvana ravnateljstva svih ovdješnjih škola itd. a o načinu proslave tog dana izvjestilo se je c. k. kot. poglavara, izraziv čestitku. Uzima se do znanja izraženu zahvalu po zemaljskom odboru vrhu valjanog uredovanja ove opć. uprave. Zemaljski je odbor odbio utok Rubeša Ivana iz Rubeši 72, učinjen proti zaključku opć. zastupstva od 25/4 t. g. toč. 2/15 radi popravka zida izpod Lože u Kastvu.

Ne ima se ništa proti naumljenom odcijepljenju pridruženih općina Klana, Lisac, Skalnica i Studena od ove mjestne općine, ustanoviv novu općinu sa sjelom u Klani. Uzima se do znanja, da je c. k. ministarstvo željeznica dozvolilo internacionalnom električnom društvu u Beču, da obavi tehničke predradnje za električnu željeznicu od Preluka do Kantride. Izradbom puta od Gajanića na kolodvor Matulji započeti će se čim se dokonča rad otkupa privatnog zemljišta za taj put. Uzima se zadovoljstvom do znanja, da je c. k. zem. školsko vijeće ustanovilo javnu pučku školu u Rečini sa sjedištem u Trnovici. Učevni je jezik hrvatski a talijanski kao predmet od druge školske godine unaprijed ali ograničenb u toliko da mogu prestavnici djece početkom svake školske godine izjaviti da li će njihovi štićenici polaziti poduk talijanskog jezika. Glede ovog predmeta zaključuje se, da se na isto vijeće podnese utok protiv podučavanju talijanskog jezika kao učevnog predmeta.

Prihvaća se predlog odbora, da se Jelovica Ivanu isplati kao višeradnja zidarske popravke kod delavske škole, što je minulè zime bio oštetio mraz. Ujedno se odobrava, što se je istom poduzetniku povjerilo izradbu pločnika kod crkve sv. Jelene u Kastvu za K 65·43. Odobrava se odluku občinskog odbora, da se šterna uz kapelaniju u Brgudu popravi na račun općine Brgud uz cijenu od K 80, posto je u istu uticala nečist. Odobrava se postupak općinske uprave, što je nedavno povrtnila zem. odboru iskaz bolničkih troškova sbog jednog bolestnika iz sela „Presano“ iz razloga što takvog mjesta u okružju ove općine nema, zaključkom da se to učini i unaprijed, kad se budu neopravdano iskrivljivala imena poreznih općina. Odobrava se ovlaštenje dano ravnateljstvu pomoćne učione u Zvoneći, da u tamošnjoj školskoj sobi dade izvesti nuždne popravke uz prikaz računa. Uzima se do znanja odobrenje zemaljskog odbora vrhu posude od K 30.000 odlučenih u zadnjoj sjednici, od kojih se je dignulo dosad K 25.000, a preostalak dignut će se prema potrebi i izdati posujilnici redovitu zadužnicu. Popravkom općinskog puta od Žaluka prema Korensko su potporom općine od K 1000 već se je započelo, te se je pri toj radnji posjeklo sedam cerova i prodalo ih se za K 69·42, što se odobrava i zaključuje, da se pri toj radnji nadnice ne isplaćuju više od K 2. Odobrava se postupak općinskih lugara u Lisini, što su nedavno zaplijenili više goveda u općinskoj šumi, koja su nakon uplate globa prevoznih troškova bila povraćena vlastnicima iz Lanišća i Žejana, naložuć opć. lugarima, da i unaprijed točno paze na takve prestupke. Zaključuje se, da se ovu općinu predplati na jedan istisak dnevnika „Balkan“, što ga izdaje g. profesor M. Mandić. U novoj dvorani nad V. razredom muške učione u Kastvu zaključuje se, da se postavi dvostruki pod, da se naime ne spriječava školsko predavanje, koju će se radnju poduzetniku isplatit kao višeradnju uz cijenu kao u delavskoj školi. Obzirom što se čuje općenitih prigovora protiv više opć. redara i poslužnika u izvršivanju njihove službe, zaključuje se prema predlogu opć. odbora, da se dvojici podijeli ukor i da se provedi reorganizaciju opć. redarstva i službe poslužnika, sastaviv o tom posebni pravilnik te da se raspiše natječaj za opć. službenike uvjetom, da će imati prednost oni, koji budu vješti glazbi. Radi izpražnjene šterne u Skalnici imao je poduzetnik potroška K 18 za prevoz opć. sisaljke, pa želi da bi taj potrošak snašala por. općina Skalnica, o čemu nek tamošnji župan sasluša svoje općinare izvjesti. Za otpremu slijepog Đukić Josipa u košaraču školu u Beču, zaključuje se u smislu otpisa zemaljskog odbora, da se sa strane ove općine anticipira mjesečno K 15. na teret pokrajinskog doprinosa, a medjutim nek on podnese molbu, da mu taj doprinos bude doznačen dok bi svršio nauk tog zanata. Opć. geometru doznačuje se dnevno K 3 povrh dosadanje plaće, kad bude izmjerivao uzurpe i nove štivre u Skalnici. Za odmor c. k. oružničtva iznajmljuje se prostorije u kući broj 91 u Pužima uz mjesečnu K 1 umjesto u Brgudu u kbr. 82. Uzima se do znanja primitak u zavičajnu svezu općine Volosko Puž Ivana iz Bregi sa obitelju. Prihvaća se želju općinara iz sela Mavri u Skrokovoj i onih iz Srdoči, da se zamoli c. k. vladu i zemaljski odbor glede doznačenja potpora za gradnju novih šterna u tim selima već u budućoj godini. Uzima se do znanja više imenovanja i premještenja gg. učitelja i učiteljica u okružju ovog mjestnog školskog vijeća. Prihvaća se predlog odbora i udovolji želji općinara Srdočeve, da se umoli c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje potpore glede nastavka gradnje ceste Sv. Križ-Hosti. Za gradnje opć. vodnjaka u selu Peterci, Velom Brgudu, vodovoda u Matuljima proslijedilo se je molbe sa proračuni i nacrti c. k. kotarskom poglavarstvu i zemaljskom odboru a i molba glede vodovoda na Kantridi pripravna je, te će biti ovih dana odaslana istim oblastima radi doznačenja državne i pokrajinske potpore, što se uzima do znanja i usvaja predlog odbora, da preostali trošak tih vodogradnja u koliko ne bi isti bio pokriven tim potporama, preuzme na sebe općina Kastav

ijeh jednog diela slušatelja. odvažili se članovi slovenskog vlade.

* * *

U Beču 2./12. 1907.

idnescima, koji su u ovoj ieni, nalazi se i npit zast. gova, kojim se pita vladu, tom ne izgradi luku u Neku Cresu.

nastojala sklonuti zastupiku svoje prešne pregloge, ud pomoglo.

došao na razpravu prešni radikalnik zastupnika, koji carske oblasti nebi tako sada, postupale proti onim ikoj, koje su prisiljene na zbog velike nevolje, koja a dielu Češke.

i govorili su češki radikalci Lisy vrlo na dugo i samo vu posegnulo je i drugih trajala od 3 sata po podne večer. razprava nije još te se dovršiti u današnjoj

* * *

U Beču, 3./12. 1907.

edsjednik Beck odgovorio upnika Breitera, koji je aša vlada zauzme za ne- Pruskoj Poljskoj. Ministar mi ne smijemo uplitati u e drugih država.

azpravljen prešni predlog na. Govorio je socijalista obodoumni zastupnik dr. ži prešnost svog predloga odom nauke na sveučilištih da će se tu slobodu satupnik je poznat kao velik tivnik naše vjere i crkve su mu židovi, socijalisti avali. Kazao nije ništa ono može čitati u njenovinah danomice.

oštovja i nastave odgose na sveučilištih neće poznati grof Sternberg spješno točku po točku n. Za prešnost tog predjošte židovski zastupnik je razprava prekinuta i sutrašnjoj sjednici.

---

d dvapostotnog povišenja kvote iznose 800.000 K. K tomu doduše dolazi još dna malenkost od 35000 K, ukinuće ransportnog poreza austrijskih plovidbeh poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim ukinućem transrtnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5,150.000 K godišnje, li po rečenim udonačenjima dobiva 650.000 K godišnje, dakle se i prema sutovim računima vidi, da će Ugarska, o se uzme u obzir kvotu, takodjer aritetički imati koristi.

No uzmimo, gospodo, da se je ekscencija Košut prevario u računu, — to može svakomu dogoditi —, uzmimo, tiče od g. 1712, a ugarska od g. 1728. Nama pak Hrvatima nije nimalo svejedno, da jedna država, kojoj je uzor i štit nekad bila bezgrišna djevica Sancta Marija patrona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam postane tudja, da mi ovostrani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih odnošaja, u javnim odnošajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo nastojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917. dalje Madjari ne će htjeti imati pače niti krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom, oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke

Politički pregled.

Pula 5. 7. 1907.

Austro-Ugarska.

Nova je godina na vratima a još nagodba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu odmah i lahko proturati, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske sveze“, nu sada se gospoda na Vladi sjećaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da su naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili postupati složno sa braćom u Budimpeštanskom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškom škripcu, on se nada da će na-

stotinu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebite dvie trećine svih glasova. Radi toga nastala je na klupah socijalista nečuvena buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opet jednom da slovenska uzajamnost nije prazna rieč, ali se ju žalibože praktički vrlo rieđko provadja.

Zastupnici svih slavenskih stranaka ostro su prosvjedovali proti tlačenju poljaka u Njemačkoj.

Zast. Gostinčar govorio je za prešnost svog predloga, da se naime poboljša materijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara nalog, da povuče prešnost, što je on i

Općinsko poglavarstvo Sela polpora K 25·—. Gradsko poglavarstvo u Petrovaradinu, u mjesto vienca na spomenik c. k. podmarsala Dedovića K 40·—. Tiskara V. Tomičić u Opatiji u mjesto vienca na odar blagopok. Rade pl. Marochino K 50·—. Hlanuda Anton prihod mužke podružnice u Veprincu K 180·—. Zapis blagopokojne Helene Sekovanić-Varaždin K 198·68. Dr. P. Magdić u Varaždinu prinos Hrv. pjevačkog družtva „Vila“ da počasti uspomenu pok. sinčića svog predsjednika K 27·—. Piciga Josip načelnik u Dekanima šalje sabranih prigodom opć. izbora K 6·—. Gdjica Pavelić Katinka učiteljica u Ripendi sabranih u kolegijalnom družtvu u Šumberu K 4·—. Uprava Riečkog novog Lista, na račun prispjelih prinosa tekom g. 1907. na isti list iznos od K 2000·—. Gosp. Haračić Ambroz u Malom Lošinju drugi obrok utemeljiteljne svote K 100·—. Gosp. Rabar Ivan ravnatelj gimnazije u Osijeku prinos sakupljen licitacijom u „Razgovoru ugodnom“ K 31·60. Gosp. A. Gnezda Zagreb poklanja račun od K 7·20. Općinsko glavarstvo Opatija izručа dar dopitan po opć. zastupstvu K 1000·—. Zemaljski Dalmatinski odbor u Zadru šalje dopitanu svotu od K 500·—. Gosp. Pavleković Srečko šalje u ime gostionicarskog saveza u Zagrebu iznos od K 40·—.

Živjeli darovatelji.

Svačić 1908.

Bez velike predhodne buke, može dapače reći bez svake reklame stigao nam je ovaj naš stari znanac i svake godine rado dočekivani gost. U istom vanjskom ruhu, čednom doduše ali ukusnom, dolazi nam svake jeseni, da nas podsjeti na otudjeni nam još glavni grad hrvatske Dalmacije, na potaljančeni Zadar. Sjeća nas, da tamo sjedi neprijatelj našega naroda i gospoduje gradom, koji hrvatsku svijest u Zadru na silu zatomljuje i skučuje, željan uništiti ju. Nu zadarski Hrvati nedaju se. Svjedoči nam to i »Svačić«, koji na prvoj strani javlja, da mu je čist prihod namijenjen učećoj hrv. sirotinji u Zadru; učećej sirotinji hrvatskoj, toj uzdanici zadarskih Hrvata. Kad i nebi »Svačić« svojim biranim sadržaje bio ponajbolji naš kolendar, već sama svrha njegova izlaženja obvezuje sve prave rodoljube da ga nabave.

I kad nebi „Svačiću“ bila toli rodoljubna svrha, već sam raznovrsni sadržaj istoga zavrijedjuje, da si ga svaki prijatelj naše književnosti nabavi. Zadaću, koju si je zadao »Svačić« u prvom svom tečaju prije pet godina vrši on na najpodpunije zadovoljstvo svih, pa stoga dužnost nam je, da ga svakomu najtoplije preporučimo. Ciena mu je samo K 1·20, a dobiva se u svim knjižarama. Tko ga želi izravno naručiti kod »Hrvatske knjižarnice« u Zadru neka priloži još 30 para za poštarinu. Novac šalje se unapred, jer pošiljke pouzećem dolaze mnogo više stajati.

Gotovo svaki treći čovjek jest u našemu prebrzo odmičućemu, za nužnim stjecanjem često tako teško obilježenomu vremenu bolestan ili živčano ili na želudcu ili na srcu, trpi usljed malokrvnosti, slaboće ili bezsanice. Gdje već ovakove bolesne prilike vladaju, ne smiju se one još povećati dnevnom često i višeputnom uporabom zrnate kave, koja po izjavi mjerodavnih liječnika i učenjaka nije probitačna za zdravlje. Pored drugih uzroka bila je zrnata kava često razlogom spomenutih bolesti. Baš u obitelji, gdje se ima polagati temelj zdravlju svijuh, ne bi se ni pod kakovim uvjetom smjela piti nepomiješana zrnata kava. Kao najbolji pridodatak zrnatoj kavi pokazala se izvrsnom svagdje i od više godina Katkreiner-Kneipova sladna kava. Djeci, bolesnicima i onima, koji se oporavljaju, ne bi se smjela davati nikakova druga nego čista Kathreinerova kava, koja usljed svog posebnoga načina pripravljanja imade isti miris i okus zrnate kave. Samo treba paziti na to, da se kod kupovanja pribavi pravi Kathreiner u zatvorenim izvornima zamotcima.

Oglas.

Podpisano družtvo pozivlje svoje članove na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se održavati u subotu dne 7. prosinca 1907. u 3 sata poslije podne u dvorani „Narodnog doma“ u Voloskom.

Dnevni red:

1. Izvješće ravnateljstva.
2. Zaključak glede nabave posjeda u uložcima broj 565, 809 zemljišnika za poreznu općinu Poljane.
3. Rasprava o podignuću osnovne glavnice.
4. Slučajni predlozi.

VOLOSKO, dne 27. studenog 1907.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepokretnina za gradnju kuća na prodaju društvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatija.

Dr. Stanger.

Javna zahvala.

Ovime se najsrdačnije pred cijelom javnošću zahvaljujem Presvj. Gosp. A. Tentoru c. kr. zemaljskom savjetniku u Rovinju, koji me je dne 22. t. mj. izbavio iz pandža.... rovinskog zatvora.

Ovom je zgodom on najbolje pokazao, koliko ima u njega legalne vještine i okretnosti.

Bilo njemu i narodu iz kog je niko, na diku i čast a od mene najtoplija hvala.

U Beleju, 23. XI. 1907.

P. Joso Pavačić
župnik.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović
krojački majstor
PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie“; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 3 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir-satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

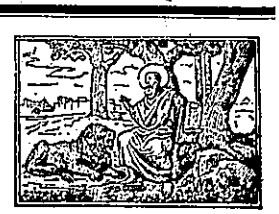

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. *1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K*, franko postavljeno na svaku poštu.

⁂ ⁂ ⁂

Molim izvoliti mi poslati još 12 bočica željudčanih kapljica, jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrsno, te ću svako n zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakomu na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

est elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kućanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenje postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skupčane sa bolešću hrbta, bilesdila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteženosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hipochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svesbće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se težeko bolesti u najkraćem vremenu izliečo.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzem zliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdalje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga nouspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaonа za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije dian te plaća od istoga 4½%*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K*

ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku*

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane*

osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastitu*

kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 59. Pula, u četvrtak dne 5. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

U Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 21. septembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10 sati pr. podne. Prisutno je 20 od gg. opć. zastupnika i dvojica sa savjetujućim glasom. Predsjednik saobćuje, da je 6. augusta t. g. preminuo u Podgradu Slavoj Janko, bivši zemaljski zastupnik, počastni gradjanin Kastva i počastni član ovdješnje čitaonice, da je na tu vijest brzojavno obitelji izrazio saučešće i prisustvovao su g. F. Dukićem sprovodu, da iskaže pokojniku poslijednju počast, što se uzima do znanja kliknuv trokratni „slava“ i odlučuje se K 50 družbi sv. Ćirila i Metoda u mjesto vijenca na njegov odar. Odobrava se zapisnik poslijednje sjednice, a za pročitanje i podpisanje ovog zapisniku imenuje se gg. N. Armanini i F. Jelušić. Spomene zatim da baš danas slave svoj imendan gospoda dr. Matko Laginja i prof. Matko Mandić, kojima se brzojavno čestita. Prelazeć na priopćenja saopćuje, da je kastavskim župnikom imenovan g. Ryšlávy, koji je amo došao dne 2. t. mj. i bio dočekan i pozdravljen od opć. odbora. 18. augusta proslavljen je rodjendan Nj. Veličanstva, te su k svečanoj sv. misi bila pozvana ravnateljstva svih ovdješnjih škola itd. a o načinu proslave tog dana izvjestilo se je c. k. kot. poglavara, izraziv čestitku. Uzima se do znanja izraženu zahvalu po zemaljskom odboru vrlu valjanog uredovanja ove opć. uprave. Zemaljski je odbor odbio utok Rubeša Ivana iz Rubeši 72, učinjen proti zaključku opć. zastupstva od 25/4 t. g. toč. 2/15 radi popravka zida izpod Lože u Kastvu.

Ne ima se ništa proti naumljenom odcijepljenju pridruženih općina Klana, Lisac, Skalnica i Studena od ove mjestne općine, ustanoviv novu općinu sa sjelom u Klani. Uzima se do znanja, da je c. k. ministarstvo željeznica dozvolilo internacionalnom električnom društvu u Beču, da obavi tehničke predradnje za električnu željeznicu od Preluka do Kantride. Izradbom puta od Gajanića na kolodvor Matulji započeti će se čim se dokonča rad otkupa privatnog zemljišta za taj put. Uzima se zadovoljstvom do znanja, da je c. k. zem. školsko vijeće ustanovilo javnu pučku školu u Rečini sa sjedištem u Trnovici. Učevni je jezik hrvatski a talijanski kao predmet od druge školske godine unaprijed ali ograničeno u toliko da mogu prestavnici djece početkom svake školske godine izjaviti da li će njihovi štićenici polaziti poduk talijanskog jezika. Glede ovog predmeta zaključuje se, da se na isto vijeće podnese utok protiv poučavanju talijanskog jezika kao učevnog predmeta.

Prihvaća se predlog odbora, da se Jelovica Ivanu isplati kao višeradnja zidarske popravke kod delavske škole, što je minule zime bio oštetio mraz. Ujedno se odobrava, što se je istom poduzetniku povjerilo izradbu pločnika kod crkve sv. Jelene u Kastvu za K 65·43. Odobrava se odluku općinskog odbora, da se šterna uz kapelaniju u Brgudu popravi na račun općine Brgud uz cijenu od K 80, pošto je u istu uticala nečist. Odobrava se postupak općinske uprave, što je nedavno povratila zem. odboru iskaz bolničkih troškova sbog jednog bolestnika iz sela „Presano“ iz razloga što takvog mjesta u okružju ove općine nema, zaključkom da se to učini i unaprijed, kad se budu, neraložno iskrivljivala imena poreznih općina. Odobrava se ovlašćenje dano ravnateljstvu pomoćne učione u Zvoneći, da u tamošnjoj školskoj sobi dade izvesti nuždne popravke uz prikaz računa. Uzima se do znanja odobrenje zemaljskog odbora vrhu posude od K 30.000 odlučenih u zadnjoj sjednici, od kojih se je digaulo dosad K 25.000, a preostatak dignut će se prema potrebi i izdati posujitnici redovitu zadužnicu. Popravkom općinskog puta od Žaluka prema Korensko su potporom općine od K 1000 već se je započelo, te se je pri toj radnji posjeklo sedam cerova i prodalo ih se za K 69·42, što se odobrava i zaključuje, da se pri toj radnji nadnice ne isplaćuju više od K 2. Odobrava se postupak općinskih lugara u Lisini, što su nedavno zaplijenili više goveda u općinskoj šumi, koja su nakon uplate globa prevoznih troškova bila povraćena vlastnicima iz Lanišća i Žejana, naložuć opć. lugarima, da i unaprijed točno paze na takve prestupke. Zaključuje se, da se ovu općinu predplati na jedan istisak dnevnika „Balkan“, što ga izdaje g. profesor M. Mandić. U novoj dvorani nad V. razredom muške učione u Kastvu zaključuje se, da se postavi dvostruki pod, da se naime ne spriječava školsko predavanje, koju će se radnju poduzetniku isplatit kao višeradnju uz cijenu kao u delavskoj školi. Obzirom što se čuje općenitih prigovora protiv više opć. redara i poslužnika u izvršivanju njihove službe, zaključuje se prema predlogu opć. odbora, da se dvojici podijeli ukor i da se prouči reorganizaciju opć. redarstva i službe poslužnika, sastaviv o tom posebni pravilnik te da se raspiše natječaj za opć. službenike uvjetom, da će imati prednost oni, koji budu vješti glazbi. Radi izpražnjene šterne u Skalnici imao je poduzetnik potroška K 18 za prevoz opć. sisaljke, pa želi da bi taj potrošak snašala por. općina Skalnica, o čemu nek tamošnji župan sasluša svoje općinare izvjesti. Za otpremu slijepog Dukić Josipa u košaračku školu u Beču, zaključuje se u smislu otpisa zemaljskog odbora, da se sa strane ove općine antecipira mjesečno K 15. na teret pokrajinskog doprinosa, a medjutim nek on podnese molbu, da mu taj doprinos bude doznačen dok bi svršio nauk tog zanata. Opć. geometru doznačuje se dnevno K 3 povrh dosadanje plaće, kad bude izmjerivao uzurpe i nove štivre u Skalnici. Za odmor c. k. oružničtva iznajmljuje se prostorije u kući broj 91 u Pužima uz mjesečnu K 1 umjesto u Brgudu u kbr. 82. Uzima se do znanja primitak u zavičajnu svezu općine Volosko Puž Ivana iz Bregi sa obitelju. Prihvaća se želju općinara iz sela Mavri u Skrokovoj i onih iz Srdoči, da se zamoli c. k. vladu i zemaljski odbor glede doznačenja potpora za gradnju novih šterna u tim selima već u budućoj godini. Uzima se do znanja više imenovanja i premještenja gg. učitelja i učiteljica u okružju ovog mjestnog školskog vijeća. Prihvaća se predlog odbora i udovolji želji općinara Srdočeve, da se umoli c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje potpore glede nastavka gradnje ceste Sv. Križ-Hosti. Za gradnje opć. vodnjaka u selu Peterci, Velom Brgudu, vodovoda u Matuljima proslijedilo se je molbe sa proračuni i nacrti c. k. kotarskom poglavarstvu i zemaljskom odboru a i molba glede vodovoda na Kantridi pripravna je, te će biti ovih dana odaslana istim oblastima radi doznačenja državne i pokrajinske potpore, što se uzima do znanja i usvaja predlog odbora, da preostali trošak tih vodogradnja u koliko ne bi isti bio pokriven tim potporama, preuzme na sebe općina Kastav

ijeh jednog diela slušatelja. odvažili se članovi slovenskog vlade.

* * *

U Beču 2./12. 1907.

idnescima, koji su u ovoj ieni, nalazi se i npit zast. gova, kojim se pita vladu, om ne izgradi luku u Neku Cresu.

nastojala sklonuti zastupiku svoje prešne pregloge, ud pomoglo.

došao na razpravu prešni radikalnik zastupnika, koji carske oblasti nebi tako sada, postupale proti onim koj, koje su prisiljene na zbog velike nevolje, koja a dielu Češke.

i govorili su češki radikalci Lisy vrlo na dugo i samo vu posegnulo je i drugih trajala od 3 sata po podne večer. razprava nije još se dovršiti u današnjoj

* * *

U Beču, 3./12. 1907.

edsjednik Beck odgovorio stupnika Breitera, koji je aša vlada zauzme za ne- Pruskoj Poljskoj. Ministar mi ne smijemo uplitati u drugih država.

azpravljen prešni predlog na. Govorio je socijalista obodoumni zastupnik dr. ži prešnost svog predloga odom nauke na sveučilištih da će se tu slobodu satupnik je poznat kao velik tivnik naše vjere i crkve su mu židovi, socijalisti avali. Kazao nije ništa ono može čitati u njenovinah danomice.

oštovja i nastave odgose na sveučilištih neće poznati grof Sternberg spješno točku po točku n. Za prešnost tog predjošte židovski zastupnik je razprava prekinuta i sutrašnjoj sjednici.

od dvapostotnog povišenja kvote iznose 4,800.000 K. K tomu doduše dolazi još jedna malenkost od 35000 K, ukinuće transportnog porezna austrijskih plovidbenih poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim ukinućem transportnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5,150.000 K godišnje, ali po rečenim udonačenjima dobiva 5.530.000 K godišnje, dakle se i prema Košutovim računima vidi, da će Ugarska, ako se uzme u obzir kvotu, također aritmetički imati koristi.

No uzmimo, gospodo, da se je ekscelencija Košut prevario u računu, — to se može svakomu dogoditi —, uzmimo,

tiče od g. 1712, a ugarska od g. 1723. Nama pak Hrvatima nije nimalo svejedno, da jedna država, kojoj je uzor i štit nekad bila bezgriešna djevica Sancta Maria patrona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam postane tudja, da mi ovostrani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih odnošaja, u javnim odnošajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo nastojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917. dalje Madjari ne će htjeti imati pače niti krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom, oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke

stotinu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebite dvie trećine svih glasova. Rodi toga nastala je na klupah socijalista nečuvena buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opet jednom da slovenska uzajamnost nije prazna rieč, ali se ju žalibože praktički vrlo rieđko provadja.

Zastupnici svih slavenskih stranaka oštro su prosvjedovali proti tlačenju poljaka u Njemačkoj.

Zast. Gostinčar govorio je za prešnost svog predloga, da se naime poboljša materijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara nalog, da povuče prešnost, što je on i

Politički pregled.

Pula 5. 7. 1907.

Austro-Ugarska.

Nova je godina na vratima a još nagodba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu odmah i lahko proturati, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske sveze“, nu sada se gospoda na Vladi sjećaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da su naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili postupati složno sa braćom u Budimpeštanskom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškom škripcu, on se nada da će na-

Općinsko poglavarstvo Sela potpora K 25·—. Gradsko poglavarstvo u Petrovaradinu, u mjesto vienca na spomenik c. k. podmarsala Dedovića K 40·—. Tiskara V. Tomičić u Opatiji u mjesto vienca na odar blagopok. Rade pl. Marochino K 50·—. Hlanuda Anton prihod mužke podružnice u Veprincu K 180·—. Zapis blagopokojne Helene Sekovanić-Varaždin K 198·58. Dr. P. Magdić u Varaždinu prinos Hrvačkog družtva „Vila“ da počasti uspomenu pok. sinčića svog predsjednika K Piciga Josip načelnik u Dekanima sabranih prigodom opć. izbora K Gdjica Pavelić Katinka učiteljica u K sabranih u kolegijalnom družtvu u beru K 4·—. Uprava Riečkog novog na račun prispjelih prinosa tekom g na isti list iznos od K 2000·—. Go račić Ambrož u Malom Lošinju drug utemeljiteljne svote K 100·—. Gosp Ivan ravnatelj gimnazije u Osijeku sakupljen licitacijom u „Razgovor nom“ K 31·60. Gosp. A. Gnezda poklanja račun od K 7·20. Općins varstvo Opatija izručа dar dopitan zastupstvu K 1000·—. Zemaljski tinski odbor u Zadru šalje dopitan od K 600·—. Gosp. Pavleković šalje u ime gostionicarskog savez grebu iznos od K 40·—.

Živjeli darovatelji.

Svačić 1908.

Bez velike predhodne buke, m pače reći bez svake reklame stig je ovaj naš stari znanac i svake rado dočekivani gost. U istom v. ruhu, čednom doduše ali ukusn lazi nam svake jeseni, da nas poć otuđjeni nam još glavni grad I Dalmacije, na potalijančeni Zada nas, da tamo sjedi neprijatelj naš roda i gospoduje gradom, koji l svijest u Zadru na silu zatomljuj čuje, željan uništiti ju. Nu zadar vati nedaju se. Svjedoči nam to i » koji na prvoj strani javlja, da mi prihod namijenjen učećoj hrv. si Zadru; učećej sirotinji hrvatskoj, danici zadarskih Hrvata. Kad i n čić« svojim biranim sadržaje bi bolji naš kolendar, već sama s gova izlaženja obvezuje sve prave da ga nabave.

I kad nebi „Svačiću“ bila l ljubna svrhá, već sam raznovrsn istoga zavrijedjuje, da si ga sv telj naše književnosti nabavi. Zad si je zadao »Svačić« u prvom l čaju prije pet godina vrši on ni punije zadovoljstvo svih, pa stoga nam je, da ga svakomu najtoplj ručimo. Ciena mu je samo K r: biva se u svim knjižarama. Tk izravno naručiti kod »Hrvatsk nice« u Zadru neka priloži još za poštarinu. Novac šalje se un pošiljke pouzećem dolaze mn stajati.

Gotovo svaki treći čovje našemu prebrzo odmičućemu, z stjecanjem često tako teško obi vremenu bolestan ili živčano ili i ili na srcu, trpi usljed malokrvn boće ili bezsanice. Gdje već ov lesne prilike vladaju, ne smiju s povećati dnevnom često i višeputnom uporabom zrnate kave, koja po izjavi mjerodavnih liječnika i učenjaka nije probitačna za zdravlje. Poredi drugih uzroka bila je znata kava često razlogom spomenutih bolesti. Baš u obitelji, gdje se ima polagati temelj zdravlju svijuh, ne bi se ni pod kakovim uvjetom smjela piti nepomiješana zrnata kava. Kao najbolji pridodatak zrnatoj kavi pokazala se izvrsnom sragdje i od više godina Katkreiner-Kneipova slađna kava. Djeci, bolesnicima i onima, koji se oporavljaju, ne bi se smjela davati nikakova druga nego čista Kathreinerova kava, koja usljed svog posebnoga načina pripravljanja imade isti miris i okus zrnate kave. Samo treba paziti na to, da se kod kupovanja pribavi pravi Kathreiner u zatvorenim izvornima zamotcima.

Oglas.

Podpisano družtvo poziv lje svoje članove na izvanrednu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u subotu dne 7. prosinca 1907. u 3 sata poslije podne u dvorani „Narodnog doma“ u Voloskom.

Dnevni red:

1. Izvješće ravnateljstva.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf“, sa 3 godišnjim jamstvom; 1 elegantan

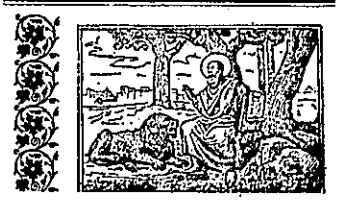

odnosno Brgud obvezom, da će radnju izvesti i jamčili za isplatu. Gradnja šterne u Skalnici stojala je K 8981·01 p, a državna i zemaljska potpora iznosi K 4200 pa se odlučuje, da se manjak pokrije repartom i to 25 kuće gospodara svaki po K 151·78 p a 13 njih, što imaju šternu svaki po K 75·89 p. Zastave, što ih posjeduje općina djelom su poderane, djelom bez prave boje, te se zaključuje, da se nabavi 50 komada narodnih zastava razne veličine. Na želju općinara iz Sršonove, da bi se drvarnica u pučkoj školi u Sv. Mateju preuredila za poštno-brzojavni ured, zaključuje se, da se to prouči i predvidi kod gradnje nove tamošnje školske zgrade. Prihvaća se predlog šumske uprave, da se zemljište ispod groblja u Rukavcu pošumi u budućem proljeću uz potrošak od kakvih 30 K. Ne udovoljuje se molbi trgovaca s krmci, da bi im se priskrbilo vodu za napoj blaga na obć. sajmištu već im se dozvoljava, da uzimlju vodu iz živice u Matuljima.

Okružnici zemaljskog odbora glede osiguranja opć. blagajna protiv kradja i provala, da se udovolji, popitav se, koji novčani zavod bi preuzeo to osiguranje. Na saopćenje biskupskog ordinarijata, da se podijeli pravo prezentacije kućnim starešinama, koji imaju opć. izborno pravo u župi Kastav i onim što se imaju ustrojiti u Rukavcu i Sv. Mateju kao i glede prinosa sa strane župljana u posljednjim dvim župama za troškove veće od 800 dotično 640 K prihvativ presnost u predmetu zaključuje se, da se preporuči c. k. Namjestničtvu, da ne prihvati rečeni predlog ordinarijata glede prava prezentacije župnika po općinarima što imaju izborno pravo, već da se to pravo prezentacija prepusti obć. zastupstvu, koje će se i tako obazirati na želju općinara, a glede većih doprinosa sa novim dvim župama ne može se votirati nikakve svote, obzirom na siromaštvo dotičnih župljana i višegodišnje nerodice te na činjenicu, što se isti stanovnici opiru bud kakvom prinosu, već nek se taj veći trošak plaća iz vjerske ili druge koje zaklade.

Uzima se do znanja, da su bili izloženi zaključni računi za općinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnica i Studena za godinu 1906., posljedak kojih iznosi u prihodu K 196.129·86 p u rashodu K 193.717·45 p dakle sa viškom od K 2412·41 p, a čisti aktiv iznosi K 263.704·62 p. Odobrava se ujedno po opć. upravi učinjeni zajam pridruženim općinama Brgud, Lisac, Skalnica i Studena od općine Kastav za pokriće blag. manjka sa K 4227·34 p glede česa nek se zamoli zemaljski odbor za odobrenje tog zajma. U revizionalni odbor za pregledanje opć. računa godine 1906. imenuju se gg. Armanini Viktor, Jelušić Franjo i Srdoč Mate. Kod pridruženih općina neka se pozove i dotične župane.

Pošto se je Cetina Ivan stariji odrekao službe opć. lugara u Lužini zbog bolesti i starosti imenuje se umjesto njega Jardas Muta iz Brnčići 67 sa mjesečnom plaćom od K 48.

Preporuča se c. k. poglavarstvu na uvaženje molbe Kukuljan Mihovila i Butorajac Francike za prodaju vina i piva na malo, te onu Juretić Frana za prodaju žestokih pića na malo.

Odabravaju se kolaudacije: opć. puta na Kantridi, što ide k moru, isplativ poduzetniku dostatbenu cijenu i višeradnju sa K 10; popravak zida u Zametu uz put sto vodi do Ivančića na Pavinići sa višeradnjom od K 117·01 p; popravka zida oko groblja u Sv. Mateju sa višeradnjom od K 159·20 p i doznačuje se Širola Ivanu za oštetu učinjenu na livadi K 15 i za uzeto zemljište K 48; stolarske radnje u školskoj pisarni muške učione u Kastvu sa ukupnom svotom od K 157·74 p i stolarsku radnju učinjenu u zgradi c. k. muške učitelj. škole sa K 81·58 p. Odobrava se dražba glede zakupa opć. štala na Crekvini sa dostatbenom cijenom od godišnjih K 225·05 p; dražba o izradbi 18 novih školskih klupa u Rukavcu sa K 413·80 p i dražba glede betoniranja tla na opć. sajmištu u Kastvu sa K 756. Ujedno ustanovljuje se pristojba od 50 p za smještenje svakog krmka izvan sgrade na sajmištu.

Na molbe za prodaju opć. zemljišta zaključuje se, da se prodade Šepić Matu kućno tnalo i štivra u Pereoićima za K 44·68; Mladenić Josipi mjesto njenom suprugu kućno tnalo u Srdočima za K 40·35. Kinkela Matu iz Dol. Rukavca ošteću je se za uzeto mu zemljište pri cesti Pod orehi-Ploče sa K 3·75 p. Afrić Josipa iz Brguda ošteću je se za uzeto mu zemljište pri dogradnji škole u Brgudu sa K 80. Grbac Matu iz Zametа ošteću je se za uzeto mu zemljište pri cesti Sv. Križ-Hosti sa K 3·20 p, i daje mu se K 50·40 p za posječene mu 42 ruže.

Na molbe za podijeljenje novčanih potpora doznačuje se jednomu K 4, šestorici po K 5, petorici po K 10, trojici po K 12, dvojici po K 15, jednomu K 20; za očišćene opć. strelјike Brozović I. K 5; za vožnju L. Kuzmića u riječku bolnicu i A. Lučić natrag K 10 isto Sušanj A. K 9; Tibljaš J. za putne troškove u Trst daljnjih K 6·60 p; za pratnju umobolnog Kinkela J. u Stenjevac K 56·60 p; grobarom groblja Sv. Lucije za pokop i prisustvovanje razudbi lješine K. Cima K 30·20 p isto za Brnčić J. K 14; upravi župne crkve sv. Jelene za dobavu novog ormara K 200; M. Brozoviću iz Kastva na račun zajma što će se ga odlučiti odnosno potpore K 100; mjesečne djacima za školsku godinu 1907/1908., Moborić I. po K 16 i za dobavu odjela za sada K 20, Ujčić F. po K 16 i izvanredno za sada K 60, Grbac V. po K 16, Stefan M. po K 10, Ružić J. po K 15 i izvanredno za sada K 30, Munić M. povisuje se dosadanja potpora na K 30 za uzdržavanje Mamić Tonke. Zaključuje se, da se naruči i podijeli županima, školama i uredima 50 komada Ćirilo-metodijskih koledara za godinu 1908. Za popravak kapelanskog stana u Zvonići doznačuje se K 700 obzirom na neznatnu najamninu školske sobe, što se nalazi u tom stanu već više godina.

Host M. Stanaru antecipira se K 80 na teret A. Ćikovića poduzetnika gradnje škole u Hostima, budući je na istoj popravio nekoje manjkavosti. Za zidarske popravke na školskoj sgradi u Zametu K 42·06 p te za popravak stolarske radnje i klupa u istoj zgradi K 103·32 p i za posao obavljen za godinu 1906/1907. K 11·90 p; za popravak školske sgrade i dobavu napisnih tabla škole u Brešcima K 32·75 p; za popravak puta Zaluke-Zdemer, da se isplati više zasluženih K 12·50 p povrh odlučenih K 100, za popravak puta od sela Bani do Ćikova doznačuje se K 50 i od sela Ivuli do Gržetići K 50. Jelušić ud. I. oprašta se zastalog interesa K 48·74 p uz uvjet, da isplati glavnicu i trogodišnje kamate.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 5½ sati po podne.

1823. — LAGINJA I DR. PULA ULICA GIULIA 3

Narodnom obćinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Prima novac na štednju od svakoga, *plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u vlast. Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

Broj 59. Pula, u četvrtak dne 6. novembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštežnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list ne vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Makulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi

(Nastavak govora nar. zast. dr. M. Laginja).

Tu dakle oni nisu ništa izgubili, a po tom nismo mi ništa dobili. Ali kod poštanskih i brzojavnih utanačenja i t. d., tu su oni ukinuli zajedničtvo, jer to ne bi bilo ugodno možda osobito u međunarodnom prometu i za buduće ugovore sa ostalim državama. Što se tiče ribarstva na moru i veterinarskih prilika, kaže on: „Tu je zajednički i sporazuman postupak upravo u interesu Ugarske, jer kad ovi ugovori ne bi bili sklopljeni zajednički, Austrija bi mogla sklopiti s Rusijom ili s kojom drugom ugovor, na našu štetu". On je dakle sasvim sebi savjestan, da bismo mi n. pr. sa Rusijom mogli imati povoljan ugovor glede uvoza takvih stvari i takvih produkata, kod izvoza kojih je Ugarska zainteresovana, — i vice versa. Neka bude prepušteno gospodi, koja vode državne poslove, to, da li ne bi bilo u interesu Austrije, da se upravo u prvom redu misli možda na Rusiju radi njenog velikog proširenja i njenih industrijalnih potreba.

Idući dalje u tom gospodarskom pitanju, veli Košut, da stvar nije tako zla. Jedino što je matematički ili — recimo autentički — takodjer državno pravno nepovoljno za Ugarsku, jest pitanje kvote. Ali u pitanju kvote — bez obzira na to, da smo već čuli iztjcati silne žrtve, koje ovostrana državna pola doprinaša sa zajedničkim carinskim prihodima — Košut je sebi napravio račun (a mora se priznati, da je za Ugarsku dobro računao), po kojem se vidi, da Ugarska sasma ništa ne gubi niti sa povišenjem od dva postotka. (Čujte!) Košut računa ovako: Dva postotka povišenje kvote znače za nas veći izdatak od 4,800.000 K godišnje. Zatim kaže: uz. mimo sada protuvriednost od toga, a u tu protuvriednost spadaju: prištednja kod domenijalnog zajma iznosi 2,200.000 K; ono čim ćemo se okoristiti kod predatnog postupka u konzumnim porezima nosi 500.000 K; obustava poreznog oslobodjenja kod rente — jer na ime ugarska renta ne će više u Austriji biti dužna plaćati porez — to stoji Austriju 750.000 K; prištednja glavnične vriednosti kod gromadne rente, koju ćemo mi — kaže on — čim bude moguće, dati konvertirati, to iznosi četiri po sto od 50.000.000 kruna, dakle 2,000.000 K na godinu. Eto, to sve čini okrugla svota od 5,530000 K dok pasiva od dvapostotnog povišenja kvote iznose 4,800.000 K. K tomu doduše dolazi još jedna malenkost od 35000 K, ukinuće transportnog porezna austrijskih plovidbenih poduzeća.

Sa kvotom i sa ovim ukinućem transportnog poreza na korist Austrije gubi Ugarska sve skupa 5,150.000 K godišnje, ali po rečenim udonačenjima dobiva 5.530.000 K godišnje, dakle se i prema Košutovim računima vidi, da će Ugarska, ako se uzme u obzir kvotu, takodjer aritmetički imati koristi.

No uzmimo, gospodo, da se je ekscelencija Košut prevario u računu, — to se može svakomu dogoditi —, uzmimo, da je on za polovicu odviše računao, što onda ostaje za silne stečevine, koje su Madjari dobili na drugim gospodarskim poljima i za silne stečevine, koje su u državnopravnim pitanjima — a to je za njih glavno — i takodjer s tim postigli, što će nas u g. 1917 liepo pozdraviti, reći Austriji zbogom i raditi slobodno, kako hoće i kako im se svidja?

Eto, gospodo, to je razlog, zašto moramo da potanko govorimo o ovom zakonskom kompleksu, jer to sve cilja na to, da drugi dio monarkije postaje u svakom pogledu sasvim samostalna država što za nas Hrvate znači isto razdiobu na dvoje, trganje našeg narodnog tiela. A s tietom propada, kako se zna, i duša.

Makar se mi biedni zastupnici ne trebamo baviti s tim, što je u interesu monarkije a što nije, ja sam se ipak oslobodio, da mali komentar iznesem, da se u kasnijim godinama budu ipak ljudi sjećali i ovdje naši zabilježeno, kako je u Ugarskoj čovjek, koji jamči za svoje rieči, kako je drugi glavni kompaciscenat mislio o ovim ugovorima i o onom, što nam je predloženo, da primimo, pa kako je on to interpretirao.

Vjeran ovoj vpomeni, koju sam spomenuo na početku svoga govora, postavit ću se na svoje uže narodno stanovište. Pokušat ću, da ovu zak. osnovu prosudim sa hrvatskog narodnog, ili — ako hoćete — sa jugoslavenskog stanovišta. Jer ono, se je pod imenom „hrvatskog državnog prava" tu i tamo možda krivo razumievalo, bilo je nedavno u ovom parlamentu na vrlo važan način izpravljeno.

Za mene i moje uže sumišljenike osobita je radost, a za dotičnoga kolegu osobita je zasluga, da smo prije malo mjeseci ovdje čuli razlagati načela, po kojima takozvane slovenske zemlje u buduće imaju da drže na pameti blizku svezu sa Hrvatima i Srbima na jugu monarkije.

Spominjale su se tu historijske opaske, a ne nikakva poezija. Gospodin dr. Krek iznio nam je pozitivne povjestne podatke, dokumente i diplomatske izprave, iz kojih jasno proizlazi realna unija Štajerske, Koruške, Kranjske i kraljevstva hrvatskoga i jasno se odkriva, da je hrvatska pragmatička sankcija posebno i to nekoliko godina prije nego od Madjara i to kao dvostrano obvezatni ugovor izmedju habsburške dinastije i hrvatskoga naroda bila primljena. Ova, kako je poznato, potiče od g. 1712, a ugarska od g. 1723. Nama pak Hrvatima nije nimalo svejedno, da jedna država, kojoj je uzor i štit nekad bila bezgrešna djevica Sancta Marija patrona Hungariae, a danas se ta država vrlo udaljila od kršćanstva, da nam postane tudja, da mi ovostrani Hrvati s tom državom nemamo absolutno nikakvih odnošaja, u javnim odnošajima, u trgovačkim prilikama i t. d., a na to cilja čitavo nastojanje, jer ja sam u dnu duše uvjeren, da od g. 1917. dalje Madjari ne će htjeti imati pače niti krhkog saveza sa Austrijom u pogledu trgovačkom ili inakom, oni će se koliko budu mogli otrgnuti od nas, jer vrhu njih stoji kao kletva ideja zajedničke monarhije, koja čini kontrast njihovoj madjarskoj narodnoj državi. Oni će se prije ili poslije sasvim razstaviti.

A, gospodo, ne samo naša zadaća, nego bi i zadaća svih austrijskih naroda morala biti, da sebi u tom pogledu pomognemo. Sve bi austrijske narode moralo zanimati, da vrata ove monarhije na jugoistoku ne budu zatvorena silovito, protiv naše volje i naših nada, protiv naših budućih aspiracija. To će se dogoditi, ako stvari budu dalje ovako išle, kao što i predmet, o kom sad razpravljamo, čini quasi temeljni kamen, makar možda samo srednji ili pače prvi temeljni kamen.

(Sliedi.)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 30./11. 1907.

Na početku pročitana je vrlo ostra interpelacija zastupnika Breitera radi divljačkog postupanja pruske vlade proti nesretnim Poljakom u Poznajmu. Podnešeno je i sa strane južnih Slavena predloga i upita, koji idu za tim, da se poboljša materijalno stanje našega puka ili se traži od vlade, da doskoči ovomu ili onomu zlu, što ga prouzročuju osobito pojedine javne oblasti.

Bivši član mladočeškog kluba zastupnik dr. Stranski prosvjeduje u oštrom govoru proti nakani ministarstva, da se njegove osnove o nagodbi, o gradnji dalmatinske željeznice i o privremenom proračunu prešnimi proglase i da se ih kratkim putem razpravi. Nagodbeni odbor — reče — nije još razpravio vladine osnove, a već se ovdje od nas zahtjeva, da ih proglasimo prešnimi; to nije pravilno ni dopustljivo.

Češki radikalac prosvjeduje u ime svoje stranke najprije češki pak njemački proti postupku vlade, koja posiže za takvimi sredstvi kao što je njezin predlog za prešnost nagodbenih osnova.

Istotako odlučno prosvjedovao je njemački zastupnik Iro.

Zatim se je prešlo na razpravu o prešnih predlozih radi skupoće živeža; prva razprava svršila je već u posljednjoj sjednici, a u ovoj priglasilo se je 16 govornika za stvarne izpravke, te se je opet razpravljalo i izpravljalo puna dva sata.

Konačno se prešlo na glasovanje i to na poimenično glasovanje prvog predloga (zast. Schramela). Predlog je dobio preko stotinu glasova, ali je ipak propao, jer nije dobio potrebito dvie trećine svih glasova. Rodi toga nastala je na klupah socijalista nečuvena buka i vika.

U ovoj sjednici pokazalo se je opet jednom da slovenska uzajamnost nije prazna rieč, ali se ju žalibože praktički vrlo riedko provadja.

Zastupnici svih slavenskih stranaka ostro su prosvjedovali proti tlačenju poljaka u Njemačkoj.

Zast. Gostinčar govorio je za prešnost svog predloga, da se naime poboljša materijalno stanje državnih poslužnika. Na koncu govora dobio je od svojih poglavara nalog, da povuče prešnost, što je on i učinio uz smjeh jednog diela slušatelja. Na taj korak odvažili se članovi slovenskog kluba po želji vlade.

* * *

U Beču 2./12. 1907.

Medju podnescima, koji su u ovoj sjednici priobćeni, nalazi se i npit zast. Spinčića i drugova, kojim se pita vladu, zašto već jednom ne izgradi luku u Nerezišću na otoku Cresu.

Vlada je nastojala skloniti zastupnike da povuku svoje prešne pregloge, što joj nije svud pomoglo.

Tako je došao na razpravu prešni predlog česko-radikalnik zastupnika, koji ide za tim, da carske oblasti nebi tako strogo, kao ao sada, postupale proti onim osobam u Češkoj, koje su prisiljene na demonstracije zbog velike nevolje, koja vlada u jednom dielu Češke.

U razpravi govorili su češki radikalci dr. Haju i zas. Lisy vrlo na dugo i samo češki. U razpravu posegnulo je i drugih govornika te je trajala od 3 sata po podne do 10 sati na večer. razprava nije još dovršena te će se dovršiti u današnjoj sjednici.

* * *

U Beču, 3./12. 1907.

Ministar predsjednik Beck odgovorio je na upit zastupnika Breitera, koji je tražio, da se naša vlada zauzme za nevoljne Poljake u Pruskoj Poljskoj. Ministar je kazao da se mi ne smijemo uplitati u nutarnje poslove drugih država.

Danas je razpravljen prešni predlog zastupnika Hajna. Govorio je socijalista Jaroš. Češki slobodoumni zastupnik dr. Masaryk obrazloži prešnost svog predloga koji teži za slobodom nauke na sveučilištih i sa garancijom, da će se tu slobodu sačuvati. Ovaj zastupnik je poznat kao velik slobodnjak i protivnik naše vjere i crkve pa nije čudo, da su mu židovi, socijalisti i Niemci odobravali. Kazao nije ništa nova, jer se sve ono može čitati u njemačko-židovskih novinah danomice.

Ministar bogoštovja i nastave odgovorio mu je, da se na sveučilištih neće ništa mienjati, a poznati grof Sternberg pobijao ga je uspješno točku po točku poduljim govorom. Za prešnost tog predloga govorio je još židovski zastupnik Dr. Mahler. Tada je razprava prekinuta i nastaviti će se u sutrašnjoj sjednici.

Politički pregled.

Pula 5. 7. 1907.

Austro-Ugarske.

Nova je godina na vratima a još nagodba nije prihvaćena. Pred 14 dana držalo se da će se nagodbu odmah i lahko proturati, nije se davalo previše važnosti zaključku „jugoslavenske sveze", nu sada se gospoda na Vladi sjećaju Hrvata i priete i miluju. Znak je to da su naši zastupnici dobro promislili i pametno zaključili postupati složno sa braćom u Budimpeštanskom saboru te glasovati protiv nagodbi. Ministar-predsjednik barun Beck nalazi se u teškom skripcu, on se nada da će na-

godbu proturati putem prešnoga predloga nu nije još sjeguran dobiti ⅔ glasova te zato se neprestano dogovara sa strankama.

Drago nam je priobćiti što „Hrvatsko Pravo“ iz Zagreba piše o našem zastupniku dr. M. Leginji:

„I mi rado priznajemo dru. Laginji, da on svoju dužnost u bečkom carevinskom vijeću besprikorno vrši. Pod znakom njegovog trijeznog, ozbiljnog i diplomatskog duha stoji sada čitava akcija Hrvata u Beču“. A u čemu se sastoji ta akcija? U tom, da su svi narodni zastupnici jugoslavenske sveze proti novoj austro-ugarskoj nagodbi, i to poglavito radi toga, što time hoće da pokažu svoju potpunu solidarnost s našimi delegatima u Budimpešti. Hrvatski zastupnici iz zemalja, zastupanih na carevinskom vijeću, nisu voljni za cijenu nikakove koncesije glasovati za nagodbu, samo za to, jer se u našoj poli monarkije tako bezdušno krše propisi zakona I.: 1868.“

Drago nam je velimo to priobćiti radi čudne uloge koju je taj list više puta igrao sa hrv. delegatima u Budimpešti.

Istina je da je vlada „obećala“ Dalmaciji željeznicu, i još što šta, te se čuje da će ona to i uzkratiti ne budu li dalmatinski zastupnici glasovali za nagodbu.

Pravom kaže na to organ hrvatske stranke u Dalmaciji uvaženi „Narodni List“: „Hoćemo da vidimo tu vladu i tu politiku osvete i prkosa.“

Da se protura nagoda u Ugarskom parlamentu ministar predsjednik Wekerle i za silu „ban“ Rakodcay izhodili su saziv hrvatskog sabora za dne 12. t. mj.

Jučer u 6 sati po podne imali su svi delegati i svi članovi koalicije u Pešti pogovor što je za činiti, te nam nije još poznat zaključak, nu mirne duše idemo budućnosti u susret znajući u čije je ruke sudbina naroda.

Bugarska — Srbija.

U svom govoru držanom u sobranju ministar izvanjskih posala Stančev rekao je o odnošajih izmedju Bugarske i Srbije da isti nisu dobri, nisu bratski kako bi morali biti izmedju susjeda i istoplemenjaka. Bugarska želi da se ti odnošaji promjene te će učiniti sve moguće sa svoje strane. Kamen smutnje je Macedonija koju svaki svojata za se a medjutim krsćansko pučanstvo trpi pod turskim i grčkim zulumom.

Rusija.

Treća se Duma otvorila i napokon započela svojim radom. Svi priznaju veliki korak na bolje sa ovom Dumom koje se sastoji od izabranih umova kojima leži na srdcu sreća domovine.

Ministar financija jako se povoljno izrazio o Rusiji, te njoj nije treba utjecati se vani.

Ugledni franceski list „Patrie“ izrazio se da je ili vlada morala biti sasma nepristrana prigodom prošlih izbora za Dumu, ili je narod Ruski najinteligentniji na svietu.

Dojduće godine sprema se u Petrogradu veliki sveslavjanski sastanak te se već rade pripreme za isti.

Crna Gora.

Prošli četvrtak je bio svečani otvor crnogorske skupštine. Knjaz Nikola bio je burno aklamiran. Kad je u priestolnoj besjedi spomenuo urotu proti njemu zasnovanu, čuli su se poklici: Prokleti da su izdajice! Kad je knjaz izašao, narod ga je burnim poklicima pratio do dvora.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 5. 12. 1907. Grozna smrt nesretnog mladića Sfiligoja uzdrmala je svako ljudsko srce. Pogana protivna štampa prve se je dane ojunačila i podala se crnoj službi obrani najme zločinaca. U tu je svrhu i talijanaška i socialistička štampa bezsramno lagala da se je čin dogodio u Velom Vrhu, i da je po sriedi jedna ljubavna afera. Naši su protivnici htjeli da moralno ubiju „o najsvetijem što ga ima jedna žena, siromašnu poštenu četrdesetgodišnju ženu majku više nejake djece koja je — zakašnivši vlak — sa Sfiligojem putovala kobnu onu noć. Kako smo javili četiri su iz Galežana zaprti te oblast dalje istražuje. Začudno je samo što pristav Głosetti, poznat sa svojih talijanskih čuvstava, vodi predistragu! — Nu prav za prav začudno nije, jer živimo u zemlji iznimaka!

* * *

U proslavu 59-godišnjice vladanja Nj. Vel. Cara „Sjedinjena patriotička društva“ priredila su u ponedeljak dne 2. decembra u 8 i po sati u večer u velikoj dvorani „Hôtel Belvedere“ veliki koncerat glazbe c. i k. pješ. regimente broj 87, koji je izvrstno ispao. Naroda je bila puna dvorana. Čisti prihod razdieliti će se u jednake dielove za božićnicu hrvatske, talijanske i njemačke školske djece.

* * *

Dne 1. 12. umro je u bolnici vrli hrvat iz Dalmacije Stjepan Čabrić kuhar c. i k. ratne mornarice, član „Sokola“ i „Dalmatinskog skupa“ u 80 godini života.

Sprovod se je vršio dne 2. 12. uz silno saučešće naroda.

Počivao u miru!

* * *

U noći od 2—3 t. m. neznani lupeži prevrtaše blagajnu u konobi vina g. A. Tranfića te mu odnešose oko 6000 kruna; otvoriše zatim bačve te iztočiše oko 624 hektolitara vina i sve ulje u skladištu. Opažamo da je konoba tik opć. stražarnice!

Obćinski izbori u Rovinju. Dne 27. o. mj. svršili su obćinski izbori u Rovinju za III. tjelo. Izborni odbor gradjanskog družtva t. j. nazovi-liberalnog družtva odlučio je bio da će sudjelovati kod izbora u III. tjelu, premda je znao, da će sramotno propasti i akoprem je toj sramoti predsjedničtvo gradjanskog družtva htjelo izbjeći. I propali su lažiliberalci upravo sramotno. Glasovalo je u svemu izbornika III. tjela 969, od kojih je palo glasova na predloženike talijanske umjerene ili krsćansko-socijalne stranke 903 glesa. Liberalci su dakle dobili okolo 50 glasova.

U II. tielu pomoćn poznatih nezakonitosti „pobjedili“ su liberalci sa malenom većinom, u I tielu pako još oni gospodare.

Boji se kamora općeg prava glasa jer će ona biti njezina propast. Čast Rovinjskom puku koji se diže proti gospodi koja ga tlači i u rodnom mjestu jednoga Bartolia zadaju istomu trista jada.

Lošinjski kotar.

Iz Cresa, nam pišu: U ponedeljak odjelio se od nas upavitelj ovog našeg suda presvj. g. dr. I. Orbanić. I ako nismo običajni hvaliti ijednog činovnika, jer vrš samo svoju dužnost, to ipak činimo ovdje častnu iznimku pozdravljajuć na svojem odlazku vrijednog i uzornog činovnika, koji je u ovo deset godina što je s nama ostavio najljepšu uspomenu u ovom pučanstvu a veliku prazninu medju brojnom kitom svojih prijatelja i štovatelja! — Tješimo se što je na njegovo mjesto nastupio naš domorodac i rodoljub sudb. pristav g. Mavar, pak se pouzdano nadamo da te nam ga višje sudačke oblasti sačuvat na ovome mjestu kao dostojnog zamjenika svog obćeobljubljenog predšastnika.

Obćinskog liečnika traži putem natječaja obćinska uprava u Osoru za porezne obćine Osor, Nerezine, Sv. Jakov i Puntakriž sa godišnjom plaćom od 2000 K i sa pravom, da drži ljekarnički ormar. Molbe valja poslati navedenoj upravi u Osoru do 23. decembra o. g.

Krčki kotar:

Iz Vrbnika piše nam g. Jerko Gršković da on poštuje vriedno svećenstvo te da bi htio znati koja su to njegova načela koja se protive katoličkoj nauki. Iz male iskre veliki zilade oganj nastati te je žalo najpametuije da se osobito u malim mjestima gdje se svaku opazuje svemualdo i koju prigodi i ako se drži da se ima pravo a nema liepše ni pametnije stvari kad vlada sloga izmedju svećenstvom i učiteljstvom.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Sliedeće nedjelje dne 8. prosinca predavat će u dvorani „Narodnoga Doma“ u Pazinu gosp. kot. veterinar Pravdoslav Rebek: „Prva pomoć, kad živolinja nastrada“.

Početak u 10¾ prije podne.

* * *

Djačko pripomoćno društvo je u mjesecu studenom primilo ove prinose:

Zem. školski nadzornik Fr. Matejčić — Trst K 40·—. Uprava „Novog Lista“ — Rijeka, na vijest pod naslovom „Pohvalno“ K 7·88. Županstvo općine Krajcarbreg — Žminj K 100·—. Županstvo općine Sv. Ivanac — Žminj K 100·—. Gospodja I. Z. ga dobivenu okladu — Pazin K 1·—. Dvije partije šaha — Pazin K 2·—. Gosp. Blažić Ivan, pom. kapetan — Ićići po gosp. Ellneru K 2·—. Sabrano na prijedlog gdjica Milke Buretić dne 27/XI. 1907. na piru gosp. Josipa Peršića sa gospodjicom Josip Gržić iz Vranje K 7·10. Gosp. Antun Pavel Sancin, opć. tajnik u Dolini kod Trsta. Polovica sasupljene svote dne 16. XI. po izboru župana i opć. savjetnika K 13·50. Gdjice Karolina Pečenko — Pazin, sabrala 3 K, a dodala 5 K, ukupno K 8·—. Dobitak lindarskoga taroka K —·60.

Prijatelji mladeži, sjetite se nas!

Odbor.

Iz Draguća nam pišu:

U nedjelju 8. ovog mjes. obdržavat će Podružnica družbe sv. Ćirila i Metoda za Draguć-Grimaldu svoju glavnu skupštinu s običnim dnevnim redom u Grimaldi u 3 sata poslije podne na koju gg. članove i prijatelje Družbe najuljudnije pozivlje

Odbor.

Porečki kotar:

Iz Zrenja. Braćo Zrenjci! Zar Vas je mogla gore uvriediti Legina glasba nego li 24. novembra 1907. koja je kroz sve nedjelje novembra i nekoje oktobra držala javne plesove, te si liepo punila žepove sa hrvatskim novcem? Već pomenutog dana za zadnji put ove godine držala Legina glasba u Zrenju javni ples, te kad je prolazila putem, u obraz Vam je svirala izazivnu pjesmu „nella patria di Rossetti non si parla che italian“, što drugi put se nije usudila poduzeti. Pitam Vas: Zašto nije prije tako postupala, te javno na taj način vriedjala hrvatsku narodnost? Odgovor je jasan. Kad bi to prijašnjih nedjelja učinila bila, mnogi bi hrvatski mladić bio zapustio njezin ples, a njezin bi žep bio štetovao.

Sada pak, zadnje duhovske nedjelje, sa svojim ponašanjem Legina glasba u Zrenju očito je pokazala, da Vas ismjehava, po domaći rečeno, da Vas ima za norca. Što ih je sada briga! Za sada ste im napunili žepove, a do pusta zaboraviti ćete na ovu narodnu uvriedu, te opeta polaziti Legin ples. Tako oni računaju. A kako Vi mislite? Da li ćete i nadalje trpjeti takve narodne uvriede? Ako Vam nije jošte zamrla ljubav do mukotrpnog hrvatskog naroda i ako ste narodni mladići i djevojke ne biste nikada smjeli stupiti u Legin ples, pa makar morali pod „mešić“ plesati. Dakle na noge naši mladići i djevojke, pokažite našim protivnikom da znate svojom glavom misliti. Složite se u bratsko kolo, a daleko Vam vrata Leginog plesa. Naši dični Zrenjci znali su u drugim zgodama pokazati da su čili Hrvati, pa će i ovaj put to isto pokazati, da su čili Hrvati, jer poznamo njihovo narodno i pošteno srdce.

* * *

Za dne 19. decembra 1907. navješćena je bila sv. misa za pokojnu cesaricu Elizabetu. Toj sv. misi prisustvovao je liepi broj naroda, školska djeca družbine škole sa čelu sa svojim obljubljenim g. učiteljem, te školska djeca Legine škole ali — bez učitelja, te je jedno dijete moralo voditi ostalu Leginu školsku djecu u crkvu. Obćinska administracija bila je zastupana po jednom članu Hrvatu. Svima upalo je u oči, da manjkaju kod sv. mise i učitelj Legine škole i predsjednik obćinske administracije u Zrenju. Videant consules!

Koparski kotar:

Talijanski socijaldemokrati za „Leginu školu“. U Miljah su na obćinskoj upravi po drugi put takozvani socijaldemokrati, koji se u *ljubavi* prema nama nerazlikuju ni za vlas od najžešćih talijanskih nazovi-libiliberala. To po većini socijalističko obćinsko zastupstvo obdržavalo je dne 27. o. mj. redovitu svoju sjednicu, u kojoj je dalo najprije izraza svomu socijalističkomu pak svomu liberalnomu mišljenju. Ono se je izjavilo najprije za slobodnu tobož; a istinu za bezvjersku školu, a poslije za talijansko sveučilište u Trstu. Tako je zadovoljilo i socijaliste i svoje saveznike liberalce.

Kad je pako sjavio jedan zastupnik predlog, da se uvrsti u proračun svotica od 100 K za popravak jedne crkve, dobio je njegov predlog 1 glas; istotako dobio je jedan glas predlog istog zastupnika da se dade neznatnu podporu dječjem zabavištu bratovšćine sv. Ivana i Pavla. Nu isti zastupnik (neki Marchio) bijaše sretniji trećim predlogom, da se dade naime podporu od 100 K „Leginoj“ školi u Kolombanu, jer bijaše isti prihvaćen velikom većinom glasova.

Slovenski obćinari sa miljskih brda moljakaju već mnogo godina slovensku pučku školu a socijalističko-liberalno zastupstvo u Miljah izjavilo se je na upit kotarskog školskog vieća, da se ustroje na brdih dvie škole t. j. talijanska i slovenska. Slovenci pitaju samo slovensku, a obćinski upravitelji njim daju i više nego li pitaju t. j. i talijansku školu! Pak da nisu ti naši nazovi socijalisti plemeniti i darežljivi ljudi?!

Na koncu sjednice napao je neki dr. Delucca učitelja slovenske pučke škole u Škofijah, jer da je tobož branio talijanskoj djeci upisati se u talijansku školu. Bit će da je taj vriedni naš učitelj nastojao, da se slovenska djeca upišu u slovensku školu i odatle jad i vapaj toga šijora Luke!

Franina i Jurina.

Jur. Ce reste do Valuna kumpare Frane?

Fr. Da, da sen bil va Valun, pacekajte ću Vam povedat ce je tamo novega.

Jur. A ce, da cujem.

Fr. Ce mislite, da imamo samo mi va Crese vlastelu znate, da ima i va Valunu ljudi ki bi oteli bit vlastela.

Jur. A sajet, a ki je to?

Fr. A Milordo, ta sajet je udelal kuću ima butigu i barku nego cekajte ću Vam jos nec poveć.

Jur. A co?

Fr. Kuću mu je pitur pitural ze koluri do hrvatske bandire a M'lordo je jedi seda na njega i nezna će će ucinit. I znate će je ta sajet učiniil, on je videl, da naši vlasteli imaju tapedi a on ni cekal nis nego je sel va Lovran, da će on kupit tapedi, ma kako sen cul, da je hodel povrnut one tapedi va Lovran zac, da kada je hodil po tapedih, da su mu se cavli do postol zadivali za tapedi.

Jur. Ma ki sajet bi se to domislel?

Fr. I jos, da su mu dali na jednom piru pit a on, da je zavrišcal Eviva, a Valunjani kada su to culi oni su svi zavrišcali Zivili Naši.

Jur. Ma su mu vero dobro odgovorili. Ce on misli, da su svi onakovi kako je on i ancijan i ancijanov brat kada pridu va Cres i vide jenoga vlastelu onda znemu beretu pa delaju zglavu kako i simije.

Fr. Ma vero imas prav.

Razne primorske viesti.

Rendićevo djelo. — Minulih Svetodušnjih praznika bilo je najživlje na gradskom groblju sv. Ani kod Trsta. Ove godine možemo kazati, da je groblje narasilo samo jedno novo djelo umjetničke vriednosti, a to je nadgrobni spomenik obitelji Kosovića.

Spomenik je sagradjen iz famoznog mramora iz kojeg živo odskaču obrubi ljesketavog mozaika, koji je naobljubljeniji ures Rendićevih spomenika. Na mramornoj gromadi sjedi bronsani kip, klonule glave, težko zamišljen. Željezna ograda naokolo spomenika pravo je umjetničko djelo! Uobće čitavo je djelo vrlo uspjela kombinacija modernizma sa orijentalizmom. Tako piše „Piccolo".

Pred spomenikom je uviek bilo mnogo naroda, koji se je divio remek-djelu našega umjetnika Rendića.

Mrvice zadovoljštine. Čitamo u jednom tršćanskom listu, da je dalo upravno vieće austrijskog Loyda nalog u svojem uredjenju, da mora skinuti sve talijanske table na parobrodim za Dalmaciju te da ih zamjeni sa talijansko-hrvatskimi.

Taj pravedni i posve opravdani nalog tumači najslobodoumniji talijanski list grada Trsta kano znak potištenosti i robstva loydove uprave prema cesarskoj vladi radi podpore, koju od nje prima.

U ostalom — kaže — naše more (mare nostrum) neće izgubiti ni svoj talijanski karakter niti svoju plavu boju radi nekojih dvojezičnih tabela, čemu dodajemo mi; da bi to sve moglo odgovarati istini samo kad biste htjeli nami kazati gdje je to „mare nostrum" ovdje okolo naših obala, a kamo li ono okolo obala naše krsne Dalmacije.

Predstavnici talijanstva! Dne 22. pr. mj. obdržavala je židovsko-liberalna stranka u Trstu u jednom kazalištu sastanak, na koj su mogli samo pozvanici i na kojem se je imalo razpravljati o budućem talijanskom sveučilištu u Trstu.

Na taj sastanak došli su i predstavnici talijanskog djačtva sa sveučilišta u Beču i sa onog u Gracu. Oni su govorili za talijansko sveučilište i silno im se odobravalo, ali ta dva jedina odaslanika talijanskih djaka jesu po rodu il' starini zgoljni Hrvati. Jedan se naime zove Dudan (Dalmatinac) a drugi Žuvić (Suvich) tršćanin naši narodni odpadnici brane i zagovaraju talijanstvo u ovih naših stranah na škodu i propast našega naroda!

Zapisnici nagodbenog odbora za izborno reformu u Istri. Tršćanski listovi priobćuju zapisnike, sastavljene od nagodbenog odbora, koji je viećao u Kopru za posljednjeg saborskog zasjedanja o osnovi izborne reforme, koju je bio izradio zemaljski odbor za Istru. Koji pročita tu osnovu, razviditi će lahko, da je njom htjela talijanska saborska većina osjegurati si za nedogledno vrieme gospodstvo koli u zemaljskom saboru, toli u zem. odboru, na što dakako nisu mogli pristati zastupnici našega naroda.

Novi zakon o obćinskim liečnicima u Istri. Dne 22. pr. mj. priobćen je bio u listu zakona i naredaba za našu pokrajinu, zakon od dne 12. augusta 1907. kojim se mienjaju nekoje ustanove zdravstvenog zakona od dne 19. marča 1874. i kojim se nadomiještaju nekoje nove tičuće se liečnika-činovnika obćinskih.

Novi će zakon stupiti u kriepost prvog dana trećeg mjeseca nakon što bijaše zakon objelodanjen.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je sljedeće priznose: G. Kramberger Franjo izručа dar koparskih Meherana K 12·—. Podružnica u Boljunu prihod za g. 1907. K 27·—. Dr. Konrad Janežić odvjetnik u Voloskom daruje K 10·—. Dr. Pero Magdić odvjetnik u Varaždinu, izručа u raznim zgodama sakupljene prinose K 29·70. Poglavarstvo obćine Bebrina daruje K 20·—. Porezna obćina Volosko u ime potpore za godinu 1907. K 1800·—. Podružnica Beran članarina i darovi K 81·08. Klub „Istra" u Zagrebu u ime dara K 77·52. — Podružnica u Rakitovcu prinos od K 78·— G. Josip Troje, pravnik u Voloskom K 20·—, Gdjica Marija Somogji iz Varaždina darovala je prigodom proslave 25. godišnje učiteljevanja K 5·—. G. Tomičić Ljudevit iz Trsta darovao povodom zabave priredjene u korist družbe u Voloskom K 5·—.

Živjeli plemeniti darovatelji i naprijed za družbu!

Pučka sveučilišna predavanja. U nizu lijepih knjiga, koje ugledaše svjetlo nakladom knjižare u korist Ćirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drug.) u Zagrebu, pridošla je ovih dana još jedna. Dr. Albert Bazala, poznat našem čitaćem općinstvu već dojako, radi mnogobrojnih njegovih kritičkih radnja, napisao je raspravicu, koja će dobro doći svim onim, koji se bave mišlju, kako da se narodu naukovno pomogne i kako da se njegov niski zapušteni kulturni niveau podigne. Raspravi je naslov: „Pučka sveučilišna predavanja (njihova uredba i svrha)". Ob ovom pitanju bilo je u našim novinama podosta govora, ali razbacano i nesustavno. Dr. Bazalu ide zasluga, da je pitanje potpuno obrazložio, primjerom takovih ustanova u vanjskom svjetu, navodjenjem statističkih podataka, skrižaljka itd. Njegova se radja može smatrati gotovim programom za ovu vrst poduzeća kod nas. Pokret za pučku prosvjetu, koji se je u Hrvatskoj prilično razmahao kroz ovo zadnjih godina našao bi svoju krunu, kad bi se u Zagrebu i u drugim našim većim gradovima uvela ovakova predavanja. Možda će im ova Bazalina knjižica dati prvu pobudu. Knjižica stoji samih 60 filira, sa poštarinom 70 filira.

Hrvatsko Primorsko kazalište.

Ova novoosnovana primorska družina počinje ovih dana svoj ciklus predstava u »Narodnom Domu« u Voloskom. Odatle se kreće za Pulu, Pazin, Trst, a onda iz Trsta direkte za Dubrovnik, gdje su već sve pripreme učinjene. Odatle za Spljet, Sibenik; Zadar, te opet na dužu saisonu u Opatiju na proljeće, odakle će svakako i Rieku posjetiti. Sudeći po svestranom interesovanju, i odzivu, nadamo se, da je istoj donekle već sada trajna stalnost na našim obalama osigurana.

Rječnik hrvatskoga jezika i družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

O Rječniku hrvatskog jezika što su ga skupili i obradili dr. F. Iveković i dr. Ivan Broz, pisalo se već toliko, da bi svaka naša riječ u njegovu pohvalu bila suvišna.

Ovim svojim djelom nije kanonik Iveković pokazao samo divnu, uzornu upravu ustrajnost u visokoj svojoj dobi, već je ujedno pokazao takovo poznavanje jezika hrvatskoga, kakovo se stječe samo ozbiljnim poučavanjem za mladih dana. Sve to veliko znanje hrvatskog jezika skupio je u monumentalnom rječniku, kojim je sjajno okrunio golemi svoj trud. Bez ovoga rječnika ne će moći biti niti jedan inteligentan Hrvat, a inteligentnim ne možemo zvati nijednoga Hrvata, makar kako bio obrazovan, ako u srcu nema ljubavi za svoj lijepi jezik.

To znamenito djelo sastoji od dvje knjige, jedna od 95x a druga od 884. strane. Cijena mu je bila 40 K, ali sadašnji vlasnik »Rječnika« g. Kvirin Brož ustupio ga je družbi za 20 K, od kojih pripada njemu što a družbi ostatak. Tko kupi taj »Rječnik« u prvom će redu koristiti sebi, a u drugom našoj družbi. Družbino će Ravnateljstvo voditi o tome posebnu knjigu i pripravno je pouzdanim osobama davati rečeno djelo na otplatu. Tko želi, da mu se »Rječnik« uvezan dostavi trebat će da plati 4 K više. Rječnik se naručuje i uplaćuje kod družbinog Ravnateljstva u Voloskom koje daje i potrebite ubavjesti.

Naprijed za naš lijepi hrvatski jezik, naprijed za družbu!

Ne u Ameriku.

»Hrvatska Zastava« iz Čikaga opisujući novčanu krizu u Americi usljed koje su propala razna velika poduzeća te je na tisuće i tisuće radnika ostalo na cesti, savjetuje onima koji su nakanili u Ameriku putovati, da svoj odlazak odgode do boljih vremena, da ne panu na teret svojim rodjacima u Americi, koji danas moraju od svoje štednje živjeti, jer je u samoj državi Montani 10.000 naših zemljaka s radnje odpušteno. Ovo je bratski savjet svoj braći u domovini i tko ga posluša, neće se pokajati, a mi ćemo javiti čim kriza prodje.

Blizu je Božić.

Hrvati i Hrvatice ne smiju poslati ni jednu kartu, čestitku ili list bez narodnoga biljega Ćirilo-Metodskog.

Novčić može svatko dati, samo treba imati smisla za patriotizam.

Trgovci! naručite narodni biljeg od kluba „Ćirilo-Metodski zidari« u Zagrebu.

Tko još nema neka si nabavi od kluba „Ćirilo-Metodski zidari" »Veliki Ćirilo-Metodski koledar« za god. 1908.

Gg. odvjetnici, zar ste zaboravili na »Družbu«? Svi ste umoljeni, da kupite, „Ćir. Met. koledar" a malo Vas se je odazvalo.

Gg. svećenici, privatnici, vlastelini gdje su Vaše naručbe? Zar svi zaboravljate Vaše patriotske dužnosti, koje zahtjevaju malu žrtvu od 1 K 60 hel.

Za Družbu sv. Ćirila Metoda.

Rodoljubi treba da nastoje da nadju načine i prilike, da Družba čim uspješnije vrši svoju misiju. Približaje se Božić i Nova godina. Na vratima su čestitanja i »dobra ruka«. Upotrebimo priliku, tražimo »dobru ruku". Za koga? Za istarske sirotane, za bijednu djećicu, kojoj fali duševna hrana. Kako ćemo učiniti? Član čitaonice, podružnice, drugoga društva, ili ako nije društva, čovjek, komu je narodna budućnost na pameti, neka uzme arak papira i neka moli »božični dar i dobru ruku« u članova pomenutih društava i u drugih naših ljudi, te odnosni iznos ubilježi i lijepo se zahvali. Natječajmo se koji će više sabrati i dati! Naprijed za »Družbu« i tim za slobodu naroda!

Iz naše hrvatske zemlje dobiva g. Albert Müller u Budimpešti V/41 kot., Vadaszulica broj 34. izumitelj od dvostruko elektro magnetičkih križeva R. B. broj 80967 zbilja divnih svjedočba i priznanica za svoj nenadkriljivi izum. Od istih svjedočaba mi ovim putem nekoliko opetujemo: I. Cienjeni gosp. Müller! Budući je od moje živežne bolesti meno Vaš stroj R. B. broj 80967, sama izliečio, to Vaš molim za odpremu još jednog vel kog stroja R. B. br. 86.967 od 8 kruna za mog pri-

jatelja. Sa veleštovanjem jesam Ivan Mončinović Sarajevo na 24. kolovoza 1906. godine. II. list: Blagorodni gosp. Müller! Odkada ste poslao početkom ove godine Vaš čudotvoran stroj R. B. broj 80967. g. Ivanu Bradičiću-Vojnoviću u Mošćenici, od onog vremena on više padavice ne imade. Stroj izliečio ga sasma, s toga primite od njegu kao i od meno najsrdačniju hvalu i izraz najdubljeg štovanja. Jesam Vaš Ivan Galović-Perišić u Berseču, Istra dne 1. kolovoza. Mi s toga g. Müllera svakomu najtoplije preporučamo.

S Bogom!

Nakon *desetgodišnjega* službovanja kao sudac i upravitelj suda u ovom gradu moram da ostavim ovaj grad i ovaj sudbeni kotar, pošto bio sam ovih dana na svoju molbu premješten k zemaljskom sudu u Trstu.

Znajuć da sudac, osobito u pokrajini postavljen je za puk a ne puk za suca nastojao sam da vršim svoju dužnost koliko bolje sam mogao i znao. Ako nijesam u tom pogledu svim udovoljio nije moja krivnja, jer, kako poznato, habent sua sidera lites . . .

Pošto pako nisam se mogao osobno oprostiti sa svim svojim prijateljima i znancima prigodom moga odlazka iz Cresa, kličem im ovim putem najsrdačniji:

Zdravo i s Bogom!

Cres, dne 2. prosinca 1907.

Dr. Jakov Orbanich
c. k. zemaljski savjetnik.

Br. 327/7
10

Obznana.

Ovim dotiosi se do javnog znanja, da će se primiti sa 15. siečnja buduće godine, kod državnog uzor gospodarstva u Pazinu 8 radničkih učenika koji će se moći praktički obrazovati u općinskim poljodjelskim poslovima sve do 15 prosinca 1908.

Stan i hranu dobivati će ovi učenici badava na gospodarstvu.

Uvjeti za primanje ovih učenika jesu:

1. Da dokažu krstenicom, da jim je najmanje 16 a ne preko 30 godina i da pripadaju poljodjelskom stališu.

2. Da liečničkom svjedodžbom dokažu da su zdrava i snažna tjelesnog sustava.

3. Da donesu svjedodžbu čudorednosti.

4 Da donesu ako su vojnici u pričuvi općinsku potvrdu da su godine 1908. prosti vojničkih vježba.

5. Da se obvežu ostati kod uzor-gospodarstva kroz cielu gore naznačenu dobu.

6. Ako su mladoletni da donesu privolu od roditelja dotično skrbnika, koji se isto dobno moraju obvezati, da kroz cielu gore naznačenu dobu neće tražiti, da bude učenik kući puščen za poljske ili slične radnje.

Molbe za primanje imaju se prikazati najdalje do 20. prosinca ov. g. kod potpisanog upraviteljstva.

Upraviteljstvo uzor-gopodarstva u Pazinu dne 26. studenog 1907.

Br. 5911.

Oglas natječaja.

U smislu zaključka obćinskog zastupstva 29. oktobra 1907., raspisuje se natječaji za:

dva mjesta obćinskih cestara, sa godišnjom plaćom od 720 K.

Plaća isplativa u posticipatnim mjesečnim obrocima.

Molbe za raspisana mjesta imaju se podnesti do 15. decembra 1907. na potpisano općinsko poglavarstvo, označiv dobu i priložiti svjedočbu poniženja.

Općinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 20. novembra 1907.

Načelnik:
Jelušić.

Javna zahvala

Prigodom goleme i teške tuge, koja je snašla našu porodicu smrću neprežaljene i nezaboravne kćere odnosno sestre

MARICE BARBALIĆ

izkazano nam je sa mnogo strana toliko saučešća i utjehe da se nismo kadri svakome napose zahvaliti pa činimo to ovom javnom zahvalom.

U prvom redu dužnost nam je zahvaliti na velikom trudu odličnom prijatelju veleuč. gosp. dr. Beneveniji, koji je cijelu godinu dana neumorno nastojao da ju otme nemiloj sudbini, te vel. gosp. dr. Ciottiu koji je nastojao da joj u posliednjim časovima ublaži gorku bol. Nadalje budi najlijepša hvala veleč. gosp. župniku Ivanu Trinajstiću i vel. gosp. kapelanu Matu Justiću, koji su i danju i noću kroz dugo vrijeme davali utjehe miloj pokojnici.

Nadalje najlijepša hvala „Društvu djevojaka presv. srca Isusova", koje je cjelokupno došlo na sprovod i okitilo vjencima milu pokojnicu; nadalje svim rodjacima prijateljima i znancima, koji nam milu pokojnicu otpratiše do hladnog groba.

DOBRINJ, 27. studena 1907.

Ucviljena obitelj.

SVOJ K SVOMU!

Objava!

Čast mi je ovim obznanit p. n. občinstvu, da sam otvorio u Pazinu u zgradi „NARODNOGA DOMA!" trgovinu jestvina i zemaljskih proizvoda pod vlastitim imenom

D. ŽANIĆ

što mi je čast ovime dati p. n. občinstvu na znanje i ujedno preporučiti se blagohotnoj naklonosti.

Sa više godišnjim izkustvom s poštenimi načeli i dovoljnimi sredstvi moguće mi je moju trgovinu snabditi uvjek **dobrom** i **friškom robom** te povjerene mi cj. naloge točno i savjestno izvršivati.

kava
cukar
riža
pšenično brašno
kukuruz
posije
pšenica
ulje
bakalar
svieće
sapun
domaća mast
slanina
šunka
salama
sir
metle
kefe
šugri itd. itd.

Domaći proizvodi. **Bez konkurence.**

SVOJ K SVOMU!

OGLAS!

Potpisani časti se javiti p. n. gospodi trgovcima i pekarima, da je izručio zastupstvo svog mlina za dolnju Istru i otoke gospodinu

Lacku Križu u Puli

na kog neka se izvole svi obratiti, koli za informacije, toli i za naručbe, jer će na ovaj način najbrže i najtočnije posluženi biti.

Vinko Majdič
Valjični mlin u Kranju.

TRAŽITE SVUDA!

Jeftino češko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Važno za svakoga!

Za čudno malenu cijenu od for. 3·20 dobije se jedna ciela garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoirura od nikela marka „System Roskopf", sa 3-godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom; 1 elegantna goldin igla za ovratnik; 2 elegantna pozlać. prstena sa imitiranim kamenom; 1 par (2 kom.) pozlaćenih puceta za manšete, marka „Garantie"; 2 pozlaćena puceta za ovratnik; 8 pozlaćena puceta za košulju; 1 par (2 kom.) punciranih srebrnih naušnica; 1 elegantno žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-remontoir satom, šalje pouzećem uz cijenu od samo for. 3·20

Mich. Horowitz,
Krakov, Kotelek 4.

Što ne odgovara prima se natrag u roku od 8 dana, a novac se povraća, te je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrovane kataloge (preko 1000 slika) ura, mizikalija i drugih optičkih stvari, šalje badava i franko.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupira naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Fazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica poštopošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrsno, te ću svakom zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, kojene mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nesanovanja, zujenja u ahu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skupčane sa bolešću hrbta, bilenja (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteonosti, ischijasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hogochondrije, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekuće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječjim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraćene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana svieta, pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj **dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrsne ljekovitosti.**

MALI STROJ STOJI 5 K. Rabiti ga mogu samo djeca. i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20-godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja ugovorio ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 60. Pula, u četvrtak dne 12. decembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. ...kaju i računaju se na temelju ...ičnog cienika ili po dogovoru.

...vci za predbrojbu, oglase itd. ...ju se naputnicom ili polož...com pošt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Puli.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka o podne.
Nefiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.
Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 5. decembra 1907.

Predsjednik g. K. Jelušić otvori sjednicu u 10 i pol sata prije podne u prisutnosti 21 opć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom. Zapisnik poslijednje sjednice odobrava se u potankosti, a za pročitanje i supotpisanje današnjeg imenuje se gg. Dukić Frane i Grgurina Ivan.

Prelazi se na priopćenja: uzima se do ugodnog znanja, da je g. Dukić Frane, predsjednik c. k. tribunala u Rovinju odlikovan željeznom krunom trećeg reda, kojom prilikom bila mu je poslana čestitka kao Kastavcu, na čemu se je on srdačno zahvalio; zastupnik g. Juretić Frane izjavio je, da nije mogao prisustvovati poslijednjoj sjednici zastupstva, jer nije poziva dobio iz razloga, što je ovaj po opć. slugi Lučiću bio predan suprugi lugara u Saršonima, a ova ga je zaboravila dalje predati. Obzirom na to zaključuje se, da imadu opć. sluge i redari izravno uručivati pozive naslovnicima a ne trećim osobama; ne uvažuje se molbe Martina Gauša iz Klane, da mu se prodade 400 hrastovih stabala iz Lužine u trgovačke svrhe; imenuje se Lučić ud. Jelenu poslužnicom c. k. muške učiteljske škole u Kastvu za poslužbu u novoj dvorani kbr. 125 uz godišnju otštetu od K 60; starešinstvo crkve sv. Luke u Rukavcu predložilo je nacrt i proračun za obgradni zid oko te crkve i obzirom na znatne crkvene potroške moli novčanu potporu za tu izgradnju, čemu se doprinaša K 200 uvjetom, da se u tu svrhu potrošiti i sabrani novac za dobru „ruku"; izradba betonskog pločnika kod „Šternice" u Rubeševoj prepušta se na riješenje novom opć. zastupstvu obzirom na proračunani potrošak od K 1378·08; na molbu Jurinčić Ivana, bivšeg opć. blagajnika, da mu se povrati proizlazeću razliku od K 175·50 koja mu se gubi, zaključuje se, da mu se povrati polovica sa K 87·75 uz obračun; glede zaključka stvorenog u poslijednjoj sjednici, da se raspiše natječaj za popunjenje mjesta opć. redara i poslužnika zaključuje se, obzirom na skorašnje izbore, da to učini novo opć. zastupstvo; novim školskim zakonom povećana je znatno stanarina učiteljstvu, tako da će općina godišnje za istu imati plaćati samo u gradu Kastvu K 3440, pa se usvaja predlog odbora, da se to pitanje točno prouči i naknadno riješi, naime da li će se pristupiti k gradnji novih školskih zgrada ili će se graditi nove učiteljske stanove; Jurdana Ivanu iz Jurdani oprašta se zastani interes K 50, kako je to već odlučeno u sjednici od 18. V. 1905. obzirom na njegovu bolest i što je ovih dana isplatio glavnicu i sve interese; 13. novembra t. g. obdržavao se je kolaud novog mosta u Trnovici. Višeradnja tog mosta i oko istog iznosi K 4646·40, a k tomu treba proširiti prilaz na most sa hrvatske strane i s naše strane sagraditi mostić i podignuti cestu preko mlinskog kanala. Svaka od tih radnja stojati će oko K 4000 te se zaključuje, da će se predmet uzeti u raspravu kad se dobije prepis kolaudnog zapisnika, proračuna i kad se bude pozvano na platež, a glede popravka dovoznog puta na novi most doznačuje se upitanih K 6; uzima se do znanja da je prošlih dana podmiren porez za t. g. za općinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Skalnica i Studena; na pritužbu općinara iz Matuljeve zaključuje se, da u subotu, nedjelju i ponedjeljak u večer ide tamo jedan opć. redar i da se umoli za oružničku asistencu obzirom što ima tamo mnogo stranog radničtva. Uzima se do znanja, da je Vlah Ivan Ivanov rodjen 1834. primljen u svezu općinarstva grada Trsta, a Bezjak Marija Androva u svezu općinarstva grada Rijeke. Uzima se do znanja proslijedjenje utoka zemaljskom odboru, što ga je podnio Blečić Ivan i dr. iz Hosti protiv nameta od 15 po sto postavljenog po konkurencijonalnom odboru kapelanije Sv. Križ na poreze u god. 1908., u županijama Srdoči, Zamet i Hosti bez Škurinje. Molbe za postignuće državne potpore za gradnje opć. šterne u Pecercima i Brgudu te vodovoda na Kantridi bile su samo povraćene i nakon traženih ispravaka odaslalo se je ponovno c. kr. kot. poglavarstvu. C. k. Namjesništvo odredilo je, da se obavi kolaudacija ceste Klana-Vrh-Pake prije nego li se općini doznači ostatak potpore od K 3000, te se zaključuje, da bude kod kolaudacije i ova općina zastupana. Uz Vodnjak „Kalina" u Jušićevoj da se učini zid uz cestu polag proračuna, koji se ima prepložiti. Uzima se do znanja da je Frlan Ivan iz Pobri sa obitelju primljen u svezu općine Volosko. Prihvaća se predloženi račun stolara Permana vrhu obavljenih stolarskih popravaka u petom razredu mužke učione i delavske škole u Kastvu sa K 260 i prima njegovu ponudu za otkup ostataka četiriju starih žaluzija (prušijana) za K 40. Predloženi račun po Ferlan Franu-Garić glede popravka ceste Rubeši-Ferlanija-Matulji sa K 270·10 odobrava se, a za dalnji popravak te ceste doznačuje se jošte K 50 žaključkom, da se zamoli zemaljski odbor da tu cestu preuzme u svoje uzdržavanje cestovni odbor kao i onu od Diračja na Kantridu. Pri popravku ceste Blečići Kantride ustanovljuje se boljim radnikom dnevnica sa K 3·40. Oštećeni geometrički instrumenat da se pošalje na popravak u Beč, a opć. geometar da podnese sudu tužbu protiv Kinkele Jožaka, što ga je ovaj napao pri mjerenju štivre u Zvoneći. Općinarom Skalnice dozvoljava se da uzmu odlučeni kup drva ali ne smiju zaći sječom u uzurpe. Glede rileviranja tih uzurpa nastojati će se posao obaviti čim skorije. Molba B. M. poslana je sudu radi uknjižbe prava zaloga K 300, dočim će se glede tražene potpore naknatno odlučiti. Stiglo je naručenih 17 komada svjetiljaka i zaključuje se, da se za iste naruči po nacrtu putem javne dražbe željezne držke uz cijenu od 74 h po *kg*, ujedno prihvaća se odreka I. Ružić na užiganju svjetiljaka u Kastvu i izmjenuje se takvim Jurdana A. uz mjesečnu otštetu od K 20. Na opravdanu pritužbu mnogih občinara, da je cesta od štacije Matulji do kuće V. Sinčića u vrlo lošem stanju zaključuje se, da se pozove cestovni odbor da istu cestu popravi i u redu uzdržaje te da se zamoli tehnički odio južne željeznice da poduzme shodna, da se na tom komadu ceste učini pločnik za pješake i ujedno da se pozove J. L. Münza da izravna kotarsku cestu kod kuće Tonke ud. Matulja. Prihvaća se predlog odbora, da imaju općinari iz dolnje Škurinje uplatiti reparte od tog sa K 10 i g. 1908. sa K 40, za šternu u gornjoj Škurinji jer će u slučaju budu li oni gradili šternu doprinesti im dotični repart i općinari iz gornje Škurinje. Prima se do znanja da je gradnja puta Brajani-Lužina za sad dovršena uz potrošak od K 997·70 od odlučenih K 1000. Uzima se do znanja, da je nadučitelju M. Grosmanu podijen šest mjesečni dopust i da je c. k. zem. školsko vijeće dozvolilo, da se namjesti umjesto njega jednog suplenta, te se zaključuje, da se požuri namješćenjem tog suplenta. Željezne cijevi za šternu u Škrapni naručilo se je i već su stigle, a koštaju K 200·90, koja svota nek se isplati na račun općinara iz sela Škrapne. Na poziv zemaljskog odbora zaključuje se, da opć. geometar sastavi projekt i proračun ceste Breza-Jelušići radi postignuća pokrajinske i državne potpore obvezom, da će općina dati u novcu i dobrovoljnoj raboti preostatak do pokrića dotičnog troška. U pridr. por. općini Brgud nema za sada nijednog sudbenog procijenitelja te uvidjajuć potrebu

...nito bio stvoren, ne samo da su svi slobodno izabrani zastupnici poslje prosvjedne izjave otišli iz sabora, ne samo, da je jedino činovničtvo u Hrvatskoj, koje je već bilo pod željeznom rukom ugarskog ministarstva stvorio taj takozvani .... zaključak, nego takodjer nije bila zastupana niti Dalmacija, nije bila zastupana vojnička krajina, koja zanzimlje više od polovice teritorija, a pogotovo ne ostali krajevi, koji su već onda mogli biti zastupani kad bi rodnih konvencija biti ili samo francezki ili, ako ne franceski, onda na pol strane madjarski a u sredini će se podpisivati — gospoda će morati uzeti milimetarsku mjeru, da ne bi za jedno ili drugo slovo prešli preko sredine. (Veselost). Ovako ustanovljeni zakoni imat će za Hrvatsku samo onda vriednost, ako budu sastavljeni u originalnom hrvatskom tekstu. Pa makar i mi za kompleks svih onih pitanja, koja se mogu razumjeti pod imenom hrvatskog državnog prava, ne možemo jednu vrst ljubavi, zaštite ili obzira tražiti od austrijskih vlada, ipak mi, gospodo, bar po mojem mišljenju, imamo pravo zahtievati, da austrijska vlada — a ona ima ...nu gospodarsku stečevinu, koja se tiče takodjer južnih Slavena, i valja se u svakom pogledu držati prema nagodbi prijazno." To bi, gospodo, bila dolnjokranjska željeznica sa priključkom na Karlovac i i dalmatinska spojna željeznica, dakle takva željeznica, koja bi Karlovačko riečku pruga imala spojiti sa postojećim dalmatinskim željeznicama. Karakteristično je i značajno, da o tim željeznicama nema niti jedne rieči u debelom svezku, koji nam je predložen. I onda nam se veli: i novi nagodbeni ugovori donose vam dvije željeznice. Gdje su, gospodo? Ovdje nema o tom niti rieči. (Sliedi.)

*) Upozorujemo naše čitatelje osobito na ovaj dio govora dra. Laginje, u kojem se svestrano tumači pravo Hrvatske, da kod nagodbe fingira kao treći kompaciscenat.

...indió u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

...arevinskoga vieća.

U Beču 5./12. 1907.

...početku jučerašnje sjednice pred... ministar predsjednik novog mi... zemaljsku obranu generala pl. Zatim se je prešlo na razpravu ...m predlogu zastupnika Masaryka ...što već posliednji put dobili viest. ...i prešnosti predloga govorio je ...sveučilištni profesor dr. Mayr iz ... koji je predlagaču predbacio, ...v predlog zaudara po židovštini ...naperen proti katoličkoj crkvi. Li... židovski profesori i djaci idu za ...iztisnu sa sveučilište posve duh ... i da tamo zavlada lažiliberali ...šćani-katolici nisu proti slobodi ...iti proti slobodnom znanstvenom ...ju, ali su odlučno protivni tomu, ... austrijskih sveučilištih predaje i ...jerstvo i krive nauke o crkve.

...načko narodni profesor na šumar...demiji u Olumucu dr. Sammer ... na obranu profesoru Masaryku ...o zauzeo za njegov predlog tim, ...oklevetao njemačke seljake da se ...a pitanja ne razumiju, dasu praz... i da sliepo sliede svoje svećenstvo. ...gi njemački profesor dr. Redlich ...je židovske profesore koji da su ...čenjaci i da ih neima na sveuči... iz daleka toliko, koliko to protiv...le.

...venski zastupnik dr. Rybař iz Trsta ...ovao je najprije proti pisanju vla...stova u Beču i u Primorju, koji ...li hrvatske i slovenske zastupnike ...a, što ovi neće da glasuju, kako ... hoće, za njezine nagodbene os... Osvrnuo se je na borbu Hrvata u ...ustrije, napose god. 1848 i 1878, ...ih. vlada daje na milost i nemilost ...m. Tako se postupa i sa Slaveni ...rju iz zahvalnosti, što su oni je...rni podanici i jedini nositelji dina...isli.

... se tiče samog predloga, reče, da ...pni, koji imadu uvjek pune usta ...i jednakosti na sveučilištih, naj...titnici i branitelji nasilja i neprav... su njemački profesori i njemački ...oji proganjaju na sve moguće na...njemačke, osobito slavenske djake ...i profesori i djaci htjeli bi samo za sebe a odvisnost i robstvo sla... djaka.

...an od vodja socijalista zastupnik Pernerstorfer zagovarao je prešnost predlog, kako i mora, jer inače nebi bio socijalista t. j. protivnik naše crkve i vjere.

Slovenski zastupnik dr. Krek govorio je vrlo liepo sa stanovišta znanstveno-vjerskoga te je njegov govor dubok utisak učinio.

* * *

U Beču 7./12. 1907.

U sjednici od 5. o. mj. stavili su članovi „Sveze jugoslavenskih zastupnika" više upita i predloga, koje ćemo u koliko se tiče Istre priobćiti.

U nastavljenoj razpravi o Masarykovom predlogu govorilo je više zastupnika

Javna zahvala

Prigodom goleme i teške tuge, koja je snašla našu porodicu smrću nepreždaljene i nezaborave kćere odnosno sestre

MARICE BARBALIĆ

izkazano nam je sa mnogo strana toliko saučešća i utjehe da se nismo kadri svakome napose zahval

U prvom redu dužnost prijatelju veleuč. gosp. dr. B morno nastojao da ju otme je nastojao da joj u posliedi najljepša hvala veleč. gosp. Ianu Matu Justiću, koji su utjehe miloj pokojnici.

Nadalje najljepša hval koje je cjelokupno došlo na nadalje svim rodjacima prijat otpratiše do hladnog groba.

DOBRINJ, 27. studena

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

SVO

Objava!

Čast mi je ovim obzn da sam otvorio u Pazinu u NOGA DOMA" trgovin proizvoda pod vlastitim ime

D. ŽAN

što mi je čast ovime dati znanje i ujedno preporučiti klonosti.

Sa više godišnjim izl načeli i dovoljnimi sredstvi trgovinu snabditi uvjek dobi te povjerene mi cj. naloge vršivati.

Domaći proizvodi.

SVOJ

Potpisani časti cima i pekarima, da j za dolnju Istru i oto

Lacku K

na kog neka se izvol cije, toli i za naručbe i najtočnije posluženi

TRAŽITE SVUDA!

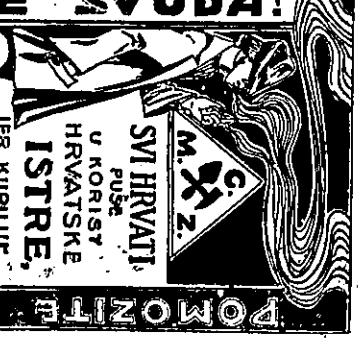

GLAVNO SKLADIŠTE U KNJIŽARI CIRILO-METODSKIH ZIDARA ZAGREB, PRERADOVIĆEV TRG 5.-4. (ISKUNIĆEV DR.)

JER KUPUJUĆI TUJIČĆE I CIGARETNI PAPIRIĆ CIRILO-METODSKIH ZIDARA

SVI HRVATI! PUŠE U KORIST HRVATSKE ISTRE, M. Č. Z.

POMOZITE ISTRU!

takovih, zaključuje se, da se predlozi c. k. kot. sudu da bi kao takove imenovao Franu Grgurinu i Ivana Stipanić obojicu iz Vel. Brguda.

Dne 3. novembra t. g. obdržavalu se je javna dražba, a 24. istog mj. kolaudacija glede popravka zida na općinskoj cesti Rubeši-Spinčići, što se odobrava zaključkom, da se dostaocu isplati dostatbena cijena K 249·50 i povrati kaucija. Odobrava se postupak opć. uprave, što je dala raspisiti i rascijepati 80 prost. metara dražbovatelju Sirola Ivanu uz cijenu od K 1·86 po prost. metru, pošto to nije htio učiniti prvi i drugi dražbovatelj, t. j. Ružić i Marot. Odobrava se javna dražba glede izradnje filtra, postavljenja žlijebova i tuba kod sterne u Škrapni sa dostatbenom cijenom od K 331·55 za zidarsku i klesarsku radnju, te za limarsku radnju sa K 160. Odobrava se prodaja posječenog drva po prosjeku izmed Breze i Skalnice sa K 64·30 od kojih je polovica primljena u prihod Kastva a polovica u prilog dnevnika Skalnice i ujedno doznačuje se županu Skalnice K 8 za dvodnevno prisustvovanje tomu sjeku. Odobrava se prodaja jednog cera polomljenog od vjetra u selu Ružići sa utržkom od K 3·08. Kolaudacija pošbokanja vanjskog lica parapeta na opć. sajmištu, betoniranie, brjeljenje, bojadisanje vratiju i greda na krovu, što je izveo poduzetnik Dukić Frane za ukupnu cijenu K 180·75 prihvaća se zaključkom da mu se taj iznos isplati.

Dosadanji župan Rečine Kukuljan Martin odrekao se je časti zbog obiteljskih razloga i izbivanja od kuće, te saslušav općinare na predlog opć. glavara imenuje se novim županom za Rečinu Kukuljan Tomu, pok. Vinka kbr. 77. Nasuprot ne prihvaća se odreka županstva Iskra Antona iz Lisca, već da ima tu čast pridržati do konstituiranja novog opć. zastupstva.

Odobrava se izdatak izvanrednih potrošaka sa K 135·45 za vožnju raznih bolestnika u riečku bolnicu i iz nje kao i za pogrebne troškove siromaha, te K 36·40 za popravak puta od Grgurini na Miseri na račun odlučene podpore za buduću godinu.

Na molbe za propaju opć. zemljištu zaključuje se: Juričić J. ne produljuje se roka za gradnju kuće u Bregima već nek ostane tako, dok isto ne zatraži koji drugi. Rubeša I. prodaje se dio stare štivre „Sadi" u Rubešima plaćene g. 1895. sa K 17·22. Dio parc. 532/1 fo u Blažićima, da se proda putem javne dražbe uz isključnu cijenu od K 70. Za školski vrt u Brešcima da se kupi dio zemljišta od Ružić Mata za K 176·52, u slučaju da ne pristane, jer odviše zahtjeva, ima se obustaviti potporu što se ju daje njegovom sinu. Marčelja Matu prodaje se kućno tnalo u Marčeljima za K 35·10 uz uvjet, da sagradi kuću u roku od jedne godine. Prodaju se kućna tnala: Afrić Antonu u Matuljima, kao dodatak za K 162, Benediktu Babić u Jušićima za K 113·40, Šepić Josipu u Perenićima zajedno sa štivrom K 28·02, Surina Ivanu u Zametu za K 131·40, Valinčić Audru u Pobrima za K 31, konsumnom društvu u Blažićima za K 8·64. Prodaje se štivre: Kinkela Franu u gor. Rukavcu za K 76·68, Puž Matu u Pužima i Zvoneći za K 130·56, Fedi Magdaleni u Zametu za K 346, Host Antonu u Zametu za K 6·16. Škrlj Franu u Zametu za K 100·80, Lučić Matu u Zametu za K 7·92, Spinčić Josipu u Perenićima za K 142, Zavidić Andru u Jurčićima za K 59·04, Perman Rudolfu u Jušićima za K 27·25, Sušanj Matu u Zvoneći za K 71·40, Srdoč Ivanu u Zametu za K 2·60, Srdoč ud. Kati i djeci u Zametu za K 4, Lenac Ivanu da se uz njegov posjed u Zametu odmjeri prodana mu površina sa 456 četvornih hvata tako, da se ne pokvari položaja projektirane ostale kućegradnje, inače da se ukine prvobitni zaključak i povrati mu novac. Lenac Ivan iz zameta 94, da uplati za otvoreni kamenolom u Zametu K 71·40. Ne uvažuje se molba Zadković Ivana, Kinkela Vinka, Rubeša ud. Tonke, Jagodnik Frana do riješenja po novom opć. zastupstvu i Frlan Josipa dok se sa tvrdkom Gregersen & Schwarz ne obnovi najam. Ferlan Franu Garić za ustupljeno njegovo zemljište radi proširenja puta daje se u zamjenu dio opć. tnala u Zametu uz uvjet, da o svom trošku sagradi zid i stepenice od erarske ceste do kuće Rošić. Tvornici union na Rijeci prodaje se dio opć. tnala na granici u Zametu za K 1775 uz uvjet, da ista tvornica na svoj račun postavi stupove i žice za električnu rasvjetu na Kantridi i da kupovnu cijenu obračuna u cijenu svjetla sa helera jedan i pol na sat za pojedinu svjetiljku dok se gornja kupovna cijena posvema izcrpi. Na brojne molbe za doznačenje novčanih potpora, oprosta i mješovitog sadržaja doznačuje se: jednomu po K 2, petorici po K 4, trojici po K 5, trojici po K 8, devetorici po K 10, jednomu K 12, jednomu K 14, dvojici po K 20, *mjesečno*: Kinkela Ljubici uškolanoj u Voloskom K 8, starici Marjanović ud. I. K 14, Crnić J. K 12, Ivaničić I dok izuči kao slijepac košaračku školu po K 10, Cerovac ud. F. K 12, Jurčić ud. M. K 4, Jardas ud. M. K 8, Lučić A. K 12, Celina M. K 8, Mavričić J. K 10, Rubeša F. K 14, Slavić ud. I. K 5, Slavić M. K 14, Blečić ud. K. K 12, Kuzmić ud. T. K 5, Ivanić P. K 8, Brajan ud. M. K 9, Jordana M. za školsku godinu 1907/08 K 10, Vlah M. za tri mjeseca po K 8, Lugaru Stanića povisuje se mjesečna plaća za K 4, pučku školu u Hostima da se začlani u društvo sv. Jeronima; starešinstvu crkve sv. Luke u Rukavcu doznačuje se za dobavu ruha K 100; onom u Sv. Mateju K 80 i onom u Brešcima za izravnanje piacala pred crkvom K 60; konkurencijonalno-gradjevnom odboru kapelanije u Sv. Križu za dogradnju i uzdignuće crkve K 1000 a za proširenje i obgradu prostora pred kapelanskim stanom K 200. Hrvatskom pripomoćnom djačkom društvu u Beču K 20. Gospodarskoj zadruzi višak rasprodaje amerikanskih loza K 29·17. Grbac I. slušatelju šumarstva K 100, isplativ taj iznos u dva obroka. Host A. za nadziranje gradnje školske zgrade u Hostima K 100. Listonoši iz Zameta za nošenje službenih spisa tamošnjem redaru K 20. Lukšetić A. za dobavu gorivog drva K 12. Širola I. gradjevno drvo iz Lužine uz pol cijene. Za očišćenje vodnjaka „Kaline" u Srdočevoj K 20. Za popravak mrtvačnice u Zvoneći K 38·24. Za gradnju kapelice u Kućalima daje se bezplatno tnalo a glede potpore odlučit će se naknadno. Slavić A. da se izdade bezplatno šest bremena ljeskovih prutića. Oprašta se: Afrić A. bolničkih troškova sa K 17·63, Frlan J., Mutulja F., Drnjević V., Marot V., Baćić F. i Dukić J. opraštaju se putni troškovi do Beča i natrag kao i bolnički troškovi zbog ugriza od bijesnog psa. Jurdana J. od zastanog interesa K 35·08. Baćić I. repart ženske škole, mrtvačnice i zvonika sa K 5·40. Od zastanih interesa oprašta se: Kućel J. K 80, Šepić ud. K. K 19·10, Zavidić ud. F. K 25·52, Ivanić F. i I. K 20, Dukić L. K 61·80.

Doznačuje se za popravak opć. puteva: od Stupari do kunfina K 40, od Jelovičani na Turk K 200, od Sv. Lucije na Jurčići-Čikovići K 200, od Gašpari do Perke K 100, od Benčinići na Anjeli K 40, od „Kaline" po Vlahovom bregu do Lipići K 150, od Cesari do Cirkula (kuće Dukić) K 250, od Leščevca na Šorovo-Pišćinu K 600, općinarom iz sela Kukuljani za popravak ceste prema Zoretićem K 50. Konačno predsjednik daje čitati molbu opć. blagajnika Stipkovića R. da se ga imenuje definitivnim opć. blagajnikom, što bi i prihvaćeno iza kratke rasprave.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik diže sjednicu u 7 sata na večer.

2043 — NARODNA TISKARA, PULA.

Prima novac na štednju od svakoga, ***ako i nije član*** *to* ***plaća od istoga 4½%***
čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose ***do 2000 K bez predhodnog*** *odkaza, a iznose od 2000 K*
ako se nije kod uloženja ugovorno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, ***i to na hipoteku*** *ili na mjenice*
i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan ***od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati*** *posle podne; u nedjelju i blagdane*
osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna ***i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita*** *kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se*
dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Broj 60. Pula, u četvrtak dne 12. decembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasse itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 347'349.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nefrankirani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Leginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i tiskavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.*)

(Nastavak govora nar. zast. dr. M. Laginja).

Austro-ugarski ugovor, kako sada glasi, sa hrvatskog je stanovišta po mojem nemjerodavnom mnienju sasvim i podpuno ništetan, tè za Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju, kao samostalnu državnu skupinu, koja se ne radi o običnom uredjenju obostranih trgovačkih odnošaja, nego pod izlikom i u formi jednoga zakona radi se o temeljitim promjenam dosadašnje zakonske baze izmedju Austrije i Ugarske.

Radi se, kao što sam već dva puta rekao, o novom tumačenju nagodbenih zakona od g. 1867. pure et simple u smislu madjarske neodvisne stranke, — o tumačenju, koje bismo mi zakonitim putem trebali da odobrimo. Takvih utanačenja, takvih promjena prema ugarsko-hrvatskoj nagodbi ne smije absolutno povesti ugarska vlada sama i ne može ih niti ugarski državni sabor sam primiti konačno i kao pravno obvezatne za čitavo okruzje tih zemalja. Mi tvrdimo, da kompaciscenat s druge strane nema podpune legitimacije (čujte!) i to neka se jednom utvrdi u ovoj visokoj kući. Austrijske vlade mogu same sebi sto puta ono reći, što je danas rekao preuzvišeni gospodin ministar predsjednik da prema Ugarskoj poznaju samo jednu eksekutivu i jednu legislativu. To stanovište je za nas Hrvate pogubno, ali to je stanovište, na kojemu mi moramo stajati u interesu svih naroda Austrije.

Mi moramo držati otvorena vrata za dogodjaje, koji se mogu zbiti, za vremena u kojima ćemo se moći osjećati malo jači i dovikhuti, Madjarima: Dovle i ne dalje! (Odobravanje).

Ugarska hrvatska nagodba od godine 1868. — ovdje moram napraviti zaporku i reći, da ste vi austrijanci (sad ću vas nazvati kao Košut) nagodbu s ugarskom učinili u doba, kad Hrvatska nije bila niti zastupana u ugarskom državnom saboru; Madjari su na vlastiti riziko, na vlastitu korist, ali i na vlastitu pogibelj, napravili nagodbu, tek godine 1868., godinu dana kasnije, stvorena je državnopravna nagodba hrvatsko-ugarska — dakle nagodba od g. 1868 za nas nije nikakav pravovaljan zakon, ter ga je zaključio jedan tako zvani hrvatski sabor, koji je bio oživotvoren na temelju oktroiranoga izbornoga reda, — takvog izbornoga reda, koji je pravo ruglo za slobodne uredbe Evrope.

Ali ne samo da taj sabor nije zakonito bio stvoren, ne samo da su svi slobodno izabrani zastupnici poslje prosvjedne izjave otišli iz sabora, ne samo, da je jedino činovničtvo u Hrvatskoj, koje je već bilo pod željeznom rukom ugarskog ministarstva stvorio taj takozvani .... zaključak, nego takodjer nije bila zastupana niti Dalmacija, nije bila zastupana vojnička krajina, koja zauzimlje više od polovice teritorija, a pogotovo ne ostali krajevi, koji su već onda mogli biti zastupani kad bi austrijska monarhija i oni, koji upravljaju sudbinama dinastije, bili shvatili, da podju dalje.

Nego postavimo se na stanovište, da je austro-ugarska nagodba zbilja zakon, koji je stvoren ustavno. Onda nalazimo u tom zakonu odredbu, koja je sadržana u § 4. i po kojoj su nagodbeni zakoni izmedju Austrije i Ugarske naknadno bili priznati od strane Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i to ugarski zakonski članak XII. od god. 1867 i ona utanačenja, koja se imaju držati ravnima ostalim takozvanim nagodbenim zakonima, na ime čl. XIV. XV. i XVI. zakona od g. 1867.

Ali to naknadno odobrenje učinjeno je sa izričitim priuzdržajem, da se u buduće slični temeljni zakoni i dogovori mogu stvarati samo uz zakonito sudjelovanje Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Njegova preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik kaže: „Ja tu stvar drugačije tumačim". A mi kažemo: „Hrvati tu stvar drugačije tumače". Madjari će za sebe tu stvar takodjer drugačije tumačiti, ali moja gospodo jedno je sigurno: ne će se slagati barem nazori izmedju Hrvata i Madjara o tom, a austrijska vlada izlaže se slučajnostima, koje mogu nastati od danas do sutra. Pomislimo zebi taj slučaj: hrvatska delegacija ode iz Pešte kući, pomislimo na taj slučaj, o čem ću kasnije još nešto kazati, da ban uzkrati svoju ekzekutivu, — onda ste vi stvorili zakon, koji za Hrvatska nema zakonite, nema ustavne vriednosti.

Sada idimo jedan korak dalje, gospodo! Sva ovakova utanačenja, kao ova, koja su pred nama, da ih razpravimo i primimo, to su u Ugarskoj i u Hrvatskoj t. zv. zajednički temeljni zakoni. Ti tako zvani zajednički temeljni zakoni moraju imati zajednički, takodjer hrvatski izvorni tekst. Na to je austrijska vlada podpuno zaboravila. Jedan put sa ugarske strane — u Austriji to na žalost nije temeljni zakon — jest jedan od državnih temeljnih zakona i utanačenja. Pošto se, kao što sam prije razložio, ovdje temeljne zakonske odredbe mienjaju ili pošto se barem drugačije tumače nego što su se do sada tumačile sa austrijske strane, to imamo ovdje temeljne zakonske odredbe.

Ova zakonska osnova je temeljna zakonska odredba, koja za Hrvatsku ima samo onda vriednosti, ako je sastavljena u izvornom hrvatskom tekstu.

Ekselencija Košut kazao je sa velikim veseljem, da će od sada tekst medjunarodnih konvencija biti ili samo francezki ili, ako ne francezki, onda na pol strane madjarski a u sredini će se podpisivati — gospoda će morati uzeti milimetarsku mjeru, da ne bi za jedno ili drugo slovo presli preko sredine. (Veselost). Ovako ustanovljeni zakoni imat će za Hrvatsku samo onda vriednost, ako budu sastavljeni u originalnom hrvatskom tekstu. Pa makar i mi za kompleks svih onih pitanja, koja se mogu razumjeti pod imenom hrvatskog državnog prava, ne možemo jednu vrst ljubavi, zaštite ili obzira tražiti od austrijskih vlada, ipak mi, gospodo, barpo mojem mišljenju, imamo pravo zahtievati, da austrijska vlada — a ona ima tu dužnost i ključeve u rukama za to — malo opreznije postupa sa gospodom Madjarima u pitanju njihove legitimacije za kodificiranje ovakvih ugovora i u pitanju budućih njihovih proveduba.

Ova zakonska osnova sadržaje odredbe glede veterinarstva, kućarenja itd. Ekskutivu u ovakvim stvarima pripada hrvatskomu banu, i to ne kao podloženika ugarskoga ministarstva nego kao glavi autonomne hrvatske zemaljske vlade. Pitam ja: Što je mislila naša vlada? Zar ona u Hrvatskoj smije prouzročiti kršenje ustava? Zar ona hoće prouzročiti kršenje ustava; ako ban hrvatski ne odobri ove osnove, ako najme on sa svojim podpisom ne objavi, da sve ono, što se unutar teritorija Hrvatske i Slavonije proteže na njegovu eksekutivu, namjerava takodjer izvesti i spreman je izvesti.

Pošto taj podpis fali, za Hrvate, bili oni na ovoj ili na onoj strani — mi smo više tajno nego amo — na žalost je to neprihvatljivo i mora se s naše strane promatrati kao nezakonito, kao neustavno. (Zast. Iro: Eh, ugarski Hrvati nesu smjeli uglaviti riečku rezoluciju!)

Ta molim Vas, mi sve što učinimo, svaki korak tumači se ovako: Hm, dragi moji Hrvati, vi ste pokvarili vašu poziciju! Naš život sastoji se u tom, da kvarimo naše pozicije, jer težino za nečim boljim.

Gospodo! Hrvatska rezolucija već je ovdje dosta bila razpravljena, a danas ona, kako vidite, doživljuje takav poraz, kakav još nije doživjela. (Zast. Iro: Vaše stanovište je već pravo!) Jest, ali uza sve to ona nam je donieła mnogo dobra.

U ovoj osnovi ima formalno pravnih odredaba, osobito takovih odredaba, koje se protežu na jurisdikciju, a nije niti s jednom riečju spomenuto, da o tom ima pravo govoriti Hrvatska kao država u toj stvari sasvim suverena i da je govorila. Ovom zakonskom osnovom sili se Hrvatsku, da prizna takvo stanje stvari, po kojem bez njezine suradje, bez njenog autonomnog zakonodavstva, koje je u ovim stvarima suvereno, kako rekoh, mienjaju se sasvim formalnopravne odredbe, n. pr. pojedini paragrafi i odredbe za norme jurisdikcije. Takodjer i u tom smislu ovaj ugovor nije podpuno zakonito valjan ni prilivatljiv.

Gospodo! Nama prisapćuju: Dobro, ali pustimo na stran takva državnopravna pitanja — ja ću se u ostalom vratiti još na jednu točku — valja ipak misliti na silnu gospodarsku štečevinu, koja se tiče takodjer južnih Slavena, i valja se u svakom pogledu držati prema nagodbi prijaznо. To bi, gospodo, bila dolnjokranjska željeznica sa priključkom na Karlovac i i dalmatinska spojna željeznica, dakle takva željeznica, koja bi Karlovačko riečku pruga imala spojiti sa postojećim dalmatinskim željeznicama. Karakteristično je i značajno, da o tim željeznicama nema niti jedne riečі u debelom svezku, koji nam je predložen. I onda nam se veli: i novi nagodbeni ugovori donose vam dvije željeznice. Gdje su, gospodo? Ovdje nema o tom niti riečі. (Sliedi.)

*) Upozorujemo naše čitatelje osobito na ovaj dio govora dra. Laginje, u kojem se svestrano tumači pravo Hrvatske, da kod nagodbe fingira kao treći kompociscenat.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 5./12. 1907.

Na početku jučerašnje sjednice predstavlo je ministar predsjednik novog ministra za zemaljsku obranu generala pl. Georgi-a. Zatim se je prešlo na razpravu o prešnom predlogu zastupnika Masaryka o kojem ste već posliednji put dobili viest.

Proti prešnosti predloga govorio je njemački sveučilišni profesor dr. Mayr iz Inomosta, koji je predlagaču predbacio, da njegov predlog zaudara po židovštini i da je naperen proti katoličkoj crkvi. Liberalni i židovski profesori i djaci idu za tim, da iztisnu sa sveučilište posvo duh kršćanski i da tamo zavlada lažiliberali zam. Kršćani-katolici nisu proti slobodi nauke niti proti slobodnom znanstvenom iztraživanju, ali su odlučno protivni tomu, da se na austrijskih sveučilištih predaje i širi bezvjerstvo i krive nauke o crkve.

Njemačko narodni profesor na šumarskoj akademiji u Olumucu dr. Sammer došao je na obranu profesoru Masaryku te se živo zauzeo za njegov predlog tim, što je oklevetao njemačke seljake da se u vjerska pitanja ne razumiju, dasu praznovjerni i da slieno sljede svoje svećenstvo.

Drugi njemački profesor dr. Redlich branio je židovske profesore koji da su pravi učenjaci i da ih neima na sveučilištih ni iz daleka toliko, koliko to protivnici tvrde.

Slovenski zastupnik dr. Rybař iz Trsta prosvjedovao je najprije proti pisanju vladinih listova u Beču i u Primorju, koji su napali hrvatske i slovenske zastupnike radi toga, što ovi neće da glasuju, kako to vlada hoće, za njezine nagodbene osnove. Osvrnuo se je na borbu Hrvata u službu Austrije, napose god. 1848 i 1878, a sada ih vlada daje na milost i nemilost Madjarom. Tako se postupa i sa Slaveni u Primorju iz zahvalnosti, što su oni jedini vjerni podanici i jedini nositelji dinastičke misli.

Što se tiče samog predloga, reče, da su baš oni, koji imadu uvjek pune usta slobode i jednakosti na sveučilištih, najveći zaštitnici i branitelji nasilja i nepravda, a to su njemački profesori i njemački djaci, koji proganjaju na sve moguće načine nenjemačke, osobito slavenske djake Njemački profesori i djaci htjeli bi samo slobodu za sebe a odvisnost i robstvo slavenskih djaka.

Jedan od vodja socijalista zastupnik Pernerstorfer zagovarao je prešnost predlog, kako i mora, jer inače nebi bio socijalista t. j, protivnik naše crkve i vjere.

Slovenski zastupnik dr. Krek govorio je vrlo liepo sa stanovišta znanstvenovjerskoga te je njegov govor dubok utisak učinio.

* * *

U Beču 7./12. 1907.

U sjednici od 6. o. mj. stavili su članovi „Sveze jugoslavenskih zastupnika" više upita i predloga, koje ćemo u koliko se tiče Istre priobćiti.

U nastavljenoj razpravi o Masarykovom predlogu govorilo je više zastupnika

nego li se je moglo očekivati. Govorilo se je za i proti prešnosti i predlogu i konačno učinjeni razni stvarni izpravci, medju kojim je vriedno spomenuti onaj češkog zastupnika dra. Stojana, koji je izpravio dvojbu prof. Masarzka o obstanku velikog českog sveca Ivana iz Nepomuka.

Prešnost predloga bijaše skoro jednoglasno prihvaćena, čemu se nisu nadali takozvani liberalni zastupnici parlamenta.

Zatim se je prešlo u razpravu o samom predlogu ili predmetu. Bečki načelnik zast. dr. Lueger zahvalio se prof. Masaryku, koji je iznio svoj predlog te tako pružio priliku svim strankam, da se izjave za slobodu nauke ili slobodno iztraživanje znanosti na sveučilištih, za što se bijahu uvjek pravi kršćani i katolici.

Češki sveučilištni profesor dr. Drtina prigovorio je predgovorniku, što nije odsudio postupanje njemačkih profesora i djaka na sveučilištih proti slavenskim djacima.

Dvorski savjetnik i češki sveučilištni profesor dr. Čelekovsky raduje se, što su ovo pitanje potekli slavenski zastupnici i što će se ovo pitanje na svestrano zadovoljstvo konačno riešiti.

Njemački sveučilištni profesor dr. Waldner brani njemačke profesore i djake od nezaslužonih napadaja.

Gimnazijalni profesor dr. Drexel razjasnio je ovo pitanje krasnim govorom sa vjerskog stanovišta.

Konačno prihvaćen je predlog, koji zagovara slobodu iztraživanja na sveučilištih bez obzira na stranke.

* * *

U Beču 9/12 1907.

U današnjoj sjednici nastavilo se je razpravu o prešnosti nagodbenih osnova. Govorili su tri hrvatski zastupnici preko četiri sata proti prešnosti i proti samim osnovam, i to sa stanovišta hrvatskog državnog prava.

Razpravu je otvorio jedan od prvaka kršćansko-socijalne stranke t. j. knez Lichtenstein, koji je u kratko izjavio, da će njegova stranka glasovati za prešnost predloga odnosno vladinih osnova. U tom smislu podali su izjave dr. Kramař u ime českoga kluba, dr. Glominski u ime poljskog kluba, zast. Globočnik u ime „Slovenskoga kluba“ i dr. Adler u ime kluba socijal-demokrata. Sve te velike i malene stranke izjaviše dakle, da će glasovati za prešnost i za same osnove, čime je vladu osjeguranu, da ima ogromnu većinu zastupnika za nagodbu.

U protivnom smislu govorili su hrvatski zastupnici, članovi „Sveze jugoslavenskih zastupnika dr. Trešić, Ivanišević i Prodan. Ova trojica zastupnika iznesoše na vidjelo nezakonitost nagodbe, koju se kani sklopiti izmedju Austrije i Ugarske bez sudjelovanje Hrvatske, iztaknuše sve jade i nevolje, koje tište hrvatski narod u jednoj i drugoj polovici monarhije, te naglasiše nezahvalnost Austrije, za koju su Hrvati proljeli na potoke krvi a sada ih se izruča na milost i nemilost Madjara.

* * *

U Beču, 10./12. 1907.

Danas je nastavljena razprava o prešnosti nagodbenih osnova. Prvi je dobio rieč njemačko-narodni zastupnik Kaiser, koji izjavi u ime njemačkih agrarca, da će glasovati za prešnost predloga; on odsudjuje postupanje socijaldemokrnta i radikalnih Slavena, koji prieče prešnim predlozi djelovanje parlamenta.

Srbski zastupnik Bjeladinović govorio je srbski pak njemački proti prešnosti predloga i u obće proti nagodbenim osnovam, koje imadu i nadalje u podredjenosti podržavati slavenske narode u ovoj i u onoj poli monarhije. Kao bokeljski zastupnik tuži se na nevolje bokelja i na nepravde koje vlada nanaša srbskom stanovništvu u Kotoru. Izjavlja se solidarnim sa zastupnicima hrvatskog naroda, koji nastoje i ovdje, da olakšaju težku borbu, što ju vode njihova braća u saboru u Budimpešti.

Pošto je glavna razprava završena bijahu izabrani generalni govornici *sa njemački* zastupnik Mühlwerth, proti hrvatski zastupnik dr. Dulibić.

Zast. Dulibić govorio je obširno proti prešnosti i proti nagodbi, koja ide zatim, da si podiele Niemci i Madjari moć nad Slaveni u ovoj i drugoj polovici monarhije. Ovom nagodbom krši se hrvatsko državno pravo jer se sklapa nagodbu bez sudjelovanja Hrvatske, koja bi tu nagodbu morala odobriti u hrvatskom saboru.

Kod glasovanja o prešnosti predloga primiljena je bila prešnost velikom većinom. Protu glasovali su složno svi hrvatski zastupnici, dva Srba i 4 Slovenca s njima.

Zatim te je prešlo na meritornu razpravu nagodbenih osnova, koja će razprava trajati skoro dva dana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanski prvak u Puli izgubio je pravdu. Jedan od kolovodja talijanske stranke u Puli, jedan izmedju najodličnijih naših protivnika, poznati Jure Benussi tužio je kapetana ratne mornarice g. Budislava Stipanovića, što ovaj tobož nije htio uzeti iz strančarskog razloga njegova vina za svoju momčad na torpednjači „Marabu“. Državno je odvjetničtvo tužbu odbilo a gosp. Stipanović je na to putem odvjetnika g. dra. Laginja uložio proti Benussi-u tužbu radi uvrijede poštenja.

Razprava je obdržavana prošle srieđe te je dr. Laginja sam zastupao obtužbu. Razpravu je vodio sudbeni pristav g. dr. Schrott. Tuzenoga je branio dr. Baseggio. Posto su odvjetnici govorili za i proti obtužbu izrekao je sudac osudu, kojom odsudjuje Benussi-a na globu od 150 kruna i na 60 kruna troškova.

Upravno vieće i občinska potrošarina. Iz talijanskih novina doznajemo da je dalo upravno vieće u Puli najam potrošarinu i občinske takse postojećemu konsorciju za dalnje tri god. t. j. 08—1910 za svotu od 422·000 kruna. Isti listovi kažu, da je upravno vieće tim postiglo najveći mogući iznos, ali da će ipak občina za rečeno trogodište utjerati manje za 270.000 kruna. Taj ogromni manjak opravdavaju gospoda upravitelji time, što će ratna mornarica za svoju porabu sama klati blago i da od kojega neplaća takse ni potrošarine.

Zapovjednik mornarice da je naredio, da mornarica kolje i sjeće meso na svoj račun a od prištednja da će momčadi dati toplu večeru.

Važni razlozi morali su svakako na to sklonuti upravu ratne mornarice, koja je gospodu upravitelje stavila u veoma neugodan položaj lišiv ih toli ogromne svote prihoda. Nu gospoda na upravi neće se smesti, oni će već naći druga vriela bude li trebalo novca, ta financije grada i obćine Pule stoje sjajno?!

„Hrvatsko Primorsko kazalište“ u Puli.

Na poziv našega »Sokola« doći će amo vrla družba M. Markovića te će prirediti u dvorani »Narodnoga Doma« *deset predstava*, od kojih prva i to „*Graničari*“ biti će već ove subote dne 14. t. mj. u 8 s. na večer.

Iz grada nam se tuži. Jugovac Josip (V. S. Giorgio 428) da je bio jučer u S. M. Manduleni ispod Lindara gdje je imala biti na 9 sati u jutro sudbena komisija u ostav. raspravi po pok. njegovom otcu Marinu. Premda je sam kancelista Pilat iz Pazina odlučio da ima biti u tu uru komisija ipak nije ga bilo, dvie su stranke jedna iz Pule a druga iz Lindara uzaludno došle. Za ispriku Pilat navadja slabo vrieme, dočim to nimalo ne stoji.

Vojnička posada u Rovinju. Gradačko vojno zapovjedničtvo javilo je municipiju grada Rovinja, da će tamo stići dne 8. aprila 1908. kao vojnička posada tri kumpanije lovačkog batalijuna br. 24 iz Budimpešte. Gradska uprava u Rovinju dobila je nalog, da providi na vrieme za privremeno stanove.

Lošinjski kotar.

Veli Lošinj. Dne 4. t. mj. obdržala se je občinska sjednica. Došao je i upravitelj kapetanata g. Mosettig, koji je donio sobom jedno pismo upravljeno mu od bivšeg načelnika u blegu Leve pisano u *Milanu* kojim pismom on javlja kapetanu da je radi svojih *privatnih* poslova otišao put Amerike i da so zahvaljuje na čast načelnika! G. Mosettig pozvao je na to zastupstvo da si izabere načelnika te bje izabran, jer drugih sposobnih nema, *učitelj* pučke škole Kumičić (Cumicich). Tu je valjda unicum u cieloj Austriji da jedan učitelj u službi, biva izabran za načelnika. Kad bi se radilo za kakvu hrvatsku občinu onda bi drugačije postupala politička oblast, nu kad se radi o talijanskim nespasencima može se zatvoriti jedno oko. — Blažena Australija! Čemu je pobjegao Leva te se je tekar na putu u Milanu sjetio zahvaliti se svojoj časti?. — Nama se sve čini da se u cieloj toj komediji sve bilo dogovoreno, a valja znati da je po sriedi bila uvreda napram N. Visosti nadvojvode Karla Stjepana, te se je moralo, barem obzirom na njegovu osobu, strogo postupati. Nego kod nas je sve moguće a u mnogočem moramo tražiti uzrok našega robstva u savezu sa Italijom, koja danomice upliva na naše državnike te se zato zatvara oči i na mnoge velike lopovšline.

* * *

Prva hrvatska predstava u Velikom Lošinju. Dne 7. t. m. Veliki Lošinj dobio je opet jedno iznenadjenje; jednu novu narodnu stečevinu, te se je večeri naime predstavljalo u ovom gradu za prvi put *hrvatski*. Narod je one večeri mogao da čuje jednog hrvatskog umjetnika, mogao da se divi svojem jeziku, da u njemu plače i se smije.

Družtvo čitaonica, zamolilo je gosp. Pastirc člana našeg Zagrebačkog kazališta, koji se je slučajno ovdje desio, da priredi jedan koncert svojim umjetničkih reprodukcija. Gosp. Pastirc se je rado ovome pozivu odazvao, te nas je u subotu začarao svojom umjetnošću. To je šta rijetkoga u ovim krajevima. Dvorana „Hrvatskog Doma“ bila duboko puna znatiželjnog naroda, koji je sa tom predstavom upravo uživao. Čuli smo medju ostalim vrlo uspjelu deklamaciju *„kugina kuća“*, a suza nam je na oko došla kod odlomka *„Ivana Zrinskoga“*, u kojoj je gosp. Pastirc bio nešto izvanrednoga. Kod zabave sabralo se je za Družbu 16 K. Uprava Čitaonice se zahvaljuje na ovom užitku, a gosp. Pastirc kličemo od srca do vidova iz nova u ovim krajevima.

Ono što vriedi za Talijane, nesmije vrieditl i za Hrvate. Tako misle talijanaška gospoda u Cresu, koja tu izdala nekakvu naredbu, da se po gradskim ulicama nesmije pjevati. Nu ta zabrana vriedi samo za hrvatsku mladež dočim je talijanskoj mladeži jednog i drugog spola slobodno ne samo pjevati, nego i pjesmom tamošnje Hrvate izazivati i grditi. Ako se usudi koji naš mladić bilo gdje pa bilo i pod glas po domaću ili starinsku zapjevati eto ti odmah gradskog stražara, koji mu to strogo zabrani ili ga u zatvor odvede. Gradski talijanaši ili poprdili nepjevaju samo u gradu već se odvažnju naše stanovništvo i po selima izazivati talijanskom pogrdnom pjesmom, što bi ih moglo jošte skupo stojati. Naš je narod miran, blag i ustrpljiv i s tim računaju poprdili, ali neka nemisle, da mogu s njim činiti i danas, što su činili prije desetak godina.

Krčki kotar:

Sa otoka Krka piše prijatelj prijatelju: Čitajuć novine čovjek postane nervozan, smućen, žalostan. Jugoslaveni nejmaju blagoslova Božjega. Stranke i strančice kolju se i vriedjaju medju sobom, i neće da se sjedine. Propast i prokletstvo.

(Složemo se podpuno sa ovom tužaljkom pravog našeg rodoljuba, te kunimo sve iskrene prijatelje tužnoga nam reda, da se kane spora i razdora i neka svuda ujedinjuju i slažu sve narodne sile na njegovu duševnu i tjelesnu korist. Prokletstvo će pasti na svakoga, koji radi trica i kučina stvara razdor medju nama jedino na korist naših protivnika, već i jedino na štetu svima nama. Op. Ured.)

Voloski kotar:

Hrvatska škola na Voloskom. — Brzina austrijske uprave. Baš je deset godina što se je na Voloskom podpisivalo molbu da se tamo ustroji hrvatska pučka škola. Podpisivali su ju roditelji djece dužne polaziti školu. Prvi ju je podpisao Ivan Mandić, već njekoliko godina pokojni; a pokojni mu je i dječak koj bijaše onda u školi. Dječaci i djevojčice, za koje se je onda molilo školu, davno su odšli školskoj dužnosti, pače ima mladića koji su već i vojničkoj dužnosti udovoljili, a ženskih udatih koje već imadu djece. Mjestno školsko vieće, občina i kotarsko školsko vieće, zagovarali su ustanovljenje hrvatske škole na Voloskom. Uzprotivilo se je zemaljski odbor, *to je c. kr. zemaljsko školsko vieće sabacilo molbu*, i reklo nek Voloska djeca idu u Opatijsku hrvatsku školu.

Učinilo se je utok na c. k. ministarstvo bogoštovja i nastave, i ovo ga je prihvatilo, to jest ukinulo kao u zakonu neutemeljenu odnosnu odluku c. kr. zemaljskoga školskoga vieća. Obrazložilo je svoju odluku tim, da je Volosko jedno a Opatija drugo školsko okružje, da Opatija nije dužna primiti djece iz drugoga školskoga okružja ako nejma mjesta, nit se ju može prisiliti da proširi prostorije. Ministarstvo je k tomu naložilo da se uzme u obzir djecu što polazo Družbinu školu, te na obstojećoj školi otvori hrvatski razred. Zemaljsko školsko vieće naložilo je otvoriti hrvatskoga razredu na obstojavšoj školi. Zemaljski odbor se je tomu protivio, utokom kod ministarstva bog. i nastave i reklo je da netreba hrvatske škole, kad obstoji Ćirilo-Metodska škola. Ministarstvo je odbilo utok zemaljskoga odbora. Zemaljski odbor pritužio se je na *upravno sudište*, a ovo je u stvari razpravljalo dne 6. prosinca 1907., postie punih 10 godina poslije podane molbe. Tu se je sa strane izvjestitelja dvor. savjetnika Fruxe izcrpila molba, svi utoci, sve pritužbe. Pritužba zemaljskoga odbora i njezinoga odvjetnika pred upravnim sudištem dra. Moskovitza temelji se poglavito na jedun formalan, drugi stvaran razlog. Formalan je taj, da nepoznaje zakon sekcija, i da bi se bilo moralo obdržavati komisionalnu razpravu prije nego li se je o molbi za hrvatsku školu odlučilo. Stvaran taj da ne treba na Voloskom hrvatske škole, da djeca mogu u Opatijsku hrvatsku školu hoditi. Predstavnik c. kr. ministarstva bogoštovja i nastave tajnik Florian iztaknuo je, da nije trebalo komisionalne razprave, jer se nije radilo o ustrojenju nove škole, nego samo o pretvorenju naukovnoga jezika, a o tom da ima odlučivati c. kr. zemaljsko školsko vieće saslušav ono koji školu uzdržavaju. A to je ono i učinilo. Opatijska škola nije dužna primiti Voloske djece u svoju školu, nit za nje širiti prostorije, jer je drugo školsko okružje.

Starešinstvo upravnoga sudišta se je povuklo u svoju sobu, razpravljalo kakve pol ure, vratilo se, a njegov predsjednik je izjavio: *da se prihvaća pritužba zemaljskoga odbora i to zato, jer se je moralo obdržavati komisionalnu raspravu kako za novu školu, a nije se je obdržavalo.*

* * *

Tako nam eto ide u Austriji. Najviši dvorovi odlučuju na temelju zakona, s formalnih razloga, da nije pravo što se je dalo hrvatski razred škole na Voloskom,

gdje ima preko 100 djece koja hrvatsku školu polaze. Tako se odgovara god. 1907. na molbe iz godine 1897. Živila Austrija. Čak i oni koji brane zemaljski odbor kažu da se krivo hrvatskomu pučanstvu dogadja, da valja zakon promjeniti.

Proširenje Opatijske hrvatske škole. Kad je broj djece na hrvatskoj školi u Opatiji nješto ponarastao molila je obćina da se ta škola, jednorazredna, pretvori u dvorazrednu, to jest da dobije dvie učiteljske sile kotarsko školsko vieće poduprlo je molbu, pribrojiv u broj polaznika također školsku djecu Družbine škole. C. kr. zemaljsko školsko vieće prihvatilo je to mnienje i ustrojilo drugi razred. Zemaljski odbor pritužio se je na ministarstvo bogoštovja i nastave. Ovo je zabacilo pritužbu. Zemaljski odbor pritužio se je na upravno sudište. Obrazložio je svoju pritužbu tim, da se djeca Družbine škole nejmaju uračunati u onih 80 što se jih zahtjeva za dvorazrednu školu; i tim, da, ako obstoji privatna škola, sa pravom javnosti, onda netreba da se javna škola proširuje.

Na tom stanovištu stoji također advokat zemaljskoga odbora dr. Moskovitz. Drugo je, veli on, ustanoviti školu (§ 59. drž. škol. zakona), drugo proširiti koju školu u više razreda (§ 11. drž. škol. zakona). Za ustanovljenje pučke škole gleda se koliko je djece dužne polaziti školu. Za proširenje škole, veli on, treba brojiti djecu što su u stanovitoj javnoj školi, a amo se nemože brojiti djece privatne škole. Ona za javnu školu ne obstoji. Drugu učiteljsku silu se daje za to jer jedan učitelj nemože podučavati više od 80 djece. U Opatiji nije to slučaj, veli advokat zemaljskoga odbora. Učenike koji bi došli u javnu školu, iz Družbine, kad bi bila dvorazredna, nemože se brojiti u onih u zakonu predvidjenih 80 za dva razreda.

Odjelni savjetnik Breiterberg, kao zastupnik ministarstva bogoštovja i nastave, veli da nije te razlike izmed ustanovljenja i proširenja škole. Glavno pitanje vrti se oko toga, da li se ima uračunati djecu Družbine škole u broj djece koj odlučuje o proširenju škole. On tvrdi da, pošto se ima gledati na broj dužnih, na broji koji imadu pravo polaziti školu, a to su i djeca Družbine škole. Školske oblasti bile su tim više dužne otvoriti drugi razred, kad su doznale da će Družba zatvoriti svoj razred. Navadja odluke upravnoga sudišta, koje vele, da obstoji privatnih pučkih škola neoslobadja obćina od ustrajanja javnih pučkih škola.

Govore još kratko advokat junte i predstavnik vlade. Starješinstvo upravnoga dvora uzteže se u svoje odaje. Razpravlja više od pô ure. Vraća se, a njegov predsjednik javlja, da će se razsuda izreći dne dne 18. prosinca.

Odvjetnik junte nada se uspjehu pobjede njegovoga stanovišta, prem je uvjeren o pravednosti proširenja škole. Vladin predstavnik dvoji, hoće li prodrieti sa svojimi nazori.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu.

Prošle nedjelje bilo je na predavanju do 250 slušatelja.

Sliedeće nedjelje dne 15. t. mj. predavat će gosp. dr. Niko Baničević o *Ustrojstvu države*. Početak u 10 i tri četvrta prije podne.

Glavna skupština Djačkog pripoćnog društva u Pazinu.

U sriedu dne 18. t. mj. bit će IX. redovita godišnja glavna skupština Djačkog pripomoćnog društva u prostorijama mjestne Hrvatske Čitaonice u 2 sata po pod. sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednikov;
2. Izvješće tajnikovo;
3. Izvješće blagajnikovo;
4. Izvješće nadzornog odbora;
5. Eventualni predlozi.

Dramatske predstave u Pazinu. Dne 18., 19., 20. i 21. o. mj. u 8 sati večer prestavljati će poznati zagrebački glumac Mihael Marković sa svojom družinom u dvorani Narodnoga Doma u Pazinu. Komadi i cjene javit će se posebnim oglasima po gradu. Pretplate za pojedine mjesta primaju se u knjižari I. Novak u Pazinu.

Iz Lindara. Dne 23. prošloga mjeseca pokopasmo našega obće ljubljenoga župana i orguljaša Frana Zidarića. Svi bez razlike ćemo ga žalovati, osobito pako crkva i narod. Bio je uvijek u svojem županskom uredu služeć svakomu kojigod i kadgod je došao. Vršio je svoju službu, savjesno i marljivo.

U crkvi pak bio je uvijek pripravan za pomoći, orguljajuć i pjevajuć Bogu na čast i slavu sa svojimi starimi pjevači, koji kako i on potiču još iz onog doba, kada je Lindar bio na glasu svojim narodnim pokretom i zabavami u čitaonici.

Ali broj tih starih korenjaka i zaslužnin ljudi pripravnih za sve što je liepo, danomice se umanjuje, a bude li tako unapried išlo te mladići uvijek bježali od čitaonice i od pjevanja, u obće od družtvenog i pristojnog života, Lindar će pasti izpod najzabitnijeg sela u Istriji.

Ovako se više puta sa žalošću izrazio pokojni župan i orguljaš.

A Ti drugi Frane pjevaj i nadalje i časti na drugom svijetu Onoga, komu si već ovdje čast i slavu pjevao. Nek ti bude lahka zemljica i mir duši tvojoj!

Lindar je u krasnom položaju i ima dosta polja, sjenokoša a i blizu željeznice, zato bi dobro uspjevalo mljekarsko družtvo. Tim družtvom bi se dignulo uzgajanje marve, po marvi više gnjoja tim bi se dignulo i poljodjelstvo. Tko ima marve ima i novaca. Ta i sami latinci zvali su marvu „pecus“ a novac „pecunia“. Zato promišlja se na ustrojenje mljekarskog družtva. Nekoji knieti se boje početi, al' ako može jedan prodajom mljeka uspjevati zašto nebi 10—15—20 kmetova u družtvu samo napried! Loza sve to više nestaje, dakle nepreostaje nego baciti se na gojenje marve.

Iz Draguća nam pišu:

Dne 30. XI. vjenčao se u Volpiji-Kaštel vrli rodoljub i družbin učitelj u Livadama g. Ivan Nežić s dražesnom gospodičom Milicom Leščan.

Naše srdačne čestitke sretnom mladom paru!

* * *

Prigodom vjenčanja g. Ivana Nežića s dražesnom pospodicom Milicom Leščan u Volpiji (Kaštel) kraj Buja, sabralo se za Družbu sv. Ćirila i Metoda 40 K.

Ugledali se i drugi u taj hvalevriedni primjer.

Iz Trvliža pišu da tko želi nabaviti dobrogo, pravoga *bielogа* istarskog vina, neka se potrudi do Trvliža kod tamošnjega rodoljuba Petra Sironić-a posjednika tamo.

Porečki kotar:

Počastni gradjani.

Na obćinskoj sjednici, obdržavanoj 2. ov. mj. u Buzetu bijahu imenovani počastnim gradjanima zemaljski i državni zastupnici gg. dr. Matko Laginja i profes. Matko Mandić. Čestitamo srdačno!

Vrvari je oveće selo od po prilici 230 duša na vratima Poreča, daleko samo tri četvrt sata hoda. Ovih se je dana tamo osnovalo naše družtvo za štedanju i zajmove. Selo nema ni crkve ni škole, kao u sred Afrike, te premda na vratima najfanatiziranijeg grada Poreča ipak se Varvarci znadu očuvati od neprijatelja i narodna se sviest tamo danomice širi. Evala im, živili!

Piran. Dne 9. t. mj. svršio je obćinski izbor u III tielu. Prvi je ovo put da se u Piranu proti kamorinoj stranci digla mlada kršćansko-socijalna stranka te je dobila u III tielu 431 glas a kamorina uza sve nezakonitosti tekar 24 više naime 455 glasa. Liberalci viču da su pobjedili! — Tužna takva pobjeda. I tako malo po malo i talijanski se puk diže na noge. U tim čistim talijanskim mjestima Rovinj, Vodnjan i Piran kamori se je boriti proti pučkoj stranki. U Rovinju im je ova onomadne otela III tielo. Malo po malo osloboditi će se narod talijanski svojih sadašnjih vodja koji su ga uzgojili u mržnji i preziranju naprama našemu narodu, i tada će moći nastupiti snosljivije okolnosti u cieloj Istri, nu dok kamora vlada pomirbe nema i nemože biti.

Franina i Jurina.

Jur. Benvenja, kumparo Frane, benvenja, okuda greste?

Fr. Bentrovi-a, a ce van ni nis rekel kumpar Krocula, as sen mu se toliko nagrustel da vam rece.

Jur. Vero nis mi ni rekel.

Fr. Ben kada neznate ću vam poveć. V nedeju sen sel va Valun, već kumpara Milorda, ki me već toliko vremena zove, i onih nasih, na zalost dvih cetirih.

Jur. O bravo! justo sen i ja mislel poć Valun. Donke kako je tan, kako stoje nasi posli?

Fr. Dobro, fora de modo. Paron Giovanni i ona dva tri potuđnjenca in capo sior Bepo merikan. Malo ih je ma pusmo se ne strase, kako je rekel paron Zorzi: drsmo se dok ni nikoga.

Jur. A ste doznali ca novoga?

Fr. Justo ste mi zeli z ust. Kumpar Bepo je vero skakal od jada, ću reć od veselja, kada su sior ancijan do Akviloniji povedali, kako je bila prisla jita do Cresa onan, kako su oni hodili ala braceta zes sior Gulom, kako su nin batile banderi.

Jur. A kakove ce kineske?

Fr. Ne, ne..... frvaske!

Jur. Uh! ne govorite mi, me vien za venka hitit, ma cosa la me parla, frvaske!

Fr. Melcite, ne placite, as jos je toga.

Jur. Ma ce da su ih lepo tratali?

Fr. A si. Da nisu nanke jaj nasli za jest, da su njin vriščali zivio Spincic, da su morali poć ća kako pes opareni.

Jur. Basta, ne govorite mi već.

Fr. Ke basta, jos: da su lasni prisli z muziku nazad, da su nosili sveći da ne bi forsi kigod od forci do debuleci pal vef gusć, da su od straha do jandarmi pohitali sve sveći vef more, tako da su deboto ves piskel zamunili.

Jur. Ma sen van rekel da basta!

Fr. Ah brizni moj kumparo i vi ste neki poprdilo, otelo bi van se malo vise fazola, pak bite jos vise..... as votacijoni su blizu. Bog, Bog Jure por sta volta se persi addio la baraca. Bog gren as je lepi juzin.

Razne primorske viesti.

Naši zastupnici medju istarskimi djaci. Na poziv nekojih starijih svećeničtnih djaka u Beču posjetili su naši zastupnici gg dr. Laginja, prof. Spinčić i Mandić istarske djake bečkih visokih škola u gostioni bečke gradske viećnice u petak na večer. Mladih naših sokolova bilo je 16 na okupu, koji polaze bečke visoke škole. Zastupnici bijahu od naših svećeničtara vrlo srdačno dočekani te su medju njima par sata u najprijaznijem pogovoru probavili. Veselje i zastupnika i djaka bijaše tim veće, što je baš ove večere mladi Istranin, pravnik Mrakovčić iz Punta na otoku Krku, položio drugi državni izpit vrlo dobrim uspjehom.

Na rastanku izraziše i zastupnici i djaci želju, da bi se opet sastali čim prije na ugodan, poučan i prijateljski pogovor.

Imenovanja. Vježbenik na c. kr. zemaljskom sudu u Trstu g. Ivan Grgurina imenovan je pravim prisiušnikom. Čestitamo!

Računarski nadsavjetnik Karlo Corsich imenovan je računarsskim ravnateljem kod namjestničtva u Trstu.

Predsjedničtvo c. k. pomorske vlade imenovalo je gradjevnog nadziratelja Amato Pietro Trebeani gradjevnim nadziratelјem XI plat. razreda državnih činovnika.

Kako nam prijatelj iz Trsta piše taj g. Amato nezna ni hrvatski ni slovenski te neznamo kako će on nadzirati one radnje pomorske oblasti, koji izvadjaju hrvatski poduzetnici i radnici.

Našemu prijatelju odgovaramo mi, da pomorska vlada u Trstu, odnosno ministarstvo u Beču odaje velike lučke radnje talijanskim podanikom, a za ove je dosta, da g. nadziratelj znade talijanski. Za one male radnjice što ih ovdje il ondje provadjaju naši ljudi, pomoći će se već g. nadziratelj i pomoću tumača. Šta bi si velika gospoda razbijula glavu za takve malenkosti!

Narodni darovi. Gdjica Marija Divjak poslala nam je za Družbu sv. Ćirila i Metoda K 7·86 što ih je sabrala u kući g. Petra Bassanese (Šker) iz Opatijskih brda prilikom njegovog vjenčanja sa gospodjicom Marijom Pavletić (Krajić); sakuplenih naime na piru K 5·86, a kasnije dodane K 2 od g. F. V., koji nije mogao biti i drugi dan u veselom našem društvu; skupa dakle K 7·86.

* * *

Tom prilikom upozorujemo da kad se šalje novac za Družbu na uprava lista treba naznačiti na couponu u koju je svrhu taj novac sabran. Listove najme prima uredničtvo a novac uprava, te kad nema oznake onda uprava drži da je to novac za list (predplata ili dar). Svaki put dakle neka se naznači na couponu u koju se svrhu novac šalje.

Nove knjige. Primili smo sa zahvalnošću od Preč. Don Vice Selema:

„Oficiji ili Služba na Božić“ u hrvatskom jeziku, ciena 20 para. — „Božićne pisme“ ciena 5 para“.

Naručuju se kod „Katoličke Hrvatske tiskarne“ u Zadru. Knjižice se preporučuje samo po sebi.

Božićnica ministra bogoštovja i nastave srednješkolskim djakom. Kako doznajemo odredio je ministar bogoštovja i nastave, da započmu školski praznici pred božićnimi blagdani već 21. decembra o. g. po podne. Ta odredba vriedi samo za predstojeće božićne praznike, a povod tomu njoj je slučaj, što pada zadnji školski dan pred božićnimi praznici t. j. 23. decembra na ponedjeljnk. Odredba vriedi za sve srednje škole, muška i ženska učiteljišta, za obrtne, trgovačke i nautičke škole, kojima su redovito praznici započmali dne 24. decembra.

Učeća se mladež spomenutih škola poz iraviti će stalno tu božićnicu ministra bogoštovja iskrenim zadovoljstvom.

Tečak porod talijanske stranke. Talijansko političko druztvo za Istru imalo je prošle nedjelje u Poreču svoju godišnju glavnu skupštinu, koju bijaše po tri puta urečena. Dok ovo pišemo, neznamo kako je tu skupština izpala, ali znamo toliko, da se je za nju silno bubnjalo i agitiralo da su radi nje najmili dva parobroda, koja su imala u Poreč dovesti članove i goslove. Znamo nadalje, da se je odbor toga družtva na skupštini imao pomladiti tim, da se je moralo u odbor izabrati ne-

koliko mladjih sila, koje bijahu nezadovoljno sa dosadašnjim pravcem i radom toga družtva. Pred skupštinom preporučivali su odbora družtva talijanski listovi, neka se kani starih mana, koje su urodile mnogimi porazi za Talijane, pak neka udara novim pravcem, koji će ih dovesti do cilja — do budućih sjajnih pobjeda.

Ove pobjede — kažemo mi — mogle bi biti samo na nas račun i radi toga preporučamo našim: bdijte i radite — jer djavao obilazi....!

Naknadno doznajemo da je i po treći put odročena ta skupština, radi loša tobož vremena i gospoda su u petak znali, da će u nedjelju biti loše vrieme!!

Novi brzojavni ured. Na poštanskom uredu u Taru — občina Poreč — uvedena je od dne 3. o. mj. ograničena brzojavna služba.

Novi hrvatski listovi.

Doznajemo iz najpouzdanijega izvora, da će početkom nove godine početi izlaziti u Spljetu novi hrvatski list, kojim će upravljati dr. Ante Trumbić.

Središnji odbor duhovne udruge u djakovačkoj biskupiji javlja, da ove sedmice počima izdavati za sada 2 puta mjesečno pučki list pod imenom »Hrvatske pučke novine«.

Ovih dana izaći će u Zagrebu »Mlada Hrvatska« glasilo starčevičanskog djačtva.

Amnestija za vojničke bjegunce.

Nj. V. Car i Kralj Franjo Josip I. podario je, prigodom 60 godišnjice svojega vladanja amnestiju za sve vojničke bjegunce; svi se vojnički bjegunci mogu nekažnjeno vratiti u domovinu i mirno ovdje živiti. Nu moraju se u teku dobe od 2. decembra 1907. do 1. decembra 1908. javiti kojoj političkoj oblasti.

Ovaj će plemeniti Vladarev čin, za kojega su se mnogo borili u parlamentu naši zastupnici u velike koristiti našem narodu koji imade u tudjem svietu dosta mladih sposobnih sila kojima je do sada zakon spriečavao povratak u domovinu.

Nove poštanske dopisnice došle su ovih dana prvi put u Beču u promet. Nove dopisnice razdieljene su na dvoje, na prednjoj strani t. j. jedan dio je za naslov a drugi za porabu pisača.

Björnsenova 75 godišnjica.

Veliki norvežanin slavio je dne 8. tek. mjeseca svoj 75 rodjendan. Siedi borac za slobodu i pravo napisao je u zaštitu potlačenih Hrvata i Slovaka nekoliko najoštrijih svojih pisama, koja su čitavu Evropu zainteresovala za našu borbu i za borbu ugarskih narodnosti. Pomno smo pratili rad Björnsona i naše čitatelje obaviešćivali o brizi, koju on za nas vodi. Vriedno bi bilo, da mu ne samo novinstvo, nego i najšira naša javnost dokaže, kako prati i štuje njegov rad, kako mu je zahvalna za podporu, pruženu obćoj našoj narodnoj stvari. Björnson boravi baš sada u Rimu (Corso Umberto br. 397). Čestitajmo mu dakle svi njegov rodjendan, — zahvalimo mu i kao privatnici na plemenitom nastojanju!

Uredničtvo »Naše Sloge« izpunilo je tu dužnost i pozivlje svoje čitatelje, da se pridrže tomu, te da pozdrave prigodom ove slave velikog pjesnika i zaštitnika potlačenih. Njegovomu narodu teško ćemo moći vratiti ono, što je on za nas učinio; pokažimo bar, da nikad ne zaboravljamo njegovih zasluga!

Poziv na predplatu.

Dao sam u tisak: »Moj savjet i pouka izseljenicima u Ameriku«. Ciena će knjizi biti 20 helera a štampati ću ju u 50.000 primjeraka. Ko će se baviti prodavanjem te knjige, neka mi se odmah javi, a dobit će 25% rabata. U knjizi puštam oglase: Jedna strana K 100 (a dati ću mu 500 tih knjiga badava), ili K 500 bez knjiga. Molim sve naše novine da ovo glase.

Milan Obradović, novinar.

Originalno ime dala je »Prva kranjska tvornica tiesta u Ilirskoj Bistrici« osjegurati za svoje proizvode. Uzela je naime početna slova svoje tvrdke: »P. K. T. T.« koje daju, izrečene alfabetičkim naglaskom rieč: *»Pekatete«*. Ova se rieč prikazuje vrlo zgodnom, te će si ju svatko zapamtiti ako se sjeti imena tvrdke. Kako nam ta tvrdka priobćuje, imati će svi zamotci, zaklopnici itd. vidjivo tiskan naziv tako da ga se neće moći zamjeniti.

Gazdarice i kuharice, koje budu tražile najbolje tiesto, pitali će samo: dajte mi *»Pekatete«*.

Narodnom obćinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

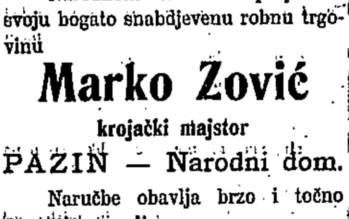

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog mastnog ili preobiljnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko poslavljeno na svaku poštu

※ ※ ※

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nuždno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pažić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrsno, te ću svako zgodom isto mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20

— SVOJ K SVOMU! —

Objava!

Čast mi je ovim obznanit p. n. občinstvu, da sam otvorio u Pazinu u zgradi „NARODNOGA DOMA" trgovinu jestvina i zemaljskih proizvoda pod vlastitim imenom

D. ŽANIĆ

što mi je čast ovime dati p. n. občinstvu na znanje i ujedno preporučiti se blagohotnoj naklonosti.

Sa više godišnjim izkustvom s poštenimi načeli i dovoljnimi sredstvi moguće mi je moju trgovinu snabditi uvjek dobrom i friškom robom te povjerene mi cj. naloge točno i savjestno izvršivati.

Domaći proizvodi. **Bez konkurence.**

kava
cukar
riža
pšenično brašno
kukuruz
posije
pšenica
ulje
bakalar
svieće
sapun
domaća mast
slanina
šunka
salama
sir
metle
kefe
šugri itd. itd.

— SVOJ K SVOMU! —

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boljesću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, bezteČnosti, lesblase, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliečе.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stara bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijuh strana svieta pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima; a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadaost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadász-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½% čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok sa odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Viénu godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

J. KOPAČ

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svieće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K. — Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, štilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svieće za pogreba, za božićno drvce, voštene svieće i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev badava cjenik franko.

Broj 61. Pula, u četvrtak dne 19. decembra 1907. God. XL.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i prošplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

O austro-ugarskoj nagodbi.

(Nastavak govora nar. zast. dr. M. Laginja).

Veli se, o tom je stvoren posebni sporazum. Njegova preuzvišenost rekla nam je pače točno. godinu, kad to mora biti gotovo, kako i t. d. No, ja moram najprije priznati, da je naš ministar predsjednik, koliko smo do sada imali prilike vidjeti, pun dobrih namjera za naše zemlje, da je pod njegovom upravom za Dalmaciju zbilja započeta era ekonomskog poboljšanja i da je on pače i takvu budućnost ovdje javno obećao Primorju. All dok vidim, da dva prijatelja od onih, koji su to podpisali, više, kako mi se čini, ne sjede ovdje, prije nego je to za pravo bilo primljeno, moramo mi to uzeti sa velikom rezervom, kako rekoh, ne iz nepovjerenja prama njegovoj preuzvišenosti ili prema sadašnjoj vladi, nego naprotiv radi odnošaja, koji se u Austriji jako lako razviju: sutra može tko treći otići, i tako to ide dalje. Mi u obće glede života naših pojedinih ministara, nismo na našu veliku i najveću žalost tako sigurni kao što možda ta gospoda misle. Dakle uzprkos najboljih namjera vlade, u koje osobno vjerujem — molim, da se to uzme kao moj osobni, pače sasvim do kraja osobni nazor — nisam baš tako sasvim siguran glede gradnje ovih željeznica pa ću i dokazati, da moram o tom sumnjati.

Imamo u Austriji jednu željeznicu, koja ide do posljednjega metra štajerske zemaljske granice, pa bi trebalo po prilici 15 kilometara, ako se ne varam — no svakako nije ni 20 kilometara potrebno, da se ta željeznica, dotično. Beč-Graz i t. d. spoji sa hrvatskom željezničkom mrežom; trebalo bi naime graditi kratku prugu od štajerske granice do Krapine; od Krapine dalje ide normalnotračna željeznica, koja bi obim državama mogla veoma služiti.

Za jednu taku sitnu stvar još se nisu složili kroz godine i godine i poslije velikih napora. Ne treba da govorim o jednoj drugoj sasma kratkoj pruzi, koja je u interesu obih državnih okružja — ili sad se već mora tako reći: obih samostalnih država, i koja bi imala veliko vojničko značenje. Radi se takodjer o pruzi od jedno 20 kilometara i to od Opatije preko Učke ili kroz Učku.

Takodjer u tom pogledu nisu obje vlade do sada učinile ništa. No čini se, da je ovostranoj vladi zbilja mnogo stalo do toga, da se u najkraće vrieme sagradi dolnjokranjska željeznica i dalmatinska spojna željeznica. Ali — kako je stanovište o tom pitanju zauzeo ugarski ministar predsjednik? On je — ne znam, kojom prilikom — kazao od prilike ovako: Mi ćemo jednom graditi tu željeznicu, ali onda, kad nam to bude išlo u račun. Mi ćemo ju graditi sa pomoću krajiških zaklada, koje za sada u tu svrhu ništa nemaju.

Mi ćemo te željeznice graditi sa mjestom priključka na karlovačko-riečkoj željeznici, koji će nam ići u račun. Gospodo! Sve su to dakle uvjeti — a jedan uvjet, koji se doduše nije kazao, ali ga ja naslućujem, jest to, da bi možda lička željeznica, ta toliko željena željeznica, mogla u Pešti poslužiti kao mali objekat kompenzacije, da se napusti obstrukcija. Dakle s ugarske strane nije još odredjeno vrieme, nisu odredjena sredstva, jer moraju biti odredjena zakonitim putem, i još nije odredjeno mjesto priključka!

U interpelaciji, koju je ministar Košut dao svojim stranačkim drugovima i o kojoj sam potanko govorio, on je na dugo i široko govorio o probitcima kojima će za Madjare uroditi željeznice Košice-Odeberg s tim, što će se postaviti druge tračnice (barem na jednom dielu pruge), zatim što će se urediti koloduor za ranžiranje i t. d. Bilo bi za gospodu, koja na svoj način hoće da imaju Dalmaciju, vrlo zavodljivo, da su madjarskim šovinistima kazali: Mi smo sa austrijskom vladom sklopili dogovor, da ćemo u isto vrieme sa uredjenjem željeznice Košice-Oderberg graditi i dalmatinsku željeznicu. Madjari bi sigurno vikali „Eljen!" Ali Košut nije se tog pitanja dotaknu ni s jednom riečju. Jučer je u Pešti bila sjednica gospodarskog odbora, u kojoj je grof Batthyany ili neki drugi ugledni madjarski političar poslije viečanja konstatovao, da dalmatinska željeznica nema sasvim nikakva posla sa nagodbom. (Čujte!) Nama se pak ovdje govori, da su u nagodbenim zakonima osigurali željeznicu! Blaženi vjerujući!

Sad dolazim do drugog jednog pitanja. Interesantno je gospodo, promatrati, kako je Austrija polako uviek popuštala. Interesantna je jedna tobožnja tiskarska pogreška, koja se je uvukla u drugo izdanje carinskog i trgovačkog ugovora sa Ugarskom od. g. 1867. Prvi carinski i trgovački ugovor od 27. prosinca 1867, Z. 4. ex 1868 kaže u članku 3. sliedeće (čita):

„Negocijacija i zaključivanje novih takvih" — na ime medjunarodnih — „ugovora sa tudjim državama čini se uz pridržaj ustavnoga odobrenja obih legislatura samo po ministru vanjskih poslova".

To odgovara sasvim dosadašnjem tumačenju austrijskih nagodbenih zakona.

Drugi carinski i trgovački ugovor od 27. lipnja 1878, § 62. je gotovo u svim člancima sasvim jednak prvomu, jedino riečca „samo" fali.

Već odtada se je zahvatila misao, koja se danas ostvaruje. „Samo" je izpušteno, dakle je onda ugovor glasio tako, da medjunarodne ugovore podpisuje ministar vanjskih poslova i t. d. Danas smo već tako daleko, da to više nije dosta, nego kako prije spomenuh treba napose podpis ugarskoga ministra, pri čem ministar vanjskih poslova izgleda tako, kao da potvrdjuje istinost podpisa. (Zast. Spinčić: kao bilježnik!) kao neke vrste medjunarodni bilježnik.

U ugovorima se je medju inim dotaklo i trgovačke zastave te se veli, da će se trgovačka zastava držati prema postojećim propisima. Molim Vas, da pazite na ovo. Ne kaže se: prema postojećim zakonima, nego se kaže: prema postojećim propisima.

U prvom carinskom i trgovačkom ugovoru od godine 1867. veli se u zakonskom članku 6 (čita):

„Trgovački brodovi obih dielova nose jednu te istu zastavu, koja će sa dosadašnjim emblemima u sebi spojiti boje i grbe zemalja ugarske krune".

Po tom bi neosporno i nesumnjivo u našu trgovačku zastavu morala biti uzeta ne samo crveno bielo zelena, sp cialno ugarska, to će reći madjarska trobojnica nego takodjer i hr.-slav.-dalmatinski grb. Jer u ugarsko hrvatskoj nagodbi, koja takodjer spada medju temeljne zakone ove monarkije, kaže se u § 61 (čita):

„U poslovih autonomnih imadu se unutar granica kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije upotrebljavati sjedinjene boje i grbovi istih kraljevina, potonji providjeni krunom svetoga Stjepana.

Kod označivanja poslova, svim kraljevinama krune ugarske zajedničkih, upotriebliuju se sjedinjeni grbovi kraljevina Ugarske i Dalmacije, Hrvatske i Slavonije."

Mjesto toga je jednostavnom naredbom obrtničkih zemaljskih ministarstva trgovačka zastava uredjena tako, da ima samo ugarske boje i ugar. grb.

Reći će se: bene, ali u onom utanačenju izmedju Ugarske i Hrvatske govor je samo o emblemima. No sasviń je jasno ovo tumačenje i što se tiče zastava. U paragrafu 63. se naime kaže (čita):

„Za razpravljanja zajedničkih poslova imade se uz ugarsku zastavu i sjedinjena zastava kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije razviti na zgradi, u kojoj se obdržava zajednički sabor zemalja krune ugarske".

Sasvim je jasno, pošto ugarsko hrvatska drž. zajednica nije zakonim putem ustanovila zajedničku zastavu, da obje zastave, naime ugarska i hrvatska trobojnica, ondje gdje služe za oznaku te državne zajednice, zajednički moraju biti izvješene i da bi prema tomu hrv.-ug. trg. zastava morala imati ne samo grb nego i boje Hrvatske, Slav. i Dalmacije skupno prišite ili uvedene. Prekršilo se je, kad se to nije dogodilo i kad je odlučeno bilo, da se u ovom pogledu imadu držati postojeći propisi. Pošto pak ti propisi — naime citirane ministarske naredbe od g. 1867. — stoje u absolutnom, u očitom kontrastu i u opreci sa zakonskim odredbama, dalnji obstanak trg. zastave protivi se zakonu i najvišemu stupnju protivi se ustavu.

Hrvatska trobojnica je naime crveno bielo modra. Dvie boje su jednake sa ugarskom i austrijskom zastavom na ime crveno i bielo, a treća boja nije zelena nego modra. Kad bismo, gospodo, kod ovako ozbiljne stvari smjeli dopustiti jednu šalu, morali bismo reći da su nam mnogo i mnogo toga „blaugemacht", samo ne zastavu, koju je trebalo napraviti modrom (Veselost).

Žurim se da svoja razlaganja završim. Mòram, gospodo za moje uže sumišljenike u ovom pitanju pridržati konačnu njihova odluku, jer naš klub — bar što ja znam — u ovom pogledu nije još stvorio konačnog zaključka. U tom je po mišljenju radio mudro, jer mnogo jače i vladi mnogo bliže stranke niesu rekle svoga „ja", makar se je to od njih očekivalo. Čekaju, dok vlada u odboru ili inače dade obvezatne izjave glede vrlo važnih od različne gospode zastupnika spomenutih točaka, sumnja i bojazni. Gospodo! Ako ikoja stranka, ako ikoji narod u Austriji, koji je ovdje zastupan, ima pravo da od vlade strogim upitima traži odstranjenje nesigurnosti, odstranjenje sumnja, odstranjenje bojazni, — to smo sigurno, gospodo, mi Hrvati; i ja mislim, da oni iz naše sredine, koji će biti izabrani u dotični odbor, ne će propustiti, da sebi pribave podpunu sigurnost i podpunu izvjestnost glede onoga, što austrijska vlada u ovim poslovima pruža sigurnoga i pozitivnoga za budućnost. Jedno mi je, gospodo, jasno i neka izpadne glasovanje stranaka ove visoke kuće bilo kako bilo, za nas, a ja mislim i za sve austrijske stranke, može se ovo glasovanje, bilo pozitivno bilo negativno, izvršiti samo uz jedan uvjet: salvis tamen juribus inclyti regni Croatiae! S tim svršavam. (Burno odobravanje i pljesak. Govorniku čestitaju).

Konac.

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 15./12. 1907.

Poslije glasovanja o prešnosti vladinih osnova o nagodbi prešlo se je u sjednicah od sriede, četvrtka i petka najprije u glavnu stvarnu pak u podrobnu razpravu tih osnova. Kod stvarne razprave govorio je od strane Hrvata prvi zastup. Biankini, koji je u obširnom i liepo predočenom govoru predstavio držanje Hrvata u jednoj i drugoj polovici monarhije prema nagodbi, koju će sklopiti Austrija i Ugarska. Iztaknuo je osobito neuvele zasluge Hrvata za Monarhiju i za vladajuću kuću, a sada se kani te Hrvate od strane Austrije odštetiti tako, da se ih izruči na milost i nemilost Madjarom. Tu crnu nezahvalnost neće Hrvati tako brzo i tako lahko zaboraviti.

U sljedećoj je sjednici češki socijalista dr. Soukup podvrgao ostroj kritici divljačko postupanje bahatih Madjara proti nemadjarskim narodom Ugarske, osobito proti Hrvatom i stromašnim Slovakom. Srcu je godilo slušati socijalističkog govornika, kako se vruće zauzimlje za potlačenu braću Slovake u Ugarskoj i kako prosvjeduje odlučno proti nečovječnom postupanju viteških tobož Madjara sa nemadjarskimi narodi. Njegov govor imali bi pročitati i naši tobožnji socijalisti, koje vode za nos talijanski nazovi socijalisti, pa bi vidjeli, da su na krivom putu dok služe talijanskim socijalistom za orudje proti vlastitomu narodu. Češki socijalisti dr. Soukup je bar toliko vriedan i dobar socijalista, kao što misle da su kolovodje novopečenih jugoslovenskih socijalista, ali smatra svojom svetom dužnosti, da se javno i očito zauzme za svoju nesocijalističku braću u Ugarskoj. Ali uzalud da govorimo onim, koji nevide dalje nosa ili kojii su za to plaćeni, da nesmiju vidjeti ni svojom glavom misliti.

Dr. Soukup izjavio se je proti nagodbi sa Madjari, jer nisu vriedni da se s njimi sklopa ugovore.

Rusinski vodja zast. Vasilko govorio je takodjer proti nagodbi, istotako i njemački knez Auersperg, koji imade posjeda i kod nas u Istri, naime na Belaju — u občini Boljun.

Za nagodbu govorili su Slovenac dr. Benković i Talijan Delugan.

* * *

U narednoj sjednici govorili su medju prvimi hrvatski zastupnici dr. Trešić, Ivanišević i Prodan, Bjelodanović i Dulibić. Prvi istaknu hrvatski pak njemački kako moraju hrvatski zastupnici na carevinskom vieću priteći na pomoć hrvatskim zastupnikom na ugarsko-hrvatskom saboru, koji se junački bore za prava svoje domovine. Prosvjeduje najsvečanije proti nagodbi, koju moraju Hrvati radi časti i ponosa odbiti.

Zast. Ivanišević poče hrvatski pak nastavi njemački. Reče, da je Dalmacija sastavni dio Hrvatske, koja je podloženom nagodbom ljuto uvriedjena, te njoj moraju hrvatski zastupnici svimi silama, oponirati Dualizam je pravá nesreća za Austriju, te se mora stvoriti trializam t. j. Hrvatsku kano treći čimbenik u monarhiji.

Zast. Prodan govori obširno hrvatski pak zaključi njemački zagovarajuć riešenje hrvatskog pitanja na korist monarhije.

Hrvatska je mnogo žrtvovala za Austriju, koja ju sada pušta na ciedilu, da Madjari s njom vode, što ih volja. Odklanja nagodbu.

Zast. Bieladinović, Srbin iz Dalmacije govori u istom smislu proti nagodbi, koja je istotako pogibeljna Hrvatu kanu i Srbinu. Tuži se na nemar austrijske vlade prema stanovničtvu Boke kotorske, te šalje iskrene pozdrave hrvatsko-srbskoj koaliciji, koja se junački bori u Pešti.

Zast. Dulibić tješi se što su se Hrvati i Srbi složni digli na obranu narodnih prava proti nasilnom Madjaru. Žali što se nisu našli složni svi slavenski zastupnici carevinskoga vieća pa da skupno odbiju nagodbu, koja stvara novi jaram Slavenom Ugarske.

* * *

U sjednici od 12. o. mj. govorio je proti nagodbi zast. njemačkih poljodjelaca Luksch; za nagodbu govorio je poljski zastupnik Battaglia; proti nagodbi radikalni njemački zastupnik Walf, koji bi htio da se Austrija odieli od Ugarske.

U istoj sjednici govorio je i ministar predsjednik barun Beck, koji je nastao pobiti protivnike nagodbe i razpršiti dvojbe izražene o valjanosti i koristi nagodbe. Hrvatom Dalmacije spočitnuo je ministar nezahvalnost, što su proti nagodbi, premda vlada nastoji podignuti gospadarsko stanje u Dalmaciji.

Pošto se je rusinski zastupnik *Dnjestrenski* izjavio proti nagodbi a poljski zastupnik *Stapinski* za nagodbu, dobi rieč *Spinčić*, koji je govorio dva puna sata samo hrvatski proti nagodbi. Vrlo pomno sastavljani i krasno izrečeni govor slušali su pazljivo nesamo njegovi drugovi, već i mnogi zastupnici ostalih slavenskih i njemačkih stranaka. Taj govor priopćiti ćemo u cielosti u našem listu.

* * *

Sjednica od 13. o. mj. prošla je bez osobitog zanimanja. Nakon govora kršćansko-socijalnog zastupnika *Langa* za nagodbu i govora vodje českog kluba dra. *Kramařa*, koji je nagodbu preporučio — kao predsjednik nagodbenog odbora — kao temelj za podrobnu razpravu, prešlo se je na razne stvarne izpravke.

Zatim je prihvaćen predlog njemačkog agrarca zast. Krutznera, da se o predlogu za prelaz u podrobnu razpravu glasuje po imenih, što je neugodno osupnulo vladine krugove i stranke. Za prelaz u podrobnu razpravu glasovala je znatna većina.

Govorili su zatim proti nagodbi česki radikalac dr. Haju, za nagodbu tirolski Talijan Paolazzi, njemački kršćanski socijal Schatinger itd.

* * *

U sjednici od dne 14. o. mj. pobudio je najveće zanimanje govor zast. dr. Laginje, koji je govorio preko dva sata hrvatski pak njemački proti nagodbi. Vrlo temeljitim i stvarnim govorom razčinio je sve glavnije točke nagodbe dokazav njezinu pogubnost za austrijske narode, napose pako za sav hrvatski narod, koji će se boriti svimi zakonitimi sredstvi proti njoj u čvrstoj nadi, da će konačno pobjediti njegova sveta i pravedna stvar. I taj krasni govor priobćiti ćemo u cielosti.

Pogled po Primorju.

Puljško-rovinjski kotar:

Pjesak u oči. Dne 12. o. mj. demonstriralo je socijalističko radničtvo u Puli po gradskim ulicama pred gradskom viećnicom tobož proti upravnom vieću, što ovo kani povisiti namete na svakdanje potrebe života.

Nama se čine smješne te demonstracije pošto znamo, da su i socijalisti sudjelovali kod upravnog vieća i da bijahu oni sami zadovoljni sa sastavom toga vieća. Vieće to sastoji se većinom od člunovom kamorističke stranke, koju su kod posljednjih izbora od gotove propasti spasili *jedini* socijalisti, dakle oni, koji sada proti njoj tobož ozbiljno demonstriraju.

Mi znamo nadalje, da će ti isti socijalisti sutra, ako se razpišu občinski izbori, opet nastojati, da tu kamorističku stranku spase i opet na noge osove.

Socijalisti bi dakle morali — kad im nebi bilo stalo do uličnih demonstracijah i do lakrdijaških izgreda — stupiti pred talijansku kamoru, te njoj odriešito zagrmiti: Eto nas, mi smo tu u ime trpećeg radničtva, u ime gradske sirotinje, te zahtjevamo od tebe, da nepovisiš niti za filir i onako visoke namete na naš svakdanji kruh — jer inače znaj, da ćemo se kod budućih občinskih izbora naći u redovili tvojih protivnika, onih muževa, koji imadu najbolju volju i najtopliju želju, da se već jednom u gradu i občini Puli zavede pošteno i valjano gospodarstvo i da se olakša težka bremena nižim slojevom stanovničtva.

Ovakva bi triezna, ozbiljna i odlučna rieč na kamoru više djelovala nego li stotina pouličnih lakrdja.

Ali kolovodjom socijalista nije ozbiljno do toga stalo, da pomagnu svojim i našim siromašnim suobčinarom, jer bi se inače pridružili svakoj stranci, koja radi na duševni i tjelesni boljak občinara — proti kamori.

Oni će, kako već rekosmo, kod prvih budućih izbora opet liepo na sve nepravde, na sva zlodjela kamore zaboraviti, pa s njom složno udariti na one, koji su iz kmetske i radničke kolibice izašli i kojim lebdi jedino pred očima blagostanje svega pučanstva, najpače onih, koji najviše trpe i stradaju, a to su radnici i kmetovi.

Na znanje bolestnicima.

Pitali su nas više puta naši ljudi za stan našega liečnika g. dr.-a I. Letiš.

Popitali smo se i doznali da stanuje u via Flanatica 20 (to je u blizini bivšeg Velodroma s gornje strane) te prima bolestnike od 2—3 sata po podne.

Hrvatsko kazalište.

Plemenita je bila namisao osnovati jedno putujuće hrvatsko kazalište i u vrstne se je ruke isto povjerilo. Vidi se da je g. M. Marković, čovjek od oka kad je znao sakupiti onake vriedne sile te ih onako majstorski uvježbati. Od hrvatskog primorskog kazališta, od te narodno-kulturne tekovine nadamo se velike koristi po narodni uzgoj i učvršćenje narodne sviesti.

Do sada je ta vrla družina obdržala 4 predstave, vrhunac slave postigla je sa predstavom „Graničari" i „Zlatarevo zlato", predstavljeno u hrvatskim kostimima iz hrvatskog zem. kazališta.

Uvjek dosta naroda, nedjelju u večer pako prepuna dvorana, sve je znatiželjno došlo da vidi kako se hrvatski predstavlja, da čuje živu hrvatsku umjetničku rieč. I glumci se pošteno odazvaše plemenitome svome zvanju, neznaš koga da osobito pohvališ, sve je bilo liepo sve usavršeno te će se kojigod kajati kad ovo začuje i promisli da nije došao.

Koliko i koliko se je talijanskih šarlatanskih družina nimale umjetničke vještine okožilo s našim novcem, pa kad su se vratili u domovinu smijali se i rugali i naša drieći nas neočim nižim od njih; badava je sretan čas da vidimo naše umjetnike, krv od krvi naše a ne tudjince, da čujemo našu rieč, da plačemo i se smijemo našim jezikom. Mi dakle Istrani i Dalmatinski Hrvati pomožimo svim silama naše umjetnike da se tako podpomogna obstanak velike kulturne institucije „hrvatsko primorsko kazalište".

Prosvjed proti občinskom proračunu za god. 1908. Talijanska pučka stranka u Rovinju podnesla je na zemaljski odbor u Poreču prosvjed proti občinskomu proračunu za god. 1908., što ga je predložila tamošnja liberalna (!?) stranka. Prosvjed ili utok oslanja se na činjenici što su za taj proračun glasovali občinski savjetnici, koji su se bili na časti već prije zahvalili, te nisu imali više prava kod viećanja o proračunu sudjelovati nili ni odlučivati.

Ako postoji ta predpostava, ili taj uzrok, tada je utok više nego li temeljit, ali imati će bez dvojbe tu sudbinu, da će ga zemaljski odbor jednostavno zabaciti — jer vrana vrani očiju neizkopa.

Utoci proti izborom. Proti nětom obavljenim izborom u gradu Rovinju podnesle su obje protivne si stranke utoke na c. k. namjestničtvo. Talijanska nazoviliberalna stranka uložila je utok proti izboru zastupnika Frana Sponza pok. Petra, izabranog u III. tjelu, jer da su medju izbornicima tri osobe istoga imena i prezimena a kod izbora da *nije* dostatno označeno kojega se je od te trojice kanilo izabrati.

Talijanska pučka stranka uložila je utok sa svoje strane proti izbornoj komisiji, koja da nebijaše zakonito sastavljena i proti tomu što bijaše njezinih 12 izbornika nezakonito odbijenih.

Dok vlada neriesi te utoke novo se zastupstvo nemože konstituirati.

Iz Marčane nam javljaju, da će tamošnje društvo za štednju i zajmove držati dne 22. tek. mj. sjednicu u svrhu pogovora glede osnovati se imajućeg »Konsumnog društva« za Marčanu, a Krnica, Bilipadi, Prostina i Kavran moći će imati svoju podružnicu.

Odlučilo se je kupovati na veliko: Sumpor, modru galicu, umjetni gnjoj, kukuruz i pšenicu te sve stvari što kmetovima trebaju. Bilo srećno!

Krčki kotar:

Vrbnik. Izbor općinskoga zastupstva i načelnika. Dne 18. prošlog studena birao je starodrevni Vrbnik novo općinsko zastupstvo; a dne 12. prosinca novoga načelnika i četvoricu savjetnika. Izbori su obavljeni jedni i drugi jednoglasno. Evala, tako valja! Živila sloga!

Načelnikom izabran je isti, koji je i bio Ivan Volarić, savjetnici su mu pridijeljeni Josip Brusić pok. Josipa, Ivan Zahija pok. Jeronima, Josip Čubranić pok. Ivana i Ivan Martinčić Petrov.

Novomu načelniku, savjetnikom i zastupnikom želimo svako dobro i čestitamo na povjerenoj časti i službi. Polje im široko za napredak i prosvjetu. Osobito želimo, da u ovomu razdobju privede se koncu vodovod i nova školska zgrada.

Pazinski kotar:

Labin. Dne 21. prošlog mjeseca podje šestorica naših ljudi — na c. kr. kotarski sud u Labinu, da ovjerove potpise. Spis je bio sastavljen u hrvatskom jeziku. Sudbeni činovnik hotio učiniti legalizaciju u talijanskom jeziku. Pošto mu se primjetilo, da mora biti legalizacija u hrvatskom jeziku sastavljena odgovori: „Mi non go fatto mai — come faremo? Odgovorilo mu se: Nek učini tko hoće, ali njetko mora. Dotični sudbeni činovnik zvao tada druge i pitao ih: „ga fatto Lei mai la legalizazion in croato? Svi mu odgovore, Mi non go fatto mai! Come faremo? Kaže jednomu: „Vada dal Laube — se ga dirà modulo — mi pare che sarà una del Tribunale. Buduć naši medjutim prosvjedovali, što nema na c. kr. sudu niti jednoga, tko bi znao hrvatski, dobe odgovor: „Mi se parlar, ma scriver no — e poi il giudizio nell' interno è italiano"! Noi (il giudizio) non siamo obbligati da fare questo, Nolajo fa queste cose, lui ga fatto anche l'esame per ciò. Medjutim donesu „modulo" i legalizacija bje učinjena u hrvatskom jeziku.

Buduć imade c. kr. kotarski sud u Labinu posla najviše sa 2% Talijana, a 98% sa hrvatima, usudjujemo se ovime upitati c. kr. više sudbene oblasti, da blagoizvole odgovoriti, da li je zbilja službeni jezik na c. kr. kotarskom sudu u Labinu samo talijanski?

Ujedno dajemo ovo do znanja i našim državnim zastupnicima.

Franina i Jurina.

Fr. Brum, brum, brum, žin, žin, žin!

Jur. Frane, kaj ti se u glavi vrti il si šenul s pameti?

Fr. Tororò, tororò, tororò, flok, flok, flok, živio, živio, živio, viva, viva, viva, romp, romp, romp!

Jur. Ma daj, umiri se, povej mi kade si bil, kaj si vidil, kaj se je dogodilo?

Fr. Kaj neznaš, ćo zna pol Istrije, slušaj! Komun motovunski ti je u agoniji i dela zadnji šforci, išće likarije stare slipariju da bi mu pomogle. Blizu su votacijoni za podeštariju, vanjšćina je progledala i sva se složila osim malo gladnih prodanac, pak grajani disperani, žuti od jada, misle kako bi se spasili. Skupili su se *tešte fine*, mudraci od grada i odlučili jilom i pilom, mužikom, kmete zaslipit. Najviše im žuča i čemera zadaju Berkač i Sovinjšćina. Za Berkač znaš, ča su iskali to su i našli; neka nose sada niki i niki bašte ali Sovinjšćina se je opoštenila. Na 24 pasanoga miseca pošalju mužiku, frag ih je natental; sa dvajsetak gladi na Sovinšćinu, a to se razumi već dan prije i tri mere vina *patina* i *kašeti* od tovara. Kad su pasali log, onda po svoj Sovinšćini i drugih brigih naokolo to ti se lupalo z latami, pokrovi, trubilo z rogi; rompalo po bačvah i buričah; to ti je bil takov *šušur*, takova klempačina, veća nego da bi se bilo on dan oženilo sto udovic. *Batistrada* je bil junačina z livorverom pri boku, ki se ne boji sto od njih, neki Pigin iz Portulanšćine, a *general* neki Kuntento iz Motovuna. Naših je bilo po brigih kako mravi, viču živio! da sve odzvanja i kad su ih spazili, kako opareni i mučeć idu po puti po blatu do kolena, zakaj su ih kmeli čekali s kolci, da im nebi šli priko njiv, i jedva lačni i žedni želeli su da pridu k manjdroli, koritu.

Jur. A ki su ih čekali na brešćicu?

Fr. Tužne miženije, za slipljeni prodanci, Pisadi, neki Puli i Cajnari jedini još pet na Sovinšćini.

Jur. A kadi su imali ples i frajali?

Fr. Jedan, dva put su ti zatrumbetali kako i tovar kad ga trbuh boli, kod tužnoga Pišada, ma od silnoga rompanja i vike i prietnje nisu mogli prid.

Juf. A kadi su frajali?

Fr. To ti je bilo glavno; za manjarolu za manjarolu je svoj klapi hlepilo a pleš ako je ako ni, ma i to im se podrenulo. Na stotine i stotini ljudi više, pjiti, ki vas je zval, ne ćemo vas, ća hote odavle, a strah je vrag, nit su šli u kuću nit se pilo nit se jilo zač ni bilo vrimena nit za se posest a kamo kuću poć.

Juf. A kadi je bil junačina *batištrada* i *generál?*

Fr. Jednomu se srce okamenilo a drugomu palo u brageše. Blidi kako krpe gledaja se svi pak će *batištrada* i *general, non še koša da šhercar; andemo via, andemo via finko še čiaro e šemo šani, questo še diventa diavoli, ši vede in quanti ke i še; kome ke i sé inmacija; andemo via finko še čiaro, e ne darà por le košte.* Zginuli su kako magla, a general malkontento sporkanimi brageši zakril se je med trombe a *batištrada* pred kamenjem na vrat na nos, biži ki te biži, za rivolver se ni niti domislil i čapal je najzad bašta kako med drugimi i oni od Svinjaka. Kad ih je nestalo s Vršića, to se je na sve strane rompalo, da još mi i sada u uših šumi.

Jur. Ja mislim, da će ih pasat volja poć zvati motovunskih muraja.

Fr. I kako; ako nisu slipi i štupidi; mogu vidit kaj se dogadja po danu i kaj bi se dogodilo samo po mraku.

Razne primorske viesti.

U ime Božićnice daruje i šalje izravno zastupnik naroda Vjekoslav Spinčić: za Bratovšćinu hrvatskih ljudi u Istri 100 K, za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji 100 K, za Djacko podporno družtvo u Pazinu 100 K.

Narodni darovi. Gosp. Vranjac Gjuro c. k. financijalni poštajevodja u Jelšanah šalje nam K 6 za „Družbu sv. Ćirila i Metoda" sabrane u veselom družtvu na Nikolajevo u Rupi kod Jelšanah. Živio! Prof. Domluvil iz Meziřiči (Moravska) šalje za istu svrhu K 1. Fran Stefanutti, Trebić — Općina šalje u istu svrhu K 5, tri krune podariše Mohorani a 2 on.

Hvala svima, živili!

Hrvatski sabor sazvan i razpušćen. Dne 12. o. mj. bio je sazvan hrvatski sabor u Zagrebu, da glasuje vladi bana Rakočaja privremeni proračun. Nakod odstupa bana Pejačevića i njegovih predstojnika naumila je madjarska vlada Hrvatom za bana do skrajnosti mrzkog im madjarona Radkocaja. I taj je hotio od narodnog zastupstva imati dozvolu, da smije trošiti po volji zemaljski novac. Nu on je znao unapried što ga čeka pak je izposlovao od kralja putem madjarskog ministarstva razpust hrvatskog sabora. Na dan otvorenja jedva se ban pokazao u sabornici pozdravi li ga narodni zastupnici sa najružnijim povicima: dolje, nedostojni!, van s njim! van madjarski sluga! itd.

Ban Radkocaj, koji je bio na taj doček pripravan predao je predsjedniku sabora kraljevo pismo, kojim se sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije razpušta. Pošto je pismo pročitano odaljio se je ban praćen psovkama i pogrdama zastupnika i na galeriji sakupljenog občinstva.

Spor izmedju Hrvata i Madjara nastao je — kako je poznato radi takozvane željezničke pragmatike. Madjari su naime htjeli proti jasnom slovu zakona uvesti službeni madjarski jezik na željeznicah na teritoriju Hrvatske. Proti toj nezakonitosti suprotivili se naši zastupnici — 40 njih — koji šalje hrvatski sabor u Budimpeštu sa zajednički ugarsko-hrvatski sabor. Taj njihov odpor traje već pol godine u Pešti, gdje se vodi proti madjarskomu nasilju junačku borbu.

Radi toga spora odstupio je bio ban Pejačević i njegova vlada i na njegovo mjesto zasjeo je spomenuti Radkocaj.

Tej — kako ga okrstiše — madjarski sluga nastojati će valjda da pokuša sreću kod novih izbora za hrvatski sabor, ali mi se čvrsto nadamo, da će mu složno odgovoriti hrvatski narod tim, da mu natrag pošalje sadašnje svoje zastupnike. Madjari podupirani od Beča pokušati će da slome kako u Pešti tako u Zagrebu odpor Hrvata, ali uzdamo se u Boga i u probudjenu sviest hrvatskoga naroda, da njim to neće uspjeti. Netreba nam ni spominjati kako pratimo i mi u ovih stranah najživljom simpatijom težku ali junačku borbu naše braće u Hrvatskoj.

Predplatnici ruku na srdce.
Približuje se konac godine, doba uredjenja računa a mi stojimo, veoma zlo. Nije to prazna fraza već gola istina, dodjite u naše uredničtvo pa će te se uvjeriti kad vam pokažemo sve knjige i račune. I listajući te knjige i račune sram nas je kad vidimo gdje nam duguju toliki svećenici, učitelji, imućni trgovci, činovnici viši i niži. Ne koriste niti pisma; niti molbe, niti poziv na poštenje dotičnika, da plati što je dužan.

Isti udes prati »Omnibus«. Žalostno ali istinito.

Na vratima smo nove godine, doba dakle kad se dieli dobra ruka, mi mi ne pitamo niti prebijene pare na dar, već svim dužnicima kličemo: *platite svoj dug!*

Skupština za ravnopravnost ispita, položenih na zagrebačkom sveučilištu obdržavala se na poziv akademske omladine iz Dalmacije i Istre, dne 7. tek. mj. u klubskim prostorijama, u Pragu.

Na toj skupštini, kojoj se odazvao liepi broj kolega, prikazalo se sve tegobe i štetnost, koja proizlazi iz neriješenja sveučilištnog pitanja, koje našu omladinu sili, da usprkos velikih materijalnih i ježičnih poteškoća, pohadja tudja sveučilišta, premda je hrvatska vlada stolice iz austrijske pravne povjesti već uvela.

Tu se jasno manifestirala prieka potreba, da se naša davna želja i ispuni, da se već jednom riješi to važno pitanje, koje vladu ne stoji nikakvih troškova, a ide samo za tim, da naš narod i kulturno razdijeli, a nas u službi omalovažuje i zapostavlja.

Tom prigodom očitovala se potpuna solidarnost s hrvatskim akademičarima drugih sveučilišta, te se odlučilo, da se to naše vitalno pitanje, koje je bilo već na pol omlitavilo, više ne pušta s dnevnog reda, te da se pozove sve hrvatske akademičare, da polože sve ispite u Zagrebu, te vladu tako prisile da napokon naše pravo i priznade. Istodobno bi odredeno, da se pozove sve hrv. akademske klubove na organizaciju, da zajedničkim silama i svakom prigodom svoje pravo zahtjevaju, te da se obrate na hrvatske zastupnike u Beču, da se svojski zato pitanje zauzmu, da se naše pravo i izvojšti.

U tu svrhu bi jednoglasno izabran posebni odbor, koji odasla na hrvatske zastupnike na carevinskom vijeću, slijedeću rezoluciju:

Slavnoj jugoslavenskoj svezi u Beču.

Skupština — hrvatskih akademičara iz Dalmacije i Istre u Pragu, sakupljena dne 7. XII. 1907., ovlastila je potpisani odbor, da upravi pismo na slavnu jugoslavensku svezu, i to

uvažujuć težak položaj slavnog zastupstva u ovom momentu; ne želi ista nipošto, da prejudicira stanovište slavnog zastupstva prema nagodbi,

ipak — cieni, da nije nezgodno, ako sjeti slavno zastupstvo na svoj opravdani zahtjev, ako sjeti zastupnike, da hrvatskoj omladini iz Dalmacije i Istre, još nije udovoljeno ono, što joj austrijski temeljni zakon izričito jamči — najme sve škole, na materinskom jeziku, pa i sveučilište.

Pošto je za sada isključena mogućnost, da dobijemo sveučilište na svom jeziku a

pošto takovo već postoji u Zagrebu, to opetujemo već toliko puta izraženu molbu, da slavno zastupstvu *energično* zahtijeva, da se već jednom priznadu *svi* državni ispiti i rigorosi, na *svim* fakultetima, položeni na sveučilištu u Zagrebu;

te da se istodobno ukine tegobna ministarska naredba za pravnike, kojom se zahtijeva sa velikim troškovima i gubitkom vremena, skopčani naknadni ispit u Beču, a koja nas naredba i ponizuje u koliko se zapostavljaju absolventi hrvatskog sveučilišta u Zagrebu, prema absolventima austrijskih sveučilišta; te

u koliko je ista naredba izdana, ne da udovolji našem zakonitom pravu, već da namakne, manjkajući broj *činovnika* u Dalmaciji i Istri.«

PRAG, 9. XII. 1907.

J. U. C. Milošević, J. U. C. Frančetić, St. phil. Borčić, j. st. Leontić.

Nadopunitbeni pravnički ispiti u Beču.
Javlja nam „Hrvat. pripom. društvo u Beču", da je za one ispite prije Božića urečen rok za dane od 18.—21. tek. mj. Ko se želi podvrći ispitu, neka se prijavi barem tri dana prije toga roka. Iza božićnih praznika moći će se da polažu ispiti tekar poslije 10. siječnja 1908. unapred.

Upozoruju se djaci na odredbu tačke 3. stav. 2 naredbe minist. za bogoštovje i nastavu 24. travnja 1904. broj 34288 glede novih zakona.

Okružnica*) tršćansko-koparskoga biskupa svomu svećenstvu proti listu „Edinost".

Posljednji dan prošloga mjeseca izdao je tršćansko-koparski biskup, preuzv. g. dr. Fr. Nagl latinsku okružnicu na svećenstvo udruženih biskupija, kojom nalaže svomu svećenstvu:

1. „da svećenici i klerici od sada unapried ništa više nepišu u „Edinost" ni sami ni po drugih;

2. „da sam list, ako su nanj naručeni, odmah i dosljedno vraćaju upravi i da se više nanj nepredplate i takodjer nepriporučaju drugim predplatu. Oni pako koji moraju iz osobitih razloga taj list čitati, neka zato mole od nas posebnu dozvolu".

„U ostalom pridržavamo si pravo postupati posebnim pedepsama proti onim, koji se nebi našoj naredbi riečju ili činom — čega nas Bog očuvao — pokorili"

„Tim povodom preporučamo u Gospodu svemu svećenstvu, kojega se to tiče da se upiše u novo družtvo: „Katoličko tiskovno družtvo", te neka takodjer druge laike za to pridobiju, u nadi da će moći za kratko doba izdavati svoj vlastiti list".

Povod ovoj okružnici imao bi biti taj, što je list „Edinost" razpravljao o „Ricmanjskom pitanju", što su po njegovoj tvrdnji o tom pisali većinom svećenici i što je utvrdio, da se većina svećenstva upravo broji, da bi se Ricmanjci jednostavno predali.

Ponajprije moramo priznati, da okružnice nismo vidjeli i da smo gornje navode iz drugih listova pobrali. Neznamo dakle, da li odgovaraju posvema izvornika okružnice presvj. g. biskupa.

Ali ako su istiniti, tada nemožemo od manje a da neučinimo nekoliko opažaka.

Prije svega moramo ustanoviti, da sb. je list „Edinost" posljednje doba — godinu dvie, vrlo malo bavio žalostim Ricmanjskim pitanjem, dočim je prije mnogo više, bar svakog čedna imao il dopis il viest o tom pitanju. Ako se je dakle htjelo proti tomu listu poduzeti tako stroge mjere, tada se je to moralo učiniti kud i kamo većim pravom i većom dužnosti godinu dvie natrag.

Tako strog postupak proti „Edinosti" nečini nam se dostatno nepristranim dočim znamo da imade u svim tršćanskim sakrestijama bezvjerskih ili protuvjerskih talijanskih listova, koje čitaju tamo slobodno i javno i svećenici i svjetovnjaci. Mi se usudjujemo podvojiti da bi presvj. g. biskup mogao javno utvrditi, da je list „Edinost" u vjerskom pogledu gora od rečenih listova. Dakle, čemu tolika strogost samo proti jednom i to samo proti slovenskom listu?

Još jednu opazku moramo učiniti, a ta je, da nam neide u glavu kako je moglo doći u okružnicu ono mjesto, gdje se u *Gospodu* preporuča svećenstvu „*katoličko tiskovno družtvo*" (koje se ima tekar ustrojiti i to u Trstu) a da se bude moglo do mala izdavati vlastiti dnevnik.

Proti izdavanju dnevnika u duhu, kako ga presvj. g. biskup želi, nemože dakako nitko ništa. ali zabraniti jedan list i istodobno preporučiti drugoga — čini nam se, da nije bilo umjesto.

U ostalom mi znamo, da imade u Trstu i Primorju katoličkih listova, koji nemogu zadovoljiti pravoga našega svećenika, jer su mu u narodnom pogledu istotako protivni kano i najzagriženiji lažiliberalni listovi.

---

*) Radi preobilnosti gradiva izostalo iz posljednjih brojeva. Op. Ured.)

Imenovanja u poštanskoj struci. Ministar trgovine imenovao je medju ostalimi: gg. Mihovila Koščera, Lavoslava Visnjana pošt. oficijale naduficijali u Trstu, oficijala g. Viktora Zalaznika naduficijalom u Puli; g. Josipa Peschle oficijalom u Pazinu, gg. Rudolfa Vrusa i Adolfa Lunačeka naduficijali u Opatiji.

Državna podpora talijanskomu liceju u Puli. Ministarstvo bogoštovja i nastave dozeačilo je talijanskomu ženskomu liceju u Puli iz državnih sredstava podporu od 4000 K za god. 1907.—08.

Talijanski zastupnici na istarskom saboru skaču od biesa ako doznaju, da je vlada dala koju hiljadu kruna kao podporu za gradnju jedne il druge hrvatske pučke škole, kojih trebamo na stotine, a eto njima daje vlada liepu podporu za školu, koja nije ni iz daleka potrebita kao za naše pučke škole.

Povratak ratnih ladja. Ratne ludje „Erzherzog Karl", Erzherzog Friedrich" i „Babenberg" vratile su se sa puta i usidrile pred Fazanom.

Pasja bjesnoća. U okolici Poreča pojavio se je jedan biesan pas, te je radi toga uprava občina naložila propisane za to mjere, da moraju imati svi psi košić na gubici, da se ih mora voditi, inače će ih živoder pohvatiti i ubiti.

Izložene izborne listine. Na občinskom uredu u Poreču biti će izložene izborne listine za političke izbore od 24—31 decembra, tako da ih može svaiko pogledati.

Novi biskup u Budjejovicah (Češka). Njeg. Velič. imenovalo je kanonika stolnog kaptola u Budjejovicah preč. g. Josipa Hulla tamošnjim biskupom. Novoimenovani biskup je uzoran svećenik i čestit rodoljub.

Telefonska poštaja na Brionih. Naredbom ministarstva trgovine od dne 12. julija 1907. promjenjena je javna telefonska postaja na Brionih u nazgrednu središnju postaju telefonske mreže u Puli. Nuzgredna postaja predana je prometu dne 4. o. mj.

Dobrogaa crnoga vina od 13 stupnjeva jakosti ima na prodaju Marin Reljić selo Zrnovica pošta Solin blizu Splita, Tko želi kupiti neka se obrati tamo, ima ga sedam hiljada hektolitara.

Brož-Ivekovićev »Rječnik« i Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru.
Raspačavanje družbinog Rječnika hrvatskog jezika napreduje lijepo. Već prvih dana stiglo je na naše Ravnateljstvo oko 30 naručaba. Ponovno preporučamo svi-

no to velelicpo i velekorisno djelo. Cijena je Rječniku 20 K. Uvezani primjerci stoje 4 K više. Djelo se nalodi u zalihi kod g. Kverina Bro'a u Zagrebu, koji obavlja samo one narudžbe što mu ih naše Ravnateljstvo upravlja. Zato preporučamo svima da djelo naručuju samo kod našega Ravnateljstva, koje će se pobrinuti da naručeno djelo dodje što prije u ruke naručitelja.

Na znanje!

Saznajemo, da Dalmacijom (a možda i drugdje) obilazi neki agent Josipa Meixlera iz Rieke, pa da se predstavlja, kao da imade punomoć primati članove za pripomoć dogradnje Gospine crkve na Trsatu. Isti agent traži 20 K, od čega da daje 5 K svome gospodaru za uokvirenu sliku Majke Božje i jednu krunicu, a ostalih 5 K da predaje trsatskoj crkvi. Javljamo ovime i upozorujemo velečastno svećenstvo, da isti agenat *ne stoji s nama ni u kakvoj svezi, pa da od njega ne primismo ni filira.* Umoljavamo ovime svakoga, da ne nasijeda tome čovjeku, koji se služi tako nedoličnim načinom, da zavarava narod. Mi smo se u ostalom pobrinuli, kako će doskora prestati nepoštena ova trgovina. Isto smo se uvjerili, da agenti nekoga Baumgartnera u Beču takodjer pravi reklamu sa prodajom slika na račun Trsatske Majke Božje, na što uprava trsatske crkve takodjer nije, niti će u buduće, nijednoga agenta ovlastiti.

Predstojništvo franjevačkog samostana.

Na Trsatu, 13. prosinca 1907.

Romuald Jereb, gvardijan.

Zahvala.

Podpisani zahvaljuje se ovim najsrdačnije svim oblastim, prijateljem i znancem, koji joj izkazaše svoju iskrenu sućut prigodom nenadane i nagle smrti njezinoga nezaboravnoga člana Frana Zidarić, orguljasa i župana, te osobito onim, koji dodjoše iz bliza i daleka dopratiti premilog pokojnika do hladnoga groba.

LINDAR, dne 12. prosinca 1907.

Raztužena obitelj Zidarić.

Okružnica.

Usljed proglasa uprave državnog uzorgospodarstva u Pazinu, podpisano društvo usudjuje se preporučiti g. v. da se blagohotno zauzmete u Vašoj okolici, ako bi koji radnički ucenik želio stupiti u uzor gospodarsku školu u Pazinu za jednu godinu dana.

Prednost imadu oni mladići dobrog načela, bistroumi i od razborite obitelji, da se kašnje od njih može očekivati, da ostanu kao gospodarina domu i svoju gospodarsku naobražbu na svom gospodarstvu i svoje okolice na uhar uporabe.

Budući da samo uz dobro, samostalno seljačko gospodarstvo može se očekivati spas naroda.

Preporučuje se vašoj dobroti, te bilježi se sa društvenim pozdravom.

PAZIN, dne 10. 12. 1907.

Gospodarsko društvo.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K. 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

Markova kapljice

sredstvo proti slabosti želudca, imenito proti pomanikanju teka za jelo, proti grizu i grčevima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije težkog masnog ili preobilnog jela podupire naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu.

* * *

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnih naručba da djeluju izvrsno, te ću svako u zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koja no mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakomu na uvid.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

SVOJ K SVOMU!

Objava!

Čast mi je ovim obznanit p. n. občinstvu, da sam otvorio u Pazinu u zgradi „NARODNOGA DOMA“ trgovinu jestvina i zemaljskih proizvoda pod vlastitim imenom

D. ŽANIĆ

što mi je čast ovime dati p. n. občinstvu na znanje i ujedno preporučiti se blagohotnoj naklonosti.

Sa više godišnjim izkustvom s poštenimi načeli i dovoljnimi sredstvi moguće mi je moju trgovinu snabditi uvjek dobrom i friškom robom te povjerene mi cj. naloge točno i savjestno izvršivati.

Domaći proizvodi. Bez konkurence.

kava
cukar
riža
pšenično brašno
kukuruz
posije
pšenica
ulje
bakalar
svieće
sapun
domaća mast
slanina
šunka
salama
sir
metle
kefe
šugri itd. itd.

SVOJ K SVOMU!

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srdca, zuhobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa bolešću hrbta, hiledila (melankrvnosti), želudčanih grčeva, bezteženosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svekolike slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izliječe

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako brzom izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina staro bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz sviju strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredno dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godišnjih kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljuju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za ta i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar, Vadasz-utica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%.*

čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vedi ili manji rok za odkaz, ne odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice na garancije.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

OGLAS!

Potpisani časti se javiti p. n. gospodi trgovcima i pekarima, da je izručio zastupstvo svog mlina za dolnju Istru i otoke gospodinu

Lacku Križu u Puli

na kog neka se izvole svi obratiti, koli za informacije, toli i za naručbe, jer će na ovaj način najbrže i najtočnije poslužen biti.

Vinko Majdič

Valjični mlin u Kranju.

TRAŽITE SVUDA!

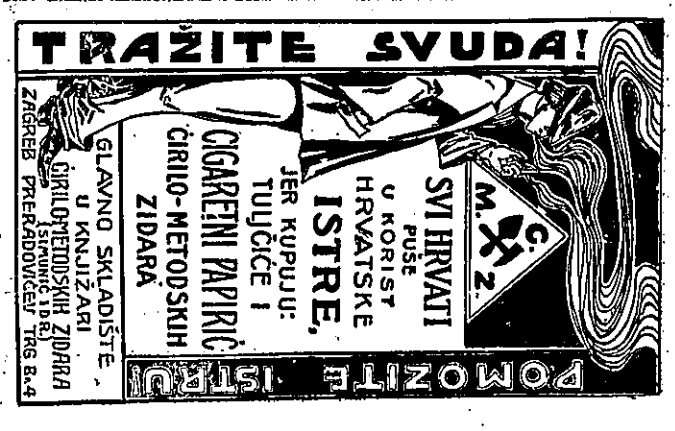

Broj 62. Pula, u utorak dne 24. decembra 1907. God. XL.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju, i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve poharni". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju i nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stanuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan toga.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Božić!

„Slava Bogu na visini a mir ljudem na zemlji"... ta uzvišena pjesma oriti će se na Božić u svih hramovih naših Bogu na čast i slavu a „dobrim ljudem na nizini" na utjehu i na veselje.

Ta najnježnija i najljepša svetkovina sjeća nas godimice na dolazak Boga-čovjeka na zemlju, da narodom povrati mir i da ih spasi od vječne tmine. U čas, kad je čovječanstvo čamilo u razvratu i griehu, poslao mu vječni stvorac svoga Sina, da ga odvrati od zla i da mu pribavi bolji, vječni život. Sin božji donio nam je na zemlju vjeru, ljubav i ufanje, da lagljе snašamo sve gorčine i biede života, da ne klonemo duhom i da ne bezufamo zbog zločinstva naših. Došao je na sviet kano ubogo dietašce siromašnih roditelja, da nam dade primjer poniznosti, krotkoće i skromnosti. Htio nam je tim pokazati, da se u bogatstvu i razkošju ne stiče slavu nebesku, već nasuprot u biedi i nevolji, u stradanju i priegaranju.

„Radujte se narodi, kad čujete glas, da se Isus porodi u blaženi čas". Ove su uzvišene rieči pozdravili kršćanski narodi i raduju se, jer su osvjedočeni, da je Isusova nauka jedina spasiteljica griešnog čovječanstva. Cio kršćanski sviet pozdravlja narodjenje svoga Spasitelja najvećim veseljem i dok bude svieta i vieka, slaviti će se taj dan svečano koli u siromašnoj kolibici, toli u bogataskoj palači.

„Mir ljudem u nizini" zapjevaše božji glasonoše nad betlemskom štalicom, jer se je rodio Onaj, kojega su odavna proroci obećali, i kojega su narodi težko očekivali. Mir i ljubav naviestili su svietu; jer gdje vlada nemir, tamo ne ima blagoslova, a gdje ne ima ljubavi, ondje ćeš badava tražiti Onoga, koji je sama ljubav. S pozdravom mira i ljubavi stupio je Isus na sviet, da nas poduči kako imademo jedan drugome praštati — hoćemo li u miru živjeti — i da se ljubimo, ako želimo biti dostojni svete Njegove milosti. Ljubav, koju nas vjera uči, izjednačuje nas sve. Ljubav kršćanska potiče bogataša na to, da bude milosrdan sa siromahom i da mu olakša težki život. Ona uči nasuprot siromaka, da ne zavidi sreću bogataša i da mu bude udan i zahvalan za svako dobročinstvo. Kršćanska ljubav ne dopušta, da jači tlači slabijega; ona ne pozna ni roba ni gospodara, već nas uči, da smo pred Bogom svi jednaki, svi braća i sinovi sv. crkve.

Naš će narod kano uvjek do sada odkad mu sveti slavenski apoštoli donieše luč istine, proslaviti i sada uzvišeni blagdan narodjenja Kristusova svom nježnošću prema betlemskom Djetešcu, čvrstom nadom, da će i na njegovom pragu zasijati sunce sreće Onoga, nad čijom se kolievkom orila andjelska pjesma: *„Slava Bogu na visini, a mir ljudem dobre volje na zemlji!"*

Kako što nam je došao spas duševni dolazkom Sina božjega, doći će spas i našemu narodu i na ovom svietu bude li se uzdao u Boga velikoga, u njegovu pravednost i providnost. Mi vjerujemo čvrsto u onu budućnost čovječanstva, za kakovom teže najplemenitiji mislioci i borioci. Vjerujemo u podpunu pobjedu načela prave ljubavi i sloge, a po tomu i u budućnost hrvatskog naroda. Molimo usrdno Onoga, kojeg narodjenje slavimo, da nas spasi od razdora i nesloge, da nas uzdrži u miru i ljubavi, pak da uzmognemo u nedalekoj budućnosti proslaviti uspomenu na Njegovo došašće ujedinjeni, slobodni i sretni.

Slaveći Kristovo narodjenje želimo našemu narodu iz dna srca, da bi se čvrsto držao svetih i božanskih načela kršćanstva, da bi upro u svakdanjim svojim mukama i patnjama svoje oči u Onoga, koji dobro nagradjuje a zlo pedepsa — pa će se stalno izpuniti proročanstvo naših najvećih muževa: jedinstvo i sloboda sviju nas, koji *jednim glasom* pjevamo:

„Slava Bogu na visinah i mir ljudem dobre volje na zemlji".

U to ime mili narode: *Častit bio Ti Božić!*

Na oprezu Hrvati!

Već prošloga ljeta došlo je izmed odaslanika Hrvatske i Slavonije na saboru u Budimpešti i izmedju madjarskih vlastodržaca do ljute borbe. Ta borba traje evo i u jeseni već više od dva mjeseca. Borbu vode hrvatski odaslanici proti madjarskim vlastodržcem poglavito i *za hrvatski uredovni jezik u banovini, za materinju rieč, za najveću svetinju što ju bud koj narod ima.* Neprijateljstvo izmedju borećih se stranaka takovo je da neće ni da pregovaraju medju sobom. Ako će hrvatski odaslanici pregovarati, poručuje njim i nepitan Wekerle, onda moradu to činiti sa Rukoczajem.

* * *

Usried najljuće borbe u Budimpešti saziva se sabor Hrvatske i Slavonije, i zanj čine se priprave.

Wekerle mađjarski ministar-predsjednik poziva dr. Josipa Franka, predsjednika čiste stranke prava, na pregovore. Dr. Josip Frank, privolom u Zagrebu se nalazeći sumišljenika, odaziva se Wekerlovu pozivu i ide sam u Budimpeštu. Novine javljaju da je dr. Frank s dr. Wekerlom dne 10. prosinca 1907. 5 sati konferirao. Ministar-predsjednik upitan dne 11. prosinca t. g. u proračunskom odboru zastupničke kuće kod naslova „Potrebe Hrvatske", da objasni viest novina o njegovoj konferenci sa dr. Josipom Frankom, predsjednikom Starčevićanske stranke, izjavlja:

Pošto mora vlada nesamo uplivati na politiku u Hrvatskoj nego i dati njoj pravac, je posve naravno, da moram sa hrvatskim zastupnici bez obzira na njihovo stranačko stanovište u doticaj doći, i to s dviju razloga: prvo da budem izvješćen o tamošnjem javnom mnienju, nazorih i željah, i drugo da objasnim zastupnikom naše namjere, nazore i naš postupak. Ova gledišta pòtaknula su me, te sam dra. Josipa Franka, predsjednika Starčevićanske stranke, zamolio da dodje k meni, da dobijem njeke obavjesti, i da ga u njekih točkah objasnim. Naš pogovor služio je samo toj svrsi. O kakvom patku, ili o bud kakvom sporazumu nemože biti govora. Zastupnik govorio je s njegovoga načelnoga stanovišta, a ju sam govorio o našem. Naravski je da se je taj pogovor sbio sa znanjem bana. Štovanje koje nosim banu i autonomiji hrvatske, nebi nikako dopustilo, da s bud kim sklapam sporazume glede hrvatske politike.

Što se tiče viesti razširenih u novinah, moram još spomenuti, da sam, kad sam Njegovomu Veličanstvu dao izvjestaj o hrvatskih stvarih, istodobno opazio da želim konferirati sa zastupnikom dr.om Frankom. Činjenica jest, da sam pogovor najavio; nasuprot nije istina, da se je taj pogovor desio po nalogu Njegova Veličanstva. Njegovo Veličanstvo stoji previsoko a da bi htjelo izravno uplivati na vodstvo političkih dogadjaja.

Ministar predsjednik je još pripomenuo, da je on, premda nemože ministar izvanjskih poslova podnipošto uplivati na hrvatske odnošaje, prigodom privatnih razgovora govorio s njim također o tih, hrvatskih, odnošajih, i tom prilikom spomenuo, da želi dobiti informacija od zastupnika dra. Franka, i to s prije navedenih razloga.

* * *

Sabor u Zagrebu se je dne 12. prosinca 1907. otvorio, a istoga dana bio je razpušten. Zastupnici hrvatsko-srbske koalicije postavili su predlog da se Rakoczaja, imenovanoga bana pod obtužbu metne, jer je pripoznao jedinstvo Hrvatske sa Magjarljom, i magjarski službeni jezik na željeznicah u Hrvatskoj. Dr. Frank Josip i drugovi postavili su predlog da se izpita zakonitost imenovanja Rakoczaja banom.

* * *

Već toga dana u večer izašao je u Beču, u „Wiener Allgemeine Zeitung" članak sa dvostrukim napisom: „Jednodnevni sabor. *Starčevićanci u Hrvatskoj*".

Tu se piše:

Hrvatski sabor bio je danas razpušten. Ta viest nedolazi nikomu neočekivano, jer razpust sabora u Zagrebu postao je *neobhodnom nuždom za riešenje hrvatskoga pitanja.*

Razpust sabora je drugi korak već u toku se nalazeće evolucije. *Znamenit susretaj medju ugarskom vladom kao ovlaštenom zastupnicom ugarskih državnih interesa i borioca hrvatstva i njegova državnoga ideala, čiste stranke prava, već se je kako se sve čini sbio. Pojavio se je u petsatnoj konferenci, koju je imao prekjučer predsjednik Starčevićeve stranke znanjem krune sa ugarskim ministrom-predsjednikom drom. Wekerle.* Jasno je, da je samo privola krune, koju je izhodio dr. Wekerle prije nego li je stupio na *stvaranje novoga kursa u u Hrvatskoj*, ponukala čistu stanku prava da je poslala svoga predsjednika u Budimpeštu. Moglo se je predvidjati, da kod toga neće doći do nikakvog pakta, do nikakve obveze niti sa strane kabinetà Wekerle niti sa strane Starčevićanaca. Jer spomenuta narodna hrvatska stranka Starčevićanska sa svojim programom od godine 1894. trebalo je samo sebi biti vjerna, a da se neprotivi poštenomu pokušaju prihvativoga riešenja *hrvatske krize kompliciране sa jugoslovenskimi aspiracijami* i sa poznatimi pogreskami ugarske stranke neodvisnosti i njezinoga vodje Košuta.

Za razliku od najvećega dila Riečkih resolucionista u srbsko-hrvatskoj koaliciji, kojih državnopravni ideal leži izvan zemalja krune Sv. Stjepana i Habsburškoga žezla u obće, su Starčevićanci jedna od narodnih stranaka u Austro-Ugarskoj, koja je nastala na historičkom temelju povjesti svoga naroda, i koja se je, vjerna svojoj narodnoj tradiciji, držala čvrsto državnopravnoga ideala prošlosti kao zviezde budućnosti, bez da je *presriela zadatke sadanjosti i najbliže budućnosti.* To je tajnost, rad česa Poljaci u Austriji spadaju k najzanesljivijim pristašam Habsburške državne ideje, rad česa su se na zemljištu tisućgodišnjega državnoga prava u Češkoj mogle razviti zdrave realno-političke stranke, rad česa konačno 48 maška stranka u našoj susjednoj državi može tjerati usupor svojim idealom i skrajnim načelom posve realnu politiku. Tako stoji i Starčevićanska stranka u prvom redu sa svojim poštenim narodnim osvjedočenjem *na pravnom temelju pragmatičke sankcije. Ma koliko se čini daleko oživotvorenje njezinoga narodnoga državnopravnoga ideala sjedinjenja svih hrvatskih zemalja, Istre, Medjumurja, Dalmacije, Bosne i Hercegovine sa materomsemljom, to joj taj cilj nije revolucionaran koj se može doseći* samo katastrofami, jer Starčevićanci teže za svojimi ciljevi samo *u okviru habsburške monarhije, dakle putem evolucije.*

Na toj stazi nejma pako za čistu stranku prava, dà nit za narodno *hrvatstvo u obće većega neprijatelja nego li je tako zvani jugoslavizam, koji hoće da svoj velikosrbski ideal leželi izvan okvira Habsburške sveukupne monarhije, oživotvori na ruševinah hrvatske države.* Tim je nastala čistoj stranci prava od njezinog utemeljenja narodna zadaća, nesamo *da se energično suprotstavi ugarskim ekspanzivnim ekskurzijam u hrvatsko narodno područje, nego i da nesaboravi svoje narodne dužnosti, koja obstoja u odbitju narodno-škodljivih uprava sa velikosrbske strane. Ova dužnost čini razumljivim predvidno držanje Starčevićanaca u Hrvatskoj za najbližu dobu. Razrušenje srbsko hrvatske koalicije, koja je već jedva u pitanju, jest conditio sine qua non za ojačanje velikohrvatske ideje, i za učvršćenje i uspješan razvoj hrvatstva u Hrvatskoj, Dalmaciji, Bošni i Hercegovini.* Čista stranka prava ostati će i na dalje vjerna svojemu antiunionističkomu neodvisnjačko-

mu idealu. *Ona može s toga biti uzeta u obsir samo kao lojalna oporicija, ali kao strogo kontrolujući organ, s kojim se mora u svih pitanjih koli u Budimpešti toli u Zagrebačkom banskom krilu računati.* Dobra je hrvatska realna politika, koja je dovela k tomu smjeru. To dokazuje dižući se lük crte raštenja stranke mučenika Starčevića. Velike narodne zadaće, kojim se ima posvetiti, nalazimo isto tako u Hrvatskoj kako i u Bosni i Herzegovini. U tih pokrajinah, koje se je u najnovije doba iz Sarajeva proglasilo kao „srbske pokrajine" mora se hrvatstvo organizirati i uzgojiti za jaku k o n s t a t a c i j u njegovih hrvatskih prava. Ko bi bio za to bolje pozvan nego li čista stranka prava? *Sujestna unionistička većina u hrvatskom saboru, o koje lojalnom mišljenju ne može se ni malo dvojiti, je sada temeljni uvjet za sreću Hrvatske. Ona će imati da zamjeni sumnjivu srbsko-hrvatsku koaliciju,* koja se je zasjela na vladine klupe. Propalo gostovanje Supila, Budisavljevića, Pribičevića i drugova je prošlo. Oni već neće moći ucepljivati *svojih velikosrbskih i nepatriotičkih tirada u lojalan hrvatski i srbski narod Hrvatske kao vladajuća stranka sa da si dadu potvrdjivati od podbana baruna Nikolića svoju vjernost kralju. Ta koalicija posvećena je propasti. Ona je na smrtnoj postelji,* na koju su u Austro-Ugarskoj do sada došli svi, koji su svoj državni ideal tražili izvan država kuće Habsburžko-Lotrinske. Tako su Svenjemci najprije ostali bez vodje, pak spali na šačicu, koja se je kod izbora u parlamenat mogla spasiti jedino pomoćju i smilovanjem neprijateljskih stranaka. Tako se je dogodilo takodjer vodjam talijanske irredente u Trentinu i Trstu. Tako će se sada dogoditi u Zagrebu onim političkim Slavenom, koji smatraju kao kristalizacionu točku *sa novo jugoslavensko carstvo* jednu balkansku državu, koja se guši u moralnom bankrotu. *Za te bezdomovinske i narodno tudje stvorove nejma mjesta u Hrvatskoj,* koja, ako hoće da ojača, mora tjerati realnu politiku i ništa drugo nego realnu politiku na temelju pragmatičke sankcije.

* * *

Treba li tomu svemu tumača?!

Kroz 40 godina napuštali su hrvatski delegati u Budimpešti prava hrvatskoga naroda; a u tu svrhu bili su takovimi izabirani, privolom i odobravanjem najviših čimbenika, i silom i milom. Sv' prigovori, svi prosvjedi, sve interpelacije, svi i učeni i mudri govori naših najboljih muževa naročito Starčevića i njezinih iskrenih pristaša proti gaženju pravu Hrvatske, nisu ništa koristili. Nije se našlo čimbenika koji bi se zauzeo za proganjane Hrvate.

Našli su se hrvatski delegati u Budimpešti, oni hrvatsko-srbske koalicije koji nisu htjeli odobriti nove jedne povrede hrvatskih prava, prava jezika, najsvetijega prava svakoga naroda, koji su se postavili u borbu proti magjarskoj vladi radi te povrede. Vlada u Hrvatskoj, jer je jedne misli sa delegati Hrvatske, u obrani te jedne pravice hrvatskoga naroda, mora pasti. Hrvatske delegate nemože magjarska vlada odstraniti, kako je odstranila hrvatsku vladu. Al poduzima proti njim svega i svašta i nanašajuć hrvatskomu narodu novih krivica, smišlja kako da jih uništi.

Daje jih klevetati, kleveće jih tajno na svih mogućih mjestih, sumnjiči jih konačno i javno.

Wekerle, u sto neprilikah radi hrvatskih delegata branećih prava Hrvatske, utiče se osobitomu sredstvu. Kaže Njegovomu Veličanstvu kralju i kaže ministru izvanjskih poslova, da će pozvati k sebi na konferencu dr. Josipa Franka, predsjednika čiste stranke prava. I poziva ga, i konferira s njim 5 sati, i to u oči otvorenja i predvidjenoga razpusta sabora.

Ništa bolje — reć će se —, uvidilo se je da valja Hrvatom udovoljiti, da treba da se oživotvore njihova državna prava, pa to će putem čiste stranke prava, kojoj je na čelu dr. Josip Frank.

Nego pričini se to odmah sumnjivim, ako se pomisli, kako je stranka prava za Kvaternika i dra. Anta Starčevića proganjana bila, kako se je potiskivalo, oštedjivalo, na muke stavljalo, i pojedine i kotare, i ciele predjele domovine, koji su pristajali uz stranku prava. Čini se sumnjivim kad se zna da obstoji stranka prava, različna od čiste, zastupana najjače u hrvatsko-srbskoj koaliciji, koja nije nikad napustila programa od godine 1894. nego koja se je koalirala s drugimi strankami za obraniti bar njeka hrvatska prava.

Jako sumnjivo postaje sve skupa, kad se samo i pomisli, da bi Wekerle i njegova vlada išla na oživotvorenje hrvatskoga državnoga prava, onaj Wekerle, koji hoće da uništi i zadnje tragove hrvatske autonomije, koji hoće da dira čak i u sveto pravo jezika hrvatskoga naroda.

Posve jasno biva sve onim člankom u „Wiener Allgemeine Zeitung". Taj list je poluslužben. Članak bio je slagan i složen uru dvie poslie razpustu hrvatskoga sabora, ako ne i prije. Iz njega je viditi, koju ulogu namijenjuje Wekerle i drugi čimbenici čistoj stranci prava.

Hrvatsko-srbska koalicija je tobože veleizdajnička, da teži izvan granica monarhije. Valja ju uništiti pomoću čiste stranke prava. Ali ne možda za to, kako bi se to u ustavnih državah očekivati imalo, da ju zamjeni u vladi. Ne, ne! Nego za to, da se uzpostavi unionistička većina u hrvatskom saboru, iz koje bi dakako drugačiji delegati za Budimpeštu bili izabrani, onakovi po prilici kakvi su bili birani do delegata iz hrvatsko-srbske koalicije, ljudi koji bi se duli ne samo upljivati od madjarskoga ministra-predsjednika, nego koji bi se držali i pravca, kojega bi njim dao on u politici za Hrvatsku. Starčevićeva stranka prava bila bi uzeta u obzir — to se izrično veli — kao lojalna opozicija.

To bi bila njezina uloga kad bi pomogla uništiti koaliciju stranaka boreću se za hrvatske svetinje i pomogla starim poznatim unionistom na noge.

Stara igra.

Izigravanje jednih s drugimi.

Čim bi čista stranka prava brojnija i mogućija postala, onda bi se nju makar kako, makar i klevetami, naručenimi i plaćenimi, nastojalo uništiti, kako se je to nesamo u stara vremena, odsjecanjem glava, nego i u novija vremena, n. pr. godina osamdesetih, zatvori i inače činilo.

Na oprezu Hrvati, bilo koje stranke!

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 16./12. 1907.

Sjednica od ponedjelka ostati će upisana crnim slovima u povjesti austrijskog parlamenta. U njoj dogodile se takove i tolike sablazni, da nesluže na čast ni saboru ni onim osobam koje su je izazvale.

Na početku sjednice pročitan je prešni predlog rusinskih zastupnika, kojim su vrlo oštro prosvjedovali proti poljskim profesorom i djakom, koji su u Lavovu izazvali na sveučilištu krvavu sukob sa rusinskim djacima. Ovih je bilo nekoliko ranjeno, a ostali van bačeni.

U tom smislu podnesli su Rusini i interpelaciju na cara vladu, nu pošto ni predsjednik već na početku dao tu interpelaciju priobćiti, jer je predvidjao nemire, prosvjedovali su najprije rusinski zastupnici oštrim riečima, pak vikom i žviždanjem a konačno i razbijanjem. U saboru vladala je uzašna buka i vika skoro ¼ sata. Svi zastupnici bijahu na okupu, sve se je turalo, svi stiskalo, sve vikalo i prigovaralo. U toj nečuvenoj buci razbije rusinski zastupnik dr. Barčinski pokrov jednog pulta te baci svom silom jedan komad drva prema ministarskim stolicam, pred kojimi su stajali na okrugu mnogi zastupnici. Medju ovimi bijahu zajedno zastupnici dr. Benković uz njega zast. Mandić i sa strane dr. Korosec. Zast. Mandić vidio u zraku komad pulta napeređ upravo na njega, prignu se naglo i komad udari u čelo uz njega stojeća zast. Benkovića tako silno, da se je ovaj odmah na zemlju srušio. Prijatelji mu priskočiše na pomoć, digoše ga i odvedoše u sobu za bolestnike, gdje ga drugovi liečnici pregledaše, ranu opraše i povezaše.

Taj nenadani čin razbiesnjenog zastupnika Barčinskoga izozvao je ogromnu buru negodovanja i ogorčenja. Mnoštvo zastupnika turalo se prema rusinskim zastupnikom, koji su sami iznenadjeni ostali. Loše bi bio prošao napadač, da ga nisu nekoji drugovi iz sabornice izveli. Za te zaglusne gungule zapustio predsjednik svoje mjesto i buka je neprestano trajala. Nakon skoro jednosatnog bučnog odmora vratio se je predsjednik, otvorio opet sjednicu, požalio dogodjaj i odsudio oštro napadača.

Na koncu sjednice molio je za oproštenje predsjednik rusinskog kluba Romančuk sav sabor radi nemilog dogadjaja.

* * *

U Beču 17./12. 1907.

Razprava o nagodjenih osnova primiče svomu koncu. Govornici se žure jer svi žele, da se još preostale predn ete dnevnoga reda svrši na vrieme t. j. tamo do petka ili subote. Govornike sluša malo zastupnika, jer su već svi više manje siti tako duge razprave.

U jutro započela je razpreva o takozvanoj kvoti t. j. o prinosu, kojeg obje pole monarhije doprinašaju u skupne ili zajedničke poslove. O predmetu govorili su 4 zastupnici, ali razprava bijaše kraća neoo li dosadašnje. Ta odsjek nagodbenih osnova prihvaćen je kako ga je predložila vlada, odnosno nagodbeni odbor.

Zatim je započela razprava o željeznicah, t. j. o bielokranjskoj i hrvatskoj, dotično dalmatinskoj.

Razpravu je otvorio izviestitelj zastupnik Hribar viestačkim govorom preporučiv toplo odneseću se na to osnovu, na temelju, koje će se graditi one željeznice, koje da će biti od znatne koristi, gospodarske i političke za Slovence i Hrvate.

O predmetu govorilo je više zastupnika, medju njima zast. Dulibić. Šušteršič i Jaklič, koji su svi zagovarali osnovom, odnosno izgradnju te željeznice.

Na koncu preporučio je izviestitelj Hribar još jednom ovu osnovu.

Osnova je prihvaćena skoro jednoglasno i uz živahno odobravanje kuće.

Prihvaćena je nagodba i u trećem čitanju.

U toj sjednici doživio je ministar-predsjednik barun Beck mali poraz. On je naime odsudio, što je kuća prihvatila u sjednici od subote predlog českog zastupnika Šilingera, da se pozove austrijsku vladu neka upliva na ugarsku vladu, da se tamo provede takozvani narodnostni zakon.

Češki radikulni zast. Choc predložio je i kuća primila predlog, da se o odgovoru ministra predsjednika povede razprava. Tim predlogom izjavila je većina, da neodobrava odgovor g. ministra a to znači za njega neka vrst poraza.

* * *

U sjednici od 19. t. mj. podnešeno je od strane naših zastupnika opet više upita na vladu, medju timi i upit zastup. Mandića i drug. u pitanju dukinuća nautičkih škola u Primorju i Dalmaciji.

Razprava o privremenom proračunu.

Zast. Chiari zagovarao je tu prešnost jer vlada mora imati dozvolu od kuće, da može trošiti državni novac.

Slovenski zast. Hribar ističe sve važnije potrebe slovenskoga naroda; glasovati će za prešnost.

Govorio je još kršćanski socijalac Kreilmeyer za prešnost te bijahu izabrani generalni govornici dr. Redlich i zast. Loser.

Prvi potuži se na neprijateljsko postupanje Madjara proti Hrvatom, Slovakom, Niemcem itd. te zahtjeva, da naša vlada posreduje u Ugarskoj. Zast. Loser govori o stanju naroda u Vorarlbergu, o željeznicah itd. Izo toga primljena je prešnost.

O ramom predmetu govorio je zatim zast. dr. Paltay, koji bi hotio da se previše neštedi s državnim novcem pošto vlada svuda siromaštvo i u buduće da treba pomoći i seljaku i činovniku i radniku.

Sveniemac Jäger tuži se na zapostavljanje Niemaca (!?) u Austriji, napose u Českoj, što je izazvalo više puta glasan smjeh.

* * *

U sjednici od dne 19. nastavljena je razprava o proračunu.

Na početku podnešeno je više upita naših zastupnika, medju njimi i zast. Spinčića sa drugovi, koji ćemo naknadno priobćiti.

Zast. Barčinski zamolio je kuću, da mu oprosti, što je bio izazivao poznati izgred i nehote ranio jednog druga.

Kod proračuna govorio je njemački agrarac zast. Brunner, koji zatražio medju ostalim snizenje vojničke službe od 3 na 2 godine.

Koruški S ovenac zast. Grafenauer iznio je sve jade i nevolje, koje moraju snašati koruški Slovenci zbog krivica, što im ih čine susjedi Niemci.

Za njim dobio je rieč ministar predsjednik barun Beck, koji je ponovno opravdao postupanje vlade i razložio njezin program za budućnost. Na koncu pozove parlamenat, da pomogne vladi rieširi važna ali teška pitanja, mjerajuću na korist ciele države.

Poslje njega govorio je rusinski zast. Ciglinski o težkom položaju Rusina u Galiciji, proti kojim bijahu do sada nepravedni i susjedi Poljaci i iste vlade.

Mladoček dr. Herold, reče češki pak njemački, da se moraju sve stranke boriti za to da dobiju čim više upliva kod javne uprave. Njegova će stranka glasovati za proračun jer želi, da bude imala slobodne ruke za riešavanje drugih važnih pitanja.

Sjednica je svršila u 4½ sata a druga je započela u 6 sati jer se je imalo izabrati članove u delegacije. Izabrani bijahu za Primorje, Gorica: za delegata zast. Faidutti, zamjenika zast. Bugatto. Trst: za delegata zast. Pittoni, zamjenik zast. Scabar. Za Istru za delegata dr. Laginja, zamjenik zast. Mandić.

Tako će Primorje u delegaciji zastupati jedan kršćanski socijalac, jedan socijalist i jedan Hrvat.

* * *

Novoizabrani delegati sastali su se prvi put u petak dne 20/12. Predsjednikom bio je izabran njemački kršćanski socijat dr. Fuchs a podpredsjednikom Poljak dr. Madejski. Delegaciju primio je u subotu car i kralj u svom dvoru te je na pozdrav predsjednika odgovorio priestolnim govorom. Kasnije primljena je i ugarska delegacija.

* * *

U sjednici car. vieća od petka podnesli su naši zastupnici: Blankini, Prodan, Vuković, Tresić i Mandić više upita na vladu. Ovaj posljednji radi nečovječjeg postupanja parobrodarskog družtva „Austro-Americana" u Trstu sa izseljenicima.

U pitanju proračuna govorio je prvi češki napredni zast. dr. Drtina proti proračunu, jer njegova stranka neima povjerenja u sadašnju vladu.

Član češke katoličke stranke dr. Mislivec traži pravednost i ravnopravnost za sve narode Austrije.

Vodja socijalista židov Adler pohvali se koliku važnost ima njegova stranka, s kojom da će vlada morati da računa.

Govorio je još njemački nacionalac Mülwerth, pak ministar pravosudja Klein, a za ovim predsjednik „Sveze južnih Slavena" zast. Ivčević, koji izjavi da će njegov klub glasovati za proračun, jer je to

državi na potrebu i jer bi za vlada inače poslužila § 14.

Predloženi proračun nedaje južnim Slavenima ono, što oni traže i trebaju. Govori o srednjem školstvu u slovenskimi zemljama, o gospodarskoj akciji u Dalmaciji, o bielokranjskoj i dalmatinskoj željeznici; tuži se na nepravedne sudbene odnošaje u Kranjskoj, Štajerskoj, Koruškoj itd. obećuje podporu Česima jer smo mi za pravedne zahtjeve svih Slavena.

Prelazi na tražbine istarskih Hrvata i Slovenaca o jezikovnom pitanju u Dalmaciji. Hrvati ne traže milosti od vlade; Dalmacija traži povratak starog duga. Dalmacija pita željeznički spoj Dugopolje—Bugojno i Bugojno—Aržano. Ona je zaostala krivnjom vlada, kulturno i gospodarski. Konačno preporuča vladi, da rieši pitanje študija i izpita na hrvatskom sveučilištu za Hrvate i Slovence Dalmacije i Primorja.

Zast. Isvpescul Rumunj izjavio je, da će njegova stranka glasovati za provizorij. Grof Sternberg predlaže konac debate, ali se odbija. Predsjednik moli, da govornici što kraće govore; na što češki radikalac Kalina govori 2 sata! Talijanac Bugatto (klerikalac) govori o narodnim zahtjevima Talijana to traži za Trst talijansko sveučilište. Govorilo je zatim više govornika u osobnim polemikama te se je sjednica otegla do 11 sati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula.

Nj. Vel. Car Franjo Josip najljepše se zahvalilo našim narodnim društvima Čitaonici, Sokolu, Gospodarstvenoj svezi, Posujilnici i Vinarskoj zadrugi za čestitke poslane Mu prigodom imendana.

Božićnica družbine škole.

U nedjelju na 2 sata po podne već su bile poredane čete naše mladeži u dvorani »Narodnoga Doma«. Do 500 mališa čekalo je nestrpljivo čas svoje radosti i veselja, a preko pet stotina roditelja gledalo sa galerija na tu svoju dragu i milu čeljad. Zastor se otvara, na pozornici je razvrštenо do sto mališa koji na mig svog učitelja-vodje zapjevaše »L i e p a n a š a«. Znamo da je sva i ponajveća muka uviek u rukama našeg rav. učitelja g. Jelušića, pa nas je tim više začudilo ono liepo, skladno i dobro uvježbano pjevanje tolike djece. I mala predstavica liepo je tekla, jedino šteta što se u onom mravinjaku naroda nisu rieči predstavljača dobro razumjele. Svakako moramo priznati, da je igrica veoma dobro uvježbana bila. Nakon što su djeca odpjevala još nieke božićne pjesmice, počelo se razdiobom darova. E da vam je bilo vidjeti taj život, to komešanje i to veselje, što je napunjivalo srdašca te djece! Iza razdiobe izpraznjivala se dvorana sve malo po malo a ulicom izpred „Doma“ spusti se more naroda kućam svojim, da sretno i veselo pričeka narodjenje svog Odkupitelja i tješitelja.

Bio vam svima čestiti i sretan Božić a mir i veselje medju vama da vlada.

Hrvatsko Primorsko kazalište.

U subotu nam se povratila vrla Markovićeva družina da nas opeta začara divnim svojim predstavama, da nam opeta izmami smieha i suzu iz našega oka, da nam pokaže hrvatsku umjetnost.

U subotu se predstavljalo narodnu igru »Šokicu«, naroda je bilo prilično broj, galerije pune nu u plateji je moralo biti više svieta, nekoji od »bolje« ruke barem nebi smjeli nikada manjkati.

U nedjelju u večer predstavljalo se za prvi put u Puli »Zimsko sunce«. A tko da ostane kod kuće kad se predstavlja to remek-djelo našeg književnika Viktora Cara Emina? Dvorana i galerije bile su dubkom pune naroda, koji je došao da gleda na pozornici svoje jade, svoje nevolje, svoju borbu. Istarski patnik koji u predstavi gleda samoga sebe, najbolje shvaća cielu stvar jer treba biti *Istarski Hrvat*, treba se očajno boriti, treba stradati, doći u razne neugodne konflikte, voditi ne samo izvanjsku borbu sa dušmanima već i onu težu unutrnju, za moći podpunoma shvatiti Car-evo velike djelo »Zimsko sunce«! Potresni su ono prizori majstorskom vještinom odigrani kad je Jelena na raskršću te na glas domovine, na pjevanje »Liepe naše domovine«, usred žestoke unutrnje borbe poleti prama »svojima« pustivši muža medju izrodi, muža dobrog srdca, ali, jer krivo upućen u mladosti, odmetnik roda svoga. Na pozornicu dolazi pop, taj važni faktor u narodnom našem životu, pop iz one stare garde koja se je znatno umanjila, pop koji je bio više puta i otac i majka istarskoj sirotinji.

Poučan je prizor kadno pijani Berto odlazi u Ameriku, istinite i teške su one njegove rieči. „Imade mnogo i mnogo izdajica koji se pokrivaju političkim nemoralom“, a svieti taj ludi svieti koje samo nešto izvana vidi ali pravi razlog ne shvaća, taj se svieti nemilice obara samo na onoga koji je iskreniji bio, te se je bučnije odmetnuo od svojega naroda, a možda, možda ga na to prisiliše i nevolje ljute, neuvažanje sa strane nekojih naših!

Preporučamo Markoviću, da ove slike iz našega života predstavlja po svim mjemjestima našeg primorja a osobito u Istri gdje se ljut bojak bije.

Predstava „Kinematograf“ držana jučer u večer pobudila je buru smieha. Galerije dobro posjećene, nekoji od onih koji bi morali doći, nije ih bilo, žalosno.

Voloski kotar:

„Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri“ u Kastvu. Prinosi mjeseca oktobra o. g.:

1. Jakov Jakac, profesor u Kastvu, platio I. obrok utemeljiteljne svote K 25.

2. Članarinu od 2 K pratiše: Sprachmann Ivan, c. kr. učitelj u Kastvu, Ellner Ante, župnik u Brestu, Rubeša Fran, nadučitelj u Zametu i Ryšlavý Fran, dekan u Kastvu K 8·—.

3. Članarinu od 1 K platiše: Bradetić Anton, posjednik u Klenovšćaku i Korelić Fran, Bergić Josip, Dašena Martin, Trinajstić Ante, učiteljski kandidati u Kastvu K 5·—.

Prinosi mjeseca novembra o. g.:

1. Uprava „Riječkog Novog Lista“ K 7·88.

2. Zapis pok. Petra pl. Grahovca iz Zagreba K 177·94.

3. U kući Frana Šepića, župana u Rukavcu, slaveći imendan njegove kćerke Jelisave i njezino imenovanje pravom učiteljicom, sakupio blagajnik Bratovšćine K 15·—.

Prinosi mjeseca decembra (uključivo do 17.):

1. Šepić Ante, gimnazijalac na Sušaku, za članarinu K 2·—.

2. Šepić Vinko, učiteljski kandidat u Kopru, za članarinu K 1·—.

3. Ivan Žigauto, kapelan u Sv. Križu, u počast prve godišnjice smrti pok. monsignora V. Zamlića, poklonio K 6·—.

4. Kuzma Jedrelić, kapelan i vjeroučitelj u Kastvu i Juretić Petar, opć. tajnik u Kastvu, po 2 K za članarinu K 4·—.

5. Nikola Mrakovčić, Punat, za članarinu K 1·—.

U ime oprosta od čestitanja k novoj godini supruzi Ernesta i Kuzimir Jelušić iz Kastva poklonili Bratovšćini K 5·—.

Lijepo blagodari i preporuča se i nadalje blagajnik Bratovšćine!

Poreški kotar:

Iz Zrenja. Ovdje u Zrenju u istinu nastale su upravo nesnosljive odnošaje. Talijanska stranka tako hoće da terorizira naš narod, da se je bojati neugodnih posliedica. Da ne lažem, evo istinitih dogodjaja:

1. Dne 4. julija 1907. ovdješnji prvaci palili su kriesove na čast sv. C. i M. pred zgradom Družbine škole. Iza dovršenog čina njekolicina Zrenjaca napala ih kamenjem, a čuo se i hitac iz samokresa. Radi ovog napadaja podignuta je bila pritužba, te jošte dandanas traje sudbena iztraga. Nam se čini, da se to preveć na dugo vuče.

2. Dne 15. augusta 1907. na večer došla Zrenjska glazba demonstrativno svirati pred župni stan. Upravo u to doba prolazila goveda našeg dičnog prvaka Ant. Grdine preko zrenjskog trga. Prije toga g. Ante Grdina umolio glazbare, da sustave sa sviranjem glasbe, dok prodju njegova goveda. Na njegovu molbu uzsliedile su uvriede, a blago se prestrašilo, tako da bi se lahko bila dogodila i kakva nesreća. Nas V. G. župnik predvidjajuć moguće i kakvu goru posliedicu umolio Antuna Grdinu, da udje u župni stan. Na to je išao Jakov Bassanese, župnikov sluga, da obavi i preskrbi župnikovog konja. Za njim potekao Jakov Punis pok. Petra s kamenom u ruci, te da nije mu u pomoć pritekla Antonija Bassanese, koja je Jakova Punis pok. Petra ulovila za ruku, danas možda bi crvi grizli tielo Jakova Bassanese. Kad se Jakov Bassanese povratio u župni stan nastala je ciela gungula, te da nije V. G. Šime Červar zaključao vrata župnog stana te time spasio spomenute već osobe, to sam predobri Bog znade, što bi se one večeri bilo dogodilo. Ciela masa Zrenjaca dala se proti župnom stanu, provocirala na sve moguće načine, te treba samo odvažnosti V. G. župnika Šimuna Červar zahvaliti, da se nije nešto nečuvenog dogodilo. Tu je bilo proklinjanja, izazivanja, uvriedа proti hrvatskoj stranci, da bi se i neho potreslo od uvrieda izrečenih, ali samo od talijanske stranke, jer. g. župnik Šime Červar nije dao svojim niti pisnuti. Naši ljudi mogli su jedva u jedannest sati po noći stići kući, dok se je sve umirilo. Dakuko da su radi ovih dogodinja usliedile tužbe i istrage.

Jakov Punis pok. Petra tužio je Jakova Bessanese, da je išao sa samokresom u ruki medju zrenjske glazbare, i zahtjevao od njih, da se odaleče sa Zrenjskog trga. Na opomenu nazovi javnog stražara Jakova Punis pok. Petra, da se Bassanese odaleči, naperio je zadnji — polag obtužbe — samokres proti njemu. Da je ova tužba neutemeljena t. j., da niti je bio Jakov Bassanese medju zrenjskim glazbarima, a jošte manje grozio samokresom, svjedoci su Šime Červar župnik u Zrenju, Vjekoslav Gortan, Ante Grdina, Ivana Ladavac te Antonija Bassanese. Buduć je tužba podignuta u tom smislu, da se je Bassanese suprotstavio javnoj straži, svjedoci su Šime Červar, župnik u Zrenju te Ivan Tončić Cekin pok. Josipa kao članovi občinske uprave, da Jakov Punis pok. Petra nije javni stražar, već nasprotno občinski sluga (fante). Ne znači li to zavadjati sudbene oblasti? Radi ove obtužbe određena je bila razprava u Rovinju po prilici pred mjesec i po dana. Jadan Jakov Bassanese do dva puta citirao je svjedoke u svoju obranu, koji su mu bili svaki put odbiti, ali na dan razprave ipak se uzelo stvar u obzir te razprava produžena je na 28 decembra 1907. ali „p a z i t e“ opeta nisu pozvani svjedoci u njegovu obranu. Tko trpi? Zar je pravedno, da mora Jakov Bassanese ići toliko puta u Motovun radi istrage, te već po drugi put u Rovinj? Nek sudi javnost.

Hoćete li zlobnijeg? I naš V. G. župnik Šime Červar, koji je gledao umiriti položaj, bio je tužen, da je išao spomenute već večeri 15. augusta 1907. medju zrenjske glazbare te im puškom prietio. Tužitelj je Bassanese Ivan od Josipa, postolar u Zrenju, Svjedoci pako su, da naš V. G. župnik ove večeri nije niti izašao iz župnog stana. Neznam od koje strane se obtužba prijavila presvietlom biskupskom Ordinarijatu, te naš župnik morao ići „ad audiendum verbum“ pred prečast. dekana u Oprtalj. Time ne mislimo uvriediti crkvenu oblast, jer ona je time učinila svoju dužnost skrbeć se za svog svećenika. Naravski je, da je uzsliedila sudbena iztraga. Dne 21. septembra 1907. prijavio se svojevoljno na zapisnik v. g. župnik Šime Červar kod c. kr. kotarskog suda u Motovunu, da se zaprieči odputovanje u Ameriku Mateju Prodan od Vinka, jer je ovaj jedini svjedok, koji se izjavio, da je vidio našeg župnika već spomenute večeri sa puškom u ruci. Iztražni sudac (neznam mu ime), koji je sudbeni auskultant, obećao je, da će ga dati dovesti u Motovun. Ali ipak Matej Prodan odputovao je 25. sept. 1907. iz Trsta u Ameriku. Pitam javnost da li se mogto od 21. septembra 1907. do 25. sept. 1907. sustaviti ga, gdje od Zrenja do Motovuna imade pješice samo tri sata ako i to nije previše rečeno. Uza sve makinacije Talijana c. kr. državno odvjetništvo obustavilo je tužbu proti v. g. župniku Šime Červar, jer je bilo dokazano po mnogim svjedocima, da je tužba netemeljita. Zlata se ne lovi rdja, pa tako niti poštenja našeg veleč. g. župnika.

Glede Antuna Grdine našeg požrtvovnog narodnjaka jošte ne znamo kako će stvar ispati, ali sjegurni smo, da će pravica pobjedu slaviti, te on častno izaći iz ove kušnje, što mu od svega srca želimo, jer znademo, da je sasma nedužan.

Za danas završujem ovaj članak, a drugim dopisom dične „Naše Sloge“, javiti ću Vam, kako se opetovno napalo u Zrenju naše ljude sa kamenjem, te glede naše pošte.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Frane! ce ne vidite tamo na piace kako Kroculo i Tone Košuta kantaju „Zivila Hrvatska“.

Fr. A vidim, vidim a viste kako tece kapo do guardij i zgvajniva siabulu.

Jur. A sajeta ce je ponemel ce on misli, da je va finance, da tece za kuntrabandieri ali ce on misli, da su judi macki.

Fr. Ma vero imate prav, ma meni se cini, da ako bude on zgvajnival siabulu, da će mu se prepetit kako i va financi a onda će morat poć nazad za fukina va ostariju do Nikolina va Pul.

Jur. A sajeta u ce je bil fakin?

Fr. Tako ce mislite, da je bi impiegat do pulicije.

Razne primorske vienti.

Hartmannovi koledari. Primili smo skup koledara Hartmannove knjižare. Najveći je „Zvonimir“, zatim razni manji koledari i tjedni koledar zidni, koji se osobito preporuča. Ciena mu je K 1·40.

Narodni darovi. G. Gjuro Vranjac, c. kr. financni postajevodja u Jelšanama šalje za Božićnicu družbe sv. Ćirila i Metoda krunu 6·—, sabrane na predlog Ant. Kalčića iz Lipe. Valenčić Jakov, Vranjac Gjuro, Čekada Anton, Prebilić Ivo, Stemberger Josip svi po 1 krunu. Živili!

Braćo Hrvati i Hrvatice, *sjetite se „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri!“*

Bratovština je hrvatskih ljudi najstarije dačko potporno društvo u Istri.

Ona ima da pr.ma svojoj plemenitoj svrsi potpomaže siromašnu mladež iz Istre i kvarnerskih otoka, koja polazila budu koju javnu školu.

Dugi već niz godina vrši Bratovština liiepim uspjehom tu svoju svetu dužnost sakupljajući među narodom milodare i dijeleći ih među siromašnu i marljivu školsku mladež.

Bratovština treba sada i još izdašnije pomoći od strane svoga naroda, pošto se od minule školske godine u Kastvu nalazi i učiteljska škola, koju polaze djeca ponajviše siromašnih roditelja i koju će Bratovština morati također da po mogućnosti podupire.

Da uzmogne Bratovština i nastajuće godine barem djelomice zadovoljiti svojoj dužnosti, potpisani se odbor ovim obraća — kao brat na brata, kao sestra na sestru — do svih Hrvata i Hrvatica širom domovine naše, kojim je stalo do one, Bogu hvala, još žive i zelene grane hrvatskoga naroda u Istri, koji se premda siromašan ustrajno i divski bori, da ušćuva svoj mili hrvatski jezik, svoju narodnost — znajuću dobro da je smrt jezika ujedno smrt naroda — e da bi izvoljeli prigodom Nove Godine sjetiv se siromašne školske mladeži u Istri priposlati Bratovštini budi kakov dar.

Hrvati i Hrvatice!

U neprestanoj i žestokoj borbi za svoj opstanak, znajte, Istra treba Vaše pomoći — kao ozebao sunca. Zato »Bratovština hrvatskih ljudi u Istri« stupajući poput sirotice pred Vaša rodoljubna vrata čestita Vam smjerno Novoj Godini i sklopljenih Vas ruku moli: Darujte me, braćo mila, i ne kasnite, jer se kaže »bis dat, qui cito dat«, t. j. dva puta daje, tko brzo daje!

Ona će sa zahvalnošću primiti i najmanji dar, a narod će Vas, svoje dobrotvore, blagoslivljati, što ste se sjetili njegove i svoje sirotinje.

Potpisani se odbor čvrsto nađa, da će Hrvati i Hrvatice voljno i brojno odazvati vapaju Bratovštine, te se liepo blagodareći već unaprijed na darovima položenim u to ime na žrtvenik domovine bilježi uz ponovne čestitke i u ime obdarovanih

sa veleštovanjem odani

Upravni odbor „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“

u Kastvu, dne 18. decembra 1907.

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru hrvatskomu narodu.

Na pragu nam je Božić, na domaku Nova godina: svjetli trenutci, tople ljubavi i velikih nada. Neizrecivo je čustvo miline i srdačne zahvalnosti, kojim naša družba pozdravlja svoga velikoga dobročinitelja — svoj zlatni Hrvatski narod. Neizrecivo žarka je pako molitva one nebrojene nejake istarske dječice, koja iz brojnih družbinih škola šalje svojim dobročiniteljima nedužne cjelove svoje sinovlje harnosti. Najvruća je želja svih nas, da velebno nebo prigodom nastajnih blagdana prospe na sve družbine prijatelje i dobročinitelje oblje dobra i blaga, naša je želja takodjer i ta, da se naša braća iz bliza i iz daleka prigodom ovih sretnih trenutaka i srcem i dušom sjete, da ima tamo pokraj mora u zemljici miloj i čarnoj do 200.000 Hrvata, kojima je družba sv. Ćirila i Metoda za Istru jedina nada i jedina mati.

Čestit Božić osvanuo svemu Hrvatskomu narodu, a nastajna Nova godina neka pokuca na vrata naše Hrvatske braće s obiljem sreće i blagoslova!

Slika zastupničke kuće.

Primili smo od »Verlangs-Anstalt« G. Freytag & Berndt, Beč. VII/1, Schattenfeldgasse 62, liepu sliku zastupničke kuće sa naznačenim mjestima gdje sjedi pojedini zastupnik i vlada. Ciena je 50 para.

Liepi dar za novu godinu.

Liepim ćeš darom darovati tvojega sina ali budi si koga učenika, ako ga predplatiš na omladinski list «Mladi Istran». U tu svrhu otci, i prijatelji mladeži dodjite odmah u uredničtvo «Omnibusa» te tamo položite samo K 1·70 i od nove godine do zadnji decembra vaš će štićenik primati «Mladoga Istrana» koji će ga putiti u sve što je liepo, što je dobro, u jednu rieč što je hrvatsko. Koliko će se pustoga novca potrošiti ovih dana za igralke, za slatkiše štetne zdravlju, a štediti će se onu K 1·70 kojom se neizmjerno koristi našoj Hrvatskoj Istri.

Općine i novčani zavodi za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Ovih dana razaslalo je družbino Ravnateljstvo na sve hrvatske općine i novčane zavode poziv sliedećeg sadržaja:

Slavno općinsko Poglavarstvo!

Mnoga su zla i mnogi jadi već tamo od puste davnine trli, a i danas jošte taru istarskog Hrvata, ali jedna je nepravda, koja mu najvećma tišti srce a dušu vriedja do najdublje njezine dubine. Otimlju mu narodni jezik, milu materinju riječ, koju su mu u amanet ostavila tolika patnička pokoljenja. Dušmani našega imena hoće da mu izbrišu svako obilježje hrvatsko, da mu otupe svijest, da ga otkinu od zajednice, s kojom ga vijekovi vežu. Mnogi im idu na ruku! Vlada i društva u Italiji, zemaljski sabori Trsta i Istre omašne okupljuju svote za raznarodjivanje istarskih Hrvata.

Tako je i ove godine talijanska većina u istarskom saboru glasovala, »Legi Nazionale« 10.000 kruna potpore. Svakom će biti jasan naš žalosni položaj, napomenemo li, da je taj novac većim dijelom »hrvatski«.

Tim novcem nezasitni Talijanac gradi svoje talijanske škole u čisto hrvatskim našim selima, kamo već na žalost dopire tudjinski njegov jezik a šnjime i tudjinski njegov duh. Narod se još drži i žilavo se otimlje nasilju, kao što je to dokazao i ove godine, gdje se s tolikim uspjehom ogledao s potivnikom na izbornom megdanu.

To što naš istarski čovjek nije do sada klonuo, imade se zahvaliti u prvom redu ovoj našoj družbi, u koju se on uzda kao u rodjenu svoju majku i od koje iščekuje spas i sreću svoju.

I doista, tomu spasu i toj sreći posvećeno je posvemašnje djelovanje ove naše družbe. Do 45 što učitelja, što učiteljica razaslala je ona medju svoj narod; velik je broj djece, što ih je otela tudjem odnarodjenju. U tome je podupire cjelokupni naš narod, ali pošto su potrebe hrvatskoga naroda u Istri upravo goleme, to i družbini izdatci bivaju od godine do godine sve to veći, tako, da već ni narodna pripomoć ne dotiče svemu.

Ova je potonja okolnost potakla naše Ravnateljstvo, da se i ove godine obrati na slavna poglavarstva sveukupnih općina Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre, usrdnom molbom za podijeljenje što izdašnije potpore ovoj našoj družbi Sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Znamo mi, da nema gotovo Hrvatske općine, koja ne bi u svome podruju imala nepismenih ljudi, ali hvala prilika u kojima se nahode, njihov narodni opstanak nije ničim ugrožen, doklem su u našoj Istri nepismeni ljudi izloženi vječitoj opasnosti da ih onako bezsvjesne tudjinska sila odnarodi. A time bi u nepovrat bila izgubljena jedna krasna hrvatska zemlja.

Gospodo zastupnici! Vaša Istarska braća gledaju na Vas, na Vašu, na Vašu pomoć. Čas je sudbonosan; neprijatelj je upravo sada odlučio, da uloži sve sile, kako bi nam ugrabio naš podmladak.

Odolimo li sada, Istra će ostati naša. Pomozite nam!

Zahvaljujuć Vam unaprijed na bratskoj pomoći, bilježimo se

veleštovanjem

Za Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru

Viktor Car Emin, tajnik. *Vjekoslav Spinčić,* predsjednik.

Utemeljena god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utemeljena god. 1894.

LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Preporuča sl. općinstvu svoju

tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti sliedeći:

Molitvenici:

Utjeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1·60, 1·80 i 2·50.

Isus prijatelj djece. Čvrsto i liepo uvezan, po K —·60, —·70, —·75, —·80, —·90 i 1·—.

Andjeo čuvar. Molitvenik za djecu, po K —·40, —·50, —·60, —·70 i —·90.

Sv. Anton Paduanski i njegovo štovanje. Elegantno uvezan po K 1·60 i 1·80.

Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3·—.

Hljeb nebeski. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorezom po K 3·80.

Slava Bogu a mir ljudem. Uvezan u finu kožu po K 4·—.

Vijenac bogoljubnosti. Uvezan u fine tvrde korice po K 2·40 i 4·—.

Pomolimo se. Uvezan u veoma finu kožu po K 7·60.

Pobožni učenik. Uvezan u mehku crnu kožu po K 1·80.

Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K —·80.

Našom nakladom izašle su sliedeće knjige:

Ob uljudnom i pristojnom ponašanju po K —·40.

Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“ na Male Antile i Kubu. Pjesma, K —·40.

Rat u Kini. Pjesma, K —·40.

Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunanje dnevnice, K —·80.

Knjižica nedjelne nadnice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K —·60.

Komisionalno knjižice, K .—80.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reume, astme (težkog disanja), nespavanja, zujenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srdca, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenju postelje, nujnosti, nesvjestice, nagluhosti, drhtanja na tielu, influence skopčane sa boleśću hrbta, bliedila (malokrvnosti), želudačnih grčeva, beztečnosti, ischiasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hypochondrie, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. služi kao nenadkriljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cielim čovječnim tielom djeluje, čime se rečene bolesti u najkraćem vremenu izlieče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zviezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržem izliečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izliečene su sa mojim strojem posve! Od izliečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih slojeva izdane svjedočbe i priznanice iz svijų strana svieta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEDAN LIEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izliečen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoznjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvali i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarjelih 20 godiš. kroničnih bolestih.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razašilje glavna prodavaona za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, *koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.*

Prima novac na štednju od svakoga, *ako i nije član te plaća od istoga 4½%, čisto bez ikakvog odbitka.*

Vraća na štednju uložene iznose *do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovilo veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.*

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, *i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.*

Uredovni sati svaki dan *od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.*

Družtvena pisarna *i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.*

Ravnateljstvo.

J. KOPAČ

Odlikovan s 3 srebrnimi kolajnami u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Častna diploma i zlatna kolajna u Viden godine 1903.

Zlatna kolajna i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjećarna na paru

J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona, b. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K — Za prijesnost jamčim s K 1.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, štilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvce, voštene svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Čisti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cjenik franko.

Iz sjednice obć. zastupstva,

obdržavane u Kastvu, dne 30. decembra 1907.

Sjednicu otvori g. predsjednik K. Jelušić u 10 i pol sata prije podne. Prisutna bijahu 23 obć. zastupnika i 4 sa savjetujućim glasom, dočim su svoju odsutnost opravdala gg. Afrić, Brajan, Grgurina, Lučić, Sinčić i Vlah. Zapisnik zadnje sjednice bje odobren, a za pregled i supodpis današnjega bijahu imenovana gg. Jurinčić Robert i Rubeša Josip.

Na temelju dotične juntalne okružnice pregledali su danas obć. blagajnu gg. Jelušić Franjo i Srdoč Mate i našli ju u redu sa viškom u gotovini 3291 K 67 p.

Ima se javnom dražbom sa K 302·60 izklične ciene urediti zid uz Kalinu u Trinajstićevoj; odlučuje se svaku pojedinu školu u občini predplatiti na šest iztisaka djećega listića „Mladi Istran“, da se ga ondu dieli medju marljivu školsku djecu; odobrava se, da se je odaslalo molbu sa strane občine Kastav — kao što su učinile i druge občine uz prugu Južne željeznice — na direkciju iste, za da se dopuni vozni red izmedju Rieke i Ljubljane, kao što i Trsta i Ljubljane kako bi to putujućem občinstvu narednije bilo; odlučuje se ne poduzimati daljnih koraka protiv odluke c. k. namjestničtva u Trstu za obdržavanje vicinije radi imenovanja župnika u Veprincu, dočim se občina Kastav ne odriče prava prezentacije; ne prihvaća se ponuda Turak A. iz Brčići, da može u Lozi štrpati stanovite vrsti liesa uz odštetu od 300 K, već se odlučuje, da šumsko osoblje po mogućnosti repartira dotični lies za štrpanje.

Odobrava se predlog odbora i postupak občinske uprave, što je prihvatila ponudu F. Stanića, da bude nadzornikom-radnikom pri prenosu strmca u selu Brnini zaključkom, da se ta radnja obavi na račun odlučene podpore za god. 1907 i 1908. Za uzdržavanje malodobnih Vlah u Budjejovicama zaključuje se, da se istoj občini izplati za doba od 1. jenara do 31. decembra t. g. svota od 288 K ostaviv tu djecu i nadalje tamo na uzdržavanju. Uzima se do znanja obavljenu kolaudaciju mosta u Trnovici kao i obavljene viševradnje u svoti od K 4646.40, glede izplate ovog troška obratila se je kr. kot. oblast na Sušaku na ovdješnje interesente. O doprinosu potroška, da se učini most pristupnijim sa hrvatske strane i o izgradnji mostića preko mlinskog rukava odlučiti će se naknadno po uvidu dotičnih proračuna. Zemaljski odbor priobćuje, da zaostatci ove občine za bolničke troškove do 23. t. mj. iznašaju K 7380·53 pozivom, da bi se tu svotu do konca ovog mjeseca podmirilo, što nek se i učini ako budu dopuštala sredstva občinske blagajne. Ne ima se ništa proti, da se podjeli koncesija za tjeranje transportnog poduzeća automobilom tvrdci Fuchs i Kukla po ovdješnjim javnim cestama, jedino se preporuča opreznu vožnju. Uzima se do znanja rezultat ubrane piacovine na četirim godišnjim sajmovima u ovoj godini sa K 204·82 te pristojbu utjeranu na obć. sajmištu sa K 3150·50. Buduć je sadanjem obć. zastupstvu minula perioda zastupanja občine zaključuje se, da se iz poreznih knjiga izvadi snaga poreza pojedinog porezovnika i da se na temelju tog izvadka pristupi sastavu izbornih listina. Uzima se do znanja što je ravnateljstvo pošta i brzojava u okružju poštanskog ureda na Brečcima dalo namjestiti poštansku škrinjicu u Vel. Brgudu i Zvoneći. Dozvoljava se Mladenić J. da na raskriżju u selu Trtni postavi propelo. Prima se do znanja što je zemaljski odbor odobrio občinske proračune i votirane namete za god. 1908. za občinu Kastav i pridružene Brgud, Lisac, Klana, Skalnica i Studena. Na prilužbu ove občine radi utjerivanja potrošarine po cieniku drugog mjesto trećeg razreda uređena je razprava kod upravnog sudišta za 25. jenara 1908. te se zaključuje, da se umoli gosp. dr. Laginju, da zastupa občinu kod te razprave. Pri dogradnji škole u Brgudu imade poduzetnik te radnje započeti poslom u stanu učitelja, pa se odlučuje, da se umoli tamošnjeg kapelana gosp. Šilený a, da bi učitelja sa obitelju za neko vrieme primio u svoj stan. U poslu gradnje vodovoda na Kantridi i dovedenja vode iz novog riečkog reservoira ovlašćuje se obć. upravu, da ponovno stupi u dogovore sa riečkim magistratom, glede uporabe vode i odnosne ciene. Ne uvažuje se utok Sarson Mala protiv presude od K 5·50 što postavlja znoj pred susjedovu kuću.

Nedavno pokrenulo se je pitanje, da bi se u Voloskom ustrojila štedionu, što bi ju osnovale občine Kastav, Volosko i Veprinac, preuzev na sebe podpunu sigurnost svih interesenata uz obćenito i posebno jamstvo za uložke, te odnosni pokretači žele, da bi se u tom obć. zastupstvo izjavilo, nu isto nakon razprave zaključuje, da se ovo pitanje prepusti na riešenje novom obć. zastupstvu. Zaključuje se, da se dobavi jedan primjerak „Riečnika hrvatskog jezika“ od dra. Ivekovića i dra. Broža, što se prodaje u korist Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru. Nadopunjuje se zapisnik od 8. junija 1907. glede gradnje učiteljista u Kastvu, sa parcelami 4980, 4981 i 7094, koje bi mogle trebati za gradnju ili školski vrt tog zavoda, i unnša se iste u nacrt, zaključkom da se požuri pitanje gradnje zavodske zgrade.

Zakup prava ribolova na Kastavskoj obali u god. 1908 odaje se Rajčić A. i drug. iz Voloskog uz cienu od K 120.—.

Preporuča se molbe Stanić Andra iz Zvoneći, i Drescher Robarta (Reininghaus) radi podieljenja obrtnih koncesija, prvom u Zvoneći drugom u Matuljima zbog produje pića i jela na malo.

Odobrava se provedena javna dražba za izradbu 17 držaka javnih svetiljaka uz dostatbenu cienu od K 279·14 zaključkom, da se za namještaj četirih svetiljaka u Zametu dobavi 4 željezna stupa; kao i javna dražba glede utjerivanja obć. pristojbe na pivo sa dostatbenom cienom od K 2005, te utjerivanja obć. pristojbe na šestoka pića sa K 405 za godinu 1908, koje posliednje dvie dražbe javne su odobrene po zemaljskom odboru.

U proračunskoj sjednici za god. 1908 predvidilo se je imenovanje dvajuh obć. cestara sa godišnjom plaćom od K 720 svaki. Na odnosni natječaj prijavilo se je 13 molitelja i obć. zastupstvo saslušav razne predlagače i nakon podulje razprave imenuje obć. cestarima Stanić Franu iz Kastva br. 71 i Lenac Vinka iz Zameta br. 40.

Kinkela Ivan, župan u Bregima zahvaljuje se na toj časti obzirom, što ide u stalnu službu u Opatiju, zbog česa riešava ga opć. zastupstvo te službe i na predlog predsjednika imenuje novim županom za Bregi Brnčić Josipa kbr. 47; nasuprot tomu ne riešava se županske časti Laginja Anton u Klani, zaključkom da tu čast obnaša do konstituiranja novog obć. zastupstva.

Na molbe za prodaju odnosno odkup zemljišta zaključuje se, da se prodade:

Bačić Franu u Matuljama tnala za K 20.40; Spinčić Ivanu u Matuljima uz polovicu ciene za koju je on Münzu prodao obć. tnalo obgradjeno, što mu je sad uzela električna željeznica; Čekada Antonu kućno tnalo u Jurdanima za K 196·20; Grbac Ivanu kućno tnalo u Srdočima za K 72; Ćiković Josipu kućno tnalo u Rubešima za K 29·42 i Milneršić Gaju u Zametu kućno tnalo za K 61·—. Glede kućegradnja u Matuljima ispod Štacije i na Kuku, za koje su pitali F. Kukurin, L. Zamlić, V. Sinčić, D. Spinčić, A. Bačić i J. Bačić, zaključuje se, da se isti obvežu, da će gradnjom kuće započeti u tri

Utemeljena god. 1894. NARODNA TISKARA Utemeljena god. 1894.
LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Ona ima da prema svojoj plemenitoj svrsi potpomaže siromašnu mladež iz Istre i kvarnerskih otoka, koja polazila buduću koju javnu školu.

Dugi već niz godina vrli Bratovština lijepim uspjehom tu svoju svetu ć sakupljajući među narodom milo dijeleći ih među siromašnu i n školsku mladež.

Bratovština treba sada i još iz pomoći od strane svoga naroda, p od minule školske godine u Kast lazi i učiteljska škola, koju polaze ponajviše siromašnih roditelja i k Bratovština morati također da gućnosti podupire.

Dă uzmogne Bratovština i na godine barem djelomice zadovoljiti dužnosti, potpisani se odbor ovim — kao brat na brata, kao sestra stru — do svih Hrvata i Hrvatica domovine naše, kojim je stalo d Bogu hvala, još žive i zelene gro vatskoga naroda u Istri, koji se siromašan ustrajno i divski bori, čuva svoj mili hrvatski jezik, svo rodnost — znajuću dobro da je st zika ujedno smrt naroda — e da voljeli prigodom Nove Godine sje siromašne školske mladeži u Istri slati Bratovštini budi kakov dar.

Hrvati i Hrvatice!

U neprestanoj i žestokoj borbi z opstanak, znajte, Istra treba Vaše — kao ozebao sunca. Zato »Brat hrvatskih ljudi u Istri« stupajući sirotice pred Vaša rodoljubna vra stita Vam smjerno Novoj Godini i ljenih Vas ruku moli: Darujte me, mila, i ne kasnite, jer se kaže »b qui cito dat«, t. j. dva puta daj brzo daje!

Ona će sa zahvalnošću primiti manji dar, a narod će Vas, svoje tvore, blagoslivljati, što ste se ejet gove i svoje sirotinje.

Potpisani se odbor čvrsto nada, Hrvati i Hrvatice voljno i brojne zvati vapaju Bratovštine, te se lie godareći već unaprijed na darovin loženim u to ime na žrtvenik dor bilježi uz ponovne čestitke i u ime rovanih

sa veleštovanjem odani

Upravni odbor „Bratovštine hrvatski u Istri“

u Kastvu, dne 18. decembra 19

Družba sv. Ćirila i Metoda za hrvatskomu narodu.

Na pragu nam je Božić, na d Nova godina: svjetli trenutci, top bavi i velikih nada. Neizrecivo je miline i srdačne zahvalnosti, kojim družba pozdravlja svoga velikoga činitelja — svoj zlatni Hrvatski Neizrecivo žarka je pako molitva c brojne nejake istarske djećice, k brojnih družbinih škola šalje svoji bročiniteljima nedužne cjelove sv novlje harnosti. Najvruća je želja sv da veleblno nebo prigodom na blagdana prospe na sve družbine lje i dobročinitelje oblje dobra i naša je želja također i ta, da se braća iz bliza i iz daleka prigodom ovih sretnih trenutaka i srcem i dušom sjete, da ima tamo pokraj mora u zemljici miloj i čarnoj do 200.000 Hrvata, kojima je družba sv. Ćirila i Metoda za Istru jedina nada i jedina mati.

Čestit Božić osvanuo svemu Hrvatskomu narodu, a nastajna Nova godina neka pokuca na vrata naše Hrvatske braće s obiljem sreće i blagoslova!

Slika zastupničke kuće.

Primili smo od »Verlangs-Anstalt« G. Freytag & Berndt, Beč. VII/1, Schattenfeldgasse 62, liepu sliku zastupničke kuće sa naznačenim mjestima gdje sjedi pojedini zastupnik i vlada. Cieni je 50 para.

Liepi dar za novu godinu.

Liepim ćeš darom darovati tvojega sina all budi si koga učenika, ako ga predplatiš na omladinski list »Mladi Istran«. U tu svrhu otci, i prijatelji mladeži dođite odmah u uredničtvo »Omnibusa« te tamo položite samo K 1·70 i od nove godine do zadnji decembra vaš će štićenik

mjeseca i predati gradjevnoj oblasti odnosne nacrte na uvid, a zatim bi im se tražena tnala prodati mogla. Babić Franu prodati će se dio zemljišta u Jušićima kad kupi privatno što mu treba za gradnju kuće; Stanić Ivanu iz Zvoneće, za uzeto mu tnalo za cestu po jednoj šlivri, daje se u zamjenu na drugom mjestu istu mjeru šlivre; ako na to ne pristane, nek se ga odšteti sa K 73·60; Host Anton da sam reklamira radi uknjižbe parc. br. 50 u Hostima na svoje ime; pri prenosu stranca u selu Branni odštećuje se za uzeto zemljište Spinčić A. sa K 30·—. Vlah E. daje se u zamjenu obć. zemljištu sa 216 m^2; Matulja Josipu produljuje se rok gradnje kuće u Matuljima za dva mjeseca, ne započne li gradnjom u tom roku, gubi cielu polož-nu kaucija a inače samo polovicu; dozvoljava se Mihčić J. da sklopi pogodbu glede kućnog tnala u Zametu uz uvjet, da se občina uknjiži pravom zaloga na prvom mjestu za dužnu joj svotu; u Matuljima mjesto Kopičevac ne produje se Kinkela I. i Srdoč I., što su pitali; isto se tako ne produje Skalamera P. dio tnala u Srdućima dok se ona parcela ne parcelira; Host Antonu ne prodaje se dio tnala u selu Hosti a Franciki Sušanj da se povrati K 352 uplaćenih za prodano joj to zemljište; Spinčić Josipu znizuje se-ciena za prodano mu zemljište u Pereničima na K 1·50 po m^2. Za odkup zemljišta, kojim je prošla cesta Zvoneća-Žejane u por. občini Zvoneća, odobrava se ukupna odkupna ciena sa K 99.89 na korist sliedećih gospodara: Kinkela M. kbr. 43, Kinkela F. kbr. 27, Kinkela M. kbr. 66, Kinkela A. kbr. 32, Kinkela A. kbr. 95, Kinkela A. kbr. 33, Kinkela A. kbr. 44, Kinkela A. kbr. 104, Kinkela A. kbr. 38, Kinkela M. kbr. 48 i Kinkela M. kbr. 48; Marčelja ud. T. za ustupljeno zemljište radi širenja ceste u Zametu K 20.

Valinčić Mata iz Skalnice 11, odštećuje se za ustupljene žlijebove i cievi na svojoj kući u korist obć. šterne sa K 32·68, a Josipa Konca u istom predmetu sa K 10·99.

Na molbe za podieljenje novčanih podpora i ostalog odlučuje se:

Doznačuje se za sada jednomu K 1·—, dvojici po K 2·—, jednomu K 4.—, četvorici po K 5·—, dvojici po K 10·—, jednomu K 12·—, trojici po K 20·—; „Hrvatskom Akademskom društvu za podupiranje ubogih i bolestnih sveučil. djaka u Zagrebu“ K 20·—, Brozović M. djaku u Beču za jenar i febrar 1908 K 100·—, starešinstvu župne crkve u Kastvu za gradnju kapelice u Jurčićevoj dalnjih K 120·—; Slavić M. iz Puži doznačuje se iz šume Lužine bezplatno 22 komada gradjevnog drva za popravak krova; obć. nadredaru doznačuje se dnevno K 1·— u ime odštete, kad ide subotom, nedjeljom i ponedeljkom u večer izvanredno u Matulji, dok bude tamo zaposleno stranaca kod gradnje električne željeznice; odštećuje se nadučitelja u Brežicima sa K 50·— za učinjeni mu kvar u vrtu prigodom dogradnje tamošnje škole. U proslavu 25 godišnjeg novinarskog jubileja g. prof. M. Mandića doznačuje se Družbi sv. Ćirila i Metoda K 300·— zaključkom, da kod proslave občinu zastupaju gg. obć. glavar i savjetnik F. Dukić i zastupnik F. Jelušić. Ovom je prilikom gosp. I. Rubeša predložio, da bi svaki od gg. zastupnika od svoje dužepne odšlete podario „Družbu“ sa K 1·—, na taj je predlog sakupljeno K 16·—. Obć. posložniku podieljuje se predujam od K 30·— povrativ u tri mjeseca; za učionu u Zametu zaključuje se nabava biblijskih slika sa svotom K 41·10; pridr. občini Klana doznačuje se doprinos od K 300·— za uspostavljenje brzojava od Kastava na sv. Matej i Klanu; za god. 1908 produljuje se mjesečna podpora Sušanj Antonu, Dol. Rukavac sa K 10·—, Dubrović ud. T. najamnina sa K 8·— i doznačuje se Grbac Z. iz Zametu mjesečno K 6·—

Ne uvažuje se molbe K. Stipanić, K. Puž, A. Starčić i Ružić I. (radi uživanja obć. svetiljaka), dočim se onu Zubalj Lovra prepušta za buduću sjednicu.

Za popravke obć. puteva doznačuje se: Od Stanići do Kožuli K 20·—; od Spinčići na Cari-Obadi-Brajani K 200·—; od Smogori na Perasov breg K 150·—. Gradnjom ceste Ploče-Pišćina u Rukavcu da se započne sa obećanom podporom od K 1000·— i doprinosom obćinara od K 400·—, koju radnju da se odnde putem družbe; K 65·16 više zasloženih pri popravku puta Zaluke-Korensko i K 25·30 pri popravku puta Rošici Grižanići da se izplati jer zasluženo učinjena.

Izcrpiv dnevni red, predsjednik zaželi obć. zastupstvu sretan svršetak tekuće i dobar početak nove godine i digne sjednicu u 6½ sata na večer.

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

Viktor Car Emin, tajnik. Vjekoslav Spinčić, predsjednik.
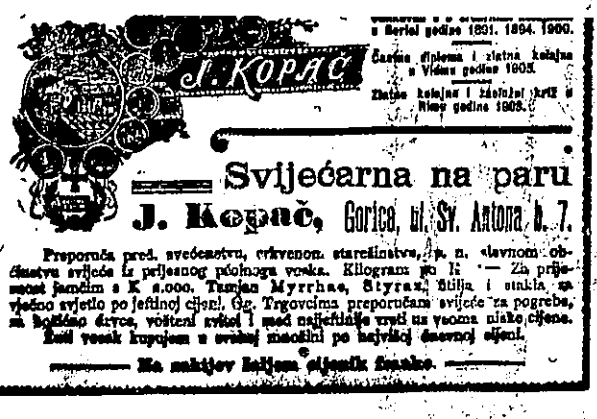
229 — Laginja I. dr., Pula ulica Giulia 1